

EZBER BOZAN
KUR'AN MEALİ
(İniş Sırasına Göre)

Öneri ve eleştirilerinizi lütfen bizimle paylaşın...

Cep Telefonu: 0535 583 22 86

İÇİNDEKİLER

TAKDİM.....	7	KADİR SURESİ.....	99
GİRİŞ.....	10	ŞEMS SURESİ.....	102
ALAK SURESİ.....	35	BURUC SURESİ.....	103
KALEM SURESİ.....	37	TİN SURESİ.....	105
MÜZZEMMİL SURESİ.....	42	KUREYŞ SURESİ.....	106
MÜDDESSİR SURESİ.....	47	KÂRİA SURESİ.....	107
FATİHA SURESİ.....	50	KİYÂME SURESİ.....	108
TEBBET SURESİ.....	57	HÜMEZE SURESİ.....	110
TEKVİR SURESİ.....	58	MÜRSELÂT SURESİ.....	111
ÂLÂ SURESİ.....	60	KAF SURESİ.....	113
LEYL SURESİ.....	61	BELED SURESİ.....	116
FECR SURESİ.....	63	TÂRIK SURESİ.....	118
DUHA SURESİ.....	65	KAMER SURESİ.....	120
İNŞİRAH SURESİ.....	66	SÂD SURESİ.....	134
ASR SURESİ.....	67	ARAF SURESİ.....	141
ÂDİYÂT SURESİ.....	68	CİN SURESİ.....	171
KEVSER SURESİ.....	69	YASİN SURESİ.....	182
TEKASUR SURESİ.....	70	FURKAN SURESİ.....	188
MÂUN SURESİ.....	72	MERYEM SURESİ.....	198
KÂFİRÛN SURESİ.....	75	FATİR SURESİ.....	208
FİL SURESİ.....	77	TÂHÂ SURESİ.....	213
FELAK SURESİ.....	82	VAKIA SURESİ.....	225
NAS SURESİ.....	83	ŞUARA SURESİ.....	231
İHLAS SURESİ.....	84	NEML SURESİ.....	242
NECM SURESİ.....	85	KASAS SURESİ.....	250
ABESE SURESİ.....	97	İSRA SURESİ.....	264

4 • İÇİNDEKİLER

YUNUS SURESİ	283	RUM SURESİ	509
HUD SURESİ	297	RAD SURESİ	516
YUSUF SURESİ	316	RAHMAN SURESİ	521
HİCR SURESİ	329	İNSAN SURESİ	525
EN'AM SURESİ	338	ZİLZAL SURESİ	528
SAFFAT SURESİ	365	NAHL SURESİ	535
LOKMAN SURESİ	372	ANKEBUT SURESİ	549
SEBE SURESİ	376	BAKARA SURESİ	557
ZÜMER SURESİ	382	ENFAL SURESİ	641
MÜMİN SURESİ	389	ÂLİ İMRAN SURESİ	651
FUSSİLET SURESİ	399	AHZAB SURESİ	698
ŞURA SURESİ	405	MÜMTEHİNE SURESİ	712
ZUHRUF SURESİ	413	NİSA SURESİ	715
DUHAN SURESİ	422	HADİD SURESİ	750
CASİYE SURESİ	425	MUHAMMED SURESİ	760
AHKÂF SURESİ	434	TALAK SURESİ	765
ZÂRİYÂT SURESİ	438	BEYYİNE SURESİ	769
ĞAŞİYE SURESİ	442	HAŞR SURESİ	770
KEHF SURESİ	443	NUR SURESİ	774
MUTAFFİFİN SURESİ	458	HAC SURESİ	796
NUH SURESİ	460	MÜNÂFİKUN SURESİ	811
İBRAHİM SURESİ	463	MÜCADELE SURESİ	817
ENBİYA SURESİ	470	HUCURAT SURESİ	821
MUMİNUN SURESİ	480	TAHRİM SURESİ	827
SECDE SURESİ	487	TEĞABUN SURESİ	831
TUR SURESİ	490	SAF SURESİ	834
MÜLK SURESİ	493	CUMA SURESİ	836
HAKKA SURESİ	497	FETİH SURESİ	839
MEÂRİC SURESİ	500	TEVBE SURESİ	843
NEBE SURESİ	502	NASR SURESİ	873
NAZİÂT SURESİ	504	MAİDE SURESİ	874
İNFİTAR SURESİ	506	KUR'AN'IN ANLAŞILMASINDA	
İNŞİKÂK SURESİ	507	ÖNEMLİ KONULAR	905

Sûre Adı	Sûre No.	Âyet Sayısı	Sayfa No.	Sûre Adı	Sûre No.	Âyet Sayısı	Sayfa No.
(A)				(H)			
Abese	24	42	97	Hac	103	78	796
Adiyat	14	11	68	Hadid	97	29	750
Ahkaf	66	35	434	Hakka	78	52	497
Ahzab	94	73	698	Haşr	101	24	770
A'la	8	19	60	Hicr	54	99	329
Alak	1	19	35	Hucurat	106	18	821
Âli İmran	93	200	651	Hud	52	123	297
Ankebut	90	69	549	Humeze	32	9	110
A'raf	39	206	141	(İ)			
Asr	13	3	67	İbrahim	72	52	463
(B)				İhlas	22	4	84
Bakara	91	286	557	İnfitar	82	19	506
Beled	35	20	116	İnsan	87	31	525
Beyyine	100	8	769	İnşikak	83	25	507
Buruc	27	22	103	İnşirah	12	8	66
(C)				İsra	50	111	264
Casiye	65	37	425	(K)			
Cin	40	28	171	Kadir	25	5	99
Cum'a	110	11	836	Kaf	34	45	113
(D)				Kafirun	18	6	75
Duha	11	11	65	Kalem	2	52	37
Duhan	64	59	422	Kamer	37	55	120
(E)				Kari'a	30	11	107
En'am	55	165	338	Kasas	49	88	250
Enbiya	73	112	470	Kehf	69	110	443
Enfal	92	75	641	Kevser	15	3	69
(F)				Kiyâme	31	40	108
Fatiha	5	6	50	Kureyş	29	4	106
Fatır	44	45	208	(L)			
Fecr	10	30	63	Leyl	9	21	61
Felak	20	5	82	Lokman	57	34	372
Fetih	111	29	839	(M)			
Fil	19	5	77	Maide	114	120	874
Furkan	42	77	188	Ma'un	17	7	72
Fussilet	61	54	399	Mearic	79	44	500
(G)				Meryem	43	98	198
Ğaşiye	68	26	442	Muhammed	98	38	760

6 • İÇİNDEKİLER

Sûre Adı	Sûre No.	Âyet Sayısı	Sayfa No.	Sûre Adı	Sûre No.	Âyet Sayısı	Sayfa No.
Mutaffifin	70	36	458	(Ş)			
Mücadele	105	22	817	Şems	26	15	102
Müddessir	4	56	47	Şuara	47	227	231
Mülk	77	30	493	Şura	62	53	405
Mü'min	60	85	389	(T)			
Muminun	74	118	480	Tâhâ	45	135	213
Mümtehine	95	13	712	Tahrim	107	12	827
Münafikun	104	11	811	Talak	99	12	765
Mürselat	33	50	111	Tarık	36	17	118
Müzzemmil	3	20	42	Tebbet	6	5	57
(N)				Teğabun	108	18	831
Nahl	89	128	535	Tekasür	16	8	70
Nas	21	6	83	Tekvir	7	29	58
Nasr	113	3	873	Tevbe	112	129	843
Naziat	81	46	504	Tin	28	8	105
Nebe	80	40	502	Tur	76	49	490
Necm	23	62	85	(V)			
Neml	48	93	242	Vakı'a	46	96	225
Nisa	96	176	715	(Y)			
Nuh	71	28	460	Yasin	41	83	182
Nur	102	64	774	Yunus	51	109	283
(R)				Yusuf	53	111	316
Ra'd	85	43	516	(Z)			
Rahman	86	78	521	Zariyat	67	60	438
Rum	84	60	509	Zilzal	88	8	528
(S)				Zuhruf	63	89	413
Sad	38	88	134	Zümer	59	75	382
Saf	109	14	834				
Saffat	56	182	365				
Sebe	58	54	376				
Secde	75	30	487				

TAKDİM

Kur'an, İslam dinin temelidir, apaçıktır ve mesajı bütün insanlar tarafından anlaşılan yani "Mübin" olan bir kitaptır. "De ki: Ey insanlar! Size Rabbinizden Hak (Kur'an) gelmiştir. Artık (bundan sonra) kim doğru yola gelirse, ancak kendisi için gelecektir. Kim de saparsa, o da ancak kendi aleyhine sapacaktır. Ben sizin üzerinize vekil değilim. (Sadece tebliğ etmekle memurum) (Ey Nebi!) Sen, sana vahyedilene tâbi ol ve Allah hükmedinceye kadar sabret. O hakimlerin en hayırlısıdır" (Yunus-108,109) "Andolsun ki biz size gerekeni açık açık bildiren âyetler, sizden önce yaşayıp gitmiş olanlardan örnekler ve sorumluluk bilincine sahip kimseler için öğütler indirdik" (Nur-34) "De ki: Ben ancak, bu şehrin Rabbine ki O burayı muharrem kılmıştır-kulluk etmekle emrolundum. Her şey zaten ona aittir. Bana Müslümanlardan olmam ve Kur'an'ı tilavet etmem emrolundu. Artık (bundan sonra) kim doğru yola gelirse, ancak kendisi için gelecektir; kimde saparsa ona de ki: Ben sadece uyarıcılardanım." (Neml-91,92) Kur'an, insanlar tarafından bilinemez, kendisine ulaşamaz, anlaşılabilir, çok mukaddes, esrarengiz, sırlarla dolu bir kitap olarak tanıtıldığı sürece insan ile yüce Allah veya insan ile din arasında aracılığa soyunan şeytanlar var olacaktır. Veya Allah Resulü'ne iftira edilen hadis ve mezhep ihtihadlarına göz yumulacak olursa, dini bir menfaat aracına ve ranta çevirecek kurum ve kişiler eksik olmayacaktır.

Şia ve Ehli Sünnet din adamlarınca öne sürülen "Kur'an'ın yetersizliği, Kur'an'ın hadislere olan ihtiyacının hadislerin Kur'an'a ihtiyacından daha fazladır" sözleri, "Sünnet'in (hadislerin) Kur'an'a egemen olduğu (essünnetü kâdiyetun alel kitêbi)" veya Kur'an'ın bilinmezliğine, veya Allah'ın rahmet ve mağfiretinden daha çok azaba ve korkuya, insanları bekleyen korkunç akibete sürekli vurgu yapılması, ümmi insanları sahte ve sanal sığınaklar ve çıkış yolları aramaya sevk etmiş, neticede karşı durulması zor olan cezbedici bir din piyasası ve hayli kirli bir ticaret alanı ortaya çıkarmıştır. Halbuki daha Allah Resulü hayatta iken indirilen vahiy ile din tamamlanmış, (Mâide-3) hiç kimseye Allah adına söz söyleme hakkı ve aracılık yetkisi verilmemiştir. Dolayısıyla Allah'ın kitabı öncelikli olarak insana hitap eder. Kur'an ehli muvahhidler dini yeniden inşa eden değil, sözün gücüne dayandığından dolayı Kur'an'ın bağlam ve bütünlüğünü kendi içinde bulunan çözümünü yani hikmetini topluma aktaran kimselerdir. Kur'an'ın en temel özelliği, bireyi muhatap alması, kitlelerle ilgili mesajlarında da her zaman bireyin sorumluluğunu devrede tutması olmuştur. Yani Kur'an, toplumsal yapı ve kurallar, insan için koruyucu sınırlar, zorlayıcı yaptırımlar içerse de en sonunda her insan kendi inanç dünyasını sadece kendisi inşa edecektir. "Göklerde ve yerde olan herkes istisnasız, kul olarak Rahman'a gelecektir.

O, bunların hepsini kuşatmış ve sayılarını tespit etmiştir. Bunların hepsi de kıyamet gününde O'nun huzuruna tek başına yapayalnız gelecektir” (Meryem-93,94,95) Nihai karar bireyindir ve onun inancını kabul veya reddedecek olan yüce Allah'tır. Kur'an'da bu anlamıyla aracı bir din kurumu ve ruhban sınıfından söz edilmez. Kur'an'ın bağlam ve bütünlüğüne baktığımızda “kafir, münafık, Allah'ın âyetlerini yalanlama, onları inkar etme, üzerini örtme, görmezden gelme, onları gizleme, şirk, zulüm, gibi kavramlar ümmi halk yani Allah'ın hidayet yolundan engellenen saf insanlar için” kullanılmamıştır. Bu gibi kavramlar bilinçli ve şuurlu bir şekilde Kur'an'ın yetersizliğini iddia eden, Allah'ın dosdoğru yolunu yamuk gösteren yani ilim adamları ve dinde söz söyleme hakkını elinde bulunduran Kur'an'ın deyimi ile “kitap yüklü eşekler” ile alakalı kullanılmışlardır. Allah'ın yolundan engellenen, Kur'an'ın yolundan uzaklaştırılan güzel ahlak sahibi ve merhametli olan kilise, havra, cemevi ve cami cemaati için cehenneme girme söz konusu değildir. “Cehenneme girme” ümmilere uydurma din dayatan, Allah ile insanları aldatan, dini menfaat aracına dönüştüren din adamları, tarikat şeyhleri, cemaat liderleri ve onlara fanatik bir şekilde bağlı olanlar için söz konusudur. (Bakara- 165, 166, 167; Şuara-90--103)

Ümmi ve saf insanlara yani Allah'ın kitabından haberi olmayanlara, muhaddis ve müctehidleri sanki Allah ve Resulü adına konuşan, Allah katından bilgiler getiren kimseler olarak tanıtıldı. Yani Allah'ın kitabından haberi olmayan geniş halk kitlelerinin bu şekilde iman etmeleri sağlandı. Sonuçta İslam dünyasının asırlardan beri doğudan-batıya kadar muhaddisler, müctehidler, mezhep imamları, mezhepte müctehidler, müctehid âlimler, kutup, evliyullah, ehlullah, ricâlul gayb, insan-ı kâmil, mürşid-i kâmil, bediüzzaman, sahib'i zaman, mehdi-i muntazar, gibi sayısız uydurma ve şirk vasıflara sahip kutsal hakimiyetler ve manevi yetkilerle hikaye ve efsanelerle ümmi halkın aklı ve zihni bulandırıldı. Halbuki yüce Allah, Mübin kitabında şöyle buyurmuştu. “وَلَا تَلْبِسُوا الْحَقَّ بِالْبَاطِلِ وَتَكْتُمُوا الْحَقَّ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ” (Sakın hakkı batıl ile bulaştırmayın yani bile bile hakkı gizlemeyin.)” (Bakara-42) Uydurma rivayetlerle Allah'ın azabı hakkında sürekli korku enjekte edilerek ümmi halk özgür düşünce-den soyutlanmış, aldatılmış, sindirilmiş, gözaltına alınmış, gelecek endişesi olup bu konuda tutunacak bir dal arayan fakat Kur'an'dan haberi olmayanlar için bedelsiz, daha az çileli, daha az emek isteyen bu sanal dünya ile ilgili karşı konulamaz bir piyasa ve cazibe üretilmiştir. Konu tamamen vahyin bilinmesine bağlı olduğundan, haktan uzaklaştırılan halkın vahiy ve akıl eksenli, sahih ve sağlam ilme dayalı bir tefekkür ile hesap yapması yani hikmetin gölgesinde yürüyerek gerçek olarak kendini garantiye alması imkansız hale getirilmiştir. Yani insanlar Allah'ın kitabında bulunan mutlak hak ve hidayetle geleceklerini garanti altına alacaklarına tamamen yalan ve iftira olan muhaddislerin hadislerine, mezhep ictihadlarına, uydurma hikayelere ve efsanelere teslim edildiler. Halbuki Rahmân ve Rahim olan Allah, tek sığınacak yerin adresini de apaçık olarak göstermişti. “Size Allah'ın âyetleri okunup dururken, üstelik Allah Resulü de aranızda iken nasıl inkara saparsınız? Her kim Allah'a sığınırsa kesinlikle sırat-ı müstakime iletilmiştir” (Âli İmran-101) “Hep birlikte Allah'ın himayesine (Kur'an'a) sığının; (ondan koparak) fırka fırka olmayın. Allah'ın size olan (Kur'an-İslam-tevhid) nimetini hatırlayın.

Hani siz birbirinize düşman kişiler idiniz de O, gönüllerinizi birleştirmişti ve O'nun (Kur'an) nimeti sayesinde kardeş kimseler olmuştunuz. Yine siz bir ateş çukurunun tam kenarında iken oradan da sizi O (vahiy ile) kurtarmıştı. İşte Allah size ayetlerini böyle açıklar ki doğru yolu bulasınız" (Âli İmran-103) "Kendilerine apaçık deliller geldikten sonra parçalanıp ayrılığa düşenler gibi olmayın. İşte bunlar için azim bir azap vardır" (Âli İmran-105) Geline bu durum, Kur'an'dan uzaklaştırılan iyi niyetli ve arayış içinde bulunan geniş halk kitleleri için de, onların bağlandığı ve manevi otorite olarak gördüğü Kur'an cahili din adamları için de, güzel ahlak, infak, adalet, inanç ve fikirde olmasa bile yaşantıda hayli "karlı ve yararlı" bir ticaret oldu. İki tarafın da sonuçta beklentilerine uygun düşen bu sahte din ve inanç, zaman ve zemine göre farklı form ve söylem geliştirerek, hak olan Allah'ın kitabına kulakları tıkayan dar ve kapalı devre oluşturarak varlığını hep korumuştur. Uydurma ve manevi otorite merkezli bu ilişki ve bağlılık tarzının, İslam'ın tevhid ilkelerine ne derece uygunluğundan sosyal ve siyasal ilişkilere sirayetinin muhtemel sonuçlarına veya toplumun din algısına etkisine kadar Kur'an tarafından kabul edilmeyecek birçok yönü vardır. Bu, bahs-i değer olup, esas konumuzla ilgili problem, din konusunda özgürlükçü, sivil, saf, mütevazı ve gelişmeye açık ve yalın olan mesajın yerini "tartışılmaz dini otoriteler ve sorgulanamaz dini gerçeklere bırakmış, gücünü mutlak hak ve ilimden alan ilâhi otoritenin yerini veraset ve taklitle veya manevi işaretle intikal eden uydurma ve yalan "kutsal otoritelerin" almış olmasıdır. Kur'an'da "(Ey Nebi!) Eğer Rabbin dileseydi (yani insanların iradelerine ipotek koysaydı) yeryüzündekilerin hepsi elbette iman ederlerdi. O halde sen iman etmeleri için insanları zorlayacak mısın?" buyuruyor. (Yunus- 99)

Dolayısıyla söylenmek istenen şey, "gökleri ve yeri yaratan yüce Allah, din ve iman konusunda insanları zorlamazken, Ey Nebi! senin insanları dine ve imana zorlaman asla doğru değildir" Elbette Kur'an'ın bu emri, küfrü ve şirki onaylamak ve meşru görmek değil, bunun bir realite, akla ve özgürlüğe değer vermesinden dolayıdır. Yoksa Allah son vahiy'de inanç ve din konusunda bütün gerçekleri ortaya koymuş, insanlara hak ve batıl arasında seçme özgürlüğünü, inanıp inanmama hürriyetini vermiştir. Bu hürriyet'in doğal sonucu, böyle bir inanç çeşitliliğini ortaya çıkarıyor. Yani bütün bunlar bireysel ilişkilerde farklı din mensupları arasında hoşgörüyü, insani ilişkilere ve diğerlerine din özgürlüğünü tanımaya asla engel değildir. Herkes inancında özgür olmalıdır. Barış ve hoşgörü, adalet önünde eşitlik, güzel ahlak ve güven, hukukun üstünlüğü, etnik kökenin, inanç ve düşüncenin ayrımı ve ötekileştirme konusu yapılmaması gibi evrensel insani ilkeler toplum ve kamu hayatında bir zorunluluktur. Dolayısıyla vahyin dini olan İslam açısından inanç hürriyeti ve çoğulculuk konularını bu zeminden hareketle ele almak gerekir.

Aylarca yaptığımız müzakerelerde birçok kavramın anlaşılmasında bana destek olan, teşvik eden ve cesaret veren, maddi manevi hiçbir yardımı esirgemeyen başta Ahmet Ali Yıldırım hocam olmak üzere, ilim ve vahiy ehli muvahhid arkadaşlara ve bütün Kur'an dostlarına yürekten teşekkür etmeyi bir borç bilirim...

GİRİŞ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

Hamd Âlemlerin Rabbi olan Allah'a Özeldir. "Rabbim! İlmimi arttır..." (Tâhâ-114) "Ey Rabbimiz! Seni tespih ederiz. Bize (vahiy sayesinde) öğrettiklerinden başka ilmimiz yoktur. Sen her şeyi bilen alim, her şeyi hikmetli yapan hüküm ve hikmet sahibisin" dediler.(Bakara-32)

Bizi Meal Yazmaya Teşvik Eden Sebepler

Tevhid akidesinin, yani hanif dinin, yani İslam'ın, yani İhlas'ın (dini Allah'a özel kılmanın) önemini ortaya koymak. Kur'an'da var olan kavramların orijinallelerini korumak. Gelecek nesiller için Kur'an kavramlarının korunması, hayati öneme sahiptir. Çünkü doğadaki canlıların oluşturdukları yaşam dengesi ve göklerde bulunan yıldızların konumu gibi, Kur'an'da var olan kavramların bir sistematiği ve ince bir hesabı mevcuttur. Bu kavramlarla oynama, onları yerinden kaydırma ve onları tahrif etme, Kur'an'ı anlamsız bir metin haline getirecektir. Bu meselenin ne kadar önemli olduğunu ortaya koymak için bazı örnekler vermek istiyorum.

1-) "İtaat" ve "ittiba" kavramları: "itaat" iştirilen sözü kayıtsız şartsız kabul etmek yani iştirme organı ve kalple tasdik iken, "ittiba" ise o söze tâbi olmayı yani uymayı ve yaşamayı temsil etmektedir."itaat etme" sadece Allah ve Resul'üne yapılması gereken bir emir iken, "ittiba" sadece vahye ve Resul'e yapılması gereken bir emirdir. Peki neden Kur'an'da "itaat" Allah bağlamında geçerken "ittiba" Allah bağlamında geçmemiştir? Çünkü Allah somut bir varlık değildir. Allah'a tabi olunamaz, itaat edilir. Sistem mükemmel bir şekilde dizayn edilmiştir. "İman, itaat ve ittiba" kavramları birbirine bağlı ve birbirini tamamlayan kavramlardır.

2-) "Fakir" ve "miskin" kavramları: Kur'an'a baktığımızda, "fidyeler, keffaretler ve yemek yedirme" miskin bağlamında geçmektedir. Halbuki fakirin maddi durumu miskinden daha düşüktür. Kur'an'ın dilinde "fakir" "yabancı, garip, evsiz, yurtsuz kimseler" için geçerken, "miskin" "bilinen, tanınan, nerede olduğu belli olan, bir şey verilmek istenince hemen bulunan, fakat geliri giderini karşılayamayan kimseler" hakkında geçmektedir. Dolayısıyla "fakir" ve "miskin" yerine kullanılan "muhtaç" ve "yoksul" kelimeleri inşa edilen ilâhi sistemi darmadağın ediyor. İşte yüce Allah bu kavramları öyle yerlerde kullanmış, öyle bir sistem inşa etmiş ki, Kur'an'ın onun kelamı olduğunu ve metninin tahrif olmadan bize kadar geldiğine bu kurulu kavramlar sistemi sayesinde öğreniyor ve kayıtsız şartsız iman ediyoruz.

3-) **Nebi ve Resul'ün arasında bulunan farkları ortaya koymak:** Bu o kadar önemli ki, Nebi ve Resul'ün arasında var olan farkların bilinmemesinden dolayı binlerce uydurma hadis ve paralel dinler ortaya çıkmıştır.

4-) **Kur'an'ın bağlam ve bütünlüğünün önemini açıklamak:** Birçok âyette Resul kavramının Kur'an anlamına geldiğini dolayısıyla Resul kavramının hadislere değil vahye eşit bir değere sahip bulunduğunu ve vahiy kadar önemli olduğunu göstermek. Bu meal çalışmamızda Yüce Allah'ın yardımından sonra muvahhid arkadaşların destek ve uyarılarına büyük bir ihtiyacımız vardır. Dolayısıyla arkadaşların katkı ve önerilerini bekler, özellikle hatalarımızın düzeltilmesini rica ediyoruz. Allah yardımcımız olsun.

Kur'an'ın Mübin Olma Özelliği

Kur'an'ın açıklanması ile ilgili dört tane kavram vardır. “Tasrif, tafsil, tefsir ve tebyin” kavramları. “Tasrif, tafsil ve tefsir” kavramları detaylandırma, “tebyin” kavramı ise, beyan etme, onu duyurma, tebliğ etme yani gizlemeden aktarma, bildirme ve okuma” anlamına gelmektedir. Tebyin kavramının gizlemeden beyan etme anlamına geldiğini en güzel gösteren âyet Âli İmran 187. âyetidir. **وَإِذْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ لَتُبَيِّنُنَّهُ لِلنَّاسِ وَلَا تَكْتُمُونَهُ فَنَبَذُوهُ وَرَاءَ ظُهُورِهِمْ وَاشْتَرَوْا بِهِ ثَمَنًا قَلِيلًا فَبَسَّ مَا يَشْتَرُونَ** (Allah, kendilerine kitap verilenlerden, “onu mutlaka insanlara açıklayacaksınız, onu gizlemeyeceksiniz” diyerek söz almıştı. Onlar ise bunu kulak ardı ettiler, onu az bir dünyalığa değiştirdiler. Yaptıkları alışveriş ne kadar kötü olmuştur!)” Yukarıdaki âyette bulunan **لَتُبَيِّنُنَّهُ لِلنَّاسِ وَلَا تَكْتُمُونَهُ** (Onu mutlaka insanlara açıklayacaksınız, onu gizlemeyeceksiniz.)” cümlesi, vahyi tebyin etmenin , onu detaylandırma değil, gizlemeden açıklama anlamına geldiğini şüpheye yer bırakmayacak bir şekilde ortaya koyuyor. İşte bu yüzden “Tasrif, tafsil ve tefsir” kavramları sadece Allah bağlamında geçerken, Kur'an'ı tilavet etme, tebliğ etme ve duyurma anlamına gelen “tebyin” (beyan etme) ise hem Allah hemde Resul bağlamında kullanılmıştır. Allah Resulü'nün görevlerinden birisi de Kur'an'ın tebyin yani tebliğ edilmesidir. Kur'an'ın âyetleri Resulullah'ın kalbine (Şuara-195) ve hafızasına kaybolmayacak ve unutulmayacak bir şekilde yerleştirilmiştir (Âla- 6,8) Resulullah (a.s) yüce Allah tarafından Kur'an'ın hafızıdır.

Kendisine gelen konuları, Kur'an'ın bağlam ve bütünlüğünü yani hikmetini en iyi bilen biri olarak (Nisa-113) yalnız Kur'an'dan açıklamış ve sadece Kur'an'a tâbi olmuş (Yunus-15, 109; Ahzab-1,2) toplumu sadece vahiy'le uyarıp (Enbiya-45; Kaf-45) sadece Allah'a (Kur'an'a) dâvet etmiştir. (Yusuf-108; Nahl-125) Şia ve Ehl-i Sünnet din adamları, Allah Resulünün “tebyin” görevini, “âyetleri detaylandırmak” şeklinde kabul ederler. Bu anlayış hem âyetlerdeki sözcüklerin anlamına aykırıdır hem de Allah'a acziyet izâfe etmek anlamına gelmektedir. Yani Allah'ın açıklayamadığı, açıklamakta aciz kaldığı âyetler, Nebi (a.s) tarafından daha iyi ve daha güzel açıklandığını kabul etme anlamına gelecektir. Nebi (a.s)'ın din, iman, hukuk, felsefe, edebiyat konularında hiçbir uzmanlığı yoktu. Kur'an ise Mübin'dir; Allah tarafından en güzel biçimde “tebyin” açıklanmış, “tefsir” (Furkan-33) “tafsil” (En'am-97,98,126; Âraf-52; İsra-12; Yusuf 111) “tasrif” (İsra-41,89; Kehf-54; Tâhâ-113; Furkan-50; Ahkaf-27) edilmiş, kimsenin açıklamasına yani detaylandırmasına bırakılmamış bir kitaptır.

Kur'an'ın Allah tarafından "tebyin" (açıklandığını) gösteren âyetler. (Bakara- 99, 118, 109,185, 187, 209, 219,221,242,266, Âli İmran-86, 103, 118, 138, Yunus-15; Nisa-26, 174, 176; Mâide-15,19,89; Tevbe-115; İbrahim-4; Nahl-89; Meryem-73; Nur- 1,34, 46,18,58,59,61; Hac-16,72; Ankebut-49; Sebe-43; Mümin-66; Casiye-25; Ahkaf-7; Hadid-9,17; Mücadele-5; Talak-11; Kıyame-19) Yüce Allah'ın eşyayı hak ile (bi'l-hak) yaratmasının bir anlamı ve önemli bir amacı vardır.

"Hak" kın zıttı "batıl" dır. Nasıl ki hak, ilâhi bir amaç ve anlama yönelikse, batıl da heva ve hevese yani anlamsızlığa ve hiçliğe delalet eder. "O, öyle bir ilahtır ki, gökleri ve yeri bir amaca yönelik olarak hak ile yaratmıştır..." (En'am-73) "Göğü, yeri ve ikisi arasındakileri anlamsız ve amaçsız olarak "باطلاً" yaratmadık..." (Sâd- 27) Yüce Allah, Kur'an'da göklerin, yerin ve aralarında bulunan her şeyin anlamlı ve amaçlı yaratılışından daha fazla vurguyu, vahyin bir anlama ve önemli bir amaca yönelik olarak "bi'l-hak" indirilişine vurgu yapmaktadır. "İşte bunlar Allah'ın âyetleridir. Biz bunları sana bir anlam ve amaca yönelik olarak hak ile okuyoruz..." (Bakara-252) İşte bütün bunlar, Allah'ın, sana bir anlam ve amaca yönelik olarak okuduğumuz âyetleridir..." (Âli İmran-108) "تِلْكَ آيَاتُ اللَّهِ تَتْلُوهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَ اللَّهِ وَآيَاتِهِ يُؤْمِنُونَ" (İşte bütün bu âyetler, bir amaca yönelik hak olarak, sana okuduğumuz Allah'ın âyetleridir. Artık Allah'ın hadisinden ve O'nun âyetlerinden başka hangi söze iman edecekler.)" (Casiye-6) Dolayısıyla yüce Allah, gökleri, yeri ve aralarında olan her şeyi bir anlam ve amaca yönelik, hak ile yaratmışsa, vahyi indirmesi de bir anlam ve amaca yönelik hak ile göndermiştir. Fakat göklerde ve yerde olan âyetler ile vahyin âyetleri arasında önemli bir fark vardır. Göklerde ve yerde olan âyetlerin "mübin" olma özellikleri bulunmamaktadır.

Çünkü göklerde ve yerde var olan âyetleri inceden inceye okuyacak araştırmacılara, ancak çeşitli ve dolaylı yollardan ulaşma imkanı verilmiştir. Fakat Kur'an birçok âyette, sadece belli bir zümre, cemaat ve şahıslar için değil, bütün insanlar için kendisinin "mübin" olduğunu haber vermektedir. Yani Kur'an, ön yargılardan uzak, samimi bir şekilde kendine müracaat edenleri başka hiçbir kaynağa muhtaç etmeyeceğini garantilemiştir. "Mübin" Kur'an'ın en önemli sıfatlarından biridir. "Mübin" kelimesi, hem "açık ve anlaşılır" hemde "açıklayan ve anlaşılır kılan" anlamına gelmektedir. "يَا أَهْلَ الْكِتَابِ قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولُنَا يُبَيِّنُ لَكُمْ كَثِيرًا مِمَّا كُنْتُمْ تُخْفُونَ مِنَ الْكِتَابِ وَيَعْفُوا عَنْ كَثِيرٍ" (Ey ehli kitap! Resulümüz (Kur'an) size kitaptan gizlemekte olduğunuz birçok şeyi açıklamak üzere geldi; birçok (kusurunuzu) da affediyor. Gerçekten size Allah'tan bir nur, mübin bir kitap geldi.)" (Mâide-15) "Elif. Lam. Ra. Bunlar, mübin kitabın âyetleridir" (Yusuf-1) "Elif. Lam. Ra. Bunlar kitabın ve mübin Kur'an'ın âyetleridir" (Hicr-1) Kur'an'ın "mübin" bir kitap olduğu ile ilgili yüzlerce âyet vardır. Kur'an'da bu kadar sık vurgulanan "mübin" sıfatı, indirildiği coğrafyadaki insanlardan daha çok ileriye dönük mucizevi bir haber niteliğindedir. Sanki gelecekte, "Biz Kur'an'ı anlayamayız, Kur'an'ı anlamak zordur, Kur'an açık bir kitap değildir, onu ancak Nebi (a.s) in sözleri ve âlimlerimizin ictihadları açıklar." diyerek mezhep ve fırkaların çıkacağını haber vermektedir.

Çünkü kesin olarak biliyoruz ki, Kur'an'ın indiği coğrafyanın insanların onu anlamama sorunları olmamıştır. Müşrik ve kafirler tarafından bile böyle bir iddianın var olduğunu Kur'an haber vermiyor. Aslında Allah'ın hidayet yolundan engelleyen din adamları olmasaydı, hiç kimse Kur'an'ı anlama sorumluluğundan muaf olmayacaktı. Fakat Kur'an, din adamlarının Allah'ın hidayet yolu olan vahiy'den insanları engellediklerini haber vermektedir. Yoksa Kur'an'ın hitap bağlamı tüm insanlık âlemidir. "Onlar Allah yolundan alıkoyan ve onu eğip bükerek yamuk göstermek isteyen zalimlerdir. (Dolayısıyla) Onlar âhireti de inkar edenlerdir" (Âraf-45) "Ey iman edenler! (Biliniz ki) Hahamlardan ve rahiplerden bir çoğu insanların mallarını batıl yollardan yerler ve insanları Allah'ın yolundan engellerler..." (Tevbe- 34)

Yukarıdaki âyetin "Ey iman edenler! diye başlaması manidardır. Yani insanları sırat-ı müstakim olan hidayet yolundan engelleme ve onu yamuk gösterme din adamlarının en eski mesleğidir. Onlara güvenmemek gerekiyor. "Allah'a karşı yalan yere iftira edenden daha zalim kim vardır? Onlar kıyamet gününde Rablerine arz edilecekler, şahitler de işte bunlar Rablerine karşı yalan söyleyenlerdir, diyecekler. Bilin ki, Allah'ın laneti zalimlerin üzerinedir. Onlar insanları Allah'ın yolundan alıkoyan ve onu yamuk göstermek isteyenlerdir. (İşte gerçek olarak) ahireti de inkâr edenler de bunlardır" (Hud- 18, 19) Birde din adamlarında, batıl olanı hakka karıştırma ve Allah'ın âyetlerini tamamen gizleme gibi lanetlik bir ahlak da mevcuttur.

"وَلَا تَلْبِسُوا الْحَقَّ بِالْبَاطِلِ وَتَكْتُمُوا الْحَقَّ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ" (Sakın hakkı batıl ile karıştırmayın, bile bile hakkı gizlemeyin.)" (Bakara-42) "İndirdiğimiz açık delilleri ve hidayet yolunu kitapta onu insanlara apaçık göstermemizden sonra gizleyenler yok mu, işte onlara hem Allah hem de bütün lanet ediciler lanet ederler" (Bakara-159) "Allah'ın indirdiği kitaptan bir şeyi gizleyip onu az bir değer ile değişenler yok mu, işte onların yiyip de karınlarına doldurdukları ateşten başka bir şey değildir. Kıyamet günü Allah ne kendileriyle konuşur ve ne de onları temize çıkarır. Onlara can yakıcı bir azap vardır. Onlar hidayet karşılığında sapkınlığı, mağfirete bedel olarak da azabı satın almış kimselerdir. Onlar ateşe karşı ne kadar dayanıklıdırlar. O azabın sebebi, Allah'ın kitabı bir amaca yönelik hak olarak indirmiş olmasıdır. (Buna rağmen bağlam ve bütünlüğüne aldırılmayarak farklı yorum yapıp) kitapta ayrılığa düşenler, elbette derin bir anlaşmazlığın içine düşmüşlerdir" (Bakara-174,175,176) Kur'an bütün insanlara gönderilmiş bir mesajdır. Ve muhatap aldığı kitleden kendisini anlamasını ister. Bu hem mesajı gönderen yüce Allah'ın hakkı hem de gönderilen mesajın hakkıdır. Ancak yedek kaynaklarla Kur'an'ı anlayabileceklerini iddia eden Şia ve Ehl-i Sünnet din adamları yüce Allah'ın ve Mübin Kur'an'ın hakkına tecavüz ettiklerinin farkında değillerdir. Halbuki hakkıyla yapılacak bir okuma Kur'an'ın anlaşılmasını sağlayacaktır. "Kendilerine kitap verdiğimiz kimseler onun hakkını gözeterek okurlar. Çünkü onlar, (sadece) ona iman ederler. Ama her kim ona ön yargıyla yaklaşırsa işte gerçekten ziyana uğrayanlar bunlardır." (Bakara-121) Yani Kur'an'ı hakkıyla okumama, onun örtülmesine, gizlenmesine ve dolayısıyla inkar edilmesine kadar gidecektir.

Demek oluyor ki, Kur'an'ı anlamak için okuyanlar yüce Allah'ın ve Mübin Kur'an'ın hakkına sahip çıkmış oluyorlar.

Kur'an, hem Resul (a.s) a hemde iman edenlere kendisini anlamayı ve tebliğ etmeyi yani onu duyurmayı bir farz olarak yüklemektedir. (Ey Resul!) Kur'an'ı (okumayı, tebliğ etmeyi sana farz kılan Allah elbette seni yine dönülecek yere döndürecektir. De ki: Rabbim, kimin hidayeti getirdiğini ve kimin apaçık bir sapkınlık içinde olduğunu en iyi bilendir” (Kasas-85) (Ey Resul!) Sana bu mübarek (bereketli) kitab'ı, âyetlerini düşünsünler ve aklını kullananlar öğüt alsınlar diye indirdik” (Sâd-29) “اتَّبِعُوا مَا نَزَّلَ إِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ وَلَا تَتَّبِعُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ قَلِيلًا مَّا تَذَكَّرُونَ (Rabbinizden size indirilene (Kur'an'a) tabi olun. Onu bırakıp da (yöresinde, berisinde) başka evliyanın peşlerinden gitmeyin. Ne kadar da az öğüt alıyorsunuz.)” (Âraf-3) “Şüphesiz bu (Kur'an) benim dosdoğru yolumdur. Buna tabi olun, onun (yöresinde, berisinde) başka yollara uymayın. Zira o yollar sizi Allah'ın yolundan ayırır. İşte bilinçli olmanız için Allah size bunları emretti” (En'am-153)

“İşte bu (Kur'an) bizim indirdiğimiz mübarek bir kitaptır. Buna uyun ve bilinçli olun ki size merhamet edilsin” (En'am-155) Yüce Allah, insanlara ısrarla şu gerçeği hatırlatır. “Kur'an açık ve anlaşılır bir mesajdır” Yani Şia ve Ehl-i Sünnet din adamlarının, “Kur'an, geçmiş müctehidlerin ve mezhep imamlarımızın yani âlimlerimiz tarafından anlaşılmalı, çözülmüş ve din onların eliyle tamamlanmıştır, onların dini ve yolları bize yeter” diyen biri, Kur'an'ı anlamamanın sadece müminler içinden seçkin kişi ve özel cemaatlerle ilgili bir durum olduğunu iddia etmiş olur ki, bu Kur'an'a karşı yapılmış açık bir küfür ve büyük bir zulümdür.

Çünkü vahyin dini olan İslam'da Yahudilikteki, (ahbar), Hristiyanlıktaki (papa-aziz-kardinal), Sünnilikteki, (muhaddis-müctehid-müfessir), Şiilikteki, (masum imamlar-âyetullahlar) gibi “din adamları sınıfı” yoktur. İnsanları önce avam (cahil), sonra havas (âlim) daha sonra hâssü'l has (daha âlim) müctehid, fıkihta müctehid, mezhepte müctehid, genel müctehid, ulema efendilerimiz, din atalarımız, büyüklerimiz, masum imamlarımız” diye sınıflar uydurup, ümmete tepeden bakıcı bir sınıflandırma üzerinden kendisini seçkinleştirme ve kendini ayrıcalıklı bir konuma sokma kibri Allah'ın gazap ettiği lânetlik bir ahlaklıdır. “Kendilerine gelmiş hiçbir delil olmadan Allah'ın âyetleri hakkında mücadele edenler (onları kabul etmede zorlananlar) hem Allah indinde hem de müminlerin indinde (bu durumları) büyük bir nefretle karşılanır. Allah, büyüklük taslayan her zorba'nın kalbini işte böyle mühürler” (Mümin-35)

“Ey zindan arkadaşlarım! Çeşitli rabler edinmek mi daha hayırlı, yoksa gücüne karşı durulamaz olan bir tek Allah mı? Allah'ı bırakıp da (yöresinde, yanında, ötesinde) kulluk ettikleriniz, sizin ve atalarınızın taktığı birtakım batıl isimlerden başka bir şey değildir. Allah onlar hakkında (hidayet üzerinde olduklarına dair) herhangi bir delil indirmemiştir. Hüküm sadece Allah'a aittir. O size kendisinden başkasına ibadet etmemenizi emretmiştir. İşte dosdoğru din budur. Fakat insanların çoğu bilmezler” (Yusuf- 39, 40) “Bunlar (kulluk yaptığınız ilahlar) sizin ve atalarınızın taktığı batıl isimlerden başka bir şey değildir. Allah onlar hakkında (onlara kulluk yapılacağına dair) hiçbir delil indirmemiştir. Onlar ancak zanna ve nefislerinin arzusuna uyuyorlar. Halbuki kendilerine Rableri tarafından yol gösterici (Kur'an) gelmiştir” (Necm- 23)

Kur'an'da Bir Konuyu Anlamada Prensipler

Şia ve Ehl-i Sünnet din adamları uydurma hadis ve yalan icthatlarla Kur'an'ın anlamını tahrif ettiklerinden ötürü aslında apaçık olan birçok konu anlaşılma-
z hale gelmiştir. İşte bu yüzden Kur'an ehli muvahhidlerin bazı gerçekleri açıklamaları bir
zaruret halini almaktadır. Dinin tek kaynağının Kur'an olduğu yani "Din = Kur'an"
olduğu hiçbir zaman unutulmamalıdır. Kur'an'ın Allah kelamı olduğu ve bizim tevhid
dinini anlamamız için indirildiğini de devamlı aklımızda tutmak zorundayız. Konu-
lar, Kur'an'ın bağlam ve bütünlüğü içinde düşünölmeli ve bu şekilde çözümlenmelidir.
Bir kere Kur'an'ın anlaşılması için Nebi ve Resul'ün arasında bulunan farkların bilin-
mesi hayati bir öneme sahiptir. Bir konuyla ilgili Kur'an'da geçen ne kadar âyet mevcut
ise, o âyetler siyak ve sibaklarıyla ele alınmalıdır.

Kur'an'ın her türlü ihtilaftan koruma altında bulunduğunu hiçbir zaman aklı-
mızdan çıkarmamalıyız. Din ve hüküm, güzel ahlak ve öğüt olarak Kur'an kesinlikle
yeterli bir kaynaktır. Kur'an'ın bir yerinde geçen bir konunun, bir fikrin Kur'an'ın başka
bir yerinde geçen bir konuyla çelişmeyeceğini kesin olarak bilmeliyiz. Çünkü Kur'an
âyetleri aynen galaksilerin ve yıldızların konumları gibi Allah tarafından mükemmel
bir sistem (hikmet) üzerine indirilmiş ve birbirlerine bağlanmıştır. "Gerçekten onlara,
iman eden bir toplum için hidayet ve rahmet olarak ilim (sistem) üzere açıkladığımız
bir kitap getirdik" (Âraf- 52)

Kur'an'da yer almayan bir konunun, dinde de yer almayacağı kesin olarak anla-
şılmalıdır. Zor ve karışık bir konu ile karşılaştığımızda, samimi olarak Kur'an'ı tek
kaynak olarak kabul eden, aklını kullanan ve üzerinde müzakere edenlerle çözmeliyiz.
Bu kişilerin ihlas sahibi olmaları, ön yargılardan uzak bulunmaları ve dinin Kur'an ile
tamamlandığını kabul etmeleri şarttır. Üzerinde düşünerek ve ön yargılardan arınmış
olarak Kur'an'ı okuduğumuz zaman, bir âyeti anlama adına aklımızda ortaya çıkan
soruların başka âyet yada âyetlerle cevap bulup, açıklanıp, detaylandırıldığını görü-
yoruz.

Dolayısıyla Kur'an'ı anlamanın ilk kuralı, onu canlı bir organizma gibi kabul edip,
yine Kur'an'a sormak olacaktır. Evet Kur'an tıpkı canlı bir organizma gibidir. Kendi
bağlam ve bütünlüğü içinde yer almayan bir şeyi bünyesine kabul etmeyecektir. Kur'an,
ister meal, ister icthad, ister kavram değişikliği, ister tefsir, ister tahrif olsun herhangi
bir şekilde kendisine dışarıdan eklenen yabancı maddeleri, vahiy ehli muvahhidlere
"Bu bana ait değildir, bu yalandır, bu bana yabancıdır, bu bana aykırıdır" inanç ve anla-
yışını verecektir. Burada en önemli şart, vahiy ehli muvahhidlerin güzel ahlak sahibi
olmaları, din ve hüküm olarak Kur'an'dan başka hiçbir kaynak kabul etmemeleridir.
Zaten bu değerli ilkeler olmazsa Kur'an'ın inceliklerini anlamaları mümkün olma-
yacaktır. Kur'an'ın metni kavramlar sistemiyle yani hikmetle kendini koruma altına
almıştır. Fakat Kur'an'ın dili olmadığı için muvahhidleri kendine tercüman ediyor.
Yani Kur'an kendi adına onları konuşTURUR, kendine sözcü eder, onlara güç ve kuvvet,
özgür irade ve cesaret verir. Konuşma, müdafaa, savunma ve mücadeleyi ise, sadece ve
sadece Kur'an'ı tebliğ eden muvahhidler yapar.

Kur'an'ın İndiriliş Amacı

“De ki: Onu, Ruhü'l-Kudüs (Mukaddes Ruh-Allah) iman edenlere sabat vermek, Müslümanlara (sadece Allah'a yani kitabına teslim olanlara) hidayet ve onlara müjde vermek için Rabbin'den hak (bir amaca yönelik olarak) indirdi”(Nahl-102) “... Bu kitabı sana, her şey için bir açıklama bir hidayet ve (kendini sadece Allah'a yani kitabına teslim eden) Müslümanlara bir müjde olarak indirdik” (Nahl-89) “Bu (Kur'an) bütün insanlara bir açıklama bilinç sahipleri için de bir hidayet ve bir öğüttür” (Âli İmran-138) “İşte bu (Kur'an) kendisiyle uyarılınsınlar, Allah'ın ancak bir tek olduğunu bilsinler ve akıl sahipleri iyice müzakere etsinler diye insanlara gönderilmiş bir tebliğdir” (İbrahim-52) “Ey insanlar! Size Rabbinizden bir öğüt gönüllerdekine bir şifa, müminler için bir hidayet ve rahmet gelmiştir” (Yunus- 57)

Mekke ve Medine'de İnen Surelerin Özellikleri

Kur'an sürelerinin Mekke'de mi, yoksa Medine'de mi indiği ile ilgili bilgilendir-memizden sonra, bazı arkadaşlar bizim esbab-ı nüzul veya rivayetlere müracaat ettiği-mizi zannediyorlar. Tâbi ki bu arkadaşların Mekke ve Medine'de inen süre ve âyetlerin özelliklerinden haberleri bulunmamaktadır. Fakat Mekke ve Medine'de inen âyet ve süreler birbirinden farklı özelliklere sahiptir. Yani Mekke ve Medine birbirinden çok farklı dünyalardır. Kur'an'ın İstanbul'a inmesi ile bir köye inmesi gibi aralarında büyük bir fark mevcuttur. Şimdi bu özelliklerden bir kaç tanesini görelim.

1-) Mekke'de inen sürelerde “Ey iman edenler!..” cümlesi bulunmaz. Yani “Ey iman edenler!...” cümlesi ile başlayan bütün âyetler Medine'de inmişlerdir. Çünkü Mekke'de iman sorunu yoktu. Mekke'de çizgiler çok netti. Mekke'de İslam'ı kabul eden ölüme bile razı oluyordu.

2-) Mekke'de inen sürelerde münafıklardan söz edilmez. Çünkü Mekke'de münafık yoktu. Münafıklar Medine'nin yerlileri olan Evs ve Hazrec kabilelerinden idiler.

3-) Mekke'de inen sürelerde Yahudi ve Hristiyanlardan da söz edilmez. Çünkü Mekke'de Yahudi ve Hristiyan bulunmuyordu. Ama Medine'de bulunan Beni Kay-nuka, Beni Kurayza, Beni Nadir ve Hayber Yahudi idiler. Necran'dan Medine'ye Hris-tiyanlar gelip gidiyorlardı.

4-) Mekke'de inen sürelerde “وَاطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ” (Allah'a ve Resul'üne itaat edin.)” cümlesi bulunmamaktadır. Çünkü Mekke'de iman edenler açısından Allah'a yani Resül'e iman sorunu yoktu. İman edenlerin itaat sorunu Medine ile ilgili bir durumdur.

5-) Mekke'de inen sürelerde Nebi kavramı geçmez. Çünkü Mekke devri evrensel tebliğin yapıldığı bir merkezdir. Yani Mekke'de şirk ve ahlak sorunu vardı. Medine'de ise, iman, ahlak ve itaat sorunları mevcut idi. İşte bu yüzden Medine'de inen âyetlerin büyük çoğunluğu yerel ve bölgesel, Mekke'de inen sürelerin hepsi genel ve evrenseldir.

6-) Mekke'de inen süreler tevhid, şirk, sabır, güzel ahlak, Nebi ve Resüllerin müca-deleleri ile ilgilidir. Medine'de inen süreler, savaş kuralları, evlilik, boşama, cihat, itaat, iman, insan hakları, ictimai hayat, hac, infak, sadaka, insani ilişkiler, adabı muaşeret, ırkçılığın kötülüğü gibi konularla ilgilidir.

7-) Hamd (güç-kuvvet-övgü) ile başlayan sürelerin hepsi Mekki'dir. Hatta Teğabun süresi birinci âyet hariç içinde hamd kelimesinin geçtiği bütün süreler Mekke'de nazil olmuşlardır.

8-) Mekke'de inen sürelerde şiir ve edebiyat, i'caz ve belâgat hakimdir. Kelimeler çok vurgulu ve etkileyici bir üsluba sahiptir. Medine'de inen sürelerde böyle bir şey yoktur. Buda Kureyşin şiir sanatına ve edebiyata olan merakından kaynaklanıyordu. Mekke müşrikleri Allah'ın gücünü temsil eden varlıkları yani melekleri Allah'ın kızları olarak vasıflandırıyorlardı. Aynı zamanda Mekke müşrikleri aynen Hristiyanlar gibi yüce Allah'a çocuk izafe ediyorlardı. (Enam-101; Yunus- 68; İsrâ-111; Kehf- 4; Meryem-35, 88, 91,92; Enbiya- 26; Müminun- 91; Furkan- 2; Saffat- 152; Zümer- 4; Zuhuf- 81; Cin- 3; İhlas- 3) Bütün bu âyetler Mekke müşrikleriyle ilgili inmişlerdir.

9-) İçinde “inil hükmü illâ lillâhi” “hüküm yalnız Allah'ın'dır” cümlesinin geçtiği süreler Mekke'de nazil olmuşlardır. (En'am-57; Yusuf-40, 67)

10-) Mekke'de inen sürelerde “ehli kitab” (kitap ehli) ve “ütül kitêbe” (kitap verilenler) ifadeleri geçmez. Yani Yahudi, Hristiyan ve din adamlarıyla ilgili bir hitap bulunmaz.

11-) Kur'an'da tekil olarak geçen “fasbir, vasbir” (sabret) fesebbih, vesebbih” (tesbih et), “ekimis sâlâte” (salâtı ikâme et) yani salât ve salat'ı ikâme ile ilgili bütün âyetler Mekke'de inmişlerdir ve kelime kelimesine hepsi Nebi (a.s) ın Nübüvvet makamı ile ilgilidir. Yani Mekke'de inen ve yalnız Nebi (a.s) ın Nübüvvet makamı ile ilgili olan teheccud, gece ve fecir salât'ından tüm müminleri sorumlu tutmak ve insanları namaza çağırarak doğru değildir. Yani Hud 114; İsrâ-78, 79; Tâhâ 130 ve benzeri bütün salât âyetlerinin hepsi Mekki'dir, hepsinde tekil formatı vardır ve hepsi sadece ve sadece Nebi (a.s) Nübüvvet makam ve mertebesi ile ilgilidir. Âyetler çok bariz bir şekilde ona hitap etmektedir. Söz konusu âyetlerin iniş sebep ve hikmeti de Müzzemmil süresinde çok açık bir şekilde açıklanmıştır. Salat'a çağrı da sadece cuma (toplantı) için meşru kılınmıştır.) Ancak günümüzde teknoloji imkanlarla geniş kitlelere ulaşma imkanı olduğu için salat'a çağrı da önemini kaybetmiştir. Yani artık böyle bir şeye gerek yoktur. Ancak müminler salât, şura, ihtiyaç veya herhangi bir iş için toplanacakları zaman bunun plan ve programını kendi aralarında kararlaştırırlar. “...Salât'ın vaktini belirlemek müminlerin üzerine düşen bir yazgıdır” (görevdir) (Nisa-103)

12-) Medine'de inen sürelerde cin kavramı geçmemektedir. Yani Mekke müşriklerinin cin inancı ile Şia ve Ehli Sünnetin din adamlarında bulunan cin tasavvuru aynıdır. Medine'de inen sürelerde cinlerin bulunmaması, geleneksel inançta var olan cinlerin olmadığını gösteriyor. Cinler, insanların sıfat ve özelliklerindedir. Yani cinler insanlardan bağımsız bir varlık değildirler.

13-) Mekke'de inen sürelerde miras ve nikahla ilgili bir âyet bulunmamaktadır. Çünkü Mekke, tevhit ve güzel ahlakın inşa edildiği bir yerdir. Tevhit ve güzel ahlakın olmadığı bir yerde hanif din de yoktur. Mekke'de inen sure ve âyetlerde iman edenler

muhatap alınmamıştır. Mekke’de inen surelerde sadece Allah Resulü ve müşrikler muhatap alınmıştır. Bunun sebebi müminlerin zayıf olmalarından kaynaklanmaktadır. Yüce Allah, müminleri olası bir tehlike ile karşı karşıya bırakmamak için mücadeleye ortak etmemiştir. Dolayısıyla Mekke’de bütün hitapların muhatabı Allah Resulü (a.s.) olmuştur.

14-) Medine’de inen sürelerde cennetin tasviri yapılmaz. Cennet tasvirinin detaylı olarak yapıldığı âyetler genellikle Mekke’de nazil olan sürelerde yer alırlar. Çünkü Mekke müşrikleri hac ve umreye gelenlerin yapmış oldukları ticaretten büyük gelir elde ediyorlardı. Elde ettikleri bu gelirden dolayı refah içinde bir hayat sürüyorlardı. İslam’ı kabul eden fakir ve garibanlar bunların zevk ve sefa içerisinde yaşadıkları hayatlarına bakarak üzüntü duyuyorlardı. İşte yüce Allah iman edenleri teselli etmek amacıyla Mekke’de indirdiği sürelerde bir çok âyette cennetin ve ahiretteki güzel hayat manzaralarının tasvirini yapmıştır.

Mesela: Rahat, konfor ve lüks hayatı temsil eden “erâik” “koltuklar” kelimelerinin hiç bir tanesi Medinede inen sürelerde yer almaz. (Kehf-31; Yasin-56; İnsan-13; Mutfafifin-23,35) Tahtlar, güzel ve kaliteli giysiler anlamına gelen “sündüs” ve “istebak” kelimeleri de Mekke’de inen sürelerde yer alırlar.

Sündüs: (Kehf-31; Duhan-53; İnsan-21)

İstebak: Kehf-31; Duhan-53; İnsan-21; Rahman-54)

15-) Kur’an’da bulunan “kellâ” “kesinlikle hayır” edatlarının hepsi Mekke’de inen surelerde yer almaktadır. Bu da bize şunu göstermektedir. Vahye muhatap olan kitlenin dilinde olmayan bir kelimeyi Kur’an kullanmıyor. Veya “kellâ” ifadesi, edebiyat ve konuya yaptığı vurgu açısından Mekkelilerin çok sık kullandıkları bir edattır.

16-) Kur’an’da on üç yerde “yevmud- din” (din günü) terkibi geçmektedir. Hiçbir tanesi Medine’de nazil olan surelerde yer almaz. Yani hepsi Mekke’de inen surelerdedir. (Fatiha-4; Hicr-35; Şuara- 82; Saffat-20; Sâd-78; Zâriyât-12; Vakıa- 56; Meâric- 26; Müddesir- 46; İnfitar-15, 17, 18; Mutfafifin-11) Bu da Mekke müşriklerinin öldükten sonra dirilişe iman etmemeleri ile ilgili bir durumdur. Medine’de böyle bir sorun yoktu. Bakara suresi hariç, Resullerin kıssalarının derli toplu olarak anlatıldığı sürelerin hepsi Mekke’de nazil olmuşlardır.

Mesela: En’am, Âraf, Yunus, Hud, Yusuf, Ra’d, İbrahim, Hicr, İsra, Kehf, Mer-yem, Taha, Enbiya, Müminun, Furkan, Şuara, Neml, Kasas, Ankebut, Sebe, Lokman, Yasin, Saffat, Sâd, Mümin, Fussilet, Zuhuf, Duhan, Ahkaf, Kaf, Zâriyat, Necm, Kamer, Kalem, Hakka, Nuh, Naziat, Buruc, Fecr, Şems, Fil gibi uzun bir şekilde Nebi ve Resullerin kıssalarının anlatıldığı süreler Mekke’de inmişlerdir. Sadece Medinede yaşayan üç dört Yahudi kabilesinden dolayı İbrahim, İsmail, İshak, Yakub ve Musa (a.s) ın adları Medinede inen bir kaç sürede yer almaktadır. Mekke’de inen surelerde her zaman muhatap Allah Resül’ü ve ona karşı gelen müşrikler olurken, Medine’de muhataplar Nebi, Allah’ın Resül’ü, eşleri, kızları, iman eden mümin kadınları ve erkekler, Yahudiler, münafıklar ve Hristiyanlardır. Ancak Mekke’ye gidip gelen müminler, Medine’ye

gidip gelen müşrikler, Yahudi ve Hristiyanların şirke olan iltisakları yüzünden ve Mekke'nin fethine yakın inen surelerde müşriklerin de muhatap alındıklarını görüyoruz. (Bakara- Âli İmran- Nisa- Máide- Tevbe- Ahzab- Fetih) Mekke'de inen surelerde müşriklerin yalan ve iftiralara cevap verilirken, Medine'de inen surelerde Yahudi ve Hristiyan din adamlarının rivayet ve ictihatlarına cevap verilir.

Aile hayatı, erkek-kadın ilişkileri, nikah, evlilik ve boşanma ile ilgili bütün ayetler Medine'de inen surelerde yer alırlar. Çünkü Mekke tevhit ve güzel ahlakın inşa edildiği bir merkezdi. Tevhit ve güzel ahlak olmadan sosyal ve ictimai hayat sağlıklı olarak kurulamazdı. Mekke'de inen surelerde cihad, hicret ve kital (savaşmakla) ilgili âyet de bulunmaz. Nahl-41,110; Ankebut- 6, 69. âyetlerde bulunan cihad ve hicret sözcüklerinin iki sebebi vardır.

1-) Sureler Mekki oldukları halde âyetler Medine'de nazil olmuşlardır. Buna benzer durumlar çoktur.

2-) Nahl ve Ankebüt sureleri hicrete yakın bir zamanda inmişlerdir. Yani hicrete hazırlık olarak nazil olmuşlardır.

Bakara ve Âl-i İmrân sureleri hariç başlarında hurûf-u mukattaa bulunan tüm sureler Mekkî'dir. Bakara suresi hariç içinde Adem ve İblis kıssasına yer veren her sure Mekkî'dir. Cihad ve savaşa izin veren veya cihada dair hükümler içeren bütün sureler de Medenî'dir. Ankebut suresi hariç içinde münafıklardan bahseden sureler Medenî'dir. Yukarıda sayılan somut delillerden başka Mekkî ve Medenî sureler arasında üslup, mana, belâgat ve konusal özellikleri itibariyle de bazı ayırt edici farklar ve özellikler bulunmaktadır. Mekkî ve Medenî sureler arasında var olduğu kabul edilen ve konu olarak Mekkî sureleri Medenî surelerden ayırmaya yarayan bazı farklılıklar şunlardır.

1-) Mekkî surelerde daha çok inanç ve güzel ahlak konuları üzerinde durulur. Mekke döneminde inen surelerde daha çok yüce Allah, Muhammed (a.s) ın Allah'ın resulü olduğu ve ahirete iman gibi itikat konularına ağırlık verilir. Şirk ve putperestliğe karşı hücum edilir. Müşriklere çeşitli misaller verilerek ve bazı akli deliller sunularak şirk koşmanın kötülüğü ve yanlışlığı vurgulanır. Müşrikleri şirk ve küfürden sakındırma amacına yönelik konular Mekkî surelerde daha ağır bir yer işgal eder.

2-) Mekke döneminde nazil olan surelerde, tek hakimiyetin yüce Allah'a ait olduğunu göstermek için göklerin, yeryüzünün, insanların ve diğer canlıların yaratılışı üzerinde düşünmeye, varlıklar hakkında incelemeler ve gözlemler yapmaya ve sonuçta ibret almayı sağlayacak tarzda nazar ve tefekküre çağrılar yapılır. Mekkî sure ve ayetler çeşitli akli deliller sunma ve değişik örnekler vermek suretiyle muhatapları, kendilerinde ve evrende var olan diğer varlıkların içerdiği sayısız ayetleri ve yaratılış sırlarını düşünmeye ve tefekküre çağırır.

3-) Mekkî sure ve ayetlerde Mekke ahalisinin adam öldürme, haksız yere kan dökme, yetim malı yeme, zayıf ve güçsüzlere yönelik zulüm ve haksızlık etme gibi daha birçok kötü huy ve davranışlara eleştiriler yer alır. Müşriklerin son derece insanlık dışı, çirkin, cahiliye adetlerinden bahsedilerek, bunlardan uzaklaşmaya, kötü huylardan

arınıp güzel huylar ve ahlaki güzelliklerle donanmaya yönelik konulara ağırlık verilir.

4-) Adem, İbrahim, Musa ve İsa gibi geçmiş Nebi ve Resullerin hayatlarından son derece çarpıcı, etkileyici ve ibret verici hikayeler anlatılır. Bu şekilde müşrikler ve kâfir-lere muhtelif örnekler verilerek yaptıkları kötü davranışların sonucu konusunda düşün-meye çağrı yapılır; geçmiş ümmetlerin yaşadıkları felaketlerden ders almaları istenir.

Yine bu kıssalarda Müminlere sıkıntılara karşı sabırlı olma, inançlarında karar-lılık gösterme ve hak yolda azimli olmaya dair telkinler yer alır. Söz konusu kıssalar müminlere inançlarında sebat etme ve sabır göstermeleri için cesaretlendirici öğütler içerir. Geçmiş Nebi ve Resullerin kıssaları ve iman davasında yaşadıkları sıkıntılar, çektikleri çileler, karşılatıkları zorluklar anlatılarak, Allah Resulüne yılmaması ve sabırlı olması tavsiye edilir; onların yaşadıklarını hatırında tutması istenir. Geçmiş Nebi ve Resullerin mücadelelerini örnek alması istenir. Medenî sureleri Mekkî sure-lerden ayıran bazı konusal farklılıkları ise şu şekilde sıralayabiliriz:

1-) Medenî surelerde iman konusu büyük ölçüde çözüme kavuştuğundan artık muamelat, güzel ahlak ve sosyal ilişkilere dair konular üzerinde durulur. Bu dönemde nazil olan sure ve âyetlerde muamelata dair mevzular daha ağırlıklı yer işgal eder.

2-) Cihada ve savaşa izin verilir ve yeri geldiğinde Allah yolunda savaşın gerekli ve önemli olduğu vurgulanır; bu çerçevede Nebi (a.s) ın müşriklere karşı yaptığı Bedir, Uhud ve Hendek Savaşı, Mekke'nin Fethi ve Tebuk Seferi gibi diğer savaşlarda asha-bın takındıkları tutumlardan bahsedilir. Hicret esnası ve öncesinde nazil olan bütün sure ve âyetler Mekkî, hicret sonrasında nazil olan bütün sure ve âyetler ise Mekke'de inse dahi Medenî bir özelliğe sahiptir yani Medine'de inmiş sayılır. Medenî surelerde yerine göre Münafıklardan ve onların takındıkları tavırlardan bahsedilir. Kalplerinde hastalık olan yani Münafıkların Nebi (a.s) a ve müminlere karşı kurmaya çalıştıkları tuzaklardan, çevirdikleri entrikalardan; Allah'a, Nebi (a.s) a ve inananlara karşı ser-giledikleri ikiyüzlü tutumlardan bahsedilir. Münafıkların içyüzleri deşifre edilerek kurdukları tezgâhlar Allah Resulüne haber verilir; müminlere ve Nebi (a.s) a yönelik gizli niyetleri açığa vurulur; ikiyüzlü ve ikircikli tavırları nedeniyle ağır eleştiriler ve tehditler yöneltilir.

3-) Medenî surelerde genellikle Yahudi ve Hristiyanlar gibi daha önce kendilerine kitap verilmiş olan Ehl-i Kitab'a ve onlarla Müslümanlar arasındaki ilişkilere değinilir. Yahudi ve Hristiyanlar, İbrahim (a.s) ın da benimsediği ortak bir kelimeye yani şirkten arınmaya ve tevhit inancında birleşmeye davet edilir. Tek dinin ortak atası olan İbra-him'in hanif diye nitelenen Allah'ın birliği inancı yüceltilir. Böylece ehl-i kitabın Nebi (a.s) ın nübüvvetini kabulü istenir ve İbrahim'in çocuklarının, Allah'a teslim olması yani İslam'a girmesi tavsiye edilir.

4-) Medine döneminde nazil olan surelerde devletlerarası ilişkilerden ve İslam Milleti ile diğer toplumlar arasındaki ilişkilerden de söz edilir. Mekkî ve Medenî sure-leri birbirinden ayırt edici bazı üslup farklılıkları da bulunmaktadır. Muhatapları şiir ve edebiyat alanında fesahat ve belagat ehli oldukları için olsa gerek üslup açısından Mekke döneminde nazil olan sure ve âyetler genellikle daha kısa ve ibareleri daha

vecizdir.

5-) Mekkî surelerde kase, darb-ı mesel, teşbih, ayrıca bazı cümle ve ifadelerin tekrarına yer verme gibi muhtelif söz sanatları daha fazla kullanılmıştır. Kur'an elbet-teki bir şiir kitabı ve Nebi (a.s) da bir şair değildir. Bu gerçek bizzat Kur'an tarafından da dile getirilmiştir.

Ancak Mekkî sure ve ayetlerin nesirden ziyade nazma yakın bir üsluba sahip oldukları söylenebilir. Medenî sure ve ayetler Mekkî sure ve ayetlere oranla daha uzundur. Bu surelerde müminlere dini emirleri açıklama amaçlandığı, şerh ve izah yolu tercih edildiği için, itnâb ve tatvil yolu daha fazla tercih edilmiştir.

6-) Hitap açısından Medine döneminde nazil olan sure ve ayetlerin ibarelerinin daha sakin ve durgun olduğu söylenebilir. Bu cümleden olmak üzere Medenî surelerin kullandığı üslup Mekkî sure ve ayetlere göre daha yumuşaktır. Ayrıca âyetler arasındaki fasılalar da daha uzundur. Bu nedenle Medenî surelerde nazımdan çok nesre yakın bir üslubun var olduğu söylenebilir. Kur'an'da İsrailoğulları bağlamında geçen (kadınlarınız) kelimelerini istisna edersek, sadece bir âyette "niseküm" (kadınlarınız-Âli İmran-60) kelimesi, geçmektedir. Diğerlerinin hepsi "nisê" (kadınlar) olarak geçiyor. Aradaki farkı herhalde tahmin ederseniz. Yani Medinede erkek ve kadın arasında bulunan cinsel hayatın çok serbest ve esnek olduğunu görüyoruz.

Dolayısıyla Medine'de erkek ve kadın arasında var olan cinsel hayat ehli sünnetin algılarında bulunandan çok farklı bir özelliktedir. Dolayısıyla evlilik ve boşanmalarda Medine halkı Şii ve Sünni kaynaklarında öne sürüldüğü gibi hiç de muhafazakar bir yapıya sahip değildir. Medine'de bulunan cinsel hayat ancak bugünkü Avrupa ile kıyaslanabilecek bir serbestliğe sahiptir. Tarihi olaylar bağlamında geçenler dışında Mekke'de inen surelerin hiç bir âyetinde "nisâ" (kadınlar) kelimesi bulunmamaktadır. Kadınların vücutlarını teşhir etmemeleriyle ilgili yüce Allah'ın tavsiyeleri Medine'de inen surelerde geçmektedir. Çünkü Mekke, sadece Allah'a iman etme ve dini Allah'a özgü kılma mücadelesinin yapıldığı bir merkez idi. Mekke ve Medinede inen sürelerin arasında bunlar gibi daha bir çok özellik bulunmaktadır.

Kur'an Aynı İken Neden Her Mealden Farklı Ses Çıkıyor?

1-) Arap dilinin kendisinden kaynaklanan sebepler var.

2-) Kur'an'ın doğasından yani Kur'an'ın metninin yapısından kaynaklanan sebepler var.

3-) Kur'an indiği dönemle yaşadığımız zaman arasında geçen on beş asırlık mesafeden kaynaklanan sebepler var.

4-) Nebi ve Resul'un arasında bulunan farkların bilinmemesinden kaynaklanan sebepler var.

5-) Kur'an kavramlarının tahrif edilmesinden kaynaklanan sebepler var.

6-) Rivayet ve icthatlardan kaynaklanan sebepler var.

7-) Son vahyin tarihinde din adamları tarafından vahyin ciddiye alınmamasından kaynaklanan sebepler var.

Bazı Önemli Kavramlar

İbadet: Yüce Allah tarafından indirilen ve Resuller tarafından insanlara tebliğ edilen vahyin tek indiriliş sebebi ibadettir. (Hud- 1,2, 26; Yusuf- 40; İsrâ-23;Yasin 60; Fussilet 14; Ahkaf-21) Tüm Resullerin toplumlarına tebliğ ettikleri ilke yalnız Allah'a ibadet etmek olmuştur. (Araf- 59,65,73,85; Hud-50, 61, 84; Müminun- 23,32) Kur'an'ın dininde ve dilinde ibadet, atalardan ezberlenmiş ve alışılmış, insanın hayatında olumlu hiçbir etkiye sahip olmayan, belli bazı ritüelleri yapmak değildir. Yüce Allah'ın tüm Nebilere vahyettiği ve Resul misyonuyla ilan ettikleri ilkelerin hepsine birden ibadet denilmektedir. Yani yüce Allah'ın emir ve yasakları arasında ibadet, tüm salih amelleri içine alan çatı katını temsil etmektedir. Din ve hüküm olarak Kur'an'dan başka kitaba iman edilmediği sürece yani ihlas elde edildikten sonra yalnız Allah'a yani Kur'an'a teslim (İslam) olunduktan sonra insanların yaptıkları her güzel amel ibadet kategorisine girer. Dolayısıyla bütün meşru işler ve güzel amellerin hepsi ibadet hükmüne geçer. İnsan her an Rabbi olan yüce Allah ile beraberdir. Yani ibadetin tek kaynağı Kur'an'dır ve zihinsel bir olgu olarak insanın bütün duygularına hakim olan inanç sistemidir. Geleneksel dinde ibadet denilince insanların aklına sadece namaz, hac, salavat ve umre geliyor. Halbuki insan sürekli olarak ibadet halindedir. Hayatın amacı ve gayesi ibadettir. İnsan yüce Allah'tan bir an bile ayrı kalamaz.

Şeriat: “Şeriat” kelimesi “ş-r-a” kökünden gelmekte olup türevleri ile birlikte Kur'an'ı Mübin'de dört yerde geçmektedir. Sözlükte ise “su yolu, herhangi bir su kaynağından su içmek için gidilen yol, büyük ve geniş cadde, suyun kaynağı” anlamlarına gelmektedir. İstılahta yani din dilinde ise, “Allah tarafından indirilen tevhid dini, hak din yolu, aydınlık ve ışık” gibi manalara gelmektedir. İnsanlar için itikadi ve ameli hükümler, emir ve yasaklar anlamına gelen “şeriat” bütün ilahi vahiy'lerde elçiler aracılığıyla gönderilen emir ve kuralların ortak adıdır. Şeriat, zannedildiği gibi, siyasal anlamda hukukla ilgili bir kavram değildir. Şeriat, Kur'an'ın tümüdür.

“Sonra da seni din konusunda bir “şeriat” sahibi kıldık. Sen ona tâbi ol, bilmeyenlerin arzularına uyma” (Casiye-18) Yukarıdaki âyette görüldüğü gibi yüce Allah'ın, Nebi (a.s) a emirlerinden birisi de kendisine indirilen vahyin yani şeriatın üzerinde sabırla durması ve ondan ayrı bir yola sapmamasıdır. O halde şeriat Allah tarafından elçilere indirilen yolun yani dinin bir diğer adıdır. Yani şeriat dediğimiz zaman aklımıza Allah'ın indirdiği vahiy ve hak dinden başka bir şey gelmemesi gerekir.

İman ve İslam

Aslında “Müslim” kavramı Kur'an'da “sadece Allah'a dolayısıyla onun hükümlerine yani indirdiği kitaba teslim olan kişi” anlamında kullanılmıştır. “Müslim, selim, silm, Müslüman, selam, İslam kavramlarının bütün türevleri “saf inanç, şirksiz iman, temiz ve katıksız inanç, barış, hanif yani orijinal din” anlamlarında kullanılmıştır. Kur'an'ın neresinde böyle bir kavram ile karşılaşırsak “şirksiz iman, temiz inanç, hanif İslam, barış, saf ve halis din” aklımıza gelmesi gerekiyor. Kur'an'a göre şirk ile Allah'a

iman bir arada olabildiği halde, İslam ile şirk hiçbir zaman bir arada anılmamıştır. Kur'an'a göre "insanların çoğunun Allah'a imanları şirkle beraberdir" (Yusuf- 106) Tarihin bütün müşrikleri Allah'a iman ederlerdi, hem de dinlerinde samimi bir imana sahip bulunuyorlardı. Yani dinlerinin muhafazası için ellerinden gelen her şeyi yapmaya çalışıyor, şirk dinleri için mallarını infak ediyor (Enfal-36) her türlü fedakarlığı gösteriyorlardı. Fakat şirk ile İslam birbirine düşman, birbirine son derece aykırı iki din konumundadırlar. İşte bundan dolayı yüce Allah, mezheplerin söyledikleri gibi "iman" üzerine değil, kullarının İslam üzerine yani "Müslüman" olarak can veremelerini istemektedir. "Ey iman edenler! Allah'a karşı sorumluluğunuzun gereğini hakkıyla yerine getirin ve ancak Müslümanlar olarak can verin" (Âli İmran- 102) Allah'ın Resulleri de "iman" üzerine değil, İslam ve Müslüman olarak vefat etmeyi temenni etmişlerdir. Yusuf (a.s) ın Allah'a yakarışı şöyledir. "...Ey gökleri ve yeri bir yasa üzerine yaratan! Sen dünyada da âhirette de benim dostumsun. Beni müslim olarak vefat ettir ve beni sâlih kullarına ulaştır" (Yusuf- 101)

"Çünkü Rabbi ona müslim ol, (eslim) demiş o da: Âlemlerin Rabbine teslim oldum, demişti. Bunu İbrahim de kendi oğullarına vasiyet etti, Yakup da, : Oğullarım! Allah sizin için bu dini (İslam-Tevhid) seçti. O halde sadece Müslümanlar olarak can verin, dediler" (Bakara- 132, 133) İslam kavramı "saf inanç, hanif din, pak sistem" anlamına geldiği için Kur'an'da mü'minlerin özellikleri sayılırken, Müslümanların özelliklerine yer verilmez. Bu konuda yanlış anlaşılmaya müsait sadece bir âyet bulunmaktadır. "قَالَتِ الْأَعْرَابُ آمَنَّا قُلْ لَمْ نُؤْمِنُوا وَلَكِنْ قُولُوا أَسْلَمْنَا وَلَمَّا يَدْخُلِ الْإِيمَانُ فِي قُلُوبِكُمْ وَإِنْ تُطِيعُوا" (Araplar "iman ettik" dediler. De ki: Siz gerçek olarak iman etmediniz, ama (dürüst olun ve doğru konuşun, İslam'ın ve Müslümanların gücü karşısında ister istemez) "gelip teslim olduk, boyun eğdik" deyin. Henüz iman kalplerinize yerleşmedi. Eğer Allah'a ve Resulüne itaat ederse- niz, Allah amellerinizden hiçbir şey eksiltmez. Çünkü Allah bağışlayan, merhamet edendir.)" (Hücurat- 14) Yukarıdaki âyette bulunan "أَسْلَمْنَا" (Müslüman olduk, Allah'a teslim olduk) anlamlarında değil, "güç karşısında Müslümanlara ve menfaate boyun eğmek" anlamında kullanılmıştır. Çünkü iman kalbe iyice yerleşmeyince iman ve İslam yani Allah'a teslim olma gerçekleşmiyor.

İslam her türlü endişe, korku, şirk, şüpheden uzak tam bir emniyet içerisinde olma anlamına gelmektedir. Bu âyette Yüce Allah "iman ettik" diyenlerin kalplerini bildiği için onların gerçekten iman etmediklerini İslam'ın ve Müslümanların zaferi karşısında mahalle ve akraba baskısı veya devletin maddi imkanlarından faydalanma amacıyla ister istemez boyun eğdiklerini bildiriyor.

Muhammed - Nebi - Resul

Kur'an'ın bağlam ve bütünlüğünde yani Kur'an'ın sisteminde Muhammed'in kimliğini, Nebi'nin makam ve mertebesini, Resul'ün misyonunu anlamadığımız zaman ne Kur'an'ı nede İslam'ı anlamış oluruz. En önemlisi buna bağlı olarak uydurulmuş binlerce rivayete ve bu rivayetlerin üzerine bina edilmiş olan icthadlara ve mezheplere mahkum oluruz. Bu tehlikeli mahkumiyetten kurtulmanın en önemli yolu Muham-

med'i, Nebi'yi ve Resul'ü gerçek olarak anlamaktan geçer. Kur'an'ın dilinde ve dininde Mekke vatandaşı Muhammed'in kim olduğu şu şekilde ortaya çıkar.

Muhammed, doğumundan kendisine Nübüvvet yani vahiy verilmeye kadar diğer insanlardan farkı olmayan, normal, sade ve sıradan bir hayat yaşayan güzel ahlak sahibi bir Mekke vatandaşıdır. Bu gerçek Kur'an'da şu şekilde dile getirilmiştir: “De ki: Ben, yalnızca sizin gibi bir beşerim. (Şu var ki) bana İlah'ınızın tek bir ilâh olduğu vahyediliyor. Artık her kim Rabbine kavuşmayı umuyorsa, salih ameller işlesin ve Rabbine kullukta hiç kimseyi ortak koşmasın” (Kehf-110) “(Ey Nebi!) De ki: Ben de ancak sizin gibi bir beşerim. Bana İlah'ınızın tek bir ilâh olduğu vahyediliyor. Artık O'na yönelin. Ondan bağışlanma dileyin. Müşriklerin vay haline!” (Fussilet-6) Kur'an Nebi ve Resul (a.s) dan bağımsız olan Muhammed'in kimliği üzerinde fazla durmaz. Yani Kur'an'a baktığımızda, geleneksel dinin rivayetlerinde iddia edildiği gibi Mekke vatandaşı Muhammed, başından olağanüstü olaylar geçen birisi değildir. Kur'an'a göre o “İman nedir, vahiy nedir bilmeyen...” (Şura-52) diğer insanlar gibi sade bir Mekke vatandaşıdır. Kur'an, Mekke vatandaşı Muhammed'in Nübüvvetten önceki hayatından olumlu hiçbir hatıra ve anıyı ele almamıştır. Muhammed'in sözü, elbisesi, kullandığı silahlar ve malzemeleri ile diğer insanların sözleri, elbiseleri, kullandıkları silah ve malzemeler arasında hiçbir fark yoktur. Dolayısıyla Kur'an'a göre, Mekke vatandaşı Muhammed'in diğer insanlardan ayrı hiçbir özelliği bulunmamaktadır. Muhammed'e salavat getirilmez, risâlet misyonundan bağımsız olan Muhammed örnek birisi değildir, Muhammed aemlere (insanlara) rahmet değildir.

Nebi, Nübüvvet: Nebi ve Nübüvvet, Allah tarafından vahyin gönderilmesi yani kendisine kitabın indirilmesi anlamına geliyor. Kendisine vahyin indirilmesiyle sade bir hayata sahip olan Muhammed'in Mekke vatandaşlığı sona erer. Yani o artık gece gündüz, 24 Saat, vefat edinceye kadar, hatta ahirette bile ondan ayrılmayacak (Nisa-69) nübüvvet makam ve mertebesine kavuşmuştur. Nübüvvet, Nebi olan kişinin tüm hayatını kapsayan bir kurumdur. Yani Resul'ün özel hayatını temsil eder. Dolayısıyla Nebi'ler özel hayatlarında Allah'a karşı hata ederler. (Tevbe- 113; Tahrim- 1) Nebi'yi Resulden ayıran en önemli özellik sözünün, Resul gibi bağlayıcı olmamasıdır.

Yani Nebi'nin sözleri Allah tarafından indirilen ve Resulün dilinde hayat bulan vahiy gibi din ve hüküm olarak alınamazlar. Çünkü Resul'e mutlak itaat emredilmişken (Nisa-80) “Nebiye mutlak itaat değil, kayıtlı ve şartlı itaat emredilmiştir...” (Mümtehine-12) “Resul'e isyan etmenin sapkınlık (Ahzab-36) ve karşılığı cehennem iken (Cin-23) Nebi'ye karşı gelmek ve onu dinlememek günah bile değildir...” (Ahzab-37; Mücadele-1)

Resul: Rahmân ve Rahim olan Allah'tan sonra Kur'an'da bulunan en önemli kavram Resul kavramıdır. Kur'an'ın sisteminde Resul'ün yani risâletin hangi anlama geldiğini, Resul misyonunun ne kadar önemli olduğunu bilmeyen Kur'an'ı anlamaktan uzak kalacaktır. Resul (a.s) ı anlamamak Kur'an'da bulunan birçok önemli kavramın anlaşılmasını zorlaştıracaktır. Kur'an'da vahiy ve Resul birbirinin içine girmiş, et ve tırnak gibi birbirine kaynaşmış bir vaziyettir. Gerçekten de Resulü vahiy'den

ayırdığınız zaman vahiy anlamsız bir kitap haline gelecektir. Resulullah'ı Kur'an'dan kopardığınız zaman onun gerçek değerini ıskalamış ve vahyin ona yüklemiş olduğu misyonunun önemini yok etmiş olursunuz.

Çünkü Muhammed'i önemli kılan tek şey indirilen vahiy'dir. İşte bundan dolayı tek yol ve hidayet kaynağı, sırat-ı müstakim ve kesin delil olduğu için Allah Resulüne Kur'an'ın dosdoğru yolundan gitmek gerekir. Vahyin doğru olarak anlaşılması büyük oranda Resul'ün hangi anlama geldiğini bilmekten geçmektedir. Resul ve risâlet, vahiy alan Nebi'nin Allah'ın mesajlarını insanlara ulaştırdığı andaki konumudur. Resul hem gönderilen kişiyi hem de gönderilen mesajı ifade eder. Vefat edinceye kadar beşer Resul, elçi misyonu ile konuşan Kur'an'dır. Beşer Resul vefat ettikten sonra onu sadece indirilen vahiy temsil etmektedir. Vefat ettikten sonra vahyin, Beşer Resul'ü temsil etmesi Kur'an'ı bir gerçektir. Çünkü Kur'an'ın birçok âyetinde "Allah'a ve Resulüne itaat edilmesi" emredilmiştir. Beşer Resul ölümlü olduğuna göre ona eşdeğer ve ölümsüz olan bir şeyin temsil etmesi gerekir. O da ölümsüz olan kitaptan başka hiçbir şey değildir. Kur'an'da "İtaat, Allah ve Resul - hakem, Allah ve Resul-- Nur, Allah, vahiy ve Resul - Hak, Allah, vahiy ve Resul - emanet, Resul - ittiba, vahiy ve Resul - tekzib, Allah, vahiy ve Resul - helal ve haram kılma, Allah, vahiy ve Resul - âyetleri tilavet etme, Allah ve Resul - hâdd, Allah ve Resul - tezkiye, "her türlü şirkten arındırma" Allah ve Resul - mubin, vahiy ve Resul - din, Allah ve Resul - şikak, Allah ve Resul - İsyân, Allah ve Resul - dâvet, Allah, vahiy ve Resul - Aziz, Allah, vahiy ve Resul - Kerim, Allah, vahiy ve Resul - savaş açılma, Allah ve Resul usve-i hasene (en güzel örnek) Resul - ihanet edilmeme, Allah ve Resul bağlamında kullanılmıştır.

Hasenât ve Sâlihât

Hasenât" ve "salihât" Kur'an'da birçok yerde geçen önemli iki kavramdır. "Hasenât" ile "Sâlihât" arasında önemli farklar vardır. Arapça'da "Hasenât" 'hasen' in "güzel'in çoğuludur. Yani güzellikler demektir. "Hasenât"ın zıttı "seyyiât"tır. Arapça'da "Seyyiât" 'seyyi'inin "kötü" nün çoğuludur. Yani "kötülükler" ve "çirkinlikler" demektir. Kur'an'da geçen "sâlihât" sözcüğü "sâlih ameller, dışı doğru yani başkalarına karşı yapılacak ıslah edici iyilikler, güzellikler" demektir. "Sâlihât" kavramının türetildiği "sulh" kökü, "başkaları arasında güven ve barışı sağlamak" anlamına gelmektedir. Yani insanın kendi dışında kalan canlı ve cansız varlıklara yönelik bir iyilik ve barış hareketini yani iyileştirme faaliyetlerini ifade etmektedir. "İslâh, "düzeltme, iyileştirme, imar etme, onarma, güzelleştirme" demektir. Bu da insanın kendi dışında kalan varlıklara yaptığı iyilikler ve hayırlı hizmetler anlamına geliyor. "Sâlih amel" (el-'amelu's-sâlih) olarak Kur'an'da altı yerde tek başına, elli altı âyette ise iman ile birlikte geçer.

"Hasenât" kavramı ise, sonuçları itibariyle "kişinin kendisine yönelik olarak yaptığı iyilikler ve güzellikler" demektir. "Sâlihât" başkalarını da kuşatan ıslah ve imar hareketi olurken, "hasenât" ise, sonucu sadece onu işleyene dönük iyiliklerdir. "Sâlihât" şahsıyla birlikte başkalarını da iyi etmek için çalışmak, "hasenât" ise "insanın kendisini imar etmesi, iyileştirmesi ve güzelleştirmesi" anlamına gelmektedir. "Sâlihât, göklerde ve yeryüzünde olan bütün yaratılmışlar için bir ıslah etme faaliyetidir. İslah

çalışması, insanın kendisine iyilik talebinden daha öncelikli bir değere sahiptir. Bundan dolayı “hasenât’a “on sevap” verilirken, (En’am-160) “salihât’a “sınırsız bir sevap” öngörülmüştür. (Tin-6) Çünkü “ıslah” çalışması evrensel, hak talebi ise tarihsel ve bireysel bir özelliğe sahiptir.

“Sâlihât’ı hasenât’tan ayıran en önemli özellik, insanın kendi ölümünden sonra “geriye neyin kalacağı” sorusudur. Kur’an’da insanın kendi ölümünden sonra geriye “hasenât”ının kalacağını söyleyen bir âyete rastlanmaz. Fakat geriye “sâlihât”ının kalacağını söyleyen âyetler mevcuttur. (Kehf-46; Meryem-76). Dolayısıyla insan “hasenât”tan daha önemli olan “salihât’a yönelmesi yani sadece kendini değil, tüm varlıkların iyiliği için çalışması Allah’ın indinde en makbul olan bir ameldir. Onlarca âyette “Hasenât”ın değil de, “sâlihât”ın iman ile birlikte geçmesi üzerinde düşünülmesi gereken önemli bir konudur. Sanki “sâlihât” olmadan, sadece “hasenât” ile imanın sahîh olmayacağı vurgulanıyor.

Ümmet ve Millet

Ümmet: Sözlükte “yönelmek, kastetmek; öne geçmek, imam olmak” mânalarında “emm” kökünden türeyen ümmet kelimesi, Kur’an’a göre, “kendilerine uyarıcı Resul gönderilen topluluk, toplum, her kabileden bir grup insan, her canlı cinsi, bütün iyilikleri şahsında toplamış kişi veya kendisine uyulan önder” gibi anlamlara gelir. (Lisânü’l-Arab, “emm” md.; Kâmus Tercümesi, IV, 175-176) Kur’an’a baktığımızda “Ümmet” kelimesi, din birliğinden daha çok “aynı toprak parçası ve coğrafya üzerinde yaşayan, aralarında dil, tarih, ülkü birliği, aynı duygu ve düşünce, gelenek ve görenek birliği olan insanların oluşturduğu topluluklar yani vatandaşlık” anlamına gelmektedir. Ümmet, “Aynı zaman ve ve aynı coğrafyada bulunmuş insan ve her türden canlılarla ilgili kullanılan bir kavramdır.

Millet: Kur’an’a baktığımızda millet kelimesi “insanlık tarihi boyunca aynı inanç sistemine sahip olan insan ve topluluklar için kullanıldığını görüyoruz. Yani ümmet, aynı zaman ve mekanda aynı tarz yaşam, aynı yol ve yordam, aynı inanç ve şeriat iken, millet ise, tarih boyunca yaşayan insan ve toplumların tevhid veya şirk olsun, aynı inanç sistemine sahip olanlar anlamına gelmektedir. Millet kelimesi en çok hanif İslam dinine sahip olan İbrahim (a.s) bağlamında kullanılmıştır. (Bakara-135; Âli İmran-95; Nisa-125;En’am-161; Nahl-123; Hac-78; Yusuf-38) Millet kelimesi, tamamen din ve inanç ile ilgili bir kelime iken, ümmet ise, aynı yaşam tarzı, aynı düşünce, aynı ülkü ve ulusal birliği temsil ediyor. İşte bundan dolayı ümmet için, “Her ümmetin bir Resulü vardır...” (Yunus-47) “Sizden, hayra davet eden, iyiliği emredip kötülüğü men eden bir ümmet bulunsun İşte bunlar kurtuluşa erenlerdir.” (Âli İmran-104) buyrulmuştur.

Mesela: Kur’an’da bulunan bu fark ve anlama göre “Türk” veya “Kürt” kelimesi, millet değil, ümmet kavramının içine giriyor. Çünkü millet tek inancı sembolize ederken, ümmet aynı düşünce ve ülkü birliğini anlatıyor. Yani bu anlama göre “Türk milleti, Kürt milleti, Arap milleti isimlendirmesi kesinlikle hatalı oluyor. Çünkü bu ırklarda her türlü inançtan insanlar ve topluluklar bulunmaktadır. Doğrusu “Türk ümmeti, Arap ümmeti, Kürt ümmeti” olacaktır. Aynı şekilde “İslam ümmeti” sözcüğünün de yanlış olduğunu görüyoruz. Doğrusu “İslam milleti” olması gerekirdi.

Hayvanlar içinde “ümmet” kelimesi kullanılırken, (En’am-38) millet kelimesi sadece insanlar için kullanılmıştır. Bu bağlamda insan topluluklarının yanı sıra hayvan ve cin topluluklarına (En’âm-38; Arâf -38), aynı zamanda ve mekanda yaşamış aynı hayat tarzına sahip insan gruplarına da (Bakara-213) ümmet denilmiştir.

Ümmet kelimesi, “Sizden hayra çağıran, iyiliği emredip kötülükten sakındıran bir ümmet bulunsun” meâlindeki âyette (Âl-i İmrân-104) olduğu gibi büyük bir topluluk içindeki özel bir grubu da ifade etmektedir. Bazı âyetlerde ümmet, “din, inanç sistemi, yol” mânalarında kullanılmıştır. (Mü’minûn-52) “İbrâhim gerçekten Allah’a itaat eden, tevhid ehli, başlı başına bir ümmetti” âyetinde (Nahl-120) kendi döneminde İbrâhim’in hidayet önderi ve bütün iyiliklere sahip bir kimse vasfıyla tek başına bir ümmet sayıldığı belirtilmektedir. Ümmet kelimesi bazı âyetlerde “zaman, müddet ve devir” mânasında da kullanılmıştır. (Hûd-8; Yûsuf-45) Zannedilenin aksine ümmet kelimesi, millet kelimesinden daha geniş bir anlama sahiptir. Yani ümmet kelimesinin içinde inançla birlikte yaşam tarzı, düşünce birliği ve ulus anlayışı olduğu halde, millet kelimesinin içinde sadece inanç birliği mevcuttur. Kur’an’ın birçok kavramı gibi, insanlar bu iki kavramı iyi bilmedikleri için tam tersi bir anlam yüklemişlerdir.

Tağut: Sözlükte “haddi aşmak, azgınlık göstermek, suyun taşması (Hakka-11) zulüm, şirk ve küfür de ileri gitmek” anlamlarına gelir. Bu kavram türevleri ile birlikte kırk âyette geçmektedir. “Tağa” olarak geçtiği âyetler (Tâhâ-24,43,45; Necm-17,52; Naziat-17,37; Alak-6) “Tuğyan” olarak geçtiği yerler. (Bakara-15; Mâide-64,68; En’am-110; Âraf-186; Yunus-11; İsrâ-60; Kehf-80; Müminun-75) “Tağut” şeklinde geçtiği âyetler. (Bakara-256, 257; Nisa-51,60,76; Mâide-60; Nahl-36; Zümer-17) İnsan bulunduğu konuma göre belli nimetlere kavuşup, kendisinde istediğini yapabilecek bir güç, bilgi ve yetenek vehmettiği an gurur, kibir ve gaflete kapılarak “tuğyan” kapısını aralar.

Bir adım daha öteye geçince, bilgi ve fikirleriyle Allah’a şirk koşmaya, inanç ve fikirlerini vahyin yerine geçirip arzu ve hevesinin peşinden gitmeye başlar. İşte Kur’an, bu kötü ahlaka “tuğyan” bu ahlakın sahiplerine de “tağut” demiştir. Nitekim kadim toplumların karakteri ve onları yok oluşa götüren sebepler anlatılırken “tuğyan” felaketine dikkat çekilmiştir.

Mesela: Firavun’un tuğyan etmesi: “Ey Nebi! Sana Musa’nın haberi geldi mi? Kutsal vadi Tuva’da Rabbi ona şöyle seslenmişti: Firavun’a git! Çünkü o tâği oldu. De ki: Arınmayı ve seni Rabbin’in yoluna iletmemi ister misin? Böylece sorumluluk bilincine sahip olursun” (Naziat-15,16,17,18,19) “Taği olana ve dünya hayatını âhirete tercih edene, şüphesiz cehennem tek barınaktır” (Naziat- 37, 39) âyetleri buna işaret etmektedir Fakat son vahyin indirilmesiyle Kur’an, en çok tuğyan eden yani vahye kulak asmayan bundan dolayı tâği olan din adamlarına dikkat çekmektedir.

Yüce Allah’ın, birçok âyette müminleri tağut’a karşı uyarması bundan ileri gelmektedir. Hatta gerçek mümin olabilmek için, tağutla mücadele edilmesinin gerekli olduğunu ortaya koyar. İmanın tam olarak gerçekleşmesi için ilk önce tağutu reddetmek gerekmektedir. “Dinde zorlama (zorlaştırma) yoktur. (Vahyin indirilmesi sayesinde) rüşd (doğruluk olgunluk -mükemmel) olan ğay’dan (eğrilik-yanlışlık-kötülük) ayrıl-

mıştır. O halde kim Tağut'u inkar eder ve Allah'a iman ederse, kopmayan sağlam bir kulpa yapışmıştır. Allah iştir, bilendir.” (Bakara-256) Âyette dikkat çeken en önemli konu, dinde zorlama ve zorlaştırmanın olmadığıdır. Sebabi de şudur: İtikad yani iman, güzel ahlak ve öğüt olarak din, indirilen vahiy'le Allah tarafından tamamlanmıştır.

Yani Kur'an'ı aşarak, yüce Allah'ın üzerinde ululuk taslayarak, dinde helal ve haram, farz ve sünnet gibi ibadetler ve kurallar koyarak insanları dinden nefret ettirmeyin, insanlara bir ikrah, zorluk, yük, ağırlık, esaret ve bıkkınlık meydana gelmesin. Gerçek bir mümin, din ve hüküm, güzel ahlak ve öğüt olarak Kur'an'dan başka hiçbir kaynağa iman etmeyendir. Kur'an'da “tağut” kavramı, siyasal anlamda değil din anlamında kullanılmıştır. Yani kelime devlet adamları ve hukukçulardan daha çok din adamları ile ilgilidir. Kur'an'da Tağut kavramı, “vahiy dininden yüz çeviren, dini parçalayan ve fırkalara ayıran, Allah'ın âyetlerini gizleyen, dini hükümler koyarak Allah'a iftira eden, insanları Allah'ın yolundan engelleyen, Allah ile aldatan, dini menfaat ve rant kapısı yapanlar” hakkındadır. İşte bu gibi din adamlarına Kur'an tağut diyor. İnsanları Kur'an'dan uzaklaştıran, sesinin yani manasının anlaşılmasını engelleyen, Allah'ın hidayetine değilde, kendine, kendi eserine veya beşeri kaynaklara davet eden herkes tağuttur.

Tağut kelimesi, son vahiyde birlikte neden devlet adamlarından daha çok ilim adamlarına hitap eden bir kelime olmuştur? Çünkü son vahyin tarihine baktığımızda devlet adamlarının her zaman din adamlarına tâbi olduğunu görüyoruz. Yani devlet adamları din adamlarının koyduğu kurallara göre hareket ederler. Bugün yeryüzünde ve bütün İslam ülkelerinde güncel hayatta, devlet adamlarından, sade vatandaşa kadar inanç ve amel olarak yaşanan din, muhaddislerin rivayet ettikleri hadisler ve bu hadislerin üzerine inşa ettikleri icthadlardan yani mezheplerden ibarettir.

Bu dinin en basit bir kuralına, en absürt bir uygulamasına en muktedir devlet adamı bile karşı gelemez. Daha geniş anlamda tağut, “Allah'ın koyduğu ölçü ve kurallar dışında kurallar koyan, toplumu Allah'ın yolundan saptıran, Allah'ın hükümlerine sırt çeviren din adamı” olarak tarif edebiliriz. Bir kişi, insanları Allah'ın hükümlerinin dışına çıkarmaya çalışıyor ve Allah'ın emri diye beşer mahsulü, din ve hüküm, helal ve haram, farz ve vacib koyuyorsa, işte o kişi tağuttur.

İhlas ve İhsan

İhlas, dini Allah'a özel kılma yani din ve hüküm olarak Kur'an'dan başka hiçbir kaynağa iman etmemek iken, ihsan ise güzel söz ve güzel ahlak anlamına gelmektedir.

İnfak, Sadaka ve Zekat

Kur'an'ın bağlam ve bütünlüğüne baktığımızda “infak” ve “sadaka”nın maldan verilen bir hayır, “zekâtın” ise, tamamen arınma anlamına geldiğini görüyoruz. Zekât asla verilen bir şey değildir. Zekât arınmadır. “Onların mallarından sadaka al; bu sadaka ile onları nifaktan temizlersin, onları arıtıp yüceltirsin. Ve onlar için salât et çünkü senin salât'ın onlar için sükunettir. Allah iştir, bilendir” (Tevbe-103) Konu ile ilgili diğer bir âyet şöyledir.

“قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّيْهَا” (nefsini arındıran kurtulmuştur.)” (Şems- 9)

Aşağıdaki âyetler vahyin arındırma özelliğine dikkat çekiyor. “Sana Musa’nın haberi geldi mi? Mukaddes tuva vâdisinde Rabbi (olan Allah) ona şöyle seslenmişti. Firavun’a git! Çünkü o çok azdı.

“فَقُلْ هَلْ لَكَ إِلَىٰ أَنْ تَزَكَّىٰ” (De ki: “Arınmayı ve seni Rabbinin yoluna iletmemi ister misin?”)

Böylece sorumluluk bilincine sahip olursun” (Naziat-15,16,17,18)

“وَسَيُجَنَّبُهَا الْأَتْقَىٰ الَّذِي يُؤْتِي مَالَهُ يَتَزَكَّىٰ” (Arınmak için malını hayra veren bilinç sahibi ateşten uzak tutulur.)” (Leyl-17,18)

Şimdi sadaka ve zekâtın, Kur’an’da hangi anlama geldiğini çok açık olarak gösteren, Tevbe suresinin 103. âyetin bağlam ve bütünlüğüne bir bakalım. Bu âyetlerde, nifak ile iman arası bir çizgide gelgit yaşayanlar için yüce Allah şöyle buyuruyor. “Çevrenizdeki bedevi Araplardan Medine halkından birtakım münafıklar vardır ki, münafıklıkta maharet kazanmışlardır. Sen onları bilmezsin, onları biz biliriz. Onlara iki kez azap edeceğiz, sonra da onlar büyük bir azaba itileceklerdir” (Tevbe-101) “Diğerleri ise günahlarını itiraf ettiler, salih bir ameli diğer kötü bir amelle karıştırdılar. Allah onların tevbelerini kabul eder. Çünkü Allah çok bağışlayan pek merhamet edendir” (Tevbe-102)

حُدِّ مِنْ أَمْوَالِهِمْ صَدَقَةً تُطَهِّرُهُمْ وَتُزَكِّيهِمْ بِهَا وَصَلَّ عَلَيْهِمْ إِنَّ صَلَاتَكَ سَكَنٌ لَهُمْ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ (Onların mallarından sadaka (arınma bedeli) al; bununla onları (nifak günahlarından) temizlersin, onları arıtıp yüceltirsin. Ve onlara salat et. Çünkü (bir Nebi ve Resul olarak) senin salatın onlar için bir sükunettir. (Onlara imanda güç verir, yatıştırırsın) Allah her şeyi işitendir ve her şeyi bilendir.)” (Tevbe-103)

Yani ey Nebi! Nifak belasından tam olarak temizlemek için, tevbe ile pişman olduktan sonra, kalplerinin rahat etmesi ve huzur bulmaları açısından, samimi olduklarını ortaya koymak adına onlardan sadaka alarak arındırırsın” İşte Kur’an, “zekat, tezkiye, tezekkê, yetezekkê” yani arınmak olarak adlandırmıştır. Kur’an’da geçen bütün “zekat” kavramları, “arınma” anlamına gelmektedir. Zekât kelimelerinden önce bulunan “ve étü” fiili’nin “ê” si, uzatılmayacak olursa, yani, “وَأَتُوا” (ve’tu) olmuş olsaydı, mana “zekâta gelin, arının” anlamına gelecektir. Ama yine de “وَأَتُوا” (ve’etu) fiili, “verin” anlamına gelebildiği gibi, “zekâta gelin, arının” anlamına da geldiğini söyleyebiliriz. Bu konuda zor anlaşılan bir âyete bakalım. “insanların mallarında artış olsun diye verdiğiniz herhangi bir riba, Allah katında artmaz. Fakat Allah’ın rızasını isteyerek arınmak üzere verdiğiniz herhangi bir hayra gelince, işte o kimseler, evet onlar sevaplarını ve mallarını kat kat arttıranlardır.” (Rum-39)

İnfak ile Sadakanın Arasındaki Fark

İnfak, “gece gündüz, yani “her zaman” (Bakara-274) “küçük büyük” (Tevbe-121) her türlü mali desteği kapsarken, sadaka ise, özel durumlarda (Tevbe-103; Mücadele-12) verilmesi gereken bir bedeldir. Dolayısıyla infak etmenin yeri ve zamanı yok iken, sada-

tutulup da onunla amel etmeyenlerin durumu, ciltlerce kitap taşıyan eşeğin durumu gibidir. Allah'ın âyetlerini yalanlamış olan kavmin durumu ne kötüdür! Allah, zalimler topluluğunu (vahiy'den bağımsız direkt olarak) hidayete erdirmez.)” Âyette bulunan “مَثَلُ الَّذِينَ حُمِلُوا التَّوْرِيَةَ ثُمَّ لَمْ يُحْمِلُوهَا كَمَثَلِ الْجَمَارِ يَحْمِلُ أَسْفَارًا” (Tevrat’la yükümlü tutulup da onunla amel etmeyenlerin durumu ciltlerce kitap taşıyan eşeğin durumu gibidir.)” ile “بُنُسٍ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِ اللَّهِ” (Allah’ın âyetlerini yalanlamış olan kavmin...)” ile “وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ” (Allah, zalimler topluluğunu hidayete erdirmez.)” cümleleri önemlidir.

Tevrat ile yükümlü olanlar, dille hiçbir zaman Tevrat’ı yalanlamaz ve ona dille karşı gelmezler. Fakat onların inanç ve ahlaklarında yani dini hayatlarında kaynak olarak Tevrat’ın yeri yoktur. Onlar din ve hüküm olarak rivayetlere dayandıkları için Tevrat’ı yalanlamış oldular.

Melekler: Canlılar için, özellikle insanların hayatına yönelik göklerde ve yeryüzünde yüce Allah’ın yaratmış olduğu her şeyin Kur’an’daki adı melektir.

Allah’ın Melekleri: Güneşten aya, yıldızlardan gezegenlere, samanyoludan galaksilere, hücrelerden kürelere, kasırgadan rüzgarlara, bitkilerden ağaçlara, kardan yağmura, atomdan proteinlere, müminlerden Resullere kadar göklerle yer arasında bulunan bütün doğal kuvvetler yüce Allah’ın melekleridir. Yani Kur’an’da var olan “ceelnâ-kıldık” “amtarnâ - yağdırdık” “enzelnâ- indirdik” “halaknâ-yarattık” gibi çoğul fiille geçen kavramlardan, meleklerin yani yüce Allah’ın doğal kuvvetlerinin kullanıldığını gösteriyor. Dolayısıyla Fâtır suresi iki ve üçüncü âyet birinci âyetin açıklaması mahiyetindedir. Yani dikkatli bir şekilde baktığımızda yüce Allah’ın yarattığı bütün nimetler ve doğal kuvvetlerin, melek adıyla ortaya konduğunu açık olarak görüyoruz. Göklerin yaratılmasından hemen sonra melekler (doğal kuvvetler) oluşuyor. (Fatır-1)

Fatır Suresinde Geçen Bazı Meleklerin Adları:

“Gökler ve yer, rüzgar ve bulutlar, toprak ve nutfe, tatlı ve tuzlu denizler, denizlerde olan balıklar, gölge ve hararet, gece ve gündüz, güneş ve ay, gökten inen su ve meyveler, dağlar ve yollar, büyük ve küçük baş hayvanlar, gökleri ve yeri yörüngelerinde tutan güç, kuvvet ve kudret. Fatır suresi 14.âyet de putlarla ilgili değil, meleklerle ilgilidir.

Şeytan

Konuya girmeden önce Arapların şeytan denince akıllarına ne geldiğini bilmemiz gerekir. Şeytan denilince akıllarına çirkinlik, kötülük ve hainlik gelir. Yani şeytan bir varlıktan ziyade bir sıfattır. Şeytan kelimesi Kur’an’da gerçek bir varlık olarak değil, daha çok şeytan karakterli insanları ve insanın şeytanî niteliklerini belirtmek için sıfat olarak kullanılmıştır. Kur’an’a göre, “Gerek cinden, gerek insten olsun her ahlaksız ve kötü tabiatlı kişi şeytandır” Kur’an’daki bağlam ve bütünlüğe baktığımızda, kötülük

düşünmeyen yani hayırlı kimselere melek, sürekli ahlaksızlık ve kötülük üreten kimselere de şeytan denildiğini görüyoruz.

Şeytan kelimesi son derece bencil, menfaatçi, akli ve iradesi iyilik ve güzelliğe çalışmayan, sahtekar kimselerin sıfatıdır. Yani şeytan bir varlık değil, bir varlığın sıfatıdır. Bu nedenle Mekke’li kâfirler, Medineli münafıklar ve Yahudiler kendi özel isimleriyle değil de “şeytan ve şeytanlar” olarak vahyin diline yansımıştır. Bu çalışmamız esnasında Kur’an’da seksen sekiz yerde anılan şeytan kelimesinin, çoğunlukla insanlar için yani vahye çok şiddetli karşı çıkan ve atalarının dininde inat eden azılı müşrikler hakkında, yirmiyeye yakın yerde ise, haset, kibir, kıskançlık, vesvese, dürtü, cimrilik, gurur, unutmaya gibi insanların kötü sıfatları ve beşeri zaafı için yani simgesel olarak kullanılmıştır.

Hidayet

Hidayet meselesinde en önemli ilke şudur. Allah vahiy’den bağımsız olarak hiç kimseye hidayet veya dalâlet yani sapkınlık vermez. Hidayete ulaşmanın veya dalâlete sapmanın Kur’an’dan başka hiçbir ölçüsü yoktur. Vahiy ile muhatap olmayanlara “hidayete ermiş” veya “sapıtılmış” diyemeyiz. “Hidayete ermenin” veya “sapıtmanın” tek ölçüsü ve göstergesi vahiy ile muhatap olmaktır. İnsanlar vahiy ile muhatap olup yollarını kendi özgür iradelerine göre çizdikten sonra “kafir, müşrik, fasık” veya “mümin, muttaki, müslüman, salih” olurlar. Yüce Allah vahiy’den bağımsız olarak yani direkt olarak insanın kalbine “hidayet” veya “sapkınlık” göndermez. Başlangıçta hiç kimse “sapkın” veya “muhtedi” değildir. Yüce Allah adalet ve imtihan gereği vahiy olmadan, insanların iradelerine ipotek koyarak zorla hidayet ve dalalete yönlendirmez.

Rahmân ve Rahim olan Allah Kur’an’ı Mübin’de şöyle buyuruyor. “Allah bir toplumu (vahiy’le) doğru yola ilettikten sonra, sakınacakları şeyleri kendilerine açıklayıncaya kadar onları (vahiy’den bağımsız olarak) saptıracak değildir. Allah her şeyi çok iyi bilendir” (Tevbe- 115)

Beşer ve İnsan

Beşer ve insan kelimeleri eş anlamlı kelimeler gibi bilinseler de Kur’an’da kullanıldıkları bağlam çok farklılık gösterir. Kur’an’da, “beşer” kavramı, “masum, günahsız, saf, temiz, sorumsuz” olarak geçerken, “insan” kavramı ise, zalim, günahkar, asi, sorumlu, akıllı ve icat etme potansiyeli bulunan bir varlık” olarak anılır. Kur’an, mümin, müslim, küfür, muttaki, emanet, zalim, cahil, fasık, mühsin, şeytan, tağut gibi kavramları insan için kullanır. Bu kavramların hiç biri beşer için kullanılmaz. Daha doğrusu beşer kavramı Kur’an’da tek başına yalın bir kavram olarak geçer. Yani beşer her yerde olumlu bağlamlarda kullanılırken, insan hem olumlu hemde olumsuz bağlamlarda kullanılır. Kur’an’da tüm elçilerin “insan” ile değil de “beşer” ile kıyaslanmaları çok önemlidir. Konuyu Kur’an boyunca araştırdığımızda şöyle bir sonuç ortaya çıkıyor. Kur’an’da insan ve beşer kelimeleri yaklaşık üç yüz kere zikredilmek-

tedir. Piyasada bulunan meallerde beşer kelimesine hiç yer verilmemiş, bazılarında ise insan kelimesi beşer olarak çevrilmiştir. Bu da Kur'an'ın bağlam ve bütünlüğüne zarar vermekte ve bir çok konunun anlaşılmasını zorlaştırmaktadır.

Kıraat, Tilâvet ve Tertil

Kur'an'ın bağlam ve bütünlüğüne baktığımızda “Kıraat” kavramının, topluma yönelik yani tebliğ ve davette okunandan daha çok insanın bireysel olarak okuduğu, kendisinin donanımı ile ilgili bir okuma çeşidi olduğunu görüyoruz.

Mesela: “فَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ” (Kur'an'ı okuduğun zaman racim şeytandan Allah'a yönel (sığın).) (Nahl-98)

Mesela: “وَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ جَعَلْنَا بَيْنَكَ وَبَيْنَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ حِجَابًا مَسْتُورًا” (Kur'an okuduğun zaman seninle âhirete iman etmeyenlerin arasına korunaklı bir örtü kılarız.) (İsra-45)

Mesela: “أَقِمِ الصَّلَاةَ لِذُلُوكِ الشَّمْسِ إِلَى غَسَقِ اللَّيْلِ وَقُرْآنِ الْفَجْرِ إِنَّ قُرْآنَ الْفَجْرِ كَانَ مَشْهُودًا” (Güneşin batmasından gecenin karanlığı basıncaya kadar salat-ı ikâme et yani fecrin Kur'an'ı, hiç şüphesiz fecrin Kur'an'ı şahitlidir.) (İsra-78) Yani kıraat, insanın kendi kendine okuması, Kur'an'a yoğunlaşması, üzerinde tefekkür etmesi, akıl ve zihinle okuması anlamına gelmektedir.

“Tertil” Allah (Furkan-32) ve Resul (a.s) (Müzzemmil-4) bağlamında geçen bir kavramdır. Kur'an'da sadece iki âyette geçen “tertil, iman edenler bağlamında kullanılmaz. Tertil, açık olarak ortaya koyma, kalbe yerleştirme, hüccet ve delil ile okuma demektir. Kur'an'a baktığımızda, tertil ve kıraat ile değil, tilavet ile muhatap olan insanların sorumlu olduklarını görüyoruz. Yani tilâvet ile muhatap olmayanlar sorumlu olmazlar. (Kasas-59) O halde tilâvet, rastgele bir okuyuş değil, mesajın anlaşılıp kavranması, kabul edilmesi veya reddedilmesine yol açan, muhatapları düşünce ve mücadeleye sevkeden, bilinçli ve şuurlu bir okumadır. Tilâvet, Kur'an'da çok yoğun olarak geçen bir kavramdır. Tilavetin Kur'an'ın anlaşılması ve kavranması ile ilgili bir okuyuş olduğunu ortaya koyan onlarca âyet vardır. Tertil, Allah ve Resul bağlamında geçtiği için, tebliğ makamında olanların yapacağı bir okuma çeşididir. Vahiy ehlerinden ümmilere Kur'an'ı tebliğ etme ve onunla uyarmanın adı tilavettir. Tebliğ, duyurma ve mücadele makamında olanların kendilerini vahiy'le donatmalarının adı kıraat olmaktadır. Kur'an'ı duyurma ve tebliğ etme durumlarında, her zaman tane tane, ağır ağır, acele etmeden bağlam ve bütünlüğüne bağlı kalarak yapılan okumanın adı tertildir. Tilavet, vahyi duyurma, okuma, aktarma yani anlayıncaya kadar insanlara tebliğ etme anlamına gelmektedir.

Tezekkür ve Tefekkür Arasındaki Fark

Tezekkür, Kur'an'daki âyetlerin bağlam ve bütünlüğünü yani hikmetinin dolayısıyla vahyin üzerinde müzâkere etmek iken, tefekkür ise, göklerde ve yerde bulunan âyetlerin yani yaratılış yasalarının üzerinde düşünme anlamına gelmektedir.

Mesela yüce Allah hakkında müzakere övülürken, tefekkürün göklerde ve yerde bulunan âyetlerle ilgili olduğunu görüyoruz.

İftira ve Buhtan

Allah'a ve Kur'an'a karşı kullanılan bir kavram iken buhtan ise insanlara karşı yapılan iftira anlamına gelmektedir. O yüzden iftira ve buhtan kelimelerini olduğu gibi orijinal olarak bırakmaya çalıştık.

ALAK SURESİ

19 âyet olup Mekke’de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah’ın adıyla)

1,2-) Yaratan Rabbinin adıyla oku! O, insanı “alak”dan yarattı.

Kur’an’ın indiği toplum yazısız bir toplum idi; “okuma-yazma bilmeyenler topluluğu” anlamında değil, okuma yazmanın gerekli kıldığı alışkanlıklara ve kavramlara sahip olmayanların yaşadıkları bir dünya anlamında yazısız bir toplum idi. Kur’an böyle bir topluluk içerisinde yaşayan ümmi Nebi’ye nazil oldu ve o da aldığı vahyi ilk önce kendine okudu, ona iman etti ve onu içselleştirdi, Kur’an’ın Türkçe çevirilerinde “Yaratan Rabbinin adıyla oku” şeklinde yer alan bu âyet yaygın kanaate göre Kur’an’ın ilk inen âyeti olduğundan, burada cevaplanması gereken bazı sorular vardır. Nebi (aleyhisselam) okuma yazma biliyor muydu? Nebi (aleyhisselam) dan okuması istenen şey neydi? Aslında buradaki okuma yazılı bir metni okuma anlamına gelmemektedir.

Sözlü okuma; akıl ve gönül vasıtasıyla ezbere okuma yani zihinde bir ön hazırlık yapmayı, kavramayı, anlayarak söylemeyi ve sindirmeyi gerektiren bir okumadır. Oysa yazılı bir metni okuma böyle değildir. O dışarıdan alınan bir şeyi yüksek sesle olsun ya da olmasın ama anlamak niyetiyle bilinçli olarak zihne işlemeyi ifade eder. Nebi (aleyhisselam) ın yazılı bir metne muhatap olmadığı ve yazılı bir metni de okumadığı anlaşıldığına göre, Kur’an kendisine indirildiğinde, onu insanlara sözlü olarak yani dille okumuş duyurmuş muhatapları da Kur’an’ı sözlü olarak dinlemişlerdir. Nitekim Kur’an âyetleri bu konuda gayet açıktır. “Kur’an okunduğunda onu dinleyin...” (Âraf-204) “Kendisine âyetlerimiz okunduğunda...” (Lokman-7) “Kafirler dediler ki, sakın bu Kur’an’ı dinlemeyin...” (Fussilet-26) “Resul’e indirileni işittiklerinde...” (Mâide-83) Bu durumda ikra emrinin nesnesi olarak akla Nebi (aleyhisselam)’a indirilen Kur’an gelmektedir ki zaten bu kelimenin anlamı da okunandır. Bu takdirde âyet “Sana indirileni, ilk önce zihnine ve gönlüne Rabbinin adıyla yani O’ndan geldiğine iman ederek tüm benliğinle oku anlamına gelmektedir.

3-) Oku! Senin Rabbin en kerim olandır.

4,5-) O, kalemle, insana bilmediğini öğretendir.

6,7-) Hayır, insan kendini müstağni (Allah’a karşı yeterli) gördüğü için mutlaka taşkınlık eder.

8-) Şüphesiz dönüş ancak Rabbinedir.

9,10-) Salât yaptığında kulu (bundan) engelleyeni gördün mü?

10.âyette bulunan “sallé” kelimesine “namaz kılmak” veya “ibadet etmek” anlamını vermek büyük bir hatadır. Çünkü Allah Resulü (a.s) risâletin ilk yıllarında Mekke’de yaptığı tek bir şey vardı. İnsanları vahye yani İslâm’a dâvet etmek. Hatta Allah Resulünün Mekke hayatı baştan sona kadar dâvet ve tebliğle geçiyordu. Yani Mekke döneminde sadece vahyin ilan edilmesi ve duyurulması söz konusu idi. Fakat Şii ve Sünni din adamlarının akılları namaza kilitlendiği için bu gibi hataları işlemeye devam ediyorlar. Dolayısıyla âyette bulunan “sallé” Allah Resulünün sesli bir şekilde insanları Kur’an’a dâvet etmesinden başka bir şey değildir. Zaten aşağıdaki âyetler bu gerçeği ortaya koyuyor.

11,12-) Ne dersin, ya o salattan (engellenen kul) hidâyet üzerinde ise; ya da vahiyle bilinçli olmayı emrediyorsa?

13-) Yalanlayamı yani yüz çevireni gördün mü?

Eğer Allah Resulü (a.s) Şii ve Sünni din adamlarının kıldıkları namaz gibi bir namaz kılsaydı veya ibadet ettikleri gibi bir ibadet etseydi, Mekke müşrikleri değil onu engellemek, onu koruma altına alır ve en büyük desteği verirlerdi. Çünkü Allah Resulünün namazı onların dinlerine bir zarar vermeyecekti. Fakat onlara Kur’an okuması, vahyi tebliğ etmesi, evliya ve ilâhlarını yermesi, kendilerine çok ağır geliyordu. İşte bundan dolayı ayette geçen “salle” kelimesi namaz kılmak değil, vahyi tebliğ etmek ve insanları İslâm’a dâvet etmektir.

14-) O Allah’ın, (her şeyi) gördüğünü bilmiyor mu?

15,16-) Hayır! Andolsun, eğer yalanlamaktan vazgeçmezse, muhakkak onu perçeminden; o yalancı, hatalı (müşrik) perçeminden yakalarız.

17-) Haydi, taraftarlarımı çağırın.

18-) Biz de zebânileri çağıracağız.

19-) Hayır! Sakın ona itaat etme, secde et yani (Rabbine) yaklaş.

Kur’an’da birçok kavramın hangi anlama geldiğini öğrenmek için, kendisinden sonra gelen kelime ve cümlelere dikkat etmek gerekir. Yukarıdaki âyette olduğu gibi, âyette bulunan secde vahiy ahlakıyla yüce Allah’a yakınlaşma anlamında kullanıldığını görüyoruz. Yani secde alını yere koymak değildir.

KALEM SURESİ

52 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1,2-) *Nûn. Kaleme yani satır satır yazdıklarına andolsun ki, Rabbinin (vahiy) nimeti sayesinde sen bir mecnun değilsin.*

3-) *Şüphesiz sana tükenmez bir mükâfat vardır.*

4-) *Sen elbette yüce bir ahlâk (din) üzerindesin.*

Âyette bulunan “hulukin” ahlak anlamına değil, inanç ve din yani İslam anlamına gelmektedir.

5,6-) *Hanginizin akıl yoksunu olduğunu yakında sen de göreceksin, onlar da görecekler.*

7-) *Şüphesiz senin Rabbin, kendi yolundan sapan kişiyi daha iyi bilir. Yani O, hidayete erenleri en iyi bilendir.*

8-) *O hâlde yalanlayanlara itaat etme.*

Nübüvvet özel hayat olduğu için hata etme ihtimaline binaen yüce Allah Nebi'ye “yalanlayanlara itaat etme” buyuruyor. Yoksa görevi sadece vahiy tebliğ etmek olan Resule “yalanlayanlara itaat etme” demesi, uygun olmazdı. Nebi ve Resûlün arasında bulunan farkları bilmek işte bu kadar önemlidir.

9-) *Onlar istediler ki, (onlara) yağcılık yapasın, böylece onlar da sana yağcılık yap-sınlar.*

10,14-) *Alabildiğine yemin edip duran aşağılıklara, daima çekiştirerek kusur arayıp kınayanlara, durmadan söz taşıyanlara, iyiliği hep engelleyenlere, saldırgan, günaha dadanmış, kaba saba; bütün bunların ötesinde bir de kötülüklerle damgalı olanlara mal ve oğulları vardır diye, (Ey Nebi!) sakın itaat etmeyesin.*

15-) *Âyetlerimiz kendisine tilavet edildiği zaman, “Öncekilerin masalları!” der.*

16-) *Yakında biz onun burnunu sürteceğiz.*

17-) *Şüphesiz biz, vaktiyle bahçe sahiplerini sınıdığımız gibi, onları da sınıadık. Hani o bahçe sahipleri, sabah erkenden (miskinler gelmeden) bahçenin ürünlerini devşirmeye yemin etmişlerdi.*

18-) *Bunu tasarlarken istisna da yapmıyorlardı. (Allah'ın izniyle demiyorlardı.)*

19-) *Nihayet onlar uykuda iken Rabbinden bir tayfun bahçeyi sarıverdi.*

20-) *Böylece bahçe, biçilmiş gibi oldu.*

21,22-) *Derken, sabahleyin birbirlerine, "Haydi, eğer ürününüzü devşirecekseniz erkenden gidin" diye seslendiler.*

23,24-) *Bunun üzerine, "Sakın, bugün orada hiçbir miskin yanınıza girmesin" diye fısıldaşarak yola koyuldular.*

Âyette fakir değil de, "miskin" denmesinin sebebi, miskinın bilinen, onlara yakın, yeri yurdu belli olan, tanıdıkları kimseler olduğu içindir. Kur'an'da "yemek yedirme, fidyeler ve keffaretlerin "miskin" bağlamında kullanılmasının sebebi budur. Miskin bilinen, yeri yurdu belli olan kimse iken, fakir yabancı, bilinmeyen, gariban ve insanın karşısına bir anda çıkan kimsedir.

25-) *(Miskinlere) yardım etmeye güçleri yettiği hâlde (böyle söyleyerek) erkenden yola çıktılar.*

26-) *Fakat bahçeyi o hâlde gördüklerinde, "Biz mutlaka yolumuzu şaşırılmış olmalıyız!" dediler.*

27-) *Gerçeği anlayınca da, "Hayır, meğer biz mahrum bırakılmışız!" dediler.*

28-) *Onların mutedil olanı, "Ben size (Rabbinizi) tespih etseydiniz ya!" dememiş miydim?" dedi.*

Onların mutedil olanı: İnanç ve ahlak olarak temiz bir hayat yaşayan yani orta yolu takip eden anlamına gelmektedir.

29-) *Onlar, "Rabbimizi tespih ederiz. Şüphesiz biz zalim kimseler imişiz" dediler.*

30-) *Bunun üzerine bir kısmı diğerlerine dönerek birbirlerini kınamaya başladılar.*

31-) *Şöyle dediler: "Yazıklar olsun bize! Gerçekten biz taşkın (haddi aşan) kimselermişiz!"*

32-) *"Umulur ki, Rabbimiz bize bunun yerine daha hayırlısını verir. Çünkü biz artık sadece Rabbimize rağbet edenleriz"*

33-) *İşte azap böyledir! Ahiret azabı ise elbette daha büyüktür; Keşke bilselerdi!*

34-) *Şüphesiz ki bilinç sahipleri için Rableri katında Naîm cennetleri vardır.*

35-) *Biz teslim olanları suçlular gibi kılar mıyız?*

Bu âyet "müslimün" (tekili müslim) teriminin Kur'an'ın vahiy tarihinde ilk geçtiği yerdir. Müslim ve İslam terimleri orijinal anlamlarına uygun olarak yani sadece "Allah'a (vahye) teslim olan (veya olmuş) kimse" ve "insanın sadece Allah'a (vahye) teslimiyeti" şeklinde anlamak gerekir. Aynı şey, esleme fiilinin Kur'an'da kullanılan bütün biçimleri için de geçerlidir. Unutulmamalıdır ki bu terimlerin "kurumsallaşmış" kullanımı (yani özellikle Nebi (aleyhisselam) dan sonra kullanılması) kesinlikle Kur'an sonrası bir gelişmeyi yansıtmaktadır.

Dolayısıyla İslam, kurumsal bir yapı değil, sadece yüce Allah'a teslimiyeti ifade ediyor. Firavun'un müslüman olduğunu ikrar etmesinin (Yunus-90) Yusuf (aleyhisselam)ın yaptığı duada kendisinin Müslüman olarak can vermesine yönelik bir talepte bulunmasının, (Yusuf-101) İbrahim (aleyhisselam)ın Müslüman olarak nitelenmesinin (Âli İmran-67) bugün yaygın ve yerleşik kabul gören kurumsal İslam'dan, diğer bir deyişle, kurumsallaşmış bir yapıyla özdeşleştirilen dinsel yapıdan öte kelimenin sözlükteki asıl anlamını, yani Allah'a teslimiyet ve O'nun otoritesine boyun eğmeyi ifade ettiği söylenebilir. Sonuç itibarıyla İslam, Allah'ın tebliğ ve tebyiniyle tüm Resulleri mükellef kıldığı dinin ortak adıdır. Nitekim Resullerin tebliğ ettiği dinlerin inanç esaslarında hiçbir fark yoktur.

36-) *Size ne oluyor, nasıl hüküm veriyorsunuz?*

37-) *Yoksa size ait bir kitabınız var da (bu batıl hükümleri) ondan mı ders alıyorsunuz?*

38-) *Onda, "Seçip beğendiğiniz her şey mutlaka sizin içindir" (diye mi yazılı?)*

39-) *Yahut bizden, her ne hükmederseniz mutlaka öyle olacağına dair kıyamete kadar sürecek kesin sözler mi aldınız?*

40-) *Sor onlara: "Onların hangisi bu (iddianın doğruluğu)na kefildir?"*

41-) *Yoksa onların ortakları mı var? Eğer doğrulardan iseler, haydi ortaklarını getirsinler!*

42,43-) *Ayakların açılacağı, paçaların tutuşacağı (işlerin zorlaşacağı) yani kâfirlerin secdeye çağrılıp da gözleri düşmüş ve kendilerini zillet kaplamış bir hâlde buna güç yetiremeyecekleri günü düşün. Hâlbuki onlar sağlıklarında (dünyada iken) secdeye dâvet edilmişlerdi.*

44-) *(Ey Nebi!) Bu sözü (Kur'an'ı) yalanlayanlarla beni baş başa bırak. Biz onları bilemeyecekleri biçimde adım adım yok oluşa yaklaştıracamız.*

45-) *Onlara mühlet veriyorum. Şüphesiz benim tuzağım metindir. (sağlamdır)*

46-) *Yoksa sen onlardan bir mükafat istiyorsun da onlar bu yüzden ağır bir yük altına mı girmişlerdir?*

47-) *Yahut gayb kendi yanlarında da (ondan) mı yazıyorlar?*

48-) *Sen, Rabbinin hükmüne sabret. Hut sahibi (Yûnus) gibi olma. Hani o, kederli bir hâlde Rabbine (gönülden) yakarmıştı.*

49-) *Şayet Rabbinden ona bir nimet yetişmeseydi, o mutlaka kınanmış bir hâlde ıssız bir yere atılacaktı.*

50-) *Fakat böyle olmadı. Rabbi onu (Resûl olarak) seçti yani salihlerden kıldı.*

51-) *Şüphesiz kâfir olanlar Zikr'i (Kur'an'ı) duydukları zaman neredeyse seni gözleriyle kaydıracaklar "Hiç şüphe yok ki o bir mecnundur" diyorlar.*

52-) *Hâlbuki o (Kur'an), âlemler (insanlar) için sadece (yaratılış yasasını) hatırlatmadan ibarettir.*

Allah; insanları hidayet ve aydınlık yolu olan vahye, değişmez ve değiştirilemez yasalarına uymaya ve uygulamaya çağırır. Vahiy, yani yazılı yasalar; tıpkı göklerde ve yerde bulunan yaratılış yasaları gibi matematiksel birer denklem gibidir. Matematiksel denklem, nasıl ki takip edildiği zaman, insanı doğru sonuca ulaştırırsa; vahiy de insanı, değişmez ve şaşmaz bir şekilde hidayet ve huzur iklimine ulaştırır. Dua eden insan, esas görevi olan doğal yasaları terkedip yani davet edenin davetine icabet etme yerine, kendi şahsi istekleri için Allah'a yalvarması, akla, mantığa, ilme, ilâhi yasalara ve edebe uygun olmadığı gibi, dine de uygun değildir. Zira göklerde ve yerde olan yasaların sahibi Allaktır. Değişmez, değiştirilemez yasalara, uyması ve uygulaması gereken insandır. Duamız yerine gelmiyorsa eğer; "Yap, yapiver, ediver, eyleyiver Allahım" diyerek Allaha emirler (!) yağdırma ahlaksızlığımızdan ve sorumsuzluğumuzdandır. De ki: Sizin davetiniz (ilâhi yasalara uyma) olmasa Rabbim size ne diye değer versin? Siz ki (yasaları) yalanladınız. Bunun sorumluluğu yakanızı bırakmayacaktır. (Furkan-77)

Âyette geçen dua, doğal yasalara uyma, güzel ahlak sahibi olma ve kula kul olmaktan sakınma anlamına gelmektedir. Huzur ve mutluluğumuz için, yüce Allah'ın bizler için belirlediği yasalara uyalım ki; dualarımız, dünyada da, ahirette de hedefine ulaşsın. Yüce Allah ezelde koyduğu yasalara hiçbir zaman müdahale etmez. Göklerde ve yerdeki kurulu düzenin yapısına karışmaz. Yani istediğini yapar ama keyfi bir iş asla yapmaz. Onun vahiy göndermesi de yaratılış yasaasına müdahale etmek için değil, göklerde ve yerde bulunan yasaları hatırlatmadan başka hiçbir şey değildir. Yani yazılı yasa olan Kur'an ile göklerde ve yerdeki yaratılış yasalarını hatırlatıyor. Kur'anın bir hatırlatma olduğunu asla unutmamalım. "Bu (Kur'an) âlemler için bir hatırlatmadır." (En'am-90; Yusuf-104; Sâd-87) Dolayısıyla Kur'an göklerde ve yerde kurulu bulunan yasaları hatırlatma kitabıdır. Yoksa sürekli olarak insanı göklerdeki ihtişama, ince ayar ve hassas dengeyi düşünmeye niye yönlendirsin? Yani yüce Allah'ın demek istediği şudur.

"Ben kendi kural ve kaidelerime, yasa ve kanunlarıma göre hareket ederken, sakın sizlerde yazılı olarak gönderdiğim yasaya (vahiy) ve doğal yasa olan göklerde ve yerdeki kurallara aykırı hareket etmeyin" demek istemiştir. Göklerde ve yerde yazılan yani yaratılan yasaya göre hareket edildiği zaman düzenli ve temiz bir hayat ortaya çıkar. Bunun haricinde asla düzenli bir dünya ve temiz bir hayat kurulamaz.

Yüce Allah, göklerde ve yerde olanlar hakkında yedi yüz âyette bizi düşünmeye ve hatırlamaya sevk etmesinin tek sebebi, onun yasalarının değişmezliğini göstermesi içindir. Yani göklerdeki düzen, kâide, yasa ve kurallar hiçbir zaman değişmiyor ki, sizin yaratılıştaki yasalarınız çağırarakla değişsin. "Size isabet eden herhangi bir musibet, kendi ellerinizle kazandıklarınız (yaptıklarınız) yüzündendir..." (Şura-30) "İnsan için kendi çalışmasından başka hiçbir şey yoktur. Yaptıkları da ileride görülecektir." (Necm-39,40) buyurulması. Bu ezeli yasaların iyice anlaşılması içindir. Bu konuda şu âyetler dikkate değer bir öneme sahiptir. "Yedi kat göğü tabaka tabaka (birbiriyle uyumlu-düzenli) olarak yaratan O'dur.

Rahman'ın yaratmasında hiçbir uyumsuzluk göremezsin. Gözü çevir, herhangi bir düzensizlik görebilecek misin? Sonra tekrar tekrar gözü çevir; göz bitkin bir şekilde yorgun olarak sana geri dönecektir.” (Mülk-3,4) Ahzab 43 ve 56.âyetlerde geçen meleklerin iki anlamı vardı.

1-) Vahiy yani yazılı yasalar.

2-) Göklerde ve yerde bulunan ilâhi doğal yasalar.

Soru şu:

Gelenekte olduğu gibi çok dua ve ibadet eden mi başarılı ve mutlu olacak, yoksa yasalara göre hayat süren mi? Tabi burada geleneğin ibadetinden söz ediyoruz. Yoksa asıl ibadet yasalara göre yaşamaktır.

Kur'an'da bulunan “Resul” kavramının da iki boyutu vardır.

1-) Yazılı yasaların sözcüsü olan yani vahiy okuyan beşer resuller.

2-) Yüce Allah'ın ezelde yaratmış olduğu doğal güç ve kuvvetler, kâide ve kurallar, yasa ve kanunlar anlamındaki melek resuller. (Hac-75)

Mesela, rüzgar ve yağmur birer yasa yani birer melektir. Dolayısıyla doğal denge için hayat yüklenmişlerdir. Beşer resuller, insanlar için sözle yasa yani hayat taşıırken, doğal resul olan melekler tabiat için hayat yüklenmişlerdir. Yüce Allah göklerde ve yeryüzünde olanları kullarının emrine boyun eğdirdiğine göre, esas kulluk onları inceleme, araştırma ve işleme yani onlardan ilim ve teknoloji elde etmekle olacaktır.

Göklerde ve yeryüzünde bu potansiyel ortaya çıkarılmayınca yüce Allah'ın nasıl sonsuz kudret ve merhamete sahip bir Rab olduğu anlaşılacaktır. Yani Kur'an'ın deyimiyle yüce Allah hakkıyla takdir edilmeyecektir. Dua yüce Allah'ın göklerde ve yeryüzünde var ettiği yasalara göre hareket etmeye davet anlamına gelmektedir. Sonsuz güç ve kudret sahibi yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor. “Gökte rızkınız ve size vaad olunan şeyler vardır.” Yani gökte rızık olarak sadece yağmur ve kar yoktur. Gökte uçaklar, uydular, uzay istasyonları ve daha bilmediğimiz nice melekler yani zenginlikler mevcuttur.

Yasalara İtaat Etmek Farzdır

Ne olursa olsun, yüce Allah gökleri ve yeri yarattığı günden itibaren koyduğu yasalarla asla oynamaz. Yüce Allah göklerde ve yerde koyduğu kanun ve kaidelerine asla müdahale etmez. Depremden korunmanın yolu elleri semaya doğru açarak dua etmek değildir. Depremlerden korunmanın tek yolu yüce Allah'ın koyduğu yasalara iman etmektir. Yüce Allah'ın koyduğu yasaları inkar etmek, onlara saygılı olmamak yani depremin zararlarından korunmak için sağlam yapılar inşa etmek yerine dua etmek ve Kur'an okumak doğadaki ayetleri yani yaratılış yasalarına karşı gelmek olacaktır.

MÜZZEMMİL SURESİ

20 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1-) *Ey vahiyle bürünen (Resul!)*

2,3-) *Kalk, birazı hariç olmak üzere geceyi; yarısını (vahiy'le) geçir. Yahut bundan biraz eksilt.*

4-) *Yahut buna biraz ziyade et. Yani Kur'an'ı tertil et.*

Maksat gecenin herhangi bir vaktini Kur'an ile inşa etmek.

5-) *Şüphesiz biz sana (sorumluluğu) ağır bir yasa ulaştıracağız.*

6-) *Şüphesiz gece inşasının etkisi daha fazla, sözler ise daha kalıcı ve daha dingindir.*

7-) *Çünkü gündüzün senin için uzun bir meşguliyet vardır.*

8-) *Rabbini adını zikret yani bütün benliğine O'na yönel.*

9-) *O, doğunun da batının da Rabbidir. O'ndan başka hiçbir ilâh yoktur. Öyle ise sadece O'nu vekil edin.*

10-) *Onların söylediklerine sabret yani onlardan güzellikle ayrıl.*

11-) *Nimet içinde yüzen o yalanlayıcıları bana bırak ve onlara biraz mühlet ver.*

Müzzemmil Suresinde Resul bir eğitim sürecine sokuluyor. Bu kapsamda biz de elbette üzerimize düşen dersi alıyoruz. Peki, müddessir olana Müddessir suresinde ne deniyor? “Kalk, artık uyar yani Rabbini yücelt. Elbise, inanç, zikir ve fikirlerin temizlenmesinden bir kinaye olarak gelmiştir. yani zihnini ve benliğini temizle demektir. Çünkü “tathir” kelimesi maddi şeylerle yapılan bir temizlik değil, vahiyle yapılan manevi bir temizliktir. Elbiselerini temizle ve kötülüklerden uzaklaş”(Müddessir-2/5) Gördüğümüz gibi Müddessir'de Resul'e harekete geçmesi emrediliyor ve uygulama süreci başlıyor. Kur'an insanlara âyetlerini yaşatır ve kendisini tekrar tekrar ispat eder. Sırası gelen âyet, izdüşümlerini bir şekilde herkese gösterir. Şu kitabı hakkıyla yani güzel niyetle okumaya başlayan herkes Müzzemmil ve Müddessir aşamalarını ve benzer süreçleri üç aşağı beş yukarı her zaman yaşamaktadır. Tâbi ki anlamadan iman eden çoğunluğu kastetmiyoruz. Müzzemmil suresinin ana konusu gece okuma, düşünme, akletme ve öğrenme üzerinedir. Gece çalışmalarının nasıl yapılması gerektiği üzere tavsiyeler içerir.

Aynı zamanda gerçeğe uyanmakta olan kişiye çevresinin tepkilerine karşı mücadele azmi yani psikolojik bir destek verir. Peki gece neden o kadar önemlidir? “Doğrusu gece inşası etki bakımından daha kuvvetli, yararlanma ve çalışma bakımından daha sağlamdır” (Müzzemmil-6) Günümüzden örnek verecek olursak. Öğrencilerin, çeşitli sınavlara hazırlanmakta olan gençlerin, kitap okumayı alışkanlık haline getirenlerin, akademisyenlerin, fikir üzerine çalışanların, yazarların, araştırma yapanların çok iyi bilebileceği gibi gece, fikri çalışma yapmak, gündüze göre çok daha verimlidir. İşte her şeyi en ince detayına kadar bilen yüce Allah’ın âyette bize hatırlattığı şey tam da budur. Periyodik olarak gece Kur’an çalışması yapan kişiler de bu gece gündüz ayrımını çok iyi bilirler. Maalesef bugün elimizde olan birçok mealin yazarının (istisnalar hariç) âyetlerin çevirilerini yaparken bağlam ve bütünlükten kopmakta olduğunu müşahade ediyoruz.

Önce ve sonra gelen âyetleri, söylemlerinin aksine yeterli biçimde dikkate almadıklarını, âyetlerde geçen kelimelerin anlamı üzerinde yeterince düşünmediklerini, çoğunun böyle bir yeteneğinin olmadığını görüyoruz. Kelimeleri çevirirken genelde başkasının çevirilerinde kullandığı kelimeyi aynen kopyaladıklarını, elde mevcut kadim sözlüklerden yeterince faydalanmadıklarını, Kur’an’ın içinde aynı kelimenin ne kadar, nerede ve cümle içerisinde nasıl kullanıldığını göz ardı ettiklerini, geleneğin dayattığı kirli bilgilerle kelimeler üzerinde hiç düşünmeden bazı anlamları baştan doğru kabul ettiklerini, en kötüsü akıllarını kullanmaktan korktuklarını görüyoruz. Dolayısıyla Kur’an’ı Türkçe olarak okuyan kişiler bile zaman zaman okuduklarını anlamakta zorlanıyorlar. Adeta alakasız birkaç konu peş peşe veriliyor ya da aynı ayet içinde bile farklı konulardan bahsediliyor zannı uyanıyor. Oysa çoğu zaman âyetler gruplar halinde, kendini, öncesini, sonrasını açıklayıcı ifadelerle dolu. Ama okunarı parça parça eden anlayış âyetlerdeki kelimelerin, hep kafasındaki veya din atalarından gelen anlamların karşılığını verdiğini zannediyor. Kelimelerin kendi zamanlarına ve coğrafyalarına izdüşeceği ihtimalini göremiyorlar. Aykırı söylem sahiplerini ise dini eğitim, dil ve usul bilmemekle karalıyor, gerçeğin ortaya çıkmasına engel oluyorlar.

Oysa kitap ister Arapça olsun ister bir başka lisanda, onu ancak hakkıyla okuyanlar, ona teslim olanlar, ona gerçekten iman edenler anlayacaktır. Elbette boş konuşanlar çoktur ve hep olacaktır. Ama hak her zaman haktır. Akademik yetkinlik Allah’ın ilminin yansıması değil, beşerî ilmin kurumlarında verilen diplomadan ya da firkasal sivil yolların kişisel ve taraflı icazetlerinden ibarettir. Akademisyenler de keşke bunu bilseler ve beşerî ilimle hür tefekkürü birleştirdikleri oranda önlerinde daha güzel çalışmalar ve çeviriler yapabilme imkânlarının serili olduğunu görebilseler. Şayet öyle yapsalardı “Geceleyin kalkmak, pek meşakkatlidir, fakat ibâdet için de gece, pek uygun.” ya da “Gece ibadeti” ya da “teheccüd namazına kalkmak” vesair uydurma ve yalan çeviriler yapmaz, gerçeğin üstünü örttüklerine yanarlardı. Ama maalesef iş bununla da kalmamış, bırakın meali düzgün yazmayı, o Kur’an’ı insanlara dini kurumlarda ve camilerde anlatmak da toplumun bilgi ve fikri yeterliliği açısından çoğu zaman ortalamanın bile altında olan kişilere bırakılmıştır. Peki, neden gündüz değil? “Çünkü gündüz, senin için uzun uğraşlar vardır” (Müzzemmil-7)

Aslında çok kolay anlaşılır ve net cümleler bunlar. Düzgün çevrildiklerinde akademik bir eğitime asla ihtiyaç bırakmayan, herkesin anlayabileceği şeyler. Ancak Kur'an'ın dışında dayatılan öyle sanal yani iftira bir din var ki, bu basit şeyler bile gözden kaçırılıyor. Gece çalışmaları tanımlanırken gündüzün nelere ayrılabilceği de açıkça belirtiliyor. Yani kimsenin “gündüz işten güçten ibadet yapamıyorum” diye kendini kınamasına ve kaygılanmasına gerek yok. Çünkü bir önceki gece, az da olsa kolayına gelen miktarda Kur'an okuyup düşünen birisi, ertesi gün zaten kolay kolay Allah'ı unutarak iş yapmaz. Ama ne dediğini bilmeden geceleyin teheccüd namazı kılan kişinin, ertesi gün yaşadığı uğraşlarda Kur'an'a, Allah'ın verdiği ilme ve hikmete göre nasıl davranması gerektiğini hiçbir zaman bilmeyecektir. Ezan okunduğunda camiye gitse de yaptığı işi Allah'ın öğrettiği gibi yapacak yeterli bir bilgisi zaten yoktur.

Alışveriş yaparken, işinde çalışırken, patronla ya da işçisiyle konuşurken, minibüse binerken, önünden insanlar geçerken aklına Allah ve Allah'ın öğrettiği şeylerin gelmesi mümkün değildir. Çünkü kitabından haberi yoktur. İnsanlara ezilirken ya da kendisi başka insanları ezerken ne halde olduğunu düşünmez. Dua ederken kimden ne isteyeceğini bilemez. Allah'tan istediğini zannederken O'ndan başkasının yardımını ister. Allah'a dua ettiğini zannederken ettiği duanın davacısı olmaz. Her işinde Allah'ın değil hep birisinin gelip onu kurtaracağını zanneder. En ufak bir sorunda bile psikolojik durumu altüst olur. Müzzemmil suresinde kişi Kur'an çalışmasına, akletmeye ve düşünmeye sevk edilirken sadece fikren yalnızlaşan kişiye değil, onun diğer insanlara karşı, daha doğrusu uyanmayanlara ve gerçeği yalanlayanlara karşı nasıl davranacağına dair de öğütler vardır.

“Onların söylediklerine karşı sabret ve onlardan güzellikle ayrıl” (Müzzemmil-10) Buradaki “güzellikle ayrılış” veya “güzellikle ayrı gidiş” onlardan hayatın içinde fiziksel bir ayrılış değildir. Gerçeğe uyanan insanın ona bu yüzden düşman olanlardan fikren ve bu fikrin açtığı yol bakımından ayrı gitmesidir. Yoksa artık onlarla alışveriş yapmaması, konuşmaması, yaşam şartlarının gerektirdiği durumlarda onları yok sayması değildir. İstenen, tüm çabalara rağmen gerçeğe ikna olmayan bu kişilerin daha fazla ikna edilmeye çalışılmamasıdır. İlmi verenin Allah olduğunun unutulmamasıdır. Müzzemmil suresi benzer öğütlerle devam eder ve ardından surenin en uzun olan yukarıda konuştuğumuz son âyeti gelir ve tüm bunları anlayabilmenin okumaktan ve düşünüp akletmekten geçtiği hatırlatılır. Sürenin en başında öğütlenen “gece okuma”sına dair biliş ve çarpıcı açıklamalar yer alır. Lütfen üşenmeyin ve âyeti dikkatlice kelime kelime okumadan geçmeyin. “Şüphesiz ki Rabbin, senin ve beraberindeki bir grubun gecenin üçte ikisine yakın yani yarısı veya üçte birinde ayakta olduğunu biliyor. Gece ve gündüzü ölçü çerçevesinde düzenleyen Allah, sizin onu hesap edemeyeceğinizi ve bundan dolayı özrünüzü bilir. O halde kolayınıza gelen kadar okuyun/akledin. Allah sizden hastalar olduğunu, diğerleri içinde Allah'ın fazlını aramak için yeryüzünde dolaşanlar ve Allah'ın yolunda savaşılanların olduğunu da bilir. O halde ondan kolayınıza geldiği kadarını okuyun. Salât'ı ikame edin zekât'a (arınmaya) gelin yani Allah'a güzel bir borç verin çünkü önceden hayır olarak ne takdim ederseniz Allah'ın indinde kendiniz için onu daha hayırlı ve daha azim bir mükafat olarak bulacaksınız.

Allah'tan bağışlanma dileyin. Muhakkak ki Allah bağışlayandır, merhametli olandır. (Müzzemmil-20) Âyette geçen “hesap edemeyeceğinizi biliyor” denen şey acaba nedir? Sadece gece ve gündüzün ne kadarına bu okuma işinin ayrılacağı mı? Acaba Allah, bu hesap işine neden bu kadar önem veriyor? Bize göre, burada hesap edilemeyecek olan şey, okumaktan gerçeğin hazzını alan ve bu hazla düşünen kişinin zamanın nasıl geçtiğini anlayamayacağıdır. Bu nedenle “sabahlara kadar okuyup tüm zamanınızı harcamayın” öğüdü vardır burada. Çünkü “gündüz uzun uğraşlarınız vardır” (Müzzemmil-7) belirtisi de bu öğüdü daha önce tamamlayan bir ifadedir. Üzerimize bırakılan ağır sözün mesuliyet hissini omuzumuzu çökertmesini Allah'ın istememesidir.

“Kolayımıza geldiği kadar okumamızla” çok uzatmayıp gecenin uykusu için ayıracağımız kısmının da olması gerektiğine dair şu kadar zamanı aşmasanız iyi olur şeklinde ince ve merhametli bir uyarı vardır burada. “Abartıp da kendinizi hırpalamayın” merhameti mevcuttur. Sabahın soğuşunda pazar yerinde tezgâh açacak olan, gün doğmadan fırına hamurunu sürecektir olan, poliklinik saatinde beş dakikalık muayene için sırada bekleyecek olanlar var. Öğrencilerine insan olduklarını unutmadan ders anlatacak öğretmenler, hastasının derdini çözmeyi kendi derdi gibi görecektir doktorlar, merhametli hemşireler, emniyet sağladığı yeri kendi evi gibi koruyan güvenlikçiler, birçok zorluğun içinde görev yapacak askerlerimiz ve polislerimiz, davasına yetişecek adaletli hukukçular, az da olsa halkına hizmet için idari makamına koşacak insanlar var. Ve daha niceleri... Emin olun ki, Allah hepsinin farkında.

Çeşitli nedenlerle sizin gibi yapamadıkları için sizin gibi okuyamadıkları için kendisini suçlu hissedenlere bile lütfkâr bir haber uçuruluyor bu âyette. Dinin ve kitabın içine abartılı biçimde dalıp da hayatı ve anı es geçenler olmamalıyız. Tam aksine hayatımızı daha bir bilinçle, öz güvenle, şuurla ve erdemle yaşamalıyız. Üstelik daha çok bilmek yetmez, hayata uygulamak daha önemlidir. Uykusuz kalıp ertesi gün işinizde gücünüzde mecalsiz kalmayın diye bir izdüşümü var bu âyette. İsterseniz yukarıya dönüp âyeti bir kez daha okuyun. Bu merhametleri ve belki de benim gördüğümden daha fazla izdüşümünü siz göreceksiniz. “Sabah, akşam Rabbinin adını zikret. Gecenin bir bölümünde O'na secde et yani O'nu uzun uzun tespih et” (İnsan-23,24, 25, 26, 27)

12,13-) Çünkü bizim yanımızda (kâfirler için) bukağular, çılgın ateş, boğazdan zor geçen yiyecekler yani elem verici bir azap vardır.

14-) Yerin ve dağların sarsılacağı ve dağların akıp giden kum yığını olacağı günü hatırla.

15-) Şüphesiz biz size üzerinize şahitlik edecek bir Resûl gönderdiğimiz gibi, Firavun'a da bir Resûl göndermiştik.

16-) Ama Firavun o Resûl'e isyan etti, biz de onu kahredici bir tutuşla yakalayiverdik.

17-) Hâl böyle iken kâfir olursanız, çocukları ak saçlı ihtiyarlara çevirecek olan bir günden nasıl korunacaksınız?

18-) O günde gök (bile) yarılr, Allah'ın yasaı gerçekleşir.

19-) Şüphesiz bunlar bir öğüttür. Kim dilerse Rabbine ulaştırın bir yol tutar.

20-) (Ey Nebi!) Şüphesiz Rabbin, senin, gecenin üçte ikisine yakın kısmını, yarısını ve üçte birini (Kur'an için) kalktığını biliyor. Beraberinde bulunanlardan bir grupta böyle yapıyor. Allah, gece ve gündüzü düzenleyip takdir eder. Sizin buna (gecenin tümünde yahut çoğunda Kur'an okumaya) gücünüzün yetmeyeceğini bildi de tevbenizi kabul etti (yükünüzü hafifletti.) Artık, Kur'an'dan kolayınıza geleni okuyun. Allah, içinizde hastaların bulunacağını, bir kısmınızın Allah'ın faziletinden rızık aramak üzere yeryüzünde dolaşacağını, diğer bir kısmınızın ise Allah yolunda çarpışacağını bilmektedir. O hâlde, Kur'an'dan kolayınıza geleni okuyun yani salât'ı ikâme edin ve zekât'a (arınmaya) gelin, Allah'a güzel bir borç verin. Kendiniz için önceden ne hayır gönderirseniz, onu Allah katında daha hayırlı ve daha azim bir mükâfat olarak bulursunuz. Allah'tan bağışlanma dileyin. Şüphesiz Allah bağışlayandır, merhamet edendir.

MÜDDESSİR SURESİ

56 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1-) *Ey (Risâlet görevine) bürünen*

2-) *Kalk da uyar.*

3-) *Sadece Rabbini büyükle.*

4-) *Elbiseni temizle.*

Ayette geçen “fatahhir” kelimesi, maddi nesnelere yapılan bir temizlik olmadığı için, elbiseni temizle değil, benliğini temizle anlamına gelmektedir. Çünkü vahyi tebliğ etmenin yeni başladığı bir ortamda artık Nebi (a.s) maddi-manevi her haliyle temiz olmak zorundadır.

5-) *Yani pisliklerden hicret et.*

6-) *Yaptığımı çok görerek minnet etme.*

Yani “Daha fazlasını bekleyerek sakın Nübüvvet makam ve mertebesi, Risâlet misyonu için hiç kimseye minnet ederek şöhret ve itibar peşinde olmayasın!

7-) *Rabbinin rızasına ermek için sabret.*

8,9-) *Nâkûra (sura) üfürüldüğü zaman var ya; işte o gün çok zor bir gün olacaktır.*

10-) *Kâfirler için hiç kolay olmayacaktır.*

11,14-) *Tek olarak yarattığım ve ona bol mal kıldığım, göz önünde dolaşan oğullar, her türlü imkânı önüne serdiğim, o adamın hakkından gelmeyi sen bana bırak!*

15-) *Sonra da o hırsla daha da artırmamı istiyor.*

16-) *Hayır, (umduğu gibi olmayacak.) Çünkü o, bizim âyetlerimize karşı inatçıydı.*

17-) *Ben onu sarp bir yokuşa sardıracağım.*

18-) *Çünkü o, düşündü taşındı, ölçtü biçti.*

19-) *Kahrolası nasıl da ölçtü biçti!*

20-) *Yine kahrolası, nasıl ölçtü biçti!*

21-) *Sonra baktı.*

22-) *Sonra yüzünü ekşiterek baktı.*

23,24-) *Sonra arkasını döndü yani kibirlenerek şöyle dedi: “Bu (Kur’an) ancak te’sirli bir sihirdir.”*

25-) *“Bu, ancak bir beşer sözüdür.”*

26-) *Ben onu “Sekar”a yaslayacağım.*

27-) *Sekar’ın ne olduğunu sen nereden bileceksin?*

28-) *Geride bir şey koymaz, bırakmaz.*

29-) *Beşer için (ibret) levhalarıdır.*

30-) *Üzerinde on dokuz vardır.*

31-) *Yani biz, ateş muhafızlarını ancak meleklerden kıldık. Onların sayısını kâfirler için bir fitne vesilesi kıldık ki kendilerine kitap verilenler kesin ikna olsunlar, iman edenlerin imanı artsın, kendilerine kitap verilenler ve mü’minler şüpheye düşmesin, kalplerinde bir hastalık bulunanlar yani kâfirler, “Allah, örnek olarak bununla neyi anlatmak istedi” desinler. İşte böyle. Allah, dileyeni saptırır ve dileyeni de hidayete iletir. Rabbinin ordularını ancak kendisi bilir. Bu, beşer için ancak bir hatırlatmadır.*

32,37-) *Hayır, (öğüt almazlar.) Aya, çekilip gittiğinde geceye, aydınlandığında sabaha andolsun ki o (ateş) insan için; içinizden ileri geçmek yahut geri kalmak isteyenler için uyarıcı olarak elbette en büyüklerden biridir.*

38-) *Herkes kazandığına karşılık bir rehinedir.*

Bu âyet, âhirette insanın kendi amelinden başka kurtarıcısının olmadığını veciz bir şekilde ortaya koymaktadır.

39-) *Yeminin (sağın) ashâbına gelince.*

40,42-) *Onlar cennetlerdedirler. Suçlular hakkında birbirlerine sorular sorarlar ve dönüp onlara şöyle derler: “Sizi Sekar’a sokan nedir?”*

43-) *Onlar şöyle derler: “Biz musallinlerden değildik.”*

Bu âyette bulunan “musallinlerden değildik” cevabının hangi anlama geldiğini aşağıdaki âyetler ortaya koyuyor. Yani namazla yakından uzaktan hiçbir alakası yoktur.

44-) *“Yani miskine yedirmezdik.”*

45-) *“Batıla dalanlarla birlikte biz de daldık.”*

46-) *“Din (ceza) gününü de yalanlıyorduk.”*

47-) *“Nihayet ölüm bize gelip çattı.”*

48-) *Artık şefaathçilerin şefaati onlara fayda vermez.*

Aslında âhirette şefaât ve şefaâtçılar yoktur (Bakara-254) Dolayısıyla âyette bulunan şefaâtçılar dünya hayatında onlara yarar sağlayanlardır. Dünya hayatında olan dostluk ve kayırma burada son bulmuştur” anlamına geliyor.

49,50,51-) Hal böyle iken onlara ne oluyor da, arslandan ürkmüş kaçan yaban eşekleri gibi bu hatırlatmadan (Kur’an’dan) yüz çeviriyorlar?

52-) Hatta onlardan her biri, kendisine neşredilmiş sahifeler verilmesini istiyor.

Onlardan her biri kendisine ayrı ayrı dağıtılmış sahifeler halinde öğüt getirilmesini istiyor. Genel bir öğüt(Kur’an) ile yetinmek istemiyor. Herbiri ziyafete çağrılır gibi özel davetiye ile ayrıca davet edilmesini istiyor. Kur’an ile yetinmeyenler, kendilerine ait kitapları, keramet hikayeleri, kuruntuları, din hakkında bilgi aldıkları batıl kaynakları, rüyaları, kendinden menkul manevi önderler istiyor.

53-) Hayır, hayır! Onlar ahiretten korkmuyorlar.

54-) Hayır, düşündükleri gibi değil! Şüphesiz bu (Kur’an) bir hatırlatmadır.

55-) Artık dileyen onunla yaratılış yarasını hatırlar.

56-) Bununla beraber, (yaratılış yarasını hatırlayanlar) ancak Allah’ın dilediğini (yasaları) hatırlamış olurlar. Çünkü O bilinç sahiplerinin ve bağışlanma dileyenlerin sahibidir.

FATİHA SURESİ

6 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

Kur'an'ın ilk suresi olduğu için “açılış yapan, açan” anlamına gelen “Fatiha” denilmiştir. Fatiha suresi aslında altı âyettir. Fakat ehli sünnetin müfessir ve müctehidleri Hicr suresi 87. âyette bulunan “سَبْعًا مِنَ الْمَثَانِي (yedi tekrarlanan)” kelimesinden maksadın Fatiha suresi olduğunu söylemişlerdir. İşte bu yorumdan dolayı altı âyet olan Fatiha suresini yedi âyete çıkarmışlardır. Hicr suresi 87. âyet şöyledir: “وَلَقَدْ آتَيْنَاكَ سَبْعًا” (Andolsun ki, biz sana tekrarlanan yedi meséniyi ve azim Kur'an'ı verdik.)” Onlar şöyle düşünmüşlerdir:

“Fatiha namazda sürekli olarak tekrarlanan bir süre olduğu için bu âyet onunla ilgilidir” İşte bu yorumdan dolayı aslında altı âyet olan Fatiha suresine başındaki besmeleyi ekleyerek yedi âyet yapmışlardır. Halbuki Fatiha'nın başında bulunan besmele ile diğer sürelerin başlarında bulunan besmeleler arasında hiçbir fark yoktur. Eğer Fatiha'nın başında bulunan besmele âyetse, diğer sürelerin başlarında bulunan besmelelerin hepsi âyettir. Fatiha suresinin başında bulunan besmele âyet değilse, hiçbiri âyet değildir.

Dolayısıyla zorlama bir yorumla 6 âyet olan Fatiha'yı yedi âyet yapmak doğru değildir. Hicr suresi 87.âyetinde bulunan “seb'a meséniyi” (yedi tekrarlanan) ifadesi, “Kur'an'ın bağlam ve bütünlüğü, bir konunun Kur'an'da tekrar edilmesi, bazen yedi çeşit anlatımla çözüme kavuşturulması” anlamına gelmektedir.

Kur'an'da Bulunan Ana Konuların Fatiha'nın İçinde Bulunması: Göklerde ve yeryüzünde süren ilahi yasalar ister yaratma ister vahiy alanında olsun, Yüce Allah'ın bir şeyi önce kısa ve öz olarak ortaya koyması, ondan sonra aşamalı olarak o şeyin ve konunun açılımını sağlaması şeklindedir. İlahi hidayet tecelli etmesi, aynen bir ağacın tohumundan neş'et etmesi gibidir. Tohum ilk başlangıç itibariyle bir hayat nüvesidir ve o nüve ağaç için gerekli olan her özü ve özelliği bünyesinde barındırır, sonra çimlenir ve yavaş yavaş büyümeye başlar. Sonunda koskoca bir gövde ve ondan taşan dallara sahip bir ağaç haline alarak, çiçeklerden sonra meyve verecek hale gelir. Aynen bunun gibi Fatiha suresi de Kuran'da yer alan ana konuların özeti gibidir. Kur'an'da yer alan ana konular sonuç itibariyle Fatiha suresinin öz olarak içerdiği esasların açılımından ibarettir.

Kur'an'ın İndirilmesinde Şu Amaçlar Gözetilmiştir:

1-) Tevhid: Her ne kadar bazıları sözle tevhid iddiasında olsalar bile, “gerçekte insanların çoğunluğu Allah’a olan imanlarına şirk karıştırırlar” (Yusuf- 106)

2-) Kur'an'ın emirlerine tâbi olan ve onun yolundan giden müminlere güzel bir sonuç müjdesi vermek, emirlerine isyan edenlere de kötü bir akıbetle uyararak.

3-) Tevhidi, insanın içine işleten, derinliklerine yerleştiren ve gönüllerde onu diri tutan kulluğun canlandırılması.

4-) Nebi, Resul ve iman edenlerin kıssaları:

Yüce Allah'ın belirlediği sınırlara riayet edip, hanif dinin ortaya koyduğu hükümlerle amel edenler ile sınırlara tecavüz eden ve Allah'ın hükümlerine karşı yüz çevirenlerin başlarına gelenlerin kıssalarının anlatılması ve bu yolla salih kulların takip ettikleri yoldan gidilmesinin sağlanması, insanlık tarihinde geçerli olan ilâhi yasaların öğrenilmesinin sağlanması. Kur'an'ın içerdiği konular ana hatlarıyla işte bunlardır. Bunlar insanın hayatını garanti altına alan, dünya ve ahiret mutluluğunu temin eden önemli değerlerdir. Fatıha suresi, bu temaları hiçbir şüpheye yer bırakmaksızın özet olarak bünyesinde toplayan bir suredir.

1-) *Hamd âlemlerin (insanların) Rabbi Allah'a özeldir.*

2-) *Rahman'dır, Rahim'dir.*

3-) *Din gününün sahibidir.*

4-) *Yalnız sana kulluk ederiz ve yalnız senden yardım dileriz.*

5-) *Bizi dosdoğru yola hidayet eyle.*

6-) *Nimete erdirdiğin kimselerin, gazaba uğrayanların ve sapkınların yoluna değil.*

FATİHA SURESİNDE GEÇEN KAVRAMLAR

“Hamd” Kavramı

Kur'an'da insanın elinin ulaşamadığı yani gücünün dışında kalan nimetler için “hamd” (övgü, güç, kuvvet) kavramı kullanılmıştır. “Hamd gökleri ve yeri yaratan, karanlıkları ve aydınlığı var eden Allah'a mahsustur. (Bunca âyet ve delillerden) sonra kâfir olanlar hala (batıl ilahları) Rableri (olan Allah) ile denk tutuyorlar” (En'am-1) “Yedi gök, yer ve bunlarda bulunan her şey O'nu hamd ile tespih eder. O'nu hamd ile tespih etmeyen hiçbir şey yoktur. Ne var ki siz onların tespihlerini anlamazsınız. O, halimdir bağışlayandır” (İsra-44) Aynı zamanda Kur'an, cennete giriş, cehennem azabından kurtuluş ve birer manevi nimet olan İslâm, tevhid, iman, hidâyet gibi kavramlar içinde şükür değil, hamd kavramını kullanmıştır. (Fatır-33,34; Araf-43) Kur'an'da göklerin ve yerin yaratılmasında “hamd” kavramı kullanılırken, (Fatır-1; Sebe-1; Rum-17,18; Lokman-25) İnsana verilen kalp, göz, kulak gibi nimetler için “şükür” kavramı kullanılmaktadır. (Nahl-78; Müminün-78; Secde-9; Mülk-23) “Hamd” kavramı, yüce Allah'ın sonsuz güç ve kudretini temsil ederken, “şükür” ise, Allah'ın nihayetsiz rahmet ve merhametini temsil ediyor.

“Hamd” dil ile ve sadece Allah’a yapılması gereken bir emir iken, (Neml- 59, 93; Ankebut- 63) “şükür” ise fiil ve amellerle hem Allah’a hemde ana- babaya yapılan bir görevdir. (Lokman-14) Kur’an’da yüce Allah’ın “hamid” sıfatı “ğani” yani zengin sıfatıyla birlikte geçerken, “şekür” sıfatı “gafur” yani “bağışlayan, mağfiret eden” ile birlikte geçmektedir. Dolayısıyla hamd, dış dünya ile ilgili bir kuvvet ve kudret olurken, şükür, insanın iç dünyasıyla yani yaşadığı hayat ve çevre şartlarıyla ilgili bir durumdur. Hamd canlı cansız bütün varlıklar ile ilgili bir tespih iken, (İsra-44) şükür, sadece insanlarla ilgili bir amel ve önemli bir ibadettir. Hamd, yüce Allah’ın zatına yönelik iken, şükür, fiile yönelik bir özellik arz eder.

“Rahman” ve “Rahim” İsimleri

“Rahman” ismi Mekke’de inen sürelerde daha yoğun olarak geçmektedir. Medine’de indirilen sürelerin sadece ikisinde “Rahman” ismi geçmektedir. (Bakara-163; Haşr-22) Bunun en önemli sebebi yüce Allah’ın Rahman isminin müminlerden daha çok, müşrik ve kâfirleri cezalandırmaya yönelik bir isim olduğu içindir. Rahman ismi sadece dünyaya yönelik bir isim iken, Rahîm ismi sadece müminler için, hem dünya hem de âhirete yönelik bir isimdir. “Rahman” Allah ismi gibi özel bir isimdir. Yani Rahman ismi Allah’a özel bir isim olduğu için O’ndan başkasına izafe edilemez.

Mesela: Kur’an’da “Rahmanın Kulları, (Furkan-63) eğer Rahmanın çocuğu olsaydı,(Zuhruf-81) Rahmanın yanında kulluk edilecek ilahlar kılmış mıyız?”(Zuhruf-43) gibi cümleler, Rahman isminin Allah ismi gibi özel bir isim olduğunu gösteriyor. Allah ismi gibi, müşriklerin Rahman ismini bildikleri ve onu kabul ettikleri görülüyor. (Meryem-88; Enbiya-26; Yasin-15; Zuhruf-33) Esmâü-l Hüsna (Allah’ın güzel isimleri) arasında Allah ismi gibi Rahman ismi de sadece Allah için kullanılmaktadır. Fakat Rahim ismi Allah’a özel olmadığı için Resul bağlamında da kullanılmıştır.(Tevbe-128) Yani Resul (a.s) müminlere karşı merhametli olduğu gibi, müminler de birbirlerine karşı merhametlidirler. (Fetih-29) Rahim sıfatının türevleri, Kur’an’da müminler için de kullanılmıştır. (İsra- 24; Hadid- 27; Beled- 17) Kök itibâriyle Rahman ismi ile Rahim ismi birbirlerinden farklıdır. Aynı cümlede yan yana gelmiş olmaları da ayrı manalara geldiklerini göstermektedir. “Ve ilâhınız tek bir ilâhtır. O’ndan başka ilâh yoktur. O Rahman’dır Rahim’dir” (Bakara-163)

Yani Allah’ın Rahman ismi, Rahim ismi gibi “rahmet” kökünden türetilmiş değildir. Rahman ismi, aynen Allah ismi gibi, zatına yönelik bir isim iken, Rahim ismi Allah’ın fiillerine yönelik bir isimdir. Rahman ismi, daha çok haşyet (korku) ve cezalandırmaya yönelik bir isim iken, Rahim ismi tamamen rahmet, merhamet ve acıma ile ilgilidir. Çünkü Rahman ismi, aynen Allah ismi gibi, “korku, azap, müşrikleri cezalandırma” bağlamında geçmektedir.(Meryem-45; Yasin-23) “Rahmet” kelimesi, birçok âyette lafzatullah yani Allah lafzı ile birlikte kullanılırken, hiçbir âyette Rahman ismi ile beraber kullanılmaması dikkat çekicidir. Yani Rahmet kelimesi, Rahman ismi ile ses benzerliğinden başka hiçbir yakınlığı yoktur. Rahman ismi, müşriklere ve zalimlere yönelik uyarıcı anlamda kullanılır iken, “Rahim” ismi ise, istiğfar, hidayet ve tevbe yolunda olan müminlere yönelik olarak geçmektedir.

Rahman ismi, iman ve itikada bakan bir isim iken, (Râd- 30; Tâhâ- 90; Meryem- 87, 88, 93; Enbiya-36; Furkan 60; Zuhurf- 20, 33, 36, 45) “Rahim” ismi, tevbe, istiğfar ve tevekkül gibi ameller ve fiillere dönük bir isimdir. (Bakara- 37, 54, 128, 160; Tevbe-104, 118; Yusuf- 98, Hicr-49; Şura-5; Zümer-53)

“Esmâ’ul-Hüsna” (Allah’ın güzel isimleri) arasında bulunan Rahman ismi, sadece Allah ve Rahim ismi ile beraber geçerken (Fatiha- 3; Bakara- 163; Haşr-22; Fussilet-2; Neml-30) **Rahim** ismi, “Tevvab” (tevbeleri kabul eden) Bakara-37, 54, 128, 160; Tevbe-104, 118) “Ğafur” (Yunus-107; Yusuf- 98; Hicr- 49; Kasas-16; Sebe-2; Zümer-53; Şura-5; Ahkaf-8) “Aziz” (Şuara-9, 68, 104, 128, 140, 159, 175, 191, 217; Rum-5; Secde-6; Yasin-5; Duhan-42) “Berr” (Tur-28) isimleriyle birlikte geçmektedir. Kur’an’da öyle muhteşem bir sistem kurulmuş ki, “Rahim” ve “Tevvab” isimlerinin birlikte geçtiği âyetlerde, tevbe ederek durumlarını düzelterler hakkında geçerken, “Ğafur” ve “Rahim” isimlerinin birlikte geçtikleri âyetlerde, yalnız müminlerin inanç ve amelleri anlatılmaktadır. Yani “bağışlanma” ve “merhamet olunma” sadece müminlerle ilgili bir durumdur. “Aziz” ve “Rahim” isimlerinin birlikte geçtiği âyetlerde, genellikle Resullerin toplumları yani onlara iman eden ve inkar edenler anlatılıyor. Bunun anlamı, “Aziz” olan Allah müşriklerden intikam aldı, “Ğafur” sıfatıyla müminleri korudu, kurtardı, bağışladı ve merhamet etti” demektir. Aynı şekilde “Rahman” ismi de Kur’an’da aynen “Aziz” ismi gibi kafirleri cezalandırma ve zalimlerden intikam alma anlamında kullanılmaktadır. Kur’an’da Rahman ismi, Rahim ismiyle bağlantılı olarak geçmez. Rahman ismi, Rahmet tecellisinden daha çok Allah’ın zatı ile ilgili bağımsız bir kullanım alanı mevcuttur. “Rahmet” fiili, Allah kavramı ve Rab sıfatıyla bağlantılı olarak geçerken, hiçbir âyette Rahman ismine bağlanmamıştır.

Mesela:“Rahmetallâhi” (Allah’ın rahmeti),(Âli İmran-107) “Rahmetin minallâhi” (Allah’tan bir rahmet olarak), (Âli İmran-159) “Min rahmeti rabbihi” (Rabbinin rahmetinden), (Hicr-56) “Rahmetin min rabbike” (Rabbinden bir rahmet olarak) (İsra-28) “Rahmete Rabbi” (Rabbimin rahmeti), (İsra-100) “Rahmetun min Rabbi” (Rabbimden bir rahmet olarak),(Kehf-98) Rahman ismi gökler, yer, canlı-cansız yani dünyadaki bütün varlıkları kapsarken, Rahim ismi, dünyada ve âhirette sadece müminlere yönelik bir isimdir. (Ahzab-43) Rahman ismi, Allah ismi gibi daha çok varlıkları yaratma ve idare etmeye yönelik iken, Rahim ismi, onları besleme, büyütme, esirgeme, acıma, nimet verme, merhamet etme, tehlikelerden koruma ile ilgili bir isim ve fiildir. Kur’an’a baktığımızda, “Rahman” ismine, rahmet değil, azap ve cezalandırmanın izafe edildiğini görüyoruz. “Babacığım! Rahman tarafından sana azap dokunup da şeytanın velisi olmandan korkuyorum” (Meryem-45)

Sonuç olarak:

Allah’ın rahmeti her şeyi kuşatmışken, (Âraf-156) yüce Allah yaratıklara merhamet etmeyi kendine bir yasa kılmışken, (En’am-12) mahlukata azap etmeyi kendine bir yasa kılmamıştır. Azap etme adalet gereğidir.

İbadet: Dilimize Arapça orijinali ile girmesine rağmen kök anlamı olan “kulluk etme” konusundaki insanın inanç ve fiilleriyle ilgili asıl anlamını büyük oranda kay-

betmiş ve sadece belirli bir takım ritüel, ayin ve davranışlar için kullanılan bir kavram haline dönüşmüştür. A-b-d kök fiilinin mastarı olan ibadet kelimesi, “kulluk yapmak” anlamına gelir.

Bu anlam bir insanın kayıtsız- şartsız teslim olmasını ve itaat etmesini ifade eder. İbadet’in dini terim olarak anlamı ise, “kulun Rabbine karşı yani yaratana tarafından verilen tüm görevleri kayıtsız-şartsız kabullenip yerine getirmesi” demektir. Her şeyin yaratıcısı olan yüce Allah, yarattığı kulları için belirlediği inanç ve yaşam tarzını kullarına çeşitli şekillerde bildirmiş ve en son olarak bütün bu emirleri Kur’an’da toplamıştır. Öyleyse “ibadet” halk arasında inanıldığı gibi, ezberlenmiş, bilinçsizce tekrarlanan üç-beş ritüeli yapmaktan ibaret değildir. “İbadet” yüce Allah’ın kulluk öğretisi olan Kur’an’da inanç ve amellerle ilgili vermiş olduğu görevlerin tümünü içine almaktadır. İbadet, gece gündüz, yirmi dört saat, her an insanın yüce Allah ile bağlantısını koparmaması anlamına gelmektedir. Âyetlerde geçen “أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ” Allah’tan başkasına ibadet etmeyin” cümlesi bunu ifade eder. Hal böyleyken, yüce Allah’ın Kur’anda vermiş olduğu görevlerin yüzlercesini göz ardı edip, ümmi halk arasında bilinen şekliyle “İslamın şartı beştir” gibi rivayetlere sarılmak doğru bir İslam algısı değildir. Çünkü inanç ve ibadet öğretisi olan Kur’an’daki her emir ve yasak her öneri birinci derecede önemli bir görevdir. İslam dininde tevhid inancı yani “لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ” “Allah’tan başka ilâh yoktur” cümlesi haricinde sloganlaşmış, herhangi bir şart ve kabul olmayıp, İslam’ın tek şartı din ve hüküm olarak sadece Allah’a yani kitabına teslim olmaktır. Allah’a teslim olmak ise, Kur’an aracılığıyla gönderdiği emir ve yasakların tümünü kabul edip uygulamaktır. Fatiha, bütünüyle üzerinde tefekkür edenlere ibadetin ruhunu üfleemektedir. İbadetin ruhu ise, Allah sevgisini O’nun azamet ve kudretini, O’na olan umudu kalplere yerleştirebilmektir: Yoksa ezberlenmiş belli hareketlerden meydana gelen yahut bazı fiillerden uzak durmayı gerekli kılan, dilin ve organların hareketlerinden ibaret olan şeyler değildir.

İstiâne: İstiâne ile nasr (yardım) arasında şöyle bir fark vardır. İstiâne sadece Allah’tan istenirken, (Bakara-45, 153; Âraf-128) “nasr” hem Allah’tan hemde insanlardan istenebilen bir yardım çeşididir. (Âli İmran-81; Âraf-153; Enfal-72; Tevbe-40; Muhammed-7) **İstiğâse** ise, açlık, kıtlık ve hayati tehlike gibi zor şartlardan kurtulmak için “imdat-istimdat” türünden Allah’tan ve gücü yetenlerden yardım dileme anlamına gelmektedir.(Yusuf-49; Kehf-29; Enfal-9; Kasas-15)

Nimet: Nimet kelimesi ve türevleri Kur’an’da 122 defa geçmiş ve genellikle Nübüvvet, Risâlet, din, iman, kitap, vahiy, kurtuluş, özgürlük, zenginlik, ganimet, genişlik, refah, emniyet, sağlık, selamet, bolluk anlamına gelmektedir. Nimet, Allah tarafından Âdemoğullarına verilen maddi- manevi değerlerin tümünü ifade etmektedir.

Nimet ile Meta Kavramları Arasında Bulunan Farklar

Nimet Allah’a izafe edilirken, meta, dünyaya izafe edilmiştir. Nimette bolluk ve bereket varken, metanın az bir geçimlik olduğu vurgulanmıştır. (Nisa-77) Nimet tamamen Allah vergisi iken, meta, insanın kendi elinin kazancı olarak geçmektedir. Bir âyet haricinde (Ahzab- 37) kalan âyetlerde insanların birbirlerine yardımları

nimetlendirme olarak değil, meta anlamında olan “yararlandırma ve geçindirme” olarak geçmektedir.(Ahzab-47, 53; Bakara- 236, 240) Fatiha 6. âyette geçen “Allah’ın nimetlendirdiği kimselerin” “Nebiler, sıddıklar şahitler ve salih kulların” olduğunu, Nisa-69. âyette görüyoruz.

“Kim Allah’a ve Resul’e itaat ederse işte onlar, Allah’ın kendilerine nimetlerde bulunduğu Nebiler, sıddıklar, şâhitler ve salih kişilerle beraberdir. Bunlar ne güzel arkadaştır” Risâlet bir misyon yani vahyi tebliğ etme görevi olduğu için bu dünya hayatı ile sınırlıdır. Fakat Nübüvvet takva ve ihlas makamı olduğu için âhirette de devam edecektir.(Tahrir-8) Yani Nebi (a.s) aynen müminler gibi vahye tâbi olmak zorundadır.(En’am-106; Ahzab-1,2; Yunus-15,109; Ahkaf-9) Fakat Resul, sadece vahyi tebliğ etmekle yükümlüdür.(Mâide-67) Kur’an’da ğadab (kızgınlık) kelimesi, maddi-manevi işlenen günahlar için yüce Allah ve Musa (a.s) bağlamında kullanılır. (Âraf-150,154; Tâhâ-86) **Ğadab** (kızgınlık) kelimesi, sadece bir âyette insanlar bağlamında kullanılmıştır.(Şura-37) **Dâllin** ise, sadece vahiy’den yani İslam’dan habersiz veya şirk sapkınlığı içinde bulunanlar için kullanılan bir kavramdır.

Sırat’ı müstakim: En geniş manasıyla yüce Allah’ın dosdoğru yolu olan vahiy anlamına gelmektedir. Sırat’ı müstakim ifadesi, Kur’an’da Allah, vahiy ve Resul bağlamında kullanılan kavramlardandır. Allah bağlamında geçtiği âyet. “...Şüphesiz benim Rabbim sırat’ı müstakim üzerindedir”(Hud-56) Vahiy bağlamında geçtiği âyetler. (En’am-153; Mâide-16) Resul bağlamında geçtiği âyet. (Şura-52)

“Bizi Sırat’ı Müstakime Hidayet Eyle” Hangi Anlama Geliyor?

Fatiha suresi ilk indirilen süre olduğu için, “Ey Rabbimiz! Vahiy indirerek hidayetimizi arttır, bizi vahiy nimetinden mahrum etme “anlamına gelmektedir. Çünkü hidayet ile sapkınlığın tek göstergesi vahiy’dir. Yani vahiy’le karşılaşmadan hiç kimse mümin, Müslüman, kafir ve müşrik olmaz. İnsanlar vahiy’le karşılaştıktan sonra bu sıfatları hak ederler. Dolayısıyla yüce Allah vahiy’den bağımsız olarak yani dua ile hiç kimseye hidayet ve sapkınlık vermez(Sebe-50; Bakara-159)

Sebil, hem Allah’ın yolu (Araf-82)hem de tağut’un yolu olabilen (Nisa- 76) yani salih insanların gittiği yol olabildiği gibi, ğayy yani çiğ, olgunlaşmamış ham insanların yolu da olan yani her kesimin ve herkesin gittiği, çok geniş, kapsamlı, genel yol anlamına gelmektedir. Sebilin çoğulu, “sübül”dür. Sebil, manevi yol anlamına geliyor. Kur’an’da genel olarak kullanımı “sebilléh” (Allah’ın Yolu) olarak geçmektedir.

Sırat, özel yol anlamına gelir. Kur’an’da genellikle “sırat-ı müstakim” (müstakim yol) sevé’is sırat” (düz yol) (Sâd-22) “sırâtu Rabbike” (Rabbinin yolu)(En’am- 126) “sıratil Azizil Hamid” (Aziz ve Hamid olan Allah’ın yolu) İbrahim- 1; Sebe- 6) “sırâtân seviyye”(düz ve pürüzsüz yol) (Meryem-43; Tâhâ- 135) “Sırâtil Hamid” “Hamid olan Allah’ın yolu” (Hac- 54) “Sıratil cahim” (cahimin yolu) olarak geçmektedir.

Tarik ise, sebilin zıttı olup geniş ve kapsamlı olmayan, belli bir kitleye ve belli bir yere giden özel ve dar yol anlamına gelmektedir. Sebil kavramı Kuran’da 170 yerde

geçerken, sırat 45, tarik ise 7 yerde geçmektedir. Fatıha da,“Allah, Rahman, Rahim, Rab, âlemin, hamd, mâlik yevmiddin (âhiret- hesap günü) ibadet, istiâne (yardım) hidayet, sırat-ı müstakim, nimet, ğadab, (kırgınlık) sapkınlık (şirk) sözcükleri geçmektedir.

TEBBET SURESİ

5 âyet olup Mekke’de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah’ın adıyla)

1-) Ebû Leheb’in iki eli kurusun ve kurudu da.

“İki el” hüküm ve hakimiyet, mal ve servet, güç ve kuvvet, devlet ve saltanat, aşiret ve kabile” anlamlarına gelmektedir. En doğrusunu Allah bilir.

2-) Ona ne malı fayda verdi, ne de kazandığı.

3-) O, bir aevli ateşe yaslanacaktır.

4,5-) Boynunda bükülmüş hurma liflerinden bir ip olduğu hâlde sırtında odun taşıyarak karısı da.

Ebu Leheb, bir kişinin isminden ziyade bir ahlak ve karakteri simgelemektedir. Yani Ebu Leheb bir isimden daha çok bir sıfatı dile getirmektedir. Çünkü Yüce Allah, adını vererek hiç kimsenin iman özgürlüğünün önüne engel koymaz. Aynı zamanda Mekke’de inen sure ve ayetlerde yerel ve bölgesel bir dil kullanılmaz. Dolayısıyla Mekki sure ve ayetler evrensel bir özelliğe sahiptir.

Surede kullanılan “odun hamalı” tabiri Ebu Lehebin hanımının Kur’an’a düşmanlık yapmak suretiyle irtikap ettiği günah yükünü sırtında taşımasını ifade eder. Çünkü bu günahlar, onu cehennem ateşine götürme hususunda odun mesabesindedir. Nitekim yüce Allah, günahkar insanı sırtında yük bulunduğu halde yürüyen bir kişiye benzetmiş ve bu cümleden olmak üzere Ahzab suresi 58. âyette, “muhakkak ki onlar bir buhtanı ve apaçık bir günahı yüklendiler” buyurmuş; En’am suresi 31. âyette ise, “Onlar günahlarını sırtlarında taşıyacaklar” buyurmuştur. Bu vesileyle “odun hamalı” tabirinin insanlar arasında kin ve nefret ateşini tutuşturmak için gizliden gizliye gerçek dışı söylentiler yayıp yalan konuşan ve fitne saçan ahlaksız kişiler için kullanılan bir deyim olduğunu da hatırlatmak gerekir.)

“Hammâlete’l Hatab’ ifadesi, Arap dilinde söz taşıyan, kovucu, dedikoducu, fesatçı yani ahlaksız ve karakersiz kimseler hakkında mesel olarak kullanılan bir deyimdir.)

TEKVİR SURESİ

29 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1-) Güneş, dürüldüğü zaman,

2-) Yıldızlar, bulanıp söndüğü zaman,

3-) Dağlar, yürütüldüğü zaman,

4-) Gebe develer salıverildiği zaman.

5-) Vahşi hayvanlar toplandığı zaman,

6-) Denizler tutuşturulduğu zaman,

7-) Nefisler (bedenlerle) eşleştirildiği zaman.

8,9-) **Diri diri gömülen kız çocuğunun, hangi günahattan ötürü katledildiği sorulduğu zaman,**

Âyette bulunan “kutilet” öldürülme anlamında değil, hayattan soyutlanma, bir utanç nesnesi olarak görülme ve değersiz kılınma anlamına gelmektedir. Yani âyette bulunan “kutilet” mecaz olarak kullanılmıştır. Dolayısıyla kız çocuklarını sosyal hayattan dışlamak, onları hor görmek ve eğitim haklarından mahrum etmek onları öldürmek kadar büyük bir suçtur. Çünkü benzer âyetlerde kız çocuklarının öldürüldüklerine dâir kesin bir delil yoktur. Benzer mesajlar: Nahl-58,59; Zuhruf-17,18) Aynı şekilde Nebi ve Resullerin öldürülmeleriyle ilgili bazı âyetlerde geçen “yektulune'n nebiyyine” “nebilere öldürüyorlardı” ifadeleri de gerçek anlamda öldürme değil, onları yalanlama ve inkar etme anlamında kullanılmıştır. Çünkü vahyi yalanlamak ve inkar etmek yani tebliğ faaliyetini etkisiz kılmak Nebi ve Resulleri öldürmek gibi ağır bir sorumluluktur.

10-) Sahifeler neşredildiği zaman,

11-) Gökyüzü (yerinden) sıyrılıp koparıldığı zaman,

12-) Çılgın ateş alevlendirildiği zaman,

13-) Cennet yaklaştırıldığı zaman,

14-) Herkes önceden hazırladığı şeyleri bilecektir.

15,16-) Görünüp sinenlere yani akıp kaybolanlara yemin olsun.

17-) Yöneldiği zaman geceye (de yemin olsun)

18-) Teneffüs eden sabaha (da yemin olsun)

19,20,21-) Şüphesiz O (Kur'an) kuvvetli, arşın sahibi, mekin (güçlü) olan (Allah'ın) yanında kerim, Allah'a itaat eden ve müminlerin kendisine itaat etmesi gereken sonra emin olarak bilinen bir Resulün kavlidir (dilinden çıkmıştır).

22-) (Ey Mekkeliler!) Sizin arkadaşınız (Muhammed) bir mecnun değildir.

23-) Andolsun ki o, vahyi (gönül gözüyle) apaçık olarak ufukta gördü.

Allah Resulünün vahyi gönül gözüyle gördüğüne dair Necm Suresi 8/15 âyetlerine bakılabilir. Geleneksel imanda var olan Cebrail adında bir melek yoktur. Vahyin Cebrail tarafından indirildiğine dair bir âyet de mevcut değildir. Vahiy, yüce Allah'tan Nebi'nin kalbine aracısız olarak indirilmiştir. (Şuara-195)

24-) Yani O, gayb hususunda cimri değildir.

Vahyi sizden esirgeyen biri değildir. Vahiy hakkında her türlü suçlamadan da uzaktır.

25-) Kur'an, racim olan şeytanın sözü değildir.

Âyette geçen "شَيْطَانٍ رَّجِيمٍ" (şeytanir racim) (vahiy tarafından sert eleştirilere hedef olan tüm zamanların yalancı din adamları anlamına) gelmektedir. Yani Kur'an'ın metnine müdahale etmekten men edilmişlerdir. Kur'an'da "elif lâm" yani marifeli "eş şeytan" olan kelimeler, uydurma dinin (her asırda) yaşayan ve vahiy ehli muvahhidler tarafından bilinen Kur'an düşmanı şeytanlardır.

26-) (Hâl böyle iken) nereye gidiyorsunuz?

"فَأَيْنَ تَذْهَبُونَ" (Fe eyne tezhebun) (Nereye gidiyorsunuz?) ibaresinin iki anlamı vardır. 1-) Tevhid, iman, ihlas, İslam vahiy, hidayet varken, küfre ve şirke yani sapkınlığa nasıl gidirsiniz? 2-) Gittiğiniz yol nereye çıkıyor? Onun farkında mısınız? Yolunuzun sonu cennette mi, yoksa cehennemde mi son bulacak? Biraz düşünün!

27-) O âlemler (insanlar) için bir yaratılış yarasını hatırlatmadır.

28-) Ancak bu hatırlatma sizden istikamet dileyen (için bir fayda sağlar.)

29-) Siz (hidayeti) dilemedikçe âlemlerin Rabbi olan Allah (iradenize ipotek koyarak, zorla) hidayetinize müdahale etmez.

ÂLÂ SURESİ

19 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1-) *Yüce Rabbinin adını tespih et.*

2-) *O, yaratıp düzenleyendir.*

3-) *Yani O, (her şeyi) ölçüyle yapıp (vahiy'le) hidayeti gösterendir.*

4,5-) *O, merayı (yeşil bitki örtüsünü) çıkararak, sonra da onları çürüyüp kararmış çer çöpe çevirendir.*

6-) *Sana (Kur'an'ı) okutacağız ve sen onu unutmayacaksın.*

7-) *Ancak Allah'ın dilediği başka. Şüphesiz O, açık olanı da bilir, gizliyi de.*

8-) *Biz kolay olanın yolunu sana daha da kolaylaştıracacağız.*

9-) *O hâlde öğüt ver, eğer öğüt fayda verirse,*

10-) *(Allah'a karşı) haşyet duyarak O'na derin saygı duyan öğüt alacaktır.*

11,12-) *Büyük ateşe girecek olan en şakî (müşrik) kimse ise, öğüt almaktan kaçınacaktır.*

13-) *Sonra orada ne ölür (kurtulur), ne de dirilir.*

14,15-) *(Şirkten) arınan ve Rabbinin adını anıp, salât eden kimse mutlaka kurtuluşa erer.*

Âyette bulunan "salle" "salât etmek" yüce İslam dinine ve Allah Resulüne destek olma, küfür ve şirkten kaçınma yani şirk ve küfürle mücadele etme anlamına gelmektedir. Çünkü âlemlerin Rabbi olan yüce Allah, salât edenlerin mutlaka felâha ereceklerini bildiriyor. Mekke, tevhid ve şirk, iman ve küfür arasında en sert mücadelenin yapıldığı bir merkezdir. Mekke döneminde inen ayetlerde ritüeller değil, sözün gücüyle şirk ve hurafelerle mücadele etme vardır. Dolayısıyla Mekke döneminde inen ayetlerde bulunan salat kavramını bir ritüel yani namaz olarak görmek doğru değildir. İslam'da ritüel olarak bir ibadet bulunmamaktadır.

16-) *Fakat sizler dünya hayatını tercih ediyorsunuz.*

17-) *Oysa âhiret, daha hayırlıdır yani bâkidir.*

18,19-) *Şüphesiz bu (haberler) ilk sayfalarda, İbrahim ve Mûsâ'nın sayfalarında da vardır.*

LEYL SURESİ

21 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1-) Ortalığı bürüdüğü zaman geceye andolsun,

2-) Açılıp aydınlandığı zaman gündüze andolsun,

3-) Erkeği ve dişiye yaratana andolsun ki,

4-) Şüphesiz sizin çalışmanız elbette çeşit çeşittir.

5,7-) Onun için kim (malından) verir yani bilinç sahibi olursa ve en güzel sözü (vahyi) tasdik ederse, bizde onu en kolay olana (Kur'an'a veya cennetin yoluna) kolayca iletiriz.

8,10-) Fakat, kim cimrilik eder ve kendini Allah'a karşı müstağni görür yani en güzel sözü (vahyi) yalanlarsa, biz de onu en zor olana (cehennemin yoluna) kolayca iletiriz.

11-) (Cehenneme) baş aşağı atılacağı zaman, malı ona fayda vermez.

12-) Şüphesiz hidayete iletmek bize aittir.

Bu ayet üç kelimedir ve metni şöyledir. “إِنَّ عَلَيْنَا لَلْهُدَىٰ” (inne aleyne lel hüde) “Hidayete iletmek bizim üzerimize düşen bir görevdir” veya “Hidayetin yolunu göstermek bize aittir.” gibi bir anlama geliyor. Yani din ve hüküm olarak Allah'tan başka kimse hidayete ulaştıramaz ve din olarak Kur'an'dan başka hiçbir kaynağa iman edilmez.” anlamına gelmektedir.

13-) Hiç şüphesiz ki son da ilk de (ahiret de dünya da) bizimidir.

14-) Sizi alev saçan ateşe karşı uyardım.

15,16-) O ateşe, ancak (vahyi-Resûlü) yalanlayıp yüz çeviren en şaki olan kimse yalanlanır. (yanmasına destek olur)

17,18-) Arınmak için malını hayra veren Allah'a karşı bilinçli olan kimse ise, o ateşten uzak tutulacaktır.

Yukarıdaki iki âyete baktığımızda, Allah yolunda infak etmeyenlerin takva sahibi olamayacakları, şirkten ve kötülüklerden arınmanın da infak ile bağlantılı olduğunu açık olarak görüyoruz. Yani âyette infak etmekle ilgili beş durum ortaya çıkıyor.

1-) Esas takva sahipleri mallarını yüce Allah yolunda infak edenlerdir.

2-) Allah yolunda infak edenler maddi ve manevi olarak arınmış olurlar.

3-) İnfak edenler için cehennem söz konusu değildir. Çünkü ondan uzak tutulacaklardır.

4-) Zekât maddi ve manevi arınma anlamına gelmektedir. Yani zekât verilen bir şey değildir.)

5-) Manevi olarak en önemli arınma aracı Kur'an iken, maddi olarak en önemli arınma aracı infak etmek oluyor.

19,20-) O, yüce Rabbinin rızasını aramaktan başka hiç kimseden kendisini mükâfatalandıracak bir nimet beklemez.

21-) Elbette kendisi de (cennet ve Allah'ın nimetleriyle) razı olacaktır.

FECR SURESİ

30 âyet olup Mekke’de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah’ın adıyla)

1-) *Fecre (tan yerinin ağarmasına) andolsun,*

2-) *On geceye de andolsun,*

On geceden maksat bazı toplumların yok edildikleri geceler, veya bazı Nebi ve Resûllerin seyahat ettikleri geceler de olma ihtimali vardır. En doğrusunu Allah bilir.

3-) *Çifte ve teke andolsun,*

4-) *Geçip giden geceye andolsun,*

5-) *Şüphesiz bunlarda, akıl sahibi bir kimse için üzerine yemin edilmeye değer bir özellik vardır.*

6,10-) *Rabbinin, (Hûd’un) Âd kavmine, beldeler içinde dengi yaratılmamış olan, sütunlarla dolu İrem’e, vadide kayaları oyan (Salih’in kavmi) Semûd’a, kazıklar sahibi Firavun’a ne yaptığını görmedin mi?*

11,12-) *Bunlar şehirlerde taşkınlık eden ve oralarda pek çok bozgunculuk çıkaran kimselerdi.*

13-) *Bu yüzden Rabbin onların üzerine azap kamçısını yağdırdı.*

14-) *Şüphesiz Rabbin, gözetlemededir.*

15-) *İnsan ise; Rabbi onu sınavıp da kendisine ikramda bulunduğu, ona bol bol nimetler verdiği, “Rabbim bana ikram etti” der.*

16-) *Ama onu sınavıp rızkını ölçülü verince de, “Rabbim beni aşağıladı” der.*

17-) *Hayır, hayır! Doğrusu siz yetime ikram etmiyorsunuz.*

18-) *Miskini yedirmek hususunda birbirinizi teşvik etmiyorsunuz.*

19-) *Mirası (hiç düşünmeden) alabildiğine yiyorsunuz. Har vurup harman savuruyorsunuz.*

Âyette geçen “turas” “miras” anadan babadan kalma mal mülk değildir. Göklerde ve yeryüzünde bulunan nimetler anlamında kullanılmıştır. Yani hayatın sağlıklı bir şekilde yürümesi için yüce Allah’ın yarattığı doğal denge demektir.

Suyun israf edilmesi, ormanların tahrip edilmesi, denizlerin ve havanın kirletilmesi ve hayatın yaşanmaz hale getirilmesi demektir. Bütün bunlar insanlığın ortak mirası konumunda olan değerlerdir. Çocuklarımıza miras olarak sağlıklı ve temiz bir dünya bırakalım.

20-) *Malı da (yağmalar gibi) pek aşırı seviyorsunuz.*

21-) *Hayır, yeryüzü (kıyamet sarsıntısıyla) parça parça olup dağıldığı zaman,*

22,23-) *Rabbinin yasası gereği saf saf dizilmiş olarak melek geldiği ve o gün cehennem getirildiği zaman, işte o gün insan (yaptıklarını birer birer) hatırlar. Fakat bu hatırlamanın ona nasıl yararı olacaktır?*

24-) *“Keşke hayatım için önceden bir şey takdim etseydim” der.*

25-) *Artık o gün, O'nun edeceği azabı kimse edemez.*

26-) *Ve O'nun vuracağı bağı kimse vuramaz.*

Aslında insanın kendisine yaptığını kimse yapamaz. Yani buradaki “azap ve bağ” insanın kendi amellerinin karşılığı oluyor.

27-) *“Ey (sadece vahiy’le) mutmain olan nefis!”*

28-) *“Sen O’ndan razı, O da senden razı olarak sadece Rabbine dön!”*

29-) *(Sâlih) kullarımın arasına gir.”*

30-) *“Yani (vahiy) cennetime gir.”*

DUHA SURESİ

11 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

- 1-) Kuşluk vaktine andolsun,
- 2-) Karanlığı çöktüğü vakit geceye andolsun ki,
- 3-) Rabbin sana veda etmedi yani seni tek başına bırakmadı.
- 4-) Muhakkak ki âhiret senin için ulâ'dan (ilkten-dünyadan) daha hayırlıdır.
- 5-) Şüphesiz, Rabbin sana verecek ve sen de râzı olacaksın.
- 6-) Seni yetim bulup da barındırmadı mı?
- 7-) Yani seni yolunu kaybetmiş olarak bulup da (vahiy'le) hidayete iletmedi mi?
- 8-) Seni ihtiyaç içinde bulup da zengin etmedi mi?
- 9-) Yani sakın yetimi hor görüp kötü davranma!
- 10-) Sakın isteyeniyi azarlama!
- 11-) Rabbinin (vahiy) nimetine gelince; işte onu anlattıkça anlat.

İNŞİRAH SURESİ

8 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1-) *Senin göğsünü açıp ferahlatmadık mı?*

Bazı Ehl-i Sünnet muhaddisleri, bu âyetle Allah Resulünün göğsünün yarıldığını yani ameliyat edildiğini ve içine hikmet yerleştirildiğine iman etmektedirler. Halbuki ayette geçen “neşrah-inşirah” ferah, genişleme, sıkıntı ve kederden kurtulma, rahatlama ve huzur bulma anlamında kullanılmıştır. Bütün bunlarda sadece Kur'an sayesinde meydana gelecek şeylerdir. Huzur ve genişlik Kur'an'ın ilim, ahlak ve yaşantısıyla ilgili bir durumdur.

2,3-) *Belini büken yükünü üzerinden alıp (yere) koymadık mı?*

4-) *Senin zikrini (vahiy'le) yükseltmedik mi?*

Muhammed (a.s) Kur'an sayesinde değerlidir. Bütün Resûller değerlerini vahiy'den alırlar. Yani vahiy olmasaydı hiç kimse onları tanımayacak ve onları anmayacaktı. Dolayısıyla Allah Resulü Risalet misyonuyla Kur'ân'a eşit bir konuma sahiptir. Yalan ve iftira rivayetler Allah Resulünü hiçbir zaman temsil edemezler.

5-) *Şüphesiz güçlkle beraber bir kolaylık vardır.*

6-) *Gerçekten, güçlkle beraber bir kolaylık vardır.*

7,8-) *Öyleyse, boş kaldığın zaman (başka bir iş için) kendini hazırla, (plan ve program yap) ve sadece Rabbine (vahye) rağbet et.*

ASR SURESİ

3 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1,2-) Asra (zamana) andolsun ki, insan gerçekten hüsrana içindedir.

3-) Ancak, iman edip sâlih ameller işleyenler, birbirlerine hakkı tavsiye edenler ve birbirlerine sabrı tavsiye edenler başka (Onlar hüsranda değillerdir.)

Bilindiği gibi yüce Allah, mübarek ismi başta olmak üzere melekler, yani kalem, gökyüzü, yeryüzü, güneş, ay, yıldızlar, sabah ve kuşluk vakti, gündüz, gece, deniz, Beyt-i Ma'mur, Mekke, çift ve tek, tur, şahit ve meşhûr, atlar, nefis, nefis-i levvame ve asr gibi çok sayıda canlı ve cansız varlık ile bir takım soyut kavramlar üzerine kasem etmiştir. Aslında bu tür varlıklar üzerine yemin etmek, İslam öncesi Araplar arasında çok yaygın bir adet olup cahiliye döneminde Allah'ın yanı sıra Lat, Menat ve Uzza gibi putlar, kurban edilen hayvanlar ve atalar üzerine de yemin edilir ve bu yeminler genellikle görkemli ve gösterişli bir şekilde söz edilirdi. Yüce Allah muhtelif âyetlerde vahiy mesajının herhangi bir kahin ve şair sözü olmadığını beyan etmiştir. (Hakka-42) Kur'an'ın özellikle son derece veciz ve vurgulu âyetlerden oluşan Mekki surelerine, ilahi mesajdaki gerçekleri muhatapların zihinlerine nakşetmek ve onların dikkatlerini özellikle tevhid ve meâd öğretisine çekmek maksadıyla kasem (yemin) cümlesi ile başlanmış; ancak bu yeminler şirkin değil tevhid ve âhiret inancının tesisinde önemli rol oynayan temaların güçlenmesine yönelik olarak kullanılmıştır. Bu bağlamda yüce Allah, iman edip salih ameller yapanlar ile birbirlerine hakkı ve sabrı tavsiye edenler dışında tüm insanların zarar ve ziyan içinde oldukları gerçeğine dikkat çektiği bu sureye asra kasem (yemin) ederek başlamıştır. Arap dilinde mastar olarak hapsetmek, men etmek, sıkıp suyunu çıkarmak anlamına gelen "asr" kelimesi, isim olarak da dehr, mutlak zaman, özellikle içinde bulunulan zaman, karn, yani yüz yıllık zaman dilimi, gündüz, gece, sabah, akşam ve ikinde vakti gibi anlamlara gelmektedir. Dolayısıyla kelimenin söz konusu âyette hangi anlamda kullanıldığı kesin değildir.

ÂDIYÂT SURESİ

11 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1,6-) Soluk soluğa (bozgunculuk için) süratle koşanlar, (koşarken dilleriyle) çatarak (fitne) ateşi çıkaranlar, sabah erkenden baskın yapanlar, orada tozu dumana katanlar yani (iman eden) toplumun ortasına (öfke ile) dalanlar varya, (işte bu ahlaka sahip olan) insan gerçekten Rabbine karşı pek nankördür.

Mekke hayatına Kur'an penceresinden baktığımızda, iman edenlerle müşrikler arasında büyük bir mücadelenin olduğunu görüyoruz. Bu mücadele sıcak bir çatışmadan daha çok soğuk bir savaş şeklinde cereyan ediyordu. İşte süre bu atmosferi anlatıyor. Aslında Mekke ve Medine'nin özelliklerini bilmeyenler meal çalışmalarında hataya düşeceklerdir. Mekke'de gece gündüz, her zaman, sürekli olarak tartışılan tek şey Kur'an'dı. Bütün kavga ve mücadele tamamen Kur'an'ın etrafında cereyan ediyordu. Kur'an sayesinde Mekke'de çok canlı ve dinamik bir hayat yaşanıyordu.

7-) Hiç şüphesiz buna kendisi de şahit idi.

8-) Yani ondaki (dünya ve) mal sevgisi çok şiddetlidir.

9,11-) Acaba o bilmiyor mu ki, kabirlerde bulunanlar çıkarıldığı yani göğüslerde olanlar tahsil edildiği zaman, işte o gün onların Rabbi kendilerinin her hâlden mutlaka haberdardır.

KEVSER SURESİ

3 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1-) Şüphesiz biz sana Kevseri verdik.

Kevser, ne Şii din adamlarının iddia ettikleri gibi Fatma, Ehli Beyt, on iki imamdır, ne de Ehl-i Sünnet din adamlarının iddia ettikleri gibi cennette bir havuzdur. Kevser, içinde birçok hayrı ve fazileti barındıran vahiy demektir. Çünkü Allah Resulüne vahiy'den daha değerli, yüce ve bereketli bir şey verilmemiştir.

2-) O Halde, Rabbin için salât et yani zorluklara göğüs ger.

Âyette geçen “فَصَلِّ لِرَبِّكَ (Rabbin için salât et.)” “vahyi korkmadan ve çekinmeden tebliğ et” anlamına gelmektedir. Mekke'de inen bütün salât kavramları Kur'an'ın tebliğ edilmesi ile ilgilidir. Mekke'de Kur'an'dan başka tartışma konusu olan bir şey yoktu. Bütün mücadele ve kavga Kur'an'la ilgiliydi. Ayetlerde bulunan birçok tekrar bu yüzden meydana gelmiştir.

3-) Hiç şüphesiz ki (Risâlet görevinden dolayı) sana buğz eden (her türlü hayır ve güzel ahlaktan) kesilmiştir!

Kevser Suresinde Verilmek İstenen Ders

1-) Ey Resul! Hayatında uyman ve uygulamaman gereken bütün bilgi ve kuralları, içinde hiçbir eksik bırakmadan fazlasıyla verdik.

2-) Verdiğimiz bu kuralları, yegane Rabbin olan benim adıma, benim istediğim gibi uyum gösterip, uygulayacaksın! Bunu uygularken; istemeyenler, engel olanlar, alıkoymak ve uzaklaştırmak isteyenler, ortadan kaldırıp yok etmek isteyenler, eziyet verip sindirmek isteyenler mutlaka olacaktır! O zaman, yine yegane Rabbin olan benim adıma-benim kurallarım uyma ve uygulama adına; bu sıkıntılara ve bunalımlara karşı, sabit ve sağlamlığını bozmadan, göğsünü gere gere, dimdik yani sarsılmaz bir şekilde durarak mücadelene devam edeceksin! Bana yaklaşman ve benim yolumda olduğunu, kurallarım göre yaşadığını göstermen ancak böyle mümkündür!

3-) Şunu hiç unutma! Kesinlikle, sana haset eden, kin, öfke, nefret içinde olan, işini bitirmek, bir kaşık suda boğmak, yok etmek için çeşitli sinsi planlar kurup harekete geçenler olacaktır! Bunlara karşı bilinçli, tedbirli, duruşunu bozmadan ölümüne kadar bu yolda ilerlemeye devam et! Gerçekte kendilerini yok oluşturma, mahvoluşturma ve tükenişe sürükleyip beter olacak olanlar yine kendileri olacaktır!

TEKASUR SURESİ

8 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1,2-) Çoklukla övünmek sizi, kabirleri ziyaret edinceye kadar oyaladı.

Kur'an'da bulunan "mesêniye" "ikili anlam" kuralına göre "kabirleri ziyaretin" 1-) Ataların çokluğuyla övünme, hatta o kadar ki, kabirlerde olan atalarının sayısını tutma, fazilet ve kerametlerini sürekli olarak tekrar etme. 2-) Yani çoklukla övünme sizi o kadar oyaladı ki, en sonunda ölüm gelip size çattı ve kabirlerin içine bu aldanma ve oyalanma ile girdiniz." anlamına gelmektedir.

Birinci âyette insanoğlunun açgözlülük saplantısı içinde bulunduğu gerçeğine işaretlerle, "Dünyevi kazanımları çoğaltmaya yönelik hırs ve ihtiras sizi büsbütün bir aymazlığa sevk etti" mealinde bir beyanda bulunmuş; ikinci âyette ise bu aymazlığın mezarları ziyaret edinceye kadar sürdüğüne dikkat çekmiştir. Bu son âyetteki mezarları ziyaret etmek ifadesi, bazı klasik tefsir ve meallerde "ölüleri saymak maksadıyla mezar ziyareti yapmak" şeklinde anlaşılmıştır. Bu yorum ilk bakışta makul gözükebilir; ama bundan çok daha makul ve mantıklı olan yorum, sürenin ikinci âyetinde geçen "mezarları ziyaret etmek" tabirini "ölüp mezara girmek" şeklinde karşılamaktır. Zira, söz konusu tabirin mecazi anlamı ölmektir. Nitekim klasik Arapçada, ölen kimse için "kabirini ziyaret etti" (zâre kabrehu) ifadesi kullanılır.

Ne var ki, bu yoruma iki açıdan itiraz edilmiştir.

1-) Ziyaretçi, o an ziyarette bulunan daha sonra çekip giden kimseyi ifade eder. Ölen kişi ise kabirde sürekli kalır. Bu yüzden ölen insan nasıl olur da "kabirleri ziyaret etti" şeklinde nitelenir.

2-) Söz konusu âyet geçmiş zaman kipindedir. Bu yüzden gelecek zamana hamledilemez.

Bu iki itiraza şöyle cevap verilmiştir. Ziyaretçi bazen ziyaret mahalinde beklebilir. Fakat bir gün mutlaka oradan ayrılacaktır. Kabre girenler de bir gün gelecek hesap yerine intikal edeceklerdir. İkinci itiraza gelince, bu ifadede yanlışlık sebebiyle ölümlü yüz yüze gelmiş kimseler kastedilmiş olabilir. Nitekim yaşlı insanlar için "bir ayağı çukurda" tabiri kullanılır. Ayrıca, insanlara ibret olması için, geçmiş kimselerden bahsetmek, onlar hakkında bilgi vermek demektir.

Bu noktada Bakara suresi 61.âyeti hatırlamak gerekir. Bu âyette İsrailoğulları hakkında şöyle denilmiştir. “Böylece onlar zillet ve meskenete yani Allah’ın gazabına uğradılar. Bütün bunlar, Allah’ın mesajını inkar etmedeki ısrarları yani haksız şekilde Nebileri katletmeleri yüzündendir...” Halbuki, Zekeriyya (a.s) gibi Nebileri katledenler Nebi (a.s) döneminde yaşayan Yahudiler değil, onların atalarıdır. Fakat onlar atalarının izinde gittikleri için kendilerine bu şekilde hitap edilmiştir. Dolayısıyla “Kabirleri ziyaret etmek” tabirinin gerçekte ölüleri saymak maksadıyla mezar ziyareti yapmak değil, ölüp toprağa girmek anlamında bir deyim olduğunu tartışmaya gerek yoktur. Kaldı ki sürenin ilk âyetlerinde altı çizilen husus da bu manayı vermektedir. Zira, “tekasür” lafzı, “mal-mülk çoğaltmak için ihtirasla çırpınma anlamına gelir. Yukarıdaki bağlamda bu terim, insanın, daha çok konfor, daha fazla maddi servet, insanlar veya toplum üzerinde daha güçlü otorite ve kesintisiz bir hakimiyet için çırpınma saplantısını ifade eder. Bu çabaların, başka her şeyi dışlayan bir şekilde aşırı bir tutkuyla sürdürülmesi insanı her türlü manevi kavrayıştan ve dolayısıyla tamamıyla dini ve ahlaki değerler üstüne kurulmuş herhangi bir sınırlama ve kısıtlamayı kabullenmekten alıkoyar ve sonuçta yalnız bireyler değil bütün bir toplum huzur ve dengesini yavaş yavaş kaybetmiş olur.

3-) *Hayır; (vahiy sayesinde) ileride bileceksiniz!*

Kur’an’da, “Kellâ” Arap dilinde kullanılan edatlardan biridir. Kur’an’da, “Kellâ” diriliş gününü ve o günün dehşetini inkâr edenleri caydırmak için kullanılmıştır. “Kellâ” edatı, Kur’an’da 15 Mekkî Sürenin 33 farklı yerinde uyararak ve korkutmak maksadıyla kullanılmıştır. “Kellâ” olumsuzluk edatı olarak “hayır, asla, eğer, gerçekten” anlamlarına gelmektedir. “Kellâ” insanların iman ve amellerde yapmak istedikleri olumsuz şeyleri kabul etmez ve onları bu ahlaktan vazgeçirmeyi hedefler. “Kellâ” Muhataplara geçmiş konunun olumsuzluklarını göstermekle beraber bundan sonra söylenecek sözün önemini de bildirir.

4-) *Sonra Hayır! İleride (ölüm anında) bileceksiniz!*

5-) *Hayır, keşke kesin bir ilimle bilseydiniz. (ve iman etseydiniz)*

6-) *Andolsun ki, o çalgın ateşi (ölüm anında) muhakkak göreceksiniz.*

7-) *Sonra, onu aynel yakın (kesin bir şekilde âhirette) mutlaka gözünüzle göreceksiniz.*

8-) *Sonra o gün, nimetlerden mutlaka sorulacaksınız?*

MÂUN SURESİ

7 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

- 1-) **Gördün mü, o hesap ve ceza gününü yalanlayanı!**
- 2,3-) **İşte o, yetimi itip kakan, miskine yedirmeyi özendirmeyen kimsedir.**
- 4-) **Yazıklar olsun o musallinlere ki,**
- 5-) **Onlar salâtlarında sehundurler**

“Musallinlere yazıklar olsun” denilmesinin sebebi şudur. Bunlar sürekli olarak bir araya gelip salât yapıyorlar. Yani her gün toplanıp dinlerini öğrenmek için büyük bir emek ve dayanışmanın içine giriyorlar. Yani bunlar aslında salât ediyorlar. Fakat yüce Allah'ın kitabını değil, batıl ve şirk olan atalarının eserlerini anlatıp duruyorlar. Yani Allah'ın kitabından destek alacaklarına, atalarından kalan eserlerden destek almaya çalışırlar.

- 6-) **Onlar (sadece) gösteriş yaparlar.**
- 7-) **Ufacık bir yardıma bile engel olurlar.**

Maun suresinin mesajının ruhunda şu vardır. Müşrikler, kamu hakkının yerine ulaşmasına engel olan ahlaksız kimselerdir. Yetim ve miskin, insan haklarına saygının, hakka ve hukuka merhamet ve şefkate saygının birer temsilcileridir. Yetimin gücü yok, savunması yok, koruması yoktur. Ama yüce Allah'ın hanif dinine karşı olan müşrik zihniyet onu bile itip kakar. Yani yetim ve miskini koruması ve himaye etmesi gerekirken, onu bile hor görür. Onun bile elinde avucunda ne varsa zalimce ve zorbaca ele geçirmeye çalışır. Maun suresi, sosyal devleti tanımlayan bir sûredir. Maun suresi, Allah'a iman ettim diyen müşrikin kötü ahlak ve karakterini deşifre eden bir sûredir. Dolayısıyla Maun suresi, kamunun malını çalanları yani yolsuzluk yapanları dini yalanlamakla eşit bir vebal altına girdiklerini hükme bağlıyor. Emeviler döneminden itibaren yavaş yavaş Allah'ın kitabı terk edilip onun yerine uydurma rivayetler ve bu rivayetler önderliğinde içtihatlar ve mezhepler hayata hakim kılınmaya başlanınca Kur'an'ın değer verdiği en önemli şey olan, Tevhid akidesi, Allah'a şirk koşmama, Allah'ın apaçık âyetlerini gizlememe, Hakka batılı karıştırmama, Allah ve elçilerini birbirinden ayırmama, Allah ve Resulü'ne itaat etme, Sadece Kur'an'a bağlı olma, Adaletli olma, insan hakları, Allah yolunda infak, emri bil maruf nehyi anil münker,

güzel ahlak gibi çok önemli değerler yok kabul edilip, bu önemli değerler yerine, içi boşaltılıp tahrif olan ve iman edenlerin birlik ve bütünlüğüne hiçbir katkı yapmayan ritüeller İslam'ın en önemli şartları olarak ümmete dayatılınca özellikle de uydurma bir rivayetle namaz dinin direği olarak benimsenince artık öyle ahlsız ve ilimsiz bir iman meydana geldi ki, her şey namazın etrafında şekillenmeye başladı. Buna bağlı olarak milleti aldatma ve halkın gözlerini boyama maksadıyla çok ihtişamlı ve süslü mabetler yapılmaya başlandı. Aslında âyetlere baktığımızda, Kur'an'ın anlaşılması, insan hakları, güzel ahlak, Allah yolunda cihad ve infak etmenin yanında, mescitlerin imar edilmesi çok az yer alır. Kur'an İslamında esas olan, Kur'an ilminden ve tevhid ahlakından uzak, kuru ve ruhsuz mâbetler inşa etmek değil; ana- babaya iyilik etmek, fakir ve miskinleri korumak ve kollamak, yetimleri barındırmak, özgürlüğü için çalışanlara destek olmak, borçlulara yardım, yakın akraba ve komşuları gözetmek yani onlara infakın yapılması şiddetle tavsiye edilmiştir. Dolayısıyla Kur'an İslamında esas olan; itikatta tevhid, amelde ise infak etmektir. Bu önemli iki meziyet ve fazilet kimde bulunursa, Allah'ın merhamet ve mağfiretiyle cennete girer. Dolayısıyla uydurma dinin dayattığı uydurma ibadetler yerine, Kur'an İslam'ında önem verilen ibadetlere ağırlık vermek gerekir. İşte bunun en büyük şahidi Maun suresidir.

Türkiye'deki bütün cami ve mescitler, bir tane fakir ve miskinın gözyaşına eşit değildir. Namaz ibadeti ile alakalı hadis kitaplarında geçen bütün rivayetler yalandır. Özellikle şu rivayet Allah Resulü'ne en büyük iftiradır. Güya Allah Resulü şöyle buyurmuştur: **“مَنْ بَنَى مَسْجِدًا بَنَى اللَّهُ لَهُ مِثْلَهُ فِي الْجَنَّةِ” (Kim Allah için bir mescit bina ederse, Allah ona cennette bir ev bina eder.)** İşte bu milletin dinine, aklına, zekasına ve geleceğine yani dünya ve ahiretine böyle müdahale edildi. Görevi sadece Allah tarafından indirilen vahyi tebliğ eden Allah Resulü'nün pak dilinden yapılan bu gibi iftira ve yalanlar dururken, saf millet Emevi-Abbasi dininin taş yığınları yerine fakir ve miskinlere, evsiz ve barksızlara nasıl yardım yapacaktır?

Kur'an ehli muvahhitlere tavsiyem, cami ve mescitlere yapacağınız yardımlarınızı akrabalarınıza, dostlarınıza, komşularınıza, ihtiyaç sahiplerine ve fakir öğrencilere yapın. Hac ve umre parasını depremzedelere verin sizin için çok daha hayırlı olacaktır. Kur'an'da ne varsa gerçektir, Kuran'da olmayan şey yalandır, hurafedir, iftiradır. (Ey Müşrikler) Siz Hacılar su vermeyi ve Mescidi Haram'ı onarmayı, Allah'a ve ahiret gününe iman edip de Allah yolunda cihad edenlerin imanını ile bir mi tutuyorsunuz? Halbuki onlar Allah katında eşit değillerdir. Allah Zalimler topluluğunu hidayete erdirmez” (Tevbe-19) Maun suresinin ele aldığı konular, ağırlıklı olarak Mekke müşriklerinin Kur'an'da onlarca yerde kınanmalarına neden olan hususlarla ilgilidir. Bunların en önemlilerinden biri ölümden sonraki dirilişi, cennet ve cehennemini inkar etmeleridir ki süre onların bu tutumları ile ilgili bir âyetle başlamıştır. Mekki olan Duha suresinde de “yetimi ezmek ve isteyen azarlamamak” gerektiği vurgulanır. Yine Mekke'de inen insan suresinde “miskine, yetime ve esire yemek yedirenlerin “erdemli kişiler” anlamına gelen “ebrar” olarak nitelendirildiklerini görüyoruz. (İnsan- 8)

Bu konular paralelinde Mâun suresi de “yetimi iten ve kakan, miskini yedirmeyi teşvik etmeyen, sermayeyi elinde hapseden, onu saydıkça sayan Mekke’nin müşrik aristokratlarını” kınamaktadır. Yani Mekke’de inen Mâun suresi hayatın sosyal dokusuna, dini sömürüye, ekonomik faaliyetlere ilişkin veriler içermektedir. Namazı dinde önemli bir ibadet olarak görenler surede bulunan” “musallinden” maksadın, Müslümanlar olduğunu zannetmişlerdir. Öyle ki bu zan sürenin yarısının Mekke’de, diğer yarısının da Medine’de indiği düşüncesinin ortaya atılmasına neden olmuştur. Halbuki Maun suresinin o günkü Mekke Müslümanlarıyla hiçbir ilgisi olmadığı gibi, namaz kılmakla da hiçbir ilgisi yoktur. Çünkü bir avuç Müslüman fakirlik içinde, kelle koltukta, her türlü fedakarlığı göstererek, yarı aç yarı tok, binbir perişanlık içinde hayat sürmekte iken, birde katmerli ve inatçı bir şirke karşı İslam’ı kabul etmek büyük bir tehlikenin altına girmek demektir. Dolayısıyla bütün bu zor şartlar altında yüce Allah’ın “namaz kılmayanlara yazıklar olsun” diyerek Müslümanları kınaması olacak şey değildir.

KÂFİRÛN SURESİ

6 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

- 1-) **De ki: "Ey Kâfirler!"**
- 2-) **"Ben sizin ibadet ettiklerinize ibadet ediyor değilim."**
- 3-) **"Siz de benim ibadet ettiğime ibadet ediyor değilsiniz."**
- 4-) **"Ben sizin ibadet ettiklerinize ibadet ediyor değilim."**
- 5-) **"Siz de benim ibadet ettiğime ibadet ediyor değilsiniz."**
- 6-) **"Sizin dininiz size, benim dinim de banadır."**

"Kâfir" ibaresi Kur'an'da birçok âyette geçen önemli kavramlardan biridir. "Kâfir" ile aynı kökten türeyen "küfr" sözcüklerinin terim anlamları şöyledir. "Küfr" sözcüğünün ilk ve en geniş anlamı "örtmektir" Tohumu toprağa atıp üzerini örttüğünden dolayı çiftçiye "kâfir" denmiştir. "...Tıpkı bir yağmur gibidir ki, bitirdiği" **أَعَجَبَ الْكُفَّارَ** (...kâfirlerin (çiftçilerin) hoşuna gider...) (Hadid-20) Birçok âyette hakkıyla iman edenlerin günahlarının bağışlanması ve örtülmesi ilgili kullanılan kavram da "nükef-fir (örteriz)" (Nisa-31), "kefferâ (örttü)" (Muhammed-2) sözcükleridir. Karanlığı ile her şeyi örttüğü için geceye "kâfir" (örten) denildiği gibi, erişilen nimetlere teşekkür etmeyerek yapılan nankörlüğe de "küfr" denir. "Küfr" sözcüğünün terim anlamı ise, "Allah'ın hiçbir şeye benzemediğini, Risalet kurumunu ve Allah'ın Resullerini, öldükten sonra dirilmeyi ve Allah'ın âyetlerini" kabul etmemektir. Aynı zamanda "kufr" sözcüğü ön yargı anlamına gelmektedir. Dolayısıyla insanların hakkı kabul etmelerinin önünde en büyük engel ön yargı küfrüdür.

Bu anlamıyla "küfr" imanın zıddı yani vahyin ortaya koyduğu gerçeğe karşı gelme anlamına gelmektedir. "Kâfir" sözcüğü "kefere" fiilinin ismi faili olup sözlük anlamı olarak vahiy ve tevhid nimetini örten, gerçeği inkar eden; sırat-ı müstakimden uzak kalıp hanif İslam'dan kaçınan kişi anlamına gelmektedir. Kafirun suresi şu gerçeği beyan etmektedir. Tek yol ve hak din Allah tarafından indirilen dindir. O da bütün Allah elçilerine indirilen, vahyin yani Kur'an'ın içinde bulunan hanif İslam adıyla yegane dindir. İçinde eğrilik ve yamukluk olmadığı gibi insanların keyiflerine göre genişlik de yoktur.

Yani dosdoğru sırat-ı müstakim olan bir yoldur. İnsanların arzu ve heveslerine göre sağa sola çekilecek bir yol değildir. Çünkü bu dinin sınırları Allah tarafından çizilmiştir. Kafirun suresinde ortaya konan iki inanç arasındaki ayırıcı çizgiyi belirtip, sistemlerin birbirinden farklı, düşüncelerin birbirinden ayrı, inançların birbirinden tamamen uzak olduğunu ortaya koymak için bu süre inmiştir. Evet, Kafirun suresi red üzerine red, kesinlik üzerine kesinlik, te'kid üzerine te'kid, her türlü red, kesinlik ve te'kid ifadesiyle Allah'ın Resulüne nâzil olmuştur. Hak ile batıl, iman ile küfür, hanif İslam ile şirk, aydınlık ile karanlık, Allah'ın kitabı Kur'an ile beşerin ürünü rivayetler bir arada bulunamaz, aynı yerde barınamaz, hiçbir zaman ortaklık kuramazlar.

وَمَا يَسْتَوِي الْأَعْمَىٰ وَالْبَصِيرُ وَلَا الظُّلُمَاتُ وَلَا النُّورُ وَلَا الظِّلُّ وَلَا الْحَرُورُ وَمَا يَسْتَوِي الْأَحْيَاءُ وَلَا الْأَمْوَاتُ إِنَّ اللَّهَ يُسْمِعُ مَن يَشَاءُ وَمَا أَنتَ بِمُسْمِعٍ مَّن فِي الْقُبُورِ إِنَّا أَنتَ إِلَّا نَذِيرٌ

(Körle gören, karanlıkla aydınlık, gölge ile sıcak bir olmaz. Dirilerle ölüler de bir olmaz. Şüphesiz Allah, dileyene işittirir. Sen kabirdekilere işittiremezsin. Sen sadece bir uyarıcısın.)” (Fâtır-19,20,21,22,23)

Yani ben, sizin şirk ve bilinçsizlik üzerine inşa edilmiş kulluğunuz gibi bir kullukta bulunmam. Siz de hiçbir zaman benim kesin bilgi ve tevhide yani ihlas üzerine inşa edilmiş kulluğum gibi bir kullukta bulunmazsınız. Dolayısıyla şimdi siz çıkıp benim mabuduma kulluk ettiğinizi söylerseniz, bu tamamen batıl bir iddia olur. Çünkü esas kulluk (ibadet) yüce Allah tarafından emredilmiş yani dini sadece Allah'a özel kılma ile ilgili olan bir durumdur. Oysa sizin yaptığınız Allah tarafından emredilmiş olmak şöyle dursun vahiy tarafından nehyedilmiş bir ibadettir. Kafirun suresinden anladığımız en önemli ilke şudur. İhlasa yani dini Allah'a özel kılmayanlar O'na ibadet etmiş olmuyorlar.)

FİL SURESİ

5 âyet olup Mekke’de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah’ın adıyla)

1-) **Rabbinin, fil sahiplerine ne yaptığını görmedin mi?**

2-) **Onların tuzaklarını boşa çıkarmadı mı?**

3,5-) **Üzerlerine balçıktan pişirilmiş taşlar atan sürü sürü kuşlar gönderdi. Nihayet onları yenilmiş ekin yaprakları hâline getirdi.**

“Ashab-ı Fil” Gerçeği

Kur’an’ı Mübin’de anlatılan kıssalarda amaçlanan temel hedef, onları tarihi bir vakıya özelliğinde anlatmak değildir. Ancak esas hedef, insanların ibret ve ders almalarını sağlamaktır.

Nitekim Kur’an’ı Mübin’in naklettiği kıssaların gayesi iki ana maddede özetlenebilir. 1-) Allah Resulü’nü ve iman edenleri teselli etmek, onların irade ve azmini arttırmak. 2) İnsanları düşündürmek ve ibret almalarını sağlamak. “Andolsun onların (geçmiş elçilerin ve ümmetlerinin) kıssalarında akıl sahipleri için pek çok ibretler vardır...” (Yusuf- 111)

Bu nedenle kıssalar, bu amaç ve hedefler doğrultusunda anlatıldığı için, olaylar tarihi bir disiplin içinde ele alınmamışlardır. Kur’an’ın amacı olayların tarihsel gerçekliğini tarihsel unsurları olan yer, zaman, tarih, coğrafya eşliğinde tarih kitaplarında olduğu gibi görmek değildir. O tarihsel olayları, darb-ı meseller’i tevhid inancını ve güzel ahlakı yerleştirmede etkili birer yan unsur olarak kullanmaktadır. Dolayısıyla kıssalara ve darb-ı mesellere bu çerçeveden bakmak gerekir. Kıssalarda doğru olan hikayenin bizzat ayrıntısı değil, vermek istediği derin mesajlardır, hikmetli anlamlardır. Hatta kıssalarda ayrıntı vermek, verilmek istenen ibret, derinlik ve hikmetleri dağıtıp yok edecektir.

Bundan dolayı Kur’an’a yaklaşan, bizzat amaç edilmeyen kıssaların içerdikleri olayların ayrıntısına ve mahiyetine dalmaz ve bu anlatılan olayların marufu emretme, hidayet yolunu gösterme, öğüt verme ve ibret alma çerçevesinin dışında değerlendirmez. O halde diyebiliriz ki: Kur’an hitabında yer alan kıssalar ve bu kıssalar da geçen olayları “tarih ilmi” çerçevesinde ele almak ve yorumlamak, vahyin amacının dışında bir yaklaşım olur.

Bu sebeple kıssaları, “ana prensipleri destekleyen araçlar” olarak görmek ve bunları insanın hidayetine yardımcı olan, bireysel ve toplumsal hayatında önünü görmesine vasıta olan ibret ve öğüt dolu hadiseler olarak değerlendirmek, kıssaların anlatılmak istenen amacına daha uygun bir yaklaşım olacaktır. Kıssaların altına dolgu malzemesi yerleştirmek onları amaçlarından saptırmaktan başka hiçbir işe yaramayacağını akıl, iz’an, tevhid ve ilim sahipleri bilir. Temelde bu surede verilmek istenen ders şudur. “İslam’ın sesini kesmek isteyen, Kur’an’a ve Allah Resulü’ne karşı düşmanca tavırlar sergilemeyi sürdürmeleri halinde Mekke müşriklerinin de geçmiş toplumların yok edildikleri gibi olmasa da, yaratılış yasına uygun bir şekilde mahvolacaklarını ve yenileceklerini ihtar, onları tehdit ve uyarı, Allah Resulü’ne ve iman edenleri cesaretlendirme, imanlarını arttırma, onlara güven verme, sebat ve sabırlarını arttırma, onları teselli etme” mahiyeti taşıyordu. Yoksa Fil suresinde anlatılan kıssanın Mekke ile hiçbir ilgisi bulunmamaktadır.

1-) Eğer bu olay aktarıldığı gibi Allah Resulü’nün doğumundan 50 gün önce meydana gelmiş olsaydı, Kur’an ayrıntıya girer birçok âyette daha geniş bir açılım yapar bu kıssayı tefsir ederdi. Diğer kıssalarda bu yapılmıştır. Kıssa Kur’an’da son derece özet olarak sunulmaktadır. Sadece teselli mahiyeti taşımakta, Allah’ın sonsuz gücünü iman edenlere haber vermektedir.

2-) Ordunun nereden geldiği, niçin geldiği, amacı, özellikleri, Mekke ile alakasını ortaya koyacak en ufak bir detay verilmemekte, tek bir isim zikredilmemektedir. Halbuki Kur’an’da yok edilen toplumlar ve kurtarılan mü’minlerle ilgili adlarıyla birlikte onlarca âyette detaylı açıklamalar yapılmaktadır. Aslında Kur’an’da anlatılan bu olay Mekkelilerden daha çok Müslümanlara yönelik bir mesaj taşıdığından, ayrıntıya girilmeden hulasa bir bilgi verilmiştir.

Mesela: Yahudileri ilgilendirdiği için Elçilerinin ve atalarının başından geçen olayları Kur’an onlarca yerde anmakta, imana gelmelerini teşvik amaçlı onlara birçok hatırlatmada bulunmaktadır.

3-) Bu olay Mekkeliler üzerinde müspet hiçbir tesir meydana getirmemiştir.

4-) Mekke’de olduğu iddia edilen bu olay esnasında Kabe’nin içinde 360 adet put bulunmakta, Mekke’de her türlü zulüm, haksızlık, şirk, ahlaksızlık baş göstermekteydi. Yüce Allah, âhiret ve Resul inancı olan bir orduyu böyle bozulmuş müşrik bir toplum için yok etmez. Zira Ebrehe’nin Hristiyan olduğu söylenmektedir.

Mesela: Mekke’de olan Müslümanlar ateşe tapan İran’lılara karşı, Rumların galip gelmesini istiyorlardı.(Rum-1,2,3,4) Çünkü Rumların Allah’a, elçilere ve âhirete imanları vardı.

5-) Allah Resulü (a.s) on üç yıllık Risalet hayatının en yoğun tebliğ mücadelesinde hiçbir zaman bu olayı Mekkelilere hatırlatmamıştır.

6-) Hâdisle ilgili Mekkelilerin bir tane bile anıları tarihe intikal etmemiştir.

7-) Ebrehe’nin binlerce asker olması gereken ordusundan kalan ganimete ne oldu? Hiç kimsenin bundan haberi olmamıştır. Fillerden ve ordudan geriye hiçbir kalıntı

yoktur. Bazı rivayetlerde sekiz, on iki, on üç, hatta bin kadar Fil’den bahsedilmektedir. İri cüsseli bir hayvan ile ilgili bu kadar ihtilaf olmaz.

8-) Tarihin hiçbir döneminde o günkü şartlarda büyük bir ordu sadece bir binayı yıkmak için harekete geçmez. Herkes bilir ki savaşlar, savunma, siyasi, ekonomik ve stratejik amaçlara yönelik yapılır. Yıkılacak kutsal bir binayı onu kutsayanlar kısa bir süre sonra daha mükemmelini inşa edeceklerinden hiç kimse şüphe etmez. Bu olayın Mekke ile hiçbir alakası bulunmamaktadır. Çünkü Mekke’de esen bir kum fırtınası, bir yağmur çisintisi bile bu hadiseden daha fazla hatıra bırakmaktadır. Kur’an’ı anlamaya çalışan, aklını kullanan, tefekkür eden ve ilme değer veren muvahhidlere selam olsun.

Kureyş ve Fil Suresinin Arasındaki İlişki

Kureyş suresinin meali: “Kendilerini açlıktan doyuran ve her çeşit korkudan emin kılan şu evin (Kabe’nin) Rabbine ibadet etsinler” (Kureyş- 3-4) Kureyş Kabilesi, kutsal sayılan Kabe’nin gözetim ve bakımını üstlendikleri için bütün kabileler onlara saygı gösterirlerdi. Bu sayede onlar Taif’in serin yaylalarına kışın da yemenin sıcak bölgelerine serbestçe giderlerdi. İşte bu Allah’ın onlara bir ihsanı idi. Bu şekilde ticaret yaparlar ve kazanç elde ederlerdi. Ayrıca Kabe’nin bulunduğu Mekke şehri sıcak ve kurak yani ot bitmez kervan geçmez (İbrahim- 37) bir vadiye bulunduğu, işgal edilecek maddi bir zenginliğe, coğrafi bir özelliğe ve arzu edilen cazibeye sahip olmayışı ona emin bir bölge hüviyeti kazandırıyor. Yoksa bu süredeki “kendilerini açlıktan doyuran ve her çeşit korkudan emin kılan şu evin Rabbine kulluk etsinler” âyetleriyle fil ordusunun bozguna uğraması arasında başka hiçbir ilişki yoktur. Fil suresinin başlangıcında bulunan ‘Elem tera’ “görmedin mi?” kelimesinin açıklamasına gelecek olursak. “haberini olsun, emin ol, Rabb’inin buyurduğu gibidir, görmüş gibi iman et, asla şüphelenmesin” anlamına gelmektedir.

Mesela: “Musa’dan sonra İsrailoğullarından ileri gelen kimseleri görmedin mi? (Bakara- 246) “Allah’ın gökleri ve yeri hak ile yarattığını görmedin mi? (İbrahim-19) Eğer bu olay Mekke’de meydana gelmiş olsaydı, Allah mutlaka Mekkelilerin imana gelmeleri için Kur’an’ın birçok yerinde bu kıssayı anlatır, onlara hatırlatmalarda bulunur, bu olayı çeşitli şekillerde detaylandırır. Kur’an’ı Mübin’in üslubu buna müsaittir. Anlatılan kıssalar birçok şekilde dile getirilmektedir. Kur’an’da bu konu ile alakalı örnekler çoktur.

Mesela: Medine’de yaşayan birkaç Yahudi kabilesinin İslam’ı kabul etmeleri için ataları olan İsrailoğullarına verilen nimetleri, yapılan yardımları, isyanlarından dolayı nasıl cezalandırıldıklarını anlatan yüzlerce âyet vardır. “Bir zamanları hatırlayın...” diye başlayan o kadar ayet var ki, bakınız.(Bakara-40--70, ; Araf-140-156; Şuara-17; 66; Taha-9-99)

Kendi dönemlerinde yani Medine’de küçük ölçekli birer savaş olmalarına rağmen yüce Allah, Bedir, Uhud, Hendek, Huneyn savaşlarını ve Tebuk seferi ile ilgili yüzlerce âyeti kerimede detaylı açıklamalar yapmaktadır. Mü’minlere birçok yerde nasıl yardım ettiğini, Allah’ın üzerlerindeki nimetlerini anmalarını ve şükretmelerini hatırlatır.

Mesela: “Andolsun ki Allah, birçok yerde (Savaş alanlarında) ve Huneyn Savaşı’nda size yardım etmişti” “Hani çokluğunuz size kendinizi beğendirmiş, fakat sizi hezimete uğramaktan kurtaramamıştı.

Yeryüzü bütün genişliğine rağmen size dar gelmişti, sonunda bozularak gerisin geri kaçtınız” “Sonra Allah, Resulü ve müminler üzerine sükunetini (sükunet ve huzur duygusunu) indirdi, sizin görmediğiniz ordular indirdi de kafirlere azap etti, İşte bu, o kafirlerin cezasıdır” (Tevbe-25,26) Rumlarla İran arasında geçen savaştan bile Kur’an’ı Mübin söz etmektedir. (Rum, 1 - 5) Allah Resulü’nün doğumundan kısa zaman önce Mekke’de olmuş olan ve Mekkelileri çok yakından ilgilendiren böyle bir olayın ayrıntılarıyla beraber Kur’an’da bir kaç âyetle olsa dahi anlatılmaması olacak şey değildir. Bu hâdise Mekke’de gerçekleşmiş olsaydı, Kur’an birçok âyette mutlaka üzerinde dururdu. Böyle yapmaması, Kur’an’ın üslubuna aykırı düşmektedir. Çünkü Allah Resulü (a.s) Mekke’de Tam 13 sene irşad ve tebliğ görevini ifa etmiştir. Bu konuda şu âyet çok önemlidir. “Eğer yüz çevirirlerse de ki: sizi Âd ve Semud’un başına gelen kasırgaya benzer bir kasırgaya karşı uyarıyorum” (Fussilet-13) Halbuki Kur’an onları Âd ve Semud kavminin yok oldukları kasırgayla değil, gördükleri, şahit oldukları ve duydukları bir azapla uyarması daha uygun olacaktı.

Mekke müşrikleri kendilerine yapılan uyarılara karşı şöyle diyorlardı. “Ey Allah’ım! Eğer bu kitap senin katından gelmiş bir gerçekse üzerimize gökten taş yağdır. Yahut bize elem verici bir azap getir” (Enfal- 32) Mekke müşrikleri eğer fil olayında cereyan etmiş cezalandırmayı görmüş olsalardı aynı cezalandırmayı isterlerdi. Şuayb (a.s) kavmini şu şekilde uyarıyordu. “Ey kavmim! Sakın bana karşı düşmanlığınız, Nuh kavminin veya Hud kavminin, yahut Salih kavmi’nin başına gelenler gibi size de musibet getirmesin. Lut kavmi de sizden uzak değildir”(Hud- 89) Bu âyette bulunan “Lut kavmi de sizden uzak değildir” bölümü çok önemlidir. Yani “onların başına gelenleri duyduunuz, biliyorsunuz, onların başına gelen felaket, sizin başınıza da gelir” demek istemiştir. Ayrıca inançları uğruna Allah Resul’ü ve Müslümanlarla her türlü mücadeleyi veren ve Müslümanlarla üç savaş yapan Mekkelilerin Ka’be gibi kendileri için son derece kutsal bir mekanı yıkmaya gelen bir orduya karşı koymamaları mümkün mü?

Sonuç: Fil olayının Mekke’de gerçekleştiğine inananlar yani Fil Ashabının Mekke’de yok olduklarında ısrar edenler bunun gibi daha birçok soruya cevap vermek zorundadırlar. Zülkarneyn’den Süleyman’a (a.s.), Musa’dan (a.s.) İsa’ya (a.s.), Nuh’dan (a.s.) İbrahim’e (a.s.) kadar var olan akıl ve mantığın daha önemlisi ilahi kanun ve yasaların kabul etmediği yani göklerde ve yerde bulunan yaratılış yasasına aykırı bazı kıssaların tarihte aynısı ile yani birebir gerçek olarak meydana geldiğini söylemek doğru değildir. Bazılarını da simgesel ve teatral bir anlatıma sahip olduğunu aklımızdan çıkarmayalım. Bu kıssalar yüzyıllardan beri muhatap kitle tarafından efsanevi bir şekilde anlatılagelmişti. Anlatılan bu kıssaları Kur’an, müşriklerin bildiği ve benimseydiği bir üslupla dile getirmiştir. Kur’an’da tarihi malumat verilmek istenseydi herhalde Aztek- İnkâ kültürü ile Çin ve Orta Asya medeniyetlerinden de az çok haber verilirdi. Ne var ki Kur’an bu medeniyetler hakkında bir haber vermemiştir. Bunun tek sebebi kıssalarda ilk hitap çerçevesine ait tarih kültürünün esas alınmış olmasıdır. Dolayısıyla

Kur'an'ın kıssalarında, coğrafi çerçevesi kuzeyde Mısır, Şam ve Irak, güneyde Yemen'e kadar bütün Arap yarımadasından müteşekkil bir alanla sınırlı olan bu kültürdeki tarihi hikayelerin yanı sıra bazı efsaneler ve menkıbeler de yer almıştır.

Bu coğrafyaya ait kültürel malzeme bir hidayet aracı olarak kullanıldığı için tarihe uygunluk veya aykırılık, vahiydeki asli mesaj açısından önem arzeden bir mesele olmamıştır. Başka bir ifadeyle, Kur'an tarihin belli bir döneminde vuku bulmuş olaylardan dahi söz ederken ya işlenen konuyu örneklendirmiş yada iman edenlere içinde buldukları durumun geçmiş zamandaki benzerlerini hatırlatarak onları teselli etmiş, yada çok temel bir ahlak sorununa işaret etmiş, ama hiçbir zaman salt hikaye anlatmak veya tarihi malumat aktarmak gibi bir hedef gözetmemiştir.

FELAK SURESİ

5 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1,5- De ki: “Yarattığı şeylerin şerrinden, karanlığı çöktüğü zaman gecenin şerrinden, düğümlere üfleyenlerin şerrinden, haset ettiği zaman hasetçinin şerrinden, sabah aydınlığının Rabbine sığınırım.”

Âyette geçen النّفّاثات في العُقَدِ (neffeseti fil ukad) (düğümlere üfleme) kelimesi, “devletler ve ümmetler arasında bulunan barış ve antlaşmaları, aile içindeki dayanışma ve kaynaşmayı yani sözleşmeleri bozan insanlarla” ilgili geniş kapsamlı bir ifadedir.

NAS SURESİ

6 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1,6-) De ki: Cinlerden ve insanlardan; insanların göğüslerine vesvese veren sinsi vesvesecinin şerrinden, insanların Rabbine, insanların Melikine, insanların İlahına sığınırım.

İnsanların göğüslerine vesvese veren sinsi vesveseci” den maksat, rivayet ve içti-hatlarla insanları yüce Allah'ın hidayet yolundan engelleyen din adamları ile ilgilidir. Yoksa zihinsel vesvesenin insanları Allah'ın yolundan engelleme gücü bulunmamaktadır.

İHLAS SURESİ

4 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1-) **De ki: "O, Allah birdir."**

"Vahid" bir, "ahad" tek demektir. Yani eşi, benzeri, dengi olmayan anlamına gelmektedir.

2-) **"Allah Samed'dir.**

Parçalanamaz, başka hiç kimseye geçmez bir bütünlüğe sahiptir.

3-) **O'ndan çocuk olmamıştır (Kimsenin babası değildir). Kendisi de doğmamıştır (kimsenin çocuğu değildir)."**

4-) **"Hiç kimse O'na küfüv (denk ve benzer) değildir."**

NECM SURESİ

62 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

“Cibril” Melek Mi, Vahiy Mi?

Yahudi rivayetlerini ve Hristiyan icthadlarını yani İsrailiyattan intikal eden yanlış algıları düzelten vahiy, “Cibril” olmaktan çıkarılmış, geleneğin algıladığı kanatlı büyük bir melek “Cebrail” olmuştur. Kur'an'da birçok detay bulunurken, hiçbir yerinde “Cibril vahiy meleğidir” şeklinde bir âyet bulunmaz. Bu inanç, Şii ve Sünni din adamları tarafından rivayetler ve icthadlar kanalıyla Yahudi ve Hristiyanlardan getirildi. Halbuki Kur'an'ın, “Cibril” anlayışı, tahrif olan tevhid sistemini “onaran” anlamındadır. Yani vahyin bir özelliğidir. Aslında Kur'an'ın kavramları insanlara bir aydınlıktır. İnsanlığı geliştirmek için ileriye dönük kavramlardır. Fakat ilk dönem muhaddis ve müctehidlerin dar anlayışları bu kavramların kararmasına sebep olmuştur. “Cibril” kavramı melek değil, vahiy'dir. Aslında “Cibril” Kur'an'ı indirmemiştir, Allah indirmiştir. Vahyini indirmede yüce Allah hiç kimseye ihtiyaç duymaz. Kur'an, hiçbir âyetinde Cibril'in “nebi” ve “resullere” vahiy indirdiğini söylemez!

Cebr: Güç, kuvvet kullanmak. El: O gücün sahibi, İlâh.Yani; “İlah'ın onaran gücü vahiy” anlamındadır. Bize geldiği kök itibariyle “kudretli ilâh” anlamında, İbranice dilinde “Gabriel”dir. Fakat sonradan yahudiler rivayetlerinde vahyin bir özelliği olan “cibril'i” (büyük melek) anlamında kullanır olmuşlardır. Şia ve Ehl-i Sünnet din adamları da Yahudilerden aldıkları bu anlamı yine rivayetler yoluyla kutsal kabul ettikleri kaynaklarına sokarak Kur'an'ın ortaya koymak istediği anlamı tahrif etmişlerdir. “Kutsal Ruh” melek değil, bozulmuşu tamir eden “Cibril”dir. Yani “vahiy” olduğunu söyleyebiliriz. Kur'an'da birçok kavram “Allah, vahiy ve Resul” bağlamında kullanılır. (Ruhu'l Kudus, nur, hak, kerim, aziz) gibi. Dolayısıyla Bakara 97.âyette geçen Cibril; “melek” değil, tahrif olan önceki vahyi tamir eden Allah'ın ruhu olan vahiy'dir. Bir başka deyişle, Allah'ın toplumu onaran mesajlarıdır. Böylece “cibril” vahiy indiren değil, inen oluyor. “Muhakkak ki o (Kur'an) âlemlerin Rabbinin indirmesidir. Ruhu'l Emin uyarıcılardan olası diye apaçık Arap dili ile senin kalbine inmiştir”(Şuara-193,194,195) 193. âyette bulunan kelime “نَزَلَ بِهِ الرُّوحُ الْأَمِينُ” dir. Yani (Ruhu'l emin onunla indi) anlamındadır. Bakara-197. âyette geçen “Allah'ın izni” deyimini; “kendisinin koyduğu yasaya tabi olarak” anlamındadır. Burada ilk bakışta “Kur'an'ı Allah'ın yasasıyla Cibril indirmiştir” gibi bir algı doğabilir. Bu yanlış algıya sebep olan “izin” kelimesidir.

Oysa “Allah’ın izni” ifadesi trafik polisinin vatandaşa izin vermesi, yada bir öğretmenin talebesine izin vermesi gibi bir izin anlamında değildir. Buradaki (insanın insana karşı) “izni”nde bir talep karşısında “isteğin yerine getirilmesi” durumu vardır. Fakat âyetlerde geçen “Allah’ın izni” ifadesi “yasası gereği” diye anlaşılmalıdır. Cibril yada Kur’an Allaha’tan “inmek ve indirmek izni” istememiştir ki Allah izin versin. Dileyen zaten Allah’ın kendisidir. “Kendi *yasasıyla*; kendi yasaları dahilinde demektir. Kur’an’da on’dan fazla yerde bu ifade geçer. Konumuzla ilgili Mâide 16.âyet şöyledir:

Rızasına uyanları Allah onunla selâmet yollarına eriştirir, onları izni ile (yasasıyla) zulûmattan nûra çıkarır ve onları sırat’ı müstakime (dosdoğru bir yola) hidayet eder.“Allah’ın kendisine iznin” kendisi tarafından koyulan yasalara uymak olduğunun en güzel kanıtıdır. Bu âyette geçen”hi” “o” zamiri diğer birçok âyette olduğu gibi, kendisini yani yüce Allah’ı işaret eder, bir meleği işaret etmez. Bakara 98.âyette “Kim Cibril’e düşmansa” buyruluyor. Burada herkesin anlayabildiği ve inancına meydan okuduğu için düşman olabileceği bir Cibril (onarıcı vahiy) vardır. İnsan bir şeyi görmeden, onu duymadan ve ona muhatap olmadan niye düşman olsun? Ona düşman olması için onun inancına, geleneklerine ve menfaatine saldırması gerekir. İşte bu yüzden de inen’dir. Ateistler dahil, hiç kimse meleklerle düşman olmaz. Melekler de düşman olunacak bir sebep yoktur, ama ön yargıya sahip olan insanlar için vahye düşman olunacak sebep çoktur. Yani Bakara 98. âyette kastedilen “düşman” “melek” “Cebrail” değil, “vahiy” Cibril’dir. O kendisine düşman olan Yahudileri, Hristiyanları, Şiileri ve Sünnileri ilgilendiren “yasa”dır. Yanlış anlaşılmasın söz konusu gruplardan maksat insanları İslam’dan uzaklaştıran din adamlarıdır. Yoksa Kur’an’ın ümmilere karşı bir düşmanlığı yoktur. Bakara 98.âyette orijinal ifadeyle bir de “Mikéle” kelimesi eklenmiştir. Şia ve Ehl-i Sünnet’te “mikail” meleği olarak tahrif edilen bu kelime Kur’an’da yalnız bu âyette geçmektedir. Ümmi insanlara öğretilen, “yağmur ve kar yağdıran, rüzgârları estiren yani doğa olaylarını düzenleyen” meleğin adıdır. Oysa Kur’an’da yani orijinalinde “Mikail” geçmez. Yani “Mikéle” kelimesine, aynen Cibril’de olduğu gibi “ıyl” eki gelmemiştir. Kur’an’da “Mikéle” geçer. Bu uydurma işlem, anlamın değişmesine sebep olur. Kur’an’da var olan mikéle’yi, Mikâil’e çevirirseniz sadece kavramları tahrif edersiniz. Yani Kur’an’ı anlayamazsınız.

Bunun düşmanlıkla ne ilgisi var? Bir insan “mikâle”ye niye düşman olsun? Oysa biz orijinal anlamı olan “büyük reis” kavramını verirsek, Kur’an’ın bahsettiği “düşman olmak” deyimini, yerine oturur. İşte o zaman Yahudilerin ve benzerlerinin “neden” düşman olduklarını anlayabiliriz. Yine İbranice’den gelen ve Bakara 98. âyette geçen “mikéle” kelimesi; “büyük reis” anlamına gelmektedir. Tevratta “miké” Nebi anlatımı mevcuttur. Kur’an’da geçen “mikéle” ifadesi, son Nebi ve Nübüvvete bağlı son Resul olan Muhammed(a.s) in bir niteliği olduğu açıktır. Bu âyet Allah Resulüne düşmanlık eden yahudileri uyarmak için nazil olmuştur. Onların dilinden konuşulmaktadır. Onların düşmanlıkları Allah ve Resul’üne idi. İşte bu yüzden hurafe inançlarını ve kötü ahlaklarını deşifre eden “Cibril’e” (vahye) ve “mikéle’ye” (Resul’e) düşman oldukları bildirilmektedir.“Cibril” ve Mikél” ifadelerinin Yahudiler bağlamında kullanılması, Yahudilerin bunları biliyor olmalarından kaynaklanıyor.

Çünkü Mekke’de inen sürelerde Cibril ve Mikél kavramları geçmez. Zaten Bakara 99. âyette geçen “biz sana apaçık âyetler indirdik” cümlesi de cibril’in “toplumun inanç ve ahlakını onaran vahiy” olduğunu, mikéle’nin de “vahiy temsilcisi yaşayan Resul” olduğunu ispatlamaktadır. Birçok kavram gibi “cibril’in “cebrail’e” dönüştürülmesi, Kur’an’ı anlaşılmasız bir metin haline getirmiştir. Kur’an’da “Cibril” kelimesi üç yerde geçmektedir.(Bakara-97,98; Tahrir-4) Tahrir suresi 4. âyette “فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ مَوْلَاهُ وَجِبْرِيلُ (...Onun (Nebi’nin) mevlâsı ancak Allah’tır, Cibril’dir (vahiy), müminlerin salih olanları ve bunların ardından melekler de ona destektir.)” buyruluyor.

Şimdi bu âyette Nebi’ye yardımcı olanlar sayılırken, “vahiy” olan “Cibril’in” sayılmaması ne kadar büyük bir eksiklik olurdu. Bu âyette geçen “Cibril”in bir olay karşısında, ona hemen yardımcı olan Rabbimizin direk bildirdiği vahyin olduğu gayet açıktır. Dolayısıyla Allah’ın yasasıyla Nebi(a.s) için en büyük ve en önemli destek vahiy’dir. Bu âyette bulunan “Cibril’in” melek olmadığına başka bir delil de; “Meleklerin” de Nebi’ye yardımcı olduklarını söylemesidir. Eğer Cibril bir melek olsaydı, bu âyette (Tahrir, 4) Cibril’i andıktan sonra bir de “melekler” diyerek tekrar yapmaması gerekirdi. Meallerin çoğunda Cibril kelimesi geçmediği halde parantez içinde “(Ceb-rail)” yazılması doğru değildir.

Mesela: Tekvir suresi 19-25 âyetlerini incelediğimizde; Resulün Muhammed (a.s) olduğunu, vahyi aynen tebliğ ettiğini ve itaat edilen olduğunu görüyoruz:“Şüphesiz o (Kur’an) kerim, kuvvetli ve Arş’ın sahibi indinde mekin, kendisine itaat edilen bir Resul’ün sözüdür. (Tekvir-19/21) Söz konusu Resul, son vahyin sahibi olan Muhammed(a.s) dır. Resulün “Cebrail” olduğu şeklindeki ifadeler doğru değildir. Vahiy Resulün dilinde hayat buluyor. Resul olmadan vahiy, din, iman, İslam diye bir şey olmaz. Yüce Allah, Nebi ve Resullere arada hiçbir aracı olmadan vahiy indirmiştir.

Sureye Geçiş

- 1-) *Necm’e (bölüm bölüm) açığa çıkararak hakkı anlatana yemin olsun ki,*
- 2-) *Arkadaşınız (Muhammed) ne saptı ne de yanıldı!*
- 3-) *(Ey müşrikler! İddia ettiğiniz gibi) (O Resul) arzusundan konuşmaz!*

Bu konuşma normal hayatta ticaret yaparken veya hanımlarıyla yaptığı konuşma değil, Resul’ün görevli olduğu vahyi (Kur’an’ı) insanlara bildirme konuşmasıdır. Çünkü Mekke müşrikleri Resul (a.s) a iftira ederek vahyi uydurduğunu söylüyorlardı. Resul olan Muhammed (a.s.) hevasından nutuk atmaz.

Necm suresinin ilk ayetlerinde geçen “O, kendi heva ve arzusuna göre nutuk atmaz(konuşmaz). O’nun bildirdikleri vahyedilenden başkası değildir” mealindeki ayetler delil gösterilerek (Hiç alakası olmadığı halde) Şia ve Ehli sünnetin alimleri tarafından Allah Resulü’nden asırlar sonra uydurulan hadislerin de vahiy mahsulü olduğu iddia edilmiştir. Oysa bu ayetlerde “vahiy ürünü” olduğu bildirilen sözler, Muhammed

(a.s.)dan asırlar sonra onun adına iftira edilen sözleri (hadisleri) değil Resul'ün okuduğu, Allah indinden gelen Allah'ın sözleridir. Yani onun Allah'tan getirdiği Kur'an ayetleridir. Mekke müşrikleri iftira ederek Muhammed (a.s.)'ın Resul olarak okuduğu sözlerin Allah'ın ayetleri (Allah'tan aldığı vahiyler) olmadığını ve bunları kendisinin uydurduğunu (heva ve hevesi ile söylediğini) iddia ettiler. Mekke müşriklerinin bu iddiaları ile ilgili bazı ayetler şunlardır.

Rahman ve rahim olan Allah Kur'an'ı Mübin'de şöyle buyuruyor.

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ فَأْتُوا بِعَشْرِ سُوْرٍ مِّثْلِهِ مُفْتَرِيَاتٍ وَاَدْعُوا مَن اسْتَطَعْتُمْ مِّنْ دُونِ اللّٰهِ اِنْ كُنْتُمْ صَادِقِيْنَ

“Yoksa onu (Kur'anı) kendisi uydurdu mu diyorlar? De ki: Eğer doğru iseniz Allah'tan başka çağırabildiklerinizi (yardıma) çağırın da siz de onun gibi uydurulmuş on süre getirin (Hud-13)

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ فَأْتُوا بِسُوْرَةٍ مِّثْلِهِ وَاَدْعُوا مَن اسْتَطَعْتُمْ مِّنْ دُونِ اللّٰهِ اِنْ كُنْتُمْ صَادِقِيْنَ

“Yoksa onu (Muhammed) kendisi uydurdu mu diyorlar? De ki: Eğer sizler doğru iseniz Allah'tan başka, gücünüzün yettiklerini çağırın da “hep beraber) onun benzeri bir süre getirin” (Yunus-38)

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ اِنْ افْتَرَيْتُهُ فَعَلَيْ اِجْرَامِي وَاَنَا بِرِيءٍ مِّمَّا تُجْرِمُوْنَ

(Ey Resul!) Yoksa bu (Kur'anı) kendisi uydurdu mu diyorlar? De ki: “Eğer onu uydurduysam günahım bana aittir. Fakat ben sizin işlediğiniz günahtan uzağım” (Hud-35)

وَقَالُوا اَسَاطِيْرُ الْاَوَّلِيْنَ اَكْتَتَبَهَا فَهِيَ تُمْلِي عَلَيْهِ بُحْرَةً وَاَصِيْلًا

“Yine onlar dediler ki: Bu (ayetler) onun başkasına yazdırıp da kendisine sabah akşam okunan önceliklere ait masallardır. (Furkan-4)

قُلْ اَنْزَلَهُ الَّذِي يَعْلَمُ السِّرَّ فِي السَّمٰوٰتِ وَاَلْاَرْضِ اِنَّهٗ كَانَ غَفُوْرًا رَّحِيْمًا

(Ey Resul!) De ki: O'nu göklerde ve yerde gizlilikleri bilen Allah indirdi. Şüphesiz O, çok bağışlayıcıdır, engin Merhamet sahibidir” (Furkan-5)

وَاِذَا تَنٰثَلُوْا عَلَيْهِمْ اٰيٰتُنَا بَيِّنٰتٍ قَالِ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا لِلْحَقِّ لَمَّا جَآءَهُمْ هٰذَا سِحْرٌ مُّبِيْنٌ

“Ayetlerimiz onlara açıkça okunduğu zaman hakikat kendilerine geldiğinde onu inkâr edenler: “Bu apaçık bir sihirdir” dediler. Yoksa Onu uydurdu mu “ diyorlar? De ki: Eğer ben onu uydurduysam, Allah tarafından bana gelecek şeyi(azabı) gidermeye gücünüz yetmez” (Ahkaf-78)

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ بَلْ هُوَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ لِتُنذِرَ قَوْمًا مَّا اَتَيْهِمْ مِنْ نَّذِيْرٍ مِّنْ قَبْلِكَ لَعَلَّهُمْ يَهْتَدُوْنَ

“O'nu kendisi uydurdu” diyorlar öyle mi? Hayır! O, senden önce kendilerine hiçbir uyarıcı gelmemiş bir kavmi uyarman için Rabbinden gönderilen hak kitaptır” (Secde, 3) İşte müşriklerin bu iddialarına cevap olarak Necm süresinin ilgili ilk on beş ayeti nazil olmuştur.

4-) O (okuduğu) vahiy (kendisine) vahyedilendir.

(Yani size okuduğu ve tebliğ ettiği şey kendisine yüce Allah'ın vahyettiği vahiyden başka bir şey değildir. Kur'an'ı önemsemeyen, onun anlaşılmasını engelleyen, onun yerine uydurulmuş dine tâbi olan mukallit mezhepçilerin en önemli argümanlarından ve Kur'an'dan kaçış bahanelerinden biri de yukarıda bulunan Necm Suresi 3.ve 4. âyetlerdir.

Geleneksel din adamları bu iki âyeti şu şekilde anlamışlar. “Allah Resulü (aleyhisselam)ın hadisleri de birer vahiy’dir! Çünkü o arzusundan konuşmaz. Dolayısıyla ondan rivayet edilen bütün hadisler de Kur’an gibi Allah’tan gelmiş vahiy gibi kabul edilmeleri gerekiyor. Onları kabul etmeyen Resulüllâhı reddetmiş olacağından dolayı dinden çıkmış olur!”

Cevap: Peki, Necm suresi 3.ve 4.âyetleri Kur’an’ın bağlamına göre hangi anlama geliyor. Necm suresinin ilk âyetlerinde geçen, “وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَىٰ إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ” (O, kendi arzusuna göre nutuk atmaz (konuşmaz) onun bildirdikleri vahyedilenden başkası değildir.)” mealindeki âyetler delil gösterilerek, Resul (a.s) dan asırlar sonra onun adına iftira edilen hadislerin de vahiy olduğu nasıl iddia edilebilir? Oysa bu âyetlerde “vahiy” olduğu bildirilen sözler Nebi (aleyhisselam)dan sonra onun adına iftira edilen sözleri (hadisleri) değil, Resul’ün okuduğu, onun dilinde hayat bulan yani Allah’tan gelen âyetlerdir. Yani onun Allah’tan getirdiği Kur’an âyetleridir, Allah tarafından indirilen vahiydir. Bu kadar basit ve kolay anlaşılması gereken âyetler nasıl başka bir şekle sokulup çarpıtılır?

Olay şudur: Mekke müşrikleri iftira ederek Nebi (a.s) ın, Resul olarak okuduğu sözlerin Allah'ın âyetleri (Allah'tan aldığı vahiy'ler) olmadığını ve bunları kendisinin uydurduğunu yani kendi (arzu ve hevesi ile söylediğini) iddia ettiler. İşte Mekke müşriklerinin bu iddiaları ile alakalı bu âyetlere benzer birçok âyet nazil olmuştur.

Mesela: “أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ فَأْتُوا بِعَشْرِ سُوْرٍ مِّثْلِهِ مُفْتَرِيَاتٍ وَاذْعُوا مَنِ اسْتَطَعْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ” (Yoksa, “Onu (Kur’an’ı) kendisi iftira etti mi” diyorlar? De ki: Eğer doğru iseniz Allah’tan başka çağırabildiklerinizi yardıma çağırın da siz de onun gibi iftira edilmiş on sure getirin.”) (Hud-13) “Yoksa, Onu (Muhammed) iftira etti mi diyorlar? De ki: Eğer sizler doğru iseniz Allah’tan başka, gücünüzün yettiklerini çağırın da hep beraber onun benzeri bir süre getirin.” (Yunus-38) İşte müşriklerin bu iddialarına cevap olarak Necm suresinin ilgili on beş âyeti nazil olmuştur.

5-) O'na kuvvetleri şiddetli olan (Allah) öğretti!

Allahtan daha şiddetli kim olabilir?) Müfessir ve mealcilerin bu âyete (Cebrail) demeleri büyük bir hatadır. Çünkü her şeyi vahiy’le öğreten yüce Allah’tır. Resulüne Kur’an’ı öğretmeye gelince neden bir aracı kullansın? Yüce Allah şöyle buyuruyor. “Rahman, Kur’an’ı öğretti”(Rahman-1,2) Necm 5.âyette bahsedilen fail, yüce Allah’tır.

6-) O (kuvve) kendini fark ettirdi, böylece istiva etti (Yani vahye açık hale geldi).

“ذُو مِرَّةٍ” “kuvvet, akıl, güç olduğunu kabul edersek; “Kendisine o vahyi gönderen güç, kuvvetleri şiddetli, olağanüstü bir akla sahip olan Allah öğretti” demek mümkündür. Bu özellikleri Cebrail’e! vermek, Allah’a olan övgüyü başkasına yakıştırmak olur.

Olağanüstü akla sahip olan kim? Bir melek! mi yoksa gökleri ve yeri ince ayar ve hassas denge ile muhteşem bir uyum ve yarasası ile yaratan Allah mı? “Kuvvetleri şiddetli olan kim? Allah’ın izni (yarasası) olmadan hiçbir şey üretemeyen bir melek mi yoksa sonsuz bir güce sahip olan yüce Allah mı? Öyleyse (vahyini Resul’ün kalbine indirmek için) kendini Resul’üne (bu konuda ve o anda) fark ettiren kim oluyor?

Bu âyette ikinci bir saptırma ise, yine rivayetlerin etkisinde kalarak “festeva” kelimesini bir insan hareketi olan “doğruldu” kelimesiyle çevirmek olmuştur. Oysa burda kastedilen “kudretiyle hakimiyet kurmuş olan” anlamına gelmektedir. Bu da yüce Allah’ı ifade eder. “istiva” kelimesi kullanılırken, “O Rahman ki arşın üzerine istiva etmiştir” (Tâhâ-5) buyrulmuştur. Yani kudret ve kuvvetiyle onu hakimiyeti altına almıştır” anlamına gelmektedir.

7-) O, ufuk-u âlâ (tüm dışşallığı kaplamış - âfakta) olduğu halde!

Bunun Cebrail olması mümkün değildir. Çünkü Allah’tan başka hiç kimse arşa hükmedemez.

8-) Sonra yaklaştı, tedelli etti.

Müfessir ve müctehidler yaklaşanı insan gibi tasavvur edip “Cebrail” demişler. Oysa yaklaşan Kutsal-Ruh olan vahyin ta kendisiydi. Zaten bu âyetlerin konusu yüce Allahtan indirilen vahyin Resul’üne nasıl ulaştığı ile alâkalıdır. Eğer Cebrail diye bir varlık aracılık edip ulaştırsaydı, mutlaka adı bu âyetlerde geçerdi.

9-) İki yayın birleşimi (kâb-e kavseyn) veya edné (daha da alçak bir mekan) oldu!

Bu ifade Resulü Muhammed (a.s) la manevi yani simgesel bir yakınlaşma anlamına gelmektedir.

10-) Böylece kuluna vahyettiğini vahyetti.

Emin olun, bu âyet, bütün cebrail hikayelerini tek başına yıkmaya yeterlidir. Bu âyet, tam olarak taşı gediğine koyuyor, her şeyi yerli yerine oturtuyor, anlatılmak istenenleri mükemmel bir şekilde hulasa ediyor. Kendisine vahyedilen Muhammed (a.s) Cebrail’in kulu olamayacağına göre; gelen vahiy direk yüce Allah’tandır.) Lütfen şimdi dikkat edelim.

11-) Füad (gönül) gördüğünü yalanlamadı!

Bu âyette “Görme” işleminin faili “gönül” dür yani fuad olarak gösteriliyor. Dolayısıyla bu âyete göre Allah Resul’ü (a.s) Melek Cebrail’i değil, “inen vahyi” “gönül gözüyle” görmüş ve onu yalanlamamıştır yani ona iman etmiştir. Biraz aklımızı kullanalım. Zira âyetler Cebrail’den değil, hep vahiyden bahsetmektedir. Vahyi görmek gözle görülen bir şey değildir. Vahyi görmek gönül ile olur. Vahiy kalp ve gönüle oturan bir şeydir.

12-) (Gönlünün) gördüğü hakkında onunla tartışıyor musunuz?

Yüce Allah, Resulünün Cebraili mi, vahyi mi yada Allah’ı mı gördü tartışmalarına noktayı koyuyor.10. ve 11. âyetler “Vahyi gönül gözü ile gördü”günü açıkça söyledikten

sonra 12. âyetin gelmesi muhteşem oldu. Çünkü âyetler, Cebraili değil, inenin vahiy olduğunu açık olarak ortaya koyuyorlar.) “Gözler kör olmaz lakin göğüslerde bulunan kalpler kör olur” (Hac -46)

13-) Andolsun ki onu bir daha gördü

14-) Sidret-ül Mümtaha yanında.

15-) Cennet-ül Me’va da Onun(Sidret-ül Mümtaha’nın) yanındadır!

Sidretü’l Münteha ve Cennetu’l Me’va o günkü Mekke’de yaşayan herkesin bildiği, vahyin ilk geldiği yerleşim yerleridir.

16-) O an ki, Sidre’yi bürüyen bürüyordu.

17-) Basarı (gönül gözü) ne kaydı ne de haddi aştı.

18-) Andolsun ki Rabbinin âyetlerinden (işaretlerinden) en büyüğünü gördü!

Resul’ün kalp gözü ile gördüğü elbette ki; inen vahiydi! Şimdi de dört âyette geçen “Ruhul-Kudüs”ün, “Mukaddes - Ruh” un “noksansız sıfatlardan uzak” anlamında “Allah’ın ilmi” olduğunu Kur’an’dan görelim.) Üç âyette (Bakara-87, 253; Mâide-110) yüce Allah’ın, Ruhu’l Kudüs ile İsa (a.s) ı güçlendirdiği yer almaktadır. “وَأَتَيْنَا عِيسَىٰ... (Meryemoğlu İsa’ya da açık kanıtlar verdik ve onu Ruhu’l Kudüs ile destekledik...)” (Bakara-87) Şia ve Ehli-Sünnet din adamları bu âyette İsa (a.s) ı bir Resul olarak, yüce Allah’ın onu vahiy’le güçlendirdiğini anlamadıklarından dolayı konu ile hiç alakası olmayan “Cebrail’i” araya monte ediyorlar. Böylece vahyin anlatımdaki edebi sanat, hikmet ve diriltici gücünü yok ediyorlar. Yahudilere “Vahiy’le ona destek verdik” demesi, O’nun da bir Resul olduğunun göstergesidir, ona iman edin” anlamına gelmektedir. Bakara 87. âyetinin son cümlesinden de “kutsal ruhun” Cebrail olmadığı, Resulullahın Allahtan aldığı ruhu/vahyi getirdiği anlaşılmaktadır: “...Fakat her ne zaman bir elçi hoşunuza gitmeyen bir mesaj getirmişse, ...” İsa(a.s) neyi getirmiş? “kutsal ruhu” Yani Allah’ın vahyini. Böylece konunun Cebrail olmadığını anlıyoruz. “...Meryemoğlu İsa’ya apaçık kanıtlar verdik ve onu Ruhu’l Kudüs (Allah’ın vahiy-kutsal ruh) ile güçlendirdik...” (Bakara-253) Bu âyetteki Allah’ın ilmi olan kutsal ruh’a, Kur’an’da geçmediği halde (yanlış ve alakasız bir yorum olan) “Cebrail’i” ekliyorlar. “beyyine” “Apaçık kanıtlar”ın yanında “Allah’ın vahyi” mi uygun olur yoksa Cebrail mi uygun düşer.

Şia ve Ehli-Sünnet din adamları nazarları apaçık vahiyden, görünmez olan Cebrail’e çevirip konuyu anlaşılmasız kılıyorlar. “...Hani seni Rûhü’l-Kudüs ile desteklemiştin...” (Maide-110) Bu âyette de yüce Allah İsa(a.s) ı güvenilir bilgi” olan vahiy’le destek verdiğini söylemektedir. Ve âyetin altında bu bilgiden kaynaklanan kanıtları yapması sıralanmıştır. Âyetin Cebrail ile alakası yoktur. Allah’ın izni olan tabiat yasasıyla ve uyum içindeki vahiy’le alakası vardır. Yine diğer çevirilerde olduğu gibi “Cebrail Meleği” çevirisi müminlerin hayatında zerre kadar bir etkiye sahip değildir. Aksine noksansız sıfatlardan münezzeh olan Yüce Allah’a bir yardımcı tayin ederek tevhid sistemi çökertilmeye çalışılıyor. İslam dininde melek olarak “Cebrail’in” hiçbir

önemi ve misyonu bulunmamaktadır. Ama “kutsal ruh, saf bilgi, Allah’ın noksansız ilmi” yani “Allah’ın vahyi” çevirisi orijinaline de uygun olup, müminlerin hayatlarını vahiy’le güçlendiren ve etkileyen sonsuz bir moral gücü ve tükenmez bir motivasyon olmaktadır. Şuara suresi 193.âyette geçen Ruh-ul Emin’i “Emin Ruh”u da Cebrail’e çevirmişlerdir. Bu deyim sadece bu âyette geçmektedir. Bu âyette geçen “Ruh-ul Emin” ifadesini, Şia ve Ehl-i Sünnet müfessirlerinin tamamı, “Cebrail” diye açıklamışlardır. Bu doğru değildir.

Yahudi kültüründen mezhep kaynaklarına sokulmuş, üzerinde düşünüp hiçbir eleştiriye tabi tutmadan uydurma kitaplarında kuşaktan kuşağa aktarılarak gelmiştir. “Ruhu’l Emin”in Cebrail değil bizzat vahyin kendisi olduğunu ve ruhun’da bizzat Allah’ın kendi işi olduğunu Kur’an açıklar.

Mesela:“Sana Ruh’tan sorarlar deki, ruh, Rabbimin emrindedir...”(İsra-85) (Bu âyette ne Cebrail’e en ufak bir işaret, ne de onu aracı kılma mevcut değildir) “Bununla güvene lâıyk olan vahiy indirdi”(Şuara-193)

Ruh: Kadir- 4; Mü’min-15; Şura- 52, Nahl- 2, ve İsra 85 de doğrudan “vahiy” yada “vahyin kaynağı” anlamında kullanılır. Yüce Allah müminleri kendinden bir ruh ile desteklediğini açık olarak ortaya koymaktadır. (Mücadele-22)

“Ruhu-l Emin” ifadesi, Kur’an’da sadece bu pasajdaki (Şuara- 193.) âyette geçmektedir. Âyette bir sıfat tamlaması olarak er-ruhu’l-Emîn şeklinde yer alan bu ifade, bir isim tamlamasıymış gibi “Ruhu’l-Emin” şeklinde telakki edilmekte ve böylece büyük bir yanlışlık yapılmaktadır. Nitekim Kur’an’ın Cebrail adındaki melek tarafından indirildiği yolundaki peşin kabule dayanan geleneksel anlayış, Şuara 193.âyeti “Onu Ruhu’l Emin (Cebrail) indirdi diye yanlış meallendirilmiş ve zihinlerde bu yanlışla yer etmesine yol açmıştır. Oysa bu meal, âyetin lâfzî manasına uygun olmadığı gibi, hem 192. âyetteki “وَأِنَّهُ لَنَنْزِيلُ رَبِّ الْعَالَمِينَ (O âlemlerin Rabbi’nin indirmesidir.)” ifadesi ile hem de Kur’an’ın Allah tarafından indirildiğini bildiren yüzlerce âyetle çelişik hâle getirilmektedir. Âyetin metni “nezele” (indi) fiilinin geçişsiz [etken] olmasına rağmen, geçişli [edilgen] anlama gelecek şekilde “nezzele” “indirdi” olarak ifade edilmesinden kaynaklanmaktadır. Şuara 192.âyette “O (Kur’an) Rabbinin indirmesidir” deyin, 193. âyette, “(hayır) onu Cebrail indirmiştir” denilir mi? Bu geniş bilgilendirmeden sonra âyetleri bir daha verelim. “نَزَلَ بِهِ الرُّوحُ الْأَمِينُ عَلَى قَلْبِكَ لِتَكُونَ مِنَ الْمُنذِرِينَ بِلِسَانٍ عَرَبِيٍّ مُبِينٍ (O, Ruh-ul Emin (güvenilir vahiy, sağlam bilgiler) apaçık Arapça bir lisan ile uyarıcılardan olasin diye senin kalbine indirdi.)”(Şuara-193,194,195)

Şura 51. âyette de vahyin Cebrail tarafından indirildiğini söylemez. Aslında Kur’an’ın hiçbir yerinde söylemez. Aksine Allah’ın, vahyi indirdiğini söyler. Allah’ın beşerle konuşması: 1-) Direk kalbine gönderdiği vahiy’le oluyor. Allah Resulüne vahyettiği gibi. 2-) Perde arkasından ses kulak aracılığıyla. Musa aleyhisselâm örneğinde olduğu gibi. 3-) Elçi göndererek (Şura-51) Âyette geçen üçüncü şık konuşma olan “resul gönderme” ise, Lut ve İbrahim (a.s) a gönderdiği elçiler olabildiği gibi,

Sonuç olarak:

“Cibril” kavramının Medeni sürelerde bulunması hem Ensar hemde Yahudiler tarafından bilindiğini gösteriyor. Daha önce söylediğimiz bir cümleyi tekrar edelim, “Sırat’ı Müstekim, Hak, Nur, Aziz, Kerim, Mübin kavramları gibi, Ruh, Cibril, Ruhu’l Emin, Ruhu’l Kudüs” kavramları, Cibril ile ilgili kavramlar değil, Yüce Allah’ın fiil ve sıfatları ile yani vahiy’le ilgili kavramlardır.

19,20-) Lât ve Uzza’yı ve diğer üçüncüsü Menat’ı gördünüz mü?

21-) Erkek sizin de, dişi O’nun mu?

22-) Öyle ise bu çok çarpık (saçma sapan) bir taksimdir.

23-) Onlar ancak sizin ve (din) atalarınızın isimlendirdiği (batıl) isimlerden başka hiçbir şey değildir. Allah, (hidayette olduklarına dair) onların hakkında hiçbir delil indirmemiştir. Onlar (müşrikler) sadece zanna ve nefislerin arzusuna tâbi oluyorlar. Halbuki, kendilerine, Rablerinden hidayet de gelmiştir.

Bu âyette bulunan “**إِنَّ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَمَا تَهْوَى الْأَنْفُسُ وَلَقَدْ جَاءَهُمْ مِنَ رَبِّهِمُ الْهُدَى**” (Onlar (müşrikler) sadece zanna ve nefislerin arzusuna tâbi oluyorlar. Andolsun ki, kendilerine, Rablerinden hidayet de gelmiştir.)” cümlesi çok önemlidir. Bu cümle, tüm beşeri rivayet ve ictihadların yani tüm mezheplerin zan olduğunu, nefsin arzularına tâbi olmaktan başka bir anlam taşımadıklarını, din ve hüküm olarak Kur’an’ın hidayetinden başka hiçbir şeyin geçerli olmadığını açık olarak ispat ediyor.

24-) Yoksa insan (kayatsız şartsız), her temenni ettiği şeye sahip mi olacaktır?

25-) Oysa, Ahiret de, dünyada Allah’ındır.

Mekke müşrikleri göklerde ve yerde kurulu yasaları bilmedikleri için evliya, ilahlar, cin, şeytan ve meleklerle göklerde ve yerde hakimiyet izafe ediyorlardı. Ayet onlara karşı bir reddiyedir.

26-) Göklerde nice melek vardır ki onların şefaathleri; ancak Allah’ın yasaıyla dilediği yani râzı olduğuna yarar sağlar.

Göklerde bulunan meleklerden maksat, yağmur, rüzgar, ay, güneş, gezegenler, yıldızlar, kar, hava, oksijen ve daha bilmediğimiz binlerce, yüz binlerce doğal kuvvetlerdir. Bunlar yüce Allah’ın ordularıdır. Bu melekler yüce Allah’ın yasına göre hareket ederler. Onlarda irade yoktur. Onların yaratılmışlara olan yararlarına Kur’an’ın verdiği isim şefaattir. İnsan dahil pozitif varlıkların tümüne melek denir. Yani yarar ve hayır üreten her şey aynı zamanda bir melektir. İnsan dahil negatif varlıkların tümüne şeytan denir. Yani kötülük üreten her şey aynı zamanda bir şeytandır.

وَكَم مِّن مَّلَكٍ فِي السَّمَوَاتِ لَا تُغْنِي شَفَاعَتُهُمْ شَيْئًا إِلَّا مَن بَعَدَ أَنْ يَأْذَنَ اللَّهُ لِمَن يَشَاءُ وَيَرْضَى

“Göklerde nice melek (güç kaynağı /enerji) vardır ki onların şefaathleri;(insanlığa yararları, fayda sağlamaları) ancak Allah’ın izniyle, (yaratılış yasaıyla) dileyen ve razı olan kimseye yarar sağlar.” (Necm-26)

Veya göklerde ve yeryüzünde bulunan doğal kuvvetlerden, güç kaynaklarından,

enerji yataklarından ancak araştıran, çalışan, emek sarfeden ve yaratılış yasına göre hareket edenler yararlanabilir.

27-) Şüphesiz ahirete iman etmeyenler, meleklere dışı isimleri veriyorlar.

Müşrikler aynen Şii ve Sünni din adamları gibi melekleri yüce Allah'tan bağımsız fakat O'nun emrinde hizmetçiler olarak tasavvur ediyorlardı. Yani meleklerin yüce Allah'ın doğal kuvvetleri anlamında rüzgar, fırtına, yağmur, kasırga veya Allah'ın yasaları olduklarını bilmiyorlardı.

28-) Hâlbuki onların bu hususta hiçbir bilgileri yoktur. Onlar sadece zanna tâbi oluyorlar. Şüphesiz zan, haktan yana hiçbir şey ifade etmez.

29-) Öyle ise bizim zikrimizden (Kur'an'dan) yüz çevirenden yani dünya hayatından başka hiçbir amacı olmayan kimselerden sende yüz çevir.

30-) İşte onların ilimden kavrayabildikleri bu kadardır! Şüphesiz senin Rabbin, yolundan sapmanı daha iyi bilir. Yani O, hidayete ereni en iyi bilendir.

31-) Göklerdeki her şey, yerdeki her şey Allah'ındır. (Bu) kötülük edenleri yaptıklarıyla cezalandırması, güzellik yapanları da daha güzeliyle mükâfatlandırması için (böyle)dir.

Yüce Allah'ın ezeli ve ebedi yasasında yani gökleri ve yeryüzünü yarattığı andan itibaren yasası şu şekilde işlemektedir. Kim şirk koşmadan iman eder, güzel ahlak sahibi olursa, yani salih amellerde bulunursa cennete girer. Şirk koşan, sürekli kötülük üreten şeytan tabiatlı ve iblis karakterli kişilerde cehenneme girer. Bunun ötesinde hiçbir şey yoktur. Yani dua ve zikir okumakla, tesbih ve salavat çekmekle, Hacca ve umreye gitmekle, namaz kılmak ve oruç tutmakla veya sözde şu dine ve mezhebe bağlı olmakla yüce Allah'ın yasasında asla bir değişme olmayacaktır.

32-) Onlar, ufak tefek kusurları dışında, büyük günahlardan ve fuhşiyattan (her türlü şirkten) uzak duran kimselerdir. Şüphesiz Rabbin, bağışlaması çok geniş olandır. Sizi, topraktan yarattığında da ve analarımızın karnında ceninler iken de, en iyi bilendir. Bunun için kendinizi arındırmaya kalkmayın. Çünkü O, bilinç sahiplerini en iyi bilendir.

Kıraat Farklılığı

Âyette geçen “كَبَائِرِ الْإِثْمِ (büyük günahlar)” ifadesi, tekil olarak “كَبِيرًا الْإِثْمِ (kebiral ismi) (büyük günah)” olarak da okunmuştur. Yani büyük günahtan maksat “şirk”tir. Dolayısıyla bir insan güzel ahlak sahibi olur, malını infak eder ve dinini Allah'a özel kılsa (ihlas) cennete girer. Ayette geçen “كَبَائِرِ الْإِثْمِ (büyük günahlar)” kelimesini “كَبِيرًا الْإِثْمِ (büyük günah)” olarak yani tekil olarak okuyacak olursak fuhşiyat kelimesi şirk ahlaksızlığı anlamına geliyor.

Dolayısıyla “كَبَائِرِ الْإِثْمِ (büyük günahlardan)” sonra gelen “vav” edatı, yani anlamına gelmektedir. Yani meal şöyle olacaktır. “Onlar ufak tefek kusurları dışında büyük günahtan yani fuhşiyattan (her türlü şirkten) uzak duran kimselerdir...”

33,34-) Şimdi yüz çevireni; pek az verip de kaskatı cimrileşeni gördün mü?

35-) *Gayb'ın ilmi kendi yanındadır da o gerçeği mi görüyor?*

36,37-) *Yoksa, Mûsâ'nın ve (hanîf İslam'a) vafâlı İbrahim'in sahifelerindeki şu gerçekler kendisine haber verilmedi mi?*

38-) *Hiçbir günahkâr, başkasının günah yükünü yüklenmez.*

39-) *İnsan için çalıştığından başka hiçbir şey yoktur.*

40-) *Yani çalışması ileride görülecektir.*

41-) *Sonra çalışmasının mükâfatı kendisine tastamam verilecektir.*

İnsanı ahirette kendi amellerinden başka hiçbir şey kurtaramayacaktır. Yani insanın kendi yaptıklarından başka hiçbir şefaâtçisi yoktur. İnsanın kendi çalışmasından başka bir kaderi de yoktur.

42-) *En son varış Rabbinedir.*

43-) *Şüphesiz ki O, güldüren ve ağlatandır.*

44-) *Şüphesiz ki O, öldüren ve diriltendir.*

45,46-) *O, iki eşi, erkeği ve dişiye, (rahme) atıldığında az bir sudan yaratandır.*

47-) *Şüphesiz tekrar diriltmek de O'na aittir.*

48-) *Şüphesiz O, zengin yapan yani muhtaç olmaktan kurtarandır.*

49-) *Ve şüphesiz ki O, Şî'râ (yıldızı)nın Rabbi olandır.*

50,51-) *Şüphesiz O, önce gelen Âd kavmini ve Semûd kavmini yok eden ve hiç kimseyi bırakmayandır.*

52-) *Daha önce de Nûh'un kavmini yok etmişti. Şüphesiz onlar daha zalim ve daha taşkın kimselerdi.*

53,54-) *O, "Mu'tefike"yi (Lut kavminin şehirlerini) de kaldırıp yere çarpmış ve onlara azap örtüsünü örtmüştür.*

55-) *O hâlde Rabbi'nin nimetlerinin hangisinden şüphe ediyorsun (ey insan!).*

56-) *İşte bu (Kur'an) da önceki uyarıcılardan bir uyarıcıdır.*

57-) *Yaklaşmakta olan yaklaştı.*

58-) *Onu Allah'tan başka kimse açığa çıkaramaz.*

59,61-) *Şimdi siz bu sözü mü tuhaf buluyorsunuz! Güliyorsunuz da ağlamıyorsunuz?*

62-) *Haydi Allah'a secde edin yani sadece O'na ibadet edin.*

Kur'an'da geçen "secde" alını yere koymak değil, kayıtsız şartsız vahye iman etmek ve onu tereddütsüz kabul etmek anlamına gelmektedir.

"فَمَا لَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ . وَإِذَا قُرِئَ عَلَيْهِمُ الْقُرْآنُ لَا يَسْجُدُونَ بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا يُكْذِبُونَ" (Onlara ne oluyor da iman etmiyorlar? Yani kendilerine Kur'an okunduğu zaman secde etmi-

yorlar.) (İnşikak suresi 20-21-22. ayetler) Ayetlerde açıkça secde etmemenin (Allah'a-Kur'an'a) iman etmeme anlamına geldiğini görüyoruz. Dolayısıyla secde, Kur'an'a kayıtsız şartsız iman etme ve tereddüt etmeden kabul etme anlamına gelmektedir.

ABESE SURESİ

42 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1,2-) Kendisine o âmâ geldi diye yüzünü astı yani (ondan) yüz çevirdi.

3-) (Ey Nebi!) Sana bildiren nedir ki, belki de o (âmâ vahiy sayesinde) arınacak,

4-) Yahut öğüt alacak da bu öğüt kendisine bir yarar sağlayacaktı.

5-) Kendisini (vahye karşı) muhtaç hissetmeyene gelince;

6-) Sen, ona yöneliyorsun.

7-) Halbuki onun arınması senin üzerinde değildir.

Onun arınıp arınmamasından sorumlu değilsin!

8,10-) Allah'a karşı derin bir saygıyla koşarak sana geleni ise bırakıp, ona aldırımıyorsun.

11-) Hayır, böyle yapma! Çünkü bu (Kur'an) bir öğüttür.

12-) Dileyen ondan öğüt alır.

13-14-) (Kur'an) değerli ve üstün kılınmış, tertemiz sahifelerdedir.

15-16-) Erdemli sefirlerin (elçilerin) ellerinde olan (bir kitaptır.)

17-) Kahrolası insan! Onu bu kadar nankör yapan nedir ki!

18-) (Allah,) onu hangi şeyden yarattı? (bakıp ibret alması gerekmez mi?)

19-) Bir nutfeden (meniden) onu yarattı ve onu takdir etti (ölçülü bir şekil verdi.)

20-) Sonra ona yolu kolaylaştırdı.

Bu âyet, Beled suresi 10.âyetteki "Biz ona iki yol (iyilik ve kötülük yolunu) göstermedik mi? ifadesi ile birlikte okunması gerekir. Çünkü bu son âyetteki ifade hem dini açıdan iyi ve kötünün arasını, hem de dünyevi açıdan iyi ve kötünün arasını ayır etme anlamı taşıması bakımından," Biz insanı hem iyi hem de kötü yola meyilecek bir özellikte yarattık" şeklinde bir anlam taşır. Buna göre Abese suresi 20.âyette sözü edilen "yolu kolaylaştırma" nın kapsamına insana yapıp etme gücü yani akıl ve mantık verme, güzel ve kötüyü anlama ve anlatma, Resul gönderme yani kitaplar vahyetme gibi hususları içine alır.

21-) *Sonra onu (yasası gereği) öldürdü ve kabre koydu.*

İnsanın vefatından sonra yıkanması, kefenlenmesi, cenaze namazının kılınması, tezkiye edilmesi, kendisine Kur'an okunması ve telkin yapılması bir gelenektir. Kur'an ile hiçbir ilgisi yoktur.

22-) *Sonra, dilediği vakit onu yeniden diriltecek.*

23-) *Gerçek şu ki, (insan, Allah'ın) kendisine emrettiğini yerine getirmedi.*

24-) *(Her şeyden önce insan,) yemeğine bir baksın!*

25-) *Gerçekten biz, suyu şarıl şarıl akıttık.*

26-) *Sonra yeri yarıdıkça yarıdık.*

27,32-) *Böylece sizin ve hayvanlarınızın yararlanması için orada taneler, üzümler, yoncalar, zeytinler, hurmalıklar, sık ağaçlı bahçeler, meyveler ve otlaklar bitirdik.*

33,37-) *Kişinin kardeşinden, annesinden, babasından, eşinden ve çocuklarından kaçacağı gün kulakları sağır edercesine şiddetli ses geldiği vakit, işte o gün onlardan herkes kendini meşgul edecek bir işi vardır.*

Adamın 20 tane dairesi var, yaşı 70'i bulmuş, 21. daireye sahip olmak için hâlâ var gücüyle çalışıyor. Namazında tekâsür suresini okuyor ama ne okuduğunun farkında değildir. Bizim toplumumuzda amaçla araç yer değiştirmiş. İnsanlar namaz kılıyor, oruç tutuyor, hacca gidiyor ama bilincin zerresine sahip değildirler. Çünkü Kur'an'da var olan salatın, namaz olmadığını, siyamın oruçla hiç bir ilgisinin bulunmadığını, haccın bilinç olduğunu bilmiyor. Daha doğrusu Kur'an'da bulunan hanif dinin bu din olmadığını farkında değildir. İnsanlar resmen mala tapıyor. O kadar ki, malını kendi refahı için bile harcamıyor. İnfak yapmanın ne olduğunu hiç duymamış. Böyle birisine sorun: "ölüp gideceksin, neden hâlâ biriktiriyorsun? Vereceği cevap, "Çocuklarım için" olacaktır. Halbuki gelişmiş toplumlarda yaşlılar emekli olduklarında paralarını dünyayı gezerek harcıyor. Çocuklarına para bırakan yok. Çünkü onlarda mirastan zengin olma gibi bir durum söz konusu değildir. Bunun nedeni de mirastan aşırı miktarda vergi alınmasıdır. Buradaki anlayış çocukların da anne babası gibi çalışıp zenginleşmesi, anne babadan mala mülke konmaması.. Böyle bir devlet ekonomik açıdan batır mı? Aksine daha da gelişir. Bizim gibileri de hem sürünür hemde batır. Oysa tekâsürü yasaklayan âyet bizim kitabımızda mevcut. Yani Kur'an'ın rafa kaldırıldığı, bilimin ıskalandığı, özgürlüğün bulunmadığı, akla düşman olduğu bir din ne işe yarar? Dünyada hiç bir işe yaramayan bir din ahirette mi işe yarayacak?

38-) *O gün birtakım yüzler vardır ki aydınlıktır (pırıl pırıl parlarlar),*

39-) *Güleçtirler, müjdelenmişlerdir.*

40-) *O gün nice yüzler de vardır ki, toz toprak içindedirler.*

41-) *Onları bir katran kaplamıştır.*

42-) *İşte onlar, ön yargıya sahip olup doğru yoldan sapanlardır.*

KADİR SURESİ

5 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1-) Şüphesiz, biz onu (Kur'an'ı) Kadir gecesinde indirdik.

2-) Kadir gecesinin ne olduğunu sen nereden bileceksin!

3-) Kadir gecesi bin şehirden (dolunaydan) daha hayırlıdır.

4-) Melekler (âyetler) yani Ruh (vahiy-Kur'an) onda, Rablerinin yasasıyla her türlü iş için iner de iner.

5-) O, fecrin çıkışına kadar bir selamdır.

Kadir Gecesi ve Kandiller

Anmalar, kutlamalar ve törenler insanların başına en büyük bir beladır. Anmalar, kutlamalar ve törenler insanlık tarihinde her zaman ibadet haline gelmiştir. Anma ve törenler anlamayı yok eder. Unutkan bir varlık olan insan anmalar yapar. İnsanın unutulmayacak bazı önemli günleri ve değerli zamanları olabilir. İnsan sevinmek isteyen bir varlık olduğu için yani iyi, güzel ve mutlu günlerini hatırlamak ve kutlamak ister. İnsan sevinçli günlerini anabilir. Ama bu anmalar zamanla başa bela olur. Birçok put ve putlaştırma bu anmalardan çıkmıştır. Birçok batıl inanç ve şirk dinler anmalardan ve törenlerden meydana gelmiştir.

Mesela Allah'ı ve vahyin son sahibi olan Muhammed (a.s)ı anmak mı daha önemli, yoksa onu anlamak mı? Anmalar hiçbir zaman insanları anlamaya götürmemiştir. Bu coğrafyada Allah Resulünü anmakla onu anlamak yok edilmiştir. Bu anmanın meraklıları anlamının üzerini kalın bir küfür perdesi ile örtmüşlerdir. Gerçekten de bu kandil gecelerini ananlar hiçbir zaman ne Allah'ı hakkıyla takdir etmiş, ne Kur'an'ı hakkıyla anlamış, ne İslam'ı hakkıyla bilmiş, ne de Allah Resulünü hakkıyla tanımışlardır.

Oysa dinde en önemli olan şuardur, ilimdir, aklı kullanmaktır, farkında olmaktır, anmak değil. Fakat din adamlarına anmak anlamaktan daha kolay gelmiştir. Anmak, cahil halkı aldatmak için dini oyun ve eğlence edinmekten başka bir şey değildir. Ayrıca anmayı yapanlar dini çok kolay pazarlayabilirler.

Fakat anlamayı seçenler hiçbir zaman dinlerini pazarlık konusu yapmazlar. Bir de anmaktan servet devşirenler var. Anma bir sektör haline gelmiştir. Bu sektör anmanın sırtından geçiniyor. Aslında Kur'an'ın indirilişini hatırlamanın ve kutlamanın bir sakıncası yoktur. Kur'an'ın indirilişi neden bir tören sebebi olmasın! Kur'an'a iman eden bir kimse için Kur'an indirilmesi çok değerli bir olaydır. Kur'an'dan hidayet bulan, Kur'an'da rehberlik bulmuş, Kur'an'dan huzur ve hikmet almış, Kur'an'dan ilim almış, Kur'an'dan hayat ilkelerini test etmiş, yaratılış yasasını öğrenmiş, ahlaklı ve etkili yaşamayı öğrenmiş, Kur'an'ın ışıyla aydınlanmış, Kur'an aydınlığıyla içini dışını ve hayatını aydınlatmış, aklını ve fikrini temizlemiş ve inancını arındırmış birinin Kur'an'ın inişini kutlaması sakıncalı değildir. Peki Kur'an'ın inişini nasıl kutlayalım. Kadir suresi Kur'an'ın doğum günü suresidir. Kur'an'ın içini boşaltarak Kur'an'ın doğum gününü kutlayamazsınız. Rönesans'tan yaklaşık yedi asır önce Kur'an'ın davet ettiği tek şey aydınlanmadır. (Ey Resul!) De ki: "İşte bu benim yolumdur. Ben ve bana uyanlar bir aydınlık üzerinde Allah'a davet ediyoruz. Allah'ı tenzih ederiz. Ben, müşriklerden değilim." (Yusuf-108) Kur'an, insana aklını kullanma cesaretini kazandıran en önemli aydınlanma kitabıdır. Fakat biz kendi aydınlanmamızı koyu karanlık bir cehaletle değiştirdik. Bu cehaletin adı rivayetler ve mezheplerdir. Rivayetler ve mezhepler karanlığı, beşeri yüce Allah'a eşit kılma operasyonudur. İşte kandil diye anılan ve kutlanan şeyler bu karanlık cehaletin yüceltilmesidir. Şii ve Sünni din adamlarının en önemli başarıları, en parlak bir aydınlıktan en kötü bir karanlık çıkarmaları olmuştur. Bir madde ne kadar yüksekten düşerse, parçalanma aynı oranda şiddetli olur.

Son derece temiz olan bir madde bozulduğu andan itibaren en ölümcül bir zehir olacaktır. İşte bundan dolayı, dünyada bozuk dinden daha tehlikeli bir silah icat edilmemiştir. Dünyada icat edilmiş bütün ölümcül ve zehirli silahları bir araya getirin, rivayetler dininden daha tehlikeli değildir. İnsanlık tarihinde beşeri dinden daha fazla kan döken ve katliam yapan başka bir şey yoktur. Onlarca kutsal gün ve geceyi kutlayan Şii ve Sünni dünyasına bakın. Cehalet, taklit, katliam, vahşet, zulüm, baskı, fakirlik ve adaletsizlikten başka bir şey göremeyeceksiniz. Bunların dininde özgürlük, barış, akıl kullanma, ilim, hikmet, huzur, icat, araştırma, insan haklarına saygı göremezsiniz. İsrail devletinin Gazze'ye yaptığı vahşet ve katliamların da en büyük sebebi yine dindir.

Kadir Gecesi Ne Değildir?

Kadir hecesi bonus ve piyango değildir. Kadir gecesi bir temizlik makinesi değildir. Kadir gecesi su ve sabun değildir.

O Zaman Kadir Gecesi Nedir?

Kadir gecesi Kur'an'ın değerini bilmektir. Kadir gecesi ölçü ve ayarın değerini bilmektir. Kadir gecesi anlamının değerini bilmektir. Her şey gelip anlamın değerini bilmeye dayanıyor. Din anlamsızlaşınca ritüel oluyor. Din anlamsızlaşınca batıl ve şirk oluyor. Din anlamsızlaşınca ölümcül bir uyuşturucu oluyor. Din anlamsızlaşınca akıl, zihin ve fikir yok oluyor. Kadir gecesi, yaratılış yasalarının ilke ve sınırlarını bilmektir. Kadir gecesi, içimizdeki ve dış dünyada bulunan âyetlerin değerini gösteriyor. (Fussilet- 53)

Kur'an'ın Kadir Kıymetini Bildik Mi?

Tevhid önderi İbrahim (a.s) ı tanıdık mı? Kur'an'a ecza dolabı, ötenazi iğnesi, konser repertuarı muamelesi yapmadık mı? Dini alınıp satılan bir mal muamelesi yapmadık mı? Mevlüt para, sala para, yasin para, hatim para değil mi? Kur'an'a duvar süslemesi, cenaze marşı, ağırı kesici hap muamelesi, inek sütünü bereketlendirici muska muamelesi, anayasa kitapçığı, muhafazakar ideoloji manifestosu ve slogan muamelesi yapmadık mı? Kur'an'ın anlamını öldürdük, sayfaları kutsallaştırdık. Düşünceyi öldürdük, papağanları kutsallaştırdık. Ahlakı öldürdük, ritüeli kutsallaştırdık. Adaleti öldürdük, iktidarı kutsallaştırdık. İffeti öldürdük, örtüyü kutsallaştırdık. Âyeti öldürdük illüzyonu kutsallaştırdık.

Emeği öldürdük, adam kayırmacılığı ve rantı kutsallaştırdık. Şurayı öldürdük, saltanatı kutsallaştırdık. İradeyi öldürdük, ataların dinini taklit etmeyi kutsallaştırdık. Özgürlüğü öldürdük, ilkel mezhepleri kutsallaştırdık. Dolayısıyla her sahte kutsal, insana doğrultulmuş bir silahtır. Sahte kutsallar din adamlarının despotluğunu arttırır. Özgürlük, onur, akıl, irade, vicdan ve eşitliği azaltır. Kur'an kitabı mukaddes yani dokunulamaz değildir. Allah'ın kelamı dokunabilirdir, kutsal dokunulmazdır. Allah'ın mesajı anlaşılabilir, kutsal anlaşılmaz ve gizemlidir. Allah'ın kitabı Mübindir, kutsal sırlı, ezoterik ve mistiktir. Allah'ın kitabı aktiftir, kutsal pasif bir fetiş nesnedir. Allah'ın kitabı aktüel, kutsal tarihsel ve müzeliktir. Allah'ın kitabı delile çağırır, kutsal doğmaya çağırır.

Kadir Gecesi Nasıl Piyango Gecesi Oldu?

İftira Hadisler

“Kadir gecesinin kudsiyetine iman ederek ve sevabını yalnız Allah'tan bekleyerek ibadet ve taatla geçiren kimsenin geçmiş günahları bağışlanır” (Müslim) Bu hadisin benzeri Buharide de mevcuttur. “Nebi (aleyhisselam) şöyle buyurdu: “Bir kimse abdestinin arkasından Kadir suresini bir kere okursa sıdıklardan olur. Onu iki kere okuyan şehitler divanındadır. Onu üç kere okursa Allah onu Nebileri haşrettiği gibi haşreder.”

ŞEMS SURESİ

15 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1-) Güneşe ve onun aydınlığına andolsun,

2-) Onu tilâvet ettiğinde (izlediğinde) Ay'a andolsun,

3-) Onu ortaya çıkardığında gündüze andolsun,

4-) Onu bürüdüğünde geceye andolsun,

5-) Göğe ve onu bina edene andolsun,

6-) Yere ve onu yayıp döşeyene andolsun,

7,9-) Nefse ve onu düzenleyene, ona fucur ve takvasını ilham edene andolsun ki, onu arındıran kurtuluşa ermiştir.

10-) Onu kötülöklere gömüp kirleten kimse de mahvolmuştur.

11-) Semûd kavmi, tuğyanı sebebiyle yalanladı.

12-) Hani onların en şaki olanı (bozgunculuk çıkarmak için) ileri atılmıştı.

13-) Allah'ın Resûlü de onlara şöyle demişti: "Allah'ın devesini yani onun su içme hakkını koruyun."

14-) Fakat onlar, onu yalanladılar ve deveyi boğazladılar. Bunun üzerine Rableri, suçlarından dolayı onları darmadağın etti ve kendilerini yerle bir etti.

15-) (Halbuki Semud kavmi başlarına gelecek) sonuçtan korkmuyordu.

BURUC SURESİ

22 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1-) *Burçlar sahibi göğe andolsun,*

2-) *Va'dedilmiş güne (kıyamete) de andolsun,*

3,5-) *Şâhitlik edene ve şahitlik edilene andolsun ki, (mü'minleri atmak için) hendek kazıp (içinde) alevli ateş yakanlar kahroldular.*

6,7-) *Onlar o ateşin etrafında oturmuş, mü'minlere yaptıklarına şahit olup seyrediyorlardı.*

8,9-) *Onlar mü'minlere ancak; göklerin ve yerin hükümranlığı kendisine ait olan aziz ve hamid olan Allah'a iman ettikleri için intikam alıyorlardı. Allah, her şeye şahittir.*

10-) *Şüphesiz mü'min erkeklere ve mü'min kadınlara işkence edip, sonra da tevbe etmeyenlere; cehennem azabı ve yakıcı bir azap vardır.*

Âyette geçen "fitne" kavramı, baskı ve işkence ile müminleri tevhid dininden uzaklaştırma anlamına gelmektedir. 8 ve 9. âyetler bunu gösteriyor. Dolayısıyla en büyük fitne din ve inanç üzerinde baskı kurmaktır. Tevbe, dil ile yapılan bir şey değildir. İnsanın bulunduğu batıl inanç ve kötü ahlaktan uzaklaşmasıdır.

11-) *İman edip yani salih ameller işleyenlere gelince; onlara içinden nehirler akan cennetler vardır. İşte bu büyük bir başarıdır.*

12-) *Şüphesiz, Rabbinin yakalaması pek şiddetlidir.*

13-) *Şüphesiz O, ilk başlatan ve onu iade edendir.*

14-) *O, bağışlayandır (iman edenleri) seven ve sevmeye layık olandır.*

15-) *Mecid olan Arş'ın sahibidir.*

16-) *İstedliğini yapandır.*

17,18-) *Orduların, Firavun ve Semûd'un haberi sana geldi mi?*

19-) *Kâfir olanlar dâima bir yalanlama içindedirler.*

20-) Oysa Allah, onları arkalarından kuşatmıştır.

21-) Hayır, o (yalanlamakta oldukları kitap) mecid (şanı yüce) bir Kur'an'dır.

22-) O, mahfuz bir levhadadır.

Aslında “Kur’an” denildiğinde nesnelere yazılı olanı değil, gönüllerde ve levh-i mahfuzda bulunan Kur’an’ı anlamak gerekiyor. Esas Kur’an, levh-i mahfuzda yani gönüllerde olandır. Elimizde bulunan Kur’an değil, mushaftır. Yani bir deri parçasına, tahtaya, cama, plastiğe veya bir mermere yazılan âyetler bu maddeleri Kur’an yapmaz. Bilgisayar ve cep telefonu hiçbir zaman Kur’an sayılmazlar. Bir kağıt parçası hiçbir zaman Kur’an sayılmaz.

TİN SURESİ

8 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

- 1-) *Tîn'e ve zeytûn'a andolsun.*
- 2-) *Yani Tûru Sinâ'ya andolsun,*
- 3-) *Ve bu emin beldeye andolsun ki,*
- 4-) *Biz, gerçekten insanı en güzel bir takvimde yarattık.*

Âyette geçen “ehseni takvim” in iki anlamı vardır. 1-) Yaratılış güzelliği, duygu ve düşünceleriyle, mükemmel organlar ve karmaşık sistemleriyle tabiata uyumlu olarak ehsteni takvim. 2-) Ana rahminden ta ihtiyarlığa kadar uzun yolculuk neticesinde geçirdiği değişimlerle ehsteni takvim. En doğrusunu Allah bilir.

5-) *Sonra onu, aşağıların aşağısına çevirdik.*

6-) *Ancak, iman edip yani salih ameller işleyenler başkadır. Onlar için devamlı bir mükâfat vardır.*

7-) *(Ey insan!) Böyle iken, hangi şey sana dini (hesap ve cezayı) yalanlatıyor?*

8-) *Allah, hakimler hâkimi değil mi?*

KUREYŞ SURESİ

4 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1,4- Kureyşlileri kışın ve yazın yaptıkları yolculuğa ısındırıp alıştıran, besleyip açlıklarını gideren ve onları her korkudan emin kılan bu evin rabbine ibadet (kulluk) etsinler.

KÂRİA SURESİ

11 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

- 1-) O bilinen (büyük) patlama varya,
- 2-) O bilinen (büyük) patlama nedir acaba?
- 3-) O büyük patlamanın nasıl olacağını sen nereden bileceksin?
- 4-) O gün insanlar, her biri bir tarafa uçuşan kelebekler gibi olacaktır.
- 5-) Dağlar da atılmış renkli yünler gibi olacaktır.
- 6-) İşte o vakit, kimin tartıları ağır gelmişse,
- 7-) Artık o, razı olacağı bir yaşantı içinde olacaktır.
- 8-) Ama kimin de tartıları hafif gelirse,
- 9-) İşte onun anası (varacağı yer) Hâviye'dir.
- 10-) Sen onun (Hâviye'nin) ne olduğunu nereden bileceksin?
- 11-) O, kızgın bir ateştir.

KİYÂME SURESİ

40 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1-) Kıyamet gününe kasem ederim.

2-) Kusurlarından dolayı kendini kınayan (özeleştiri yapan) nefse de kasem ederim.

3-) İnsan, kendisinin kemiklerini bir araya getirmeyeceğimizi mi sanıyor?

4-) Evet biz onun parmak uçlarını bile düzenlemeye kâdiriz.

5-) Fakat insan devamlı suç işleyerek ilerisini harap etmek ister.

6-) "O kıyamet ne zaman?" diye sorar.

7,10-) Gözler kamaştığı, ay karanlığa gömüldüğü, güneş ve ay bir araya toplandığı zaman, o gün insan "kaçacak yer nerede?" diyecektir.

11-) Hayır, hiçbir sığınacak yer yoktur.

12-) O gün varıp karar kılınacak yer, sadece Rabbinin huzurudur.

13-) O gün insana, yapıp önden gönderdiği ve yapmayıp geri bıraktığı şeyler haber verilir.

14,15-) Hatta, mazeretlerini ortaya koysa da, insan kendi aleyhine bir gözetleyicidir.

16-) Onu çarçabuk almak için dilini hareket ettirme.

17-) Şüphesiz onu toplamak yani onu okumak bize aittir.

18-) O hâlde, biz onu okuduğumuz zaman, onun okunuşuna tâbi ol.

19-) Sonra onu beyan etmek de bize aittir.

20,21-) Hayır! Siz dünyayı seviyorsunuz yani ahireti bırakıyorsunuz.

Kıraat Farklılığı

Yukarıdaki iki âyette bulunan "تُحِبُّونَ" ve "وَتَذَرُونَ" kelimeleri, "يُحِبُّونَ" ve "وَيَذَرُونَ" olarak da okunmuşlardır. Bu okuyuşa göre âyetlerin manası şöyle oluyor. "Hayır! Onlar dünyayı seviyorlar yani ahireti bırakıyorlar."

22,23-) O gün birtakım yüzler Rablerinin (müjdesini) beklerken ısl ısl olacaktır.

24-) *O gün birtakım yüzler de asıktır.*

25-) *Bel kemiklerini kıran bir felakete uğratılacaklarını anlarlar.*

26,30-) *Hayır, can boğaza dayandığı, “Kimdir (bunu) iyi edecek?” dendiği, (ölmek üzere olanın da) bunun ayrılış olduğunu bildiği yani ayakların birbirine dolandığı zaman, işte o gün sevk ediliş, Rabbinedir.*

31-) *O, (Resûlu) tasdik etmemiş yani salât yapmamıştı.*

32-) *Fakat yalanlamış yani yüz çevirmişti.*

Yukarıdaki iki âyette “tasdik etmenin” zıttı “yalanlama” gelirken, “salât yapmanın” zıttı ise, “yüz çevirmek” olarak gelmiştir. O halde âyette bulunan salât, namaz kılmak değil, vahye yani Allah Resulüne yani İslâm dinine destek vermektir.

“O, ne tasdik etti ne de salat yaptı, fakat yalanladı ve yüz çevirdi- geri durdu.” Görüldüğü gibi âyetlerde dört eylem zikredilmiş, bu eylemlerden ikisi diğer ikisinin karşıtı olarak gelmiştir. Şöyle ki: “Saddaka’nın” karşıtı olarak “kezzebe”, yani “tasdik etme”nin karşıtı olarak “tekzib etme, yalanlama” fiili kullanılırken, “sallâ” fiilinin karşıtı olarak da “tevellâ” fiili kullanılmıştır. Kalıbı itibariyle “süreklilik” anlamı taşıyan tevellâ sözcüğü; “sürekli geri durmak, sürekli yüz dönmek, lakayt kalmak, ilgisizlik, pasiflik ve yapılmakta olan girişimleri engellemek ve kösteklemek” olduğuna göre, “tevellâ’nın” karşıtı olan “sallâ” da; “sürekli olarak destek olmak, seyirci kalmamak, hayırda aktif olmak ” anlamına gelmektedir.

Sonuç Olarak: Salat kelimesinin anlamı “destek olmak, yardım etmek, sorunları sırtlamak, güzel işlerde aktif olmak” şeklinde özetlemek mümkündür. Ancak hemen belirtmek gerekir ki, buradaki sorunlar, sadece bireysel sorunları değil, aynı zamanda toplumsal sorunları da kapsamaktadır. Dolayısıyla salât sözcüğünün anlamını “yakın çevrede bulunan yoksullara yardım boyutuna indirgemek doğru olmayıp,” topluma destek olmak, toplumu zihinsel açıdan kalkındırmak, din açısından halkı aydınlatmak, toplumun sorunlarını üstlenmek ve gidermek” boyutunu da içine alacak şekilde geniş düşünmek gerekir.

33-) *Sonra da kasıla kasıla ailesine gitmişti.*

34,35-) *“Sen buna (azaba) müstahaksın dahasına da müstahaksın!” denecektir.*

36-) *İnsan, kendisinin başıboş bırakılacağını mi zanneder.*

37-) *O dökülen meniden ibaret az bir nutfe değil miydi?*

38-) *Sonra bu, bir “alaka” oldu. Derken Allah onu yaratıp (güzelce) düzenledi.*

39-) *Nihayet ondan da erkek ve dişi iki eşi var etti.*

40-) *Şimdi, bunları yapan Allah’ın ölüleri diriltmeye gücü yetmez mi?*

Elbette gücü yeter.

HÜMEZE SURESİ

9 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1,2-) Arkadan çekiştiren, kaş göz işaretiyle alay eden her kişiye yazıklar olsun! O ki mal toplar ve onu durmadan sayar da sayar.

3-) O, malının, kendisini devamlı kılacağına sanıyor.

4-) Hayır! Andolsun ki o, Hutâme'ye atılacaktır.

5-) Hutame'nin ne olduğunu sen nereden bileceksin?

6,7-) O, Allah'ın tutuşturulmuş ateşidir. (Öyle bir ateş) ki, yüreklerin ta üstüne tırmanıp durandır.

8,9-) Şüphesiz ki o uzatılmış sütunlarda onların üzerine kapatılıp kilitlemiş olandır.

MÜRSELÂT SURESİ

50 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1,7-) Ard arda gönderilenlere, kasırga gibi esenlere, yaydıkça yayanlara, ayırdıkça ayıranlara, öziir ya da uyarı olmak üzere öğüt bırakanlara andolsun ki, uyarıldığımız (son saat) mutlaka vukû bulacaktır.

8-) Yıldızlar söndürüldüğü zaman,

9-) Gök yarıldığı zaman,

10-) Dağlar ufalanıp savrulduğu zaman,

11-) Resûller için (ümmetlerine şahitlik etmek üzere) vakit belirlendiği zaman (kıyamet gerçekleşir).

12-) Bu hangi güne ertelenmiştir?

13-) Ayrılma gününe.

14-) Ayrılma gününü sen nereden bileceksin.

15-) Yalanlayanların, o gün vay haline!

16-) Biz evvelkileri yok etmedik mi?

17-) Sonra arkadan gelenleri de onlara tâbi kılacağız.

18-) Biz suçluları işte böyle yaparız.

19-) Yalanlayanların, o gün vay haline!

20-) Biz sizi bayağı bir meniden yaratmadık mı?

21,22-) Sonra onu belli bir süreye kadar sağlam bir yerde tuttuk.

23-) Bütün bunları biz takdir ettik. Biz ne güzel takdir edenleriz!

Takdir: Göklerde ve yeryüzünde bulunan her şeyi belli bir ölçüye göre var eden Allah'ın yaratılış yarası demektir.

24-) Yalanlayanların, o gün vay haline!

25,26-) Biz yeryüzünü, dirileri de ölüleri de toplayan (bir yurt) kılmadık mı?

27-) *Orada araziler yaratmadık mı ve size furat (tatlı) bir su içirmedik mi?*

28-) *Yalanlayanların, o gün vay haline!*

29-) *(Onlara şöyle denecek:) “Yalanlamakta olduğunuz şeye ilerleyin.”*

30,31-) *“Üç şubeye ayrılmış gölgeye ilerleyin ki, o ne gölgelendirir ne de alevden korur.”*

32-) *Şüphesiz o, her biri kasır gibi kıvılcımlar saçar.*

Kasır, köşk, saray gibi yapılara verilen isimdir.

33-) *Sanki o birer kızıl devedir.*

34-) *Yalanlayanların, o gün vay haline!*

35-) *Bu, konuşamayacakları bir gündür.*

36-) *Yani onlara izin verilmez ki, özür dilesinler.*

37-) *Yalanlayanların, o gün vay haline!*

38-) *Bu, ayrılma günüdür. Sizi ve öncekileri bir araya toplamışızdır.*

39-) *Eğer bir tuzağımız varsa, haydi bana tuzak kurun!*

40-) *Yalanlayanların, o gün vay haline!*

41-) *Bilinç sahipleri gölgeler içinde ve pınar başlarındadırlar.*

42-) *Arzu ettikleri meyveler içerisindedirler.*

43-) *Yapmakta olduğunuz şeylere karşılık afiyetle yiyin için.”*

44-) *Şüphesiz biz güzel ahlak sahiplerini işte böyle mükâfatlandırırız.*

45-) *Yalanlayanların, o gün vay haline!*

46-) *(Dünyada) yiyin yani birazcık yararlanın! Şüphesiz sizler suçlusunuz.*

47-) *Yalanlayanların, o gün vay haline!*

48-) *Onlara, “Rükû edin” dediğinde rükû etmezler (boyun eğmezler).*

Kur'anın bağlam ve bütünlüğüne göre rüku boyun eğme, secde ise kayıtsız, şartsız itaat etme anlamına gelmektedir.

49-) *Yalanlayanların, o gün vay haline!*

50-) *Onlar artık ondan (Kur'an'dan) sonra hangi hadise iman edecekler?*

Kur'an'ın hiçbir ayetinde Kur'an'a “sözler” denilmemiştir. Kur'an bir sözdür. Yani bağlam ve bütünlüğüyle canlı bir organizma çelişkisiz tek bir hadistir. (Tek bir söz gibidir.)

KAF SURESİ

45 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1,2-) **Kâf.** Mecid Kur'ân'a andolsun ki ön yargıya sahip olanlar, aralarından kendilerine bir uyarıcının gelmesi tuhaflarına gitti yani “Bu acayip bir şeydir!” dediler.

3-) “Öldüğümüz ve toprak olduğumuz zaman mı (dirilecekmışiz)? Bu, uzak bir dönüştür!”

4-) Şüphesiz biz, yerin; onlardan neleri eksilttiğini bilmekteyiz yani indimizde (amel-lerini) muhafaza eden bir kitap (son yasa) vardır.

5-) Hatta hak (son yasa) kendilerine gelince onu yalanladılar. Artık onlar perişan bir haldedirler.

6-) Üstlerindeki göğe bakmazlar mı? Onu nasıl bina ettik ve onu nasıl ziynetlendirdik (süsledik!) Yani onda hiçbir yarılma ve çatlaklık yoktur.

Yüce Allah göklerdeki yaratılış yasanına dikkat çekiyor.

7-) Yeri de yadık yani orada araziler yerleştirdik, orada her türden iç açıcı çiften bitkiler bitirdik.

Ayette geçen “revasiye” kelimesi, “dağlar” ve “ağırlıklar” değil, “araziler” anlamına gelmektedir.

8-) Bütün bunlar, içtenlikle Allah'a yönelen her kulun gözünü açmak yani ona öğüt ve ibret vermek içindir.

9,11-) Gökten de mübarek bir su indirip onunla kullar için rızık olarak bahçeler ve biçilecek taneler (ekinler) ve birbirine girmiş kat kat tomurcukları olan yüksek hurma ağaçları bitirdik yani böylece onunla ölü bir beldeye hayat verdik. İşte (dirilip kabirlerden) çıkış da aynen böyle olacaktır.

Gökten indirilen yağmur için mübarek denmesinin sebebi kimyasal özelliklerinin farklı olmasından dolayıdır.

Dünyada bulunan su molekülü ve demir madeni, gökyüzünden yağın kayalar sayesinde oluşmuştur. Âyet dünyanın ilk yaratılışı esnasında oluşan sudan bahsediyor. Dolayısıyla yağın yağmurlardan söz etmiyor.

12,14-) *Onlardan önce Nûh kavmi, Ress halkı ve Semûd kavmi, Âd ve Firavun, Lût'un kardeşleri, Eykeliler, Tübba'nın kavmi de yalanlamıştı. Bütün bunlar (kendilerine gönderilen) Resulleri yalanladılar, böylece kendilerini uyardığım şey gerçekleşti.*

Birinci yalanlama vahiy'le ilgili iken, ikinci yalanlama Resullerle ilgili gelmiştir. Çünkü "tekzib" "yalanlama" Resuller bağlamında kullanılan bir kavramdır. Nebiler için "tekzib" "yalanlama" kullanılmamıştır. Çünkü Resuller vahye eşit bir konuma sahiptirler. Yani Resulleri yalanlama vahiy yalanlamadır. Dolayısıyla Allah'ı yalanlamadır.

15-) *İlk yaratmada âcizlik mi gösterdik ki (yeniden yaratamayalım?) Doğrusu onlar, yeniden yaratılış hususunda şüphe içindedirler.*

16-) *Andolsun, insanı biz yarattık yani nefsinin ona verdiği vesveseyi de biz biliriz. Çünkü biz, ona şah damarından daha yakınız.*

17-) *Üstelik, biri sağ tarafında, biri sol tarafında oturmuş iki alıcı kaydetmektedir.*

18-) *(İnsan) hiçbir söz söylemez ki onun yanında (söylediklerini kaydeden) rakib ve atid bulunmasın.*

19-) *Ölüm sarhoşluğu hak olarak gelir de ona, "İşte bu, senin öteden beri kaçıp durduğun şeydir" derir.*

20-) *(İnsanlar öldükten sonra tekrar dirilmeleri için) Sûr'a üfürülecek. İşte bu, vâdedilen şeyin gerçekleşeceği gündür.*

21-) *Herkes beraberinde bir sevk edici yani bir şahitle gelir.*

22-) *Ona "Andolsun ki sen bundan (önce) gaflette idin. Şimdi gaflet perdeni açtık; artık bugün göziün keskindir" (denir.)*

23-) *Arkadaşı "işte bu (onun amelini yansıtan kitap) yanımda hazırdır," der.*

24,25-) *(Allah,) şöyle der: "Atın cehenneme, (hakka karşı) inatçı, hayrı hep engelleyen, haddi aşan şüpheci her kâfiri!"*

26-) *"Allah ile beraber, başka bir ilâh edinen o kimseyi atın en şiddetli azabın içine!"*

27-) *Arkadaşı der ki: "Rabbimiz! Onu ben azdırmadım, fakat kendisi (haktan) uzak bir sapkınlık içinde idi."*

28-) *(Allah,) şöyle der: "Benim huzurumda çekişmeyin. Çünkü ben bu (konudaki) uyarıyı size önceden bildirdim."*

29-) *"Benim katımda yasa değiştirilmez yani ben kullara zulmedici değilim."*

30-) *O gün Cehenneme, "Doldun mu?" deriz. O da, "daha var mı?" der.*

31-) *Cennet, bilinç sahiplerine uzak olmayacak şekilde yaklaştırılacak.*

32,33-) *Onlara şöyle denir: "İşte bu, size (dünyada) vaad edilmekte olan şeydir. O, her tevbe eden, O'nun emrini gözetken için, görmediği hâlde sırf saygıdan dolayı Rahmân'dan korkan yani O'na yönelmiş bir kalp ile gelen kimseler içindir."*

34-) “Oraya selâmetle girin. İşte bu, huld (devamlılık) günüdür.”

35-) Orada kendileri için diledikleri her şey vardır. Katımızda daha fazlası da vardır.

36-) Biz onlardan önce, kendilerinden daha güçlü nice nesilleri yok ettik de ülke ülke dolaşıp kaçacak delik aradılar. Kaçacak bir yer mi var?

37-) Şüphesiz bunda, kalbi olan yahut hazır bulunup kulak veren kimseler için bir öğüt vardır.

38-) Andolsun, gökleri, yeri ve ikisi arasında bulunanları altı günde yarattık. Bize bir yorgunluk da dokunmadı.

39-) O hâlde onların söylediklerine sabret ve güneşin doğuşundan önce de, batışından önce de Rabbini hamd ederek tespih et.

40-) Gecenin bir kısmında ve secdelerin ardından da O’nu tespih et.

41-) Çağırıcının yakın bir yerden sesleneceği gün, (o sese) kulak ver.

42-) O gün insanlar hakka çağırın o korkunç sesi işiteceklerdir. İşte bu, (kabirlerden) çıkış günüdür.

43-) Şüphesiz biz diriltir ve öldürürüz. Dönüş de ancak bizedir.

44-) O gün arz (yer), onların üzerinden süratle yarılıp açılır. Bu, (hesap için) bir toplamadır, bize göre kolaydır.

45-) Biz onların ne dediklerini çok iyi biliyoruz. Sen, onlara karşı bir zorlayıcı değilsin. O hâlde uyarımdan korkanlara Kur’an ile öğüt ver.

Son âyet, Allah Resulünün sadece vahiy’le uyardığını açık olarak ortaya koymaktadır. Yani din ve hüküm olarak Kur’an’dan başka hiçbir kaynak yoktur.

BELED SURESİ

20 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1-) Hayır! Bu beldeye yemin olsun,

2-) Ki sen bu beldede ikamet etmekteisin.

3-) Babaya ve veledine de yemin olsun.

4-) Biz insanı bir sıkıntı ve zorluk içinde (olacak ve bunlara göğüs gerecek şekilde) yarattık.

5-) O (insan) kendisine kimsenin güç getiremeyeceğini zannediyor?

6-) “(Övünerek) Yığınla mal harcadım veya tükettim” diyor.

7-) Kendisini kimsenin görmediğini mi sanıyor?

8,10-) Biz ona iki göz, bir dil, iki dudak kılmadık mı ve ona iki yolu göstermedik mi?

“وَهَدَيْنَاهُ النَّجْدَيْنِ” ibaresi, annesinden nasıl süt emeceğini bilmesi yani çocuğun en aciz olduğu bir durumda iki yoldan (vâlidesinin iki göğsünden) en halis gıda ile beslenmesi anlamına gelmektedir. Yani en aciz olduğu bir dönemde onu besledik, koruduk, terbiye ettik, merhamet ettik, büyüttük. Şimdi gönderdiğimiz vahye karşı geliyor. Aynı zamanda iki yoldan maksat vahiyle gösterilen şirk ve ihlas iman ve küfür olma ihtimali de kuvvetlidir. Veya âyette bulunan “Necdeyn” iki yoldan maksat, şükür ve küfür yolu da olabilir. “إِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ إِمَّا شَاكِرًا وَإِمَّا كَفُورًا” (Şüphesiz biz onu (ömür boyu yürüyeceği) bir yola koyduk. O ister şükreder ya da bu yolu kafir olarak kat eder.)” (İnsan-3)

11-) Fakat o, akebeyi (sarp yokuşu) aşamadı.

12-) Akebenin ne olduğunu sen nereden bileceksin?

13-) O bir boynu (borçtan, kronik hastalıktan) çözmektir.

“فَكَرَّ رَاقِبَةً” (Fekku rakabetin)” ifadesinin tam karşılığı, “boyun çözmek, boynu mahkum olduğu yerden kurtarmak, boynu bağdan ayırmak” anlamına gelmektedir. Mekke’de inen süreler tevhid ve güzel ahlak eksenli oldukları için onlara evrensel bir bakış açısıyla yaklaşmak gerekir. Yani “boyun çözmek” özgürlüğü için mücadele edenlere yardım etmek” olabildiği gibi, birini kronik ve müzmin bir hastalıktan veya

yüklü bir borçtan kurtarmak da olabilir. “فَكَ رَقَبَةً” (Fekku rakabetin)” ifadesi, sadece bu âyette geçmektedir.

Çok ilginçtir, Mekke’de nazil olan bu âyette “Fekku rakabetin” “boynu çözmek” olarak gelirken, Medine’de inen âyetlerde ise, “تَحْرِيرُ رَقَبَةٍ” tahriru rakabetin” “boynu hürriyete kavuşturmak” olarak geçmektedir.) (Nisa -92; Mâide -89; Mücadele -3) Bunun anlamı, Mekke’de “boynu kurtarmak” bireysel olan bir emir iken, Medine’de emir kurumsal hale geliyor. Yani artık devlet bu işe el koyup köleleri özgürlüğe kavuşturacaktır.

14,16-) Yahut şiddetli bir açlık gününde kendisiyle yakınlığı olan bir yetimi, yahut toprağa sürünen bir miskini doyurmaktır.

17,18-) Sonra da iman edenlerden olup birbirine sabrı tavsiye edenlerden ve birbirine merhameti tavsiye edenlerden olmaktır. İşte onlar meymenet sahipleridir.

19-) Âyetlerimizi inkar edenler ise, işte onlar meş’eme sahipleridir.

Ashabul-meymene: Güzel ahlak sahipleri, uğurlu olanlar, iyi kimseler. Ashabul-meş’eme: Kötü ahlak sahipleri, uğursuz olanlar ve karakteri bozuk kimselerdir.

20-) Üzerlerinde etrafı sımsıkı kapatılmış bir ateş vardır.

TÂRIK SURESİ

17 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

- 1-) Göğe ve târika andolsun.
- 2-) Târikın ne olduğunu sen nereden bileceksin?
- 3-) O, (ışığıyla karanlığı) delen yıldızdır.
- 4-) Hiçbir nefis yoktur ki, üzerinde koruyup gözetleyen bulunmasın.
- 5-) Öyleyse insan neden yaratıldığına bir baksın.
- 6-) Fıskırıp dökülen bir sudan yaratıldı.
- 7-) Bu su, bel ile kaburga kemikleri arasından çıkar.

Âyette bulunan “يَخْرُجُ” “yehrucu” (çıkar) kelimesinden maksat, 6.âyette bulunan مَاءٍ دَافِقٍ “fıskırıp çıkan su” yani meni de olabilir, insan da olabilir. İnsan olması daha kuvvetli bir ihtimaldir.

- 8-) Şüphesiz ki O (Allah) onu, (öldükten sonra) tekrar geri döndürmeye gücü yetendir.
- 9-) Bütün sırların ortaya saçılacağı günü hatırla!
- 10-) O gün artık insan için bir kuvvet yani bir yardımcı yoktur.
- 11-) Dönüş sahibi olan göğe andolsun,

Gökyüzünün Geri Döndürme Özelliği

Bilim adamlarının tespitlerine göre dünyayı çevreleyen atmosfer, birçok katmandan oluşmaktadır. Her katmanın canlıların yaşam dengesi için önemli pek çok yararları vardır. Atmosfer incelendiğinde her tabakanın kendine ulaşan madde veya ışınları uzaya ya da yeryüzüne döndürme özelliklerinin olduğu anlaşılmıştır. Atmosfer katmanlarının geri döndürme özelliğini birkaç örnekle görelim. 13 ile 15 kilometre yükseklikteki Troposfer tabakası yeryüzünden yükselen su buharının yoğunlaşıp yere yağış olarak geri dönmesini sağlar. 25 kilometre yükseklikteki stratosferin alt tabakası olan ozonosfer uzaydan gelen radyasyon ve zararlı ultraviyole ışınlarını yansıtarak yeryüzüne ulaşmadan geri dönmelerini sağlar. İyonosfer tabakası yeryüzünden yayılan radyo dalgalarını bir uydu gibi yeryüzünün farklı bölgelerine geri yansıtarak

telsiz konuşmalarının radyo ve televizyon yayınlarının uzak mesafeden izlenebilmesini sağlar. Magnetosfer tabakası ise, güneşten ve diğer yıldızlardan zararlı radyoaktif parçacıkları yeryüzüne ulaşmadan uzayın derinliklerine geri dönmesini sağlar.

12-) Yarık yarık çatlayacak yere de andolsun.

13-) Şüphesiz o (Kur'an) ayırt eden bir yasadır.

Âyette geçen “fasl” hak ile batılı, iman ile küfrü, İslâm ile şirki birbirinden ayıran ve açıklayan demektir.

14-) O bir hezeyan değildir.

15-) Şüphesiz onlar bir tuzak kurarlar,

16-) Ben de bir tuzak kurarım.

Allah'ın tuzak kurması ve tuzağa düşen kulları cezalandırması gibi bir durum, O'nun şanına yakışmayacağı için asla söz konusu değildir. Yani yüce Allah tuzak kurmaz. Dolayısıyla bu âyette tuzak kuranların Allah tarafından cezalandırılacağı, bu âyetteki uyarıyla onların tuzaklarına karşı iman edenlere tedbir aldırılacağı ve Allah'ın aldirtacağı tedbir sayesinde de müşriklerin tüm hilelerinin boşa çıkacağı ifade edilmiştir. Nitekim aynen böyle olmuş ve müşriklerin önlemeye çalıştığı hidayet ve rahmet giderek yayılmıştır.

17-) Artık sen kâfirlere kısa bir süreliğine mühlet ver. (biraz düşünsünler.)

KAMER SURESİ

55 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1-) Kıyamet yaklaştı ve ay yarıldı.

2-) Onlar bir delil görseler yüz çevirirler yani bu “Süregelen bir sihirdir” derler.

Ay'ın Yarılması” Hangi Anlama Geliyor?

Aslında Kur'an'a baktığımızda Allah Resulünün mucize göstermediğini ve böyle bir şeye yetkisinin olmadığını açık olarak görüyoruz. O halde Kamer suresi birinci âyetin hangi anlama geldiğinin üzerinde biraz duralım. “Kıyamet yaklaştı yani ay yarıldı” Yüce Allah Kur'an'da henüz dünya hayatında gerçekleşmemiş, hatta ahirette gerçekleşecek olan birçok olayı bizlere gaybi bir haber olarak vermektedir.

Mesela: Kıyamet kopmadığı, sûra üflenmediği, kitap ortaya konmadığı, daha insanların hepsinin ölmediği, şahitler henüz getirilmediği halde, bu olayların olup bittiği ile ilgili onlarca âyet vardır. (En'am -94; Zümer -68,69; Kehf -47,48) Rahman ve Rahim olan Allah, henüz olmamış olayları olmuş gibi anlatmasının sebebi, onun zamandan ve mekandan münezzeh olmasından kaynaklanıyor. Yani yüce Allah zamandan ve mekandan bağımsızdır.

Zaman ve mekanla kayıt altına alınamaz. O'nun ezeli ve ebedi ilminde olmuş ile olacak, geçmiş ile gelecek arasında hiçbir fark yoktur. Dolayısıyla “kıyamet yaklaştı yani ay yarıldı” âyeti, kıyamet gününde ayın yarılacağıнын haberini vermektedir “Gök-yüzü yarıldığı zaman” (İnfitar-1) “Gökyüzü yarıldığı zaman” (İnşikak-1) “Artık sûra bir defa üflendiği, yer yani dağlar kaldırılır birbirine tek çarpışla çarpılıp darmadağın edildiği zaman işte o gün olacak olur (kıyamet kopar) Gök de yarılr ve artık o gün, o çökmeye yüz tutar” (Hakka- 13, 14, 15, 16) Kamer suresi 2. âyeti ile ilgili olarak şunları söyleyebiliriz.

“Onlar bir ayet gördüklerinde eskiden beri devam edip gelen bir sihirdir” derler. Bu âyette yüce Allah, tarih boyunca göklerde ve yerde bulunan Allah'ın âyetlerine karşı toplumların ahlak ve tepkilerini deşifre ediyor. Yani mucizelerin insanların imanı üzerinde olumlu bir tesir meydana getirmediğini bildiriyor. Aslında vahiy yeterli bir mucizedir. Fakat din adamları mucizeden yüz çeviren “ve bu devam edip gelen bir sihirdir” diyenlerin mekkeli müşrikler olduğunu ileri sürmüşlerdir. Halbuki bu görüş

hatalı ve problemlı bir görüştür.

Çünkü Kamer suresinde yüce Allah insanlık tarihinde geçmiş bazı toplumların hem göklerde ve yerde bulunan yasalara hem de yazılı âyetlere karşı nasıl tavır takındıklarını ve nasıl yok edildiklerini haber veriyor. Yani Kamer suresinin ana konusu, ikinci âyetin tefsiri gibidir. Dolayısıyla Allah Resulü (a.s) mucize göstermiş olsaydı, müşriklerin tevhide gelmeleri üzerinde musbet bir tesir yapacağından, aklın kullanılması, tefekkür etme, imtihan sırrının bozulması ve insanların kendi özgür iradeleriyle tevhid akidesini benimsemelerinin önüne geçilmiş olacaktı. “O halde (Ey Resul!) öğüt ver. Çünkü sen ancak (vahiy’le) öğüt vericisin” (Ğaşıye- 21, 22) “Biz onlara vâdettiğimizin (azabın) bir kısmını sana göstersek de veya ondan önce seni vefat ettirsek de sana ancak (Allah’ın emirlerini) tebliğ etmek düşer. Hesap yalnız bize aittir” (Râd-40) “Resûle düşen görev ancak vahyi tebliğ etmektir” (Mâide-99) Allah Resulünün indirilen vahyi insanlara ulaştırmaktan başka hiçbir görevi yoktur. Özellikle mucize göstermek diye bir şeyden asla söz edilemez. “Biz onların dediklerini çok iyi biliyoruz. Sen onların üzerinde bir zorlayıcı değilsin. Tehdidimden korkanlara Kur’an’la öğüt ver” (Kâf-45) (Ey Resul!) De ki: Ben, sadece, vahiy’le sizi ikaz ediyorum. Fakat sağır olanlar ikaz edildikleri zaman bu çağrıyı duymazlar” (Enbiya -45)

3-) *Yalanladılar, arzularına uydular. Hâlbuki her iş, gerçekleşecektir.*

4-) *Andolsun ki, onlara içinde sakındırıcı tehditlerin bulunduğu haberler geldi.*

5-) *Bu haberler, (ders ve ibret verici) (tesirli) birer hikmet idiler! Fakat uyarılar fayda vermiyor!*

6,7-) *O hâlde sen de onlardan yüz çevir. Onlar, o davetçinin (daha önce) inkar edilen bir şeye çağırdığı gün, gözleri korkudan önlerine eğik ve dağılmış çekirgeler (sürüsü) gibi kabirlerden çıkarlar.*

8-) *Davetçiye doğru koşarlarken kâfirler, “Bu zor bir gündür.” derler.*

9-) *Onlardan önce Nuh’un kavmi de yalanlamıştı. Onlar kulumuzu yalanlayıp “Bu bir mecnundur” dediler yani kulumuz (tebliğ görevinden) alıkonulmak istenmişti.*

10-) *O da, “Ben mağlup oldum, yardım et.” diye gönülden Rabbine yakardı.*

11-) *Biz de göğün kapılarını nehir gibi akan bir su ile açtık.*

12-) *Yeri göz göz yarıdık. Derken sular takdir edilmiş bir iş için birbirine kavuştu.*

13-) *Nûh’u çivilerle perçinli levhaların üzerinde taşıdık.*

14-) *Gemi, inkar edilmiş olana (Nuh’a) bir mükâfat olarak gözlerimizin önünde akıp gidiyordu.*

15-) *Andolsun, biz onu (tufan olayını) bir âyet (delil) olarak bıraktık. Hani hatırlayan var mı?*

16-) *Benim azabım ve uyarılarım nasılmış gördüler!*

17-) *Andolsun biz, Kur’an’ı hatırlayıp öğüt almak için kolaylaştırdık. Hatırlayan var*

mi?

Yani Kur'an, düşünen, merak eden, ona iman eden, teslim olan, ihlas sahibi olanlar, idrak etmek isteyen, üzerinde müzakere edenler için kolay bir kitaptır. Herkes için değil. Muddekir kelimesi, hatırlama anlamına gelmektedir. "(Hapisteki) iki kişiden, kurtulmuş olan uzun bir zaman sonra (Yusuf'u) hatırlayarak "وَأَذَكَّرَ" ben size onun te'vilini haber vereceğim; beni hemen (Yusuf'a) gönderin demişti" (Yusuf -45)

18-) Âd kavmi de (Hûd'u) yalanladı. Azabım ve uyarılarım nasılmış! (gördüler)

19,20-) Sürekliliği olan zor bir günde onların üzerine, insanları kökünden sökülmiş hurma kütükleri gibi deviren dondurucu bir rüzgâr gönderdik.

21-) Azabım ve uyarılarım nasılmış, (gördüler)!

22-) Andolsun biz, Kur'an'ı hatırlayıp öğüt almak için kolaylaştırdık. Hatırlayan var mı?

23,24-) Semûd kavmi de uyarıcıları yalanlamış yani şöyle demişlerdi: "Bizden tek bir beşere mi uyacağız? (Asıl) o takdirde biz apaçık bir sapkınlık ve çılgınlığın içine düşmüş oluruz."

25-) (Devamla) "Bizim aramızdan vahiy ona mı ulaştırıldı? Hayır o, yalancı, şımarığın biridir."

26-) Yalancı, şımarık kimmiş yarın bilecekler!

27-) (Salih'e şöyle demiştik:) "Şüphesiz biz, onlara bir sınama olmak üzere, o dişi deveyi göndereceğiz. Şimdi onları gözetle ve sabret."

28-) "Onlara, suyun (deve ile) kendileri arasında (nöbetleşe) taksim edildiğini haber ver. Her su nöbetinde sahibi hazır bulunsun."

29-) Derken onlar arkadaşlarına seslendiler. O da ileri atıldı yani deveyi vahşice katletti.

Kur'an'da anlatılan Nebi ve Resûl kıssalarının büyük bir bölümü mecazi ve simgesel anlatıma sahiptir. Yani Sâlih (a.s) kıssasında geçen ve dokunulmaması istenen "dişi deve" kamu malının kutsallığı ile ilgili bir durumdur. Yani devlet (kamu) malını koruyun ona ihanet etmeyin anlamına gelmektedir. Çünkü başka bir âyette bu deve için "لَأَقَّةَ اللَّهِ" (Allah'ın dişi devesi) olarak geçmektedir. (Şems -13)

30-) Fakat azabım ve uyarılarım nasılmış! (gördüler)!

31-) (Deveyi katledince) bizde, onların üzerine tek bir ses gönderdik de, onlar, ağıldaki (hayvanların çiğneyip ufaladıkları) kuru çöpler gibi oldular.

32-) Andolsun biz, Kur'an'ı hatırlayıp öğüt almak için kolaylaştırdık. Hatırlayan var mı?

33-) Lût kavmi de uyarıcıları yalanladı.

34,35-) Şüphesiz biz de üzerlerine taşlar savuran bir rüzgâr gönderdik. Yalnız Lût'un

ailesi başka. İndimizden bir nimet olarak bir seher vakti onları kurtardı. Şükredenleri işte böyle mükâfatlandırırız.

36-) *Andolsun, Lût onları bizim (azapla) yakalamamızla uyardı. Fakat onlar bu uyarıları kuşkuyla karşıladılar.*

37-) *Andolsun, onlar onun (Resûllerden olan) misafirlerinden kendilerindeki kötü arzuları tatmin etmek istediler. Biz de onların gözlerini silme kör ettik. “Haydi azabımı ve uyarılarımı tadın!” dedik.*

38-) *Andolsun, onlara sabahleyin erkenden kalıcı bir azap geldi.*

39-) *“Haydi azabımı ve uyarılarımı tadın!” dedik.*

40-) *Andolsun biz, Kur’an’ı hatırlayıp öğüt almak için kolaylaştırdık. Hatırlayan var mı?*

41-) *Andolsun, Firavun’un ailesine de uyarıcılar gelmişti.*

42-) *Bütün âyetlerimizi yalanladılar. Biz de onları aziz ve muktedir olanın yakalaması gibi yakaladık.*

43-) *Sizin kâfirleriniz onlardan daha mı hayırlı? Yoksa sizin için zübürde (azaptan kurtulma gibi) bir berat mı var?*

Zübür kelimesi, Yüce Allah tarafından indirilen vahiy demektir.

44-) *Yoksa onlar, “Biz yardımlaşan (güçlü) bir topluluğuz” mu diyorlar?*

45,46-) *O topluluk yakında hezimete uğrayacak yani arkalarını dönüp kaçacaklardır. Bilakis, o saat, (yenilgi ve hezimet) bir vaattir. Kıyamet (azabı) ise daha müthiş ve daha acıdır.*

47-) *Şüphesiz suçlular sapkınlık ve şaşkınlık içindedirler.*

48-) *Yüzüstü ateşe sürüklendikleri gün kendilerine, “Sakarm dokunuşunu tadın!” denecek.*

49-) *Gerçekten biz, her şeyi bir kaderle yarattık.*

Kur’an matematik üzerine kurulan bir kitaptır. Allah matematiksel konuşur. Göklerde ve yerde bulunan sistemin temelinde matematik vardır. “إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ” (Biz her şeyi belli bir ölçü üzerine yarattık.)” âyetinin anlamı budur. Yani göklerde ve yerde bulunan her şey bir ahenk, estetik, balans, ölçü, kural ve kaide üzerine inşa edilmiştir. Dolayısıyla “kader” göklerde ve yeryüzünde bulunan yaratılış yasasıdır. Her şey bu yasaya göre işler.

Dua ve Kader

Eğer tüm insanlar bir araya gelse, hepsi aynı anda Allah’a gökten altın ve gümüş yağdırması için dua etseler, neden hiçbirimizin içinde bu duanın asla kabul olmayacağına dair zerre kadar bir şüphe yoktur. Neden kaderimiz olduğuna ve her şeyin önceden belirlendiğine iman ediyoruz? Ama aynı zamanda özgür iradeye sahip oldu-

ğumuza da iman ediyoruz. Dualarımız kabul oluyor mu? Kaderimiz önceden mi belirlenmiş? Yüce Allah insanın işine karışır mı? Bu yazıda geleneksel olarak, körü körüne kabul ettiğimiz bazı inançları sorgulamaya çalışacağız. Bu inançlar arasında şunlar yer alıyor. Dua, kader, Yüce Allah'ın insanın işine müdahalesi. Bu inançlardan dolayı ortaya çıkan çatışma ve sorunları ve bunların bizi nasıl etkilediğini vurgulamak için Kur'an'da beş ana argüman sunacağız.

İlk Argüman: Dua ile kader arasında var olan çelişki: Bize çocukken Allah'a dua etmeyi, ondan istemeyi öğrettiler. İstedığımız her şeyi dua ile elde edeceğimizi, bir şeye ihtiyaç duyduğumuzda bol bol dua etmemizi ve sahip olmadığımız her şeyi yüce Allah'tan bize vermesini istemenin kesinlikle yanlış bir şey olmadığını öğrettiler. Ancak önceden belirlenmiş ve yazılı olana asla karşı çıkılmaması gerektiğini de öğrettiler. Yani yazılan bozulmaz. Sorun şu ki, bu iki inanç birbirine karışıyor. Her şeyin önceden belirlenmiş olduğuna nasıl inanabiliriz, sonra yüce Allah'tan yazılanı ve kaderimizi değiştirmesini ve bize sahip olmadığımız bir şeyi bağışlamasını nasıl isteyebiliriz? Yüce Allah'ın bizim için bir planı olduğuna nasıl inanırız? Ama sonra bu plana karşı çıkıp bizim için planlamadığı bir şeyi bize vermesini nasıl isteyebiliriz?

Kader, yüce Allah tarafından hiçbir şey yaratılmadan önce belirlenen ve Allah'ın yanında bilinen şeydir. Kaderin değişmesi mümkün değildir. Aksi halde hiçbir zaman kader değildir. Yani duanın kaderi değiştirmesi mümkün değildir. Aksi halde kader olamaz. Başlangıç olarak şunu söyleyebilecek herkes için "Biz Allah'ın kaderimizi değiştirmesi için değil, bize karşı affedici ve merhametli olması için dua ediyoruz." Siz istemediğiniz sürece Allah'ın kaderinize karşı merhametli olmayacağını mı düşünüyorsunuz? Yani en merhametli ve adil olan Allah'ın sizin için en güzel planı yaptığına inanıyorsunuz ve ondan sonra size karşı merhametli olmasını mı istiyorsunuz? Geleneksel inanca göre en temel inançlardan biri kadere iman etmek ve kayıtsız şartsız ona teslim olmaktır. Yani Allah'ın bizim için en güzel planı hazırladığıdır.

Ancak dua bir teslimiyet veya "Allah'ın planını" kabul etme değildir. Dua, özünde bir tatminsizlik ve memnuniyetsizlik midir? Yani Allah'ın bize sahip olmadığımız bir şeyi vermesini istediğimiz için Allah'ın planının kabul edilmemesi, Allah'ın bize verdikleri ile yetinmememiz, Allah'ın planı olduğumuzu iddia etsek bile yine de ondan değişmesini istiyoruz. Birçok insanın gözden kaçırdığı çok önemli bir gözlem var. Geleneğe göre Allah her şeyi, gökleri ve yeri yaratmadan önce belirlemiş ve kararlaştırmıştır. Bu Allah'ın bir noktada kendisine dua edeceğimizi belirlediği ve bunu bildiği anlamına gelir. Bir noktada ona dua edeceğiz. Peki kendi özgür irademizle mi dua ediyoruz yoksa dua etmek kaderimizde mi var? Ayrıca Allah bir noktada kendisine dua edeceğimizi zaten bildiğinden, kaderimizi değiştirmek için gerçekten dua etmemizi mi bekler? Yoksa kaderimizi yazarken kaderimizi mi değiştirir? Kaderimizi değiştirmesi için dua mı edeceğiz?

Kader ile dua arasında büyük bir çelişki olduğu açıktır. Kadere inanan herkes duanın etkinliğini inkar etmiş olur. Çünkü kader değiştirilebiliyorsa nasıl kader olabilir? Aynı zamanda duanın tesirli olduğuna inanan kimse kaderi inkar etmiş olur.

Kader belirlenmişse duaya nasıl cevap verilir. Elbette bu iki inanca sahip olan kişi bu çelişkileri görmezden gelip ortaya çıkan sorunları halının altına süpürmedikçe.

İkinci Argüman Dualar cevaplanıyor mu? Çocukken bize, bir şey istediğimizde veya bir şeye ihtiyaç duyduğumuzda yüce Allah'a dua etmemiz gerektiği öğretildi. Yani Allah'tan dileklerinizin yerine getirilmesi için O'na yalvarın. Zenginlik ve mal isteyen Allah'a dua etmelidir. Kurtuluş isteyen yaratıcıya dua etsin. Başarılı olmak isteyen yaratıcıya dua etsin. Kim sağlık isterse Allah'a dua etsin. Kim ne dilerse yaratıcıya dua etmelidir.

Birinci Sorun: İlk argümanda görüldüğü gibi duanın kaderle çelişmesi ve bu iki inancın iç karışıklıklar olmadan bir arada olamayacağıdır.

İkinci Sorun: Duaların hepsi cevaplanmadı. Geleneksel anlayışın doğru olduğunu ve Allah'ın gerçekten dualarımızı yanıtladığını varsayalım. Kendilerine zenginlik, rızık ve bolluk vermesi için her gün Allah'a dua eden ve buna rağmen yoksulluk içinde yaşayan kaç kişi var? Kaç kişi her gün Allah'a kendilerine sağlık ve uzun ömür vermesi için dua ediyor, ama sonunda kısa ve acılı bir hayat yaşayıp çeşitli hastalıklardan vefat ediyor. Kaç kişi onları desteklemek için her gün kendilerine yardım etmesi için Allah'a yalvarıyor. Ama hayal kırıklığına uğrayıp yeniliyor ve terk ediliyor. Geleneğe göre kişinin duasının kabul olması için yerine getirmesi gereken bazı şartlar vardır.

Duanın kabul olması için kişi takvalı ve mümin olması, haram yememesi ve çok dua etmesi gerekir. Allah'ın yalnızca dindar ve dürüst insanların dualarına cevap verdiğini kabul edelim. O zaman dünyadaki insanların çoğu kafir, fasık, müşrik ve adaletsizdir. Bu mantıkla ilgili sorun şu ki, birisi eğer bu kriterleri gerçekten karşılıyorsa, ancak duaları cevaplanmıyorsa bu onların hatasıdır ve muhtemelen sahip olması gereken kriterlerden biri eksiktir. Bu mantığa göre eğer duanız kabul olmuyorsa, bu sizin hatanızdır. Peki ya tüm kriterleri karşılayan ama yine de duaları kabul edilmeyen salih ve takvalı insanlar? Din adamları belli ki bu ikilemden bir çıkış yolu bulmuşlar. Kendilerini geçilmez bir kaleye yerleştirmişler. Diyorlar ki, eğer dualar kabul olursa bir kazançtır, dualar cevapsız kalsalar da bir kazançtır. Eğer sen takvalı bir mümin isen ve duaların kabul oluyorsa, o zaman "Allah gerçekten müminlerin duasına icabet eder" Eğer takvalı bir mümin olduğun halde duaların kabul olmuyorsa, ya kriterlerden birinde eksikliğiniz vardır, ya da Allah dualarınızın kabulünü erteliyordur.

Ya da Allah sizin için en hayırlı olanı verir. Eğer kafirseniz ve duanız kabul olduysa, o zaman yüce Allah imtihanızın zor geçmesi için duanızı kabul ediyor. Eğer kafirseniz ve dualarınız kabul olmuyorsa, o zaman Allah sadece müminlerin dualarına icabet ediyor. Ne gariptir ki din adamları bize duaların kabul edilmesi için kriterler gösterdiler. Ancak bu kriterler çalışmayı, çabalamayı ve istediğimizi elde etmek için emek harcamayı içermiyor. Yani bir şeyi başarmak istiyorsanız, çalışmayın ve onu kazanmak için çabalamayın, sadece ellerinizi semaya kaldırın ve yüce Allah'tan isteyin. Eğer mesleğinizde terfi istiyorsanız mesai arkadaşlarınızdan daha fazla çalışmayın, terfi etmeyi Allah'tan isteyin. Bir akrabanıza şifa arıyorsanız onu hastaneye götürüp yatırmayın, insanlardan akrabanız için dua etmelerini isteyin. Bu anlayışa göre emek ve

çalışmanın hiçbir anlamı yoktur. Önemli olan sadece dua etmenizdir. Şunu söyleyenler olacaktır. “Çaba ve çalışma elbette önemlidir, ancak dua sürece yardımcı olur, süreci hızlandırır ve kolaylaştırır.

Soru: Eğer gerçekten çalışır ve bir şeyi başarırız, bu başarının çalışmaktan mı, duadan mı, yoksa her ikisinden mi kaynaklandığından nasıl emin olabiliriz? Bu soruyu cevaplamanın en iyi yolu varsayımsal bir deneydir. Diyelim ki, yanınızda bir grup ateist ve bir grup da iman eden var.

Her iki gruptan da tüm gün çalıştıktan sonra bir test çözmelerini istedik. Sizce kim daha yüksek puanlar alacak? Sadece okuyan ateistler mi, yoksa hem çalışıp hem de dua eden iman edenler mi? Peki her iki gruba da yalnızca tahmin yoluyla çözülebilecek rastgele bir test versek ve tüm katılımcılar bu testi çözmek için tamamen rastgele şansa güvenseler, sizce kim daha yüksek dereceler ve puanlar elde edecek? Sadece tahmin eden ateistler mi, yoksa hem tahmin eden hem de dua eden iman edenler mi? Her iki durumda da, dua etmek sınav puanlarını etkiler mi?

Eğer gerçekten duanın bir etkisi varsa o zaman dua eden grubun hem çalışma hem de tahmin senaryolarında daha yüksek puanlar almasını beklemeliyiz. Neyse ki bu deneyi yapmak zorunda değiliz. Çünkü her gün gerçek hayattan örneklerle gerçekleşiyor. Hayatta başarılı olan ve gelişen inananlar var ve aynı zamanda hayatta başarılı olan ve gelişen milyonlarca inanmayanda var. Bazıları bu başarıyla kendilerine yardımcı olması için Allah’a dua ederken diğerleri dua etmiyor ve hatta dine karşı olanlar bile var. Ama yine de başarılı oluyorlar. Yani bilim ve teknolojiye gelişiyor ve muvaffak oluyorlar. Eğer hem dua hem emek bu başarıya katkıda bulunuyorsa, o zaman her birinin kendi bireysel etkisi olmalıdır. Eğer duayı kaldırırsak, geriye emek ve çalışma kalır! Ve bir şeyi başarmak için elbette çabalamak ve çalışmak yeterli olacaktır. Ama emek ve çalışmayı kaldırırsak, geriye sadece dua kalır ve dua tek başına bir şeyi başarmak için kesinlikle yeterli değildir.

Mesela: Diyelim ki bir öğrenci tıp fakültesine yeni girdi. Eğer bu öğrenci çalışıp çabaladıysa, dua etmezse bile başarılı olur. Ama eğer bu öğrenci hiç çalışmadı ve emek harcamadıysa, bunun yerine günde bir milyon kez dua etse bile başarılı olması mümkün değildir. Bu, dua etmeden başarılı olan milyonlarca insandan, dua eden ve çalışmayı ihmal eden başarısız milyonlarca insandan açıkça görülüyor.

İkinci Olarak: Farz edelim ki kanama geçiren yaralı bir hastamız var. Eğer tıbbi yardıma başvurursa, kendisi ya da sağlık personeli dua etmese bile hayatta kalabilir. Ancak bu hasta tıbbi yardım yerine dua etme ve olağanüstü bir şekilde iyileşmek için milyarlarca kez dua etse, büyük olasılıkla kan kaybından ölecektir. Dua olmadan iyileşen milyonlarca insan var. Dua eden, sosyal medyada, Camilerde, Kiliselerde, Havaralarda bütün kutsal mekanlarda onlar için dua eden on binlerce hasta ölüyor.

Üçüncü Örnek: Haydi yapalım, birinin beni öldürmeye çalıştığını varsayalım. Kendimi korumaya çalışırsam saldırıdan kurtulabilirim. Ama bunun yerine ellerimi gökyüzüne kaldırıp Allah’tan beni kurtarmasını istesem kendi ölüm fermanımı imzalamış olacağım. Emeksiz dua etmek anlamsızdır ve faydasız bir çabadır. Hatta emek

ve çalışma ile dua etmek bile anlamsız ve faydasızdır. Bu gezegende binlerce din ve mezhep var. Ve bu din ve mezheplerin,(Şii ve Sünni din adamlarının “sapkın kafirler” olarak kabul ettikleri) milyarlarca takipçisi var. Ama bu “kafirler” her gün evliya ve ilahlarına dua ediyorlar ve dualarının bazısı onlara göre kabul ediliyor. Kendilerine göre duaları kabul olunca, dualarına cevap verdikleri evliya ve ilahlarına daha da bağlı ve sadık oluyorlar. Aynı şekilde yüce Allah evliya ve ilah olarak kabul edilenlere kulluk eden insanların dualarına da cevap veriyor.

Yani bütün bunların dua etmekle hiçbir ilgisi yoktur. İş tamamen disiplinli çalışma, emek harcama ve çaba göstermekle ilgilidir. “Ama Allah tüm dualarıma cevap verdi ve bana her şeyi verdi” diyenler için şunu soruyoruz. İstedğini sana veren Allah mıydı? Yoksa bunu kendi başına mı başardın? Gerçekten hayallerinizi gerçekleştirmeye çalıştınız mı, yoksa sadece onların gerçekleşmesi için dua mı ettiniz? Eğer ikisi de aynı anda diyorsan yanılıyorsun. Çünkü eğer onlara ulaşmaya çalışmasaydın asla gerçekleşmeyeceklerdi. Yani dua olmadan da kesinlikle başarılı olabilirlerdi. O halde dürüstçe kendine şunu sor. Hayallerini çalışarak ve çabalayarak kendi başına gerçekleştirmeye çalışmadın mı? Eğer Allah bize uçma yeteneği vermesi ya da herhangi bir süper güç vermesi için dua ediyorsak bunun asla gerçekleşmeyeceğinden neden şüphe etmiyoruz? Eğer Allah’a yüz yıllarca yaşamamız için dua edersek bunun asla gerçekleşmeyeceğinden neden şüphe duymuyoruz? Eğer yaratıcıdan denizi bizim için ikiye bölecek bir Resul göndermesini istersek, bunun asla gerçekleşmeyeceğinden neden şüphe duymuyoruz?

Dünyadaki tüm İnsanlar bir araya toplanıp aynı duayı etseler bile, hiç şüphe yok ki duaları asla kabul edilmeyecektir. Hepimiz kendi bilinçaltımızda biliyoruz ki, dualarımız asla kabul edilmiyor. Dualarımız kabul oluyorsa, Allah’ın bize gökten bir sofa indirmesini isteyebilir miyiz? Bunun asla olmayacağından kimsenin zerre kadar şüphesi yoktur. Hepimiz aslında kendi bilinçaltımızda kendi emek ve çalışmamız haricinde dualarımızın asla kabul olmayacağını biliyoruz. Bu dünyada olağanüstü hiçbir şeyin olamayacağı ile ilgili güzel bir söz vardır. “Semadan altın ve gümüş yağmaz.” Bundan daha da güzel bir söz vardır. “Allah istediğini yapar, ama keyfi iş yapmaz.”

Gelenekçiler ve kutsal metinler bizi istediğimiz her şey için dua edebileceğimizi ikna etselerde, Allah’ın bu dualara asla cevap vermeyeceğini biliyoruz. Çünkü semadan altın ve gümüş yağmaz. “Yaratıcının onlara cevap vermesi için duaların gerçekçi olması gerekir.” diyenleriniz olacaktır. Yani bizden dua etmeden kendi başımıza elde edebileceğimiz bir şeyi yüce Allah’tan bize vermesini istememiz mi isteniyor?

Peki Duanın Anlamı Nedir?

Dua’nın geleneksel anlamının yararsız olduğu ve bize hiçbir şekilde faydası olmadığı açıktır. Peki ya dualarımızın kabul edildiğini söyleyen ayetleri nasıl anlamalıyız.

وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِي
لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ

“Kullarım, beni senden sorarlarsa, (bilsinler ki), gerçekten ben (onlara çok) yakı-

nım. Bana dua (davet) edince, dua (davet) edenin duasına (davetine) icabet ederim. O hâlde, doğru yolu bulmaları için benim davetime uysunlar, bana iman etsinler.” (Bakara-186)

وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ

“Rabbiniz şöyle dedi: “Bana dua (davet) edin, duânıza (davetinize) icabet edeyim. Bana kulluk etmeyi kibirlerine yediremeyenler aşağılanmış bir hâlde cehenneme gireceklerdir.” (Mümin-60)

Dua anlayışımızda bir kusur olsa gerek. Yani bu âyetlerin yanlış anlaşılma ihtimali kuvvetlidir. Büyük ihtimalle bu âyetlerin ellerimizi semaya kaldırıp yüce yaratıcıya bize bir şeyler vermesi için yalvarmakla hiçbir ilgisi yoktur. Muhtemelen dua, araştırma, inceleme, çabalama ve isteğimizi elde etmek için çalışmakla ilgilidir.

لَهُ دَعْوَةُ الْحَقِّ وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ لَا يَسْتَجِيبُونَ لَهُمْ بِشَيْءٍ إِلَّا كَبَاسِطٍ كَفَّيْهِ إِلَى الْمَاءِ لِيَبْلُغَ فَاهُ وَمَا هُوَ بِبَالِغِهِ وَمَا دُعَاءُ الْكَافِرِينَ إِلَّا فِي ضَلَالٍ

“Gerçek da’vet ancak O’nun indirdiği ve yarattığı âyetlere uygun çalışıp üretmektir. O’nun yanı sıra davet ettikleri(şeyler) ise, kendilerinin hiçbir isteklerini karşılayamazlar. (Onların durumu) tıpkı ağzına gelsin diye suya avuçlarını uzatan kimse gibidir. Oysa (uzanıp suyu avuçlamadıkça) su, on(un ağzın)a gelecek değildir. İşte kâfirlerin du’ası, böyle bir sapkınlıktır.” (Ra’d-14)

Klâsik meal ve tefsirlerde puta tapanların putlara uzattıkları ellerinin boş döneceği şeklinde anlaşılıyor. Aynı paganik duanın bu defa Allah’a yapılması öğütleniyor... Müşriklerin ellerini puta uzatıp mal mülk, zafer, başarı istemekle yüce Allah’a uzatmak arasında ne fark vardır? Put böyle vermiyor da Allah böyle bacadan döküyor mu?

وَأَنْ لَيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَى

“İnsan için kendi çalışmasından başkası yoktur.” (Necm-39)

Böyle, çalışmadan üretmeden tapınaklarda ellerini açıp göklerden bir şeyler istemeye, yüce Allah’a “eyle eyle eyle!” diye talimat verilmesi şeklindeki duaya, Ra’d-14. âyette kâfirce dua damgası vuruluyor.

وَمَا دُعَاءُ الْكَافِرِينَ إِلَّا فِي ضَلَالٍ

“Kafirlerin daveti ancak bir sapkınlıktır...” Çünkü âyetin başında davet Ancak Allah’a yapılır O’nun yanı sıra davet ettikleri ise hiçbir isteklerini karşılayamazlar. Güzel bir örnek ile akan suya karşı avucunu uzatmış suyun avucuna gelmesini bekleyenlere benzetiyor.

Acaba Dua Hangi Anlama Gelmektedir?

Dua, yüce Allah’ın indirdiği âyetlere göre yaşamak. Yaratılış yasasına yani bilime uygun olarak çalışmak ve üretmek anlamına gelmektedir. Bunun dışındaki dua geleneksel dinin ürettiği hurafelerden biridir. Yani kafirlerin yaptığı, avucunu açıp suyun avucuna gelmesini beklemek gibi bir sapkınlıktır. Bunu kim yaparsa yapsın farketmez. Dolayısıyla Dua, güzel hatırımız için yüce Allah’ın göklerde ve yeryüzünde bulunan

yasasını kırıp parçalayarak yani nedensellik ilkesini çiğneyip bize mucizevi bir yardım yapması için yapılan bir yakarış değildir.

Üçüncü Argüman: Kader İnancı İnsana Haksızlık Ediyor Din adamlarının çoğu olup biten her şeyin önceden yazıldığını, belirlenmiş olduğuna ve insanların yaptıkları her şeyin onlar doğmadan önceden kayıt altına alındığına iman ederler. Yani şu anda önceden belirlenmiş bir yolda yürüdüğümüzü ve bu yoldan asla ayrılmayacağımızı savunuyorlar. Aynı zamanda bu din adamlarının çoğu, özgür iradeye sahip olduğumuzu da söylüyorlar. “Evet kaderimiz belirlenmiş ve yaratıcının bizim için yazdığı yolda yürüyoruz, ama aynı zamanda özgür irademiz var!” “Evet yolumuz sınırlıdır ama yolumuzu belirleyen biziz.”

Benimle birlikte siz de bu çelişkiyi görüyorsunuz değil mi? Asırlardan beri onlarca mezhepte milyarlarca insanın zihninde kazılmış olan inanç şudur: Kaderimizi ve yolumuzu Allah’ın belirlediği ve bizim için belirlenen bu yolda yürümekten başka seçeneğimizin olmadığıdır. Ve bu “gerçeği” inkar eden kafir olduğu ve sonsuza kadar cehennemde yanacağıdır. Çünkü o dinin en önemli esaslarından birini inkar etmiştir. Bu iddiayı daha da açıklığa kavuşturmak için geleneksel yorumların doğru olduğunu ve insan daha doğmadan kaderinin gerçekten var olduğunu varsayacağım. Geleneğe göre Allah bizi yaratmadan önce bizi ilgilendiren her şeyi kararlaştırmış belirlemiş ve hükme bağlamıştır. Bu gökleri ve yeryüzünü yaratmadan önce kimin cehenneme kimin cennete gideceğini de içerir. Bu da, her şeye Allah’ın karar verdiği anlamına gelir; her ayrıntıyı, her olayı söyleyeceğimiz her sözü, aklımıza gelebilecek her düşüncüyü ve bizi yaratmadan önce yapacağımız her şeyi. Peki, Allah’ın bizim için belirlediği ve yazdığı bir şey yüzünden bizi imtihan etmesi ve yargılaması adalet midir? O zaman kişinin cehenneme girmesi ameli yüzünden değil, kaderinden dolayıdır.

Bir roman yazarken, bu romandaki karakterler bizim belirlediğimiz ve onlar adına karar verdiğimiz her şeye uymalı ve takip etmelidir. (ne olacağına dair hiçbir kararları ve özgür iradeleri yoktur) Peki bu roman yazarı, romandaki karakterleri tam olarak yazdıklarını yerine getirdikleri için yargılayabilir mi? Yani onları yargılaması mantıklı mı? Bizim özgür irademiz var ama aynı zamanda Allah ne yapacağımızı takdir etmiş öyle mi? Dolayısıyla Allah bize belli bir yol çizmiş ama yürümemize karar verdiği bu yolda bize “isteyerek” yürüme şansını mı veriyor? Bu, bir kişinin Allah’ın, cehenneme gitmeye karar verdiği yolda “isteyerek” yürüdüğü anlamına geliyor. Her durumda, o kişinin ne olursa olsun cehenneme gideceğine karar veren Allah’tır ve insanın bu yoldan çıkma özgürlüğü yoktur.

Herhangi birimiz şöyle diyebilir. Geleceğimizi bilmediğimize göre, yolumuz da henüz belirlenmedi, ama hangi yolu seçeceğimizi zaten Allah biliyor. “Kaderimiz bir seçimimiz olduğu anlamına gelmez. Bu argümana göre gideceğimiz yol belirlenmiş ve kararlaştırılmıştır. Ancak o belirlenmiş yol konusunda bilgisiz olduğumuz için seçim yanılışına sahibiz. Evet önümüzde sınırsız olasılıklar görüyoruz ve seçim yanılışına kapılıyoruz. Ancak sonuçta izleyeceğimiz yol Allah tarafından bizim için önceden belirlenmiş ve kararlaştırılmış yol olacaktır. İzleyeceğimiz yol hakkındaki

bilgisizliğimiz, onun önceden belirlenmiş olmadığı anlamına gelmez. Size bir sandık ve içinde bir hayvanın olduğunu söylüyorum. Hayvanı sandığın içine koyan benim.

Yani hayvanın ne olduğunu önceden biliyorum.

Soru Şu:

Sandığın içindekini bilmeniz sandığın içindekini değiştirir mi? İçinde mi, değil mi? Yani hayvan önceden belirlenmiş ve kararlaştırılmıştır ve sizin yapacağınız hiçbir şey bunu değiştirmez değil mi? Kadere iman eden ama aynı zamanda özgür iradeye de inanan bir kişi sadece kendini kandırıyor. Yani özgür irade yanılığına kapılıyor.

Geleneksel Kader İnancı Nasıl Adaletsizdir?

Yüce Allah'ın bizi yaratmadan önce her şeyi belirlediğine ve karar verdiğine inanmak bu adaletsizliğin köküdür. Kaderinde hırsızlık yazılan hırsız olur. Kaderinde öldürmek olan herkes öldürür. Kaderinde olan herkes kafir olur. Kaderinde cehenneme gideceği yazılan cehenneme gider ve bu kaderi asla değiştiremez. Zaten değiştirirlerse kader olmaz. Kaderi öldürmek olan bir katili nasıl suçlayabiliriz? Bu katilin daha doğmadan öldürmesi kaderinde vardı. Öldürme zamanı belli, kurbanı belli, cinayetin yöntemi belli, tek bir detay bile kaderinde farklı olamaz. Bu katilin öldürdüğünü iddia eden var mı? Çünkü özgür irade ve öldürmeyi seçebilen kaderi inkar etmiş olur. Yüce Allah bir insanı bir şey için kaderine tayin edip sonra onu nasıl bu konuda yargılayabilir?

Yine geleneğe göre Allah, insanların belli yaşlarda ve belli şekillerde ölmelerini de takdir etmiştir.

Peki Ya İntihar Edenler?

Onların ölüm zamanı ve ölüm şekli daha doğmadan önceden belirlenmiş değil mi? İntihar eden kişi kendini öldürmek zorunda mıydı, yoksa başka bir seçeneği var mıydı? Allah intihar etmeyi yasaklayıp sonra sayısız insanı intihar etmeye mahkum mu etti? Sonra onlar nasıl cezalandırılacak? Eğer bir kişinin seçme şansı ve hakkı varsa, o zaman kader diye bir şey yoktur. Ama kadere inanan herkes, kaderinde kendini öldürmek olduğuna ve bu kaderi değiştirmenin hiçbir yolu olmadığına inanır. Kaderinizi değiştirme seçeneğiniz var mı? Eğer “evet” dersanız, kader inancı sizi etkilemez ve yolunuz daha önceden belirlenmez kadere iman etmemiş olursunuz. Ama “hayır” dersanız özgür irade ve seçim duygularınız sadece bir yanılısamadır.

Gelenekteki Kader Anlayışı İnsana Zulmeder

Çünkü insanlar kendileri için yazılanlara göre yargılanırlar. Kader özgür iradeyi reddeder. Kader ve özgür irade bir arada var olamaz. Kadere iman eden herkes özgür iradeyi reddeder. Özgür iradeyi seçen herkes kaderi reddetmiş olur. Kadere inandığımızda, her şeye karar veren Allah olduğundan hiç kimse yaptıklarından sorumlu olamaz.

Dördüncü Argüman

Allah Müdahale Eder Mi?

Birkaç yıl önce annemin arkadaşlarından biri başörtüsünü çıkarıp attı. İki gün sonra onun bir trafik kazasında öldüğünü duyduk. Komşularımızın çoğu, emirlerini ihlal ettiği için bunun Allah'ın bir cezalandırması olduğunu söylüyorlardı. İşte o zaman kendi kendime şunu sordum. Peki ya başörtülülerini çıkararak ve zarar görmeyen milyonlarca kadın neden cezalandırılmıyor? Yüce Allah neden özel olarak bu kadını hedef aldı da diğerlerini serbest bıraktı? Allah neden bu kadını cezalandırdı da diğerlerine müdahale etmiyor?

Kur'an'a göre Allah Firavun'u cezalandırmak için müdahale etmiştir. Çünkü o halkına zulmeden ve ezen bir zorbaydı. Peki ya ondan daha fazla bozgunculuk ve zulüm yapan diğer zalimler Firavun gibi kavimlerine zulmedenler neden zarar görmekten öldüler? Allah neden Firavun'un cezalandırılmasına müdahale etti de, diğerlerinin cezalandırılmasına müdahale etmedi?

Geleneğe göre Allah İbrahim'i yanan ateşten kurtarmak için müdahale etmiştir. Peki ya yakılan, işkence gören ve zulme uğrayan binlerce Filistinli'yi neden İsrail devletinin ateşinden kurtarmıyor? Allah neden İbrahim'i ve birkaç Nebiyi kurtarıırken, diğerlerini acı çekmeye ve ölüme terk ediyor? Allah neden bir kişiyi kurtarmak için müdahale etsin de, diğerlerini kurtarmasın? Allah bazen yasasına müdahale ediyor, bazen etmiyor mu? Allah geçmişte yasasına müdahale etti, ama şimdi müdahale etmeyi bıraktı mı? Sorunun en basit çözümü, yüce Allah'ın hiçbir zaman müdahale etmediğidir. Allah insanlara hastalık vermez ve zulüm yapmaz. Doğal âfetlere neden olmaz. İnsanları zorluklardan kurtarmaz. Hayatta hiç kimseyi olağanüstü bir şekilde cezalandırmaz ve dualara cevap vermez. Yüce Allah bizi yarattı ve özgür irademizle bizi baş başa bıraktı. Yüce Allah başlangıçta koymuş olduğu yaratılış yasasına asla müdahale etmez.

وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا لَاعِبِينَ

“Biz yeri, göğü ve arasındakileri oyun olsun diye yaratmadık.” (Enbiya-16)

وَمَا خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا لَاعِبِينَ

“Biz, gökleri, yeri ve bunlar arasında bulunanları, eğlenmek için yaratmadık.” (Duhan-38)

الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا وَهُوَ الْعَزِيزُ الْعَفُورُ

“O, hanginizin daha güzel amel yapacağını sınamak için ölümü ve hayatı yaratan dır. O, mutlak güç sahibidir, çok bağışlayandır.” (Mülk-2)

الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَوَاتٍ طِبَاقًا مَا تَرَى فِي خَلْقِ الرَّحْمَنِ مِنْ تَفَافُوتٍ فَارْجِعِ الْبَصَرَ هَلْ تَرَى مِنْ فُطُورٍ

“O, yedi göğü tabaka tabaka yaratandır. Rahmân'ın yaratışında hiçbir uyumsuzluk göremezsin. Bir kere daha bak! Hiçbir çatlak (ve düzensizlik) görüyor musun?” (Mülk-3)

ثُمَّ ارْجِعِ الْبَصَرَ كَرَّرْتَيْنِ يُنْقَلِبُ إِلَيْكَ الْبَصَرُ خَاسِئًا وَهُوَ حَسِيرٌ

“Sonra tekrar tekrar bak; bakışların (aradığı çatlak ve düzensizliği bulamayıp) âciz

ve bitkin hâlde sana dönecektir.” (Mülk-4)

قُلْ ادْعُوا الَّذِينَ رَزَعْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَا يَمْلِكُونَ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ فِي السَّمَوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ وَمَا لَهُمْ فِيهَا مِنْ شِرْكٍ وَمَا لَهُ مِنْهُمْ مِنْ ظَهِيرٍ

“(Ey Resul!) De ki: “Allah’ı bırakıp da ilâh olduklarını iddia ettiklerinizi çağırın. Göklerde ve yerde zerre kadar bir şeye sahip değillerdir. Onların yerde ve gökte hiçbir ortaklıkları yoktur. Allah’ın onlardan bir yardımcısı da yoktur.” (Sebe-22)

Yüce Allah ne göklerde ne yeryüzünde bulunan yasasına nede hayatımıza karışmamıştır, karışmaz ve hiçbir zaman karışmayacaktır. Baskılara ve zulme direnmeyen bir toplum milyarlarca kez dua etse bile hiçbir zaman zulümden kurtulmaz ve özgür olmayacaktır. Eğer gerçekten Allah müdahale ediyorsa, o zaman bu kadar zulüm, savaşlar, bozgunculuk, cinayetler ve adaletsizlikler niçin vardır? Halbuki Allah bunları engellemeye elbette kadir ve muktedirdir.

En basit çözüm:

Yüce Allah yasasına asla müdahale etmez. Yüce Allah, evrenin (iyiyi, kötüyü, düzeni ve kaosu içeren) kural ve yasalarını belirleyip kararlaştırdı ve sonra hiç kimse için bu yasalara müdahale etmeden ve istisna yapmadan her şeyi otomatik olarak harekete geçirdi.

Mucize gösterme ve Nebileri kurtarmaya gelince, Allah’ın bugüne değil sadece geçmişe müdahale etmesi adaletsizliktir. Filistin halkı İsrailoğullarından daha değersiz değildir. Eğer Allah İsrailoğullarını Firavun’un zulmünden kurtardıysa Gazze halkını da İsrail zulmünden kurtarması gerekir. Zaten ateistlerin İslam dinine saldırmak için kullandıkları en güçlü argümanlardan biri merhametli olan Allah’ın masum çocuklara, onların kısa ve sancılı bir hayat yaşamalarına sebep olan ve acı veren, tedavisi mümkün olmayan hastalıklar vermesidir. Din adamlarının çoğunun buna verdiği cevap şudur: Bu Allah’ın sınaması ve hikmetidir. Yüce Allah çocuklarını hastalıklarla hedef ederek, anne- babaları imtihan etmektedir. Evet bu korkunç suçlamayı açık olarak yapıyorlar. Böyle bir şeyi reddedeceklerine doğruluyorlar ve bunu Allah’ın planının bir parçası olduğunu iddia ediyorlar. Ancak bu çok yanlış, mantıksız ve inandırıcılıktan uzak bir iddiadır. Merhameti sonsuz olan yüce Allah’ın masum bir çocuğu bu acı verici ve ölümcül hastalıkla hedef alması, böylece anne- babası için bir test olması mantıklı mı? Merhametli olan Allah’ın, çocukları bir sınav aracı olarak kullanması mantıklı mı? Bu mantığa göre bu çocuğun varoluşunun tek amacı anne babasını sınamak için acı dolu ve kısa bir hayat yaşatmaktır. Bu nasıl hastalıklı bir mantıktır? Sizce hangisi daha mantıklı? Bu hastalık ve rahatsızlıkların insanların davranışları, yaşam tarzları, genetik mutasyonlara ve çevreye bağlı olarak rastgele etkilediği ve tüm canlıların istisnasız bu kanuna uyduğudur. Çünkü hastalıkları ve rahatsızlıkları olan insanları, özellikle çocukları ve masum insanları hedef alan Allah mıdır?

En basit cevap şudur:

Yüce Allah yasasına müdahale etmediği ve bu yasaları istisnasız ve ayrımcılık olmaksızın herkes için geçerli olduğudur. Ve Allah’ın bu yasaları hiç kimse için değiştir-

tirmeyeceğidir.

Şunu sormaya hakkınız vardır: “Eğer Allah yasasına müdahale etmeseydi, Resulleri inkar eden önceki kavimleri helak etmesini nasıl açıklıyorsunuz? Sizin geleneklerinize göre Allah geçmişte müdahale ediyordu, ama sonra yasasını değiştirdi yani müdahale etmeyi bıraktı. Yine size göre Allah Firavun’u cezalandırdı ama ondan daha zalim olan çağdaş Firavun’ları cezalandırmaktan vazgeçti. Aslında eski kavimler aynen bugünkü gibi, bozgunculuk, yolsuzluk, zulüm ve işledikleri bir çok suç nedeniyle kendi çöküşlerine zemin hazırladılar ve kendi yıkımlarına yol açtılar. (Yani Allah müdahale etmedi.) Kaderin çağımızda da gördüğümüz gibi, ahlaki açıdan iflas etmiş ülkelerde suç oranları yüksek ve bozgunculuk daha fazla olduğundan çöküş başlıyor ve emperyalist ülkeler tarafından istila ediliyorlar. Hatta zulüm yapan birkaç kişinin hataları,(bütün bir ulusun çoğunluğu erdemli ve masum olsa bile) yok olmasına yol açabilir. Özellikle de ulus itaatkar pasif ise, zulme direnmiyorsa aşırı yolsuzluk ve suç nedeniyle ulusun yok olması bir toplum için değişmeyen bir yasadır. Yüce Allah koyduğu yasalar sayesinde bireyler ve toplumlar yok olurlar. Yoksa olağanüstü bir şekilde onları birdenbire cezalandırmaz. Cezalandırma uzun bir sürece bağlıdır. Yani yüce Allah insanları ve toplumları cezalandırmak için müdahale etmez. Ancak onlar kendi başlarına, kendi sonlarına sebep olurlar. Aslında dua, bir iddiadır, bir davadır, ibadettir, ideolojidir, yüce Allah ile daima iletişim halinde olmaktır, sürekli olarak çevrimiçi halinde bulunmaktır. Dua, elleri semaya açıp yalvarmak değildir.

50-) Kıyamet emrimiz ancak tek bir göz kırpması gibidir.

51-) Andolsun ki, biz sizin gibi şiaları (grupları-fırkaları) hep yok ettik. Fakat hatırlayan var mı?

52,53-) İşledikleri her şey (bütün fiilleri) zübürdedir yani küçük, büyük tüm amelleri kayıt altına alınmıştır.

54-) Şüphesiz bilinç sahipleri cennetlerde ve nehir başlarındadırlar.

55-) Muktedir bir melikin yanında, sıdk meclisindedirler.

SÂD SURESİ

88 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1,2-) Sâd. (baştan sona kadar) zikir olan Kur'an'a yemin olsun ki, kâfirler, sözde bir izzet ve derin bir ayrılık içindedirler.

3-) Onlardan önce nice halkları yok ettik. O zaman feryat ettiler. Halbuki artık kurtulma zamanı değildi.

4,5-) Aralarından kendilerine bir uyarıcının gelmesi tuhaflarına gitti yani kâfirler: Bu yalancı bir sihirbazdır! İlâhları, tek ilâh mı yaptı? Doğrusu bu tuhaf bir şeydir! dediler.

6,8-) Onlardan ileri gelenler:(Kalkın) yürüyün ve ilahlarınızın üzerinde sabredin, sizden istenen ancak budur. Son millette böyle bir şey işitmedik. Bu, uydurmadan başka bir şey değildir. Zikir (Kur'an) aramızdan ona mı indirildi? diyerek kalkıp yürüdüler. Hayır! Onlar zikrim (vahiy) hakkında şüphe içindedirler. Bilakis! Onlar henüz azabımı tatmadılar.

Ümmet: Aynı zaman ve zeminde yaşayanlar, ulusal birlik yani vatandaşlık anlamına gelirken, ister şirk ve küfür, isterse İslam ve ihlas olsun aynı inanca ve dine sahip olanlara da millet denir.

9-) Yoksa azîz ve vahhab olan Rabbinin rahmet hazineleri onların yanında mıdır?

10-) Yahud göklerin, yerin ve ikisi arasında bulunanların hükümranlığı onların mı? Öyleyse sebeplere sarılarak yükselsinler!

11-) Onlar, çeşitli gruplardan oluşmuş bir ordudur; işte orada hezimete uğratılacaklardır.

12,13-) Onlardan önce Nuh kavmi, Âd kavmi, sütunlar sahibi Firavun, Semûd, Lût kavmi ve Eyke halkı da (vahyi) yalanladılar. İşte bunlar da (Resullere karşı) birleşen gruplardı.

14-) Onların her biri gönderilen Resulleri yalanladılar da bu yüzden (kendilerine) azabım hak oldu.

15-) Yani bunlar da geri dönüşü olmayan tek çığlıktan başka bir şey beklemiyorlar.

16-) Rabbimiz! Azaptan bizim payımızı hesap gününden önce ver, dediler.

17-) (Ey Nebi!) Onların söylediklerine sabret, kulumuz Davud'u, o eli güçlü olanı hatırla. O, hep Allah'a yönelirdi.

18,19-) Doğrusu biz akşam sabah onunla beraber tespih eden dağları, toplu halde kuşları ona boyun eğdirmiştik. Hepsi O'na yönelmiştir.

Kur'an'ın birçok âyetinde göklerde ve yerde ne varsa, canlı-cansız, akıllı-akılsız her şeyin Allah'ı tesbih ettiğini bildirmektedir. "Yedi kat gök, yeryüzü ve bunların içinde bulunanlar, Allah'ı tesbih ederler. O'nu hamd ile tesbih etmeyen hiçbir şey yoktur. Fakat siz, onların tesbihatını anlayamazsınız. Şüphesiz ki O, yumuşak davranandır, çok bağışlayandır. (İsrâ-44) Hadîd-1; Haşr-1, 24; Saff-1; İsrâ-44; Ra'd-13; Nûr-41; Cuma-1; Teğâbün-1; Enbiyâ-79; Zümer-75; Mümin-7; Fussilet-38; Şûrâ-5; A'râf-206. âyetlere de bakılabilir. Cansız varlıkların tesbih etmesi, hâl dili, yani iç ve dış yapılarını meydana getiren kendi öz nitelikleri doğrultusunda yaratılış yasanına göre davranmalarındır. İşlevlerini, yaratıcı tarafından kendilerine verilen bu öz nitelikler doğrultusunda yerine getiren tüm cansız varlıklar, bu halleriyle yüce Allah'ı mükemmel sıfatlarıyla nitelemiş ve O'nu tüm noksanlıklardan tenzih etmiş olmaktadırlar. Dolayısıyla insan bilincinin dışında kalan tüm varlıklar Allah'ı kendi yaratılış özelliklerini yerine getirmekle ve O'nun koyduğu yasanın ve düzenin içindeki rolleri ile tesbih etmiş olmaktadırlar. İnsanın değil, "insan bilinci"nin istisnâ edilmesinin nedeni, insan bedenindeki biyolojik mekanizmaların da aynı yasaya tâbi olarak Allah'ı tesbih etmekte oluşundan dolayıdır. Kalbin durmaksızın çalışması, mitokondri organellerinin biteviye vücuda enerji üretmesi veya kardiyovasküler sistemin vücudun beslenme sürecindeki işlevini eksiksiz yerine getirmesi, bu biyolojik organ ve sistemlerin yaratıcıyı tesbih etme şekilleridir. Yalnızca insan bilinci, Rabbini ancak bilinçli bir istem ve çaba ile tesbih edebilir. Zaten bu da onu diğer varlıklardan ayıran temel özelliklerinden biridir. Gerçekten de evrendeki ince ayar ve hassas denge yani olağanüstü düzen, yüce yaratıcının gücünü anlatmaktadır. Doğada renk renk açan çiçekler, ormanlarda cıvı cıvı öten kuşlar, su kaynaklarından buharlaşıp göğe çıktıktan sonra yağmur, kar veya dolu olarak yeryüzüne dönen sular, gökte dolaşan sayısız yıldızlar, ..." düşünenlere Allah'ı tanıtan birer âyettir.

Meselâ, maddenin en küçük parçası olarak kabul edilen atom ele alınacak olursa, her atomun içinde pozitif elektrik yüklü proton ve elektrik yükü olmayan nötronlar bulunan bir çekirdekten ve bu çekirdek etrafında büyük hızlarla dönen negatif elektrik yüklü elektronlardan oluştuğu görülür. Yani, cansız olarak kabul edilen nesnelere bile, bizim duyularımızla algılayamadığımız bir hareket söz konusudur: Bu parçacıkların birbirlerine uyguladığı ve atom çekirdeğini bir arada tutan kuvvetler öylesine güçlü ki, bu parçacıkların çekirdek içindeki ve dışındaki hızları yaklaşık 300.000 km.-saniye olan ışık hızına yaklaşır. Gezegenler uzayda kolayca bulunabilen konumlarda bulunurlar; belirli bir andaki konum ve hızlarını biliyorsak, zaman içinde bu konum ve hızların nasıl değişeceğini kesin olarak belirleyebiliriz. Ancak elektronlar için durum tamamen farklı... Öyle görünüyor ki elektronlar aynı anda değişik yerlerde bulunabiliyorlar.

Görüldüğü gibi, cansız kabul edilen eşyaların atomlarındaki hareket, canlı

kabul edilen varlıkların yapısına göre kıyaslanamaz bir derecededir. Zaten bazı bilim adamları da bu fiziksel gerçeğe dayanarak her varlığın canlı olduğunu söylemişlerdir. Maddenin en küçük parçası denilen atomdaki bu hareketler, yaratıcının birliğinin ve yüceliğinin bir delilidir. Atomun içindeki her zerrecik kendi yapısının özelliğini ortaya koyarak Allah'ın yüceliğini, noksanlıklardan uzak olduğunu kanıtlamaktadır. Çünkü her “şey”, Allah'ın kendisine yüklediği görevi yapmakta, her canlı Allah'ın içine koyduğu ilham ile hareket etmekte, yani Allah'ı tesbih etmektedir. Aynı gerçek, çevremizde yaşayan arıların ve karıncaların yaşamları içinde de geçerlidir. Bu küçük canlıların yaşamları incelendiğinde, ustaca yaptıkları işlerin Allah'ın kudret ve büyüklüğünün kanıtları olduğu açıkça görülür. Onlar da kendi hâl dilleriyle Allah'ı tesbih etmektedirler. İşte, dağların tesbihi ifadesi de bu perspektif içinde anlaşılmalıdır. Âyette bulunan “akşam-sabah” ifadesi, işlenen fiillere “daima, her zaman” gibi süreklilik anlamına gelmektedir. Yoksa sadece bir sabah, bir de akşam demek değildir.

20-) Onun hükümranlığını güçlü bir şekilde bağlamış, ona hikmet (vahiy'den doğru hüküm çıkarma) ve hitapta isabetli açıklama yeteneği vermişti

21,22-) Sana davacıların haberi ulaştı mı? Mihrabın duvarına tırmanıp, Davud'un yanına girmişlerdi de (Dâvud) onlardan paniklemişti. “Korkma! Biz biri diğerine haksızlık eden iki davacıyız, aramızda hak ile hükmet yani aşırılık etme ve bizi doğru yola ulaştır” dediler.

23-) Onlardan biri şöyle dedi: Bu benim kardeşimdir. Onun doksan dokuz koyunu var. Benimde tek bir koyunum var. Böyle iken “Onu da bana ver” dedi ve hitabette (derdini anlatmada) bana üstün geldi.

24-) Davud: Andolsun ki, senin koyununu kendi koyunlarına katmak istemekle sana zulmetmiştir. Doğrusu ortakların çoğu, birbirlerine haksızlık ederler. Yalnız iman edip yani salih amel işleyenler başkadır. Bunlar da azdır! dedi. Davud, kendisini sınıdığımızı zannetti ve Rabbinden başışlanma dileyerek rüku etti yani boyun eğerek (Allah'a) yöneldi.

Devlet başkanı ve bir Nebi olan Davut (a.s) manevi hayat için mabede çekilip toplumu kendi kaderine terketmişti. Ekonomik düzende öyle bir bozulma oldu ki, bir kişiye tam doksan dokuz, doksan dokuz kişiye bir pul düşecek duruma gelmişti. Artık insanların, kapılardan devlet başkanı olan Davut'a ulaşma imkanları kalmamıştı. Dertlerini anlatmak için duvarlara tırmanmaya başlamışlardı. Yüce Allah Davut (a.s) ı uyararak böyle yapmamasını, insanların arasına karışmasını, dertleriyle ilgilenmesini, ekonomik düzenin kurulmasını, esas ibadetin bu olduğunu bildirmişti.

25-) Sonra bu tutumundan dolayı onu başışladık. Şüphesiz ki, indimizde onun bize yakın bir makamı ve güzel bir geleceği vardır.

26-) Ey Davud! Biz seni yeryüzünde halife kıldık. O halde insanlar arasında adaletle hükmet. Yani hevâya tâbi olma, sonra bu seni Allah'ın yolundan saptırır. Doğrusu Allah'ın yolundan sapanlara, hesap gününü unutmalarına karşılık şiddetli bir azap vardır.

27-) Göğü, yeri ve ikisi arasındakileri boş yere yaratmadık. Böyle düşünmek kâfirlerin

zannıdır. Yazıklar olsun kâfirlerin ateşteki haline!

28-) Yoksa biz, iman edip yani salih amel işleyenleri, yeryüzünde bozgunculuk edenler gibi mi kılacağız? Veya bilinç sahiplerini, sapanlar gibi mi kılacağız?

29-) Sana bu mübarek kitabı, âyetlerini tedebbür etsinler ve akıl sahipleri öğüt alsınlar diye indirdik.

Tedebbür, ilk bakışta âyetlerin görünmeyen taraflarını yani arka planlarını bulup çıkarma anlamına gelmektedir.

30-) Biz Davud'a Süleyman'ı bağışladık. Süleyman ne güzel bir kuldu! Doğrusu o, daima Allah'a yönelirdi.

31-) Akşama doğru kendisine, üç ayağının üzerine durup bir ayağını tırnağının üzerine diken çalımlı ve safkan koşu atları sunulmuştu.

32,33-) Süleyman: Gerçekten ben hayırlı şeylerin sevgisini, Rabbimin zikri için sevdim, dedi. Nihayet güneş battı. (O zaman:) Onları (atları) tekrar bana getirin, dedi. Bacaklarını ve boyunlarını sıvazlamaya başladı.

34-) Andolsun biz Süleyman'ı sınadık. Tahtının üstüne bir ceset bırakıverdik, sonra o, yine eski haline döndü.

35-) Süleyman: Rabbim! Beni bağışla ve bana, benden sonra kimsenin ulaşamayacağı bir hükümlanlık bağışla. Şüphesiz sen, daima bağışta bulunansın, dedi.

36,38-) Bunun üzerine biz de, istediği yere emriyle giden rüzgârı, bina kuran ve dalgıçlık yapan şeytanları, demir halkalarla bağlı diğerlerini de onun emrine boyun eğdirdik.

39-) "İşte bu bizim verdiğimizdir. İster ver, ister (elinde) tut; hesapsızdır" dedik.

40-) Doğrusu onun, bizim indimizde bir yakınlığı ve güzel bir geleceği vardır.

41-) (Ey Resul!) Kulumuz Eyyüb'ü de hatırla. Hani o, Rabbine şöyle seslenmişti: Doğrusu şeytan bana yorgunluk ve azab dokundurdu.

42-) Ayağımı yere vur! İşte yıkanacak ve içilecek soğuk bir su (dedik).

43-) Bizden bir rahmet ve olgun akıl sahipleri için bir öğüt olmak üzere ona hem ailesini hem de onlarla beraber bir mislini bağışladık.

44-) Gücünü kullan, karışıklığa hükmet. Onunla vur(otoriteyi sağla) yani günaha girme. Gerçekten biz Eyyub'u sabırlı bulduk. O, ne iyi kuldu! Daima Allah'a yönelirdi.

45-) Güçlü irâde ve basiret sahibi kullarımız İbrahim, İshak ve Ya'kub'u da an.

46-) Biz onları özellikle (ahiret yurdunu) zikreden ihlâslı kimseler kıldık.

47-) Yani onlar indimizde seçkin ve hayırlı kimselerden idiler.

48-) İsmail'i, Elyesa'yi, Zülkifl'i de an. Hepsi de hayırlı kimselerden idiler.

49-) *İşte bu (Kur'an), bir hatırlatmadır. Şüphesiz ki bilinç sahipleri için güzel bir gelecek vardır.*

50-) *Kapıları kendilerine açılmış Adn cennetleri vardır.*

51-) *Onlar koltuklara yaslanıp kurularak orada birçok meyveler ve içecekler isterler.*

52-) *Yanlarında, eşlerinden başkasına bakmayan, kendilerine yaşlılar vardır.*

53-) *İşte, hesap günü için size vâdolunan şeyler bunlardır.*

54-) *Şüphesiz bu, bizim verdiğimiz rızaktır. Onun için bitmek ve tükenmek yoktur.*

55-) *Bu böyle; ama taşkınlara şerli bir gelecek vardır.*

56-) *Onlar cehenneme girecekler. Orası ne kötü bir kalma yeridir.*

57-) *İşte bu; hamim ve ğassâk olandır. Onu tatsınlar.*

Cehennemlik olanların yiyecek ve içecekleriyle ilgili “hamim, ğassâk, ğislin, zak-kum, dari’, mâin sadid, mâin kelmühli yeşvil vucuh, (yüzleri kavuran maden eriyiği) esim, ze ğussatin” gibi ifadeler geçerken, “elim, muhin, sair, azim, kebir, cehennem, ateş, şiddetli, yakıcı, beis, hun, mukim, ğaliz, muhit azabi” gibi çeşitli ceza adları geçmektedir.

58-) *Ondan başka benzerleri de vardır.*

59-) *İşte bu sizinle beraber olan gruptur (denildiğinde, uyulanlar) Onlar rahat yüzü görmesin (derler). Onlar mutlaka ateşe salınacaklardır.*

60-) *(İleri gelenlere uyanlar ise:) Bilakis, asıl siz rahat yüzü görmeyin! Onu (azabı) bize siz sundunuz! Ne kadar kötü bir karardır! (yer, durak, kalınacak mekan) derler.*

61-) *(Yine onlar:) Rabbimiz! Bunu bize kim sunduysa onun ateşteki azabını iki kat arttır! derler.*

62-) *(Kendilerine tâbi olunan ve uyanlar derler ki:) Bize ne oldu da: Kendilerini dünyada iken en şerli (en sapkın ve kötü) saydığımız adamları burada görmüyoruz?*

63-) *Maskaraya aldığımız onlar değil miydi? Yoksa (buradalar da) onları gözden mi kaçırdık?*

64-) *İşte bu, ateş halkının tartışması, (şüphe edilmeyecek) bir gerçektir.*

65-) *(Ey Resul!) De ki: Ben sadece bir uyarıcıyım. Tek ve kakhâr olan Allah'tan başka bir ilâh yoktur.*

66-) *Göklerin, yerin ve ikisi arasında bulunanların Rabbi (olan Allah) izzetlidir, başışlayandır.*

67,68-) *De ki: Bu (Kur'an) azim bir haberdır (olaydır.) Ama siz ondan yüz çeviriyorsunuz.*

69-) *Onlar orada tartışırken benim mele-i a'lâ (yüce makam) hakkında hiçbir bilgim yoktu.*

“Mele’i Âlâ” Ne Demektir.

“Mele’i âlâ” ifadesi iki âyette geçmektedir. (Sâd-69; Saffat-6) Bu âyette geçen “mele’i âlâ” sözcüğünün hangi anlama geldiğini âyetlerin bağlam ve bütünlüğünden anlamak mümkündür. Sâd-59. âyetten itibaren dünya hayatında sapanlar ve saptıranlar arasında bir münakaşa ve suçlamanın olduğunu görüyoruz. Bu suçlama ve münakaşanın benzeri Bakara-165,166, 167; Sebe- 32, 33; Saffat- 27, 28, 29, 30, 31, 32 ve 33.âyetlerde de mevcuttur. Yani yüce Allah’ın divanında doğru yoldan sapan ve saptıranların birbirine düşecekleri ve birbirlerini ne ile suçlayacaklarını tam olarak benim bilmem mümkün değildir. Çünkü “Bana sadece apaçık bir uyarıcı olmam vahyediliyor” (Sâd- 71) Dolayısıyla müşrik ve kafirlerin yüce Allah’ın huzurunda birbirlerini tam olarak ne ile suçlayacaklarını bilmem önemli değildir. Benim görevim bellidir. Bu da indirilen vahyi tebliğ etmekten başka bir şey değildir. Benim için önemli olan bu görevdir.

70-) Bana vahyedilen ancak apaçık bir uyarıcı olduğumdan başka bir şey değildir.

71-) Rabbin meleklerle (göklerde ve yeryüzünde bulunan güçlere, maddelere, enerjiye) demişti ki: Ben muhakkak çamurdan bir beşer yaratacağım.

72-) Onu düzenleyip, yani ona ruhumdan (akıl-irade- yetenek-icat) üfürdüğüm zaman ona secde edin!

73-) Bütün meleklerin (rüzgar-yağmur-güneş enerjisi gibi güçlerin, maddelerin) hepsi (insanın akıl ve irâdesine) secde ettiler.

74-) Ancak İblis secde etmedi. O kibirlik tasladı yani kâfirlerden oldu.

Âyetlere baktığımızda, şu dünya hayatında sorumlu yani özgür bir varlık olarak insandan başka hiç kimse yoktur. Yani geleneksel olarak inanılan cin, iblis, şeytan, melek diye bir şey yoktur. Melekler yüce Allah’ın göklerde ve yeryüzünde bulunan Allah’ın yarattığı maddeler ve enerjidir. Secde etmeleri de, insanın akıl ve iradesine boyun eğdirilmeleridir. Yani insanın onları kullanması ve onlardan güç elde etmesidir. Cinler ise, insanın bazı fiil, hareket, karakteristik sıfatları ile ilgili kavramlardır. Çünkü onlarca âyette olumlu veya olumsuz bir şey anlatıldığında her zaman insanın akıl ve iradesinde sonuçlanmaktadır. Yani sorumlu bir varlık olarak insandan başka hiç kimseden söz edilmemektedir. Akıllı varlık olarak insandan başka hiçbir varlık yoktur. Onlarca âyette “insanların çoğu” denildiği halde, bir tane “cinlerin çoğu” diye bir ifade geçmemektedir.

75-) (Allah:) Ey İblis! İki elimle yarattığıma secde etmekten seni engelleyen nedir? Kibirlendin mi, yoksa yücelerden mi oldun? dedi.

76-) Ben ondan hayırlıyım! Beni ateşten yarattın, onu çamurdan yarattın, dedi.

77,78-) Allah: Çık oradan! Sen artık racimsin, din gününe kadar lânetim senin üzerindedir! buyurdu.

Allah’ın lâneti kişilerin üzerinde değil, fiil, sıfat ve işlenen amellerin üzerindedir.

Mesela: Lânet, zâlimlerin, kâfirlerin, âyetleri gizleyenlerin üzerindedir.

79-) *Rabbim! O halde tekrar çıkarılacakları güne kadar beni gözetle (neler yapacağım) dedi.*

80,81-) *(Allah:) Haydi, sen mâlum güne kadar gözetlenenlerdensin, buyurdu.*

82,83-) *Senin mutlak izzetine andolsun ki, onlardan ihlâsa erdirilmiş kulların müstesna, hepsini mutlaka kaydıracağım, dedi.*

84,85-) *Doğrusu -ki ben hep hakkı söylerim- mutlaka senden ve sana uyanlardan, hepsiyle cehennemi dolduracağım! buyurdu.*

Bu âyetten, iblisin, gurur, kibir, hased, düşmanlık, arzu ve hevese tapma, adaletsizlik, merhametsizlik, zulüm, ahlaksızlık, şirk, dürtü, bencillik, cimrilik gibi olumsuz duygular anlamına geldiğini görüyoruz. Çünkü âyette “mutlaka senden ve sana tâbi olanlardan, hepsiyle cehennemi dolduracağım!” buyruluyor. Dünya hayatında insanların yüce Allah’ın yolu olan vahiy’den sadece bu kötü duygular engeller.

86-) *De ki: Buna (risalet görevime) karşılık ben sizden bir mükafat istemiyorum. Ve ben kendimi zorla sorumluluk altına sokanlardan da değilim.*

87-) *Bu (Kur’an), ancak âlemler (insanlar) için bir öğüttür. (hatırlatmadır)*

Kur’an göklerde ve yerde bulunan yaratılış yasalarını hatırlatan bir kitaptır.

88-) *Onun verdiği haberin doğruluğunu bir zaman sonra çok iyi bileceksiniz.*

ARAF SURESİ

206 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1-) *Elif. Lâm. Mîm. Sâd.*

2-) (Bu), kendisiyle insanları uyarman, iman edenlere öğüt vermek için sana indirilen bir yasadır. Artık bu hususta göğsünde bir sıkıntı olmasın.

3-) Rabbinizden size indirilene (Kur'an'a) tâbi olun. O'nun yanı sıra başka evliyaya tâbi olmayın. Ne kadar da az müzakere ediyorsunuz!

4-) Nice ülkeler var ki biz onları yok ettik. Azabımız onlara geceleyin yahut gündüz istirahat ederlerken geldi.

5-) Azabımız onlara geldiğinde çağırışları, "Biz gerçekten zalimlermiştiz" demelerinden başka bir şey olmadı.

6-) Elbette kendilerine Resul gönderilenleri de, gönderilen Resulleri de mutlaka sorguya çekeceğiz!

7-) Ve onlara (olup bitenleri) tam bir bilgi ile mutlaka anlatacağız. Bizden hiçbir şey gizli kalmaz.

8-) O gün mizan haktır. Kimin tartıları ağır gelirse, işte onlar kurtuluşa erenlerdir.

9-) Kimin de tartıları hafif gelirse, işte onlar, âyetlerimize zulmettiklerinden dolayı kendilerini hüsrana sokanlardır.

10-) Doğrusu biz sizi yeryüzüne yerleştirdik ve orada size maişet vasıtaları kıldık. Ne kadar da az şükrediyorsunuz!

11-) Andolsun sizi yarattık, sonra size şekil verdik, sonra da meleklerle, Âdem'e secde edin! diye emrettik. İblis'in dışındakiler secde ettiler. O secde edenlerden olmadı.

12-) Allah buyurdu: Ben sana emretmişken seni secde etmekten alıkoyan nedir? (İblis): Ben ondan hayırlıyım. Çünkü beni ateşten yarattın, onu çamurdan yarattın, dedi.

Melek, şeytan, cin ve İblis insanda var olan güzellik ve kötülüklerin potansiyelidir. Melek hariç, şeytan cin ve İblis tamamen insan ahlak ve karakterini simgeleyen sıfat ve özelliklerdir. Melek ise, insan dahil tamamen pozitif olan, hayırlı fiil ve salih ameller üreten bütün varlıklardır. Melekler, yüce Allah'ın doğal kuvvetleridir.

Nebi, Resul ve İslam yolunda mücadele eden mücahitlerden güneşe, hayvanlardan ağaçlara, denizlerden yağın yağmura, yıldırımlardan rüzgarlara kadar her şey yüce Allah'ın gücünü temsil eden bir melektir. İnsanın özünde iki tane madde bulunmaktadır. Yani yüce Allah insanı iki maddeden yaratmıştır.

1-) Ateş

2-) Toprak

Ateş yakıcıdır, kızgınlıktır, tahrip edicidir, isyan eden ve baş kaldırandır. Toprak, adalet ve merhameti, itaat iyilik ve güzellikleri, hayır ve bereketi temsil eder. Toprak alçak gönüllüdür, merhametlidir, berekettir, insan ondan yaratılmış ve en sonunda oraya iade olacaktır. Âyette iblisin "Ben ondan hayırlıyım, beni ateşten yarattın onu çamurdan yarattın" demesinin anlamı budur. İblis cinlerdendir, yani özü itibariyle insanda var olan gurur, kibir, isyan, bencillik, inkar, bozgunculuk gibi kötülükleri simgeliyor. Dolayısıyla İblisin "Ben ondan hayırlıyım, beni ateşten yarattın, onu çamurdan yarattın" demesinin bir haklılığı ve mantığı yoktur. Çünkü insanda var olan çamur yani toprak ve su doğal dengede ve insanın özünde olan güzelliklerin ve hayırların kaynağıdır. İnsan, özünde var olan enerji, ateş yani elektrik yaratıldıktan sonra toprak ve su karışımı olan çamurdan yaratılmıştır. Kur'an'da geçen "cânnı" da daha önce dumansız- iliklere işleyen ateşten yaratmıştık" (Hicr-27) âyetinin gerçek anlamı budur. Yani insanın yaratılışında bir potansiyel olarak bulunan toprak ve ateşten ilk yaratılan ateş-elektrik daha sonra su-toprak-çamur olan insan potansiyelidir. Yoksa insandan bağımsız olarak cin, İblis ve şeytan diye bir şey yoktur. Cân ve insan, topraktan çıkan ve beslenmelerine vesile olan gıdaların midede yanması sonucu enerjiden yani elektrikten dolayı ayakta durmaktadırlar. İnsan elektriği kesildiği anda vefat eder. İnsanların ruh dedikleri şey işte bu elektriktir. Yoksa ruh diye bir şey yoktur. Kur'an'da geçen ruh, vahiy anlamına gelmektedir. Yüce Allah'ın meleklerle ve İblisle konuşması tamamen simgesel bir hadisedir. Gerçekte böyle bir şey asla olmamıştır.

13-) Allah: Öyle ise, "İn oradan!" Orada büyüklük taslamak senin haddin değildir. Çık! çünkü sen aşağılıklardansın! buyurdu.

14-) İblis: (İnsanların) tekrar çıkarılacakları güne kadar beni gözetle (neler yapacağım) dedi.

15-) Allah: Sen gözetlenenlerdensin, buyurdu.

16-) İblis dedi ki: Öyle ise beni şaşırtmana karşılık, ben de (onları saptırmak için) senin müstakim yolunun üzerine oturacağım.

17-) "Sonra elbette onlara önlerinden, arkalarından, sağlarından, sollarından sokulacağım ve sen, onların çoklarını şükredenlerden bulmayacaksın!" dedi.

18-) Allah buyurdu: Haydi, yerilmiş ve kovulmuş olarak oradan çık! Andolsun ki, onlardan kim sana uyarsa, sizin hepinizden cehenneme dolduracağım!

19-) (Allah buyurdu ki): Ey Âdem! Sen ve eşin cennette yerleşip dilediğiniz yerden yeyin. Ancak şu ağaca yaklaşmayın! Sonra zalimlerden olursunuz.

20-) *Derken şeytan, birbirine kötülüklerini kendilerine göstermek için onlara vesvese verdi ve: Rabbiniz size bu ağacı sırf melek olursunuz veya devamlı kalanlardan olursunuz diye yasakladı, dedi.*

21-) *Ve onlara: Ben gerçekten size nasihat edenlerdenim, diye kasem (yemin) etti.*

22-) *Böylece onları hile ile aldattı. Ağacın meyvesini tattıklarında kötülükleri kendilerine göründü. Ve cennet yapraklarından üzerlerini örtmeye başladılar. Rableri onlara: Ben sizi o ağaçtan yasaklamadım mı ve şeytan sizin apaçık bir düşmanınızdır, demedim mi? diye seslendi.*

23-) *(Âdem ile eşi) dediler ki: Rabbimiz! Biz kendimize zulmettik. Eğer bizi bağışlamaz ve bize merhamet etmezsen mutlaka hüsranda kalanlardan oluruz.*

24-) *Allah: Birbirinize düşman olarak inin! Sizin için yerde bir süreye kadar yerleşme ve yararlanma vardır, buyurdu.*

25-) *“Orada hayat süreceksiniz, orada öleceksiniz ve oradan (diriltilip) çıkarılacaksınız” dedi.*

26-) *Ey Âdem oğulları! Size ayıp yerlerinizi örtecek giysi, süslenecik elbise indirdik yani takva (bilinç) elbisesi. İşte o daha hayırlıdır. Bunlar Allah’ın âyetlerindedir. Belki müzakere ederler (diye onları indirdi).*

Ayette geçen “libas” kelimesi insanları maddi manevi dış tehlikelerden yani şirk ve hurafe kirlerinden koruyan ve muhafaza eden vahiy anlamına gelmektedir. Yani ayette bulunan libas, mecaz bir kullanıma sahiptir. Libas, insanların inanç ve ahlak, davranış ve karakter açısından her türlü mahcubiyet ve aşağılıktan koruyan yani onlara onurlu bir ahlak, inanç ve şerefli bir hayat kazandıran vahiy demektir. Dolayısıyla buradaki libas, bildiğimiz anlamda elbise değildir. Çünkü elbise Allah’tan inmez. İnsanlar tarafından üretilir. Vahiy bir elbise gibi insanları gülünç hale düşürecek şirk ve hurafelerden koruyan bir sığınak, bir onur ve mükemmel bir ahlaktır. Zaten ayette bulunan takva yani bilinç elbisesi bunu gösteriyor. Dolayısıyla nasıl ki, elbise maddi ve görsel olarak insanı utanılacak ve mahcup olacak nazarlardan koruyup ona bir güzellik veriyorsa, takva elbisesi olan vahiy ahlakı da insanı inanç ve fikir olarak rezil olacak ve utanılacak her türlü hurafe ve yalandan uzak tutar.

27-) *Ey Âdem oğulları! Şeytan, ana-babanızı, günahlarınızı kendilerine göstermek için elbiselerini soyarak cennetten çıkardığı gibi sizi de aldatmasın. Çünkü o ve yandaşları, sizin onları göremeyeceğiniz yerden sizi görürler. Şüphesiz biz şeytanları, iman etmeyenlere evliya kıldık.*

28-) *Onlar bir ahlaksızlık yaptıkları zaman: “Babalarımızı bunun üzerinde bulduk. Allah da bize bunu emretti” derler. De ki: Allah ahlaksızlığı emretmez. Allah’a karşı bilmediğiniz şeyleri mi söylüyorsunuz?*

29-) *De ki: Rabbim adaleti (tevhidi) emretti. Her mescidin yanında yüzlerinizi (sadece) O’na ikâme edin yani dini Allah’a halis kılarak (yalnız) O’na davet edin. İlkin sizi yarattığı gibi (yine O’na) döneceksiniz.*

Yüzün yönelmesi: Kişinin bir davaya kendini adaması onu ayakta tutmak için bütün benliğiyle ona teslim olması ve bütün enerjisini bu uğurda feda etmesi anlamındadır. Din, bir tür ikinci rahim gibidir.

Bu son derece karmaşık sistemi yani insanı olgunluğa, kendi kendini motive eden ve harekete geçiren biri olmaya eriştirmek için tasarlanmış bir sistemdir. Ama günahlar özellikle şirk bizi hayatımız boyunca aşağılık bir duruma sokuyor.

30-) O, bir grubu (vahiy'le) hidayete iletti, bir gruba da sapkınlık hak oldu. Çünkü onlar Allah'ın yanı sıra şeytanları kendilerine evliya edindiler. Böyle iken kendilerinin hidayette olduklarını sanıyorlar.

İnsan toplulukları inanç haricinde kalan hatalarının çoğunu terkedebilirler. Sadece din ve imanlarının yanlış olduğunu kabul etmezler. Yani cehennemi görünceye kadar şirk inançlarını inatla sürdürmeye çalışırlar.

31-) Ey Âdemoğulları! Her mescidin yanında ziynetinizi alın; yeyin, için, fakat israf etmeyin; çünkü O israf edenleri sevmez.

Bu ayetteki “mescid” ifadesi “secde mahalli” anlamındadır. Yani müminlerin bir araya gelip Kur’an’ı öğrendikleri, ders yaptıkları, ilim ve hikmet ile beslenmelerinin secdesi. Dolayısıyla vahye ve sırat’ı müstakime ulaşmanın onayı ve teslimiyetidir. Yüce Rabbimiz bu bilgilendirme yerine temiz ve güzel elbiselerle gelinmesini istemiştir. Ayrıca bu gibi yerlerde ve toplantı merkezlerinde ders için bir araya gelip toplu bir şekilde yemek ve içmek durumu olursa, israf, savurganlık, ve taşkınlık yapmamalarını öğütlemektedir. Yani bugünkü tabirle; o günün mescidi bugünün “Kamusal alan”ıdır. Anlayacağınız “mescid” namaz kılmak yeri değil, bilgilenip ilim ve hikmet sahibi olma ve ihtiyaç sahiplerinin ihtiyaçlarını karşılama yeridir. Bu bakımdan “ziynetlerini takınmak” zihin ve beden temizliği gibi, insanın insanla ilişkisi içindir! İşte bu âyet madem ki insanla-insan ilişkilerinde temiz, bakımlı ve düzgün olmayı istiyor, o halde Mâide 6.âyetin de cuma salâtından sonra indirilmiş olması, yine toplumsal birliktelik için temizliği şart koşmaktadır.

32-) De ki: Allah'ın kulları için çıkardığı ziyneti ve temiz rızıkları kim haram kıldı? De ki: Onlar, dünya hayatında, özellikle kıyamet gününde iman edenleredir. İşte bilen bir topluluk için âyetleri böyle detaylandırıyoruz.

Geleneksel fıkıh kitaplarında bulunan, erkeklere ipek giymenin ve altın takmanın haram olduğu ile ilgili rivayetlerin hepsi Allah’a ve Resul’üne iftiradır. Çünkü yüce Allah’tan başka hiç kimse helal ve haram kılamaz. Resul’ün haram kılması vahiy ile ilgili bir durumdur. (Araf-157, Tevbe - 29) İşte bu yüzden helal ve haram kılma sadece Allah ve Resul bağlamında kullanılmıştır yani Nebi bile haram kılamaz.

33-) De ki: Rabbim ancak açık ve gizli fuhşiyâtı (her türlü ahlaksızlığı), günahı ve haksız yere bağıy (ırkçılık) yapmayı, hakkında hiçbir delil indirmediği bir şeyi yani Allah'a şirk koşmanızı ve Allah hakkında bilmediğiniz şeyleri söylemenizi haram kılmıştır.

Yukarıdaki âyet, dini konularda indirilen vahiy haricinde hiçbir şeyin sivil hayata hakim olmamasını açık olarak emretmektedir.

34-) *Her ümmetin bir eceli vardır. Ecelleri gelince ne bir saat (an) geri kalırlar ne de ileri gidebilirler.*

35-) *Ey Âdemoğulları! Size kendi içinizden âyetlerimi anlatacak Resuller gelir de kim bilinç sahibi olur ve kendisini ıslah ederse, onlar için geleceğe dair korku, geçmişe (dünyada bıraktıklarına) dair hüüzün olmayacaktır.*

Yukarıdaki âyet, kıyamet gününe kadar insanları sadece Kur'an ile uyaran isimsiz Resullerin bulunacağını göstermektedir. Çünkü vahiy, yazının yani kitabın gücüne değil, sözün gücüne dayanır. Yani Kur'an'ı anlatan ve hurafelere karşı gelen muvahhidler olmazsa her tarafı şirk kaplar. Şirkin önünde en büyük engel Kur'an'ı anlatan muvahhidlerdir. Muvahhidler olmazsa kitabın yapabileceği hiçbir şey yoktur. İkincisi takvaya ulaşmanın yani bilinç sahibi olmanın tek yolunun Kur'an'ı anlama olduğunu da bu ayetten anlamış bulunuyoruz.

36-) *Âyetlerimizi yalanlayanlar yani büyüklenip onlardan yüz çevirenler var ya, işte onlar ateş halkıdır. Onlar orada devamlı kalacaklardır.*

37-) *Allah'a iftira eden ya da O'nun âyetlerini yalanlayandan daha zalim kim vardır? Onların kitaptan payları kendilerine erişecektir. Sonunda Resullerimiz gelip onları vefat ettirirken "Allah'ın yanı sıra davet ettikleriniz (ilâhlar) nerede?" derler. (Onlar da) "Bizden kaçıp gittiler" derler. Ve kâfir olduklarına dair kendi aleyhlerine şahitlik ederler.*

Onları vefat ettiren Resuller, ölüm yasaları anlamına gelmektedir.

38-) *Allah buyuracak ki: "Sizden önce geçmiş cin ve ins ümmetleri arasında siz de ateşe girin!" Her ümmet girdikçe kardeşine lânet edecektir. Hepsini birbirini ardından orada (cehennemde) toplanınca, sonrakiler öncekiler için, "Rabbimiz! Bizi işte bunlar saptırdılar! Onun için onlara ateşten bir kat daha fazla azap ver! diyecektir. Allah da: Zaten herkes için bir kat daha fazla azap vardır, fakat siz bilmezsiniz, diyecektir.*

39-) *Öncekiler de sonrakilere derler ki: Sizin bize bir üstünlüğünüz yok. O halde siz de yaptıklarınıza karşılık azabı tadın!*

40-) *Bizim âyetlerimizi yalanlayıp yani onlara karşı kibirlenenler var ya, işte onlara gök kapıları açılmayacak ve onlar, deve iğne deliğine girinceye kadar cennete giremeyeceklerdir! Suçluları işte böyle cezalandırırız!*

Bu âyette verilen örnek, "balığın kavağa tırmanması" gibi, işin imkansızlığını ortay koymak için verilmiştir.

41-) *Onlar için cehennem ateşinden döşekler, üstlerine de örtüler vardır. İşte zalimleri böyle cezalandırırız!*

42-) *İman edip de sâlih ameller işleyenlere gelince -ki hiç kimseye gücünün üstünde bir sorumluluk yüklemeyiz- işte onlar, cennet halkıdır. Onlar orada devamlı kalacaklardır.*

43-) *Cennette onların altlarından nehirler akarken, kalplerinde kinden ne varsa hepsini çıkarıp atarız. Ve onlar derler ki: "Bizi (vahiy)le buna hidayet eden Allah'a ham-*

dolsun! Allah bizi (vahiy'le) hidayete iletmeseydi kendiliğimizden hidayeti bulacak değildik. Andolsun ki Rabbimizin Resulleri hakkı getirmişler.” Onlara: İşte size cennet; yapmış olduğunuz (salih) amellere karşılık ona vâris kıldığımız diye seslenilir.

İnsanın hidayeti bulmasında her ne kadar akıl ışık olsa da, vahiy olmadan tam olarak hidayete ulaşmanın imkanı yoktur. Hidayet bulmanın en mükemmel yolu yüce Allah tarafından indirilen vahiy'dir. Ayette bulunan “Andolsun ki Rabbimizin Resulleri hakkı getirmişler.” cümlesi, Resullerin tebliğ ettikleri vahiyden başka bir hidayetin olmadığını ve hak olanın sadece Yüce Allah'tan indirilen vahiy olduğunu gösteriyor.

44-) Cennet ashâbı cehennem halkına: Biz Rabbimizin bize vadettiğini hak olarak bulduk, siz de Rabbinizin size vadettiğini hak olarak buldunuz mu? diye seslenirler. “Evet!” derler. Ve aralarından bir çağırıcı, şüphesiz Allah'ın lâneti zalimlerin üzerindedir! diye seslenir.

45-) Onlar, Allah yolundan alıkoyan yani onu yamuk gösteren zalimlerdir. Onlar ahireti de inkar ediyorlardı.

46-) İki taraf (cennetlikler ve cehennemlikler) arasında bir perde ve A'râf üzerinde de herkesi simalarından tanıyan adamlar vardır ki, bunlar henüz cennete giremedikleri halde (girmeyi) umarak cennet halkına: “Sizlere selâm olsun!” diye seslenirler.

47-) Gözleri cehennem halkına döndürülünce de: Rabbimiz! Bizi zalimler topluluğu ile beraber kılma! derler.

48-) (Yine) A'râf halkı simalarından tanıdıkları birtakım adamlara seslenerek derler ki: “Ne gücünüz ne de kibirlik taslamanız size hiçbir yarar sağlamadı.

Arafta olanlar: Kendilerine Resul ulaşmayan, Allah'ın yolundan engellenen, Allah'ın yolunun kendilerine yanlış gösterildiği, kavram kargaşasından dolayı tam olarak hidayet bulamayan ümmi insanlardır.

49-) Allah'ın, kendilerini hiçbir rahmete nail etmeyeceğine dair yemin ettiğiniz kimseler bunlar mı?” (ve cennet halkına dönerek): “Girin cennete; artık size korku yoktur ve siz üzülecek de değilsiniz” (derler).

50-) Cehennem halkı, cennet halkına: Suyunuzdan veya Allah'ın size verdiği rızıktan biraz da üzerimize akıtın! diye seslenirler. Onlar da: Allah bunları kâfirlere haram kılmıştır, derler.

51-) O kâfirler ki, dinlerini bir eğlence ve oyun edindiler yani dünya hayatı onları aldattı. Onlar, bu günleri ile karşılaşacaklarını unuttukları yani âyetlerimize karşı geldikleri için biz de bugün onları unutturuz.

52-) Gerçekten onlara, iman eden bir toplum için hidayet edici ve rahmet olarak, ilim üzere detaylandırdığımız bir kitap getirdik.

53-) Fakat onlar, onun te'vilinden başka bir şey beklemiyorlar. Te'vili geldiği (haber verdiği şeyler ortaya çıktığı) gün, önceden onu unutmüş olanlar derler ki: Doğrusu Rabbi-

mizin Resulleri hakkı getirmişler. Şimdi bizim şefaathçılarımız var mı ki bize şefaath etsinler veya (dünyaya) geri döndürülmemiz mümkün mü ki, yapmış olduğumuz amellerden başka ameller yapalım? Onlar cidden kendilerini hüsrâna soktular yani (Allah'a) iftira ettikleri şeyler kendilerinden kaybolup gitti.

54-) Şüphesiz ki Rabbiniz, gökleri ve yeri altı günde yaratan, sonra Arş'a istivâ eden, geceyi, durmadan kendisini kovalayan gündüze bürüyüp örten; güneşi, ayı ve yıldızları emrine boyun eğmiş durumda yaratan Allah'tır. Bilesiniz ki, yaratmak da emretmek de sadece O'na mahsustur. Âlemlerin Rabbi olan Allah mübarektir (bütün bereketlerin kaynağıdır.)

55-) Rabbinize boyun bükerek ve gizlice yakarın. Bilesiniz ki O, haddi aşanları sevmez.

Nebi ve Resullerin Yakarışları Sesli Değildi

Kur'anın bağlam ve bütünlüğüne baktığımızda Nebi ve Resullerin Rabbimize yapmış oldukları yakarışların sesli olmadığını görüyoruz. Yani Rabbimize yaptığımız dua ve yakarışlarımız gönülden olması gerekiyor. Dolayısıyla İslam dininde toplu bir şekilde ritüel ve sesli olarak dua yapılmaz. Sesli olarak yapılacak dua ve yakarışların içinde riya ve gösteriş vardır.

Dua aynen parmak izine benzediği için yani kişiye özel bulunduğundan dolayı sesli ve törensel olarak yapılamaz. "Bu Rabbinin Zekeriya kuluna Rahmetini hatırlatmasıdır. Hani o, Rabbine gizli bir sesle yalvarmıştı." (Meryem-3) "Rabbimize alçak gönüllülükle ve gönüllerinizin ta derinlerinden yakarın. Doğrusu O, haddi aşanları sevmez" (Âraf-55) Biz, senden önceki toplumlara da mesajlarımızı gönderdik ve onları sıkıntı ve zorluklara uğrattık ki gönülden boyun eğsinler." (En'am-42)

"Ama tarafımızdan takdir edilen bir sıkıntıya uğrattıkları zaman gönülden bağlılık göstermediler, tersine kalplerinin katılığı arttı, çünkü Şeytan bütün yaptıklarını onlara güzel gösterdi." (En'am-43) "De ki: "Eğer O bizi bu (sıkıntı)dan kurtarırsa kesinlikle şükredenlerden olacağız!" diye Allaha gönülden gizlice yalvardığınızda karanın ve denizin karanlıklarından sizi kurtaracak olan kimdir? (En'am-63) "Ey Nebi!), gönülden yalvararak ve ürpererek yüksek olmayan bir sesle sabah akşam Rabbini an yani sakın gafillerden olmayasın." (Âraf-205)

Bazen tek başına olduğu zaman insanın Rabbine sadece kendi duyacağı bir şekilde yakarmasının bir sakıncası da yoktur. Bu belki de psikolojik bir rahatlama ve önemli bir ihtiyaçtır. Birçok âyete baktığımızda insanın Rabbi ile iletişim ve diyalogunun zihinsel, duygusal ve gönülden olduğunu görüyoruz. Fakat insanın insanla ve çevreyle olan diyalogu salih amel, hayırlı üretim, aksiyoner bir hayat ve fiillerle ilgili olduğunu görüyoruz. Dolayısıyla insanın yüce Rabbi ile kendisi arasında ritüele dayanan hiçbir ibadet bulunmamaktadır. Ritüellerin tamamen insanın insanla ve çevre ile ilgili olduğunu Kur'an'dan anlamak mümkündür. Yüce Rabbimiz ritüellere değil, gönülden kendisine bağlı olmaya değer verir. Aynı şekilde yüce Allah'a gerçek anlamda bağlı olmak ritüellerle değil, salih amellerle, infak yapmakla, güzel ahlakla, bilinçli olmakla, adalet ve merhametle ilgilidir. Kur'an'a baktığımızda onlarca âyette dille söylenen şeylere değil,

kalp ve gönülde olan samimi duygulara değer verildiğini görüyoruz.

56-) (Allah tarafından) Islah edilmesinden sonra yerde fesad çıkarmayın. (Azabından) korkarak ve (rahmetini) umarak sadece ona davet edin. Muhakkak ki güzel ahlak sahiplerine Allah'ın rahmeti çok yakındır.

57-) Rüzgârları rahmetinin önünde müjdeleyici olarak gönderen O'dur. Sonunda onlar (o rüzgârlar), ağır bulutları yüklenince onu ölü bir beldeye sevkederiz. Orada suyu indirir ve onunla türlü türlü ürünler çıkarırız. İşte ölüleri de böyle çıkaracağız. Her halde bunu müzakere edersiniz.

58-) Temiz beldenin bitkisi Rabbinin (yaratılış) yasasıyla çıkar; kötü olandan ise faydasız bitkiden başka bir şey çıkmaz. İşte biz, şükreden bir toplum için âyetleri böyle detaylandırıyoruz.

Bu âyette simgesel bir anlatım tarzı mevcuttur. Yani temiz din ve inançtan fazilet, merhamet, adalet, temiz bir fitrat ve güzel bir ahlak çıkar. Yüce Allah'a iftira ve yalan bir din ve inançtan da, istismar, aldatma, ihtilaf, çirkinlik, sahtekarlık ve kötü bir ahlak çıkar.

59-) Andolsun ki Nuh'u Resul olarak kavmine gönderdik. Dedi ki: Ey kavmim! Sadece Allah'a ibadet edin, sizin ondan başka ilâhınız yoktur. Doğrusu ben, üstünüze gelecek azim bir günün azabından korkuyorum.

60-) Kavminden ileri gelenler dediler ki: Biz seni gerçekten apaçık bir sapkınlık içinde görüyoruz!

61-) Dedi ki: "Ey kavmim! Bende herhangi bir sapkınlık yoktur; fakat ben, âlemlerin Rabbi tarafından gönderilmiş bir Resulüm.

62-) Size Rabbinin mesajlarını tebliğ ediyorum, size nasihat ediyorum ve ben sizin bilmediklerinizi Allah'tan (gelen vahiy ile) biliyorum.

Kur'an'da tebliğ kavramı, Nebi değil, Resul bağlamında geçmektedir. Her Nebi yüce Allah'tan vahiy alır, vahyi tebliğ etme emrini aldığı zaman risâlet görevi başlar. Onun için hiçbir âyette tebliğ Nebi bağlamında kullanılmamıştır.

63-) Allah'ın azabından korunup da rahmete nâil olmanız ümidiyle, içinizden sizi uyaracak bir adam vasıtasıyla size bir zikir (vahiy) gelmesine şaşırдыңız mı?"

64-) Onu yalanladılar, biz de onu ve onunla beraber gemide bulunanları kurtardık, âyetlerimizi yalanlayanları da boğduk! Çünkü onlar kör bir toplum idiler.

Âyette bulunan "وَاعْرِفْنَا الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا" (Onu yalanladılar...) ile "فَكَذَّبُوهُ" (âyetlerimizi yalanlayanları...) ifadeleri muhteşem bir sistemi yani hikmeti gösteriyor. O hikmet şudur: Resul ile vahiy aynı şeydir. Resulü yalanlamak, âyetleri yalanlamak yani yüce Allah'ı yalanlamak yani vahye karşı gelmek demektir. Dolayısıyla "tekzib" (yalanlama) kelimesi onlarca âyette Allah, vahiy ve Resul bağlamında kullanılmıştır. "Tekzib" (yalanlama) hiçbir âyette Nebi bağlamında geçmemektedir.

Fülk: Yani gemi, vahiy taraftarlarını içine alan inanç sistemi demektir.

65-) Âd kavmine de kardeşleri Hüd'u (gönderdik). Dedi ki: "Ey kavmim! Sadece Allah'a ibadet edin; sizin O'ndan başka ilâhınız yoktur. Hâla Allah'a karşı bilinçli olma-

yacak mısınız?”

Kur'an'ın dilinde ve dininde “ibadet” belli ritüelleri yapmak değildir. Tüm hayatı sadece Allah'a adamak, dini Allah'a özel kılmak, yalnız vahye iman etmek, hayatın her anında Allah'ı hesaba katmak hiçbir şeyi Allah'sız yapmamak anlamına gelmektedir.

66-) Kavminden ileri gelen kâfirler dediler ki: Biz seni kesinlikle bir beyinsizlik içinde görüyoruz ve gerçekten seni yalancılardan sanıyoruz.

Âyette geçen “mele” dolu demektir. Kur'an'ın içindeki kullanımı ise, gönlü, gözü dünya malıyla dolu olan, dünya malından başka hiç bir şey görmeyen, dini sadece istismar konusu eden, Allah ile insanları aldatan din adamı anlamına gelmektedir.

67-) “Ey kavmim! dedi, bende herhangi bir beyinsizlik yoktur; fakat ben âlemlerin Rabbinin gönderdiği bir Resulüm.

68-) Size Rabbinin mesajlarını tebliğ ediyorum ve ben sizin için emin bir nasihatçıyım.

Kur'an'da emanet ve ihanet kavramları Nebi bağlamında değil, Allah, vahiy ve Resul bağlamında kullanılmıştır. Dolayısıyla Nebi ve Resulün arasında bulunan farkları bilmeyenler dinde söz sahibi olamazlar yani dinden konuşmaya hakları yoktur.

69-) Sizi uyarmak için içinizden bir adam vasıtasıyla Rabbinizden size bir hatırlatma (vahiy) gelmesine şaşırдыңız mı? Düşünün ki O sizi, Nuh kavminden sonra onların yerine getirdi ve yaratılıştta sizi güçlü kıldı. O halde Allah'ın nimetlerini hatırlayın ki kurtuluşa eresiniz.”

Hilafet Meselesi

Geçen aylarda İstanbul'da düzenlenen Gazze mitinginde kalabalıkların arasında bazı gruplar “hilafet isteriz” diye slogan attılar. Bu olay muhafazakar ve laik kesim arasında tatsız bir takım münakaşalara ve kavgalara sebep oldu. “Hilafet isteriz” çağrısına siyasi iktidar sahip çıkmadı. Siyasi iktidarda etkili ve yetkili konumda bulunanlar “hilafet gibi bir gündemimiz yoktur, biz Türkiye'de demokratik Cumhuriyeti tahkim etmek için çalışıyoruz” gibi bir açıklamada bulundular. Peki bu “hilafet” dindar ve muhafazakar kitlenin zihnine nereden düşüyor. “Hilafet isteriz” diyenler, genellikle şöyle bir imana sahiptirler. Yani bunlara göre hilafet gelirse, dünya müslümanları bu halife etrafında birleşecek, Gazze kurtulacak, iman edenler arasında birlik kurulacak, müslümanlar onur kazanacak ve güçlü bir konuma sahip olacaklardır. Kur'an'ı bilmeyen ve anlamak istemeyen muhafazakar toplum böyle bir hayale sahiptir. Günümüzde ara sıra tartışma konusu olan “Hilafet İsteriz” inanç ve ideolojisi, 1953 tarihinde Filistinli din adamı Muhammed Takıyyuddin en-Nebhani tarafından Kudüs'te kurulmuştur. Bunların nihai hedef ve idealleri hilafeti yeniden ihya etmek ve dünya müslümanlarını bunun etrafında birleştirmektir. Bunlar eylemler yapıyor, bayraklar açıyor, sloganlar atıyorlar.

Peki Bu Hilafet Meselesi Nedir?

Tarihte İlk Olarak Hilafet Nasıl Doğmuştur?

Hilafet denince genellikle manevi otorite ve dini bir kavram olduğu zannedilir.

Hilafet bir kurumun adı, halife de bu kurumu temsil eden kişidir. İslam halifesi dediğimizde, tüm dünya müslümanlarının liderliğini üstlenen kişi olarak inanılır. Peki “halife” kelimesinin kökü ve kaynağının Kur’an’da nasıl geçtiğine bir bakalım.

وَرَبُّكَ الْغَنِيُّ ذُو الرَّحْمَةِ إِنْ يَشَأْ يُدْهِبْكُمْ وَيَسْتَخْلِفْ مِنْ بَعْدِكُمْ مَا يَشَاءُ كَمَا أَنْشَأَكُمْ مِنْ ذُرِّيَةِ قَوْمٍ آخَرِينَ

“Rabbin her bakımdan sınırsız zengindir, rahmet sahibidir. Sizi başka bir kavmin soyundan getirdiği gibi, dilerse sizi giderir (yok eder) ve sizden sonra da yerinize dilediğini getirir.” (En’am-133)

Yukarıdaki âyette gördüğümüz gibi, “Halife” kelime olarak, sefein yerine geçen, halef demektir. Yani birinin yerine geçmeyi ifade eder. Önceden biri vardır, onun yerine geçen kişi halife olarak isimlendirilir.

Kur’an’da halife kelimesi iki âyette geçer.

Birinci Âyet,

...وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلٰئِكَةِ إِنِّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً (Bakara-30)

Bu ayette geçen halife yeryüzünde binlerce yıl yaşayan beşerden sonra insanın onun yerine gelmesi anlamına gelmektedir. Yani yüce Allah’ın beşere kendi ruhundan üfleyerek ilim, akıl ve mantık nimetleriyle saf bir yaratılışa sahip olan beşeri insanlık makamına çıkarmasıyla ilgilidir.

İkinci Âyet,

يَا دَاوُدُ إِنَّا جَعَلْنَاكَ خَلِيفَةً فِي الْأَرْضِ فَاحْكُم بَيْنَ النَّاسِ بِالْحَقِّ وَلَا تَتَّبِعِ الْهَوَى فَيُضِلَّكَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ إِنَّ الَّذِينَ يَضِلُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ بِمَا نَسُوا يَوْمَ الْحِسَابِ

“Ey Dâvûd! Biz seni yeryüzünde halife kıldık. İnsanlar arasında hak ile hüküm ver. Sakın hevaya uyma, yoksa seni Allah’ın yolundan saptırır. Allah’ın yolundan sapanlar için hesap gününü unutmaları sebebiyle şiddetli bir azap vardır.” (Sâd-26)

Yani ayetlerin biri Adem (a.s), diğeri Davut (a.s) ile ilgili kullanılmıştır. “Halife” kelimesi insanlar hakkında yani çoğul olarak üç ayette geçmektedir. (Âraf-69,74; Neml-62) Kur’an’da geçen halife kelimesi, bugün söz konusu edilen ve tartışılan siyasal anlamda geçmez. Yani Kur’an’da geçen “halife” kelimesinin siyasal bir anlamı bulunmamaktadır. Dolayısıyla Kur’an’da dinsel ve siyasal anlamda halife diye bir kavramdan söz edilmez. Çünkü Kur’an, bir devletin yapısını, işleyiş düzenini ve rejiminin ne olup olmadığı meselesiyle asla ilgilenmemiştir. Kur’an, devlet, siyaset, iktidar, yönetim, rejim gibi konuları teknik anlamda hiçbir şekilde mesele edinmemiştir. Bundan dolayı Resullerin vahyi tebliğ ve beyan etmekten başka görevlerinin olmadığını anlatır.

فَإِنْ حَاجُّوكَ فَقُلْ أَسْلَمْتُ وَجْهِيَ لِلَّهِ وَمَنِ اتَّبَعَنِ وَقُلْ لِلَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ وَالْأُمِّيِّينَ ءَأَسْلَمْتُمْ فَإِنْ حَاجُّوكَ فَقُلْ أَسْلَمْتُ وَجْهِيَ لِلَّهِ وَمَنِ اتَّبَعَنِ وَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلَاغُ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ

“(Ey Resul!) Seninle tartışmaya girişirlerse, de ki: “Ben, bana uyanlarla birlikte kendi özümü Allah’a teslim ettim.” Kendilerine kitap verilenlere ve ümmîlere de ki: “Siz de (Allah’a) teslim oldunuz mu?” Eğer İslâm’a girerlerse hidayete ermiş olurlar. Yok, eğer yüz çevirirlerse sana düşen şey ancak tebliğ etmektir. Allah, kullarını hak-

kıyla görendir.” (Âli İmran-20)

وَاطِيعُوا اللَّهَ وَاطِيعُوا الرَّسُولَ وَاحْذَرُوا فَإِن تَوَلَّيْتُمْ فَأَعْلَمُوا إِنَّمَا عَلَى رَسُولِنَا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ

“Allah’a itaat edin ve Resule itaat edin yani şirkten sakının. Şayet yüz çevirirseniz bilmiş olun ki, elçimize düşen sadece apaçık tebliğdir.” (Mâide-92)

مَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ وَمَا تَكْتُمُونَ

“Resulun üzerine düşen ancak tebliğdir. Allah, sizin açıkladığınızı da, gizlediğinizi de bilir.” (Mâide-99)

Resullerin vahyi tebliğ etmekten başka görevlerinin olmadığı ile ilgili âyet çoktur. Kur’an, iman edenlerin kendi aralarında, istişare yani ortak akıl çerçevesinde birbirlerine sorarak ve danışarak meselelerini çözeceklerinden söz eder.

وَالَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمْ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَمْرُهُمْ شُورَى بَيْنَهُمْ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ

“Rablerine icabet edenler ve salâtı ikame edenler yani işleri kendi aralarında şura ile olanlar ve kendilerine rızık olarak verdiklerimizden infak edenler.” (Şura-38)

فَبِمَا رَحْمَةٍ مِنَ اللَّهِ لِنْتَ لَهُمْ وَلَوْ كُنْتَ فَظًّا غَلِيظَ الْقَلْبِ لَانْفَضُّوا مِنْ حَوْلِكَ فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاسْتَغْفِرْ لَهُمْ وَشَاوِرْهُمْ فِي الْأَمْرِ فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ

“(Ey Nebi!) Allah’ın rahmeti sayesinde sen onlara karşı yumuşak davrandın. Eğer kaba, katı yürekli olsaydın, onlar senin etrafından dağılıp giderlerdi. Artık sen onları affet. Onlar için Allah’tan bağışlama dile.(Dünya) işi konusunda onlarla müşavere et. Bir kere de karar verip azmettin mi, artık Allah’a tevekkül et, (ona dayanıp güven). Şüphesiz Allah, tevekkül edenleri sever.” (Âli İmran-159)

Yani Kur’an’da, siyasal anlamda halifeden, halifelikten, devletten, siyasetten, siyasetinin yapısından, devletin rejiminden ve yönetim sisteminden bahsedilmez. Şimdi, son vahyin tarihinde veya siyaset geleneğinde halife kelimesinin nerde ve nasıl kullanıldığına bir bakalım. Nebi (a.s) vefat ettikten sonra onun yerine geçen kişi Ebubekir olmuştur. Yani “halife” kelimesini ilk kullanan kişi Ebubekir’dir.

İşin bilincinde olan Ebubekir, halifetullah yani Allah’ın halifesi gibi bir tabir kullanmamıştır. Ebubekir “halifetu resulillêh” Allah Resülünün halifesi tabirini daha uygun bulmuştur. Çünkü Allah’ın temsilciliğini veya vekilliğini değil, ümmetin başına lider olarak geçtiğini biliyordu. Yani buradaki halifelik, manevi ve dini değil, halkın dünya ile ilgili sorunlarını çözmek anlamına gelmektedir. Dolayısıyla Ebubekir’in vahyi tebliğ ve dini bir misyonu bulunmamaktadır. Buradan anlaşılıyor ki, hilafet dini bir liderlik değil, siyasi ve dünyevi bir liderliktir. Ömer onun yerine geçtiğinde bir ara “halifetu halifeti resulillêh” tabirini kullanmıştır. Yani “Allah Resülünün halifesinin halifesi” demektir. Fakat bu uzun bir tabir olduğu için daha sonra, “emirul müminin” “müminlerin lideri” vasfını tercih etmiştir. Ama her nedense, içeriğinde Allah’a halifelik veya onun yeryüzü temsilciliğini üstlenme gibi bir anlam bulunmamasına rağmen, son vahyin tarihinde halifelik, kelim ve akaid kitaplarında imamet başlığı altında inançla ilgili yer almıştır. Aslında Nebi (a.s) in vefatından sonra yapılan halife seçimi, Arapların kabile anlayışı çerçevesinde şekillenmiş bir olaydır. Ancak dört hali-

fenin Kureyş'ten seçilmesi, siyaset ve otorite açısından Kureyşin, devleti idare etmede Medine halkından daha etkili, daha cesur ve yetkin olduğunu gösteriyor. Gerçekten de yumuşak bir ahlak ve naif bir karaktere sahip olan Medineli ensarın, devleti Mekkeli Muhacirler gibi disiplinli bir yönetim sergilemesi mümkün değildi. İslam dininin ilk fedaileri olmaları ve sert bir tabiata sahip bulunmaları yüzünden Kureyş, Medineli ensarın yönetimine ve idare sistemine kolay kolay boyun eğmeyecekti. Bundan dolayı Medineli ensar, siyasette ve devlet idaresinde hiç bir zaman etkileri olmamıştır. Çünkü Kureyş hakimiyet ve siyaset açısından daha otoriter bir anlayışa sahipti.

Peki Ebubekir'den Sonra Ne Oldu?

Ebubekir vefat etmeden önce Ömer'i halife olarak atadı. Ömer ise altı kişilik bir şura meclisine, benden sonra aranızda bir halife seçin dedi. Bu şura meclisi şu isimlerden oluşuyordu. "Ali bin Ebi Talip, Osman bin Affan, Abdurrahman b. Avf, Sa'd b. Ebî Vakkâs, Zübeyr b. Avvâm ve Talha b. Ubeydullah'tı. Bu altı kişilik şura meclisi, Osman bin Affanı halife olarak seçti. Osman katledilince de isyankarlar tarafından Ali halife seçildi. Ali vefat ederken, "ben yerime halife tayin etmiyorum" dedi. Yani "siz bu konuda kimi uygun görürseniz, onu seçin" dedi. Ali, yerine oğlu Hasan'ı tayin etmemekle, muhtemelen sonu gelmez iktidar kavgalarına çocuklarını bulaştırmamak içindi. Aynı zamanda kendisinden sonra sanki babadan oğula geçecek bir saltanat geleneğine ön ayak olmak istememiş de olabilir. Çünkü Ali bin Ebi Talip, Muaviye, Hariciler ve Nebi (a.s) in eşi Aişe ile yaptığı savaşlarda bu işin yıkıcı ve yıpratıcı olduğunu gördüğünden dolayı çocuklarını bu işten uzak tutmak istiyordu.

İlk dört halife bu şekilde seçildi. İlk dört halifeden sonra Ali'nin oğlu Hasan'ın etrafında bir birlik ve ittifak oluştu. Hasan halife olarak seçildi. Ama Muaviye baskı ile halifeliği onun elinden gasbetti. Yani kan dökülmemesi için Hasan hilafetten feragat etmek zorunda kaldı. Muaviye de kılıç zoruyla halktan biat alarak "halifetullah" unvanını kullanmaya başladı. Ayrıca halife olduğu yıla da birlik yılı adını verdi. Kılıç zoruyla iktidarını kuran Muaviye "halifetullah" unvanıyla saltanatına dini bir kılıf geçirdi. "Ben Allah'ın temsilcisiyim" dedi. Dolayısıyla iktidarı boyunca "halifetullah" "Allahın halifesi" unvanı şöyle bir anlayış ortaya çıkardı. "Bize niye karşı geliyor ve itiraz ediyorsunuz? "Sizin başınıza geçmemiz Allah'ın takdiriyle olmuştur" Emeviler, kader inancını bu şekilde ihdas ettiler ve halka da böyle dikta ettiler. Daha sonraki yıllarda da kader anlayışını hadisler vasıtasıyla imanın şartları arasına soktular. Dolayısıyla Emevilerin saltanatının özeti şudur.

"Memnuniyetinizi bize, şikayetinizi Allah'a yapın." Çünkü Emeviler, bir sıkıntı ve bir şikayet olduğunda, doğrudan ilahi takdiri ve ilahi yazgıyı gündeme getiriyorlardı. Fakat bir başarı ve muvaffakiyet olduğunda, kendilerinden bilinmesini istiyorlardı. Nihayet Muaviye kendi iktidarı biterken, oğlunu yerine halife olarak atadı. Evet saltanat dönemi Emevilerle başladı. Din konusunda, halifenin dindarlığı konusunda, dini görevler ve ibadetler konusunda Emevilerin çok hassas olduklarını söyleyemeyiz. Çünkü Emevilerin kanında Arap ırkçılığı ve hamaseti hakimdi, halifeliği de bir Arap egemenliği olarak gördükleri için, buna dini ve manevi bir motif katmak yani dini

şeylerle süslemek yerine, doğrudan doğruya baskı ile elde ettikleri hilafeti “Allah’ın takdiri böyleydi, yazgı böyle tecelli etti. “Bir takdiri ilahi olarak başınıza geçtik” diyorlardı. Emevilerin idaresi bitti. Abbasiler devri başladı. Abbasiler, Emevilerin toplum üzerinde yarattığı olumsuz bakış açısının da avantajını kullanarak, hilafet makamına layık kişilermiş gibi karşılandılar. Oysa kendileri de en az Emevi hükümdarları kadar oyun ve eğlenceye düşkün, eyyamcı yani gününü gün eden, her türlü günaha meyilli, dünyevileşmeye oldukça yatkın olduklarını gösterdiler. Abbasi hükümdarları “halifetullah” yani Allah’ın halifesi unvanıyla da yetinmediler. Kendilerine “zillullahi fil arz” sıfatını eklediler. Yani kendilerini “Allah’ın yeryüzündeki gölgesi” olarak gösterdiler.

Abbasi halifeleri kendilerine daha başka sıfatlar da eklediler.

Sonuç olarak: İlk dört halifenin üçünün nasıl öldürüldüğünü, Ali ve Muaviye arasında olan sıffin savaşı, Ali ve Hariciler arasında meydana gelen Nehravan savaşı, Ali ve Aişe arasında Basrada yapılan ve adına cemel vakası denilen savaş, Harre ve Kerbela vahşeti gibi birçok olay gösteriyor ki, uygulamada hiçbir zaman hiçbir halifenin etrafında birleşme olmamıştır. Yani son vahyin tarihinde hilafetin birleştirici gücü hiçbir zaman olmamıştır. Bırakın hilafetin birleştirici gücünü, iman edenler arasında bile hiçbir zaman bir ittifak ve birlik kurulmamıştır. Dolayısıyla doğumundan Osmanlı’nın yıkılışına kadar hilafet hiçbir zaman toparlayıcı ve derleyici bir işlem görmemiştir.

70-) Dediler ki: Sen bize tek Allah’a kulluk etmemiz ve atalarımızın ibadet etmekte olduklarını bırakmamız için mi geldin? Eğer doğru söyleyenlerden isen, bizi tehdit ettiğin (azabı) bize getir.

71-) (Hûd) dedi ki: “Üzerinize Rabbinizden bir rics yani bir gazap vuku bulmuştur. Haklarında Allah’ın hiçbir delil indirmedigi, sadece sizin ve atalarınızın taptığı (batıl) isimler hususunda benimle tartışıyor musunuz? Bekleyin öyleyse, şüphesiz ben de sizinle beraber bekleyenlerdenim!”

72-) Onu ve onunla beraber olanları rahmetimizle kurtardık ve âyetlerimizi yalanlayan yani mümin olmayanların kökünü kestik.

73-) Semûd kavmine de kardeşleri Salih’i (gönderdik). Dedi ki: Ey kavmim! Sadece Allah’a kulluk edin; sizin O’ndan başka ilâhınız yoktur. Size Rabbinizden bir kanıt gelmiştir. O da, size bir delil olarak Allah’ın şu devesidir. Onu bırakın, Allah’ın arzında yesin, (içsin); ona kötülükle dokunmayın; sonra sizi elem verici bir azap yakalar.

74-) (Allah’ın) Âd kavminden sonra sizi halifeler kıldığını ve yeryüzüne sizi yerleştirdiğini hatırlayın: Onun düzlüklerinde saraylar yapıyorsunuz, dağlarında evler yontuyorsunuz. Artık Allah’ın nimetlerini hatırlayın da yeryüzünde bozguncular olarak karışıklık çıkarmayın.

75-) Kavminden ileri gelen ve büyüklük taslayanlar, içlerinden mustaz’aflara (güçsüz bırakılanlara) dediler ki: Siz Salih’in, Rabbi tarafından (Resul olarak) gönderildiğini biliyor musunuz? Onlar da şüphesiz biz onunla ne gönderilmişse iman edenlerdeniz, dediler.

76-) Büyüklük taslayanlar “Biz de sizin iman ettiğinizi inkar edenleriz.” dediler.

77-) *Derken o dışı deveyi ayaklarını keserek öldürdüler ve Rablerinin emrinden dışarı çıktılar da: Ey Salih! Eğer sen gerçekten Resullerden isen bizi tehdit ettiğin azabı bize getir, dediler.*

78-) *Bunun üzerine onları o sarsıntı yakaladı da yurtlarında diz üstü çökmüş vaziyette kaldılar.*

Bu âyette şiddetli sarsıntı, deprem “(racfe)” olarak tavsif edilen ilahi azap, yine Semud kavmi ile ilgili diğer bazı âyetlerde “tâğiye” (Hakka- 5) “sayha” (Hicr-83) ve “sâika” (Fussilet - 17) kelimeleri ile ifade edilmiştir. Bir tek hadisenin “tâğiye” son derece şiddetli deprem” “racfe” “şiddetli yer yasıntısı” “sâika” “yıldırım” ve “sayha” “şiddetli çığlık veya gürültü” kelimeleriyle dört ayrı şekilde ifade edilmiş olması, bazıları tarafından Kur’an’da çelişki bulunduğu iddiasına sevk etmiştir. Halbuki dikkatli bir şekilde bakıldığında her dört kelimenin aynı anlama geldiği görülecektir.

79-) *Salih o zaman onlardan yüz çevirdi ve şöyle dedi: Ey kavmim! Andolsun ki ben size Rabbimin mesajlarını tebliğ ettim ve size nasihat ettim; fakat siz nasihat edenleri sevmiyorsunuz, dedi.*

80-) *Lût’u da (Resul olarak gönderdik). Kavmine dedi ki: “Âlemlerde (insanlar içinde) sizden önce hiç kimsenin yapmadığı fuhuşu mu yapıyorsunuz?”*

81-) *Çünkü siz, şehveti tatmin için kadınlardan başka şehvetle erkeklere yanaşıyorsunuz. Doğrusu siz müsrif bir toplumsunuz.*

82-) *Kavminin cevabı: Onları (Lût’u ve taraftarlarını) memleketinizden çıkarın; çünkü onlar fazla temizlenen insanlarmış! demelerinden başka bir şey olmadı.*

83-) *Biz de onu ve karısından başka ailesini kurtardık; çünkü karısı geride kalanlardan idi.*

84-) *Üzerlerine (taş) yağmuru yağdırdık. Bak ki suçluların sonu nasıl oldu!*

85-) *Medyen’e de kardeşleri Şuayb’ı (gönderdik). Dedi ki: Ey kavmim! Sadece Allah’a kulluk edin, sizin için ondan başka ilâh yoktur. Andolsun size Rabbinizden apaçık bir delil gelmiştir; artık ölçüye ve mizâna vefa gösterin, insanların eşyalarını eksik vermeyin. İslah edilmesinden sonra yeryüzünde bozgunculuk yapmayın. Eğer müminler iseniz bunlar sizin için daha hayırlıdır.*

86-) *Tehdit ederek, iman edenleri Allah yolundan alıkoyarak ve o yolu yamuk göstererek öyle her yolun başında oturmayın. Düşünün ki siz az idiniz de O sizi çoğalttı. Bakın ki, bozguncuların sonu nasıl olmuştur!*

87-) *Eğer içinizden bir grup benimle gönderilene iman eder, bir grupta iman etmezse, Allah aramızda hükmedinceye kadar bekleyin. O hakimlerin en hayırlısıdır.*

88-) *Kavminden ileri gelen kibirliler dediler ki: “Ey Şuayb! Seni ve seninle beraber iman edenleri yurdumuzdan kesinlikle çıkaracağız veya milletimize döneceksiniz” (Şuayb): Biz istemesek de mi? dedi.*

89-) *Doğrusu Allah bizi ondan kurtardıktan sonra tekrar sizin milletinize dönersek yalan yere Allah’a iftira etmiş oluruz. Rabbimiz Allah (iradelerimize ipotek koyarak) dile-*

miş başka, yoksa ona geri dönmemiz bizim için olacak şey değildir. Rabbimizin ilmi her şeyi kuşatmıştır. Biz sadece Allah'a tevekkül ederiz. Rabbimiz! Bizimle kavmimiz arasında hakkı ortaya çıkar. Sen hakkı ortaya çıkaranların en hayırlısısın.

90-) Kavminden ileri gelen kâfirler dediler ki: Eğer Şuayb'a tâbi olursanız o takdirde siz mutlaka hüsranda kalanlardan olursunuz.

91-) Derken o şiddetli sarsıntı onları yakalayiverdi de yurtlarında diz üstü çökmüş vaziyette sabahladılar.

92-) Şuayb'ı yalanlayanlar sanki yurtlarında hiç oturmamış gibiydiler. Asıl hüsrana uğrayanlar Şuayb'ı yalanlayanlar oldu.

93-) Şuayb, onlardan yüz çevirdi ve dedi ki: "Ey kavmim! Ben size Rabbimin mesajlarını tebliğ ettim ve size nasihat verdim. Artık kâfir bir kavme nasıl acırım!"

94-) Biz hangi ülkeye bir Nebi'yi (Resul) olarak gönderdiysek, oranın halkını, boyun eğsinler diye mutlaka felaketlerle ve sıkıntılarla yakalamışızdır.

95-) Sonra kötülüğü değiştirip yerine güzellik getirdik. Nihayet çoğaldılar ve: "Atalarımız da böyle sıkıntı ve sevinç yaşamışlardı" dediler. Biz de onları, farkında olmadan ansızın yakalayiverdik.

96-) O (Resullerin gönderildiği) ülkelerin halkı (vahye) iman etseler ve bilinç sahibi olsalar, elbette onların üzerine gökten ve yerden nice bereket kapıları açardık, fakat yalanladılar, biz de kazandıkları (şirk) yüzünden onları yakalayiverdik.

97-) Yoksa o ülkelerin halkı geceleyin uyurlarken kendilerine azabımızın gelmeyeceğinden emin mi oldular?

98-) Ya da o ülkelerin halkı kuşluk vakti oynayıp eğlenirken kendilerine azabımızın gelmeyeceğinden emin mi oldular?

99-) Allah'ın planından emin mi oldular? Fakat hüsrana uğrayan topluluktan başkası, Allah'ın planından emin olamaz.

Ayette geçen plan, Yüce Allah'ın göklerde ve yeryüzünde var etmiş olduğu değişmez yasadır.

100-) Önceki halkından sonra yeryüzüne vâris olanlara hâla şu gerçek belli olmadı mı ki: Eğer biz dileseydik onları da günahlarından dolayı musibetlere uğrattırдық! Biz onların kalplerini mühürleriz de onlar (hakkı) işitmezler.

101-) İşte o ülkeler... Onların haberlerinden bir kısmını sana anlatıyoruz. Andolsun ki, Resulleri onlara apaçık delillerle gelmişlerdi. Fakat önceden yalanladıkları (hakka) iman edecek değillerdi. İşte kâfirlerin kalplerini Allah böyle mühürler.

102-) Onların çoğunda, sözünde durma diye bir (mertlik) bulamadık. Gerçek şu ki, onların çoğunu fasık bulduk.

103-) Sonra onların ardından Musa'yı âyetlerimizle Firavun'a ve ileri gelenlerine

çıkardık da onlar (âyetlere) zulmettiler; ama, bak ki, bozguncuların sonu nasıl oldu!

104-) Musa dedi ki: “Ey Firavun! Ben âlemlerin Rabbi tarafından gönderilmiş bir Resulüm.

105-) Allah hakkında haktan başkasını söylememem bir görevdir. Size Rabbinizden apaçık bir delil getirdim; artık İsrailoğullarını benimle gönder!”

Din ve hüküm olarak vahiy’den başka kaynak olmadığı ve Resullerin vahiy’den başka bir şey ortaya koyamayacaklarına dair yukarıdaki âyet çok güzel bir delildir. Dolayısıyla manevi açıdan ağır bir sorumluluk ve vebal altına girmek için dinden konuşanların vahiyden başka bir şey anlatmamaları gerekiyor. Bu açıklamadan sonra 105.âyeti Musa (a.s)’ın dilinden bir daha okuyalım.

Kıraat Farklılığı

Yukarıdaki âyet şu şekilde de okunmuştur. “حَقِيقٌ عَلَيَّ أَنْ لَا أَقُولَ عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقُّ (Allah hakkında haktan başkasını söylememem benim üzerime bir görevdir.)” Yani bu kıraate göre, عَلَيَّ, عَلَيَّ, oluyor. “Haktan başkasını söylememem üzerime bir görevdir.

106-) Firavun dedi ki: Eğer bir delil getirdiysen yani gerçekten doğrulardan isen onu getir bakalım.

107-) Bunun üzerine Musa esasını attı. O hemen apaçık bir ejderha oldu.

108-) Elini (koynundan) çıkardı. Birdenbire o da bakanlara bembeyaz oldu.

109,110-) Firavun’un kavminden ileri gelenler dediler ki: Bu çok âlim bir sihirbazdır. Sizi yerinizden (yurdunuzdan) çıkarmak istiyor. Ne emrediyorsunuz?

111,112-) Dediler ki: Onu da kardeşini de beklet; şehirlere toplayıcılar gönder. Bütün âlim sihirbazları sana getirsinler

113-) Sihirbazlar Firavun’a geldi ve: Eğer galip gelen biz olursak, bize kesin bir mükafat var değil mi? dediler.

114-) Firavun: Evet hem de siz mutlaka benim en yakınlarımdan olacaksınız, dedi.

115-) Sihirbazlar, Ey Musa! Sen mi atacaksın, yoksa (ilk) atanlar biz mi olalım? dediler.

116-) “Siz atın” dedi. Onlar atınca, insanların gözlerini sihirlediler, onları korkuttular ve azim bir sihirle geldiler.

117-) Biz de Musa’ya, “Asamı at!” diye vahyettik. Bir de baktılar ki bu, onların uydurduklarını yakalayıp yutuyor.

Âyette mecazi bir anlatım tarzı mevcuttur. Musa (a.s) Firavun’un sihirbazlarını yani din adamlarını vahiy’le mağlup ediyor. Vahiy, uydurdukları yalan ve iftiraları yani rivayetler şirkini yerle bir ediyor. (Yunus-82) Yüzlerce âyet şâhittir ki, Resullerin tek bir görevi vardır. O da indirilen vahyi tebliğ ve onun önderliğinde mücadele

etmek.

118-) *Böylece hak ortaya çıktı yani onların yapmakta oldukları şeylerin batıl olduğu anlaşıldı.*

119-) *(İşte Firavun ve kavmi) orada mağlup oldular ve küçülerek geri döndüler.*

120-) *Sihirbazlar ise secde ettiler.*

121,122-) *“Musa ve Harun’un Rabbi olan âlemlerin Rabbine iman ettik” dediler.*

Sihirbazlar alınlarını yere koyarak secde etmediler. Onların secde etmesi, kayıtsız şartsız yüce Allah’a teslim olmalarıdır. Yani 121 ve 122. âyette söyledikleri şey onların ebedi secdesi oldu. Sihirbazların “Alemlerin Rabbine iman ettik” dedikten sonra, “Musa ve Harun’un Rabbine” demelerinin sebebi, Firavun’un kendini “ilah ve rab” olarak gösterdiğinden dolayıdır. Sihirbazlar yanlış anlaşılmamak yani şirk ihtimaline karşı burada çok ince ve hassas bir hareket sergiliyorlar. Yani “Ey Firavun! Biz senin uydurma rab ve ilahlığına değil, Musa ve Harun’un hak olan Rabbine ve ilâhına iman ediyoruz, sakın kendine bir pay çıkarmayasın” demek istemişlerdir. Dolayısıyla Firavun’a ve müşrik kavmine karşı net bir inanç ve mesaj ortaya koydular.

123-) *Firavun dedi ki: “Ben size izin vermeden ona iman mı ettiniz? Bu, hiç şüphesiz şehirde, halkını oradan çıkarmak için yaptığımız bir plandır. Ama yakında (başınıza gelecekleri) bileceksiniz!”*

124-) *Mutlaka ellerinizi ve ayaklarınızı çaprazlama keseceğim, sonra da hepinizi asacağım!”*

125,126-) *Onlar: Biz zaten Rabbimize döneceğiz. Sen sadece Rabbimizin âyetleri bize geldiğinde onlara iman ettiğimiz için bizden intikam alıyorsun. Rabbimiz! Üzerimize sabır boşalt ve bizi Müslüman olarak vefat ettir, dediler.*

Âyet, sihirbazların Musa (a.s) ın gösterdiği mucizeye değil, âyetlere iman ettiklerini açık olarak göstermektedir. Zaten yüce Allah, insanların irade ve akıllarını olağanüstü olaylarla zorla imana yönlendirmez.

127-) *Firavun’un kavminden ileri gelenler dediler ki: Musa’yı ve kavmini, seni ve ilâhlarını bırakıp yeryüzünde bozgunculuk çıkarsınlar diye mi (serbest) bırakacaksın? (Firavun): “Biz onların oğullarını öldürüp, kadınlarını diri bırakacağız. Elbette biz onların üstünde kahredici bir güce sahibiz. dedi.*

Kıraat Farklılığı

Âyette bulunan **وَيَذَرَكْ وَالْهَتَاكَ** (seni ve ilâhlarını bırakıp) kelimesini, şu şekilde okuyan kıraat âlimleri olmuştur. **وَيَذَرَكْ وَالْهَتَاكَ** (seni ve ilâhlığını bırakıp) Kur’an’ın bağlamına baktığımızda bu kıraatın daha doğru olduğunu görüyoruz. Çünkü Firavun kendisinden başka bir ilâh kabul etmiyordu. (Kasas-38)

128-) *Musa kavmine dedi ki: “Allah’tan yardım isteyin ve sabredin. Şüphesiz ki yeryüzü Allah’ındır. Kullarından dilediğini ona vâris kılar. Akıbet bilinç sahiplerinindir”*

129-) Onlar da, sen bize (Resul olarak) gelmeden önce de geldikten sonra da bize eziyet edildi, dediler. (Musa), “Umulur ki Rabbiniz düşmanınızı yok eder ve onların yerine sizi yeryüzünde halifeler kılar da (O) nasıl hareket edeceğinize bakıyor” dedi.

130-) Andolsun ki, biz de Firavun ailesini ders alsınlar diye senelerce (kuraklık ve ürün kıtlığı ile yakalay) verdik.

131-) Onlara bir güzellik (bolluk) gelince, “Bu bizim hakkımızdır” dediler; eğer kendilerine bir kötülük isabet ederse Musa ve onunla beraber olanların uğursuzluğu sayarlardı. Bilesiniz ki, onlara gelen uğursuzluk Allah’ın yasasında olandır, fakat onların çoğu bunu bilmezler.

132-) Dediler ki: “Bizi sihirlemek için ne delil getirirsen getir, biz sana iman edecek değiliz.”

133-) Biz de detaylandırılmış âyetler olarak onların üzerine tufan, çekirge, kımlı, kurbağalar ve kan gönderdik; yine de kibirlendiler ve suçlu bir toplum oldular.

Âyette geçen tûfân, kuraklık, sel, dolu, fırtına ve kasırga gibi felaketler.

Cerâde: Devletin üzerine çöken ve aynen çekirgeler gibi millî geliri talan eden haramzadeler.

Dafadia: Açlıktan karnı kurbağalar gibi vıraklayan mazlum halk.

Gummele: Haşarat gibi kalitesiz ürünlerle beslenen yani bir parazit gibi görülen halk.

Dem: Kan, intiharlar, cinayetler, terör ve anarşist olayların alabildiğine çoğalması anlamına gelmektedir. (En doğrusunu Allah bilir.)

134-) (Azap) pisliği üzerlerine çökünce, “Ey Musa! sana verdiği söz gereği, bizim için Rabbinin davet et; eğer bizden (azap) pisliğini kaldırırsan, mutlaka sana iman edeceğiz ve andolsun İsrailoğullarını seninle beraber göndereceğiz” dediler.

135-) Biz, ulaşacakları bir müddete kadar onlardan azap (pisliğini) kaldırıncaya hemen sözlerinden dönüverdiler.

136-) Biz de âyetlerimizi yalanlamaları yani onlardan gafil kalmaları sebebiyle hakettikleri cezayı verdik yani onları denizde boğduk.

137-) Hor görülüp ezilmekte olan o kavmi (İsrailoğullarını) da, içini bereketle doldurduğumuz yerin doğu taraflarına ve batı taraflarına mirasçı kıldık. Sabırlarına karşılık Rabbinin İsrailoğullarına verdiği söz en güzel bir şekilde tamamlandı Firavun ve kavminin yapmakta olduklarını ve yükselttiklerini de yerle bir ettik.

138-) İsrailoğullarını denizden geçirdik, orada kendilerine özel birtakım putlara saygı gösteren bir topluma rastladılar. Bunun üzerine: Ey Musa! Onların ilâhları olduğu gibi, sen de bizim için bir ilah kıl! dediler. Musa: Gerçekten siz cahillik yapan bir toplumsunuz, dedi.

139-) Şüphesiz bunların içinde buldukları (din) bir yıkımdır ve yapmakta oldukları

da batıldır.

140-) Allah sizi âlemlerden farklı kılmışken ben size Allah'tan başka bir ilâh mı arayayım? dedi.

141-) Hatırlayın ki, size azabın en kötüsünü yapan Firavun'un ailesinden sizi kurtardık. Onlar oğullarımızı etkisizleştiriyorlar, kadınlarımızı diri bırakıyorlardı. İşte bunda size Rabbiniz tarafından azim bir sınama vardır.

Yani Allah'ın sizi kurtarmasında büyük bir hayır ve nimet vardır. Firavun'un zulmünde değil.

142-) Musa'ya otuz gece vade verdik ve ona on gece daha ilâve ettik; böylece Rabbinin tayin ettiği vakit kırk gece ile tamam oldu. Musa, kardeşi Harun'a dedi ki: Kavminin içinde benim temsilcim ol ve ıslah et, yani sakın bozguncuların yoluna tâbi olma.

143-) Musa tayin ettiğimiz vakitte (Tûr'a) gelip de Rabbi onu konuşturunca "Rabbim! Bana (kendini) göster; seni göreyim!" dedi. (Rabbi): "Sen beni asla göremezsin. Fakat şu dağa bak, eğer o yerinde durabilirse sen de beni göreceksin!" buyurdu. Rabbi o dağa tecelli edince onu paramparça etti, Musa da baygın olarak yığıldı kaldı. Ayılınca dedi ki: Sen sübhansın, (seni noksan sıfatlardan tenzih ederim), ben sana tevbe ettim. Ben müminlerin ilkiyim.

Ne bu dünyada nede ahirette yüce Allahı gözle görmek mümkün değildir. Çünkü âyette geçen لَنْ تَرَانِي kelimesindeki "len" edatı te'kidî nefyî istikbâl olup beni görmeyi mümkün değildir. Dolayısıyla ne bugün nede gelecekte beni asla göremezsin anlamına gelmektedir.

144-) Allah Ey Musa! dedi, ben mesajlarımla ve kelâmımla seni insanlara (Resul olarak) seçtim. Sana verdiğimi al ve şükredenlerden ol.

145-) Öğüt olarak ne varsa, her şey için detaylandırma olarak hepsini Musa için levhalarda yazdık. (Ve dedik ki): Bunları kuvvetle tut, kavmine de onu en güzel şekilde almalarını emret. Yakında size, fasıkların yurdunu göstereceğim.

Ayetin başındaki cümle şu şekilde de okunabilir: Biz ona levhalarda her şeyden bir öğüt ve her şeyi detaylı bir şekilde yazdık.

146-) Yeryüzünde haksız yere böbürleneni âyetlerimden uzaklaştıracağım. Onlar bütün âyetleri görseler de iman etmezler. Rüşt yolunu görseler onu yol edinmezler. Fakat azgınlık yolunu görürlerse, hemen ona saparlar. Bu durum, onların âyetlerimizi yalanlamalarından ve onlardan gafil olmalarından ileri gelmektedir.

Fahrettin Razi gibi Sünnî alimlerin bir çoğu bu âyetten hareketle Allah'ın bazı insanları iman etmekten alıkoyacağı fikrini savunmuşlardır. Halbuki âyetteki "uzaklaştıracağım" sözü gelecek zamana yöneliktir. Yani Allah "âyetlerinden uzaklaştırma" ediminden önce bu müstekbirlerin hakkı inkar ettiklerini bildirmiş ve onları "yeryüzünde haksız yere büyüklük taslayanlar" ve "sapkınlığın yolunu görseler onu hemen kendilerine yol edinirler" diye tavsif etmiştir. Bu tavsifler müstekbirlerin daha önceden inkar etmiş olduklarını göstermektedir. Şu halde, Allah'ın "âyetlerinden uzaklaştırma"

sözü, onları mü'min iken küfre döndürmek veya iman etmelerine engel olmak anlamına gelmez. Diğer bir deyişle, yüce Allah'ın, "yeryüzünde haksız yere büyüklük taslayanları ayetlerimden uzaklaştıracağım" sözü, onları tekebbür veya küfürlerine mukabelede bulunmanın, karşılık vermenin ifadesidir. Kaldı ki, eğer Allah onları iman etmekten alıkoysaydı, o takdirde, Kur'an'da, "Öyleyse onlara ne oluyor ki iman etmiyorlar" (İnşikak-20) "Hal böyle iken onlara ne oluyor da hala öğüt almaya yanaşmıyorlar" (Müddessir- 49) ve "İnsanların iman etmelerini" Allah bir beşeri mi Resul olarak gönderdi demelerinden başka bir şey alıkoymadı" (İsra-94) demenin ne anlamı kalırdı. Netice itibarıyla Bu âyeti sünnilerin anladığından farklı bir şekilde anlamak daha doğru oluyor.)

147-) *Halbuki âyetlerimizi ve ahirete kavuşmayı yalanlayanların amelleri boşa çıkmıştır. Onlar, yapmakta oldukları amellerden başka bir şey için mi cezalandırılırlar!*

148-) *Tûr'a giden Musa'nın arkasından kavmi, zinet takımlarından, böğürebilen bir buzağı heykelini (ilah) edindi. Görmediler mi ki o, onlarla ne konuşuyor ne de onlara hidayet yolunu gösteriyor? Onu (ilâh) edindiler ve zalimler oldular.*

149-) *Pişman olup da (buzağı) ellerinde kalınca yani sapmış olduklarını görünce dediler ki: Eğer Rabbimiz bize merhamet etmez ve bizi bağışlamazsa mutlaka hüsrana uğrayanlardan olacağız!*

Kıraat Farklılığı

"وَيَغْفِرُ لَنَا" (ve mağfiret etmezse) ve "يَرْحَمْنَا" (merhamet etmez) kelimeleri şu şekilde de okunmuşlardır. "وَتَغْفِرُ لَنَا" (ve mağfiret etmezsen) ve "تَرْحَمْنَا" (merhamet etmezsen) yani noktalamalardan kaynaklanan bir mana değişikliği oluyor. Âyetin meâli şu şekilde değişiyor. "Pişman olup da (buzağı) ellerinde kalınca yani sapmış olduklarını görünce dediler ki: Rabbimiz! Bize merhamet etmezsen ve bize mağfiret etmezsen mutlaka hüsrana uğrayanlardan olacağız.)

150-) *Musa, kızgın ve üzgün bir halde kavmine dönünce: "Benden sonra arkamdan ne kötü işler yapmışsınız! Rabbinizin emrini (beklemeyip) acele mi ettiniz?" dedi. Levhaları attı ve kardeşinin başını tutup kendine doğru çekmeye başladı. (Kardeşi): "Annemin oğlu! Bu toplum beni cidden zayıf gördüler ve nerede ise beni öldüreceklerdi. Sen de düşmanları bana güldürme ve beni bu zalim toplumla beraber kılma!" dedi.*

Kutsal kitap elimizde olsa bile , onu geçersiz kıldıktan sonra, Tanrı'nın yasasına sahip olduğumuzu söylememiz yanlıştır. Aynı biçimde, Musa ilk levhaları kırduğunda, öfke ile elinden bıraktığı ya da kırduğu şey Tanrı'nın sözü değildi (çünkü, Musa ve Tanrı sözü hakkında böyle bir kuşkuyu kim taşıyabilir?) Musa yalnızca, Yahudilerin Tanrı'ya itaat etme yükümlüğünü üstlendikleri anlaşma orada yazılı olduğu için eskiden kutsal olan taşları yere bıraktı. Ama artık o taşların hiçbir kutsallığı yoktu. Çünkü Yahudiler, buzağıya tapınarak, bu anlaşmayı geçersiz kılmışlardı. İkinci levhalar da, aynı nedenle, anlaşma sandığıyla yok olabildi. Demek ki, Musa'nın özgün metinlerinin yok oluşu, elimizde bulunan ve önceki bölümlerde sözünü ettiğimiz kitapların kaderinden daha şartırtıcı değil. Çünkü tanrısal anlaşmanın gerçek özgün metni ve tüm metinlerin en

kutsalı bile, bütünüyle yok olabildi. Öyleyse, bizi dinsizlikle suçlamayı kessinler. Tanrı sözüne karşı hiçbir şey söylemedik ve onu kirletmedik. Haklı bir öfke duymayı becerebilirlerse, yaptıkları kötülüklerle Antlaşma Sandığı'nı, Tapınağı, Tanrı yasasını ve kutsal olan her şeyi çiğneyip yozlaştıran eskilere yöneltsinler onu. Havarî'den Korintlilere İkinci Mektupta dendiği gibi, mürekkeple değil ama Tanrı'nın ruhuyla, taş levhalar üstüne değil ama yüreğin levhalarına yazılmış tanrı mektubu içlerindeyse, yazıya tapınmayı ve onun için böylesine sıkıntı çekmeyi bıraksınlar. (Spinoza-Teolojik-Politik İnceleme, s. 201)

151-) Musa da: Ey Rabbim, beni ve kardeşimi bağışla, bizi rahmetine kabul et. Zira sen merhametlilerin en merhametlisisin! dedi.

152-) Buzağıya (bir ilâh gibi) tutunanlar var ya, işte onlara mutlaka Rablerinden bir gazap ve dünya hayatında bir zillet erişecektir. Biz iftiracıları böyle cezalandırırız.

153-) Kötülükleri yaptıktan sonra ardından tevbe edip de iman edenlere gelince, şüphesiz ki O tevbe ve imandan sonra, Rabbin elbette bağışlayandır, merhamet edendir.

154-) Musa'nın kızgınlığı yatışınca levhaları aldı. Nüshaların içinde Rablerinden korkanlar için hidayet ve rahmet vardı.

155-) Musa tayin ettiğimiz vakitte kavminden yetmiş adam seçti. Onları o sarsıntı yakalayınca Musa dedi ki: "Rabbim! Dileseydin onları da beni de daha önce yok ederdin. İçimizden birtakım beyinsizlerin işledikleri yüzünden bizi yok edecek misin? Bu iş, senin sınamandan başka bir şey değildir. Onunla dilediğini saptırırsın, dilediğini de hidayete iletirsin. Sen bizim velimizsin, bizi bağışla ve bize merhamet et! Sen bağışlayanların en hayırlısısın!

156-) Bize, bu dünyada da güzellik yaz ahirette de. Şüphesiz biz sana yöneldik. Allah buyurdu ki: Azabım, dilediğime onu isabet ettirim; rahmetim ise her şeyi kuşatmıştır. Onu, bilinç sahiplerine, zekât'a (arınmaya) gelenlere yani âyetlerimize iman edenlere yazacağım.

157-) Yanlarındaki Tevrat ve İncil'de yazılı buldukları o ümmî, Nebi, Resul'e uyanlar (var ya), işte o (Resul) onlara mârufu emreder, onları münkerden nehyeder, onlara temiz şeyleri helâl, habis olan şeyleri haram kılar. Ağırıklarını ve üzerlerindeki zincirleri indirir. O Resul'e iman edip ona güç veren yani ona yardım eden ve onunla birlikte gönderilen nûr'a (Kur'an'a) uyanlar var ya, işte kurtuluşa erenler onlardır.

Kur'an'da savaşla ilgili bir âyet hariç tüm ittiba kavramları Resul bağlamında kullanılmıştır. Helal ve haram kılma ise, sadece Yüce Allah ve vahyi tebliğ eden Resul ile ilgili bir durumdur. Kur'an'da helal ve haram kılma Muhammed ve Nebi bağlamında değil, Allah ve Resul bağlamında kullanılmıştır. **وَلَا يُحَرِّمُونَ مَا حَرَّمَ اللَّهُ** (...Allah ve Resulü'nün haram kıldığını haram saymayan...)” (Tevbe-29) Nebi ve Resul'ün arasında bulunan farklardan biri de helal ve haram kılmadır. Aslında helal

ve haram kılma sadece Allah'a ait olan bir yetkidir. “فُلٌّ مَنْ حَرَّمَ زِينَةَ اللَّهِ الَّتِي أَخْرَجَ لِعِبَادِهِمُ وَالطَّيِّبَاتِ مِنَ الرِّزْقِ وَلَا تَقُولُوا لِمَا تَصِفُ السِّبْتُكُمُ الْكُذِبَ هَذَا حَلَالٌ وَهَذَا حَرَامٌ لِنَقْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكُذِبَ لَا يُفْلِحُونَ (Dillerinizin uydurduğu yalana dayanarak “Bu helaldir şu da haramdır” demeyin, çünkü Allah'a karşı iftira etmiş olursunuz. Kuşkusuz Allah'a karşı yalan yere iftira edenler kurtuluşa eremezler.)” (Nahl-116) Fakat indirilen vahiy Resul'ün dilinde hayat bulduğu için yani vahiy Resul tarafından insanlara tebliğ edildiği için helal ve haram kılma yetkisinde Resul kavramı kullanılmıştır. Beşer Resul hayatta olduğu sürece risalet misyonuyla helal ve haram kılma yetkisine sahip iken, kendisi vefat ettikten sonra kitap Resul yani Kur'an, onun bıraktığı misyonu kıyamet gününe kadar devam ettirecektir. Ayetler indiği zaman Resulün kalbinde idi yani Resul'den ayrı bir kitap bulunmuyordu. Dolayısıyla kitap ve Resul ayrı şeyler değildi.

Âyette bulunan “Nebi, ümmi, marufu emretme yani münkerden nehyetme, Tevrat, İncil, temiz olan şeylerin helal, habis olan şeylerin haram, yüklerinin alınıp atılması” gibi bütün kelimelerin iniş yeri Medine'dir.

158-) *De ki: Ey insanlar! Gerçekten ben sizin hepinize, göklerin ve yerin hükümranlığı kendisine ait olan Allah'ın Resulüyüm. Ondan başka ilâh yoktur, O diriltir ve öldürür. Öyle ise Allah'a yani ümmî-Nebi olan Resûlüne -ki o, Allah'a ve onun kelimelerine iman eder - iman edin ve O'na tâbi olun ki hidayeti bulasınız.*

Talak, nikah, cünah (sakınca) nasara (Hristiyanlar) yahûd (Yahudiler) ehl-i kitap (kitap ehl-i) ütül- kitap (kitap verilenler) kelimeleri gibi, Tevrat, İncil ve Nebi kelimeleri de, Mekke'de inen surelerde yer almazlar. Yani Âraf suresinin bir çok âyeti Mekke'de nazil olmuştur.

159-) *Musa'nın kavminden hak (vahiy) ile hidayeti bulan ve onun sayesinde âdil davranan bir ümmet vardır.*

160-) *Biz İsrailoğullarını oymaklar halinde on iki ümmete ayırdık. Kavmi kendisinden su isteyince, Musa'ya, “Asanı taşa vur!” diye vahyettik. Derhal ondan on iki pınar fıskırdı. Bütün insanlar içeceği yeri bildi. Sonra üzerlerine bulutla gölge yaptık, onların üzerine menn ve selva'yı indirdik. (Onlara dedik ki) “Size verdiğimiz rızıkların temizlerinden yeyin.” Ama onlar (emirlerimizi dinlememekle) bize değil kendilerine zulmediyorlardı.*

161-) *Onlara denildi ki: Şu şehirde yerleşin, ondan (nimetlerinden) dilediğiniz gibi yeyin, “hitta” “uyum” deyin yani kapıdan secde ile girin ki hatalarınızı bağışlayalım. Güzel ahlak sahiplerine ileride (nimetlerimizi) daha da arttıracacağız.*

“Hitta” kelimesi, girecekleri her şehrin ve kasabanın kaide ve kurallarına göre hareket etme yani uyum sağlama anlamına gelmektedir. Bu kural göçmenlerin göstereceği en önemli ahlaktır. Dünyanın neresinde olursa olsun göçmenler gidecekleri ülkelerin kaide ve kurallarına göre hareket etmeleri gerekir.

162-) *Fakat onlardan zalim olanlar, sözü, kendilerine söylenenden başkasıyla deşiş-*

tirdiler. Biz de zulmetmelerinden ötürü üzerlerine gökten bir azap gönderdik.

163-) Onlara, deniz kıyısında bulunan şehir halkının durumunu sor. Hani onlar sebt'e saygısızlık gösterip haddi aşıyorlardı. Çünkü sebtte, balıklar meydana çıkararak akın akın onlara gelirdi, sebt yapmadıkları gün de gelmezlerdi. İşte böylece biz, yoldan çıkmalarından dolayı onları belaya uğrattık.

Yukarıdaki ayette anlatılan Yüce Allah'ın koyduğu bir yasak ve kural değil, kendilerinin inanç ve kurallarını anlatıyor. Yani böyle bir şey yoktur. Bu anlatılan onların kaynaklarında var olan bir hurafedir. Yoksa göklerde ve yerde bulunan yaratılış yasa-sına aykırı bir şey olmaz.

164-) İçlerinden bir ümmet: "Allah'ın yok edeceği yahut şiddetli bir şekilde azap edeceği bir kavme ne diye öğüt veriyorsunuz?" dedi. (Öğüt verenler) dediler ki: Rabbinize mazeret olsun, bir de bilinç sahibi olurlar ümidiyle (öğüt veriyoruz).

165-) Onlar kendilerine yapılan uyarıları unuttunca, biz de kötülükten engelleyenleri kurtardık, zulmedenleri de yoldan çıkmalarından ötürü şiddetli bir azap ile yakaladık.

166-) Kendilerine yasaklanan şeylerden vazgeçmeyip daha da ileri gittiklerinde onlara: Aşağılık keneler olun! dedik.

Kıradete: Kalplerinin katılaşması (Bakara, 74); alçaklık ve rezillik durumuna düşmeleri (Bakara, 85); kalplerinin ölmesi (Bakara, 243) anlamına gelmektedir. Yani bitkinlik, tükenmişlik, zillet içinde kalmaları, taş olma hali gibi hiçbir gücü kalmama ve sefil bir hayata mahkum olma anlamında kullanılmıştır. Kırade kelimesi; kan emici, kene anlamına da gelmektedir. İsrailoğulları ve torunları olan Yahudilerin tarih içinde faiz gibi yollarla insanları nasıl sömürdükleri herkesin malumudur. Kırade maymun değildir.

167-) Rabbin, elbette kıyamet gününe kadar onlara en kötü azabı yapacak kimseler göndereceğini ilân etti. Şüphesiz Rabbin cezası çabuk olan ve O, bağışlayandır, merhamet edendir.

168-) Onları yerde ümmet ümmet dağıttık. Onlardan ıslah ediciler vardır, yine onlardan bundan aşağıda olanları da vardır. (Kötülüklerinden) belki dönerler diye onları güzelliklerle ve kötülüklerle sınadık.

169-) Onların ardından da (âyetleri tahrifkarşılığında) şu değersiz dünya malını alıp, nasıl olsa bağışlanacağız, diyerek Kitaba vâris olan birtakım kötü kimseler geldi. Onlara, ona benzer bir yarar daha gelse onu da alırlar. Peki, Kitap'ta Allah hakkında gerçekten başka bir şey söylemeyeceklerine dair onlardan söz alınmamış mıydı ve onlar Kitap'takini ders yapmamışlar mıydı? Âhiret yurdu bilinç sahipleri için daha hayırlıdır. Hâla aklınızı kullanmıyor musunuz?

170-) Kitaba sınımsıkı sarılıp yani salatı ikâme edenler var ya, işte biz böyle ıslah edicilerin mükafatını zayi etmeyiz.

171-) Bir zamanlar dağı İsrailoğulları'nın üzerine gölge gibi kaldırdık da üstlerine düşecek zannettiler. "Size verdiğimiz (kitabı) kuvvetle tutun ve içinde olamı hatırlayın ki bilince ulaşasınız" dedik.

172-) Kıyamet gününde, biz bundan habersizdik demeyiniz diye Rabbin Âdem oğullarından, onların bellerinden zürriyetlerini çıkardı, onları kendi nefislerine şahit tuttu ve dedi ki: Ben sizin Rabbiniz değil miyim? (Onlar da), Evet (buna) şahit olduk, dediler.

173-) Yahut “Daha önce (din) atalarımız Allah’a şirk koştı, biz de onlardan sonra gelen bir nesildik (onların izinden gittik). Bâtil işleyenlerin yüzünden bizi yok edecek misin?” dememeniz için (böyle yaptık).

174-) Belki (şirkten) dönerler diye âyetleri böyle ayrıntılı bir şekilde detaylandırıyoruz.

175-) Onlara, kendisine ayetlerimizi verdiğimiz halde onlardan sıyrılmış şeytanın kendisini peşine taktığı bu yüzden de azgınlardan olan kimsenin haberini onlara tilavet et.

176-) Dileseydik (iradesine ipotek koysaydık) elbette onu bu âyetler sayesinde yükseltirdik. Fakat o, dünyaya saplandı yani arzusuna uydu. Onun örneği tıpkı köpeğin örneği gibidir: Üstüne varsan da dilini çıkarıp solur, bıraksan da dilini sarkıtıp solur. İşte âyetlerimizi yalanlayan kavmin durumu böyledir. Kıssayı anlat; belki tefekkür ederler.

177-) Âyetlerimizi yalanlayan yani kendilerine zulmetmiş olan kavmin durumu ne kötüdür!

178-) Allah (vahiy’le) kime hidayet ederse, mühtedi olan işte odur. Kim de (vahiyden) sapsarsa, işte asıl hüsrana uğrayanlar onlardır.

Kur’an’da var olan en önemli ve açık gerçek şudur. Yüce Allah vahiy’den bağımsız olarak hiç kimseyi hidayete ve sapkınlığa yönlendirmez. Hidayet ve sapkınlık tamamen vahiy ile ilgili bir durumdur. Yoksa büyük bir adaletsizlik olurdu. Yani Nebilere vahiy göndermenin ve Resullerin vahyi tebliğ etmelerinin hiçbir anlamı kalmazdı. Dolayısıyla bu gibi âyetlerle karşılaştığımız zaman aklımıza vahiy’den başka hiçbir şey gelmemesi gerekiyor.

179-) Gerçek şu ki, cinden ve insten çoğalttığımızın birçoğu cehennemlik olmuşlardır. Onların kalpleri vardır, onlarla kavramazlar; gözleri vardır, onlarla görmezler; kulakları vardır, onlarla işitmezler. İşte onlar hayvanlar gibidir; hatta daha da şaşkındırlar. Onlar gafillerin ta kendileridir.

Olumsuz bir kullanım alanına sahip olan ve Kur’an’da 10’den fazla ayette beraber geçen “cin ve ins” kelimeleri, meallerde genellikle “insanlar ve cinler” şeklinde çevrilmiştir ki bu çeviri doğru değildir.

“Cin” ve “ins”

“Ölenler ve hayatta olanlar, geçmiş ve gelecek olanlar, ölen din adamları ve onlara tabi olan din adamları, bilinmeyen ve bilinen insanlar, tanınmayan ve tanınan insanlar” anlamına gelmektedir. “İns ve cin” kelimelerinin geçtiği âyetlere dikkatli baktığımızda bu şekilde bir anlam örgüsüne sahip olduklarını görebiliriz. Şimdi konuyu açıklığa kavuşturmak için “ins ve cin” kelimelerinin geçtiği birkaç âyet üzerinde durmaya çalışalım.

قُلْ لِّئِنِ اجْتَمَعَتِ الْإِنْسُ وَالْجِنُّ عَلَىٰ أَنْ يَأْتُوا بِمِثْلِ هَذَا الْقُرْآنِ لَا يَأْتُونَ بِمِثْلِهِ وَلَوْ كَانَ بَعْضُهُمْ

لِيَعْبُدُوا

1-) “De ki eğer ins ve cin bu Kur’an’ın benzerini getirmek için bir araya gelseler ve birbirlerine yardımcı olsalar, yine de onun benzerini ortaya koyamazlar.” (İsra-88) Bu âyette geçen “ins ve cin” kelimeleri “bildiğiniz -bilmediğiniz, tanıyıp - tanımadığınız, görüp-görmediğiniz, yani yerli-yabancı, insan olarak kim varsa, herkes anlamında kullanılmıştır. Âyette yüce Rabbimiz demek istiyor ki “yeryüzünde insan olarak kim varsa, tümü bir araya gelseler, bu kitabın bir benzerini ortaya koyamazlar.”

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ

2-) “Ben, cinni ve insi ancak bana kulluk etsinler diye yarattım.” (Zâriyat-56)

Bu âyette, göklerde ve yeryüzünde olan görünen ve görünmeyen, bildiğiniz ve bilmediğiniz herkesi başka varlıklara değil, sadece bana kulluk etmeleri için yarattım.

يَا مَعْشَرَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ إِنِ اسْتَبَطَعْتُمْ أَنْ تَتَّقُوا مِنْ أَقْطَارِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ فَانْقُذُوا لَا تَنْفُذُونَ إِلَّا بِسُلْطَانٍ

3-) “Ey cin ve ins toplulukları! Eğer göklerin ve yerin ötesine geçmeye güç yetirebilirseniz, haydi geçin; ancak delilsiz buna güç yetiremezsiniz.” (Rahman-33)

Bu âyette verilmek istenen mesaj, tanınan-tanınmayan, bilinen-bilinmeyen, kim olursa olsun, tüm insanların sorumluluktan ve hesap vermekten kaçmalarının imkansız olduğudur. Yani, denilmek isteniyor ki “ey sorumlu olan insanlar! Allah’ın hesabından kurtulmak istiyorsanız, buyurun kaçın, kurtulun; ancak bunu yapamazsınız; zira böyle bir gücünüz ve imkanınız yoktur. Veya göklere ilimsiz ve araçsız çıkamazsınız. Allah’ın yarası gereği ancak fizik ve matematikle çıkabilirsiniz” demek istenmiştir.

وَلَقَدْ دَرَأْنَا لَجَهَنَّمَ كَثِيرًا مِّنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ لَهُمْ قُلُوبٌ لَا يَفْقَهُونَ بِهَا وَلَهُمْ أَعْيُنٌ لَا يُبْصِرُونَ بِهَا وَلَهُمْ آدَانٌ لَا يَسْمَعُونَ بِهَا أُولَئِكَ كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ أُولَئِكَ هُمُ الْعَاقِلُونَ

“Andolsun ki, cinden ve insten çoğalttığımızın birçoğu cehennemlik olmuşlardır. Onların kalpleri vardır, onlarla kavramazlar; gözleri vardır, onlarla görmezler; kulakları vardır, onlarla işitmezler. İşte onlar hayvanlar gibidir; hatta daha da şaşkındırlar. Onlar gafillerin ta kendileridir.” (Âraf-179)

Bu âyette, kalpleriyle idrak etmeyen, hakkı görmek ve duymak istemeyen tüm sorumlu insanlar kastedilmektedir. Kur’an, sadece insanın Allah’a karşı sorumlu bir varlık olduğunu belirtir. Şayet, insanın yanı sıra yani “cin” diye bir varlık olmuş olsaydı, Allah onu da açıkça ortaya koyar ve kendilerine elçi göndererek sorumlu tutardı. Kur’an, cinlerin (cincilerin) cehenneme gireceklerini beyan ederken (Âraf-38; Hud-119) aynı kişilerin cennete gireceği ile ilgili hiçbir ayet göstermez. Dolayısıyla bu âyetteki cinlerden kastın, şeytanlaşmış cinciler ve müneccimler olduğu açıktır.

Konuyla ilgili diğer âyetler de verdiğimiz bu dört ayet kapsamında değerlendirilmelidir. Tabi konuyu doğru anlayabilmek için Mekkelilerin “cin” inançlarını bilmek gerekir. Çünkü cinleri anlatan âyetlerin hepsi Mekke’de inen sûrelerde yer almaktadır. Medine’de inen hiç bir âyette “cin” kelimesi yer almamaktadır. Dolayısıyla işin arka

planı görülmeden mevzuyu anlamak kolay olmayacaktır. Esasen insanın, gayb konusundaki bilgisizliği ve merakı, onu yanlış inanç ve fikirlere götürmüştür. Cinler konusu din adamları, medyumlar ve sihirbazlar tarafından istismar konusu edilmiştir.

İlk önce cinlerin insanlardan ayrı bir varlık oldukları inancı yerleştirilmiş, daha sonra da “cin” kavramı etrafında mitolojik korkular oluşturulmuş, sonra bu mitolojik korkulara birçok unsur eklenerek kulaktan kulağa gittikçe büyümüş ve çoğu insanın zihin dünyası esir alınmıştır. Tefsirlerde ve rivayetlerde geçen cin kavramıyla ilgili yorumların tamamı mitolojik anlatımların etkisinde yapılmıştır.

Geçmiş tüm toplumların kültürleri incelendiğinde, görünmeyen varlıklara cin adı verildiği ve sebebi açıklanamayan olayların gizli failleri olarak görüldüğü gözden kaçmayacaktır. Doğu ve Batı geleneklerindeki görünmez ruhlar, cinler, periler, şeytanlar ve benzer varlıkların tamamı bu kapsamda değerlendirilmelidir. Yunan mitolojisinde cinler, tanrıların altında, insanların üstünde bir yere yerleştirilirdi. Mekke müşrikleri cinleri bir yandan Allah'ın yanı sıra tapınacak varlıklar olarak görürken, diğer yandan, cinler ile Allah arasında nesep ilişkisi kurmaktaydılar. Bazı kahinler ve müneccimlerin, kendilerinin özel cinleri ve şeytanları olduğunu, bunların semadan kendilerine haberler getirdiğini söyleyerek insanları aldatmaya çalışırlardı; ancak gaybdan cinler aracılığıyla haber aldığını söyleyerek insanları kendine bağlayanların ve onların üzerinde hakimiyet kuranların bu iddiaları, Kur'an tarafından yalanlanmaktadır.

Mesela, “Biz semada burçlar yaptık ve bakanlar için onu donattık. Onu her türlü lanetlenmiş şeytani güçlerden koruduk. Kulak hırsızlığı yapan olursa, onu şihap (parlak bir ışık) kovalar” (Hicr-16-18) ayetleri, “mecazi” bir ifadedir ve elçiye gelen vahyin korunduğunu, hiçbir şekilde başkalarının ele geçiremeyeceğini belirtmektedir. Kur'an, -gayb olarak- sadece elçilerin Allah ile iletişimde olduklarını, bu elçiler dışında ne Allah'tan ne de başka yerlerden haber/bilgi almanın mümkün olmadığını açıkça belirtmektedir. (Cin-26,27) Kur'an'ın ayetleri, bir “şihap/parlak bir ışık” gibi onları yakmaktadır (yalanlamaktadır). Bununla birlikte, Nebi (a.s)a vahyi cinlerin yani şeytanların getirdiği iddiaları da ret edilmektedir.

Kur'an'da Adem ve eşi'nin yaratılışı sonrası adı geçen iblis ve şeytan, esasen kötülüğü temsil eden figürlerdir. Yani insana sürekli vesvese vererek kötülüğe sevk eden, yine insanın kendisinden başkası değildir. Cinlerden denmesinin nedeni, gerçek olarak yani biyolojik bir varlık anlamında ortada olmamalarından dolayı ileri gelmektedir. Zaten Kur'an, “iyiliklerin Allah'tan, kötülüklerin ise insanın kendinden” kaynaklandığını açıkça beyan etmektedir. (Nisa-79) Yine Kur'an, “Münafıklar, inanmış olanlara rastladıkları zaman, inandık derler; lakin şeytanlarıyla yalnız kaldıkları zaman, biz sizinle beraberiz, onlarla sadece alay ediyorduk” (Bakara-14) âyetinde şeytanların kendi arkadaşları olduğunu açıkça ortaya konmuştur.

Sonuç olarak: Mekke müşriklerinin cin tasavvuru bilinmeden Kur'an'daki ins ve cin terimleri ile cin-şeytan kavramları doğru anlaşılabilir. Tabi, bu mevzunun uzunca konuşulması gerekir. İns ve cin kavramları Kur'an'da hep olumsuz bir kullanıma sahip olmuşlardır.

180-) *En güzel isimler (el-esmâü'l-hüsnâ) Allah'ındır. O halde O'na o güzel isimlerle davet edin. Onun isimleri hakkında ilhâda sapanları bırakın. Onlar yapmakta olduklarının cezasına çarptırılacaklardır.*

181-) *Yarattıklarımızdan, daima (vahiy'le) hakka hidayet eden ve adaleti hak ile yerine getiren bir ümmet bulunur.*

182-) *Âyetlerimizi yalanlayanları, hiç bilemeyecekleri yerden yavaş yavaş yok oluşa götüreceğiz.*

Âyetleri yalanlama, dil ile değil, inanç, ahlak karakter ve tavırla yapılan bir şeydir. Yani ataların diniyle vahiy'den yüz çevirme ve hakka karşı gelme anlamına gelmektedir.

183-) *Onlara mühlet veririm; (ama) benim tuzağım metindir.*

184-) *Düşünmediler mi ki, arkadaşlarında (Muhammed'de) herhangi bir cinnet yoktur? O, ancak apaçık bir uyarıcıdır.*

185-) *Göklerin ve yerin hükümranlığına, Allah'ın yarattığı her şeye ve ecellerinin yaklaşmış olabileceğine bakmadılar mı? O halde Kur'an'dan sonra hangi söze iman edecekler?*

Bu âyette, Allah'ın kudret ve vahdaniyetine, dinde vahyin tek kaynak olduğuna önemli üç delil sunulmuştur. 1-) Göklerin ve yerin ince ayar ve hassas dengesine. 2-) Göklerde ve yeryüzünde yaratılan milyonlarca çeşite. 3-) Her canlının önünde duran ve hiç kimsenin kurtulmasının mümkün olmadığı en önemli gerçek olan ölüm yolculuğuna.

186-) *Kim Allah'tan (vahiy'den) saparsa, artık onun için hidayet gösteren olmaz. Ve onları tuğyanları içinde şaşkın olarak bırakır.*

187-) *Sana kıyameti, ne zaman gelip çatacağını soruyorlar. De ki: Onun ilmi ancak Rabbimin yanındadır. Onun vaktini O'ndan başkası açıklayamaz. O göklere de yere de ağır gelmiştir. O size ansızın gelecektir. Sanki sen onu biliyormuşsun gibi sana soruyorlar. De ki: Onun bilgisi ancak Allah'ın yanındadır; ama insanların çoğu bilmezler.*

188-) *De ki: "Ben, Allah'ın dilediğinden başka kendime herhangi bir yarar veya zarar verecek güce sahip değilim. Eğer ben gaybı bilseydim elbette daha çok hayır yapmak isterdim ve bana hiçbir kötülük dokunmazdı. Ben sadece inanan bir toplum için bir uyarıcı ve müjdeleyiciyim."*

189-) *Sizi bir tek nefisten yaratan, ondan da yanında huzur bulsun diye eşini yaratan O'dur. Eşi ile (birleşince) eşi hafif bir yük yüklendi (hamile kaldı). Onu bir müddet taşıdı. Hamileliği ağırlaşınca, Rableri Allah'a: Andolsun bize sâlih (bir evlat) verirsen muhakkak şükredenlerden olacağız, diye yalvarırlar.*

190-) *Fakat (Allah) onlara sâlih (bir evlat) verince, kendilerine verdiği hakkında Allah'a şirk koştular. Allah ise onların şirk koştığı şeyden yücedir.*

191-) *Kendileri yaratıldığı halde hiçbir şeyi yaratamayan varlıkları (Allah'a) şirk mi*

koşuyorlar?

192-) Halbuki ne onlara yardım edebilirler ne de kendilerine bir yardımları olur.

193-) Onları hidayete dâvet etseniz size tâbi olmazlar; onları dâvet etseniz de, sessiz dursanız da sizin için birdir.

194-) (Ey müşrikler!) Allah'ın yanı sıra davet ettikleriniz sizler gibi kullardır. (Onların ilâh oldukları hakkındaki iddianızda) sâdık iseniz, onları dâvet edin de size icâbet etsinler!

Dinin şemsiyesine sığınarak “evliya ve ilâhlar dini” kurup kutsala hürmet adı altında açık şirke gidilmesi, Kur'an'ın dikkat çektiği en büyük ve en önemli tehlikedir. Kur'an bize gösterdi ki, şirkin faileri her zaman din adamları olmuştur. Kur'an, yüzlerce âyetinde doğrudan ve açık olarak bu din adamlarından yakınmaktadır. Yüce Allah bilmektedir ki, elçiler mirası evliya ve ilâhlar hegemonyasıyla içinden çürütülmüş ve faturası Allah'a kesilen din, her zaman ve zeminde şeytana hizmet eden bir yıkım kurumuna dönüşmüştür.

İşte, İslam dünyasının asırlardan beri hüsrandan hüsrana ve akıl almaz katliamlara sürüklenmesinin gerçek sebebi burada yatıyor. Şirk, hulul inancı ve batınlık tevhid dininin yozlaştırıldığı anda ortaya çıkan dinin adıdır. Tevhid dininde, yani ilahi dinin herhangi bir ilkesinde vücut bulan bir yozlaşma o dini tartışmasız biçimde şirke bulaştırır. Yozlaşan tevhid dininin yeni kimliği kesinlikle şirk olacaktır. Elçilerden hemen sonra her zaman dinin akıbeti bu olmuştur. Olmasaydı ardarda elçiler gönderilmezdi. Bundan dolayı insanların din adına Kur'an'dan başka gidecek bir yer, başvuracak sağlam bir kaynakları yoktur.

195-) Onların yürüyecekleri ayakları mı var, yoksa tutacakları elleri mi var veya görecekları gözleri mi var yahut işitecekleri kulakları mı var? De ki: “Ortaklarınızı dâvet edin, sonra bana (istediğiniz) tuzağı kurun ve bana göz açtırmayın

196-) Şüphesiz ki, benim velim kitabı indiren Allah'tır yani O (sadece) salihleri veli edinendir.

197-) Allah'ın yanı sıra davet ettiklerinizin ne size yardıma güçleri yeter ne de kendilerine yardım edebilirler.

198-) Onları hidayete dâvet etseniz işitmezler yani onları sana bakar görürsün, oysa onlar görmezler.

199-) (Ey Nebi!) Sen af yolunu tut, mârufu emret ve cahillerden yüz çevir.

200-) “Şeytandan sana bir kıskırtma (dürtü) gelirse hemen Allah'a yönel (sığın) Şüphesiz O, duyardır, her şeyi bilendir”

Bu âyette bulunan istiazenin hangi anlama geldiğini aşağıdaki âyet ortaya koymaktadır.

201-) “Bilinçli olanlara şeytandan bir esinti (hayal mahsulu bir şey) dokunduğunda hemen (Kur’an’ı) müzakere ederler. İşte o zaman basiret sahibi olurlar. (yani gerçeği görürler.

Dolayısıyla hem zihinsel şeytana hem de ins şeytanlarına karşı en etkili silah Kur’an’dır. Kur’an’ın üzerinde müzakere ederek onu anlamaktır. Kur’an’ı müzakere ortak akıl ile yani toplu bir şekilde, kavramlarıyla beraber çözerek kavramaktır.

202-) (Şeytanların) kardeşlerine gelince, şeytanlar onları azgınlığa sürüklerler. Sonra da yakalarını bırakmazlar.

203-) Onlara bir delil getirmediğin zaman, (ötekiler gibi) onu da derleyip getirseydin ya! derler. (Ey Nebi!) De ki: Ben ancak Rabbinden bana vahyedilene uyarım. Bu (Kur’an), Rabbinizden gelen basiretlerdir (kalp gözlerini açan beyanlardır); inanan bir toplum için hidayet ve rahmettir.

Kur’an’ın dilinde Nebi vahye tâbi olurken, (Ahzab-1,2) Resul, vahyi tebliğ etmekle sorumludur (Mâide-67)

204-) Kur’an okunduğu zaman onu dinleyin yani susun ki size merhamet edilsin.

Ayette bulunan “Onu dinleyin yani susun ki cümlesi, Kur’an’ın yanında başka kaynak ve kitapların yarışmaya sokulmaması ve ona karşı ortak koşulmaması” anlamına gelmektedir.

205-) Kendi içinde, alçalarak ve ürpererek, yüksek olmayan bir sesle sabah akşam Rabbini zikret yani sakın gafillerden olma.

206-) Kuşkusuz Rabbin yanında olanlar ibadetlerinde O’na karşı kibirlenmezler, O’nu tesbih eder ve yalnız O’na secde ederler.

Tesbih Etmek

Tesbih etmek bir varlığın, yaratılış yasasıyla görevini yerine getirmesi anlamına gelmektedir. Güneşin varlıkları ısıtması ve ışık vermesi onun tesbihidir. Ay misyonunu yerine getirerek tesbih eder. Yağmur canlılara hayat vererek tesbihini yapar. Gök gürültüsü, şimşek çakması hep yüce Allahı tesbih eden doğal kuvvetlerdir yani meleklerdir. Bir baba çocuklarına helal lokma yedirmek için gayret ederse yüce Allah’ı tesbih eder. Anne evi ile ilgilenerek ve çocuklarını terbiye ederek tesbih eder. Toplumdaki her fert ebe, hemşire, doktor, hakim, savcı, öğretmen, temizlik görevlisi, patron, işçi, amir, memur, polis ve asker gibi bütün bireyler görevlerini sorumluluk bilinciyle yerine getirirlerse yüce Allah’ı tesbih etmiş olurlar. Kur’an’da var olan gerçek tesbih budur. Ama her şeyi bozdukları gibi tesbih etmeyi de, tesbih çekmeye dönüştürdüler. İnsanın görevini hakkıyla nasıl yapması gerektiğini söylemeden, doksan dokuzluk tesbihlerle yok şunu oku yok bunu söyle diyerek, gösteriş meraklı, riyakar, düşüncesiz, cahil, bağnaz, saçma sapan, kör bir zihniyet inşa ettiler. Böylece görevini dürüst bir şekilde yerine getirmeyen fakat kurtuluşu zikir, salavât ve tesbih çekmekte bulan ahlaksız bir toplum meydana getirdiler. Demek ki, Allah’ı asıl tesbih etmek, görevini hakkıyla yani

doğru dürüst yerine getirmekmiş.

CİN SURESİ

28 âyet olup Mekke’de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah’ın adıyla)

1,2-) (Ey Nebi!) De ki: “Bana cinlerden bir toplumun (Kur’an’ı) dinleyip şöyle dedikleri vahyedildi: “Şüphesiz biz olgunluğa (tevhide) ileten hayranlık verici bir Kur’an dinledik de ona iman ettik. Artık, Rabbimize hiç kimseyi şirk koşmayacağız.”

3-) “Rabbimizin şanı çok yücedir; ne bir eş edinmiştir, ne de bir çocuk.”

4-) “Demek bizim beyinsiz olanımız, Allah hakkında saçma sapan sözler söylüyormuş”

5-) “Şüphesiz biz, insin ve cinin Allah hakkında asla yalan söylemeyeceklerini sanıyorduk.”

Yukarıdaki âyet çok önemlidir. Geleneksel din mensupları yani rivayetlerin ve mezheplerin tâbiileri din atalarının yüce Allah hakkında yalan söylemeyeceklerini zannediyorlar.

6-) “Doğrusu insanlardan bazı kimseler, cinlerden bazılarında sığınmışlardı da, cinlerin taşkınlıklarını arttırdılar.”

İnsten olanların bazı cinlere sığınmasının anlamı şudur. Hayatta olan insanların yüce Allah’ın mesajını terkederek daha önceki çağlarda yaşayan insanların kaynaklarına ve eserlerine sığınması, onları dinde tek kaynak kabul etmeleridir. Yani âyet din atalarının inanç ve fikirlerine sığınarak vahye kulak asmayan ve onu bir kenara atan müşrikleri anlatıyor. Tarihin her döneminde yaşayan müşriklerin ahlak ve karakteri böyle şekillenmiştir. Allah’ın kitabına karşılık atalarının hurafe ve yalanlarına sığınmış ve din diye sadece onu hayata hakim kılmışlardır.

Cin: “Cin” geleneksel inançta “İnsan gibi yiyip içen, üreyen, inanan, bazen ehil insanlarca işçi gibi çalıştırılan, olağanüstü güç ve bilgilere sahip, insanları çarpan, istediklerine zarar veren, yüksek değerler ilham eden gizli destekçi güç, görünmeyen yaratık” olarak bilinmektedir. “Cinn” sözcüğü “cenn” kökünden türemiş bir sözcük olup sözcüğün asıl anlamı “bir şeyi duyulardan “gizlemek” ve “saklamak” tır. Arapça’da “Cennehüllelü” (gece onu örttü) “ecennehü” (onu örttirdü), “cenne aleyhi” (üzerine örttü) şekillerinde kullanılır. Nitekim âyette, İbrahim (a.s) anlatan bir pasajda “فَلَمَّا جَنَّ عَلَيْهِ اللَّيْلُ رَأَى كَوْكَبًا (felemma cenne aleyhilllelü rae kevkeben) (gece üzerini örtünce bir yıldız gördü yani iyice karanlık çöktü)” şeklinde yer almıştır. (En’am-76)

Aşağıdaki sözcükler de “cenn” kökünden türemiştir:

Cennet: “Ağaç yapraklarıyla saklanmış yer” demektir.

Cinnet: “Akli ve zihni saklanmış, delirmiş” demektir.

Cenin: Ana karnında saklı ve gizli olduğu için bu adı almıştır.

Cünnet: “Savaşta oklardan ve kılıç darbelerinden saklayıp koruduğu için kalkan adı verilmiştir. Yani Kur’an’a baktığımızda “İnsana yabancı, tam olarak tanınmayan ve bilinmeyen insanlara cinn dendiğini” görüyoruz. Kur’an bu sözcüğü “ajan (casus), yabancı, kimliği belirsiz kimse” anlamlarında kullanmıştır. Cin kelimesi Mekke’de inen surelerde yer alır. Çünkü Mekke’de görünmeyen varlıklar anlamında bir cin inancı vardı. Yüce Allah Mekkelilerin inancında hayali bir varlık olan cin inancını alarak içini gerçek varlık olan insanın sıfatlarıyla doldurmak suretiyle insanların kullanımına kapatmamıştır. Kur’an, şeytan ve melek kullanımlarında da aynı yöntemi izlemiştir.

7-) “Gerçekten onlar da, sizin sandığınız gibi, Allah’ın hiç kimseyi öldükten sonra tekrar çıkartmayacağını sanmışlardı.”

8-) “Kuşkusuz biz göğün mahiyetine ulaşmak istedik, fakat onu çetin bekçilerle ve yakıcı alevlerle dolu bulduk.”

Bu ayetlerde, cinlerin geldikleri yerde (Medine’de) bulunan inançla tevhid inancının kıyaslamasını kendi dillerinden duyacağız. 13 yılda müşriklerin Kur’an’a karşı inatlarına rağmen, cinler bir defa Kur’an’ı dinlemekle nasıl Müslüman oluyorlar? Aradaki fark cin suresi boyunca izah edilmiştir.

Mesela bu âyette bulunan görüşleri şöyledir. “Cinler semayı yoklamış göktaşları ve yıldızlardan başka bir şey bulamamışlardır” Peki göklerde neden gözlem yapıyorlar? Neden orayı yoklama ihtiyacı hissediyorlar? Çünkü geldikleri yer olan Medine’de müneccimler var. Müneccimler, yıldızlara bakarak oradan gaybi bilgiler aldıklarını iddia edenlerdir. Şamanlar veya cincilerde bunlardan farklı değildir. Bunlar yıldızlardan gaybi haberler aldıklarını söyleyerek cahil insanları binlerce yıl sömürmüşlerdir. Bu cinlerin bir anda yani Kur’an’ı dinler dinlemez onu kabul etmeleri eski inançları sorgulamalarından kaynaklanmıştır. Cinlerin eski dinlerini ve geleneklerini sorgulamaları gerçekten çok önemlidir. Cin suresinde Kur’an’ı dinleyerek ondan etkilenen yabancıların eski inançlarını yani ataların dinini dolayısıyla başlarındaki kahin ve müneccimleri nasıl sorguladıkları anlatılıyor. Yani cinler, hidayetin cennetine ulaşmak için geçmişi mutlaka sorgulamak gerektiğini ortaya koymuşlardır. Cin suresi 14.âyet bu sorgulama ve araştırmanın ne kadar önemli olduğunu gösteriyor. Dikkat edilmesi gereken en önemli nokta, cin suresinde baştan sona kadar anlatılanlar, cinlerin hicretten önce Medine’deki inançla ilgili gözlemleridir. Ve Kur’an’ı kabul ettikten sonra kendilerinden oluşan tevhid inancının boyutudur. Yüce Allah bu sürede tamamen cinlerin inanç ve gözlemlerini kendi dillerinden aktarıyor.

9-) “Hâlbuki biz, (daha önce) göğün bazı yerlerinde gayb haberlerini dinlemek için

otururduk. Fakat şimdi her kim dinlemeye kalkacak olursa, kendini gözetleyen yakıcı bir ışık bulur.”

10-) *“Gerçekten biz bilmiyoruz, yerdekilere kötülük mü istendi, yoksa Rableri onlara bir hayır mı diledi?”*

11-) *“Doğrusu içimizde salih olanlar da var, olmayanlar da. Ayrı ayrı yollar olduk.”*

12-) *“Muhakkak ki biz Allah’ı yerde âciz bırakamayacağımızı yani kaçarak onu âciz bırakamayacağımızı anladık.”*

13-) *“Gerçekten biz hidayeti (Kur’an’ı) işitince ona iman ettik. Kim Rabbine iman ederse, artık ne hakkının eksik verilmesinden ne de haksızlığa uğratılmaktan korkar.”*

14-) *“Kuşkusuz içimizde (Allah’a) teslim olanlar da var, (dosdoğru yoldan) sapanlar da var. Kim (Allah’a) teslim olursa, işte onlar araştırarak doğru yolu bulmuşlardır.”*

Ayet, incelemeyen, üzerinde araştırma yapmadan iman edilen bir dinde hayrın olmadığını gösteriyor.

Taklitçilik

Şirkten sonra Kur’an İslam’ının en büyük düşmanı taklitçiliktir. Taklitçilik, medeniyet ve hürriyet, gelişme ve icat, akli kullanma ve sorgulamanın önündeki en büyük engeldir. Taklitçilik, ümmetler için gerçekten kahredici bir bela, tehlikeli bir çürüme, bozulma, kokuşma ve korkunç bir ölümdür.

Taklit: Bir şeyi boyna geçirmektir.

Mesela, kılıcı omuza asmak anlamına gelen taklit, din geleneğinde “Vahiy’den bağımsız, hüccetsiz ve delilsiz, hikmetsiz ve ilimsiz, tefekkürsüz ve sorgulamasız olarak körü körüne başkasının yolunu ve sözünü kabul etmek anlamına gelmektedir. Körü körüne başkasını taklit eden kişiye mukallid denir. Buna göre, Allah’ın apaçık kitabına dayanmadan, bir müçtehid! veya başka bir mukallidin sözünü, sünnetini ve yolunu rehber edinip onunla amel etmekle taklit meydana gelir. Taklitçilik vahiy’den başka rehber edinmek olduğu için bir nevi Allah’a şirk koşmak, kula kulluk anlamına gelmektedir. Mukallid, Allah tarafından indirilen vahye, kesin delile ve sorgulamaya değil, hükmü çıkararak kişiye iman ve itikad eder. Mukallid, din ve hükümde Allah ve Resulü yerine insanlara itimad ve itibar eder. Halbuki yüce Allah’ın kitabına baktığımızda bir çok âyette taklidin yerildiğini görmekteyiz. Vahiy’den bağımsız hareket ederek hiç düşünmeden başkasını taklit etmek insan onuruna yakışmayan çok çirkin bir davranıştır. Yüce Rabbinin biz kullarından istediği sadece ve sadece Allah’a ve Resüle (Elçiye) tâbi olmak ve ona itaat etmektir. Bir konuyla alakalı Allah’ın kitabında müracaat edilip de orada açık bir hüküm bulunduğu anda onunla amel edilir. Böyle bir hüküm yoksa, o hüküm dinde yok demektir. Çünkü din vahiy ile tamamlanmıştır ve biz aynen Nebi (a.s) gibi sadece vahiy’den sorumluyuz. Yüce Allah, vahiy ile Nebi (a.s) a göndermediği bir şeyden dolayı insanları sorumlu tutmaz. İndirmediği bir şeyden dolayı hesaba çekmez, vahyetmediği bir hükümden dolayı kulunu cezalandırmaz. Falanın filanın Allah’a ve Resulüne iftira ederek dinde uydurduğu bir hükümden

dolayı Allah insanı nasıl hesaba çeker? Dolayısıyla Allah'tan indirilmeyen, Nebiye vahyedilmeyen, Kur'an'da apaçık olmayan bir hükümden ötürü insanlar sorumlu tutulamaz. Bundan dolayı Allah Resülü Muhammed (aleyhisselam) sadece Kur'an ile Elçilik görevini yerine getirmiştir. Bu konuyla alakalı onlarca âyet mevcuttur.

وَأَنْذِرْ بِهِ الَّذِينَ يَخَافُونَ أَنْ يُحْشَرُوا إِلَىٰ رَبِّهِمْ لَيْسَ لَهُمْ مِنْ دُونِهِ وَلِيٌّ وَلَا شَفِيعٌ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ

“Rablerinin huzurunda toplanacaklarından korkanları (o güne iman edenleri Kur'an ile) uyar. Onlar için Rablerinden başka ne bir dost ne de bir şefaathçi vardır, belki sakınırlar” (En'am-51)

قُلْ إِنَّمَا أُنذِرُكُمْ بِالْوَحْيِ وَلَا يَسْمَعُ الصُّمُّ الدُّعَاءَ إِذَا مَا يُنذَرُونَ

“De ki: Ben, sadece, vahiy ile sizi ikaz ediyorum. Fakat, sağır olanlar, ikaz edildikleri zaman bu çağırışı duymazlar” (Enbiya- 45)

نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَقُولُونَ وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ بِجَبَّارٍ فَذَكَرْ بِالْقُرْآنِ مَنْ يَخَافُ وَعَبِيدٍ

“Biz onların dediklerini çok iyi biliriz. Sen onların üzerinde bir zorlayıcı değilsin. Tehdidimden korkanlara Kur'an ile öğüt ver” (Kaf- 45)

Şuurlu bir Mümin Kur'an'da bir hükmü bulamıyorsa o hükümden sorumlu olmadığını bilir. Kur'an'ı bilmeyen bir mümin, hükmünü bilmek ve anlamak istediği meseleyi, Kur'an ehli olan muvahhidlerden sorar ve delillerine bakarak aldığı cevaba göre amel edebilir. Devamlı olarak bir mezhebe ve belirli bir âlime bağlı olarak yaşamak İslam dininin çok çirkin gördüğü bir ahlaktır. İşte bu baş belası kötü ahlak taklit hastalığını, kahrolası statik düşüncüyü meydana getirecektir. Belirli bir mezhebi taklit etmek ve o mezhebe bağlı kalarak yaşamak, manevi ve ruhi ölümün en beter olanıdır. Halbuki iman edenler, hiç kimseye ve hiçbir mezhebe bağlı olmadan her zaman ve zeminde tefekkür ve sorgulama ekseninde, Kur'an, ilim ve hikmet rehberliğinde doğrunun avcılığını yapmış olsalardı, ihtilaf ve kaos, zulüm ve vahşet cehennemine yerine, hidayet ve rahmet cennetleri oluştururlardı. İslam dünyası için en büyük bela ve korkunç tehlike mezhep taklitçiliği ve geleneksel din anlayışıdır. Kur'an'ın öngördüğü dini düşüncenin şu şekilde hayat bulması gerekirdi. Müslümanlar dini problemlerini ölü olanlara değil, her zaman ve zeminde, hayatta olan akıl ve vicdan sahibi Kur'an âlimlerine sorarlar ve aldıkları cevaba göre amel ederler.

Ölümsüz Davet Şudur:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَحُولُ بَيْنَ الْمَرْءِ وَقَلْبِهِ وَأَنَّهُ إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ

“Ey iman edenler! Hayat verecek şeylere sizi çağırdığı zaman, Allah ve Resülü'ne icabet edin,,” (Enfal- 24)

اسْتَجِيبُوا لِرَبِّكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا مَرَدَّ لَهُ مِنَ اللَّهِ مَا لَكُمْ مِنْ مَلْجَأٍ يَوْمَئِذٍ وَمَا لَكُمْ مِنْ نَكِيرٍ

“Allah'tan, geri çevrilmesi imkânsız olan bir gün gelmeden önce, Rabbinizin çağırısına uyun. O gün sizin için ne sığınacak bir yer vardır, ne de (günahlarınızı) inkâr

edebilirsiniz!” (Şura-47)

Müslümanların belli bir mezhebe ve belli bir âlime bağlanmaları tefrika ve bölünmüşlüğü, kıskançlık ve hasedi, ilimsizlik ve cehaleti, fikirsizlik ve taklitçiliği doğuracaktır.

Mezhep taklitçiliği, insanları dinlerini öğrenmekten ve araştırma yapmaktan alıkoyan en önemli etkidir. Gerçek âlimler de, mezhep hükümlerine, imamların içtihatlarına göre değil, Kur’an’ın bağlam ve bütünlüğünü araştırarak, Allah’ın apaçık kitabına sadık kalarak cevap vermeleri gerekir. Kur’an’dan uzak mezhepler, insanların hanif fitratını bozan öldürücü bir hastalık ve mayınlı yollar olmuşlardır. Nesillerimize hayat boyunca yol gösterecek tek kaynak, içinde hiç bir yamuğu ve bozuğu olmayan Allah’ın kitabı olmalıdır. Küçüklüğünden itibaren bir çocuğa takip edeceği doğru yolu gösterirseniz, bu yolu takip etmekten vazgeçmeyecektir. Dolayısıyla mezhepleri gözünüzde büyütmeyin, mezhepler, Kur’an, ilim, hikmet, akıl, tefekkür ve sorgulama nimetinden uzak kalmış karanlık kurumlardır. Uydurma dinlerin ve şirk mezheplerin insanlığa yaptığı kötülüğü düşünerek Allah tarafından indirilen rahmet ve hidayet olan hanif İslam diniyle büyük bir onur duyuyoruz. Günümüze kadar şirk dinler insanlığa ne yaptı ve ne yapmaktadır? Bir din öbür dinle, bir mezhep diğer mezheple, bir cemaat öteki cemaatle, bir tarikat başka bir tarikatla hiçbir zaman anlaşamaz ve bir araya gelemezler.

Hatta aynı kaynaktan beslenen, aynı kitabı okuyan, aynı inanç ve felsefeye bağlı olanlar bile birçok kola ayrılmışlardır. İnsanlık tarihinde de, bugün de “şirk dinler” hep gözyaşı, katliam, dağılma, kargaşa, şiddet, sömürü ve cehalet üretmişlerdir. Tarikat ve cemaatler terör örgütlerinden daha tehlikelidir. Çünkü hem beyinleri çürütüyorlar yani insan kaynaklarımızı tüketiyorlar hemde yüzlerce yıl devam ediyorlar. Kur’an’da birçok âyette gördüğümüz gibi, belli bir inanç ve görüşe sahip olanlar başka inançta olanların eliyle ölümlerin en beterine mahkum edilmişlerdir. (Buruc-1-10)

Diri diri yakılanlar, işkencenin en acısına çarptırılanlar, ezilenler, vahşice katledilenler arasında kadınlar, masum çocuklar ve ihtiyarlar da vardı. Yahudilerin ilk Hristiyanlara, güçlü hale gelen Hristiyanların Yahudilere, kendini ilâh olarak ilan eden Firavun’un İsrailoğullarına, Emevilerin Abbasilere, Abbasilerin Emevilere, Ehl-i Sünnet’in Şia’ya, Şia’nın Ehli Sünnet’e, Yezid’in Hüseyin’e, İsrail Devleti’nin Filistin halkına, Budistlerin Arakanlılara ve doğu Türkistan’lılara, ya da biraz özgür düşünceden yana olanlara, dahası kendi dindaşlarına yaptıklarını, gösterdikleri acımasızlıkları, şirk din adına olan türlü işkenceleri, yüzyıllar boyunca süren engizisyon mahkemelerini ve kilise katliamlarını bir düşünün. İşte Emeviler, bir değil binlerce cinayet... Nice özgür düşünen bilge insanlar, ilim adamları, muvahhidler her türlü işkenceyle öldürülmüşlerdir. Bu gerçekler ışığında mezhep ve tarikat şirkinden arınmışlığı önemli bir insanlık değeri ve büyük bir onur sayıyoruz.

Onun için Allah’tan başka tüm ilahları ve evliyayı reddediyor, vahye dayanan tevhid inancını açık olarak ilan etmeyi en önemli bir görev olarak kabul ediyoruz. Tarikatlar sivil toplum kuruluşu değil, kula kulluğun olduğu birer şirk ve küfür yuva-

larıdır. Ve onun için diyoruz ki, “Sadece Kur’an’a dayanan tevhid inancını, müşriklerin iddia ettikleri gibi bir sapkınlık değil, merhametin en gelişmiş, medeniyetin en ileri boyutu olarak görüyoruz. Vahiy, Allah tarafından indirilen hidayetle, hiçbir gücün ve inancın zihinleri, akılları, duyguları ve fikirleri esaret altına alamayacağı bir dünya inşa ediyor.

Şirk karanlığında her çeşit sapkınlık ve bozgunculuk, müzik ve sanat düşmanlığı hakimdir. Bu şirk bataklığını, yüzlerce yıl süren bu ilkellikleri ümmi halka “asrı saadet devri” diye yutturmuşlardır. Bu öyle bir din ki, aklın, mantığın, bilimin, sanatın, özgürlüğün, estetiğin, “hak mezhep” adı altında sindirilmesi, ezilmesi yani insanlığın yok olduğu karanlık bir dindir. Vahiy, geçmişten bize, bu günden yarına en büyük önder İbrahim’in muhteşem inanç ve iradesini miras bırakabilirdi. Bunun olmamasında mezheplerden kaynaklı şirk karanlığının çok ama çok büyük bir payı vardır. Bu mezhep karanlığı olmasaydı, insanlık bugün başka bir noktada olacaktı. Yüzyıllarca türlü iftira ve entrikalarla kazılan şirk çukuru yüzünden tevhid’in medeniyeti ve vahiy ahlakı maalesef yaşayacak uygun zemin bulamadı. Mezhepler ve fırkalar tarih boyunca ayrılıklar, ihtilaflar, bölünmeler, parçalanmalar, acılar ve ölümlerin kaynağı olmuştur.

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ تَفَرَّقُوا وَاخْتَلَفُوا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَأُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ

“Kendilerine apaçık deliller geldikten sonra parçalanıp ayrılığa düşenler gibi olmayın. İşte onlar için (dünya ve âhirette) azametli bir azap vardır.” (Âli İmran-105) Çıkar ve menfaatleri şirk karanlığı üzerine kurulu olanlar, bu karanlıklardan türlü şekillerde yararlananlar, tüm karanlık böceklerin korktuğu tek bir şey vardır.

Kur’an’ın Aydınlık ve Hidayet Yolu

Dolayısıyla mezhepler insanlığa çok şey kaybettirmişlerdir. Mezhepler, akıl ve bilimin, sanat ve estetiğin yolunda olmaya çalışan birçok bilim adamının öldürülmesine sebep olmuşlardır. İnsanların akıllarını ve zihinlerini baskıladığı için uydurma dinin kendisi baştan sona kadar terör ve şiddet mekanizmasıdır. Allah ile insanlar arasında aracılık yaptığını ileri sürerek ortaya çıkan cahiller, sadece ilkel ve karanlık dinin hamallığını yapmışlardır. Yalanlarla milyonlarca insanı çevrelerine toplamayı nasıl başarıyorlar? Çıkarları aynı karanlık cehalete bağlı olan egemen güçler bu cehaletin sürmesine destek oldukları için bunu başarıyorlar. İnsanların özgürlükleri, insanca yaşamaları, büyük oranda mezhep ve fırkaların dininden arınmalarına bağlıdır. “Şirk’in inanç dünyasının alanı başkadır. “Vahy’in ve tevhid’in alanı başkadır. Şirk hep karanlık kesimdedir. Vahiy, tevhid, adalet, ilim, tefekkür ve sorgulama ise aydınlık kesimde yerini almıştır.

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولُنَا يُبَيِّنُ لَكُمْ كَثِيرًا مِمَّا كُنْتُمْ تُخْفُونَ مِنَ الْكِتَابِ وَيَعْفُو عَنْ كَثِيرٍ قَدْ جَاءَكُمْ مِنَ اللَّهِ نُورٌ وَكِتَابٌ مُبِينٌ

“Ey kitap ehli! Andolsun ki size Resulumuz (Kur’an) gelmiştir. O, kitaptan gizleyip durduğunuz birçok şeyi sizlere beyan ediyor, birçoğunu da affediyor. Andolsun ki size Allah’tan bir nur yani apaçık bir kitap gelmiştir. (Mâide-15)

يَهْدِي بِهِ اللَّهُ مَنِ اتَّبَعَ رِضْوَانَهُ سُبُلَ السَّلَامِ وَيُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ بِإِذْنِهِ وَيَهْدِيهِمْ

إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ

“Allah, onunla rızası peşinde olanları selâmet yollarına iletir yani onları yasasıyla, karanlıklardan aydınlığa çıkarıp kendilerini dosdoğru bir yola iletir. (Mâide-16)

Din olarak vahiy’den başka hiçbir kaynak olmadığı ile ilgili yüzlerce âyet varken, geleneğe bağlı olanların Kur’an’a iltifat etmemelerinin sebebi ne olabilir? Tefekkür etme, öğüt alma ve aklı kullanma ile ilgili yüzlerce âyete rağmen, neden hiçbir Şii ve Sünni din adamı, hiçbir tarikat ve cemaat mensubu, Kur’an’a bakma ihtiyacı duymaz? Muhafazakar kitlenin Kur’an’dan bu kadar uzak olmasının altında hangi gerçek yatıyor?

Diyanet İşleri Başkanlığı, cemaat ve tarikatlar kendi inanç ve fikirlerine aykırı düşen kimseyi içlerine kabul etmediklerinden, ebediyen ölümcül inanç ve zehirli fikirlerinden kurtulamazlar. Dolayısıyla gelenekçilere teneffüs ettikleri havanın sağlıksız, zehirli ve ölümcül olduğunu birisi mutlaka hatırlatmalıdır. Resuller bunun için çok değerlidir.

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَسُولٍ إِلَّا يَلْسَنَانِ قَوْمِهِ لِیُبَیِّنَ لَهُمْ فَیضِلُ اللَّهُ مَنْ یَشَاءُ وَیَهْدِی مَنْ یَشَاءُ وَهُوَ الْعَزِیزُ الْحَکِیمُ

“Biz her Resülü, ancak kendi kavminin diliyle gönderdik ki, onlara (Allah’tan indirileni) beyan etsin. Allah, dileyeni saptırır, dileyeni de doğru yola iletir. O, mutlak güç sahibidir, hüküm ve hikmet sahibidir.” (İbrahim-4)

(Enbiya-25) وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِیَ إِلَیْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ

Çünkü bir kişi gaflet uykusunda olan bin kişiyi uyandırabilir. Yanık bir mum, sönük bin tane mumu tutuşturur. Bir kişi zor durumda olan milyonlarca kişiye öncülük edebilir.

وَمَا عَلَى الَّذِينَ یَتَّقُونَ مِنْ حِسَابِهِمْ مِنْ شَیْءٍ وَلَکِنْ ذُکِّرُوا لِعَلَّهُمْ یَتَّقُونَ

“Bilinç sahiplerine, inananların hesabından herhangi bir sorumluluk yoktur. Fakat belki bilinç sahibi olurlar diye hatırlatmak gerekir” (En’am- 69) Allah elçilerinin en önemli görevi budur. Yani hariçten biri müdahale etmediği zaman aynı havayı teneffüs eden, aynı inanç ve fikirlere sahip olanların uyanmaları, hakkı bulmaları mümkün değildir. Biri mutlaka uyuyan insanları uyarmalı, sabırla onları ikaz etmeli ve onları ölüm uykusundan uyandırmalıdır. Bu kutsal görevde şu husus asla göz ardı edilmemelidir. “Allah elçilerinin yegane ikaz ve uyarı araçları Kur’an olmuştur” (Enbiya- 45; En’am- 51; Kaf-45; Âraf- 61, 62, 67, 68) Kur’an ehli muvahhidler bütün olumsuz şartlara ve hakaretlere rağmen uydurma din mensuplarını Kur’an ile uyarmalıdır. Allah’ın indinde bundan daha şerefli bir görev yoktur. Çünkü Nebi’ler, Allah’ın elçileri ve binlerce vahiy ehli muvahhid bu görev uğrunda hayatlarını vermişlerdir. (Âli İmran- 146) Cemaat ve tarikatların topluma en büyük zararları bünyelerinde özgür irade sahiplerinin sivrilmesine izin vermemeleridir.

Mesela: Geleneksel dinde hiç kimse muhaddis ve müctehidleri eleştirme hakkına sahip olmadığından aralarında sorgulama ahlak ve kabiliyeti gelişmemiştir. İşte bun-

dan dolayı islam dininde cemaate değil, bireysel özgürlüğe değer verilmiştir. İnanç ve fikirlerinde özgür olmayan bireylerin icat ve düşünce kabiliyetleri gelişmez. Dolayısıyla çocuklarımızı ve gençlerimizi fetö gibi özgürlük ve akıl yoksunu, fikir ve sorgulama düşmanı kapalı ve karanlık yapılardan korumak zorundayız. Yoksa dünya hayatları ile beraber ahiret hayatlarını da kendi ellerimizle mahvetmiş olacağız.

Gençlerini fetö tipi cemaat ve tarikatlara düşman olarak yetiştirmeyen toplumlar karanlık ve cehalete, taklit ve bağınazlığa mahkum kalacaklardır. Çocuklarına Kur'an ahlakını ve tevhid özgürlüğünü miras olarak bırakmayanlar, maddi miras olarak bıraktıklarıyla sevinmesinler. Ya Kur'an'ın evrensel özgürlüğü olacak, Kur'an ilmi ve hikmeti başa geçecek, ya da kuzgun leşe konacaktır.”

Hulul

Hallacı Mansur'dan, Beyazıt-i Bestamiye, Muhyiddini Arabi'den Celaleddin-i Rumi'ye kadar tasavvufcuların hepsi hulul inancına bağlıdırlar. Hulul: “Allah'ın insanda bedenlendiği, insanın yüzünde ve bedeninde tecelli ettiği düşüncesi ile ilgili bir inançtır. Tarikatlarda bulunan şeyh'in konumu, yanılmazlığı, masum oluşu, kerametleri ve olağanüstü olayları meydana getirme hikayeleri bu inanç ve anlayıştan kaynaklanmaktadır. Yani her ne kadar şeyh zahiren insan süretinde görülse de aslında o Allah'tır. Yoksa İsmailiğe tarikat sözcülerinin “Kim bir şeyh-i kâmilin huzurunda bir an beklemiş olsa, yüz elli yıl huşu ile yapmış olduğu ibadetten üstündür” demelerinin bir anlamı olmazdı. Bu inancı bilen fanatik hiç bir tarikatçıya, şeyhin hata ettiğini kabul ettiremezsiniz. Hulul: Cübbeli Ahmet'in şeyhi için söylediği “Ete kemiğe büründüm Mahmut diye göründüm” inancının adıdır.

Eski Yunan ve Mısır başta olmak üzere insanlık tarihinde hulul inancının etkilemediği hiç bir kavim, topluluk, uygarlık ve medeniyet olmamıştır.

İşte Tuğrul İnançer'in “Muhammed'e kul” olunmadan “Allah'a kul olunmaz” dediği şey hulul inancıdır. Yine İsmailiğe tarikatına mensup olan Bayram Ali Öztürk'ün “Muhammed eşittir Allah” dediği şirk ve küfür dolu sözleri bu inancın eseri- dir. Kadim kavim ve milletler bu inancı çekinmeden, açık bir şekilde ortaya koyarlardı. Bununla alakalı Kur'an'da yüzlerce âyet mevcuttur. Kadim kavim ve milletler din adamlarına “evliya” ve “ilahlarımız” kelimesini hiç çekinmeden kullanmışlardır.

Nuh (a.s) ın kavmi şöyle diyordu.

وَقَالُوا لَا تَدْرُنَّ إِلَهَتَكُمْ وَلَا تَدْرُنَّ وِدًّا وَلَا سُوعًا وَلَا يَغُوثَ وَيَعُوقَ وَنَسْرًا

“Sakin ilahlarınızı bırakmayın, hele Ved'den, Suva'dan, Yeğus'tan, Ye'uk'tan ve Nesr'den asla vazgeçmeyin” (Nuh- 23)

Hud (a.s) ın kavmi Âd şöyle diyordu.

قَالُوا يَا هُوْدُ مَا جِئْتَنَا بِبَيِّنَةٍ وَمَا نَحْنُ بِتَارِكِي آلِهَتِنَا عَنْ قَوْلِكَ وَمَا نَحْنُ لَكَ بِمُؤْمِنِينَ

“Ey Hud! Sen bize açık bir mucize getirmedin, biz de senin sözünle ilahlarımızı bırakacak değiliz ve biz sana iman edecek de değiliz” (Hud- 53)

İbrahim (a.s) ın kavmi şöyle diyordu.

قَالُوا ءَأَنْتَ فَعَلْتَ هَذَا بِالْهَيْتِنَا يَا إِبْرَاهِيمُ

“Bunu ilahlarımıza sen mi yaptın ey İbrahim?” (Enbiya-62)

Müşrik Mekke halkı şöyle diyordu.

أَجْعَلِ الْإِلَهَةَ إِلَهًا وَاحِدًا إِنَّ هَذَا لَشَيْءٌ عَجَابٌ

“(Muhammed) İlahları ,tek ilah mı yaptı? Doğrusu bu acaib bir şeydir! (Sâd- 5)

Yine kadim mekke milleti.

إِنَّ كَادَ لَيُضِلُّنَا عَنْ الْهَيْتِنَا لَوْلَا أَنْ صَبَرْنَا عَلَيْهَا وَسَوْفَ يَعْلَمُونَ حِينَ يَرَوْنَ الْعَذَابَ مَنْ
أَضَلَّ سَبِيلًا

“Şayet ilahlarımıza inanmakta sebat göstermeseydik,(Muhammed) bizi neredeyse ilahlarımızdan saptıracaktı” (Furkan-42) diyorlardı. Bütün Allah Elçilerinin kavimleri tasavvufçular gibi evliya ve ilahlara tapıyorlardı. Yüce Allah şöyle buyuruyor.

وَمَا ظَلَمْنَا هُمْ وَلَكِنْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ فَمَا أَغْنَتْ عَنْهُمْ آلِهَتُهُمُ الَّتِي يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ
لَمَّا جَاءَ أَمْرُ رَبِّكَ وَمَا زَادُهُمْ غَيْرَ تَتَّبِيبٍ

“Onlara biz zulmetmedik, fakat onlar kendilerine zulmettiler. Rabbinin azap emri geldiğinde, Allah ile beraber taptıkları ilahları, onlara hiç bir fayda sağlamadı, ziyanlarını arttırmaktan başka bir şeye yaramadı” (Hud-101)

أَلَا لِلَّهِ الدِّينُ الْخَالِصُ وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَىٰ إِنَّ
اللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَاذِبٌ كَفَّارٌ

“Dikkat et, halis din yalnız Allah’ındır. Onun yanısıra kendilerine bir takım evliyalar edinenler: Onlara, bizi sadece Allah’a yaklaştırsınlar diye kulluk ediyoruz...” (Zümer- 3) derler.

Bu âyetlere gibi yüzlerce âyet vardır. Yani Allah’ın Resulleri içinde dinsizlikle mücadele eden olmamıştır. Allah’ın bütün elçileri dine karşı din ile, dinci ile, imana karşı iman ile, ilahlarına ve evliyelerine ölümüne bağlı olan din adamlarına karşı mücadele etmişlerdir. Peki tasavvufçular kadim kavimler gibi “Muhammed”(a.s) veya şeyhleri için direk olarak neden “ilah” veya “Allah” demiyorlar. Kur’an’da şirk çok sert kınandığı, en büyük bir zulüm görüldüğü için tasavvufçular açık olarak buna cesaret edemiyorlar. Bunun yerine dolambaçlı ifade ve kelimeler kullanıyorlar. Bu ibare ve kelimelerden çok zengin bir kavram hazinesi bile meydana getirmişlerdir. Bu kavramlardan “Gavs, gavs-ı sâni, kutub, kutb-ul aktab, insan’ı kâmil, revâsi, mürşid, mürşid-i kâmil, hakikat-ı Muhammed’iye, Yediler, Kırklar” bazılarıdır.

15-) *“Yani (hak yoldan) sapanlara gelince, onlar cehenneme odun olmuşlardır.”*

16,17-) *Yine de ki: “Bana şöyle de vahyedildi: ‘Eğer doğru yolda istikamet sahibi olurlarsa, mutlaka onlara bol yağmur yağdırırız ki bununla onları bir sınama edelim. Kim Rabbinin zikrinden (Kur’an’dan) yüz çevirirse, Rabbi onu gittikçe yükselen bir azaba uğratar.”*

18-) *“Şüphesiz mescidler, Allah’ındır. O hâlde, Allah ile birlikte hiç kimseye davet*

etmeyin.”

Yani mescitlerde sadece yüce Allah'ın dinini yani Kur'an'ı anlatın, başkasının hadislerini, ictihatlarını, mezhebini anlatmayın.

Secde- Mescid

Secede, yescüdü fiilinin mimli mastarı “mekân ismi” olup, “secde edilen-ettirilen yer” demektir ki, bunun, bugün kılınan namazlardaki secde yeri ile hiçbir alâkası yoktur. Aslında secde, “bilmeyen, işin farkında olmayan, anlamayan” bundan dolayı “aykırı düşünen, aykırı hareket eden kimselerin ikna edildikleri, gerçeğe boyun eğdirildikleri, onların da teslim olup gerçeğe boyun eğdikleri yer”; yani “eğitim-öğretim, ikna alanı” anlamına gelmektedir. Bu anlamı itibariyle mescidler, “salâtın zihni boyutunun uygulandığı alanlar”dır. Musallâ ise, salâtın hem zihni hem psikolojik hemde sosyal desteğin mâli yönlerinin geniş katılımı ile uygulandığı alan”dır. Rasûlullah, salâtı, dar çerçevede mescidde; geniş çerçevede “haftalık toplantı, savaş hazırlığı gibi kalabalık katılımlarda ise “musallâ” da icra etmiştir. Secde âyetlerinde apaçık gördük ki secde etmek kulluk etmek yani yüce Allah'ın emirlerini kabul etmek, vahyin tek kaynak olduğunu kabullenip hayata geçirmektir. O halde mescit dediğimizde; “Hiç kuşkusuz, mescitler-secdeler Allah içindir. O halde, Allah ile birlikte bir başkasına yakarmayın-Allah'ın yanında bir başkası için çağrıda bulunmayın. Kulluk yapılan her yer ve her alan mescittir.” Ancak bunun için eğitim ve öğrenim görülmesi için kapalı alanlara mescit-okul deniyor. Mescidlerde Allah'ın ilmi öğrenilip öğretilmeli ve diğer kulluk görevleri yerine getirilmelidir. Secde konusu anlaşıldıktan sonra da mescit kavramı açığa çıkmaktadır.

19-) Ama ne zaman Allah'ın bir kulu ona davet etmek için kalktığına inanmayanlar neredeyse onun üzerine çullanırlardı.

20-) De ki: “Şüphesiz ben sadece Rabbime dâvet ederim ve O'na hiç kimseyi şirk koşmam.”

21-) De ki: “Şüphesiz ben, (vahiy'den bağımsız olarak) size ne zarar verebilir ne de doğru yolu sağlayabilirim.”

22-) De ki: “Gerçekten beni Allah'a karşı hiç kimse asla koruyamaz yani O'ndan başka sığınacak hiç kimse bulamam.”

23-) “Ancak Allah'tan gelenleri tebliğ edebilirim Yani O'nun mesajlarını duyurabilirim. Kim Allah'a yani Resûlüne isyan ederse, şüphesiz onlar için, içinde devamlı kalacakları ebedi cehennem ateşi vardır.”

Kur'an'da itaat Allah ve Resul bağlamında geçtiği gibi, zıttı olan isyan da yine Allah ve Resul bağlamında kullanılmıştır. İsyân Kur'an'ın hiçbir ayetinde Nebi bağlamında geçmez.

24-) *Nihayet vâdedildikleri şeyi gördüklerinde kimin yardımcısı daha zayıf ve kimin sayısı daha azmış, bilecekler.*

25-) *De ki: “Sizin uyarıldığınız şey yakın mıdır, yoksa Rabbim ona uzun bir süre mi koyacaktır, bilemem.”*

26-) *O, gaybı bilendir. Hiç kimseye gaybını bildirmez.*

27,28-) *Ancak seçtiği Resûller başka. Fakat O, Resûlün önünde ve arkasında gözetleyicileri yürütür ki resûllerin, Rablerinin mesajlarını tebliğ ettiklerini bilsin. Allah, onların her hâlini kuşatmış ve her şeyi inceden inceye sayıp dökmüştür.*

Gaybı Allah'tan başka kimse bilmez. Ancak vahiy sayesinde Resullerde gaybı bilirler. Yani gaybın bilinmesi tamamen vahiy ile ilgili bir durumdur.

YASİN SURESİ

83 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1-) *Yâsîn,*

2-) *Hüküm ve hikmet sahibi olan Kur'an'a andolsun.*

3-) *Şüphesiz ki sen Resullerdensin.*

4-) *Müstakim (dosdoğru) bir yol üzerindesin.*

5-) *İzzetli ve merhametli olanın (Allah'ın) indirmesidir.*

6-) *Ataları uyarılmamış, bu yüzden kendileri de gaflet içinde kalmış bir kavmi uyarman için indirilmiştir.*

7-) *Andolsun ki onların çoğunun üzerinde yasa hak olmuştur. Çünkü onlar iman etmiyorlar.*

Yani "لَا مَلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ" (...cehennemi cinlerden ve insanlardan dolduracağım azap sözü...)” (Secde-13; Hud-120)

8-) *Biz, onların boyunlarına halkalar geçirdik. O halkalar çenelere kadar dayanmaktadır. Bu yüzden kafaları yukarı kalkıktır.*

9-) *Önlerinden bir set ve arkalarından bir set çektik de onları kuşattık, artık görmezler.*

10-) *Onları uyarsan da uyarmasan da onlar için birdir, iman etmezler.*

11-) *Sen ancak zikre (Kur'an'a) uyan ve görmeden Rahmân'dan korkan kimseyi uyurabilirsin. İşte böylesini, bir bağışlamayla yani değerli bir mükâfatla müjdele.*

12-) *Şüphesiz ölüleri ancak biz diriltiriz. Onların yaptıkları her işi ve bıraktıkları bütün eserlerini yazarız. Çünkü her şeyi apaçık bir şekilde insanın belleğine kaydetmişizdir.*

13-) *Onlara, şu kasaba halkını örnek getir: Hani ona Resuller gelmişti.*

14-) *İşte o zaman biz, onlara iki Resul göndermiştik. Onları yalanladılar. Bunun üzerine üçüncü bir Resul ile destekledik. Onlar: Biz size gönderilmiş Resulleriz! dediler.*

15-) *(Resullere) dediler ki: Siz de ancak bizim gibi birer beşersiniz. Yani Rahmân, herhangi bir şey indirmedir. Siz ancak yalan söylüyorsunuz.*

16-) (Resuller) dediler ki: Rabbimiz biliyor; biz gerçekten size gönderilmiş Resulleriz.

Yukarıdaki âyette vahiy ehli muvahhidlere önemli bir öğüt ve teselli vardır. Yani bizim hidayet üzerinde olduğumuzu yüce Allah'ın bilmesi yeter.

17-) “Bizim üzerimize düşen, apaçık bir şekilde (Allah’ın emirlerini) tebliğ etmekten başka bir şey değildir” dediler.

18-) (Bunun üzerine onlar:) Doğrusu sizin yüzünüzden uğursuzluğa uğradık. Eğer bu işten vazgeçmezseniz, andolsun sizi taşlarız. Yani bizden size mutlaka elem verici bir azap dokunur, dediler.

19-) (Resuller) dediler ki: Sizin uğursuzluğunuz sizinle beraberdir. Size hatırlatma yapıyorsa, bu uğursuzluk mudur? Bilakis, siz müsrif bir toplumsunuz.

Ümmetlerin hayatı vahiy’le şekillenmiyorsa yani din ve hüküm olarak Kur’an tek kaynak kabul edilmiyorsa, maddi-manevi her şeyleri israf hükmündedir.

20-) Derken şehrin öbür ucundan bir adam koşarak geldi. “Ey kavmim! dedi, bu Resullere uyunuz!”

21-) “Sizden herhangi bir mükafat istemeyen bu kimselere uyun, çünkü onlar hidayette olan kimselerdir.”

22-) “Bana ne olmuş ki, beni yoktan var edene kulluk etmeyecekmişim! Halbuki, hepiniz O’na döndürüleceksiniz.”

23-) “O’nun yanı sıra ilâhlar mı edineyim? O Rahman (olan Allah), (şirk koştuğum için) bana bir zarar dilerse onların (ilâhların) şefâati bana hiçbir fayda vermez yani beni (azaptan) kurtaramazlar.”

24-) “İşte o zaman ben apaçık bir sapkınlığın içine düşmüş olurum”

25-) “Şüphesiz ben, Rabbinize iman ettim, beni dinleyin.”

26,27-) Gir cennete! denildi. “Keşke, dedi, Rabbimin beni nasıl bağışladığını ve beni nasıl ikrama mazhar olanlardan kıldığını kavmim bilseydi!”

Bu âyet iki şekilde anlaşılmaya müsaittir. 1-) Kavmi onu öldürdü ve alaylı bir şekilde ona “cennete gir” dediler. Fakat o, gerçekten yüce Allah’ın mağfiret ve ikramına mazhar oldu. 2-) Kavmi onu öldürdü, vefat eder etmez yüce Allah ona “cennete gir” buyurdu.

28-) Biz ondan sonra, onun kavmini yok etmek için üzerlerine gökten herhangi bir ordu indirmedik ve indirecek de değildik.

29-) Onları yok eden tek bir sestен başka bir şey değildi. Birdenbire sönüverdiler.

30-) Kendilerine gelen her Resul ile mutlaka alay etmiş olan kullara yazıklar olsun.

31-) (Müşrikler) görmüyorlar mı ki, onlardan önce nice halkları yok ettik. Onlar tekrar dönüp de bunlara gelmezler.

32-) Elbette onların hepsi (kıyamet gününde) karşımızda hazır bulunacaklar.

33-) *Ölü olan yer onlar için bir âyettir. Biz onu dirilttik yani ondan dane çıkardık. İşte onlar bundan yerler.*

34-) *Biz, onda nice nice hurma bahçeleri, üzüm bağları kıldık ve oralarda birçok pınarlar fışkırttık.*

35-) *Ta ki, onların meyvelerinden ve elleriyle bunlardan imal ettiklerinden yesinler. Hâla şükretmeyecekler mi?*

36-) *Yerin bitirdiklerinden, (insanların) kendilerinden ve bilmedikleri şeylerden bütün çiftleri yaratan Allah tespih edilmeye layık olandır.*

37-) *Gece de onlar için bir âyettir. Biz ondan gündüzü stıyırıp çekeriz de onlar karanlıklar içinde kalırlar.*

38-) *Güneş, kendisi için belirlenen yerde akar (gider). İşte bu, azîz ve alim olan Allah'ın yasasıdır.*

39-) *Ay için de birtakım menziller (yörüngeler) takdir ettik. Nihayet o, eğri hurma dalı gibi (hilâl) olur da geri döner.*

40-) *Ne güneş aya yetişebilir, ne de gece gündüzü geçebilir. Her biri bir yörüngede yüzerler.*

41-) *Onların zürriyetlerini dopdolu bir gemide (ana rahminde) taşımamız da onlar için bir âyettir.*

Kur'an'da "... أَلْفُكِ الْمَشْحُونِ " "el Fulkil Meşhun" tamlaması üç âyette geçmektedir. (Şuara-119; Yasin-41; Saffât-140)

El Fulkil Meşhun, "o dolu gemi" anlamında değil, kusursuz ve mükemmel gemi anlamına gelmektedir. Yani maddi nesnelere yapılan bir gemi değil, tevhid evi, itikat ve iman anlamına gelmektedir. Zürriyet kelimesi bunu gösteriyor. Çünkü zürriyet iman kardeşliği anlamına da gelmektedir. Bu ayette "fulkil meşhun" "ana rahmi" anlamına gelmektedir.

42-) *Onlar için, buna benzer bineceklerde yarattık.*

43-) *Dileseydik onları boğardık. O zaman onların imdadına koşan olmaz yani onlar kurtarılmazlardı.*

44-) *Ancak bizim tarafımızdan bir rahmet olarak yani belli bir zamana kadar faydalandırmamız için onları yaşatıyoruz.*

45-) *Onlara önünüzde olan ve arkanızda bıraktıklarınız hususunda bilinçli olun; umulur ki size merhamet edilir denildiği zaman (aldırmazlar)*

46-) *Yani onlara Rablerinin âyetlerinden bir delil geldiğinde mutlaka ondan yüz çevirmişlerdi.*

47-) *Onlara, Allah'ın size rızık olarak verdiklerinden infak edin, denildiğinde, kâfirler iman edenlere dediler ki: Allah'ın dilediği takdirde doyuracağı kimseleri biz mi doyuracağız? Siz gerçekten apaçık bir sapkınlık içindesiniz.*

48-) Onlar: Eğer gerçekten sâdıksanız, bu vaad ne zaman gerçekleşecektir? derler.

49-) Onlar, birbirleriyle çekişip dururken kendilerini ansızın yakalayacak tek bir sesi bekliyorlar.

50-) İşte o anda onlar bir vasiyette bulunmaya bile güç getiremezler yani ailelerine dönemezler.

51-) Çünkü sûr'a üfürülecek. Bir de bakarsın ki onlar cesetlerden boşalarak Rablerine giderler.

52-) İşte o zaman: Yazıklar olsun bize! Bizi yattığımız yerden kim çıkardı? Bu, Rahmân'ın vâdettiğidir yani Resuller doğru söylemişler! derler.

53-) Olan tek bir sestен ibarettir. Bunun üzerine onların hepsi hemen huzurumuzda hazır bulunurlar.

54-) O gün hiç kimse en ufak bir zulme uğramaz. Yani orada sadece amellerinizin karşılığı ile cezalandırılırsınız.

55-) Şüphesiz cennetlikler o gün neşe ve eğlenceli işler içinde zevk sürerler.

Cennette herkes mesleğine göre bir iş ve sanatla ilgilenir.

56-) Onlar ve eşleri gölgeler altında koltuklara yaslanırlar.

57-) Onlar orada neşe, sevinç ve mutluluk tadacaklar yani istedikleri her şey onların olacaktır.

58-) Onlara merhametli Rabten selam sözü vardır.

59-) "Ayrılın bir tarafa bugün, ey suçlular!"

60-) "Ey Âdem oğulları! Size şeytana kulluk etmeyin, çünkü o sizin apaçık bir düşmanınızdır" demedim mi?

61-) "Yani sadece bana kulluk edin, dosdoğru yol budur" (demedim mi?)

62-) Şeytan sizden pek çoklarını aldatıp saptırdı. Hâla aklınızı kullanmayacak mısınız?

Zihinsel şeytan insanı ameli yönden günaha sokarken, şeytanın süret almış hâli yani şeytanın ete kemiğe bürünen hâli olan din adamları imani ve itikâdi olarak insanların sapkınlığına sebep olurlar. En tehlikeli olanlar bunlardır. Yani din adamları zihinsel şeytandan daha ölümcül bir günaha sebep olurlar. Bu günaha yani şirke yani uydurma dine kulluk eden fanatiklerin ondan kurtulmaları artık mümkün olmuyor.

63-) İşte, bu size vâdedilen cehennemdir.

64-) Küfrünüzden dolayı bugün oraya yaslanın!

65-) Bugün onların ağızlarının üzerini mühürleriz; kazandıklarını bize elleri anlatır ve ayakları da şahitlik eder.

66-) "Eğer dileseydik (iradelerine ipotek koysaydık) gözlerini dümdüz, silme kör eder-

dik, o zaman yolu bulmak için yarıştırlardı. Fakat o takdirde nasıl görebilirlerdi?

67-) *Eğer dilesek oldukları yerde onların şekillerini değiştirdik de ne ileriye gitmeye güçleri yeterdi ne de geri gelmeye!*

68-) *Kime uzun ömür verirsek biz onun gelişmesini tersine çeviririz. Hiç akıllarını kullanmazlar mı?*

69-) *Biz ona (Resul'e) şiir öğretmedik. Zaten ona yakışmazdı da. (Onun söyledikleri), ancak Allah'tan gelmiş bir öğüt ve apaçık bir Kur'an'dır.*

Bu âyet, Allah Resulunun vahiy'den başka bir şey tebliğ etmediğini gösteriyor. Kur'an'da bulunan "şiirin tanımı" günümüzde var olan şiir gibi değildir. Kur'an'da var olan şiir, yalan, abartı, iftira, hezeyan hakka aykırı, insanları aldatma amacı güden sözlerdir. Kur'an'a göre şairler batıl peşinde koşan ve söylediklerini yapmayanlardır. (Şuara-224, 225, 226) Kur'an, Arapçada "okudu" anlamındaki "kara'e" sözcüğünün üç harfli mastarıdır. Kelime anlamı "okunan şey" veya "okumak"tır. Kur'an, Allah'ın sözü, mesajı, yasası ve hükmüdür. Kur'an-ı teğanni yaparak yani bir şarkı gibi harflerini uzatarak okumak doğru değildir. Kur'an, düz konuşma üslubuyla sade olarak okunması gerekiyor. Özellikle Kur'an'ı güzel okuma yarışmaları yüce Allah'ın mesajına bir hakarettir. Kur'an, güzel ses ve tecvidle okunmak için inmemiştir. Bunlar tamamen Kur'an'ın ahlakına aykırı olan uygulamalardır. Kur'an, öncelikli olarak kalbi dirilere okunup anlasınlar, okudukları Allah'ın emir ve yasaklarını hayatlarına uygulasınlar diye inmiştir. Yüce Allah'ın, "Aklen" ve "fikren" diri olanları uyarması ve kâfirler hakkındaki azabın gerçekleşmesi için Kur'an'ı indirdik. "âyeti, insanların Kur'an'ın ne için indirildiğini anlamalarına yeterli bir mesajdır.

70-) *Diri olanları uyarsın ve kâfirler yasayı hak etsinler diye.*

Âyette bulunan "hayyen" "diri" ifadesi, ölenin zıttı anlamında değil, kalbi diri olan, anlayışı sağlam, aklını kullanan, tefekkür eden, duygularını yitirmemiş anlamında kullanılmıştır. Çünkü bu durumda olmayan insanlara Kur'an bir şey yapamaz, adalet ve imtihan gereği yüce Allah insanların irade ve akıllarına zorla müdahale edip hidayet ve sapkınlığa sevk etmez. Hidayet bulmanın ve sapkınlığa düşmenin tek sebebi vahiy'dir. Vahye tek kaynak olarak iman eden hidayeti, vahyin yanında başka kaynaklara (hadis- mezhep) iman eden sapkınlığa düşmüş olur.

71-) *Görmüyorlar mı ki, biz ellerimizin (kudretimizin) eseri olmak üzere onlar için birçok hayvan yarattık. Bu sayede onlar bunlara sahip olmuşlardır.*

72-) *Bu hayvanları onların emrine boyun eğdirdik. Onların bazısını binek olarak kullanırlar ve bazısını da besin olarak yerler.*

73-) *Bu hayvanlarda onlar için nice yararlar ve içilecekler vardır. Hâla şükretmezler mi?*

74-) *Yardım göreceklerini umarak Allah'ın yanı sıra başka ilâhlar edindiler.*

75-) *Halbuki ilâhların onlara yardım etmeye güçleri yetmez. Aksine kendileri bunlar için yardıma hazır askerler konumundadır.*

76-) *O halde onların sözleri sakın seni üzmesin. Kuşkusuz biz, onların gizlemekte olduklarını da, açığa vurduklarını da biliyoruz.*

77-) *İnsan görmez mi ki, biz onu bir nutfeden yarattık. Bir de bakıyorsun ki o, apaçık (tartışmacı-düşman) kesilmiştir.*

78-) *Kendi yaratılışını unutarak bize karşı örnek getirmeye kalkışıyor ve: “Şu çürümüş kemikleri kim diriltecek?” diyor.*

79-) *De ki: Onları ilk defa yaratmış olan diriltecek. Çünkü O, her türlü yaratmayı bilendir.*

80-) *Yeşil ağaçtan sizin için ateş çıkaran O’dur. İşte siz ateşi ondan yakıyorsunuz.*

81-) *Gökleri ve yeri yaratan, onların benzerlerini yaratmaya kadir değil midir? Evet! Elbette kadirdir. O, her şeyi hakkıyla bilen yaratıcıdır.*

82-) *Onun emri bir şeyi irâde ettiğinde ona “Ol” demekten ibarettir. Hemen oluşmaya başlar.*

Bakara- 117; Âli İmran-47; En’am- 73 Nahl-40; Meryem- 35;Yasin-82 ve Mümin-68. âyetlerde geçen “kün” “ol!” sözünün bizzat Allah tarafından telaffuz edilmiş bir söz değil, onun sonsuz kudretinin ve yaratma işinde hiçbir güçlük çekmediğinin mecazi bir ifadesidir. Çünkü yüce Allah sözle değil, yarattığı yasa, kâide ve kurullarla iş yapar.

83-) *Her şeyin melekütü (ince ayarı ve hassas dengesi) kendi elinde olan Allah subhandır! Siz de O’na döneceksiniz.*

FURKAN SURESİ

77 âyet olup Mekke’de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah’ın adıyla)

1,2-) *Âlemlere (insanlara) uyarıcı olsun diye kuluna Furkan’ı indiren, göklerin ve yerin hükümranlığı kendisine ait olan, hiç çocuk edinmeyen yani hükümranlığında ortağı bulunmayan ve her şeyi yaratıp onun yarasını koyan Allah, bereketlerin kaynağıdır.*

3-) *O’nun yanı sıra hiçbir şey yaratamayan, bilakis kendileri yaratılmış olan, kendilerine bile ne zarar ne de fayda verebilen, öldürmeye, hayat vermeye ve ölüleri yeniden diriltip (kabirden) çıkarmaya güçleri yetmeyen ilâhlar edindiler.*

4-) *Kâfirler: Bu (Kur’an), olsa olsa onun (Muhammed’in) uydurduğu bir yalandır ve başka bir toplum da bu hususta kendisine yardım etmiştir, dediler. Böylece onlar hiç şüphesiz zulüm ve yalan söze başvurmuşlardır.*

5-) *Yine onlar dediler ki: (Bu âyetler), onun, başkasına yazdırıp da kendisine sabah akşam okunmakta olan, önceliklere ait satırlardır.*

“Esatir” kelimesinin geçtiği âyetlere meallerin “masallar, hikâyeler” anlamı vermeleri hatalıdır. Kelime Kur’ân’da dokuz yerde geçmektedir. (En’am-25; Enfal-31; Nahl-24; Mü’minun-83; Furkan-5; Neml-68; Ahkaf-17; Kalem-15; Mutaffifin-13) Biri hariç kelimenin geçtiği sûrelerin tamamının Mekki olması ve Mekke’de Ehl-i Kitab olmadığına dair algı, kelimeye bu anlamın verilmesinde etkili olmuş olabilir. Kelimenin geçtiği âyetlerden biri olan Furkan sûresinin 4. ve 5. âyeti şöyledir: *وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا: “Bu Kur’an,(Muhammed’in) uydurduğu bir yalandan başka bir şey değildir. Başka bir topluluk da bu konuda ona yardım etmiştir” dediler. Böylece onlar haksız ve asılsız bir söz uydurdular.”* (Furkan-4) *وَقَالُوا أَتُحَدِّثُ بِالْحَقِّ وَالْحَقَّ كَذِبًا وَأَنْتَ تَقُولُ بِالْحَقِّ فَرِيقٌ كَذِبٌ وَأَقْرَبُ لِلْحَقِّ مِمَّنْ يَدْعُونَ أَن يُخْرِجَهُ مِنَ الْبَيْتِ وَيَكْفُرُوا بِهِ وَيَخْتَلِفُونَ أَلْسِنَتُهُمُ فِي الْقَوْلِ لَعِيبًا فَمَا يَأْتِيهِمْ إِلَّا فِي غَمٍّ مُّكْتَبٍ* ((Bu Kur’an, başkalarından) yazıp aldığı önceliklere ait satırlardır. Bunlar ona sabah akşam okunmaktadır dediler.)” (Furkan-5)

Dördüncü âyette, Resûlullah’ın tebliğ ettiği âyetlerin kendisine indirilen bir vahiy ürünü değil de başkalarının da yardımını alarak ortaya koyduğu yani “Allah bana vahyetti” diyerek insanlara okuduğu şeyler olduğunu söyleyen müşriklerden bahsedilmektedir. Bu kişiler ayrıca “bunlar, önceliklerin satırlarında olanlar” diyorlar, Resûlullah’ın

onlara tebliğ ettiklerini, ona bazılarınca sabah-akşam imla ettirilen şeyler olduğunu söylüyorlardı. Yani iddiaya göre Resûlullah başkalarından dinliyor sonra bunları yazdırıyordu. Âyette bulunan “اَكْتَتَبَ” fiilinin anlamı budur. “أَسَاطِيرُ” kelimesinin geçtiği başka bir âyet şöyledir: “وَإِذَا تَنَزَّلَتْ عَلَيَّمْ آيَاتُنَا قَالُوا قَدْ سَمِعْنَا لَوْ نَشَاءُ لَقُلْنَا مِثْلَ هَذَا إِنْ هَذَا إِلَّا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ (Onlara âyetlerimiz tilavet edilince derler ki; Tamam dinledik; istesek onun aynısını biz de söyleriz. Bunlar, öncekilerin satırlarında olandan başka bir şey değildir.)” (Enfâl-31)

Yukarıdaki âyette, kendilerine Kur’ân âyetleri okunduğunda, bunların kendileri için yeni bir şey olmadığını, daha önce de bunları duyduklarını, isteseler kendilerinin de aynısını okuyabileceklerini söyleyenlerden bahsedilmektedir. Nitekim devamında, kendilerine okunan âyetlerin öncekilerin satırlarında yani kitaplarında kayıtlı olduğunu söylüyorlardı. Bunlar kendilerine okunan âyetlerin Muhammed (a.s) a Allah tarafından indirilen bir vahiy değil, onun önceki kitaplardan derlediği şeyler olduğunu düşünüyorlardı. Nitekim bir sonraki âyette, kendilerine okunan âyetlerin yeni bir vahiy olmadığı hususunda kati bir kanaat taşıdıkları anlaşılmaktadır.

Sonuç olarak: Resûlullah’a yapılan itirazların bir yönünü de “söylediğin şeyleri biliyoruz, bunlar önceki kitaplarda da var, yeni bir şey söylemediğine, zaten bildiğimizi, elimizde olanı tekrar ettiğine göre sana neden ayrı bir değer verip tabi olalım ki? şeklindeki itiraz oluşturuyordu. Esasında bu, Kur’ân’ın ve Resul (a.s) ın emin vasfının, itiraz edenler tarafından itirafı anlamına geliyordu. Yoksa bütün din ve inançları hatta her şeyleri masal ve mitoloji olan Mekkelilerin kalkıp Kur’ân için “geçmişlerin masalları” demeleri anlamsız oluyor. Kur’ân bir masal kitabı olsaydı ona hemen iman ederlerdi. Kur’ân onların masal ve mitolojilerini deşifre ederken, bir de kalkıp Kur’ân için “geçmişlerin masalları” demezler. Bu anlam mantıklı değildir. Sanki kelime bir anlam kaymasına uğramıştır yani başına bir kaza gelmiştir. Dolayısıyla “أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ” (esâtirul- evveline) (geçmişlerin masalları)” değil, ‘öncekilerin satırlarında olanlar, öncekilerin yazdıkları” anlamına gelmektedir.

6-) (Ey Resul!) De ki: Onu göklerde ve yeryüzündeki gizlilikleri bilen Allah indirdi. Şüphesiz O, bağıslayan ve merhamet edendir.

7-) Onlar (bir de) şöyle dediler: Bu nasıl bir Resul; (bizler gibi) yemek yiyor, sokaklarda dolaşiyor! Ona bir melek indirilmeli, kendisiyle birlikte o da uyarıcı olmalıydı!

8-) Yahut kendisine bir hazine verilmeli veya içinden yeyip (yorulmadan geçimini sağlayacağı) bir bahçesi olmalıydı. (Ayrıca) o zalimler (müminlere): Siz, ancak sihirlenmiş bir adama tâbi olmaktadır! dediler.

Ehl-i Sünnet muhaddis ve müfessirleri rivayetlerinde Yahudilerin Nebi (a.s) a sihir yaptıklarını iddia etmektedirler. Bu âyet onların rivayetlerini reddediyor. Çünkü âyette yer alan “Zalimler;” Siz ancak sihirlenmiş bir adamın peşinden gidiyorsunuz dediler” ifadesi, sihrin objektif gerçekliğini inkar etmeyi gerektiren Kur’ani deliller arasındadır. Eğer Nebi (a.s) a gerçekten sihir yapılmış olsaydı zalimler bu iddialarından dolayı kınanmayı hak etmezlerdi.

9-) (Ey Resul!) Senin hakkında bak nasıl örnekler getirdiler! Artık onlar sapmışlardır, doğru yola (çıkma) güç getiremiyorlar.

10-) Dilerse sana bundan daha hayırlısını, altlarından nehirler akan cennetleri kılacak yani sana kasırlar kılacak olan Allah bereketlerin kaynağıdır. (Noksan sıfatlardan uzaktır.)

11-) Onlar üstelik (son) saati de yalanladılar. Biz ise, (son) saati yalanlayanlar için cılgın ateşi hazırladık.

12-) Onları uzak bir mesafeden görünce, onun öfkelenişini yani uğultusunu işitirler.

13-) Elleri boyunlarına bağlı olarak onun dar bir yerine atıldıkları zaman, oracıkta yok oluvermeyi isterler.

14-) (Onlara şöyle denir:) Bugün (yalnız) bir defa yok olmayı istemeyin; aksine birçok defalar yok olmayı isteyin!

15-) De ki: Bu mu daha hayırlı, yoksa bilinç sahiplerine vâdedilen huld cenneti mi? Orası, onlar için bir mükâfat ve (huzura kavuşacakları) bir varış yeridir.

16-) Onlar için orada devamlı kalmak üzere diledikleri her şey vardır. İşte bu, Rabbinin üzerine (aldığı ve yerine getirilmesi gereken) bir sözdür.

17-) O gün Rabbin onları ve Allah'ın yanı sıra ibadet ettikleri şeyleri toplar da, der ki: Şu kullarımı siz mi saptırdınız, yoksa kendileri mi yoldan saptılar?

18-) Onlar: Seni tenzih ederiz. Senin yanı sıra başka evliya edinmek bize yaraşmaz yani sen onlara ve atalarına o kadar bol nimet verdin ki, sonunda zikri (Kur'an'ı) unuttular yani yok edilmeyi hak eden bir toplum oldular, derler.

19-) Bunun üzerine ötekilere hitaben şöyle denir: İşte (ibadet ettikleriniz), söylediklerinizde sizi yalanladılar. Artık (azabınızı) geri çevirmeye gücünüz yetmez yani yardımlarını elde edemezsiniz. İçinizden zulmedenlere büyük bir azap tattıracağız!

Kıraat Farklılığı

Âyette bulunan **فَمَا تَسْتَطِيعُونَ صَرْفًا وَلَا نَصْرًا** (Artık azabınızı geri çevirmeye gücünüz yetmez)" ibaresini, şu şekilde okuyan kıraat âlimleri olmuştur. **فَمَا يَسْتَطِيعُونَ** (artık (azabınızı) geri çevirmeye güçleri yetmez yani size yardım edemezler.)" Bu kıraate göre âyetin meâli tamamen değişiyor. Yani şöyle oluyor. "Bunun üzerine ötekilere (evliya! ve ilâhlara! tâbi olanlara) hitaben şöyle denir. İşte (ibadet ettikleriniz) söylediklerinizde sizi yalanladılar. Artık azabınızı geri çevirmeye güçleri yetmez yani size yardım edemezler. İçinizden zulmedenlere büyük bir azap vardır. Bu kıraat daha doğru gibi duruyor. (Bakara-165, 166, 167. âyetlerle de daha uyumlu hale geliyor.

20-) Senden önce gönderdiğimiz bütün Resuller de hiç şüphesiz yemek yerler, sokaklarda dolaşırlardı. (Ey insanlar!) Sizin bir kısmınızı diğer bir kısmınıza sınama (vesilesi) kıldık; (bakalım) sabredecek misiniz? Yani Rabbin her şeyi hakkıyla görmektedir.

21-) Bizimle karşılaşmayı (bir gün huzurumuza geleceklerini) ummayanlar: Bize ya

melekler indirilmeli ya da Rabbimizi görmeliydik, dediler. Andolsun ki onlar kendi nefislerinde kibre kapılmışlar ve azgınlıkta pek ileri gitmişlerdir.

22-) *Fakat melekleri görecekləri gün, suçlulara o gün hiçbir müjde haberi yoktur yani: (Allah'ın rahmetinden) bir engel ile engellenmişiz, derler.*

23-) *Onların işledikleri her ameli ele alırsız fakat onu saçılmış zerrelere haline getiririz (değersiz kılarız).*

24-) *O gün cennetliklerin kalacakları yer daha hayırlı yani dinlenecekleri yer daha güzeldir.*

25-) *O gün gökyüzü beyaz bulutlar ile yarılacak yani melekler indirildikçe indirileceklerdir.*

26-) *İşte o gün, gerçek hükümlerlik Rahman'ındır yani kâfirler için o gün zor olacaktır.*

27-) *O gün, zalim kimse (pişmanlıktan) ellerini ısırtıp şöyle der: Keşke o Resul ile birlikte bir yol edinseydim!*

Bu ayette geçen "Resul" beşer-resul olan Muhammed(a.s.) değil, Kitap-Resul'dür. Çünkü Kitap-Resul kıyamet gününe kadar baki kalacaktır. Fakat beşer-resul 1400 yıl önce vefat etmiştir.

28-) *Yazık bana! Keşke falanı filanı dost edinmeseydim!*

29-) *Çünkü zikir (Kur'an) bana geldikten sonra o, beni ondan saptırdı yani şeytan insanı yüzüstü bırakıp rezil rüsvay eder.*

28 ve 29. âyetlerde geçen "fülan" ibaresi, insanları Kur'an'dan engelleyen din adamı kılığındaki şeytanla ilgilidir. Yani şeytanın süret almış, ete kemiğe bürünmüş hali olan din tüccarlarıdır. Çünkü bunlardan başka hiç kimse insanları Kur'an'dan engelleyemez.

30-) *Resul dedi ki: Ey Rabbim! Kavmim bu Kur'an'ı mehcür bıraktılar.*

Mehcur: Arkaya atılan, görmezlikten gelinen, ilgilenilmeyen, terkedilen, anlamlarına gelir. Resul (a.s) bu sözü Mekke'de söylemiştir. Her Resul'ün kavmini şikayet eden buna benzer sözleri olmuştur. Yani bu söz âhirette söylenecek bir söz değildir. Çünkü fiil "kâle" "söyledi" demektir. Eğer "diyecektir" olsaydı "yekulu" olması gerekirdi. Şii ve Sünni din adamları Resul'ün bu şikayetinden ders alarak, Kur'an'a sahip çıkmaları gerekir yani müşriklerin ahlakına sahip olmaktan şiddetle kaçınmaları şart oluyor. Fıkıh usulünde Sünnet'in (hadislerin) kitaptan bağımsız olarak teşri yani dinde kaynak olarak Kur'an'ın karşısında konumlandırılması ve bu çerçevede dinin kaynaklarının Kur'an, Sünnet, İcma ve Kıyas olarak belirlenmesi, Sünnet'in tanımlanmasında Kur'an'ın devre dışı bırakıldığının en açık ve somut göstergesidir. Bu tanımın ön gördüğü çerçeve içerisinde Sünnet'e atfedilen işlev şu üç başlık altında formüle edilmiştir.

1-) Kur'an'ı teyit eden hükümler getirmek.

2-) Kur'an'ın mutlakını kayıt altına almak.

3-) Özetini detaylandırmak, mübhemini tayin etmek ve genelini özelleştirmek.

Yani kısacası, müstakil bir teşri kaynağı olarak Kur'an'da bulunmayan ilave hükümler koymak. Dolayısıyla böyle bir inanç ve ahlak kesinlikle şirk oluyor.

31-) İşte biz böylece her Nebi için suçlulardan düşmanlar kıldık (vahiy'le) hidayet verici ve yardımcı olarak Rabbin yeter.

32-) Kâfirler: Kur'an ona bir cümlede topluca indirilmeli değil miydi? dediler. Biz onu senin gönlünü iyice sabit kılmak için böyle yaptık (parça parça indirdik) yani onu tane tane (ayrarak) tertil ettik.

33-) Onların sana getirdikleri hiçbir örnek yoktur ki, (onun karşılığında) sana hak olanı yani onu en güzel bir şekilde tefsir etmiş olamı getirmeyelim.

Kur'an yüce Allah tarafından tefsir, tafsil, tasrif ve tebyin edilmiştir. Yani Allah tarafından hem açıklanmış hemde detaylandırılmış bir kitaptır. Dolayısıyla onu Allah'tan başka hiç kimse tefsir edemez. "Tefsir" sözcüğünün kökü "fesr" dir. "Açıklamak, örtülü şeyi açmak" anlamına gelen "fesr" sözcüğü, ilk olarak tıp alanında, "doktorun suya bakması" anlamında kullanılmıştır. Nitekim bu kökün başka bir türevi olan "تفسرة (tefsireh)" sözcüğü de; "hastalığın tespiti için üzerinde araştırma yapılan "idrar" demektir. Doktorlar bu "tefsireh"e bakarak hastalıkların sebeplerini bulup açıkladıkları için "fesr" sözcüğü de zamanla "açıklamak, örtülü şeyi açmak" anlamında kullanılmaya başlanmıştır. Bu sözcüğün tef'il babından mastarı olan "tefsir" sözcüğü de bu anlama paralel olarak "iyice araştırmak, çok açıklamak, gizli olan bir şeyi açığa çıkarmak" anlamında kullanılmaktadır.

Demek oluyor ki "tefsir" sözcüğü; "anlaşılmamış, kapalı, müşkil, müphem bir sözü, bir konuyu, bir meseleyi anlaşılır hâle getirmek" demektir. İşte, Kur'an ayetleri de konuları, problemleri en güzel şekilde ortaya koyup açıkladığı için en güzel tefsirdir. (Lisanü'l-Arab; c:7, s:101 Fsr mad.)

34-) Yüzüstü cehenneme (sürülüp) toplanacak olanlar; işte onlar, mekânları en şerli yani yolları en sapkın olanlardır.

35-) Andolsun biz Musa'ya Kitabı verdik, kardeşi Harun'u da ona vezir (yardımcı) kıldık.

36-) "Âyetlerimizi yalanlayan kavme gidin" dedik. Sonunda, onları darmadağın ettik.

37-) Nuh kavmine gelince, Resulleri yalanlayınca onları boğduk yani kendilerini insanlar için bir delil kıldık. Zalimler için elem verici bir azap hazırladık.

Nuh (a.s) vahiy alan yani Nübüvvete bağlı bir Resul idi. Tebliğde ona yardım eden az sayıda kitaba bağlı yani ona iman eden Resul müminler de var olduğu için âyette "Resuller" denilmiştir. Yoksa Nübüvvete bağlı yani vahiy alan sadece Nuh (a.s) idi.

38-) Âd'ı, Semûd'u, Ress halkını ve bunlar arasında daha birçok halkları da (şirkten ötürü yok ettik).

39-) Onların her birine (uymaları için) örnekler getirdik yani (öğüt almadıkları için) hepsini kırdık geçirdik.

40-) *Andolsun (müşrikler), kötülük yağmurunun yağdığı o beldeye uğramışlardır. Peki onu görmüyorlar mıydı? Hayır, onlar öldükten sonra dirilmeyi ummamaktadırlar.*

41-) *Seni gördükleri zaman: “Bu mu Allah’ın Resul olarak çıkardığı!” diyerek hep seni alaya alıyorlar.*

42-) *“Şayet ilâhlarımızın üzerlerinde sabretmeseydik, gerçekten bizi neredeyse ilâhlarımızdan saptıracaktı” diyorlar. Azabı gördükleri zaman, asıl kimin yolunun sapkın olduğunu bilecekler!*

43-) *Arzusunu kendisine ilâh edinen kimseyi gördün mü? Sen mi ona vekil olacaksın?*

44-) *Yoksa sen, onların çoğunun gerçekten (söz) dinleyeceğini yahut akıllarını kullanacaklarını mı sanıyorsun? Hayır, onlar hayvanlar gibidir, hatta onlar yolca daha da sapkındırlar.*

Kur’an, şayet kendi dillerinde inmiş olmasaydı hiç kuşkusuz o zaman Araplar itiraz edecek yani yabancı dilde yapılan bu hitabı anlamadıklarını söyleyeceklerdi. Nitekim Kur’an’ın kendisi de öyle bir durumda meydana gelebilecek muhtemel itirazlara işaret etmiştir. (Fussilet-43,44)

Sonuç olarak: Kur’an Arap diliyle indiğinden o dönemin müşrik muhatapları Kur’an’ı -dil düzeyinde - anlamadıklarına ilişkin hiçbir itiraz öne sürememiş, sadece “Kur’an’a karşı kalplerinin kapalı, kulaklarında bir ağırlık ve Resul ile aralarında bir perdenin bulunduğunu” (Fussilet-5) ifade etmişlerdir ki bunun da şirk, ön yargı, tekebbür, gurur, düşünme tembelliği ve inatçılık gibi çeşitli nedenleri vardır.

Peki, şirk ve ahlaki zaafılarını terk edip düşünmek ve akletmek isteselerdi şayet, o zaman bu müşriklerin Kur’an’ı anlamaları mümkün olur muydu? Elbette mümkün olurdu; zira kendileri dışında (düşünen, akleden) kimseler Kur’an’ın kendilerine ne dediğini, kendilerinden ne istediğini anlamış ve böylelikle onun getirdiklerine de iman etmişlerdir. Çünkü bir sözün maksat ve istediği şeyler üzerinde düşünüp akletmek için öncelikle sözün kendisini anlamak gerekir. Yani ne demek istediğini bilmek için, önce ne dendiğini anlamak lazımdır. İşte bundan dolayı tamamlanmamış yada eksik kalmış bir söz üzerinde tedebbür ve tezekkür etmek mümkün değildir. Birçok âyette, Kur’an’ın anlaşılma için indirildiğine, ama kalpleri katılaştırmış kimselerin bu söz üzerinde düşünmediklerine, düşünüp akletmedikleri için de bu ilahi vahyin getirdiklerini kabul etmediklerine dikkat çekilmiştir. Onlar düşünme- anlama kabiliyetleri olmayan hayvanlar gibi davranıyorlar, hikmet yüklü bu sözler, kendilerine sanki içi boş gürültülere benzer sesler gibi anlamsız geliyordu. Kur’an, onların bu durumuna güzel bir misal verir ve kafirleri çobanın sesini ancak “kaba bir gürültü” (dua’ın ve nide’nin) olarak algılayan hayvanlara benzeter. Kendilerine söylenen sözü(n maksadını) anlamadıklarından, anlamak için hiçbir gayret göstermediklerinden, bu kafirlerin, kulakları işitmeyen (summun) dilleri olmayan (bükümün) gözleri görmeyen (umyun) kimselerden farkı yoktu; sağırlar, dilsizler, körler gibiydiler, üstelik akletme kabiliyetlerini de kullanmadıklarını haber veriyor. (Bakara-171) Bütün bunlar gösteriyor ki anlama, tek başına dilde, dilin imkanlarıyla gerçekleşmemekte, dilde, dille ifade edilen sözün maksat ve önemi üzerinde tedebbür ve tezekkür etmeyi de gerekli kılmaktadır.

Çünkü anlam, önümüzde tamamıyla verili olarak bulunmaz; bizim onu elde etmek için gayret göstermemiz lazımdır. Bunun tersi de doğrudur; yani sözün kendisi anlaşılmadıkça, sözün maksadı da anlaşılmaz.

45-) *Rabbinin gölgeyi nasıl uzattığını görmedin mi? Eğer dileseydi, onu elbet hareketsiz kılardı. Sonra biz güneşi, onun üzerine delil kıldık.*

46-) *Sonra onu (uzayan gölgeyi) yavaş yavaş kendimize çektik (kısalttık).*

47-) *Sizin için geceyi örtü yani uykuyu istirahat kılan ve gündüzü de dağılıp çalışma (zamam) yapan, O'dur.*

48,49-) *Rüzgârları rahmetinin önünde müjdeci olarak gönderen O'dur. Biz, ölü olan beldeyi diriltmek, yarattığımız nice hayvanlara ve nice insanlara su vermek için gökten tertemiz su indirdik.*

50-) *Andolsun bunu, insanların öğüt almaları için, aralarında çeşitli şekillerde detaylandırmışızdır; ama insanların çoğu illa ön yargıda diretmiştir.*

51-) *Şayet dileseydik, elbet her beldeye bir uyarıcı çıkarırdık.*

52-) *O halde, kâfirlere itaat etme yani bununla (Kur'an ile) onlara karşı olanca gücünle büyük bir cihad yap!*

Cihad Ne Demektir?

Kur'anda 18 yerde emir olarak "cêhidü" cihad edin, iki âyette de "yucêhidune" cihad ederler ve "tucêhidune" cihad edersiniz, olmak üzere yirmi âyette geçmektedir. İki âyet hariç (Nahl-110; Ankebut-69) hepsi Medinede inen âyetlerde geçmektedir. Bunun sebebi Mekke'de iman edenlerin zayıf bir konumda olmalarından kaynaklanıyor. Zira Mekke de Nebi (a.s) a "فَلَا تُطِعِ الْكَافِرِينَ وَجَاهِدْهُمْ بِهِ جِهَادًا كَبِيرًا" (Kafirlerle sakın itaat etme ve Kur'an ile onalara karşı büyük bir cihad yap.)" (Furkan-52) derken, yüce Allah Medine'ye hicret edinceye kadar iman edenleri Nebi'nin mücadelesine ortak etmemiştir. Dolayısıyla her ne kadar Nahl-110 ve Ankebut-69 Mekki de olsalar, ilgili âyetler Medinede inmiştir. Veya bu iki âyet gayret etme, emek sarfetme ve gönülden mücadele etme anlamına gelmektedir. Yüce Allah Kur'an'da "وَجَاهِدُوا فِي اللَّهِ حَقًّا" (Allah yolunda hakkıyla cihad edin.)" (Hac-78) buyurmuş ve "وَمَنْ جَاهَدَ فَإِنَّمَا" (Her kim cihad ederse, ancak kendisi için cihad etmiş olur. Şüphesiz Allah, âlemlere muhtaç değildir.)" (Ankebut-6)

"وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ" (Bizim uğrumuzda cihad edenler var ya, biz onları mutlaka yollarımıza iletceğiz. Şüphesiz Allah, güzel ahlak sahipleriyle beraberdir.)" (Ankebut-69) âyetleriyle ifade etmiştir.

Kur'an'da savaşa izin verildiğini bildiren ilk âyet "أَذِنَ لِلَّذِينَ يُقَاتَلُونَ بِأَنَّهُمْ ظَلَمُوا" (Kendilerine savaş açılan müslümanlara, zulme uğramaları sebebiyle cihad için izin verildi. Şüphe yok ki Allah'ın onlara yardım etmeğe gücü yeter." âyetidir. (Hac-39)

Bu âyet, Medine döneminde indirilen bir surede yer almaktadır. Arapçada cihad

sözcüğü c-h-d kökünden türemiştir. Cehd, “gayret etme”, “bütün gücünü kullanma” mânâsına gelmektedir. Cihad ise, silahla yapılan savaşları da içine alan “gayret etme ve mücadele” anlamında, Kur’an’da bir çok yerde geçen bir kelimedir. Cihad haksız bir saldırı, yok etme, sömürme ya da zulmetme mücadelesi değildir. Ülkeleri işgal etmek hiç değildir. Tam aksine müminlerin, yurtlarında şeref ve özgürlük içinde yaşama, istiklâlini ve haysiyetini muhafaza etme azmidir. Cihâd, zulme ve zalime karşı, bir milletin hukukunu savunma gayretidir. Yani İslam’a göre cihâd, “dini emirleri öğrenip ona göre yaşama ve başka- larına öğretme, iyiliği emredip kötülükten sakındırmaya çalışma, İslâm’ı tebliğ, nefse, iç ve dış düşmanlara karşı mücadele verme” şeklinde genel ve kapsamlı bir anlamı bulunmaktadır. Kur’an’a göre cihadın farz kılınmasının sebebi, savaşılan kimselerin kafir olmaları değil, insanlığa karşı açık tehdit oluşturmuş ve savaş açmış olmalarıdır.

53-) *Birinin suyu tatlı ve susuzluğu giderici, diğerininki tuzlu ve acı iki denizi salıveren ve aralarına bir engel yani aşılmaz bir sınır koyan O’dur.*

54-) *Sudan bir beşer yaratıp onu nesep yani sıhrîyet (kan ve evlilik bağından doğan) yakınlığa dönüştüren O’dur. Rabbin her şeye kâdirdir.*

55-) *Yani (durum böyle iken ön yargıya sahip olanlar) Allah’ın yanı sıra kendilerine ne fayda ne de zarar verebilen şeylere kulluk ediyorlar. Evet ön yargı sahibi olan, Rabbine karşı sırtını dönendir.*

56-) *Biz seni ancak müjdeleyici ve uyarıcı olarak gönderdik.*

57-) *De ki: Buna (risâlet görevime) karşılık, sizden, Rabbine bir yol tutmayı dileyen kimseler (olmamız) dışında herhangi bir mükafat istemiyorum.*

Yani sizin hidayete ulaşmanız dışında hiçbir isteğim ve amacım yoktur. Benim tek görevim vahyi karşılıksız tebliğ etmektir.

58-) *Ölümsüz yani daima diri olan Allah’a tevekkül et. O’nu hamd ile tespih et kullarının günahlarını O’nun bilmesi yeter.*

59-) *Gökleri, yeri ve ikisinin arasındakileri altı günde yaratan, sonra Arş’a (güç ve kudretiyle) istivâ eden (ona hükmeden) Rahmân’dır. Bunu her şeyden haberdar olandan sor.*

60-) *Onlara: Rahmân’a secde edin! denildiği zaman: “Rahmân da kimmiş! Bize emrettiğin şeye secde eder miyiz?” derler ve bu emir onların nefretini arttırır.*

61-) *Gökte burçları var eden, onların içinde bir ısıtıcı (güneş) ve aydınlattıcı bir ay kılan Allah, mübarektir. (tüm bereketlerin kaynağıdır.)*

62-) *Müzakere etmek veya şükretmek dileyen kimseler için gece ile gündüzü birbiri ardınca getiren de O’dur.*

63-) *Rahmân’ın kulları onlardır ki, yeryüzünde tevazu ile yürürler, cahiller onlara sataştığında (incitmeksizin) “Selam!” derler (geçerler);*

64-) Onlar gecelerini Rablerine secde ve kıyam ederek geçirirler.

65-) Yani şöyle derler: Rabbimiz! Cehennem azabını üzerimizden uzaklaştır. Doğrusu onun azabı tüketicidir.

66-) Orası cidden kötü bir yerleşme ve ikamet yeridir!

67-) O kullar, harcadıklarında ne israf ne de cimrilik ederler yani ikisi arasında orta bir yol tutarlar.

68-) Yine onlar ki, Allah ile beraber (tuttukları) başka bir ilâha davet etmezler, Allah'ın haram kıldığı nefsi haklı bir sebep olmadıkça öldürmezler ve zina etmezler yani bunları yapan, günahı(nın cezasıyla) karşılaştır.

Zina Hangi Anlama Gelmektedir?

Mekke'de inen surelerde kadın ve erkek arasındaki ilişkilerle ilgili tek bir ayet yoktur. Yani talak (boşanma) nikah, evlilik, güzel geçinme, kadın ve erkek arasında bulunan sevgi, saygı, sosyal dayanışma, evlilik hak ve hukuku gibi ilişkilerle ilgili tek bir ayet bulunmaz. Hatta tarihi olaylar dışında, Mekke'de indirilen surelerin hiçbirinde Nisa (kadınlar) kelimesi bulunmamaktadır.

Bunları neden anlatıyorum?

Mekke'de indirilen Furkan suresi 68. ayet ile İsra suresi 32. âyette bulunan “zina” kelimesinden dolayı anlatıyorum. Bu iki âyette geçen “zina” iki yabancı erkek ve kadının cinsel ilişkisini anlatan bir kelime değildir. Çünkü Mekke'de inen surelerde tamamen tevhid ve zıttı olan şirk işlenmektedir.

O halde bu iki ayette geçen “zina” kelimesi hangi anlama gelmektedir?

Bu iki âyette bulunan zina, tecavüz, haksızlık, zorbalık, zulüm, gasp, haddini aşma, insanlara zulmetme, ahlaksızlık, kadınlara baskı, zorla onları fuhşa yönlendirme, genç kızları istismar etme anlamına gelmektedir. Bakara-49; Araf-141; İbrahim- 6.âyetleri, Firavun'un, İsrailoğullarının çocuklarını katletmesi yani onları köleleştirmesi ile ilgilidir. Yani tarihi olayları anlatırlar. Âraf- 81; Neml- 55 ayetleri de, Lut (a.s)ın kavminin kadınları bırakarak erkeklere yaklaştıklarını anlatır. Yani Mekke'de inen surelerde beş ayette Nisa (kadınlar) kelimesi geçmektedir. Hepsi tarihi şahsiyetleri ve olayları anlatır. Dolayısıyla Mekke'de indirilen surelerin hiçbir ayetinde Nisa (kadınlar) kelimesi geçmemektedir. Yani kadın ve erkek arasında bulunan cinsel hayat ve adab-ı muaşeretle ilgili tek bir ayet bulunmaz. Çünkü Mekke dönemi bunu dile getirmenin yeri değildi. Mekke hayatı ölüm kalım savaşının verildiği bir yerdi.

Kamu malına tecavüz etmek zinadır. Haksız kazanç zinadır. Aile ve devlet sırlarını açığa vermek zinadır. Esas zina, kadın haklarına yapılan tecavüzdür.

69-) Kıyamet günü azabı kat kat arttırılır yani onda alçaltılmış olarak devamlı kalır.

70-) Ancak tevbe eden yani iman edip salih amellerde bulunanlar başkadır; Allah onların kötülüklerini iyiliklere değiştirir. Allah bağışlayan ve merhamet edendir.

71-) Kim tevbe edip salih amellerde bulunursa, şüphesiz o, tevbesi kabul edilmiş olarak Allah'a döner.

72-) O kullar, yalan yere şahitlik etmezler ve boş sözlerle karşılaştıklarında onurlu bir şekilde (oradan) geçip giderler.

73-) Kendilerine Rablerinin âyetleri hatırlatıldığında ise, onlara karşı sağır ve kör davranmazlar;

Bütün kötülüklerin anası Kur'an'dan yüz çevirmektir. Kur'an'dan yüz çevirmek kadar büyük bir bela ve musibet, perişanlık ve dağılımlık yoktur. Harr, kavramının yere yığılıp yani secde anlamında olmadığını bu ayet açık olarak göstermektedir. Yani birçok ayette bulunan حَرَّ (harra) kavramı ayetlere karşı sağır ve kör olmama, ayetlere karşı ilgisiz ve duyarsız kalmama anlamına gelmektedir. حَرَّ (harra) yere kapanma anlamında değildir. "Harra" kelimesi nesnelere bağlamında yere yığılma anlamına gelir insan bağlamında geçtiği yerlerde ise ilgilenme, merak etme, araştırma, önemseme, değer verme, üzerine eğilme, benimseme ve kabul etme anlamına gelmektedir.

Âraf-43; Sâd- 24; Yusuf-100; Meryem- 58; Secde-15 âyetlerinde bulunan "harra" kavramı "ilgilenme, merak etme, araştırma, önemseme, ciddiyetle yaklaşma, değer verme, üzerine düşme ve kabul etme" anlamına gelmektedir. Bu âyette geçen "lem yahirru" "harr yapmazlar" ifadesi, ona karşı kör ve sağır davranmama, ilgisiz kalmama, üzerine düşme" demektir. "Harra" yere kapanma değildir.

74-) O kullar: Rabbimiz! Bize göz aydınlığı olacak eşler ve zürriyetler bağışla ve bizi takvâ sahiplerinin öncülerinden kıl! derler.

75-) İşte onlara, sabretmelerine karşılık cennetin en yüksek makamı verilecek, orada onurlandırıcı dilekle yani selamla karşılanacaklardır.

76-) Orada devamlı kalacaklardır. Orası ne güzel bir yerleşme ve ikamet yeridir.

77-) De ki: (Allah'a) davetiniz olmasa, Rabbim size ne diye değer versin? (Ey müşrikler!) Siz Resûl'ün bildirdiklerini kesinkes yalanladınız; onun için bunun karşılığını görmeniz gerekli olmuştur.

Ayet Mekki olduğu için yani müşriklere hitap olduğundan dolayı anlamı şöyle oluyor. "Ey müşrikler! Siz evliya ve ilahlarınızdan yüz çevirip dini sadece Allah'a özel kılarak, davetiniz yalnız ona olmadıkça Allah'ın indinde hiçbir değeriniz yoktur. Yoksa bu ayetin bağlamı iman edenler değildir. Çünkü ayette vahyi ve Resulü yalanlama vardır. Bu da müşrik ve kafirlerin ahlakıyla ilgili bir durumdur. Dua, sürekli olarak zihnin hayırlı işlerle, güzelliklerle ve salih amellerle yüce Allah'ın yolunda meşgul olmasıdır.

Dua, sürekli olarak zihnin yüce Allahın yolunda meşgul olmasıdır.

MERYEM SURESİ

98 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1-) *Kâf. Hâ. Yâ. Ayn. Sâd.*

2-) *Bu, Rabbinin, Zekeriyya kuluna rahmetinin anılmasıdır.*

3-) *Hani o, gönülden gizlice Rabbine seslenmişti:*

4-) *Rabbim! dedi, kemiklerim zayıfladı ve saç baş ağardı. Rabbim, sana (yaptığım) davet sayesinde hiçbir zaman mahrum kalmadım.*

5-) *Yani ben, arkamdan dâvâ başına geçecek olan yakınlarımdan endişe ediyorum. Karım da kısrıdır yani kendinden bana bir veli (oğul) bağışla.*

6-) *Ki o bana ve Ya'kub ailesine vâris olsun Rabbim, onu rızana lâıyk kıl!*

7-) *Ey Zekeriyya! Biz sana bir oğul müjdeleriz ki, onun adı Yahya'dır. Daha önce ona kimseyi adaş kılmadık.*

Yani Allah tarafından ismi Yahya konulan biri olmamıştır.

8-) *Zekeriyya: Rabbim! dedi, karım kısrı olduğu ve ihtiyarlığım son sınırına vardığım halde, benim nasıl oğlum olabilir?*

9-) *(Allah:) Öyledir, dedi; Rabbin: O bana kolaydır yani daha önce, sen hiçbir şey değİLken seni de ben yaratmıştım, buyurdu.*

10-) *O: Rabbim! dedi, (çocuğum olacağına dair) bana bir delil ver. Allah: Senin delilin, sapasağlam olduğun halde üç gece insanlarla konuşamamandır, buyurdu.*

11-) *Bunun üzerine Zekeriyya, mâbetten kavminin karşısına çıkarak: "Sabah akşam tespİh edin" diye onlara vahyetti.*

Âyette "فَأَوْحَىٰ إِلَيْهِمْ" (onlara vahyetti) olarak geçmesi, Zekeriyya (a.s) ın kavmiyle doğa (sözlü) olmayan bir yolla iletişim kurması ve bu iletişim sırasında dil'e, dilsel göstergelere yani "dedi, söyledi, konuştu" gibi, sözlü diyalogu ifade eden fiillere başvurmamasından kaynaklanmıştır. Beşerden beşere vahiy sadece bu âyette geçmektedir. Buda sözle değil işâretle gerçekleşmiştir.

12-) *"Ey Yahya! Kitab'ı bütün kuvvetinle al!" (dedik) yani henüz sabi iken ona hikmet verdik.*

13-) *Tarafımızdan ona (ailesine karşı) düşkünlük ve (vahiy’le) arınmışlık (verdik) yani o, bilinçli idi.*

Âyette bulunan “hanenen” ifadesi, bir şeye karşı aşırı bağlılık, düşkünlük ve sevgi anlamına gelmektedir. Daha çok aileye karşı düşkün olanlar için kullanılır.

14-) *Ana-babasına karşı çok erdemli idi, cabbar bir isyankar değildi.*

15-) *Doğduğu gün, öleceği gün ve diri olarak çıkarılacağı gün ona selam olsun!(dedik)*

16-) *Kitap’ta Meryem’i de an. Hani o, ailesinden ayrılarak doğu tarafında bir mekâna çekilmişti.*

17-) *Onlarla kendi arasına bir perde edinmişti. Derken, biz ona ruhumuzu gönderdik de o, kendisine bir beşer olarak temessül etti.*

18-) *(Meryem) dedi ki: Senden, Rahman’a sığınırım! Eğer bilinçli bir kimse isen.*

19-) *Ben, yalnızca, sana arınmış bir çocuk bağışlamam için Rabbinin bir Resulüyüm, dedi.*

20-) *(Meryem:) Bana bir beşer değmediği, iffetsiz de olmadığı halde benim nasıl çocuğum olabilir? dedi.*

21-) *Öyledir, dedi; (zira) Rabbin buyurdu ki: Bu bana kolaydır. Yani biz, onu insanlara bir delil ve kendimizden bir rahmet kılacağız. Bu iş karara bağlanmıştır.*

22-) *Meryem onu yükledi. Bunun üzerine onunla ıssız bir mekâna çekildi.*

23-) *Doğum sancısı onu bir hurma ağacına (dayanmaya) sevketti. “Keşke bundan önce ölseydim yani insanlar tarafından unutulup giden biri olsaydım!” dedi.*

24-) *Altından ona şöyle seslendi: “Hüzünlenme! Rabbin senin alt yanında bir su arkı vücuda getirmiştir.”*

Kıraat Farklılığı

“فَنَادَاهَا مِنْ تَحْتِهَا” (altından ona seslendi.) cümlesinde bulunan, “مِنْ تَحْتِهَا” yi “مَنْ تَحْتِهَا” (altında olan) olarak da okunmuştur. O zaman mana “alt tarafında olan ona seslendi” oluyor.

25-) *“Hurma dalını kendine doğru silkele ki, üzerine taze, olgun hurma dökülsün.”*

26-) *“Ye, iç gözüün aydın olsun! Eğer beşerden birini görürsen de ki: Ben, Rahmana savm adadım; artık bugün hiçbir insle konuşmayacağım.”*

Birincisinde “beşer” ikincisinde “ins” denilmesinin sebebi, Meryem’in başına gelenlere karşı habersiz ve masum olduğundan ilki beşer, mesele anlaşılınca iş beşeri olmaktan çıkıp (olumsuz düşünen) insanlar için büyük bir şok oldu.

27-) *Nihayet onu taşıyarak kavmine gelince, dediler ki: Ey Meryem! Andolsun sen tuhaf bir şey getirdin!*

28-) *Ey Harun’un kız kardeşi! Senin baban kötü bir insan değildi ve annen de iffetsiz*

değildi.

29-) *Bunun üzerine ona işâret etti “Biz, dediler, beşikte olan bir sabî ile nasıl konuşuruz?”*

30-) *Dedi ki: “Ben, Allah’ın kuluyum. O, bana kitabı verdi yani beni Nebi kıldı”*

31-) *“Ve nerede olursam olayım, O beni mübarek kıldı. Diri olduğum sürece bana salât’ı ve zekât’ı (arınmayı) emretti.”*

32-) *“Beni anneme karşı erdemli kıldı yani beni şaki bir zorba yapmadı.”*

33-) *“Doğduğum gün, öleceğim gün ve diri olarak çıkarılacağım gün selam üzerimdedir.”*

34-) *Meryem oğlu İsa hakkında bu (anlatılanlar) gerçek olarak şüpheye düşenlerin sözleridir.*

Yani Meryem oğlu İsa bu değildir. Babasız olarak doğmamıştır. Bu onların yalan ve iftiralarıdır. Çünkü “Allah asla çocuk edinmemiştir. O bundan münezzehdir. Bir işe hükmettiği zaman ona sadece” “Ol” der o da hemen oluş sürecine girer. (İsa şunu söylemiştir:) Şüphesiz ki Allah benim de Rabbimdir; sizin de Rabbinizdir. Sadece ona kulluk edin. Sırat-ı müstakim (dosdoğru yol) budur.” (Meryem-35,36) 34.âyette geçen “kavl” kelimesi, insanların sözleri bağlamında kullanılan bir kelimedir. Yüce Allah’ın sözleri için “kavl” kelimesi kullanılmaz. (Kasas 51; Müminun-68) Veya “kavl” kelimesi, yüce Allah’ın göklerde ve yeryüzünde bulunan yaratılış yasası anlamına gelmektedir.

35-) *Allah’ın bir evlât edinmesi, olacak şey değildir! O, bundan münezzehdir. Bir işe karar verdiği zaman, yasası ona sadece “Ol!” der o da oluş sürecine girer.*

İsa (a.s)

Ehli Sünnet ve Şia din adamlarının Allah Resulü adına uydurdukları binlerce rivayet gibi, Kilise babaları da pagan müşriklerinin kuyruğuna takılarak İsa’nın “Tanrının oğlu” olarak dünyaya geldiğini kurgulamış, imamet teorisi ve mehdîyet inancı gibi sistemleştirmişlerdir. Günümüz Hristiyanları için İsa (a.s) in bakire Meryem’den doğması merkezi bir konuma sahip iken, bakire Meryem’in gebe kalışı ilk Hristiyan vaazlarında hiç gündeme getirilmemiştir. Bu çok sonraları İsa’ (a.s) in kudsiyetine rivayetler yoluyla iman edildikten sonra anlamlı hale gelmiş bir inançtır. Bu olay birinci ve üçüncü İncillerin başlarındaki doğuş kıssalarında anlatılmakla birlikte ne Resûllerin İşlerindeki vaazlarda ne Aziz Pavlus’un mektuplarında ne de Yeni Ahit’in başka yerlerinde buna atıf yapılmamıştır. (Montgomery Watt, Günümüzde İslam ve Hristiyanlık s. 154.) İlk İncil olması dolayısıyla en güvenilir kabul edilen Markos; İsa (a.s) ı erkek ve kız kardeşleri olan oldukça sıradan bir adam olarak ele alır. Yani melekler onun doğumunu ilan etmemiş ve onu müjdelemiş değillerdir. Zaten meleklerin insanlar gibi konuşma özellikleri bulunmamaktadır.

Meleklerin Meryemle konuşmasını iki şekilde anlamak mümkündür. 1-) Meleklerden maksat müminlerdir. Bu normal bir doğumdur. 2-) Kur’an bize sadece Hristiyan din adamlarının hurafe ve inançlarını anlatmaktadır. Yani böyle bir şey olmamıştır.

Dolayısıyla İsa (a.s) ne çocukluğunda ne de gençliğinde olağanüstü bir yaratılışa sahip değildir. Onun insan şekline girmiş Tanrı olduğu düşüncesi ancak milattan sonra dördüncü yüzyılda son şeklini alacaktır.

Mesela: Pavlus doktrinini kabul etmeyen, İsa'nın ilk cemaati olan Ebionitler, İsa'nın "Tanrının Oğlu" ve "Bakire'den Doğma" yı kabul etmezler. Aslında İsa'nın bir beşer olarak bakire Meryem'den babasız olarak dünyaya gelmesi olayı tamamıyla o çağın evren tasavvuru ve din adamlarının rivayetleriyle bağlantılıdır. O dönemin din adamlarına göre böylesine müstesna bir kişinin herkesin dünyaya geldiği gibi dünyaya gelmiş olması düşünülemezdi. Bilakis, ilkçağın birçok tanrısı gibi o da mucizevi bir şekilde babasız olarak bir bakireden doğmalıydı. (Roger Garaudy, Yaşayanlara Çağrı, s. 197-198.)

O çağın din adamlarına göre Atila'nın, Belkıs'ın, Zülkarneyn'in babaları hep cin/melek idi. Pagan bilge Apollonius da Tanrı Apollo'nun oğlu olarak doğmuştu. (Aytunç Altındal, Yoksul Tanrı Tyanalı Apollonius, s. 107, 132.) Hatta Şii ve Sünnilerde de son vahyin sahibinin yani son Nebi olan Muhammed (a.s) in doğumu normal olmamıştır. Bununla ilgili bir sürü rivayetler mevcuttur. Mevlüt kasidesi bu muhteşem! doğumu anlatmak için kaleme alınmıştır. İsa'nın doğduğu yıllarda pagan mitolojisi dünyada genel kabul gördüğünden onun Tanrı'nın oğlu olduğuna dair hikâye pek yadsınmamıştı. Pagan mitolojilerde büyük kimseler tanrıların oğlu olarak görülürdü.

Örneğin Oasis tapınağının rahipleri İskender'i "Zeus'un oğlu" olarak selamlamışlardı. Hatta Anadolu'yu gezmekte olan Pavlus ve şakirdi Barnaba, Listra kentinde Tanrı Zeus ve Hermes sanılmışlardı. [Resullerin İşleri, 14:8-18] Antik Yunanlar filozofları "Tanrı'nın Oğulları" olarak görüyor; Platon'un Apollo'nun oğlu olduğuna inanıyorlardı. O dönemlerde tanrıların kadınlarla cinsel ilişkide bulunması sıradan bir hadiseydi. Örneğin Tanrı Jüpiter'in bu tür yüzlerce ilişkisi vardı. Bu nedenle, anlatılan hikâyenin yeni, olağanüstü veya ayıplanacak bir yanı yoktu. Hristiyan kilisesi söz konusu bu pagan mitolojisinin kuyruğuna takılarak, İsa'nın "Tanrı oğlu" olarak dünyaya geldiğini ileri sürmüştür. Greko-Roman muhitlerde "Tanrı oğlu" kavramı mucizevi şeyler yapan kimseleri ifade etmek için yaygın biçimde kullanılıyordu. Helenistik kültürde krallara, kahramanlara, güçlü karizmatik liderlere bu unvan verilmekteydi. İncil metinlerini yazanlar da bu Helenistik Hristiyan cemaat içinden çıkmışlardır. Efesli Diana imgesinin yerini Meryem imgesi almıştır. Devamında kahramanların tanrılaştırılması, azizlerin kutsallaştırılması aşamasına geçilmiştir. Pagan panteonundaki tanrılar, kilisenin azizleri olmuştu. (Thomas Paine, Akıl Çağı, s. 7-8.)

Pagan teolojisine güya karşı olan Hristiyan yazarlar "acı çekerek ölmüş bir insan-tanrı" figürünü Yunan felsefesinden intihal etmekte herhangi bir sorun görmemişlerdi. Dionysos öldükten sonra diriltiip göğe yükseltilmiş; yine bir ölümlünün oğlu olan Bellerophon kanatlı bir atın (Pegasus) üzerinde göğe yükseltilmişti. (Jean Pepin, "Hristiyanlık ve Mitoloji" Dinler ve Mitolojiler Sözlüğü, c.1, s. 661-670) "Tanrı Oğlu İsa" kendisinden sonra bir "Devlet Tanrısı" yaratma çabasının ürünüdür. Mısır'da

Firavunlar Tanrı ilan ediliyordu. Zeus, Apollo, Afrodit vd. Helenlerin kendi site-devletlerinin Tanrı ve Tanrıçalarıydı. Güneş'i "Tek Devlet Tanrısı" yapmış olan Firavun Akheneton, kendisini de bu Tanrı'nın Oğlu sayıyordu.

Hristiyanlığın kurucu babaları da yüzlerce yıllık bu pagan geleneğini kendilerine mal ederek İsa'yı önce Tanrının Oğlu sonra da Tanrı ilan etmekten kaçınmamışlardı. (Altındal, a.g.e, s. 65-67.) Yeni Ahit'in (İncil) özünü teşkil eden kurtuluş doktrini de bütünüyle mitolojiktir. Yahudi ve Gnostik çevrelerde yaygın olan birçok mitolojik unsur Yeni Ahit'te İsa'nın tarihsel varlığına uyarlanmıştır. Dünyaya insan kılığında gelen tanrısal bir figür olarak resmedilen Mesih (Christ), Gnostik kurtarıcı (Redeemer) mitinin bir parçası olup bu mitolojik figür yeni Ahit'te Nâsıralı İsa'nın tarihsel kimliğine uyarlanmıştır.

Aslında İşin Gerçeği İse Bambaşkadır

İsa babasız dünyaya gelmemiştir. Meryem'in marangoz kocası Yusuf'tan daha bir düzine çocuğu vardır. Ne zaman ki kilise babaları pagan mitolojisinin kuyruğuna takılıp, İsa'yı tanrı oğlu yapmaya niyetlenmişler. İşte o zaman onu babasız dünyaya getirmişlerdir. Bakire Meryem'den doğduğunu iddia etmişlerdir. Kur'an İsa için "Ey ehli kitap! Dininizde aşırı gitmeyin. Allah hakkında yasadan başka bir şey söylemeyin. Şüphesiz Meryem oğlu İsa Mesih Allah'ın Resulüdür, O Meryeme ulaştırdığı kelimesidir. O'ndan bir ruhtur" (Nisa-171) gibi Hristiyan inancına yakın ifadeler kullanmış olması, Hristiyan geleneğindeki mucizeci anlayış çerçevesinde babasız dünyaya geldiğini bildirmesi, beşikte konuştuğunu haber vermesi onların inançlarını deşifre etmesi içindir. Yoksa Kur'an, İsa'nın yemek yediğini yani haliyle bir beşer olduğunu ve dışarıya çıkma ihtiyacı olduğunu vurgulamaktadır. İsa (a.s) ın sıfatları konusunda Kur'an nüzûl dönemindeki toplumsal ve kültürel muhayyilede hazır bulunan ve aynı zamanda Hristiyanların dilinde bulunan ve mistik unsurlar da taşıyan bir dil kullanmıştır.

Kur'an İsa konusunda ilk hitap çevresinde Hristiyanlarca maruf ve meşhur olan İsa imajını esas alarak koruması kabul etme anlamında alınmaması gerekiyor. Çünkü İncillerde bulunan İsa portresi – ölüleri diriltmek dahil anlatılan birçok şey ya simgesel ya da olmamış bir mitoloji olarak kabul etmek gerekir. Çünkü İsa, diğer Resuller ve mucizeleri ile ilgili şeyler Tevrat, İncil ve Kur'an'da da geçse, yüce Allahın göklerde ve yerde olan yasalarına aykırı düşmektedir. Hiç kimse yüce Allahın yasalarını aşıp olağanüstü bir olay gerçekleştiremez. İsa (a.s) ile ilgili pasajlar, Müslümanlara değil Ehl-i Kitab'a hitap etmesidir. Haliyle ilgili âyetler, anılan kesimin konuyla ilgili inançlarını ve bilgi birikimlerini hedef almıştır. Kur'an'ın İsa'yı "Mesih" olarak nitelemesi de böyledir. Pavlus'un gnostik kültürden getirdiği Mesih; "beklenen tanrısal kurtarıcı" demektir ki bu Hristiyanların iddiasıdır. Bunun İslam'la bir ilgisi bulunmamaktadır. Hristiyanların görüşünü yansıtan "ruhullah, kelimetullah" kelimelerini İsa (a.s) için kullanılması da böyledir. (Ömer Özsoy, Din Dilinde Mucize, s. 157.)

Kur'an'ın İsa için kullandığı "kelimetullah / Allah'ın kelimesi" Yuhanna'daki "Kelime/Tanrı'nın sözü bedenleşti" ifadesinin bir benzeridir. "Başlangıçta Söz vardı. Söz Tanrı'yla birlikteydi." [Yuhanna- 1-2] Kur'an'daki İsa portresi iddiaları doğrula-

mak için değil, cevap vermek ve reddetmek içindir. Kur'an'ın İsa için "Mesih, Ruhullah, Kelimetullah" kelimelerini kullanması, Hristiyan inançlarını haber vermeden öteye hiçbir gerçeklik taşımamaktadır.

Bunların yaratılış yasalarıyla, sünnetullahla ve İslamla hiçbir ilgisi bulunmamaktadır. Bütün bunlar Hristiyanların iddialarından başka bir şey değildir. Bunlara ölüleri diriltmek, çamurdan kuş yapıp, üfleyince onlara hayat vermek gibi ilâhi yasalar da ilave edebilirsiniz. İsa ve anası yemek yedi (yani bir beşer olarak dışarı çıkardı) (Maide-75) Kur'an cümlesi gerçeği ortaya koymaktadır. Tekrar etmede fayda vardır. Kur'an'ın Mekke müşriklerine, Yahudilere ve Hristiyanlara anlattığı akıl almaz kıssa ve mucizeler tarihte gerçek olarak yaşandığı için değil, onların ilahi yasalara aykırı inançlarını deşifre amaçlı olarak görülmesi gerekir. Yoksa göklerde ve yerde bulunan yasalara aykırı hiçbir şey gerçekleşemez. Süleyman, Musa ve İsa hakkında anlatılan birçok şeyin gerçekleşmesi Kur'an'ın akıl ve mantığına aykırıdır.

Çünkü düşünmek ve akli kullanmakla ilgili bulunan yedi yüzden fazla âyetin bir anlamı kalmayacaktır. Kur'an, Yahudi, Hristiyan ve Mekke müşriklerinin kıssa, hikaye ve mucizelerini olduğu gibi haber vermiştir. Mesele bu kadar basittir. Bunlar İlahi yasalar, akıl ve mantık bakımından kabul edilecek ve inanılacak şeyler değildir. Bu hikayelerin insanlığa bir ibret ve ders vermeleri de mümkün değildir. Mitolojilerin modern insanlara bir faydası yoktur. Necran papazlarıyla yaptığı tartışmada Kur'an, İsa (a.s) ile ilgili anlatılan her şeyi kabul ediyorsa, Hristiyan din adamlarıyla Allah Resulü arasında herhangi bir sorun ve tartışma olmayacaktı. Yüce Allah gökleri ve yeri var ettiği andan itibaren yaratılış yasasına asla müdahale etmemiş, koyduğu kaide ve kurullarla hiçbir zaman oynamamıştır. (Enbiya-16; Duhan-38) Eğer Kur'an Mekke müşriklerinin, Hristiyan ve Yahudi din adamlarının bazı yanlış inançlarını düzeltmeye kalksaydı, bu vahyin ana mesajının aktarılmasını kolaylaştırmak yerine son derece zorlaştırmış olacaktı. Eğer, Kur'an'ın, anlattığı bu akıl almaz kıssa ve hikayeler, Tevrat ve İncil'deki kıssalara muvafakat etmeseydi, onlar bunu tenkit eder, Allah Resulüne büyük bir düşmanlık besler ve "Sen bu kıssaları aslına uygun olarak bildirmiyorsun" derlerdi. Mekke Müşrikleri, Yahudi din adamlarına Muhammed'in Nebi olup olmadığını soruyorlar, onlar da Tevrat'a uygun kıssalar getirip getirmediğine bakarak cevap veriyorlardı. Haliyle onun getirdiği vahiy, yani kıssalar Yahudi ve Hristiyan din adamlarının bildiklerine uygun olmak durumundaydı. Bu nedenle önemli olan kıssaların tarihsel gerçekliği değil, Tevrat ve İncillere muvafakat edip-etmediğiydi.

36-) (İsa şunu da söyledi:) Allah, benim de Rabbim, sizin de Rabbinizdir. Öyle ise (sadece) O'na kulluk ediniz. İşte dosdoğru yol budur.

37-) Sonra gruplar kendi aralarında ihtilâfa düştüler. Azim güne şahit bulunduğu zamanda o kâfirlerin vay haline!

38-) Bize geleceklere gün (başlarına gelecek olanları) onlara işittir ve göster. Çünkü o gün zalimler apaçık bir sapkınlık içinde olacaklar.

39-) Yani (ey Resul!) Sen pişmanlık ve üzüntü günü hakkında onları uyar. Onlar bu gafletin içine dalmış oldukları halde ve henüz iman etmemişken (bakarsın) iş karara

bağlanmıştı.

Âyette geçen “hasret” kaçırılan fırsat yüzünden duyulan büyük bir pişmanlık ve üzüntü anlamına gelmektedir.

40-) Yeryüzüne ve onun üzerindekiyle sadece biz vâris oluruz ve onlar yalnız bize döndürülürler.

41-) Kitap'ta İbrahim'i de an. Zira o, sıddık bir Nebi idi.

42-) Bir zamanlar babasına dedi ki: Ey babacığım! Duymayan, görmeyen ve sana hiçbir fayda sağlamayan bir şeye niye ibadet edersin?

43-) Ey babacığım! Andolsun sana gelmeyen bir ilim bana geldi. Öyle ise bana tâbi ol ki, seni düz bir yola hidayet edeyim.

44-) Ey babacığım! Şeytana kulluk etme! Çünkü şeytan, Rahmana âsi olmuştur.

Âyette geçen şeytan, İbrahim (a.s) ın mücadele ettiği, şeytan suretine girmiş, şeytanın ete kemiğe bürünmüş hali olan o günün müşrik din adamıdır. Yani zihinsel şeytan değildir. İbrahim (a.s.) babasına “Şeytana kulluk etme” dediğinde, babası kimin kastedildiğini biliyordu.

45-) Ey babacığım! Rahman tarafından sana azap dokunup da şeytanın velisi olmandan korkuyorum.

46-) Babası: Ey İbrahim! dedi, sen benim ilâhlarımdan yüz mü çeviriyorsun? Eğer vazgeçmezsen, andolsun seni taşlarım! Uzun bir zaman benden uzak dur!

47-) (İbrahim:) Sana selam olsun! Rabbimden senin için bağışlanma dileyeceğim. Çünkü O bana karşı çok lütüfkârdır, dedi.

48-) Sizden de, Allah'ın yanı sıra ibadet ettiğiniz şeylerden de uzlete çekiliyor ve sadece Rabbime davet ediyorum. Umarım:(senin için) Rabbime yapacağım davet sayesinde bedbaht olmamış olurum.

49-) Nihayet İbrahim onlardan yani Allah'ın yanı sıra kulluk ettikleri şeylerden uzlete çekildiği zaman biz ona İshak ve Yâ'kub'u bağışladık ve her birini Nebi kıldık.

50-) Onlara rahmetimizden bağışta bulunmuştuk yani kendilerine yüce bir sadakat lisansı kılmıştık.

51-) Kitap'ta Musa'yı da an. Şüphesiz o muhlas bir Resûl ve nebî idi.

52-) Ona Tûr'un sağ tarafından seslendik yani onu, fısıldaşan kimse kadar yaklaştırdık.

53-) Rahmetimizin bir sonucu olarak ona kardeşi Harun'u bir Nebi olarak armağan ettik.

54-) Kitap'ta İsmail'i de an. Şüphesiz ki o, vâdine sâdıktı yani bir Resûl ve nebî idi.

55-) Ailesine salâtı ve zekâtı (arınmayı) emrederdi. Rabbinin yanında kendinden râzı

olunmuş bir kimse idi.

56-) Kitapta İdris'i de hatırla şüphesiz ki o, sıddık bir Nebi idi.

İdris (a.s), Davud (a.s) ve oğlu Süleyman (a.s), İshak (a.s) ve oğlu Yakub (a.s), Zeke-riyya (a.s) ve oğlu Yahya (a.s) Resul değil, Nebi idiler.

57-) Onu yüksek bir konuma yükseltmiştik.

58-) İşte bunlar, Allah'ın kendilerine nimetler verdiği Nebilerden, Âdem'in zürriyetin-den yani Nuh ile birlikte (gemide) taşıdıklarımızdan, İbrahim ve İsrail'in zürriyetinden, hidayete ulaştırdığımız yani seçkin kıldığımız kimselerdendir. Onlara, Rahmanın âyetleri tilavet edildiği zaman secde ederlerdi yani ağlayarak vahyi kabullenirlerdi.

59-) Nihayet onların arkalarından öyleleri geldi ki, bunlar salât'ı kaybettiler ve şeh-vetlere uydular. Bu yüzden Ğayya'ya atılacaklardır.

60,61-) Ancak tevbe eden ve iman edip salih amellerde bulunan kimseler hariçtir. Yani bunlar, hiçbir zulme uğratılmaksızın cennete, Rahman'ın kullarına gıyaben vâdettiği Adn cennetlerine girecekler. Şüphesiz O'nun vâdi yerine gelecektir.

62-) Orada boş söz değil, selam iştiril ve orada, sabah akşam kendilerine ait rızık-ları vardır.

63-) Kullarımızdan, bilinç sahibi olanlara vereceğimiz cennet işte budur.

64-) (Bilinç sahipleri şöyle derler, bu cennet nimetleri) Ancak Rabbinin emri ile inerler. Önumüzde, arkamızda ve bunlar arasında olan her şey O'na aittir. Rabbin unutkan değildir.

65-) O göklerin, yerin ve ikisi arasındaki şeylerin Rabbidir. Şu halde sadece O'na kul-luk et ve O'na kulluğunda sabırlı ol. O'nun bir adaşı (benzeri) olduğunu biliyor musun?

66-) İnsan der ki: "Öldüğüm zaman gerçekten diri olarak çıkarılacak mıyım?"

67-) İnsan düşünmez mi ki, daha önce o hiçbir şey olmadığı halde biz kendisini yarat-mışızdır?

68-) Öyle ise, Rabbine andolsun ki, muhakkak surette onları şeytanlarla birlikte mah-şerde toplayacağız; sonra onları diz üstü çökmüş vaziyette cehennemnin çevresinde hazır bulunduracağız.

69-) Sonra her şia'dan, (grup - fırka - mezhep) Rahmân olan Allah'a en çok âsi olanlar hangileri ise çekip ayıracağız.

70-) Sonra, orayı boylamaya daha çok müstahak olanları elbette biz daha iyi biliriz.

71-) İçinizden, oraya uğramayacak hiç kimse yoktur. Bu, Rabbin için kesinleşmiş bir hükümdür.

Bu ayette bahsedilenler 68 ve 69 nolu ayette anlatılan suçlulardır.

72-) Sonra biz, bilinçli olanları kurtarırız ve zalimleri diz üstü çökmüş olarak orada bırakırız.

73-) *Kendilerine apaçık âyetlerimiz tilavet edildiği zaman kafirler, iman edenlere: İki gruptan hangisinin (yani hangimizin) mevki ve makamı daha hayırlı, meclis ve topluluğu daha güzeldir? dediler.*

74-) *Yani onlardan önce, şatafat ve gösteriş bakımından daha güzel olan nice toplumları yok ettik.*

75-) *De ki: Kim sapkınlıkta ise, Rahman (olan Allah) ona bir müddet versin! Nihayet kendilerine vâdolunan şeyi -ya azabı (müminler karşısında yenilgiyi), veya son saati-gördükleri zaman, mekan ve makamı daha şerli ve ordusu daha zayıf olanın kim olduğunu öğreneceklerdir.*

76-) *Allah, hidayette olanların hidayetini artırır. Baki kalan salih ameller, Rabbinin yanında hem mükâfat bakımından hem de âkıbetçe daha hayırlıdır.*

77-) *Âyetlerimizi inkâr eden ve “Şüphesiz bana mal yani güç ve kuvvet verilecek” diyeni gördün mü?*

78-) *O, gayba muttali mi oldu, yoksa Allah’ın yanında bir ahid mi aldı?*

79-) *Kesinlikle hayır! Biz onun söylediğini yazacağız yani azabını uzattıkça uzatacağız.*

Kur’an’da bulunan “kellâ” (kesinlikle hayır) edatlarının hepsi Mekke’de inen sürelerde yer almaktadır. Bu da bize şunu göstermektedir. Vahye muhatap olan kitlenin dilinde olmayan bir kelimeyi Kur’an kullanmıyor. Veya “kellâ” edebiyat ve konuya yaptığı vurgu açısından Mekkelilerin çok sık kullandıkları bir edattır.

80-) *Onun dediğine biz vâris oluruz kendisi bize yapayalnız gelir.*

81-) *Onlar, kendilerine bir izzet (vesilesi) olsun diye Allah’ın yanı sıra başka ilâhlar edindiler.*

82-) *Hayır, hayır! (kulluk ettikleri), onların kulluklarını tanımayacaklar yani onlara hasım olacaklar.*

83-) *Ön yargıya sahip olanların üzerine, kendilerini iyice (isyankârlığa) sevkeden şeytanları gönderdiğimizizi görmüyor musun?*

84-) *Öyle ise onlar hakkında acele etme. Biz onlar için (günlerini) teker teker sayıyoruz.*

85,87-) *Bilinç sahiplerini değerli misafirler halinde Rahman’ın huzurunda topladığımızız ve suçluları de susuz olarak cehenneme sürdüğümüz gün, Rahmân’ın yanında ahid alandan başka hiç kimse şefâata sahip olmayacaktır.*

Şefaât kavramı, dünyaya ait bir kavram olduğu için, âhirette hiçbir şefaât yoktur. Yani ne yüce Allah’ın ne de bir başkasının âhirette şefaati söz konusu değildir. Âhîret hayatında insanın kendi imanından ve amellerinden başka hiçbir şey yoktur.(Yasin-54; Necm-39; Müddessir-38) Yukarıdaki âyetler bunu gösteriyor. Dolayısıyla şefaât kelimesini duyduğumuzda aklımıza âhîret değil, dünya gelecektir. Mekke müşrikleri evliya ve ilâhlarının Allah’ın yanında olan kıymet ve itibarlarından dolayı dünya hayatında

kendilerine yardım edeceklerine iman ediyor ve onlara kötü bir söz söylenmesini istemiyorlardı. Yoksa müşrikler öldükten sonra dirilmeye imanları yoktu. Bazı âyetlerde geçen şefaât kavramlarında bulunan “يَوْمَ” “gün” ibaresi, âhiret gününü değil, iman edenlerle müşrikler arasında dünya hayatında gerçekleşecek olan mücadele, savaş ve hesaplaşma gününü kastediyor. Âhirete iman etmeyenlere âhiretteki şefaati anlatmak hikmete aykırıdır yani abestir. Ölümün hemen ardından cennet veya cehenneme giriş olduğu için “yevme” “o gün” ifadesi kullanılmıştır. Yani bir insan kabirde yüz bin yıl kalsa da, kendisine bir an gibi gelecek. Çünkü kabirde zaman diye bir şey yoktur. Bakara 48-123-254 âyetleri âhirette hiçbir şefaatin olmayacağını ortaya koyuyor.

88-) “Rahmân çocuk edindi” dediler.

Mekke müşriklerinin iddiası.

89-) Gerçekten siz, pek çirkin bir iddia da buldunuz.

90-) Bundan dolayı, neredeyse gökler çatlayacak, yer yarılacak yani dağlar yıkılıp düşecekti!

91-) Rahmân’a çocuk iddiasında bulunmaları yüzünden.

92-) Halbuki çocuk edinmek Rahmân’a yakışmaz.

93-) Göklerde ve yeryüzünde olan herkes istisnasız, kul olarak Rahmân’a gelecektir.

94-) O, bunların hepsini kuşatmış ve sayılarını tesbit etmiştir.

95-) Hepsi kıyamet gününde O’nun huzuruna tek başına (yapayalnız) gelecektir.

96-) İman edip salih amellerde bulunanlara gelince, onlar için Rahman (olan Allah, gönüllerde) bir sevgi yaratacaktır.

97-) Biz Kur’an’ı, sadece, onunla Allah’tan sakınmaları müjdeleyesin ve şiddetle karşı çıkan bir topluluğu uyarasın diye senin dilinle (indirilip okutarak) kolaylaştırdık.

98-) Onlardan önce nice toplulukları yok ettik. Sen, onlardan herhangi birinden (bir varlık emâresi) hissediyor veya onlara ait cılız bir ses işitiyor musun?

FATİR SURESİ

45 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1-) Hamd, (güç, kuvvet, hüküm, övgü) gökleri ve yeri yaratarak yoktan var eden, melekleri ikiye, üçer, dörder kanatlı Resuller kılan Allah'a özeldir. O, yaratmada dilediği arttırmayı yapar. Şüphesiz Allah, her şeyin üzerinde bir kudrete sahiptir.

Melek: Canlılar için, özellikle insanların hayatına yönelik göklerde ve yeryüzünde yüce Allah'ın yaratmış olduğu her şeyin Kur'an'daki adıdır.

Allah'ın Melekleri: Güneşten aya, yıldızlardan gezegenlere, samanyolundan galaksilere, hücrelerden kürelere, kasırgadan rüzgarlara, bitkilerden ağaçlara, kardan yağmura, atomdan proteinlere, müminlerden Resullere kadar göklerle yer arasında bulunan bütün doğal kuvvetler yüce Allah'ın melekleridir. Yani Kur'an'da var olan "ceelnâ-kıldık" "amtarnâ- yağdırdık" "enzelnâ- indirdik" "halaknâ-yarattık" gibi çoğul fiille geçen kavramlardan, meleklerin yani yüce Allah'ın doğal kuvvetlerinin kullanıldığını gösteriyor. Dolayısıyla Fâtır suresi iki ve üçüncü âyet birinci âyetin açıklaması mahiyetindedir. Yani dikkatli bir şekilde baktığımızda yüce Allah'ın yarattığı bütün nimetler ve doğal kuvvetlerin, melek adıyla ortaya konduğunu açık olarak görüyoruz. Göklerin yaratılmasından hemen sonra melekler (doğal kuvvetler) oluşuyor.

Fatır Suresinde Geçen Bazı Meleklerin Adları:

"Gökler ve yer, rüzgar ve bulutlar, toprak ve nutfe, tatlı ve tuzlu denizler, denizlerde olan balıklar, gölge ve hararet, gece ve gündüz, güneş ve ay, gökten inen su ve meyveler, dağlar ve yollar, büyük ve küçük baş hayvanlar, gökleri ve yeri yörüngelerinde tutan güç, kuvvet ve kudret. Fatır suresi 14.âyet de putlarla ilgili değil, meleklerle ilgilidir.

2-) Allah'ın insanlara açacağı herhangi bir rahmeti tutacak kimse yoktur. Ve O'nun tuttuğunu O'ndan sonra salıverecek de yoktur. O, izzetlidir, hüküm ve hikmet sahibidir..

3-) Ey insanlar! Allah'ın size olan nimetini hatırlayın; Allah'tan başka size gökten ve yerden rızık verecek bir yaratıcı var mı? O'ndan başka ilâh yoktur. Nasıl oluyor da (haktan) çevriliyorsunuz!

4-) (Ey Resul!) Eğer seni yalanlıyorlarsa (üzülme); senden önceki Resuller de yalanlanmıştı. Bütün işler yalnızca Allah'a döndürülecektir.

5-) *Ey insanlar! Allah'ın yasası gerçektir, sakın dünya hayatı sizi aldatmasın ve o aldatıcı, (şeytan) Allah ile sizi aldatmasın!*

Dilin kendine has yapısı içinde Kur'an'da kullanılan hitap şekillerinden bir tanesi de nida edatlarıdır. İslam öncesi Arap toplumunda sözlü kültürde ve şiirde nida edatları önemli bir yer tutmaktadır. Sonraki aşamada ise bunlar yazıya geçirilmiştir. Sözlü kültürün ve dilin yazıdan önce var olmasından hareketle sözlü kültürün ve dilin yazıyı etkilediği söylenilebilir. Kur'an metninde yer alan birçok nida edatının varlığı da Kur'an'ın böylesi sözlü bir kültürde nazil olduğuna işaret etmektedir. Esasında Kur'an'ın tamamı Nebi (a.s) a ve bütün insanlara bir kitap değil, bir hitaptır.

6-) *Çünkü şeytan, sizin düşmanınızdır, siz de onu düşman edinin. O, kendi (taraf-tar-larını) ancak ateş halkından olmaya dâvet eder.*

7-) *Kâfirler için şüphesiz şiddetli bir azap vardır, iman edip salih ameller işleyenlere de bağışlanma ve azim bir mükâfat vardır.*

8-) *Kötü amelleri kendisine süslü gösterilip de onu güzel gören kimse (kötülüğü hiç istemeyen kimse) gibi olur mu? Şüphesiz Allah dileyeni (vahiy'den yüz çevireni) sapkını-lığa, dileyeni de (vahiy'le) hidayete iletir. O halde (Ey Nebi!) nefsin onlara karşı hasretlerle (tükenip) gitmesin. Çünkü Allah onların neler yaptıklarını bilendir.*

9-) *Rüzgârları gönderip de bulutu harekete geçiren Allah'tır. Biz onu ölü bir beldeye sevk ederiz de ölümünden sonra yeri onunla diriltiriz. Ölülerin yeniden dirilmesi de böyle olacaktır.*

10-) *Kim izzet istiyorsa, bilsin ki, izzetin tümü Allah'ındır. O'na ancak tayyib (temiz ve nezih) sözler yükselir. Onları da ancak salih ameller yüceltir. Kötülüklerle plan yapanlara gelince, onlar için şiddetli bir azap vardır ve onların planı çürüğe çıkacaktır.*

11-) *Allah sizi topraktan, sonra da nutfeden yarattı. Sonra sizi çiftler (erkek-dişi) kıldı yani O'nun ilmi olmadan hiçbir dişi ne hamile kalır ne de (yavrusunu) bırakır. Yani bir canlıya ömür verilmesi de, onun ömründen azaltılması da mutlaka bir yasadadır. Şüphe-siz bunlar, Allah'a kolaydır.*

12-) *İki deniz birbirine eşit olmaz. Bu tatlıdır, susuzluğu keser, içilmesi kolaydır. Ve buda tuzludur, acıdır. Hepsinden de taze et (balık) yersiniz ve giyeceğiniz süs eşyası çıkarırsınız. Allah'ın faziletinden (nasibinizi) arayıp da şükretmeniz için gemilerin, denizi yarıp gittiğini görürsün.*

13-) *Allah, geceyi gündüzün içine geçiriyor ve gündüzü de gecenin içine geçiriyor yani güneşi ve ayı emrinize boyun eğdirmiştir. Her biri belirtilmiş bir süreye kadar (yörüngele-rinde) akıp gider. İşte (bütün bunları yapan) Rabbiniz Allah'tır. Hükümranlık O'nundur. Yani O'nun yanı sıra ibadet ettikleri, bir çekirdek zarına bile sahip değillerdir.*

14-) *Eğer onları dâvet ederseniz, sizin dâvetinizi işitmezler. Faraza işitseler bile, size cevap veremezler. Kıyamet günü de sizin şirk koşmanızı reddederler. (Ey Resul!) Sana, her şeyden haberi olan (Allah) gibi hiç kimse (bu gerçekleri) haber veremez.*

15-) *Ey insanlar! Allah'a karşı fakir olan sizsiniz yani Ğani ve Hamid olan ancak Allah'tır.*

16-) Allah dilerse sizi giderir yani yerinize yeni bir halk getirir.

17-) Bu da Allah'a zor olan bir şey değildir.

18-) Hiçbir günahkâr başkasının günahını yüklenmez. Yani yükü (günahı) ağır gelen kimse onu taşımak için (başkasını) dâvet etse, bu dâvet ettiği en yakın akrabası da olsa, onun yükünden bir şey yüklenmez. Sen ancak görmeden Rablerinden korkanları ve salât'ı ikâme edenleri uyurabilirsin. Kim arınırsa, kendisi için arınmış olur. Dönüş Allah'adır.

Bu âyet, iniş sırasına göre “İkame” (ayağa kaldırma) sözcüğünün salât'la birlikte Kur'an'da ilk defa kullanılmaya başlandığı âyettir. Peki Mekke'de inen bu âyetteki “salât-ı ikame” hangi anlama gelmektedir. “Vahye bireysel olarak ilgi göstermek, öğrenmek ve dayanışma içinde olmak anlamına gelmektedir. Âyette bulunan “ikame” Bu anlamdaki Salât-ı ayağa kaldırmak için kullanılmıştır. Âyet uyarıyor “herkes kendi günahını çekecek” diye. O halde herkes yarına ne hazırladığına ve hayatına dikkat etmesi gerekir. Buda salât-ı ikame etmekle mümkündür. Salât, vahyi öğrenme ve dayanışma içinde olmakla yerine gelecek ve sürekli olarak yapılacak bir ibadettir. Âyetteki son cümle önemlidir “Kim arınırsa kendi yararına arınmış olacaktır.” Bu arınmadan kasıt üst-baş temizliği olmayacağına göre, konuyla ilgili olarak, inanç temizliğidir. Bu da âyetler hakkında yüce Rabbimizin bildirdiği ile bilgilenmeyi gerektirir. Yani başka bir deyişle; Vahiy'den “zihinsel destek” almamızı göstermektedir.

Daha sonra gelen âyetlerde de salatın namaz kılmak değil, vahye ve onunla sürekli olarak bağ kurmaya işaret vardır: Kur'an'da geçen “salât”ın ne olduğunu anlamak için, insan önce “Allah algısı”nı ve ibadet (kulluk) kavramını düzeltmesi gerekir. İnsanlar, anlamadıkları ve bilinç sahibi olmadıkları, namaz kıldırmasıyla sevinen bir Allah algısına mı sahip olsunlar, yoksa insanlara salât ile öğrenim ve dayanışma yaptırarak onları eğiten, huzur ve mutluluğa götüren bir Allah algısına mı sahip olsunlar?)

19, 21-) Körle gören, karanlıklarla aydınlık, gölge ile hararet bir olmaz.

22-) Dirilerle ölüler de bir olmaz. Şüphesiz Allah, dileyeni (vahiy'le) işittirir. Sen kabirlerde olanlara (ölülere) işittiremezsin!

23-) Sen ancak bir uyarıcısın.

24-) Biz seni müjdeleyici ve uyarıcı olarak hak ile gönderdik. Her ümmet için mutlaka bir uyarıcı bulunmuştur.

25-) Eğer seni yalanlıyorlarsa (üzülme), onlardan öncekiler de yalanlamışlardı. (Oysa ki) Resulleri onlara apaçık âyetler, sahifeler ve aydınlatici kitap getirmişlerdi.

Bu âyetler Mekke'de tebliğ faaliyetinin ne kadar zor şartlarda geçtiğini gösteriyor. İnsanlar akıllarını kullanmadıkları için atalarından intikal eden şirk dini kolay kolay bırakmıyorlar. Yüce Allah, Resulünü teselli ederek onların ölü olduklarını çok vezce ve belîğ örneklerle gösteriyor. Onların iman edip etmemeleri önemli değildir. Önemli olan onlara tebliğin açık olarak ulaşmasıdır.

26-) Sonra ben, kafirleri yakaladım. (Bak ki) cezam nasıl oldu!

27-) Görmedin mi Allah gökten su indirdi. Onunla renkleri muhtelif ürünler çıkardık. Dağlardan da beyaz, kırmızı, muhtelif renklerde caddeler yani simsiyah yollar (yaptık).

28-) İnsanlardan, hayvanlardan, davarlardan da yine böyle muhtelif renkte olanlar var. Kulları içinden ancak bilginler Allah'a (gereğince) saygı duyar. Şüphesiz Allah izzetlidir, bağışlayandır.

Ayette bulunan "ulema" kelimesi, "din alimleri" anlamında değil, bilginler bilim insanlarıyla ilgilidir. Çünkü bu sürede bulunan âyetlerin büyük çoğunluğu, göklerde ve yeryüzünde bulunan olağanüstü âyetlerle ilgilidir. İlgili âyetin bağlam ve bütünlüğü yani daha önce ve daha sonra gelen âyetleri de bizi aynı doğruya götürüyor. Dolayısıyla yüce Allah'ı en iyi anlayan, takdir eden ve O'na karşı derin saygı duyan din adamları değil, bilim insanlarıdır.

29-) Allah'ın kitabını okuyanlar yani salâtı ikâme edenler ve kendilerine verdiğimiz rızaktan (Allah için) gizli ve açık infak edenler, asla zarara uğramayacak bir ticâret umabilirler.

Bu ayet salatın Kur'an'ı okumak ve anlamak olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Mekke'de inen surelerde geçen bütün salat kelimeleri Kur'an'ı okumak, anlamak ve kabul etmekle ilgilidir.

30-) Çünkü Allah, onların mükâfatlarını tam olarak öder ve faziletinden onlara fazlasını da verir. Şüphesiz O, bağışlayandır, şükürün karşılığını verendir.

31-) Sana kitaptan vahyettiğimiz, kendinden öncekini (ilâhi kitapları) tasdik eden bir hakttir. Allah, kullarının (her halinden) haberdardır, görendir.

32-) Sonra kitabı, kullarımız arasından seçtiklerimize vâris kıldık. Onlardan kimi kendine zulmeder, onlardan kimi ortadadır, kimi de Allah'ın yasasıyla hayırlarda öne geçmek için yarışır. İşte büyük fazilet budur.

Bu üç grup şunlardır: 1-) Nefsine zulmeden, kâfir ve müşrikler. 2-) Ortada olanlar, güzel ahlak sahibi ümmiler. 3-) Allah'ın izniyle hayırlarda yarışanlar ise vahiy ehl-i muvahhidlerdir yani şirk ve küfürle mücadele edenler. Kur'an baştan sona kadar bu üç grubun arasında geçen mücadeleleri anlatır.

33-) Onların (üçüncülerin) mükâfatı, içine girecekleri Adn cennetleridir. Orada altın bilezikler ve incilerle süslenirler. Ve orada giyecekleri elbiseleri ipektir.

34-) Bizden her türlü hüznü (korkuyu) gideren Allah'a hamdolsun. Doğrusu Rabbimiz çok bağışlayandır, şükürün karşılığını verendir.

35-) O (öyle bir Rab) ki faziletiyle bizi asıl ikamet edilecek yurda (cennete) yerleştirdi. Artık orada bize hiçbir yorgunluk ve usanç dokunmayacaktır.

36-) Hakkın üzerini örtenlere cehennem ateşi vardır. Haklarında karar verilmez ki ölsünler, azapta onlara biraz olsun hafifletilmez. İşte biz, ön yargıya sahip olan her kâfiri böyle cezalandırırız.

37-) Onlar orada: Rabbimiz! Bizi çıkar, (önce) yaptığımızın yerine salih amel yapalım!

diye feryad ederler. Size düşünecek kimsenin düşüneceği kadar bir ömür vermedik mi? Ve size uyarıcı (vahiy-Resul) gelmişti? (Niçin inanmadınız?) Şimdi tadın (azabı)! Zalimlerin yardımcısı yoktur.

Kur'an'da var olan bunca delil karşısında vahyin tek kaynak olduğunu kabul etmeyenler, bin yıl daha yaşayacak olsalar değişen bir şey olmayacaktır.

38-) Allah, göklerin ve yerin gaybını bilir. O, göğüslerin içinde ne varsa onu da hakkıyla bilendir.

39-) Sizi yerde halifeler kılan O'dur. Onun için kim kâfir olursa, küfrü kendi aleyhinedir. Kâfirlerin küfrü, Rableri yanında kendilerine ancak öfkeyi arttırır. Kâfirlerin küfrü, kendilerine hüsrandan başka bir şeyi arttırmaz.

40-) De ki: Allah'ın yanı sıra ibadet ettiğiniz ortaklarınızı gördünüz mü? Gösterin bana! Onlar yerdeki hangi şeyi yarattılar! Yoksa onların göklerde bir ortakları mı var! Yahut biz onlara, (bu hususta) bir kitap verdik de onlar, o kitaptaki bir kanıtı mı dayanıyorlar? Hayır! O zalimler birbirlerine, aldatmadan başka bir şey vâdetmiyorlar.

Yukarıdaki âyette, Kur'an'ı arkalarına atıp beşeri rivayet ve ictihatların peşinde koşan din adamlarına ağır bir kınama ve tehdit vardır.

41-) Şüphesiz ki Allah gökleri ve yeri, düzenleri yok olmasın diye tutuyor. Yani onların düzeni bir bozulursa, kendisinden başka hiç kimse onları tutamaz. Şüphesiz O, yumuşak davranan ve bağışlayandır.

42-) Kendilerine bir uyarıcı (vahiy-Resul) gelirse, herhangi bir ümmetten daha çok hidayette olacaklarına dair bütün güçleriyle Allah'a kasem etmişlerdi. Fakat onlara uyarıcı gelince, bu, onların haktan nefretlerinden başka bir şeyi arttırmadı.

43-) Çünkü onlar yeryüzünde kibirlik taşıyor yani kötü planlar kuruyorlardı. Halbuki kişi yaptığı kötü plana kendini düşürür. Onlar öncekilerin sünnetinden (onlara uygulanandan) başkasını mı bekliyorlar? Halbuki Allah'ın sünnetinde asla bir değişme bulamazsın yani Allah'ın sünnetinde kesinlikle bir sapma bulamazsın.

44-) Bunlar yeryüzünde gezip de kendilerinden öncekilerin âkîbetlerinin nasıl olduğunu görmediler mi? Yani onlar, bunlardan daha güçlü idiler. Ne göklerde ne de yerde Allah'ı âciz bırakacak hiçbir şey yoktur. O, Alim'dir, Kâdir olandır.

45-) Eğer Allah, kazandıkları(günahlar) yüzünden insanları (hemen) cezalandırsaydı, yeryüzünde hiçbir yaratık bırakmazdı. Yani Allah, onları adı konmuş bir ecele kadar erteliyor. Ecelleri gelince (gerekeni yapar). Kuşkusuz Allah, kullarını görmektedir.

TÂHÂ SURESİ

135 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1-) Tâ. Hâ.

2,3-) Biz, Kur'an'ı sana, güçlük çekesin diye değil, ancak (Allah'tan) korkanlara bir öğüt olsun diye indirdik.

4-) (Kur'an) yeri ve yüce gökleri yaratan Allah tarafından peyderpey indirilmiştir.

5-) Rahmân, (ilim ve kudretiyle) Arş'a istivâ etmiştir.

6-) Göklerde, yerde ve ikisi arasında bulunan şeyler ile toprağın altında olanların hepsi O'nundur.

7-) Eğer sen, sözü açıktan söylersen, bilesin ki O, gizliyi de, gizlinin gizlisini de bilir.

8-) Allah, kendisinden başka ilâh olmayandır. En güzel isimler O'na özeldir.

9-) Musa'nın haberi sana ulaştı mı?

10-) Hani o, bir ateş görmüş ve ailesine: Bekleyin! Eminim ki bir ateş sezdim. Belki ondan size bir meş'ale getiririm veya ateşin yanında bir hidayet edici (yol gösterici) bulurum, demişti.

11-) Oraya geldiğinde kendisine: Ey Musa! diye seslenildi:

12-) Muhakkak ki ben, evet ben senin Rabbinim! Pabuçlarını çıkar! Çünkü sen mukaddes Tuvâ vâdisindesin!

13-) Ben seni seçtim. Şimdi vahyedileni dinle.

14-) Muhakkak ki ben, yalnızca ben Allah'ım. Benden başka ilâh yoktur. Sadece bana kulluk et yani zikrim (Vahiy) için salât'ı ikâme et!

Yüce Allah Kur'an'da salât-ı ikame edin buyuruyor. Salat-ı ayağa kaldırın, yani kılmaktan söz etmiyor. Bir şeyi ayağa kaldırmaktan söz ediyor.

Mesela, "tartıyı ayağa kaldırın وَأَقِيمُوا الْوَزْنَ" (ölçü ve tartıyı dosdoğru yapın.)" (Rahman-9) buyuruyor. "أَقِيمُوا الدِّينَ" (Dini ayakta tutun.)" (Şura - 13) yani parçalara ayırmayın, gruplara bölmeyin buyuruyor. وَأَقِيمُوا الشَّهَادَةَ لِلَّهِ" (Allah için şahadeti

ayağa kaldırın.)” (Talak - 2)” yani şahitliği dosdoğru yapın, ayakta tutun, dürüst olun buyuruyor.

Dolayısıyla salat-ı ayağa kaldırın, dosdoğru yapın, yani salat-ı kılın buyurmuyor. Bu açıdan baktığımızda ortada kılınacak değil, ayağa kaldırılacak, dosdoğru yapılacak bir eylem var. Ayrıca bu konuda önemli bir kanıt da şudur. Kur’an’da Allah’a yönelmek var, Allah’a dua etmek var, Allah’a tevbe etmek var, Allah’a tevekkül etmek var, Allah’a firar etmek var. Fakat bugün kılınan ritüel namaz sözde Allah’a yapılan bir ibadet değil mi? Evet Allah’a yapılan bir ibadet, yani namazı bir insana kılmıyorsunuz. Allah’a kılmıyorsunuz! Öyleyse Kur’an’da bize “Allah’a salat edin” diyen bir âyet göstermeniz gerekir. Böyle bir âyet var mı? Kur’an’da Allah’a salat edin diye bir âyet yoktur. Dolayısıyla Allah’a salât edilmez. “Salat” vahye yönelmek, vahiy’le etkileşim içinde olmak, vahyin emirleri doğrultusunda harekete geçerek, eğitim öğretim ve toplumsal dayanışmayı ayağa kaldırmaktır, diyoruz. İnsanların namazına Yüce Allah’ın bir ihtiyacı yoktur. Yani Allah’a salat edilmez. Allah için salât edilir.

Mesela, yüce Allah Kevser suresinde “فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَأَنْحَرْ” (fasalli lirabbike venhar) (Rabbin için salât et yani zorluklara göğüs ger.)” buyuruyor. Dolayısıyla salat yapıldığı zaman insan bazı zorluklarla karşılaşacak, eziyete uğrayacak, hakaretlere maruz kalacaktır.

Yani salâta bir zorluk vardır. Zorlukları göğüslemek vardır. Karşınızda Mekke müşrikleri bulunmaktadır. Peki kılınan namazda nasıl bir zorluk vardır? Veya Tâhâ suresi 14. âyette “وَاقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِي” (zikrim için salât-ı ikame et)” buyruluyor. Zikir nedir. Musa (a.s) ın Allah’tan aldığı vahiy’dir. Bunun için “salât-ı ikame et” diyor. Dolayısıyla Kur’an’da Allah’a salat edin diye bir ayet yoktur. Dolayısıyla salât namaz diye çevrilemez. Kur’an’ın içerisinde sistematik bir yapı vardır. Araf suresi 52.âyet der ki: “وَلَقَدْ جِئْنَاهُمْ بِكِتَابٍ فَصَلْنَاهُ عَلَىٰ عِلْمٍ” (Biz onlara bir ilim (sistem) üzerine detaylandırdığımız bir kitap getirdik.)” Yani Kur’an karga tulumba rastgele ve sıradan düz bir metin olarak indirilmemiştir. Peki vahye yönelmek diyoruz. Şimdi siz vahiy’le bağ kurduğunuz zaman ne oluyor. Vahiy sizi harekete geçiriyor. Yani kimi yasaklar ve emirler bildiriyor. Dolayısıyla vahyi okuduğunuz zaman Allah’ın kelamı ve Allah’ın emirleri olduğundan bu emirleri yapmaya yöneliyorsunuz. Bir ihtiyaç sahibi olduğu zaman ihtiyacını nasıl giderir siniz? Bu işin ne kadar önemli olduğunu ilk önce vahiy’den öğreniyorsunuz yani salât’ın ikamesi önce eğitim ve öğretimle başlar. Yani önce insanlara Allah’ın emir ve yasaklarını öğretiyorsunuz. İnsanlar bunu öğrendikten sonra ne yapıyor? Harekete geçiyor, harekete geçerek ne yapıyor? Allah’ın emirlerinin toplumda uygulanabilmesi için elinden gelen her türlü gayreti gösteriyor.

Yani maddi olsun manevi olsun harekete geçerek bunu gerçekleştiriyor. İşte vahiy’le bağ kurmak bunu gerektiriyor Çünkü Kur’an, anlaşılmadan okunmasını istemiyor. Önce okuyacaksınız, daha sonra sizden emirlerin uygulanmasını istiyor. Dolayısıyla ne oluyor? Önce vahiy yani etkileşim kurduğunuz vakit sizi harekete geçiriyor, eğitim ve öğretime başlayarak devamında toplumsal dayanışmaya sizi yönlendiriyor. Yani ortada ne var? Bir dayanışma ve bir destekleşme var. Namaza baktığınız zaman herhangi bir destekleşme ve dayanışma söz konusu değildir. Yani bugün kılınan namaz

bir ritüeldir ve bu ritüelde ne Allah'a ne de topluma herhangi bir destek söz konusu değildir. Zaten Allah'ın bizim desteğimize ihtiyacı yoktur. Namaz kılınan coğrafyaya baktığınızı zaman ne topluma nede bireye herhangi bir desteğinin olmadığını görürsünüz.

Mesela, Araf 170. âyete bakın. Salat-ı ikamet etmek için kitab-a sarılmaktan söz ediyor.

“Kitaba Sarılmak” وَالَّذِينَ يُمَسِّكُونَ بِالْكِتَابِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ إِنَّا لَا نُضِيعُ أَجْرَ الْمُصْلِحِينَ
 Âyet “Kitaba sarılıp yani salat-ı ikâme edenlere gelince, biz ıslah edicilerin yani başkalarını düzeltmek için gayret gösterenlerin emeğini zayi etmeyeceğiz (Araf - 170)” diyor. Yani salât-ı ikame etmekte ıslah edici ve düzeltici bir eylem var, salih amel var. Ama bugün kılınan namazda salih bir amel var mı? Yani namaz kılanlar neyi düzeltiyorlar? Dolayısıyla salât toplumda bozuk olan bir şeyi düzeltmektir. Toplumda bulunan kötü bir şeyi düzeltmek salih ameldir. Ama kılınan namazda düzeltilen hiçbir şey yoktur. Dolayısıyla siz Âraf 170.âyette bulunan “salât-ı ikameye” namaz kılmak diyemezsiniz. Hud Suresi 87. âyete bakalım. Şuayb (a.s) a kavmi ne diyor? “قَالُوا يَا شُعَيْبُ أَصْلُوكَ تَأْمُرُكَ أَنْ نَتْرُكَ مَا يَعْبُدُ آبَاؤُنَا أَوْ أَنْ نَفْعَلَ فِي أَمْوَالِنَا مَا نَشَاءُ (Ey Şuayb! Atalarımıza kulluk etmekten ve mallarımızı istediğimiz gibi harcamaktan men etmeyi bize senin salât'ın mı emrediyor?)” (Hud - 87) Yani burada emreden salât, namaz mı oluyor? Oysa bu âyete baktığımız zaman salâtın iki boyutunu görüyoruz. Vahiy eğitim-öğretimi, tebliğ ve toplumsal dayanışmayı âyağa kaldırmak. İnsanı atalarına kulluk etmekten men eden vahiy'dir. İnsanlara mallarını istedikleri gibi harcamaktan meneden de vahiy'dir yani salâtın dayanışma boyutudur. Evet malı siz kazanıyorsunuz ama istediğiniz gibi harcamaktan, kazandığınızı istediğiniz gibi israf etmekten vahiy yasaklıyor. Ne yapıyor? Kazandığınızdan yoksullara ve ihtiyaç sahiplerine pay ayıracaksınız diyor.

Mesela, Ankebut suresi 45.ayette bakalım. “أَتْلُ مَا أُوحِيَ إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ وَأَقِمِ الصَّلَاةَ” (Sana kitaptan vahyedileni tilavet et yani salât-ı ikame et, çünkü salât ahlaksızlıklardan ve kötülüklerden alıkoyar...) (Ankebut - 45)”

Bugün siz salâta namaz dediğiniz zaman ortaya ne çıkıyor? Bugün namaz kılanlara bakıyorsunuz ahlaksızlık ve kötülükler gırla gidiyor. Yani namaz insanlara fahşa ve münkerden alıkoymuyor. Yüce Rabbimiz mi yanıldı, yoksa salâta namaz diyenler mi yalan söylüyor? Dolayısıyla eğitim ve öğretim, iletişim ve diyalog, tebliğ ve irşad olmadan ahlaksızlıklar ve kötülükler engellenebilir mi? Elbette ki bir toplumda din olarak sadece vahyin eğitim ve öğretimini yaparsanız, dayanışmayı âyağa kaldırırsanız o toplumda ahlaksızlıklar ve kötülükler olmaz. Ankebut 45.ayette de salât- ikâme etmek de eğitim - öğretim ve toplumsal dayanışmayı âyağa kaldırarak yani cehaleti ve yoksulluğu bitirmek anlamına gelmektedir. Tâhâ 14. âyeti düşünün. Musa (aleyhis-selam) Allah'tan vahiy alır almaz yüce Rabbimiz ona “Benden başka ilah yok sadece bana kulluk et yani zikrim için salât-ı ikame et” emrini veriyor. وَأَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِي” (Zikrim için salât-ı ikame et.)” (Taha - 14) Düşünün Musa (a.s) daha yeni Nebi oldu

ve Allah ona vahyetti ve dedi ki, “zikrim için salât-ı ikame et” Yani yüce Allah, Musa (a.s) a hemen namaz kıl mı dedi? Yoksa vahyi topluma anlat, onlara öğret ve böylece eğitim ve öğretimle toplumsal dayanışmayı ayağa kaldır mı dedi? Yunus 87. âyette “Mısır’da evler yapın, evlerinizi kible kılın yani salat-ı ikame edin, böylece orada eğitim ve öğretim kurumlarını oluşturacaksınız, yardımlaşma ve toplumsal dayanışmayı ayağa kaldırmış olacaksınız” buyurdu.

Bugün Müslümanların içler acısı halinin en büyük nedeni salat’ın ikame edilmemesi, vahiy’le eğitim-öğretimin olmaması, toplumsal dayanışmanın yapılmaması, muhteşem salât’ın kuru bir ritüel olan namaza indirgenmesi yani cehalet ve yoksullukla mücadele edilmemesidir. Cehalet ve yoksullukla mücadele edilmiyor. Çünkü salât namazla yok edilmiştir. Ve bugün bakıyorsunuz insanlar Allah ile aldatılıyor, ümmi halk uydurma dinle hanif İslam dininden uzaklaştırılıyor. Müslüman coğrafyanın büyük bir bölümü yoksulluk içerisinde kıvranıp duruyor.

15-) Kıyamet günü mutlaka gelecektir. Herkes, uğruna ömür tükettiği şeyin karşılığını görsün diye onu(n vaktini) gizlemeyi irade ettim.

16-) Ona iman etmeyen yani nefsinin arzusuna tâbi olan kimseler sakın seni ondan (vahiy’den) alıkoymasın; sonra mahvolursun!

17-) Şu sağ elindeki nedir, ey Musa?

18-) O, benim asamdır, dedi, ona dayanırım, onunla davarlarım yaprak silkelerim ve benim ona başkaca ihtiyaçlarım da vardır.

19-) (Allah:) At onu, ey Musa! dedi.

20-) Onu hemen attı. Bir de ne görsün, hızla sürünen bir yılan değil mi!

21-) (Allah buyurdu:) Al onu! yani korkma! Biz onu ilk siretine iade edeceğiz.

22-) Bir de elini koltuğunun altına sok ki, bir başka delil olmak üzere o, kusursuz ve lekesiz beyazlıkta çıksın.

23-) Ta ki, sana, (böylece) en büyük âyetlerimizden bazılarını gösterelim.

24-) Firavun’a git. Çünkü o haddi aştı.

25-) (Musa:) Rabbim! dedi, göğsüme genişlik ver.

26-) Yani işimi bana kolaylaştır.

27,28-) Dilimdeki bağı çöz ki, sözümü anlasınlar.

29,30-) Ve birde ailemden kardeşim Harun’u bana vezir kıl,

31,32-) Onunla yükümü bağla yani onu işime ortak kıl.

33,34-) Böylece seni çok tespih edelim ve seni çok analım.

35-) Şüphesiz sen bizi görmektesin.

36-) (Allah:)Ey Musa! dedi, istediklerin sana verildi.

37-) (Ey Musa!) andolsun ki, biz sana bir defa daha minnette bulunmuştuk.

38-) Bir zaman, vahyedilecek şeyi annene (şöyle) vahyetmiştik:

39-) Musa'yı sandığa koy; sonra onu yemme (denize) bırak; deniz onu sahile atsın da, benim düşmanım ve onun düşmanı olan biri onu alsın. (Ey Musa!) senin üzerine kendimden bir sevgi koydum.

40-) Hani, kız kardeşin gidip "Ona kefil olacak birini size bulayım mı?" diyordu. Böylece seni, gözü aydın olsun ve üzülmesin diye annene geri verdik, sen birini öldürdün de seni kederden kurtardık ve seni birçok sınamadan geçirdik bunun için senelerce Medyen halkı arasında kaldın. Sonra yasaya göre geldin ey Musa!

41-) Yani seni, kendim için yetiştirdim.

42-) Sen ve kardeşin âyetlerimle git. Sakın benim zikrimi (vahyi) ihmal etmeyin.

43-) Firavun'a gidin. Çünkü o, haddi aştı.

44-) Onunla konuşurken yumuşak söz söyleyin. Umulur ki o, müzakere eder veya saygı duyar.

45-) Dediler ki: Rabbimiz! Doğrusu biz, onun bize ifrat derecesinde kötü davranmasından yahut iyice haddi aşmasından korkarız.

46-) (Allah) buyurdu ki: Korkmayın, çünkü ben sizinle beraberim; iştir ve görürüm.

47-) Ona varın deyin ki: Biz, Rabbinin iki Resulüyüz. İsrailoğullarını bizimle birlikte gönder yani sakın onlara eziyet etme! Andolsun ki sana Rabbinden bir âyetle geldik. Hidayete yanlara selam olsun.

Selamın hidayete tâbi olanların üzerinde olduğu bize vahyedilmiştir.

48-) Yalanlayan ve yüz çevirenlerin üzerinde azabın olacağı da vahyedilmiştir.

Azabın yalanlayan ve (vahiy'den) yüz çevirenlerin üzerinde olduğu bize vahyedilmiştir.

49-) (Firavun:) Rabbiniz de kimmiş, ey Musa? dedi.

50-) (Musa:) Bizim Rabbimiz, her şeye (yaratılışını) fıtrat ve özelliğini veren, sonra da (vahiy'le) hidayeti gösterendir, dedi.

51-) (Firavun:) Öyle ise, önceki halkların durumu ne olacak? dedi.

52-) (Musa:) Onun ilmi, Rabbinin yanında bir kitaptadır. Rabbim, kaybetmez ve unutmaz, dedi.

Ayette bulunan kitap, Yüce Allah'ın gökleri ve yeri yarattığı günde koymuş olduğu yaratılış yasasıdır.

53-) O, yeri size beşik yapan yani onda size yollar açan ve gökten de su indirendir. Onunla her çeşit bitkiden çiftler çıkardık.

54-) Yeyiniz; hayvanlarınızı otlatınız. Şüphesiz bunda (kötülüklerden) engelleyen akıl

sahipleri için (Allah'ın kudretini gösteren) âyetler vardır.

55-) Sizi ondan yarattık ve yine sizi oraya iade edeceğiz ve bir kez daha sizi ondan çıkaracağız.

56-) Andolsun biz ona (Firavun'a) âyetlerimizin hepsini gösterdik; yine de yalanladı yani (haktan) kaçındı.

57-) Dedi ki: Bizi, yaptığın sihirle yerimizden (yurdumuzdan) çıkarasın diye mi geldin, ey Musa?

58-) Öyle ise, muhakkak surette biz de sana, aynen onun gibi bir sihir getireceğiz. Şimdi sen, seninle bizim aramızda, ne senin, ne de bizim muhalefet etmeyeceğimiz uygun bir yerde buluşma zamanı ayarla.

59-) Musa: Buluşma zamanımız, festival günü, kuşluk vaktinde insanların toplanma zamanı olsun, dedi.

60-) Bunun üzerine Firavun dönüp gitti. Tuzağını topladı (planını kurdu) sonra geldi.

61-) Musa onlara: Yazıklar olsun size! dedi, Allah hakkında yalan yere iftira etmeyin! Sonra O, bir azap ile sizi mahveder! Andolsun iftira eden, perişan olur.

62-) Bunun üzerine onlar, durumlarını aralarında tartıştılar yani gizli gizli konuştular.

63-) Şöyle dediler: "Bu ikisi, muhakkak ki, sihirleriyle sizi yurdunuzdan çıkarmak yani sizin örnek yolunuzu gidermek isteyen sadece iki sihirbazdır.

64-) "Öyle ise hilenizi kurun; sonra saf saf halinde gelin! Muhakkak ki bugün, üstün gelen kurtulmuştur."

65-) (Dediler ki:) Ey Musa! Sen mi atasın yoksa ilk atan bizmi olalım.

66-) Hayır, siz atın, dedi. Sihirleri sayesinde ipleri ve sopaları, hayali olarak kendisine koşuyorlar gibi göründü.

67-) Musa, birden içinde bir korku hissetti.

68-) "Korkma! dedik, üstün gelecek olan kesinlikle sensin."

69-) "Sağ elindeki at da, onların yaptıklarını yutsun. Yaptıkları, sadece bir sihirbaz hilesidir. Sihirbaz nereye varsa (ne yapsa) iflah olmaz."

70-) Bunun üzerine sihirbazlar secde ettiler; "Harun'un ve Musa'nın Rabbine iman ettik" dediler.

Sihirbazların secdesi "Harun'un ve Musa'nın Rabbine iman ettik" demeleridir. Kur'an'da secdenin hangi anlama geldiğini görmek isteyen, secde kavramından sonraki kelimeye veya cümleye baksın. İşte o kelime ve cümle secdenin hangi anlama geldiğini gösteriyor. Secdenin kayıtsız şartsız iman etme anlamına geldiğini Firavun'un sihirbazlara söylediklerinde görüyoruz.

71-) (Firavun şöyle dedi:) Ben size izin vermeden önce ona iman ettiniz öyle mi! Gerçek

şu ki o, size sihir öğreten büyüğünüzdür. Şimdi elleriniz ile ayaklarınızı tereddüt etmeden çaprazlama keseceğim ve sizi hurma dallarına asacağım yani hangimizin azabının daha şiddetli ve baki olduğunu bileceksiniz.

72-) Dediler ki: “Seni, bize gelen apaçık delillere ve bizi yaratana tercih edemeyiz. Öyle ise hükmün neyse onu uygula! Sen hükmünü ancak bu dünya hayatında geçirebilirsin”

73-) “Bize, hatalarımızı ve senin bize zorla yaptırdığın sihri bağışlaması için Rabbimize iman ettik Allah hayırlı ve bâkidir.”

74-) Şurası muhakkak ki, kim Rabbine suçlu olarak gelirse, onun için cehennem vardır orada ne ölür ne de dirilir!

75-) Kim de salih amellerde bulunmuş bir mümin olarak O’na gelirse, işte üstün dereceler bunlar içindir.

76-) İçinde devamlı kalacakları, altından nehirler akan Adn cennetleri! İşte arınların mükâfatı budur.

77-) Andolsun ki biz Musa’ya: Kullarımla birlikte gizlice yola çık da (size) yetişilmesinden korkmaksızın yani endişe etmeksizin onlara denizde kuru bir yol aç, diye vahiyetmiştik.

78-) Bunun üzerine Firavun, askerleri ile birlikte onların peşine düştü. Denizde onları kaplayan şey (felaket) kaplayıvermişti.

79-) Firavun, kavmini saptırdı yani hiçbir zaman hidayete yöneltmedi.

80-) Ey İsrailoğulları! Sizi düşmanınızdan kurtardık ve Tûr’un sağ tarafına (gelmeniz için) size vâde verdik. Size menn ile selvâyı (lütüf ve afiyeti) indirdik.

81-) Size rızık olarak verdiklerimizin temiz olanlarından yeyiniz, bu hususta taşkınlık etmeyiniz; yoksa gazabım üzerinize konur kime gazabım konursa gerçekten o, çöküp gitmiştir.

82-) Muhakkak ki ben, tevbe eden iman eden ve salih amel işleyen, sonra (vahiy’le) hidayet bulan kimseyi bağışlarım.

83-) Seni acele ile kavminden ayrılmaya sevkeden nedir, ey Musa!

84-) (Musa:) İşte, dedi, onlar da benim izimdeler yani Rabbim razı olası diye sana acele ile geldim.

85-) (Allah buyurdu:) Senden sonra biz, kavmini (Harun ile kalan İsrailoğullarını) snadık ve Sâmirî onları saptırdı.

86-) Bunun üzerine Musa, öfkeli ve üzüntülü olarak kavmine döndü. Ey kavmim! dedi, Rabbiniz size güzel bir vaadde bulunmamış mıydı? Şu halde ahid size uzun mu geldi, yoksa üstünüze Rabbinizin gazabının konmasını mı istediniz ki, bana olan vâdinizden döndünüz?

87-) Dediler ki: Biz sana olan vâdimizden, kendi özgür irademizle dönmedik. Fakat biz, o kavmin (Mısır’lıların) zinet eşyasından bir takım ağırlıklar yüklenmiş, sonra da onları atmıştık; aynı şekilde Sâmirî de atmıştı.

88-) *Bu adam, onlar için, böğürebilen bir buzağı heykeli çıkarttı. Bunun üzerine: İşte, dediler, bu, sizin de, Musa'nın da ilâhıdır. Fakat o unuttu.*

89-) *O şeyin, kendilerine hiçbir sözle mukabele edemeyeceğini yani kendilerine ne bir zarar ne de bir fayda vermeye sahip olmadığını görmezler mi?*

90-) *Andolsun Harun, onlara daha önce: Ey kavmim! demişti, siz bunun yüzünden sadece sınamaya uğradınız. Sizin Rabbiniz şüphesiz Rahman (olan Allah'tır.) Şu halde sadece bana tâbi olunuz yani emrime itaat ediniz.*

Harun (a.s.)ın bana tabi olun ve emrime itaat edin demesinin sebebi Musa (a.s.)ın temsilcisi olduğundandır. 92 ve 93. ayetler bunu gösteriyor.

91-) *Onlar: Biz, dediler, Musa aramıza dönünceye kadar buna (tapmaktan) asla vaz-geçmeyeceğiz!*

92,93-) *(Musa, döndüğünde:) Ey Harun! Sapkınlığa düştüklerini gördüğün halde bana tâbi olman konusunda sana mâni olan neydi? Yoksa emrime âsi mi oldun?*

94-) *(Harun:) Ey anamın oğlu! dedi, saçımı ve sakalımı tutma! Ben, senin: "İsrailoğullarının arasına ayrılık düşürdün yani sözümü tutmadın!" demenden korktum.*

95-) *(Musa:) Ya senin amacın nedir, ey Sâmiri? dedi.*

96-) *(O da:) Ben, onların görmediklerini gördüm yani Resulün izinden bir avuç kap-tım onu (erimiş mücevheratın içine) attım nefsim bana böyle yapmayı hoş gösterdi, dedi.* Ayeti şu şekilde anlamak mümkündür. Musa (a.s) Samiri'yi kınamaya ve ona kavmini saptırmaya sevk eden şeyin ne olduğunu sorunca, Samir'i "ben onların görmediklerini gördüm" demişti. Bu sözün anlamış şudur. Ben sizin gidişatınızın doğru olmadığını anladım. Dolayısıyla Ey Musa! Senin dini öğretin ve inancından kuşkusuz belli bir takım gerçeklere vakıf oldum, ama onları elimin tersiyle bir kenara ittim. Nefsim bana böyle yapmaya sevk etti, bu şekilde hareket etmek hoşuma gitti..." Samir'i Musa (a.s) ın risaletine inanmadığı halde ona Resul diye hitap etmesine gelince, bu hitaptaki üslup, yüce Allah'ın, vahye inanan Mekke müşriklerinin Nebi (a.s) hakkındaki kanaatlerine benzemektedir. "Dediler ki: Ey kendisine zikir (Kur'an) indirilen (Nebi!) sen mutlaka cinlenmiş birisin." (Hicr-6)

97-) *(Musa:) Git! dedi, artık hayatın boyunca sen: "Dokunmak yok!" diyeceksin yani senin için, kurtulamayacağın bir vâde var. Tapmış olduğun ilâhına da bak! Andolsun, biz onu yakacağız; sonra da onu parça parça edip denize savuracağız!*

98-) *Şüphesiz sizin ilâhınız, kendisinden başka ilâh olmayan Allah'tır. O'nun ilmi her şeyi kuşatmıştır.*

99-) *İşte böylece geçmiştekilerin haberlerinden bir kısmını sana anlatıyoruz. Andol-sun sana tarafımızdan bir zikir (Kur'an) verdik.*

100-) *Kim ondan yüz çevirirse, şüphesiz ki kıyamet gününde o, ağır bir günah yükünü yüklenecektir.*

101-) *Bu kimseler, onda (o günah yükünün altında) devamlı kalırlar yani onlar için kıyamet gününde çok kötü bir yük olmuştur!*

102-) *O günde Sûr'a üflenir o zaman suçluları, gözleri (korkudan) gömgök bir halde mahşerde toplarız.*

Âyette bulunan "زُرْقًا" kelimesi, gözlerin (korku ve dehşetten) donuklaşması anlamına gelmektedir Çünkü gözleri donuklaşmış veya kısmen perdelenmiş insanların eşyayı görme gücü zayıf olur ve bu yüzden baktığı nesneyi iyice görebilmek için gözlerini fal taşı gibi açar. Yani âyetteki "زُرْقًا" kelimesi, nahoş bir manzarayla karşılaşmaktan korkan ve endişe duyan insanın halini tasvir etmektedir. Nitekim İbrahim suresi 42. âyette de, "وَلَا تَحْسَبَنَّ اللَّهَ غَافِلًا عَمَّا يَعْمَلُ الظَّالِمُونَ إِنَّمَا يُؤَخِّرُهُمْ لِيَوْمٍ تَشْخَصُ فِيهِ" (Zannetme ki Allah zalimlerin yapıp ettiklerinden habersizdir. O sadece, zalimlere gözlerin korkudan fal taşı gibi açılacağı güne kadar mühlet vermektedir.)" ifadesine yer verilmiştir.

103-) *Aralarında birbirlerine gizli gizli şöyle derler: "Dünyada sadece on gün kaldınız."*

104-) *Aralarında konuştukları konuyu biz daha iyi biliriz. Onların en olgun olanı o zaman: "Sadece bir gün kaldınız" der.*

105-) *Sana dağlar hakkında sorarlar. De ki: Rabbim onları ufalayıp savuracak.*

106-) *Böylece yerlerini dümdüz, bomboş bırakacaktır.*

107-) *Orada eğrilik ve tümsek göremezsin.*

108-) *O gün insanlar, çağırıcıya uyacaklardır. Ona karşı yan çizmek yoktur yani Rahman'a karşı sesler kısılmıştır. Bu yüzden, fısıltıdan başka bir ses işitemezsin.*

109-) *O gün, Rahmân'ın izin verdiği yani sözünden razı olduğundan başkasına şefaât fayda vermez.*

Ayette geçen "yevme izin (o gün)" ahiret değil, dünya hayatında müşriklerle iman edenler arasında gerçekleşecek olan hesaplaşma günüdür.

110-) *O, insanların geleceklerini de geçmişlerini de bilir ve onların ilmi onu ihâta edemez.*

111-) *Bütün yüzler diri ve kayyum (olan Allah için) eğilip boyun bükümüştür. Zulüm yüklenen gerçekten perişan olmuştur.*

112-) *Her kim, mümin olarak yani salih olan amellerden işlerse, artık o, zulümden yani hakkının eksiltilmesinden korkmaz.*

113-) *Biz onu böylece anlaşılır bir Kur'an olarak indirdik. Onda vâdedilen her şeyi detaylandırdık. Umulur ki onlar bilinç sahibi olur; yahut da o (Kur'an) kendileri için öğüt veren bir hatırlatıcı olur.*

114-) *Gerçek hükümdar olan Allah, yücedir. Sana O'nun vahyi tamamlanmazdan önce Kur'an'ı (okumakta) acele etme ve "Rabbim, benim ilmimi arttır" de.*

Aslında dua ile ilim artmaz. “Rabbim ilmimi arttır.” demek, daha fazla vahiy indirilmesi anlamına gelmektedir. Ne kadar vahiy olursa ilim o derece artar.

115-) Andolsun biz, daha önce de Âdem’e ahit vermiştik. Ne var ki o, unuttu yani onda bir azim bulmadık.

116-) Hani bir zamanlar meleklere: Âdem’e secde edin! demiştik. Onlar secde ettiler; yalnız İblis hariç. O, kaçındı.

117-) Bunun üzerine: Ey Âdem! dedik, bu, hem senin için hem de eşin için bir düşmandır. Sakın sizi has bahçeden çıkarmasın; sonra zorluk çekersin!

118-) Şimdi burada senin için ne acıkmak vardır, ne de çıplak kalmak.

119-) Yine burada sen, susuzluk çekmeyecek, sıcaktan da bunalmayacaksın.

120-) Derken şeytan ona vesvese verdi “Ey Âdem! dedi, sana devamlılık şeceresini ve sonu gelmez bir saltanatı göstereyim mi?”

121-) Nihayet ondan yediler. Bunun üzerine kötülükleri kendilerine görünmeye başladı ve üstlerini cennet yaprağı ile örtmeye çalıştılar. Âdem Rabbine âsi olup yanıldı.

122-) Sonra Rabbi onu seçkin kıldı; tevbesini kabul etti yani (vahiy’le) hidayete ulaştırdı.

123-) Dedi ki: Birbirinize düşman olarak hepiniz oradan inin! Artık benden size hidayet geldiğinde, kim benim hidayetime tâbi olursa o sapmayacak yani meşakkat çekmeyecektir.

قَالَ اهْبِطَا مِنْهَا جَمِيعًا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ فَأِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى فَمَنِ اتَّبَعَ هُدَايَ فَلَا يَضِلُّ
وَلَا يَشْقَى Bu âyette bulunan “Artık benden size hidayet (vahiy) geldiğinde, kim benim hidayetime tâbi olursa sapmayacak ve zorluk çekmeyecektir.” cümlesi, beşeri rivayet, içtihat ve mezheplerin nasıl büyük bir yıkım gücüne sahip tehlikeli ve ölümcül silahlar olduklarını gösteriyor.

124-) Kim de benim zikrimden (Kur’an’dan) yüz çevirirse şüphesiz onun sıkıntılı bir maişeti olacak ve biz onu, kıyamet günü kör olarak haşredeceğiz.

125-) O: Rabbim! Beni niçin kör olarak haşrettin halbuki ben, görür idim! der.

126-) Allah buyurur ki: İşte böyledir. Çünkü sana âyetlerimiz geldi; ama sen onları unuttun yani bugün de aynı şekilde unutuluyorsun!

127-) (Hayatını batıl yolda) israf edeni ve Rabbinin âyetlerine iman etmeyeni işte böyle cezalandırırız. Ahiret azabı daha şiddetli ve bâkidir.

128-) Bizim, onlardan önce, meskenlerinde dolaştıkları toplumları yok etmiş olmamız kendilerini hidayete ulaştırmaya yetmedi mi? Andolsun ki bunda akıl sahipleri için nice âyetler vardır.

129-) Eğer Rabbinden, daha önce verilmiş bir söz ve tayin edilmiş bir vâde olmasaydı, (ceza dünyada da) gerekli olurdu.

130-) Sen, onların söylediklerine sabret. Güneşin doğmasından önce de batmasından önce de Rabbinin hamd ile tespih et. Gecenin bir kısım saatleri ile gündüzün etrafında (iki

ucunda) da tespih et ki, rızaya eresin.

Tespih: Sürekli olarak Yüce Allah ile iletişim halinde olmak ve Allah tarafından verilen emri yerine getirmektir.

131-) Sakın, kendilerini denemek için onlardan bazılarını yararlandığımız dünya hayatının zinetine gözlerini dikme! Rabbinin rızkı daha hayırlıdır ve bâkidir.

Âyette, inkarcı insanların bir kısmına (sırf onları sınamak için) verilen dünya hayatına mahsus servet ve zenginliğe atfen Nebi (a.s) a “gözlerini dikme!” yani “velé temuddenne ayneyke” “onların sahip olduğu dünyalıkları elde edemediğin için üzülme ve hayıflanma, Allah’ın sana verdiği manevi huzur ve zenginlik onların maddi zenginliklerinden çok daha değerli ve büyüktür” anlamına gelmektedir.

132-) Ailene salât’ı emret; kendin de onun üzerinde sabırlı ol. Senden rızık istemiyorum; (aksine) biz seni rızıklandırıyoruz. Akıbet, bilinç sahiplerinindir.

Bu âyette yüce Allah, Nebi (a.s) dan ilk önce kendi ailesine indirilen vahyi kabul etmelerini ve ona sahip çıkmalarını istemiştir. Yüce Allah burada Nebi (a.s) dan ve ailesinden bir karşılık beklemediğini açıkça belirtmiştir. Bu ilahi beyanın Kur’an’daki bir değer varyantı da Talak 2. ve 3. âyetlerde şu şekilde formüle edilmiştir. “...Kim takva (bilinç) sahibi olursa, Allah ona mutlaka bir çıkış yolu açar. Yani onu beklemediği yerden rızıklandırır. Kim Allah’a tevekkül ederse, O kendisine yeter. Şüphesiz Allah, emrini yerine getirendir. Allah, her şeye bir yasa koymuştur.” Yani Allah’ın yarattığı her şey otomatik olarak çalışır. Allah hiçbir zaman anlık iş yapmaz. Kur’an’da geçen “kader, emr, izin, kitap” gibi birçok kelime, yasa anlamına gelmektedir.

133-) Onlar, bize Rabbinden bir delil getirmeli değil miydi? dediler. Daha önceki sahi-felerde onlara apaçık deliller gelmedi mi?

134-) Eğer biz, bundan (Kur’an’dan) önce onları bir azapla yok etseydik, muhakkak ki şöyle diyeceklerdi: Rabbiniz! Bize bir Resul gönderseydin de, şu aşağılığa yani rüsvaylığa düşmeden önce âyetlerine tâbi olsaydık!

Bu âyette bazı önemli konular var.

1-) Resuller sadece kendilerine indirilen vahyi tebliğ ederler.“Bize bir Resul gönderseydin de, şu aşağılığa yani rüsvaylığa düşmeden önce âyetlerine tâbi olsaydık” cümlesi bunu gösteriyor.

2-) Din ve hüküm olarak Kur’an tek kaynak olmadığı sürece aşağılık yani rezalet ve kepezelik hakim olacaktır.

3-) Savaş ortamında nazil olan ve tarihsel olan Enfal 64.âyet hariç Kur’an’da geçen bütün ittibâ yani tâbi olma kavramları vahiy ve Resul bağlamında kullanılmıştır. İttibâ kavramı, itaat kavramı gibi Allah bağlamında geçmez. Çünkü yüce Allah Resul gibi somut bir varlık değildir. Yani Allah’a ittiba edilmez, itaat edilir.

4-) İtaat işitilen sözle ilgili zihinsel bir kabullenme iken, ittiba etmek fiziksel bir eylemdir. Yani itaati salih amellerle güçlendirme anlamına gelmektedir.

Mesela: İlk önce savaşa gitmekle ilgili iman ve itaat olacak, sonra savaş alanına fiziksel olarak hareket edilecektir. İşte buna ittiba etmek denilir.

5-)Aynen itaat ve ittiba kavramları gibi, âyetleri tilâvet etmek de Resul bağlamında geçer. Kur'an'ın hiçbir yerinde “âyetleri tilâvet etmek” Nebi bağlamında geçmez. Yani Nebi ve Resul arasında çok önemli farklar mevcuttur. Nebi ve Resul sistemini bozan “peygamber” kelimesini hiçbir zaman kullanmayalım. Hangi mealde peygamber kelimesi kullanılmışsa sakın onu okumayalım. “Peygamber” kelimesinin kullanıldığı mushafların en az dörtte biri hatalıdır.

135-) De ki: Herkes beklemektedir: Öyle ise siz de bekleyin. Yakında doğru yolun yani hidayetinin ashabı kimmiş öğreneceksiniz.

VAKIA SURESİ

96 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1,2-) O vakia (son saat) gerçekleştiği zaman, onun vukuunu yalanlayacak kimse olmayacaktır.

3,7-) Yer şiddetle sarsıldığı, dağlar parça parça dağılıp saçılmış toz olduğu ve siz de üç sınıf olduğunuz zaman, O, (kimini) yükseltir, (kimini) alçaltır.

8-) İşte o ashâbı Mey'mene var ya; nedir acaba ashâbı mey'mene?

Kur'an'ın bağlam ve bütünlüğüne baktığımızda “أَصْحَابُ الْمِيمَنَةِ” (amel kitapları sağdan verilenler, sağduyulu olanlar, salih amel işleyenler, iman edenler, saadete erenler, sağın ashâbı, uğurlu kimseler, hayır sahipleri, sağın taraftarları)” olarak birçok âyette anlatılan cennetlik kimselerdir.(Hakka -19/24; Vakia -27/40) Mey'mene ashâbının kim olduklarını tam olarak gösteren âyetler Beled Suresi 11/18 âyetleridir.

9-) Ve ashâb'ı meş'eme! Nedir acaba ashâbı meş'eme?

“وَأَصْحَابُ الْمَشْأَمَةِ” (Amel kitapları solundan verilenler)” veya “solun ashâbı, solun taraftarları, kâfirler, uğursuzlar, kötüler” şeklinde anlamı olan ashâbı meş'eme, Arapçada bir deyim olup, zillet içerisinde, aşağılık, değersiz, onursuz kimseler için” kullanılan bir deyimdir. (Hakka -25/37; Vakia -41/48) Meş'eme ashâbının kim olduklarını gösteren âyetler Beled Suresi 19 ve 20. âyetlerdir.

10-) (Salih amellerde) yarışanlara gelince, bu yarışanlar var ya!

11,12-) Bunlar (Allah'a) yaklaştırılmış olanlar, naîm cennetlerindedirler.

13,14-) Onların çoğu öncekilerden, azı da sonrakilerdendir.

15,16-) Karşılıklı yaslanmış vaziyette mücevheratla işlenmiş tahtlar üzerindedirler.

17,18-) Kaynağından çıkan tertemiz içkiyle, ibrikler ve kâselerle (beraber) üzerlerinde sürekli olarak gençler tavaf ederler (dolaşırlar).

19-) Ondan dolayı başları ağrımaz yani sarhoş olmazlar.

20-) Ve bir de seçip beğenecekleri neşeli ve eğlence türleri de vardır.

21-) Arzu ettikleri kuş etleri.

22,23-) *Onlar için saklı inciler gibi, iri gözlü huriler (hizmet edenler) de vardır.*

24-) *Bütün bunlar işledikleri amellere karşılık bir mükâfat olarak (verilir.)*

25-) *Orada boş bir söz ve günaha sokan bir şey işitmezler.*

26-) *Sadece “Selâm!”, “Selâm!” sözünü işitirler.*

27-) *Ashabı yemine gelince! Nedir acaba ashabı yemin?*

28,34-) *Onlar, dikensiz sedir ağaçları ve meyveleri küme küme dizili muz ağaçları altında, uzatılmış sürekli bir gölgede, çağlayan bir su başında, kesilmeyen ve yasaklanmayan çok çeşitli meyveler içinde ve yükseltilmiş döşekler üzerindedirler.*

35-) *Biz onları yepyeni bir şekilde inşa ettik.*

36,38-) *Onları yemin ashabı için uygun ve tertemiz kıldık.*

Bu âyetlerde geçen “ebkaren” kelimesinin bazı kaynaklarda “taze, yeni, temiz” olarak çevrildiğini ve bu ifade cennetteki nesnelere niteliklerini anlattığını açık olarak görüyoruz. Yani “hunne” dişil çoğul zamirinin doğrudan kadınları değil, bir önceki ayette bahsedilen döşekleri işaret ettiğini söyleyebiliriz. Aslında bu zamirin “huriler” ya da “kadınlar” olarak yorumlanmasının bağlam dışı bir anlam yaratabileceğini de ifade edelim.

Dolayısıyla “ebkaren” kelimesinin “bakire” olarak çevrilmesi hatalı bir çeviri oluyor. Arapçada “bakire” kelimesi genellikle “bikra” ya da “ıdrae” olarak ifade edilir ve bu kelimeler Kur’an’da yer almamaktadır. Bu nedenle “ebkaren” kelimesi, “taze, yeni, temiz, kullanılmamış” anlamında olduğu ve cennetteki diğer nesnelere saflık ve mükemmellik nitelikleriyle uyumlu olduğu görülüyor.

Mesela: “Uruben” kelimesi “temiz, kusursuz” anlamına gelir. “Etraben” ise “uyumlu, eskimeyen” anlamındadır. Bu bağlamda, 34-37 ayetlerinin çevirisi şu şekilde olmalıdır. 34. Ve yükseltilmiş döşekler, 35. Biz onları sanatımıza yakışır bir şekilde inşa ettik, 36. Onları temiz yani kullanılmamış kıldık, 37. Kusursuz ve her bakımdan uyumlu yaptık. Bu çeviri, âyetlerde ödüllendirilenin “kişi” değil, cennetteki nesnelere niteliklerini ifade eden uygun ve edebi bir yaklaşımı temsil ediyor.

39,40-) *Bunların birçoğu öncekilerden, birçoğu da sonrakilerdendir.*

41-) *Ashabı şimale gelince! Nedir acaba ashabı şimal?*

42,44-) *Onlar, iliklere işleyen zehirli bir ateş ve kaynar bir su içindedirler. Serin yani kerim olmayan zifirî bir gölge içinde!.*

45-) *Çünkü onlar, bundan önce varlık içinde (amaçsızca) yaşayan kimselerdi.*

46-) *Azametli bir günah üzerinde ısrar ediyorlardı.*

47-) *Yani diyorlardı ki: “Biz öldükten, toprak ve kemik yığına geldikten sonra mı, biz mi bir daha diriltilecekmiz?”*

48-) *“Evvvelki atalarımız da mı?”*

49,50-) *De ki: “Şüphesiz öncekiler ve sonrakiler, mutlaka mâlum bir günün belli bir vaktinde toplanacaklardır.”*

51,52-) *Sonra siz ey sapkın yalanlayıcılar! Mutlaka bir ağaçtan, zakkumdan yiyeceksiniz.*

53-) *Karımlar ondan dolacaktır.*

54-) *Üstüne de o kaynar sudan içirileceklerdir.*

55-) *Kanmak bilmez susamış develerin suya saldırışı gibi içirilecekler.*

56-) *İşte bu din (hesap ve ceza) günü onlara indirilecek olanlardır.*

57-) *Sizi biz yarattık. (bunu biliyorsunuz) Hâlâ (vahyi) tasdik etmeniz gerekmez mi?*

Yani tek bir yaratıcının var olduğuna iman eden, dinde tek hüküm kaynağının Kur'an olduğuna iman etmesi gerekiyor. İman etmiyorsa, yaratıcının yüce Allah olduğuna iman etmiyor demektir. Aslında ikisi aynı şeydir.

58-) *Attığımız meniyi gördünüz değil mi?*

59-) *Onu siz mi yaratıyorsunuz, yoksa yaratan biz miyiz?*

60,61-) *Sizin yerinize benzerlerinizi getirmek ve sizi bilemeyeceğiniz bir şekilde yeniden inşa etmek üzere aranızda ölümü biz takdir ettik. (Bu konuda) bizim önümüze geçilmez.*

62-) *Andolsun, ilk inşayı biliyorsunuz. O hâlde müzakere etmeniz gerekmez mi?*

63-) *Ektiğiniz tohumu gördünüz değil mi?*

64-) *Onu siz mi ekiyorsunuz, yoksa eken biz miyiz?*

65-) *Dileseydik, onu kuru bir çöp yapardık da şaşkınlık içinde şöyle geveleyip dururdunuz:*

66-) *“Muhakkak biz çok zarar ettik!”*

67-) *“Daha doğrusu mahrum kaldık!” (derdiniz)*

68-) *İçtiğiniz suyu gördünüz değil mi?*

69-) *Onu buluttan siz mi indirdiniz, yoksa indiren biz miyiz?*

70-) *Dileseydik onu acı bir su yapardık. O hâlde şükretmeniz gerekmez mi?*

71-) *Tutuşturduğunuz ateşi gördünüz mü?*

72-) *Onun ağacını siz mi inşa ediyorsunuz, yoksa inşa eden biz miyiz?*

73-) *Biz onu bir öğüt ve ıssız yerlerde yaşayanlara bir yararlanma aracı kıldık.*

Âyet, çölde bulunan ve yeşil olduğu halde çıra olarak kullanılan bir ağaca gönderme yapıyor.

74-) *O hâlde, yüce Rabbinin adını tespih et.*

75,76-) Nücûmun yerlerine yemin olsun ki, -eğer bilerseniz, gerçekten bu, büyük bir yemindir.

Vahyin yer ettiği gönüllerin yüce Allah'ın indinde ne kadar değerli olduğunu gösteren önemli bir âyettir. Zira âyette bulunan “nücûm” “Kur'an'ın bölümleri, vahyin parçaları” anlamına gelmektedir.

77-) O, elbette kerim bir Kur'an'dır.

Kur'an'da bulunan “kerim” kavramı, yüce Allah, vahiy ve Resul bağlamında kullanılan bir kavramdır. Kerim kavramı, Kur'an'da, Nebi için kullanılmamıştır.

78-) Korunmuş bir kitaptadır.

79-) Ona, temiz olmayanlar dokunamaz.

Kur'an'a Dokunmak İçin Maddi Bir Temizlik Gerekli Midir?

Kur'an'a dokunmanın ve onu okumanın maddi bir temizlik, kadınların hayız ve nifas halinde iken ona dokunmamaları ile hiçbir alakası yoktur. Daha doğrusu “temiz olmayanlar ona dokunamaz” âyetinin insanlarla hiçbir ilgisi bulunmamaktadır.

“Bu Kur'an'ı Muhammed'e şeytanlar indiriyor” iftiralarına karşılık olarak hepsi Mekke'de nazil olan birçok âyette şeytanların Kur'an'da tasarrufa güçlerinin yetmeyeceğine ve şeytanların onu indirmedikine dair müşriklere cevap verilir. (Şuara-210,211) Yani onun “Allah'ın koruması altında olduğu, (Vakıa,77-79) bildirilir. Bu konuyu biraz açacak olursak “Şüphesiz bu korunmuş bir kitapta bulunan değerli bir Kur'an'dır. Ona temiz olmayanlardan başkası dokunamaz” (Vakıa- 77,78,79) Bu âyetlerde kastedilen şeytanların Kur'an'a dokunmalarının mümkün olmadığıdır. Yüce Allah tarafından indirildiğini açıklama vardır. Neden mi? Eğer Yüce Allah, insanların Kur'an'a maddi bir temizlik olmadan dokunmamalarını isteseydi “لَا يَمَسُّهُ” (ona dokunamaz) değil, “لَا تَمَسُّهُ” (ona dokunmayın)” buyururdu. Söz konusu âyette geçen “dokunamaz” ibaresi “nehiy” “yasaklama” anlamında değil, “nefiy” anlamında kullanılmıştır.

Yani “Ey Mekke müşrikleri! şeytanların Kur'an'a dokunmaları mümkün değildir, yalan söylemeyin ve iftira atmayın” Dolayısıyla Vakıa 79. âyette geçen “لَا يَمَسُّهُ” (ona dokunamaz)” kelimesi, “onunla oynayamazlar” “ondan bir şey çıkaramazlar, ona bir şey ekleyemezler, onda tasarruf sahibi olamazlar” demektir. Bundan başka bir mana çıkarmak büyük bir hatadır. Yani “Ey Mekke Müşrikleri! İddia ettiğiniz gibi şeytanların Kur'an'a müdahale etmeleri olacak bir şey değildir, iftira atmayın, yalan konuşmayın, dürüst olun” demek istenmiştir. Haliyle Kur'an'a dokunma olmayınca onunla oynama, ondan bir şey çıkarma, ona bir şey ekleme de olmayacaktır. İşte Vakıa suresinde bulunan “لَا يَمَسُّهُ إِلَّا الْمُطَهَّرُونَ” (ona temiz olmayanlar dokunamaz)” âyetinin bağlam ve bütünlüğünden örnekler. “وَمَا تَنْزَلَتْ بِهِ الشَّيَاطِينُ وَمَا يَنْبَغِي لَهُمْ وَمَا يَسْتَطِيعُونَ إِنَّهُمْ عَنِ السَّمْعِ لَمَعَزُولُونَ (Onu (Kur'an'ı) şeytanlar indirmedir. Bu onlara düşmez, zaten güçleri de yetmez. Şüphesiz onlar vahyi işitmekten uzak tutulmuşlardır.)” (Şuara- 210- 211- 212)

“O (Kur'an) şüphesiz değerli, güçlü ve arşın sahibi (Allah'ın) katında itibarlı bir

elçinin kavlidir.(onun dilinde hayat bulmuştur.) O taşlanmış şeytanın sözü değildir” (Tekvir - 19- 28) Kur’an, sadece Müslümanlara hitap eden, onlara özel kılınmış bir kitap değildir. Kur’an tüm insanlığın ortak değeridir. Kur’an bütün insanları muhatap almıştır. Bu son derece değerli tek hidayet ve rahmet kaynağına ulaşmak, bilgilerinden faydalanmak için hiçbir engelin olmaması gerekir. Dolayısıyla, maddi temizlik olmadan, hayız ve nifas halinde bulunan kadınlar başta olmak üzere, aya ve güneşe tapan, Hristiyan, Yahudi, kısaca herkes, her durumda, her zaman Kur’an’a dokunabilir. Bunun aksini savunma yalandır, Allah ve Resulü’ne iftiradır. Herkes Kur’an’a dokunabilir. Kur’an’a maddi temizlik olmadan dokunmada zerre kadar bir günah ve sorumluluk yoktur. Aksine maddi temizlik olmadan Kur’an’a dokunma bütün bu yalan ve iftiralara karşı gelmek olacağından dolayı sevap ve fazilet olarak kabul edilebilir. Açık ve net olarak söylüyoruz. Maddi temizlik olmadan, hayız ve nifas halinde olan kadınların Kur’an’a dokunmaları büyük bir hayır ve önemli bir sevaptır. Çünkü bir şey sakıncalı ve haram olmayınca, onu yapmak mübah ve sevap olacaktır. Kur’an’ı kendi bütünlüğü içinde anlayan, aklını kullanan hiç kimse böyle bir şey söylemez. Maalesef geleneksel din adamları, Mekke müşriklerine “cevap” olan bir âyeti müminlere “emir” olarak almışlardır. Aslında “ona temiz olmayanlar dokunamaz” âyeti indiğinde Kur’an kitap haline getirilmemişti. Yani Kur’an dokunulabilecek bir durumda değildi.

Dolayısıyla Kur’an Allah Resulü’nün ve iman edenlerin gönüllerinde idi. Kur’an’ın mushaf olması yani Kur’an’ın elle dokunulacak, gözle görülecek hale gelmesi Allah Resulü’nden sonra ashabin müdahalesi sonucunda gerçekleşmiştir. Yani Allah tarafından indirilen vahye insanların dokunması ve onu gözle görmeleri mümkün değildir. Allah tarafından indirilen vahiy, gözle görülecek, elle dokunulacak bir şey değildir. “Ona temiz olmayanlar dokunamaz” âyeti nazil olduğunda henüz maddi temizlik tavsiye edilmemişti. Çünkü maddi temizlik âyeti hicretten sonra cuma (toplantı) salâtı ile ilgili nazil olmuştur. Kur’an’a dokunma ile ilgili bütün âyetlerin konusu şeytanlardır. Yani Mekke müşriklerinin iftiralarına cevaptır. Aslında Kur’an denildiğinde nesnelere yazılmış olanı değil, levh-i mahfuzda yani gönüllerde bulunan Kur’an’ı anlamak gerekiyor. Esas Kur’an, levh-i mahfuzda olandır. “بَلْ هُوَ قُرْآنٌ مَّجِيدٌ فِي لَوْحٍ مَّحْفُوظٍ (Gerçekte o yalanladıkları, aslı levh-i mahfuzda bulunan şerefli Kuran’dır.)” (Buruc- 21-22) Elimizde bulunan Kur’an değil, mushaftır. Yani bir deri parçasına, tahtaya, plastik maddesine veya bir mermere yazılan âyetler bu maddeleri Kur’an yapmaz. Bilgisayar ve cep telefonu hiçbir zaman Kur’an sayılmazlar. Bir kağıt parçası hiçbir zaman Kur’an sayılmaz. Dolayısıyla insanların maddi temizlik olmadan Kuran’a dokunmamalarını söylemek bir saygı değil, büyük bir vebaldır. Kur’an bir kitap değil, bir söz, bir kelam ve bir hitaptır. Yani onun karakteri ve yapısı sözün gücüne dayanır. Kur’an’ın indiği zemin insanların yazıdan ve yazılı metinlerden uzak oldukları bir coğrafyadır. Ondaki tekrarlar bu yüzdendir. Söz ve hitap yani sözün gücü tekrarı kaldırır, fakat yazılı metinlerde tekrar olmaz. Kur’an’ın bazı âyetlerde kendisini “kitap” olarak tanıtmaması, Allah’ın koruması altında olması, belli bir sisteminin bulunması, bağlam ve bütünlüğe sahip bulunmasından dolayıdır. “Nezdimizde hakkı söyleyen bir kitap vardır. Ve onlar haksızlığa uğratılmazlar.”(Müminün-62) Halbuki Allah’ın indinde maddi nesnelere yazılı kitap bulunmamaktadır. Kur’an’da geçen “kitap” sözcüğü “vahiy” anlamında

kullanılmıştır. Yoksa Kur'an kitap değil, söz ve hitaptır. Ayeti şu şekilde anlamakta mümkündür: Ön yargıya sahip olanlar, zihinleri bulanık olanlar, şirk koşanlar, şeytanların etkisinde olanlar Kur'an'a dokunamaz yani ondan bir şey anlayamazlar.

80-) *Âlemlerin Rabb'inden indirilmedir.*

81,82-) *Şimdi siz, bu hadisi küçümsüyor musunuz? Yani siz (Allah'ın verdiği) rızınızı (vahiy nimetini) mi yalan kılıyorsunuz?*

83-) *Peki (ya can boğaza) dayandığında*

84-) *Siz o zaman bakıp durursunuz.*

85-) *Biz ise ona sizden daha yakınız. Fakat siz göremezsiniz.*

86,87-) *Madem ki hesaba çekilmeyecekseniz ve sâdık iseniz, onu geri döndürsenize!*

88,89-) *Fakat (ölen kişi iman ve ameliyle) Allah'a yakınlaştırılanlardan ise, ona bir rahatlık ve hoş kokular yani Na'im cenneti vardır.*

90,91-) *Eğer yemin ashâbından ise, kendisine, (senin gibi olan) yemin ashâbından "sana selam olsun!" denir.*

92,93-) *Ama eğer yalancı sapkınlardan ise, işte ona da kaynar sudan bir ziyafet iner.*

94-) *Yani cehenneme yaslanma (ona destek olma) vardır.*

95-) *Şüphesiz bu, hakkul yakindir. (kesin gerçektir.)*

96-) *Öyleyse azim Rabbinin adını tespih et.*

ŞUARA SURESİ

227 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1-) *Tâ. Sîn. Mîm.*

2-) *Bunlar, apaçık Kitab'ın âyetleridir.*

3-) *Onlar iman etmiyorlar diye neredeyse kendine kıyacaksın!*

4-) *Biz dilesek, onların üzerine gökten bir delil indiririz de, ona boyunları eğilip kalır.*

5-) *Onlar kendilerine, Rahman'dan hiçbir hatırlatma gelmez ki, ondan yüz çevirmesinler.*

6-) *Andolsun bunu (mesajı) da yalanladılar fakat alay edip durdukları şeylerin haberleri yakında kendilerine gelecektir.*

7-) *Yeryüzüne bakmazlar mı! Orada her kerim çiftten nice bitkiler bitirdik.*

8-) *Şüphesiz bunlarda (Allah'ın kudretine) bir delil vardır fakat çoğu mümin değillerdir.*

9-) *Şüphe yok ki Rabbin, izzetlidir, merhametli olandır.*

10,11-) *Hani Rabbin Musa'ya: O zalimler kavmine, Firavun'un kavmine git. Hâla bilinçli olmayacaklar mı? diye seslenmişti.*

12-) *(Musa) şöyle dedi: Rabbim! Doğrusu, beni yalanlamalarından korkuyorum.*

13-) *Yani bu durumda göğsüm daralır, lisânının nutku tutulur; onun için Harun'a da Resullük ver.*

14-) *Onların bana isnad ettikleri bir suç da var. Bundan ötürü beni etkisizleştirmelerinden korkuyorum.*

15-) *Allah buyurdu: Hayır (seni asla etkisizleştiremezler)! İkiniz âyetlerimizle gidin. Şüphesiz ki, biz sizinle beraberiz, (her şeyi) işitmekteyiz.*

16-) *Firavun'a gidip deyin ki: Gerçekten biz, âlemlerin Rabbi'nin Resulüyüz;*

17-) *İsrailoğullarını bizimle beraber gönder. (diye geldik)*

18-) *(Kendisine Allah'ın emri tebliğ edilince) Firavun dedi ki: Biz, seni bir çocuk iken terbiye etmedik mi? Ömrünün birçok senelerini aramızda geçirmedin mi?*

Âyette geçen “Biz, seni bir çocuk iken büyütmedik mi?” ifadesinin metni “أَلَمْ نُرَبِّكَ” (elem nurabbike fine veliden) dir. Yani seni en ideal bir şekilde büyütüp, besleyip, terbiye ederek yetiştirmedik mi? anlamlarına gelmektedir. Rab: Büyüten, besleyen, güzellikle terbiye eden, yetiştiren ve merhamet edendir. İşte bu yüzden kadına, mürebbiye denilmiştir.

19-) (Firavun Musa'ya dedi ki:) Sonunda o yaptığın (kötü) işi de yaptın yani sen kâfirlerdensin.

Kâfir kavramının itikâdi anlamı hakkı örtmek, vahyi gizlemek, ameli anlamı ise, nankörlük etmektir. Bu âyette Firavun, yaptığı iyiliklere karşı Musa (a.s)'ın nankörlük ettiğini iddia etmektedir.

20-) Musa: Ben, dedi, o işi yaptığımda kendimi bilmezlerdendim.

Âyette geçen kelime “الضَّالِّينَ” (dâllin) dir. Yani Musa (a.s) ben “dâllin” lerden idim, dedi. “Dâllin” “kendini kaybetmek, şaşkın olmak, yaptığının farkında olmamak, hata etmek, işin sonucunu kestirmemek, sapkınlardan olmak” gibi anlamlara geliyor.

21-) Sizden korkunca da hemen sizden firar ettim. Sonra Rabbim bana hikmet bahşetti yani beni Resullerden kıldı.

22-) O nimet diye başıma kaktığın ise, (aslında) İsrailoğullarını kendine kulluk ettir-mendir.

23-) Firavun şöyle dedi: Âlemlerin Rabbi dediğin de nedir?

24-) Musa cevap verdi: Eğer işin gerçeğini düşünüp anlayan kişiler iseniz, (itiraf eder-siniz ki) O, göklerin, yerin ve ikisi arasında bulunan her şeyin Rabbidir.

25-) Firavun etrafında bulunanlara:(alaylı bir şekilde) İşitiyor musunuz?(Musa ne diyor?) dedi.

26-) Musa dedi ki: O, sizin de Rabbiniz, daha önceki atalarınızın da Rabbidir.

27-) (Firavun:) Size gönderilen bu Resulünüz mutlaka mecnundur, dedi.

28-) Musa devamla şunu söyledi: Şayet aklınızı kullansanız (anlarsınız ki), O, doğu-nun, batının ve ikisinin arasında bulunanların Rabbidir.

29-) Firavun: Benden başkasını ilâh edinirsen, andolsun ki seni zindanlıklardan ederim! dedi.

Âyette seni öldürürüm değil de, “لَأَجْعَلَنَّكَ مِنَ الْمَسْجُونِينَ” (seni zindanlıklardan ederim)” demesinin sebebi, zindana girmenin ölümden daha beter bir ceza olduğundan dolayıdır.

30-) Musa: Sana apaçık bir şey getirmiş olsam da mı? dedi.

31-) Firavun: Doğrularдан isen, haydi getir onu! diye karşılık verdi.

32-) Bunun üzerine Musa asâsını atıverdi; bir de ne görsünler, asâ apaçık bir sû'ban (ejderha) (oluvermiş)!

33-) *Elini de (koynundan) çıkardı; o da bakanlara bembeyaz görünmüş.*

34-) *Firavun, etrafında olan ileri gelenlere: Bu, dedi, doğrusu alim bir sihirbazdır!*

35-) *Sizi sihriyle yerinizden-yurdunuzdan çıkarmak istiyor. Şimdi ne emredersiniz?*

36-) *Dediler ki: Onu ve kardeşini beklet ve şehirlere toplayıcı görevliler gönder;*

37-) *Ne kadar alim sihirbaz varsa sana getirsinler.*

38-) *Böylece sihirbazlar belli bir günün tayin edilen vaktinde toplandı.*

39-) *İnsanlara: Siz de toplanıyor musunuz (haydi hemen toplanın), denildi.*

40-) *(Firavun'un adamları:) Eğer üstün gelirlerse, herhalde sihirbazlara uyarız, dediler.*

41-) *Sihirbazlar geldiklerinde Firavun'a: Şayet biz gâlip gelirsek, muhakkak bize bir mükafat vardır değil mi? dediler.*

42-) *Firavun cevap verdi: Evet, o takdirde hiç şüphe etmeyin, en yakınlarından olacaksınız.*

43-) *Musa onlara: Ne atacaksanız atın! dedi.*

44-) *Bunun üzerine iplerini ve asalarını attılar ve: Firavun'un izzeti için elbette bizler galip geleceğiz, dediler.*

45-) *Sonra Musa asasını attı; bir de ne görsünler, onların uydurduklarını yutuveriyor!*

Âyette attıklarını değil de, “فَإِذَا هِيَ تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ” (uydurduklarını yutuveriyor)” denilmesi çok önemlidir. Yani atılan bir nesne yok, uydurma ve iftira din ile vahyin mücadelesi var. Allah Resulü Musa (a.s) ile din adamlarının tartışması var. Âyette geçen “يَأْفِكُونَ” Nur suresi 11.ayette geçen “بِالْأَفْكِ” ibaresi ile aynıdır. Yani orada Nebi (a.s) ın hanımına dil ile yapılan bir buhtan (iftira) vardı. Burada iftira edilen Firavun'un ilahlığına vahiy'le meydan okuma vardır. Sihirbaz alimlerin sahip oldukları bilgiler yılanların zehirleri gibi ölümcüldür. İpleri de insanların akıl ve iradelerini bağlama anlamında simgesel bir anlatıma sahiptir. Yoksa Musa (a.s) asa ile gösteri yapmaktan münezzektir. Resullerin tek bir görevleri vardır, O da yüce Allah tarafından indirilen vahyi tebliğ etmektir. Resuller insanlara gösteri yapmazlar. Böyle bir şey onlara yakışmaz. Zaten vahyin ahlakında da gösteri olmaz. Şu gerçek çok önemlidir. Resuller indirilen vahyin tebliğ edilmesi ve onun ilmiyle mücadele etmekten başka hiçbir görevleri yoktur. Resuller gösteri yapmazlar.

46,47,48-) *(Hakka şahit olunca) sihirbazlar derhal secde ettiler (yani) “Âlemlerin Rabbine, Musa ve Harun'un Rabbine iman ettik” dediler.*

49-) *Firavun, (kırgınlık içinde) dedi ki: Ben size izin vermeden ona iman ettiniz öyle mi! Demek ki o, size sihiri öğreten büyüğünüzmüş! Ama şimdi (size yapacağımı göreceksiniz) bileceksiniz: Andolsun, ellerinizi ve ayaklarınızı çaprazlama kestireceğim, hepimizi astıracağım!*

50-) *(Sihirbazlar) “Zararı yok, Rabbimize dönüyoruz” dediler.*

51-) “Biz, ilk iman edenler olduğumuz için Rabbimizin hatalarımızı bağışlayacağını umarız.”

52-) Musa’ya: Kullarımı geceleyin yola çıkar; çünkü takip edileceksiniz, diye vahyettik.

53-) Firavun da şehirlere toplayıcılar gönderdi:

54-) “Esasen bunlar, sayıları az, bölük pörçük bir topluluktur.”

55-) “Böyle iken kesin olarak bizi öfkelenmişlerdir.”

56-) “Biz ise, elbette hazırlıklı ve donanımlı bir topluluğuz.” (diyor ve dedirtiyordu).

57,58-) Ama (sonunda) biz onları (Firavun ve kavmini), bahçelerden, pınarlardan ve hazinelerden yani değerli bir konumdan çıkardık.

59-) Böylece, oralara İsrailoğullarını mirasçı yaptık.

60-) Derken (Firavun ve ordusu) gün doğumunda onların peşlerine düştüler.

61-) İki topluluk birbirini görünce, Musa’nın ashâbı: İşte yakalandık! dediler.

62-) Musa: Asla! Rabbim şüphesiz benimledir, bana yol gösterecektir, dedi.

63-) Bunun üzerine Musa’ya: Asân ile denize vur! diye vahyettik. (Deniz) infilak etti her fırka koca bir dağ gibi oldu.

64-) Diğerlerini de oraya yaklaştırdık.

65-) Musa ve beraberinde bulunanların hepsini kurtardık.

66-) Sonra ötekilerini suda boğduk.

67-) Şüphesiz bunda bir delil vardır; ama çoğu mümin değillerdir.

68-) Şüphesiz Rabbin, işte O, mutlak izzetlidir, merhametli olandır.

Bu sürede anlatılan Nebi ve Resul kıssalarının hepsinin sonunda yukarıdaki âyet mevcuttur. Hepsinde de yüce Allah’ın iki ismi geçmektedir. “Aziz” ve “Rahim”: Âyetlerde özellikle “Aziz” ve “Rahim” isimlerinin geçmesinin sebebi şudur. “O izzetlidir, kafir ve müşrikleri cezalandırdı, Rahim’dir, müminlere merhamet ederek onları kurtardı” anlamına gelmektedir.

69-) Onlara İbrahim’in haberini de tilâvet et.

Tilavet: Muhatapların anlayacakları şekilde okuyup aktarma anlamına gelmektedir. Yani tilavetten sonra insanlar gerçeği öğrenmiş olurlar. Tilavetten sonra ya iman eder kurtulurlar veya reddederek azabı hak ederler. Yani tilavet gerçekleri ortaya koyan bir okuyuş şeklidir. Karşılıklı tartışarak mücadele ederek yapılan bir okumadır.

70-) Hani o, babasına ve kavmine: Neye kulluk ediyorsunuz? demişti.

71-) “Putlara kulluk ediyoruz ve onlara saygı duruşuna devam edeceğiz” diye cevap verdiler.

72-) İbrahim: Peki, dedi, (onları) davet ettiğinizde onlar sizi işitiyorlar mı?

73-) *Yahut size fayda ya da zarar verebiliyorlar mı?*

74-) *Şöyle cevap verdiler: Hayır, ama biz atalarımızı aynen bu şekilde yaparken bulduk.*

75,76-) *İbrahim dedi ki: İyi ama, ister sizin, ister önceki atalarınızın; neye kulluk ettiğinizi gördünüz mü?*

77-) *(İyi bilin ki) onlar benim düşmanımdır; ancak âlemlerin Rabbi (benim velimdir);*

78-) *Beni yaratan ve bana hidayeti gösteren O'dur.*

79-) *Beni yediren, içiren O'dur.*

80-) *Hastalandığım zaman bana şifa veren O'dur.*

İbrahim (a.s) ın hasta olmayı kendine, şifayı yüce Allah'a izafe etmesi önemlidir. Yani hastalıklar Allah'tan değil, insanların kendi hata ve ihmallerinden kaynaklanırken, şifa ise yüce Allah'ın rahmetinden kaynaklanan en önemli yasalarından biridir. Yani vücutta açılan yara kapanmayabilir, kemikler kaynamayabilirdi. Hastalıklar insanların kendi elleriyle yaptıklarından dolayı iken şifa Yüce Allah'ın yasalarındandır.

81-) *Beni öldürecek, sonra beni diriltecek O'dur.*

82-) *Din günü hatalarımı bağışlayacağını umduğum O'dur.*

83-) *Rabbim! Bana hikmet ver ve beni salihler arasına kat.*

84-) *Bana, sonra gelecekler içinde, lisânı sıdk ile anılmayı nasip et!*

85-) *Beni, Na'im cennetinin vârislerinden kıl.*

86-) *Babamı da bağışla. Çünkü o sapkınlardandır.*

İbrahim (a.s) babasının Allah düşmanı bir müşrik olduğunun farkına varınca ona bağışlama dilemekten vazgeçti. (Tevbe-114) Aslında onun babasına olan istiğfarı, bağışlanması için değil, tevhid akidesini benimsemesi içindi. Yoksa Allah hiç kimseyi vahiy'den bağımsız olarak ne hidayet ne de sapkınlık verir. Vahiy olmadan mükafat ve ceza da olmaz. Vahiy olmadan kişi mümin, Müslüman, muttaki, muhlis, kafir ve müşrik de olmaz. Bütün bunların gerçekleşmesi için vahiy ile muhatap olmak şarttır. Yani vahiyle karşılaştıktan sonra bunlar gerçekleşir.

87-) *İnsanların çıkarılacakları gün, beni mahcup etme.*

88-) *O gün, ne mal fayda verir ne de evlât.*

89-) *Ancak Allah'a kalb-i selim (temiz bir kalp) ile gelenler (o günde fayda bulur).*

Kalbi selim, her türlü şirkten arınmış olan temiz kalptir.

90-) *O gün cennet, bilinç sahiplerine yaklaştırılır.*

91-) *Cehennem de azgınlara apaçık gösterilir.*

92,93-) *Onlara: Allah'ın yanı sıra ibadet ettikleriniz hani nerede? Size yardım edebiliyorlar mı veya kendilerine (olsun) yardımları dokunuyor mu? denilir.*

94,95-) Artık onlar, o azgınlar ve İblis orduları, toptan oraya tepetaklak atılırlar.

Tepetaklak (yüz üstü kapaklanmak) Ayette bulunan “ فَكُبْكِبُوا ” (fekubkibû) kelimesi, insanın yere kapaklanmasına benzer bir ses çıkarıyor.

96-) Orada birbirleriyle çekişerek şöyle derler:

97-) Tallâhi, biz gerçekten apaçık bir sapkınlık içindeymişiz.

98-) Çünkü biz sizi âlemlerin Rabbi ile eşit tutuyorduk.

Eğer bir dinde atalardan gelen rivayetler ve ictihadlar vahiy kadar değerliyse, inanç ve amel olarak kaynak kabul ediliyorsa, artık o din mensuplarının rab ve ilâhları din adamlarıdır.

99-) Bizi ancak suçlular saptırdı.

100,101-) Şimdi artık bizim ne şefaathçilerimiz ne de candan sâdik bir dostumuz vardır.

102-) Ah keşke bizim için (dünyaya) bir dönüş daha olsa da, müminlerden olsak!

103-) Bunda elbette bir delil vardır; ama çoğu mümin değillerdir.

104-) Şüphesiz Rabbin, işte O, izzetlidir, merhametli olandır.

105-) Nuh kavmi de Resulleri yalanladı.

106-) Kardeşleri Nuh onlara şöyle demişti: (Allah’a karşı) bilinçli olmaz mısınız?

107-) Bilin ki ben, size gönderilmiş emin bir Resulüm.

108-) Artık Allah’a karşı bilinçli olun yani bana itaat edin.

Bu sürede tüm Resullerin kıssalarında bulunan “ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا ” (Allah’a karşı takvalı olun yani bana itaat edin)” âyeti çok önemlidir.

Demek oluyor ki Resul’e itaat olmadan takva olmuyor. Takva tamamen Resul’e yani vahye itaat etmekle ilgili bir erdemdir. Takvanın üç tane anlamı vardır: 1. Sorumluluk bilincine sahip olma. 2. Bilinç sahibi olma. 3. Allah’tan korkma yani onun emir ve yasaklarına karşı saygılı davranma, haddi aşmamadır. Dinde en önemli ilke bilinç sahibi olmaktır. Dolayısıyla takvayı en güzel karşılayan bilinç kelimesidir.

109-) Buna (Resullük görevime) karşılık sizden hiçbir mükafat istemiyorum. Benim mükafatımı verecek olan, ancak âlemlerin Rabbidir.

110-) Onun için, Allah’a karşı bilinçli olun yani bana itaat edin.

111-) Onlar şöyle cevap verdiler: Sana düşük seviyeli kimseler tâbi olup dururken, biz sana hiç iman eder miyiz!

112-) Nuh dedi ki: Onların amelleri hakkında bilgim yoktur.

Onlar Allah’a iman ve itaat etmişlerse ben ne diyebilirim. Yani onları üzecek bir şey söyleyemem. Onları yanımdan uzaklaştıramam. (Hud-27,28,29,30)

113-) Onların hesabı ancak Rabbime aittir. Şuurlu olmaz mısınız?!

114-) Ben müminleri kovacak değilim.

115-) *Ben ancak apaçık bir uyarıcıyım.*

116-) *Dediler ki: Ey Nuh! (Bu davadan) vazgeçmezsen, iyi bil ki, recmedilenlerden olacaksın!*

117-) *Nuh: Rabbim! Kavmim beni yalanladı, dedi.*

118-) *Artık benimle onların arasını ayır yani beni ve beraberimdeki müminleri kurtar.*

119-) *Bunun üzerine biz onu ve beraberindekileri, o dolu geminin içinde (taşıyarak) kurtardık.*

120-) *Sonra da geri kalanları suda boğduk.*

121-) *Doğrusu bunda bir delil vardır; ama çokları mümin değillerdir.*

122-) *Şüphesiz Rabbin, işte O, izzetlidir, merhametli olandır.*

123-) *Âd (kavmi) de Resulleri yalanladı.*

124-) *Kardeşleri Hûd onlara şöyle demişti: (Allah'a karşı) bilinçli olmaz mısınız?*

125-) *Bilin ki, ben sizin için emin bir Resulüm.*

126-) *Artık Allah'a karşı bilinçli olun yani bana itaat edin.*

127-) *Buna karşı sizden hiçbir mükafat istemiyorum. Benim mükafatımı verecek olan, ancak âlemlerin Rabbidir.*

128-) *Siz her yüksek yere bir alâmet dikerek eğleniyor musunuz?*

129-) *Temelli kalacağınızı umarak saraylar mı ediniyorsunuz?*

Âyette geçen “mesânia” kelimesi, devlet adamlarının ve varlıklı kişilerin hiç ölme-yecekmiş ve öldükten sonra hesap yokmuş gibi, büyük servetlerle sanatsal ve ihtişamlı saraylar yapmasını anlatıyor. Yani halk her türlü yoksulluk ve fakirlik içinde kıvranı-ken, bunları hiç düşünmeden, tamamen refah ve zenginlik içinde zevk ve sefa sürü-yorlar. Ben bu âyetle karşılaşmadan yani hangi anlama geldiğini bilmeden önce dolma bahçe sarayını gördüğümde şu aklıma gelmişti. “Bunu yaptıran ya ölüme inanmıyordu veya öldükten sonra dirileceğine inanmıyordu” Yani mimari sanata, taş ve mermer oymacılığına, süsleme ve resimlere, estetik ve ihtişama hayret etmiştim.

130-) *Yakaladığımız zaman, zorbalar gibi mi yakalyorsunuz?*

131-) *Artık Allah'a karşı bilinçli olun yani bana itaat edin.*

132,134-) *Bildiğiniz şeyleri size veren, size davarlar, oğullar, bağlar, pınarlar ihsan eden (Allah'a karşı) bilinçli olun.*

135-) *Doğrusu sizin üzerinize gelecek azim bir günün azabından korkuyorum.*

136-) *Onlar şöyle dediler: Sen öğüt versen de, öğüt verenlerden olmazsan da bizim için eşittir.*

137-) *Bu, öncekilerin ahlakından (inancından) başka bir şey değildir.*

138-) *Biz azap edilecek de değiliz.*

139-) *Böylece onu yalanladılar; biz de kendilerini yok ettik. Doğrusu bunda bir delil vardır; ama çokları mümin değillerdir.*

140-) *Şüphesiz Rabbin, işte O, izzetli ve merhametli olandır.*

141-) *Semûd (kavmi) de Resulleri yalanladı.*

142-) *Kardeşleri Sâlih onlara şöyle demişti: (Allah'a karşı) bilinçli olmaz mısınız?*

143-) *Bilin ki, ben sizin için emin bir Resulüm.*

144-) *Artık Allah'a karşı bilinçli olun yani bana itaat edin.*

145-) *Buna karşı sizden hiçbir mükafat istemiyorum. Benim mükafatımı verecek olan, ancak âlemlerin Rabbidir.*

146,148-) *Siz burada, bahçelerin yani pınarların içinde; ekinlerin, salkımları sarkmış hurmalıkların arasında güven içinde bırakılacak mısınız (sanırsınız)?*

149-) *Yani böyle sanıp, şımarıklık ederek dağlardan evler yontuyorsunuz.*

150-) *Artık Allah'a karşı bilinçli olun yani bana itaat edin.*

151,152-) *İşi gücü yeryüzünde bozgunculuk edip ıslaha asla yanaşmayan müsriflerin emrine itaat etmeyin.*

153-) *Dediler ki: Sen, iyice sihirlenmiş birisin!*

154-) *Sen de ancak bizim gibi bir beşersin. Eğer doğrulardan isen, haydi bize bir delil getir.*

155-) *Salih: İşte bu dişi devedir; onun bir su içme hakkı vardır, mâlum olan bir günün içme hakkı da sizindir, dedi.*

Âyette geçen dişi deve, insanların ortak olarak yararlandıkları, gelir getiren kamu malını temsil ediyor. Bu mallara kötü niyetle yaklaşmanın yani bunları israf etmenin ve bunlarda yolsuzluk yapmanın ne kadar tehlikeli bir fiil olduğu vurgulanıyor.

156-) *Yani ona bir kötülükle ilişmeyin, yoksa sizi azim bir günün azabı yakalayır.*

157-) *Buna rağmen onlar deveyi kestiler; ama pişman olarak sabahladılar.*

Âyette onu kestiler anlamında "فَعَزَّوْهَا" fiili olarak üç yerde, (Hud-65; Şuara-157; Şems-14) geçmektedir. Kamer 29.âyet, bu kamu malının, halkın desteğiyle bir kişinin eliyle yok edildiğini anlatıyor.

158-) *Bunun üzerine onları azap yakaladı. Doğrusu bunda, büyük bir delil vardır; ama çokları mümin değillerdir.*

159-) *Şüphesiz Rabbin, işte O, izzetlidir, merhametli olandır.*

160-) *Lût kavmi de Resulleri yalanladı.*

161-) *Kardeşleri Lût onlara şöyle demişti: (Allah'a karşı) bilinçli olmaz mısınız?*

162-) *Bilin ki, ben sizin için emin bir Resulüm.*

163-) *Artık Allah'a karşı bilinçli olun yani bana itaat edin.*

164-) *Buna karşı sizden hiçbir mükafat istemiyorum. Benim mükafatımı verecek olan, ancak âlemlerin Rabbidir.*

165,166-) *Rabbimizin sizler için yarattığı eşlerinizi bırakıp da, insanlar içinden erkeklerle mi yaklaşıyorsunuz? Doğrusu siz sınırı aşmış (sapkın) bir toplumsunuz!*

167-) *Onlar şöyle dediler: Ey Lût! (Bu davadan) vazgeçmezsen, iyi bil ki, sürgün edilmişlerden olacaksın!*

168-) *Lût: Doğrusu, dedi, ben sizin bu amelinizden tiksiniyorum!*

169-) *Rabbim! Beni ve ailemi, onların amellerinden kurtar.*

170-) *Bunun üzerine onu ve bütün ailesini kurtardık.*

171-) *Ancak bir acüze (kadın) müstesna. O, geride kalanlardan (oldu).*

172-) *Sonra diğerlerini darmadağın ettik.*

173-) *Yani üzerlerine öyle bir yağmur yağdırdık ki... Uyarılanların (fakat yola gelmeyenlerin) yağmuru ne de kötü oldu!*

174-) *Elbet bunda büyük bir delil vardır; fakat çokları mümin değillerdir.*

175-) *Şüphesiz Rabbin, işte O, izzetli ve merhametli olandır.*

176-) *Eyke halkı da Resulleri yalanladı.*

177-) *Şuayb onlara şöyle demişti: (Allah'a karşı) bilinçli olmaz mısınız?*

178-) *Bilin ki, ben sizin için emin bir Resulüm.*

179-) *Artık Allah'a karşı bilinçli olun yani bana itaat edin.*

180-) *Buna karşı sizden hiçbir mükafat istemiyorum. Benim mükafatımı verecek olan, ancak âlemlerin Rabbidir.*

181-) *Ölçüye vefa gösterin yani (insanların hakkını) eksik verenlerden olmayın.*

182-) *Dosdoğru bir kıstas ile tartın.*

183-) *İnsanların hakkı olan şeyleri kısmayın yani yerde ifsat ediciler olarak karışıklık çıkarmayın.*

184-) *Sizi ve önceki nesilleri yaratan (Allah) a karşı bilinçli olun.*

185-) *Onlar şöyle dediler: Sen, iyice sihirlenmiş birisin!*

186-) *Sen de, ancak bizim gibi bir beşersin. Bil ki, biz seni ancak yalancılardan biri olduğunu zannediyoruz.*

187-) *Şayet doğrulardan isen, üstümüze gökten bir parça düşür.*

188-) *Şuayb: Rabbim yaptıklarınızı en iyi bilendir, dedi.*

189-) *Velhasıl onu yalanladılar da, kendilerini o gölge gününün azabı yakalayiverdi.*

Gerçekten o, azim bir günün azabı idi!

190-) Doğrusu bunda bir delil vardır; ama çoğu mümin değillerdir.

191-) Şüphesiz Rabbin, işte O, izzetlidir ve merhametli olandır.

192-) Muhakkak ki o (Kur'an) âlemlerin Rabbinin indirmesidir.

193,195-) Onu Rûhu'l-emîn uyarıcılardan olası diye, apaçık anlaşılır lisan ile, senin kalbine indirmiştir.

Vahiy, yüce Allah'tan Resulün kalbine aracısız yani direk olarak indirilmiştir.

Kur'an'ın üslubu, ilk muhataplarının dil ile ilgili öne sürebilecekleri bir itirazdan masundur. Kavratmaya çalıştığı mesajın tüm derinliğine rağmen, üslubu belîğ, açık ve bir o kadar da anlaşılır bir mahiyet taşımaktaydı. Hukuki metinler gibi kuru ve soğuk, felsefi metinler gibi karmaşık ve usanç verici değildi. Edebiyat ve belâğatın zirvesine çıktığı halde, o da hitap ettiği insanların gündelik hayatlarında kullandıkları dili kullanıyordu. Söylemek istediklerini kinaye, teşbih, istiare ve darb-ı mesellerle derinleştiriyor, tarihten ve gündelik hayattan aldığı misallerle ifadelerini zenginleştiriyor, duygusal içeriği yoğun temsil ve tasvirlerle en soyut gerçekleri bile “yaşanılır, hissedilir ve kolayca anlaşılır” tablolara dönüştürüyordu. İşte tüm bu ve benzeri nedenlerden dolayıdır ki Kur'an'ın “ilk ve doğrudan muhatapları” onun kendilerine ne dediğini anlıyorlar ve tabiatıyla iman ya da inkar ettikleri bu sözlerin muhtevasını pekala biliyorlardı. Evet Kur'an, ilk muhataplarına hem kendi dilleriyle hem de genel olarak halkın anlayabileceği bir üslupla sesleniyordu.

Söylediği, anlattığı ve kavratmaya çalıştığı konular da sadece belli bir kesimin ilgisini çekebilecek türden konular değildi. Her yönden şirke batmış bir toplumu tevhid'e davet ediyor, kıyamet gününün yakın olduğundan bahisle kendilerine çekidüzen vermelerini öldürmemelerini, çalmamalarını, zina etmemelerini ölçü ve tartıda hassas davranmalarını, kısaca bu dünyadaki hayatlarını hesap gününü dikkate alarak düzenlemeleri gerektiğini onlara hatırlatıyordu. Kur'an, bazılarının kendilerini ilgilendirmediğini söyleyebilecekleri konuları değil, bilakis herkesin sorumlu olduğu, dikkat etmesi, kulak kesilmesi gerektiği, aksi takdirde umursamazlıklarının bedelini ödemek zorunda kalacakları konuları önlerine getiriyor, bıkmadan, usanmadan ve türlü türlü misaller getirmek suretiyle tekrar tekrar aynı konuları ve üstelik son derece açık bir şekilde vurguluyordu.)

196-) O, şüphesiz daha öncekilerin kitaplarında da vardır.

197-) Benî İsrail âlimlerinin onu bilmesi, onlar için bir delil değil midir?

198,199-) Biz onu acemlerin (Arapça bilmeyenlerin) bazısına indirseydik de, bunu onlara o okusaydı, ona iman edecek değillerdi.

200,201-) Onu günahkârların kalplerine böyle soktuk. Onun için, elem verici azabı görünceye kadar ona iman etmezler.

202-) İşte bu (azap) onlara, kendileri farkında olmadan, ansızın gelecektir.

203-) O zaman: Bize mühlet verilir mi acaba? diyeceklerdir.

204-) *Durmadan bizim azabımızı acele mi istiyorlar?*

205,206-) *Ne dersin! Eğer biz onları senelerce yaşatıp yararlandırsaydık, sonra tehdit edilmekte oldukları (azap) başlarına gelse!*

207-) *Yararlandırdığımız şeyler onlara hiç yarar sağlamayacaktır.*

208,209-) *Biz hiçbir memleketi, uyarıcıları olmadan yok etmemişizdir. Bu bir hatırlatmadır yani biz zalim değiliz.*

210-) *O'nu (Kur'an'ı) şeytanlar indirmedir.*

211-) *Bu onlara düşmez; zaten güçleri de yetmez.*

212-) *Şüphesiz onlar, vahyi işitmekten uzak tutulmuşlardır.*

213-) *O halde sakın Allah ile beraber başka ilâha davet etme, sonra azap edilenlerden olursun!*

214-) *Önce en yakın aşiretini uyar.*

215-) *Sana tâbi olan müminlere (merhamet) kanadımı ger.*

216-) *Şayet sana isyan ederlerse de ki: Ben sizin yaptıklarınızdan beriyim.*

217-) *Yani sen sadece izzetli ve merhametli olana tevekkül et.*

218-) *O ki, kalktığın zaman seni görüyor.*

219-) *Secde edenler içinde dolaşırken de*

220-) *Çünkü her şeyi işiten, her şeyi bilen O'dur.*

221-) *Şeytanların ise kime ineceğini size haber vereyim mi?*

222-) *Onlar, günaha düşkün her günahkarın üstüne inerler.*

223-) *Bunlar, (şeytanlara) kulak verirler yani onların çoğu yalancılardır.*

224-) *Şairler(e gelince), onlara da şaşkınlık uyarlar.*

225,226-) *Onların her vâdide başıboş dolaştıklarını ve gerçekte yapmadıkları şeyleri söylediklerini görmedin mi?*

227-) *Ancak iman edip yani salih ameller işleyenler, Allah'ı çok ananlar ve zulme uğradıklarında kendilerine yardım edilenler başkadır, zulmedenler, nasıl bir inkılap ile yıkılacaklarını yakında bileceklerdir.*

Yüce Allah'ı anma dil ile olan bir şey değildir. Daima Yüce Allah ile bağlantılı olmak, zihnen dinden ayrı düşmemek, sürekli olarak çevrimiçi halinde yaşamaktır.

NEML SURESİ

93 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1-) *Tâ. Sîn. Bunlar Kur'an'ın ve apaçık bir Kitab'ın (yasanın) âyetleridir.*

2,3-) *Salât'ı ikâme edip zekât'a (arınmaya) gelen ve ahirete kesin iman edenler için bir hidayet ve bir müjdedir.*

4-) *Şüphesiz biz, ahirete iman etmeyenlerin amellerini kendilerine süslü gösterdik; o yüzden bocalar dururlar.*

5-) *İşte bunlar, azapları en kötü olanlardır yani ahirette en çok hüsrana uğrayanlardır.*

6-) *Şüphesiz ki bu Kur'an, hikmet sahibi ve her şeyi bilen Allah tarafından sana ulaştırılmaktadır.*

7-) *Hani Musa, ailesine şöyle demişti: Gerçekten ben bir ateş gördüm. (Gidip) size oradan bir haber, yahut bir ateş parçası getireceğim, umarım ki ısırırsınız!*

8-) *Oraya geldiğinde şöyle seslenildi: Ateşin bulunduğu yerdeki ve çevresindekiler mübarek kılınmıştır! Âlemlerin Rabbi olan Allah, subhandır!*

9-) *Ey Musa! İyi bil ki, ben izzetli, hüküm ve hikmet sahibi olan Allah'ım!*

10-) *Asâ'nı at! Musa (asâyı atıp) onu cân gibi deprenir görünce dönüp arkasına bakmadan kaçtı. (Kendisine dedik ki): Ey Musa! Korkma; çünkü benim huzurumda Resuller korkmaz.*

11-) *Ancak, kim zulmeder, sonra, işlediği kötülük yerine güzellik yaparsa, bilsin ki ben (ona karşı da) bağışlayan ve merhametli olanım.*

12-) *Elini koynuna sok da kusursuz bembeyaz çıksın. Dokuz âyetle Firavun'a ve kavmine (git). Çünkü onlar yoldan çıkan bir toplum olmuşlardır.*

13-) *Âyetlerimiz onlara açık olarak görülünce: "Bu, apaçık bir sihirdir" dediler.*

14-) *Kendileri de bunlara kanaat getirdiği halde, zulüm yani yücelik tutkusundan ötürü onlara karşı geldiler. Bozguncuların sonunun nasıl olduğuna bir bak!*

15-) *Andolsun ki biz, Davud'a ve Süleyman'a ilim verdik. Onlar: Bizi, mümin kullarının birçoğundan farklı kılan Allah'a hamd olsun, dediler.*

16-) Süleyman Davud'a vâris oldu ve dedi ki: Ey insanlar! Bize kuş mantığı öğretildi ve bize her şeyden verildi. Doğrusu bu apaçık bir fazilettir.

17-) Süleyman'ın, cinlerden, inslerden ve kuşlardan müteşekkil orduları toplandı; hepsi bir arada (onun tarafından) düzenli olarak sevkediliyordu.

18-) Nihayet karınca vâdisine geldikleri zaman, bir karınca: Ey karıncalar! Yuvalarınıza girin; Süleyman ve ordusu farkına varmadan sizi ezmesin! dedi.

19-) Süleyman onun sözünden dolayı tebessüm etti ve dedi ki: Ey Rabbim! Beni, gerek bana gerekse ana babama verdiğin nimete şükretmeye yani razı olacağın salih ameller yapmaya sevk et ve rahmetinle, beni salih kullarının arasına kat.

20-) Süleyman kuşları gözden geçirdi ve şöyle dedi: Bana ne oluyor ki, Hüdühüd'ü göremiyorum? Yoksa kayıplara mı karıştı?

21-) Ya bana apaçık bir delil getirecek ya da ona şiddetli bir azapla azap edeceğim yahut onu boğazlayacağım!

22-) Uzun bir zaman geçmeden (Hüdühüd) gelip: Ben, dedi, senin ihâta etmediğin bir şeyi ihâta ettim yani Sebe'den sana ikna olacağın bir haber getirdim.

23-) Gerçekten, onlara (Sebe'lilere) hükmeden, kendisine her şeyden verilen yani azim arşı olan bir kadın buldum.

24-) Allah'ın yanı sıra güneşe secde ettiklerini gördüm yani şeytan, kendilerine yaptıklarını süslü göstermiş de onları yoldan alıkoymuş bu yüzden o ve kavmi bir türlü hidayeti bulamıyorlar.

25-) Şeytan böyle yapmış ki göklerde ve yeryüzünde gizleneni açığa çıkararak, gizlediğinizi ve açıkladığınızı bilen Allah'a secde etmesinler.

26-) Halbuki azim arş'ın sahibi olan Allah'tan başka ilâh yoktur.

27-) (Süleyman Hüdühüd'e) dedi ki: Doğru mu söyledin, yoksa yalancılardan mısın, bakacağız.

28-) Şu kitabımla git, onu kendilerine ilet, sonra onlardan biraz çekil de, ne sonuca varacaklarına bak.

29-) (Süleyman'ın mektubunu alan Sebe' melikesi), "Ey ileri gelenler! Bana kerim bir kitap iletildi" dedi.

30-) "O Süleyman'dandır yani o Rahmân ve rahîm olan Allah'ın adıyladır.

31-) "Bana karşı gelmeyin, teslimiyetle bana gelin, diye (yazmaktadır)".

Yücelik taslamadan, teslimiyetle bana gelin diye (yazmaktadır.)

32-) (Sonra Melike) dedi ki: Ey ileri gelenler! Bu emrimde bana danışın. (Bilirsiniz) siz yanımda olmadan (size danışmadan) hiçbir işi kestirip atmam.

33-) Onlar, şu cevabı verdiler: Biz güçlü kuvvetli kimseleriz, şiddetli savaş erbabıyız; emir ise senindir; artık ne emredeceğine bir bak.

34-) (Kraliçe:) dedi ki: Hükümdarlar bir memlekete girdiler mi, orayı bozarlar yani özgür olan halkı alçaltırlar. Onlar da böyle yapacaklardır, dedi.

35-) Ben (şimdi) onlara bir hediye göndereyim de, bakayım (elçiler) ne (gibi bir sonuç) ile dönecekler.

36-) (Elçiler) hediyelerle Süleyman'a gelince şöyle dedi: Siz bana mal mı takdim ediyorsunuz? Allah'ın bana verdiği, size verdiğinden daha hayırlıdır. Hediyeyle (ben değil) siz sevinin.

37-) (Ey elçi!) Onlara dön; iyi bilsinler ki, kendilerine asla karşı koyamayacakları ordularla gelir yani onları muhakkak surette hor ve hakir halde oradan çıkarırız!

38-) Sonra Süleyman ileri gelenlere dedi ki: Ey ileri gelenler! Onlar teslimiyet gösterip bana gelmeden önce, hanginiz onun (melikenin) tahtını bana getirebilir?

39-) Cinlerden bir ifrit: Sen makamından kalkmadan ben onu sana getiririm yani onun üzerine kuvvetli ve eminim, dedi.

40-) Kitaptan (Allah tarafından verilmiş) bir ilmi olan kimse (Süleyman) ise: Gözünü açıp kapamadan ben onu sana getiririm, dedi. Onu yanbaşına yerleşmiş olarak görünce: Bu, dedi, şükür mü edeceğim, yoksa nankörlük mü edeceğim diye beni sınamak üzere Rabbinin (gösterdiği) faziletindedir. Şükreden ancak kendisi için şükretmiş olur, nankörlük edene gelince, o bilsin ki, Rabbin Ğani'dir, Kerim olandır.

Kur'an'da "kerim" ismi, Allah, vahiy ve Resul bağlamında kullanılmıştır. "Kerim" Nebi bağlamında geçmez. Yüce Allah için kullanıldığı yerler (Neml-40; İnfitar-6; Vahiy için kullanıldığı yer Vakıa-77; Resul için geçtiği yer (Duhan-17; Hakka-40) Yukarıdaki âyette bulunan ve Süleyman (a.s)'ın "هَذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّي" (hézá min fazli rabbi) (bu Rabbinin faziletindedir)" dediği söz, herkesin, özellikle muvahhidlerin söylemeleri gereken güzel bir ifadedir.

41-) (Süleyman devamla) dedi ki: Onun tahtını bilemeyeceği bir hale getirin; bakalım hidayete erecek mi, yoksa eremeyenler arasında mı olacak.

42-) (Melike) gelince kendisine: Senin tahtın böyle miydi? denildi. O şöyle cevap verdi: Tıpkı o! (Süleyman şöyle dedi): Bize daha önce (Allah'tan) bilgi verilmiş yani biz sadece ona teslim olmuştuk.

43-) Onu, Allah'ın yanı sıra kulluk ettiklerinden (o zamana kadar İslam'a girmekten) engellemişti. Çünkü o kâfir bir toplumdandı.

44-) Ona: Köşke gir! denildi. (Melike) onu görünce derin bir su sandı yani eteğini yukarı çekip ayaklarını açtı. (Süleyman:) Bu, billûrdan yapılmış, şeffaf bir zemindir, dedi. (Melike:) "Rabbim! Ben gerçekten kendime zulmettim yani (bundan böyle) Süleyman'la beraber âlemlerin Rabbi olan Allah'a teslim oldum" dedi.

45-) Andolsun ki, "Allah'a ibadet edin!" (demesi için) Semûd kavmine kardeşleri Sâlih'i gönderdik. Hemen birbiriyle çekişen iki grup oluverdiler.

46-) Sâlih dedi ki: *Ey kavmim! Güzellikten önce niçin kötülükte acele ediyorsunuz? Allah'tan başışlanma dileseniz olmaz mı? Belki size merhamet edilir.*

47-) *Şöyle dediler: Senin ve beraberindekilerin yüzünden uğursuzluğa uğradık. (Sâlih:) Size çöken uğursuzluk (sebebi), Allah katında (yazılı)dır. Hayır, siz fitneye çekilen bir toplumsunuz, dedi.*

48-) *O şehirde dokuz çetebaşı vardı ki, bunlar yeryüzünde bozgunculuk yapıyorlar yani sulha hiç yanaşmıyorlardı.*

49-) *Allah'a yemin ederek birbirlerine şöyle dediler: Gece ona ve ailesine baskın yapalım (hepsini öldürelim); sonra da velisine: "Biz ailesinin yok edilmesine şahit olmadık yani biz doğru söyleyenlerdeniz." diyelim.*

50-) *Onlar böyle bir plan yaptılar. Biz de plan yaptık yani yaptığımız planın farkında değillerdi.*

51-) *Bak işte, planlarının âkibeti nasıl oldu: Onları da, (kendilerine uyan) toplumlarını da (nasıl) darmadağın ettik!*

52-) *İşte zulümleri yüzünden çökmüş evleri! Bilen bir toplum için elbette bunda bir delil vardır.*

53-) *İman edip Allah'a karşı bilinçli olanları kurtardık.*

54-) *Lût da kavmine şöyle demişti: Göz göre göre hâla o hayâsızlığı yapacak mısınız?*

55-) *Bu ilâhî ikazdan sonra hâla siz, ille de kadınları bırakıp şehvetle erkeklere yaklaşacak mısınız? Doğrusu siz, cehalete devam edegelen bir toplumsunuz!*

56-) *Kavminin cevabı sadece: "Lût ailesini memleketinizden çıkarın; çünkü onlar temizlenmek isteyen insanlarmış!" demelerinden ibaret oldu.*

57-) *Bunun üzerine onu ve ailesini kurtardık. Yalnız karısı müstesna; onun geride (azaba uğrayanların içinde) kalmasını takdir ettik.*

58-) *Onların üzerlerine müthiş bir yağmur indirdik. Bu sebeple, uyarılan (fakat aldırmayan)ların yağmuru ne kötü olmuştur!*

59-) *De ki: Hamd olsun Allah'a, selam olsun seçkin kıldığı kullarına. Allah mı daha hayırlı, yoksa şirk koştukları mı?*

60-) *Onlar mı hayırlı yoksa gökleri ve yeryüzünü yaratan, gökten size su indiren mi? O suyla, bir ağacını bile bitirmeye gücünüzün yetmediği güzel güzel bahçeler bitirdik. Allah'tan başka bir ilâh mı var! Doğrusu onlar (Allah'a denk ilahlar) edinen bir toplumdur.*

61-) *Onlar mı hayırlı yoksa yeryüzünü oturmaya elverişli kılan yani aralarından (yer altından ve üstünden) nehirler akıtan, arz için araziler ve iki deniz arasına engel koyan mı? Allah'tan başka bir ilâh mı var! Doğrusu onların çoğu gerçeği bilmiyorlar.*

62-) *Onlar mı hayırlı yoksa darda kalana kendini davet ettiği zaman dâvetine karşılık veren yani (başındaki) sıkıntıyı gideren, sizi yeryüzünün halifeleri kılan mı? Allah'tan başka bir ilâh mı var! Ne kadar da az müzakere ediyorsunuz!*

Halife Ne Demektir?

Sözlükte “arkada olmak, birinin arkasında gelmek, yerine geçmek” anlamına gelen “half” kökünden türetilmiş olan halife çoğulu (hulefa, halâif) birinin yerine geçerek onun adına iş yapan ve idare eden demektir. Dini literatürde halife denilince daha çok “devlet başkanı, en yüksek idareci ve yönetici” anlamına gelmektedir. Halife ve hilafet tabiri Nebi (a.s) in vefatından sonra onun yerine devlet başkanı olarak geçenler için dünya işlerini düzenleyen anlamında kullanılan bir kavramdır. Kur’an’da insanlar için kullanılan ifade “halâifel ardi” “yeryüzünün halifeleri” (Neml-62; En’am-165; Yunus-14; Fatır-39) olarak geçmektedir. Yüce Allah birçok topluma hitap ederken, “sizi onların yerine halife kıldık” buyurmaktadır. (Âraf-69,74) Burada önemli konu şudur. Geleneksel din adamları kral ve padişahları yüceltmek ve onların gözüne girmek için, Kur’an’da geçen “arzın halifesi” ifadesini değiştirip, “Allah’ın halifesi” şeklinde yeni bir inanç ve anlayışa yol açmışlardır. Yani bir beşer olan devlet başkanını sahip olmadığı ve hakketmediği manevi bir makam ve mertebeye yükselterek onu “yeryüzünde Allah’ın temsilcisi, Allah’ın yeryüzünde bulunan gölgesi, Allah’ın kılıcı” gibi abartılı ifadeler yakıştırmışlardır.

Dolayısıyla Allah adına hüküm koyan, Allah adına hükmeden, olağanüstü bir güç ve yetkiye sahip biri olarak görülmeye başlanmıştır. Bu abartılı ifadeler zamanla o kişinin yaptığı fiiller, hatalı ve adalete aykırı da olsa “bir bildiği vardır, bir hikmeti vardır” denilerek uygun görülmüş ve bütün tasarruflarında sorumsuz kabul edilmiştir. Evet insan yeryüzünün halifesidir, ama Allah’ın halifesi değildir. Nebi (a.s) dahil hiç kimse Allahın halifesi olamaz. Nebi (a.s) dan sonra seçilen veya atanan dört halifenin unvanları “emiral müminin” “müminlerin emiri” olarak anılırlardı. Fakat daha sonra özellikle Emevi, Abbasi ve Osmanlılarda müminlerin işlerini çözen ve düzenleyen anlamına gelen “emiral müminin” yerine siyasal ağırlığı olan “Allah’ın halifesi” Allah’ın yeryüzünde bulunan gölgesi gibi Kur’an’a aykırı unvanlar verilmeye başlandı. Halbuki hilafet dini ve manevi bir makam ve mertebe değildir. Hilafet, tamamen siyasal bir makamdır. Yani konumu yüce Allah ile ilgili değil, tamamen halkın yönetimi ve devletin işleyişi ile ilgili siyasal ve dünyevi bir görevdir. Kur’an’ın bağlam ve bütünlüğüne götürüldüğü zaman bu gibi inanç ve fikirlerin batıl olduğu hemen anlaşılır. Kur’an bunları onaylamaz yani İslam dinine aykırı olan söylemlerdir.

**63-) Onlar mı hayırlı yoksa karanın ve denizin karanlıkları içinde size yolu buldu-
ran ve rahmetinin (yağmurun) önünde rüzgârları müjdeci olarak gönderen mi? Allah’tan
başka bir ilâh mı var! Allah, onların şirk koştuklarından yücedir.**

**64-) Onlar mı hayırlı yoksa ilk baştan yaratan, sonra yaratmayı tekrar eden ve sizi
hem gökten hem yerden rızıklandıran mı? Allah’tan başka bir ilâh mı var! De ki: Eğer
sâdıksamz delilinizi getirin!**

**65-) De ki: Göklerde ve yeryüzünde, Allah’tan başka hiç kimse gaybı bilmez yani onlar
ne zaman çıkarılacaklarını da bilmezler.**

**66-) Hayır; onların ahiret hakkındaki bilgileri yetersiz kalmıştır. Dahası, bu hususta
şüphe içindedirler. Bunun da ötesinde, onlar ahiretten yana kördürler.**

67-) *Kâfirler dediler ki: Sahi, biz ve atalarımız, toprak olduktan sonra, gerçekten (diriltilip) çıkarılacak mıyız?*

68-) *Andolsun ki, bu tehdit bize vadedildiği gibi, daha önce atalarımıza da vâdedilmiştir. Bu, öncekilerin satırlarından başka bir şey değildir.*

69-) *De ki: Yeryüzünde gezin de, suçluların âkibeti nasıl oldu, görün!*

70-) *Onların yüzünden hüzinlenme yani kurmakta oldukları planlardan ötürü içine bir sıkıntı gelmesin.*

71-) *Onlar: Eğer sâdıksanız (söyleyin bakalım) bu vaâd ne zaman olacak? derler.*

72-) *De ki: Çabucak gelmesini istediğiniz şeyin (azabın) bazısı herhalde yakında başınıza gelecektir.*

73-) *Şüphesiz Rabbin, insanlara karşı fazilet sahibidir; fakat insanların çoğu şükretmezler.*

74-) *Rabbin elbette onların göğüslerinin içinde gizlediklerini de, açığa vurduklarını da bilir.*

75-) *Yani gökte ve yerde gizli olan hiçbir şey yoktur ki, mübin bir kitapta (yasada) bulunmasın.*

76-) *Şüphesiz bu Kur'an, İsrailoğullarına, hakkında ihtilâf edegeldikleri şeylerin pek çoğunu anlatmaktadır.*

77-) *O, müminler için gerçekten bir hidayet ve rahmettir.*

78-) *Rabbin şüphesiz, onlar arasında hükmünü verecektir yani O, izzetlidir, her şeyi bilendir.*

79-) *O halde sen yalnız Allah'a tevekkül et. Çünkü sen apaçık bir hak üzerindesin.*

80-) *Bil ki sen ölümlere işittiremezsin yani arkalarını dönüp giderlerken sağırlara işittiremezsin.*

81-) *Sen körleri sapkınlıklarından çevirip hidayete yönlendiremezsin. Sen ancak âyetlerimize iman edip de teslim olanlara duyurabilirsin.*

82-) *O yasa gerçekleştiği zaman, onlara yerden bir dâbbe çıkarırız da, bu onlara insanların âyetlerimize kesin iman etmemiş olduklarını söyler.*

83-) *O gün, her ümmetten âyetlerimizi yalan sayanları toplarsınız da onlar grup grup (hesap yerine) sevk edilirler.*

Dabbetül Arz: İnternet ve ona bağlı olarak dünyaya yayılan haberleşme siteleri olma ihtimali kuvvetlidir. Çünkü internetin haber siteleri sayesinde gizlenen birçok gerçek ortaya çıkıyor. Veya “debbetül arz” kıyametten sonraki bir durumdan söz etmektedir.

84-) Nihayet, (hesap yerine) geldikleri zaman Allah buyurur: Siz benim âyetlerimi, ne olduğunu kavramadan yalanladınız öyle mi? Değilse sizin yaptığımız neydi?

Müşriklerin Akıl ve Mantığı

Geleneksel din adamları Kur'an'da bulunan hiçbir kavrama isabetli bir açıklama getirmedi. İnsanları aldatmak için kavramı Kur'an'dan aldılar. Fakat onu dinlerinde var olan uydurma rivayet ve yalan icthadlarla doldurdular.

Mesela: İslam, din, iman, Nebi, Resul, secde, rukü, salât, salavât, hasenat, salihât, takva, ibadet, ümmet, millet, küfür, ihlâs kavramları gibi. Bu konuda ümmi insanların bir günahı yoktur. Ümmi insanlar hangi geleneğin ve dinin içinde kendini bulmuşsa o inanç ve geleneklerle şekil almışlardır. Şirk akıl ve mantığının en önemli argümanı “din âlimlerimiz, atalarımız, eski ulema bilmedi de, siz mi bildiniz?” “Bunları nereden çıkarıyorsunuz?” “... Biz geçmişteki (din) atalarımızdan böyle bir şey işitmedik” (Mü'minün-24) itirazlarıdır. Mezhebi din edinen cahil, düşünmüyor ki, bir de şu Kur'an'a kulak verelim, bir de şu Kur'an'dan konuşanları dinleyelim. Bu konuşan insanlar sadece Kur'an'a atıf yapıyorlar, “dinde Kur'an'dan başka hiçbir kaynak yok” diyorlar. Bu adamlar dinde adres olarak yalnız Kur'an'ı gösterdiklerine göre, birde Allah'ın indirdiği kitaba bir göz atalım. Bir ihtimal, olabilir ki, bunlar doğru söylüyor. Rahmân ve Rahim olan Allah müminleri tarif ederken şöyle buyuruyor. “الَّذِينَ يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ (Onlar ki, sözü dinlerler en güzeline uyarlar...)” (Zümer-18) Sözü dinlemeden en güzelini nasıl bulacaksınız? Sizin Allah'a, kitaba imanınız yok mu? Bak Kur'an her şeyi tarif ediyor, her açıklamayı yapıyor. Siz bin dört yüz seneden beri yalan ve iftira konuşuyorsunuz! Bırakın herkes konuşsun, konuşurmuyorlar, hemen kafirsin, “peygamber” düşmanısın, hemen aforoz ediyorlar. “Atalarımız, ulemamız, imamlarımız bilmedi de sen mi bildin? Bak Kur'an senin din ataların hakkında ne diyor? وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّبِعُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا بَلْ نَتَّبِعُ مَا أَلْفَيْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا أَوَلَوْ كَانَ آبَاؤُهُمْ؟ (Onlara (müşriklere): Allah'ın indirdiğine uyun, denildiği zaman onlar, “Hayır! Biz atalarımızı üzerinde bulduğumuz yola uyarız” dediler. Peki ataları hiçbir şey anlamamış, doğruyu bulamamış idiyeler?)” (Bakara-170) “حَتَّىٰ إِذَا جَاءُوا قَالَ أَكَذَّبْتُمْ بِآيَاتِي وَلَمْ تُحِيطُوا بِهَا عِلْمًا أَمْ آدَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ (Nihayet hesap yerine geldikleri zaman Allah onlara buyurur. Siz benim âyetlerimi, ne olduğunu kavramadan yalan saydınız öyle mi? Yoksa yaptığımız neydi?)” (Neml-84) Siz atalara kulluk ediyorsunuz, siz Ebu Cehil'in dinine mensup cehennem odunusunuz. Kur'an birçok âyette bu gerçeği ortaya koyuyor. Bizim sizinle harcaacak bir zamanımız yoktur. Eğer bilgi sıkıntınız varsa, Kur'an ile giderelim. Ama aforoz yok, daha ağzımızı açmadan “atalarımız bilmedi de sen mi bildin?” “Atalarımız bilmedi de, sen mi bildin?” diyen adam Kur'an'ın yüzlerce âyetini inkâr ediyor demektir. “Atalarımız bilmedi de, sen mi bildin?” diyen, Allah'a, O'nun dinine ve elçilerine savaş açan Kur'an düşmanıdır. Evet ataların bilmedi, Kur'an sayesinde Allah bize bilmediklerimizi bildirdi.

85-) Yaptıkları zulümden ötürü, (azaba uğrayacaklarını bildiren) o yasa vuku bul-

muştur; artık onlar konuşamazlar.

86-) *Dinlensinler diye geceyi (karanlık) ve (çalışınlar diye) gündüzü aydınlık kıldığımızı görmediler mi? İman eden bir toplum için elbette bunda birçok âyetler vardır.*

87-) *Sûr'a üfürüldüğü gün, -Allah'ın diledikleri müstesna-, göklerde ve yeryüzünde bulunanların hepsi dehşete kapılır yani hepsi boyunları bükük olarak O'na gelirler.*

88-) *Sen dağları görürsün de, onları yerinde durur sanırsın. Oysa onlar bulutların yürümesi gibi yürümektedirler. (Bu,) her şeyi sapasağlam yapan Allah'ın sanatıdır. Şüphesiz ki O, yaptıklarınızdan tamamıyla haberdardır.*

89-) *Kim güzellikle (ilâhî huzura) gelirse, ondan daha hayırlısı verilir yani onlar o günün korkusundan emin olurlar.*

90-) *Rablerinin huzuruna kötülükle gelen kimseler ise yüzükoyun ateşe atılırlar. (Onlara) "Ancak yaptıklarınızın karşılığını görmektesiniz!" (denir).*

91,92-) *De ki: Ben ancak, bu şehrin (Mekke'nin) Rabbine -ki O burayı dokunulmaz kılmıştır- kulluk etmekle emrolundum her şey zaten O'na aittir. Sadece ona teslim olanlardan olmam ve Kur'an okumam emredildi. Artık kim hidayeti seçerse, yalnız kendisi için seçmiş olur. Kim de saparsa ona de ki: Ben sadece uyarıcılardanım.*

93-) *Şöyle de: Hamd Allah'a mahsustur. O, âyetlerini size gösterecek, siz de onları görüp tanıyacaksınız. Rabbin, yaptıklarınızdan gâfil değildir.*

KASAS SURESİ

88 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1-) *Tâ. Sîn. Mîm.*

2-) *Bunlar, apaçık kitabın âyetleridir.*

3-) *İman eden bir toplum için Musa ve Firavun'un haberlerinden bir kısmını sana hak olarak tilavet ediyoruz.*

Kur'an'da kıssalar bağlamında bir kaç yerde geçen "bil hakkı" ifadesi kıssanın tarihsel bir hadise olduğuna işaret etmekten öte dini ve ahlaki mesaj içeren bir gerçekliğin anlatımı ve aktarımını gösteriyor. Nitekim sözlükte "mutabakat ve muvafakat" anlamına gelen "hak" kelimesi, söz (kavl) ve fiil ile birlikte kullanıldığında yerinde ve zamanında söz söylemeyi ve bir işi gerektiği şekilde yapmayı ifade eder. Diğer bir deyişle "hak söz söylemek" burada söz konusu olan anlamıyla bir bakıma Türkçedeki "taşı gediğine koymak" ifadesini karşılar. Dolayısıyla bu ifadenin ilgili ayetteki göstergesi olayın gerçekliğine dikkat çekmek değil, tarihsel boyutu olup olmadığı pek önemli olmayan bir öyküyü esaslı bir amaca yönelik olarak yerinde ve zamanında anlatmayı ifade eder.

4-) *Firavun, yeryüzünde yücelik taslamış, halkını çeşitli gruplara bölmüştü. Onlardan bir grubu zayıf düşürüp eziyor, bunların oğullarını boğazlıyor, kadınlarını ise diri bırakıyordu. Çünkü o bozgunculardandı.*

5-) *Biz, o yerde zayıf düşürülenlere minnet etmek, onları imamlar yapmak ve onları (İslam dinine-tevhid akidesine) önderler kılmak istiyorduk.*

6-) *Yani o yerde onları yerleştirmek; Firavun'a, Hâmân'a ve ordularına, onlardan çekindikleri şeyi göstermek (istiyorduk).*

7-) *Musa'nın annesine: Onu emzir, onun için korkar isen onu denize bırakıver, hiç korkma ve hüüzlenme, çünkü biz onu sana geri döndüreceğiz ve onu Resullerden kılacağız, diye vahyetmiştik.*

Kur'an'da Musa (a.s) ile ilgili anlatılan "terk edilmiş bebek" hikayesi birçok kadim kültürde de mevcut olan edebi bir motiftir. Nitekim D.Redford, bu konu ile ilgili bir çalışmada "çocukluk çağında terk edilme bebek kahraman motifi ile ilgili tam 32 öykü derlemiştir ve bu öykülerde çocuğun terk edildiği sebeplerini; doğumuna ilişkin

olaylardan duyulan utanç; çocuğun gelecekte kendisini tahtından indireceğinden korkan bir kraldan gelen ölüm tehdidi; çocuğu genel bir katliamdan kurtarmak girişimi olarak tespit etmiştir. Söz konusu öykülerden birinde Akkad Kralı Sargon (İ.Ö.2300) kendi doğumunu şöyle anlatmıştır.

Ben Sargon, Kahraman kral, Agede kraliyim. Anam gerçek ana değildi, babamı bilmedim. Babamın kardeşleri tepeleri severdi. Benim kentim Fırat yamaçlarında kurulu Azupiranu'dur. Geçici anam bena gebe kaldı, gizlice doğurdu beni. Beni sazdan bir sepete koydu, katranla sıvadı kapağını. İçine almayan bir nehre bıraktı beni. Nehir aldı beni götürdü Akkiye, suyun bekçisine. Akki, suyun bekçisi ibriğini doldururken çıkardı beni. Akki, suyun bekçisi beni kendisine bahçıvan yaptı. Ben bir bahçıvan iken İhtar bana sevgisini verdi. Ve dört (...) yıl Krallık yaptım. (Bucaille, Çıkış Kitabı. s. 203-204)

Vahyin iniş döneminde Yahudi din adamları Mekke müşriklerine bazı uydurma ve hayali hikayeler öğretiyorlardı. Bunlar hakkında Nebi (a.s) a bir takım sorular sordurmak suretiyle onun şahsında risalet müessesesini yıpratmak istiyorlardı. Yüce Allah ezeli ilmiyle hem bu gayretleri boşa çıkarmak, hem de elçisini sıkıntıdan kurtarmak için onların bildikleri bazı hikayeleri Kur'an'da zikretmek durumunda kalmıştır. Yoksa Kur'an'da anlatılan kıssaların bir çoğunun göklerde ve yeryüzünde bulunan yaratılış yasına, akli ve ilmi verilere aykırı olmalarına rağmen, hepsinin gerçekleşmiş olduğuna inanmak doğru değildir. Aslında Kur'an'daki kıssaların esas amacı ilk hitap çevresi olan Mekke müşriklerine Allah'ın tek ilah olduğunu imana yönelik bir hidayet çağrısı ile özdeş olmasıdır.

Nitekim Araf-11; Hud-21; Enbiya- 26 Şuara ve Saffât gibi surelerde aktarılan Nebi ve Resul kıssalarındaki ana ilkenin Allah'ın birliği, sadece ona itaat ve kulluk gibi ilkelere karşılık geldiği görülür. Kıssalardaki bir başka temel amaç da vahyin iniş döneminde yaşayan ve "Hayat ancak bu dünyadaki hayatımızdan ibarettir. Ölürüz ve yaşarız. Bizi ancak zaman yok eder." (Câsiye- 24) demek suretiyle hem Allah'ın bu alemdeki hükümlerini hem de ahiretin gerçekliğini inkar eden müşriklerin bu materyalist düşüncelerinin temelsizliğini göstermektir. Bu yüzden birçok kıssada ölümden sonra dirilişin hak olduğu konusu üzerinde durmuştur. Ayrıca Hud ve Enbiya surelerinde görüldüğü üzere bütün Resullerin İslam dinini tebliğ ettiği, bu sebeple hepsinin Allah'ın birliği ve ahiret inancıyla, iyiliği emir kötülükten nehiy gibi temel ilke ve öğretileri ilan etmede birleştiği gerçeğini hatırlatmak da kıssalardaki önemli maksatlardan biridir.

Nebi (a.s) ın ve iman edenlerin Allah yolunda karşılaştıkları sıkıntılara karşı dayanma ve direnmek gücünü arttırmak, onları teselli etmek, tevekküle teşvik etmek, Nebi, Resul ve salih kullara ihsan edilen nimetleri hatırlatmak, insanları uydurma din adamlarından sakındırmak gibi hususlarda Kur'an kıssalarındaki önemli hedefler arasında yer almaktadır. Yine bazı kıssaların son kısımlarında bildirdiği üzere, dini- ahlakı bir ibret alınmasını sağlamak, maziye ait anlatılardaki asli maksatlardan olup kadim inkarcı müşriklerin maruz kaldıkları felaketlerin anlatılması ve onlar gibi

davrananların da aynı akıbete uğrayacakları kıssalarda çok önemli bir yer tutar.

8-) Nihayet Firavun ailesi kendilerine bir düşman ve bir hüziin kaynağı olarak onu aldı. Şüphesiz Firavun, Hâmân ve askerleri suçlu idiler.

9-) Firavun'un karısı: Benim ve senin için göz aydınlığıdır! Onu katletmeyin, belki bize yararı dokunur, ya da onu evlât ediniriz, dedi. Halbuki onlar (işin) farkında değillerdi.

10-) Musa'nın annesinin yüreği bomboş olarak sabahladı. Eğer biz, (vâdimize) müminlerden olması için onun kalbini pekiştirmeseydik, neredeyse işi meydana çıkarmıştı.

11-) Annesi Musa'nın ablasına: Onu izle, dedi. O da, onlar farkına varmadan bir kenardan onu gözetledi.

12-) Biz daha önceden ona süt analarının emmesini haram ettik. Bunun üzerine ablası: Size, onun bakımını sizin için üstlenecek, ona kefil olacak bir ev halkını göstereyim mi? demişti.

Emzikteki bir bebeğin kendisine verilen memeyi reddetmesi, göklerde ve yeryüzünde bulunan yaratılış yasasına aykırıdır. Böyle bir şey mümkün değildir. İkincisi, Nebi, Resul ve kavimleriyle ilgili sünnetullah diye bir kaide ve kurallar vardır. Yani Nebi (a.s) a indirilen vahyin içinde süt anneliği varsa, Musa (a.s) döneminde Allah bunu bir çocuğa haram kılmaz. Üçüncüsü, annesinden başkasından Musa (a.s) a süt emmenin haram kılınmasının ibretlik hiçbir değeri yoktur. Yani aklını kullananlar açısından çıkarılacak bir ders ve ibret bulunmamaktadır. Eğer bir çocuğun annesinden başkasından süt emmediği hikayesine iman edecek olursak, göklerde ve yeryüzünde bulunan yaratılış yasasına aykırı bütün hikaye ve kerametleri kabul etmek zorunda kalırız. Hepsisi meşru bir zemin bulur. İşte o zaman vahyin akla ve mantığa hitap etmesinin hiç bir anlamı kalmayacaktır. Sadece bu kıssa değil, yaratılış yasasına aykırı Kur'an'da anlatılan bir çok kıssanın gerçekliği bulunmamaktadır. Ve bu kıssalar, Kur'an'ın yüce Allah tarafından bir hidayet ve rahmet olarak indiğine de hiç bir zarar vermeyecektir. Tam aksine onun yüce Allah tarafından vahyedildiği ve muhteşem bir kitap olduğunu kanıtlayacaktır.

Dolayısıyla bu kıssalar, tamamen müşriklerin zihinlerinde, Yahudi ve Hristiyanların rivayetlerinde bulunan uydurma hikayelerden ibarettir. Kur'an bunları onaylamak için değil, Yahudi ve Hristiyan kaynaklarında bulunan bu mitolojileri olduğu gibi alarak onların hurafelerini deşifre etmiştir. Çünkü Yüce Allah'ın varlığından sonra en önemli gerçek, göklerde ve yeryüzünde bulunan yasaların değişmezliğidir. Eğer Kur'an Mekke müşriklerinin, Yahudi ve Hristiyanların bu hikayelerini tümünden reddetmiş olsaydı, onlardan hiç birisi Kur'an'ı dinlemeyecek, iman edenler ile onlar arasında büyük bir uçurum meydana gelecekti. Çünkü bu hikaye, efsane ve mitolojiler tamamen zihinlerine ve hayatlarına hakim olmuştu. Bu saçma sapan hikaye ve efsanelerden uzaklaşmaları için vahyin gönüllere tamamen hakim olması gerekiyordu. Bu da zamanla olacak bir şeydi, yani kalplere akıl ve mantığın egemenliği kurulmalıydı. Bu kıssaların masal ve mitoloji olduklarına yani hiç bir gerçeklikleri olmadığına dair en

önemli delil, akıl, mantık, ibret ve ders açısından üretken olmamalarıdır.

Yani insanların inanç, fikir ve düşünce ufuklarına hiç bir ışık yakmamış, hiçbir faydaları olmamıştır. İsa (a.s) ın doğumu yani onun babasız olarak dünyaya geldiği ile ilgili hikayeyi de aynı şekilde değerlendirmek gerekiyor. Dolayısıyla akıl ve mantığın sınırlarını aşan kıssaların neden Kur'an'da yer aldığını inceden inceye düşünmek gerekiyor. Mutlaka bizim bilmediğimiz bir çok sebebi vardır. Bizim açımızdan bunlar müteşabih ayetlerdir. Üzerinde fazla durmanın bir mantığı yoktur. Bu kıssalar tamamen vahyin ilk muhatapları ile ilgili inanç ve anlatımlardır.

13-) *Böylelikle biz onu, anasına, gözü aydın olsun, hüznülenmesin ve Allah'ın vâdinin hak olduğunu bilsin diye geri verdik. Fakat yine de pek çoğu (bunu) bilmezler.*

14-) *Musa buluş çağına erip olgunlaşınca, biz ona hikmet ve ilim verdik. Güzel ahlak sahiplerini işte böyle mükâfatlandırırız.*

15-) *Musa, halkının gaflette olduğu bir sırada şehre girdi. Orada, biri kendi şiasından, diğeri düşmanından olan iki adamı birbiriyle dövüşür buldu. Kendi şiasından olanı, düşmana karşı ondan imdat diledi. Musa da ötekine, bir yumruk vurup işini bitirdi. (Bunun üzerine:) Bu şeytanın amelindedir. O, gerçekten saptırıcı, apaçık bir düşmandır, dedi.*

16-) *Musa: Rabbim! Doğrusu ben kendime zulmettim. Beni bağışla, dedi, Allah da onu bağışladı. Çünkü, O, bağışlayandır, merhamet edendir.*

17-) *Musa: Rabbim! Üzerimde olan nimetlerine andolsun ki, artık suçlulara asla arka çıkmayacağım, dedi.*

18-) *Şehirde korku içinde, (etrafi) gözetleyerek sabahladı. Bir de ne görsün, dün kendisinden yardım isteyen kimse, feryat ederek (yine ondan imdat istiyor.) Musa ona dedi ki: Doğrusu sen, apaçık bir şaşkınsın.*

19-) *Musa, ikisinin de düşmanı olan adamı yakalamak isteyince, o adam dedi ki: Ey Musa! Dün birini katlettiğin gibi, beni de mi katletmek istiyorsun? Demek, ıslah edicilerden olmayı değil de, bu yerde illa bir zorba olmak mı istiyorsun?*

20-) *Şehrin öbür ucundan bir adam koşarak geldi: Ey Musa! İleri gelenler seni katletmek için görüşme yapıyorlar. Hemen (buradan) çık! (Bil ki) ben senin için nasihat edicilerdenim, dedi.*

21-) *Musa korkarak, (etrafi) gözetleyerek oradan çıktı. "Rabbim! Zalim toplumdaki beni kurtar" dedi.*

22-) *Medyen'e doğru yöneldiğinde: Umarım, Rabbim beni doğru yola hidayet eder, dedi.*

23-) *Musa, Medyen suyuna varınca, orada (hayvanlarını) sulayan insanlardan bir ümmet buldu. Onların gerisinde de, (hayvanlarını sulamayı) bekleyen iki kadın gördü. Onlara: Amacınız nedir? dedi. Şöyle cevap verdiler: Çobanlar sulayıp çekilmeden biz (onların içine sokulup hayvanlarımızı) sulamayız; babamız da çok yaşlıdır.*

24-) *Bunun üzerine Musa, onların yerine (davarlarını) sulayıverdi. Sonra gölgeye*

çekildi ve: Rabbim! Doğrusu bana indireceğin her hayra fakirim, dedi.

Fakir ve Miskinin Arasında Bulunan Farklar

Kur'an'ın bağlam ve bütünlüğüne baktığımızda “fakir” ve “miskin’in” tanımı şu şekilde ortaya çıkıyor. Musa (a.s) Mısır’dan Medyen’e gittiği zaman gönülden şöyle yakardı.

فَسَقَى لَهُمَا ثُمَّ تَوَلَّى إِلَى الظِّلِّ فَقَالَ رَبِّ إِنِّي لِمَا أَنْزَلْتَ إِلَيَّ مِنْ خَيْرٍ فَقِيرٌ

“Bunun üzerine Mûsâ onların koyunlarını suladı. Sonra gölgeye çekilip, “Rabbim! Bana göndereceğin her hayra fakirim.” dedi. (Kasas-24)

Âyetten anladığımızı göre, yurdundan uzakta olan, hiçbir şeyi bulunmayan, sığıncak hiçbir yeri olmayan garip, kimseyi tanımayan ve tanınmayan yabancı kimselere fakir denir. Miskin’in de hangi anlama geldiğini Kehf suresi 79.âyetinde görüyoruz.

أَمَّا السَّفِينَةُ فَكَانَتْ لِمَسَاكِينَ يَعْمَلُونَ فِي الْبَحْرِ فَأَرَدْتُ أَنْ أَعِيبَهَا وَكَانَ وَرَاءَهُمْ مَلِكٌ يَأْخُذُ كُلَّ سَفِينَةٍ غَصْبًا

“Gemiye gelince, o denizde çalışan birtakım miskin kimselere ait idi. Onu yaralamak istedim, çünkü onların ilerisinde, her gemiyi zorla ele geçiren bir kral vardı.” Bu âyette, miskinın evi ve işi olmasına karşın, geliri giderini karşılamayan, eve bağlı olan, yatalak, kronik bir hastalığa mübtela olan anlamına gelmektedir. Yani miskin, yeri-yurdu belli olan kişiye denir. İşte bundan dolayı Kur'an'da yemek yedirme, fidye ve kefaretle fakir bağlamında değil, miskin bağlamında kullanılmıştır. (Bakara-184; Mâide-89, 95; Mücadele-4; Hakka-34; İnsan-8; Mâun-3) Çünkü yemek yedirme, fidye ve keffaret verme durumu meydana geldiği zaman miskine hemen ulaşma imkanı vardır. Fakat fakire bir anda ulaşma imkanı yoktur. Fakir, beklenmediği anda insanın karşısına çıkan kişidir. Dolayısıyla fakir ve miskin yerine kullanılan “muhtaç” ve “yoksul” ifadeleri inşa edilen ilâhi sistemi bozuyor.

Sadaka hem bireysel hem de kurumsal olarak yerine getirilmesi gereken bir hayırdır. Yani bir hayır kurumu olarak bu sadakalar devlet tarafından oluşturulacak bir havuzda toplanarak sel, yangın ve deprem gibi âfetlerde yani hem acil durumlar için hem de fakir ve miskinlerin ihtiyaçları için kullanılacaktır. Sadakanın kurumsal bir yapı olduğunu âyetin içinde geçen kavramlardan anlamak mümkündür. Fakirler, Kur'an'ın miskin ve fakir sistemine baktığımızda fakirin gerçek anlamda kim olduğunu ancak devlet belirleyebilir. Yoksa yolsuzluk ve istismar meydana gelecektir. Üzerinde çalışanlar, (memurlar) eğer sadakalar kurumsal bir yapı olmasaydı üzerinde çalışan memurlar olmazdı.

إِنَّمَا الصَّدَقَاتُ لِلْفُقَرَاءِ وَالْمَسَاكِينِ وَالْعَامِلِينَ عَلَيْهَا وَالْمَوْلَّاتِ فُلُوبُهُمْ وَفِي الرِّقَابِ وَالْغَارِمِينَ وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ وَابْنِ السَّبِيلِ فَرِيضَةً مِّنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ

“Sadakalar, Allah’tan bir emir olarak ancak fakirler, düşkünler, zekât toplayan memurlar, kalpleri İslâm’a ısındırılacak olanlarla (özgürlüğüne kavuşturulacak) köleler, borçlular, Allah yolunda cihad edenler ve yolda kalmış yolcular içindir. Allah, hakkıyla bilendir, hüküm ve hikmet sahibidir. “Fakirler, özgürlüğüne kavuşturulacak

olanlar, borçlular, Allah yolunda olanlar ve sokak çocukları” içindir.

Bu dört sınıfa baktığımızda yine bunların tespitinin doğru olarak araştırılıp ortaya çıkarılması ancak devletin imkanları ile yani resmi makamlarla ilgili bir durum olduğunu görüyoruz. Tevbe 103.ayette de nifak ile iman arasında kalanların temizlenip arınmaları için Nebi (a.s) a mallarından sadaka almasının emredilmesi de sadakanın devletle ilgili kurumsal bir yapı olduğunu gösteriyor. Bu âyette geçen sadaka kurumsal bir özellik taşıdığından “üzerinde çalışanlara” maaş bağlanması” gerekiyor. Sadaka “fakirler, miskinler, üzerinde çalışanlar, kalpleri (İslam’a) ısındırılacak olanlar, özgürlüğe kavuşturulacak olanlar, borçlular, Allah yolunda olanlar ve sokak çocuklarını koruma altına almak için” oluşturulacak bir havuzdur. Aynı zamanda sel, deprem, yangın, savaş ve diğer acil durumlar için her türlü maddi destek bu havuzdan karşılanacaktır. Bu havuz siyasi irade tarafından oluşturulacak kurumsal bir yapı olacaktır. Fakat bu havuza herkes kendi imkan ve kabiliyeti miktarınca yardım yapacaktır. Dul, yetim ve kimsesizlerin bakımı da bu havuzdan karşılanacaktır.

Müellefe’i Kulub

Hangi din ve kültüre sahip olursa olsun, din hakkında bilgisi olmayan, taklidi imana sahip, kalbi İslam’a ısındırılması gereken ümmi insanlara “Müellefe-i Kulub” denilmektedir. “Müellef’i Kulub’a” da Sadaka Havuzundan” bir pay verilmesi gerekir ki, İslam dininin ne kadar mükemmel ve insan haklarından yana olduğunu herkes görsün. Miskinin tanınan ve bilinen kişiler oldukları ve kolay ulaşılır kimseler oldukları için, hakları verilmesi gereken, yemek yedirecek, fidye, ganimetten pay ve keffaret verilecekler olduklarını gösteren bazı âyetler.

“... وَعَلَى الَّذِينَ يُطِيفُونَهِ فِدْيَةٌ طَعَامُ مَسْكِينٍ ...”

“... Siyama gücü yetenler ise bir miskin doyumu fidye verir...” (Bakara-184)

وَأَتِذَا الْقُرْبَىٰ حَقَّهُ وَالْمِسْكِينَ

وَابْنَ السَّبِيلِ وَلَا تُبَذِّرْ تَبْذِيرًا

“Akrabaya, miskine ve sokak çocuklarına haklarını ver yani saçıp savurma.” (İsra-26)

فَاتِذَا الْقُرْبَىٰ حَقَّهُ وَالْمِسْكِينَ وَابْنَ السَّبِيلِ ذَلِكَ خَيْرٌ لِلَّذِينَ يُرِيدُونَ وَجْهَ اللَّهِ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ

“Öyle ise akrabaya, miskine ve sokak çocuklarına hakkını ver. Bu, Allah’ın hoşnutluğunu kazanmak isteyenler için daha hayırlıdır. İşte onlar kurtuluşa erenlerdir.” (Rum-38)

“... فَمَنْ لَّمْ يَسْتَطِعْ فَاطْعَامُ سِتِّينَ مَسْكِينًا ...”

“... Kimin de buna gücü yetmezse altmış miskini doyurmalıdır...” (Mücadele-4)

أَنْ لَا يَدْخُلْنَهَا الْيَوْمَ عَلَيْكُمْ مَسْكِينٌ

“Sakin, bugün hiçbir miskin bahçeye girip yanınıza sokulmasın diye.” (Kalem-24)

وَلَا يَحْضُ عَلَى طَعَامِ الْمِسْكِينِ

“Miskini doyurmağa teşvik etmiyordu.” (Hakka-34)

وَلَمْ تَكُنْ تُطْعِمُ الْمِسْكِينَ

“Ve miskine yemek yedirmezdik.” (Müddessir-44)

وَيُطْعَمُونَ الطَّعَامَ عَلَى حُبِّهِ مِسْكِينًا وَيَتِيمًا وَأَسِيرًا

“Kendileri, ona duydukları sevgiye rağmen yemeği, miskine, yetime ve esire yedirirler.”

وَلَا تَحَاضُونَ عَلَى طَعَامِ الْمِسْكِينِ

“Miskini yedirmek konusunda birbirinizi teşvik etmiyorsunuz.” (Fecr-18)

أَوْ إِطْعَامٌ فِي يَوْمٍ ذِي مَسْعَبَةٍ

يَتِيمًا ذَا مَقْرَبَةٍ . أَوْ مِسْكِينًا ذَا مَتْرَبَةٍ

“Yahut şiddetli bir açlık gününde kendisiyle yakınlığı olan bir yetimi, yahut yerde sürünen bir miskini doymaktır.” (Beled-14,15,16)

وَأَذْأَحَدْنَا مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَائِيلَ لَا تَعْبُدُونَ إِلَّا اللَّهَ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ
... وَالْمَسَاكِينِ وَقُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا

“Hani, biz İsrailoğulları’ndan, “Allah’tan başkasına ibadet etmeyeceksiniz, anne babaya, yakınlara, yetimlere, miskinlere iyilik edeceksiniz, herkese güzel sözler söyleyeceksiniz...” (Bakara-83)

يَسْأَلُونَكَ مَاذَا يُنْفِقُونَ قُلْ مَا أَنْفَقْتُ مِنْ خَيْرٍ فَلِلَّوَالِدَيْنِ وَالْأَقْرَبِينَ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ وَابْنِ
السَّبِيلِ وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ

“Sana Allah yolunda neyi ve kime infak edeceklerini soruyorlar. De ki: “Hayır olarak ne infak ederseniz o, ana-baba, akraba, yetimler, miskinlere ve sokak çocukları içindir. Hayır olarak ne yaparsanız, gerçekten Allah onu hakkıyla bilir.” (Bakara-215)

وَإِذَا حَضَرَ الْقِسْمَةَ أُولُو الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينُ فَارْزُقُوهُمْ مِنْهُ وَقُولُوا لَهُمْ قَوْلًا مَعْرُوفًا

“Miras taksiminde (kendilerine pay düşmeyen) akrabalar, yetimler ve miskinler hazır bulunurlarsa, onlara da maldan bir şeyler verin ve onlara (gönüllerini alacak) güzel sözler söyleyin.” (Nisa-8)

وَاعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَبِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ وَالْجَارِ
... ذِي الْقُرْبَىٰ وَالْجَارِ الْجُنُبِ وَالصَّاحِبِ بِالْجَنبِ وَابْنِ السَّبِيلِ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ

“Allah’a ibadet edin ve ona hiçbir şeyi ortak koşmayın. Ana babaya, akrabaya, yetimlere, miskinlere, yakın komşuya, uzak komşuya, yanınızdaki arkadaşına, sokak çocuklarına, elinizin altındakilere güzellik edin...” (Nisa-36)

لَا يُؤَاخِذُكُمُ اللَّهُ بِاللَّغْوِ فِي أَيْمَانِكُمْ وَلَكِنْ يُؤَاخِذُكُمْ بِمَا عَقَدْتُمُ الْإِيمَانَ فَكَفَّارَتُهُ إِطْعَامُ عَشْرَةِ
... مَسَاكِينٍ مِنْ أَوْسَطِ مَا تُطْعَمُونَ أَهْلِيكُمْ أَوْ كَسْوَتُهُمْ أَوْ تَحْرِيرُ رَقَبَةٍ

“Allah, kasıtsız yani bir antlaşma haricinde ettiğiniz yeminlerle sizi sorumlu tutmaz. Ama bir antlaşma dahilinde bile bile yaptığınız yeminlerle sizi sorumlu tutar. Bu durumda yeminin keffareti, ailenize yedirdiğinizin orta hâllisinden on miskini doyurmak, yahut onları giydirmek ya da bir boynu hürriyete kavuşturmadır...” (Mâide-89)

وَلَا يَأْتَلُ أُولُو الْفَضْلِ مِنْكُمْ وَالسَّعَةِ أَنْ يُؤْتُوا أُولَى الْقُرْبَىٰ وَالْمَسَاكِينَ وَالْمُهَاجِرِينَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلْيَعْفُوا وَلْيَصْفَحُوا أَلَا تُحِبُّونَ أَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ

“İçinizden varlık ve servet sahibi kimseler yakınlarına, miskinlere ve Allah yolunda hicret edenlere (kendi mallarından bir şey) vermeyeceklerine yemin etmesinler. Onlar affetsinler, vazgeçip iyi muamelede bulunsunlar. Allah’ın sizi bağışlamasını arzu etmez misiniz? Allah, çok bağışlayandır, çok merhamet edendir.” (Nur-22)

مَا آفَاءَ اللَّهُ عَلَىٰ رَسُولِهِ مِنْ أَهْلِ الْقُرَىٰ فَلِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ وَلِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ كَيْ لَا يَكُونَ دُولَةً بَيْنَ الْأَغْنِيَاءِ مِنْكُمْ وَمَا آتَيْكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ

“Allah’ın, memleketlerin ahalisinden savaşılmaksızın Resule kazandırdığı mallar; Allah’a, Resule, onun yakınlarına, yetimlere, miskinlere ve sokakçocuklarına aittir. O mallar, içinizden yalnız zenginler arasında dolaşan bir servet (ve güç) hâline gelmesin diye (Allah böyle hükmetmiştir). Resul size ne verdiyse onu alın, neyi de size yasak ettiyse ondan vazgeçin. Allah’a karşı gelmekten sakının. Şüphesiz, Allah’ın azabı çetindir.” (Haşr-7)

25-) Derken, o iki kadından biri edeple yürüyerek ona geldi: Babam, dedi, bizim yerimize (hayvanları) sulamanın mükafatı için seni dâvet ediyor. Musa, ona gelip başından geçenleri anlatınca o: Korkma, o zalim toplumdun kurtuldun, dedi.

26-) İki kızdan biri: Babacığım! Onu ücretle tut. Çünkü ücretle istihdam edeceğin en hayırlı kimse, güçlü ve emin olandır, dedi.

Ayet, güçlü, yönetim kabiliyetine sahip ve emin olmayanların devlet idaresine seçilmemeleri ile ilgili güzel bir ders veriyor.

27-) Babaları dedi ki: Bana sekiz hac dönemi çalışmana karşılık şu iki kızından birini sana nikâhlamak istiyorum. Eğer ona tamamlarsan artık o kendinden olacaktır yani sana meşakkat vermek istemem. İnşallah beni salihlerden bulacaksın.

28-) Musa şöyle cevap verdi: Bu seninle benim aramdadır. Bu iki süreden hangisini doldurursam doldurayım, demek ki bana karşı düşmanlık olmayacak. Yani söylediklerimize Allah vekîldir.

29-) Sonunda Musa süreyi doldurup ailesi ile yola çıkınca, Tûr tarafından bir ateş sezdi. Ailesine: Siz (burada) bekleyin; ben bir ateş sezdim, belki oradan size bir haber yahut ısınmanız için bir ateş parçası getiririm, dedi.

30-) Oraya varınca, o mübarek yerdeki vâdinin sağ kıyısından, (oradaki) ağaç tarafından kendisine şöyle seslenildi: Ey Musa! Bil ki ben, âlemlerin Rabbi olan Allah’ım.

31-) “Asâmu at!” (diye seslenildi). Musa (attığı) asâyı cân gibi deprenir görünce, dönüp arkasına bakmadan kaçtı. “Ey Musa! Geri dön, korkma. Çünkü sen emniyette olanlardan-sın” diye (seslenildi).

32-) “Elini koynuna sok; hiçbir kötülüğü olmadan bembeyaz çıkacaktır yani korkudan açılan kanadını kendine çek. İşte bu ikisi Firavun’a ve onun ileri gelenlerine karşı Rabbin tarafından iki delildir. Çünkü onlar, yoldan sapmış fasık bir toplum idiler” (diye seslenildi).

33-) (Musa) dedi ki: Rabbim! Ben onlardan birini öldürmüştüm, beni katletmelerinden korkuyorum.

Bu ayette bulunan “beni katletmelerinden korkuyorum” ifadesi gerçek anlamda katletme değil, görevini yapmada etkisiz kılınma yani yalanlanma anlamına gelmektedir. Kasas 34. ayet bu anlamı vermektedir.

34-) Yani kardeşim Harun’un dili benimkinden daha fasihtir. Onu da beni tasdik eden bir yardımcı olarak benimle birlikte gönder. Zira beni yalanlamalarından korkuyorum..

35-) Allah buyurdu: Pazunu kardeşinle bağlayıp (kuvvetlendireceğiz) yani size öyle bir delil kılacağız ki, âyetlerimiz sayesinde onlar size ulaşamayacaklardır. Siz ve size uyanlar gâlip geleceksiniz.

36-) Musa onlara apaçık âyetlerimizle gelince: Bu, olsa olsa iftira edilmiş bir sihirdir önceki atalarımızdan böylesini işitmemiştik, dediler.

37-) Musa şöyle dedi: Rabbim, kendi katından kimin hidayet getirdiğini yani âkibet yurdunun kimin olacağını en iyi bilendir. Şüphesiz ki, zalimler iflâh olmazlar.

Yukarıdaki üç âyet Musa (a.s)ın âyetlerle geldiğini ve yalnız yüce Allah’tan indirilen vahyi tebliğ ettiğini apaçık göstermektedir. 35. âyette bulunan “...âyetlerimiz sayesinde onlar size ulaşamayacaklardır...” 36. âyette “...önceki atalarımızdan böylesini işitmemiştik...” 37. âyette ise, Musa (aleyhisselam) “Rabbim, kendi katından kimin hidayet getirdiğini...” sözü, Musa (a.s) ve sihirbazlar arasında bir sihir ve mucize yarışmasının değil, Allah’tan indirilen vahyin rivayet ve hurafeleri nasıl yutup yok ettiğini anlatıyor. Özellikle 36. âyette bulunan “...önceki atalarınızdan böyle bir şey işitmedik...” cümlesi, olayın ipler ve sopalar atmakla ilgili değil, söylenen, ilan edilen, duyurulan ve işitilen bir mesajla ilgili olduğunu göstermektedir.

38-) Firavun: Ey ileri gelenler! Sizin için benden başka bir ilâh bilmiyorum. Ey Hâmân! Haydi benim için çamur üzerine ateş yak (ve tuğla imal et), bana bir kule yap ki Musa’nın ilâhına ulaşayım çünkü onun yalancılardan olduğunu zannediyorum, dedi.

39-) O ve askerleri, yeryüzünde haksız yere kibirlik tasladılar ve bize döndürülmeyeceklerini sandılar.

40-) Biz de onu ve askerlerini yakalayıp denizde gömdük. Bak işte, zalimlerin sonu nasıl oldu!

41-) Onları, (Firavun ve ileri gelenlerini) ateşe çağırın önderler kıldık. Kıyamet günü onlar yardım görmeyeceklerdir.

42-) *Bu dünyada arkalarına lânet taktık, kıyamet gününde de kötülenmişler arasındadırlar.*

43-) *Andolsun biz, ilk toplumları yok ettikten sonra Musa'ya, - müzakere etsinler diye- insanlar için aydınlık yani hidayet ve rahmet olarak kitabı vermişizdir.*

44-) *Musa'ya emrimizi vahyettiğimiz sırada, sen batı yönünde değildin (o gaybi olaya) şahit olanlardan değildin.*

45-) *Bilakis biz nice medeniyetler inşâ ettik de, onların üzerinden uzun zamanlar geçti âyetlerimizi kendilerinden okuyarak öğrenmek üzere Medyen halkı arasında oturmuş da değilsin fakat (onları sana) gönderen biziz.*

46-) *Musa'ya seslendiğimiz zaman da, sen Tûr'un yanında değildin senden önce kendilerine uyarıcı gelmeyen bir kavmi uyarman için Rabbinden bir rahmet olarak (orada geçenleri sana bildirdik); umulur ki müzakere ederler.*

47-) *Bizzat kendi yaptıklarından dolayı başlarına bir musibet geldiğinde: Rabbimiz! Ne olurdu bize bir Resul gönderseydin de, âyetlerine tâbi olsaydık yani müminlerden olsaydık! diyecek olmasalardı (seni göndermezdik).*

Âyette bulunan “Rabbimiz! Ne olurdu bize bir Resul gönderseydin de, âyetlerine tâbi olsaydık yani müminlerden olsaydık!” bölümü çok önemlidir.

1-) Resul yani vahiy olmadan azap olmaz.

2-) Resuller sadece vahyi tebliğ ederler.

3-) Yüce Allah'tan indirilen ve Resulün dilinde hayat bulan vahiy tek kaynak kabul etmeyen din adamları gerçek mümin değillerdir.

48-) *Fakat onlara tarafımızdan o hak (Resul) gelince: “Musa'ya verilen gibi ona da verilmeli değil miydi?” dediler. Peki, daha önce Musa'ya verileni de inkar etmemişler miydi? “Birbirine arka çıkan iki sihir!” biz hepsini inkar ediyoruz demişlerdi.*

Kıraat Farklılığı

Âyette bulunan “سِحْرَانِ (iki sihir)” kelimesini, bazı kıraat imamları “سَاحِرَانِ (iki sihirbaz)” olarak okumuşlardır. O zaman âyetin meâli şöyle oluyor. “Fakat onlara tarafımızdan o hak (Resul) gelince: Musa'ya verileni de inkar etmemişler miydi? Birbirine arka çıkan iki sihirbaz” biz hepsini inkar ediyoruz, demişlerdi. İlk kıraate “iki sihir” ikinci kıraatte ise “iki sihirbaz” olarak okunmuştur. “İki sihirbaz” kıraati daha doğrudur. Çünkü Mısırlılar Musa ve Harun'a “iki sihirbaz” demişlerdi. (Tâhâ-63) Ama iki sihrin ne olduğunu çözmek kolay değildir.)

49-) *De ki: Eğer doğru söyleyenlerden iseniz, Allah'ın yanından bu ikisinden (bana ve Musa'ya inen kitaplardan) daha hidayet edici bir kitap getirin de ben ona tâbi olayım!*

50-) *Eğer senin bu davetine icabet etmezlerse, bil ki onlar, sırf arzularına tâbi oluyorlar. Allah'tan bir hidayet edici olmaksızın sadece kendi arzusuna tâbi olandan daha*

sapkın kim vardır! Elbette Allah (vahiy'den bağımsız olarak) zalim toplumu hidayete iletecek değildir.

51-) Andolsun ki biz, müzakere etsinler diye, yasayı birbiri ardınca ulaştırmışızdır.

Âyette bulunan “kavl” (söz) kelimesi, Kur’an’la ilgili değildir. Çünkü “kavl” (söz) kelimesi, vahiy için kullanılmamıştır. Kavl kelimesinin geçtiği âyetler. (Âli İmran- 147, 181; Tevbe- 30; Râd-10; Nahl- 86; Meryem- 34; Enbiya- 4; Hac- 30; Müminun-68; Nur- 51; Kasas- 51; Sebe- 31; Zümer-18; Mücadele-1; Mumtehine- 4; Mülk-13) Dolayısıyla bu âyette geçen “kavl” (söz) Daha önceki Nebi ve Resullere kavimleri tarafından söylenen ibretlik sözlerdir. Burada anlatılmak istenen gerçek ve verilmek istenen ders şudur. “Ey Mekke müşrikleri! Daha önceki Resullere söylenen ile sizin bu Resulümüze yani Muhammed (a.s) a söyledikleriniz arasında bir fark yoktur. İşte daha önce gönderdiğimiz Resullere söylenen sözlerin ne olduğunu size ulaştırdık, ibret almaz mısınız, bunu kabul etmeniz gerekmez mi? Daha önceki ümmetlerde iman etmeyenleri değil, iman edenleri kendinize örnek alın, nankör olmayın! demek istenmiştir. İkincisi, âyette geçen “kavl” den maksat “yasa” dır. Yani yüce Allah’ın başlangıçta var etmiş olduğu yaratılış yasasıdır.

52-) Ondan (Kur’an’dan) önce kendilerine kitap verdiklerimiz, ona da iman ederler.

53-) Onlara (Kur’an) okunduğu zaman: Ona iman ettik. Çünkü o Rabbimizden gelmiş haktır. Esasen biz daha önce de Müslüman idik, derler.

54-) İşte onlara, sabretmelerinden ötürü, mükâfatları iki defa verilecektir. Bunlar kötülüğü güzellekle savanlar ve kendilerine verdiğimiz rızıktan infak edenlerdir.

55-) Onlar, boş söz işittikleri zaman ondan yüz çevirirler yani bizim amellerimiz bize, sizin amellerinizde sizedir. Size selam olsun. Biz cahilleri aramıyoruz, derler.

Kur’an’ın dilinde ve dininde cehalet, ilim tahsil etmemekle ilgili bir şey değildir. İnanç, ahlak, karakter ve hareketlerle ilgili bir durumdur. Bu konularda dengesiz olan cahildir. Âyetin son cümlesini anlatan güzel bir söz vardır. “Cahille sohbeti kestim”

56-) Sen sevdiğini hidayete erdiremezsin fakat Allah dileyene (vahiy’le) hidayet eder ve hidayete erenleri en iyi O bilir.

57-) “Biz seninle beraber hidâyete (Kur’an’a) tâbi olursak, yerimizden atılırız” dediler. Biz onları, kendimizden bir rızık olarak her şeyin ürünlerinin bol olarak toplanıp getirildiği, onları dokunulmaz emniyetli bir yere yerleştirmedik mi? Fakat onların çoğu bilmiyorlar.

58-) Biz, bolluk içinde şırmamış nice memleketi yok etmişizdir. İşte meskenleri! Kendilerinden sonra oralarda pek az oturulabilmiştir yani onlara biz vâris olmuşuzdur.

59-) Rabbin, kendilerine âyetlerimizi tilâvet eden bir Resul’ü memleketlerin ana merkezine çıkarmadıkça, o memleketleri yok edici değildir yani biz ancak halkı zalim olan memleketleri yok etmişizdir.

Kur’an’da tilâvet yüce Allah ve Resul bağlamında kullanılmıştır. Tilâvet Nebi bağlamında geçmez. Âyette bulunan “Rabbin, kendilerine âyetlerimizi tilâvet eden

bir Resul'ü memleketlerin ana merkezine göndermedikçe, o memleketleri yok edici değildir" cümlesi, Resul'ün sadece vahyi tebliğ ettiğini ve yalnız vahyi duyurduğuna en güzel bir delildir.

İkincisi, tilâvet rastgele üstün körü okuma anlamında değil, bilinçli ve şuurlu yani akıl ve zihinle farkında olarak okumaktır. Dolayısıyla karşıdaki insan ne söylendiğini bilmiyorsa bu tilâvet olmaz. Roman okur gibi Kur'an okunmaz. Kur'an akılla okunacak bir kitaptır. Dil ile değil. Aslında "tilavet" sergilenen bir tiyatro oyunu gibi yapılacak bir şeydir. Yani tilavet yapıldığı zaman iman etmeyi, tasdiklemeyi, karşı gelmeyi, itiraz etmeyi ve tartışmayı beraberinde getirmeyi gerekli kılıyor. Bunlar olmuyorsa tilavet olmaz. Aslında "tilavet" sergilenen bir tiyatro oyunu bir sinema sahnesi gibidir. Yani Kur'an tilaveti yapıldığı zaman, beraberinde itaat ve isyanı, itiraz ve mücadeleyi, tartışma ve ayrışmayı getirmesi gerekiyor. Bunlar olmuyorsa, tilavet gerçekleşmiş olmaz. Dolayısıyla tilavet, muhatapların ne demek istendiğini tam olarak anladıkları ve kavradıkları bir okuyuştur.

60-) Size verilen şeyler, dünya hayatının metaı ve zinetidir. Allah'ın yanında olanlar daha hayırlı ve bâkidir. Hâla aklınızı kullanmayacak mısınız?

61-) Şu halde sadece kendisine güzel bir vaadde bulunduğumuz kimse -ki ona mutlaka kavuşacaktır-, (sırf) dünya hayatının geçici metaıyla faydalandırdığımız, sonra kıyamet gününde (hesaba çekilmek için) hazır bulunanlardan olan kimse gibi olur mu?

62-) O gün Allah onlara seslenecek: Benim ortaklarım olduklarını iddia ettikleriniz hani nerede? diyecektir.

63-) O gün aleyhlerinde yasa gerçekleşmiş olanlar: Rabbimiz! Şunlar (iftira ve yalanlarla) şaşırttığımız kimselerdir. Biz nasıl şaşırdıysak onları da öylece şaşırttık. (Onların suçlarından) uzak olduğumuzu sana arzederiz. Onlar bize kulluk etmiyorlardı, derler.

64-) "Allah'a şirk koştuğunuz ortaklarınızı çağırın!" denilir, onlar da çağırırlar; fakat kendilerine cevap vermezler ve (karşılarında) azabı görürler. Ne olurdu (dünyada iken vahyin) hidayetinde erselerdi!

65-) O gün Allah onlara seslenecek: Resullere ne cevap verdiniz? diyecektir.

66-) İşte o gün bütün haberler onlara kör olmuştur. Onlar birbirlerini de soramayacaklardır.

67-) Fakat tevbe eden yani iman edip salih amel işleyen kimseye gelince, onun kurtuluşu erenler arasında olması kesindir.

68-) Rabbin, dilediğini yaratır ve seçer. Onların seçim hakkı yoktur. Allah sübhandır yani onların şirk koştuklarından yücedir.

69-) Rabbin, onların, göğüslerinde gizlediklerini ve açığa vurduklarını da bilir.

70-) İşte O, Allah'tır. O'ndan başka ilâh yoktur. İlkinde de, sonunda da hamd O'nundur. Hüküm de O'nundur ve O'na döndürüleceksiniz.

Ayetin içinde bulunan cümleye, "Dünyada da ahirette de hamd O'nundur..." gibi bir manada verilmiştir.

71-) De ki: Eğer Allah üzerinizde geceyi ta kıyamet gününe kadar aralıksız devam ettirse, Allah'tan başka size ışık getirecek ilâh kimdir? Hâla işitmeyecek misiniz?

72-) De ki: Eğer Allah üzerinizde gündüzü ta kıyamet gününe kadar aralıksız devam ettirse, Allah'tan başka, istirahat edeceğiniz geceyi size getirecek ilâh kimdir? Hâla görmeyecek misiniz?

73-) Dinlenesiniz ve diğerinde de O'nun faziletinden rızkınızı arayasınız ve şükredesiniz diye (Allah) rahmetinin gereği sizin için gece ve gündüz kılmıştır.

74-) O gün Allah onlara seslenecek: Benim ortaklarım olduklarını iddia ettikleriniz hani nerede? diyecektir.

75-) O gün her ümmetten bir şahit çıkarır, (kâfirlere): Delilinizi getirin! deriz. O zaman hakkın tamamen Allah'a ait olduğunu bilirler yani iftira ettikleri şeyler kendilerinden kaybolup gitmiştir.

76-) Karun, Musa'nın kavminden idi de, onlara karşı azgınlık etmişti. Biz ona öyle hazineler vermiştik ki, anahtarlarını güçlü kuvvetli bir topluluk zor taşırdı. Kavmi ona "Şımarma! Şüphesiz ki Allah şımaranları sevmez." demişti.

77-) Allah'ın sana verdiğinden (O'nun yolunda infak ederek) ahiret yurdunu ara ve dünyadan da nasibini unutma. Yani Allah'ın sana olan güzel ihsanı gibi, sen de (insanlara) güzellik et. Yeryüzünde bozgunculuk yapma. Şüphesiz ki Allah, bozguncuları sevmez.

78-) Karun ise: O (servet) bana ancak kendimde bulunan ilim sayesinde verildi, demişti. Bilmiyor muydu ki Allah, kendinden önceki toplumlardan, ondan daha kuvvetli, ondan daha çok taraftarı olan kimseleri yok etmişti. Suçluların günahları sorulmaz.

79-) Derken, Karun, ziyneti (ve ihtişamı) içinde kavminin karşısına çıktı. Dünya hayatını isteyenler: Keşke Karun'a verilenin misli bizim de olsaydı; doğrusu o çok azim bir zenginliğin sahibidir, dediler.

80-) Kendilerine ilim verilmiş olanlar ise şöyle dediler: Yazıklar olsun size! İman edip yani salih ameller işleyenler için Allah'ın sevabı daha hayırlıdır. Fakat ona da ancak sabredenler kavuşabilir.

81-) Nihayet biz, onu da, sarayını da yerin dibine geçirdik yani Allah'a karşı kendisine yardım edecek bir birliği olmadığı gibi, o, kendini savunup kurtarabilecek kimselerden de değildi.

82-) Daha dün onun yerinde olmayı temenni edenler: Demek ki, Allah rızkı, kullarından dilediğine bol olarak seriyor, dilediğine de belli bir ölçüde veriyor. Şayet Allah bize minnet etmeseydi, bizi de yerin dibine geçirirdi. Kâfirler iflâh olmazmış! demeye başladılar.

83-) İşte ahiret yurdu! Biz onu yerde yücelik istemeyen yani bozgunculuk peşinde koşmayan kimselere veririz. Âkibet, bilinç sahiplerininindir.

84-) *Kim bir güzellikle gelirse ona bundan daha hayırlısı vardır ve kim bir kötülükle gelirse, o kötülükleri işleyenler, ancak yaptıkları kötülükler kadar ceza görürler.*

85-) *Kur'an'ı (tilâvet etmeyi ve tebliğ etmeyi) sana farz kılan Allah, elbette seni (yine) dönülecek yere döndürecektir. De ki: Rabbim, kimin hidayetle geldiğini ve kimin apaçık bir sapkınlık içinde olduğunu en iyi bilendir.*

86-) *Sen, bu Kitab'ın sana vahyedileceğini ummuyordun. (Bu) ancak Rabbinden bir rahmet (olarak gelmiş)tir. O halde sakın kâfirlere arka çıkma!*

87-) *Allah'ın âyetleri sana indirildikten sonra, artık sakın onlar seni bu âyetlerden engellemesinler yani yalnız Rabbine davet et sakın müşriklerden olmayasın!*

88-) *Allah ile birlikte başka bir ilâha davet etme! O'ndan başka ilâh yoktur. O'nun zâtından başka her şey yok olacaktır. Hüküm O'nundur ve siz ancak O'na döndürüleceksiniz.*

Son iki âyette, din ve hüküm olarak yüce Allah'ın indirdiği vahiy'den başka bütün rivayet ve icthadların yani mezheplerin şirk olduğu açık olarak ortaya konmaktadır. Hem de başta Nebi (a.s.) olmak üzere iman edenlerin tümü uyarılmaktadır.

İSRA SURESİ

111 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1-) Bir gece, kendisine âyetlerimizden bir kısmını gösterelim diye kulunu Mescid-i Harâm'dan, çevresini mübarek kıldığımız Mescid-i Aksâ'ya götüren Allah noksan sıfatlardan münezzehtir; O, işitendir, görendir.

2-) Yani biz, Musa'ya kitabı verdik ve İsrailoğullarına: “Benden başkasını vekil edinmeyin” diyerek bu kitabı bir hidayet kıldık.

3-) (Musa) Nuh ile birlikte (gemide) taşıdığımız kimselerin zürriyetindendi! Şunu bilin ki (Musa), şükreden bir kul idi.

İsra Birinci Âyet Kimin Hakkındadır?

Bu konuda iki ihtimal ön plana çıkıyor. “Bir kısım âyetlerimizi kendisine göstermek için, kulunu bir gece Mescid-i Haram'dan, çevresini mübarek kıldığımız Mescid-i Aksâ'ya yürüten O (Allah) yücedir. Şüphesiz O, işitendir, görendir. Evet bu gizli gece yürüyüşünü yapan Muhammed (a.s) mı yoksa Musa (a.s) mı? İsra birinci âyet Nebi (a.s) a atfedilen Miraç hadisesi için Kur'an'da delil gösterilen tek âyettir. Her konuda olduğu gibi, bu konuda da maalesef ön yargılı çeviriler ve meallendirmeler bizi yanlış sonuçlara ulaştırıyor. Bu âyette miraç hadisesi gibi bir olaydan bahsedilmemekle beraber anlatılan olayın son Nebi ile yakından uzaktan bir alakası yoktur. Söz konusu gece gizli yürüyüşün Kâbe, Mekke ve Kudüs'le de bir alakası yoktur. Geleneksel din adamlarının miraç olarak inandıkları bu gece yürüyüşü Musa (a.s) a aittir. Tarafli ve geleneksel ön kabullerden arınmış olarak bu âyetin bağlam ve bütünlüğüne bir bakalım. Âyette geçen “bir kısım” “âyât”(âyetler) “abdihi” (kulunu), “leylen” (gece), mescidi haram, “esra”(gece gizli yürüyüş), “bérakné” mübarek kıldığımız),” mescidi aksa” tabirleri aklımızda kalsın. “Yani Musa'ya kitap verdik ve “Benden başka (yanımda-astımda-yöremde) vekil edinmeyin” diye onu İsrailoğullarına hidayet edici kıldık”(İsra-2) İsra ikinci âyetin başında bulunan “ve” edatı, “yani” anlamına gelmektedir. Dolayısıyla ikinci âyet birinci âyetin devamıdır. Bu âyette Musa (a.s) dan söz ediliyor ve eğer birinci âyetteki gerçekten Muhammed (a.s) ise o âyet bağlam ve bütünlükten kopuyor ve tek başına kalıyor. Bu Kur'an'da başka yerde görmediğimiz bir durumdur. “(Musa) Nuh ile birlikte taşıttığımız kimselerin zürriyetindendi; o şükreden bir kuldu”(İsra-3) Gördüğümüz gibi bu âyetteki “abdihi” (kulunu) kelimesi de Musa (a.s) için kullanılıyor.

İsra 4.âyetten itibaren İsrailoğulları ile ilgili kıssa anlatılmaya devam ediliyor. Kur'an'ı açıp okuyun; konu tamamen Allah'ın Resülü Musa ve İsrailoğulları ile ilgilidir. Şimdi Musa (a.s) ile ilgili Neml suresindeki âyetlere yakından bakalım. "Hani Musa ailesine: Şüphesiz ben bir ateş sezdim demişti. Size ondan ya bir haber veya ısınmanız için bir kor ateş getireceğim" (Neml-7) Musa (a.s) ın bu gece yürüyüşünü hepimiz biliyoruz. Ve Musa(a.s) ateşe doğru yaklaşır. Âlemlerin Rabbi olan yüce Allah Kur'an'da başka hiçbir yerle irtibatı olmayan ve çözülemeyen bir âyeti (İsra-1) gönderip de oradaki gece yürüyüşünü eksik ve açıklamaksızın bırakır mı? "Oraya geldiğinde şöyle seslenildi: Ateşin bulunduğu yerdeki ve çevresindekiler mübarek kılınmıştır! Âlemlerin Rabbi olan Allah eksikliklerden münezzehtir!"(Neml-8) "Ateşin bulunduğu yer ve çevresindekilerin mübarek kılınması" tabirini İsra 1.âyet ile bağdaştıramaz mıyız? İsra 1.âyette bulunan "mübarek kılınan" yerle burası aynı olamaz mı? Konu zaten Musa (a.s) değil mi? "Ey Musa! Gerçekten ben Aziz, Hakim olan Allah'ım" (Neml-9) Musa risâletle görevlendiriliyor. Ateşin başında ilk defa vahye muhatap oluyor ve dolayısıyla o çevre kutsal bir hale geliyor. "Yani asanı bırak! Derken onu çevik bir yılan gibi çalkanıp kıvranır görünce arkasına bakmadan dönüp kaçtı. Ey Musa! Korkma! Çünkü Resuller benim huzurunda korkmaz. Ancak zulmeden, sonra yaptığı kötülüğün yerine güzellik yapan olursa ona karşı da ben Ğafur'um, Rahim olanım" (Neml-10,11) Gördüğümüz gibi burada Musa'ya bir âyet öğretiliyor. Asa-yılan ayetini daha sonra Firavun karşısında kullanacak olan elçiye talim ettiriliyor. Âyet gösteriliyor ve Musa (a.s) korkuyla arkasına bile bakmadan kaçmaya kalkıyor.

"Bir de elini koynuna sok. Bembeyaz, kusursuz çıksın. Firavun ve kavmine dokuz âyetten biri olarak. Çünkü onlar fasık bir toplum oldular" (Neml-12) Ve ikinci bir ayet ile âyetler çoğalıyor. Allah İsrailoğullarına delillendireceği ayetlerin bir kısmını bu gece yürüyüşü esnasında kulu Musa'ya gösteriyor. İsra 1.âyette geçen kelimeleri tekrar gözden geçirelim. Gösterilecek bir kısım âyetler ortaya çıktı. Kulun Musa olduğu ortaya çıktı. Gece yürüyüşünü kimin yaptığı ortaya çıktı. Mübarek kılınan yerin ateş ve çevresi olduğu ortaya çıktı. Mescidin memleket, vatan, yer, mahal manasında kullanıldığı ortaya çıktı. Şimdi geriye "mescidi haram" ve "mescidi aksa" tamlamaları kaldı. Mescidi haram toplumun merkezi yeri. Bu durumda sıldan gurbete bir gece yolculuğu söz konusu oluyor. Çünkü "aksa" uzak anlamına geldiğine göre Mescid-i aksa ne olur? Görüldüğü gibi İsra suresinin başında Musa (a.s) ın vahiy aldığı gece yürüyüşü anlatılmıştır. Muhammed (a.s) ın Allah'tan vahiy alışının anlatıldığı Necm suresi gibi. En doğrusunu Allah bilir. Yani demek istediğimiz, konu kültürel temayüllere takılmadan değerlendirilmelidir. Dolayısıyla mescid-i haramın herkes için farklı olabileceğini söyleyebiliriz. Zaten Yunus suresi 87. âyet de bunu gösteriyor.

İkinci ihtimal, Mescid-i Aksa Mekke'nin dış mahallelerinde bulunan ufak bir mescittir. Allah Resulu Mescid-i Haramdan Mekke'nin dışında bulunan Mescid-i Aksa'ya götürülmüştür. Yani iki ihtimalde de, İsra birinci âyette bulunan Mescid-i Aksa'nın Kudüs'te bulunan "Mescidi Aksa" ile hiçbir ilişkisi yoktur. Çünkü Kudüs'te bulunan Mescid-i Aksa, Emevi halifesi (685-705) Ebü'l-Velid Abdülmelik b. Mervân b. el-Hakem (ö.86/705) tarafından inşa edilmiştir. İsmi de o koymuştur.

Zaten Allah Resulunun Mekke'de bulunan Mescid-i Haram'dan, Kudüs'te bulunan Mescid-i Aksa'ya bir anda gidip gelmesi mümkün değildir. Çünkü bu seyahat yaratılış yasasına aykırıdır.

4-) *Biz, kitap'ta İsrailoğullarına: Sizler, yeryüzünde iki defa bozgunculuk çıkaracaksınız ve azgınlık derecesinde (Allah'a karşı batıl) bi yüceliğe kapılacaksınız, diye hükmettik.*

5-) *Bunlardan ilkinin zamanı gelince, üzerinize güçlü şiddetli kullarımızı çıkardık. Bunlar, evlerin arasında dolaşarak (sizi) aradılar yani bu, yerine getirilmiş bir yasa idi.*

6-) *Sonra onlara karşı size tekrar (galibiyet ve zafer) verdik yani servet ve oğullarla gücünüzü arttırdık ve sayınızı daha da çoğalttık.*

7-) *Eğer güzellik ederseniz kendinize etmiş ve kötülük ederseniz yine kendinize etmiş olursunuz. Artık diğer cezalandırma zamanı gelince, yüzünüzü kara etsinler yani daha önce girdikleri gibi yine Mescid'e girsinler ve ellerine geçirdikleri her şeyi büsbütün tahrip etsinler (diye, başınıza yine düşmanlarınızı musallat ettik).*

8-) *Belki Rabbiniz size merhamet eder siz eğer yine (bozgunculuğa) dönerseniz, biz de sizi yine cezalandırırız. Biz cehennemi kâfirler için bir hapishane yaptık.*

9-) *Şüphesiz ki bu Kur'an tek doğru yola hidayet eder yani salih amellerde bulunan müminlere, kendileri için büyük bir mükâfat olduğunu müjdeler.*

10-) *Ahirete iman etmeyenlere gelince, onlar için de elem verici bir azap hazırlamışızdır.*

11-) *İnsan hayrı istediği kadar şerri de ister. İnsan pek acelecidir!*

12-) *Biz, geceyi ve gündüzü iki delil kıldık. Nitekim, Rabbinizin nimetlerini araştırmamız, ayrıca, yılların sayı ve hesabını bilmeniz için gecenin karanlığını silip (yerine, eşyayı) aydınlatan gündüzün aydınlığını getirdik, biz, her şeyi açık açık detaylandırdık.*

13-) *Biz, her insanın amelini- kaderini kendi boynuna bağladık yani insan için kıyamet gününde, açılmış olarak (yaptıklarını) önüne neşredilecek bir kitap çıkarırız.*

14-) *Kitabını oku! Bugün hesap sorucu olarak kendi nefsin sana yeter.*

15-) *Kim (vahyin) hidayet yolunu seçerse, ancak kendini hidayete iletmiş olur kim de (vahyin hidayetinden) saparsa, kendi aleyhine sapmış olur yani hiçbir günahkâr, başkasının günah yükünü üstlenmez. Biz, bir Resul çıkarmadıkça (kimseye) azap edecek değiliz.*

Tebliğ kavramı, Kur'an'da vahiy ve Resul bağlamında kullanılır. Aslında vahyin kendisi hem beyan'dır hemde belâğ'dır. "Resul göndermeden azap etmeyiz" demek, vahiy göndermeden azap etmeyiz demektir. Resul ile vahiy aynı şeydir. Tebliğ, Nebi bağlamında kullanılmaz.

16-) *Bir ülkeyi yok etmek istediğimizde, o ülkenin zenginlik sebebiyle şırmamış elebaşlarına (salih amellerde bulunmalarını) emrederiz; buna rağmen onlar orada fasıklık yaparlar. Böylece o ülkenin üzerine yasa gerçekleşmiş olur. Biz de orayı darmadağın ederiz.*

"Toplumlara egemen olmak isteyen nüfuzlu ve seçkin tabaka, halkları kendi amaçları doğrultusunda istediği gibi şekillendirebilmektedir.

Algı yönetimi ve manipülasyon yöntemi ile gerçek bir bilgi, içeriğinden koparılarak yeni bir içerikle kitlelere sunulabilmektedir. Gerçeği kendilerinin istedikleri bakış açısıyla görmeleri istenir. Böylece insanların uyanması ve gerçekleri görmesi toplumun üst tabakası tarafından engellenmiş olur. Bu geçmişten günümüze kadar çok değişmeden gelen bir durumdur. Kitleleri kendi çıkarları doğrultusunda yönlendirmeye kalkışanlar, toplumdan topluma, coğrafyadan coğrafyaya ve kültürden kültüre farklı isimler ve sıfatlarla anılsa da icra ettikleri görev açısından hep aynı kalmışlardır. Kur'an toplumlarda bu işi üstlenenlere "mütref, mele' ve müstekbir" demektedir."

17-) Nuh'tan sonraki asırlarda nicelerini yok ettik, kullarının günahlarını bilen ve gören olarak Rabbin yeter.

Basir, gizli açık, her şeyi en iyi şekilde gören, aydınlıkta ve karanlıkta, küçük ve büyük her şeyi, bütün özellikleriyle idrak eden" demektir. Yüce Allah'ın görmesini engelleyecek, idrakini perdeleyecek hiçbir kusur veya sınır yoktur. Herkesin gizli yada açık yaptığı ve yapacağı her şeyi bilen, işiten ve sırrına vakıf olandır.

18-) Her kim bu acele geçen (dünyayı) isterse ona, dilediğimiz kimseye dilediğimiz kadarını dünyada hemen verir, sonra da onu, kınanmış ve kovulmuş olarak gireceği cehennemeye sokarız.

19-) Kim de ahireti ister ve bir mümin olarak ona yaraşır bir emek ile çalışırsa, işte bunların çalışmaları şükre şayan görülmüştür.

20-) Hepsine, onlara da bunlara da (dünyayı isteyenlere de ahireti isteyenlere de) Rabbinin vergisinden (istediklerini önlerine) sereriz yani Rabbinin vergisi (kullarına) kısıtlanmış değildir.

21-) Bir bak, biz insanların kimini kiminden nasıl farklı kılmışızdır. Elbette ki âhret, dereceler ve üstünlük bakımından daha büyüktür.

22-) Sakın Allah ile beraber bir ilâh edinme! Sonra kınanmış ve kendi başına terkedilmiş olarak oturur kalırsın.

23-) Rabbin, sadece kendisine kulluk etmenizi ve ana-babaya da güzellikle davranmanızı kesin bir şekilde karara bağladı. Onlardan biri veya her ikisi senin yanında büyüklük çağına ulaşırsa, kendilerine "öf!" bile deme ve onları azarlama yani her ikisine de güzel söz söyle.

24-) Onları merhametten gelen alçakgönüllülük kanatlarını üzerlerine ger yani "Rabbim! Küçüklüğümde onlar beni nasıl terbiye edip büyütmüşlerse, şimdi de sen onlara (öyle) merhamet et!" de.

25-) Rabbiniz içinizde olanı çok iyi bilir. Eğer salih olursanız, şunu bilin ki Allah, boyun bükerek (vahye) yönelenlere karşı bağışlayandır.

26-) Akrabaya, yoksula, yol evladına (sokak çocuğuna) hakkını ver ve gereksiz yere de saçıp savurma.

27-) Zira böylesine saçıp savuranlar şeytanların kardeşleri olmuşlardır. Şeytan ise Rabbine karşı çok nankördür.

28-) (Eğer elinin dar olması sebebiyle) Rabbinden umduğun bir rahmeti, beklerken o hak sahiplerine şimdilik ilgi gösteremiyorsan, hiç olmazsa onlara gönül alıcı bir söz söyle.

29-) Sakın elini boynuna kilitleyip asma onu büsbütün de açıp saçma. Sonra (bakmakla yükümlü olduğun kimseler tarafından) kınanmış pişman bir durumda oturur kalırsın.

30-) Rabbin rızıkı dilediğine bol verir, dilediğine ölçülü olarak verir. Şüphesiz ki O, kullarından haberdar olandır, onları görendir.

31-) Geçim endişesi ile evlatlıklarınızı katletmeyin (onları telef etmeyin - sokağa atmayın). Onları da, sizi de biz rızıklandırıyoruz. Onların katli (sokağa atılması) gerçekten büyük bir suçtur.

32-) Zinaya yaklaşmayın. Zira o, bir ahlaksızlıktır ve kötü bir yoldur.

Zina, Mekke'de inen surelerde genel bir anlama sahipken, Medine'de inen surelerde ise özel bir anlam kazanmıştır. Yani Mekke her türlü hak ihlalinin, tecavüzün, insan hak ve hürriyetine aykırı eylemin zina anlamına geldiğini görüyoruz. Zina başta insan ve hayvan haklarına, doğal çevreye, özellikle zayıf görünen dul, fakir, miskin ve yetimlerin haklarına tecavüz anlamına gelmektedir. Çünkü Mekke'de inen âyetlerde genellikle inanç ve ahlakla ilgili ilkeler nazil olmuştur. Mekke'de inen surelerin hiçbirinde nikah, evlenme, boşanma ve aile ilişkileri ile ilgili tek bir âyet mevcut değildir. Mekke'de inen surelerde geçen zina, her türlü ahlaksızlık, insan haklarına tecavüz, şirk, kibir, zorbalık, hırsızlık, yetim malı yemek, dine baskı yapmak, adam kayırmak, yolsuzluk, adam öldürmek gibi anlamlara gelmektedir. Bu konuda Mekke'de inen İsra 32 ve Furkan 68. âyet çok önemlidir. Her iki âyette de cinayetten sonra zina kavramı kullanılmıştır. Yoksa bilinen anlamda zina, şirk ve adam öldürmek kadar ağır bir günah değildir. Mekke'de inen Furkan 68. âyet, şirk ve adam öldürmeyi zina olarak ortaya koyuyor. İsra süresinde ise, zina, anne- babaya karşı gelme, akrabaya, yetime ve miskine hakkını vermeme, malı saçıp savurma, cimrilik yapma, evlatlıkları sokağa atma yani katletme, Allahın haram kıldığı cana kıyma, yetim malına haksız yoldan yaklaşma, tartıda ve ölçüde doğru olmama, insanın bilmediği şeylerin peşinde koşması, kibir gibi eylemlerle beraber anılmıştır.

Mekke'de inen âyetlerde zina ile ilgili hiçbir cezanın olmaması da bunu gösteriyor. Mekke'de iman edenler kelle koltukta mücadele eder iken yani Kur'an'a iman etmenin bedeli ölüm iken, zina gibi bir amelden insanları sakındırmaya çalışmak akıl ve mantığın zorlandığı bir durumdur. Dolayısıyla Mekke'de inen surelerde zina, gayri meşru cinsel ilişkiden daha çok ahlaki yozlaşma ile ilgili bir kavramdır. Yani zina, her türlü ahlaksızlık, hak ve hukuka tecavüzün adı oluyor.

33-) Haklı bir sebep olmadıkça Allah'ın haram kıldığı cana kıymayın. Bir kimse zulmen öldürülürse, onun velisine (hakkını alması için) yetki verdik. Ancak bu veli de kısasta ileri gitmesin. Zaten (kendisine bu yetki verilmeyle) ona, (gereken) yardım yapılmıştır.

34-) Yetimin malına, olgunluk çağına erişinceye kadar, ancak en güzel bir şekilde yaklaşın yani ahdinize vefa gösterin. Çünkü ahid, sorumluluğu gerektirir.

35-) Ölçtüğünüz zaman tastamam ölçün yani doğru terazi ile tartın. Bu, daha hayırlı ve daha güzel bir sonuçtur.

Yukarıda bulunan beş ayet iman edenler bağlamında değil, müşrikler bağlamında inmişlerdir. Çünkü iman edenler Mekke’de kelle koltukta kahramanca bir imana sahip idiler. Böyle hataları işlemeleri mümkün değildi. Büyük çoğunluğu fakir fukara, garip gureba idiler. Fakat ayetlerin mesajı evrenseldir. Yani kıyamet gününe kadar gelecek insanları ilgilendiriyor.

36-) Hakkında ilmin bulunmayan şeyin ardına düşme. Çünkü kulak, göz ve gönül, bunların hepsi ondan sorumludur.

37-) Yerde böbürlenerek yürüme! Çünkü sen ne yeri yarabilir ne de boyca dağlara erişebilirsin.

38-) Kötü olan bütün bunlar Rabbinin yanında sevilmeyen şeylerdir.

39-) (Ey Nebi!) İşte bunlar, Rabbinin sana vahyettiği hikmetlerdir yani sakın Allah ile birlikte başka ilâh edinme; sonra kınanmış ve (Allah’ın rahmetinden) uzaklaştırılmış olarak cehenneme atılırsın.

40-) Rabbiniz, erkek çocukları sizin için ayırdı da kendisi de meleklerden kız çocuklar mı edindi! Gerçekten siz, (vebali) çok azim bir söz söylüyorsunuz.

41-) Andolsun ki biz, müzakere etmeleri için bu Kur’an’da (çeşitli ikaz ve ihtarları) türlü şekillerde detaylı olarak anlattık. Fakat bu, onların ancak kaçış ve nefretlerini arttırmaktan başka hiçbir işe yaramadı.

42-) De ki: Eğer söyledikleri gibi Allah ile birlikte başka ilâhlar bulunsaydı, o takdirde bunlar, Arş’in sahibi olan Allah’a ulaşmak için yol arayacaklardı.

Kıraat Farklılığı

Âyette bulunan “كَمَا يَقُولُونَ” (söyledikleri gibi) kelimesi, “كَمَا تَقُولُونَ” ((Ey müşrikler!) söylediğiniz gibi) olarak da okunmuştur. Bu okuyuşa göre âyetin meâli şöyle oluyor. “De ki: (Ey müşrikler!) Eğer söylediğiniz gibi Allah ile birlikte başka ilâhlar bulunsaydı, o takdirde bunlar, Arş’in sahibi olan Allah’a ulaşmak için yol arayacaklardı. Yani “onu yenip yerine geçmek için” demek isteniyor. Birinci okuyuş müşriklerin giyabında ifade edilirken, ikinci okuyuş müşriklerin yüzüne karşı yapılıyor. İkinci okuyuş daha etkili oluyor.

Sanal ilahlar vahiy sayesinde yerlerinden edilmiş olabilirler, fakat gökyüzü insanlara kutsalı anımsatma gücünü hiçbir zaman yitirmedi. Yükseklik tanrısallığın mitlere dayalı simgesi (Paleolitik ruhsallığın yadigarı) olarak kalmıştır. Mitolojide ve gizemcilikte (mistisizm) erkeklerle kadınlar düzenli aralıklarla gökyüzüne ulaşır, göğe yükselme öykülerini yaşamalarını sağlayacak ve daha “yüksek” bir bilince “yükselmek” için kendinden geçme ayinleri ve yöntemleri tasarlar. Sufiler, Allah’ın arşına ulaşana dek göğün çeşitli katlarına çıktıklarını iddia ederler. Yoga yapanların havada uçtuğu, gizemcilerin (mistik) havaya yükseldiği, insanlar gökyüzünün temsil ettiği aşkınlık deneyimini edinmeye can atarak insana özgü zayıflıklardan kurtulacaklarını ve onun ötesine geçebileceklerini düşünmüşlerdir. Mitolojide dağların kutsal kabul edilmesinin

altında bu yatar: Yer ile göğün ortasındaki dağlar Musa (a.s) gibi Resullerin Allah ile görüşebildikleri yerlerdi. Uçuş ve göğe yükselişle ilgili, aşkınlık deneyimi yaşama ve insan olmanın baskılarından kurtulma konusundaki evrensel isteği dile getiren mitler bütün kültürlerde görülür.

43-) Allah, onların söyledikleri şeylerden münezzehtir; son derece yücedir, büyüktür.

44-) Yedi gök, yer ve bunlarda bulunan herkes O'nu tespih eder yani O'nu hamd ile tespih etmeyen hiçbir şey yoktur. Siz, onların tespihini anlayamazsınız. O, halimdir, bağışlayandır.

Tespih: Yaratılan her şeyin üzerine düşen görevi yerine getirmesi anlamına geliyor. Yani yüce Allah'ın ona yüklemiş olduğu görevi aksatmadan yerine getirir. Kanun ve yasası demektir. Ancak insan hariçtir. Çünkü insan sınama gereği özgür bir iradeye sahip kılınmıştır. Fakat insanın akıl ve iradesi hariç bütün azaları yaratılış yasası gereği Yüce Allah'ı tesbih ederler. Yani hayatı boyunca insana destek olurlar.

45-) Biz, Kur'an okuduğun zaman, seninle ahirete inanmayanların arasına korunaklı bir örtü kılabiliriz.

46-) Onu anlamamaları için kalplerine bir kapalılık ve kulaklarına bir ağırlık kılabiliriz. Sen, Kur'an'da Rabbinin birliğini zikrettiğinde onlar, nefret eder bir vaziyette, gerisin geri dönüp giderler.

Yüce Allah anlak iş görmez. Ayette geçen şeyler yaratılış yasası ile ilgilidir. Yani Yüce Allah ezelde böyle bir yasa koymuştur. Yoksa Allah vahiyden bağımsız olarak hiç kimsenin kalbini mühürlemez.

47-) Biz, onların seni dinlerken ne maksatla dinlediklerini yani kendi aralarında fısıldaşırken de o zalimlerin: "Siz, sihirlenmiş bir adamdan başkasına uymuyorsunuz!" dediklerini çok iyi biliriz.

48-) Bir bak; senin için nasıl örnekler veriyorlar! Bu yüzden, (öyle bir) saptılar ki, artık (doğru) yola dönmeye güçleri yetmemektedir.

49-) Onlar dediler ki: Sahi biz, bir kemik yığını ve kokuşmuş bir toprak olmuş iken, yepyeni bir yaratılış ile diriltileceğiz, öyle mi!

50-) De ki: "İster taş olun, ister demir"

51-) Veya aklınıza (yeniden dirilmesi) imkânsız gibi görünen herhangi bir yaratık! (Bunlar, Allah'ın sizi yeniden diriltmesini imkânsız kılmaz.) Diyecekler ki: "Bizi tekrar (hayata) kim döndürecek?" De ki: Size ilk kez fitratınızı veren. Bunun üzerine onlar sana (alaylı bir tarzda) başlarını sallayacak, yani "O ne zamanmış?" diyecekler. De ki: Yakında olacaktır!

52-) O gün (Allah) sizi dâvet eder. Kendisine hamdederek (ister istemez) icâbet edersiniz ve çok az kaldığınızı zannedersiniz.

İnsanlar ne zaman ölürlerse ölsünler kabirde bir an, göz açıp kapayıncaya kadar kalırlar.

53-) Kullarıma söyle, sözün en güzelini söylesinler. Sonra şeytan aralarını bozar.

Çünkü şeytan, insanın apaçık düşmanıdır.

54-) Rabbiniz, sizi en iyi bilendir. Dilerse size merhamet eder; dilerse size azap eder biz, seni onların üzerlerine bir vekil olarak göndermedik.

55-) Rabbin, göklerde ve yeryüzünde olan herkesi en iyi bilendir. Andolsun ki biz, Nebilerin bazısını diğerlerine farklı kıldık ve Davud'a da Zebur'u verdik.

56-) De ki: "Allah'ın yanı sıra (ilâh olduğunu) ileri sürdüklerinizi davet edin. Ne var ki onlar, sizin sıkıntınızı kaldıramazlar yani durumunuzu (kötüden, güzel olana) değiştiremezler."

57-) Onların davet ettikleri (bu varlıklar) Rablerine -hangisi daha yakın olacak diye- vesile ararlar yani O'nun rahmetini umarlar ve azabından korkarlar. Çünkü Rabbinin azabı, sakınılması gerektir.

58-) Ne kadar ülke varsa hepsini kıyamet gününden önce ya yok edecek veya en şiddetli bir şekilde azaplandıracağız. Bu, kitapta yazılı bir yasadır.

59-) Bizi, âyetler göndermekten alıkoyan tek şey, öncekilerin bu âyetleri yalanlamış olmalarıdır. Semûd'a dişi deveyi aydınlatıcı delil olarak vermiştik. Onlar ise, buna zulmettiler. Biz âyetleri ancak korkutmak için göndeririz.

Kur'an'da müşriklerin hissi (gözle görülebilen) mucize taleplerine olumsuz cevap verilmesi ve bu bağlamda "bizi âyetler (mucizeler!) göndermekten alıkoyan tek şey, önceki toplumların bunları yalanlamış olmasıdır..." şeklinde bir gerekçe öne sürülmesi, özellikle "bedâyı" hatırlatması bakımından oldukça düşündürücüdür. Çünkü bu âyetin devamında "Semud kavmine bir uyarıcı emare (مُبَصِّرَةٌ) olarak o dişi deveyi verdik. Ama onlar buna zulmettiler. Oysa biz bu tür âyetleri (mucizeleri!) sadece korkutmak amacıyla göndermişizdir." ifadesi yer almaktadır. Geleneksel yoruma göre yüce Allah burada Mekkeli müşriklerin hissi mucize taleplerini reddederken, uzak geçmişteki toplumların bu tür mucizeleri yalanladığı gerekçesini hatırlatmış ve bunu Semud kavminin inkarcı tutumuyla örneklendirmiştir.

Soru şu:

Semud kavmine yani İsa'dan önce yaklaşık olarak 1600-1800 tarihinde gönderilen Salih (a.s) ile Nebi (a.s) ın risalet dönemi arasındaki zaman diliminde yaşamış olan Musa (a.s) Süleyman (a.s) ve İsa (a.s) gibi nebi ve Resullere birçok hissi mucize verilmiştir. Yani mademki Mekkeli müşriklerin hissi mucize taleplerine olumsuz cevap vermenin temel gerekçesi bunların geçmişte Semûd kavmi tarafından yalanlanmış olmasıdır; öyleyse niçin anılan kavmin yok oluşundan asırlar sonra görev yapmış Nebi ve Resullere bu tür mucizeler verilmiştir? Bildik mucize kavramından yola çıkıldığında bu soruya cevap vermek pek mümkün olmadığı gibi, Allah'ın başlangıçta mevcut olmayan bir arızı durum sebebiyle başlangıçtaki yasasından yani hükmünden vazgeçmesi anlamına gelen "beda" inancını da reddetmek bir hayli güçleşecektir. Yani yüce Allah'ın Nebi (a.s) a gelinceye kadar inkarcıların hissi mucizelerle ikna yöntemini denediği, fakat pek faydalı olmadığını görünce son vahyinde bu yöntemden vazgeçtiğini söylemek sonuçta

“beda” inancına sahip olanlarla aynı kapıya çıkmakta, dolayısıyla problemi daha da çözümsüz kılmaktadır. Halbuki bu bağlamda gündeme gelen âyet, beyyine, sultan ve burhan gibi kelimelere hissi mucize manası yüklenmediği takdirde problem büyük bir ölçüde çözülmektedir.

Çeşitli âyetlerde “mubsiraten, âyet, fitne” gibi sıfatlarla birlikte anılan dişi deve (naka) (Âraf-73; Hud-64; Kamer-27) aslında bir hissi- kevnî mucize olmaktan öte, Kamer 27. âyette de açık biçimde belirtildiği gibi bir sınama- deneme (fitne) nesnesidir. Kaldı ki ilgili âyetlerin hiçbirinde bu dişi devenin mucizevi bir yapıya sahip olduğunu gösteren bir delil mevcut değildir. Belli ki müfessirleri bu konuda bir takım mitolojik rivayetler aktarmaya sevk eden faktör dişi devenin Allah’a izafe edilmiş olmasıdır. (Araf-73; Şems-13) ancak bu izafet tıpkı aynı âyette (Araf- 73) geçen “Allah’ın Arzı” terkinde olduğu gibi söz konusu hayvanın herhangi bir kişiye ait olmadığına, dolayısıyla tüm toplumun ona ilişmemekle mükellef kılındığına işaret etmektedir.)

Kıscacı hissi mucizeler sayesinde Mekkelî müşriklerden en azından bir kısmının imana geleceği şüphesiz olmakla birlikte vahyin nüzul sürecinde bu türden hiçbir mucize vuku bulmamıştır. Yüce Allah’tan sadır olan fiiller göklerin ve yerin işleyiş düzenini iptal edici müdahaleler şeklinde değil, ezelde belirlemiş olduğu yasalar dahilinde cereyan etmektedir. Gerçek böyle iken, Nebi (a.s.)’ın kıssalarında geçen bazı olaylar Kur’an’ın dilinde “haberiniz olsun ki yaratma da O’na mahsustur emir de!” (Araf-54) buyruğunda özetlenen mutlak kudret sahibi tek mabut inancını tesis etmek maksadıyla değişmez yasanın ihlal edildiğini düşündürtecek bir ifade kalıbıyla aktarılmıştır. Bu aktarım- anlatım tarzındaki temel amaç, ilk hitap çerçevesindeki müşriklere öncelikle tevhid inancını benimsetmekten ibaret olduğu için dış dünyadaki olaylar hiçbir ayette sıradan bir fizik hadisesi olarak tasvir edilmemiştir. Daha açıkçası Kur’an’da tasvir edici değil, anlam katıcı bir dil kullanılmıştır.

Mesela birçok âyette konu olan “yağmur”un nasıl oluştuğunu anlatmak yerine onun Allah tarafından gönderilen bir rahmet ve çok değerli bir armağan olduğuna dikkat çekilmiştir. Benzer şekilde, göklerdeki ve yerdeki diğer bütün varlıklarda salt nesnelere kümesi olmaktan öte Allah’ın birliğine, kudretine, yaratma sanatındaki muhteşemliğe, sınırsız lütuf ve inayetine işaret eden birer ayet (gösterge) olarak nitelendirilmiştir. Kendisini dini ve ahlaki bir hidayet olarak tanımlayan bir sözün bu temel işleviyle doğrudan ilgili olmayan şeyleri kuru didaktik bir üslupla öğretmesi beklenemez.

Çünkü ilahî vahiylerin ve dolayısıyla Kur’an’ın nesnelere ve olayları doğal nedenleriyle açıklama gibi bir amacı yoktur. Kur’an’da ve diğer vahiylerde olağanüstü hadiseler gibi anlatılan olayların aslında kendi doğal süreçlerinde olup bittiği şüphesizdir. Söz konusu olayların ilahî kitaplarda doğrudan yüce Allah’ın kudretine atfedilerek yaratılış yasalarının işleyiş sistemini bozacak biçimde gerçekleştirildiğini düşündürtecek bir ifade kalıbıyla tasvir edilmesinin temel nedeni, Spinoza’nın (ö.1677) deyişiyle, ilahî kitapların nesnelere ve olayları doğal nedenlerine dayanarak açıklamak gibi bir işlevinin bulunmaması, buna karşılık beşerî anlayış ve kavrayış düzeyini göz önünde tutarak insanlar

üzerinde derin etkiler bırakacak şeyleri anlatması ve bunu yaparken de insanlarda daha çok hayret-hayranlık uyandıracak ve aynı zamanda ilahi kudrete saygı fikrini aşılacak bir üslup kullanmasıdır. Gerçekte bildik anlamda bir mucizeden ya da insanın kavrama yetisini aşan gaybi bir iş ve eserden ne ilahi fiillerdeki anlam ve gayeye ne de Allah'a ve tabiata ait herhangi bir niteliği sahih bir biçimde anlayıp kavrama imkanı vardır. Bilakis her şeyin Allah tarafından belirlenip düzenlendiği ve tabiatta olup biten her şeyin öz ve esas itibarıyla ilahi iradeden neş'et ettiği, keza göklerde ve yeryüzünde her oluş ve bozuluşun da temelde Allah'ın ezeli ve ebedi yasalarına bağlı olduğu bilinince şöyle bir neticeye ulaşılır. Doğal nesnelere ve bunların ilk nedenlerine ne düzeyde bağlı olduklarını ne kadar iyi anlar ve bilirsek, Allah'ı ve onun iradesini de o kadar iyi anlar ve tanırız. Bu nedenle, anlama yetimizi göz önünde tuttuğumuzda, açık seçik tanıyıp bildiğimiz işleri, eserleri ötekilere (mucizelere) göre çok daha haklı olarak Allah'ın işleri- fiilleri olarak adlandırabiliriz ve dolayısıyla bunları henüz künhüne vakıf olamadığımız öteki işlere- eserlere göre daha fazla Allah'ın iradesine bağlayabiliriz. Çünkü doğanın açık seçik biçimde tanıyıp bildiğimiz olayları bize daha çok katıksız Allah bilgisi verir, dolayısıyla onun iradesini ve fiillerini bize olabildiğince daha açık saçık gösterir. Şu halde, doğada olup biten her şeyi anlayıp kavrayamayınca doğrudan doğruya Allah'ın iradesine bağlamak suretiyle bildik anlamda "mucize" diye kavramlaştırmak, Spinoza'nın ifadesiyle, hem budalalıktan başka bir şey değildir, hem de cehaleti kabullenmenin gülünç bir biçimidir. (Spinoza, İlahiyât. s. 106)

60-) Sana: Rabbin, insanları çepeçevre kuşatmıştır, demiştik. Sana gösterdiğimiz o görüntüleri ve Kur'an'da lânetlenen ağacı ancak insanları sınama için meydana getirdik. Biz onları korkuturuz da, büyük olan taşkınlıklarını arttırmaktan başka bir işe yaramıyor.

61-) (Bir zamanlar) meleklere: Âdem'e secde edin! demiştik. İblis'in dışında hepsi secde ettiler. İblis: "Ben, dedi, çamurdan yarattığına secde eder miyim!"

62-) Dedi ki: "Şu benden üstün kıldığına bir bak! Yemin ederim ki, eğer beni kıyamet gününe ertelersen, pek azı dışında, onun zürriyetini kendime bağlayacağım!"

Adem'in şeytanın üzerinde bir keramete yani üstünlüğe sahip olması onun akıl, yetenek, icat ve ilerleme kaydetmesiyle ilgilidir. Hem zihinsel şeytan, hem de zihinsel şeytanların süret bulmuş hali olan din adamları insanları bu faziletlerden ve erdemlerden alıkoymaları yani insanın maddi-manevi ilerlemesine engel olurlar.

63-) (Allah) buyurdu: Git! Onlardan kim sana tâbi olursa, şüphesiz ki hepinizin cezası cehennemdir. Tam bir cezadır.

64-) Onlardan gücünün yettiği kimseleri savtinle (sesinle kötülöklere) teşvik et; süvarilerinle, yayalarınla onları yaygaraya boğ; mallarına, evlâtlarına ortak ol, kendilerine vaadlerde bulun. Şeytan, insanlara, aldatmadan başka bir şey vâdetmez.

Bu âyette anlatılan şeytan zihinsel şeytan değil, gerçek anlamda şeytanın kılığına girmiş, ete kemiğe bürünmüş, şeytanın süret almış hali olan din adamıdır. Bu âyette simgesel bir anlatım sanatı mevcuttur. Bu şeytanlarda gerçek bir iman yoktur. Sadece tâbilerinin akıllarını karıştıracak ve zihinlerini sihirleyecek bir şekilde edebiyat yapar-

lar. Âyette geçen kötülükler şirktir. Suvariler, ileri gelen din anlatıcıları, yayalar ise, aldattıkları müritlerdir.

Verdikleri vaad ise, yalan ve hayali cennetlerdir. Fakat hepsi çölde görülen serap gibi aldatmadan başka bir şey değildir. O da ancak âhirette belli olacaktır.

65-) Şurası muhakkak ki, benim (ihlâslı) kullarım üzerinde senin hiçbir saltanatın ve delilin olmayacaktır. (Onlara) vekil olarak Rabbin yeter.

İhlas, dinin Allah'a özel kılınması demektir. Yani dinde Kur'an'dan başka hiçbir kitap kabul etmeyen muhlis, başka kaynaklara iman eden müşrik oluyor.

66-) Rabbiniz (öyle bir Rab) ki, faziletine nâil olmanız için denizde gemileri sizin için yüzdürendir. Doğrusu O, sizin için merhametli olandır.

67-) Denizde başınıza bir musibet geldiğinde, O'ndan başka bütün davet edip yalvardıklarınız kaybolup gider. O sizi kurtarıp karaya çıkardığında, yine O'ndan (kitabımdan) yüz çevirirsiniz yani insan çok nankördür.

68-) O'nun, sizi kara tarafında yerin dibine geçirmeyeceğinden, yahut üzerinize kum savuran bir kasırga göndermeyeceğinden emin mi oldunuz? Sonra kendinize bir koruyucu da bulamazsınız.

69-) Yahut O'nun, sizi bir kez daha oraya (denize) iadenizde üzerinize bir kasırga yollayarak, küfrünüzden dolayı sizi boğmayacağından emin mi oldunuz? Sonra, bundan dolayı kendinize (yardım etmek için) bizi arayıp soracak bir destekçi de bulamazsınız.

70-) Andolsun ki biz, Âdemoğluna ikramda bulunduk yani onları, (çeşitli nakil vasıtaları ile) karada ve denizde taşıdık. Kendilerine güzel güzel rızıklar verdik onları, yarattıklarımızın birçoğundan üstün kıldık.

Geleneksel dinde var olan “eşrefi mahlukat” söylemi, doğru değildir. Yani Âdemoğlu göklerde ve yerde bulunan her şeyden daha üstün ve değerli kılınmamıştır.

71-) Her insan toplumunu imamları ile birlikte çağıracağımız o günde kimlerin kitabı sağından verilirse, onlar, bir kıl kadar zulme uğramamış olarak kitaplarını okuyacaklar.

Yasin suresi 12 ve Nebe suresi 29. âyetine baktığımızda yukarıdaki âyette bulunan “imam” kelimesinin “önder” değil, insanın bütün yaptıklarının içinde bulunduğu amel kitabının olduğunu görüyoruz. İmam kelimesi, Arapçada önde olan şey anlamına gelmektedir. Liderler, toplumun önünde oldukları için onlara imam denir. Âhirette insanın yaptığı ameller önüne konulacağı için “o gün bütün insanları imamları ile çağıracağız” buyrulmuştur. Çünkü yüce Rabbimiz şöyle buyurmaktadır. “Kitap konulmuştur. Onun içindekilerden suçluların titrediğini görürsün. Diyecekler ki, yazık bize bu kitab'a ne oluyor, küçük büyük bırakmadan her şeyi tek tek sayıyor. Yaptıkları şeyleri hazır bulmuşlardır. Rabbin hiç kimseye zulmetmez.” (Kehf- 49)

72-) Bu dünyada (hakka karşı) kör olan kimse ahirette de kördür; üstelik en sapkın bir yoldadır.

73-) (Müşrikler,) sana vahyettiğimizden başka bir şeyi yalan yere bize isnat etmen için seni, neredeyse, sana vahyettiğimizden saptıracaklar ve ancak o takdirde seni önder

edineceklerdi.

74-) Eğer seni (vahyin üzerinde) sebatkâr kılmısaydık, gerçekten, neredeyse onlara birazcık meyledecektin.

75-) O zaman, hiç şüphesiz sana hayatın ve ölümün sıkıntılarını kat kat tattırırdık; sonra bize karşı kendin için bir yardımcı da bulamazdın.

Yukarıdaki üç âyet din ve iman olarak vahiy'den başka bir kaynağa azıcık meyledenlerin dünya ve âhirette başlarına gelecek olan felaketleri anlatıyor. Kur'an, göklerde ve yerde bulunan düzene yaratılış yasası derken, Resuller ve toplumları arasında geçen olaylara sünnet demektedir. Yani Sünnetullah'ın göklerde ve yerde bulunan yaratılış yasasıyla bir ilgisi yoktur.

76-) Onlar, seni o yerden (yurdundan) çıkarmak için neredeyse yeri başına dar edecekler. Aslında onlar da, senin ardından pek az bir müddet kalırlar.

77-) Senden önce gönderdiğimiz Resullerimiz hakkındaki sünnet (kanun da) budur yani sünnetimizde hiçbir değişiklik bulamazsın.

Göklerde ve yerde bulunan yaratılış yasasıyla, Kur'an'da geçen "Sünnetullah" kelimesi arasında büyük bir fark vardır. Yani her şeyde var olan yaratılış yasası ile Sünnetullah aynı şeyler değildir. Kur'an'da geçen Sünnetullah, Nebi ve Resullerin tebliğ hayatları, mücadeleleri ile toplumların inanç ve vahye karşı aldıkları olumlu ve olumsuz tavırlarına verilen anlamdır. Göklerde ve yerde bulunan yaratılış yasaları ise kitap, izin, hak, emir ve melekler gibi kelimelerle ifade edilmiştir.

78-) Gündüzün güneş dönüp gecenin karanlığı bastırınca kadar (belli vakitlerde) salât'ı ikâme et yani fecir Kur'an'ını (ihmal etme) Çünkü fecir Kur'an'ı (huzur ve dinginlik, algılama ve zihin açısından) şahitlidir.

79-) Yani gecenin bir kısmında uyanarak, sana özel bir nafîle (görev) olmak üzere (Kur'an'ı) teheccüd et. (Böylece) Rabbin, seni, (sıkıntılardan sonra) övülecek bir konuma çıkarsın.

Mekke'de inen sûrelerde tekil olarak geçen tespih, salât ve salatı ikâme ile ilgili bütün âyetler kelime kelimesine hepsi Nebi (a.s) ın Nübüvvet makamı ile ilgilidir. Özelikle yalnız Nebi (a.s) ın Nübüvvet makamı ile ilgili olan gece ve fecir salât'ından tüm müminleri sorumlu tutmak ve insanları namaza kaldırmak doğru değildir. Yani Hud 114; İsra-78, 79; Tâhâ 130 ve benzeri bütün salât âyetlerinin hepsi Mekki'dir, hepsinde tekil fiil vardır ve hepsi sadece ve sadece Nebi (a.s) Nübüvvet makam ve mertebesi ile ilgilidir. Âyetler çok bariz bir şekilde ona hitap etmektedir. Söz konusu âyetlerin iniş sebep ve hikmeti de Müzzemmil suresinde çok açık bir şekilde açıklanmıştır. Dolayısıyla namaz gibi bir ibadet olmadığı gibi sabah namazı diye bir şey de yoktur. Salata çağrı da sadece cuma salatı için meşru kılınmıştır. Ayrıca ayette bulunan "bihi" zamiri salata değil Kur'an'a gidiyor. Çünkü zamir dişil değil, eril olarak gelmiştir. Yani "teheccüd namazı" diye bir şey yoktur. Teheccüd Kur'an'ı anlamaya çalışmak ve üzerine yoğunlaşmaktır. Her ne kadar, Kur'an'ı teheccüd etmek, Nebi (a.s.)'a özel olarak tavsiye edilmiş olsa da, tebliğ makamında olanlar da bu görevi yapmak zorundadırlar.

80-) *Ve şöyle de: Rabbim! Gireceğim yere sıdk ile (düzgün olarak) girmemi sağla ve çıkacağım yerden de sıdk ile çıkmamı sağla yani bana tarafından, yardım edici bir delil kıl.*

81-) *De ki: Hak geldi; bâtil yıkılıp gitti. Zaten bâtil yıkılmaya mahkumdur.*

82-) *Biz, Kur'an'dan öyle bir şey indiriyoruz ki o, müminler için şifa ve rahmettir zalimlerin yalnızca hüsrانlarını arttırır.*

Kur'an, toplumu değil, insanın kendini nasıl yöneteceğini anlatır. Yani Kur'an'ın siyasal anlamda toplumu yönetme ve dini bir devlet kurma ideali yoktur.

83-) *İnsanın üzerine nimeti serdiğimiz zaman (bizden) yüz çevirir yani yan çizer ona bir kötülük dokunacak olsa iyice ümitsizliğe düşer.*

84-) *De ki: Herkes, kendi mizaç ve karakterine göre amel yapar. Bu durumda, Rabbimiz kimin yolunun hidayette olduğunu en iyi bilendir.*

85-) *Sana ruh hakkında soru sorarlar. De ki: Ruh, Rabbimin emrindedir yani size ilminden az bir şey verilmiştir.*

Âyette bulunan ruh, vahyin iniş şeklidir. İnsanlarda var zannedilen ruh değildir. Çünkü insanda ruh diye bir şey yoktur. İnsanlar beden yani kabirde çürüyecek olan vücut elbisesi, ruh olarak bilinen elektrik enerjisi ve nefisten oluşurlar. Ölüm anında elektrik kesilir, kabirde vücut elbisesi yok olur, geriye sadece nefis kalır. Azap ve ödül alacak olan nefistir.

Ruh Nedir?

Kur'an'ın bağlam ve bütünlüğüne baktığımızda ruh'un iki anlama geldiğini görüyoruz.

1-) Ruh, vahiy yani Kur'an anlamına gelmektedir.

وَكَذَلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ رُوحًا مِنْ أَمْرِنَا مَا كُنْتَ تَدْرِي مَا الْكِتَابُ وَلَا الْإِيمَانُ وَلَكِنْ جَعَلْنَاهُ نُورًا نَهْدِي بِهِ مَنْ نَشَاءُ مِنْ عِبَادِنَا وَإِنَّكَ لَتَهْدِي إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ

“(Ey Nebi!), işte sana da kendi emrimizden olan bir ruh (vahiy) vahyettik. Daha önce sen, kitap nedir, iman nedir bilmezdin. Fakat biz, onu bir nur kıldık ki kullarımızdan dilediklerimizi onunla hidayete yönlendirelim.” (Şura-52)

يُنزِّلُ الْمَلَائِكَةَ بِالرُّوحِ مِنْ أَمْرِهِ عَلَى مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ أَنْ أَنْذِرُوا أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاتَّقُونِ

“Melekleri, (ilâhi bilgileri-âyetleri) kendi katından ruhla dilediği kullarına O gönderir ki insanlar, Allah'tan başka ilah olmadığının ve sorumluluklarının bilincine varmış olsunlar...” (Nahl- 2)

Bu ve benzer âyetlerde ruh kavramı, vahiy, yani “ilahi mesaj” anlamında kullanılmıştır; zira vahiy, hayata ruh katan, yani ölü kalpleri diriltten, canlandıran, hayatı aydınlatan bir aydınlık ve ışık gibidir. Kadir suresinde de “meleklerin (bilgilerin) ruhla (vahiy) indiği ve insanlara selam-esenlik getirdiği belirtilmektedir. Bu ruh yani bu vahiy ışığında yürümek ve onunla inşa olmak isteyen her insan, rahatlıkla huzur ve mutluluğa erişir. Kur'an'da “ruhu'l-kudüs” dört ayette geçmektedir. Geleneksel tefsir

ve meallerde “Cebrail” olarak çevrilmiştir; ancak bu çeviri, hem anlam hem de bağlam olarak doğru değildir. Ruhü'l-kudüs, -isim tamlaması olarak- “Kudüs’ün ruhu” demektir. Kuddüs, Allah olduğuna göre, (Haşr- 23) ruhu'l-kudus “Kudüs’ün ruhu”, “Allah’ın ruhu” yani Allah’ın diriltici bilgisi ve gücü anlamına gelmektedir.

“...وَأَتَيْنَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ الْبَيِّنَاتِ وَأَيَّدْنَاهُ بِرُوحِ الْقُدُسِ...”

“Meryem oğlu İsa’ya da apaçık kanıtlar verdik ve onu ruhu'l-kudüs ile destekledik” (Bakara-87) âyeti, -gelenekçilerin zannettiği- “Cebrail ile destekledik” değil, “vahiy ile destekledik” şeklindedir; zira Cebrail melek değil, yüce Allah’ın diriltici bilgisi ve gücü demektir.

2-) Ruhun, insana verilen akıl, bilgi, yetenek, icad ve yüce Allah’ın ahlakı anlamına gelmektedir.

“فَإِذَا سَوَّيْتُهُ وَنَفَخْتُ فِيهِ مِنْ رُوحِي فَقَعُوا لَهُ سَاجِدِينَ” (Onu biçimlendirip, ruhumdan (ahlak, sıfat, ve ilmimden) üflediğim zaman ona secde edin.) (Hicr- 29)

“فَإِذَا سَوَّيْتُهُ وَنَفَخْتُ فِيهِ مِنْ رُوحِي فَقَعُوا لَهُ سَاجِدِينَ” (Onu şekillendirip içine ruhumdan üflediğim zaman ona secde edin.) (Sa’d- 72)

“ثُمَّ سَوَّيْتُهُ وَنَفَخْتُ فِيهِ مِنْ رُوحِي وَجَعَلْتُ لَكُمْ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ قَلِيلًا مَّا تَشْكُرُونَ” (Sonra onu düzenleyip ve ona ruhundan üfledi yani size duyma, görme ve fuad verdik. Ne kadar az şükrediyorsunuz.) (Secde- 9)

Bu âyetlerdeki ruh, beşer olanın insan makam ve mertebesine yükseltip akıl, yetenek, ve ilmin verilmesi anlamına gelmektedir. Yarattılış esnasında, Allah’ın kendi ruhundan (ilim, sıfat ve ahlakından) durağan bir yaşantıya sahip olan beşere, akıl, ilim ve bir çok yetenek üfleyerek yani ilâhi ruhtan bir esinti bir çisenti ile onu insan makam ve mertebesine yükselttiğini ortaya koymaktadır. Her nefis, Allah’ın ruhundan (ahlak, ilim ve sıfatlarından bir nefha yani ruh taşımaktadır. İnsanlara verilen ruh akıl, irade, bilgi, araştırma ve icad yeteneğidir.

86-) Eğer biz dilersek sana vahyettiğimizi gideririz; sonra bu durumda sen de bize karşı hiçbir koruyucu bulamazsın.

87-) Ancak Rabbinin rahmeti (sayesinde bunu yapmadık). Çünkü O’nun sana olan fazileti çok büyük olmuştur.

88-) De ki: Andolsun, bu Kur’an’ın bir benzerini getirmek üzere ins ve cin bir araya toplansalar yani birbirlerine arka da olsalar, onun bir benzerini getiremezler.

89-) Şüphesiz ki biz, bu Kur’an’da insanlara her türlü örneği çeşitli şekillerde (ayrıntılı olarak anlattık). Yine de insanların çoğu ön yargıya sahip olarak yüz çevirdiler.

90-) Yani onlar: “Sen, dediler, bizim için yerden bir kaynak fıskırtıncaya kadar sana asla iman etmeyeceğiz.”

91-) “Veya senin bir hurma bahçen ve üzüm bağın olmalı; öyle ki, içlerinden gürül gürül nehirler akıtmalısın.”

92-) “Yahut, iddia ettiğin gibi, üzerimize gökten parçalar yağdırmalısın veya Allah’ı ve melekleri karşımıza getirmelisin.”

93-) “Yahut da altından bir evin olmalı, ya da göğe çıkmalısın ve bize, okuyacağımız bir kitap indirmedeğin sürece (göğe) çıktığına da asla iman etmeyiz.” De ki: Rabbimi tenzih ederim. Ben, sadece beşer Resul’den başka bir şey değilim”

Yani ey Mekke müşrikleri! Bu istediğiniz şeyleri siz gerçekleştirebilir misiniz? O halde sizin gibi bir beşer olarak bunları bende gerçekleştiremem. Böyle şeyleri benden istemeyin.

94-) Kendilerine hidayet geldiğinde, insanların (buna) iman etmelerini sırf, “Allah, Resul olarak bir beşeri mi gönderdi?” demeleri engellemiştir.

95-) De ki: Eğer yerde yerleşmiş gezip dolaşan melekler olsaydı, elbette onlara gökten, Resul olarak bir melek gönderirdik.

96-) De ki: Benimle sizin aranızda şahit olarak Allah yeter. Zira O, kullarından haberdardır onları görmektedir.

97-) Allah kime (vahiy’le) hidayet verirse, işte hidayeti bulan odur ve kim de (vahiy) hidayetini kaybederse artık onlara, Allah’tan başka veliler bulamazsın yani kıyamet gününde onları kör, dilsiz ve sağır bir halde yüzükoyun haşrederiz. Onların kalacağı yer cehennemdir ki, ateşi yavaşladıkça onun alevini arttırırız.

98-) Cezaları işte budur! Çünkü onlar, ayetlerimizi inkar ettiler yani “Sahi bizler, bir kemik yığını ve kokuşmuş toprak olduktan sonra yeni bir yaratılışla diriltileceğiz öyle mi?” demişlerdir.

99-) Görmediler mi ki, gökleri ve yeri yaratmış olan Allah, kendilerinin benzerini yaratmaya da kadirdir yani Allah, onlar için bir yasa takdir etti. Bunda şüphe yoktur. Ama zalimler, sadece ön yargıya sahip olarak yüz çevirdiler.

100-) De ki: Rabbinin rahmet hazinesine siz sahip olsaydınız, tükenir korkusuyla kısıtıkça kısırdınız yani insanın eli sıkıdır!

101-) Andolsun biz, Musa’ya apaçık dokuz delil verdik. Haydi İsrailoğullarına sor. Musa onlara geldiğinde Firavun ona, “Ey Musa! Senin sihirlenmiş olduğunu zannediyorum!” dedi.

102-) Musa Firavun’a: “Pek âla biliyorsun ki, bunları, bir aydınlık üzere, ancak, göklerin ve yerin Rabbi indirdi. Ey Firavun! Ben de senin gerçekten mahvolmuş olduğunu zannediyorum!” dedi.

103-) Derken, Firavun onları ülkeden çıkarmak istemedi. Bu yüzden biz onu ve beraberinde olanların hepsini (denizde) boğduk.

Kur’an’ın açıklamasına göre İsrailoğulları’nı Mısır’dan çıkarmak isteyen kişi Musa (aleyhisselam), onların çıkmasına engel olan da Firavun’dur. Nasıl oluyor da Musa (aleyhisselam) İsrailoğulları’nı Firavun’un elinden kurtarıp özgürlüklerine kavuştur-

mak istediği ve ondan İsrailoğulları'nı kendisiyle birlikte ayrılmalarına izin vermesini ısrarla istediği halde bütün meal sahipleri bu âyete tam tersi bir mana verebilmişlerdir.

“Bunun üzerine Firavun onları memleketten sürmek istedi”

(Diyanet Meal)

“Firavun onları o ülkeden sürüp çıkarmak istedi”

(Süleyman Ateş)

“Derken Firavun onları ülkeden çıkarmak istedi”

(Diyanet Vakıf Meali)

“Bunun üzerine Firavun onları ülkeden çıkarmak istedi”

(Bekir Sadak)

“Firavun onları o topraktan çıkarmak istedi”

(Yaşar Nuri Öztürk)

“Böylelikle onları o yerden sürüp sarsıntıya uğratmak istedi”

(Ali Bulaç)

“Firavun onları o yerden (Mısır toprağından) çıkarmak istedi”

(Abdulvahap Öztürk)

“Bunun üzerine Firavun onları oradan sürmek istedi”

(Mustafa Hizmetli)

“Firavun onları ülkeden çıkarmak istedi”

(Şaban Piriş)

Halbuki Firavun'un taraftarları, başlarına gelen azaplardan kurtulmaları şartıyla Musa (aleyhisselam) a “İsrailoğulları'nın kendisiyle birlikte gitmelerine izin vereceklerine dair söz vermişlerdi. (Âraf-134) Yine Firavun'a, “Artık İsrailoğulları'nı bizimle gönder, onlara azap etme diyenler ve İsrailoğulları'nı geceleyin Mısır'dan çıkarırlar Musa (aleyhisselam) ile Harun (aleyküm selam) değil midir? (Tâhâ- 47, 77; Şuara-17, 52; Duhan-23; Âraf-105) Gerçek böyle olduğu halde, niçin Firavun İsrailoğulları'nı Mısırdan sürmek istesin? Neden onları ülkeden çıkarmak istesin? Firavun, hakimiyeti altında tuttuğu ve köleleri haline getirmiş olduğu bir kavmi, niçin ülkesinden dışarı çıkarmaya çalışsın, zaten etkisiz hale getirdiği insanları neden ülke dışına sürmeye çalışsın? Âyette bulunan “istefezze” fiili niçin çıkarma manasına gelsin? Ne yazık ki bu âyetten muradın ne olduğu meselesi mealcilerin zihnini meşgul etmemiş; aksine kendileri, ciddi bir emek sarf etmeksizin bu manaları birbirlerinden kopyaladıkları intibasını verecek bir tarzı izlemişlerdir. Eğer Firavun İsrailoğulları'nı çıkarmak isteseydi ordusuyla birlikte onların peşine düşmezdi. Âyete şöyle bir meal verilebilirdi. “Firavun onları yeryüzünden söküp yok etmek istedi”

104-) Ve arkasından da İsrailoğullarına: “O topraklara yerleşin! Ahiret vakti tahakkuk edince, hepinizi toplayıp bir araya getireceğiz” dedik.

105-) Biz bu Kur’an’ı hak olarak indirdik o hakkı getirdi yani seni (bir Resul olarak) ancak müjdeleyici ve uyarıcı olarak gönderdik.

106-) Biz onu, Kur’an olarak, insanlara dura dura okuyasın diye (âyet âyet, sûre sûre) ayırdık yani onu peyderpey indirdik.

Kur’an, “Karâ’e” kökünden türemiş bir mastardır. Anlamı, “okumak, okunan şey” demektir. Okumanın amacı öğrenmektir. Kur’an “okunarak öğrenilen okuntu” demektir. Amacı öğrenmek olmayan bir okuma olur mu? Örneğin; elinize bir İngilizce gazete alsanız, seslendirmek için mi okursunuz yoksa anlamak için mi?

Mesela; Yol tabelalarını seslendirmek için mi okursunuz yoksa yolu bulmak için mi? Dünyada anlamadan okunan tek kitap herhalde Kur’an’dır. Kur’an’ı gerçek olarak okuma yani anlama konusunda Şii ve Sünni din adamları maalesef hiç bir emek harcamıyorlar.

107-) De ki: Siz ona ister iman edin, ister iman etmeyin; şu bir gerçek ki, bundan önce kendilerine ilim verilen kimselere o (Kur’an) okununca, derhal secde ederlerdi.

“Daha önce kendilerine ilim verilenler o (Kur’an) onlara okunduğunda, çenelerine doğru secde ederek (ona) eğilirler. (üstüne düşerler-ona kör ve sağır davranmazlar)...” Ayrıca bu âyetlerde salât kelimesinin geçmemesi çok önemlidir. Yani bu iki âyette geçen “harr” ve “sücceden” salâttan ayrı olarak “Kur’an’a eğilmek ve onun emir ve yasaklarını kayıtsız şartsız kabul etmek” anlamına gelmektedir. O halde salât sırasında çenelerimize doğru kapanmamız veya yığılmamız gerektiği düşüncesini buradan çıkaramayız. Ek olarak, şu kullanıma bir bakın: “Çenelerine doğru kapanırlar...” Arapçası “يَخْرُونَ لِلْأَذْقَانِ سُجْدًا” (yahirrûne lil ezkâni succeden) Bu kısım ile ilgili bir kaç gözlemimiz bulunmaktadır. Öncelikle burada “çenelerine doğru” diyor. Çenelerin “üstüne” değil, Ayrıca burada çenelerine doğru “eğilirler-önemserler” diyor.

Çenelerine doğru secde ederler değil, Furkan 73.âyet “harra” kelimesinin hangi anlama geldiğini bize gösteriyor. **وَإِذْ ذُكِّرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ لَمْ يَخْرُوا عَلَيْهَا صُمًّا وَعُمْيَانًا** (Onlara Rablerinin âyetleri hatırlatıldığında onlara karşı kör ve sağır davranmazlar.)” Kelime metin olarak şöyledir. **لَمْ يَخْرُوا عَلَيْهَا صُمًّا وَعُمْيَانًا** (lem yehirru aleyhe summen ve umyenen) (Âyetlere kör ve sağır davranmazlar.)”

Demek oluyor ki, “harra” kelimesi, bu âyette bulunan “yehirrune” kelimesi, Kur’an’a karşı kayıtsız kalmamak, ona eğilmek, onu önemsemek veya akla yatmak, zihne yerleşmek, emin olmak, şüphesi kalmamak anlamına gelirken secde ise üstünlüğünü kabul etme kayıtsız şartsız itaat etme anlamına gelmektedir. “yehirrune lilezkani sücceden” “çenelerine doğru secde etmek” demek, “Rabbimizi tespih ve tenzih ederiz, Rabbimizin vadettiği yerine gelecektir, çenelere harr yaparlar yani onun gerçeklerine karşı ağlayarak huşuları (saygıları) artar” demektir. Yani burada çenelerin var olması, göz, gönül ve kulaklarının kabul ettiği şeyin dillerinde yani çenelerinde dışa yansı-

ması olarak görülebilir. Dolayısıyla Kur'an'a karşı kör ve sağır davranmazlar onun hak olduğu dil ve çenelerinde, ahlak ve karakterlerinde ortaya çıkıyor. Vahye baktığımız zaman onun görünen ve bilinen maddi organlara değil, duygusal organlara seslendiğini görüyoruz. Yani Kur'an'da var olan kalp, gönül, göz, kulak görülen ve bilinenler değil, zihinsel ve fikirsel imanla ilgili şeylerdir.

Çünkü iman, İslam, ihlas, ibadet, ihsan, rüku, salât gibi birçok kavram bir şuur ve ilimle gönülden kabul etmek, şüphe duymadan teslimiyet göstermek anlamına gelmektedirler. Zaten belli bir ilim ve şuurla bilinmeyen ve kabul edilmeyen hiçbir şeyde hayır yoktur. Buradaki secde kelimesi... eğer 109. âyete dikkat edersek “Ağlayarak çenelere doğru eğilirler...” Tekrardan aynı ifade, “...yani bu onların huşularını arttırır” Yani secdenin bir parçası olarak ağılanıldığından ve bu durumun huşuyu arttırdığından bahsedilmiştir. Secde, huşuyu arttırır. Söylenenlere kayıtsız şartsız hemen itaat etmeyi ve tereddüt etmeden boyun eğmeyi gerektirir. Yani bu pasaj, namazla yakından uzaktan alakasızdır. Burada anlatılmak istenen, Allah'ın emir ve kurallarına kayıtsız şartsız yani ön yargılardan uzak itaat etmek ve boyun eğmektir. Salât'ın namaz olduğu inancı Kur'an'dan çıkarılamaz.

Aksine salât kelimesi, yakından takip etmek, yüce Allah ile bağlantıyı ayakta tutmak, sürekli olarak yüce Allah'ın gözetimi altında olduğunu hissetmek, Kur'an'ın ilim ve hikmetiyle donanmak ve güzel ahlakına sahip olmaktır. Ve Kur'an'a göre salât Allah'ın emirlerini bilmek ve takip etmek olduğu gibi salât zamanlarını sürdürmektir. Ayrıca rükû'nun Allah'ın emirlerine boyun eğmek, secdenin de kayıtsız şartsız teslim olmak anlamına geldiğini öğrendik. İşte bu bizim yaptığımız araştırma sonucu Kur'an'dan anladığımız kadarıyla salât'ın anlamıdır. Kişisel görüşümüz olarak, herhangi bir kişi fiziksel hareketleri de yapmak isterse bu onun tercihidir. Ancak Kur'an'ın anlattığı kadarıyla fiziksel hareketlerin salât ile hiçbir bağlantısı yoktur. Yüce Allah ayakta durarak meâlinden habersiz Kur'an okumalarına değer vermez. Yüce Allah insanların okudukları Kur'an'a iman edip etmediklerine, ona teslim olup olmadıklarına değer verir.

Yüce Allah'ın indinde kıymetli olan takva, ihlas, iman, ihsan, salât, secde, rükudur. Yani din ve hüküm olarak Kur'an'dan başka hiçbir kaynak kabul etmemektir. Kur'an'da bulunan salât, secde, kıyam, rüku, takva, iman, İslam, ihlas, ihsan gibi değerli kavramların hepsi Kur'an'ı bilmek ve anlamakla ilgili kavramlardır. Kur'an'dan habersiz olanlar bu değerli meziyetlerin ve faziletlerin hiçbirine sahip olamazlar.

İşte namaz budur, okuyup iman etmemek, okuyup okuyup teslim olmamak, okuyup okuyup ihlas ve takvanın hangi anlama geldiğini bilmemektir. Salat ise Kur'an'ı öğrenmek, anlamak, idrak etmek, iman etmek ve ikame etmektir.

Yani Allah'ın emir ve yasaklarına göre yaşamaktır. Yüce Allah, O'nun Resulleri, din, iman, İslam bilinmeden ibadet etmenin hiçbir anlamı yoktur. İbadetler Kur'an'ı bilmekle ve sadece O'na iman etmekle değer kazanırlar.

108-) Yani derlerdi ki: Rabbimizi tespih ederiz. Rabbimizin vâdi mutlaka yerine getirilir.

Ayetin başındaki “vav” harfi yani anlamına gelmektedir. Dolayısıyla 108.âyet, 107 âyette bulunan

إِذَا يُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ يَخِرُّونَ لِلْأَذْقَانِ سُجَّدًا ...

“Kur’an kendilerine okunduğunda derhal boyun eğerek secde ederler.” cümlesinin hangi anlama geldiğini göstermektedir.

وَيَقُولُونَ سُبْحَانَ رَبِّنَا إِنْ كَانَ وَعْدُ رَبِّنَا لَمَفْعُولًا

Yani Rabbimizin şanı yücedir. Rabbimizin va’di mutlaka gerçekleşecektir derler.” Yoksa Kur’an’da geçen harra, yehirrû ve secde, alını yere koymak değil, âyetlere karşı duyarsız ve duygusuz kalmamaktır.

وَالَّذِينَ إِذَا دُكِّرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ لَمْ يَخِرُّوا عَلَيْهَا صُمًّا وَعُمْيَانًا

“Onlar, kendilerine Rabblerinin âyetleri hatırlatıldığı zaman, onlara kör ve sağır davranmazlar.” (Furkan-73) Ayette bulunan “kör ve sağır davranmazlar.” kelimesinin Arapçası

لَمْ يَخِرُّوا “lem yehirrû” olarak ifade edilmiştir.

109-) (Kur’an okumak) onların haşyetlerini arttırmış bir şekilde (gönülden) ağlayarak yığılıp düşerlerdi.

110-) De ki: “İster Allah diyerek davet edin, ister Rahman diyerek davet edin. Hangisini deseniz olur. Çünkü en güzel isimler O’na özeldir.”

Görevden Alınan İmam Diyor Ki;

Ben Lokman Cerrah. İmamlık hayatım boyunca çok değerli insanlar tanıdım. Şehit babasından okuduğu Kur’an için para isteyen imam da gördüm, camiye 30 bin lira bağış yapan bir ayaşta. Ve bir şeyin farkına vardım. Adam olmak kılınan namazda değil yürekte olmakmış. Çok sevenim olmuş geride meğerse,! Yüce Allah’ım! ne olur dürüst, samimi, karakterli, olgun, vefalı, yüce gönüllü, haysiyetli, şahsiyetli insanları benim hayatımdan eksik etme. Ben onlarsız yaşayamam.!

111-) “Çocuk edinmeyen, (göklerde ve yeryüzünde bulunan) hükümlerinde ortağı bulunmayan, âcizlikten ötürü bir veliye de ihtiyacı olmayan Allah’a hamdederim” de yani onu büyükle, büyüklükle an.

YUNUS SURESİ

109 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1-) Elif.Lâm.Râ. İşte bunlar hikmet dolu Kitâb'ın ayetleridir.

2-) İçlerinden bir adama: İnsanları uyar ve iman edenlere, Rableri katında onlar için sıdk makamı olduğunu müjdele, diye vahyetmemiz, insanlar için şaşılacak bir şey mi oldu ki, o kâfirler: Bu elbette apaçık bir sihirbazdır, dediler?

3-) Şüphesiz ki Rabbiniz, gökleri ve yeri altı günde yaratan, sonra da işleri yerli yerince idare ederek arşa istiva eden (ilim ve kudretiyle düzenleyen-hakimiyetini kuran) Allah'tır. Onun yarası olmadan (dünya hayatında) hiç kimse şefaâtçi olamaz. İşte O Rabbiniz Allah'tır. O halde sadece O'na kulluk edin. Hâla müzakere etmiyor musunuz?

4-) Allah'ın gerçek bir vadi (yarası) olarak hepinizin dönüşü ancak O'nadır. Çünkü O, mahlûkatı önce (yoktan) yaratır, sonra da iman edip yani salih ameller işleyenlere adaletle mükâfat vermek için (onları huzuruna) geri çevirir, kâfirlere gelince, ön yargılarından ötürü onlar için kaynar sudan bir içki ve elem verici bir azap vardır.

5-) Güneşi ışıklı, ayı da bir aydınlık kılan, yılların sayısını ve hesabı bilmeniz için ona (aya) birtakım menziller takdir eden O'dur. Allah bunları, ancak (bir amaca yönelik olarak) yaratmıştır. O, bilen bir toplum için âyetleri böyle detaylandırıyor.

6-) Gece ve gündüzün değişmesinde (uzayıp kısılmasında) Allah'ın göklerde ve yeryüzünde yarattığı şeylerde, bilinç sahibi bir toplum için elbette nice âyetler vardır!

7,8-) Bizimle karşılaşacaklarını ummayanlar, dünya hayatına razı olup, onunla mutmain olanlar yani âyetlerimizden gafil olanlar yok mu, işte onların, kazanmakta oldukları (günahlar) yüzünden varacakları yer, ateştir!

9-) İman edip yani salih ameller işleyenlere gelince, imanları sebebiyle Rableri onları hidayet eder.(Aynı zamanda) altından nehirler akan naim cennetlerinin içinde (onları ağırlar.)

10-) Onların oradaki gönülden yakarışları: "Allah'ım! Seni noksan sıfatlardan tenzih ederiz!" (sözleridir). Orada birbirleriyle karşılaştıkça söyledikleri ise "selâm" dır. Onların yakarışlarının sonu da şudur: Hamd, âlemlerin Rabbi Allah'a mahsustur.

11-) Eğer Allah insanlara, hayrı çarçabuk istedikleri gibi şerri de acele verseydi, elbette onların ecelleri bitirilmiş olurdu. Fakat bize kavuşmayı ummayanları biz, azgınlıkları içinde bocalar bir halde (kendi başlarına) bırakırız.

12-) İnsana bir zarar geldiği zaman, yan yatarak, oturarak veya ayakta durarak (o zararın giderilmesi için) bizi davet eder; fakat biz ondan sıkıntısını kaldırıncaya, sanki kendisine dokunan bir sıkıntıdan ötürü bizi davet etmemiş gibi geçip gider. İşte böylece müsriflere yapmakta oldukları şeyler süslü gösterildi.

13-) Andolsun ki sizden önce, nice memleketleri yok ettik yani Resulleri kendilerine apaçık deliller getirmişlerdi. Onlar iman etmemişlerdi. İşte biz suçlu toplumları böyle cezalandırırız.

14-) Sonra da, nasıl davranacağınızı görmemiz için onların ardından sizi yeryüzünde halifeler kıldık (Onların yerine sizi getirdik).

15-) Onlara âyetlerimiz apaçık okunduğu zaman (öldükten sonra) bize kavuşmayı ummayanlar: Ya bundan başka bir Kur'an getir veya bunu değiştir! dediler. De ki: Onu kendiliğimden değiştirmem benim için olacak şey değildir. Ben, sadece bana vahyedilene uyarım. Çünkü Rabbime isyan edersem elbette azim günün azabından korkarım.

16-) De ki: Eğer Allah dileseydi onu size tilavet etmezdim yani Allah onu size bildirmezdi. Ben bundan önce içinizde bir ömür geçirdim. Hâla aklınızı kullanmıyor musunuz?

17-) Allah'a karşı yalan yere iftira edenden veya onun âyetlerini yalanlayandan daha zalim kim vardır? Andolsun ki suçlular iflah olmazlar!

18-) Onlar Allah'ı bırakıp (yanında-ötesinde) kendilerine ne bir zarar ne de fayda vermeyecek şeylere kulluk ediyorlar yani bunlar, Allah katında bizim şefaathçilerimizdir, diyorlar. De ki: "Siz Allah'a göklerde ve yeryüzünde bilemeyeceği bir şeyi mi haber veriyorsunuz? Hâşâ! O, onların şirk koştuklarından uzak ve yücedir."

Kur'an'da Şefaath Sisteminin Çözümü

Bağlam ve bütünlüğüne baktığımızda Allah'ın rahmet ve inayetiyle şefaath sisteminin Kur'an'da var olan çözümü şu şekilde ortaya çıkmaktadır. Ahirette insanların dünyada işledikleri amellerin karşılığında başka hiçbir şey yoktur. Kur'an'da anlam bakımından bazı kavramlar dünyaya ait iken, bazı kavramlarda âhirete yönelik olarak geçmektedir. Yani "şefaath" kavramı hiçbir âyette âhirete yönelik, ahiretle bağlantılı olarak kullanılmamıştır. Dolayısıyla âhirette ne Allah'ın, ne de başka kimsenin şefaathinden söz edilemez. Kısacası âhirette hiçbir şefaath yoktur. "Ey iman edenler! Kendisinde artık alışveriş, dostluk ve "şefaath bulunmayan" gün gelmeden önce, size verdiğimiz rızıktan hayır yolunda infak edin. Gerçekten kafirler zalimlerin ta kendileridir" (Bakara-254) Yukarıdaki âyet, âhirette hiç kimse tarafından şefaathin olmadığını gayet açık olarak ortaya koymuştur. Yani şefaath yok ki, birisi etsin ve birilerine edilsin. "Öyle bir günden korkun ki, o günde hiç kimse başkası için herhangi bir ödeme de bulunamaz; hiç kimseden şefaath kabul edilmez hiçkimseden fide alınmaz. Onlara asla yardım da yapılmaz" (Bakara-48,123)

Bu konu Kur'an'da o derece kesin olarak ortaya konmuş ki, buna karşı gelen, bunu kabul etmeyen, buna alternatif anlamlar ileri sürenler büyük hata ederler, eğer ilim adamı sıfatları mevcut ise hata ve sorumlulukları daha da artar. Ahiret gününde insanın kendi amelinden başka hiçbir şeyin olmadığını gösteren âyetler. “Ceza günü nedir bilir misin? Nedir acaba o ceza günü? O gün hiç kimse başkası için bir şey yapamaz. O gün emir (hesap işi) yalnız Allah'a kalmıştır” (İnfitar, 17, 18, 19) “Rablerinin huzurunda toplanacaklarından korkanları (o güne iman edenleri) onunla (Kur'an ile) uyar. Onlar için O'nun yanı sıra başka ne bir dost ne de bir şefaatchi vardır, belki bilinçli olurlar.” (En'am, 51) Âyette geçen “dünihi” kelimesindeki “hi” zamiri Allah'a da gidebilir, Kur'an'a da gidebilir. Ama bir gerçek var ki, “âhirette şefaath yoktur” Kur'an'da şefaath, tamamen dünya hayatı bağlamında kullanılmış bir kavramdır. Bu konuyla alakalı âyetler şunlardır. “Allah, ondan başka ilah yoktur, O, hayydır, kayyumdur. Kendisine ne uyku gelir ne de uyuklama. Göklerde ve yerdekilerin hepsi onundur. İzni (yasası) olmadan O'nun katında kim şefaath (yardım) edebilir? O, kullarının yaptıklarını ve yapacaklarını bilir...” (Bakara, 255) “Şüphesiz ki Rabbiniz, gökleri ve yeri altı günde yaratan, sonra da işleri yerli yerince idare ederek arşa istiva eden Allah'tır. O'nun izni olmadan(dünyada) hiç kimse şefaatchi olamaz. İşte O Rabbiniz Allah'tır. O halde ona kulluk edin. Hâlâ düşünmüyor musunuz” (Yunus- 3) “Onlar Allah'ı bırakıp kendilerine ne zarar ne de fayda verebilecek şeylere tapıyorlar ve: Bunlar, Allah katında bizim şefaathçilerimiz, diyorlar. De ki: “Siz Allah'a göklerde ve yerde bilemeyeceği bir şeyi mi haber veriyorsunuz? Hâşâ! O, onların ortak koştuklarından uzak ve yücedir” (Yunus-18)

Şefaath ile Alakalı Âyetlerin İniş Sebebi Şudur:

Müşrikler evliya ve ilahlarının dünya hayatında kendilerine yardım ettiklerini iddia ediyorlardı. Bunun üzerine şefaath ile alakalı âyetler nazil olmuştur. Çünkü Müşrikler öldükten sonra dirilmeye ve ahirete iman etmiyorlardı ki, âhirette şefaath söz konusu edilsin. Yukarıdaki âyette geçen “Bunlar Allah katında bizim şefaathçilerimizdir” cümlesi bu gerçeği ortaya koymaktadır. İşte yukarıda geçen âyetler dünya hayatında manevi olarak sadece Allah yani izin verdiği meleklerin (yani yasası gereği) (yağmur, rüzgar, güneş, ay) yardım edeceğini açıklamaktadır.

Âhirette İnsanın Kendi Amelinden Başka Geçerli Hiçbir Şey Yoktur

“Her nefis kazandığına karşılık bir rehinedir” (Müddessir- 38) “Bilsin ki insan için kendi amelinden başka hiçbir şey yoktur” (Necm- 39) “..Onlara: İşte size cennet, yapmış olduğunuz iyi amellere karşılık ona vâris kıldınız diye seslenilir” (Âraf- 43) “Olan müthiş bir sestten ibarettir. Bunun üzerine onların hepsi hemen huzurumuzda hazır bulunurlar. O gün hiçbir kimse en ufak bir haksızlığa uğramaz. Siz orada ancak yaptıklarınızın karşılığını alırsınız.” (Yasin- 53, 54) Ahirette insanlar tevhid, güzel ahlak ve salih amellere göre hesap vereceklerdir. Aslında Kur'an'da insanın kendi amelinden başka şefaathçilerin olacağını zerre kadar gösteren, ima eden en ufak bir emare ve alamet mevcut değildir. Fakat Ehli Sünnet ve Şia'nın uydurma rivayetleri ile tarikatlardaki hulul inancının tesiri ve baskısı sayesinde böyle batıl bir inanç doğmuş ve gelişmiştir.

Mesela: “De ki: Bütün şefaât Allah’ındır. Göklerin ve yerin hükümranlığı onundur. Sonra O’na döndürüleceksiniz” (Zümer- 44) âyetinde, şefaatin ölümünden önce dünya hayatında olduğu, bunun da manasının Allah’ın vahiy indirmesi, insanlara yardım etmesi ve desteklemesi, iyiliğe ve hayra yönlendirmesi anlamlarına gelmektedir. Diğer bir ayette “Göklerde nice melek (yağmur, rüzgar, güneş, ay) vardır ki onların şefaati, dilediği ve hoşnut olduğu kimse için Allah’ın izin vermesi (yaratılış yasası) dışında hiçbir işe yaramaz” (Necm- 26) Bu âyette yüce Allah göklerden bahsetmekte ve şunu buyurmaktadır. “Benim iznim ve rızam dışında dünya hayatında melekler (yaratığım doğal kuvvetler) dahil hiç kimse bir başkasına yardım edemez ve destekte bulunamaz Kur’an’da geçen “melek” doğal güç, “meleklerde” yüce Allah’ın yarattığı “doğal kuvvetler” anlamına gelmektedir. Bunlarda Allah’ın yasasına göre hareket ederler. Kendi başlarına yani Allah’tan bağımsız hareket etme güç ve kabiliyetleri yoktur.) Dolayısıyla Kur’an’da geçen bütün şefaât kavramları dünya hayatındaki yardım ile ilgilidir. Tekrar edelim, Mekke müşrikleri ölümünden sonra dirilmeye iman etmiyorlardı.

Yanlış Meal Verilen Âyetler:

Ahiret gününde şefaât ile alakalı yanlış meal verilen âyetlerin birkaçı şöyledir.

Yanlış: “Allah’ın huzurunda, kendisinin izin verdiği kimselerden başkasının şefaati fayda vermez” (Sebe-23)

Doğrusu şöyledir: “Allah’ın huzurunda kendisinin izin verdiklerinden başkasına şefaât (yardım) ulaşmaz, fayda vermez” Yani dünya hayatında Allah’ın şefaatinin hak edemez, liyakat kazanamaz. Veya, ey müşrikler dünya hayatında kendilerine kulluk yaptığınız evliya ve ilahlarınızın Allah katında hiçbir değerleri yoktur ki, Allah ile sizin aranızda aracı olsunlar da dünyada size yardım etsinler, böyle bir şey söz konusu olamaz.

İlk manada: Allah’ım bazı kişilere şefaât etme yetkisi vereceği anlaşılırken, doğrusunda ise, dünya hayatında Allah’ın yardım ve desteğinden yararlanabilen muttaki ve muvahhid müminler olduğu açıkça anlaşılmaktadır, yani dünya hayatında Müslümanlarla müşrikler arasında gerçekleşecek bir savaşta yüce Allah melekleri (doğal kuvvetler, yaratılış yasaları) vasıtasıyla müminlere şefaât edecek yani onları zafere ulaştıracaktır.

Yanlış Meal: “O gün Rahman olan Allah’ın katında bir ahd almış olan kimseden başkaları şefaât etme hakkına sahip olmayacaklardır” (Elmalı, Meryem suresi, 87)

Doğrusu: “O (dünyadaki hesaplaşma- savaş-mücadele) gününde Rahman olan Allah’ın nezdinde söz ve izin alandan başkaları şefaate (Allah’ın yardımına) sahip olamazlar” Eğer gelenekçilerin şefaât anlayışına iman edecek olursak kurtuluşun tevhid, güzel ahlak ve ameli sâlih’te olduğunu açıklayan yüzlerce ayet anlamsız hale gelecektir.

Yanlış Meal: “O gün, Rahman’ın kendisine izin verdiği ve sözünden hoşnut olduğu kimselerden başkasının şefaati fayda vermez” (Tâhâ, 109, Elmalı, Diyanet meali)

Doğrusu Şöyledir: “O (dünyadaki hesaplaşma- karşılaşma- mücadele -savaş) gününde, Rahman’ın izin verdiği ve sözünden hoşlandığından başkasına (şefaati) fayda vermez “Yukarıdaki âyetlerin bulunduğu âyetler topluluğuna bakıldığında şefaati ile ilgili âyetlerin tamamen dünya hayatını anlattığı ve dünya hayatında yapılacak bir savaşın Allah’ın yardımı sayesinde müminlerin galibiyetiyle sonuçlanacağını ortaya koymaktadır. Müşriklerle müminler hiçbir zaman âhiretteki şefaati konuşmamış ve hiçbir zaman tartışma konusu yapmamışlardır. Ama dünya hayatında galibiyet ve zafere kimin yanında olacağı, zamanı ve günü geldiğinde Allah’ın kime yardım edeceğini ve kimi zafere kavuşturacağını her gün konuşup tartışıyorlardı. “Ancak iman edip salih ameller işleyenler, Allah’ı çok zikredenler ve zulme uğratıldıklarında kendilerini savunanlar başkadır. Zalimler nasıl bir inkilab ile devrileceklerini yakında bileceklerdir” (Şuara, 224) “O taptıkları ilahlar mı daha hayırlı yoksa darda kalana kendine yalvardığı zaman karşılık veren ve başındaki sıkıntıyı gideren, sizi yeryüzünün hakimleri kılan mı. Allah’tan başka bir ilah mı var? Ne kadar da az düşünüyorsunuz” (Neml- 62) Bu mesele ile ilgili yüzlerce âyet vardır.

Sonuç Olarak: Allah işine hiç kimseyi ortak etmez. Dünya hayatında ellerinde maddi ve manevi imkan bulunan kimseler taraftarlarına, akrabalarına, dostlarına şefaati ederler. Fakat kıyamet günü hiç kimse başkasına şefaatiçi olamaz, yani dünyadaki şefaatiçilerin şefaati bitmiştir. Âhirette hiç kimsenin şefaati yoktur. Daha doğrusu âhirette şefaati yoktur. Bu gerçeği şu âyet apaçık olarak ortaya koymaktadır. “Artık şefaatiçilerin şefaati onlara fayda vermez” (Müddessir-48)

19-) İnsanlar bir tek ümmetti, sonradan ihtilâfa düştüler. Eğer (azabın ertelenmesi ile ilgili) Rabbinden bir söz (yasa) geçmemiş olsaydı, ihtilâfa düştükleri konuda hemen aralarında hüküm verilirdi (Derhal cezalandırma iner ve işleri bitirilirdi).

Azabın ertelenmesi, yaratılış yasağı ile ilgili bir durumdur. Yüce Allah ezelde koymuş olduğu yasalarla oynamaz. Yani istediğini yapar ama keyfi iş yapmaz.

20-) Ona Rabbinden bir delil (mucize) indirilmeli değil miydi? diyorlar. De ki: Gayb yalnız Allah’ındır. Bekleyin (bakalım) ben de sizinle beraber bekleyenlerdenim.

21-) Kendilerine dokunan (kıtık ve hastalık gibi) bir sıkıntıdan sonra insanlara bir rahmet (esenlik) tattırdığımız zaman, bir de bakarsın ki âyetlerimiz hakkında onların bir planı vardır. De ki: Allah’ın planı daha süratlidir. Şüphesiz resullerimiz yaptığımız planları yazıyorlar.

22-) Sizi karada ve denizde gezdiren O’dur. Hatta siz gemilerde bulduğunuz, o gemiyi de içindekileri tatlı bir esintiyle alıp götürdüğü ve (yolcular) bu yüzden ferahlandıkları zaman, o gemiye şiddetli bir fırtına gelip çatar, her yerden onlara dalgalar hücum eder yani onlar çepeçevre kuşatıldıklarını anlarlar da dini yalnız Allah’a özel kılarak: “Andolsun eğer bizi bundan kurtarırsan mutlaka şükredenlerden olacağız” diye Allah’a yalvarırlar.

23-) Fakat Allah onları kurtarıncaya bir de bakarsın ki onlar, yine haksız yere taşkınlık ediyorlar. Ey insanlar! Sizin taşkınlığınızı ancak kendi aleyhinedir; (bununla)(sadece fâni) dünya hayatının geçimini elde edersiniz; sonunda dönüşünüz yine bizedir. O zaman yapmakta olduklarınızı size haber vereceğiz.

24-) *Dünya hayatının misâli, gökten indirdiğimiz bir su gibidir ki, insanların ve hayvanların yiyeceklerinden olan yeryüzü bitkileri o su sayesinde karışıp birbirine girer. Nihayet yeryüzü zinetini takımp (rengârenk) süslediği yani sahipleri onun üzerinde kudret sahibi olduklarını sandıkları bir sırada, bir gece veya gündüz ona emrimiz (yasamız) gelir de onu sanki dün yerinde yokmuş gibi kökünden koparılarak biçilmiş bir hale getiririz. İşte tefekkür eden bir toplum için âyetlerimizi böyle detaylandırıyoruz.*

25-) *Allah kullarını selâmet yurduna dâvet ediyor ve O, dileyeni dosdoğru yola hidayet eder.*

Ayette bulunan “men yeşeu” dilediğini değil, dileyeni demektir. Yani hidayet ve sapkınlık tamamen insanın kendi tercihi ile ilgili bir durumdur. Yüce Allah sadece vahiyle doğru yolu gösterir. Hiç kimseyi zorla hidayete yönlendirmez.

26-) *Güzel davrananlara daha güzel karşılık bir de fazlası vardır onların yüzlerine ne bir toz (kara leke) bulaşır ne de bir horluk (gelir). İşte onlar cennet arkadaşlarıdır. Onlar orada devamlıdırlar.*

27-) *Kötülükleri kazananlara gelince, kötülüğün cezası dengi iledir yani onları zillet kaplayacaktır. Onları Allah’a karşı koruyacak hiç kimse yoktur. Onların yüzleri sanki karanlık geceden bir parçaya bürünmüştür. İşte onlar ateş arkadaşlarıdır. Onlar orada devamlıdırlar.*

28-) *Onların hepsini bir araya toplayacağımız, sonra da Allah’a şirk koşanlara: “Siz ve şirk koştuğunuz ortaklarınızı yerinizde bekleyin” diyeceğimiz gün artık onların aralarını tamamen ayırmışızdır onların ortakları, derler ki: “Siz, bize kulluk etmiyordunuz.”*

29-) *Bu yüzden bizimle sizin aranızda şahit olarak Allah yeter. Şüphesiz ki biz sizin (bize) tapmanızdan tamamen habersizdik.”*

30-) *Orada herkes geçmişte yaptıklarının karşılığını bulacaklardır ve artık onlar gerçek sahipleri olan Allah’a döndürülmüşlerdir yani uydurmakta oldukları şeyler onları terkedip kaybolmuştur.*

31-) *De ki: Gökten ve yerden size rızık veren kimdir? Ya da kulaklara ve gözlere kim sahip (ve hakim) bulunuyor ve ölüden diriyi kim çıkarıyor, diriden ölüyü kim çıkarıyor? Yani (her türlü) işi kim idare ediyor? “Allah” diyecekler. De ki: Öyle ise (O’na karşı) bilinçli olmaz mısınız?*

32-) *İşte O, sizin hak Rabbiniz olan Allah’tır. Artık haktan (ayrıldıktan) sonra sapkınlıktan başka bir şey kalır mı? O halde nasıl (sapkınlığa) döndürülüyorsunuz?*

Yukarıdaki âyet din ve hüküm olarak vahiy’den başka bir kaynak olmayacağını çok açık bir şekilde ortaya koyuyor.

33-) *İşte böylece Rabbinin (yoldan çıkanlar) hakkındaki “Onlar iman etmezler” sözü gerçekleşmiş oldu.*

34-) *De ki: (Allah’a) şirk koştuklarınız arasında, yaratılışı başlatacak, arkasından onu tekrar ettirecek kimse var mı? De ki: Allah yaratılışı ilk defa başlatıp, onu tekrar ettirir. O halde nasıl (haktan) döndürülüyorsunuz!*

35-) *De ki: Şirk koştuğularımızdan hakka hidayet edecek olan var mı? De ki: “Hakka (yalnız) Allah hidayet eder.” Öyle ise hakka hidayet eden mi uyulmaya daha layıktır yoksa (Allah tarafından) hidayet verilmedikçe kendi kendine hidayeti bulamayan mı? Size ne oluyor? Nasıl (böyle yanlış) hükmediyorsunuz?*

Şirk

Dinleri birbirinden ayıran tek şey tevhid, onları birbirine eşitleyen tek şey ise şirktir. Adı ne olursa olsun bir din yüzde yüz vahye yani Kur’an’a dayanmıyorsa o din şirktir. İçinde Allah’ın sözünden ve hükmünden başka tek bir söz, hüküm, helal, haram, farz olan din şirktir. Âhirette bağışlanmayacak tek günah şirk olduğu için başta “Allah’ın dostu, muvahhidlerin atası” İbrahim (aleyhisselam) olmak üzere bütün Nebiler “çocuklarına şirkten uzak kalmalarını tavsiye etmişlerdir” (Bakara-130/136) Âhirette bağışlanmayacak tek günah şirk olduğu için yüce Allah iman edenlere, şirk günahından uzak kalarak tevhid dinine sahip çıkmalarını emretmektedir. (Âli İmran-102; Hac- 31)

36-) *Onların çoğu zandan başka bir şeye uymaz. Şüphesiz zan, haktan (vahiy’den) yana hiçbir şeyin yerini tutmaz. Allah onların yapmakta olduklarını pek iyi bilendir.*

37-) *Bu Kur’an Allah’ın yanı sıra iddia ettiğiniz tarafından iftira edilebilecek bir (kitap) değildir. Fakat o kendinden öncekileri doğrulayan ve o Kitabı detaylandırandır, onda şüphe yoktur, âlemlerin Rabbindedir.*

38-) *Yoksa, Onu (Muhammed) iftira etti mi diyorlar? De ki: Eğer sizler doğru söyleyenlerden iseniz Allah’ın yanı sıra gücünüzün yettiklerini dâvet edin de (hep beraber) onun dengi (benzeri) bir sûre getirin.*

39-) *Bilakis, onlar ilmîni ihata etmeden (ilmîni araştırmadan) ve kendilerine te’vili (açıklaması)gelmeden onu yalanladılar. Onlardan öncekiler de böyle yalanlamışlardı. Şimdi bak, zalimlerin sonu nasıl oldu.*

40-) *İçlerinden ona (Kur’an’a) iman eden de var, yine onlardan ona iman etmeyen de var. Rabbin bozguncuları en iyi bilendir.*

41-) *Onlar seni yalanlarsa de ki: “Benim amelim bana, sizin ameliniz de sizedir. Siz benim yaptıklarından uzaksınız, ben de sizin yaptıklarınızdan uzağım.*

42-) *Onlardan seni dinleyenler vardır. Fakat sağırlara -üstelik akıllarını da kullanmıyorlarsa- sen mi duyuracaksın?*

43-) *Onlardan sana bakan da vardır. Fakat (hakka karşı) gözleri kör olanları sen mi hidayete ileteceksin?*

44-) *Şüphesiz ki Allah insanlara hiçbir şekilde zulmetmez, fakat insanlar kendilerine zulmediyorlar.*

İnsanların başına gelen bütün bela ve musibetler kendi elleriyle yaptıklarındandır.

45-) *Allah onları, sanki gündüzün bir saati kadar, aralarında tanışma müddeti kaldıklarını zanneder vaziyette, yeniden diriltilip toplayacağı gün, Allah’a kavuşmayı*

yalanlayanlar elbette hüsrana uğramışlardır. Onlar (vahyin) hidayetini tercih etmediler.

46-) Eğer onlara vâdettiğimiz (azabın) bir kısmını sana (dünyada iken) gösterirsek (ne âlâ); yok eğer (göstermeden) seni vefat ettirirsek (her halükarda) onların dönüşü bizedir. Sonra, Allah onların yapmakta olduklarına da şahittir.

47-) Her ümmetin bir Resul'ü vardır. Resulleri onlara geldiği zaman, aralarında adaletle hükmedilir yani onlara asla zulmedilmez.

48-) Doğru söyleyenlerden iseniz bu vaad ne zamandır? diyorlar.

49-) De ki: “Ben kendime bile Allah’ın dilediğinden başka ne bir zarar ne de bir yarar verme gücüne sahibim.” Her ümmetin bir eceli vardır. Ecelleri geldiği zaman artık ne bir saat geri kalırlar ne de ileri giderler.

50-) De ki: Ne dersiniz? Allah’ın azabı size geceleyin veya gündüzün gelirse (ne yaparsınız?). Suçlular ondan hangisini istemekte acele ediyorlar!

51-) Olacaklar olduktan sonra mı O’na iman edeceksiniz? Şimdi mi? Halbuki onu (azabın gelmesini) istemekte acele ediyordunuz?

52-) Sonra zulmedenlere, “Kalıcı azabı tadın!” denilecek. Kazanmakta olduğunuz amellerinizden başkasının karşılığını mı bulacaksınız?

53-) “O (azap) bir gerçek midir?” diye senden haber istiyorlar. De ki: Evet, Rabbime andolsun ki o şüphesiz haktır ve siz (Allah’ı) âciz bırakacak değilsiniz.

54-) O zaman zulmeden herkes yeryüzünde olan her şeye sahip olsa (azaptan kurtulmak için) elbette onu fidye olarak verir. Ve azabı gördükleri zaman içten içe duydukları pişmanlığı açığa vururlar. Aralarında adaletle hükmolunur ve onlara zulmedilmez.

55-) Dikkat edin, göklerde ve yeryüzünde olan her şey Allah’ındır. Yine dikkat edin, Allah’ın yarası haktır, fakat onların çoğu bilmezler.

56-) O hem diriltir hem de öldürür ve yalnız O’na döndürüleceksiniz.

57-) Ey insanlar! Size Rabbinizden bir öğüt yani göğüslerde olana bir şifa, müminler için bir yol gösterici ve rahmet gelmiştir.

İsra 82 ve Fussilet 44.âyetlerde Kur’an’ın şifa olduğu haber verilmektedir. “Kur’an’ın göğüslerde olana şifa olması” insanları şirk ve küfürden, zulüm ve nifaktan kurtarması her türlü batıl inançtan arındırması ve hidayete yönlendirmesi ile ilgili bir durumdur. Yani maddi hastalıklarla hiçbir ilgisi bulunmamaktadır.

58-) De ki: Ancak Allah’ın fazilet ve rahmetiyle, işte bunlarla sevininler. Bu, onların (dünya malı olarak) topladıklarından daha hayırlıdır.

Kıraat Farklılığı

Âyette bulunan “هُوَ خَيْرٌ مِّمَّا يَجْمَعُونَ” (bu onların (dünya malı olarak) topladıklarından daha hayırlıdır.) Cümlesinde bulunan “يَجْمَعُونَ” (topladıklarından)” kelimesi, bazı kıraat âlimleri tarafından “تَجْمَعُونَ” (topladığınız)” olarak da okunmuştur. Bu

okuyuşa göre âyetin meali şöyle oluyor. “De ki: Ancak Allah’ın fazilet ve rahmetiyle, işte bunlarla sevininler. Bu, sizin (dünya malı olarak) topladığınızdan daha hayırlıdır.)

59-) De ki: Allah’ın size indirdiği rızıktan bir kısmını helâl, bir kısmını da haram kılmanıza ne dersiniz? De ki: Allah mı size izin verdi, yoksa Allah’a iftira mı ediyorsunuz?

60-) Allah’a karşı yalan yere iftira edenler kıyamet günü (âkibetleri) hakkındaki zanları nedir? Şüphesiz Allah insanlara karşı fazilet sahibidir. Fakat onların çoğu şükretmezler.

61-) Ne zaman sen bir işte bulunsan, ne zaman Kur’an’dan bir şey okusan ve siz ne zaman bir iş yaparsanız, o işe daldığımız zaman biz mutlaka üstünüzde şahidiz yani ne yerde ne gökte zerre ağırlığına bir şey Rabbinden uzak (ve gizli) kalmaz. Bundan daha küçüğü ve daha büyüğü yoktur ki apaçık bir yasada bulunmasın.

62,63-) Dikkat edin, Allah’ın evliyasına geleceğe dair korku, geçmişe (dünyada bıraktıklarına) dair hüznüleri olmayacaktır. Onlar, iman edip de takvâya ermiş olanlardır.

Evliya

Kur’an’a baktığımızda evliya kavramının iki boyutunun olduğunu görüyoruz.

1-) Genel anlamda evliya: Kim Allah’ın emir ve yasaklarını elinden geldiğince yerine getirir, Kur’an ehli saf muvahhid olur, güzel bir ahlaka sahip bulunursa, hiç şüphesiz bu kişi Allah’ın veli bir kuludur. Genel anlamda evliya vardır ve çoktur. Genel anlamda evliyaya delil olan âyetler: “Allah, iman edenlerin velisidir. (Allah’u veliyyüllezine émenu) onları karanlıklardan aydınlığa çıkarır. Kâfirlere gelince, onların velileri de tağuttur, (din adamları) onları aydınlıktan alıp karanlığa götürürler. İşte onlar ateş arkadaşlarıdır. Onlar orada devamlı kalırlar “ (Bakara-257)“

2-) Özel anlamda evliya: Özel anlamda evliya hem yoktur hemde büyük bir şirkidir.

Özel manada evliya olmadığına delil olan âyetler: “Kafirler beni bırakıp da (veya benimle birlikte, benim yanımda) kullarımı evliya edineceklerini mi sandılar? Biz cehennemli kafirlere bir konak olarak hazırladık” (Kehf- 102) “Allah’tan başka evliya edinenleri Allah daima gözetlemektedir. Sen onlara vekil değilsin” (Şura-6) “Yoksa onlar Allah’tan başka evliya mı edindiler. Halbuki veli yalnız Allah’tır. O ölüleri diriltir, her şeye kâdirdir” (Şura- 9) “Rabbinizden size indirilene (Kur’an’a) tâbi olun. O’nu bırakıp da başka evliyanın peşlerinden gitmeyin. Ne kadar da az düşünüyorsunuz” (Âraf-3) “Çocuk edinmeyen, hakimiyette ortağı bulunmayan, âcizlikten münezzeh olduğu için bir veliye de ihtiyacı olmayan Allah’a hamd olsun” de yani O’nu büyük bil ve büyüklükle uygun olarak an!” (İsra-111) Yukarıdaki âyetlerde geçen “Allah’tan başka veliler-evliya edinmek” cümlesi “Allah ile beraber, onun yanında, ötesinde, berisinde” manasını vermek daha doğrudur. Çünkü müşrikler Allah’ı inkâr etmezler, onun yanında onunla beraber evliya ve ilahlar edinirlerdi. Yani birisinin adını anarak, onun ismini sürekli kullanarak, onu Allah’ın veli bir kulu tayin etmek affedilmez bir günahdır. İnsanlık tarihindeki bütün müşriklerin inancı bu çeşit bir şirk idi. Ahirette Allah’ın affetmeyeceği tek ve en büyük günah şirkidir. “Allah, kendisine ortak koşulmasını asla bağışlamaz,

ondan başka günahları dilediği kimse için bağışlar. Kim Allah'a şirk koşarsa büsbütün sapıtmıştır" (Nisa-48, 116) Birisinin adını vererek onu Allah'ın veli bir kulu tayin etmek, Allah'a, onun ilmine ve dinine iftiradır. Çünkü kimin evliya olduğunu sadece Allah bilir.

"...Bunun için kendinizi temize çıkarmayın. Çünkü O (Allah) kötülükten sakınanı daha iyi bilir" (Necm-32) "Doğrusu Rabbin, kendi yolundan sapanı en iyi bilendir, hidayete erenleri de en iyi bilen O'dur" (Kalem- 7) Ümmi insanların "veli-evliya" olarak gördükleri bir kişi gerçekte Allah'ın katında zerre kadar bir değeri olmayabilir. Çünkü insanlar kitabı bilmezler, zanni bir bilgiye sahiptirler. Ben günümüzün Şii ve Sünni-ümmi ve ilim adamlarına bakıyorum, neredeyse cahil ve sapkın olmayanı veli-evliya olarak kabul etmiyorlar.

64,65-) Dünya hayatında da ahirette de onlara müjde vardır. Allah'ın sözlerinde asla değişme yoktur. İşte bu, azim bir başarıdır. Yani (Ey Nebi!) Onların sözleri seni üzmesin. Çünkü bütün izzet Allah'ındır. O, iştendir, bilendir.

66-) Dikkat edin! Göklerde kim var ve yerde kim varsa hepsi Allah'ındır yani Allah'tan başka ortaklara dâvet edenler gerçekte neye uyduklarının farkında değiller. Doğrusu onlar, zandan başka bir şeye uymuyorlar. Onlar sadece saçmıyorlar.

67-) O (Allah), sizin için onda sükun (huzur) bulasınız diye geceyi dinlenme kılan, (çalışıp kazanmanız için de) gündüzü (aydınlık) kılandır. Şüphesiz bunda (söz) dinleyen bir toplum için âyetler vardır.

68-) (Müşrikler:) "Allah çocuk edindi" dediler. O'nu tenzih ederim. O bundan müstağnidir.(O'nun böyle şeylere ihtiyacı yoktur.) Göklerde ve yeryüzünde ne varsa hepsi O'nundur. Bu hususta yanınızda herhangi bir delil yoktur. Allah hakkında bilmediğiniz bir şeyi mi söylüyorsunuz?

69-) De ki: Allah hakkında yalan yere iftira edenler asla kurtuluşa eremezler.

70-) Dünyada bir miktar (geçimlik elde ederler) sonra dönüşleri bizedir; sonra da ön yargıya sahip oldukları için onlara şiddetli azabı tattırırız.

71-) Onlara Nuh'un haberini oku: Hani o kavmine demişti ki: "Ey kavmim! Eğer benim (nübüvvet) makamım ve (Resul olarak) Allah'ın âyetlerini hatırlatmam size büyük (bir olay gibi ağır) geldiye, ben Allah'a tevekkül ettim. Siz de planlarınızı (yapın) ve ortaklarınızı toplayın. Sonra işiniz başınıza dert olmasın. Bundan sonra (vereceğiniz) kararı bana hemen uygulayın, sakın beklemeyin.

72-) "Eğer yüz çeviriyorsanız, zaten ben sizden bir mükafat istemedim. Benim mükafatım Allah'tan başkasına ait değildir ve bana Müslümanlardan olmam emrolundu."

73-) Yine de onu yalanladılar, biz de hem onu hem de onunla beraber gemide bulunanları kurtardık ve onları halifeler kıldık; âyetlerimizi yalanlayanları da boğduk. Bak ki uyarılanların (fakat iman etmeyenlerin) sonu nasıl oldu!

Âyette bulunan "onu yalanladılar" ve "âyetlerimizi yalanlayanları" ibareleri, Resul

ile vahiy arasında bir farkın olmadığını gösteriyor. Resul, vahye eşit bir konuma sahiptir.

74-) *Sonra onun arkasından birçok Resulleri kendi toplumlarına gönderdik. Onlara apaçık âyetler getirdiler. Fakat onlar daha önce yalanladıkları şeye iman edecek değillerdi. İşte haddi aşanların kalplerini biz böyle mühürleriz.*

75-) *Onlardan sonra Musa ve Harun'u âyetlerimizle Firavun'a ve ileri gelenlerine gönderdik, fakat kibirlendiler yani onlar suçlu bir toplum idiler.*

76-) *Katımızdan onlara hak gelince: "Bu elbette apaçık bir sihirdir" dediler.*

77-) *Musa: "Size hak geldiğinde onun için (hep böyle) mi dersiniz? Bu bir sihir midir? Halbuki sihirbazlar iflâh olmazlar" dedi.*

78-) *Onlar dediler ki: Babalarımızı üzerinde bulduğumuz (dinden) bizi döndüresin ve yerde büyüklük ikinizin olsun diye mi bize geldin? Yani biz ikinize de inanacak değiliz.*

79-) *Firavun dedi ki: Bütün alim sihirbazları bana getirin!*

80-) *Sihirbazlar gelince Musa onlara: Atacağınızı atın, dedi.*

81,82-) *Onlar iplerini atınca, Musa dedi ki: "Sizin getirdiğiniz sihirdir. Allah onu boşa çıkaracaktır. Çünkü Allah bozguncuların amellerini ıslah etmez. Yani suçluların hoşuna gitmese de Allah, sözleriyle hakkı ortaya çıkaracaktır.*

Yukarıdaki âyette simgesel bir anlatım tarzı mevcuttur. Yani sihirbazlardan maksat uydurma şirk dininin âlimleridir ve ilmi bir münazara ve mücadele yapılmaktadır. Musa (a.s) onlarla indirilen vahiy ile mücadele etmektedir. Çünkü Resulün vahiy'den başka bir şeyle mücadele etmesi âyetlere aykırıdır. Yani Resullerin görevi vahyi tebliğ etmektir. Zaten birçok âyette Musa(a.s) ın âyetlerle, furkanla, kitapla Firavun'a gittiği söylenmektedir.

Yukarıdaki ayette "...Allah kelimeleriyle hakkı ortaya koyacağını..." (Yunus-82) haber veriyor. Ayrıca bu konuda şu iki âyet de önemlidir. "وَقَالَ مُوسَىٰ يَا فِرْعَوْنُ إِنِّي رَسُولٌ مِّن رَّبِّ الْعَالَمِينَ . حَقِيقٌ عَلَىٰ أَن لَا أَقُولَ عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقَّ قَدْ جِئْتُكَ بِبَيِّنَةٍ مِّن رَّبِّكَ مُوسَىٰ دَعَا فِرْعَوْنَ إِلَىٰ رَبِّهِ فَيَكْفُرُ بِهِ عَمِلُ اللَّامِيْنِ" (Musa dedi ki: Ey Firavun! Ben âlemlerin Rabbi tarafından gönderilmiş bir Resul'üm. Allah hakkında gerçek olandan başkasını söylememek benim üzerime bir borçtur)" (Âraf-104, 105) Yani Musa (a.s.)'ın sihirbazlarla mücadelesi, iplerle değil, sözün gücü ve âyetlerle olmuştur.

Dolayısıyla sihirbaz âlimlerle mücadele dille ve delille yani ilim ve hikmetle olmuştur. Allah tarafından gönderilen bir Resul için bundan başka bir galibiyetin hiçbir önemi yoktur. Dolayısıyla bu şekilde iplerle, yılanla, ejderhayla bir zafer hiçbir zaman onun davasının doğru ve onun haklı olduğunu göstermez. Sadece onun daha uzman ve daha tecrübeli olduğunu ortaya koyar.

83-) *Firavun ve kavminin kendilerine kötülük etmesinden korkuya düştükleri için kavminden bir grup gençten başka Musa'ya iman eden olmadı. Çünkü Firavun yerde ululuk taslayan (zalim-zorba) yani o bozgunculardan biri idi.*

84-) Musa dedi ki: Ey kavmin! Eğer Allah'a iman ettiyseniz ve O'na teslim olduysanız sadece O'na tevekkül ediniz.

85,86-) Onlar da dediler ki: "Allah'a tevekkül ettik. Rabbimiz! Bizi o zalimler topluluğu için bir sınama konusu kılma! Yani bizi rahmetinle o kâfirler toplumundan kurtar!"

87-) Biz de Musa ve kardeşine: Kavminiz için Mısır'da evler hazırlayın ve evlerinizi kible yapın yani salât'ı ikâme edin. Müminleri (kurtuluş için) müjdele! diye vahyettik.

Bu ayette evlerin kible yapılması ve salatın ikame edilmesi Musa (as)'a indirilen vahiy ile İsrailoğullarının bu evlerde eğiterek Firavun'un zulmünden özgürlüğe yani kendilerine Allah tarafından vadedilen mukaddes topraklara götürmesi içindir. Musa (as)'ın elçi olarak gönderilmesinin amacı budur.

88-) Musa dedi ki: Rabbimiz! Gerçekten sen Firavun'a ve ileri gelenlerine dünya hayatında zinet ve nice mallar verdin. Rabbimiz! (Onlara bu hükümranlığı ve saltanatı), insanları senin yolundan saptırsınlar diye mi (verdin)? Rabbimiz! Onların mallarını yok et, kalplerini şiddetle sık. Çünkü elem verici azabı görmeden iman etmeyeceklerdir.

89-) Allah: İkinizin de daveti kabul olunmuştur. O halde siz ikiniz istikâmet sahibi olunuz yani sakın o bilmezlerin yoluna uymayın! dedi.

90-) Biz, İsrailoğullarını denizden geçirdik. Ama Firavun ve askerleri ırkçılık ve düşmanlık üzere onları takip ettiler. Nihayet (denizde) boğulmayla karşı karşıya kalınca, (Firavun:) "Gerçekten, İsrailoğullarının iman ettiği, kendisinden başka ilah olmayan (Allah'a) ben de iman ettim. Ben de teslim olanlardanım!" dedi.

Kur'an'da Musa (aleyhisselam) İsa (aleyhisselam) ve Yahya (aleyhisselam) ın bebeklik ve çocukluk dönemlerinden söz etmesinin tek sebebi, Yahudi ve Hristiyan kaynaklarında yer almalarından kaynaklanıyor. Bu kıssalar Yahudi ve Hristiyanların etkisinde kalan müşriklerin de zihinlerine kazınmıştı. Bu kıssaların Kur'an'da yer almalarının bundan başka hiçbir sebebi bulunmamaktadır. Yani Musa (aleyhisselam) ın annesinden başkasından süt emmemesi, (Kasas-12) Meryem'in İsa'yı doğurmasında (Meryem-22) insanlık için alınacak hiçbir ders ve ibret yoktur. Dolayısıyla bu gibi mitolojilerin insanlığa vereceği hiçbir şey bulunmamaktadır. Aynı zamanda İsa (a.s) ın babasız olarak dünyaya gelmesini Kur'an reddeder. Yani yaratılış yasına aykırı olarak görülür. "O, gökleri ve yeri örnekleri yokken yaratandır. O'nun bir (hayat) arkadaşı olmadığı hâlde, nasıl bir çocuğu olabilir? Yani her şeyi O yarattı. O, her şeyi hakkıyla bilendir. (En'am-101) Dolayısıyla eş olmadan bir çocuğun dünyaya gelmesi mümkün değildir. Kur'an'da bulunan birçok kıssa göklerde ve yeryüzünde bulunan yaratılış yasına aykırıdır. Eğer bu kıssalara gerçekmiş gibi iman edecek olursak, hurafelere karşı gelme hakkını da kaybederiz. Kur'an'da bulunan Nuh (a.s) ın gemi inşa etmesi, Yunus (a.s) ın gemiye binmesi, dağlar gibi dalgalar, tufan, Musa (a.s) ın denizi kupkuru yol olarak açması, ateşin İbrahim (a.s.)a serin olması gibi birçok kıssada mecaz, simgesel anlatım ve metaforlar mevcuttur. Yoksa yaşadığı dönemde Nuh (a.s) ın tek başına bir gemi inşa etmesi mümkün değildir. (Hud-38) Nuh (a.s.)'ın inşa ettiği şey iman ve İslam gemisinden başka bir şey değildir.

91-) *Şimdi mi (iman ettin)! Halbuki sen daha önce isyan etmiş yani bozgunculardan olmuştun.*

92-) *(Ey Firavun!) Senden sonra geleceklere ibret olması için, bugün seni bedenle kurtaracağız. Hiç şüphesiz ki insanlardan birçoğu âyetlerimizden gafildirler.*

93-) *Andolsun biz İsrailoğullarını güzel bir yurda yerleştirdik yani temiz nimetlerden onları rızıklandırdık. Kendilerine ilim (vahiy) gelinceye kadar ihtilâfa düşmediler. Şüphesiz ki Rabbin, ihtilaf etmekte oldukları şeyler hakkında, kıyamet günü aralarında hükmünü verecektir.*

94,95-) *Eğer sana indirdiğimizden kuşkuda isen, senden önce Kitab'ı okuyanlara sor. Andolsun ki, Rabbinden sana hak gelmiştir. Sakın şüphecilerden olma! Yani Allah'ın âyetlerini yalanlayanlardan olma, sonra hüsranda kalanlardan olursun.*

(Âyette bulunan “Eğer sana indirdiğimiz şeyden şüphe içinde isen, senden önce kitab'ı okuyanlara sor...” cümlesi, Kur'an'ın tümüyle ilgili bir durum değildir. Bu âyetten önce anlatılan “Musa (a.s) İsrailoğulları ve Firavunla ilgili kıssadır. Çünkü Musa (a.s), İsrailoğulları ve Firavun kıssası Kur'an'da var olduğu gibi, Tevrat'ta da yer alıyordu. İşte Nebi (a.s)'ın bundan şüphe etmemesi istenmiştir. Eğer Kur'an, Musa (a.s), İsrailoğulları ve Firavun ile ilgili Tevrat'ta geçenlerden ayrı şeyler anlatsaydı, Medine Yahudileri buna itiraz ederlerdi. Hatta iftira ve yalanlar hariç bütün İsrailoğulları Nebileri hakkında Kur'an'da anlatılanlar ile Tevrat'ta anlatılanlar arasında bir fark bulunmamaktadır. Sadece Kur'an Yahudi din adamlarının rivayetler yoluyla Nebi ve Resullere yapmış oldukları birçok rivayeti reddetmiş, Nebilerin hatıralarını temize çıkarmıştır. Mekke'de indirilen surelerde Musa (a.s.) ve İsrailoğullarından söz edilmesinin sebebi, Medine Yahudilerinin Mekke'yi sık sık ziyaret etmelerinden kaynaklanmaktadır.)

96,97-) *Gerçekten haklarında Rabbinin sözü sabit olanlar, kendilerine (istedikleri) bütün âyetler gelmiş olsa bile, elem verici azabı görünceye kadar iman etmeyeceklerdir.*

98-) *Yunus'un kavmi müstesna, (halkını yok ettiğimiz ülkelerden) herhangi bir ülke halkı, keşke (kendilerine azap gelmeden) iman etseydi, bu imanları kendilerine fayda verecekti! Yunus'un kavmi iman edince, kendilerinden dünya hayatındaki rüsvaylık azabını kaldırdık yani onları bir süre daha dünya metaindan yararlandırdık.*

99-) *Eğer Rabbin dileseydi, (iradelerine ipotek koysaydı, zorla yönlendirseydi) yerdikilerin hepsi elbette iman ederlerdi. O halde sen, mümin olmaları için insanları zorlayacak mısın?*

Yani yüce Allah, elinde kudret olduğu halde iman etmeleri için insanları zorlamaz iken, senin böyle bir şey yapman olacak şey değildir.

100-) *Allah'ın yasası olmadan hiç kimse inanmaz. O, akıllarını kullanmayanların üzerine pislik bırakır.*

Âyette bulunan “izin” yasa demektir. İman ve küfrün yasası yani son vahiy'le birlikte gönderilen emir ve yasaklar. 108. âyet buna açıklık getirecek.

101-) De ki: “Göklerde ve yeryüzünde neler var, bakın (da ibret alın!)” Fakat inanmayan bir topluma âyetler yani uyarılar fayda sağlamaz.

102-) Onlar, kendilerinden önce gelip geçmiş toplumların (acıklı) günlerinin benzerlerinden başkasını mı bekliyorlar? De ki: Haydi bekleyin! Şüphesiz ben de sizinle beraber bekleyenlerdenim.

103-) Sonra biz, Resullerimizi ve iman edenleri kurtarıyoruz. Aynı şekilde müminleri kurtarmak üzerimize düşen bir haktır.

104,105,106-) De ki: “Ey insanlar! Benim dinimden şüphede iseniz, (bilin ki) ben Allah’ın yanı sıra kulluk ettiklerinize ibadet edecek değilim, fakat sizi vefat ettirecek olan Allah’a kulluk ederim. Bana müminlerden olmam emrolundu. “Yani (bana) hanif (Allah’ın birliğini tanıyan saf Müslüman) olarak yüzünü dine çevir sakın müşriklerden olma, diye (emredildi). Allah’ı bırakıp da sana yarar veya zarar vermeyecek şeylere davet etme. Eğer bunu yaparsan (Ey Nebi!) o takdirde sen mutlaka zalimlerden olursun. (Diye de emredildi.)

Hanif kelimesi, Kur’an’da tekil olarak on defa, çoğul olarak da “hünefê” iki kez geçer. (Hac-31; Beyyine-5) Kur’an’da “hanif” kelimesi, şirkin zıttı, İbrahim (a.s) ın dini ya da inanç tarzını niteleyen bir kelime olarak zikredilmesinin yanı sıra İslam ile özdeş kılınmış bir kelimedir. Hanif, diğer bütün dinleri ve inançları terk edip sadece İslam’a yani yüce Allah’tan indirilene yönelen kimse demektir.

107-) Allah sana bir zarar dokundurursa, onu yine O’ndan başka giderecek yoktur. Eğer sana bir hayır dilerse, O’nun faziletini geri çevirecek de yoktur. O, hayrını kullarından dileyene eriştirir yani O bağışlayandır, merhamet edendir.

108-) De ki: Ey insanlar! Size Rabbinizden Hak (Kur’an) gelmiştir. Artık kim hidayete gelirse, ancak kendisi için gelecektir. Kim de saparsa, o da ancak kendi aleyhine sapacaktır. Ben sizin üzerinize vekil değilim. (Sadece tebliğ etmekle memurum).

Âyette bulunan”...Size Rabbinizden hak gelmiştir, Artık kim hidayete gelirse, ancak kendisi için gelecektir. Kim de saparsa, o da ancak kendi aleyhine sapacaktır...” bölümü, hidayet ve sapkınlığın tamamen vahyi tek kaynak kabul edip etmemekle ilgili olduğunu göstermektedir. Yani yüce Allah, vahiy’den bağımsız olarak topluma asla müdahale etmez.

109-) (Ey Nebi!) Sen, sana vahyedilene tâbi ol ve Allah hükmedinceye kadar sabret. O hakimlerin en hayırlısıdır.

HUD SURESİ

123 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1-) Elif. Lâ. Râ. (Bu sana indirilen), hikmet sahibi (ve) her şeyden haberdar olan (Allah) tarafından âyetleri muhkem kılınmış, sonra da detaylandırılmış bir kitaptır.

Kur'an'da detaylandırma anlamına gelen "tafsil, tasrif ve tefsir" sadece Allah bağlamında kullanılmıştır. Yani Kur'an'ı sadece yüce Allah detaylandırıp açıklar. Duyurma ve tebliğ etme, ilan etme ve okuma anlamına gelen "tebyin" ise, hem yüce Allah hem de Resul bağlamında geçmektedir. Resuller sadece vahyi tebliğ ederler. Onların Kur'an'dan başka sözleri yoktur. Nebi'nin sözleri ise, diğer insanların sözleri gibidir yani din değildir. Özel hayatla ilgilidir.

2,3-) De ki: Bu Kitap "Allah'tan başkasına kulluk etmemeniz için (indirildi). Şüphesiz ki ben, onun tarafından size (gönderilmiş) bir uyarıcı ve müjdeleyiciyim. (Rabbinizden bağışlama dilemeniz, sonra da ona tevbe etmeniz için (indirildi). (Eğer bu emrolunanları yaparsanız), Allah sizi, tayin edilmiş bir süreye kadar güzel bir metâ (kendi kazancınız) ile geçindirir, fazilet sahiplerine de (kendisinden) fazlasını verir. Ve eğer yüz çevirerseniz, ben sizin başınıza gelecek büyük günün azabından korkarım.

Şu gerçeği anlamada büyük fayda vardır. İhlâstan infaka, ihsan'dan (güzel ahlak-tan) takvaya, şükürden hamdetmeye, huşu'dan zikre, hidayetden istikamete, salât'tan zekat'a (arınmaya) İslam'dan imana her şey gelip ilâhi mesajı bilmeye yani yalnız yüce Allah'a teslim olmaya dayanıyor. Yani bütün bunlar Kur'an'ı dinde tek hüküm kaynağı kabul etmekle ilgili erdemlerdir. Bütün bunlar bu ilke ile değer kazanırlar, bu ilke yoksa yukarıda sayılanların hiçbirinin önemi kalmaz. Dolayısıyla Kur'an'ın ilmi olmadan yani kayıtsız şartsız Allah'a teslim olunmadan dinde hiçbir şeyin önemi yoktur. Dini-nizin ve hayatınızın merkezinde Kur'an tek kaynak değilse, hâkimiyetinizin altında olan mâbed ve ibadetlerle sadece ölümlere sanal cennetin ticaretini yaparsınız. Yukarıda bulunan erdemler olduğu zaman insan sadece yüce Allah'a ibadet etmiş oluyor. Yani yukarıdaki erdemlerin toplamına Kur'an "ibadet" adını vermiştir. Onlarca âyette geçen "Ey kavmim! Allah'a ibadet edin, sizin ondan başka ilâhınız yoktur" öğüdünün ve yukarıdaki âyette bulunan "Allah'tan başkasına ibadet etmeyesiniz diye" pasajının gerçek anlamı budur. Yani ibadet belli zamanlarda yapılan anlamsız bir ritüel değil, insanın gece gündüz, her zaman, hayatı boyunca, her durumda, sürekli olarak beraber ömür geçirdiği erdemlerdir. Hayat kesintisiz ibadettir.

Din ve hüküm olarak Kur'an'dan başka bir kitap kabul etmeyenin yaptığı her meşru amel ibadet hükmüne geçmektedir. Kur'an'ın yanında başka bir kaynağı kabul edenin hiçbir ameli yüce Allah indinde geçerli değildir. Dolayısıyla Kur'an, salih amel-lerin tümüne ibadet demektir. İbadet sâlihatin çatı katıdır.

4-) Dönüşünüz yalnız Allah'adır. O her şeye bir yasa koymuştur.

Yani Yüce Allah her şeyi bir yasa, kaide ve kural dahilinde yaratmıştır. Kadir, her şeye yasa koyan demektir.

5-) Dikkat edin, onlar (vahiyden), (düşmanlıklarını) gizlemeleri için göğüslerini çevirirler (gönüllerinden geçeni gizlerler). Dikkat edin, onlar elbiselerine büründükleri zaman dahi, Allah onların gizlediklerini de, açığa çıkardıklarını da bilir. Çünkü O, göğüslerin özünü bilendir.

6-) Yeryüzünde hareket halinde olan her canlının rızkı, yalnızca Allah'ın üzerindedir yani Allah o canlının durduğu yeri ve sonunda bırakılacağı mekanı bilir. (Bunların) hepsi açık bir yasadadır.

7-) O, hanginizin amelinin daha güzel olacağı hususunda sizi imtihan etmek için, Arş'ı (kudret ve hükümranlığı) su üzerinde iken, gökleri ve yeri altı günde yaratandır. Yemin olsun ki, "Ölümden sonra muhakkak diriltileceksiniz" desen, kâfir olanlar derhal "Bu, açık bir sihirden başka bir şey değildir" derler.

Kıraat Farklılığı

Âyette bulunan "سِحْرٌ مُّبِينٌ" (apaçık bir sihir) ibaresini, bazı kıraat âlimleri "سَاحِرٌ مُّبِينٌ" (apaçık bir sihirbaz) olarak okumuşlardır. Yani bir kıraate göre kafirler kitaba sihir derken, diğer kıraate göre Resul (a.s) a sihirbaz diyorlar.

Arş kelimesi sözlükte "yüksek" ve "yüce" yer anlamına gelir. Bu temel anlamına bağlı olarak tavan, ev ve çadır gibi anlamlarda da kullanılan kelime, mecazı olarak da taht, hükümranlık, şan ve şeref anlamlarını içerir. Arş, Kur'an'ın bazı âyetlerinde Yusuf (aleyhisselam)ın (Yusuf-100) ve Sebe melikesinin tahtı anlamında kullanılmış (Neml-23,38,41,42) bazı âyetlerde ise "Arşın Rabbi" anlamında "rabbül arş" ve "zul arş" gibi tabirlerle de Allah'a izafe edilmiştir. Bu bağlamda göklerin ve yerin yaratılışından bahseden yukarıdaki âyette Allah'ın arşının su üzerinde bulunduğu belirtilmiş, diğer bazı âyetlerde ise Allah'ın istiva ettiği arşın azametli, değerli ve şerefli olduğu melekler tarafından taşındığı bildirilmiştir. Arşın su üzerinde olması ilahi kudretin akıllara durgunluk veren muhteşemliğini tasvir eden mecazi bir ifadedir. Buradaki arştan maksat bina etmektir. Allah bu ifadesinde kudretinin ne kadar hayranlık verici olduğunu vurgulamak istemiştir. Çünkü bina yapan kişi, inşa ettiği binanın yıkılmaması için onu sudan uzak olan sert ve katı bir zemin üzerine kurar. Allah ise akıl sahiplerine kudretinin ne kadar mükemmel ve muhteşem olduğunu bildirmek için gökleri ve yeri suyun üzerine bina etmiştir. Bu da uçsuz bucaksız feza boşluğunu sembolize ediyor. Gerçekten de bilim adamları, göklerde bulunan milyarlarca galaksinin ve bu galaksilerde var olan milyarlarca yıldız ve gezegenin dağılmadan ve savrulmadan yani birbirlerinden kopmadan nasıl bir sisteme bağlı olduklarını daha çözmüş değillerdir.

İşte bu yüzden galaksileri bir arada tutan güce “kara madde” adını vermişlerdir. (Fatır-41- Hac-65)

“Yevm” kelimesi, Türkçe’ye “gün” olarak çevrilebileceği gibi, “devir” olarak da çevrilebilir. Çünkü Arapçada “yevm” kelimesi, hem gündüz ve geceden oluşan yirmi dört saatlik bir devir (gün) anlamına, hem de genel olarak “devir” (hangi müddet olursa olsun, zamandan bir müddet) anlamına gelir. Nitekim secde 5.âyette bin senelik bir yevm’den, Maaric 4.âyette ise elli bin senelik bir yevm’den söz edilmek sûretiyle, yevm kelimesinin belirli bir ölçüdeki “devri” değil de genel anlamda bir “devri” ifade ettiği Kur’an tarafından da kayıt altına alınmış oluyor. Eğer yevm kelimesi Kur’an’a aykırı olarak yirmi dört saatlik gün anlamında kabul edilirse, göklerin ve yeryüzünün altı “yevm”de yaratıldığını söyleyen Kur’an âyetleri de (Âraf-54; Hud-7; Yunus- 3; Furkan- 59; Secde-4; Hadid-4) yanlış anlaşılmaş olur.

Çünkü bu takdirde söz konusu âyetlerden göklerin ve yeryüzünün her biri yirmi dört saat olan altı günde yaratılmış olduğu anlaşılır ki, daha güneşin ve dünyanın yaratılmadığı yani gece ve gündüzden oluşan yirmi dört saatlik bir gün’ün göklerde mevcut olmadığı bir dönemdeki yaratılışa ait sürenin, güneş, dünya ve insanlar var olduktan sonra döneme ait bir ölçü ile ifade edilmiş olması mantıklı olmayacaktır. Zaten bilim de, göklerin ve yeryüzünün oluşumuna dair elde ettiği bulgular sonucunda kabul ettiği kuramlarla bu süreyi” milyarlarca yıl” ile ifade etmektedir. Dolayısıyla âyetteki altı gün’ün “altı devir” olarak anlaşılması doğru olacaktır.

8-) *Andolsun, eğer biz onlardan azabı sayılı bir süreye kadar ertelese, mutlaka “Onun gelmesini engelleyen nedir?” derler. Bilesiniz ki, kendilerine azap geldiği gün, bir daha onlardan uzaklaştırılacak değildir yani alay etmekte oldukları şey, onları çepeçevre kuşatacaktır.*

9-) *Eğer insana tarafımızdan bir rahmet (nimet) tattırır da sonra bunu ondan çekip alırsak, tamamen ümitsiz ve nankör olur.*

10-) *Eğer kendisine dokunan bir zarardan sonra ona bir nimet tattırırsak, elbette “Kötülükler benden gitti” der. Çünkü o (bunu derken) şımarıktır, kibirlidir.*

11-) *Ancak (musibetlere) sabredip yani salih ameller işleyenler böyle değildir. İşte onlar için bağışlanma ve büyük bir mükâfat vardır.*

12-) *Neredeyse sen (müşriklerin:) “Ona (gökten) bir hazine indirilseydi veya onunla beraber bir melek gelseydi!” demelerinden ötürü sana vahyedilen âyetlerin bazısını (tebliğ etmeyi) terk edeceksin ve bu yüzden göğsün daralıyor. (İyi bil ki) sen ancak bir uyarıcısın Allah ise her şeyin üzerine vekil olandır.*

13-) *Yoksa, “Onu (Kur’an’ı) kendisi iftira etti” mi diyorlar? De ki: Eğer doğru iseniz Allah’ın yanı sıra gücünüzün yettiği (dostlarınızı yardıma) çağırın da siz de onun gibi iftira edilmiş on sûre getirin.*

14-) *Eğer (onlar) size cevap veremiyorlarsa, bilin ki, o ancak Allah’ın ilmiyle indirilmiştir yani O’ndan başka ilâh yoktur. Artık siz teslim oluyor musunuz?*

15-) Kim, (yalnız) dünya hayatını yani zinetini istemekte ise, amellerinin karşılığını orada onlara tam olarak veririz ve onlar orada hiçbir zarara uğratılmazlar.

16-) İşte onlar, ahirette kendileri için ateşten başka hiçbir şeyleri olmayan kimselerdir yani bütün yaptıkları boşa gitmiştir ve yapmakta oldukları tüm ameller bâtil olmuştur.

17-) Rabbin tarafından (gelmiş) açık bir delile dayanan yani kendisini Rabbinden bir şahidin izlediği ve kendisinden önce, bir imam ve bir rahmet olarak Musa'nın Kitab'ı (elinde) bulunan kimse (kafirler gibi) midir? Çünkü bunlar ona (Kur'an'a) iman ederler gruplardan kim onu inkar ederse işte ateş ona vâdedilmiştir, sakın bundan şüphen olmasın; zira bu, senin Rabbin tarafından bildirilmiş bir haktır; fakat insanların çoğu iman etmezler.

"Beyyine" Arapça bir kelime olarak sözlükte ayrılmak, uzaklaşmak ve uzaklaştırmak anlamındaki beyyin- beynünet veya açık seçik olmak, aşikar olmak anlamındaki beyân kökünden bir sıfat olup kendisiyle hakkın batıldan tefrik ve temyiz edildiği apaçık delil ve hüccet demektir. Kur'an'da biri müzekker "beyyin" olmak üzere yirmi defa geçen "beyyine" kelimesi, genellikle akli ve nakli delil, hüccet, açık belge, herkesçe bilinen tarihi olaylar, bu olaylara tanıklık eden yıkıntılar, vahiy ve bilhassa Kur'an, Nübüvvet ve Risalet Müessesesi gibi anlamlarda kullanılmıştır.

18-) Allah'a karşı yalan yere iftira edenden daha zalim kim vardır? Onlar (kıyamet gününde) Rablerine arz edilecekler ve şahitler: İşte bunlar Rablerine karşı yalan söyleyenlerdir, diyecekler. Dikkat edin, Allah'ın lâneti zalimlerin üzerindedir!

19-) Onlar, Allah'ın yolundan engelleyen ve onu yamuk göstermek isteyenlerdir ve onlar âhireti inkar edenlerdir.

20-) Onlar yeryüzünde (Allah'ı) âciz bırakacak değillerdir onların Allah'tan başka (yöresinde) velileri de yoktur. Onların azabı kat kat olacaktır. Çünkü onlar (gerçekleri) duyabilecek gücü göstermiyor yani (hakka) kulak vermiyorlardı.

21-) İşte onlar kendilerini hüsrana uğrattılar. İftira ettikleri şeyler de kendilerinden kaybolup gitti.

22-) Şüphesiz onlar, ahirette en çok hüsrana uğrayanlardır.

23-) İman eden ve salih ameller işleyenler, Rablerine gönülden boyun eğenlere gelince, işte onlar cennet halkıdır. Onlar orada devamlı kalırlar.

24-) Bu iki zümrenin (müminlerle kâfirlerin) durumu, kör ve sağır ile gören ve işiten kimseler gibidir. Bunların örneği hiç eşit olur mu? Hâla müzakere etmiyor musunuz?

25-) Andolsun, biz Nuh'u kavmine gönderdik. Onlara: "Ben, sizin için apaçık bir uyarıcıyım, dedi.

26-) Allah'tan başkasına kulluk etmeyin! Ben, size (gelecek) elem verici bir günün azabından korkuyorum."

27-) Kavminden ileri gelen kâfirler dediler ki: "Biz seni sadece bizim gibi bir beşer olarak görüyoruz. Bizden, basit görüşle hareket eden alt tabakamızdan başkasının sana

uyduğunu görmüyoruz yani sizin bize karşı bir üstünlüğünüzün olduğunu görmüyoruz. Bilakis sizin yalancılar olduğunuzu düşünmüyoruz.”

Gurur ve kibir çok kadim manevi bir hastalık türüdür. Kur'an bu manevi hastalığı iblis'e kadar götürmektedir. Elçilerin kıssalarında bu kadim hastalık türünü aşağı yukarı bütün toplumlarda görüyoruz. Allah'ın elçileri toplumlarını vahye yani tevhid akidesine davet ettikleri zaman, müşrikler Allah'ın elçilerini ve vahiy ehli muvahhidleri fakir, gariban ve ayak takımı diyerek küçümsemişlerdir. Kur'an ehli muvahhidleri kendilerinden daha aşağı bir seviyede gördüklerinden dolayı aynı konuma, aynı davranın adamı olmayı gurur ve kibirlerine yediremediler.

Mesela: “Onlardan ileri gelenler: Yürüyün, ilâhlarınıza bağlılıkta direnin, sizden istenen şüphesiz budur. Son dinde de bunu iştmedik. Bu, ancak bir uydurmadır. Kur'an aramızda ona mı indirildi? (Sad-5,6) diyerek kalkıp yürüdüler”

28-) (Nuh) Dedi ki: Ey kavmim! Eğer ben Rabbim tarafından (bildirilen) apaçık bir delil üzerinde isem yani O bana kendi yanından bir rahmet (Nübüvvet-Risâlet) vermiş de bu size gizli tutulmuşsa, buna ne dersiniz? Siz onu istemediğiniz halde biz sizi ona zorlayacak mıyız?

Kıraat Farklılığı

Âyette bulunan “فَعَمِيَّتْ عَلَيْكُمْ” (size gizli tutulmuşsa) kelimesini bazı kıraat âlimleri “فَعَمِيَّتْ عَلَيْكُمْ” (size gizli kalmışsa) olarak okumuşlardır.

29-) Ey kavmim! Allah'ın emirlerini bildirmeye karşılık sizden herhangi bir mal istemiyorum. Benim mükâfatım ancak Allah'a aittir. Ben iman edenleri kovacak değilim; çünkü onlar Rablerine kavuşacaklardır. Fakat ben sizi, cahilce davranan bir toplum olarak görüyorum.

30-) Ey kavmim! Ben onları kovarsam, beni Allah'tan (ondan gelecek azaba karşı) kim bana yardım edebilir? Müzakere etmiyor musunuz?

31-) Ben size: “Allah'ın hazineleri benim yanımdadır” demiyorum. Ve gaybı da bilmem. Ben bir meleğim” de demiyorum. Ve sizin gözlerinizin hor gördüğü kimseler için, “Allah onlara asla bir hayır vermeyecektir” diyemem. Onların kendilerinde olanı Allah daha iyi bilir. (Onları kovduğum takdirde) ben gerçekten zalimlerden olurum.”

32-) Dediler ki: Ey Nuh! Bizimle mücadele ettin ve bize karşı mücadelede çok ileri gittin. Eğer doğru söyleyenlerden isen, vâdettiğin(azabı) bize getir!

33-) (Nuh) dedi ki: “Onu size ancak dilerse Allah getirir. Ve siz (Allah'ı) âciz bırakacak değilsiniz.

34-) Eğer Allah sizi şaşırtırsa, ben size nasihat vermek istesem de, nasihatım size yarar sağlamaz. (Çünkü) O sizin Rabbinizdir, (nihayet) O'na döndürüleceksiniz.

35-) Yoksa, “onu iftira etti mi” diyorlar? De ki: “Eğer onu iftira ettiysem suçum bana aittir. Ben sizin işlediğiniz suçlarınızdan beriyim.

36-) Nuh'a vahyedildi ki: Kavminden iman etmiş olanlardan başkası artık asla iman etmeyecek. Öyle ise onların işlemekte olduklarından dolayı üzülme.

37-) Gözetimimiz altında yani vahyimiz uyarınca gemiyi yap ve zulmedenler hakkında bana (herhangi) bir şey söyleme! Onlar mutlaka boğulacaklardır!

Kutsal Topaloğlu'nun Tanrı'nın Temsilcileri adlı kitabı dinler tarihi ve antik uygarlıklar konusunda çok farklı bilgiler içeren eşsiz bir kitaptır. Kitapta M.Ö. 587 yılında kendi topraklarından sürgün edilerek Babil şehrine gönderilen Yahudilerin bu şehrin dininden ve kültüründen çok etkilendikleri anlatılıyor. Babil'de yaşayan Yahudi seçkinlerinden Ezra, M.Ö. 399 yılında dini lider olarak Kudüs'e atandıktan sonra, o zamana kadar sözlü olan Tevrat'ı yazıya geçirir. Kırk günde, beş yazıcıya Tevrat'ı yeniden yazdırdığını söyleyen Ezra'ya dönemin din adamları, Tevrat'ta olmayan çok sayıda hikâyenin de Ezra tarafından kitaba eklendiğini söyleyerek itiraz etmişlerdi. 19. yüzyılda Mezopotamya'da yapılan arkeolojik kazılar sırasında bulunan tabletlerde Tevrat'ta yer alan pek çok hikâyenin orijinal olmadığı ve Tevrat'tan en az iki bin yıl önce Sümerler tarafından yazıya geçirilmiş olduğu saptanmıştı. Bu hikâyeler Sümer mitolojilerinden sırasıyla Akad, Asur ve Babillere geçmiş oradan da Tevrat'a ve diğer kutsal kitaplara aktarılmıştı. Bu hikâyelerden birisi de Nuh Tufanı idi. Kitapta Sümer tabletlerindeki tufan ile Tevrat'taki tufan kıyaslanarak aktarılıyor.

Sümerlerde Nuh Tufanı: Tufan haber verilince Kral Ziusudra kendisine söylendiği gibi büyük bir gemi yapar. Daha sonra tufan başlar ve yedi gün boyunca sürer. Yedinci günün sonunda gemi, Nisir dağına oturur. Ziusudra yedi gün burada bekledikten sonra dışarıya bir güvercin salar. Güvercin, konacak yer bulamayıp geri döner. Daha sonra bir kırlangıç gönderir ancak o da geri döner. Son olarak uçurduğu kuzgun geri dönmeyince yanındakilerle birlikte gemiyi terk eden Ziusudra, dışarı çıkıp Tanrılara kurbanlar ve içki sunar.

Tevrat'ta Nuh Tufanı: Rab, Nuh'a bozulan insanları yok etmek için bir tufan göndereceğini haber verdikten sonra Nuh'tan bir gemi yapmasını ister. Nuh, gemiyi yaptıktan sonra tufan başlar ve kırk gün boyunca sürer. Sular ancak yüz ellinci günde azalmaya başlar. Gemi yedinci ayda bir dağa oturur. Nuh, kırk gün daha bekleyip suların tümüyle çekilip çekilmediğini anlamak için önce bir kuzgun bırakır dışarı. Kuzgun geri gelince bir güvercin, o da dönünce yeni bir güvercin gönderir. Üçüncü olarak salınan güvercin geri dönmeyince Nuh Nebi yanındakilerle birlikte gemiden ayrılır ve dışarıda kurbanlar kesilir.

38-) Nuh gemiyi yapıyor, kavminden ileri gelenler ise, yanına her uğradıkça onunla alay ediyorlardı. Dedi ki: "Eğer bizimle alay ediyorsanız, iyi bilin ki siz nasıl bizimle alay ediyorsanız biz de sizinle alay edeceğiz!"

39-) Kendisini rezil edecek azabın kime geleceğini ve sürekli bir azabın kimin başına ineceğini yakında bileceksiniz."

40-) Nihayet emrimiz gelip de sular taşıp yükselmeye başlayınca Nuh'a dedik ki: Her birinden iki eş ile -(boğulacağıma dair) aleyhinde yasa gerçekleşmiş olanlar dışında- aileni ve iman edenleri gemiye yükle!" Zaten onunla beraber pek azı iman etmişti.

41-) Nuh dedi ki: “Ona binin! Onun yüzüp gitmesi de, durması da Allah’ın adıyladır. Şüphesiz ki Rabbim bağışlayandır, merhamet edendir.

42-) Ve o, dağlar gibi dalgalar arasında onları götürüyordu. Nuh, uzakta bulunan oğluna: Ey oğul! (Sen de) bizimle beraber bin yani kâfirlerle beraber olma! diye seslendi.

43-) (Oğlu): Beni sudan koruyacak bir dağa sığınacağım, dedi. (Nuh): “Bugün Allah’ın emrinden sığınacak bir yer yoktur, ancak merhamet edilen müstesna” dedi. Aralarına dalga girdi, böylece o da boğulanlardan oldu.

44-) Nihayet “Ey yer suyunu yut! Ve ey gök (suyunu) tut!” denildi su çekildi yani iş bitirildi ve (gemi de) Cûdî’nin üzerine yerleşti ve zalimler toplumuna (rahmetten) uzak kalm denildi.

45-) Nuh Rabbine seslenip dedi ki: “Rabbim! Şüphesiz oğlum benim ailemdendir yani senin vâdin elbette haktır ve sen hakimler hakimisin.”

46-) Allah buyurdu ki: Ey Nuh! O asla senin ailenden değildir. Çünkü onun ameli salih değildi. O halde hakkında ilmin olmayan bir şeyi benden isteme! Ben sana cahillerden olmamanı vâzediyorum.

“Cehalet” Ne Demektir?

Aslında Kur’an’ı Mübin’e baktığımızda âyetlerde geçen “cahil” sözcüğü, bugün dilimizde kullandığımız “cahil sözcüğü” ile aynı anlamı taşımıyor. Kur’an’ı Mübin’de geçen “cahil sözcüğü” “okuma yazma bilmeyen kişi” anlamıyla alakalı bir şey değildir. Kur’an’ı Mübin’in dilinde “cahil” ve “cehalet” sözcükleri “bir kişilik yapısını, olumsuz bir ahlakı, yaşam tarzını ve inanç sistemini” ortaya koymak için kullanılır. “Cahil” sözcüğü “ağır başlılığın ve akli selimin” karşıt anlamlısı için söylenir. “Hikmetsiz ve gereksiz bilgi ve inanç peşinde koşan” için kullanılır. Yani “Allah tarafından bir sistem üzerine indirilen vahiy ve ilahi emirleri tek hidayet ve rehber kabul etmeyen, batıl yolda hareket eden, tevhid akidesini görmezlikten gelen, kötü ahlak sahibi, dinde anarşi ve kaos yaratmaya çalışan” için “cahil” sözcüğünün kullanıldığını açık olarak görüyoruz.

Mesela: “Evlerinizde oturun, eski cahiliye adetlerinde olduğu gibi açılıp saçılmayın. Salatı ikame edin, zekata (arınmaya) gelin, Allah ve Resulüne itaat edin. Ey Ehli Beyt! Allah sizden, sadece günahı gidermek ve sizi tertemiz yapmak istiyor” (Ahzab, 33) Ayette Kur’an’a aykırı yaşam tarzının bir “cehalet” eseri olduğu vurgulanıyor.

Mesela: “De ki: Ey cahiller! Bana Allah’tan başkasına kulluk etmemi mi emrediyorsunuz? (Zümer, 64) Yukarıdaki âyette şirk “cehalet” müşriklerinde birer “cahil” oldukları ortaya konuyor.

Mesela: “Musa, kavmine: Allah bir sığır kesmenizi emrediyor, demişti de: Bizimle alay mı ediyorsun? demişlerdi. O da: Cahillerden olmaktan Allah’a sığınırım, demişti” (Bakara, 67)

Yukarıdaki ayette Musa (aleyhisselam) İsrailoğullarına kendileri ile alay etmenin bir cehalet eseri olduğunu ve bunun bir elçi olarak kendisine yakışmadığını söylüyor.

Mesela: “(Ey Nebi!)Eğer onların yüz çevirmesi sana ağır geldiyse yapabilirsen yerin

içine inebileceğin bir tünel ya da göğe çıkabileceğin bir merdiven kur ki onlara bir mucize getiresin. Allah dileseydi, elbette onları hidayet üzerinde toplayıp birleştirdi, o halde sakın cahillerden olma” (En’am, 35) Yukarıdaki âyette de inanmak isteyenler için Kur’an’ın yeterli bir mucize olduğu, Kur’an haricinde gözlerle görülebilecek başka olağanüstü olayların istenmesinin bir cehalet eseri olduğu açık olarak yer alıyor.

Mesela: “Yoksa onlar (Kur’an öncesi) cahiliye idaresini mi arıyorlar? İyi anlayan bir topluma göre, hükümlerini Allah’tan daha güzel kim vardır” (Maide, 50) Bu ayette din ve hüküm olarak Allah’ın tevhid sisteminden ve İslam ahlakından başka hükümlerin ve içtihatların bir cahiliye olduğu yer alıyor. Yani din ve hüküm olarak ya Allah’ın dediği olacak, indirilen Kur’an zihinlere ve gönüllere hakim olacak, ya da cahiliye idaresi ve köle sistemi milleti perişan edecektir. Konumuzdan ayete gelecek olursak (Hud, 46) Nuh (aleyhisselam) Nebilik makam mertebesinde tevhid akidesine aykırı olarak oğlunun boğulmamasını ve iman ile gitmesini isterken, Allah tarafından böyle bir kınamaya muhatap kalıyor. Yoksa Nuh(as) asla cahil birisi değildi ve olmadı.

47-) *Nuh dedi ki: Rabbim! Ben senden hakkında ilmim olmayan şeyi istemekten sana sığınırım. Eğer beni bağışlamaz ve bana merhamet etmezsen, hüsrana uğrayanlardan olurum!*

48-) *Denildi ki: Ey Nuh! Sana ve seninle beraber olan ümmetlere bizden selam ve bereketlerle (gemiden) in! Kendilerini (dünyada) faydalandıracağımız, sonra da bizden kendilerine elem verici bir azabın dokunacağı ümmetler de olacaktır.*

49-) *(Ey Resul!) İşte bunlar sana vahyettiğimiz gayb haberlerindedir. Bundan önce onları ne sen biliyordun ne de kavmin. O halde sabret. Çünkü akıbet bilinç sahiplerininindir.*

50-) *Âd kavmine de kardeşleri Hûd’u (gönderdik). Dedi ki: Ey kavmim! Sadece Allah’a kulluk edin. Sizin O’ndan başka ilâhınız yoktur. Siz (Allah’a) iftira ediyorsunuz*

51-) *Ey kavmim! Ben, ona (Resullük görevime) karşılık sizden bir mükafat istemiyorum. Benim mükafatım, beni yaratandan başkasına ait değildir. Hâlâ aklınızı kullanmıyor musunuz?*

52-) *Ey kavmim! Rabbinizden bağışlanma dileyin; sonra da O’na tevbe edin ki, üzerinize göğü (yağmuru) bol bol göndersin ve kuvvetinize kuvvet katsın. Suçlular olarak (Allah’tan) yüz çevirmeyin.*

53-) *Dediler ki: Ey Hûd! Sen bize açık bir delil getirmediğin, biz de senin sözünle ilâhlarımızı bırakacak değiliz yani biz sana iman edecek değiliz.*

54-) *Biz “ilahlarımızdan bazıları seni kötü bir şekilde çarpmış!” demekten başka bir söz söylemeyiz! (Hûd) dedi ki: “Ben Allah’ı şahit tutuyorum; siz de şahit olun ki, ben sizin şirk koştuğunuzdan beriyim.”*

55-) *“O’nun yanı sıra kulluk ettiklerinizden uzağım. Haydi hepiniz bana tuzak kurun; sonra da bana bakmayın!”*

56-) *“Ben, benim de Rabbim, sizin de Rabbiniz olan Allah’a tevekkül ettim. Çünkü hareket halinde hiçbir varlık yoktur ki, O, onun alnından tutmuş olmasın. Şüphesiz Rabbin sırat’ı müstakim üzerindedir.*

“Kur’an’da” sırat’ı müstakim yüce Allah, vahiy ve Resul bağlamında kullanılan bir kavramdır.

57-) “Eğer yüz çevirirseniz şüphesiz ki benimle size gönderileni (vahyi) size tebliğ ettim. Rabbim (dilerse) sizden başka bir toplumu yerinize getirir de O’na hiçbir zarar veremezsiniz. Çünkü benim Rabbim her şeyi gözetendir.”

Âyette bulunan “benimle gönderileni size tebliğ ettim” cümlesi, Resullerin indirilen vahyi tebliğ etmekten başka bir görevlerinin olmadığını açıkça gösteriyor.

58-) *Emrimiz gelince, Hûd’u ve onunla beraber iman edenleri tarafımızdan bir rahmetle kurtardık yani onları ağır bir azaptan kurtuluşa erdirdik.*

59-) *İşte Âd (kavmi). Rablerinin âyetlerine karşı geldiler yani O’nun Resullerine âsi oldular ve inatçı her zorbanın emrine uydular.*

Âyette vahiy ve Resulün aynı misyona sahip olduklarını apaçık görüyoruz. Bu ayette bulunan “وَأَتَّبَعُوا رُسُلَهُ وَاتَّبَعُوا أَمْرَ كُلِّ جَبَّارٍ عَنِيدٍ” (Rablerinin ayetlerine karşı geldiler. Yani O’nun Resullerine asi oldular...)” cümlesi önemlidir.

60-) *Onlar hem bu dünyada hem de kıyamet gününde lânete uğradılar. Dikkat edin, Ad (kavmi) Rablerini inkar ettiler. (Şuna da) dikkat edin ki Hûd’un kavmi Âd, (Allah’ın rahmetinden) uzak kılındı.*

61-) *Semûd (kavmine) de kardeşleri Sâlih’i (gönderdik). Dedi ki: Ey kavmim! Sadece Allah’a kulluk edin. Sizin O’ndan başka ilâhınız yoktur. O sizi yerden (topraktan) inşa etti. Ve sizi orada yaşattı. O halde O’ndan bağışlanma dileyin; sonra da O’na tevbe edin. Çünkü Rabbim (kullarına) çok yakındır, (ibadetleri) kabul edendir.*

62-) *Dediler ki: Ey Sâlih! Sen bundan önce içimizde ümit beslenen birisiydin. (Şimdi din) atalarımızın kulluk ettiklerine, kulluk etmekten bizi engelliyor musun? Doğrusu biz, kendisine (kulluğa) dâvet ettiğin şeyden ciddi bir şüphe içindeyiz.*

63-) *(Sâlih) dedi ki: Ey kavmim! Eğer ben Rabbimden (gelen) apaçık bir delil üzerinde isem yani O bana kendinden bir rahmet (risalet) vermişse, buna ne dersiniz? Bu durum karşısında O’na âsi olursam beni Allah’tan (O’nun azabından) kim kurtarabilir? Siz benim hüsrânımı arttırmaktan başka hiçbir şey yapamazsınız.*

64-) *Ey kavmim! İşte size bir delil olarak Allah’ın devesi. Onu bırakın, Allah’ın arzında yesin (içsin) yani ona kötülükle dokunmayın; sonra sizi yakın bir azap yakalar.*

65-) *Fakat Semûd kavmi o deveyi, ayaklarını keserek öldürdüler. Sâlih dedi ki: “Yurdunuzda üç gün daha yararlanın (sonra yok olacaksınız!)” Bu vaad, yalan olmayan bir söz idi.*

66-) *Emrimiz gelince, Sâlih’i ve onunla beraber iman edenleri, bizden bir rahmet olarak (azaptan) yani o günün rezilliğinden kurtardık. Şüphesiz ki senin Rabbin kuvvetli ve aziz olandır.*

67-) *Zalimleri o korkunç ses yakaladı yurtlarında diz üstü çökekdiler.*

68-) *Sanki orada hiç oturmamışlardı. Dikkat edin, Semûd kavmi gerçekten Rablerini inkar ettiler. Yine dikkat edin ki, Semûd kavmi (Allah'ın rahmetinden) uzak kılındı.*

69-) *Andolsun ki Resullerimiz İbrahim'e müjde ile geldiler ve: "Selam (sana)" dediler. O da: "(Size de) selam" dedi ve hemen kızartılmış bir buzağı getirdi.*

Bu Resuller melek değil, yüce Allah'ın özel elçileri idi. Çünkü bu Resullerin melek oldukları ile ilgili Kur'an'da bir delil bulunmamaktadır.

70-) *Ellerini ona uzatmadıklarını görünce, onları yadırgadı yani onlardan dolayı içine bir korku düştü. Dediler ki: Korkma! Biz Lût kavmine gönderildik.*

İnkâr kelimesinde bilmemekten kaynaklanan bir masumiyet, gaflet ve saflık olabilir, oysa küfür kelimesi, bilerek Allah'tan gelen gerçeği örtmek, önyargı ve bilinçli bir kötülük vardır.

71-) *O esnada hanımı ayakta idi ve (bu sözleri duyunca) güldü. Ona da İshak'ı, İshak'ın ardından da Ya'kub'u müjdeledik.*

72-) *İbrahim'in karısı: Vay başıma gelen! Ben bir koca-karı, bu kocam da bir ihtiyar iken çocuk mu doğuracağım? Bu gerçekten acayip bir şeydir! dedi.*

73-) *Dediler ki: Allah'ın emrine şaşırıyor musun? Ey Ehl-i Beyt! Allah'ın rahmeti ve bereketleri sizin üzerinizdedir. Şüphesiz ki O, Hamid'tir, Mecid'tir.*

Yani yüce Allah her türlü övgü ve methi hak edendir. Tâzimin en yücesine layıktır. Lügatta mecd'in aslı bir devenin geniş bir otlığa girmesi demektir. Mastarı mecd ve mecâddedir. Yüce Allah, Kur'an'ı "Mecid" olarak tanımladığı gibi, (Kaf-1) kendini de böyle sıfatlandırdı. Bu tanımlama, kitabının geniş hidayeti ve bereketi, kendisinin de kullarına bol ihsan ve ikramı sebebiyledir.

74-) *İbrahim'den endişe gidip yani kendisine müjde gelince, Lût kavmi hakkında (adeta) bizimle mücadeleye başladı.*

75-) *İbrahim cidden halim (yumuşak huylu, bağırtı yanık), kendisini Allah'a adanmış biri idi.*

76-) *Ey İbrahim! Bundan vazgeç. Çünkü Rabbinin emri gelmiştir yani onlara geri çevrilmesi mümkün olmayan bir azap gelecektir!*

77-) *Resullerimiz Lût'a gelince, (Lût) onların yüzünden üzüldü yani onlardan dolayı içi daraldı da "Bu zor bir gündür" dedi.*

78-) *Lût'un kavmi, koşarak onun yanına geldiler. Daha önce de o kötülükleri yapmaktaydılar. (Lût): "Ey kavmim! İşte şunlar kızlarımdır (onlarla evlenin); sizin için onlar daha temizdir. Allah'a karşı bilinçli olun yani misafirlerimin önünde beni rezil etmeyin! İçinizde aklı başında bir adam yok mu?" dedi.*

79-) *Dediler ki: Senin kızlarında bizim bir hakkımızın olmadığını pekala biliyorsun yani sen bizim ne istediğimizi elbette bilirsin.*

80-) *Lût: Keşke benim size karşı (koyacak) bir kuvvetim olsaydı veya güçlü bir kaleye*

sığınabilseydim! dedi.

81-) (Resuller) dediler ki: *Ey Lût! Biz Rabbinin Resulleriyiz. Onlar sana asla ulaşamazlar. Sen gecenin bir bölümünde ailenle (yola çıkıp) yürü. Karından başka sizden hiçbiri geride kalmasın. Çünkü onlara gelecek olan musibet şüphesiz ona da isabet edecektir. Onlara vâdolunan (yok oluş) zamanı, sabah vaktidir. Sabah yakın değil mi?*

82-) *Emrimiz gelince, oranın üstünü altına getirdik ve üzerlerine (balçıktan) pişirilip istif edilmiş taşlar yağdırdık.*

83-) *O taşlar: Rabbin katında işaretlenerek (yağdırılmıştır) yani onlar zalimlerden uzak değildir.*

84-) *Medyen'e de kardeşleri Şuayb'ı (gönderdik). Dedi ki: Ey kavmim! Sadece Allah'a kulluk edin! Çünkü sizin için ondan başka bir ilah yoktur. Ölçüyü ve tartıyı noksan yapmayın. Zira ben sizi hayır (ve bolluk) içinde görüyorum ve ben, sizin için kuşatıcı bir günün azabından korkuyorum.*

85-) *Ey kavmim! Ölçüyü ve tartıyı adaletle yapın yani insanlara eşyalarımı eksik vermeyin. Yerde bozguncular olarak dolaşmayın.*

86-) *Eğer mümin iseniz Allah'ın size (helalinden) bıraktığı (kar) sizin için daha hayırlıdır. Ben üzerinize bir bekçi değilim.*

87-) *Dediler ki: Ey Şuayb! Babalarımızın kulluk ettiklerine, kulluk etmememizi yahut mallarımız hususunda dilediğimizi yapmayı terketmemizi sana salât'ın (vahiy) mi emrediyor? Oysa sen yumuşak huylu ve çok akıllı birisin!*

88-) *Dedi ki: Ey kavmim! Eğer ben, Rabbin tarafından (verilmiş) apaçık bir delil üzerinde isem yani O bana tarafından güzel bir rızık (vahiy- nübüvvet) vermişse buna ne dersiniz? Size nehyettiğim şeylerin aksini yaparak size muhalif olmak istemiyorum. Ben sadece gücümün yettiği kadar ıslah etmek istiyorum. Muvaffakiyetim yalnız Allah'ın yardımı iledir. Yalnız O'na tevekkül ettim ve sadece O'na yönelirim.*

Rızık sadece mal ile ilgili bir şey değildir. Rızık bazen güzel ahlak olur, bazen huy güzelliği, bazen keskin bir zeka ve olgun bir akıl, bazen ise güzelliği ve kemâli arttıran hoşgörü ve yumuşak bir söz olur. Rızık salih yani hayırlı bir eş, yahut bir aile ve yardımsever akrabalar da olabilir. Yine rızık faydalı bir ilim, yahut hayırlı ve sağlıklı uzun bir ömür de olabilir. Bazen temiz bir fitrat ve mutlu bir gönülde rızık olur. Akrabalarına cömertlikle infakta bulunan erdemli insanlar da rızık olabilir. En önemli rızık toplumu huzura erdiren vahiy'dir. İşte âyette anlatılan yani Hud (a.s) ın dile getirdiği, "Ey kavmim! Bir düşünsenize! Ben Rabbin tarafından apaçık bir delil üzerinde isem ve O bana kendi katından güzel bir rızık vermişse..." cümlesinde geçen rızık, vahiy yani Nübüvvet ve Risalettir. Şu dünya hayatında vahiy rızık ve nimetinden daha büyük bir rızık ve nimet bulunmamaktadır.

89-) *Ey kavmim! Sakın bana karşı gelmeniz, Nuh kavminin veya Hûd kavminin, yahut Sâlih kavminin başlarına gelen musibetler gibi size de bir musibet getirmesin! Lût kavmi de sizden uzak değildir.*

90-) Rabbinizden bağışlanma dileyin; sonra O'na tevbe edin. Muhakkak ki Rabbin Rahim'dir, Vedüd'tur.

91-) Dediler ki: Ey Şuayb! Söylediklerinin çoğunu anlamıyoruz ve içimizde seni cidden zayıf görüyoruz yani kabilen olmasa, seni mutlaka taşlardık. Sen üzerimizde herhangi bir üstünlüğe sahip değilsin.

Yani seni taşlamamıza engel olacak bir güç ve kudrete sahip değilsin. Biz sadece senin aşiretini sayıyor, azlıklarına rağmen onlara ikram ediyoruz. Çünkü onlar bizdendirler ve senin arka plana attığın ve küçümsediğin, kendince bozuk ve batıl olduğuna iman ederek bizi terke çağırдыңın dinimize iman ediyorlar.

Kavram yitimi: Tıbben özrü olmadığı halde söyleneni kavrayamamak, anlamamak, anlamlandıramamak durumudur.

Amnezi: Hafıza kaybı ve bellek yitimi demektir. Bir kaza veya hastalık sonucu hafıza tamamen silinebilir.

Afazi: Kavram yitimidir. Kişi geleneksel olarak veya ön yargı neticesinde bu hale gelir. Yani onlara söylediğiniz şeyler ne kadar akla ve mantığa uygun ve gerçek olsa da onların beyninde karşılığı yoktur, aynen ölü gibidirler, olumlu hiçbir tepki vermezler, asla anlamazlar. Kur'an'da buna örnek çoktur: "...Kalpleri vardır bununla kavrayıp anlamazlar, gözleri vardır bununla görmezler, kulakları vardır bununla işitmezler..." (Araf-179) Hayvanlardan farklı olarak düşünüp anlama yetisini reddettikleri için böyle olmuştur. Bu yüzden, "...onlar hayvanlar gibidir hatta kavrayış bakımından hayvanlardan daha sapkındırlar." (Furkan-44) Allah'ın insana, diğer varlıklardan farklı olarak verdiği akıllı kullanmadıkları için bu hale gelmişlerdir. Tıpta bir kural vardır: kullanılmayan organ atrofiye olur yani küçülüp işlevsiz hale gelir. Çünkü, "yeryüzünde debelenenlerin Allah katında en kötüsü, akıllarını işletmeyen kör, sağır ve dilsizlerdir." (Enfal-22) İşte Şuayb (a.s) a kavminin "Ey Şuayb! Söylediklerinin bir çoğunu anlamıyoruz" demelerinin sebebi budur. Bu âyette geçen "ma nefkahu" kelimesi, fikh kökünden türemiş bir fiil olup umumiyetle (bir sözü, bir meseleyi) "anlamak- kavramak" manasına gelmektedir ve burada, anlaşılmadığı söylenen hususun Şuayb (a.s) ın sözleri "sözlerinin çoğu" (كثيراً مِمَّا تَقُولُ) olduğu ifade edilmektedir. Kur'an'da Türkçe'deki "anlama- kavrama" edimini karşılayan kavramın, fehm-tefhim kökünden değil, fikh-tefakkuh kökünden türeyen kelimelerle karşılandığı dikkate alınacak olursa, ki fehm-tefhim kelimesi Kur'an'da yalnız bir kez Enbiya-79 ve yüce Allah bağlamında kullanılmıştır. Yani bu noktada bazı soruların cevabının verilmesi gerekir.

Muhatapları, Şuayb (aleyhisselam) ın kendilerine kendi dilleriyle hitap ettiği halde, nasıl olup da ona "مَا نَفَقَهُ كَثِيراً مِمَّا تَقُولُ" - **Senin söylediklerinin çoğunu anlamıyoruz.**" diyebilmişlerdir. Acaba bu âyet, Şuayb(a.s) ın, kendi kavmine onların anlayamayacakları bir şekilde hitap ettiğine veya sadece bir kısmının anlayabileceği bir üslup kullandığına mı işaret etmektedir? Âyette mücmel bir surette anılan Şuayb (a.s) ile muhatapları arasındaki anlaşmazlığın asıl sebebi nedir?

Şuayb (a.s) ın söylediklerinden şiddetle nefret edip yüz çevirdikleri için onun

dediklerini anlamaya çalışmıyorlardı, tıpkı “Biz onların kalplerine (Kur’an’ı) anlamalarına mani kabuklar kılmışızdır (En’am-25: İsrâ- 46; Kehf- 57) âyetlerinde buyrulduğu gibi. Yani sözlerini anlıyorlardı fakat kabul etmiyorlardı. Bu nedenle onun sözlerini sanki hiç anlamamış gibi davrandılar. Bir kişinin arkadaşlarının sözünü önemsemedikleri zaman ona “Ne dediğini anlamıyoruz” dedikler gibi, onlar da bu sözü, Şuayb’ın sözlerini umursamadıklarını göstermek maksadıyla söylediler. Böyle söylemekten maksatları, Şuayb (a.s) ın sözlerinin, çoğu anlaşılmasa birer deli saçması ve hezeyan olduğunu ifade etmektir.

İnsanlık tarihinde vahiy ile muhalifler arasındaki çatışma dil düzeyinde değil, her zaman ikna düzeyinde olmuştur. Nitekim bu durum, Kur’an için de geçerliydi. Çünkü Kur’an’la muhatapları arasında da herhangi bir iletişim sorunu yaşanmamış, Nebi (aleyhisselam) ın muhalifleri, kendisine, söylediklerini dil düzeyinde anlamadıklarına dair herhangi bir şikayette bulunmamışlardı.

Şayet Kur’an’ı anlamasalar, hiç kuşku yok ki bu konuda itiraz meydana gelir ve yüce Allah da ortaya koyduğu bu tavrın gerekçelerini açıklardı. Oysa böylesi bir itiraza Kur’an’da yer verilmemiş, bilakis Fussilet 44. âyetinde müşterek bir dilin (Arapça’nın), bilhassa muhatapların olası itirazlarını önlemek maksadıyla kullanıldığına işaret edilmiştir. Çok ilginçtir ki Kur’an’da muhatapların kendilerine söylediklerini anlamadıklarına dair bir tek itirazlarının söz konusu edilmemesine karşın, muhalefet cephesinin anlayışsızlıkla suçlandığı birçok âyet vardır.

92-) Şuayb: “Ey kavmim dedi, size göre benim aşiretim Allah’tan daha mı izzetli ki, onu (Allah’ın mesajını) arkanıza attınız. Şüphesiz ki Rabbim yapmakta olduklarınızı çepeçevre kuşatıcıdır.

Şuayb (a.s)ın cevabında büyük bir ders ve ibret vardır. Şöyle ki, Şuayb (a.s) kavmine verdiği cevapta, aşiretinin yüce Allah’tan ve onun dininden daha üstün olmadığını yani iman eden hiç kimsenin atalarına yüce Allah’ın dininden daha fazla değer vermemesi gerektiğini, önemli olan yüce Allah tarafından indirilen orijinal ve organik dinin olduğunu, ataların uydurma, sanal, paralel ve şirk olan mezhep dininin önemsiz olduğunu ortaya koyuyor. Dolayısıyla atalarının kaynaklarına ve rivayetlerine yüce Allah’ın mesajından daha fazla değer verenler Şuayb (a.s) ın kavmi gibi müşrik olurlar.

93-) Ey kavmim! Siz konumunuza uygun olan ameli yapın! Ben de yapacağım! Kendisini rezil edecek azabın kime geleceği yani yalancının kim olduğunu yakında öğreneceksiniz. Gözetleyin ben de sizinle beraber gözetlemekteyim.

94-) Emrimiz gelince, Şuayb’ı ve onunla beraber iman edenleri tarafımızdan bir rahmetle kurtardık; zulmedenleri korkunç bir ses yakaladı da yurtlarında diz üstü çökekaldılar.

95-) Sanki orada refah içinde yaşamamışlardı. Dikkat edin, Semûd kavmi (Allah’ın rahmetinden) uzak olduğu gibi Medyen kavmi de uzak oldu.

96,97-) Andolsun ki Musa’yı da âyetlerimizle yani apaçık bir delille Firavun’a ve onun ileri gelenlerine gönderdik. Fakat onlar Firavun’un emrine uydular. Oysa Firavun’un emri

doğru değildi.

98-) *Firavun, kıyamet gününde kavminin önüne düşecek ve onları (çekip) ateşe götürecektir. Varacakları yer ne kötü yerdir!*

99-) *Onlar burada da, kıyamet gününde de lânete uğratıldılar. (Onlara) verilen bu armağan ne kötü armağandır!*

100-) *İşte bu, memleketlerin haberlerindedir. Biz onu sana anlatıyoruz; onlardan (bugüne kadar izleri) kalan da vardır, biçilmiş ekin (gibi yok olan) da vardır.*

101-) *Onlara biz zulmetmedik; fakat, onlar kendilerine zulmettiler. Rabbinin (azap) emri geldiğinde, Allah'ın yanı sıra yalvardıkları ilahları, onlara hiçbir şey sağlamadı, mahvolmalarını arttırmaktan başka hiçbir şeye yaramadı.*

102-) *Rabbin, zalim olan memleketleri yakaladığında, onun yakalayışı işte böyle (çetindir). Şüphesiz onun yakalaması pek elem vericidir, şiddetlidir!*

103-) *İşte bunda, ahiret azabından korkanlar için elbette bir delil vardır. O gün bütün insanların bir araya toplandığı gündür yani o gün (bütün mahlûkatın) hazır bulunduğu bir gündür.*

104-) *Biz onu (kıyamet gününü) sadece sayılı bir müddete kadar bekletiriz.*

105-) *O geldiği gün Allah'ın izni olmadan hiç kimse konuşamaz. Onlardan kimi şaki'dir ve kimi de said (mutludur).*

106-) *Şaki olanlar ateştedirler, orada onların (öyle feci) nefes alıp vermeleri vardır ki.*

107-) *Rabbinin dilediği hariç, (onlar) gökler ve yer durdukça o ateşte kalacaklardır. Çünkü Rabbin, istediğini yapandır.*

108-) *Ve mutlu olanlara gelince, onlar da cennettedirler. Rabbinin dilediği hariç, gökler ve yer durdukça onlar da orada kalacaklardır. Bu (nimetler) bitmez, tükenmez bir lütuftur.*

109-) *O halde onların tapmakta oldukları şeylerden (ilâhlarının batıl olduğundan) asla şüphen olmasın. Çünkü onlar ancak daha önce babalarının kulluk ettiği gibi kulluk ediyorlar. Biz onların (azaptan) paylarını mutlaka eksiksiz olarak vereceğiz.*

110-) *Andolsun biz Musa'ya kitabı verdik; fakat onda ihtilaf edildi. Eğer Rabbinden bir söz geçmemiş olsaydı, elbette onların arasında hüküm verilmişti (ve işleri de bitirilmişti). Şüphesiz ki onlar da (Kur'an hakkında) derin bir şüphe içindedirler.*

111-) *Şüphesiz Rabbin, onların her birinin amellerinin karşılığını onlara tam olarak verecektir. Çünkü Rabbin, onların yapmakta olduklarından haberdardır.*

112-) *O halde (Ey Nebi!) seninle beraber tevbe edenlerle birlikte emrolunduğun gibi dosdoğru ol! Aşırı da gitmeyin. Çünkü O, sizin yaptıklarınızı çok iyi görendir.*

Âyette, ‘dosdoğru ol’ değilse, “emrolunduğün gibi dosdoğru ol” denilmesi önemlidir. Çünkü vahiy ilmi ve ahlaki olmayınca dosdoğru olunmuyor. Aşağıdaki âyet istikâmetin ne demek olduğunu gösteriyor.

113-) Sakın zulmedenlere meyletmeyin; sonra size ateş dokunur. Sizin Allah’tan başka evliyanız yoktur. Sonra yardım göremezsiniz!

114-) Gündüzün iki tarafında yani gecenin ilk saatlerinde salâti ikâme et. Çünkü güzellikler kötülükleri giderir. Bu, hatırlatma öğüt almak isteyenler içindir.

Namaz Vakitleri Diye Bir Şey Yoktur

Mekke’de indirilen sürede yer alan bu âyet, tamamen Nebi (a.s)’ın şahsını hedef almakta ve tamamen ona hitap etmektedir. Âyet tamamen Nebi’ye özel olduğu halde bu âyetten namaz ritüelinin hangi vakitlerde kılınacağını ortaya çıkarmışlardır. Halbuki bu âyet Nebi (a.s) ın Kur’an üzerinde yoğunlaşmasına, Mekke müşrikleri ile ne şekilde etkili mücadele edeceğini, sabırlı olmasını, onların karşısına nasıl bir yöntemle çıkacağını yani tebliğ faaliyetini mükemmel olarak nasıl yapacağını ortaya koymak ile ilgili iken, onlar âyetten hayali ve sanal namaz vakitleri çıkarmışlardır. Kur’an’da namaz kelimesi geçmediği gibi, namaz ibadetinden ve namaz vakitlerinden de söz edilmez. Hud suresi 114;Taha 131; İsrâ 78,79; Kaf 39, 40; Tur 48, 49 gibi âyetlerin hepsi Nebi(a.s) a hitap etmektedir. Az Arapça bilen biri âyetlerde bulunan bütün kelimelerin tekil formunda olduklarını sadece Nebi (a.s) a özel hitap olduğunu yani onun tebliğ faaliyetine bir hazırlık, onun donanımı ve motivasyonu ile ilgili indirildiklerini hemen anlar.

Hasenât” ile “Sâlihât” Kavramlarının Arasında Bulunan Farklar

Kur’an’da aşağı yukarı 1600 kadar kavram bulunur. “Hasenat” ve “salihât” da, Kur’an’da bir çok yerde yer alan önemli iki kavramdır. “Hasenât” ile “sâlihât” arasında önemli farklar vardır. Arapça’da “Hasenât” ‘hasen’ in “güzel’in çoğuludur. Yani “iyilikler” ve “güzellikler” demektir. “Hasenât”ın zıttı “seyyiât’tır. Arapça’da “Seyyiât” ‘seyyi’inin “kötü” nün çoğuludur. Yani “kötülükler” ve “çirkinlikler” demektir. Kur’an’da geçen “sâlihât” sözcüğü yani “sâlih ameller, kişinin ailesine, akrabalarına, komşularına, dostlarına, doğal dengeye ve tüm insanlık ailesine karşı yapmış olduğu hayırlar, iyilikler ve güzellikler “ anlamına gelmektedir. Dolayısıyla dışa doğru yani kişinin kendisi dışında başkalarına karşı yaptığı “imar ve ıslah edici iyilikler, güzellikler” demektir. “Sâlihât” kavramının türetildiği “sulh” kökü, “insanlar arasında güven ve barışı sağlamak” anlamına gelmektedir. Yani insanın kendi dışında kalan canlı ve cansız varlıklara yönelik bir iyilik ve barış faaliyetlerini ifade etmektedir. “İslâh, “düzeltme, iyileştirme, imar etme, onarma, güzelleştirme” demektir. “Sâlih amel” (el-‘amelu’s-sâlih) olarak Kur’an’da altı yerde tek başına, elli altı âyette ise iman ile birlikte geçer. “Hasenât” kavramı ise, sonuçları itibarıyla “kişinin kendisine yönelik olarak yaptığı iyilikler ve güzellikler” demektir. “Sâlihât, göklerde ve yerde olan bütün yaratılmışlar için bir ıslah etme faaliyetidir. İslah çalışması, insanın kendisine iyilik ve güzellik isteğinden daha öncelikli bir değere sahiptir. Bundan dolayı “hasenât’a “on sevap” verilirken,

مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ أَمْثَالِهَا وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزَى إِلَّا مِثْلَهَا وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ

“Kim bir iyilik yaparsa, ona on katı vardır. Kim de bir kötülük yaparsa, o da sadece o kötülüğün misliyle cezalandırılır ve onlara zulmedilmez.” (En’am-160)

“salihât’a “sınırsız bir sevap” öngörülmüştür.

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ

“Şüphesiz iman edip salih ameller işleyenler için kesintisiz bir mükâfat vardır.” (Fussilet-8)

إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ

“Ancak iman edip, sâlih ameller işleyenler başka. Onlar için, bitmez tükenmez bir mükâfat vardır.” (İnşikak-25)

إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ

“Ancak, iman edip salih ameller işleyenler başka. Onlar için devamlı bir mükâfat vardır.” (Tin-6)

Çünkü “ıslah” çalışması yani salih ameller evrensel, insanın kendisi için yaptıkları ise tarihsel ve bireysel bir özelliğe sahiptir. “Sâlihât’ı hasenât’tan ayıran en önemli özellik, insanın kendi ölümünden sonra “geriye neyin kalacağı” sorusudur. Kur’an’da insanın kendi ölümünden sonra geriye “hasenât”ının kalacağını söyleyen bir âyete rastlanmaz. Fakat geriye “sâlihât”ının kalacağını söyleyen âyetler mevcuttur.

الْمَالُ وَالْبَنُونَ زِينَةُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَالْبَاقِيَاتُ الصَّالِحَاتُ خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ ثَوَابًا وَخَيْرٌ أَمَلًا

“Mal ve çocuklar dünya hayatının süsüdürler. Baki kalacak olan “sâlihât, Rabbinin katında sevapça ve umutlanma açısından daha hayırlıdır” (Kehf-46).

وَيَزِيدُ اللَّهُ الَّذِينَ اهْتَدَوْا هُدًى وَالْبَاقِيَاتُ الصَّالِحَاتُ خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ ثَوَابًا وَخَيْرٌ مَرَدًا

“Allah, hidayeti seçenlerin hidayetini artırır. Kalıcı salih ameller, Rabbinin katında sevap bakımından da daha hayırlıdır, sonuç itibarı ile de.” (Meryem-76)

İnsan ilk önce kendisini düzeltecek, dini Allah’a özel kılıp, güzel ahlak sahibi olacak. Bunları yapmadan hakkıyla salihat yapması ve hayırlı amel üretmesi mümkün değildir. Dolayısıyla Kur’an, her iki erdem üzerinde hassasiyetle durmuş ve kurtuluşun bu iki kavramda olduğunu bildirmiştir.

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ إِنَّا لَا نُضِيعُ أَجْرَ مَنْ أَحْسَنَ عَمَلًا

“Gerçek şu ki, iman edip salih ameller yapanlara gelince, elbette biz iyi iş yapanların ecrini zayi etmeyiz.” (Kehf-30)

وَمَنْ أَحْسَنُ قَوْلًا مِمَّنْ دَعَا إِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ صَالِحًا وَقَالَ إِنَّنِي مِنَ الْمُسْلِمِينَ

“Allah’a çağırın, salih amel işleyen ve “Kuşkusuz ben sadece Allaha teslim olanlardanım daha güzel sözlü kimdir?” (Fussilet-33)

Salih amel olmadan gerçek iman olmaz.

وَمَنْ يَأْتِهِ مُؤْمِنًا قَدْ عَمِلَ الصَّالِحَاتِ فَأُولَئِكَ لَهُمُ الدَّرَجَاتُ الْعُلَى

“Her kim de ona mü’min olarak salih ameller işlemiş bir halde varırsa işte onlara en yüksek dereceler var.” (Tâhâ-75)

هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمُ الْمَلَائِكَةُ أَوْ يَأْتِيَ رَبُّكَ أَوْ يَأْتِيَ بَعْضُ آيَاتِ رَبِّكَ لَا يَنْفَعُ نَفْسًا إِيْمَانُهَا لَمْ تَكُنْ أَمَنَتْ مِنْ قَبْلُ أَوْ كَسَبَتْ فِي إِيْمَانِهَا خَيْرًا قُلِ انْتَضِرُوا إِنَّا مَنَّظِرُونَ

“(Ey Nebi!) Onlar (iman etmek için) ancak kendilerine meleklerin gelmesini veya Rabbinin gelmesini ya da Rabbinin bazı âyetlerinin gelmesini mi gözlüyorlar? Rabbinin âyetlerinden bazıları geldiği gün, daha önce iman etmemiş veya imanında bir hayır kazanmamış olan bir kimseye (o günkü) imanını fayda vermez. De ki: “Siz bekleyin. Şüphesiz biz de bekliyoruz.” (En’am-158)

“Hasenat” denince, Her türlü şirkten ve hurafelerden uzak olma yani dini yüce Allah’a özel kılma, güzel ahlak sahibi ve dürüst olma, Allah yolunda infak etme, yüce Allah yani Kur’an hakkında bilinçli olmayı anlamalıyız. Hasenâtın, bireysel bir eylem olduğunu gösteren âyetler.

وَأَقِمِ الصَّلَاةَ طَرَفِي النَّهَارِ وَزُلْفًا مِنَ اللَّيْلِ إِنَّ الْحَسَنَاتِ يُذْهِبْنَ السَّيِّئَاتِ ذَلِكَ ذِكْرَى لِلذَّاكِرِينَ

“(Ey Nebi!) Gündüzün iki tarafında ve gecenin gündüze yakın vakitlerinde salâtı ikamet et. Çünkü iyilikler kötülükleri giderir. Bu, öğüt alanlar için bir öğüttür.

وَاصْبِرْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ

“Sabret! Çünkü, Allah güzel ahlak sahiplerinin mükâfatını zayi etmez.” (Hud-115)

إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا فَأُولَئِكَ يُبَدِّلُ اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ حَسَنَاتٍ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا

“Ancak tevbe eden yani iman ve salih amel işleyenler başka. Allah işte onların kötülüklerini iyiliklere çevirir. Allah, bağışlayandır, merhamet edendir.” (Furkan-70)

وَإِنْ كُنْتُمْ تُرَدُّنَ اللَّهُ وَرَسُولَهُ وَالْأَخْرَجَ فَإِنَّ اللَّهَ أَعَدَّ لِلْمُحْسِنَاتِ مِنْكُمْ أَجْرًا عَظِيمًا

“Eğer Allah’ı, Resûlünü ve ahiret yurdunu istiyorsanız, bilin ki Allah içinizden güzel ahlak sahibi olanlara büyük bir mükâfat hazırlamıştır.” (Ahzab-29)

بَلَى مَنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَلَهُ أَجْرُهُ عِنْدَ رَبِّهِ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ

“Kim güzellikle yani güze ahlak sahibi olarak sadece Allah’a teslim olursa, onun mükâfatı Rabbinin katındadır. Artık onlara korku yoktur, onlar üzülmeyeceklerdir.” (Bakara 112)

وَأَنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ وَأَحْسِنُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ

“(Mallarınızı) Allah yolunda infak edin. Kendi kendinizi tehlikeye atmayın. Güzel ahlak sahibi olun. Şüphesiz Allah güzel ahlak sahiplerini sever.

الَّذِينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ وَالْكَاطِمِينَ الْغَيْظَ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ

“Onlar bollukta ve darlıkta Allah yolunda harcayanlar, öfkelerini yenenler, insanları affedenlerdir. Allah, iyilik edenleri sever.” (Âli İmran-134)

وَمَنْ أَحْسَنُ دِينًا مِمَّنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ وَاتَّبَعَ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَاتَّخَذَ اللَّهُ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلًا

“Güzel ahlak sahibi (bir insan) olarak, (ihlas ile) kendisini Allaha teslim eden, yani İbrahim’in hanif dinine uyan kimseden daha güzel dini olan kimdir? Allah İbrahim’i (müminlere) öncü edinmiştir. (Nisa-125)

Peki, “Sâlihât” yani “sâlih amellerden” neyi anlamalıyız? Toplumu taklit ve cehalete sürükleyen, toplumu fakir kılan, ümmeti huzursuz eden, güvenliğini tehdit eden, ahlaki erozyona sürükleyen her türlü batıl inanç ve fikirlere karşı mücadele etme önemi bir “salihat”tır. İşsizliği azaltmak için yatırım yapma, açları doyurma, çıplağı giydirme, borç içinde olanlara infak yapma, hasta ve zor durumda olanlara yardımcı olma, meşru olan hizmet kurumlarına destek çıkma, hastalıklarla mücadele için uzman yetiştirme, sağlık merkezleri kurma, aşı ve ilaç geliştirme, hayatı kolaylaştırma, sanayileşme ve insanlığa faydalı ürünler üretme için bilim ve teknoloji geliştirme, ekolojik dengeyi korumak için çaba gösterme, geri dönüşüm tesisleri kurup tasarrufa katkıda bulunma, israfı önleme, suç unsurları ile mücadele etme, aklaki çürüme ile mücadele etme, kamuya ait yer ve mekanları temiz tutma, çevreyi ve doğal dengeyi koruma, insanların akletme ve sağlıklı düşünme becerilerini işletmesine katkıda bulunma, adaletle hükmetme, istişare ile hareket ederek şeffaf ve dürüst bir yönetim anlayışı ile hareket etme, çocukları sağlıklı bir şekilde yetiştirip terbiye etme, aile kurumunu ve gençliği kurtarıcı etkinlikler yapma, eğitim kurumları açmak, toplumun sorunlarının çözümü için Allah tarafından indirilen vahye uygun projeler geliştirme birer “sâlihât”tır. Sonuç olarak “sâlihât” yapma, bir müminin en vazgeçilmez ahlaki olmalıdır. Kur’an’da “sâlihât” kavramının amel ile birlikte çoğul olarak geçtiği âyetler.

Yani “Amilu’s sâlihât, ye’melunes sâlihât” “sâlih amel yapanlar” (Bakara- 25, 82, 277 ; Âli İmran- 57; Nisa- 34, 57, 122, 124, 173; Maide- 9,93; Âraf- 42; Yunus- 4,9; Hud- 11, 23; Râd- 29; İbrahim- 23; İsra- 9, Kehf-2, 30,46, 107; Meryem- 76, 96; Tâhâ- 75, 112; Enbiya- 94; Hac- 14, 23, 50, 56, Nur-55; Şuara, 227; Ankebut- 7,9, 58; Rum- 15,45; Lokman- 8; Secde- 19; Sebe- 4; Fatır- 7; Sad- 24, 28; Mümin- 58; Fussilet- 8; Şura- 22, 23, 26; Casiye- 21,30; Muhammed- 2, 12; Fetih- 29; Talak- 11; İnşikak- 25; Buruc- 11; Tin- 6; Beyyine-7; Asr-3)

“sâlihın, sâlihın yani “salih olanlar” ibaresinin geçtiği âyetler. (Bakara- 130 ; Âli İmran- 39,46, 114; Nisa- 69; Maide- 84; En’am- 85; Âraf- 168,196; Tevbe- 75; Yusuf- 101; Nahl- 122; Enbiya- 75,86, 105; Nur- 32; Şuara- 83; Naml-19; Kasas- 27; Ankebut- 9, 27; Saffat- 100, 112; Munâfikun- 10; Kalem- 50; Cin-11)

Ayrıca “sulh (Nisa-128)

“sâlih,sâlihât” (Nisa-34;Âraf-189,190; Hud-46; Kehf-46,82; Meryem-76; Enbiya-94; Tahrim-4,10) “islah” (Bakara-220,228; Nisa-35,114; Âraf-56,85; Hud-88) ve “muslih, muslihın, muslihın” (Bakara-11,220; Âraf-170; Hud 117; Kasas-19) kelimeleri de mevcuttur. Ayrıca tekil olarak da “amile sâlihen, amelun sâlihın” (Bakara- 62; Maide- 69; Tevbe- 120; Nahl-97; Kehf-88; Meryem- 60; Tâhâ-82; Müminun-100; Furkan- 71; Naml- 19; Kasas- 67, 80; Rum-44; Secde- 12; Ahzab-31; Sebe- 37; Fatır- 37; Mümin-

40; Fussilet-33,46; Casiye- 15; Ahkaf-15; Teğabun- 9; Talak- 11) ifadeleri de vardır. “Hasenât” kavramının geçtiği âyetler. (Âraf-168; Hud-114; Furkan-70)

115-) Sabırlı ol, çünkü Allah güzel ahlak sahiplerinin mükâfatını zayi etmez.

116-) Sizden önceki asırlarda yeryüzünde (insanları) bozgunculuk yapmaktan engelleyecek (güzel ahlak sahibi) kimseler bulunmalı değil miydi? Fakat onlardan, kurtuluşa erdirdiğimiz az bir kısmı hariç kimse bunu yapmadı yani zalimler, kendilerine verilen refahın peşine düştüler. Ve günahkârlar oldular.

117-) Halkı (ıslah ediciler) olduğu halde Rabbin, zulmederek memleketleri yok edici değildir.

118-) Rabbin dileyseydi bütün insanları bir tek ümmet yapardı. (Fakat) onlar ihtilafa düşmeye devam edecekler.

119-) Ancak Rabbinin merhamet ettikleri müstesnadır. Zaten Rabbin onları bunun için yarattı. Rabbinin, “Andolsun ki cehennemi tümüyle cinlerle ve insanlarla dolduracağım” sözü tamam oldu.

120-) Senin göğsüne sebat vermek için Resullerin haberlerini sana anlatıyoruz. Bunda sana hakkın bilgisi ve müminlere öğüt ve bir hatırlatma gelmiştir.

121-) İman etmeyenlere de ki: Siz kendi konumunuza göre amelinizi yapın! Biz de kendi (konumumuza göre) amelimizi yapmaktayız!

122-) Yani gözleyin! Şüphesiz biz de gözlemekteyiz!

123-) Göklerin ve yerin gaybı yalnız Allah'a aittir yani her iş O'na döndürülür. Öyle ise sadece O'na kulluk et ve yalnız O'na tevekkül et. Rabbin yaptıklarınızdan gafil değildir.

YUSUF SURESİ

111 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1-) **Elif. Lâm. Râ.** Bunlar, apaçık kitabın âyetleridir.

2-) **Aklınızı kullanasınız diye biz onu anlaşılır bir Kur'an olarak indirdik.**

3-) **Biz, sana bu Kur'an'ı vahyetmekle geçmiş ümmetlerin kıssalarını sana en güzel bir şekilde anlatıyoruz. Gerçek şu ki, sen bundan önce gafillerdendin (bu olayları bilmiyordun.)**

4-) **Bir zamanlar Yusuf, babasına (Ya'kub'a) demişti ki: Babacığım! Ben on bir yıldızla güneşi ve ayı; onları bana secde ederlerken gördüm.**

5-) **Babası: Oğlum! dedi, rüyayı sakın kardeşlerine anlatma; sonra sana bir tuzak kururlar! Çünkü şeytan insana apaçık bir düşmandır.**

6-) **İşte böylece Rabbin seni seçecek yani sana olayların yorumunu öğretecek ve daha önce iki atan İbrahim ve İshak'a nimetini tamamladığı gibi sana ve Ya'kub ailesine de nimetini tamamlayacaktır. Çünkü Rabbin çok iyi bilendir, hüküm ve hikmet sahibidir.**

7-) **Andolsun ki Yusuf ve kardeşlerinde, (almak) isteyenler için deliller vardır.**

8-) **(Kardeşleri dediler ki): Yusuf'la kardeşi babamıza bizden daha sevgilidir. Halbuki biz kalabalık ve güçlüyüz. Şüphesiz ki babamız apaçık bir şaşkınlık içindedir.**

Yani biz güçlü ve kuvvetli olduğumuz ve babamızın ihtiyaç duyduğu gıda ve himaye gibi şeyleri yeteri kadar ona temin ettiğimiz halde Yusuf'u ve kardeşini bize tercih ediyor. Gerçekte babamız açık bir hata ve şaşkınlık içindedir.

9-) **Aralarında dediler ki: Yusuf'u katledin veya onu (uzak) bir yere atın ki babanızın (ilgi ve) teveccühü yalnız size kalsın! Ondan sonra da sâlih kimseler olursunuz.**

Âyete şu şekilde bir anlam vermek de mümkündür. Yusuf'u katledin yani onu uzak bir yere atın ki babanızın (ilgi ve) teveccühü yalnız size kalsın. "Ev" edatı ve "yani" anlamına da gelme ihtimali vardır. Bunun benzeri Mü'min 24. âyette mevcuttur. "Firavun: Beni bırakın, dedi. Musa'yı katledeyim; Rabb'ini davet etsin!

Çünkü ben onun dininizi değiştireceğinden, yahut yeryüzünde bozgunculuk çıkaracağından korkuyorum" Bu âyette bulunan "ev en yuzhira fil'ardil-fesêde" "Yahut yeryüzünde bozgunculuk çıkaracağından korkuyorum" kelimesi, "ve yuzhira

fil'ardil-fesêde" "ve yeryüzünde bozgunculuk çıkaracağından korkuyorum" olarak da okunmuştur. Bu okuyuşa göre âyetin manası şöyle oluyor. "Firavun: Beni bırakın, dedi. Musa'yı katledeyim; Rabbine davet etsin! Çünkü ben onun dininizi değiştireceğinden ve yeryüzünde bozgunculuk çıkaracağından korkuyorum" Birinci okuyuşta Firavun, Musa (a.s) 1 bir şeyle itham ederken, ikinci okuyuşta iki şeyle itham etmektedir. Fakat ikinci okuyuşta bulunan "vav" edatı, yani anlamına gelecek olursa, bu sefer anlam şöyle oluyor. "...dininizi değiştireceğinden yani yeryüzünde bozgunculuk çıkaracağından korkuyorum" olmaktadır.

10-) Onlardan biri: Yusuf'u öldürmeyin, eğer mutlaka yapacaksanız onu kuyunun görünmeyen yerine atın da geçen kervanlardan biri onu alsın (götürsün), dedi.

11-) Dediler ki: "Ey babamız! Sana ne oluyor da Yusuf hakkında bize güvenmiyorsun! Oysa ki biz onun için sadece nasihatçı olmuştuz.

12-) Yarın onu bizimle beraber (kıra) gönder de bol bol yesin (içsin), oynasın. Biz onu mutlaka koruruz.

Kıraat Farklılığı

Âyette bulunan "يَرْتَع وَيَلْعَبُ" (oynasın, eğlensin)" kelimelerini, "نَرْتَع وَنَلْعَبُ" ((beraber) oynayalım, eğlenelim)" olarak okuyan kıraat imamları olmuştur.

13-) Babaları dedi ki: Onu götürmeniz beni hüznlendirir. Siz ondan gaflette olduğunuz bir anda onu bir kurdun yemesinden korkarım.

14-) Dediler ki: Gerçekten biz (kuvvetli) bir topluluk olduğumuz halde, eğer onu kurt yerse, o zaman biz gerçekten hüsrana uğramış kimselerden oluruz.

15-) Onu götürüp de kuyunun görünmeyen yerine atmaya ittifakla karar verdikleri zaman, biz Yusuf'a: Andolsun ki sen onların bu yaptıklarını onlar (işin) farkına varmadan, kendilerine haber vereceksin, diye vahyettik.

16-) Akşamleyin ağlayarak babalarına geldiler.

17-) Ey babamız! dediler, biz yarışmak üzere uzaklaştık ve Yusuf'u eşyamızın yanında bırakmıştık. (Ne yazık ki) onu kurt yemiştir! Gerçi biz doğru söyleyenlerden olsak da sen bize inanmazsın.

18-) Gömleğinin üstünde yalan bir kan ile geldiler. (Yakub) dedi ki: Bilakis nefisleriniz size (kötü) bir işi güzel gösterdi. Artık (bana düşen) sabrı cemildir. Anlattığınız karşısında (bana) yardım edecek olan, ancak Allah'tır.

19-) Bir kervan geldi ve sucularını (kuyuya) gönderdiler, o da (gidip) kovasını saldı, (Yusufu görünce) "Müjde! İşte bir oğlan!" dedi. Onu bir ticaret malı olarak sakladılar. Allah onların yaptıklarını çok iyi bilir.

20-) Kafile Mısır'a vardığında onu değersiz bir pahaya, sayılı birkaç dirheme sattılar. Onlar zaten ona değer vermemişlerdi.

21-) Mısır'da onu satın alan adam, karısına dedi ki: "Ona ikram et yani güzel bak! Umulur ki bize bir yararı dokunur. Veya onu evlât ediniz." İşte böylece (Mısır da adaletle

hükmetmesi) ve kendisine olayların te'vilini öğretmemiz için Yusuf'u o yere yerleştirdik. Allah, emrini yerine getirmeye kadirdir. Fakat insanların çoğu (bunu) bilmezler.

22-) Yusuf olgunluk çağına erişince, ona hüküm ve ilim verdik güzel ahlak sahiplerini biz böyle mükâfatlandırırız.

23-) Evinde bulunduğu kadın, onu kendine çağırırdı. Kapıları iyice kapattı ve "Haydi gel!" dedi. O da "Allah'a sığınırım! Zira O (Allah) benim Rabbimdir. Bana güzel davrandı. Gerçek şu ki, zalimler iflah olmaz!" dedi.

Bu ayette geçen Rab'dan maksat kadının kocası da olabilir. Çünkü Yusuf (a.s.)'ı büyütüp besleyen, onu terbiye eden ve yetiştiren odur.

24-) Andolsun ki, kadın ona meyletti. Eğer Rabbinin burhanını (vahiy) görmeseydi o da kadına meyletmişti. İşte böylece biz, kötülük ve fuhuşu ondan uzaklaştırmak için (âyetlerimizi gösterdik). Şüphesiz o muhlas kullarımızdandı.

25-) İki de kapıya doğru koştular. Kadın onun gömleğini arkadan yırttı. Kapının yanında onun efendisiyle karşılaştılar. Kadın dedi ki: Senin ailene kötülük etmek isteyenin cezası, zindana atılmaktan veya elem verici bir azaptan başka ne olabilir!

26-) Yusuf: "Beni kendisine çağırın odur" dedi. Kadının ailesinden biri şöyle şahitlik etti: "Eğer gömleği önden yırtılmışsa, kadın doğru söylüyor, bu ise yalancılardandır."

27-) "Eğer gömleği arkadan yırtılmışsa, kadın yalan söylemiştir. Bu ise doğru söyleyenlerdendir"

28-) Kocası, Yusuf'un gömleğinin arkadan yırtılmış olduğunu görünce, (kadına): "Şüphesiz, dedi; bu, sizin tuzağımızdır. Sizin tuzağımız gerçekten azimdir"

29-) "Yusuf! Sen burada (olanları söylemekten) vazgeç! (unut) (Ey kadın!) Sen de günahın için bağışlanma dile! Çünkü sen hata edicilerden oldun"

30-) Şehirdeki bazı kadınlar dediler ki: Azizın karısı, gencini kendisine çağırması; Yusuf'un sevgisi ona işlemiş! Biz onu gerçekten açık bir sapkınlık içinde görüyoruz.

Âyette bulunan ve genelde "şehir" manası verilen "El Medineti" kelimesinin üzerinde durmak gerekir. Bu kelime Kur'an'da tümünün başında Arapçadaki marife takısı olan "elif lam" ile beraber on yedi defa geçmektedir. Kelimenin başında el takısı yani elif lam bulunması kelimenin bilinen bir şehir olduğunu gösteriyor. Dolayısıyla mana "o şehir" olmasını zorunlu kılmaktadır. Elbette bu durum beraberinde "o şehir neresidir?" sorusunu da getirmektedir. Genelde âyette geçen "el Medineti" kelimesinden kastedilen şehrin Mısır olduğu sonucuna gidilmiştir. Fakat bu doğru bir yaklaşım değildir. Çünkü "El Medineti" kelimesinin Mısır ülkesini kastettiğini kabul ettiğimizde Mısır'ın tek bir şehirden oluşmuş site devleti olmaktadır. Halbuki Firavun kıssası bağlamında geçen Mısır, birden fazla şehirden oluştuğunu görüyoruz. "Onlar şöyle demişlerdi: Kardeşiyle birlikte onu (Musa'yı) alıkoy ve bütün âlim sihirbazları sana getirmeleri için toplayıcıları şehirlere gönder." (Şuara- 36, 37)

31-) Kadın, onların planlarını duyunca, onlara dâvetçi gönderdi; onlar için dayana-

cak yastıklar hazırladı. Her birine bir bıçak verdi: “Çık karşılarına!” dedi. Kadınlar onu görünce, onun büyüklüğünü anladılar yani ellerini kestiler ve dediler ki: Hâşâ! Bu bir beşer değil, bu ancak kerim bir melektir!

Âyette mecazi bir anlatım vardır. Aslında kadınlar gerçek olarak ellerini kesmediler. Dillerini Yusuf’a uzatmaktan vazgeçtiler, kötü düşünceleri ve dedikodu yapmayı bıraktılar. Onun temiz ve masum olduğunu anladılar. Yoksa ne olursa olsun hiç kimse ellerini kesecek bir dalgınlığa ve şaşkınlığa düşemez. Melekler masumiyeti temsil ettiklerinden dolayı kadınlar Yusuf’a “إِنَّمَا مَلَكَ كَرِيمٌ” - bu beşer değil ancak kerim bir melektir.” dediler. Yani Yusuf yapılan dedikodulardan masum idi. Bu ayette bulunan “kesme” kelimesi mecazi bir kullanıma sahiptir. Bu durumda “قَطَّعْنَ أَيْدِيَهُنَّ (ellerini kestiler)” ibaresinin manası, “ellerini çektiler” şeklinde olması gerekir. Çünkü “ellerini kestiler” dedikten sonra ellerini kesen kadınların acı içinde olduklarını bildiren hiçbir emare bulunmamaktadır. Aksine hiçbir şey olmamış gibi aralarında konuşmaya devam ediyorlar. İşte bu durum âyette geçen “katta’nâ eydiyehunne” ibaresini mecaz olarak “ellerini çektiler, onunla uğraşmayı bıraktılar” şeklinde olmasını zorunlu kılmaktadır. Kadınların ellerini ona uzatmaktan kesmeleri yüz güzelliğinden değil, üstün bir ahlaka sahip olduğundan dolayıdır. Elleri kesmeleri, onda meşru olmayan bir arzu ve istekten ümitlerini kesmeleri anlamına gelmektedir. Daha sonra gelen âyetler bu ahlakı ortaya koyuyor.

32-) Kadın dedi ki: İşte hakkında beni kınadığımız şahıs budur. Onu kendime çağırın bendim. Fakat o, (bundan Allah’a) sığındı. Andolsun, eğer o kendisine emredeceğimi yapmazsa mutlaka zindana atılacak yani elbette küçük düşürülenlerden olacaktır!

33-) Yusuf: Rabbim! Bana zindan, bunların benden istediklerinden daha sevimlidir! Yani eğer onların hilelerini benden uzaklaştırmazsan, onlara meyleder ve cahillerden olurum! dedi.

34-) Rabbi onun davetini kabul etti yani onların hilesini uzaklaştırdı. Şüphesiz O, işitendir, bilendir.

35-) Sonunda (aziz ve adamları) kesin delilleri görmelerine rağmen (halkın dedikodusunu kesmek için yine de) onu bir zamana kadar zindana atmaları kendilerine daha uygun göründü.

36-) Onunla birlikte zindana iki genç daha girdi. Onlardan biri dedi ki: Ben şarap sıktığımı gördüm. Diğeri de: Ben de başımın üstünde kuşların yemekte olduğu bir ekmek taşıdığımı gördüm. Bunun te’vilini bize haber ver. Çünkü biz seni güzel ahlak sahibi olanlardan görüyoruz, dedi.

Kur’an’da geçen “ehsenu, hüsnen, haseneten” gibi kelimeler “güzel” “muhsinine” kelimeleri de “güzel ahlak sahipleri” anlamına gelmektedir. Yani bunlara iyilik ve iyilik sahipleri gibi anlamlar vermek hatalıdır. Kur’an’a baktığımızda, “te’vil” kavramında “yorum” anlamına gelmediğini görüyoruz. Te’vil, “kesin çözüm” demektir. Çünkü te’vil kavramının insanlarla ilgili bir kullanımı yoktur. Kullanım alanı Allah ve Resuldür. İşte bundan dolayı “te’vil’e”, “yorum” anlamını vermek hatalıdır. Yüce Allah

yorum yapmaz, kesin söz söyler ve sorunu yüzde yüz çözer.

37-) Yusuf dedi ki: Size rızık olarak yemek gelmeden önce onun te'vilini mutlaka size haber vereceğim. Bu, Rabbimin bana öğrettiklerindedir. Şüphesiz ben Allah'a iman etmeyen bir kavmin milletini terk ettim. Onlar ahireti inkar eden kimselerdi.

38-) Atalarım İbrahim, İshak ve Ya'kub'un milletine uydum. Allah'a herhangi bir şeyi şirk koşmamız bize yakışmaz. Bu, Allah'ın bize ve insanlara olan faziletindedir. Fakat insanların çoğu şükretmezler.

39-) Ey zindan arkadaşlarım! Çeşitli rabler mi daha hayırlı, yoksa kahhar olan bir tek Allah mı?

40-) Allah'ın yanı sıra kulluk ettikleriniz sizin ve atalarınızın taktığı birtakım isimlerden başka bir şey değildir. Allah onlar hakkında herhangi bir (delil) indirmemiştir. (Göklerdeki ve yerdeki egemenliğinde) Hüküm yalnız Allah'ındır. O size kendisinden başkasına kulluk etmemenizi emretmiştir. İşte (toplumu) ayağa kaldıracak din budur. Fakat insanların çoğu bilmezler.

41-) Ey zindan arkadaşlarım! Sizden biriniz efendisine şarap içirecek; diğeri ise asılacak ve kuşlar onun başından yiyecekler. Fetvasını benden istediğiniz iş (bu şekilde) kesinleşmiştir.

42-) Onlardan, kurtulacağını bildiği kimseye dedi ki: Beni efendinin yanında an. Fakat şeytan ona, efendisine anmayı unutturdu. Dolayısıyla (Yusuf), birkaç sene daha zindanda kaldı.

43-) Melik dedi ki: Ben yedi zayıf ineğin yediği yedi semiz inek görüyorum. Ayrıca, yedi yeşil başak ve diğerlerini de (yedi başağı da) kuru gördüm. Ey ileri gelenler! Eğer rüya tabir ediyorsanız, benim rüyam konusunda da fetva veriniz.

44-) Dediler ki: Bunlar karmakarışık düşlerdir. Biz böyle düşlerin te'vilini bilenlerden değiliz.

45-) (Zindandaki) iki kişiden kurtulmuş olan, uzun bir zaman sonra hatırlayarak dedi ki: Ben size onun te'vilini haber veririm, beni hemen (zindana) gönderin.

46-) (Yusuf'un yanına gelerek) Dedi ki: "Yusuf! Ey sıddık olan! Yedi zayıf ineğin yediği yedi semiz inek ile yedi yeşil başak ve diğerleri de (yedi) kuru olan (başaklar) hakkında bize fetva ver. Umarım ki, insanlara (isabetli fetvanla) dönerim de belki onlar da doğruyu bilmiş olurlar.

47-) Yusuf dedi ki: Yedi sene âdetiniz üzere ekin ekeceksiniz. Sonra da yiyeceklerinizden az bir miktar hariç, hasat ettiğinizi başağında bırakacaksınız.

48-) Sonra bunun ardından, saklayacaklarınızdan az bir miktar (tohumluk) hariç, o yıllar için biriktirdiklerinizi yeyip bitirecek yedi şiddetli kıtlık yılı gelecektir.

49-) Sonra bunun ardından da bir yıl gelecek ki, o yılda insanlara (Allah tarafından) yardım olunacak ve o yılda (meyvesuyu ve yağ) sıkacaklar.

50-) (Adam bu fetvâyı getirince) melik dedi ki: "Onu bana getirin!" Elçi, Yusuf'a geldiği

zaman, (Yusuf) dedi ki: “Rabbine dön de ona: Ellerini kesen o kadınların esas gayeleri neydi? diye sor. Şüphesiz benim Rabbim onların tuzaklarını iyi bilir.”

51- (Melik kadınlara) dedi ki: Yusuf’tan yararlanmak istediğiniz zaman esas gayeniz neydi? Kadınlar, Hâşâ! Allah için, biz ondan hiçbir kötülük bilmedik, dediler. Azizin karısı da dedi ki: “Şimdi gerçek ortaya çıktı. Ondan yararlanmak isteyen bendim. Şüphesiz ki o doğru söyleyenlerdendir.

52,53- Bu, yokluğunda ona hainlik etmediğimi ve Allah’ın hainlerin hilesini başarıya ulaştırmayacağını (herkesin) bilmesi içindir yani ben kendimi temize çıkarmıyorum. Çünkü nefis aşırı şekilde kötülüğü emreder; ancak Rabbimin rahmet ettiği müstesnâdır. Şüphesiz Rabbim bağışlayandır, merhamet edendir.

Yukarıdaki sözleri söyleyen Yusuf (a.s) değil, azizin hanımıdır. Çünkü Yusuf (a.s) daha zindandadır. Bu sözleri söylemesi mümkün değildir. Geleneksel din adamları bu sözleri Yusuf (a.s) a izafe etmelerinin sebebi, azizin hanımına layık görmedikleri içindir. Halbuki bu sözler ona aittir.

54- Melik dedi ki: Onu bana getirin, onu kendime özel danışman edineyim. Onunla konuşunca: Bugün sen yanımızda karar mevkiinde emin birisin, dedi.

55- “Beni ülkenin hazinelerinin üzerine tayin et! Çünkü ben (onları) çok iyi korurum ve bu işi bilirim” dedi.

56- Ve böylece Yusuf’a orada dilediği gibi hareket etmek üzere ülke içinde karar vermede yetki sahibi kıldık. Biz dilediğimiz kimseyi rahmetimize eriştiririz yani güzel ahlak sahiplerinin mükâfatını zayi etmeyiz.

Rahmetin güzel ahlaka bağlı olduğunu âyet çok güzel ortaya koymaktadır.

57- Âhret mükâfâtı iman edenler yani bilinç sahipleri için daha hayırlıdır.

58- Yusuf’un kardeşleri gelip onun huzuruna girdiler, (Yusuf) onları tanıdı, onlar onu tanımıyorlardı.

Türkçe’nin Arapçaya göre daha kısır bir dil olmasından dolayı Kur’an’ın kavramları türkçeye tam olarak çevrilmekte sıkıntı yaşanmaktadır. Meallerde sıkça yaptığımız hatalardan birisi de “küfr” kavramına “inkâr” karşılığı vermemiz olmuştur. İnkâr-انكار Kur’an’da ayrıca geçmekte ve küfr-كفر den biraz farklı bir anlam taşımaktadır. Arapça “nekr” veya “nukûr” “bilmeme, tanımama” sözcüğünün if’al vezni masdarıdır. Yani “nekere, arefe’nin karşıtıdır. “Arefe-bildi, tanıdı-- nekere-bilmedi, tanımadı” anlamına gelmektedir. Bu sözcük Akatça “nakru” - “yabancı” sözcüğü ile eş kökenlidir. “Münker-منكر: inkâr edilen, kötü, bilinmediği için tehlikeli olan, hoş olmayan” Âli imran.104’de bu anlamda “münker” kullanılmıştır: “وَأَتَكُنَّ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ - وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ” sizden hayra çağıran iyiliği (marufu) emreden kötülükten (münkerden) sakındıran bir topluluk bulunsun...” Yine, Âli İmran-110-114; Maide-79; A’raf-157; Tevbe-67, 71,112 âyetlerinde de aynı manada kullanılmıştır. Sözlükte “bilmemek; şiddetli ve korkulu olmak” anlamındaki neker (nekâre) kökünden türeyen “münker ve nekîr” “tanınmayan, hoş olmayan ve korkulu olan” demektir.

Münker'in istilahta yani din dilinde iyiliğin zıttı olan kötülük olarak kullanılmasının nedeni de yine kelimenin kök anlamıyla ilgilidir. İnsanoğlu fitrat üzerine yaratılmıştır.

Normalde kötülüğü bilmez, tanımaz, sahip olduğu çevre, şeytanî dürtüler gibi faktörler onu münker-kötülük yapmaya yönlendirir. Adem ve eşinin ve genelde insanoğlunun yasağa olan meyli de biraz da meraktan, bilinmeyene düşkünlükten kaynaklanıyor. Râd-36'da kitap ehlinde bazılarının Kur'an'ın bir kısmını inkâr ettiklerinden söz edilir (yunkiru - ينكر) "Kendilerine kitap verdiklerimiz, sana indirilene (Kur'an'a) sevinirler. Fakat (senin aleyhinde birleşen) gruplardan, onun bir bölümünü inkâr edenler de vardır. De ki: "Bana sadece Allah'a kulluk etmem ve O'na şirk koşmamam emredildi. Ben yalnız O'na çağırıyorum ve dönüş de yalnız O'nadır." (Ra'd - 36)

Bu âyete göre, kitap ehli yani bazı Yahudi ve Hristiyan din adamları Kur'an'daki bilgilere ulaştınca sevinirler. Bir kesimi âyetlere iman eder. Bir kesimi ise kendi kitaplarını onaylayan aşağıdaki ve benzeri âyetlere sevinirler. "Biz Tevrat'ı hidayet ve nûr olarak indirdik." (Mâide-44) "O, daha önce insanlara doğru yolu göstermek üzere Tevrat'ı ve İncil'i indirmiştir..." (Âli İmran--3, 4) Ancak kendilerinin teslîs, teşbîh yani inanç bozukluklarını ve kutsal kitaplarındaki tahriflerini bildiren âyetleri kabul etmezler. Nisâ-171; Mâide-72,73,75; Tevbe-- 30; Hud--17.) Neden kabul etmiyorlar? Çünkü bu âyetleri tanımıyorlar, bilmiyorlar kendi tahrif edilmiş olan kitaplarında bu konuda herhangi bir bilgi yoktur. Hicr-62 ve Hud-70'de ise "nekirehum" kök anlamına sadık kalınarak daha değişik bir anlamda kullanılmıştır.

Melekler ellerini yemeğe uzatmayınca İbrahim onlardan hoşlanmadı, onlarda bilmediği, tanımadığı bir durum sezdi. Yukarıdaki âyette ise, Yusuf'un kardeşleri Yusuf'un huzuruna giriyor Yusuf onları tanıyor fakat kardeşleri Yusuf'u tanımıyorlar: "وَهُمْ لَهُ مُنْكَرُونَ" "Onlar (Yusuf'un kardeşleri O'nu (Yusuf'u) tanımadılar." Demek ki "inkar" tanımamaktan - bilmemekten kaynaklanan bir durumdur. Hicr-62 de "قَالَ إِنَّكُمْ قَوْمٌ مُنْكَرُونَ" Lut meleklere: "Elbette siz yabancısınız-tanınan bir topluluk değilsiniz. Burada "münker" yine tanınmayan, mahiyeti bilinmeyen demektir. Nahl-22-83'de bilerek inkârdan söz edilir ve bunların çoğunun kâfir olduğu vurgulanır. Demek ki inkâr edenlerin tamamı kâfir değildir, az da olsa bilmemekten kaynaklanan bir inkâr da söz konusu olabiliyormuş. Nahl-90'da ise "münker" kötülük anlamında kullanılmıştır.

Kehf-74'de Musa, Âlim'in bir çocuğu katletmesine "لَقَدْ جِئْتُمْ شَيْئًا نُكْرًا" - Sen gerçekten kötü, korkunç bir iş yaptın" anlamında "نكرا (nükra)" kullanılmıştır. Yani olacak iş değil, görülmemiş bu yaptığın hoş olmayan bir şeydir. Kehf-87'de "عذاباً نكراً (azaben nükra) (görülmemiş, bilinmeyen bir azâb...)" Enbiya-50 "İşte bu Kur'an bizim indirdiğimiz mübarek bir öğüttür siz bunu mu "inkâr" ediyorsunuz" "منكرون (munkirûn)" Yani bu Kur'an'ı bilmemeniz tanımamanız, Allah'tan geldiğine dair ikna olmamanız nasıl olur? Eğer masum bir bilgi eksikliğine dayanmıyorsa bu inkârınız, kâfirliğe kadar gider diye uyarılmaktadırlar. Hacc-41'de önlenmesi gereken kötülük-münker, 72'de ise Allah'ın âyetleri okunduğunda kafirlerin suratındaki inkâr- hoşnutsuzluk münker olarak ifade buyurulmaktadır. Bunlar bilmemekten kaynaklanan

bir inkâr durumunu aşmış, bilerek, isteyerek inkâra dönüşmüş olduğundan dolayı ayet açıkça kâfir olduklarını belirtmektedir. Bu âyette bilmemekten kaynaklanan bir inkâr söz konusu değildir. Mu'minun-69-

“Yoksa elçilerini tanımadıkları (onun doğruluğunu, dürüstlüğünü bilmedikleri) için mi onu inkâr ediyorlar? Yani bu nasıl mümkün olabilir? Siz elçiye, çocuklarınızı tanıdığınızdan daha iyi tanıdığınız halde nasıl inkâr edebiliyorsunuz? Görüldüğü gibi burada da nekere - نكر inkâr munkirún - منكرون tanımamakla ilişkilendirilmiştir. Ancak burada da küfre giden bilinçli bir tanımama söz konusudur. Talak--8’de “azâben nükra” - عذابا نكرا yine görülmemiş bir azap olarak yer alır. “Bu Kur’an, ataları uyarılmamış ve bu yüzden kendileri de gaflet içinde kalmış bir toplumu uyarman için indirilmiştir.” (Yasin-7) Eğer uyarılmamış, haberleri yoksa onlara kâfir denmez. İşte Kur’an’ın eşsiz edebiyat ve i’cazı: onlar sadece gafillerdir yani haktan habersizlerdir. Ne zaman ki Kur’an âyetleri - gerçeği ile karşılaşır, onları örter; menfaat/cemaat--arkadaşlık--kavmiyet ilişkileri zedeleneceği endişesiyle reddeder-yok sayar--karşı gelir-saptırır- yerine başka şeyler koyar ise o zaman kâfir olurlar.

Sonuç:

Küfr yerine inkâr kelimesi kullanmak meallerin bir hatasıdır. Küfr (كفر): âyetlerin bilerek örtülmesidir. Oysa inkâr, bilmemekten, haberi olmamaktan kaynaklanan bir durum söz konusu olabilir. Bilerek inkâr da söz konusu olabilir. Ama küfr’de kesinlik vardır. Dolayısıyla hep söyleriz: Kur’an, küfr ve şirkten bahseder, ateizmi hedefine koymaz. Bizde durum biraz karışık olmakla birlikte batıda ateist veya dinsiz Kur’an’dan--İslam’dan haberi olmayan demektir.

Bunlara yapılacak şey; bakılır, eğer bilgi eksikliğinden kaynaklanıyorsa tebliğ edilir, yani muhatabına bilmediği konu aydınlatılır. Allah, Kur’an, ahiret haber verilir. Kendisine tebliğ ulaşmamış, bundan dolayı bilmemekten inkâr eden insanlar Allah’ın indinde mesul bile değildirler. Ama küfür kafirlik öyle değildir. Bilerek âyetlerin üzerinin örtülmesi, hakkın bilerek reddedilmesi, yokmuş gibi davranılması, aksine hareket edilmesi, azabı hak eden davranışlardır. Bundan dolayı küfrün cezası cehennemdir, haberi olmadan inkâr etmenin cezası cehennem değildir. Onun tebliğe ihtiyacı vardır. İşte meallerde buna benzer hatalar vardır. Buna bizim mealimiz de dahildir.

59-) Yusuf onların yüklerini hazırlayınca dedi ki: “Sizin baba bir kardeşinizi de bana getirin. Görmüyor musunuz, ben ölçüğü tam dolduruyorum yani ben misafir ağırlayanların en hayırlısıyım.

60-) Eğer onu bana getirmezseniz, artık benim yanımda size verilecek bir ölçek (erzak) yoktur yani bana hiç yaklaşmayın!”

61-) Dediler ki: Onu babasından istemeye çalışacağız, kuşkusuz bunu yapacağız.

62-) Yusuf emrindeki gençlere dedi ki: Sermayelerini yüklerinin içine koyun. Olur ki ailelerine döndüklerinde bunun farkına varırlar da belki geri gelirler.

63-) Babalarına döndüklerinde dediler ki: Ey babamız! Ölçek bize yasaklandı. Kardeşimizi bizimle beraber gönder de (onun sayesinde) ölçüp alalım. Biz onu mutlaka koruyacağız.

64-) Yakub dedi ki: Daha önce kardeşi (Yusuf) hakkında size ne kadar güvendiysen, bunun hakkında da size ancak o kadar güvenirim! (Ben onu sadece Allah'a emanet ediyorum); Allah en hayırlı koruyucudur yani O, merhametlilerin en merhametlisidir.

65-) Eşyalarını açtıklarında sermayelerinin kendilerine geri verildiğini gördüler. Dediler ki: Ey babamız! Daha ne istiyoruz. İşte sermayemiz de bize geri verilmiş. (Onunla yine) ailemize yiyecek getiririz, kardeşimizi koruruz ve bir deve yükü de fazla alırız. Çünkü bu (seferki aldığımız) ölçek çok kolay oldu.

66-) Yakub dedi ki: Kuşatılmanız (ve çaresiz kalma durumunuz) hariç, onu bana mutlaka getireceğinize dair Allah adına bana sağlam bir söz vermediğiniz takdirde onu sizinle beraber göndermem!" Ona (istediği şekilde) teminatlarını verdiklerinde dedi ki: Söylediklerimize Allah vekildir.

67-) Sonra şöyle dedi: Oğullarım! (Şehre) hepimiz bir kapıdan girmeyin, farklı farklı kapılardan girin. Ama Allah'tan (gelecek) hiçbir şeyi sizden savamam. Hüküm yalnız Allah'ındır. (Onun için) ben yalnız O'na tevekkül ettim yani tevekkül edenler sadece O'na tevekkül etsinler.

Yakub (a.s) çocuklarına ayrı ayrı kapılardan girme tavsiyesini vermesinin sebebi, organize bir çete intibasını vermemeleri içindi. Çünkü hepsi tek kapıdan girmiş olsalardı, dikkat çeker ve gözetim altına alınmalarına yol açardı.

68-) Babalarının kendilerine emrettiği yerden (farklı farklı kapılardan) girdiklerinde (onun emrini yerine getirdiler. Fakat bu tedbir) Allah'tan gelecek hiçbir şeyi onlardan savamazdı; ancak Yakub içindeki bir dileği açığa vurmuş oldu. Şüphesiz o, ilim sahibiydi, çünkü ona biz öğretmiştik. Fakat insanların çoğu bilmezler.

69-) Yusuf'un yanına girdiklerinde öz kardeşini yanına aldı ve "Bilesin ki ben senin kardeşinim, onların yaptıklarına üzülme" dedi.

70-) Yusuf onların yükünü hazırladığı zaman su kabını kardeşinin yükü içine koydu! (Kafile hareket ettikten) sonra bir çağırıcı: Ey kafile! Siz hırsızsınız! diye seslendi.

71-) Yusuf'un kardeşleri onlara dönerek: Ne arıyorsunuz? dediler.

72-) Melik'in su kabını arıyoruz; onu getirene bir deve yükü (bahşiş) var dediler. (İçlerinden biri:) Ben buna kefilim, dedi.

73-) Allah'a andolsun ki, bizim yeryüzünde bozgunculuk çıkarmak için gelmediğimizi siz de biliyorsunuz. Yani biz hırsız da değiliz, dediler.

74-) Yusuf'un adamları dediler ki: Peki, siz yalancıysanız bunun cezası nedir?

75-) "Onun cezası, kayıp eşya, kimin yükünde bulunursa işte o (şahsa el koymak) onun cezasıdır. Biz zalimleri böyle cezalandırırız" dediler.

76-) Bunun üzerine Yusuf, kardeşinin yükünden önce onların yüklerini (aramaya)

başladı. Sonra da onu, kardeşinin yükünden çıkarttı. İşte biz Yusuf'a böyle bir tedbir öğrettik, yoksa melikin dinine göre kardeşini tutamayacaktı. Ancak Allah'ın dilemesi hariç. Biz kimi dilersek onu derecelerle yükseltiriz. Zira her ilim sahibinin üzerinde her şeyi bilen (alim olan Allah) vardır.

77-) Kardeşleri dediler ki: “Eğer o çaldıysa, daha önce onun bir kardeşi de çalmıştı.” Yusuf bunu içinde sakladı, onlara açmadı. (Kendi kendine) dedi ki: Siz şerli bir konumdasınız! Allah, sizin isnat ettiğinizi daha iyi bilir.

78-) Dediler ki: Ey aziz! Gerçekten onun çok yaşlı bir babası var. Onun yerine bizden birini al. Zira biz seni, güzel ahlak sahibi olanlardan görüyoruz.

79-) Dedi ki: Eşyamızı yanında bulduğumuz kimseden başkasını almaktan Allah'a sığınırız, o takdirde biz gerçekten zulmetmiş oluruz!

80-) Ondan ümitlerini kesince, (meseleyi) gizli görüşmek üzere ayrılıp (bir kenara) çekildiler. Büyüklere dedi ki: “Babanızın sizden Allah adına söz aldığını, daha önce de Yusuf hakkında işlediğiniz kusuru bilmiyor musunuz? Babam bana izin verinceye veya benim için Allah hükmedinceye kadar bu yerden asla ayrılmayacağım. O hükmedenlerin en hayırlısıdır.

81-) Babanıza dönün ve deyin ki: “Ey babamız! Şüphesiz oğlun hırsızlık yaptı. Biz, bildiğimizden başkasına şahitlik etmedik. Biz gaybın bekçileri değiliz.

82-) İstersen içinde bulunduğumuz şehire (Mısır halkına) ve aralarında geldiğimiz kafileye de sor yani biz gerçekten sadık kimseleriz.

83-) Babaları dedi ki: “Hayır, nefisleriniz sizi (böyle) bir işe sürükledi. (Bana düşen) artık, güzelce sabretmektir. Umulur ki, Allah onların hepsini bana getirir. Çünkü O her şeyi bilendir, hüküm ve hikmet sahibidir.

84-) Onlardan yüz çevirdi, “Ah Yusuf ah!” diye sızlandı ve hüznünü içine gömmesi yüzünden dolayı gözlerine ak düştü.

Kur'an'da vahye karşı geçen körlük yani ayetlere karşı olan vurdum duymazlık ve ilgisizlik körlüğü genellikle, a'ma kelimesiyle ifade edilir. Ama Yakub (a.s) görme bozukluğunu ifade eden cümle “... وَأَبْيَضَّتْ عَيْنَاهُ مِنَ الْحُزْنِ...” “... üzüntüden iki gözüne ak düştü...” olarak geçmektedir. (Yusuf-84)

Kur'an'a göre Yakub (a.s) ın oğlu Yusuf'un özlem ve hüznünden dolayı görme kaybı yaşamış ama Yusuf'a kavuşacağını anladığı anda (Yusuf'un gömleği kendisine ulaşıp onu koklayınca) kaybettiği görme yetisini yeniden kazanmıştır. Bazı kimseler bu âyete dayanarak, Yakub (a.s) ın gözleri için oğlu Yusuf'un gömleğini tevessül ettiğini, dolayısıyla tevessül ve teberrükün hak olduğunu iddia etmişlerdir. Aynı zamanda bu olayın bir mucize olduğu iddia edilmektedir.

Acaba bu iddialar doğru olabilir mi? Bu olayın aşırı üzüntü ve stresten meydana geldiğini yani tıbbi bir olay olduğunu görmek için Prof. Dr. Zeki Bayraktar'ın Kitap ve Hikmet dergisi, 19. sayısını okumalarını tavsiye ediyoruz.

85-) Oğulları: “Tallahi sen hâla Yusuf’u anyyorsun. Sonunda ya hastalıktan eriyeceksin ya da büsbütün yok olanlardan olacaksın!” dediler.

86-) Yakub: Ben üzüntümü ve hüznümü yalnız Allah’a şikâyet ediyorum. Ve ben sizin bilemeyeceğiniz şeyleri Allah tarafından (vahiy ile) biliyorum, dedi.

87-) Ey oğullarım! Gidin de Yusuf’u ve kardeşini iyice araştırın yani Allah’ın rahmetinden ümit kesmeyin. Çünkü kâfir toplumdaki başkası Allah’ın rahmetinden ümit kesmez.

88-) Yusuf’un yanına girdiklerinde dediler ki: Ey aziz! Bize ve ailemize zarar dokundu yani biz değersiz bir sermaye ile geldik. Ölçekte bize vefalı ol yani bize tasaddukta bulun. Şüphesiz Allah tasaddukta bulunanları mükâfatlandırır.

89-) Yusuf dedi ki: Siz, cahilliğiniz yüzünden Yusuf’a ve kardeşine yaptıklarınızı biliyor musunuz?

90-) Yoksa sen, Yusuf musun? dediler. O da: (Evet) ben Yusuf’um, bu da kardeşim. (Birbirimize kavuşmakla) Allah bize minnet etti. Çünkü kim bilinç sahibi olur ve sabrederse, şüphesiz Allah güzel ahlak sahiplerinin mükâfatını zayi etmez, dedi.

91-) Kardeşleri dediler ki: Tallâhi, gerçekten Allah seni bize üstün kılmış yani biz hata etmişiz.

92-) Yusuf dedi ki: “Bugün sizi kınamak yoktur, Allah sizi bağışlasın! O, merhametlilerin en merhametlisidir.”

93-) “Şu benim gömleğimi götürün de onu babamın yüzüne koyun, görmesi geri gelecektir. Ve bütün ailenizle bana gelin.

94-) Kafile ayrılınca, babaları: Eğer bana bunamış demezeniz ben Yusuf’un kokusunu alıyorum! dedi.

95-) Onlar da: Tallâhi sen hâla kadim şaşkınlığının içindesin, dediler.

96-) Müjdecî gelince, gömleği onun yüzüne koyar koymaz görmesi geri geldi. Ben size: “Allah tarafından (vahiy ile) sizin bilemeyeceğiniz şeyleri bilirim” demedim mi! dedi.

97-) Oğulları dediler ki: Ey babamız! Bizim günahlarımız için bağışlanma dile! Çünkü biz gerçekten hatalı idik.

98-) Yakub: Sizin için Rabbimden bağışlanma dileyeceğim. Çünkü O bağışlayandır, merhamet edendir.

99-) Hep beraber Mısır’a gidip Yusuf’un yanına girdikleri zaman, ana-babasını yanına aldı. “Emniyet içinde İnşâAllah Mısır’a girin!” dedi.

100-) Ana ve babasını tahtın üzerine çıkardı ve hepsi ona secde ettiler. (Yusuf) dedi ki: “Ey babacığım! İşte bu, daha önce (gördüğüm) rüyanın te’vilidir. Rabbim onu hak kıldı. Rabbim bana çok güzelliği etti. Çünkü beni zindandan çıkardı, şeytan benimle kardeşlerimin arasını bozduktan sonra sizi çölden getirdi. Şüphesiz ki Rabbim dileyene lütfedicidir. Kuşkusuz O her şeyi bilen, hüküm ve hikmet sahibidir.”

Kardeşlerin Yusuf’a Secdeleri ve Secdenin Anlamı:

Yusuf (a.s) daha çocuk iken, “on bir yıldız, ay ve güneşin kendisine secde ettiğini” görmüştü. Yusuf (a.s)ın kardeşleri, babalarının ona karşı olan sevgisinden dolayı onu hiçbir zaman benimsemediler. Kıskançlıklarından dolayı onu yok etmeyi bile düşündüler. Fakat bir gün geldi ki, onun mükemmel ahlak, edep ve erdemi karşısında kardeşleri, kendisine yapmış oldukları kötülüklerden pişman olarak aynen şunu itiraf ettiler. **قَالُوا تَاللّٰهِ لَقَدْ اٰتٰرَكَ اللّٰهُ عَلَيْنَا وَاِنْ كُنَّا لَخٰطِئِيْنَ** - Tallâhi (Allah’a andolsun ki) Allah seni bize üstün kıldı, doğrusu biz (sana karşı) hatalı idik” (Yusuf-91) İşte Yusuf (a.s) ın gördüğü “on bir yıldız, ay ve güneşin kendisine secde ettikleri rüyası” yukarıdaki âyette gerçek oluyor. Yani kardeşlerin ona secde etmesi onu kabullenmeleri, kendilerinden üstün olduğunu kayıtsız şartsız tasdik etmeleri ve suçlarını itiraf etmeleridir” Yani hiçbir zaman onu sevmeyen, kıskançlık krizine tutulan hatta kuyuya atan kardeşlerinin, daha sonraki yıllarda onun ihlas, fazilet ve üstünlüğünü kabul etmelerini Kur’an ona yapılmış bir secde olarak niteliyor. Yani ayette bulunan kardeşlerin Yusuf’a secdesi geleneksel anlamda kabul edilen secde değil, üstünlüğünü ve güzel ahlak sahibi olduğunu kayıtsız şartsız kabul etmeleridir.

101-) “Rabbim! Hükümlerinden bana (nasibimi) verdin ve bana hadiselerin te’vilini de öğrettin. Ey gökleri ve yeryüzünü yaratan! Sen dünyada da ahirette de benim velimsin. Beni sadece sana teslim olmuş olarak vefat ettir ve beni sâlihler arasına kat!”

102-) İşte bu (Yusuf kıssası) gayb haberlerindedir. Onu sana vahy ediyoruz. Onlar plan yaparak işlerine karar verdikleri zaman sen onların yanında değildin (ki bunları bilesin).

103-) Sen ne kadar (iman etmeleri için) çaba göstersen de insanların çoğu mümin olacak değillerdir.

104-) Halbuki sen bunun (Resullük görevini ifa) için onlardan bir mükafat istemiyorsun. O (Kur’an) âlemler (insanlar) için ancak bir hatırlatmadır.

105-) Göklerde ve yeryüzünde nice âyetler vardır ki, onlar bu âyetlerden yüzlerini çevirip geçerler.

106-) Onların çoğu, ancak şirk koşarak Allah’a iman ederler.

Kuşkusuz Yüce Allah’ın gökleri ve yeryüzünü yarattığı andan itibaren yaşam her an değişmekte ve biz de bu değişimden ister istemez etkilenmekteyiz. Belki de sadece değişimin değişmediği bu süreçte her gün yeni bir sorunla yüzleşmek zorunda kalıyoruz. Üst kimliğimiz İslam ve Müslümanlık olduğu için, olan bitenler karşısındaki duruşumuzu, göğüslemek durumunda kaldığımız sorunları çözme konusundaki metodumuzun temel dinamiklerini belirlemede başvurmak zorunda olduğumuz tek kaynak, hiç şüphesiz Kur’an’ı Mübin’dir. Ancak, asli formuyla bir “söz” (kelam) olan Kur’an, bugün karşımızda tamamlanmış bir kitap olarak durmakta ve bize ne demek istediğinin anlaşılmasını beklemektedir. Bizim bu tezimize karşı, “Kur’an’ın ne dediği, hatta ne demek istediği gayet açık? Bu noktada yapılması gereken tek şey, Allah’ın adeta bir prospektüs tarzında beyan ettiği emir ve yasaklarına göre hareket etmektir”

mealinde karşıt bir tez öne sürülebilir. Bu tezi, “Kur’an’ı anlamak, bir yöntem sorunu değil, iman sorunudur” şeklinde de formüle etmek mümkündür.

Ancak biz, Müslüman olma bilincine sahip insanlar nezdinde iman etmeye Kur’an’ı anlamadan daha çok değer verilmesi nedeniyle, Kur’an’ı anlamamanın bir yöntem sorunu olduğunu düşünüyoruz. Böyle düşünüyoruz; çünkü siyasal tecrübe açısından bakıldığında, Şii imamet mitolojisiyle Sünni saltanat ideolojisinden başka bir şey görmeyen ön dört asırlık İslam tarihi, salt iman ve samimiyete mebni Kur’an yorumlarının ne tür trajedilere medar olduğunun çarpıcı örnekleriyle doludur. Bu tarihsel tecrübenin geçmiş dönemlerdeki en çarpıcı örneklerinden biri, iman konusunu tersinden ele alarak kimlerin Müslüman olmadıklarını tespit etmenin peşine düşen ve Kur’an’ı kendileri gibi düşünmeyen Müslümanların kanlarını dökmenin meşruiyet kaynağı olarak gören haricilerdir. Tarihteki bu acı tecrübelerin de teyit ettiği üzere, Kur’an’ı anlama ve yorumlama sorunu, her zaman olduğu gibi bugünde güncelliğinden hiçbir şey kaybetmemiş bir “yöntem sorunu” olarak karşımızda durmaktadır.

Emevilerin dine yaptıkları en büyük kötülük tevhidin anlatılmasını önlemeleri değildir. Onların dine yaptıkları en büyük kötülük, şirkin anlatılmasını engellemeleri olmuştur. Çünkü her şeyi zıtlık prensibiyle inşa eden bir kitabın dinini anlatırken, tevhidi anlatıp şirki anlatmadığımız zaman tevhidi hiç kimse anlamaz. Onun için Allah’a iman eden milyonlarca müşrik meydana gelmiştir.

107-) Allah tarafından kuşatıcı bir azabın gelmesi veya farkında olmadan son saatin gelmesi karşısında kendilerini emîn mi gördüler?

108-) De ki: “İşte bu, benim yolumdur. Ben Allah’a dâvet ediyorum, ben ve bana uyanlar aydınlık bir yol üzerindeyiz. Allah’ı tenzih ederim yani ben müşriklerden değilim.”

109-) Senden önce de, şehirler halkından kendilerine vahyettiğimiz erkeklerden başkasını göndermedik. (Kâfirler) yeryüzünde hiç dolaşmadılar mı ki, kendilerinden öncekilerin sonunun nasıl olduğunu görsünler! Bilinç sahipleri için ahiret yurdu elbette daha hayırlıdır. Hâla aklınızı kullanmayacak mısınız?

110-) Nihayet Resuller ümitlerini yitirip de kendilerinin yalanlandıklarını sandıkları sırada onlara yardımımız gelir ve dilediğimiz kimse kurtuluşa erdirilir. (Fakat) suçlular toplumundan azabımız asla geri çevrilmez.

111-) Andolsun onların (geçmiş Nebi-Resul ve toplumlarının) kıssalarında akıl sahipleri için pek çok ibretler vardır. (Bu Kur’an) uydurulabilecek bir söz değildir. Fakat o, kendinden öncekileri tasdik eden, her şeyi (ayrıntılı açıklayan bir kitaptır); iman eden toplum için bir rahmet ve hidayettir.

HİCR SURESİ

99 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1-) *Elif. Lâ. Râ. Bunlar yasanın yani apaçık Kur'an'ın âyetleridir.*

2-) *Bir zaman gelecek kafirler keşke sadece Allah'a teslim olsaydık, diye arzu edecekler.*

3-) *Onları bırak; yesinler yararlınsınlar yani boş emeller onları oyalaya dursun. Yakında bilecekler!*

4-) *Yok ettiğimiz hiçbir şehir halkı yoktur ki onun bilinen bir kitabı olmasın.*

Yani onlara vahiy geldi, yakinen vahiyle uyarıldılar, mesaj onlara malum oldu, fakat yola gelmeyip yok oluşu hak ettiler.

5-) *Hiçbir ümmet, ecelinin önüne geçemez yani onu geciktiremez.*

6-) *Dediler ki: "Ey kendisine zikir indirdiğini idda eden kişi. Sen mutlaka bir mecnunsun!"*

7-) *"Eğer doğru söyleyenlerden isen, bize melekleri getirmeliydin."*

8-) *Biz melekleri ancak bir yasa ile indiririz. O zaman onlara göz açtırılmaz.*

Bir amaca yönelik olarak gönderilen meleklerden maksat, kasırga, tufan, rüzgar, sarsıntı gibi felaketlerdir. Yani yüce Allah'ın doğal kuvvetleridir. Bunların da yasaları vardır. Yani yasalara göre hareket ederler.

9-) *Zikri kesinlikle biz indirdik yani elbette onu yine biz koruyacağız.*

Kur'an, bağlam ve bütünlüğü, kavramlarında bulunan ince ayar ve hassas denge, canlı bir organizma gibi bünyesine yabancı bir maddeyi kabul etmemesi ile koruma altına alınmıştır. Fakat metin cansız olduğu için manasına karışmış yabancı maddeler vahiy ehli muvahhidler tarafından izole edilir.

10-) *Andolsun, senden önceki toplumlara da Resuller gönderdik.*

11-) *Onlara bir Resul geldiğinde, mutlaka onunla alay ederlerdi.*

12-) *İşte böylece biz onu (alay etmeyi), suçluların kalplerine sokarız.*

13-) *Öncekilerin sünnetinden ders almaları gerekirken onlar hala buna inanmıyorlar.*

14-) Yani onlara gökten bir kapı açsak da oradan yukarı çıksalar,

Uruc, fiziki yükselme yani fiziki özelliği olan sema ile birlikte kullanılırken, rafea kelimesi, Nebi, resul ve ameller bağlamında kullanılmıştır. Dolayısıyla “rafea” dini, manevi, imani ve ahlaki yükselme anlamına gelmektedir.

15-) “Gözlerimiz boyandı, daha doğrusu biz sihirlenmiş bir toplum olduk” derler.**16-) Andolsun, biz gökte birtakım burçlar kıldık. Görmek isteyenler için onu süsledik.****17-) Onları, racim olan her şeytandan koruduk.**

Şeytanir racim: İnsan dahil göklerde ve yeryüzünde zararlı her şeydir.

18-) Ancak kulak hırsızlığı eden müstesna. Onun da peşini açık bir şihap takip etmiştir.

19-) Yeryüzünü uzatıp yaydık. Yani orada araziler yerleştirdik, miktarı ve ölçüsü belirli olan şeyler bitirdik.

20-) Orada hem sizin için hem de rızıkları size ait olmayanlar için (gerekli) geçimlikler kıldık.

21-) Her şeyin hazineleri yalnız bizim yanımızdadır. Biz onu ancak belli bir yasaya göre indiririz.

22-) Biz, rüzgârları aşılایıcı olarak gönderdik ve gökten bir su indirdik de onunla sizi suladık yani (bunları yapmasaydık) siz onu depolayamazdınız.

23-) Diriltende öldürende elbette biziz yani her şeye vâris olan biziz.**24-) Andolsun ki biz, sizden önce gelip geçenleri de biliriz, geri kalanları da biliriz.**

25-) Şüphesiz Rabbin onları toplayacaktır. Çünkü O, hüküm ve hikmet sahibidir, her şeyi bilendir.

26-) Andolsun biz insanı, (pişmiş) kuru bir çamurdan, şekillenmiş kara balçıktan yarattık.

27-) Cânını da daha önce zehirli ateşten yaratmıştık.

Âyette geçen “cann” kelimesine birçok mealde cin anlamı verilmiştir. Halbuki “canne” kelimesi, insanın hayatı için gerekli olan enerji anlamına gelmektedir. Kur’an’a göre âyetin vermek istediği anlam şudur: İnsan iki temel maddeden yaratılmıştır.

1-) Elektrik

2-) Toprak

İnsanda ilk yaratılan ateş yani elektrik olduğu gibi, öldüğünde de ilk kesilen ve sönen elektrik ve ateştir. Enerji olmadan hiçbir canlı hayatta kalmaz. Kur’an bu enerjiye “cann” demektedir. Âyette geçen “iliklere işleyen ateşi de daha önce yarattık” anlamı bizi hayatta tutan, aynı zamanda yakıcı ve yıkıcı olan enerjidir. Ayrıca boyun eğmeyen (secde etmeyen) iblisin sıfatlarındandır. Bunlar benlik, kibir, gurur, enaniyet, bencillik, kırgınlık hem kendine, hem çevreye hemde başkasına zarar veren dizginleyemediğimiz kötü arzularımızdır. Toprak, insanın hayır, erdem, sabır, iyilik ve güzel-

lik tarafını simgelerken, cann ise, kötülük, yıkıcılık, bozgunculuk, acelecilik ve kötü ahlakı simgeler. “Cann, cinnet, cennet, mecnun, cenin, cin” gibi kelimeler, saklı, örtülü, görünmeyen ve yabancı anlamına gelmektedir. Bu âyet geleneksel çevirilerde cinlerin yaratılış maddesi olarak algılandığından dolayı son vahyin tarihinde din adamları içerisinde Cinlerin ayrı bir varlık oldukları din adamlarının hafızasına işlenmiştir.

Binlerce senedir insanları bu duygular içerisinde hem korkutmuşlar hem de ticari bir sektör haline getirmişlerdir. Bu ayeti destekleyen Kehf süresi 50. ayetinde meleklerin secde ettiği iblisin (kötü arzularımızın) secde etmediğinden bahsetmektedir. Burada melekler bizim pozitif enerji yapıcı ve olumlu yönlerimiz, iblis ise, yıkıcı yıkıcı ve kötü arzularımızı temsil etmektedir. Rahman süresi 14. ayette “ Biz insanı pişirilmiş çamurdan yarattık” denmektedir. Bu ayetten toprak melek tarafımızdır. Verimli, besleyen v.b. tarafımızdır, pişirilmişten kasıt ise, toprak ve ateş karışımından yaratıldığımızı anlıyoruz. Bunu da güncel olarak kullanmaktayız. Melaike gibi adam veya cin gibi deyimleri de buna güzel örnekleridir. Dolayısıyla “cin” adı altında bağımsız bir varlık yoktur. Şeytan da cin de iblis de insanla ilgili kötü fiillerdir.

28-) Hani Rabbin meleklerle demişti ki: “Ben kupkuru bir çamurdan, şekillenmiş kara balçıktan bir beşer yaratacağım.”

29-) “Onu düzenlediğim ve ona ruhumdan üflediğim zaman, sizde hemen ona secde edin!”

Ruh Nedir?

Kur’an’ın bağlam ve bütünlüğüne baktığımızda ruh’un iki anlama geldiğini görüyoruz.

1-) Ruh, vahiy yani Kur’an anlamına gelmektedir. “(Ey Nebi!), işte sana da kendi emrimizden olan bir ruh (vahiy) vahyettik. Daha önce sen, kitap nedir, iman nedir bilmezdin. Fakat biz, onu bir nur kıldık ki kullarımızdan dilediklerimizi onunla hidayete yönlendirelim.” (Şura-52) “Melekleri, (ilâhi bilgileri-âyetleri) kendi katından ruhla dilediği kullarına O gönderir ki insanlar, Allah’tan başka ilah olmadığına ve sorumluluklarının bilincine varmış olsunlar...” (Nahl- 2) Bu ve benzer âyetlerde ruh kavramı, vahiy, yani “ilahi mesaj” anlamında kullanılmıştır; zira vahiy, hayata ruh katan, yani ölü kalpleri diriltten, canlandıran, hayatı aydınlatan bir aydınlık ve ışık gibidir. Kadir suresinde de “meleklerin (bilgilerin) ruhla (vahiy) indiği ve insanlara selam-esenlik getirdiği belirtilmektedir. Bu ruh yani bu vahiy ışığında yürümek ve onunla inşa olmak isteyen her insan, rahatlıkla huzur ve mutluluğa erişir.

Kur’an’da “ruhu’l-kudüs” dört ayette geçmektedir. Geleneksel tefsir ve meallerde “Cebrail” olarak çevrilmiştir; ancak bu çeviri, hem anlam hem de bağlam olarak doğru değildir. Ruhü’l-kudüs, -isim tamlaması olarak- “Kudüs’ün ruhu” demektir. Kuddüs, Allah olduğuna göre, (Haşr- 23) ruhu’l-kudus “Kudüs’ün ruhu”, “Allah’ın ruhu” yani Allah’ın diriltici bilgisi ve gücü anlamına gelmektedir. “Meryem oğlu İsa’ya da apaçık kanıtlar verdik ve onu ruhu’l-kudüs ile destekledik” (Bakara-87) âyeti, -gelenekçilerin zannettiği- “Cebrail ile destekledik” değil, “vahiy ile destekledik” şeklindedir; zira

Cebrail melek değil, yüce Allah'ın diriltici bilgisi ve gücü demektir.

2-) Ruhun, insana verilen akıl, bilgi, yetenek, icad ve yüce Allah'ın ahlakı anlamına gelmektedir. “Bir beşer yaratacağım. Onu biçimlendirip, ruhumdan (ahlak, sıfat, ve ilimimden) üfleyeceğim” (Hicr- 29; Sa'd- 72) “Sonra onu düzenleyip ve ona ruhundan üfledi yani size duyma, görme ve fuad verdik. Ne kadar az şükrediyorsunuz.” (Secde- 9) Bu âyetlerdeki ruh, beşer olanın insan makam ve mertebesine yükseltilip akıl, yetenek, ve ilmin verilmesi anlamına gelmektedir. Yaratılış esnasında, Allah'ın kendi ruhundan (ilim, sıfat ve ahlakından) durağan bir yaşantıya sahip olan beşere, akıl, ilim ve birçok yetenek üfleyerek yani ilâhi ruhtan bir esinti bir çisenti ile onu insan makam ve mertebesine yükselttiğini ortaya koymaktadır. Her nefis, Allah'ın ruhundan (ahlak, ilim ve sıfatlarından) bir nefha yani ruh taşımaktadır. İnsanlara verilen ruh akıl, irade, bilgi, araştırma ve icad yeteneğidir.

30-) Meleklerin hepsi de hemen secde ettiler.

31-) Fakat İblis hariç! O, secde edenlerle beraber olmaktan kaçındı.

32-) (Allah:) Ey İblis! Secde edenlerle beraber olmayışının sebebi nedir? dedi.

İblis ve Şeytan

Kur'an'da İblis kelimesi on bir âyette geçer. (Bakara- 34; Araf-11; Hicr- 31,32; İsra- 61; Kehf- 50; Tâhâ- 116; Şuara- 95; Sebe- 20; Sâd- 74,75) Bu âyetlerin tümünde tekil olarak geçen kelimenin kökeni tam olarak bilinmemektedir. İblis Arapçada “ümit kesmek” anlamına gelen “iblas” kökünden türetilmiş bir isimdir. Kur'an'da kimi zaman İblis'e, kimi zamanda şer üreten tüm cin ve insanlara atfen kullanılan başka bir isim daha vardır: Şeytan (çoğulu- şeyatîn) Şeytan kelimesi, habis (kötü) anlamında İbranice kökenli, “insanüstü varlık” anlamında Arapça kökenli de olabilir. Kur'an'da genellikle insanları aldatma ve ayartma ile bağlantılı olarak İblis'ten daha çok geçen şeytan kelimesinin kökenine dair iki ihtimal vardır. İlkine göre şeytan, “uzak” veya “ırak olmak” anlamındaki ş-t-n kelimesinden türetilmiş olup hayırdan yahut ilâhi rahmetten uzak olma anlamına gelmektedir. Kur'an'da şeytanın sıfatı olarak geçen ve kovulmuş anlamına gelen “racim” kelimesi bu ihtimali güçlendirmektedir. İkinci ihtimale göre ise kelime “yanmak” veya “öfke ateşiyle yanıp tutuşmak” anlamındaki ş-y-t kökünden türetilmiştir. Şeytan İslam öncesi Arap toplumunda mevcut olan bir kavramdır. Şeytanın Kur'an'da hem insanlar hem cinlere ait bir sıfat olması ve çok kere çoğul şekliyle kullanılması, bunun nesnel gerçekliği bulunan bir varlığa yani kötülük üreten insanları ve din adamlarını simgelediğini düşündürmektedir. Şer üreten her nesneye ve insana şeytan denir.

Şeytan lafzı yalnız kötülük manası içerir. Oysa cinni sadece gizli oluşu ifade eder. Bu nedenle, “Allah şeytanı lanetledi” denildiği halde, “Allah cinni lanetledi” şeklinde ifade kullanılmaz. Çünkü cin bir cins isimdir, şeytan ise bir sıfattır. İblis İsyan etmesinin bir sonucu olarak şeytan adını almıştır. Allah ile olan ilişkisinde İblis, insanlarla olan ilişkisinde ise şeytan adını almıştır. Nitekim Bakara 34. âyette Allah'ın secde emrine karşı gelen varlığın ismi İblis olarak geçmekte, aynı sürenin

36. âyette ise Adem ve eşinin cennetten kovulmasına vesile olan varlığın adı şeytan olarak zikredilmiştir.

Sonuç olarak: İblis ve Şeytan, bilincimizin dışında algılanan düşman ya da kötülük üreten gücün yahut yıkıcılığın kişileştirilmesi ve nesneleştirilmesidir.

33-) (İblis:) *Ben kuru bir çamurdan, şekillenmiş kara balçıktan yarattığın bir beşere secde edecek değilim, dedi.*

34,35-) (Allah) şöyle buyurdu: *Öyle ise oradan çık! Sen racimsin! Yani kıyamet gününe kadar lânet senin üzerine olacaktır!*

36-) (İblis:) *Rabbim! Öyle ise, (varlıkların) tekrar çıkarılacağı güne kadar beni gözetle (neler yapacağım), dedi.*

37-) Allah buyurdu ki: *“Sen gözetlenenlerden olacaksın.*

38-) *“Mâlum vaktin gününe kadar...”*

39,40-) (İblis) dedi ki: *Rabbim! Beni şaşkırtmana karşılık ben de yerde onlara (günahları) süsleyeceğim yani ihlaslı kulların hariç, hepsini mutlaka şaşkırtacağım.*

41-) (Allah) şöyle buyurdu: *“İşte bana varan müstakim yol budur.”*

42-) *“Şüphesiz kullarım üzerinde senin bir saltanatın yoktur. Ancak şaşkınlardan sana uyanlar müstesna.”*

43-) *Şüphesiz ki cehennem, onların hepsine vâdolunan yerdir.*

44-) *Onun yedi kapısı vardır. Onlardan her kapı için birer grup ayrılmıştır.*

45-) *Bilinç sahipleri, mutlaka cennetlerde ve pınar başlarında olacaklar.*

46-) *“Oraya emniyet içinde, selâmetle girin” (denilir.)*

47-) *Onların göğüslerinde bulunan kini söküp attık; onlar artık köşkler üzerinde karşı karşıya oturan kardeşler olacaklar.*

48-) *Onlara orada hiçbir yorgunluk gelmeyecek ve onlar, oradan çıkarılmayacaklardır.*

49-) *Kullarıma, benim, bağışlayıcı ve merhametli olduğumu haber ver.*

50-) *Azabımın elem verici bir azap olduğunu da (haber ver.)*

51-) *Ve onlara İbrahim’in misafirlerinden de haber ver.*

52-) *Onun yanına girdikleri zaman, “selam” dediler. (İbrahim:) Biz sizden korktuk, dedi.*

53-) *Dediler ki: Korkma; biz sana alim bir oğul müjdeliyoruz.*

54-) *İbrahim: Bana ihtiyarlık dokunmasına rağmen beni müjdeliyor musunuz? Beni ne tuhaf şeyle müjdeliyorsunuz? dedi.*

55-) *Sani hak olanla müjdeledik, sakın ümitsizliğe düşenlerden olma! dediler.*

56-) (İbrahim:) dedi ki: Rabbinin rahmetinden, sapkınlardan başka kim ümit keser?

57-) "Ey Resuller! (başka) ne amacınız var?" dedi.

58-) Dediler ki: "Biz, suçlu bir kavme gönderildik."

59-) "Ancak Lût ailesi hariç. Onların hepsini kurtaracağız."

60-) "(Fakat Lût'un) karısı müstesna; biz onun geri kalanlardan olmasını takdir ettik."

61-) Resuller Lût âilesine gelince,

62-) Lût onlara: "Gerçekten siz ürkülecek kimselersiniz" dedi.

63-) Dediler ki: "Bilakis, biz sana, onların şüphe etmekte oldukları şeyi (azabı) getirdik.

64-) Sana hak ile geldik yani biz, sadık olanlarız.

65-) Gecenin bir bölümünde aile fertlerini yola çıkar ve sen de gerilerinde onlara tâbi ol yani sizden hiç kimse, sakın dönüp de ardına bakmasın size emredilen yere gidin."

66-) Ona (Lût'a) şu emrimizi hükme bağladık: "Sabaha çıkarlarken mutlaka onların (kökü) kesilmiş olacaktır."

67-) Şehir halkı, birbirlerini müjdeleyerek, (Resullerin yanına) geldiler.

68-) Lût onlara "Bunlar benim misafirimdir. Sakın beni utandırmayın;

69-) Allah'a karşı bilinçli olun, beni rezil etmeyin!" dedi.

70-) "Biz seni, el-alemin işine karışmaktan engellememiş miydik?" dediler.

71-) Lût: İşte kızlarım! (Düşündüğünüzü) yaparsanız (onlarla evlenin), dedi.

72-) Ömrünün hakkı için onlar, sarhoşlukları içinde bocalıyorlardı.

73-) Sabahladıkları anda onları o korkunç ses yakaladı.

74-) Böylece yurtlarının üstünü altına getirdik ve üzerlerine balçıktan pişirilmiş taşlar yağdırdık.

75-) Şüphesiz bunda bilinç sahipleri için bir delil vardır.

76-) Orası hâla bir yol üzerinde durmaktadır

77-) Gerçekten bunda müminler için bir delil vardır.

78-) Eyke ashabı da gerçekten zalim idiler.

79-) Biz onlardan da intikam aldık her ikiside (Eyke ve Medyen) açık bir yol üzerinde idiler.

80,81-) Andolsun, Hicr halkı da Resulleri yalanlamıştı yani onlara âyetlerimizi vermiştik; fakat onlardan yüz çevirdiler.

82-) Onlar, dağlardan emniyet içinde kalacakları evler yontarlardı.

83-) *Onları da sabaha çıkarlarken o korkunç ses yakaladı.*

84-) *Kazanmakta oldukları şeyler onlardan hiçbir zararı uzaklaştırmadı.*

85-) *Biz gökleri, yeri ve ikisinin arasındakileri ancak (bir amaca yönelik olarak) yarattık yani o son saat (kıyamet), mutlaka gelecektir. Onlara karşı güzel bir şekilde hoş-görülü davran.*

86-) *Şüphesiz Rabbin yaratandır, bilendir.*

87-) *Andolsun ki, biz sana tekrarlanan yedi âyeti ve azim Kur'an'ı verdik.*

“سَبْعًا مِنَ الْمَثَانِي” yani “yedi tekrarlanan” Kur'an'da bazen bir konuyu açığa çıkarmak için yedi yerde tekrarlanan bağlam ve bütünlük yani Kur'an'ın sistemi içinde bulunan hikmetidir. En doğrusunu Allah bilir.

88-) *Onlardan bazılarını kat kat yararlandırdığımız dünya geçimliğine sakın göz dikme, onlardan dolayı hüznlenme ve müminlere şefkat kanatlarını ger.*

89-) *De ki: Şüphesiz ben apaçık bir uyarıcıyım.*

90,91-) *Nitekim biz, (Kur'an'ı) kısımlara ayıranlara azabı indirmişizdir. Onlar Kur'an'ı bölüp parçalayanlardır.*

Kur'an'ı kısımlara ayırıp parçalamak, insanları aldatmak maksadı ile kendi mezhep ve meşrebine uygun olan ayetleri almak, diğerlerini görmezden gelmektir. Ayette geçen “عَصِيْنٌ” kelimesinin aslı bir “hayvanı parçalara bölerek kesmek” anlamına gelmektedir. Bir bütünü parçalara doğrama, toplumu bölme, insanları kısım kısım, fırka fırka, mezhep mezhep parçalama demektir. Türkçede kullanılan “uzuv” kelimesi de bu kökten türemiştir. Yani bütünü oluşturan her bir parça anlamına gelmektedir. Kur'an'da sadece bir yerde yani bu âyette geçen “عَصِيْنٌ” kelimesi, Kur'an'ı anlama yönteminin yolunu göstermektedir. Yani parçalara ayrılan her canlı varlık artık ölüdür ve ölmeden önceki anlamını kaybetmiştir. Hiç kimse Kur'an'ın bir parçasını koparıp onu eksik bırakmaya güç yetiremez. Ama ona parçacı yaklaşımlar üzerinden elde edilen anlamlar onu ölü veya eksik hale getirecektir. Bütünü bir parçasını kesmek bütünü başkasına muhtaç hale sokacağı gibi kesilen parçayı da kesenin elinde istediği şekilde değerlendireceği bir nesneye dönüştürür. Mesela, bir koyunun ayaklarından birini kestiğinizde koyun artık hep muhtaç hale gelir kesilen ayağı da sadece yiyebileceğiniz et demektir. Sonuç olarak: Kur'an, bütün organları mükemmel olan bir insan gibidir. Bu itibarla, dinin genel ilkeleri ile özel hükümleri bir bütünlük içinde mutalaa edilmek durumundadır. El, ayak, baş ve dil gibi tek tek organların insana özgü fonksiyonları yerine getirmesi mümkün değildir. İnsan da ancak bütün bu organlarla birlikte insan olur. Aynı şekilde Kur'an'da parçalar halinde mutalaa edildiğinde kendine ait fonksiyonları icra edemez. Dolayısıyla Kur'an'dan bir hüküm çıkarılmak istendiğinde tek tek âyetlerden değil, vahyin bütününden çıkarılması gerekir.

92,93-) *Rabbin hakkı için, yaptıklarından dolayı hepsini sorguya çekeceğiz.*

94-) *Sana emredileni açıkça söyle ve müşriklerden yüz çevir!*

95-) *Şüphesiz alay edenlere karşı biz sana yeteriz.*

96-) *Onlar Allah ile beraber başka ilâh edinenlerdir. İlerde bilecekler!*

97-) *Onların söyledikleri şeyler yüzünden senin gönlünün daraldığını andolsun biliyoruz.*

98-) *Sen şimdi Rabbini hamd ile tespih et yani secde edenlerden ol!*

99-) *Sana yakîn (ölüm) gelinceye kadar Rabbine kulluk et!*

İbadet: Allah’a ibadet; Tüm hayatla ilgili yüce Allah’ı yani vahyi hesaba katarak hareket etmektir. Kur’an’ın anlattığı ibadet; belli vakitlerde yapılan tören değildir, bir kurala kayıtsız şartsız itaat etmektir. Batıl inançlardaki duyguları tatmin etmek gibi ritüellere sarılmak değil, bilâkis aklı, mantığı işleterek hayatın tüm sorunlarını Allah’ın zikrine itaat ederek çözmektir. Allah’a itaat, Allah’a ibadettir. Bunu Kur’an ayetlerinde görebiliriz.

Örneğin Hud 1,2 der ki:“... bu kitap Allah tarafından sağlamlaştırılmış, sonra da açıklanmıştır. Allahtan başkasına ibadet etmeyiniz diye! ...” Yani bu ayetler bize başkalarının sözlerine değil, hayatımız boyunca yalnızca Allah’ın sözlerine itaat etmemizi, bunun için kendisinin açıkladığını bildirmiş bulunuyor. Ve bunu kendine ibadet sayıyor. Dinin içine insanlar tarafından konulan birçok kurallarında Allah’a ibadet olmadığı vurgulanmaktadır. “İbadet/kulluk konusundaki insanın tarzı ve davranışları asıl anlamını büyük oranda kaybetmiş ve sadece bir takım ritüel, ayin ve davranışlar için kullanılan bir kavram haline dönüşmüştür. Allah’a ibadet, Allah’ın kulluk talimatnamesinde vermiş olduğu görevlerin tümünü yapmaktır yani hepsini uygulamaktır...”

İbadet sözlükte “A-B-D” kökü master olarak Arapçanın tarihsel seyrinde “yapmak, meydana getirmek, hizmet etmek, çalışmak, üretmek” anlamlarına gelmektedir. Kur’an’ın nazil olduğu zeminde putlara ve krallara yönelik olarak “kulluk yapmak” deniyordu. Kur’an’daki “abd” kavramı işte bu anlayışa isyan olarak doğdu. Kur’an bu kelimeyi alıp, yeni bir anlam yükleyerek kullandı. “Yalnız sana ibadet ederiz” (Fatiha-5) derken, ortada yapılan yanlış ritüellere doğru bir cevap niteliğindedir. Bu âyet şüphesiz “başkasına yapıldığı gibi” anlamını vermez. Fakat “başkasına değil” anlamı verir. Yani ritüel benzerliği vermez. Zaten yüce Allah putlara yapılan ritüelin kendisine yapılmasını istemez. Âyet (Bakara-5) “yalnız sana başkasına değil” ifadesini verirken, müşriklerin ritüel olarak kullandığı anlamın çok üstünde “yalnız kendi sözünün yerine gelmesi, sadece O’na itaat edilmesi” anlamında yüce bir gerçeği ve hayatla uyumu ifade eder. Dolayısıyla bu anlam, “putlara ve krallara tapınıldığı gibi biz de sana tapınıyoruz değil, putlara veya krallara tapınmayı reddederiz” mânâsındaki “başkaldırı”yı ifade eder. Kur’an birçok yerde “ibadet” kavramını ritüel yapma değil, “sözünü dinleme” anlamında alır.

Örneğin: (Mâide-60, “tağutlara ibadet-kulluk, Yasin-60, şeytana ibadet-kulluk, Âli İmran- 64, insanların birbirine ibadeti-kulluğu, Tevbe-31, elçilere, din adamlarına ibadet-kulluk. Bu tür âyetleri incelediğimizde kendisine ibadet edilen kişilerin “sözlerine kayıtsız şartsız itaat” olduğunu anlarız. Yani yüce Rabbimiz kendisi için de ibadet

kelimesini boş ritüeller için değil, sözlerine itaat anlamında kullanır. “O hâlde, Rabbini hamd ile tesbih et yani secde (kayıtsız şartsız itaat) edenlerden ol.

“O açık gerçek (ölüm) gelinceye kadar sadece Rabbine ibadet (kul olmaya devam) et. (Hicr-99) Ayetlerde görüldüğü gibi, ibadet ve secde; hayatın belli zamanlarında namaz kılmak değil, hayatın her alanında Allah’ın rızasına uygun hareket etmektir. Şöyle bir soru soru sorabiliriz: Devamlı yapılan (Kulların kullandığı manâda) ritüeller mi kulluk bilincini geliştirir yoksa (Rabbimizin kullandığı anlamda) ibadetler mi kulluk bilincini geliştirir? -Hangisi kulluk bilincini geliştirirse o, “Allah’a ibadet”in ta kendisidir! Durmadan “Namaz ibadettir, namaz dinin direğidir!” propagandası yapanlar, acaba hesap günü geldiğinde ümmi halkı aldatıp başka yöne (kıbleye) çevirdikleri için hiç ceza almayacaklarını mı düşünüyorlar?

EN'AM SURESİ

165 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1-) Hamd, gökleri ve yeri yaratan, karanlıkları ve aydınlığı var eden Allah'a özeldir. (Bunca delillerden) sonra ön yargıya sahip olanlar (evliya ve ilahlarını) Rab'leri ile denk tutuyorlar.

Hamd, sözle yapılan bir övgü iken, şükür, inanç, fiil ve amellerle yapılan bir ibadettir. Hamd, insan elinin ve kudretinin ulaşamadığı nimetler ile ilgili iken, şükür, insana yakın, onun çevresinde ve kendisinde olan nimetlerle ilgilidir. Hamd, uluhiyetle ilgili iken, şükür, rububiyetle ilgilidir. Hamd, şükürden daha geniş ve daha kapsamlı bir övgüdür. Hamd gökleri ve yeri, canlı cansız her türlü maddi şeylerle ilgili iken, şükür, sadece canlı varlıklara yöneliktir. Şükür, insanda var olan nimet ve değerlere göre kıymet kazanır.

Mesela: Zenginın cömert olması, âlimin ilmini gizlememesi, sanatkarın işini sağlam yapması, tüccarın dürüst olması, devlet adamının güvenilir olması, Resulün vahyi gizlemeden yani olduğu gibi tebliğ etmesi gibi.

2-) Sizi bir çamurdan yaratan, sonra ölüm zamanını takdir eden ancak O'dur. Bir de O'nun katında muayyen bir ecel vardır. Siz hâla şüphe ediyorsunuz.

3-) O, göklerde ve yeryüzünde olan tek Allah'tır. Sırrınızı ve açığa vurduklarınızı bilir. Ve ne kazanacağınızı da bilir.

4-) Rablerinin âyetlerinden onlara bir delil gelmededursun, hemen ondan yüz çevirirler.

5-) Andolsun ki onlar, kendilerine hak geldiğinde onu yalanlamışlardı. Fakat yakında alaya aldıkları şeyin haberleri kendilerine gelecektir.

6-) Görmediler mi ki, onlardan önce yeryüzünde size vermediğimiz imkânları kendilerine verdiğimiz, gökten üzerlerine bol bol yağmurlar indirip evlerinin altından nehirler akıttığımız nice toplulukları yok ettik. Biz onları, günahları sebebiyle yok ettik ve onların ardından başka toplulukları inşa ettik.

7-) Eğer sana kırtâs (kâğıt) üzerine yazılmış bir kitap indirseydik de onlar elleriyle ona dokunmuş olsalardı, yine de ön yargı sahipleri: Bu, apaçık sihirden başka bir şey

değildir, derlerdi.

8-) Ona bir melek indirilmeli değil miydi? dediler. Eğer biz bir melek indirseydik elbette emir bitirilmiş olur, artık kendilerine göz bile açtırılmazdı.

Mekke müşriklerinin “melek” tasavvuru ile Kur’anda var olan melek birbirinden çok farklıdır. Müşrikler melekleri Allah’ın kızları olarak iman ederken (İsra, 40; Saffat, 150; Zuhuruf, 19) Gerçekte ise melekler Yüce Allah’ın doğal kuvvetleridir.

9-) Onu bir melek kılsaydık muhakkak ki onu erkek sûretine sokar düşmekte oldukları kuşkuya yine düşürürdük.

10-) Andolsun ki, senden önceki Resullerle de alay edilmiş, bu yüzden onlarla alay edenleri alay ettikleri şey (azap) kuşatıvermişti.

11-) De ki: Yeryüzünde dolaşın, sonra yalanlayanların sonunun nasıl olduğunu görün!

Kur’an’da var olan kafirlerin ve müşriklerin yalanlamaları, sadece sözle ilgili değil, yüz çevirme, âyetlere zulmetme, karşı gelme, isyan etme, önemsememe, arkaya atma anlamına gelmektedir. Cuma suresi 5.âyette Yahudi din adamlarının Tevrat’ı yalanladıklarını söyler. Aslında din adamları sözle hiçbir zaman Tevrat’ı yalanlamazlar. Yalanlama, uydurdukları hadislerle ve içtihatlarla yani iftiralarla ümmeti vahiy’den uzaklaştırmaları şeklinde olmuştur.

12-) Onlara göklerde ve yeryüzünde olanlar kimindir? diye sor. “Allah’ındır” de. O, merhamet etmeyi kendine yasalaştırdı. Sizi, varlığında şüphe olmayan kıyamet gününde elbette toplayacaktır. Kendilerini hüsrana sokanlar var ya, işte onlar iman etmezler.

13-) Gecede ve gündüzde barınan her şey O’nundur. O, işitendir, bilendir.

14-) De ki: Gökleri ve yeri yoktan var eden, yedirdiği halde yedirilmeyen Allah’tan başkasını mı veli edineceğim! De ki: Bana (Allah’a) teslim olanların ilki olmam emredildi yani sakın müşriklerden olma diye (emredildi).

15-) De ki: Ben, Rabbim’e isyan edersem gerçekten azim bir günün azabından korkarım.

16-) O gün (azap) kimden giderilirse, gerçekten (Allah) ona merhamet etmiştir. İşte apaçık kurtuluş budur.

17-) Eğer Allah sana bir zarar dokundurursa, onu kendisinden başka giderecek yoktur. Ve eğer sana bir hayır dokundurursa, (buna da engel olacak yoktur). Şüphesiz O her şeye bir yasa koymuştur.

Her şeyin bir yaratılış yasası vardır.

18-) O, kullarının üstünde kahredici bir güce sahiptir. (Aynı zamanda) O, hüküm ve hikmet sahibidir, her şeyden haberdar olandır.

19-) De ki: Hangi şey şahadetçe en büyüktür? De ki: (Allah’tan başka ilâh olmadığına dair) benimle sizin aranızda Allah şahittir. Bu Kur’an bana, kendisiyle sizi ve ulaştığı herkesi uyarmam için vahyedildi. Yoksa siz, Allah ile beraber başka ilahlar olduğuna şahitlik mi ediyorsunuz? De ki: “Ben buna şahitlik etmem.” “O ancak bir tek İlâh’tır, ben sizin şirk

koştuğunuz şeylerden kesinlikle beriyim” de.

20-) *Kendilerine kitap verdiklerimiz onu kendi oğullarını tanıdıkları gibi tanırlar. Kendilerini hüsrana sokanlar var ya, işte onlar iman etmezler.*

21-) *Yalan yere Allah'a iftira edenden veya O'nun âyetlerini yalanlayandan daha zalim kim vardır? Şüphe yok ki, zalimler kurtuluşa ermezler!*

22-) *O gün onların hepsini toplayacağız; sonra da, müşriklere: (ilah olduklarını) iddia ettiğiniz ortaklarımız nerede? diyeceğiz.*

23-) *Sonra onların mazeretleri, “Rabbimiz Allah hakkı için biz müşrik değildik!” demekten başka bir şey değildi.*

24-) *Gör ki, kendileri aleyhine nasıl yalan söylediler ve (ilâh diye) iftira ettikleri şeyler kendilerinden nasıl kaybolup gitti!*

25-) *Onlardan seni (okuduğun Kur'an'ı) dinleyenler de vardır. Fakat onu anlamalarına engel olmak için kalplerinin üstüne perdeler, kulaklarına da ağırlık verdik. Onlar her türlü delili görseler bile yine de ona iman etmezler. Hatta o kâfirler sana geldiklerinde: “Bu (Kur'an) eskilerin masallarından başka bir şey değildir” diyerek seninle tartışırlar.*

Ayette bulunan “seni dinleyenler” ile onu anlamalarına engel olmak için ifadeleri Resulün görevinin sadece vahyi yani Kur'an'ı tebliğ etmek olduğunu gösteriyor.

26-) *Onlar, hem insanları ondan engellerler, hem de kendileri ondan uzaklaşırlar. Oysa onlar farkında olmadan ancak kendilerini mahvederler.*

27-) *Onların ateşin karşısında durdurulup “Ah, keşke geri gönderilsek de bir daha Rabbimizin âyetlerini yalanlamasak yani iman edenlerden olsak!” dediklerini bir görsen!*

28-) *Hayır! Daha önce gizlemekte oldukları şeyler kendilerine göründü. Eğer geri gönderilseler yine kendilerine yasak edilen şeye (şirke) döneceklerdir. Zira onlar gerçekten yalancılardır.*

29-) *Onlar, hayat ancak bu dünyadaki hayatımızdan ibarettir; biz, bir daha da diriltilecek değiliz, demişlerdi.*

30-) *Rablerinin huzuruna getirildikleri zaman sen onları bir görsen! Allah: Bu, hak değil miymiş? diyecek. Onlar da “Rabbimize andolsun ki evet!” diyecekler. Allah da, öyle ise kafir olduğunuzdan dolayı azabı tadın! diyecek.*

31-) *Allah ile karşılaşacaklarını yalanlayanlar gerçekten ziyana uğramıştır. Nihayet onlara kıyamet vakti ansızın gelip çatınca, günahlarını sırtlarına yüklenerek diyecekler ki: “Dünyada (salih amelleri) terketmemizden dolayı bize yazıklar olsun!” Dikkat edin, yüklendikleri şey ne kötüdür!*

32-) *Dünya hayatı bir oyun ve eğlenceden ibarettir. Bilinç sahibi olanlar için ahiret yurdu muhakkak ki daha hayırlıdır. Hâla aklınızı kullanmaz mısınız?*

33-) Onların söylediklerinin gerçekten seni üzdüğünü biliyoruz. Aslında onlar seni yalanlamıyorlar, fakat o zalimler Allah'ın âyetlerine karşı geliyorlar.

Âyette bulunan “فَإِنَّهُمْ لَا يُكَذِّبُونَكَ وَلَكِنَّ الظَّالِمِينَ بِآيَاتِ اللَّهِ يَجْحَدُونَ” (Aslında onlar seni yalanlamıyorlar, fakat o zalimler Allah'ın âyetlerine karşı geliyorlar.)” cümlesi, Resullerin sadece indirilen vahyi tebliğ ettiklerini, kendilerinden hiçbir şey ortaya koyamayacaklarını gösteriyor.

34-) Andolsun ki senden önceki Resuller de yalanlanmıştı. Onlar, yalanlanmalarına ve eziyet edilmelerine rağmen sabrettiler, sonunda yardımını onlara yetiştirdi. Allah'ın kelimelerini değiştirebilecek hiç kimse yoktur. Muhakkak ki Resullerin haberlerinden bazıları sana da geldi.

35-) (Ey Nebi!): Eğer onların yüz çevirmesi sana ağır geldi ise, yapabilirsen yerin içine inebileceğin bir tünel ya da göğe çıkabileceğin bir merdiven kur ki onlara bir delil (mucize) getiresin! Allah dileyeydi, elbette onları hidayet üzerinde toplayıp birleştirdi, o halde sakın cahillerden olma!

Bu âyet Nebi (a.s) in olağanüstü bir mucize ortaya koyamayacağını gösteren önemli bir delildir. İkincisi, âyette bulunan “وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ - Allah dileyeydi, iradelerine ipotek koysaydı, zorla yapsaydı, baskı kursaydı” demektir. Yani yüce Allah vahiy'den bağımsız olarak insanları zorla hidayete yönlendirmezken, ey Nebi! senin mucize göstererek insanların akıl ve iradelerini etki altına alman olacak bir şey değildir. Sakın böyle bir şeyi arzulayıp da cahillerden olmayasın! demek istenmiştir. Aslında Allah'ın mutlak kudret sahibi olduğu dikkate alındığında yaygın ve yerleşik anlamıyla mucizenin imkanını kabul etmek gerekir. Bizim de şüphesiz inancımız odur ki kudreti sınır tanımayan Allah için imkansız olan hiçbir şey yoktur. Fakat onun gökleri ve yeri belli bir düzen ve sisteme göre yarattığı ve bu sistemin işleyiş düzeninde yapboza ya da yaratılış yasasını bozmaya yer olmadığı da su götürmez bir gerçektir. Nitekim Nebi (aleyhisselam) ın dâvetine kulak tıkayan müşriklerin gözle görülebilen mucize taleplerine cevap mahiyetinde nazil olan birçok âyette bu gerçeğe işaret edilmektedir.

Mesela, Mekkeli müşriklerin Nebi (aleyhisselam) dan pınarlar fışkırtmasını, hurma ve üzüm bağlarından oluşan bahçeler, mücevherden yapılmış evler istemelelerinin yanı sıra Allah'ı ve melekleri görünür varlıklar halinde karşılıklarına getirmesini, göğe yükselip oradan bir kitapla birlikte dönmesini istemeleri üzerine, “فَلَنْ سُبْحَانَ رَبِّيَ” - De ki: Rabbimi tenzih ederim. Ben beşer Resulden başka bir şey değilim ki” (İsra-93) âyeti vahyedilmiştir. Yine müşriklerin mucize talepleri karşısında bunalan ve bazen onların isteklerini yerine getirmeyi arzuladığı anlaşılan Nebi (aleyhisselam) a çok kere “sen sırf bir uyarıcısın” şeklinde uyarılarak, Resulün temel görevinin mesajı tebliğden ibaret olduğu hatırlatılmıştır.

36-) Ancak (güzel ahlakla) dinleyenler daveti kabul eder. Ölülere gelince, Allah onları çıkaracak, sonra da O'na döndürülecekler.

37-) O'na Rabbinden bir delil (mucize) indirilseydi ya! dediler. De ki: Şüphesiz Allah delil indirmeye kadirdir. Fakat onların çoğu bilmezler.

Kur'an'da tekil olarak geçen "ayet"lerin hepsi ya olağanüstü bir olay, delil, alamet, iz, işaret anlamında yada göklerde ve yerde olan yüce Allah'ın muhteşem sanatıyla ilgilidir. Hiçbiri Kur'an'daki ayetlerle ilgili değildir.

Kur'an'da var olan cümlelerle ilgili yani "ayat" ayetler çoğul olarak geçmektedir.

38-) Yeryüzünde yürüyen hayvanlar ve iki kanadıyla uçan kuşlardan ne varsa hepsi ancak sizin gibi ümmettirler. Biz kitapta (yaratılış yasasında) hiçbir şeyi eksik bırakmadık. Nihayet (hepsi) toplanıp Rablerinin huzuruna getirilecekler.

Kitap, bilginin aktarıldığı yasa, kaynak ve mesaj demektir. Yoksa günümüzde var olan iki kapak arasındaki kitap değildir.

39-) Âyetlerimizi yalanlayanlar karanlıklar içinde kalmış sağır ve dilsizlerdir. Kim dilerse Allah onu şaşırtır ve kim dilerse de onu (vahiy'le) dosdoğru yol üzerinde kılar.

Yukarıdaki âyete tamamen hatalı bir mana veriliyor. Aslında meâli çok kolaydır. Hidayet ve sapkınlık vahiy'le ilgili bir durumdur. Vahiy'den bağımsız olarak yüce Allah hiç kimseye sapkınlık ve hidayet vermez. (Yunus-108; Mâide-15,16; Sebe 50) Vahyi dinde tek kaynak kabul eden hidayeti, kabul etmeyen sapkınlığı bulacaktır.

40-) De ki: Ne dersiniz; size Allah'ın azabı gelse veya o kıyamet gelip çatıverse siz, Allah'tan başkasını mı çağırırsınız? Doğru iseniz (söyleyin bakalım)!

41-) Bilâkis yalnız O'nu (Allah'ı) çağırırsınız. O da (kaldırılması için) kendisine yakardığımız belâyı dilerse kaldırır ve sizde şirk koştüğünüz şeyleri unutursunuz.

42-) Andolsun ki, senden önceki ümmetlere de Resuller gönderdik. Ardından boyun eğsinler diye onları darlık ve hastalıklara uğrattık.

43-) Hiç olmazsa, onlara bu şekilde azabımız geldiği zaman boyun eğselerdi! Fakat kalpleri iyice katılaştı yani şeytan onlara yaptıklarını süslü gösterdi.

44-) Kendilerine yapılan uyarıları unuttuklarında, (indirmiş olduğumuz sıkıntı ve musibetleri kaldırıp) üzerlerine her şeyin kapılarını açtık. Nihayet kendilerine verilenler yüzünden şımardıkları zaman onları ansızın yakaladık, birdenbire onlar bütün ümitlerini yitirdiler.

45-) Böylece zulmeden toplumun kökü kesildi. Yani hamd, âlemlerin Rabbi Allah'a mahsustur.

46-) De ki: Ne dersiniz; eğer Allah kulaklarınızı sağır, gözlerinizi kör eder, kalplerinizi de mühürlerse bunları size Allah'tan başka hangi ilâh geri verebilir! Bak, âyetleri nasıl detaylandırıyoruz. Onlar hâla yüz çeviriyorlar!

47-) De ki: Söyler misiniz; size Allah'ın azabı ansızın veya açıkça gelirse, zalim toplumdaki başkası mı yok olur?

48-) Biz, Resulleri ancak müjdeleyiciler ve uyarıcılar olarak göndeririz. Kim iman eder yani kendini düzeltirse onlar için geleceğe dair korku, geçmişe (dünyada bıraktıkları

rına) dair hüziün olmayacaktır.

49-) *Âyetlerimizi yalanlayanlara gelince, yoldan çıkmalarından dolayı onlar azap çekeceklerdir.*

50-) *De ki: Ben size, Allah'ın hazineleri benim yanımdadır, demiyorum. Ben gaybı da bilmem. Size, ben bir meleğim de demiyorum. Ben, sadece bana vahyedilene uyarım. De ki: Kör ile gören hiçbir olur mu? Hiç tefekkür etmez misiniz?*

51-) *Rablerinin huzurunda toplanacaklarından korkanları (o güne iman edenleri) onunla (Kur'an ile) uyar. Onlar için Rablerinden başka ne bir veli, ne de bir şefaatchi vardır; umulur ki bilinç sahibi olurlar.*

52-) *Rablerinin rızasını isteyerek sabah akşam O'na davet edenleri sakın (yanından) kovma! Onların hesabından sana bir şey; senin hesabından da onlara herhangi bir şey yoktur ki onları kovasın da zalimlerden olasın!*

53-) *“Aramızdan Allah'ın kendilerine (vahiy hidayetiyle) minnet ettiği kimseler de bunlar mı!” demeleri için onların bir kısmını diğerleri ile işte böyle sınadık. Allah şükredenleri bilmez mi?*

54-) *Âyetlerimize iman edenler sana geldiğinde onlara sizlere selam olsun de: Rabbiniz rahmet etmeyi kendine (yasa) olarak yazdı. Gerçek şu ki: Sizden kim, cahillikle bir kötülük yapar, sonra ardından tevbe edip de kendini ıslah ederse, bilsin ki Allah bağışlayandır, merhamet edendir.*

55-) *Böylece suçluların yolu belli olsun diye âyetleri iyice detaylandırıyoruz.*

Kur'an'da tebyin Allah, vahiy ve Resul bağlamında kullanılırken, tafsil, tasrif ve tefsir sadece Allah bağlamında kullanılmıştır. Çünkü tafsil, tasrif ve tefsir detaylandırma, tebyin ise, vahiy duyurma yani içinden bir şey eksiltmeden ve içine bir şey katmadan olduğu gibi aktarma anlamına gelmektedir.

Tafsil : İnsanın akıl, idrak ve anlayışına göre kolaylaştırma.

Tasrif: Gizli bir şey bırakmadan sindire sindire tekrarlama.

Tefsir: Kapalıktan açığa çıkarma.

Tebyin: Duyurma, ilan etme yani gizlememe anlamına gelmektedir. Beyan etme de aynı manayı ifade etmektedir.

56-) *De ki: Allah'ın yanı sıra kulluk ettiğiniz şeylere kulluk etmem bana yasak edildi. De ki: Ben sizin arzularınıza tâbi olmam, aksi halde sapkın olurum da hidayete erenlerden olmam.*

57-) *De ki: Şüphesiz ben Rabbinden gelen apaçık bir delil üzerindeyim. Siz ise onu yalanladınız. Çabucak gelmesini istediğiniz (azap) benim yanımda değildir. Hüküm ancak Allah'ındır. O sadece hakkı anlatır ve O, doğru hüküm verenlerin en hayırlısıdır.*

Kur'an'da bulunan hüküm âyetlerinin içinde “inzal” ve “tenzil” kavramı bulunuyorsa bu, vahye, yani Kur'an'a şirk koşulmaması ile ilgilidir. Dolayısıyla Allah'ın

indirdiği hükümden başka yaşanılacak bir din olmaması anlamına gelmektedir. Yani bu hüküm âyetleri din atalarından gelen rivayet ve icthatları reddeder. Eğer âyetlerin içinde inzal ve tenzil kavramı bulunmuyorsa bu, mutlak hakimiyet ve egemenlikle ilgilidir. Yani göklerde ve yerde Allah'ın ortağı olmaması ile ilgili bir durumdur. Dolayısıyla yaratılış yasasında yüce Allah'ın ortağı yoktur demektir. “Ey müşrikler! Sizin evliya ve ilah olduklarını iddia ettiklerinizin göklerde ve yeryüzünde hiç bir güç ve kudretleri bulunmamaktadır. Yalan söyleyerek Allah'a iftira etmeyin” anlamına gelmektedir. Aslında inzal edilen yani indirilen âyetler de göklerde ve yeryüzünde bulunan mutlak hakimiyet ve yaratılış yasasını hatırlatmaktan başka bir şey değildir. Bu yaratılış yasası yani ince ayar ve hassas denge anlaşıldığı zaman gerçek tevhit ve mükemmel ahlak hayata hakim olacaktır. İşte o zaman gerçek olarak yüce Allah'a ibadet yani kulluk gerçekleşmiş olacaktır. Yoksa yaratılış yasası anlaşılmadan hiç bir zaman yüce Allah'ın mutlak hakimiyet ve egemenlik hakkı anlaşılmayacaktır. Dolayısıyla “Kur'an” ve hadis diye diye herkes bir nesneye ve kişiye, bir idole ve ideolojiye kulluk etmeye devam edecektir.

Yaratılış Yasası Şudur: “Göklerde ve yeryüzünde yüce Allah'ın koyduğu yasa hiç bir zaman bir değişikliğe uğramaz. Yüce Allah var ettiği yasaı delmez, yasaı kırmaz, istediğini yapabilir ama keyfi iş yapmaz. Yüce Allah zorla insanın iradesine ve hayatına müdahale etmez. Dolayısıyla Tevrat, İncil ve Kur'an yani indirilen bütün vahiy'ler yaratılış yasasını hatırlatmaktan başka bir şey değildirler. İslam'da özgür irade esastır, hiç kimse dini kullanarak insanların iradelerine ve hayatlarına bir sınırlama koyamaz.

Yeter ki, insanların menfaat ve hayrı için devletin koyduğu genel kural ve kaideleri çiğnememek şartıyla.

Kıraat Farklılığı

Yukarıdaki âyette bulunan “يَقْضُ الْحَقَّ” (yekussul hakka)(O hakkı anlatır.)” kelimesini, Ebu Âmr, İbnu Âmir, Hamza, Kisai, Yakub ve Halef “يَقْضُ الْحَقَّ” (yakdil hakka) (O hak ile karar verir, O hak ile hüküm verir.)” olarak okumuşlardır.)

58-) De ki: Acele istediğiniz şey benim yanımda olsaydı, elbette benimle sizin aranızda iş bitirilmişti. Allah zalimleri daha iyi bilir.

59-) Gaybın anahtarları Allah'ın yanındadır; onları O'ndan başkası bilmez. O, karada ve denizde ne varsa bilir; O'nun yasasının dışında bir yaprak bile düşmez. O yerin karanlıkları içindeki tek bir habbeyi dahi bilir. Yaş ve kuru ne varsa hepsi apaçık bir kitaptadır.

Bazı Kavramları Anlamanın Yöntemi

1-) İns- Cinn

Cinn konusu içerisinde, hassas ve Kur'an'ı doğru anlamak için çok önemli bulduğumuz bir mesele vardır. Bu mesele “ins” ve “cinn” sözcüklerinin bir arada ve bir takım hâlinde kullanılmasıdır. Bu birleşik ifade genellikle “İnsanlar ve Cinler” olarak çevrilmektedir. Hâlbuki bu birleşik ifadelerde sözcüklerin anlamı farklılaşmakta, başkalaşmakta ve zenginleşmektedir. Bu durumu, Kur'an'dan örnek vererek açıklamakta

yarar vardır: Mağrib (batı) ve meşrik (doğu) sözcükleri, “batı-doğu” şeklinde söylenildiğinde anlam, sadece iki yönü değil, bütün yönleri kapsamaktadır.

Mesela, Müzzemmil suresinin 9. âyetinde “Rabbu’l-Meşrikî ve’l-Mağribî “Doğunun ve batının Rabbi” ifadesi, sadece doğu ile batı yönlerini anlatmayıp tüm yönleri ve yerleri ifade etmektedir. Bu da “Allah her yerin Rabbidir” anlamına gelmektedir. Bu iki sözcüklü birleşik ifade ile ilgili diğer örnekler şunlardır: (Nur-35; Bakara- 115,142, 177; Şuara 28; Rahman 17)

2-) Dünya- ahiret sözcükleri beraber söylendikleri zaman “her yer ve her zaman” anlamını ifade eder. Bu sözcüklerle ilgili âyetler şunlardır:(Bakara- 217, 220; Âl-i İmran- 22, 45, 56; Nisa- 134; Tevbe- 69, 74; Yunus- 64; Yusuf-101; Hac- 15; Nur- 14, 19, 23; Ahzab-57)

3-) Yaş- kuru sözcükleri beraberce kullanıldıkları zaman “her şey, her ne varsa” anlamına gelmektedir.

Mesela, En’âm suresinin 59. âyetindeki “...Yaş ve kuru hiçbir şey yok ki, apaçık bir kitapta (yasada) bulunmasın” ifadesi sadece yaşı ve kuruyu değil, canlı veya cansız her şeyi ifade etmektedir.

4-) Sabah- akşam sözcükleri de Kur’an’da farklı ifadeler içinde sıkça yer almakta ve “daima, her zaman” anlamına gelmektedir. Bu sözcükler ile ilgili âyetler de şunlardır: (A’râf- 205; Ra’d- 15; Nur-36; Mümin- 46, 55; En’âm- 52; Kehf- 28; Meryem- 11, 62; Fetih- 9; Furkan 5; Ahzab- 42; İnsan- 25; Âl-i İmran- 41)

Görüldüğü gibi, birbirinin zıt anlamlısı olan sözcükler birlikte bir kalıp hâlinde kullanıldığında, kalıbın anlamı sözcüklerin özel anlamlarından farklılaşmakta, zenginleşmektedir. Konumuz olan “ins ve cinn” kalıbında da durum aynıdır. Kalıbı oluşturan sözcüklerin anlamlarına bakıldığında, “cinn”in algılanamayan, bilinmeyen, yabancı olan insan, “ins”in ise algılanabilen, bilinen, tanınan insan olması dolayısıyla, “cinn” ve “ins” sözcüklerinin birbirlerinin karşısı olan sözcükler olduğu görülmektedir.

Anlamlarının birbirlerine zıt olduğunu gördüğümüz “ins” ve “cinn” sözcükleri, birlikte bir kalıp hâlinde kullanıldıklarında, “gördüğünüz-görmediğiniz, bildiğiniz-bilmediğiniz, tanıdığınız-tanımadığınız, yani herkes” anlamına gelmektedir. Bu konudaki diğer örnekler şunlardır: (En’âm-112, 130; A’râf- 38, 179, Fussilet-25, 29; Ahkâf- 18; Zariyat-56; İsra-88; Cin- 5; Rahman-33, 56; Neml- 17; Rahman- 39, 74- Nas- 6; Hud- 119; Secde- 13)

60-) Geceleyin sizi vefat ettiren (öldürür gibi uyutan), gündüzün de ne işlediğinizi bilen; sonra belirlenmiş ecel tamamlansın diye gündüzün sizi çıkaran (uyandıran) O’dur. Sonra dönüşünüz yine O’nadır. Sonunda O, yaptıklarınızı size haber verecektir.

Ayet şöyle bir anlama da gelebilir: “Doğal dengede ve kendinizde ne yaralar açtığınızı ve ne yaptığınızı bilendir.”

61-) O, kullarının üstünde kahhar olandır. Sizin üzerinize koruyucular gönderir. Nihayet birinize ölüm geldi mi Resullerimiz (yasalarımız) onu vefat ettirirler. Onlar

görevde kusur etmezler.

62-) *Sonra gerçek sahipleri olan Allah'a döndürülürler. Bilesiniz ki hüküm yalnız O'nundur ve O hesap görenlerin en çabuğudur.*

63-) *De ki: Karanın ve denizin karanlıklarından sizi kim kurtarır ki? (O zaman) O'na boyun bükerek, alçalarak yani gizli gizli "Eğer bizi bundan kurtarırsan andolsun şükredenlerden olacağız" diye yalvarırsınız.*

64-) *De ki: Ondan ve bütün sıkıntılardan sizi Allah kurtarır. Sonra siz yine O'na şirk koşarsınız.*

65-) *De ki: "Allah'ın size üstünüzden veya ayaklarınızın altından bir azap çıkarmaya ya da birbirinize düşürüp kiminize kiminizin huncunu tattırmaya gücü yeter." Bak, anlaşınlar diye âyetlerimizi nasıl ayrıntılı olarak açıklıyoruz!*

66-) *Kur'an hak olduğu halde kavmin onu yalanladı. De ki: Ben size vekil değilim.*

67-) *Her haberin gerçekleşeceği bir zaman vardır. Yakında siz de gerçeği bileceksiniz.*

68-) *Âyetlerimiz hakkında ileri geri konuşmaya dalanları gördüğünde, onlar başka bir söze geçinceye kadar onlardan uzak dur. Eğer şeytan sana unutturursa hatırladıktan sonra artık o zalimler topluluğu ile oturma.*

69-) *Bilinç sahiplerine, inanmayanların hesabından herhangi bir sorumluluk yoktur. Fakat belki onlarda bilinç sahibi olurlar diye hatırlatmak gerekir.*

70-) *Dinlerini bir oyuncak ve bir eğlence edinen yani dünya hayatının aldattığı kimse-leri (bir tarafa) bırak! Kazandıkları sebebiyle hiçkimsenin mükafattan mahrum olmaması için Kur'an ile nasihat et. O kimse için Allah'tan başka ne bir veli vardır ne de bir şefaâtçi vardır. O, bütün varını fide olarak verse, yine de ondan kabul edilmez. Onlar kazandıkları (kötülükler) yüzünden mükafattan mahrum kalmış kimselerdir. Ön yargılarından dolayı onlar için kaynar sudan ibaret bir içecek ve elem verici bir azap vardır.*

71-) *De ki: Allah'ı bırakıp da bize fayda veya zarar veremeyecek olan şeylere mi davet edelim? Allah bizi hidayete ilettikten sonra şeytanların saptırıp şaşkın olarak çöle düşürmek istedikleri, arkadaşlarının ise: "Bize gel!" diye hidayete çağırdıkları şaşkın kimse gibi gerisin geri (küfre) mi döndürüleceğiz? De ki: Allah'ın hidayeti, şüphesiz ki o, hidayetin ta kendisidir. Bize sadece âlemlerin Rabbine teslim olmamız emredilmiştir.*

72-) *Salât-ı ikâme edin yani Allah'a karşı bilinçli olun " (diye de emredildik). O, huzuruna varıp toplanacağımız Allah'tır.*

Salât Konusunda 'Vav'ın "Yani" Anlamına Uygun Düşmesi

“وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَارْكَعُوا مَعَ الرَّاٰكِعِيْنَ” (Salât-ı ikâme edin ve zekâta (arınmaya) gelin. “yani” rükû edenlerle birlikte siz de rüku edin!)” (Bakara-43)

Salât-ı ikame (Kur'an'da bulunan konular üzerinde çalışma) yapıp, imkânı dahilinde maddi veya zihinsel arınma yapan insan, aslında (yani) anlayıp dinleyen Müslümanlarla Allah'ın âyetleri ile ilgilenip (rükû) boyun eğecektir. Ama salât-ı “namaz

kılmak” olarak algılayan için; namazın içinde geleneksilcilerin inandığı rükû hareketi zaten var, diğer (kıyam yani dikilme, secde, kible, oturuş... gibi) hareketleri demeyip sadece onu (rükûyu hareket olarak) bir daha niçin tekrar etsin? İşte anlatılan konuya uygun olarak “yani” anlamına gelen “vav”ı yerli yerince anlamadığımızda konu dağıtılmış, maalesef maksat ıskalanmış oluyor.

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ
وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ (Şüphesiz ki iman edip salih amel işleyenler “yani”
salât-ı ikâme edenler ve zekât'a (arınmaya) gelenler var ya, onların Rableri katında mükafatları vardır. Onlar geleceğe dair kaygı, geçmişe dair hüznü duymayacaklar.)”
(Bakara-277)

Her zaman söylüyoruz. Salât-ı ikame, “namaz kılmak” anlamına gelmez. Çok daha geniş ve büyük bir değere sahip olarak, başta Kur'an ilmi dahil, insan için faydalı tüm bilgileri öğrenme, eğitim, zihinsel destek ve maddi destekle toplumu ayağa kaldırmak anlamındadır. Yukarıdaki âyette bulunan “salih amelin” salât-ı ikâme etme anlamına geldiğini apaçık bir şekilde görüyoruz. Buradaki “vav”ı da virgül ile gözden kaçırmayıp “yani” anlamı verirseniz, ayetin maksadı bütün ihtişamı ile ortaya çıkıyor.

إِنَّمَا يُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُوقِعَ بَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ فِي الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ وَيَصُدَّكُمْ عَنْ ذِكْرِ
اللَّهِ وَعَنِ الصَّلَاةِ فَهَلْ أَنْتُمْ مُنْتَهُونَ (Şeytan, hamr (içki) ve kumarla aranızda düşmanlık ve kin sokmak ve sizi Allah'ın zikrinden (Kur'an'dan) “yani” (Kur'an'ın eğitim ve öğretim çalışması olan) salattan alıkoymak ister. Artık vazgeçiyorsunuz değil mi?)”
(Mâide-91)

Allah'ın öğütlerini kavramak, Allah'ın zikri olduğuna göre; Bu işin zihnen çalışılması da salât oluyor. Başka bir alternatif var mı? Öyleyse bu iki bildirim arasına iki farklı olayı kast edecek şekilde “ve” demek yanlış olur. Çünkü ifade edilen aynı konuyu “vav”dan sonraki bildirim önceki bildirimini açıyor, konuyu netleştiriyor. Bu uyumu görmek mümkündür.

فَلْ أَدْعُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُنَا وَلَا يَضُرُّنَا وَنُرَدُّ عَلَىٰ أَعْقَابِنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْنَا اللَّهُ كَالَّذِي
اسْتَهْوَتْهُ الشَّيَاطِينُ فِي الْأَرْضِ خَيْرَانَ لَهُ أَصْحَابٌ يَدْعُونَهُ إِلَى الْهُدَىٰ إِنَّتِنَا فُلَّ إِنَّ هُدَىٰ اللَّهُ هُوَ
الْهُدَىٰ وَأَمْرًا يُسَلِّمُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ (De ki: (Sizin gibi) “Allah'ı bırakıp da (O'nun yanısıra) bize faydası olmayan, zararı da dokunmayan şeylere mi davet edelim? Allah, bizi hidayete kavuşturduktan sonra gerisin geri (şirke) mi döndürülelim? Arkadaşlarının “bize gel!” diye hidayete çağırdıkları hâlde, şeytanların şaşkın şaşkın çöllere saldıkları kimse gibi mi (olalım)? De ki: “Hiç şüphesiz asıl hidayet Allah'ın hidayetidir. Bize âlemlerin Rabbine teslim olmamız emredildi.”) (En'am-71)

وَأَنْ أَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَهُوَ الَّذِي إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ
O'na karşı bilinçli olmakla emrolunduk. Çünkü O öyle bir Rab ki sonunda, O'nun huzurunda toplanacaksınız.)” (En'am-72)

Ayette Allah'a karşı bilinç sahibi (takvalı) olmanın, “salât-ı ikame” den geçtiğinden söz ediyor. Gerçekten çok dikkat edilmesi gereken bir âyet. Eğer bilinçli olmak istiyorsanız, salât'ın (Kur'an öğrenimini) ikame ediniz. Âyet bunu: “salât-ı ikame edin

“yani” O’na karşı bilinçli olun” şeklinde zihinlere kazıyor. Aslında salât-ı namaza çevirdiğinizde, hiçbir kazanım elde etmiyorsunuz. Sadece Kur’an sisteminin bütün güzelliklerini yok ediyorsunuz. “Ve” edatı koyulduğunda da konu tamamen anlaşıl-maz hale geliyor. “Namaz kılın ve O’ndan sakının” (En’am-72) Şimdi bundan bir şey anladınız mı? En’am 92.âyetin son cümlesinde de: “salâtlarını muhafaza ederler” buyuruyor. Yine bu cümleden önce “vav” edatının geldiğini görüyoruz. Bu da vav’dan önce bahsedilen Kur’an’da anlatılan ahirete imana ilişkin konuların okunacağını ve öğrenileceğini söylüyor. Vav’a “ve” den ziyade “yani” anlamı yüklemekle imanın salâtle korunduğu (adeta Kur’an’dan enerji aldığı) ortaya çıkıyor. Hem böylece âyette namaza ilişkin bir konu geçmediğini daha iyi anlamış oluyoruz.

“وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْكِتَابِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ إِنَّا لَا نُضِيعُ أَجْرَ الْمُصْلِحِينَ” (Kitab’a sınıksıkı sarılanlara “yani” “salât-ı ikâme edenlere gelince, bilsinler ki biz, güzel ahlak sahiplerinin mükafatını zayi etmeyeceğiz.”) (Âraf-170)

Âyet açık açık “salât”ın namaz kılmak olmadığını, kitaba sınıksıkı sarılmayı, yani bu bilgiye göre güzel ahlaka ulaşmak olduğunu söylüyor. Tabi bu gerçeği kaldırmak ve karartmak onlara düşüyor.

وَلَا تُصَلِّ عَلَىٰ أَحَدٍ مِّنْهُمْ مَاتَ أَبَدًا وَلَا تَقُمْ عَلَىٰ قَبْرِهِ إِنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَمَاتُوا وَهُمْ فَاسِقُونَ (Ve sen onlardan ölen hiç birine asla destek olma yani onun kabri başında da durma! Çünkü onlar, Allah’ın buyruklarını reddettiler yani o buyrukları tebliğ eden Resulüne karşı nankörlük ettiler. Yani yoldan çıkmış fasıklar olarak öldüler.)” (Tevbe-84)

Âyette görüldüğü gibi “ve” geçen yerler de vardır. Bu, Türkçedeki “yüz” ifadesi gibidir. Anlatıldığı konunun cümle içinde hangi anlama göre oturduğu fark edilir.

وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ وَأَخِيهِ أَنْ تَبَوَّأَ لِقَوْمِكَ مِمَّنْ بِمِصْرَ بَيْوتًا وَأَجْعَلُوا بُيُوتَكُمْ قِبْلَةً وَأَقِيمُوا” (Musa’ya ve kardeşine, “Kavminiz için Mısır’da bir takım evler hazırlayın ve evlerinizi kible kılın yani salat-ı ikâme edin ve (oralarda) müminlere müjde verin!” diye vahyettik.”) (Yunus-87)

Kendinizi bir an o eski devirlere götürün. “Evlerinizi kible yapın” denilen ayet, salât-ı ikamenin yapıldığı yerden başka ne olabilir? Salât-ı ikame etmek de o evlerde yapılan eğitim ve öğretimden başka ne olabilir? O halde buradaki “vav”a yani anlamı vermek gerekiyor. Ama namaz ritüeline iman edenler “ve” anlamı verecek ki, âyeti vahiy öğrenimden koparıp, Kur’an’da olmayan namaz kılmayı mübah ve meşru yap-sınlar.

وَأَقِمِ الصَّلَاةَ طَرَفَى النَّهَارِ وَزُلْفًا مِنَ اللَّيْلِ إِنَّ الْحَسَنَاتِ يُدْهَبْنَ السَّيِّئَاتِ ذَلِكَ ذِكْرَىٰ لِلذَّاكِرِينَ” (Ve gündüzün iki tarafında (sabah-akşam) yani gecenin gündüze yakın saatlerinde salat-ı ikâme et! (Günün bu iki sakın zamanlarında, imkân bulduğunda vahiy dersini ayakta tutarak kendin için güzellik (hasene) yap!) Çünkü güzellikler (vahiyden öğüt almalar) kötülükleri engeller- bitirir. Bu (Kur’an çalışması), öğüt alacaklara bir hatırlatmadır-düşünüp ders çıkarmak isteyenlere bir yol göstermedir.”) (Hud-114)

Aslında “ve”nin “yani” anlamı üstünde bu kadar geniş durmamızın sebebi ilk başta bu Hud 114 ayeti içindir. Çünkü ilk müctehid ve müfessirler bu âyetten bulunan “ve ile” iki vakit daha ekleyip beş vakit namaz çıkarmış ve bu yanlış algıyı da ümmi insanlara benimsetmişlerdir. Bunların ictihat ve tefsirlerini mutlak doğru kabul edenler, bu âyetteki vav’a “ve” anlamı vermeyi sürdürmüşler, âyette geçen “gündüzün iki tarafını” “kuşluk ve ikindi” vakitleri olarak yorumlamışlardır. Hattâ oradaki kuşluk zamanını da öğle vaktine kaydırarak rivayet inancını haklı çıkartma yoluna girmişlerdir. Halbuki Kur’an’da kuşluk namazı veya öğle namazı yada ikindi namazı diye bir deyim geçmez. İşte “5 vakit namaz” konusunda kavgaların, şiddetli fikir mücadelelerinin olduğu âyet budur.

Eğer baştan “es-salât” ın hangi anlama geldiğini bilselerdi ve oradaki “vav”ın da “ve bağlacı” değil, “yani açıklama edatı” olduğunu anlasalardı, yaptıkları kavgaların da namaz zorlamalarının da boş olduğunu görecektirdi. Ayetteki vav’a “yani” anlamı verildiği için, görüldüğü gibi mübarek ayet; bir gündüz cephesinden ifade ediliyor, (aynı sabah-akşam vakitlerini) bir de gece cephesinden ifade ediliyor. Böylece sabah ve akşam vakitleri olmak üzere sadece vakit çıkıyor. Aslında âyet tamamen Nebi (a.s)’ın şahsına özeldir. Mekke’de bu gibi âyetlerde sadece Nebi (a.s) muhatap alınmıştır. Çünkü hitapta tekil formu kullanılmıştır. Yani gündüzün Mekke müşriklerinin sorularına tam olarak cevap yetiştirmek, Nebi (a.s) için gecenin serin vakitlerini değerlendirmek çok önemliydi. Bu konuda Müzzemmil süresinin ilk âyetlerini çok dikkatli bir şekilde okumak gerekiyor. Her ne kadar âyetlerin muhatabı Nebi (a.s) ise de, tebliğ makamında olanlar bu vakitlerde “Kur’an çalışması” yapabilirler. Çünkü bu saatler, işin gücün problemin olmadığı, vahiy dersini görmeye gayet uygun olan sakın ve dingin zamanlardır. Fakat âyette “herkes mutlaka yapacak” diye bir kayıt asla yoktur. Müminlerin uğraşlarının olmadığı bu vakitlerde imkânları varsa kurandan ders almaları (salât etmeleri) için bir fırsattır.

“إِنِّى أَنَا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدْنِى وَأَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِى” (Hiç şüphesiz ki Ben, Allah’ım. Benden başka ilah yoktur. O halde bana kulluk et “yani” zikrim için salât-ı ikâme et!)” (Tâhâ-114)

Eğer yüce Allah’ı anmak için salât-ı ikame edilecekse, o halde Allah’ın zikri olan vahiy öğrenilecek ve öğretilecektir. Böylece O’na kulluk etmek gerçekleşecek.

Demek oluyor ki; “..kulluk et ve zikrim için namaz kıl” şeklinde bir anlam eksik ve anlamsız kalıyormuş. Yani; Kulluğa Allah’ın ihtiyacı varsa namaz kıl. Kulluğa bizim ihtiyacımız varsa salât-ı ikame (zikri öğrenip canlı tutma) yapalım. Oraya koyduğumuz “yani” çevirisi “kimin kulluğa ihtiyacı var?” onu gösteriyor. Ama bu sistemde en önemli gerçek şudur. Vahiy öğrenimi olmadan yani Kur’an hakkıyla bilinmeden gerçek anlamda ibadet diye bir şey olmaz. İbadetlerin kabul olması tamamen bilinç ve şuurla ilgilidir.

İşte ben bu yüzden hacca ve umreye şiddetle karşı geliyorum. Çünkü yüce Allah, O’nun Resulleri, Kur’an, din, iman ve İslam bilinmeden hac ve umre diye bir şeyden söz edilemez.

“*Salât-ı ikâme edin, zekât'a (arınmaya) gelin “yani” Resul'e itaat edin. Umulur ki rahmete ulaşasınız.*” (Nur-56) Bu âyette Resul'e itaat ile tüm zikrin içinde bulunduğu salât ve zekât yapılması aynı şeydir. Âyet, rahmet olunmamız için bol bol namaz kılmamız gerektiğini söylemiyor. Zikredilen ayetleri öğrenin, arının yani hayatınızda Resul'ün size ilettiği bildiriye göre itaat edin ve kendinize dosdoğru bir istikamet çizin demek istiyor.

“*أَنْتُمْ مَا أَوْجَى إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ وَأَقِمِ الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَلَذِكْرُ اللَّهِ أَكْبَرُ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَصْنَعُونَ* (Sana vahyedilen kitabı tilavet et “yani” salât-ı ikâme et! Şüphesiz salât, ahlaksızlıklardan ve kötülüklerden alıkoyar. “Yani” Allahın zikri (olan Kur'an'ın öğrenilmesi) en büyük eğitimidir. Allah bütün yaptıklarınızı biliyor.)” (Ankebut-45)

İlgili yerlerdeki bu “vav”ların “ve”ye değil, “yani”ye çevrilmesine önem arz eden ayetlerden biri de budur. Şöyle ki; Resul, kendisine vahyedileni başkalarına tilavet ettiği yani tebliğ ettiği zaman salât yapmış oluyor. Salât-ı diriltmiş, canlandırmış, ikame etmiş oluyor. İnsanın kötü işlerden alıkonması namazla ilgili değil, zihinsel destek olan vahiy eğitim ve öğretimi ile ilgili bir durumdur. Buraya “ve namaz” değil, “yani salât” konması konunun aydınlanması açısından oldukça uygundur. Zira arkadan gelen cümle bu görüşü destekler: “Yani Allah'ın zikri, (olan Kur'an kötülükleri yok etmede) en büyük bir destek ve eğitimidir.

“*يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ* (Ey iman edenler! Cuma (toplantı) günü “salât” için seslendirildiği zaman, hemen Allah'ın zikrine (Kur'an'a) koşun. “Yani” alış-veriş bırakın! Eğer bilerseniz bu sizin için çok hayırlıdır.)” (Cuma-9) Buradan namaz kılmak anlamı asla çıkarılamaz. Buradaki salâtın; “Allah'ın zikri olan Kur'an'ı dinlemek!” olduğu apaçık bir şekilde görülmektedir.

73-) O, gökleri ve yeryüzünü bir amaca yönelik olarak yaratandır. “Ol!” dediği gün (her şey) oluş sürecine girer. O'nun yarası haktır. Ve Sûr'a üflendiği gün de hükümranlık O'nundur. Gizliyi ve açığı bilendir ve O, hüküm ve hikmet sahibidir, her şeyden haberdar olandır.

74-) İbrahim, babası Âzer'e: Birtakım putları ilâhlar mı ediniyorsun? Doğrusu ben seni de kavmini de apaçık bir sapkınlık içinde görüyorum, demişti.

75-) Böylece biz, kesin iman edenlerden olması için İbrahim'e göklerin ve yerin melekûtunu (inceliklerini) gösteriyorduk.

76-) Gecenin karanlığı onu kaplayınca bir yıldız gördü, Rabbim budur, dedi. Yıldız batınca, batanları sevmem, dedi.

77-) Ay'ı doğarken görünce, Rabbim budur, dedi. O da batınca, Rabbim bana hidayeti göstermezse elbette yoldan sapanlardan olurum, dedi.

78-) Güneşi doğarken görünce de, Rabbim budur, zira bu daha büyük, dedi. O da batınca, dedi ki: Ey kavmim! Ben sizin (Allah'a) şirk koştuğunuz şeylerden beriyim.

79-) *Ben hanîf olarak, yüzümü gökleri ve yeri yoktan yaratan Allah'a çevirdim yani ben müşriklerden değilim.*

80-) *Kavmi onunla tartışmaya girişti. Onlara dedi ki: Beni hidayete iletmışken, Allah hakkında benimle tartışıyor musunuz? Ben sizin O'na şirk koştuğunuz şeylerden korkmam. Ancak, Rabbim'in bir şey dilemesi hariç. Rabbimin ilmi her şeyi kuşatmıştır. Hâla müzakere etmeyecek misiniz?*

81-) *Siz, Allah'ın size haklarında hiçbir hüküm indirmedeği şeyleri O'na şirk koşmaktan korkmazken, ben sizin şirk koştuğunuz şeylerden nasıl korkarım! Şimdi biliyorsanız (söyleyin), iki gruptan hangisi emniyette olmaya daha lâayıktır?*

82-) *İman edip de imanlarına herhangi bir zulüm bulaştırmayanlar var ya, işte emniyet onlarındır yani onlar hidayeti bulanlardır.*

Bu âyet içerisinde yer aldığı pasajın bütünlüğü dikkate alınarak anlaşılmalı çalışılırsa, rivayette geçtiği gibi güya bir kısım sahabinin âyetten hareketle vardıkları hükmün, âyetin lafzındaki kapalılıktan veya dil düzeyinde bir anlaşmazlıktan kaynaklanmadığı, bilakis bu yanlış anlamın âyetin içerisinde yer aldığı bütünlüğün gözden kaçırılmasıyla ilgili olduğu görülecektir. Çünkü bu âyet En'am suresinde 74. âyetten başlayıp 82. âyete kadar süren İbrahim (a.s) kıssasına ait bir hüküm cümlesidir. Bu kısım İbrahim (a.s) ın babası Âzeri şirke girmekle suçlayan sözleri ile başlamakta, sonra onun yıldızların, ayın ve güneşin ilah olamayacaklarına dair sözleriyle devam etmektedir. İbrahim (a.s) 79. âyetin son cümlesinde şöyle der. "Ben müşriklerden değilim" Daha sonra 80- 81. âyetlerde kavmini delil getirme yarışına girmekle kınayan İbrahim (a.s) Yüce Allah'ın kendisine doğru yolu gösterdiğini, onların yüce Allah'a karşı şirk koştukları şeylerden korkmadığını, bilakis onların Allah'tan (ona şirk koştukları için) korkmaları gerektiğini söylemekte ve ardından da şöyle demektedir. "Bir bilseniz, acaba korkudan emin olmaya (bir muvahhit, diğeri müşrik olan) iki taraftan hangisi daha layıktır (En'am-81) İşte bu sorunun hemen ardından gelen cümle, yukarıdan beri söz konusu ettiğimiz 82.âyettir. "İman edip imanlarına zulüm karıştırmayanlar var ya, işte korkudan emin olmak onların hakkıdır yani hidayete erenler onlardır. 82.âyet 74. âyetten itibaren devam eden İbrahim (a.s)ın sözünün devamı gibi görünmektedir. Yani En'am 82.âyette bulunan "zulüm" sözcüğünün şirk anlamına geldiğini rivayetler olmadan da anlamak mümkündür. Dolayısıyla âyetlerin anlaşılması için rivayetlere ihtiyaç yoktur.

Emevilerin dine yaptıkları en büyük kötülük tevhidin anlatılmasını önlemeleri değildir. Onların dine yaptıkları en büyük kötülük, şirkin anlatılmasını engellemeleri olmuştur. Çünkü her şeyi zıtlık prensibiyle inşa eden bir kitabın dinini anlatırken, tevhidi anlatıp şirki anlatmadığınız zaman tevhidi hiç kimse anlamaz. Onun için Allah'a iman eden milyonlarca müşrik meydana gelmiştir.

83-) *İşte bu, kavmine karşı İbrahim'e verdiğimiz hüccetlerimizdir. Biz dilediğimiz kimselerin derecelerini yükseltiriz. Şüphesiz ki senin Rabbin hikmet sahibidir, hakkıyla bilendir.*

84-) *Biz O'na İshak ve (İshak'ın oğlu) Yakub'u da armağan ettik; hepsini de hidayete*

ilettik. Daha önce de Nuh'u ve O'nun zürriyetinden Davud'u, Süleyman'ı, Eyyub'u, Yusuf'u, Musa'yı ve Harun'u hidayete iletmıştik; Biz güzel ahlak sahiplerini işte böyle mükâfatlandırırız.

85-) Zekeriyya, Yahya, İsa ve İlyas'ı da (hidayete iletmıştik). Hepsi de salihlerden idi.

86-) İsmail, Elyesa', Yunus ve Lût'u da (hidayete erdirdik). Hepsini âlemlere üstün kıldık.

87-) Onların babalarından, zürriyetlerinden ve kardeşlerinden bazılarına da (üstün meziyetler verdik). Onları seçkin kıldık yani dosdoğru yola hidayet eyledik.

88-) İşte bu, Allah'ın hidayetidir, kullarından dileyeni ona iletir. Eğer onlar da Allah'a şirk koşsalar diyapmakta oldukları amelleri elbette boşa giderdi.

89-) İşte onlar, kendilerine kitap, hikmet (vahiy ile isabetli hüküm verme) nübüvvet verdiğimiz kimselerdir. Eğer onlar bunları inkar ederse şüphesiz yerlerine bunları inkar etmeyecek bir toplum getiririz.

90-) İşte onlar Allah'ın (vahiy'le) hidayet ettiği kimselerdir. Sen de onların yoluna iktida et. De ki: Ben buna (risâlet görevime) karşılık sizden bir mükafat istemiyorum. Bu (Kur'an) âlemler için ancak bir öğüttür.

91-) Allah'ı hakkıyla takdir etmediler. Çünkü "Allah hiçbir beşere bir şey indirmedii" dediler. De ki: Öyle ise Musa'nın insanlara bir nûr ve hidayet olarak getirdiği kitabı kim indirdi? Siz onu kâğıtlara yazıp (işinize geleni) açıklıyor, çoğunu da gizliyorsunuz. Sizin de atalarınızın da bilemediği şeyler (Kur'an'da) size öğretilmiştir. Sen "Allah" de, sonra onları bırak, daldıkları bataklıklarında oynadursunlar!

Allah'ı Hakkıyla Takdir Etmemek:

Allah'ı hakkıyla takdir etmemek, gönderdiği vahyin kıymetini bilmemek anlamına geliyor. Aynı şekilde yeryüzünde ve gökte bulunan âyetlerinin de kadir ve kıymetini bilmiyorlar demektir. Bu âyet müşriklerden söz ediyor, ateistlerden değil. Üzerinde yaşadığımız dünyanın bir noktacı kaldığı bu devasa sonsuz evren, yüce Allah'ın kudret, güç ve kuvvetinin arasında bir bilgisayar mouse'u gibidir. Şu sonsuz milyarlarca galaksi içerisinde kağıttan kaplanlar olarak ne kadar âciz ve zavallı olduğumuzun bile farkında değiliz. Allah'a ibadet adı altında anlamsız hareketlerden oluşan sadece riya, gösteriş ve gürültü bir ritüeli ümmi insanların zihnine atıyorsunuz. Geri kalan hayatınızı tağutlara ve şeytanlara kulluk ederek geçiriyorsunuz. Akıl ve zihin dünyanız yüce Allah'a ve mesajına tamamen kapalı, vurdumduymaz ve taşlar gibi kaskatı kesilmiş bir vaziyette. Âlemlerin Rabbi, sonsuz merhamet ve nimetlere sahip olan yüce Allah'a imanınız bu mudur? Yüce Allah'ın, Kur'an'sız, ilimsiz, anlamsız ve irfansız kuru imanınıza ihtiyacı yoktur.

92-) Bu (Kur'an), Ümmü'l-kurâ (Mekke) ve çevresindekileri (bütün insanları) uyarman için sana indirdiğimiz ve kendinden öncekileri tasdik edici mübarek bir kitaptır. Âhirete iman edenler buna da iman ederler yani onlar salatlarını muhafaza ederler.

93-) Allah'a karşı yalan yere iftira edenden yahut kendisine hiçbir şey vahyedilme-

mişken “Bana da vahyolundu” diyenden ve “Ben de Allah’ın indirdiği âyetlerin benzerini indireceğim” diyenden daha zalim kim vardır! O zalimler, ölümün (boğucu) dalgaları içinde, melekler de ellerini yaymış, onlara: “Haydi (canlarınızı) çıkarın! Allah’a karşı hak olmayanı söylemenizden ve O’nun âyetlerine karşı kibirlilik taslamış olmanızdan ötürü, bugün alçaklık azabı ile cezalandırılacaksınız!” derken onların halini bir görsen!

94-) *Andolsun ki, sizi ilk defa yarattığımız gibi fert fert bize geldiniz ve (dünyada) size verdiğimiz şeyleri arkanızda bıraktınız. Yaratılışımızda ortaklarımız sandığımız şefaathçilerinizi de yanınızda görmüyoruz. Andolsun, aranız açılmış yani (ilâh) sandığımız şeyler sizden kaybolup gitmiştir.*

Yüce Allah’ın olmamış olan bir şeyi olmuş gibi anlatmasının sebebi, O’nun ilminde olmuş ile olacak, geçmiş ile gelecek arasında hiçbir fark olmamasından ileri gelmektedir. Çünkü yüce Allah’ın ilmi ezeli ve ebedidir. “Saat yaklaştı ve ay yarıldı” (Kamer-1) demesinin sebebi de budur. Kıyamet günü olacak bir olayı olmuş gibi söylüyor. Çünkü O’nun ilminde aynı şeydir.

95-) *Şüphesiz Allah, tohumu ve çekirdeği çatlatandır, ölüden diriye çıkaran, diriden de ölüyü çıkarandır. İşte Allah budur. O halde (haktan) nasıl dönersiniz!*

96-) *(O), karanlığı yarıp sabahı ortaya çıkarandır. O, geceyi (dinlenme) zamanı, güneşi ve ay’ı (vakitlerin tayini için) birer hesap ölçüsü kılmıştır. İşte bu, azîz olan (ve her şeyi) en iyi bilen Allah’ın yasaasıdır.*

(Yüce Allah’ın ezelde var ettiği yaratılış yasaasıdır.)

97-) *O, karanın ve denizin karanlıklarında kendileri ile hidayet (yol) bulamız diye sizin için yıldızları (bir işaret) kılandır. Gerçekten biz, bilen bir toplum için âyetleri ayrıntılı bir şekilde açıkladık.*

98-) *O, sizi bir tek nefisten inşa edendir. (Sizin için) bir kalma yeri, bir de emanet olarak konulacağınız yer vardır. Anlamak isteyen bir toplum için âyetleri ayrıntılı bir şekilde açıkladık.*

99-) *O, gökten su indirendir. İşte biz her çeşit bitkiyi onunla bitirdik. O bitkiden de kendisinde üst üste binmiş taneler bitireceğimiz bir yeşillik; hurmanın tomurcuğundan sarkan salkımlar; üzüm bağları; bir kısmı birbirine benzeyen, bir kısmı da benzemeyen zeytin ve nar bahçeleri meydana getirdik. Meyve verirken ve olgunlaştığı zaman her birinin meyvesine (ibretle) bakın! Kuşkusuz bütün bunlarda inanan bir toplum için âyetler vardır.*

100-) *Cinleri Allah’a ortak koştular. Oysa ki onları da Allah yaratmıştı. Bilgisizce O’na oğullar ve kızlar yakıştırdılar. Hâşâ! O, onların ileri sürdüğü vasıflardan uzak ve yücedir.*

101-) *O, göklerin ve yerin eşsiz yaratıcısıdır. O’nun eşi olmadığı halde nasıl çocuğu olabilir! Her şeyi O yaratmıştır ve her şeyi hakkıyla bilen O’dur.*

Bu âyet İsa (a.s) ın babasız olarak doğmasını imkansız kılıyor. Çünkü yüce Allah kendisi hakkında bile “ennê yeküne lehu veledun velem tekün lehu sahibeten” “O’nun (hayat) arkadaşı olmadan nasıl çocuğu olur” buyuruyor. Yani İsa (a.s) ın babasız olarak

doğması göklerde ve yeryüzünde bulunan yaratılış yasasına aykırı oluyor. Dolayısıyla böyle bir doğum mümkün değildir. Meryem suresinde İsa (a.s) ve annesi ile ilgili anlatılanlar Hristiyanların uydurma kaynaklarında var olan mitoloji ve hurafelerden başka bir şey değildir.

102-) İşte Rabbiniz Allah O'dur. O'ndan başka ilâh yoktur. O, her şeyin yaratıcısıdır. Öyle ise sadece O'na kulluk edin, O her şeye vekildir (güvenilip dayanılacak tek varlık O'dur).

Şii ve Sünni inanç sisteminde “ibadet”in anlamı daraltılmıştır. Öyle ki, ibadet, sadece (ritüel) niteliği taşıyan fiillerin yapılması ile sınırlandırılır. Buna bağlı olarak insanlar, ibadet niteliği taşıyan fiilleri (ritüelleri) yalnız Allah’a takdim ettikleri zaman ortaksız olarak Allah’a kulluk ettiklerini sanırlar. Halbuki ibadet terimi Şii ve Sünnilerin dini yozlaştırma girişimlerinden önce yani Kur’anın iniş döneminde; “abede” kökünden türetilmiş olması nedeniyle “kabul etme, boyun eğme, kayıtsız şartsız itaat ve verilen emri yerine getirme” anlamlarına geliyordu. Dolayısıyla ibadet, hayat boyunca her zaman ve sürekli olarak insanın kendisinden ayrı kalmadığı hem fiillerle hem inançla hemde zihinsel olan bir yaşam tarzıdır.

103-) (gözler) O'nu idrak edemez; halbuki O, (gözleri) idrak eder. O, her şeyin iç yüzünü en iyi bilen, her şeyden haberdar olandır.

104-) (Doğrusu) size Rabbiniz tarafından ön görüler gelmiştir. Artık kim bilinç sahibi olursa kendine, kim de kör olursa kendi aleyhinedir. Ben üzerinize gözetleyici değilim.

105-) Böylece biz âyetleri ayrıntılı olarak açıklıyoruz ki, “Sen ders almışsın” desinler de biz de anlayan toplum için Kur’an’ı iyice beyan edelim.

Demek ki, Kur’an’ını tasrif, tafsil, tefsir ve tebyin ederek açıklayan yani en geniş bir şekilde detaylandıran yüce Allah’tır. Nebiler aldıkları vahyi risâlet misyonuyla sadece tebliğ ederler.

106-) Rabbinden sana vahyedilene tâbi ol. O'ndan başka ilâh yoktur. Müşriklerden yüz çevir.

Yüce Allah, Nebi’ye “وَاتَّبِعْ مَا يُوحَىٰ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ” (Rabbinden sana vahyedilene tâbi ol) (Ahzab-1,2) derken, Resul’e “يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ” (Rabbinden sana indirilene tebliğ et.)” (Mâide-67) buyurmuştur.

107-) Allah dileyeydi,(iradelerine ipotek koysaydı) onlar şirk koşmazlardı. Biz seni onların üzerine bir muhafız kılmadık yani sen onların vekili değilsin.

108-) Allah’ın yanı sıra (evliya ve ilahlara) kulluk edenlere sövmeyin; sonra onlar da düşmanca, ilimsizce Allah’a söverler. Böylece biz her ümmete kendi işlerini süslü gösterdik. Sonunda dönüşleri Rablerinedir. Artık O, yaptıklarını kendilerine bildirecektir.

Bu ayetten “kulluk ettiklerine sövmeyin” anlamı da çıkarılabilir.

109-) Kendilerine bir âyet(mucize) gelirse ona mutlaka inanacaklarına dair kuvvetli

bir şekilde Allah'a yemin ettiler. De ki: Âyetler (mucizeler) ancak Allah'ın yanındadır. Ama (mucize) geldiğinde de inanmayacaklarının farkında değil misiniz?

110-) Yine O'na iman etmedikleri ilk durumdaki gibi onların gönüllerini ve gözlerini ters çeviririz. Ve onları şaşkın olarak azgınlıkları içerisinde bırakırız.

111-) Eğer biz onlara melekleri indirseydik, ölümler de onlara konuşsaydı ve her şeyi toplayıp karşılıklarına getirseydik, Allah dilemedikçe yine de inanacak değillerdi; fakat çoğu bunu bilmezler.

İnsanlar, yüce Allah'ın verdiği akıl ve mantık, irade ve özgür düşünce ile iman etmedikten sonra, onları imana yönlendirmenin imkanı yoktur. Yani (Ey Nebi!) sakın onlar için üzülme.

112-) Böylece biz, her Nebi'ye ins ve cin şeytanlarını düşman kıldık. (Bunlar), aldatmak için birbirlerine yaldızlı söz fıslıdılar. Rabbin dileseydi onu da yapamazlardı. Artık onları uydurdukları şeylerle başbaşa bırak.

İns, hayatta olan din adamları olurken, cin ise daha önce ölmüş gitmiş olan ve önder kabul edilen din adamlarıdır. Âyette bulunan “zuhruful kavl” “yaldızlı söz” insanları yüce Allah'ın mesajından engelleyen “hadisler, içtihatlar, din atalarının helali haram, haram olan şeyleri helal kılan yani şirke götüren sözlerdir. Müntesipleri sanki Allah'tan gelen çok önemli bir mesaj ve emirmiş gibi hiç onu sorgulamadan kabul eder ve peşinden koşarlar. Yani o sözlerle akılları başlarından gider, sihirlenmiş ve hipnotize olurlar.

113-) Âhirete inanmayanların kalpleri ona (yaldızlı söze) kansın, ondan hoşlansınlar ve işledikleri suçu işlemeye devam etsinler diye (böyle yaparlar).

114-) (De ki): Allah'dan başka bir hakem mi arayacağım? Halbuki size kitabı apaçık olarak indiren O'dur. Kendilerine kitap verdiğimiz kimseler, Kur'an'ın gerçekten Rabbin tarafından indirilmiş olduğunu bilirler. Sakın şüpheye düşenlerden olma!

“Hakem” Kur'an'da Allah, vahiy ve Resul bağlamında geçen önemli bir kavramdır. Nisa-65. âyette Resul'ün hakem olduğu haber verilmiştir. Fakat esas hakemin vahiy indiren Allah olduğu ve Allah'tan başka hüküm koyucunun olmadığı ile ilgili birçok âyet mevcuttur. (En'am 57; Yusuf-40, 67; Şura-10; Kehf-26)

115-) Rabbinin kelimesi, sıdk ve adalet bakımından tamamlanmıştır. O'nun kelimelerini değiştirecek kimse yoktur. O işitendir, bilendir.

Sıdk, güzel ahlak, adalet ise tevhidi simgeler. İlahi din bu ikisinden meydana gelir. Bunlar tamam olduktan sonra başka bir şey aranmaz.

116-) Yeryüzünde bulunanların çoğuna itaat edecek olursan, seni Allah'ın yolundan saptırırlar. Onlar sadece zanna uyar yani onlar saçma sapan konuşurlar.

Zann - الظنّ

Kur'an'da zann kelimesi türevleriyle birlikte toplam 69 kez geçmektedir. Sözlüklerde genelde şüphe (şek) ve kesin bilgi (yakın) olmak üzere iki anlam verilmiştir.

“Zann” sözcüğü; “racih itikat (tercih edilen inanç), kanaat” demektir. Bu kanaat, bilgisizlikten kaynaklanan şekk, kuşku, sanı olabileceği gibi, “yakın”e, yani kesin bilgiye de dayanabilir. Dolayısıyla “zann” sözcüğü birbirinin zıddı olan bu her iki anlamda da kullanılabilir. Fakat sözcük, Türkçe’ye olumsuz anlamı ile geçmiştir ve sadece “sanı” olarak kullanılmaktadır. Bu sebeple, Arapça metinlerin, özellikle de Kur’an ayetlerinin anlaşılmasında ve Türkçe’ye çevrilmesinde yanlışlıklar ortaya çıkmaktadır. “Zann” sözcüğünden kaynaklanan hatalara düşmemek için, sözcüğün hangi ayette hangi anlama geldiğinin bilinmesi gerekmektedir.

“Zann” sözcüğünün Kur’an’da nerede hangi manada olduğunu anlayabilmek için iki kriter mevcuttur: Birinci kritere göre, sözcüğün içinde yer aldığı cümlelerin övgü cümlesi mi, yoksa yergi cümlesi mi olduğuna bakılır. Eğer cümle, anlam bakımından övgü cümlesi ise “zann” sözcüğü “yakın” anlamında; yergi cümlesi ise “şekk, sanı” anlamında kullanılmış demektir. İkinci kritere göre, sözcükten sonra “en-i müşeddede” edatının mı, yoksa “en-i muhaffefe” edatının mı geldiğine bakılır. Eğer cümlede “zann” sözcüğünü “en-i müşeddede” edatı olan “inne, enne” takip ediyorsa “zann” sözcüğü “yakın” anlamında, “en-i muhaffefe” edatı olan “in, en” takip ediyorsa “şekk, sanı” anlamında kullanılmış demektir. Çünkü, “inne, enne” tekit edatıdır ve “sanı”nın ise tekidi yapılmaz. (Zerkeşi, el Bürhan, c: 4, s: 156, 157; Süyutî, el İtkan, c: 1, s: 512, 513) Kur’an’da geçen “zann” sözcükleri bu kriterlere göre tasnif edilecek olursa, şu tablo ortaya çıkmaktadır:

- Sözcüğün “yakın” anlamında olduğu ayetler: Yunus; 22, 24, Yusuf; 42, 110, Sad; 24, Kıyamet; 28, Hakka; 20, Fussilet; 22, 50, Arâf; 171, Kehf; 53, Kasas; 38, 39, İsrâ; 102, Mümin; 37, Arâf; 66, Muttaffifin; 4, Bakara; 46, 249.

- Sözcüğün “şekk (sanı)” anlamında olduğu ayetler:

Enbiya; 87, İnşikak; 14, Bakara; 78, 230, Fussilet; 23, 48, 50, Fetih; 6, 12, Cinn; 5, 7, 12, Tövbe; 118, Kehf; 35, 36, İsrâ; 52, 101, Sebe; 20, Kıyamet; 25, Ahzab; 10, Casiye; 24, 32, Şuara; 186, Hud; 27, Hacc; 15, Nur; 12, Âl-i İmran; 154, Nisa; 157, En’âm; 116, 148, Yunus; 36, 60, 66, Sad; 27, Hucurat; 12, Necm; 23, 28, Saffat; 87.

Haşr suresinin 2. ayetindeki birinci “zann” sözcüğü “sanı” anlamında, ikinci “zann” sözcüğü ise “yakın” anlamındadır.

117-) Muhakkak ki senin Rabbin, evet O, kendi yolundan sapanı en iyi bilendir. Ve O, hidayette olanları da en iyi bilendir.

118-) Allah’ın âyetlerine iman ediyorsanız, üzerine O’nun adı anılarak kesilenlerden yeyin.

119-) Size ne oluyor ki, üzerine Allah’ın adı anılıp kesilenden yemiyorsunuz! Oysa Allah, çaresiz yemek zorunda kaldığımız dışında, haram kıldığı şeyleri size açıklamıştır. Doğrusu birçokları ilim (vahiy) olmadan kendi kötü arzularına uyarak saptırıyorlar. Muhakkak ki Rabbin haddi aşanları çok iyi bilir.

120-) Günahın açığını da gizlisini de bırakın! Çünkü günah işleyenler, yaptıklarının cezasını mutlaka çekeceklerdir.

121-) *Üzerine (kasden) Allah'ın adı anılmayanlardan yemeyin. Kuşkusuz bu yoldan çıkmadır. Gerçekten şeytanlar velilerine, sizinle mücadele etmeleri için vahyederler (fısıldarlar). Eğer onlara itaat ederseniz şüphesiz siz de müşrik olursunuz.*

Yani yalan ve iftira olan inanç ve fikirlerini vahiy gibi sunarlar.

122-) *Ölü iken dirilttiğimiz ve kendisine insanlar arasında yürüyebileceği bir aydınlık verdiğimiz kimse, karanlıklar içinde kalıp ondan hiç çıkamayacak durumdaki kimse gibi olur mu? İşte kâfirlere yaptıkları böyle süslü gösterilmiştir.*

123-) *Böylece biz, her şehirde plan yapmaları için, günahkârlarını liderler kıldık. (imtihan gereği onlara bu fırsatı verdik) Onlar yalnız kendilerine plan yaptılar, ama farkında değiller.*

124-) *Onlara bir delil geldiğinde, Allah'ın Resullerine verilenin benzeri bize de verilmedikçe kesinlikle inanmayız, dediler. Allah, mesajını kime vereceğini daha iyi bilir. Suçlulara, yapmakta oldukları planlara karşılık Allah tarafından aşağılık ve şiddetli bir azap isâbet edecektir.*

125-) *Kim isterse, Allah onu (vahiy'le) hidayete iletir göğsünü İslam'a açar. Kim de (vahiy'den yüz çevirmekle) sapkınlığını isterse kendi göğsünü; göğe çıkıyormuş gibi daralır. Allah iman etmeyenleri işte böyle pislige mahkum kılar.*

126-) *İşte bu Rabbinin sırat'ı mustakim yoludur. Biz, müzakere eden bir toplum için âyetleri ayrıntılı olarak açıklıyoruz.*

127-) *Rableri katında onlara dârus-selâm yurdu vardır. Ve yapmakta oldukları (güzel) amelleri sebebiyle Allah onların velisidir.*

128-) *Allah, onların hepsini bir araya topladığı gün, "Ey cinler topluluğu! Siz insle çok uğraştınız" der. Onların, insten olan dostları ise: "Rabbimiz! (Biz) birbirimizden yararlandık ve bize verdiği sürenin sonuna ulaştık" derler. Allah da buyurur ki: Allah'ın dilediği hariç, içinde devamlı kalacağınız yer ateştir. Şüphesiz Rabbin hüküm ve hikmet sahibidir, (her şeyi) bilendir.*

129-) *İşte böylece kazandıkları (günahlardan) ötürü zalimlerin bir kısmını diğer bir kısmına veli yaparız.*

130-) *Ey cin ve ins topluluğu! İçinizden size âyetlerimi anlatan ve bugünle karşılaşacağınıza dair sizi uyaran Resuller gelmedi mi? Derler ki: "Kendi aleyhimize şahitlik ederiz." Dünya hayatı onları aldattı ve kâfir olduklarına dair kendi aleyhlerine şahitlik ettiler.*

131-) *Gerçek şu ki: Halkı (vahiyden habersiz iken), Rabbin zulm ile ülkeleri yok edici değildir.*

132-) *Herkesin yaptıkları işlere göre dereceleri vardır. Rabbin onların yaptıklarından habersiz değildir.*

133-) *Rabbin zengindir, rahmet sahibidir. Dilerse sizi yok eder ve sizi başka bir toplumun zürriyetinden inşâ ettiği gibi sizden sonra yerinize dilediği bir toplumu getirir.*

134-) *Size vadedilen mutlaka gelecektir; siz (Allah'ı) âciz bırakamazsınız.*

135-) *De ki: Ey kavmim! Size yakışan âmeli yapın! Ben de (bana yakışan) ameli yapacağım! Yurdun sonunun kimin lehine olduğunu yakında bileceksiniz. Gerçek şu ki, zalimler iflah olmazlar.*

136-) *Allah'ın yarattığı ekinlerle hayvanlardan Allah'a pay ayırıp zanlarınca, bu Allah'a, bu da ortaklarımıza (ilâhlarımıza) dediler. Ortakları için ayrılan Allah'a ulaşmıyor, fakat Allah için ayrılan ortaklarına ulaşıyor! Ne kötü hüküm veriyorlar?*

137-) *Yine bunun gibi, müşriklerin çoğuna (mallarında) ortaklar olacaklar diye evlatlıklarını katletmeyi süslü gösterdi ki, bunu yaparak hem (bu zulüm ile) kendilerini mahvedip alçaltsınlar hem de (Allah'ın rızık sahibi olduğuna güvenmeyerek) dinlerini karıştırıp bozsunlar. Allah dileseydi (iradelerine ipotek koysaydı) bunu yapamazlardı. Onları iftira ettikleri ile baş başa bırak.*

(Kur'an'da birçok âyette yüce Allah'ın fakirlik korkusuyla evlatlıkların katledilmelerini yani sokağa atılmalarını yasaklamıştır. Mekke ve Medine'de gayrimeşru cinsel ilişkiler yaygın olduğundan, bu ilişkilerden doğan masum çocuklar sokağa atılıyordu. Bu evlatlıkların atılmalarının en önemli sebeplerinden bir tanesi geçim korkusuydu. En'am-137, 151; İsrâ-31) Yani evlatlıkların mallarına ortak olma endişesiydi. Özellikle müşriklerin bunu yapmalarının en önemli nedenlerinden bir tanesi yüce Allah'ın rızık vericiliğine güvenmemeleri ve evlatlıklarının mallarında ortak olmaları endişesiydi.

İşte Kur'an, rezzak sıfatına iman etmedikleri için onları Allah'a iftira etmekle suçlamaktadır. Çünkü Kur'an'da iftira kavramı Allah bağlantılı olarak yani imani konularla alakalı kullanılmaktadır. Bu konuda önemli bir şey daha vardır. Müşrikler mal ve mülklerinde kendilerine ortak olurlar diye evlatlıklarını sokağa atıp katlederken, evliya ve ilahların yüce Allah'a ortak olduklarını iddia ediyorlardı. Dolayısıyla kendileri gibi olan insanları kendilerine karşı ortak kabul etmezken, yüce Allah'a bir beşeri veya şuursuz nesnelere şerik görerek müfteri oluyorlardı. Benzer mesajlar. (Nahl-71; Rum 28)

138-) *Onlar saçma (inançlarına göre) dediler ki: "Bu (ilâhlar için ayrılan) hayvanlarla ekinler haramdır. Bunları dilediğimizden başkası yiyemez. Bunlar da binilmesi yasaklanmış hayvanlardır." Birtakım hayvanlar da vardır ki, (Allah böyle emrediyor diye) O'na iftira ederek üzerlerine Allah'ın adını anmazlar. Yapmakta oldukları iftiraları yüzünden Allah onları cezalandıracaktır.*

139-) *Yine dediler ki: "Şu hayvanların karınlarında olanlar yalnız erkeklerimize aittir, kadınlarımıza ise haram kılınmıştır. Şayet (yavru) ölü doğarsa, o zaman (kadın erkek) hepsi onda ortaktır." Allah bu değerlendirmelerinin cezasını verecektir. Şüphesiz ki O hikmet sahibidir, hakkıyla bilendir.*

140-) *Bilgisizlikleri yüzünden beysinsizce evlatlıklarını katledenler (sokağa atıp harcayanlar) ve Allah'ın kendilerine verdiği rızıkı, Allah'a iftira ederek haram kılanlar, muhakkak ki ziyana uğramışlardır. Onlar gerçekten sapmışlardır yani hidayeti bulacak değillerdir.*

141-) *Çardaklı ve çardaksız (üzüm) bahçeleri, ürünleri çeşit çeşit hurmaları, ekinleri, birbirine benzer ve benzemez biçimde zeytin ve narları yaratan O'dur. Her biri meyve*

verdiği zaman meyvesinden yeyin. Devşirilip toplandığı gün de hakkını verin, fakat israf etmeyin; çünkü Allah israf edenleri sevmez.

142-) *Hayvanlardan yük taşıyanı ve tüyünden döşek yapılanları yaratan O'dur. Allah'ın size verdiği rızıktan yeyin, şeytanın adımlarını izlemeyin; şüphesiz o sizin için apaçık bir düşmandır.*

143-) *Sekiz eş yarattı: Koyundan iki, keçiden iki... De ki: O, bunların erkeklerini mi, dişilerini mi, yoksa bu iki dişinin rahimlerinde bulunan yavruları mı haram etti? Eğer sâdık iseniz bana ilimle haber verin!*

144-) *Deveden de iki, sığırdan da iki (yarattı.) De ki: O bunların erkeklerini mi, dişilerini mi, yoksa bu iki dişinin rahimlerinde bulunan yavruları mı haram kıldı? Yoksa Allah'ın size böyle vasiyet ettiğine şahit mi oldunuz? Bilgisizce insanları saptırmak için Allah'a karşı yalan yere iftira edenden daha zalim kim vardır! Şüphesiz Allah o zalimler toplumunu hidayete iletmez.*

145-) *De ki: Bana vahyedilen de , yiyecek kişinin yiyebileceği şeylerde haram kılacak bir şey bulamıyorum. Ancak ölü olan veya akıtılan kan yahut hınzır eti -ki o pisliktir veya fasıklıktır (yoldan çıkmadır) Çünkü Allah'tan başkasının adına kesilmiştir. Başkasına zarar vermemek ve sınırı aşmamak üzere kim (bunlardan) yemek zorunda kalırsa bilsin ki Rabbin bağışlayandır, merhamet edendir.*

146-) *Yahudilere bütün tırnaklıları haram kıldık. Sırtlarında yahut bağırsaklarında taşıdıkları ya da kemiğe karışan yağlar hariç olmak üzere sığır ve koyunun iç yağlarını da onlara haram kıldık. Bu, zulümleri yüzünden onlara verdiğimiz cezâdır. Ve biz elbette doğru söyleyenleriz.*

Allah Temiz Olan Bir Şeyi Haram Kılar Mı?

Gökleri ve yeri değişmez ve değiştirilemez yasalara bağlı yaratan yüce Allah, temiz olan bir şeyi asla haram kılmaz. Şimdi bu konuda bazı âyetlere bir göz atalım. “Ey Resuller! Temiz olan şeylerden yiyin, salih ameller yapın. Şüphesiz ben sizin yaptıklarınızı bilmekteyim” (Müminun- 51) Âyette açıkça görüldüğü gibi yüce Allah'ın temiz olan bir şeyi daha sonra haram kılma olasılığı bulunmuyor. Çünkü göndermiş olduğu tüm Resullere temiz olan şeylerden yemelerini istemektedir. Resullerin yediği bir şey ona iman edenlere haram olmaz. Yani yüce Allah temiz olan bir şeyi haram kılmaz. O zaman yukarıdaki âyeti nasıl anlamak gerekiyor. “Yahudilere bütün tırnaklı hayvanları haram kılmıştık, sırtlarının veya bağırsaklarının taşıdığı ya da kemiğe karışan yağlar hariç olmak üzere, sığır ve koyunun iç yağlarını da onlara (haram kılmıştık) Bu haksızlıkları yüzünden onlara verdiğimiz cezâdır. Şüphesiz ki biz elbette doğru söyleyenleriz. Çok ilginç bu âyetin üzerindeki âyet şöyledir. “De ki: Bana vahyedilen (bu kitapta) ölü veya akıtılmış kan veya hınzır eti-ki bu pisliğin kendisidir- ya da günah işlenerek Allah'tan başkası adına kesilmiş bir hayvandan başka, yiyecek kişinin yiyebileceği şeylerde haram kılınmış bir şey bulamıyorum.” Ancak azgınlık yapmayacak ve sınırı aşmayacak şekilde kim bunlardan yemek zorunda kalırsa,(bilsin ki) Rabb'in çok bağışlayandır, merhamet edendir” (En'am-145) Aslında ne Yahudilere ne Hristiyanlara ve ne de son vahye iman edenlere yüce Allah yiye-

cek olarak ölü, akıtılmış kan ve hınzır etinden başka hiçbir şey haram kılmamıştır Kur'an Yahudi ve Hristiyanların uydurma ve Allah'a iftira edilmiş olan bu kıssa ve hikayeleri olduğu gibi alarak, onların akıl ve mantık dışı yalanlarını deşifre etmek için bünyesine almıştır. Yani gerçek olduklarından dolayı değildir.

Aslında bunları almasının en büyük sebebi, son vahyin tarihinden kıyamet gününe kadar gelecek olan din adamlarına bir uyarı ve ihtar olması içindir. Nisa suresi 145.âyetten 172.âyete kadar Yahudilerin rivayetlerini anlattıktan sonra 162. âyette şöyle buyuruyor. "Fakat içlerinden ilimde derinleşmiş olanlar yani müminler, sana indirilene ve senden önce indirilene iman eden, salâtı ikame eden zekat'a (arınmaya) gelen Allah'a ve âhiret gününe inananlar var ya, işte onlara ileride büyük bir mükafat vereceğiz.

Bu konuda ölçümüz şu olacaktır:

Kıssada aklın kabul etmediği yani göklerde ve yerde bulunan yaratılış yasına aykırı bir şey mevcut ise, bu kesinlikle efsane, rivayet, hikâye ve masal olarak gelmiştir. Çünkü gökleri ve yeryüzünü yarattığından beri yüce Allah'ın yasında hiçbir değişiklik olmamıştır. Söz konusu haramları yüce Allah değil, din adamları haram kılmıştır. İsa (a.s) bu haramları ve şirki kaldırmak için gelmişti. İsa (a.s) ın İsrailoğullarına sözü şöyledir. "Önümdeki Tevrat'ı tasdik edici olarak ve size haram kılınan bazı şeyleri de helal kılmam için gönderildim. Size Rabbinizden bir delil getirdim. Allah'a karşı bilinç sahibi olun yani bana itaat edin. Şüphesiz ki Allah benim de Rabbidir sizin de rabbinizdir. Ona kulluk edin işte sırat'ı müstakim budur." (Âli İmran-50,51) Temiz olan şeyleri haram kılmayı yasaklayan yüce Allah, kendisi temiz olan bir şeyi haram kılar mı? "De ki: Allahın kulları için çıkardığı ziyneti ve temiz rızıkları kim haram kılmıştır..." (Âraf-32)

147-) Eğer seni yalanlarsa de ki: Rabbiniz geniş rahmet sahibidir. Bununla beraber O'nun azabı, suçlular toplumundan geri çevrilemez.

148-) Müşrikler diyecekler ki: "Allah dileseydi ne biz ortak koşardık ne de atalarımız. Hiçbir şeyi de haram kılmazdık. "Onlardan öncekiler de aynı şekilde (Resulleri) yalanladılar ve sonunda azabımızı tattılar. De ki: Yanınızda bize karşı çıkarabileceğiniz bir ilim var mı? Siz zandan başka bir şeye uymuyor yani siz sadece saçmalyorsunuz.

İslâm dinini çağın ihtiyaçları ve anlayış düzeyine göre anlatamayan, dini hurafe ve yalanlara boğan, cennete gitmeyi câhillere biat etme ve köpek gibi yerlerde sürünme zanneden; akıl ve bilime yüz çeviren, dini fırkalara bölerek paramparça eden, Allah'a ve Resulüne iftira sözleri din sanarak sahiplerine kulluk eden, bin dört yüz yıl önceki arap geleneklerini din diye halka dayatanlarla aydınlık ve adaletli bir gelecek kurmak mümkün değildir. Güzel ahlak ve özgürlük yarışında Batı ile aramızda artık ara çok açıldı!

Bu akıl ve bilim düşmanı zihniyetlerin cirrit attığı ve desteklediği Şii ve Sünni dünyası bu treni kaçırdı! Yine de umudumuzu tam yitirmek istemiyoruz! Çünkü halkın arasında bu yazdıklarımızı bizim gibi ve bizden çok daha dert edinen insanlar mutlaka vardır! Ancak kendi aramızda öz eleştiri ve adil olmadan da başkasının zul-

münü önleyemeyiz!

149-) De ki: *Bélig hüccet (kesin delil), ancak Allah'ındır. Allah dileseydi (iradelerinize ipotek koysaydı) elbette hepinizi hidayete iletirdi.*

150-) De ki: *Allah şunu haram etti, diye şahadet edecek şahitlerinizi getirin! Eğer onlar şahitlik ederlerse, sen onlarla beraber şahitlik etme; âyetlerimizi yalanlayanların ve ahiret gününe iman etmeyenlerin arzularına uyma. Onlar, Rablerine denk (ilâhlar) edinenlerdir.*

151-) De ki: *Gelin Rabbinizin size neleri haram kıldığını tilavet edeyim. O'na hiçbir şeyi şirk koşmayın, ana-babaya güzellikle muamele edin, fakirlik korkusuyla evlatlıklarınızı katletmeyin (sokağa atmayın) -sizin de onların da rızkını biz veririz; kötülüklerin açığına da gizlisine de yaklaşmayın ve Allah'ın haram kıldığı cana haksız yere kıymayın! İşte bunlar Allah'ın size olan vasiyetidir. Umulur ki aklınızı kullanırsınız.*

Evlatlıklarınızı Öldürmeyin

Mekke ve Medine'de yaşanan evlilik hayatını ve aile ilişkilerini anlamak için bazı kavramları bilmek çok önemlidir.

Mesela, “Nisa” (kadın), “İmrae” (hanım), Zevc -zevce (eş) anlamına gelmektedir.

Sabiy: Küçük çocuk

Tıfl-Etfal: Ergenlik çağına ulaşmayan çocuklar.

İbn-Ebna: Ailenin öz çocukları

Veled-Evlad: Hem evlatlık hem de güç ve kuvvet anlamına gelmektedir.

Kur'an'da birçok âyette, hem Müşrikler hem de iman edenler bağlamında geçen “evlatlarınızı öldürmeyin” En'am-137, 140, 151; İsra-31; Mümtehine-12) uyarı ve emirden maksat nedir?

Yani İnsanlar Kendi Öz Çocuklarını Öldürebilirler mi?

Veya kadınların öz çocuklarını öldürmeleri mümkün mü? (Mümtehine- 12) En doğrusunu yüce Allah bilir. Bizim kanaatimize göre bu konuda meallerde birçok hatalar yapılmıştır. Çünkü hiç kimse öz çocuğunu öldürmez.

1-) Âyetlerin metninde geçen **قَتَلَ أَوْلَادِهِمْ** (evlatlıklarını öldürme)” (Enam- 137) **وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ** (evlatlıklarını öldürmesinler)” (Mümtehine- 12) **وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ** (evlatlıklarınızı öldürmeyin)” (En'am- 151) **وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ** (evlatlıklarınızı öldürmeyin)” (İsra- 31) âyetlerinde geçen “evlatlık” öz çocuk değil, “katl” öldürme de gerçek anlamda bir öldürme değildir. Âyetlerde geçen “evlâdeküm” evlat yani çocuklarınız değil, (evlatlıklarınız) anlamına gelirken, “katl” kelimesi de “sokağa atma, ondan kurtulma, sahip çıkmama” anlamına gelmektedir.

Çünkü Mekke ve Medine toplumuna baktığımızda kadın ile erkek arasında üç çeşit cinsel ilişkinin olduğunu görüyoruz.

1-) Normal evlilik, çoluk çocuk edinmek, sıcak bir yuva kurmak için nikah kıy-

mak ve ciddi anlamda bir aile oluşturmak.

2-) Kadın ve erkek arasında dostluk yaşantısı, bu birliktelik bir aile kurmaktan daha çok gizli bir dostluk, cinsel dürtüleri tatmin yani geçici bir şehvet uğruna olan bir hayattır.

3-) Kimsesiz kadınlarla yani hiç kimseye bağlı olmayan herkesle ilişki kurabilen kadınlarla yapılan cinsel ilişki.

Kur'an'a baktığımızda son iki şikkın daha yaygın olduğunu görüyoruz.

Mesela, “kadınların gizli dost tutmamaları...” (Nisa- 25; Maide- 5) âyetler mevcuttur. Kur'anda birçok âyette “vebnis- sebil” (sokak-yol çocukları- Bakara-177,215; Nisa-36; Enfal-41; Tevbe-60; İsrâ- 26; Rum- 38; Haşr-7) kavramının geçmesi bu gayri meşru ilişkilerin yoğun olduğundan ileri gelmektedir. Bu kimsesiz ve sahipsiz olan kadınlardan doğan çocuklar sokağa atılıyordu. İşte bundan dolayı Kur'an, onların sokağa atılmamalarını, onların bakımlarının yapılmasını, terkedilmemelerini ve korunmalarını emretmektedir. Bu o kadar yaygın ve önemli bir sorun idi ki, kadınların Nebi (a.s.)a yaptıkları biatlarının arasında “evlatlıklarının öldürülmemesi”(sokağa atılmamaları) de yer alıyordu. “Ey Nebi! Mü'mine kadınlar Allah'a hiçbir şeyi şirk koşmamak, hırsızlık yapmamak, zina etmemek, evlatlıklarını katletmemek (sokağa atmamak), elleri ve ayakları arasında bir iftira uydurup getirmemek, maruf işlerde sana karşı isyan etmemek konusunda sana biat etmek üzere geldikleri zaman biatlarını kabul et...”

Âyetlerde çocuklardan daha çok evlatlıklara ağırlık verilmesinin sebebi, onları koruma altına alma, barındırma, onurlandırma ve sahip çıkma ile ilgili bir durumdur. Bu konuda yanlış meal verilen âyetler. “Yine bunun gibi, müşriklerin çoğuna,(mallarında) ortaklar olacaklar (korkusuyla), evlatlıklarını katletmelerini (sokağa atmalarını) süslü gösterdi ki; onları helâke sürüklesinler ve dinlerini karıştırıp onları yanılsınlar. Eğer Rabbin dileseydi, bunu yapamazlardı. Artık sen onları iftira ettikleri ile baş başa bırak.” (En'am-37) “Beyinsizlikleri yüzünden bilgisizce evlatlıklarını katledenler (sokağa atanlar), Allah'ın kendilerine verdiği rızkı -Allah'a iftira ederek- haram sayanlar, mutlaka ziyan etmişlerdir. Gerçekten onlar sapmışlardır yani hidayeti bulmuş değillerdir.” (En-am-140)

“De ki: “Gelin, Rabbinizin size haram kıldığı şeyleri tilavet edeyim: O'na hiçbir şeyi ortak koşmayın. Anaya babaya güzel davranın. Fakirlik endişesiyle evlatlıklarınızı katletmeyin (sokağa atmayın). Sizi de onları da biz rızıklandırırız. (Fuhuş ve benzeri) çirkinliklere, bunların açığına da gizlisine de yaklaşmayın. Meşrû bir hak karşılığı olmadıkça, Allah'ın haram (dokunulmaz) kıldığı canı öldürmeyin. İşte size Allah bunu emretti ki aklınızı kullanasınız.” (En'am-15) “Yoksulluk korkusuyla evlatlıklarınızı katletmeyin (onları sokağa atmayın). Onları da, sizi de biz rızıklandırırız. Onları katletmek (terketmek) gerçekten büyük bir günahtır.” (İsrâ-31)

Konu Bağlamında “ev mâ meleket eymanukum, meleket eymenuhunne, meleket yeminuke” ifadeleri hangi anlama gelmektedir? Kur'an'da bu ifade, “sahip olduklarınız, elinizin altında olanlar, korumanızda bulunanlar” anlamına gelmektedir. Mekke

ve Medine’de güçlü, zengin ve itibarlı kişiler, akraba, dost, yetim ve kimsesizleri yani korunmaya muhtaç olanları kendilerini idare edebilecek bir konuma gelinceye kadar himayeleri altına alıyorlardı. İşte Kur’an buna “meleket eyemenukum” olarak kayıt altına almıştır.

152-) *Olgunluk çağına erişinceye kadar, yetimin malına, sadece en güzel şekilde yaklaşın; ölçüyü ve tartıyı adaletle yapın. Biz herkese ancak gücünün yettiği kadarını yükleriz. Söz söylediğiniz zaman, yakınlarınız dahi olsa adaletli olun, Allah’a verdiğiniz ahde vefa gösterin. İşte Allah size, müzakere edesiniz diye bunları vasiyet etti.*

153-) *Şüphesiz bu, müstakim olan yolumdur. Buna uyun. (Başka) yollara uymayın. Zira o yollar sizi O’nun yolundan fırka fırka ederek parçalar. İşte bilinç sahibi olmanız için Allah size bunları vasiyet etti.*

154-) *Sonra güzel ahlak sahibi olanlara nimetimizi tamamlamak, her şeyi ayrıntılı olarak açıklamak, hidayete erdirmek ve rahmet olmak maksadıyla Musa’ya da Kitab’ı verdik. Umulur ki, Rablerinin huzuruna varacaklarına iman ederler.*

155-) *İşte bu (Kur’an), bizim indirdiğimiz mübarek bir Kitap’tır. Buna uyun yani Allah’a karşı bilinçli olun ki size merhamet edilsin.*

156-) *“Kitap, yalnız bizden önceki iki gruba (Hristiyanlara ve Yahudilere) indirildi, biz ise onların derslerinden gerçekten ğâfildik” demeyesiniz diye;*

157-) *Yahut “Bize de kitap indirilseydi, biz onlardan daha çok hidayette olurduk” demeyesiniz diye (Kur’an’ı indirdik). İşte size de Rabbinizden apaçık bir delil, hidayet ve rahmet geldi. Allah’ın âyetlerini yalanlayıp onlardan yüz çevirenden daha zalim kim vardır? Âyetlerimizden yüz çevirenleri, yüz çevirmelerinden ötürü azabın en kötüsüyle cezalandıracağız.*

158-) *Onlar ancak kendilerine meleklerin gelmesini veya Rabbinin gelmesini yahut Rabbinin bazı âyetlerinin gelmesini bekliyorlar. Rabbinin bazı âyetleri geldiği gün, önceden iman etmemiş ya da imanında bir hayır kazanmamış olan kimseye artık imanı bir yarar sağlamaz. De ki: Bekleyin, şüphesiz biz de beklemekteyiz!*

159-) *Dinlerini fırka fırka edip şialara ayrılanlar var ya, senin onlarla hiçbir ilişkin yoktur. Onların işi ancak Allah’a kalmıştır. Sonra Allah onlara yaptıklarını bildirecektir.*

Kıraat Farklılığı

Âyette bulunan “فَرَّقُوا دِينَهُمْ” (dinlerini fırka fırka edenler...) kelimesini, “فَرَّقُوا” olarak da okuyan kıraat âlimleri olmuştur. O zaman âyetin meâli şöyle oluyor. “Dinlerini bir kenara atarak fırka fırka olup şialara ayrılanlar var ya...” Bu okuyuşa göre, tevhid dinini yani Allah’tan indirilen vahiy dinini tamamen bırakarak fırka fırka olmak vardır. Dolayısıyla artık onların yüce Allah’ın dini ile hiçbir bağlantıları kalmamıştır.

160-) *Kim (Allah’ın huzuruna) güzellikle gelirse ona getirdiğinin on katı güzellik var-*

dır. Kim de kötülükle gelirse ona sadece getirdiğinin dengiyle bir ceza vardır yani onlar zulme uğratılmazlar.

161-) De ki: Şüphesiz Rabbim beni hidayete, dosdoğru yola, Allah'ı tek tanıyan (ümmetleri) ayağa kaldıran İbrahim'in hanif milletine iletti. O, hiçbir zaman müşriklerden olmadı.

162-) De ki: Şüphesiz benim salâtım, nüsüküm (ilkelerim), hayatım ve ölümüm hepsi âlemlerin Rabbi Allah içindir.

163-) O'nun ortağı yoktur. Bana sadece bu emrolundu ve ben teslim olanların ilkiyim.

“Teslim olanların ilkiyim”: Allah Resulünün geldiği dönem ile ilgili bir durumdur. Yoksa İslam dini, tüm Nebi ve Resullere vahiy aracılığı ile indirilen dindir.

164-) De ki: Allah her şeyin Rabbi iken ben ondan başka Rab mı arayacağım? Herkesin kazanacağı yalnız kendisine aittir. Hiçbir suçlu başkasının suçunu yüklenmez. Sonunda dönüşünüz Rabbinizedir. Ve O, (dini konularda) ihtilâfa düştüğünüz şeyleri size haber verecektir.

165-) Sizi yeryüzünün halifeleri kılan, size verdiği (nimetler) hususunda sizi sınamak için kiminizi kiminizden derecelerle üstün kılan O'dur. Şüphesiz Rabbin, cezası çabuk olandır ve gerçekten O, bağışlayandır, merhamet edendir.

Hanif Ne Demektir?

Kur'an'da tekil olarak “hanifen” kelimesi, 10 ayette geçerken, çoğulu olan “hunefe” kelimesi, iki âyette geçmektedir. Hac-31; Beyyine-5)

Kur'an'da “hanif kelimesi, sekiz âyette İbrahim (a.s) bağlamında geçmektedir. (Bakara-135; Âli İmran-67- 95; Nisa-135; En'am-79-161; Nahl-120- 123)

Peki, Kur'an'da “hanif” kelimesi, neden İbrahim (a.s) bağlamında kullanılmıştır?

İbrahim (a.s) ı diğer insanlardan farklı kılan en önemli özelliği neydi? İbrahim (a.s) ı diğer insanlardan farklı kılan en önemli özelliği, sorgulayıcı olmasıdır. Yani çoğunluğun gittiği yoldan gitmemesi idi. İşte Kur'an bu inanç ve ahlaka hanif demektir. Körü körüne ataların dinine uymayan, hurafelere açık olarak karşı gelen, geleneğe isyan eden, şirke baş kaldıran anlayışa Kur'an hanif demektir. Kısacası, sadece vahye iman eden, aklını kullanan, sorgulama yapan ve tevhid üzerinde dik duruş sergileyen ahlaka Kur'an, hanif demektir.

SAFFAT SURESİ

182 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1,4-) *Saf saf dizilenlere, (kötülüklerle) engel olanlara, zikri (vahyi) tilâvet edenlere andolsun ki, sizin ilâhınız birdir.*

5-) *O, göklerin ve yerin yani ikisi arasındakilerin Rabbi, hem de doğuların Rabbidir.*

6-) *Biz yakın göğü, bir süsle, yıldızlarla süsledik.*

7-) *Ve (gökyüzünü) isyankar her şeytandan (tehlikeden-zarardan) koruduk.*

8,9-) *Onlar, artık mele-i a'lâ'ya kulak veremezler çünkü her taraftan sökülüp atılırlar. Onlar için sürekli bir azap vardır.*

Bu kahinlerin iddiası olan gökten haber aldıklarına bir cevaptır.

10-) *Ancak çalıp kapan olursa, onu da delip geçen bir parlak ışık takip eder.*

11-) *Şimdi onlara sor: Yaratılış bakımından onlar mı daha zor yoksa yarattığımız onca şey mi? Doğrusu biz onları yapışkan bir çamurdan yarattık.*

12-) *Hayır, sen (Allah'ın sanatına) hayranlık duyarken, onlar alay ediyorlar.*

13-) *Kendilerine öğüt verildiği zaman, öğüt almazlar.*

14-) *Bir delil gördüklerinde de onu küçümserler.*

15-) *Bu ancak apaçık bir sihirdir, derler.*

16-) *“Gerçekten biz öldüğümüz, toprak ve kemik olduğumuz zaman mı, diriltileceğiz?”*

17-) *“İlk atalarımızda mı (diriltilecek)?”*

18-) *De ki: Evet, hem de değersiz olarak (diriltileceksiniz).*

19-) *O (diriltme) korkunç bir bağırtıdan ibaret olacak, o anda hemen onların gözleri açılıp etrafa bakacaklar.*

20-) *Eyvah bize! Bu din günüdür, derler.*

21-) *İşte bu, her zaman yalanlamış olduğunuz ayrılma günüdür.*

22,24-) (Allah:) Zalimleri ve eşlerini yani Allah'ın yanı sıra ibadet ettiklerini toplayın. Onları cehennemnin yoluna sevk edin. Onları durdurup tevkif edin, çünkü onlar sorguya çekilecekler! (buyurur.)

25-) Size ne oldu ki, birbirinizle yardımlaşmıyorsunuz?

26-) Evet, onlar bugün teslim olmuşlardır.

27-) (İşte bu duruma düştükleri zaman) onlardan bazıları diğerlerine dönerek, birbirlerini sorumlu tutmaya çalışırlar.

28-) (Uyanlar, uydukları efendilerine:) Siz bize sağdan gelirdiniz (sûreti haktan görürdünüz) derler.

29,30-) (Efendileri de:) “Bilâkis, derler, siz mümin kimseler değildiniz. Bizim sizin üzerinizde bir saltanatımız yoktu. Fakat siz kendiniz taşkın bir toplum idiniz.”

31-) “Onun için Rabbimizin yasaı bize hak oldu. Biz (hak ettiğimiz cezayı) mutlaka tadacağız.”

32-) “Evet biz sizi şaşırttık. Çünkü kendimiz de şaşırmıştık.”

33-) Şüphesiz o gün onlar azapta ortaktırlar.

34-) İşte biz, suçlulara böyle yapacağız.

35-) Çünkü onlara: Allah'tan başka ilâh yoktur, denildiği zaman kibirlenirlerdi.

36-) “Mecnun bir şair için mi ilâhlarımızı terk edeceğiz?” derlerdi.

37-) Aksine! O (Resul) hakla geldi yani Resulleri tasdik etti.

38-) Kuşkusuz siz elem verici azabı tadacaksınız.

39-) Çekeceğiniz ceza, amellerinizin karşılığından başka bir şey değildir.

40-) Bu azaptan ancak Allah'ın muhlas kulları istisnâ edilecek.

Ayette bulunan “muhlas (ihlâsa erdirilmiş)” “muhlis (ihlâsa ermiş)” olarak da okunmuştur. Muhlas “ihlâsa erdirilmiş” olursa nebi ve resuller için söylenmiştir. Muhlis “ihlâsa ermiş” olursa, herkes içindir. Yani tevhid ve güzel ahlakıyla isteyen herkes ihlas sahibi olur.

41,44-) Onlar için bilinen bir rızık, türlü meyveler vardır. Yani naîm cennetlerinde karşılıklı koltuklar üzerine kurulmuş oldukları halde (değerli misafirler misâli) kendilerine ikram edilir.

45-) Onların etrafında pınardan (doldurulmuş) kadehlerle dolaşılır.

46-) Berraktır, içenlere lezzet verir.

47-) O içkide sersemletme yoktur, onunla sarhoş olmazlar.

48-) Yanlarında bakışlarını yalnız onlara özel kılanlar vardır.

49-) Onlar, sanki saklı yumurta gibi bembeyazdır.

50-) *İşte o zaman, birbirlerine dönerek soracaklar.*

51-) *İçlerinden biri: “Benim, bir yakınım vardı” der.*

52,53-) *Derdi ki: Sen de tasdik edenlerden misin? Yani biz ölüp kemik, sonra da toprak haline geldiğimiz zaman diriltilecek miyiz?*

54,55-) *(O kişi) siz onu gördünüz mü? der. İşte o zaman baktı ki, yakınını çılgın ateşin ortasında gördü.*

56,57-) *“Tallâhi, sen az daha beni de (ateşe) döndürecektin. Rabbimin (vahiy) nimeti olmasaydı, şimdi ben de (ateşte) hazır olanlardandım” dedi.*

58,61-) *Birinci ölümümüz hariç, bir daha biz ölmeyecek yani biz bir daha azaba uğratılmayacağız. Şüphesiz bu, azim bir başarıdır. Çalışanlar, işte böylesi bir başarı için çalışsın.*

62,63-) *Şimdi, (kurtuluş ve başarı olarak), cennetlikler için sunulan bu nimetler mi daha hayırlı, yoksa zakkum ağacı mı? Biz onu zalimler için bir sınama kıldık.*

64-) *Zira o, çılgın ateşin dibinde bitip yetişen bir ağaçtır.*

65-) *Tomurcukları sanki şeytanların başları gibidir.*

Âyette geçen “رُؤُوسُ الشَّيَاطِينِ (ruusuş şeyetin) (şeytanların başları)” ifadesindeki şeytanlar halk kültüründeki şeytan değil, boynuzlu ibikli bir yılanın adıdır. Ayrıca çok kötü ve çirkin bir bitkinin de adı oluyor. Araplarda kötü ve çirkin olan şeyler bu yılan ve bu bitkiye benzetilirdi. Yani yapılan şeytan tasvirleri bu yılan ve bu bitkiye benzetilirdi. Yani yapılan şeytan tasvirleri bu yılan ve bu bitkiye benzetilirdi. Yani yapılan şeytan tasvirleri bu yılan ve bu bitkiye benzetilirdi.

66-) *Onlar ondan yerler yani karınlar ondan dolar.*

67-) *Sonra zakkum yemeğinin üzerine onlar için, kaynar su karıştırılmış bir içki vardır.*

68-) *Sonra kesinlikle onların dönüşü, çılgın ateş olacaktır.*

69,70-) *Şüphesiz ki onlar atalarıyla sapkınlıkta karşılaştılar da sarhoşlar gibi izlelerinden koşup gittiler.*

71-) *Andolsun ki, onlardan önce eski ümmetlerin çoğu sapkınlığa düştü.*

72-) *Kuşkusuz, biz onlara uyarıcılar göndermiştik.*

73-) *Uyarılanların âkıbetinin ne olduğuna bir bak!*

74-) *Allah’ın ihlaslı kulları müstesna.*

75-) *Andolsun, Nuh bize seslendi. Biz de davete en güzel bir şekilde icabet ederiz!*

76-) *Kendisini ve ailesini azim sıkıntıdan kurtardık.*

77-) *Zürriyetini, işte onları baki kıldık.*

Zürriyetinin baki kalması inançla ilgilidir. Çünkü Kur’an’ın dilinde zürriyet hem soy hem de inanç anlamına gelmektedir.

78-) *Sonradan gelenler içinde ona iyi bir nam bıraktık*

79-) *Âlemlerin içinde Nuh'a selam olsun! (dedik.)*

80-) *İşte biz güzel ahlak sahiplerini böyle mükâfatlandırırız.*

81-) *Zira o, mümin kullarımızdan idi.*

82-) *Nihayet ötekileri (müşrikleri) boğduk.*

83-) *Şüphesiz İbrahim de onun (Nuh'un) şîâsından idi.*

“Şia”, aynı din, inanç, ahlak ve karaktere sahip olma anlamına gelmektedir.

84-) *Çünkü Rabbine kalb-i selîm ile geldi.*

Kalb-i selim; her türlü şirk, hurafe ve kötü ahlaktan temizlenmiş ve arınmış kalp demektir.

85-) *Hani o, babasına ve kavmine: Siz kime kulluk ediyorsunuz? demişti.*

86-) *Allah'ın yanı sıra bir takım uydurma ilâhlar mı istiyorsunuz?*

87-) *O halde âlemlerin Rabbi hakkındaki görüşünüz nedir?*

88-) *Bunun üzerine İbrahim yıldızlara şöyle bir baktı.*

89-) *Ben rahatsızım, dedi.*

Sakim kelimesi, hasta olmaktan ziyade rahatsız ve bitkin olma anlamına geliyor. Yani onların evliya ve ilahlara kulluk etmeleri ve hiçbir söz dinlememeleri onu çok yormuştu.

90-) *Ona arkalarını dönüp gittiler.*

91,92-) *Yavaşça ilâhlarının yanına vardı. Yemiyor musunuz? Size ne oluyor ki, konuşmuyorsunuz? dedi.*

93-) *Bunun üzerine, yanlarına gelip sağ eliyle vurdu (kırtıp geçirdi.)*

94-) *(Müşrikler) onunla karşılaşıncı azarlamaya başladılar.*

95,96-) *İbrahim: Yonttuğunuz şeylere mi ibadet edersiniz! Oysa ki sizi ve yapmakta olduklarınızı Allah yarattı, dedi.*

97-) *Onun için bir bina yapın ve derhal onu çılgın ateşe atın! dediler.*

98-) *Böylece ona bir tuzak kurmak istediler. Fakat biz onları aşağılıklardan kıldık.*

99,100-) *Oradan kurtulan İbrahim: Ben Rabbime gidiyorum. O bana hidayeti gösterecektir. Rabbim! Bana sâlihlerden olacak bir evlat başışla, dedi.*

101-) *İşte o zaman biz onu halim bir oğul ile müjdeledik.*

102-) *Babasıyla beraber çalışacak çağa erişince: Yavrum! Rüyada (vahiy-öngörü-) seni boğazladığımı (feda ettiğimi) görüyorum; bir bak, görüşün nedir? dedi. O da cevaben: Babacığım! Emrolunduğun şeyi yap. İnşallah beni sabredenlerden bulacaksın, dedi.*

Geleneksel dinde var olan İbrahim (a.s) ın oğlunu boğazlaması doğru değildir. Bu yüce Allah'ın emirlerine ve yaratılış yasına aykırıdır. İsmail (a.s) ın “emrolunduğun şeyi yap. İnşallah beni sabredenlerden bulacaksın” demesi, bu işin uzun bir süreçle ilgili olduğunu gösteriyor. O halde âyetteki “أَذْبَحُكَ” (seni boğazlıyorum)” ne demektir? Âyette bulunan “zebh” “boğazlama” onu ıssız bir yere bırakma, onu terketme, yüz üstü bırakma, ondan ayrılmayı” ifade etmektedir. Yani bu iş ikisine o kadar zor geldi ki, oğlunu boğazlaması gibi ağırına gitti. İbrahim (a.s) onu ve annesini ot bitmez, kervan geçmez bir bölge olan Mekke'ye bıraktı. (İbrahim-37) Vahiy, akıl ve hikmet önderlerinin en önemli temsilcisi olan İbrahim (a.s) ın oğlunu gerçek anlamda boğazlamaya kalkıştığına iman etmek Kur'an'ın birçok âyetine aykırıdır.107.ayette “zibhin” yani boğazlamanın gerçekleştiğini görüyoruz. Çünkü boğazlamanın yani İsmail'in feda edilmesi karşılığında bedel olarak ona İshak veriliyor. İsrailoğullarının erkek çocuklarının boğazlanması da bu şekilde olmuştur. (Bakara-49; İbrahim-6; Kasas-4) Yani Firavun onlardan çocuklarını ayırıyor, onları kendine kul-köle yapıyordu. (Şuara-22) Âyetlerde geçen “يُذَبِّحُونَ” (boğazlıyorlardı)” ifadesi, mecaz olarak değil de, gerçek anlamda kesme olsaydı, kısa zamanda nesilleri yok olur. Yüz binlerce olarak çoğalmazlardı.

Öte yandan inşaat sektöründe çalıştırılmak üzere çok sayıda köle işçiye İhtiyaç duyulduğu ve bu yüzden komşu ülkelere bile saldırılarda bulunduğu zaman diliminde Firavun'un İsrailoğullarının erkeklerini veya erkek çocuklarını öldürmeye kalkışması anlamsızdır. Ayrıca köleliği tam anlamıyla özümsemiş bir toplumun sayıca çok olsalar bile ikinci Ramses için ciddi bir tehlike arz ettiği söylenemez. Kaldı ki Tanah bir taraftan Yakup oğullarının Mısır'daki Doğu Delta bölgesine yerleştirdiklerinde toplam 70 kişi olduklarını söylemekte, diğer taraftan da birkaç asır sonra (400 küsur yıl) İsrailoğullarının sadece yetişkin erkek nüfus olarak 600.000 kişi (ki buna kadınlar ve çocuklar eklendiğinde toplam nüfus birkaç milyona ulaştığından söz edilmektedir.

103,106-) Her ikisi de (emre) teslim olup, onu yüz üstü bırakınca: Ey İbrahim! Rüya'yı gerçekleştirdin. Biz güzel ahlak sahiplerini işte böyle mükâfatlandırırız. Bu, gerçekten, apaçık bir sınama idi, diye seslendik.

107,111-) Biz, zibhin (boğazlamanın) bedeli olarak ona azim bir fidye olan (İshak'ı) verdik. Geriden gelecekler arasında ona (iyi bir nam) bıraktık: İbrahim'e selam! dedik. Biz güzel ahlak sahiplerini işte böyle mükâfatlandırırız. Çünkü o, bizim mümin kullarımızdandır.

112,113-) Sâlihlerden bir Nebi olarak O'na İshak'ı müjdeledik. Kendisini ve İshak'ı mübarek (bereketli) eyledik. Fakat her ikisinin neslinden güzel ahlak sahibi kimseler olacağı gibi, açıktan açığa kendi kendine zulmedenler de olacaktır.

114-) Andolsun biz Musa'ya da Harun'a da (Nübüvvet ve Risalet vererek) minnet ettik.

115-) Onları ve toplumlarını o azim sıkıntıdan kurtardık.

116-) Yani onlara yardım ettik de galip gelenler onlar oldu.

117-) İkisine de apaçık anlaşılın bir kitap verdik.

118-) *İkisini de dosdoğru yola ulaştırdık.*

119,120-) *Sonra gelenler içinde, Musa ve Harun'a selam olsun, diye (ihlaslı kullar için güzel bir ibret ve delil) bıraktık.*

121-) *Doğrusu biz, güzel ahlak sahiplerini işte böyle mükâfatlandırırız.*

122-) *Şüphesiz, ikisi de mümin kullarımızdandı.*

123-) *Şüphe yok ki İlyas'da Resullerdendi.*

124,126-) *İlyas kavmine: (Allah'a karşı) bilinçli olmaz mısınız? Yaratanların en güzeli olan, sizin de Rabbiniz, sizden önce gelen atalarımızın da Rabbi olan Allah'ı bırakıp da Ba'l'e mi davet edersiniz? demişti.*

Ba'l: Yağmur ve bereket ilahı olarak kabul ettikleri putun ismidir. Aynı zamanda ba'l "kısır, verimsiz, hiçbir faydası olmayan" anlamına gelmektedir.

127,128-) *Bunun üzerine İlyas'ı yalanladılar. Onun için Allah'ın ihlaslı kulları hariç; onların hepsi (ateşte) hazır bulundurulacaklardır.*

129,130-) *Sonra gelenler içinde, kendisi için güzel bir hatıra ve ibret bıraktık, "İlyas'a selâm olsun!" dedik.*

131-) *Şüphesiz biz, güzel ahlak sahiplerini işte böyle mükâfatlandırırız.*

132-) *Çünkü o, bizim mümin kullarımızdandı.*

133-) *Lût da elbette Resullerdendi.*

134,136-) *Geride kalanlar arasında yaşlı bir kadın dışında, Lût'u ve ailesinin hepsini kurtardık. Sonra diğerlerini darmadağın ettik.*

137,138-) *Elbette siz de (yolculuğunuzda) sabah ve gece onların üzerinden geçip gidiyorsunuz. Hâla aklınızı kullanmaz mısınız?*

139-) *Doğrusu Yunus da Resullerdendi.*

140-) *Hani o, dolu bir gemiye kendini atmıştı.*

141-) *Gemide olanlarla karşılıklı kur'a çektiler de kaybedenlerden oldu.*

142-) *Yunus kendini kınayıp dururken onu hut (keder) yuttu.*

Ayette geçen "hut" kelimesinin simgesel bir anlatımı vardır. "Hut" üzüntü ve keder anlamına gelmektedir.

143,144-) *Eğer Allah'ı tespih edenlerden olmasaydı, tekrar çıkarılacakları güne kadar onun karnında kalırdı.*

145-) *Hasta (bitkin) bir vaziyette kendisini dışarı çıkardık.*

146-) *Üstüne yaktin türünden bir ağaç bitirdik.*

147-) *Onu, yüz bin veya daha çok kişiye (Resul olarak) gönderdik.*

148-) *Sonunda ona iman ettiler, bunun üzerine biz de onları bir süreye kadar (dünyadan) yararlandırdık.*

149-) *Onlara sor: Kızlar Rabbinin de erkekler onların mı?*

150-) *Yoksa biz melekleri dişiler olarak yarattık da onlar şahit mi idiler?*

151,152-) *İyi bilin ki onlar kendi uydurmaları olarak, "Allah çocuk edindi" diyorlar. Onlar elbette yalancılardır.*

153-) *Allah, kızları oğullara tercih mi etmiş!*

154,156-) *Size ne oluyor? Nasıl hükmediyorsunuz? Hiç müzakere etmiyor musunuz? Yoksa sizin apaçık bir deliliniz mi var?*

157-) *Doğru söyleyenlerden iseniz, kitabımızı getirin!*

158-) *Allah ile cinler arasında da bir nesep kıldılar. Andolsun, cinler de kendilerinin (hesap yerinde) hazır bulundurulacaklarını bilirler.*

159-) *Allah, onların söylediklerinden uzaktır.*

160-) *Allah'ın ihlaslı kulları hariç.*

161,163-) *Sizler ve kulluk ettikleriniz! Hiçbiriniz, çılgın ateşe yaslanacaklardan başkasını fitneye düşüremezsiniz.*

164,166-) *Bizim her birimiz için, bilinen bir makam vardır. Şüphesiz biz, orada sıra sıra dururuz ve şüphesiz Allah'ı tespih ederiz.*

167,169-) *Eğer öncekilere verilenlerden bizde de bir kitap olsaydı, mutlaka Allah'ın ihlaslı kulları olurduk! diyorlardı.*

170-) *(Fakat kendilerine kitap gelince) Onu inkar ettiler. Ama yakında bileceklerdir!*

171-) *Andolsun ki, Resul kullarımıza sözümüz şöyle geçmiştir.*

172-) *Onlar mutlaka zafere kavuşacaklardır.*

173-) *Bizim ordumuz onlar için şüphesiz gâlip gelecektir.*

174-) *Onun için sen bir süreye kadar onlardan yüz çevir.*

175-) *Onların halini gör, onlar da görecekler.*

176-) *Azabımızı acele mi istiyorlar?*

177-) *Azap sahalarına indiğinde, uyarılanların (fakat yola gelmeyenlerin) sabahı ne kötü olur!*

178-) *Sen bir zamana kadar onlardan yüz çevir.*

179-) *(Hallerini) bir gör, onlar da göreceklerdir.*

180-) *Senin izzet sahibi Rabbin, onların isnat etmekte oldukları vasıflardan yücedir, münezzehdir.*

181-) *Resullere selam olsun!*

182-) *Âlemlerin Rabbi olan Allah'a da hamd olsun!*

LOKMAN SURESİ

34 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1-) *Elif. Lâm. Mîm.*

2-) *İşte bunlar, hikmetli Kitab'ın âyetleridir.*

3-) *Güzel ahlak sahipleri için bir hidayet ve rahmet olmak üzere (indirilmiştir).*

4-) *O kimseler, salât'ı ikâme eder yani zekâta (arınmaya) gelirler; onlar ahirete kesin iman eden kimselerdir.*

5-) *İşte onlar, Rableri tarafından bir hidayet üzerindedirler yani onlar kurtuluşa erenlerdir.*

6-) *İnsanlardan öylesi var ki, herhangi bir ilme dayanmadan Allah yolundan saptır-
mak ve sonra da onunla alay etmek için eğlence olarak hadisler satın alırlar. İşte onlara
alçaltıcı bir azap vardır.*

Daha Allah Resulü hayatta iken, hatta Mekke'de iken bile hadis uydurmacılığının var olduğunu görüyoruz.

7-) *Ona âyetlerimiz tilâvet edildiği zaman, sanki bunları işitmemiş, sanki kulakla-
rında ağırlık varmış gibi kibirlik taslayarak yüz çevirir. Sen de onu elem verici bir azapla
müjdele.*

8-) *Şüphesiz, iman edip yani salih ameller işleyenler için naim cennetleri vardır.*

9-) *Allah'ın hak bir vaadi olarak orada devamlı kalacaklardır. O, izzetlidir, hüküm
ve hikmet sahibidir..*

10-) *O, gökleri görebildiğiniz bir direk olmaksızın yarattı, size (rızkılar) sunsun diye
yeryüzünde geniş araziler (ovalar) yerleştirdi yani orada her çeşit canlıyı yaydı ve gökten
su indirip, orada her değerli çiftten bitirdik.*

11-) *İşte bunlar Allah'ın yarattıklarıdır. Şimdi O'nun yanı sıra neler yarattıklarını
bana gösterin! Bilakis! Zalimler apaçık bir sapkınlık içindedirler.*

12-) *Andolsun biz Lokman'a: Allah'a şükret! diyerek hikmet verdik. Kim şükrederse,
ancak kendisi için şükretmiş olur. Kim nankörlük ederse şüphesiz ki Allah zengindir, övül-
meye layık olandır.*

13-) Lokman, oğluna öğüt vererek: Yavrucuğum! Allah'a şirk koşma! Doğrusu şirk, büyük bir zulümdür, demişti.

Dinin himayesine sığınarak kutsala hürmet adı altında açık şirke gidilmesi Kur'an'ın dikkat çektiği en büyük ve en önemli tehlikedir. Kur'an, yüzlerce âyette gösterdi ki, şirkin failleri daima din adamları olmuştur. Zaten din ile bağlantısı olmayan müşrik olamaz. Kur'an, doğrudan ve açık olarak bu din adamlarına lânet okumaktadır. (Bakara-159/174) Kur'an haber vermektedir ki, Resüller mirası, fosiller egemenliğiyle içinden çürütülmüş ve faturası Allah'a kesilen din, her zaman ve zeminde zulme hizmet eden bir yıkım aracına dönüşmüştür. İşte İslam dünyasının asırlardan beri hüsrandan hüsrana ve akıl almaz katliamlara sürüklenmesinin gerçek sebebi burada yatıyor. Şirk, hulul inancı ve batınlık, İslâm dininin yozlaştırıldığı anda ortaya çıkan dinin adıdır. Tevhid dininde yani hanif dinin herhangi bir ilkesinde vücut bulan bir yozlaşma o dini tartışmasız biçimde şirke bulaştırır. Yozlaşan dinin yeni kimliği kesinlikle şirk olacaktır. Musa (a.s) a, İsa (a.s) a ve tüm Resüllere indirilen vahyin akibeti bu bulmuştur. Olmasaydı art arda elçiler gönderilmezdi. Bundan dolayı insanlığın din adına Kur'an'dan başka gidilecek bir yeri, başvuracak sağlam bir kaynağı bulunmamaktadır. Kur'an'ın rahmet ve hidayeti yoksa, gidilecek yol ya şirk veya dinsizlik olacaktır. Şu mesele gerçekten çok önemlidir. Şirk, Kur'an'ın gösterdiği şekliyle bilinmedikçe, İslam'ı, Kur'an'ın gösterdiği şekliyle anlamak mümkün olmayacaktır. Şirk bilinmeden, hanif dinin değeri anlaşılır. Şia ve Ehl-i Sünnet dünyasının ümmileri, Kur'an'ın ortaya koyduğu şekliyle şirki tanımıyor. Tanıma yönündeki tüm çaba ve gayretleri bilinçli ve şuurlu yani şeytani bir iradeyle sonuçsuz bırakılıyor. Çünkü şirk ve hulul inancının mahiyeti halk tarafından anlaşıldıkça onlara İslam adı altında yaşatılan dinin esasında şeytanların dinî olduğu ortaya çıkacaktır. Böyle bir şuur ve iman dünyada bulunan bütün çıkar dengelerini sarsacaktır. Şirki tanıma seferberliği, Kur'an'ın mü'minlerden istediği en büyük ve en zorlu seferberliği olduğunu asla unutmamalıyım. Şirk, hadis, sünnet, mezhep, tasavvuf, zühd, zikir maskesi adı altında cemaat ve tarikatlar eliyle en kolay yayılan ölümcül bir virüstur. Kur'an'a göre yayılmayı kolaylaştıran şirk ve hulul çevrelerinin dünyalık nimetlere bol bol sahip bulunmaları ve dinleri olan batıl inancı yaymada bu maddi servet ve nimetlerden yararlanmalarıdır. Sahte ilahların dünyalık dağıtarak inançlarını yaymada başarılı olduklarını bizzat Kur'an tarafından şu şekilde ortaya konmaktadır. Rivayetlerden sonra Emevilerin İslam'a yaptıkları en büyük kötülük tevhidin anlatılmasını önlemeleri değildir. Emevilerin İslam dinine yaptıkları en büyük kötülük, şirkin anlatılmasını engellemeleridir. Her şeyi zıtlık prensibi üzerine inşa eden bir kitabın dinini anlatırken, tevhidi anlatıp, şirki anlatmadığınız zaman artık tevhidi kimse anlamaz.

قَالُوا سُبْحَانَكَ مَا كَانَ يَنْبَغِي لَنَا أَنْ نَتَّخِذَ مِنْ دُونِكَ مِنْ أَوْلِيَاءَ وَلَكِنْ مَتَّعْتَهُمْ وَأَبَاءَهُمْ حَتَّىٰ
 O gün Rabbin onları ve Allah'ın yanı sıra taptıklarını toplar da, der ki, şu kullarımı siz mi saptırdınız, yoksa kendileri mi yoldan çıktılar? Onlar seni tesbih ederiz senin yanında, seninle beraber başka evliya edinmek bize yaraşmaz. Fakat sen onlara ve atalarına o kadar bol nimet verdin ki, sonunda seni anmayı unuttular ve yok oluşu hak eden bir toplum oldular.” (Furkan- 17-18)

Kur'an'ın düşmanı zulüm, zulmün en karanlık olanı şırkıdır. Şırk ve hulul inancı bütün zulümlerin anasıdır. Özellikle hulul inancı ve batınlık sürekli zulüm ve kaos üreten lanetli bir doğurgandır.

14-) Biz insana, ana babasına güzellikle davranmasını tavsiye etmişizdir. Çünkü anası onu nice sıkıntılara katlanarak taşımıştır. Süttten ayrılması da iki yıl içinde olur. (İşte bunun için) önce bana, sonra da ana-babana şükret diye tavsiyede bulunmuşuzdur. Dönüş ancak banadır.

15-) Eğer onlar seni, hakkında bilgin olmayan bir şeyi bana şırk koşman için mücadele ederlerse, onlara itaat etme. Dünyada onlarla örfe göre sahip çık. Fakat bana yönelenlerin yoluna tâbi ol. Sonunda dönüşünüz ancak banadır. O zaman size, yapmış olduklarınızı haber veririm.

16-) (Lokman, öğütlerine devamla şöyle demişti:) Yavrucuğum! Yaptığım amel (iyilik veya kötülük), bir hardal tanesi ağırlığında bile olsa ve bu, bir kayanın içinde veya göklerde yahut yerde bulunsa, yine de Allah onu (senin karşına) getirir. Doğrusu Allah, en ince işleri görüp bilmektedir yani her şeyden haberdar olandır.

17-) Yavrucuğum! Salât'ı ikâme et yani mâruf ile emret ve münkerden engellemeye çalış, başına gelen musibetlere sabret. Doğrusu bunlar, azmedilmeye değer işlerdendir.

18-) Küçümseyerek insanlardan yüz çevirme, sakın yeryüzünde böbürlenerek yürüme. Zira Allah, kendini beğenmiş övünüp duran kimseleri sevmez.

19-) Yürüyüşünde ölçülü ol ve sesini alçalt. Unutma ki, seslerin en hoş olmayanı merkeplerin sesidir.

Yani “insanların yanında seslerin en kötüsü eşeklerin sesi olarak görülür.” Yoksa Allah'ın yanında değildir.

20-) Allah'ın, göklerde ve yeryüzündeki (nice varlık ve imkânları) size boyun eğdirdiğini (hizmetinize sunduğunu) yani nimetlerini rengârenk, açık ve gizli olarak emrinize verdiğini görmediniz mi? Yine de, insanlar içinde, -ilmi, hidayet edici ve aydınlatıcı bir kitabı olmadan- Allah (vahiy) hakkında mücadele eden kimseler vardır.

21-) Onlara “Allah'ın indirdiğine tâbi olun” denildiğinde: Hayır, biz babalarımızı üzerinde bulduğumuza tâbi oluruz, derler. Ya şeytan, (din ataları) onları çılgın ateş azabına çağırırsa!

22-) Güzel ahlak sahibi olarak, tüm benliğiyle yönünü Allah'a (vahye) teslim eden kimse, şüphesiz ki, en sağlam kulpa yapışmıştır. Bütün işlerin sonu Allah'a varır.

23-) Kâfir olanın küfrü seni üzmesin. Onların dönüşü ancak bizedir. İşte o zaman yaptıklarını kendilerine haber veririz. Allah göğüslerde olanı şüphesiz ki çok iyi bilendir.

24-) Onları biraz yararlandırırız, sonra kendilerini ağır bir azaba sürükleriz.

25-) Andolsun ki onlara, “Gökleri ve yeri kim yarattı?” diye sorsan, mutlaka “Allah...” derler. De ki: (Öyleyse) hamd da (güç - kuvvet) yalnız Allah'a özeldir, ama onların çoğu bilmezler.

26-) Göklerde ve yeryüzünde ne varsa, hepsi Allah'ındır. Allah zengindir ve övülmeye layık olandır.

27-) Şayet yeryüzündeki ağaçlar kalem, deniz de arkasından yedi deniz katılarak (mürekkep olsa) yine Allah'ın sözleri (mesajı yazmakla) tükenmez. Şüphe yok ki Allah izzetlidir, hüküm ve hikmet sahibidir.

28-) Sizin yaratılmanız ve çıkarılmanız, ancak tek bir kişinin yaratılması ve diriltilmesi gibidir. Unutulmasın ki, Allah her şeyi duyardır ve her şeyi görendir.

29-) Bilmez misin ki Allah, geceyi gündüze ve gündüze geceye geçirmektedir. Güneşi ve ayı da emrinize boyun eğdirmiştir. Bunların her biri belli bir süreye kadar (yörüngesinde) akmaya devam etmektedir. Şüphesiz ki Allah, yaptıklarınızdan haberdardır.

30-) Çünkü Allah, hakkın ta kendisidir; O'ndan başka kulluk ettikleri ise hiç şüphesiz batılın ta kendisidir. Şüphesiz ki Allah yücedir, büyüktür.

31-) Size birliğinin âyetlerini göstermesi için, Allah'ın faziletiyle gemilerin denizde akmasını görmedin mi? Şüphesiz bunda, çok sabreden ve çok şükreden herkes için âyetler vardır.

32-) Dağlar gibi dalgalar onları kuşattığı zaman, dini tamamen Allah'a özel kılarak (ihlâsla) O'na davet ederler. Allah onları karaya çıkararak kurtardığı vakit içlerinden bir kısmı orta yolu tutar. Bizim âyetlerimize, ancak acımasız ve (vicdansız) nankörler karşı gelir.

33-) Ey İnsanlar! Rabbinize karşı bilinçli olun. Ne babanın evlâdı, ne evlâdın babası nâmına bir şey ödeyemeyeceği günden korkun. Bilin ki, Allah'ın vâ'di haktır. Sakın dünya hayatı sizi aldatmasın ve aldattıcı (şeytan) sizi Allah'la aldatmasın.

34-) (Son) saatin ilmi, ancak Allah'ın yanındadır ve yağmuru O indirir. Rahimlerde olanı O bilir, hiç kimse yarın ne kazanacağını bilemez, hiç kimse nerede öleceğini bilemez. Şüphesiz Allah, her şeyi bilendir, her şeyden haberdar olandır.

SEBE SURESİ

54 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1-) *Hamd (Güç-kuvvet-övgü), göklerde ve yeryüzünde bulunanların kendisine ait olduğu Allah'a özeldir. Ahirette de hamd O'na özeldir. O, hikmet sahibidir, (her şeyden) haberi olandır.*

2-) *Yerin içine gireni ve ondan çıkkanı, gökten ineni ve oraya çıkkanı bilir. O, merhamet eden ve bağışlayandır.*

3-) *Kâfirler: (Son) saat bize gelmeyecek, dediler. De ki: Hayır! Gaybı bilen Rabbim hakkı için o, mutlaka size gelecektir. Göklerde ve yeryüzünde zerre miktarı bir şey bile O'ndan gizli kalmaz. Bundan daha küçük ve daha büyüğü de şüphesiz, apaçık yasadadır.*

4-) *Allah, iman edip yani salih ameller işleyenleri mükâfatlandırmak için (her şeyi açık bir yasaya bağlamıştır). Onlar için bağışlanma ve değerli bir rızık vardır.*

5-) *Âyetlerimizi geçersiz bırakmak için yarışircasına çalışanlar için de, en beterinden, elem verici bir azap vardır.*

6-) *Kendilerine ilim verilenler, Rabbinden sana indirilenin hak olduğunu bilir; onun, aziz ve hamid olan (Allah'ın) yoluna ilettiğini de görürler.*

7-) *Kâfirler (kendi aralarında) şöyle dediler: Çürüyüp paramparça olduğunuz vakit yeniden dirileceğinizi söyleyerek haber veren kişiyi gösterelim mi?*

8-) *“Acaba o, yalan yere Allah'a iftira mı etmiştir? Yoksa onda bir delilik mi var?” (dediler). Hayır! Ahirete iman etmeyenler azabın içindedir yani (haktan) uzak bir sapkınlık içindedirler.*

9-) *Onlar, gökte ve yeryüzünde önlerine ve arkalarına bakmıyorlar mı? Dilesek onları yere batırırız, ya da üzerlerine gökten parçalar düşürürüz. Şüphesiz bunda (Rabbine) yönelen her kul için bir delil vardır.*

10-) *Andolsun, Davud'a kendimizden bir fazilet verdik. “Ey dağlar ve kuşlar! Onunla beraber boyun eğin” dedik. O'na demiri yumuşattık.*

11-) *Geniş zırhlar imal et ve dokumasını ölçülü yap. (Ey Davud ailesi!) Salih amel işleyin. Kuşkusuz ben, yaptıklarınızı görmekteyim, diye (vahyettik).*

12-) *Sabah gidişi bir dolunay, akşam dönüşü yine bir dolunay olan rüzgârı da Süleyman'a (onun emrine) verdik ve onun için erimiş bakırı kaynağından sel gibi akıttık. Yani Rabbinin yasasıyla cinlerden bir kısmı, onun önünde çalışırdı. Onlardan kim emrimizden sapsa, ona çilgün azabı tattırırdık.*

13-) *Onlar Süleyman'a kalelerden, heykellerden, havuzlar kadar (geniş) leğenlerden yani sabit kazanlardan ne dilerse yaparlardı. Ey Davud ailesi! Amel ederek şükredin çünkü kullarımdan şükreden azdır!*

14-) *Süleyman'ın ölümüne hükmettiğimiz zaman, onun ölümünü, ancak değneğini yiyen bir yer dâbbesi gösterdi. (Sonunda yere) yığılınca anlaşıldı ki cinler gaybı bilselerdi, o alçaltıcı azabın içinde kalmazlardı.*

Süleyman'ın Asasını, Ağaç Kurdu Mu Yedi?

“مِنْسَأْتُهُ” kelimesine, her ne kadar “asa” ve “değnek” anlamı veriliyor ise de, esasen idare, güç, hükümlerlik, otorite ve yönetim anlamına gelmektedir. Süleyman (a.s), ülkede yabancı yani tanınmayan uzman ustalar çalıştırıyordu, asasına dayanmış, devleti yönetirken vefat etti,Devlet yönetimi “dabbetül arz” tarafından yenildi, çürütüldü, zayıf düşürüldü, yolsuzluklarla yıprandı ve çöküşe geçti. Yani dayandığı asa (güç-iktidar) çökünce kendisi de yıkıldı. O zaman bürokrasi, yabancı sermaye, uzman ustalar ve işçiler devletin çöktüğünü anladı ve dağıldılar. Eğer askeriye, yargı, bürokrasi, mâliye iktidarın böyle çürümüş olduğunu yıkılacağını bilselerdi böyle alçaltıcı ve bunaltıcı bir azabın içinde yandaşlıkta kalmazlardı...Yoksa işlenmiş ağaçtan yapılmış kaliteli bir asayı bir kurtun aşındırması mümkün değildir. O asa metaforik olarak Süleyman'ın devletiydi yani iktidar ve hakimiyeti anlamına geliyordu. Zaten “asa” “güç, devlet, yönetim ve iktidar demektir. Ağaç kurdu dedikleri ise, her devlette başa gelen içten çürümüşlük, yolsuzluk, hırsızlık, israf, adaletsizlik, eşitsizlik ve servet dağılımı dengesizlikleridir. Cinler ise yabancı yerlerden gelen uzman ustalar ve kalfaları simgeliyor. Devlet çökünce hepsi dağılıp gittiler... Sermaye kendine güvenli limanlar arar.

15-) *Andolsun, Sebe' kavmi için oturduğu yerde büyük bir delil vardır. Biri sağda, diğeri solda iki bahçeleri vardı. (Onlara:) Rabbinizin rızkımdan yeyin ve O'na şükredin. İşte temiz bir belde ve bağışlayıcı bir Rab! (dedik)*

16-) *Ama onlar yüz çevirdiler. Bu yüzden üzerlerine Arim (baraj) selini gönderdik. Yani iki cennetini, buruk yemişli, acı ılgınlı ve içinde biraz da sedir ağacı bulunan iki harap bahçeye çevirdik.*

17-) *Ön yargıya sahip olanları böyle cezalandırdık yani ön yargılılardan başkasını cezalandırır mıyız!*

Ön yargı Hakkın Üzerini Örter

Gemi, denizin ortasında aniden batmaya başlar. Gemideki bir çift, cankurtaran botuna yaklaşırken sadece bir kişilik yer kaldığını görürler. O an adam, karısını geride bırakır ve bota atlar. Batmak üzere olan gemideki kadın eşine bakar ve son cümlesi şu olur. Öğretmen bir an durur ve öğrencilerine, “Sizce kadın, kocasına ne demiş olabilir?” diye sorar. Öğrencilerinin çoğu: “Seni böyle bilmezdim, beni hayal kırıklığına

uğrattın!” demiştir diye cevap verirler. Öğretmen, köşede sessizce oturan bir öğrenciyeye aynı soruyu sorar. Çocuk, “Öğretmenim bence Çocuğumuza iyi bak demiştir” diye cevap verir. Öğretmen şaşırarak “Sen, daha önce bu hikayeyi duymuş muydun?” diye sorar. Çocuk kafasını sallar ve “Hayır ama annem vefat etmeden önce babama aynı şeyi söylemişti.” der.

Öğretmen yüzünde üzgün ama takdir edici bir ifadeyle, “Cevabın doğru” der ve hikayenin devamını anlatır. Gemiyle birlikte anne sulara gömülür, adam evine döner ve kızını tek başına yetiştirir. Yıllar sonra kız vefat eden babasının günlüğünü bulur. Bir çırpıda okur. İşin aslını öğrenir. Karı-koca gemi seyahatine çıktıklarında kadına ölümcül hastalık teşhisi konmuştur. O kritik anda, baba kızını düşünerek ölmek üzere olan eşi yerine kendisini bota atmıştır. Baba günlüğünde, “Denizin dibine beraber batmayı o kadar isterdim ki... Ama çocuğumuz için, tek başına denize batmanı izlemek zorunda kaldım.” yazmış. Hikaye biter ve sınıf sus pus olur. Öğretmen, çocukların hikayeden gereken dersi çıkardıklarını düşünür. İyiyle kötüyü ayırmanın, aralarındaki ince çizginin ne kadar kafa karıştırıcı olduğunu anladıklarını düşünür. Bu nedenle, olaylara yüzeysel olarak bakmamalı ve ön yargılarda bulunmamalıyız. Bu olaydan benim çıkardığım sonuç: Gerçeği bilmek, doğruya ulaşmak ancak olayın bütünü öğrenmek veya görmekle mümkündür.

18-) Onların yurdu ile, içlerini bereketlendirdiğimiz şehirler arasında, kolayca görülen (manzaralı) nice şehirler var ettik. Bunlar arasında gidiş gelişlerini mümkün kıldık. Oralarda geceleri ve gündüzleri emniyet içerisinde gezin, dedik.

19-) Bunun üzerine: Rabbimiz! Aralarında yolculuk yaptığımız şehirlerin arasını uzaklaştır, dediler ve kendilerine zulmettiler. Biz de onları, ibret hâdiseleri haline getirdik yani onları alabildiğine dağıttık (paramparça ettik). Şüphesiz bunda, çok sabreden ve çok şükreden herkes için deliller vardır.

20-) Andolsun ki İblis, onların üzerindeki zannında sadık oldu. Mümin bir grup dışında hepsi ona uydu.

Daha önce İblis “muhtlis kulların hariç hepsini saptıracağım” (Hicr-39,40) demişti. Ve öyle oldu. İblis bu sözünde yanılmadı.

21-) Halbuki onların üzerinde hiçbir hükümranlığı yoktu. Ancak ahirete iman edeni, şüphe içinde kalandan ayırt edip bilelim diye (ona bu fırsatı verdik). Rabbin gerçekten her şeyi koruyandır.

22-) De ki: Allah'ın yanı sıra ilâh saydığımız şeyleri çağırın! Onlar ne göklerde ne de yerde zerre ağırlığına bir şeye hükmedemezler. Onların buralarda hiçbir ortaklıkları yoktur, Allah'ın onlardan bir yardımcısı da yoktur.

Yani “bilimsel inceleme, araştırma ve icat etme dışında hiç kimse göklerde ve yeryüzünde zerre kadar olağanüstü bir yetkiye ve tasarrufa sahip olamaz” demektir. Yüce Allah göklerde ve yeryüzünde yaratmış olduğu yasalara müdahale etmez ve ettirmez. İlim, araştırma, icat, akli kullanma ve özgürlük dışında hiç kimseye ilerleme ve teknolojiye gelişme yollarını açmaz.

23-) (Dünya hayatında) Allah'ın yanında, kendisinin yasa ile hareket edenlerden başkasının şefâati fayda vermez. Nihayet onların yüreklerinden korku giderilince: Rabbi-niz ne buyurdu? derler. Onlar da: Hak olanı buyurdu, derler. O, yücedir, büyüktür.

24-) De ki: Göklerden ve yeryüzünden sizi rızıklandıran kimdir? De ki: Allah'tır! Biz veya siz, ikimizden biri, ya hidayet üzerindedir veya apaçık bir sapkınlık içindedir.

25-) De ki: Bizim işlediğimiz cürümlerden siz sorumlu değilsiniz; biz de sizin amelle-rinizden sorulacak değiliz.

26-) De ki: Rabbimiz hepimizi bir araya toplayacak, sonra aramızda hak ile hükme-decektir. Yani O, fettah olan ve her şeyi bilendir.

27-) De ki: O'na (Allah'a) kadar ulaştırdığınız ortakları bana gösterin. Bilakis, yegâne izzetli ve her şeyi hikmetle idare eden ancak Allah'tır.

28-) Biz seni insanlara ancak müjdeleyici ve uyarıcı olarak gönderdik; fakat insanla-rın çoğu bunu bilmezler.

29-) Eğer sözünüzde doğru iseniz bu vâdettiğiniz (kıyamet) ne zaman kopacak? derler.

30-) De ki: Size öyle bir gün vâdedilmiştir ki, ondan ne bir saat geri kalabilirsiniz, ne de ileri geçebilirsiniz.

31-) Kâfir olanlar dediler ki: Biz hiçbir zaman bu Kur'an'a ve ondan öncekilere inan-mayacağız. Sen o zalimleri, Rablerinin huzurunda tutuklanmış, birbirlerine söz atarlar-ken bir görsen! Müstaz'afklar (zayıf bırakılanlar), büyüklük taslayanlara: Siz olmasaydınız, elbette biz müminler olurduk, derler.

32-) Büyüklük taslayanlar, müstaz'afklara (zayıf bırakılanlara) (kıyamet gününde): Size hidayet geldikten sonra sizi ondan biz mi engelledik? Bilakis siz suçlu idiniz, derler.

33-) Müstaz'afklar da büyüklük taslayanlara: Hayır! Gece gündüz (işiniz) plan yap-maktı. Çünkü siz daima Allah'a (vahye) kâfir olmamızı, Yani O'na denk ortaklar koşma-mızı bize emrederdiniz, derler. Azabı gördüklerinde pişmanlıklarını gizleyeceklerdir. Biz de o kâfirlerin boyunlarına halklar takarız. Onlar ancak yapmakta oldukları amelleri yüzünden cezalandırılırlar.

Yukarıdaki ayetlerde din adamları ile onlara uyanlar arasında olan iman ve bağ-lılık anlatılıyor. (Bakara, 165-166-168)

34-) Biz hangi ülkeye bir uyarıcı göndermişsek mutlaka oranın şımarıkları: Biz, ken-disiyle gönderilmiş olduğunuzu inkar ediyoruz, demişlerdir.

35-) Yani dediler ki: Biz malca ve evlâtça daha çoğuz ve biz azaba uğratılacak da değiliz.

36-) De ki: Rabbim, dilediğine rızkı yayar ve (dilediğine de) takdir ederek, (ölçülü olarak verir); fakat insanların çoğu bilmezler.

37-) *Yani sizi kendimize yaklaştıracak olan ne mallarınızdır ne de güç ve kuvvetlerinizdir. Ancak iman edip yani salih ameller işleyenler müstesna; onlara amellerinin kat kat fazlası mükâfat vardır. Onlar (cennet) odalarında emniyet içindedirler.*

38-) *Âyetlerimizi geçersiz kılmaya çalışanlara gelince, onlar da azabın içinde hazır olacaklardır.*

39-) *De ki: Rabbim, kullarımdan dilediğine rızkı yayar ve (dilediğine de) takdir ederek (ölçülü olarak verir.) Siz hayır için ne infak ederseniz, Allah onun yerine başkasını verir. Çünkü O, rızık verenlerin en hayırlısıdır.*

40-) *O gün Allah, onların hepsini toplayacak; sonra meleklerle: Bunlar size mi kulluk ediyorlardı? diyecek.*

41-) *(Melekler de:) Seni tespih ederiz, bizim velimiz onlar değil, ancak sensin. Bilakis onlar cinlere ibâdet ediyorlardı. Çoğu onlara iman etmişti; diyecekler.*

Mekke müşrikleri içinde, güneşe, aya ve yıldızlara ibadet edenler vardı. Bu âyette geçen melekler bunlardır. Aslında bu âyette simgesel bir anlatım tarzı mevcuttur. Yani teatral bir sahnenin sergilenmesi vardır. Yoksa hiçbir zaman güneş, ay, yağmur, rüzgar gibi melekler gerçek anlamda yüce Allah ile konuşamazlar. Teatral anlatım, farklı bir şekilde yani simgesel olarak gerçeklerin konuşmalarla ortaya konmasıdır. Simgesel anlatım, vahiy gibi evrensel bir mesaj için en geniş bir anlatım tarzıdır. Simgesel anlatım Kur'an'da çok işlenen bir sanat dalıdır. Bu sanat, olayların gerçeğini gösterir. Ancak simgesel anlatımı anlayabilmek için ön kabuller ve ön yargıların terkedilmesi gerekiyor. Yani olayların tek çözüm yerinin Kur'an olduğuna iman etmek şarttır. Eğer Kur'an'ın bu simgesel anlatımı anlaşılıyorsa, birçok konu daha kolay çözüme kavuşurdu. "Bilakis onlar cinlere, ibadet ediyorlardı" cümlesinin anlamı onlar neye kulluk ettiklerini bilmiyorlardı, hayal ve sanal şeylere kulluk ediyorlardı demektir.

42-) *Bugün birbirinize ne fayda, ne de zarar vermeye gücünüz yeter. Yani zalim olanlara, yalanlamakta olduğunuz ateşin azabını tadın! diyeceğiz.*

43-) *Onlara apaçık âyetlerimiz tilavet edildiği zaman demişlerdi ki: Bu, sizi babalarınızın ibâdet ettiği (dinden) çevirmek isteyen bir adamdan başkası değildir. Yani bu (Kur'an) iftira edilmiş uydurmadan başka bir şey değildir, dediler. Hak kendilerine geldiğinde ona ön yargı ile yaklaşanlar : Bu, apaçık bir sihirden başka bir şey değildir, dediler.*

44-) *Halbuki biz, onlara ders yapacakları kitaplar vermediğimiz gibi senden önce onlara bir uyarıcı (Resul) de göndermemiştik.*

45-) *Onlardan öncekiler de (Resullerini) yalanlamışlardı. Bunlar, öncekilere verdiklerimizin onda birine erişmemişlerdi. (Böyle iken), Resullerimi yalanladılar; ama beni inkar etmek nasıl oldu (gördüler!)*

46-) *Onlara de ki: Size tek bir öğüdüm vardır: İkişerli olarak ve teker teker (iman ettiğiniz) Allah için dik durun (dürüst olun!) Sonra arkadaşınızda hiçbir deliliğin olmadığını düşünün! O sadece şiddetli bir azap gelip çatmadan evvel sizi uyaran biridir.*

47-) De ki: Ben sizden bir mükafat istemişsem, o sizin olsun. Mükafatım yalnız Allah'a aittir. O, her şeye şahittir.

48-) De ki: Kuşkusuz, Rabbim hakkı ortaya koyandır yani O, bilinmeyenleri en iyi bilendir.

49-) De ki: Hak geldi; artık bâtil ne bir şeyi başlatabilir ne de geri getirebilir.

50-) (Ey Nebi) De ki: Eğer (haktan) saparsam, kendi aleyhime sapmış olurum. Eğer hidayeti bulursam, bu da Rabbimin bana vahyettiği (Kur'an) sayesinde. Şüphesiz O, işitendir, yakın olandır.

51-) Paniğe düştükleri zamanı bir görsen! Artık geçiş yok, yakın bir yerden yakalanmışlardır.

52-) İş işten geçtikten sonra: "Ona iman ettik" demişlerdir, ama uzak yerden (dünya hayatı gelip geçtikten sonra) imana kavuşmak onlar için nasıl mümkün olur?

53-) Daha önce ona ön yargı ile yaklaşmışlardı. Uzak bir yerden gayb hakkında atıp tutuyorlardı.

54-) Artık, bundan önce benzerlerine yapıldığı gibi, kendileriyle arzu ettikleri şey arasına perde çekilmiştir. Şüphesiz onlar, kararsız ve şüphe içindeydiler.

ZÜMER SURESİ

75 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1-) *Bu Kitap izzetli ve hikmet sahibi Allah'tan indirilmiştir.*

2-) *Şüphesiz ki Kitab'ı sana bir amaca yönelik olarak indirdik. O halde sen de dini sadece Allah'a özel kılarak (ihlâs ile) kulluk et.*

3-) *Dikkat edin, halis Din yalnız Allah'ındır. Yani O'nun yanı sıra kendilerine bir takım evliya edinenler: Onlara, bizi sadece Allah'a yaklaştırsınlar diye kulluk ediyoruz, derler. Şüphesiz ki Allah, ihtilâfa düştükleri şeylerde aralarında hüküm verecektir. Doğrusu Allah, yalancı ve kâfir olan hiç kimseyi (vahiy'den bağımsız olarak) hidayete iletmez.*

4-) *Eğer Allah bir çocuk edinmek isteseydi, elbette yarattıklarından dilediğini seçerdi. O'nu tespih ederim. (böyle şeylerden uzaktır) O Allah tek ve kahhar olandır.*

5-) *Allah, gökleri ve yeri bir yasaya bağli olarak yarattı. Geceyi gündüzün üzerine sarıyor, gündüzü de gecenin üzerine sarıyor. Güneşi ve ayı (emrinize) sundu. Her biri belli bir süreye kadar akıp gidiyor. Dikkat edin! O, izzetlidir, bağışlayandır.*

6-) *Allah sizi bir tek nefisten yarattı, sonra ondan da eşini yarattı. Ve sizin için nimetlerden sekiz çift indirdi. Sizi annelerinizin karınlarında üç katlı karanlık içinde çeşitli safhalardan geçirerek yaratıyor. İşte bu yaratıcı, Rabbiniz Allah'tır. Hükümranlık O'nundur. O'ndan başka ilâh yoktur. Öyleyken nasıl oluyor da (vahiy'den) çevriliyorsunuz?*

Âyette geçen sekiz çiftten maksat, iki göz, iki kulak, iki kol, iki ayak, iki el, iki böbrek, iki dudak, iki ciğer gibi nimetlerdir. Yani âyette bulunan "en'am" kelimesi, "hayvanlar" anlamında değildir. Çünkü âyet tamamen insanın yaratılmasından söz etmektedir. Her ne kadar "en'am" hayvanlar anlamına geliyorsa da, tamamen insanın yaratılmasını anlatan bir âyetin içine hayvanları katmak doğru değildir. En'am, nimetler anlamına da gelmektedir. Yine ayette geçen hükümranlık göklerde ve yeryüzünde bulunan hükümranlıkla ilgilidir. Yani "O'nun buralarda ortağı yoktur." demek istenmiştir.

7-) *Eğer (bunca nimetlere) nankörlük ederseniz, şüphesiz Allah Ğani'dir, size muhtaç değildir. Bununla beraber O, kullarının küfrüne razı olmaz. Eğer şükrederseniz sizden razı olur. Hiçbir günahkâr diğerinin günahını yüklenmez. Sonra hepinizin dönüşü Rabbinezdir. Yaptığımız amelleri O size haber verir. Çünkü O, göğüslerde olan her şeyi hakkıyla bilendir.*

Kur'an'da küfür, şirk anlamına gelirken, şükür de, tevhid yani sadece yüce Allah'a teslim olma anlamına gelmektedir.

8-) *İnsanın başına bir sıkıntı gelince, Rabbine yönelerek O'na yakarır. Sonra Allah kendisinden ona bir nimet verince, önceden yakardığını unuttur. Allah'ın yolundan saptırmak için O'na denk eşler koşar. De ki: Küfrünle az yararlan (bakalım;) çünkü sen, muhakkak ateş halkındansın!*

9-) *Yoksa geceleyin gönülden secde ederek ve kıyamda durarak, ahiretten çekinen ve Rabbinin rahmetini uman kimse (o kâfir gibi) midir? De ki: Hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu? Doğrusu ancak olgun akıl sahipleri bunları müzakere eder.*

10-) *Deki: Ey iman eden kullar! Rabbinize karşı bilinçli olun. Bu dünyada güzellik yapanlara güzellik vardır. Allah'ın arzı geniştir. Şüphesiz ki sabredenlere, mükâfatları hesapsız ödenecektir.*

11,12-) *De ki: Dini Allah'a özel kılarak sadece O'na kulluk etmekle emrolundum. Yani Müslümanların ilki olmakla emrolundum.*

Muhlis, dini Allah'a özel kılan yani din ve hüküm olarak Kur'an'dan başka hiçbir kaynak kabul etmeyen, dini katışıksız yaşayanlar demektir. Muvahhidlerin dininde hadis, sünnet, mezhep, tarikat gibi şirk unsurları bulunmaz.

13-) *De ki: Rabbime isyan edersem, doğrusu azim günün azabından korkarım.*

14-) *De ki: Ben dinimde muhlis olarak sadece Allah'a kulluk ederim.*

15-) *(Ey müşrikler!) Siz de O'ndan başka dilediğimize kulluk edin! De ki: Gerçekten hüsrana uğrayanlar, kıyamet günü hem kendilerini, hem de yandaşlarını hüsrana sokanlardır. Bilesiniz ki, bu apaçık bir hüsrandır.*

16-) *Onların üstlerinde ateşten gölgeler, altlarında da (öyle) ateşten gölgeler vardır. İşte Allah kullarını bununla korkutuyor. Ey kullarım! Bana karşı bilinçli olun.*

17,18-) *Tâğut'a (Allah adına dinde hüküm koyana) kulluk etmekten kaçınıp, Allah'a (vahye) yönelenlere müjde vardır. Sözü dinleyip de en güzeline (Kur'an'a) tâbi olan kullarını müjdele. İşte Allah'ın onunla hidayete ilettiği kimseler bunlardır. Gerçekten olgun akıl sahipleri bunlardır.*

19-) *Hakkında azap sözü gerçekleşmiş kimseyi ve ateşte olanı sen mi kurtaracaksın!*

20-) *Fakat Rablerine karşı bilinçli olanlar için, üstüste yapılmış köşkler, altlarından da nehirler akan köşkler vardır. Bu, Allah'ın yasasıdır, Allah, yasasından dönmez.*

Cennetteki Nehirler ve içecekler kanaatimizce cennetin yeşil bir bitki örtüsü ve sık ağaçlarla kaplı bir mekan anlamına gelmesi ve bu mekanın otuzu aşkın âyette “تَجْرِي” (altından nehirler akan cennetler) şeklinde tasvir edilmesi de büyük ölçüde nüzul ortamındaki iklim ve coğrafi şartlarla ilgilidir. Yani “altından ırmakla akan nehirler” ifadesinin, cennet sözünün geçtiği birçok âyette sürekli olarak tekrarlanmasının nedeni, Arapların yaşadıkları iklim koşullarında en fazla özlem duydukları şeylerden birinin yeşilliklerle kaplı mekanlar ve sulak araziler olduğu; çölde yaşayan insanların su bulmak için günlerce yolculuk yaptıklarından dolayıdır.

Meseleye bu açıdan bakıldığında cennetle ilgili bu tasvirlerin esas itibarıyla tarihsel ve yerel karakterli olduğunu rahatlıkla söylemek mümkündür. Zira Bangladeş'te sık sık sel felaketine maruz kalan ve artık "su" kelimesini duymaktan nefret eder hale gelen, yahut Venezuela'daki Canaima bölgesi gibi bakır renginde akan nehirler, şelaleler ve daha pek çok olağanüstü güzelliklere doymuş bir coğrafyada yaşayan insanların zihinlerinde "altından nehirler akan cennetler" ifadesinin çok cazip bir yönü olmasa gerektir. Buna mukabil son derece sıcak çöl ortamında yaşayan bir insan için çeşitli cennet modelleri arasında, içinden nehirler akan ve yemyeşil bitki örtüsüne sahip olan bir cennetin tercihe şayan olduğunda kuşku yoktur.

21-) *Görmedin mi? Allah gökten bir su indirdi, onu yerdeki kaynaklara yerleştirdi, sonra onunla türlü türlü renklerde ekinler yetiştiriyor. Sonra onlar kurur da sarımsı olduklarını görürsün. Sonra da onu kuru bir kırıntı yapar. Şüphesiz bunlarda olgun akıl sahipleri için bir öğüt vardır.*

22-) *Allah (vahiy'le) kimin göğsünü İslâm'a açmışsa o, Rabbinden bir aydınlık üzerindedir. Allah'ın zikri (Kur'an) hususunda kalpleri katılaştırmış olanlara yazıklar olsun! İşte bunlar apaçık bir sapkınlık içindedirler.*

23-) *Allah hadisin en güzelini, birbiriyle müteşabih (birbirine benzeyen, birbirini açıklayan) ve mesâni (ikişerli-tekrarlanan) bir kitap olarak indirdi. Rablerinden korkanların, bu Kitab'ın etkisinden derileri ürperir, derken derileri yani kalpleri Allah'ın zikrine (Kur'an'a) ısınıp yumuşar. İşte bu kitap, Allah'ın hidayetidir. Dileyeni onunla hidayete ulaştırır. Kim de Allah'tan (vahiy'den) sarparsa, artık onun bir hidayet edicisi olmaz.*

24-) *Kıyamet gününde yüzünü azabın en kötüsünden korumaya çalışan kimse (güvende olan gibi) midir? Zalimlere "Kazandığınızı tadın!" denilir.*

25-) *Onlardan öncekiler yalanladılar da farkında olmadıkları bir yerden onlara azap geldi.*

26-) *Allah, dünya hayatında onlara rezilliği tattırdı. Ahiret azabı daha büyüktür. Keşke bunu bilselerdi!*

27-) *Andolsun ki biz, müzakere etsinler diye, bu Kur'an'da insanlara her türlü örneği verdik.*

28-) *Bilinçli olsunlar diye, eğriliği olmayan anlaşılır bir Kur'an indirdik.*

29-) *Allah, çekişip duran birçok ortağın sahip olduğu bir adam ile yalnız bir kişiye bağlı olan bir adamı örnek olarak verir. Bu ikisi eşit midir? Hamd (güç-kuvvet-övgü) Allah'a özeldir. Fakat onların çoğu bilmezler.*

Bu âyette güzel ve ibretlik bir misal verilmiştir. Başı sonu belli, ulaşması kolay, kesin delil, tek hidayet kaynağı, mutlak rahmet olan Kur'an'a bağlı olmakla, onlarca muhaddis, müctehid, müfessir, mezhep imamı, evliya, molla, âyetullâh, müftü, ruhban, rahip, papa, kardinal, cemaat lideri, tarikat şeyhine bağlı olmak muhteşem bir örnekle verilmiştir.

Yani Kur'an'a teslim olan Allah'a teslim olmuştur. Durumu nettir, rahattır, mutludur, huzurludur. Kur'an'a teslim olmayan kimsenin durumu karışık ve karanlık, huzursuz ve hastadır. Önüne gelene kul ve köle olmak durumundadır.) İnsanın tek bir rabbi olmalıdır. İnsan tek bir efendiye hizmet etmelidir. (Yusuf-39)

30-) *Muhakkak ki sen de öleceksin, onlar da ölecekler.*

31-) *Sonra şüphesiz, hepimiz kıyamet günü, Rabbinizin huzurunda davalacağsınız.*

32-) *Allah'a karşı yalancı olan yani kendisine gelen sıdkı (doğru söz olan Kur'an'ı) yalanlayandan daha zalim kim vardır? Kâfirler için cehennemde yer mi yok?*

33-) *Gerçeği getiren ve onu tasdik eden var ya, işte bilinçli olanlar bunlardır.*

34-) *Onlar için Rablerinin yanında diledikleri her şey vardır. İşte bu, güzel ahlak sahiplerinin mükâfatıdır.*

35-) *Böylece Allah, onların geçmişte yaptıkları en kötü amelleri bile örtecek ve (hayırlı) amellerinin karşılığını en güzeliyle mükâfatlandıracaktır.*

36-) *Allah kuluna kâfi değil midir? Yani O'ndan başkalarıyla seni korkutuyorlar. Kim Allah'tan (vahiy'den) saparsa, artık onun hidayet edicisi olmaz.*

Kıraat Farklılığı

Ayette bulunan “الَيْسَ اللَّهُ بِكَافٍ عَبْدَهُ” “Allah kuluna yetmez mi” kelimesi, “الَيْسَ اللَّهُ بِكَافٍ عَبْدَهُ” -Allah kullarına yetmez mi?” Yani عَبْدُهُ çoğul olarak okunmuştur.

37-) *Kimin hidayet edicisi Allah (Kur'an) olursa, artık onu saptıracak yoktur. Allah, Azîz ve intikam alıcı değil midir?*

38-) *Andolsun ki onlara: Gökleri ve yeri kim yarattı? diye sorsan, elbette “Allah'tır” derler. De ki: Öyleyse bana söyley misiniz? Allah bana bir zarar vermek isterse, Allah'ın yanı sıra davet ettikleriniz, O'nun verdiği zararı kaldırabilirler mi? Yahut Allah, bana bir rahmet dilerse, onlar O'nun bu rahmetini tutabilirler mi? De ki: Bana Allah yeter. Tevekkül edenler, ancak O'na tevekkül etsinler.*

39,40-) *De ki: Ey kavmim! Kendi konumunuza uygun amelleri işleyin; doğrusu ben de (kendi konumuma uygun) amelleri işliyorum. Kendisini rezil edecek azabın kime geleceğini yani sürekli olan bir azabın kime konacağını yakında bileceksiniz!*

41-) *Şüphesiz biz bu Kitab'ı sana, insanlar için bir yasa olarak indirdik. Artık kim (buna bakarak) hidayeti seçerse, kendi lehinedir; kim de (ondan) saparsa ancak kendi aleyhine sapsın olur. Yani sen onların üzerinde vekil değilsin.*

42-) *Allah, ölenin ölüm zamanı gelince, ölmeyenin de uykusunda iken kendilerini vefat ettiren de ölümüne karar verdiğini alır, diğerini adı konulmuş bir süreye kadar bırakır. Şüphe yok ki, bunda tefekkür eden bir toplum için âyetler vardır.*

Gece vakti yatan bir insan aslında vefat etmiş sayılır. Bu geçici bir ölümdür. Sonra insan yeniden dirilir. Yani öldükten sonra dirilmeye en büyük kanıt uykudur. Yüce Allah, insana her gece öldükten sonra yeniden dirilişi gösteriyor.

Tezekkür ve tefekkür kavramları: Daha çok göklerde ve yeryüzünde bulunan âyetlerle ilgili iken, müzakere, Kur'an'da bulunan âyetlerle ilgilidir. Tefekkür, insanın bireysel olarak yani kendi içinde, kendi kendine düşünmesi iken, müzakere topluca yapılan bir faaliyettir, yani bir eğitim sistemidir.

43-) *Yoksa onlar Allah'tan başkasını şefaatçılar mı edindiler? De ki: Onlar hiçbir şeye sahip olamazken ve hiçbir şeye akıl erdiremezken mi (şefaatçi edineceksiniz)?*

44-) *De ki: Bütün şefâat Allah'ındır. Göklerin ve yerin hükümranlığı O'nundur. Sonra O'na döndürüleceksiniz.*

45-) *Allah, tek olarak anıldığı zaman, (gerçekte) ahirete iman etmeyenlerin kalplerine sıkıntı basar. Ama Allah'ın yanı sıra başkaları anıldığı zaman hemen müjdelenmiş gibi sevinirler.*

46-) *De ki: Ey gökleri ve yeri yoktan var eden, gizliyi de açığı da bilen Allah'ım! Kullarının arasında, (din konusunda içine) düştükleri ihtilafın hükmünü (vahiy'le) ancak sen verirsin.*

Yani ihtilaf edilen dini konularda vahiy'den başka hiçbir kaynak hüküm mercii olamaz. Âyette geçen "hüküm" dünya hayatı ile ilgilidir. Çünkü âyet dünya hayatı ile ilgili olmasaydı âhiret kaydı düşerdi. (Bakara-213; Âli İmran -23; Nisa-65, 105; Mâide-44, 45, 47, 48, 49; Nur-48,51) Dini konularda Kur'an'dan başka hiçbir şey ihtilafları çözemez. Dünya ile ilgili konularda yani maddi sıkıntıların çözüm yeri ortak akıl ve şuradır.

47-) *Eğer yeryüzünde ne varsa hepsi ve onunla birlikte bir misli daha o zulmedenlerin olsaydı, kıyamet gününde kötü azaptan (kurtulmak için) elbette bunu fidiye olarak verirdi. Halbuki (o gün) onlar için, Allah tarafından, hiç hesap etmedikleri şeyler ortaya çıkmıştır.*

48-) *Onların kazandıkları kötülükler (o gün) açığa çıkmış, alaya aldıkları şey, kendilerini sarmıştır.*

49-) *İnsana bir zarar dokunduğu zaman bizi davet eder. Sonra, kendisine tarafımızdan (zararı) nimetle değiştirdiğimiz vakit, "Bu bana ancak bir ilimden dolayı verilmiştir" der. Hayır o, bir sınamadır, fakat çokları bilmezler.*

50-) *Andolsun ki onlardan öncekiler de bunu söylemişti; ama kazandıkları şeyler onlara yarar sağlamadı.*

51-) *Bunun için kazandıkları kötülükler onlara isâbet etti. Yani bu zalimlerin de işledikleri kötülükler kendilerine isâbet edecektir. Çünkü hiçbir şekilde (Allah'tı) âciz bırakamazlar.*

52-) *Bilmiyorlar mı ki Allah, rızkı dilediğine yayar, dilediğine de ölçülü verir. Şüphesiz bunda inanan bir toplum için âyetler vardır.*

53-) *De ki: Ey kendi aleyhine haddi aşan kullar! Allah'ın rahmetinden ümit kesmeyin! Çünkü Allah bütün günahları bağışlar. Şüphesiz ki O, bağışlayandır, merhamet edendir.*

Ayette bulunan “عِبَادِي الَّذِينَ (ibadiyellezine) (kullarım)” değil, “عِبَادِ الَّذِينَ (ibedillezine) (kullar)” olması daha uygundur. Çünkü bu surenin 10. ayeti bu şekildedir. Sonra kötü niyetliler ayete yanlış mana vererek şirke sapıyor. “Sanki iman edenler Nebinin kulları oluyorlar.” gibi çarpık bir anlam ortaya çıkarıyorlar. Aslında yüce Allah’ın bütün günahları bağışlamasını aşağıdaki âyetlerden ayrı düşünmemek gerekiyor. Dolayısıyla bütün günahların bağışlanması, günahlardan tamamen arınıp yüce Allah’ın emirlerine teslim olmakla ilgili bir durumdur. Yoksa âyet insanları günah işlemeye sevk eder. Âyetleri yanlış anlamayalım. Yani âyetleri buldukları bağlamdan koparmayalım.

54-) *Size azap gelip çatmadan önce Rabbinize (Kur’an’a) dönün, O’na teslim olun, sonra size yardım edilmez.*

55-) *Siz farkında olmadan, ansızın başınıza azap gelmezden önce, Rabbinizden size indirilenin en güzeline (Kur’an’a) uyun.*

56-) *Kişinin: Allah’ın (vahyin) yakınında (olduğum halde kötülüklerde) aşırı gittiğim için bana yazıklar olsun! Gerçekten ben (vahyi) alaya alanlardandım (diyeceği günden sakının)!*

57,58-) *Veya: Allah bana hidayet etseydi, elbette bilinç sahipleriden olurdum, diyeceği, yahut azabı gördüğünde: Keşke benim için bir kere daha (dönmeye) imkân bulursa da güzel ahlak sahibi olanlardan olsaydım! demeden önce (Kur’an’a tâbi olun.)*

59-) *(Bu pişmanlık duyanlara karşı yüce Allah’ın cevabı) Hayır (dönemeyeceksin)! Âyetlerim sana gelmişti de sen onları yalanlamış, kibirlik taslamış yani kâfirlerden olmuşsun.*

60-) *Kıyamet gününde Allah hakkında yalan söyleyenlerin yüzlerinin kapkara olduğunu görürsün. Kibirlenenler için cehennemde yer mi yok?*

61-) *Allah, bilinç sahiplerini kurtuluşa erdirir. Onlara hiçbir kötülük dokunmaz. Onlar üzülmazler.*

62-) *Allah her şeyin yaratıcısıdır. Yani O, her şeye vekildir.*

63-) *Göklerin ve yerin kilitleri (ve anahtarları) O’nundur. Allah’ın ayetlerini (yaratılış yasalarını) inkar edenler var ya, işte onlar hüsrana uğrayanlardır.*

64-) *De ki: Ey cahiller! Bana Allah’tan başkasına kulluk etmemi mi emrediyorsunuz?*

65,66-) *(Ey Nebi!) Şüphesiz sana da senden öncekilere de şöyle vahyolunmuştur ki: Andolsun Allah’a şirk koşarsan, tüm amellerin mutlaka boşa gider ve hüsranda kalanlardan olursun! Hayır! Yalnız Allah’a kulluk et yani şükredenlerden ol.*

67-) *Onlar Allah’ı hakkıyla takdir etmediler. Kıyamet günü bütün yeryüzü O’nun tasarrufundadır. Gökler O’nun kudret eliyle dürülmüş olacaktır. O, müşriklerin ortak koşmalarından yüce ve münezzektir.*

68-) *Sûr’a üflenince, Allah’ın diledikleri müstesna olmak üzere göklerde ve yeryüzünde ne varsa hepsi bayılacaktır. Sonra ona bir daha üflenince, bir de ne göresin, onlar ayağa kalkmış bakıyorlar!*

69-) *Yer, Rabbinin nûru ile aydınlanır, Kitap ortaya konulur, Nebiler ve şahitler (Resuller) getirilir. Aralarında adaletle karar verilir yani onlara asla zulmedilmez.*

70-) *Herkes amellerinin karşılığı verilir. O, onların yaptıklarını en iyi bilendir.*

71-) *Kâfir olanlar, zümre zümre cehenneme sevk edilir. Nihayet oraya geldikleri zaman kapıları açılır, bekçileri onlara: Size, içinizden Rabbinizin âyetlerini tilâvet eden yani bugüne kavuşacağınızı ihtar eden Resuller gelmedi mi? derler. “Evet geldi” derler ama, azap sözü kâfirlerin üzerine hak olmuştur.*

Âyette bulunan “Resuller” vahiy alan yani Nebi olan Resuller değil, vahiy ile insanları uyaran kitaba bağlı Resullerdir. Kitaba bağlı Resuller kıyamet gününe kadar bulunacaklardır. Yani her zaman var olacaklardır. Yoksa bekçilerin “أَلَمْ يَأْتِكُمْ رُسُلٌ مِّنْكُمْ” Size, içinizden Rabbinizin âyetlerini tilâvet eden yani bugüne kavuşacağınızı ihtar eden Resuller gelmedi mi?...” demelerinin hiçbir anlamı olmazdı. Çünkü vahye bağlı yani Nebi olan Resullerin ömürleri çok kısadır. Dünya hayatı ve insanlık tarihi açısından Nübüvvete bağlı yani vahiy alan Resullerin ömrü bir yıldırım çakması veya göz açıp kapayıncaya kadar değildir. Kitaba bağlı Resullerin olmasının sebebi ise, vahyin sözün gücüne sahip olmasındandır. Eğer insanları Kur’an ile uyaranlar olmazsa toplum tümünden hurafe ve karanlıklara mahkum olacaktır. Çünkü vahyin dili yoktur. Vahiy konuşmaz. İşte bu yüzden yüce Allah, “bil-mediklerinizi zikir (Kur’an) ehline sorun buyurmaktadır.(Nahl-43; Enbiya-7)

72-) *Onlara: İçinde kalacağımız cehennemden kapılardan girin; kibirlenenlerin yeri ne kötü! denilir.*

73-) *Rablerine karşı bilinçli olanlar ise, zümre zümre cennete sevk edilir, oraya varıp kapıları açılıp da bekçileri onlara: Size selam olsun! Tertemiz geldiniz. Artık devamlı kalmak üzere oraya giriniz, derler.*

74-) *Onlar şöyle derler: “Hamd, (övgü-güç) bize olan yarasını gerçekleştiren ve bizi cennetten dilediğimiz yere konmak üzere bu yurda varis kılan Allah’a özeldir. Salih amel işleyenlerin mükâfatı ne güzelmiş!*

75-) *Melekleri görürsün ki, Rablerini hamd ile tespih ederek Arş’ın etrafını kuşatmışlardır. Artık aralarında adaletle hükmolunmuş ve “alemlerin Rabbi olan Allah’a hamdolsun” denilmiştir.*

Ayette bulunan “meleklerden” maksat, Nebiler, Resuller iman ve amelleriyle cenneti hak eden müminlerdir. Kur’an’ın birçok ayetinde Nebi, Resul ve müminlerin melek olduklarıyla ilgili ayetler vardır. Melekler masumiyeti, salih amelleri ve hayırları temsil ederler. Salih amel işleyen, hayır üreten, pozitif olan her şey melektir. Sadece kötülük yapan, şer üreten, negatif olan her şey şeytandır.

MÜMİN SURESİ

85 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1-) **Hâ. Mîm.**

2,3-) **Bu kitap Aziz, Alim, günahı bağışlayan, tevbeleri kabul eden, azabı şiddetli, sonsuz güç sahibi Allah tarafından indirilmiştir. O'ndan başka ilâh yoktur, dönüş ancak O'nadır.**

4-) **Ön yargıya sahip olanlardan başkası, Allah'ın âyetleri hakkında tartışmaz. Onların beldelerde (refah içinde) gezip dolaşması seni aldatmasın.**

5-) **Onlardan önce Nuh kavmi ve bunlardan sonraki gruplar da engellemeye yani her ümmet kendi Resul'ünü (görevinden zorla) almaya yeltenmişti. Hakkı yok etmek için batıla mücadele etmişlerdi. Bunun üzerine ben onları (azapla) yakaladım. Cezalandırmam nasılmış (gördüler!)**

6-) **Ön yargıya sahip olanların ateş arkadaşları olduklarına dair Rabbinin sözü işte bu şekilde gerçek oldu.**

7-) **Arş'ı yüklenen ve onun çevresinde bulunanlar, Rablerini hamd ile tespih ederler yani O'na iman ederler ve iman edenler içinde bağışlanma dilerler: Rabbimiz! Senin rahmet ve ilmin her şeye geniş gelmiştir. O halde tevbe eden ve senin yoluna uyanları bağışla yani onları cehennem azabından koru!**

Arş'ı yüklenenlerin müminlere istiğfar etmelerini şu şekilde anlamak gerekiyor. Yüce Allah kimi severse, yerde ve göklerde yarattığı her şey de onu sever yani psikolojik bir rahatlama ve müreffeh bir hayatın içinde olur. Yüce Allah'ın müminlere verdiği en büyük destek ve motivasyon indirmiş olduğu âyetlerdir. Veya arşı yüklenenlerden maksat, Nebi ve Resullerdir.

8-) **Rabbimiz! Onları da, onların atalarından, eşlerinden, zürriyetlerinden salih olanları da kendilerine vâdettiğin Adn cennetlerine koy. Şüphesiz izzetli hüküm ve hikmet sahibi olan ancak sensin!**

9-) **Bir de onları, kötülüklerden koru. O gün sen kimi kötülüklerden korursan muhakkak ki onu rahmetine mazhar etmiş olursun. Yani bu azim bir başarıdır.**

10-) **Ön yargıya sahip olanlara şöyle seslenilir: Allah'ın (size karşı olan) nefreti, sizin kendinizde (vahye karşı) taşıdığımız nefretinizden elbette daha büyüktür. Zira siz imana davet ediliyor, fakat inkar ediyordunuz.**

11-) **Onlar: Rabbimiz, bizi iki defa öldürdün, iki defa dirilttin. Biz de günahlarımızı itiraf ettik. Bir daha çıkmaya yol var mıdır? derler.**

Âyette bulunan iki ölüm ve iki dirilmeden maksat, geçici ölüm olan uyku ve ondan dirilme (Zümer-41) dünya hayatından intikal etme olan yani gerçek ölüm ve yeniden dirilmedir. Yoksa İslam dini reenkarnasyon diye bir inancı kabul etmez.

12-) **(Onlara denir ki:) İşte bunun sebebi şudur: Tek olan Allah'a (Kur'an'a) dâvet olduğun zaman inkar ediyordunuz. O'na şirk koşulunca (hemen) iman ediyordunuz. Artık hüküm, yüce ve büyük olan Allah'ındır.**

13-) **Size delillerini gösteren ve sizin için gökten rızık indiren O'dur. Allah'a yönelenden başkası öğüt almaz.**

14-) **Kâfirlerin hoşuna gitmese de dini Allah'a özel kılarak davet edin!**

15-) **Dereceleri yükselten, Arş'ın sahibi olan Allah, kavuşma günüyle uyarmak için kullarından dilediğine yasası gereği ruhu (Kur'an'ı) indirir.**

Yukarıdaki âyet Nebî'lere vahiy göndermekle ilgili olduğu için "عَلَى مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ" (kullarından dilediğine)" oluyor. Çünkü Risalet yüce Allah'ın seçimine bağlı bir durumdur. Nahl-2 ve Şûra-52 âyetlerde de benzer mesajlar mevcuttur.

16-) **O gün onlar meydana çıkarlar. Onların hiçbir şeyi Allah'a gizli kalmaz. Bugün hükümranlık kimindir? Kâhâr olan tek Allah'ındır.**

17-) **Bugün herkese kazandığının karşılığı verilir. Bugün zulüm yoktur. Şüphesiz Allah, hesabı çarçabuk görendir.**

18-) **Yaklaşan gün hususunda onları uyar! Çünkü o anda dehşet içinde yutkunurken kalpler ağızlara gelmiştir. (O gün) zalimler için candan bir dost yani itaat edilecek (söz dinlenecek) bir şefaathçi yoktur.**

19-) **Allah, gözlerin hain bakışını ve göğüslerin gizlediğini bilir.**

20-) **Allah, hakla karar verir. O'nun yanı sıra davet ettikleri ise, hiçbir şeye karar veremezler. Şüphesiz Allah, hakkıyla işiten ve görendir.**

21-) **Onlar, yeryüzünde gezip dolaşmadılar mı ki, kendilerinden öncekilerin âkıbetinin nasıl olduğunu görsünler! Onlar, kuvvet ve yeryüzünde yaptıkları eserler yönünden bunlardan daha güçlü idiler. Böyleyken Allah onları günahları yüzünden yakaladı. Onları Allah'ın gazabından koruyan da olmadı.**

22-) **Bunun sebebi, Resulleri kendilerine apaçık kanıtlarla geldikleri halde, inkar ettiler. Allah da kendilerini tutup yakalayiverdi. Doğrusu O, kuvvetlidir; azabı da şiddetli olandır.**

23,24-) **Andolsun ki biz Musa'yı âyetlerimizle yani apaçık delille, Firavun, Hâmân ve Karun'a gönderdik. Onlar: Bu, pek yalancı bir sihirbazdır! dediler.**

25-) *İşte O (Musa), tarafımızdan kendilerine hakkı getirince: Onunla beraber iman edenlerin oğullarını katledin, kadınlarını diri bırakın! dediler. Ama kâfirlerin tuzağı elbette boşa çıkar.*

“uktulu” kelimesi öldürme anlamında değil, etkisiz hale getirme, güçlerini sınırlandırma, ailelerinden kopararak onları köleleştirme” anlamına gelmektedir.

26-) *Firavun: Beni bırakın, dedi. Musa’yı katledeyim; Rabbini davet etsin! Çünkü ben onun, dininizi değiştireceğinden, yahut yeryüzünde bozgunculuk çıkaracağından korkuyorum.*

Kıraat Farklılığı

Yukarıdaki âyette bulunan “*وَأَنْ يُظْهِرَ فِي الْأَرْضِ الْفَسَادَ* yahut *وَيُظْهِرَ فِي الْأَرْضِ الْفَسَادَ*” kelimesi, “*وَيُظْهِرَ فِي الْأَرْضِ الْفَسَادَ*” olarak da okunmuştur. Bu okuyuşa göre âyetin manası şöyle oluyor. “Firavun: Beni bırakın, dedi. Musa’yı katledeyim; Rabbini davet etsin. Çünkü ben onun, dininizi değiştireceğinden ve yeryüzünde bozgunculuk çıkaracağından korkuyorum. Birinci okuyuşta Firavun, Musa (a.s) ı bir şeyle itham ederken, ikinci okuyuşta iki şeyle itham etmektedir. Fakat ikinci okuyuşta bulunan “vav” edatı yani anlamına gelecek olursa, bu sefer mana şöyle oluyor. “... dininizi değiştireceğinden yani yeryüzünde bozgunculuk çıkaracağından korkuyorum” olmaktadır.

27-) *Musa da: Ben, hesap gününe iman etmeyen, her büyüklük taslayandan, benim de Rabbim, sizin de Rabbinize sığındım, dedi.*

28-) *Firavun ailesinden olup, imanını gizleyen mümin bir adam şöyle dedi: Siz bir adamı “Rabbim Allah’tır” diyor diye katledecek misiniz? Halbuki o, size Rabbinizden apaçık kanıtlarla gelmiştir. Eğer o yalancı ise yalanı kendi aleyhinedir. Eğer doğru ise, sizi tehdit ettiğinin bir kısmı olsun gelip size isâbet eder. Şüphesiz Allah, müsrif olanı ve yalancı kimseyi hidayete ulaştırmaz.*

Aşağıdaki âyetlere dikkatli bir şekilde bakıldığında iman eden kişinin Musa (a.s) dan başkasının olmadığını görüyoruz. Bu sözleri Nebi ve Resûlden başka kimse söyleyemez. 38.âyette bulunan “bana tâbi olun sizi reşad yoluna hidayet edeyim” cümlesini, Resûlden başkasının söylemesi câiz olmaz. Özellikle aşağıdaki âyet bunun en büyük delilidir.

29-) *Ey kavmim! Bugün, yeryüzünde hükümranlık sizindir. Ama Allah’ın felaketi bize gelirse, kim bize yardım eder? Firavun: Ben size kendi görüşümü söylüyorum yani size sadece doğru yolu gösteriyorum, dedi.*

30,31-) *İman etmiş olan dedi ki: “Ey kavmim! Doğrusu ben sizin için, Nuh kavminin, Âd, Semûd ve onlardan sonra gelenlerin misâli gibi, (Resulleri yalanlayan) grupların başlarına gelen (azap) gününden korkuyorum. Yoksa Allah, kullara asla zulüm dileyecek değildir.”*

32,33-) *“Ey kavmim! Gerçekten sizin için o bağrışıp çağırma gününden, arkanıza*

dönüp kaçacağınız gündən korkuyorum. Allah'tan (O'nun azabından) sığınacağınız kimse yoktur. Kim Allah'tan (vahiy'den) saparsa, artık onun hidayet edicisi yoktur.”

34-) *Andolsun ki, (Musa'dan) önce Yusuf da size açık kanıtlarla gelmişti ve onun size getirdiği şeyler hakkında şüphe edip durmuştunuz. Nihayet o vefat edince “Allah ondan sonra Resul çıkarmaz” dediniz. İşte müsrif şüpheciler Allah'tan böyle saparlar.*

35-) *Kendilerine gelmiş hiçbir delil olmadığı halde Allah'ın âyetleri hakkında tartışanlar gerek Allah'ın yanında, gerekse iman edenlerin yanında (bu ahlak ve karakterleri) büyük bir nefretle karşılanır. Allah, büyüklük taslayan her zorbanın kalbini işte böyle mühürler.*

Yukarıdaki âyette Kur'an'ı insanlara tebliğ eden müminler için büyük bir onur ve müjde vardır. Yani iman edenlerin kâfir ve müşriklere karşı büyük kin ve düşmanlık beslemelerinin altında yüce Allah'ın ahlakının var olduğunu görüyoruz.

Yoksa iman edenler, Kur'an'ı dinde tek kaynak kabul etmeyen müşriklere karşı niye bu kadar kin besleyip düşman olsunlar? Yani âyette bulunan “وَعِنْدَ الَّذِينَ آمَنُوا” (iman edenlerin indinde de) bu durumları büyük bir nefretle karşılanır cümlesi hem çok önemlidir hemde çok değerlidir.

36,37-) *Firavun: Ey Hâmân, bana yüksek bir kule yap; belki (göklerin) yollarına erişirim de Musa'nın ilahına ulaşırım! Doğrusu ben onun, yalancı olduğunu zannediyorum, dedi. Böylece Firavun'a, yaptığı kötü ameli süslü gösterildi yani yoldan saptırıldı. Firavun'un tuzağı tamamen boşa çıktı.*

Kıraat Farklılığı

Âyette bulunan “وَصَدَّ عَنِ السَّبِيلِ” (yoldan saptırıldı)” kelimesi, “وَصَدَّ عَنِ السَّبِيلِ” (yoldan saptı)” olarak okunmuştur. Bu kıraat daha doğrudur.

38-) *O iman eden kimse: Ey kavmim! Bana tâbi olun, sizi doğru yola hidayet edeyim, dedi.*

39-) *Ey kavmim! Şüphesiz bu dünya hayatı, geçici bir yararlanmadan ibarettir. Ama ahiret, gerçekten karar kılınacak gerçek yurttur.*

40-) *Kim bir kötülük işlerse, sadece onun kadar ceza görür. Kim de kadın veya erkek, mümin olarak salih bir amel işlerse, işte onlar, cennete girecekler, orada onlara hesapsız rızık sunulacaktır.*

41-) *Ey kavmim! Nedir bu hal? Ben sizi kurtuluşa çağırıyorum, siz beni ateşe çağırıyorsunuz.*

42-) *Siz beni, Allah'ı inkar etmeye yani hakkında bilgim olmayan şeyleri O'na ortak koşmaya çağırıyorsunuz. Ben ise sizi, Azîz ve bağışlayıcı olan Allah'a çağırıyorum.*

43-) *Gerçek şu ki, sizin beni davet ettiğiniz şeyin dünyada da ahirette de davete değer bir tarafı yoktur. Dönüşümüz Allah'adır. Hayatlarını israf edenler ateş halkının ta kendileridir.*

44-) *Size söylediklerimi yakında hatırlayacaksınız. Ben işimi Allah'a ısmarlıyorum.*

Şüphesiz Allah, kullarını çok iyi görendir.

45-) Nihayet Allah, onların yaptıkları planların kötülüklerinden onu korudu, Firavun'un kavmini ise kötü azap kuşatıverdi.

46-) Onlar sabah akşam o ateşe sokulurlar. Son saat gerçekleştiğinde : Firavun ailesini azabın en şiddetlisine sokun (denilecek)!

Kabir Azabı Var Mı?

Kur'an'ın yüzlerce âyetine göre, değil kabir azabından, kabir hayatından bile söz edilemez. Kur'an'a göre dünya hayatında insanın kendi elleriyle yaptığının karşılığını görmesi ve kıyametten sonraki azaptan başka hiçbir azap mevcut değildir. Bu konuda çok âyet vardır. “Dünya hayatında onlara azap vardır. Ahiret azabı ise daha şiddetlidir”(Râd- 34) “Bundan dolayı biz de onlara dünya hayatında zillet azabını tattırmak için o uğursuz günlerde soğuk bir rüzgar gönderdik. Ahiret azabı elbette daha çok rüsvay edicidir. Onlara yardım da edilmez” (Fussilet- 16) “İşte azap böyledir. Ahiret azabı ise elbette daha büyüktür” (Kalem- 33) “Cehenneme girecek olanlara bekçiler şöyle derler. “Size içinizden Rabbinizin âyetlerini okuyan ve bugüne kavuşacağınızı ihtar eden Resuller gelmedi mi...” (Zümer- 71) “Neredeyse cehennem öfkesinden çatlayacak! Her ne zaman oraya bir topluluk atılsa! onun bekçileri onlara: Size (bu azap ile) korkutucu (bir Resul) gelmedi mi? diye sorarlar” (Mülk- 8)

Yukarıdaki âyetlere göre eğer cehennem azabından başka bir azap olsaydı, Allah'ın elçileri ona karşı da toplumlarını uyarmaları gerekirdi. Âyetlerde sadece ateş ve cehennem azabından söz edilmektedir. “Göklerin ve yerin mülkü Allah'ındır. Kıyametin kopacağı gün var ya işte o gün batıla sapanlar hüsrana uğrayacaklardır. O gün her ümmeti diz üstü çökmüş görürsün. Her ümmet kendi kitabına çağırılır.(onlara şöyle denir) Bugün yaptıklarınızla cezalandırılacaksınız.” (Casiye- 27, 28) Bu âyetler batıla sapan müşriklerin daha önce değil, **وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ** (kıyametin kopacağı gün)” hüsrana uğrayacaklarını açık bir şekilde ifade etmektedir.

Aynı şekilde Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor. “Onlar düşünmezler mi ki, büyük bir günde (hesap vermek için) diriltilecekler! Öyle bir gün ki, insanlar o gün de âlemlerin Rabbinin huzurunda divan duracaklardır” (Mutaffifin-4-5-6)

Demek oluyor ki kıyamet saatinin öncesinde yani kıyamet kopmadan önce bir korku, panik, cezalandırma, sorgu, hesap, kitap ve azap diye bir şey mevcut değildir. Bu konuda en dikkat çekici âyetler şunlardır. “İnkâr edenler, kesinlikle (öldükten sonra) diriltilmeyeceklerini iddia ettiler. De ki: Hayır! Rabbime andolsun ki mutlaka diriltileceksiniz. Sonra yaptıklarınız size haber verilecektir. (Teğabun-7)

Yukarıdaki âyette **“قُلْ بَلَىٰ وَرَبِّي لَأُنَبِّئَنَّ نَمَّا لَنْتَبُونَ”** (De ki: Rabbime andolsun ki) **mutlaka diriltileceksiniz. Sonra yaptıklarınız size haber verilecektir.**” cümlesi çok önemlidir. Yani dirilişten önce hiçbir şey yoktur. “Göklerde ve yerde olanları Allah'ın bildiğini görmüyor musun? Üç kişinin gizli konuştuğu bir yerde dördüncüsü mutlaka odur. Beş kişinin gizli konuştuğu bir yerde altıncısı mutlaka odur. Bunlardan az veya çok olsunlar ve nerede bulunurlarsa bulunsunlar mutlaka O, onlarla beraberdir.

Sonra kıyamet günü onlara yaptıklarını haber verecektir. Doğrusu Allah her şeyi bilendir” (Mücadele-7) Bu âyette hesap ve azabın dirilişten sonra olacağını hiçbir şüpheye yer bırakmayacak şekilde ortaya konmuştur.

Çünkü âyette “تُمْ يُنَبِّئُهُمْ بِمَا عَمِلُوا يَوْمَ الْقِيَامَةِ” (Sonra kıyamet günü yaptıkları onlara haber verilecektir...)” buyrulmaktadır. Kur’an’ın yüzlerce âyetinde yüce Allah insanları sadece âhiretteki ateş ve cehennem azabından sakındırmaktadır. Bu konuda âyetlerin gösterdiği önemli bir gerçek de “kıyamet koptuğu gün günahkarlar, ancak pek kısa bir süre kaldıklarına yemin ederler” (Rum- 55) Eğer kabir azabı olsaydı, zaman geçmez bir gün bir asır olurdu. Geleneksel din adamlarının “Dünyada pek kısa kaldıklarına yemin ederler” görüşü Kur’an’ın bağlam ve bütünlüğüne aykırıdır. Çünkü Rum suresi 55. âyetinde sonra gelen “Kendilerine ilim ve iman verilenler şöyle derler: Andolsun ki siz, Allah’ın yarasında hükmedildiği gibi yeniden dirilme gününe kadar kaldınız...” 56. âyeti bunu ortaya koymaktadır. Hiçbir insan dünyada yeniden dirilme gününe kadar kalmaz.

Konu ile ilgili şu âyetlere bir göz atalım. “Sonra, mutlaka siz, bunun ardından elbette öleceksiniz. Sonra da şüphesiz, sizler kıyamet gününde tekrar diriltileceksiniz” (Müminun - 15,16)

Yukarıdaki ayette görüldüğü gibi “ölmek ve dirilmek var” bunun ortasında olacak hiçbir şeyden söz edilmez. “...Sonunda Allah’ da onların binalarını temellerinden söktü üstlerindeki tavanda tepelerine çöktü. Bu azap onlara fark edemedikleri bir yerden gelmişti. Sonra kıyamet gününde Allah onları rezil eder ve der ki...” (Nahl, 26-27)

Yukarıdaki ayette kafirlerin dünya hayatındaki azaplarından hemen sonra kıyamet gününe geçiş yapılmıştır. “Allah’ın onları, sanki günün ancak bir saati kadar kaldıklarını zanneder vaziyette yeniden diriltip toplayacağı gün aralarında birbirleri ile tanışırlar” (Yunus- 45) Yukarıdaki âyeti şu şekilde anlamak mümkündür. “Allah onları, sanki günün ancak bir saati, aralarında tanışacak kadar kaldıktan sonra diriltip toplayacağı gün...” “İşte onlar, ahirette kendileri için ateşten başka hiçbir şey olmayan kimselerdir” (Hud- 16) Yukarıdaki âyetlerde açık olarak görünüyor ki Kur’an, kabir hayatı ile ilgili hiçbir şey söylemez. Dünya hayatından yani ölümün hemen ardından kıyameti, ahiretin hesap ve azabını başlatır.

Şu soru çok önemlidir. Neden âhiretteki cehennem azabını anlatan yüzlerce ayete mukabil bir tane kabir azabını anlatan ve açıklayan âyet yoktur? Cehennem azabının Kur’an’da bu derece geniş anlatılmasının en önemli sebebi, azabın sakınılması gereken ciddi bir olay olduğunu ortaya koymak içindir. “...Onlar ateşe karşı ne kadar dayanıklıdılar, (ateşe nasıl sabredecekler” (Bakara -175) Azap ciddi bir iştir, kendinizi koruyun demek istenmiştir. Yani kabir azabı olsaydı onu anlatan onlarca âyet olması gerekirdi. (Ey Müşrikler!) Sizde ondan başka dilediğinize kulluk edin! “De ki: Gerçekten hüsrana uğrayanlar, kıyamet günü hem kendilerini, hem de ailelerini hüsrana sokanlardır. Bilesiniz ki, bu apaçık hüsrandır. Onların üstlerinde ateşten tabakalar, altlarında da öyle tabakalar vardır. İşte Allah kullarını bununla korkutuyor. Ey kullarım! Bilinçli olun” (Zümer, 15- 16)

Dolayısıyla kabirde Adem (a.s) döneminde ölen ile kıyametin son anında ölen arasında zaman açısından hiçbir fark bulunmamaktadır. Zaman dünya hayatında yaşayanlar için vardır, kabirde zaman diye bir şey söz konusu değildir. Karakolda hesap, kitap, mahkeme ve cezalandırma olmaz. Aslında bizim bir gecelik uykumuz kabir hayatı ve uykusundan çok uzundur. Ölen her insan hangi zamanda ölmüş olursa olsun kabirde çok kısa bir zaman dilimi kaldıktan sonra kıyamet kopacaktır. (Naziat- 46; Ahkaf- 35; Yasin, 51- 52- 53- Rum- 55- 56 ; İsra-52) Kur'an'ın kabir uykusu için kullandığı "bir saat" kavramı, Araplar arasında "bir an" anlamına gelmekteydi. Yasin suresi 52. âyetinde geçen "قَالُوا يَا وَيْلَنَا مَنْ بَعَثَنَا مِنْ مَرْقَدِنَا" - ...Eyvah eyvah! Bizi kabrimizden kim kaldırdı?" cümlesi dikkat çekicidir. Kabir azabı olmuş olsaydı bizi kabrimizden kim kaldırdı? demezlerdi. Azap gördüklerinin bilincinde olurlardı. Dolayısıyla kabir azabının var olduğunu iddia eden gelenekçilerin dayandıkları "النَّارُ يُعْرَضُونَ عَلَيْهَا غُدُوًّا وَعَشِيًّا وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ أَدْخِلُوا آلَ فِرْعَوْنَ أَشَدَّ الْعَذَابِ - Onlar sabah akşam ateşe arz olunurlar." Kıyametin kopacağı gün de Firavun ailesini azabın en çetinine sokun denilecek" (Mümin-46) Firavun'un ailesi hakkında olan bu âyet Kur'an'ın bağlam ve bütünlüğü esas alınarak şu âyetlerle birlikte değerlendirilmesi gerekir.

"Andolsun ki Musa'yı da âyetlerimizle ve apaçık delille Firavun'a ve ileri gelenlerine gönderdik. Fakat onlar Firavun'un emrine uydular. Oysa Firavun'un emri doğru değildi. Firavun, kıyamet gününde kavminin önüne düşecek ve onları çekip ateşe götürecektir. Varacakları yer ne kötü yerdir! Onlar burada da (dünyada) kıyamet gününde de lânete uğratıldılar. Onlara verilen bu armağan ne kötü armağandır" (Hud, 96- 97- 98- 99)

İkinci âyet şöyledir: "Biz de onu ve ordusunu yakalayıp denize atıverdik. Bak işte, zalimlerin sonu nasıl oldu. Onları ateşe çağıran öncüler kıldık, kıyamet günü onlar yardım görmeyeceklerdir. Bu dünyada arkalarına lânet taktık. Onlar, kıyamet gününde de kötülenmişler arasındadır." (Kasas- 40- 41- 42)

Dolayısıyla Mümin suresi 46. âyetinde zikredilen "sabah akşam ateşe arz olunmak" kabir azabı değil, peşlerine takılan lanet, beddua, kötü anılma, Musa (a.s) ın onları sabah akşam uyarması, kalplerindeki ızdırap ve işkence olmalıdır. Tek gerçek budur. Kıyamet saatinden önce yani cehennem azabından başka hiçbir azabın olmadığı ile alakalı süre ve âyetler. (Mürselat suresi- Kıyame suresi, Zilzal suresi, Tekvir suresi, İnfitar suresi, Mutaffifin suresi, İnşikak suresi, Karia suresi, Naziat-34-46; Abese-33-42; Kaf, 20-30) Özellikle Zümer suresinin 68-75 âyetleri bu konuda çok önemlidir. Çünkü kıyamet saatini sura üflemenin başlangıcından, cennet ve cehenneme varıncaya kadar olayların özetini veriyor. Yasin suresi 51-65 ile Kaf suresi 20-30 âyetleri de böyledir.

47-) Kâfirler ateşin içinde birbirleriyle tartışırken zayıf bırakılanlar, o kibirlik taslayanlara: Biz size uymuştuk. Şimdi ateşin birazını bizden uzaklaştırabilir misiniz? derler.

48-) O kibirlik taslayanlar ise: Doğrusu hepimiz bunun içindeyiz. Şüphe yok ki Allah kulları arasında vereceği hükmü verdi, derler.

49-) Ateşte bulunanlar cehennem bekçilerine: Rabbinize yalvarın, bizden, bir gün

olsun azabı hafifletsin! derler.

50-) Resulleriniz size açık kanıtlarla gelmediler mi? Onlar da: evet, derler: O halde kendiniz yalvarın, derler. Halbuki kâfirlerin yalvarması boşunadır.

51-) Şüphesiz Resullerimize ve iman edenlere, hem dünya hayatında, hemde şahitlerin kıyam edeceği günde yardım ederiz.

52-) O gün zalimlere, özür dilemeleri hiçbir fayda sağlamaz. Artık lanet de onlarındır, kötü yurt da onlarındır!

53,54-) Andolsun ki biz Musa'ya hidayeti verdik ve İsrailoğullarına, olgun akıl sahipleri için bir hatırlatma ve hidayet olan kitabı miras bıraktık.

55-) Şimdi sen sabret. Çünkü Allah'ın yasaı gerçektir. Günahın için bağışlanma dile. Yani akşam sabah Rabbini hamd ile tesbîh et.

Kur'an'ın Nebi ve Resûl sisteminde istiğfar, Nebi ile ilgili bir durumdur. Çünkü Nübüvvet özel hayatla ilgili olduğu için Nebi Allah'a karşı hata eder. Fakat Resul masum olduğu için onun günahları için istiğfar etmesi söz konusu olamaz. Çünkü Resulun görevi vahyi tebliğdir ve tebliğde asla ihanet etmez yani hata yapması mümkün değildir. İşte bundan dolayı Resulun istiğfar etmesi Kur'an'ın Nebi ve Resûl sistemine aykırıdır.

56-) Kendilerine gelmiş kesin bir delil olmaksızın, Allah'ın âyetleri hakkında tartışanlar var ya, hiç şüphe yok ki, onların kalplerinde, asla yetişemeyecekleri bir kibirlik hevesinden başka bir şey yoktur. Sen Allah'a sığın. Şüphesiz O, işitendir, görendir.

57-) Elbette göklerin ve yerin yaratılması, insanların yaratılmasından daha büyük bir olaydır. Fakat insanların çoğu bilmezler.

58-) Körle gören, iman edip yani salih ameller işleyenlerle kötülük yapanlar eşit olmaz. Ne kadar az müzakere ediyorsunuz!

59-) (Son) saat mutlaka gelecektir, bunda hiç şüphe yoktur. Fakat insanların çoğu buna iman etmezler.

60-) Rabbiniz şöyle buyurdu: Beni davet edin size icabet edeyim. Çünkü bana kullukta büyüklük taslayanlar aşağılanarak cehenneme gireceklerdir.

61-) İçinde huzur bulasınız diye geceyi, (geçiminiz için de) gündüzü aydınlık kılan Allah'tır. Şüphesiz Allah, insanlara karşı fazilet sahibidir. Fakat insanların çoğu şükretmezler.

62-) İşte O, her şeyin yaratıcısı olan Rabbiniz Allah'tır. O'ndan başka ilâh yoktur. O halde nasıl oluyor da (haktan) sökülüp ayrılıyorsunuz!

63-) Allah'ın âyetlerine karşı gelenler işte böyle sökülüp ayrılıyorlar.

64-) Yeri sizin için (yerleşim alanı), göğü de bir bina kılan, size süret verip de suretinizi en güzel bir şekilde yapan ve sizi temiz besinlerle rızıklandıran Allah'tır. İşte Rabbiniz

Allah budur. Âlemlerin Rabbi Allah, bütün bereketlerin kaynağıdır.

65-) *O daima diri olandır; O'ndan başka ilâh yoktur. O halde dini O'na özel kılanlar olarak sadece O'na davet edin. Hamd (güç-övgü) âlemlerin Rabbi Allah'a özeldir.*

66-) *De ki: Bana Rabbimden apaçık kanıtlar gelince, sizin Allah'ın yanı sıra ibadet ettiklerinize ibadet etmem bana yasaklandı yani sadece âlemlerin Rabbine teslim olmam emredildi.*

67-) *Sizi (önce) topraktan, sonra nutfeden, sonra alakadan (aşılanmış yumurtadan) yaratan sonra sizi (ana rahminden) bir çocuk olarak çıkaran, sonra sizi güçlü kuvvetli bir çağa erişmeniz, sonra da ihtiyarlamanız -ki içinizden daha önce vefat edenler de vardır- ve belli bir ecele ulaşmanız için sizi yaşatan O'dur. Yani umulur ki aklınızı kullanırsınız.*

68-) *O, hem diriltten hem de öldürendir. O, herhangi bir işin olmasını dilediği zaman yalnız "Ol!" der, o da oluşmaya başlar.*

69-) *Allah'ın âyetleri hakkında tartışanlara bakmadın mı? Nasıl döndürülüyorlar?*

70-) *Onlar, kitabı (vahyi) ve onunla gönderdiğimiz Resullerimizi yalanlayanlardır. Onlar yakında (gerçeği) anlayacaklar!*

Bu ayet, kitaplarla Resullerin aynı şey olduklarını ortaya koyuyor. Resulleri yalanlamak Allah'ı yalanlamaktır. Çünkü Resuller vahyi tebliğ ederler.

71,72-) *Boyunlarında demir halkalar ve zincirler olduğu halde, sıcak suya sürüklenecekler, sonra da ateşte tutuşturulacaklardır.*

73,74-) *Sonra onlara: Allah'ın yanı sıra şirk koştuklarınız hani nerede? denilecek. Onlar da: Bizden kayboldular, sanki biz önceleri hiçbir şeye yalvarmıyorduk, (gibi bizi terkettiler) diyecekler. İşte kâfirler Allah'tan bu şekilde saptılar.*

75-) *Bu, sizin yeryüzünde haksız olarak sevinmenizden yani aşırı derecede (vahye karşı) böbürlenmenizden ötürüdür.*

76-) *İçinde devamlı kalmak üzere cehennemin kapılarından girin! Kibirlenenlerin yeri ne kadar kötüdür!*

77-) *Onun için sabret! Şüphesiz Allah'ın vâdi gerçektir. Onlara söz verdiğimiz (azabın) bir kısmını ya sana gösteririz, yahut seni daha önce vefat ettiririz. (Her durumda) bize döneceklerdir.*

78-) *Andolsun, senden önce de Resuller gönderdik. Onlardan sana kıssalarını anlattığımız kimseler de var, kıssalarını sana bildirmediğimiz de var. Hiçbir Resul Allah'ın yasağı olmaksızın herhangi bir âyeti kendiliğinden getiremez. Allah'ın emri gelince de hak ile karar verilir yani işte o zaman bâtıl seçenler hüsrana uğrayacaklardır.*

79-) *Allah, ondan kimine binesiniz ve kiminden yiyesiniz diye sizin için hayvanları bir nimet olarak kılandı.*

80-) *Onlarda sizin için daha nice yararlar vardır. Göğüslerdeki bir arzuya göre, onlara binerek ulaşırsınız. Onların ve gemilerin üstünde taşınırsınız.*

81-) Allah size âyetlerini gösteriyor. Şimdi, Allah'ın âyetlerinden (yaratılış yasalarından) hangisini inkâr edersiniz?

82-) Onlar yeryüzünde gezip dolaşmadılar mı ki, kendilerinden öncekilerin sonu nasıl olmuştur, görsünler! Öncekiler bunlardan daha çoktu, kuvvetçe ve yeryüzündeki eserleri bakımından da daha güçlü idiler. Fakat kazandıkları şeyler onlara asla bir zenginlik ve kalıcılık sağlamamıştır.

83-) Resulleri onlara açıklamalar getirince, onlar kendilerinde bulunan (sığ ve basit bir) ilimle sevindiler. (Yasayı alaya aldılar). Fakat alaya aldıkları şey kendilerini kuşatıverdi.

84-) Artık o çetin azabımızı gördükleri zaman: Tek olan Allah'a iman ettik O'na şirk koştığımız şeyleri inkâr ettik, dediler.

85-) Fakat azabımızı gördükleri zaman imanları kendilerine hiçbir yarar sağlamayacaktır. Kulları hakkında süregelen Allah'ın sünneti budur. İşte o zaman kâfirler hüsrana uğrayacaklardır.

Kur'an'da geçen sünnet kavramı Nebi, Resul ve toplumlarının hayatlarıyla ilgili olarak kullanılmıştır. Yani Sünnetullah ile yaratılış yasası birbirinden farklıdır. Yaratılış yasası göklerde ve yerde bulunan her şeyi kapsarken, Sünnetullah sadece Resuller ve toplumlarının anlatıldığı kanun, kaide ve kurullarla ilgilidir.

FUSSİLET SURESİ

54 âyet olup Mekke’de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah’ın adıyla)

1-) *Hâ. Mîm.*

2-) *(Bu Kitap) Rahmân ve Rahîm olan Allah’tan indirilmiştir.*

3,4-) *(Bu) Arapça bir Kur’an olarak âyetleri detaylandırılmış, bilen bir toplum için müjdeleyici ve uyarıcı olsun diye (indirilmiş) bir kitaptır. Fakat onların çoğu yüz çevirdi, artık duymazlar.*

5-) *Dediler ki: Bizi dâvet ettiğin şeye karşı kalplerimiz kapalıdır. Kulaklarımızda da bir ağırlık vardır. Bizimle senin aranda bir perde bulunmaktadır. Onun için sen (istediğini) yap, biz de yapmaktayız!*

6-) *De ki: Ben de ancak sizin gibi bir beşerim. Bana ilâhınızın bir tek ilâh olduğu vahyediliyor. Artık O’na karşı istikâmet sahibi olun yani O’ndan bağışlanma dileyin. Müşriklerin vay haline!*

7-) *Onlar zekât’a (arınmaya) gelmezler ve onlar ahireti inkar ederler.*

Yukarıdaki âyette bulunan “لَا يُؤْتُونَ الزَّكَاةَ” (lâ yu’tunez-zekâte)” ibaresi, “zekât’ı vermezler” değil, “Zekât’a (arınmaya) gelmezler” anlamına gelmektedir. Çünkü Kur’an’da bulunan bütün “zekât” kavramları “arınma” anlamında kullanılmıştır. İkincisi, müşriklerin zekât vermelerinin hiçbir anlamı ve mantığı yoktur. Ama müşrikler, tevbe ederek yani vahyi dinde tek kaynak kabul ederek şirkten arınabilirler. Yani 7. ayet, 6. ayetin devamıdır. Ve müşriklerle ilgilidir. Zaten sure Mekke’de nazil olmuştur. Yani sure baştan sonra kadar müşriklerle ilgilidir.

8-) *Şüphesiz iman edip yani salih ameller işleyenler için tükenmez bir mükafat vardır.*

9-) *De ki: Gerçekten siz, yeri iki günde yaratana karşı ön yargılı olup O’na denk ilâhlar mı kılıyorsunuz? O, âlemlerin Rabbidir.*

10-) *O, (Allah) dört günde, yerin üstüne araziler yerleştirdi yani orayı bereketlendirdi. Orada isteyenler için ihtiyaçlarına uygun olarak gıdalar takdir etti.*

11-) *Sonra duman halinde olan göğe yöneldi, ona ve yere: İtaat ederek veya zorla, gelin! dedi. İkisi de “İtaat ederek geldik” dediler.*

12-) Böylece onları, iki günde yedi gök olmalarına karar verdi her göğe emrini (görevini-işini) vahyetti. Biz, dünya semâsını kandillerle süsledik ve onu (tehlikelerden) koruduk. İşte bu, azîz ve her şeyi bilen Allah'ın yasaasıdır.

Kur'an'da geçen "kadir, kader, takdir, muktedir" kavramları, Yüce Allah'ın eşyaya koymuş olduğu yaratılış yasaası anlamına gelmektedir. Yaratılış yasaasına bağılı olmayan hiçbir şey yoktur. Allah'ın her şeye kadir olması bunu anlatıyor. Allah her şeye bir yasa koymuştur.

13-) Eğer onlar yüz çevirirlerse de ki: İşte sizi Âd ve Semûd'un başına gelen yıldırım misâli bir yıldırımla uyarıyorum!

14-) Resuller onlara: Önlerinden ve arkalarından gelerek sakın Allah'tan başkasına kulluk etmeyin, dedikleri zaman, "Rabbimiz dileseydi elbette melekler indirirdi. Onun için biz sizinle gönderilen şeyleri inkar ediyoruz" demişlerdi.

15-) Âd kavmine gelince, yeryüzünde haksız yere kibirlik tasladılar bizden daha güçlü ve kuvvete sahip kim var? dediler. Onlar kendilerini yaratan Allah'ın, onlardan daha güçlü ve kuvvete sahip olduğunu görmediler mi? Onlar bizim âyetlerimize karşı geliyorlardı.

16-) Bundan dolayı biz de onlara dünya hayatında zillet azâbını tattırmak için o alçaltıcı günlerde soğuk bir rüzgâr gönderdik. Ahiret azabı elbette daha çok alçaltıcıdır. Onlara yardım da edilmez.

17-) Semûd'a gelince onlara hidayeti gösterdik, ama onlar körlüğü hidayete tercih ettiler. Böylece yapmakta oldukları kötülükler yüzünden aşığlayıcı azabın yıldırım onları çarptı.

18-) İman edenleri kurtardık çünkü onlar bilinç sahibi idiler.

19-) Allah'ın düşmanları toplandıkları gün hepsi ateşe sevk edilirler.

20-) Nihayet oraya geldikleri zaman kulakları, gözleri ve derileri, işledikleri şeye karşı onların aleyhine şahitlik edecektir.

21-) Derilerine: Niçin aleyhimize şahitlik ettiniz? derler. Onlar da: Her şeyi konuşuran Allah, bizi de konuştu. İlk kez de sizi o yaratmıştır. Yine O'na döndürülüyorsunuz, derler.

22-) Siz ne kulaklarınızın ne gözlerinizin ne de derilerinizin aleyhinize şahitlik etmesinden sakınmıyordunuz, yaptıklarınızın çoğunu Allah'ın bilmeyeceğini zannediyordunuz.

23-) Yani bu zannınız, Rabbiniz hakkında beslediğiniz bu zan sizi mahvetti de hüsrana uğrayanlardan olarak sabahladınız.

24-) Şimdi eğer dayanabilirlerse, zaten onların yeri ateştir. Şayet özür dileseler de kabul edilmeyecektir.

25-) Biz onların başına birtakım arkadaşlar sardık da onlar önlerinde ve arkalarında ne varsa hepsini bunlara süslü gösterdiler. Yani kendilerinden önce gelip geçmiş olan cin ve ins için (uygulanan) yasa onlar için de hak olmuştur. Şüphesiz onlar hüsrana düşenlerdi.

(Ayette bulunan "cin" ve "ins" din adamları ve onlara kayıtsız şartsız iman edenlerdir. Cin, din adamları, ins, onlara fanatik bir şekilde uyan insanlar anlamına gel-

mektedir.)

26-) Ön yargıya sahip olanlar: Bu Kur'an'ı sakın dinlemeyin, ona karşı gürültü yapın. Umulur ki galip gelirsiniz, dediler.

27-) Ön yargıya sahip olanlara şiddetli bir azabı tattıracağız yani onları yaptıklarının en kötüsüyle cezalandıracağız.

28-) İşte bu Allah düşmanlarının cezası, ateştir. Âyetlerimize karşı gelmelerinden dolayı, orada onlara ceza olarak devamlı kalacakları yurt vardır.

29-) Ön yargıya sahip olanlar orada: Rabbimiz! Cin ve insten bizi saptıranları bize göster de aşağılanmışlardan olsunlar diye onları ayaklarımızın altına alalım! diyecekler.

30-) Şüphesiz, Rabbimiz Allah'tır deyip, sonra istikâmet sahibi olanların üzerine melekler iner. Korkmayın, üzülmeyin, size vâdolan cennetle sevinin!

Âyette bulunan “melekler” iman edenlerin üzerine indirilen güzel müjdelere veren yani sevindirici duygulardır. Çünkü âyette “derler” diye bir ifade yoktur. Meleklerden maksadın indirilen ayetlerin olma ihtimali de vardır. Çünkü ayetlerde melekler anlamına gelmektedir.

31,32-) Dünya hayatında da, ahirette de sizin evliyanız bizleriz. Bağışlayıcı ve Merhamet edici olan Allah'tan ikram olarak orada nefislerinizin çektiği yani istediğiniz her şey orada sizin için hazırdır.

33-) İnsanları Allah'a dâvet eden, salih amel işleyen ve “Ben sadece Allah'a teslim olanlardanım” diyenden daha güzel sözlü kim vardır?

Allah'a teslim olmak din ve hüküm olarak Kur'an'dan başka bir kaynak kabul etmemek anlamına gelmektedir. Tek teslimiyet budur.

34-) Güzellikle kötülük eşit olmaz. Sen (kötülüğü) en güzel bir şekilde uzaklaştır. O zaman seninle arasında düşmanlık bulunan kimse, sanki (candan) bir dost olur.

35-) Buna sabredenlerden başkası kavuşturulmaz. Yani buna ancak (hayırdan) azim pay sahipleri kavuşturulur.

36-) Eğer şeytanın dürtülerinden bir dürtü sana uğrayacak olursa, hemen Allah'a sığın. Çünkü O, işitendir, bilendir.

Nezğ kavramı, Kur'an'da dört yerde geçmektedir. Bulunduğu bütün süreler Mekke'de nazil olmuşlardır. (Âraf-200; Yusuf 100; İsrâ 53; Fussilet-36) Yani burada söz konusu olan din adamları anlamında kullanılan şeytan değil, zihinsel şeytan anlamındadır. Hepsî şeytan bağlamında geçen nezğ kavramı, arayı bozma, kötü duygu ve düşünceler anlamında kullanılmıştır.

37-) Gece ve gündüz, güneş ve ay O'nun âyetlerindedir. Eğer Allah'a kulluk etmek istiyorsanız, güneşe de aya da secde etmeyin. Onları yaratan Allah'a secde edin!

Âyette bulunan secde “içtenlikle teslim olmak, kayıtsız şartsız itaat etme” anlamında kullanılmıştır. Âyette “Allah dışındaki varlıkları ilah olarak kabul etmeyin,

onlara teslim olmayın” buyrulmaktadır. Âyette şekilsel, fiziki olarak yere kapanmadan bahsedilmiyor.

Secde, yüzyıllardır gelenekçi din öğretisiyle yetişmiş zihinlere şekilsel bir kavram olarak yerleştirildiği için âyete “o bakış açısıyla bakılıyor ve yanlış anlaşılıyor” Aslında bu âyette yüce Allah, Güneş ve Ay gibi gök cisimlerini tapınılacak ilah olarak kabul edenlere, Güneş ve Ay’ı da yaratan Allah’a kulluk edin, yani yalnız Allah’a secde ederek bunu gösterin, yani “âyetlerime tam bir teslimiyet gösterip sadece Kur’an’a itaat ederek” bunu ortaya koyun diyor. Kulluğun yani kayıtsız şartsız teslimiyetin ve itaatin kime olacağı bildiriliyor. Kur’anda “Secdenin alını iki el arasında yere koyup kapanmak” olduğunu bildiren tek bir âyet mevcut değildir.

38-) Eğer insanlar kibirlik tasarlarsa (bilsinler ki) Rabbinin yanında bulunanlar hiç usanmadan, gece gündüz O’nu tespih ederler.

39-) O’nun ayetlerinden biri de, senin gerçekten yeri huşu içinde (solmuş, boynu bükülmüş ve kupkuru) görmendir. Ama biz onun üzerine suyu indirdiğimiz zaman, deprenir yani kabarır. Şüphesiz onu diriltin, ölüleri de elbette dirilticidir. Çünkü O, her şeyin üzerinde bir kudrete sahiptir.

Yeryüzü kışın ölümünden sonra ilkbaharda yağın yağmurlar sayesinde nasıl diriliyorsa vahiy sayesinde de ölü gönüller dirilir. Sakın ümitsiz olma, sen tebliğ et. Söz dinleyenlere tebliğ fayda verir.

40-) Âyetlerimiz hakkında ilhâda sapanlar bize gizli kalmaz. O halde, ateşin içine atılan mı daha hayırlıdır, yoksa kıyamet günü emniyet içinde gelen mi? Dilediğiniz ameli yapın! Kuşkusuz O, yaptıklarınızı görmektedir.

Âyetlerde geçen ilhad, “rivayet ve içtihatlarla âyetlerin anlamını bozmak” demektir.

41-) Kendilerine hatırlatma geldiğinde ona ön yargıyla yaklaştılar. Halbuki o, (Kur’an) aziz bir kitaptır.

Kur’an’da “aziz” kavramı, yüce Allah, vahiy ve Resul (Tevbe-128) bağlamında kullanılmıştır. Aziz kavramı Nebi hakkında geçmez. Aziz olan yüce Allah, aziz olan vahyi indirir. Görevi sadece aziz vahyi tebliğ etmek olan Resul de aziz oluyor. Aziz, Nebi ve Resûlün arasında bulunan farklardan biridir.

42-) Ona öniinden de ardından da bâtil gelemez. O, doğru hüküm veren ve övgüye layık olandan indirilmiştir.

43-) Sana söylenen, senden önceki Resullere söylenmiş olandan başka bir şey değildir. Elbette ki senin Rabbin, hem bağışlayıcı hem de elem verici bir azabın sahibidir.

Bu ayet iki şekilde anlaşılabilir müsaaittir.

1-) Mekke müşrikleri tarafından sana söylenen şeyler kavimleri tarafından daha önceki Resullere de söylenmiştir. Bundan dolayı üzülmeye.

2-) Sana Allah tarafından vahyedilenler daha önceki Resullere vahyedilenden

farklı değildir. Yani son vahyin daha önceki vahiylerden farkı yoktur.

44-) Eğer biz onu, yabancı dilden bir Kur'an kulsaydık, diyeceklerdi ki: Âyetleri detaylı şekilde açıklanmalı değil miydi? Arab'a yabancı dilden (kitap) olur mu? De ki: O, iman edenler için hidayet ve şifadır. İman etmeyenlere gelince, onların kulaklarında bir ağırlık vardır ve Kur'an onlara kapalıdır. (Sanki) onlara uzak bir yerden bağırlıyor (da Kur'an'da ne söylendiğini anlamıyorlar.)

“A'râbi” Hangi Anlama Gelmektedir?

“Kur'an Arapça'dır. Yani Arap dil, edebiyat ve kültürü üzerine nazil olmuştur. Eğer böyle olmasaydı Araplar onu anlayamaz dolayısıyla yüce Allah'ın indinde iman ve amellerinden sorumlu olmazlardı. “Biz her Resülü, ancak kendi kavminin diliyle gönderdik ki, onlara (Allah'ın emirlerini) beyan etsin. Allah, dileyeni saptırır, dileyeni de hidayete iletir. O, azizdir, hüküm ve hikmet sahibidir.” (İbrahim-4) Peki âyetlerde geçen “Arabi” kelimesi hangi anlama gelmektedir? Aslında âyetlerde Kur'anla ilgili kullanılan “a'râbi” kelimesi, Arapça dili ile birlikte, tam ve mükemmel olma, bütünlük ve kusursuzluk, eksiklik ve noksanlıktan uzak olma anlamına da gelmektedir. İşte âyette bulunan “a'rabi” kelimesi bu anlama gelmektedir. Peki Kur'an'da haklarında hem kınama hemde övgüyle söz edilen (Tevbe-98,99) “Ârâbu” hangi anlama gelmektedir? Yani “a'râbu” kelimesi, “bedeviler anlamına mı geliyor? Yüce Allah'ın son vahyettiği kitap olan Kur'an, insanları etnik veya ırksal olarak aşağılamayacak kadar yüksek bir ahlaka ve yüce bir dile sahip bulunmaktadır. “Ârâbu” ahlak ve yaşamlarıyla, kültür ve gelenekleriyle şehir halkından ayrı özelliklere sahip, aklını tam olarak kullanmayanlardır. Yani “din, hareket, davranış, güzel ahlak, nezaket ve inanç bakımından biraz eksikliği ve kusuru olan, medeniyet bakımından olgunluğa ermemiş, bazen kaba davranabilen” anlamına gelmektedir.

Mesela, “Arabiler” “iman ettik” dediler. De ki: “siz hakkıyla iman etmiş değilsiniz” fakat (güç ve kuvvet karşısında) teslim olduk-boyun eğdik deyin. Çünkü henüz iman kalplerinize girmedi.” (Hucurat-14)

45-) Andolsun biz Musa'ya Kitab'ı verdik, onda da ihtilâfa düşüldü. Eğer Rabbinden bir söz geçmiş olmasaydı, aralarında derhal karar verilir. (işleri bitirilirdi). Onlar Kur'an hakkında derin bir şüphe içindedirler.

46-) Kim salih bir amel işlerse, bu kendi lehinedir. Kim de kötülük yaparsa bu da kendi aleyhinedir. Yani Rabbin kullara zulmedici değildir.

47-) Kıyamet gününün bilgisi, sadece O'na döndürülür. Çünkü O'nun ilmi dışında hiçbir ürün kabuğunu yarıp çıkamaz yani (onun ilmi dışında) hiçbir dişi gebe kalmaz ve doğurmaz. Allah onlara: Ortaklarım nerede! diye seslendiği gün: Buna dair bizden hiçbir şahit olmadığımı sana arzederiz, derler.

48-) Yani önceden yalvarıp davet ettikleri onlardan uzaklaşmıştır. Ve artık kendilerinin kaçacak yerleri olmadığını anlamışlardır.

49-) İnsan hayır istemekten usanmaz. Fakat kendisine bir kötülük dokunursa hemen

ümitsizliğe düşer, üzülüverir.

50-) *Andolsun ki, kendisine dokunan bir zarardan sonra biz ona bir rahmet tattırır-
sak: Bu, benimdir (benim başarımdır) (son) saatin kopacağını zannetmiyorum, Rabbime
döndürülmüş olsam bile muhakkak O'nun katında benim için daha güzeli vardır, der.
Biz, kâfirlere amellerini mutlaka haber vereceğiz yani muhakkak onlara ağır azaptan
tattıracağız.*

51-) *İnsana bir nimet verdiğimiz zaman (bizden) yüz çevirir ve yan çizer. Fakat ona
bir şer dokunduğu zaman da yalvarıp durur.*

52-) *De ki: Ne dersiniz, eğer o (Kur'an), Allah tarafından ise, siz de ona ön yargı ile
yaklaşıyorsanız, o halde (haktan) uzak bir ayrılığa düşenden daha sapkın kim vardır?*

53-) *Gerek ufuklarda, gerekse kendi nefislerinde âyetlerimizi yakında onlara göstere-
ceğiz. Nihayet onun (değişmez) bir yasa olduğu kendileri için apaçık meydana çıkacaktır.
Rabbinin her şeye şahid olması yeterli değil mi?*

54-) *Dikkat edin; onlar, Rablerine kavuşma konusunda şüphe içindedirler. Yine dik-
kat edin O, her şeyi (ilim ve kudretiyle) kuşatmıştır.*

ŞURA SURESİ

53 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1-) *Hâ. Mîm.*

2-) *Ayn. Sîn. Kaf.*

3-) *İzzetli, hüküm ve hikmet sahibi olan Allah, senden öncekilere vahyettiği gibi sana da aynı şekilde vahyetmektedir.*

4-) *Göklerde ve yeryüzünde ne varsa hepsi O'nundur. Yani O yücedir, azamet sahibidir.*

5-) *Neredeyse üstlerinden gökler çatlayacak! Melekler de Rablerini hamd ile tespih ediyorlar yani yerdekiler için bağışlanma diliyorlar. Dikkat edin ki Allah bağışlayan ve merhamet edendir.*

Meleklerin istiğfarlarının iki anlamı vardır.

1-) Ayetler indikçe ve insanlar onlardan yararlandıkça bağışlanmalarına sebep olmaktır.

2-) Güneş yağmur ve rüzgar gibi doğal kuvvetlerin insanlara karşı olan yararları anlamına gelmektedir.

6-) *O'nun yanı sıra evliya edinenleri Allah gözetlemektedir yani sen onlara vekil değilsin.*

7-) *Şehirlerin anası ve onun çevresinde bulunanları uyarman ve asla şüphe olmayan toplanma günüyle onları uyarman için, sana böyle anlaşılır bir Kur'an vahyettik. Bir grup cennette, bir grup da çılgın ateştedir.*

8-) *Allah dileseydi (iradelerine ipotek koysaydı) onları tek bir ümmet yapardı. Fakat O, dileyenin rahmetine kavuşturur; zalimlerin ise hiçbir dostu ve yardımcısı yoktur.*

9-) *Yoksa onlar Allah'ın yanı sıra evliya mı edindiler? Halbuki veli olan yalnız Allah'tır. O ölüleri diriltir. O her şeye bir yasa koymuştur.*

“Her şeyin üzerinde bir kudrete sahiptir.” Yani her şeyi belli bir ölçü ve sisteme göre yaratmıştır. Yarattığı her şeye bir yasa koymuştur. Her şey o yasaya göre şekil alır ve hareket eder.”

10-) (Dini konularda) düştüğünüz herhangi bir şeyde hüküm vermek yalnız Allah'a mahsustur. İşte, bu Allah, benim Rabbimdir. O'na tevekkül ettim. Ve sadece O'na yönelirim.

Dini konular için Kur'an'dan başka bir çözüm kaynağı yoktur. Devlet ve yönetim ile ilgili kanun ve kurallar ancak şura ve meclis ile çözüme kavuşur. (Geniş açıklama 38. ayettedir.)

11-) O, gökleri ve yeri yoktan var edendir. Size kendinizden eşler, hayvanlardan da (kendilerine) eşler kılmıştır. Bu suretle orada çoğalmanızı sağlamıştır. O'nun benzeri hiçbir şey yoktur. O işitendir, görendir.

12-) Göklerin ve yerin anahtarları O'nundur. Dilediğine rızık alabildiğine yayar, dilediğine ölçülü verir. O, her şeyi bilendir.

13-) "Dini ikâme edin yani onda ihtilafa düşmeyin" diye Nuh'a tavsiye ettiğini, sana vahyettiğimizi, İbrahim'e, Musa'ya ve İsa'ya tavsiye ettiğimizi Allah size de dinde bir şeriat kıldı. Fakat kendilerini dâvet ettiğin bu (tevhid dini), müşriklere ağır geldi. Allah dileyeni (vahiy'le) kendisine yöneltir ve kendisine yöneleni hidayete ulaştırır.

Şii ve sünni din adamları tarihsel süreçte yedinci yüzyılın başlarında Arabistan'da Kur'an vasıtasıyla somutlaşan şeriati "İslam dini" diye adlandırmışlardır. Böylece sabit ve evrensel olan ed-din Kur'an'daki şeriata, Kur'an'daki şeriat da İslam'a eşitlenmiştir. Bu eşitlemeler sonucunda ed-din, İslam ve şeriat aynı şeyi ifade eder hale gelmiştir. Durum bu olunca, din ve İslam terimleri de, en doğruyu, en mükemmeli temsil eden müesses dini, yani yüce Allah'ın Nuh (a.s) dan, hatta Adem (a.s) dan bu yana tüm insanlara gönderdiği ortak ilâhi mesajın adını değil, sadece Muhammed (a.s) ın takipçilerini niteleyen oldukça dar bir anlam kazanmıştır.

Sonuçta, Kur'an'ın "Allah katında din İslamdır" "Allah din olarak sizin için İslam'a razı oldu" şeklindeki ifadeleri, kurumsallaşan İslam'a atfedilmiş ve bu atfin mantıksal uzantısı, anılan kategori dışında kalan tüm insanların peşinen kafir sayılmasına sebep olmuştur. Bu dışlamacı yaklaşımın mukadder sonucu olarak diğer kültür ve geleneklere ve onların mensuplarına yönelik Kur'ani övgüler ya te'vil edilmiş ya da Nebi (a.s) zamanındaki Ehl-i kitaptan iman eden birkaç kişiye indirgenmiş veyahut ilgili âyetler hükmü geçersiz kılınan mensuh âyetler kategorisine dahil edilmiştir.

Sünni ve Şii din adamlarının "öteki" ne bakışını biçimlendiren bu dışlamacı tavrın sadece Müslüman olmayanlara yönelik olduğu düşünülmemelidir. Bilakis bu tavır tarih boyunca çeşitli gruplar arasında da belli şekillerde kendini göstermiştir. Öyle ki, geçmişte, itikadi mezhepler arasındaki polemikler çerçevesinde sırf kendisi gibi düşünmediği veya dini metinleri kendisi gibi anlayıp yorumlamadığı için kendisine muhalif kabul ettiği müminleri küfürle itham etmek, adeta bir gelenek haline gelmiş, bir kimsenin mümin olması onun kurtuluşu için yeterli görülmemiş, kurtuluşa giden yolun sadece belli bir fırkaya ve mezhebe bağlı olmaktan geçtiği inancı bir tabu haline getirilmiştir.

Mesela, Sünniliği bir itikad haline getiren bazı din adamları "ümmetin yetmiş üç

fırkaya ayrılacağını” bildiren uydurma bir hadisten hareketle, bu sayının pratikteki karşılıklarını tek tek belirlemiş ve bu çerçevede “kurtuluşa eren fırka-i naciye” de (kurtuluşa eren fırkayı) Ehl-i Sünnet mezhebine eşit hale getirmişlerdir.

Bu inancın tabii sonucu olarak, Mu'tezile başta olmak üzere Ehl-i Sünnet olmayan fırkaların pek çoğu her ne kadar teorik düzeyde iman dairesi içinde gösterilseler bile en sonunda bidat ehli ve sapkın olmaktan kurtulamamışlardır. Böylece Allah'ın razı olduğu dinin müntesipleri, mutlak hidayet in temsilcisi sıfatını taşıyan Ehl-i Sünnet mezhebine mensup Müslümanlara indirgenmiştir. İlk bakışta, bütün anlatımların birer âfaki iddiadan ibaret olduğu zannedebilir. Ne var ki bunlar İslam tarihinde asırlardan beri böyle yaşanan ve halen de yaşanmaya devam eden gerçeklerin ta kendisidir. Abdulkahir el Bağdâdi “el Fark beynel firâk” (fırkalar arasında bulunan farklar) adlı kitabında, dini İslam'a, İslam'ı Sünniliğe, tabiatıyla Müslümanlığı da yine aynı mezhebe eşitledikten sonra cehennemlik fıkraları tek tek saymıştır.

İslam'ı tek bir fırkaya, hatta bu fırkanın dünyanın dönmediğine ilişkin ortak görüşünü kabule indirgeyen bu dışlayıcı anlayış, maalesef, müesses İslam tarihine damgasını vuran anlayıştır. Zira, inanç esaslarının ele alındığı Sünni akaid kitaplarının hemen hepsinde Ehl-i Sünnet'in dışındaki mezheplerin tamamının batıl olduğuna inanmak, bir anlamda cennete girebilmenin koşullarından biri olarak sunulmuştur. Buna karşı diğer mezheplerin görüş ve kanaatleri mücadeleci bir üslupla ele alınıp değerlendirildiği için, bu mezheplerin Ehl-i Sünnet mezheplerine yönelik gerçek bakış açısının nasıllığı sorunu tam anlamıyla çözülememiş ve meseleye tek taraflı bakma eksikliği, Kur'an'ın kuşatıcı ve evrensel öğretisininin kavranmasına engel olmuştur. İşte tam bu noktada şunları sormak bizim hakkımızdır.

Dün olduğu gibi bugün de halkın üzerinde egemenliğini muhafaza eden bu anlayışın beslendiği dini kaynak nedir? Acaba Kur'an öğretisi, bu şekil tekfirci ve dışlamacı anlayışı mı yoksa evrensel ve kuşatıcı bir mesajı mı içermektedir. Kur'an'ın sözünü ettiği kurtuluş, müesses sisteme yani resmi bir dine, hatta bu dinin bir tek fırkasına mı özeldir. Sizin mezhebinizden daha doğru bir yol bulunmadığına emin misiniz? Diğer taraftan Kur'an, muhatap aldığı diğer din mensuplarını her halükarda dışlamayı iktiza eden bir ilke mi belirlemiş, yoksa onların Nuh (aleyhisselam) dan beri süregelen tevhid inancını benimsemelerine yönelik davetkar bir üslup mı kullanmıştır?

14-) Onlar kendilerine ilim geldikten sonra, sadece aralarındaki (ırk) taassubu yüzünden ayrılığa düştüler. Eğer belli bir süreye kadar Rabbinden bir (erteleme) sözü geçmiş olmasaydı, aralarında hemen karar verilirdi. Onlardan sonra kitaba vâris kılınanlar da onun hakkında derin bir şüphe içindedirler.

15-) İşte onun için sen (tevhid) dâvet et ve emrolunduğun gibi dosdoğru ol. Onların arzularına uyma ve de ki: Ben yalnız Allah'ın indirdiği kitaba iman ettim ve aranızda adaleti(tevhidi) gerçekleştirmekle emrolundum. Allah bizim de Rabbimiz, sizin de Rabbinizdir. Bizim amellerimiz bize, sizin amelleriz de sizedir. Aramızda tartışacak bir konu yoktur. Allah hepimizi bir araya toplar yani dönüştürür O'nadır.

16-) Kendilerine (her türlü ilmi ve mantıklı) cevap verildikten sonra, Allah hakkında tartışmaya girenlerin delilleri, Rableri katında anlamsızdır. Onların üzerinde bir gazap ve onlar için şiddetli bir azap vardır.

17-) Kitabı ve mizanı bir amaca yönelik olarak indiren Allah'tır. Onu sana idrak ettirecek nedir ki! Belki de o (son) saat yakındır.

18-) Ona iman etmeyenler, acele gelmesini isterler. İman edenler ise, ondan korkar ve onun hak olduğunu bilirler. İyi bilin ki, (son) saat hakkında tartışanlar derin bir sapkınlık içindedirler.

19-) Allah kullarına lütfkârdır, dilediğini rızıklandırır. O kuvvetlidir, izzetli olandır.

20-) Kim âhiret kazancını isterse, onun kazancında artırma yaparız. Kim de sadece dünya kazancını isterse ona da ondan veririz. Onun âhiretten yana hiçbir payı yoktur.

21-) Yoksa onların, Allah'ın yasalaştırmadığı bir dini şeriat olarak belirleyen ortakları mı var? Eğer ayırt edici söz olmasaydı, derhal aralarında karar verilirdi. Zalimlere elem verici bir azap vardır.

22-) Yaptıkları şeyler başlarına gelirken zalimlerin, korkudan titrediklerini göreceksin. İman edip salih ameller işleyenler de cennet bahçelerindedirler. Rablerinin yanında onlara diledikleri her şey vardır. İşte büyük fazilet budur.

23-) İşte Allah'ın, iman edip salih ameller işleyen kullarına müjdelediği nimet budur. De ki: Ben buna karşılık sizden akrabalık sevgisinden (ve saygısından) başka bir mükafat istemiyorum. Kim güzel bir harekette bulunursa onun güzelliğini fazlasıyla arttırırız. Şüphesiz Allah Bağışlayan, şükürün karşılığını fazlasıyla verendir.

Şia din adamları, yukarıdaki âyetin ehli beyt hakkında indiğini iddia ederler. Yani bu âyeti delil göstererek "ehli beyti" sevmenin farz olduğunu söylerler. Halbuki Kur'an'da var olan ehli beyt Nebi'nin hanımlarıdır. Bu âyetin Ali, Fatma, Hasan, Hüseyin ve on iki imamla hiçbir ilgisi yoktur. On iki imam diye bir şey de yoktur. Halbuki yukarıdaki âyette, "Ey Mekkeliler hepimiz birbirimize komşuyuz, akrabayız, dostluk ilişkilerimiz var, ben tebliğ karşısında sizden bu yakınlıklara saygı ve sevgiden başka hiçbir şey istemiyorum. Biraz saygılı olun, beni dinleyin, hakaret etmeyin" anlamına gelmektedir. Ayetin Mekke'de inen bir surede olduğu akıldan çıkarılmaması gerekir. Yani ayet indiği zaman Şiilerin iman ettiği Ehli Beyt diye bir kurum yoktu.

24-) Yoksa onlar, (senin için) Allah'a karşı iftira etti mi diyorlar? Allah dilerse senin kalbini de mühürler. Allah bâtılı yok eder yani kelimeleriyle hakkı ortaya koyar. Şüphesiz ki O, göğüslerde olanları bilendir.

25-) O, kullarının tevbesini kabul eden, kötülükleri bağışlayan ve yaptıklarınızı bilendir.

26-) Allah, iman edip, salih ameller işleyenlere icâbet eder yani faziletinden onlara fazlasıyla verir. Kâfirlere gelince, onlara da şiddetli bir azap vardır.

27-) Allah kullarına rızıkı alabildiğine yaysaydı, yeryüzünde azarlardı. Yani O, (rızkı) dilediği ölçüde indirir. Çünkü O, kullarından haberdardır, onları görendir.

28-) O, insanlar umutlarını kestikten sonra, yağmuru indiren, rahmetini her tarafa yayandır. Yani O, gerçek veli ve övülmeye layık olandır.

29-) Gökleri, yeri ve bunların içine yayıp ürettiği canlıları yaratması da O'nun (birliğin) delillerindendir. O dilediği zaman bunları bir araya toplamaya da kadirdir.

30-) Size isâbet eden herhangi bir musibet, kendi ellerinizle kazandıklarınız yüzündendir. (Bununla beraber) Allah bir çoğunu da affediyor.

“Bir çoğunu affediyor” ifadesinin iki anlamı vardır.

1-) Doğal dengenin ve insan vücudunun yangınlardan ve hastalıklardan sonra kendilerini yenilemeleri ve kendilerini tamir etmeleridir.

2-) İnsanın yaptığı kötü amellerin bir çoğunun yüce Allah'ın koyduğu yasa gereği bağışlaması anlamına gelmektedir.

Yüce Allah Kimseye Zulmetmez Ve Masum İnsanlara Ceza Vermez

مَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ أَسَاءَ فَعَلَيْهَا وَمَا رَبُّكَ بِظَلَّامٍ لِلْعَبِيدِ

“Kim salih bir amel işlerse kendi lehinedir. Kim de kötülük yaparsa kendi aleyhi nedir. Rabbin, kullara (zerre kadar) zulmedici değildir.” (Fussilet-46)

مَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ أَسَاءَ فَعَلَيْهَا ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمْ تُرْجَعُونَ

“Kim salih bir amel işlerse, kendi lehine işlemiş olur. Kim de kötülük yaparsa, kendi aleyhine yapmış olur. Sonra Rabbinize döndürüleceksiniz.” (Casiye-15)

Yüce Allah, insanların iyiliği için gönderdiği ilkeleri ve var ettiği yasayı çiğnemek suretiyle aslında insanlar birbirlerine zulmeder ve kendi kendilerini cezalandırırlar. Başkalarına kötülük yapan, başkalarının hakkını yiyen, başka insanlara maddi-manevi zulüm eden insandır. İnsan ihanet eder, aldatır, yalan söyler, verdiği sözü tutmaz, dedikodu yapar, emanetlere riayet etmez, haksızlık yapar, yalancı tanıklık eder. Kısaca kul hakkına tecavüz eder yani suç ve günah işlemiş olur. Aslında hiç kimse yüce Allah'a karşı suç işleyemez. İnsanlar tarafından icra edilen tüm günahlar, hatalar ve suçlar, insanlara, hayvanlara ve çevreye karşı işlenir. Çünkü yüce Allah'a karşı suç işlemeye kimsenin gücü yetmez. Dolayısıyla yüce Allah'ın koyduğu yasalara ve doğal dengeye saygı göstermemek, yüce Allah'ın onurlu bir varlık olarak yarattığı insan haklarına ve özgürlüklerine, insanların maddi ve manevi varlığına bir şekilde zarar vermek suretiyle insan günah işlemiş olur. “Ben insanları terkettim. Çünkü ahlakım ahlaklarıyla, düşüncelerim düşünceleriyle uyuşmuyordu.” (Halil Cibran)

31-) Yeryüzünde (O'nu) âciz bırakamazsınız. Allah'ın yanı sıra bir veliniz ve bir yardımcınız yoktur.

32-) Denizde dağlar gibi akıp gidenler de O'nun delillerindendir.

33-) Dilerse O, rüzgârı durdurur da onun (denizin) sırtında kalakalırlar. Elbette bunda çok sabreden, çok şükreden herkes için deliller vardır.

34-) Yahut yaptıkları yüzünden onları cezalandırır. Birçoğunu da affeder (kurtarır).

35-) Böylece âyetlerimiz hususunda tartışanlar, kendilerine kaçacak bir yer olmadığını bilsinler.

36-) Size verilen şey, yalnızca dünya hayatının geçimliğidir. Allah'ın yanında bulunan (nimetler) ise daha hayırlıdır ve kalıcıdır. Bu mükâfat iman edenler ve yalnız Rablerine tevekkül edenler içindir.

37-) Onlar, büyük günahlardan ve çirkinliklerden kaçınırlar; kızdıkları zaman bağışlarlar.

38-) Yine onlar, Rablerinin davetine icabet edenler ve salât'ı ikâme edenlerdir. İşleri, aralarında şura (danışma) iledir. Kendilerine verdiğimiz rızıktan da infak ederler.

Kur'an, siyaset alanını ilgilendiren konularda hiçbir düzenleme getirmemiştir. Kur'an'ın bu tavrının sebebi, siyasi düzenlemeyi kendi zamanlarının sorun ve ihtiyaçlarına göre olgun akıl sahiplerinin yapması içindir. Siyasi yapı değişken ve dinamik olduğu için zaman mekan ve örfe göre farklılık arz edeceğinden belli bir zaman diliminde veya toplumda yapılan siyasi düzenleme evrensel olma niteliği taşımaz. Bundan dolayıdır ki Kur'an, siyasi alanı da kapsamına alacak, herkes tarafından benimsenebilecek, her zaman ve her yerde uygulanabilecek olan genel ilkelerle yetinmiştir. Başka bir ifadeyle Kur'an'ın, siyasi eylemlerin kilometre taşlarını koyduğunu, diğer konuları da yaşadıkları zamana göre belirlemek üzere insanlara bıraktığını görmekteyiz. Genel olarak Kur'an'ın önerdiği siyasi sistem, adalet, özgürlük, eşitlik ve dayanışma ilkelerine dayanmaktadır. Kur'an'ın ortaya koyduğu bu esaslar, demokrasinin dayandığı hürriyet ve eşitlik prensipleri ile de paralellik arz eder.

Bu konuda Muhammed İkbâl şu değerlendirmede bulunmaktadır. "Demokratik hükümet düzeni sadece İslam'ın ruhuna tamamıyla uygun olmakla kalmayıp, İslam dünyasında halen etkinliklerini göstermekte olan yeni güçler karşısında bir zaruret haline de gelmiştir." (İkbâl, İslam'da dini düşüncenin yeniden doğuşu, s- 213, Krş, Lipson Politika Biliminin Temel Sorunları s, 491) İslam'da hükmetme sisteminin temelini bireysel, siyasal, toplumsal ve inanç alanındaki özgürlükler oluşturmaktadır. Bu özgürlüklerin özüne dokunulamaz. (Kassımy The System of Goverment, s-101) Kur'an'a baktığımızda siyasi çalışmalara sınır oluşturacak şu ilkeleri çıkarabiliriz.

1-) Kur'an'da bildirilmemiş ve düzenlenmemiş hususların, yani siyaset ve dünya ile ilgili işlerde tarafların istişare ile sorunları çözmeleri (Âli İmran-159; Şura-38)

2-) Yöneticilerin kabiliyetli ve emin olanlardan seçilmesi yani kamu kurumlarının liyakatlı ve ehil kimselere verilmesi. (Nisa-58; Kasas-26)

3-) İktidarı elinde bulunduranların adaletle hükmetmesi, (Nisa-58;Mâide-8; Sâd-26)

4-) İdarecilerle halk arasında çıkan anlaşmazlıklarda, sorunların yargı tarafından çözüme kavuşması,

5-) Toplumda fikir özgürlüğünün sağlanarak her çeşit görüşün tartışabileceği bir

ortamın oluşturulması ve en güzel görüşün ortaya çıkmasının sağlanması, (Zümer-18) Bu ilkelere gayrimüslimler de itiraz etmezler.

Bu durum, Kur'an'ın siyasi konulara bakış açısının esnekliğini, insanın bireysel ve toplumsal istek ve ihtiyaçlarına cevap verebilecek şekilde uygulanmasının mümkün olduğunu da açıkca ortaya koymaktadır. Son vahiy'den anladığımıza göre, İslam dininde bir monarşi, bir oligarşi, bir müşterek saltanat hakimiyetinin meşru bir zemini yoktur. Yani İslam'da dünya ile ilgili sorunları çözmede şura dışında bir yönetim şekli ortaya konmamıştır. İslam'da önemli olan halkın refahının sağlanması ve adaletin egemen kılınmasıdır. Kur'an, siyasi idarede ayrıntıları zaman ve mekana göre ayarlanmak üzere iman edenlerin istişâresine bırakmıştır. İslam, siyasi yönetimi sınırlandırmadığı gibi, dini nitelik taşıyan hiçbir kurum ve kuruluş da ortaya koymamıştır. Bunun sebebi, İslam'ın siyasi hayata ilgisizliği değil, siyasi yapının doğasında bulunan dinamikliği ve değişkenliği dikkate almış olmasıdır. İslam, siyasi sürece şer gözüyle bakmaz. Hatta iman edenlerin, Kur'an'ın ön gördüğü tevhit, güzel ahlak, özgürlük, adalet ve kardeşlik ilkelerini gerçekleştirmek için meşru yolla siyasi iktidarı ellerinde bulundurmasını önerir. (Fazlurrahman, İslam, s. 3. Krş. Soysal, Anayasanın Anlamı s. 152) Bu yaklaşım tarzının ideolojik olduğu da düşünülebilir. Çünkü her dünya görüşü kendi taraftarlarını başkalarından üstün görmektedir. Bu durum bir dünya görüşü olmanın zorunlu sonucudur. Burada önemli bir konunun altını çizmekte yarar vardır. Kur'an'dan anladığımıza göre siyasi yönetim, teokratik yani Allah'a dayalı olamaz. Siyasi iktidar halka dayanmaktadır. İşin doğrusu "İktidarın temeli konusunda İslam'ın getirdiği en önemli yenilik budur. (Devâlibi, İslam'da Devlet ve İktidar, s. 72 Krş-Zuhuruf-54; Âli İmran- 159; Mâide-8)

Görülüyor ki, İslam'ın ilkeleri insanın tarihi tecrübesini de dikkate alan, onun beşeri istek ve ihtiyaçlarını karşılayabilecek daha iyi bir sisteme kavuşturmayı amaçlamaktadır. Bu ilkelerin insanın doğasına aykırı olması söz konusu değildir.

39-) Bir haksızlığa uğradıkları zaman, haklarını savunur yardımlaşırlar.

40-) Bir kötülüğün cezası, onun dengi bir kötülüktür. Fakat kim affeder ve barışı sağlarsa onun mükâfatı Allah'a aittir. Doğrusu O, zalimleri sevmez.

41-) Kim zulme uğradıktan sonra yardım almışsa, artık onların (ona haksızlık edenlerin) üzerine başka bir yol yoktur.

42-) Ancak yol, insanlara zulmedenlere ve yeryüzünde taşkınlık yapanlardır. İşte bunlara elem verici bir azap vardır.

43-) Kim sabreder ve bağışlarsa şüphesiz bu hareketi, yapılmaya değer işlerdendir.

44-) Kim Allah'tan sarparsa, artık bundan sonra onun hiçbir dostu yoktur. Azabı gördüklerinde zalimlerin: Dönecek bir yol var mı? dediklerini görürsün.

45-) Ateşe arz olunurlarken onların, zilletten başlarını öne eğerek göz ucuyla gizli baktıklarını göreceksin. İman edenler de: İşte asıl hüsrana uğrayanlar, kıyamet günü

kendilerini ve ailelerini hüsrana sokanlardır, diyecekler. Dikkat edin, zalimler, sürekli bir azap içindedirler.

46-) *Onların Allah'ın yanı sıra kendilerine yardım edecek hiçbir dostları yoktur. Kim Allah'tan sapsa artık onun (hidayete giden) bir yolu yoktur.*

47-) *Allah'tan geri çevrilmesi imkânsız bir gün gelmezden önce, Rabbinizin davetine icâbet edin. Çünkü o gün, hiçbiriniz iltica edecek bir yer bulamazsınız, (yaptıklarınızı) inkar da edemezsiniz.*

48-) *Eğer yüz çevirirlerse, bilesin ki biz seni onların üzerine bekçi olarak göndermedik. Sana düşen görev sadece (vahyi) tebliğ etmektir. Biz insana katımızdan bir rahmet tattırdığımız zaman ona sevinir. Ama ellerinin takdim ettikleri yüzünden başlarına bir kötülük gelirse, işte o zaman insan pek nankördür!*

49-) *Göklerin ve yerin hükümranlığı Allah'ındır. Dilediğini yaratır; dilediğine dişiler bahşeder, dilediğine de erkekler bahşeder.*

50-) *Yahut onları, hem erkek hem de dişiler olmak üzere çift verir. Dilediğini de kısır kılar. O, her şeyi bilendir, her şeye gücü yetendir. (Yani yaratılış yasasında böyle işlenmiş ve bu şekilde karar verilmiştir.)*

51-) *Allah bir beşerle ancak vahiy yoluyla veya perde arkasından konuşur, yahut bir resul gönderip yasasıyla ona dilediğini vahyeder. O yücedir, hüküm ve hikmet sahibidir.*

52-) *İşte böylece sana da emrimizle bir ruh (Kur'an) vahyettik. Sen, kitap nedir, iman nedir bilmezdin. Fakat biz onu kullarımızdan dilediğimizi kendisiyle hidayete erştirdiğimiz bir aydınlık kıldık. Şüphesiz ki sen (vahiy'le) dosdoğru yola hidayet etmekteisin.*

Âyette bulunan "مَنْ نَشَاءُ مِنْ عِبَادِنَا" (kullarımızdan dilediğimizi)" ifadesi, normal hidayet verme anlamında değil, Resul seçip gönderme anlamına gelmektedir. Yoksa yüce Allah vahiy'den bağımsız olarak hiç kimseye sapkınlık ve hidayet vermez. Ama istediğini Resul seçer.

53-) *O yol göklerin ve yerin sahibi olan Allah'ın yoludur. Dikkat edin, bütün işler sonunda Allah'a döner.*

ZUHRUF SURESİ

89 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1-) *Hâ. Mîm.*

2,3-) *Apaçık kitaba andolsun ki biz, aklınızı kullanmanız için onu anlaşılır bir Kur'an kıldık.*

4-) *O, katımızda bulunan ana yasada mevcut, yüce ve hikmetli bir kitaptır.*

5-) *Siz, (batıl yolda) hayatınızı israf eden bir toplum oldunuz diye, sizi zikirle (Kur'an'la) uyarmaktan vaz mı geçelim?*

6-) *Daha öncekilere nice Nebileri (Resul olarak) göndermiştik.*

“Daha önceki” ifadesi, ancak ümmetler için kullanılır. Bu gibi yerlerde milletler kavramını kullanmak yanlış olacaktır. Çünkü aynı zaman ve zeminde yaşayanlara ümmet denirken, insanlık tarihinde ister şirk, isterse İslam olsun aynı inanca sahip olanlara millet denilmiştir. Dolayısıyla millet için daha önceki ifadesini kullanmak hatalıdır. Ama şimdiye kadar binlerce ümmet gelip geçmiştir. Millet geçmez, sürekli devam eder. Geçenler ümmettir. Onun için “her ümmetin eceli vardır...” (Âraf-34) “Her ümmet için bir mensek kılınmıştır...” (Hac-34) “her ümmet için Resul gönderilmiştir...” (Yunus-47) Her milletin değil, çünkü millet ölmez kıyamet gününe kadar devam eder. İşte Kur'an bunun için mükemmel bir kitaptır. Kavramları muhteşem bir şekilde kullanmıştır.

7-) *Onlar, kendilerine gelen her Nebiyi mutlaka alaya alırlardı.*

Bu âyette geçen istihza kelimesi yani alaya alma, eğlenme kavramı sadece bu ayette Nebi bağlamında geçmektedir. Aslında “istihza” Allah ve Resul bağlamında kullanılan bir kelimedir. Bu ayette Nebi kavramının kullanılmasının üç nedeni olabilir.

1-) Kur'an mushaf haline getirildiği zaman yani yazıya geçirildiğinde hata edilmiştir. Yani Resul yazılacakken Nebi yazılmıştır.

2-) Resul olarak gönderdiğimiz Nebi anlamına gelmektedir. Çünkü Resuller Nebilerden seçilmektedir.

3-) Mekke'de inen ayetlerde Nebi kavramı geçmez. Çünkü Mekke'de inen ayetler genel ve evrensel ayetlerdir. Kıraat imamları bazı yerlerde hata etmiş olabilirler. Fakat bu hata etme Kur'an'ın sistemine zarar vermemiştir. Yani sistemi etkilememiştir. (En doğrusunu Allah bilir)

8-) *Onun için biz kuvvet bakımından bunlardan daha güçlü olanları yok ettik.*

9-) *Andolsun ki, onlara gökleri ve yeri kim yarattı? diye sorsan; “Onları şüphesiz aziz olan, her şeyi bilen Allah yarattı” derler.*

10-) *O, size yeri beşik kılmış yani yollarınızı bulasınız diye yeryüzünde size yollar kılmıştır.*

11-) *Gökten bir ölçüye göre suyu indiren O’dur. Biz onunla (kupkuru), ölü beldeye hayat veririz. İşte siz de böylece (kabirlerinizden) çıkarılacaksınız.*

12,13-) *Bütün çiftleri O yaratmıştır. Size bineceğiniz gemiler ve hayvanlar vâretmiştir ki, böylece onların sırtına binip üzerlerine yerleşince, Rabbinizin ni’metini anarak bunu bizim emrimize boyun eğdireni tespih ederiz, yoksa biz bunlara güç yetiremezdik, diyebilirsiniz.*

14-) *Biz şüphesiz Rabbimize döneceğiz (demelisiniz).*

15-) *Yani onlar, kullarından bir kısmını, O’nun (Allah’ın) bir cüzü kıldılar. Şüphesiz ki (bunu yapan) insan apaçık olarak (Rabbine karşı) nankör olmuştur.*

16-) *Yoksa (Allah), yarattıklarından kızları kendisine aldı da oğulları size mi ayırdı?!*

17-) *Onlardan biri, Rahmân’a isnat ettiği kız çocuğuyla müjdelenince, hiddetlenerek yüzü simsiyah kesilir.*

18-) *(Şöyle derdi) “Süs içinde (nazik bir şekilde) yetiştirilip de tartışma bile yapamayacak olan mı ? (bana müjdeleniyor?)*

19-) *Onlar, Rahmân’ın kulları olan melekleri de dışı saydılar. Acaba meleklerin yaratılışlarına şahit mi oldular? Onların bu şahitlikleri yazılacak ve sorguya çekileceklerdir.*

20-) *Dediler ki: Rahmân dileseydi biz onlara ibadet etmezdik. Onların bu hususta bir bilgileri yoktur. Onlar sadece saçmalyorlar.*

21-) *Yoksa bundan önce onlara bir kitap verdik de ona mı tutunuyorlar?*

22-) *Hayır! “Sadece, biz babalarımızı bir ümmet (inanç-yol) üzerinde bulduk, biz de onların izinde hidayeteyiz” diyorlar.*

23-) *Senden önce de hangi memlekete uyarıcı göndermişsek mutlaka oranın varlıklı şमारıkları: Atalarımızı bir ümmet (inanç-yol) üzerinde bulduk, biz de onların izlerine uyanlarız, derlerdi.*

24-) *Ben size, (din) atalarınızı üzerinde bulduğunuzdan daha doğrusunu getirmişsem (yine mi bana uymazsınız)? deyince, dediler ki: Doğrusu biz sizinle gönderilen şeyi inkar ediyoruz.*

25-) *Biz de onlardan intikam aldık. Bak, yalanlayanların sonu nasıl oldu?*

26-) *Bir zaman İbrahim, babasına ve kavmine demişti ki: Ben sizin kulluk ettiklerinizden beriyim.*

27-) *Ancak beni yoktan yaratan beni hidayete iletecektir.*

28-) *Bu sözü, ardından geleceklere devamlı kalacak bir miras olarak bıraktı ki, insan-*

lar (onun dinine) dönsünler.

Aslında her mümin ve Müslüman aynen Allah elçileri gibi, kendisi için değil, insanlık için, gelecek için, İbrahim (as) gibi, geleceği inşa etmek için yaşaması gerekiyor. Bizi yaşadığımız zaman değil, gelecek olan nesiller ilgilendirir. Allah hiçbir çalışma ve emeği boşa çıkarmaz. Yani şimdi değil gelecek nesiller bize ses vereceklerdir.

Bence hiçbir muvahhid yaşadığı zamanın adamı değildir. Muvahhidler gelecek zamanı yaşarlar ve ancak ileride gelecek olanlar onları anlar. Dolayısıyla yaşadığımız zamanı boşverelim ufkumuzu geniş tutarak geleceğe bakalım. Bize dar düşünceler dar zamanlar yakışmaz.

29-) Doğrusu bunları da atalarını da kendilerine hak yani apaçık bir Resul gelinceye kadar (dünyadan) yararlandırımdı.

30-) Fakat kendilerine hak gelince: Bu bir sihirdir ve biz onu inkar ediyoruz dediler.

31-) Dediler ki: Bu Kur'an iki şehirden, azamet sahibi bir adama indirilmeli değil miydi?

32-) Rabbinin rahmetini onlar mı paylaşıyorlar? Dünya hayatında onların geçimliklerini aralarında biz paylaştırdık. Birbirlerine iş gördürmeleri için kimini ötekine derecelerle üstün kıldık. Rabbinin rahmeti onların biriktirdikleri şeylerden daha hayırlıdır.

33-) Şayet insanların küfürde birleşmiş tek bir ümmet olması (tehlikesi) bulunmasaydı, Rahmân'ı inkar edenlerin evlerinin tavanlarını ve çıkacakları merdivenleri gümüşten yapardık.

34-) Evlerinin kapılarını ve üzerine yaslanacakları koltukları (hep gümüşten yapardık).

35-) (Onlara çeşitli) zinetler verirdik. Bütün bunlar sadece dünya hayatının geçimliğidir. Ahiret ise, Rabbinin yanında bilinç sahiplerine özeldir.

36-) Kim Rahmân'ın zikrine (Kur'an'a) karşı duyarsız olursa, yanından ayrılmayan bir şeytani ona musallat ederiz.

Şeytan

Konuya girmeden önce Arapların şeytan denince akıllarına ne geldiğini bilmemiz gerekir. Şeytan denilince Arapların akıllarına düşmanlık, çirkinlik, kötülük ve hainlik gelir. Yani şeytan bir varlıktan ziyade bir sıfattır. Şeytan kelimesi Kur'an'da gerçek bir varlık olarak değil, daha çok şeytan karakterli insanları ve insanın şeytanî niteliklerini belirtmek için sıfat olarak kullanılmıştır. Kur'an'a göre, "Gerek cinden, gerek insten olsun her ahlaksız ve kötü tabiatlı kişi şeytandır" Kur'an'daki bağlam ve bütünlüğe baktığımızda, kötülük düşünmeyen pozitif varlıklara yani hayırlı kimselere melek, sürekli ahlaksızlık ve kötülük üreten kimselere de şeytan denildiğini görüyoruz. Şeytan kelimesi son derece bencil, menfaatçi, akli ve iradesi iyilik ve güzelliğe çalışmayan, sahtekar kimselerin sıfatıdır.

Yani şeytan bir varlık değil, bir varlığın sıfatıdır. Bu nedenle Mekke'li müşrikler,

Medineli münafıklar ve Yahudiler kendi özel isimleriyle değil “şeytan ve şeytanlar” olarak Kur’an’ın diline yansımıştır. Bu araştırmamız esnasında Kur’an’da seksen sekiz yerde anılan şeytan kelimesinin çoğunlukla insanlar için yani vahye çok şiddetli karşı çıkan ve atalarının dininde inat eden azılı müşrikler hakkında, yirmiye yakın yerde ise, haset, kibir, kıskançlık, vesvese, dürtü, cimrilik, gurur, unutmama gibi insanların kötü sıfatları ve beşeri zaafı için yani simgesel olarak kullanılmıştır.

Şeytanın Ardından Gitmek

Müşrikler “bahire, vasîle ve hâmi” dedikleri bazı hayvanları yemeyi ve onlardan faydalanmayı haram sayıyorlardı. Allah bunun üzerine “Ey insanlar! Yeryüzünde bulunan nimetlerin helâl ve temiz olanlarından yiyin. Şeytanın izinden yürümeyin. Çünkü o sizin için apaçık bir düşmandır.” (Bakara-168) buyurdu. Âyetin “Ey İnsanlar” diye hitap etmesi bu kişilerin ileri gelen müşrikler olduğunun delilidir. İbrahim (a.s)ın babasına “şeytana kulluk etme, şüphesiz şeytan Rahman’a asi olmuştur” (Meryem-44) dediği kişinin, babasının uyduğu şirk dininin ileri gelenlerinden olduğundan şüphe yoktur.

İbrahim (a.s) babasına “şeytana kulluk etme” dediği zaman, babası, oğlu İbrahim’in kimi kastedtiğini çok iyi biliyordu. Âyet, yüce Allah’ın dininden insanları engelleyen, dini bölen ve zorlaştıran din adamı kılığındaki şeytanlara kulluk etmeyi yasaklamaktadır. Şunu unutmamalım! Kur’an’da cinlerin, şeytanların ve meleklerin anılması var olduklarını ispat etmek için değil, müşriklerin hastalıklı inançlarının yerilmesi içindir. “Sizin bana ortak koştuğunuz, şefaati umduğunuz, ya da şerrinden korktuğunuz ve bu yüzden kendilerine dua edip, yalvardığınız gizli güç olan cinler melekler de tıpkı sizin gibi kullardır.” (Âraf- 194] Müşriklere ölüm anında “ilah” diye taptıklarınız (cinler, melekler) nerede? diye sorulur. (Âraf-37-38)

“Şeytan sizin apaçık düşmanınızdır, ona tabi olmayın demek: “Öfkeyle hareket etmeyin! Hırs ve ihtiraslarınızı dizginleyin! Haset etmeyin, Kıskançlıkla kendinizi küçük düşürmeyin! Cimrilikten sakının! Şehvet sizi esir almasın!” anlamına gelmektedir. İnsan tam olarak ne bir melektir ne de şeytan! Bilakis o, çift yönlü bir varlıktır. Şeytanlık veya meleklik onun fitratında var olan şeydir. Şeytan bizim diğer yanımız, kişinin iç benliği yani kötülüğü emreden (Şems-8] tarafıdır. Meleklik ise insanın içinde bulunan masumiyet ve takva tarafını temsil etmektedir. İnsanoğlu şeytanını da meleğini de içinde taşıyan bir varlıktır. Allah ona güzelliği ve kötülüğü birbirinden ayıracak bir akıl ihsan etmiştir. Onu tertemiz bir fitratla dünyaya göndermiştir. İyiliği de, kötülüğü de vicdanında hisseden insanoğlu netice itibarıyla bunlar arasında gelip gider. Karakteri, mizacı, eğilimleri doğrultusunda ya kötülüğü ya da takvayı tercih eder.

Allah’ın dosdoğru yolunun üzerine oturan İblis aslında nefsimizin doyumsuz yanıdır. Sağımızdan, solumuzdan, önümüzden, arkamızdan yaklaşan şeytan (Âraf-16-17) nefsimizin ayartıcı güçleridir. Şehvetimiz, kibrimiz, cimriliğimiz, gururumuz, hırsımız, öfkemizdir. Esas şeytan insanları Kur’an’ın yolundan engelleyen din adamının aklıdır. Milyonlarca masum şeytanla işbirliği yaptığı, şeytanın elini öptüğü, ruhunu

şeytana sattıkları suçlamalarıyla Engizisyon mahkemeleri tarafından sorgulanmış ve ağır işkencelere maruz kalmış, yüz binden fazla insan ise “ruhlarını şeytandan arındırmak” gayesiyle diri diri yakılmıştır. Oysa din adamlarından daha büyük şeytan yoktu! Hatta din adamlarından başka şeytan da yoktu. Fransız inkılabı engizisyon mahkemelerine son verene kadar bu zulüm devam etti. Yani geleneksel inançta var olan görünmez şeytan hiç kimseye bu kadar zarar vermemiştir.

İnsanlığa tüm bu acıları yaşatan batıl inanç ve algıdır yani din adamlarının şirkidir. En tehlikeli şeytan din adamı olduğuna göre Kur’an’da geçen şeytan nedir? Kur’an okurken “şeytandan Allah’a sığınmanın” anlamı nedir? Aslında Kur’an şeytan kelimesini insanlar için kullanmıştır. Mekke’nin fanatik müşrikleri, şeytanları ve “el-insan” şeklinde geçen kimseler hep aynı kimselerdir.

Mesela, Adem- iblis kıssasında, İblis tiplmesi ile Nebi (a.s) ı küçümseyen Mekke’nin kodamanları ve Medine’nin Yahudileri arasında bir gönderme yapılmıştır. Âdem çamurdan, ben ise ateşten yaratıldım diye Âdem’i küçümseyen iblisin feci akıbeti, rabbim rabbim diye Allah’a iman eden birinin şeytanlaşma süreci, Allah’ın rahmetinden kovulması hatırlatılmış. Sizin sonunuz da böyle olacak denilmiştir. Yani şeytanlaşmış iblisin, yüce Allah’ın huzurunda konuşması, onun emrine karşı gelmesi, söz konusu olamaz.

Yüce Allah simgesel olarak bazan dağları, taşları, bazan cehennemi, hatta bazen ölüleri konuşturur. Konuşmazlar ama bize bir şeyler anlatmak için konuşturulurlar. Aslında Allah “sesle, harfle, lafızla” konuşmaz. Şeytan kimseyi çarpmaz. Ama Medineneli Araplar “inme, felç, sara” gibi hastalıkları şeytan çarpması diye adlandırdıkları için yüce Allah’da bu deyimlerini bir yerde benzetme için kullanmıştır.(Bakara-275) Yani şeytan çarpması da sadece bir isimlendirme tekniğidir. Vahiy onların aslı astarı olmayan cin ve şeytan inanç ve algılarını alıp, gerçeklerle içini doldurarak yani belli bir esasa kavuşturarak onlara hitap etmiştir.

Cin, şeytan ve melek hepsi dinin ana esası olan “tevhid, adalet ve güzel ahlakı” anlatmak için birer araç mesabesindedir. Esas anlatılmak istenen yüce Allah’ın vahdaniyyet ve hakimiyetidir. Şeytan bizim herkesten sakladığımız “karanlık yüzümüz, suur altımız, hayvani yönümüz, diğer yarımızdır. Nefsimizin kötülüğü emreden tarafıdır. O bakımdan şeytanınızı iyi tanıyın. Ey şeytanın avukatlığına soyunmuş, Ortaçağ’dan kalmış, donuklaşmış ve kokmuş zihniyetin müntesipleri! Ey mabedin dışında din ve iman kabul etmeyen yobazlar! Er geç bir gün vahiy, akıl ve bilimle yüzleşeceksiniz! Esas Şeytan sizsiniz, siz!)

37-) Şüphesiz bu şeytanlar onları hidayetten engellerler de onlar, kendilerinin hidayette olduklarını sanırlar.

38-) (O şeytan dostu kimse, en sonunda bize gelince arkadaşına:) Keşke benimle senin aranda doğu ile batı arası kadar uzaklık olsaydı, ne kötü arkadaşmışım! diyecektir.

39-) Zulmettiğiniz için bugün (pişmanlık) size hiçbir fayda vermeyecektir. Çünkü siz, azapta ortakınız.

40-) *(Ey Nebi!) Sağırlara sen mi işittireceksin; yahut körleri ve apaçık sapkınlıkta olanları hidayete sen mi ileteceksin?*

41-) *Biz seni onlardan alıp götürsek de yine onlardan intikam alırız.*

42-) *Yahut onlara vâdettiğimiz azabı, sana gösteririz. Çünkü bizim onlara gücümüz yeter.*

43-) *Sen, sana vahyedilene sımsıkı sarıl. Şüphesiz sen, (vahiy sayesinde) dosdoğru yol üzerindesin.*

44-) *Yani O (Kur'an), sana ve kavmine bir öğüttür. İleride ondan sorumlu tutulacaksınız.*

45-) *Senden önce gönderdiğimiz Resullerimize sor! Rahmân'dan başka kulluk edilecek ilâhlar kılmış mıyız?*

Resullerden maksat, gönderilmiş olan vahiylerdir. Zaten Kur'an bütün vahiylerin özeti gibidir. Yani öyle bir şey yoktur anlamına gelmektedir. Rahman olan Allah'tan başka kulluk edilecek yoktur.

46-) *Andolsun, biz Mûsâ'yı âyetlerimizle Firavun'a ve ileri gelen adamlarına göndermiştik de o, "Şüphesiz ben âlemlerin Rabbinin Resuluyum" demişti.*

47-) *Ayetlerimizle kendilerine gelince, hemen onlara gülmeye başladılar.*

48-) *Halbuki onlara gösterdiğimiz her bir delil öncekinden (diğerinden) daha büyüktü. Dönsünler diye, onları azapla yakaladık.*

49-) *(Onlar azabı görünce:) "Ey sihirbaz! Senin yanındaki sözü için, bizim için Rab-bini çağır. Çünkü biz artık "hidayete geleceğiz" dediler.*

50-) *Fakat biz onlardan azabı kaldırıncaya hemen sözlerinden dönüverdikler.*

51-) *Firavun, kavmine seslenerek: "Ey kavmim! Mısır'ın hükümranlığı ve altından akan şu nehirler benim değil mi? Hâlâ görmüyor musunuz?" dedi.*

52-) *"Yoksa ben, şu düşük, nerede ise derdini açıklayamayacak durumda olan bu adamdan daha hayırlı değil miyim?"*

53-) *"(Eğer doğru söylüyorsan) ona altın bilezikler atılmalı yahut onunla beraber bulunmak üzere melekler gelmeli değil miydi?"*

54-) *Böylece Firavun, kavmini hafife aldı. Buna rağmen kendisine itaat ettiler. Çünkü onlar yoldan çıkmış bir toplum idiler.*

Aslında Firavun, kavmini aptallaştırmada silah kullanmadı yani onları zorla baskı altına almadı. Firavun halkı aptallaştırmada din adamlarını kullandı. Kur'an, Firavun'un, bu din adamlarına sihirbazlar diyor. Aslında din adamlarının Kur'an'daki tanımını "şeytanlar" sözcüğü ile ifade edilir. Fakat hakkı gördükten sonra iman ettikleri için Kur'an, Firavun'un din adamlarına şeytanlar kelimesini uygun görmemiş, onlara sihirbazlar ifadesini uygun görmüştür.

Yani Firavun'un kavmini aptallaştırmak için silah ve ekonomiyi baskı aracı olarak

değil dini ve dinen kutsal olarak görülen şeyleri kullandı. Sihirbazlar Firavun'a en yakın adamlardı. Bu konuda Kur'an şu gerçeği haber veriyor. "Sihirbazlar gelince, Firavun'a, "Eğer biz üstün gelirse, gerçekten bize bir mükâfat vardır değil mi?" dediklerinde, "Evet, hem o takdirde mutlaka bana yakın kimselerden olacaksınız" dedi. (Âraf-114; Şuara-42) Sihirbazlar halkın gözünü boyuyorlardı, halka sürekli olarak yalan söylüyor, insanların kafalarını karıştırıyorlardı. Sihirbazlar yok olanı var, var olanı yok sayıyorlardı. İnsanların dinlerini ve imanlarını çalarak hırsızlık yapıyorlardı. İnsanlar da ağızları açık olarak onları seyrediyordu. Firavun'un insanları aptallaştırması böyleydi. Peki bu âyetin bugün için bize verdiği mesaj nedir?

Ezilen bir din adamı göremezsiniz, din adamları ezen sınıfın en etkili silahlarıdır.

55-) *Onlar bizi öfkelenlendirdiklerinde biz de onlardan intikam aldık, hepsini boğduk.*

56-) *Onları, sonradan geleceklere, geçmiş bir ibret ve bir örnek kıldık.*

57-) *Meryem oğlu (İsa, Kur'an'da) bir örnek olarak söz konusu olunca senin kavmin ondan dolayı hemen yaygaraya başladılar.*

58-) *"Bizim ilâhlarımız mı daha hayırlı, yoksa O mu?" dediler. Bunu sadece seninle cedelleşmek için ortaya attılar. Onlar tartışmacı bir toplum idiler.*

59-) *O, sadece, kendisine nimet verdiğimiz ve İsrailoğulları'na örnek kıldığımız bir kuldur.*

60-) *Eğer dileseydik, içinizden yeryüzünde sizin yerinize geçecek melekler kılardık.*

61-) *Şüphesiz O (Kur'an) son saatin bilgisidir. Artık onun hakkında asla şüphe etmeyin yani bana tâbi olun, işte dosdoğru yol budur.*

Ayette bulunan "hu" zamiri İsa (a.s) ile ilgili değil, Kur'an'la ilgilidir. Çünkü kıyamet hakkında en geniş ve detaylı bilgiyi Kur'an'dan başka hiçbir kaynak veremez.

62-) *Sakın şeytan sizi yoldan engellemesin. Çünkü o, size apaçık bir düşmandır.*

63-) *İsa, apaçık delillerle geldiğinde şöyle demişti: "Ben size hikmeti getirdim yani (dinde) hakkında ayrılığa düştüğümüz şeylerden bir kısmını size açıklamak için geldim. Öyle ise, Allah'a karşı gelmekten sakının yani bana itaat edin."*

64-) *Şüphesiz Allah, benim de Rabbim, sizin de Rabbinizdir. Öyleyse sadece O'na kulluk edin, işte dosdoğru yol budur.*

65-) *Ama aralarından çıkan guruplar ayrılığa düştüler. Elem dolu bir günün azâbından vay o zulmedenlerin hâline!*

66-) *Onlar farkında değillerken, (son) saatin kendilerine ansızın gelmesinden başka bir şey mi bekliyorlar?*

67-) *O gün, bilinç sahipleri hariç, dostlar birbirine düşman olurlar.*

68,69-) *(Allah, şöyle der:)* "Ey âyetlerimize iman eden yani teslim olan kullarım! Bugün size geleceğe dair korku, geçmişe (dünyada bıraktıklarımıza) dair hüzünlü olmaya-caktır.

70-) “Siz ve eşleriniz ağırlanmış olarak cennete giriniz.”

71-) Onlar için altın tepşiler ve kadehler dolaştırılır. Nefislerin çektiği ve gözlerin hoşlandığı her şey oradadır. Siz orada devamlı olarak kalacaksınız.

72-) İşte bu, amellerinize karşılık size mîras kılınan cennettir.

73-) (Dünyada yaptıklarınızın neşe ve) eğlencesini bolca göreceksiniz (yani) onları tadıp zevk alacaksınız.

74-) Şüphesiz suçlular cehennem azabında devamlı kalacaklardır.

75-) Azapları hafifletilmeyecektir yani onlar azap içinde ümitsiz kalacaklardır.

76-) Biz onlara zulmetmedik. Fakat onlar, kendileri zâlim idiler.

77-) Mâlik'e şöyle seslenirler: “Ey Mâlik! Rabbin bizim işimizi bitirsin.” O da, “Siz hep böyle kalacaksınız” der.

78-) Andolsun, size hakkı getirdik. Fakat çoğunuz haktan hoşlanmıyorsunuz.

79-) Yoksa (haktan) yan mı çiziyorlar? Şüphesiz biz de onları yan çizdikleri yolda bırakırız.

80-) Yoksa onların sırlarını ve gizli konuşmalarını duymadığımızı mı sanıyorlar? Hayır öyle değil, yanlarındaki Resullerimiz yazmaktadırlar.

81-) De ki: “Eğer Rahmân'ın bir çocuğu olsaydı, ibadet (kulluk) edenlerin ilki ben olurum.”

Bu âyet, ibadetin yani kulluğun, “kabul etmek ve kayıtsız şartsız itaat etmek” anlamında olduğunu apaçık gösteriyor. Yani ibadet insanın hayatında, ömür boyunca, sürekli olarak devam eden zihinsel ve duygusal bir olgudur. Daha doğrusu Kur’anda var olan bütün emir ve yasakları yerine getirmek ibadet hükmüne geçer. Yani eğer “قُلْ إِنْ كَانَ لِلرَّحْمَنِ وَلَدٌ فَأَنَا أَوَّلُ الْعَابِدِينَ - Rahmanın bir çocuğu olsaydı, ibadet edenlerin ilki ben olurum.” demek, “iman ederdim, bunu kabul ederdim, karşı gelmezdim.” demektir.

Kur’an bir ritüel kitabı değildir. Yüce Allahın insanlara bahşettiği nimetlerin adilce paylaşılmasını gösteren bir kitaptır. Nebi (a.s) vefat ettikten sonra Mecüsi din adamlarının yaptığı operasyonla, yüce Allah’ı, kendisine ritüellerle sürekli olarak tapılan paganist bir ilâha çevirdiler. Halbuki yüce Allah, göklerde ve yeryüzünde bulunan yaratılış yarasını bilen, ona göre iman eden ve yaşayan akıllı, erdemli, güzel ahlak sahibi, yaptıklarının hesabını verecek bilince sahip olan, mal yığına yerine infak etmeyi tercih eden ihlaslı ve fedakar insanlar istiyor.

82-) Göklerin ve yerin Rabbi, Arş'in da Rabbi olan Allah, onların vasıflandırmalarından uzaktır.

83-) Bırak onları, tehdit edildikleri güne kavuşana kadar, (batıl inançlarına) dalsınlar yani (dünya hayatlarında) oynayadursunlar.

Âyette bulunan “havd” “suya girmek ve sudan geçmektir” Deyim olarak “hayvanı

suya vurmak” demektir. Türkçe’deki “havuz” kelimesi ile aynı anlama gelmektedir. “daldıkları bataklıkta oyalansınlar” “Havdihim, (batıl davalarıyla gereksiz tartışmaya) girenler” demektir.

84-) O, gökte de ilâh olandır, yeryüzünde de ilâh olandır. O, her işi hikmetli ve her şeyi hakkıyla bilendir.

85-) Göklerin, yerin ve ikisi arasındaki her şeyin hükümranlığı kendisine ait olan Allah mübarektir! (Son) saatin ilmi de yalnız O’nun yanındadır ve yalnızca O’na döndürüleceksiniz.

86-) O’nun yanı sıra kulluk ettikleri şeyler şefaata sahip olamazlar. Ancak bilerek hakka şâhitlik edenler müstesna.

Şefaet: “Yarar sağlamak, zararlardan korumak” demektir (Yunus-18). Ahirette hiçbir şefaet yoktur. (Bakara-254). Şefaet, indirilen vahy ile ve yüce Allah’ın göklerdeki doğal kuvvetleri olan melekleri vasıtası ile yapılan Allah’ın yardımudur.

87-) Onlara kendilerini kimin yarattığımı sorsan elbette, “Allah” derler. Öyleyse nasıl da haktan döndürülüyorlar?

88,89-) “Ey Rabbim ! Şüphesiz ki bunlar imân etmeyen bir toplumdur”, sözüne karşılık, “Sen, onları hoş gör yani selâm de. Yakında bileceklerdir.” (buyuruldu).

DUHAN SURESİ

59 Âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1-) *Hâ Mîm.*

2,3-) *Apaçık olan Kitaba andolsun ki, biz onu mübarek bir gecede indirdik. Şüphesiz biz (vahiy'le) uyarıcıyız.*

4,7-) *Katımızdan bir yasayla her hikmetli iş o gecede ayırt edilir. Eğer kesin bir imana sahipseniz, Rabbinden yani göklerin, yerin ve bu ikisi arasındakilerin Rabbinden bir rahmet olarak biz (Resuller) göndermekteyiz. O, evet O, işitendir, bilendir.*

8-) *O'ndan başka ilâh yoktur. Diriltir ve öldürür. O, sizin de Rabbiniz, önceki atalarınızın da Rabbidir.*

9-) *Fakat onlar, şüphe içinde oynayıp duruyorlar.*

10-) *Göğün açık bir duman getireceği günü bekle.*

11-) *O duman insanları bürür. Bu, elem dolu bir azaptır.*

12-) *“Rabbimiz! Bu azabı bizden kaldır, çünkü biz müminleriz”*

13-) *Nerede onlarda öğüt almak?! Oysa kendilerine (hakkı) getiren mübin bir Resul gelmişti.*

Kur'an'da “mübin (apaçık)” kavramı, birçok kavram gibi sadece Allah, vahiy ve Resul bağlamında kullanılmıştır. Mübin kavramı Nebi hakkında geçmez.

14-) *Sonra ondan yüz çevirdiler yani “Bu öğretilmiş bir delidir!” dediler.*

15-) *Biz bu azabı kısa bir süre kaldıracacağız, siz de yine eski hâlinize döneceksiniz.*

16-) *Onları o en şiddetli yakalayışla yakalayacağımız günü hatırla. Şüphesiz biz intikam alırız.*

17-) *Andolsun, onlardan önce Firavun kavmini sınaştık. Onlara kerim (değerli-şerefli) bir Resul gelmişti.*

Kerim kavramı, Kur'an'da, yüce Allah, vahiy ve Resul bağlamında kullanılmıştır. Kerim kavramı, Nebi için kullanılmamıştır.

18-) O, şöyle demişti: “Allah’ın kullarını (esaret altındaki İsrailoğullarını) benimle serbest bırakın. Çünkü ben sizin için emin bir Resulum.”

19-) “Sakin Allah’a karşı yücelik taslamayın. Çünkü ben size apaçık bir delil getiriyorum.”

Allah’ın üzerinde veya Allah’a karşı yücelik taslamak, dinde vahiyden başka kaynakları hüküm edinmekle ilgilidir. Yani Yüce Allah’ın mesajını bir kenara atarak beşeri kaynakları mezhep edinmektir. İşte bu ahlak beşeri olanı Allah’a eşit kılmak ve Allah’ın üzerinde yücelik taslamaktır.

20-) “Şüphesiz ki ben, beni taşlamanızdan, benim de Rabbim, sizin de Rabbinize sığındım.”

21-) “Bana iman etmiyorsanız benden uzaklaşın”

22-) (Musa) Rabbim! “Bunlar suçlu bir toplumdur” diye davet etti.

23-) “O hâlde kullarını geceleyin yola çıkar, çünkü takip edileceksiniz.”

24-) “Denizi rahatça geç.” Çünkü onlar boğulacak bir ordudur.

25-) Onlar geride nice bahçeler ve pınarları bıraktılar.

26-) Nice ekinler ve konakları!

27-) Ve içinde zevk sürdükleri nice ni’met ve eğlenceli bir hayat.

28-) İşte böyle! Onları diğer bir topluma miras bıraktık.

29-) Gök ve yer onların ardından ağlamadı yani onlara mühlet verilmedi.

30,31-) Andolsun ki, İsrailoğullarını o alçaltıcı azaptan; yani Firavun’dan kurtardık. Çünkü o, haddi aşan biri idi.

32-) Andolsun, onları, bir ilim üzerine âlemlere (insanlara) üstün kıldık.

33-) Yani onlara, içinde apaçık bir sımama bulunan ayetler verdik.

34,35-) Bunlar diyorlar ki: “İlk ölümümüzden başka bir ölüm yoktur. Biz diriltilecek değiliz.”

36-) “Eğer doğru söyleyenler iseniz atalarımızı getirin.”

37-) Bunlar mı daha hayırlı, yoksa Tubba kavmi ile onlardan öncekiler mi? Onları yok ettik. Çünkü onlar suçlu kimselerdi.

38-) Biz, gökleri, yeri ve bunlar arasında bulunanları, oyun olsun diye yaratmadık.

Yani Yüce Allah göklerde ve yeryüzünde bulunan yaratılış yasasıyla oynamaz, yasayı kırmaz, istediğini yapar ama keyfi iş yapmaz.

39-) Biz onları ancak bir amaca yönelik olarak yarattık. Ama onların çoğu bilmiyorlar.

40-) Şüphesiz, ayrılma günü, hepsinin bir arada buluşacağı gündür.

41-) *O gün dostun dosta hiçbir yararı olmaz ve kendilerine yardımda edilmez.*

42-) *Yalnız, Allah'ın merhamet ettiği kimseler bunların dışındadır. Şüphesiz O, izzetlidir, merhametli olandır.*

43,44-) *Şüphesiz, zakkum ağacı, günahkârların yemeğidir.*

45,46-) *O, maden eriyiği gibi, kaynar suyun kaynaması gibi karınlarda kaynar.*

47-) *“Tutun onu, çılgın ateşin ortasına sürükleyin.”*

48-) *“Sonra başının üstüne kaynar su azabından dökün.”*

49-) *“Tat bakalım! Hani (sözde) sen izzetliydin! değerliydin!”*

50-) *“İşte bu, şüphelenip durduğunuz şeydir!”*

51-) *Bilinç sahipleri ise emin bir makamdadırlar.*

52-) *Cennetlerde ve pınar başlarındadırlar.*

53-) *İnce ipekten ve parlak atlasan elbiseler giyinerek karşılıklı otururlar.*

54-) *İşte böylece onları (iri) gözlü hurilerle eşleştirmişizdir.*

55-) *Orada, (âhirette,) güven içinde, (dünyadaki amellerinin karşılığı olarak) her türlü neşe ve eğlenceyi isterler.*

Fakihatün Kelimesi Hangi Anlama Gelmektedir?

Meal yazarları “fakihatün” kelimesine her ne kadar meyve anlamı veriyor olsalar da, fakihatün kelimesi, meyveden daha geniş bir anlama sahiptir. “Çocuklar bir ailenin ve yuvanın meyvesidir” diye bir söz vardır. Yani çocuklar bir ailenin mutluluğu neşesi ve eğlencesidir demek istenmiştir. Kur’an’da bulunan tüm fakihatün kelimeleri Mekke’de inen surelerde yer almaktadır. (Yasin- 55, 57; Sâd- 51; Zuhruf-73; Duhan- 27, 55; Tur-18, 22; Rahman- 11, 52,68; Vakıa- 20, 32; Abese-31) Bunun sebebi Mekke müşriklerinin içinde buldukları şımarıklık, eğlence, şatafat, zenginlik ve müreffeh hayattır. Müşriklerin bu gayri ahlaki durumları ve şımarık yaşantıları fakir müminlerin dikkatini çektiğinden dolayıdır. Yüce Allah bu âyetlerde müminleri cennet ve nimetleriyle teselli ederek onları motive ediyor ve sabretmeleri için güç ve kuvvet veriyordu.

56-) *Orada ilk ölümden başka bir ölüm tatmazlar. Allah, onları çılgın ateşin azabından korumuştur.*

57-) *Bunlar, Rabbinden bir fazilet olarak verilmiştir. İşte büyük başarı budur.*

58-) *Biz Onu (Kur’an’ı) senin dilinle kolaylaştırdık ki, müzakere etsinler.*

59-) *Artık sen (onların başına gelecekleri) bekle; onlar da beklemektedirler.*

CASİYE SURESİ

37 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1-) *Hâ Mîm.*

2-) *Kitab'ın indirilmesi, izzetli olan hüküm ve hikmet sahibi Allah tarafındandır.*

3-) *Şüphesiz, göklerde ve yeryüzünde, müminler için (Allah'ın birliğini gösteren) nice deliller vardır.*

4-) *Sizin yaratılışınızda ve Allah'ın (yeryüzüne) yaydığı her canlıda da kesin olarak iman eden bir toplum için nice âyetler vardır.*

5-) *Geceyle gündüzün değişmesinde, Allah'ın gökten rızık olarak indirmiş olduğu (suda) ve ölümünden sonra yeri onunla diriltmesinde, rüzgârları çevirmesinde aklını kullanan bir toplum için deliller vardır.*

6-) *İşte bunlar, Allah'ın âyetleridir. Onları sana bir amaca yönelik olarak tilavet ediyoruz. Artık Allah'tan yani O'nun âyetlerinden sonra hangi hadise iman edecekler?*

Kıraat Farklılığı

Âyette bulunan “يُؤْمِنُونَ (iman edecekler)” kelimesi, “تُؤْمِنُونَ (iman edeceksiniz)” olarak da okunmuştur. O zaman cümlenin manası şöyle oluyor. “...Artık Allah'tan yani O'nun âyetlerinden sonra hangi söze iman edeceksiniz. Bu ayet din ve hüküm olarak Kur'an'dan başka bir kaynağa iman edilmemesiyle ilgili çok önemli bir ayettir. Bu ayet hadisleri reddeder.)

7,8-) *(Allah adına yalan) uyduran her günahkâra yazıklar olsun! Kendisine Allah'ın âyetlerinin tilâvet edildiğini işitir de, sonra kibirlik taslayarak sanki onları hiç duymamış gibi direnir. İşte onu elem verici bir azap ile müjdele!*

9-) *Ayetlerimizden bir şey öğrenince onu alaya alır. Onlar için alçaltıcı bir azap vardır!*

10-) *Arkalarında da cehennem vardır. Kazandıkları şeyler ve Allah'ın yanı sıra edindikleri evliya da onlara hiçbir fayda sağlamadı. Yani onlar için azim bir azap vardır.*

11-) *İşte bu (Kur'an) bir hidayettir. Rablerinin âyetlerini inkar edenlere ise en kötüsünden elem verici bir azap vardır.*

12-) *(O) Allah ki, içinde gemilerin, emriyle akıp gitmesi, O'nun faziletini aramanız ve*

şükretmeniz için denizi sizin hizmetinize verendir.

13-) *Göklerde ve yeryüzünde bulunan her şeyi kendi katından (bir nimet olarak) sizin hizmetinize sunandır. Elbette bunda tefekkür eden bir toplum için deliller vardır.*

14-) *İman edenlere söyle, Allah'ın (hesap) günlerinin geleceğini ummayanları bağışlasınlar. Allah her topluma kazandığının karşılığını verecektir.*

15-) *Kim salih bir amel işlerse, kendisi içindir. Kim de bir kötülük işlerse, kendi aleyhine işlemiş olur. Sonra Rabbinize döndürüleceksiniz.*

16,17-) *Andolsun biz, İsrailoğullarına kitap, hikmet ve Nübüvvet verdik. Onları temiz yiyeceklerle rızıklandırdık ve onları (kendi dönemlerindeki) âlemlerden (insanlardan) farklı kıldık. Yani onlara din konusunda açık kanıtlar verdik. Ama onlar ancak kendilerine ilim geldikten sonra, aralarındaki ırkçılıktan dolayı ihtilafa düştüler. Şüphesiz Rabbin, hakkında ihtilâfa düştükleri şeyler konusunda kıyamet günü, aralarında hüküm verecektir.*

18-) *Sonra da seni (Allah'ın) emirlerinden bir şeriat üzerinde kıldık. Sen ona tâbi ol, bilmeyenlerin arzularına uyma(dedik).*

Şeriat Nedir?

“Şeriat” kelimesi “ş-r-a” kökünden gelmekte olup türevleri ile birlikte Kur'an'ı Mübin'de dört yerde geçmektedir. Sözlükte ise “su yolu, herhangi bir su kaynağından su içmek ve almak için gidilen yol, büyük ve geniş cadde, suyun kaynağı” anlamlarına gelmektedir. İstılahta yani din dilinde ise, “Allah tarafından indirilen tevhid dini, hak din yolu, aydınlık ve ışık” gibi manalara gelmektedir. Ümmetler için itikadi ve ameli hükümler, emir ve yasaklar anlamına gelen “şeriat” bütün ilahi vahiy'lerde elçiler aracılığıyla gönderilen emir ve kuralların ortak adıdır. Şeriat, zannedildiği gibi, siyasal anlamda hukukla ilgili bir kavram değildir. Şeriat, aynen ibadet, takva, iman, nur, hidayet, sırât'ı müstakim, hüküm, Allah'ın sözü, Allah'ın âyetleri, Kur'an, furkan, kitap, İslam, ihlas, salât, ihsan gibi Kur'an'ın tümünü içine alan bir kelimedir.

Günümüzde şeriat isteriz denildiğinde, insanların büyük çoğunluğu buna karşı çıkıyor ve şeriat istemediklerini açıkça ortaya koyuyorlar. Peki bunun sebebi nedir? Çünkü “şeriat isteriz” diyenlerin büyük çoğunluğu Kur'an'da var olan rahmet ve hidayet olan şeriatı değil, Şii ve Sünni kaynaklarında var olan mezheplerin vahşi şeriatını istemektedirler. İnsanların büyük çoğunluğu ise, haklı olarak bu vahşi ve merhametsiz şeriatı korkuyorlar. Çünkü bu uydurma mezhep şeriatının Şii ve Sünni coğrafyada nasıl bir zulme ve katliama sebep olduğunu görüyorlar. Dolayısıyla Kur'an'ın şeriatında huzur, özgürlük, rahmet, ilim, akıl ve mantık varken, mezheplerin şeriatında kaos, kargaşa, taklit, esaret, cehalet ve zulüm hakimdir.

Hangi Şeriat?

Geleneksel din anlayışına sahip olanlarda şöyle bir iman ve algı mevcuttur. “Şeriat demek, İslam demektir.” “Şeriatı düşmanlık, dinin kendisine düşmanlık demektir.” Acaba gerçekten böyle midir? Yani “şeriat eşittir islam demek midir?” Dolayısıyla “şeriatı düşmanlık, dinin kendisine düşmanlık demek midir? Allahın izniyle bu meseleyi

çözmeye çalışacağız. Burada çok önemli bir gerçek vardır. O da olaya nereden baktığınıza bağlıdır. Yani şeriat deyince, iki farklı şeriatın var olduğunun bilincine sahip olmalıyız.

1-) Yüce Allah tarafından vahiyle gönderilen hükümlerin bütünü anlamına gelen şeriat. Yani yüce Allah'ın mesajında var olan emir, yasak ve tavsiyeleri içeren şeriat. Eğer bu şekilde anlayıp, bu şeriatı dile getiriyorsanız ve böyle bir şeriatı savunuyorsanız, evet” şeriat eşittir İslam” ifadesi kesinlikle doğru bir sözdür. Böyle bir iman Kur'an'a uygun bir imandır. Dolayısıyla bu açıdan baktığımızda, şeriat Allah tarafından insanlar için indirilen hükümlerin bütünü anlamına geliyor. “Şeriat eşittir İslam” eşitlemesi bu genel anlam çerçevesinde doğru olan bir görüştür. Bu açıdan bakıldığında “şeriata düşmanlık, gerçekten dinin kendisine düşmanlıktır.” Yani burada önemli olan şeriat kelimesini, en genel anlamıyla kullandığınızda doğru söylemiş oluyorsunuz. Ama biz gayet iyi biliyoruz ki, şeriat denildiğinde, geleneksel dinin kaynaklarında bulunan yani algımızda ve zihnimizde yer etmiş olan beşer üretimi, mezhepsel bir şeriattan söz edilmektedir. Çünkü şeriatın böyle dar bir çerçeveye sahip olan yönü şöhret bulmuştur. Şeriat denildiğinde, Kur'an'da bulunan şeriattan çok geleneksel dinin kural ve kaideleri akla geliyor. Yani müçtehitlerin içtihat yoluyla ürettikleri görüşleri, yorumları ve fetvaları içeren dar anlama sahip olan “şeriat eşittir İslam” görüşü kesinlikle yanlıştır, hatalıdır. Yani ortada korkunç bir kavram kargaşası mevcuttur. Burada bilinçli veya bilinçsiz olarak gerçek şeriatın yerine batıl şeriat egemen kılınmıştır. Çünkü salat, takva, zikir, ihlas kavramları gibi şeriat kavramı da tamamen Kuran'la ilgili bir durumdur.

ثُمَّ جَعَلْنَاكَ عَلَىٰ شَرِيعَةٍ مِّنَ الْأَمْرِ فَاتَّبِعْهَا وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

(Ey Nebi!) Sonra da seni din konusunda bir şeriat üzerinde kıldık. Sen ona uy, bilmeyenlerin heva ve heveslerine uyma.” (Casiye-18)

Yani yüce Allah Nebi (a.s) a bile “şeriata uy” diye emir veriyorsa, din adamlarının fetva ve yorumları nasıl şeriat oluyor? Esas şeriat, Kur'an'da var olan hükümlerin tümünü ifade eden bir kelimedir. Dolayısıyla şeriatın hadislerle ve içtihatlarla yani fıkhi kaide ve kurullarla hiçbir ilgisi bulunmamaktadır. İşte bundan dolayı dar anlama sahip olan mezheplerin şeriatına düşmanlık İslam dininin kendisine düşmanlık değildir. Hatta bu düşmanlık yüce Allah'ın emri olan bir düşmanlıktır. Din tektir, İslam dininin tek kaynağı vahiydir. Bu hiçbir zaman değişmez. Yüce Allah bir olduğu gibi, ibadet de ihlas çerçevesinde sadece Allah'a özel kılınması gerekiyor.

شَرَعَ لَكُمْ مِنَ الدِّينِ مَا وَصَّىٰ بِهِ نُوحًا وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ وَمَا وَصَّيْنَا بِهِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَىٰ
... وَعِيسَىٰ أَنْ أَقِيمُوا الدِّينَ وَلَا تَتَفَرَّقُوا فِيهِ

“Dini ikame edin yani onda ayrılığa düşmeyin! diye Nuh'a emrettiğini, sana vahyettiğini, İbrâhim'e, Mûsâ'ya ve İsâ'ya emrettiğini size de din kıldı. (Şura- 13) Kur'an'a göre ayetlerin hepsi şeriatı temsil ederken, yani gerçek şeriat Kur'an'ın tümünü tanımlarken, dar anlamda kullanılan mezheplerin şeriatıyla ilgili, sadece 250 civarında ayet mevcuttur. Bunlar” nikah, evlilik, boşanma, iddet bekleme, nafaka, miras, ukubat dediğimiz cezalar, zina suçunun cezası, iffetli bir kadına asılsız zina isnat etmenin

cezası, had cezaları, hırsızlık, hata ve kasden adam öldürmenin cezası gibi. Yani bugün din adamlarının şeriat dediği şeyler öteden beri devam eden örften ibarettir. Dolayısıyla bunlar tarihsel ve bölgesel kaide ve kurallardan ibarettir. Kur'an Medine'de toplumsal alanı düzenleyici hükümler koyarken, bu toplumun geçmişteki uygulamalarını tamamen yok sayarak, sıfırdan bir hukuk düzeni getirmek gibi bir yol izlememiştir. Tam tersine yüzde seksenini dine taşımış ve bunu da "maruf" diyerek kavramlaştırmıştır. Kur'an, toplum içinde sorun çıkmadıkça hüküm koymak gibi bir yöneme gitmemiştir. Yani evliliğin prosedürü şöyle olur, evlilik böyle yapılır, boşanmanın şekli ve yöntemi böyle olacak diye durduk yere ve ileriye dönük bir hüküm koymamıştır. Evlilik ve boşanma gibi meseleler, önceki dönemden beri toplum nazarında genel kabul görmüş bir örf olarak sürdürülmüştür. Fakat uygulamada hakkı gasp edilenlerden, ezilenlerden ve mağdur olanlardan yana ara sıra devreye girmiştir. Özellikle kadınların aleyhinde gelişen hak ihlalleri gibi sorunlar ortaya çıkınca bunlarla ilgili hükmünü vermiştir. Dolayısıyla teorik hükümler Kur'an'da yer almamıştır. Yani yaşanmamış olaylar üzerine ileride, muhtemelen sorunlar çıkabilir.

Yüce Allah, biz şimdiden hükmümüzü koyalım, ilerideki insanlar o sorunlarla karşılaşınca uygulasinlar diye bir hüküm koymamıştır. Onun içindir ki ceza hukuku alanındaki mueyyideler neredeyse dört beş mesele ile sınırlı kalmıştır. Aile hukuku ile ilgili, medeni hukukla ilgili meseleler parmakla sayılabilir hükümlerle sınırlandırılmıştır. Oysa biz bugün bir toplumun hukuk alanında ihtiyaç duyduğu hükümleri dikkate aldığımızda, söz gelimi, bugünkü Türkiye'de yürürlükteki hukuktan söz edelim.

Mesela, vergi usulü kanunu, beş kitaptan oluşuyor. Bildiğimiz kadarıyla vergi konusundaki cezalarla ilgili kısım üç yüz elliden fazla hüküm içeriyor. Gelelim Türk ceza kanununa, o da genel hükümler, özel hükümler iki kitaptan oluşuyor. O da neredeyse yüzlerce maddelik hükümden oluşuyor. Bir "Vergi Usul Kanunu", beş kitaptan ve sadece ceza kısmı üç yüz elliden fazla alt hükümden oluşurken, siz ceza hukuku ile ilgili meseleleri Kur'an'da dört beş başlıkla bitiriyorsunuz.

Eğer Kur'an, tepeden tırnağa, sıfırdan bir toplumun o gün, ya da gelecekteki muhtemel sorunlarını ve ihtiyaçlarını dikkate alarak hüküm koymak gibi bir amaç gözetseydi, dört maddelik had cezasıyla son derece sınırlı bir içerikle bırakmazdı. Yani yüzlerce hüküm konulması gerekirdi. Çünkü Kur'an, yaşanmayan sorunlar üzerine hiçbir zaman hüküm koymamıştır. Bu şöyle bir gerçeği gösteriyor. Kur'an, toplumsal hayatı düzenleyen hükümler koyarken, gelecek asırlarda toplumların yalnızca birkaç bireyin problemlerini de dikkate alıp, onlar için de hükümler koyayım kaygısı taşımıyor. Yani o günkü toplumda var olan sorunların üzerine hüküm koyuyor. Dolayısıyla o günkü sorunu çözmeyi hedefliyor. Yüce Allah durduk yere değil, bir sorun baş gösterdiği zaman hüküm indiriyor. Sorun olmadan hüküm koymuyor. Yani Kur'an, varsayımlar üzerine asla hüküm bina etmemiştir. Kur'an, insanlara müslüman olmadan önceki nikahlarının geçersiz olduğunu, yeniden nikah kıymalarını emrettiğini görmüyoruz. Demek ki bu gibi konularda eski uygulamaları olduğu gibi bıraktı. Ancak bir zulüm ve hak gasbı meydana geldiği zaman müdahale etmiştir. Yani Kur'an, o günkü gelişen olaylarla ilgili hüküm koydu. Daha sonraki zamanla ilgili hüküm indirmede. Dolay-

sıyla Kur'an, hüküm koyarken tüm zamanlara kesintisiz olarak bir hüküm koymak gibi bir şey gözetmedi. Din adamları Mekke ve Medine'nin özelliklerini bilmedikleri için, yani yaşanan canlı ve dinamik hayatla ilgili âyetlerin indiğini bilmediklerinden dolayı inen her âyetin hükmünü genel ve evrensel olarak kabul etmişlerdir. Halbuki Mekke'de inen âyetler şirk, tevhid, güzel ahlak, insan hakları ve adaletle ilgili oldukları için hepsi genel ve evrensel olurken, Medine'de inen âyetlerin içinde hem yerel, bölgesel ve tarihsel, hemde genel ve evrensel âyetler mevcuttur.

Mesela bir Afganistan'da uygulanan şeriata bakalım. Yani geleneksel mezheplerin şeriatına bir göz atalım. Bakın orada fıkıh mezheplerinin şeriatı uygulanıyor. Ben şeriat isterim diyenlerin, çoluk çocuğuyla, ailesiyle hısım akrabasıyla, sevdikleriyle yaşayacağı böyle bir dünya olsun isterim diyebileceğini zannetmiyorum. Biz bugün gelenekselcilerin ve muhafazakarların şeriat konusunda güya duyarlılık gösterenlerin de çoluk çocuklarının eğitimleri, öğretimleri ve istikballeri söz konusu olduğunda şeriata uyan veya sözde şeriatla yönetilen şeriat hükümlerinin geçerli olduğu ülkelere yönelmeden, genellikle batı istikametine yani ABD, İngiltere, Fransa üniversitelerinden diploma alarak kariyerlerini tamamlamayı tercih ettiklerini görüyoruz. Sizce burada bir riyakarlık ve iki yüzlülük yok mu?

Mesela Savaş hukukuna ilişkin, ganimet, cizye, ehli kitap hukukuyla ilişkin bütün düzenlemeler de şu andaki dünya gerçekliği, global dünya siyaseti dikkate alındığında bunlar için de uygulama alanı kalmamıştır. Yani ister istemez kendiliğinden düşmüş hükümlerdir. Onlar muktedir olmanın zamanında konulmuş geçici hükümlerdir. Ama sen bugün dünyada muktedir durumda değilsin. Bugün dünya hukukunu dikkate aldığımızda, devletler hukukunu göz önünde bulundurduğumuzda öyle kendi başınıza gidip de bir yeri işgal edip kadınlarını cariye ve çocuklarını esir alıp köle pazarında satamazsınız. Ayrıca dar anlama sahip olan mezheplerin şeriatının onlarca çeşidi mevcuttur. Siz bu şeriatların hangisini uygulama alanına koyup, egemen kılacaksınız?

Hangi Şeriat?

Şiilerden Sünnilere, cemaatçısından tarikatçısına kadar şeriat istemeyen hiç kimse yoktur. Hepsi şeriat hükümlerine göre yönetilmek istiyorlar. Yani şeriatın hüküm ve kanunları olması gerekiyor diye anlatıp duruyorlar. Bizde haklı olarak soruyoruz. Hangi şeriattan bahsediyorsunuz? Kur'an'ın şeriatına düşman olduğunuzu biliyoruz. Çünkü Kur'an müslümanlığı sapkınlık olarak görüyorsunuz. O halde Taliban'ın şeriat'ını mı, el Kâide, en-Nusra, eş-Şebab şeriatını mı istiyorsunuz? Hangi şeriatı istiyorsunuz? Cristiano Ronaldo'ya başka, yerel futbolculara başka, veya kendi halkına uyguladığı koyu karanlık ehl-i sünnet dininin Vahhabi şeriatından mı bahsediyorsunuz? "Dini kurallara göre yönetilmek istiyoruz" diyorsunuz.

Bu kurallar kime göre olacaktır?

Mesela, Said Nursi'nin Risâle-i Nur Külliyyatına göre mi?

Mesela, Nakşibendilerin kurallarına göre mi? On iki imamın rivayetlerini esas alan Şiilerin mitolojik ve efsane şeriatına göre mi? Yoksa Halvetilerin inancına göre

mi? Süleymanlıların inanç ve kâidelerinin şeriatı mı? Kadirileri nereye koyacaksınız? Ya da Menzîlçileri ne yapacaksınız? Veya Fetö'nün dinler arası diyalogçu şeriatını mı istiyorsunuz? 2022 yılında yapılan bir araştırmaya göre, Türkiye'de otuzdan fazla tarikat ve bu tarikatlara bağlı dört yüzden fazla kol var. Siz hangisinin dini kurallarından bahsediyorsunuz? Madem o kadar ince düşünüyorsunuz. İslam'da şirk olmasına yani yüzlerce âyete rağmen, kendi şirk tapınaklarında ruhban sınıfı oluşturup, uydurma rivayetlere dayalı, yani hadis dini ile kendilerine mürit toplayan bu tarikat yapılarına iki çift söz söyleyin de görelim bakalım ne kadar Müslümansınız! Kur'an İslam'ını bir kenara atıp, rivayetlerle ve hurafelerle kafalarına göre süsledikleri hadis dinini insanlara dayatan şeytanlara iki laf söyleyin de ne kadar hassas Müslümansınız bir görelim! Yani şeriat diyorsunuz da, şöyle başınızı kaldırıp da Şii ve Sünni coğrafyasına bir göz atın. Hepsi birbirinin gırtlakını kesiyor. Sokaklarda, pazarlarda, türbelerde ve mescitlerde canlı bombalardan geçilmiyor. Sözde Müslüman coğrafyasına bakın ne katliamlar ve vahşetler göreceksiniz.

Sizin din adamlarınız yüce Allah'a mı kulluk ediyorlar yoksa fosillere mi tapıyor? Buhari ve Müslimin yani ehli sünnet dininin şeriatı olacağına demokratik cumhuriyet olsun, bizim için daha hayırlıdır. İçinde bulunduğu bu zor coğrafyada Türkiye Cumhuriyeti hâlâ bir cazibe merkezi ise, bunu demokratik ve özgürlükçü cumhuriyete borçluyuz. Din bireysel bir olgudur. Devletin laik ilkesi insanların inanç özgürlüğünü teminat altına alan bir ilkedir. Yani bir din ve inanç sistemi değildir. Sen istersen Müslüman ol, istersen Hristiyan, istersen Yahudi, istersen Şii ve Sünni olabilirsin diyor. Sen istersen ateist, ya da satanist olabilirsin diyor. Ama kaba kuvvetle ve hakaretle başkasının inancına karışamazsın diyor. Yani insanların inanç ve fikir özgürlüğünü devletin teminatı altına alıyor. Yüce Rabbim, Kur'an, ilim, aklı kullanma, sanat, ve özgürlük düşmanı şeriatınızdan tüm insanlığı muhafaza etsin.

Yüce Allah tarafından gönderilen tüm Resüllerin görevi vahyi tebliğ etmekten başka bir şey değildir.

“فَهَلْ عَلَى الرُّسُلِ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ...”

“... Resullere düşen sadece apaçık bir tebliğdir.” (Nahl-35)

Yani Resüllerin siyasal anlamda devlet kurma, kanun yapma ve insanları yönetme gibi bir görev ve amaçları yoktur. Vahyin biricik amacı İslam dinini yani tevhid sistemini ve güzel ahlakı tabana yaymaktır, tepeden darbe yapmak değildir. Zaten Kur'an'da var olan hüküm-hakem kavramlarının tümü “vahiy”den başka bir kaynak olmadığı ile ilgilidir. Yani hüküm kavramlarının muhatapları devlet adamları değil, din adamlarıdır. Siyasal dincilerin yani Şii ve Sünni din ve devlet adamlarının ümmi halka dayattıkları “şeriat'ın” Allah'ın indinde zerre kadar değeri olmayan uydurma bir şeriatıdır.

Dolayısıyla mezheplerin şeriatı: Kur'an cahili vahşilerin hanif İslam dininin adını kullanarak kurdukları karanlık bir şeriatıdır. Yani iman eden ümmi halkı Allah adına kendi kurdukları şeytani ideolojilerine taptıran anonim şirket şeriatıdır. Onların şeriatı: İslam dinine paralel olarak Allah Resülü (a.s) ın pak dilini yalanlarına âlet ederek

fosillerin hadislerle kurdukları çürümüş, zehir saçan bir şeriattir. Onların şeriatı: “İnsanın özgür iradesini engelleyen, akli öldüren, tefekkürü reddeden, hanif dine karşı savaş açan şeytanların ve tağutların kapkaranlık şeriatıdır.

Onların şeriatı: Zulmün, taklidin, vahşetin, cehaletin, hakka batılın karıştırıldığı acımasız bir şeriattir. Onların şeriatı: Allah Resülü (a.s) ın Kur’an’dan uzaklaştırıldığı, akıl ve mantığın kabul edilmediği, kadınların hak ve hürriyetlerinin yok sayıldığı, muvahhidlerin Kur’an sapkını olarak ilan edildiği, ümmi insanların cehenneme doldurulduğu lanetlik bir şeriattir. Onların şeriatı: Zorluk ve zorbalık üzerine kurulu sadece münafık üretme merkezi olan sapkınların şeriatıdır. Onların şeriatı: Ümmi halkın emeği ve alın teriyle, şeytanların semirtildiği azgınlığın şeriatıdır. Onların şeriatı: Şirk’e ve hurafelere karşı gelen muvahhide Ferhundeysi acımasızca katleden, her türlü rezalete, uyuşturucu ve kadın ticaretine kılıf olan, Allah gibi helal ve haram koyan, insanları kendilerine kulluk ettiren iblislerin şeriatıdır. Onların şeriatı: Düğün salonlarına, pazaryerlerine, taziye çadırlarına hatta Kur’an kurslarına canlı bomba koyan katliamcı bir şeriattir. Onların şeriatı: “Ete kemiğe büründüm Mahmut diye göründüm, Buhari çökerse İslam çöker, bir konu hakkında 500 âyet de getirselers atalarımızdan onay almamışsa ona bid’at hükmü vermekte tereddüt etmeyiz, birde Kur’an sapkınlığı diye bir sapkınlık çıktı, evlilikte yaş haddi yoktur” diyen şarlatanların şeriatıdır. Onların şeriatı: Kur’an’ın yok sayıldığı, akıl ve mantığın kabul edilmediği, göklerde ve yerde bulunan âyetlerin es geçildiği, bilim ve sanat düşmanlığının yapıldığı yobaz bir şeriattir.

Onların şeriatı: Ümmeti fırka ve mezheplere bölerek onların güç ve kuvvetini dağıtan, milletin birlik ve beraberliğini bozan fitne fesat bir şeriattir. Yüce Allah’ın şeriatına, yani hidayetine, yani ihlase, yani indirilen vahye, yani hanif İslam dinine gelecek olursak. Özgür iradeleriyle insanların yüreğinde yer etmiş, rahmet ve mağfiret, adalet ve güzel ahlak, tevhid ve ihlas, hoşgörü ve sabır, temiz bir hayat, hayırlı bir ölüm, cehennemden kurtuluş ve cennete giriş olan bereketli bir şeriattir.

Allah’ın şeriatı: Kula kul olmaktan engelleyen, el etek öpmekten koruyan, insanı bencillığe değil, salih amellere yönelten, kafirler karşısında onurlu bir duruş bahşeden şerefli bir şeriattir.

اتَّبِعْ مَا أُوحِيَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَأَعْرِضْ عَنِ الْمُشْرِكِينَ

(Ey Nebi!) Rabbinden sana vahyedilene tâbi ol. O’ndan başka ilah yoktur. Müşriklerden yüz çevir. (En’am- 106)

وَأَنَّ هَذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَنْ سَبِيلِهِ ذَلِكُمْ وَصَّيْتُكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ

“Şüphesiz bu (Kur’an) benim dosdoğru yolumdur. Buna tâbi olun. Başka yollara tâbi olmayın. Zira o yollar sizi Allah’ın yolundan ayırır. Sorumluluk bilincine sahip olasınız diye Allah size bunları vasiyet ediyor” (Enam- 153)

وَهَذَا كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ فَاتَّبِعُوهُ وَاتَّقُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ

“İşte bu Kur’an, bizim indirdiğimiz mübarek bir kitaptır. Buna tâbi olun ve sorumluluk bilincine sahip olun ki size merhamet edilsin” (En’am- 155)

قُلْ لِمَنْ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلْ لِلَّهِ كُنْتُ عَلَى نَفْسِهِ الرَّحْمَةَ لِيَجْمَعَنَّكُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ

“De ki: “Göklerde ve yerde olanlar kimindir?” “Allah’ındır” de. O, merhamet etmeyi kendine gerekli kıldı. Andolsun sizi mutlaka kıyamet gününe toplayacak. Bunda hiç şüphe yok. Kendilerini ziyana uğratanlar var ya, işte onlar inanmazlar.” (En’am- 12)

وَاللَّهُ يَقُولُ الْحَقَّ وَهُوَ يَهْدِي السَّبِيلَ ...

“... Allah sadece hakkı söyler yani yalnız o hidayete ulaştırır” (Ahzab-4)

إِنَّ عَلَيْنَا لَلْهُدَى

“Hidayeti göstermek yalnız bize aittir” (Leyl- 12)

Geleneğin Şeriatına Dair!

Şeriat, (baskıyla dahi olsa) İslam’ı seçtiklerini deklare eden toplumların “mitoloji-lerini ve kültürlerini” günlük hayata şırınga ederek oluşturdukları kırmızı çizgiler veya mayınlı sahadır. Bu sahanın “geçmiş kültür olarak” değişmez aktörü 15 asır önceki Mekke örfüdür. Dolayısıyla, (hemen hemen her zaman) yöresel kültürlerle çatışır.. Bir adım daha atarak şunu söyleyebilirim: Tarihte ve günümüzde yani realitede, şeriatın bahseden “yöneticilerin” toplumu tekdüze haline dönüştürmek için Allah’ı kalkan olarak kullanmaya kalkıştıkları apaçık görülmektedir.. Sokaklarda “Şeriat isteriz” çığırtkanlığı yapanlar ise, topluma uymayan veya umduğunu bulamayan/ itilmiş ve sevgiye susamış/ mutsuz kesimdir.. Velhasılı, her “Allah” diyene de/ her “şeriat” diye avaz avaz bağırana da aldanmayın. Bunlar, istismarcıların önde gidenidir.. Kimse, Allah’ın vekili değildir. Bunların hepsi uydurma dinin bezirganlarıdır! Benim anladığım veya kesin hüküm olarak gördüğüm şeriat ise -işî ehline vermek, -adaletli davranmak ve -hayırda yarışmaktır..

19-) Çünkü onlar, Allah’a karşı sana asla bir fayda sağlayamazlar. Şüphesiz zalimler birbirlerinin velileridir. Allah ise bilinç sahiplerinin velisidir.

20-) Bu Kur’an, insanlar için bir aydınlık, kesin iman eden toplum için de bir hidayet ve bir rahmettir.

21-) Yoksa kötülük işleyenler, kendilerini, iman edip salih amel işleyenler gibi kılacağımızı; hayatlarının ve ölümlerinin bir olacağını mı sanıyorlar? Ne kötü hüküm veriyorlar!

22-) Allah, gökleri ve yeri, bir amaca yönelik olarak yarattı ve (ilk başta yaratılış yarasını şöyle koydu) herkes kazandığının karşılığını görsün yani hiç kimseye zulüm yapılmasın.

23-) Arzusunu ilâh edinen ve ilme (vahye) rağmen Allah’tan sapan, kendi kulağını ve kalbini mühürleyen, kendi gözüne de perde çeken kimseyi gördün mü? Şimdi onu Allah’tan (vahiy’den) başka kim onu hidayete erdirebilir? Hâlâ müzakere etmeyecek misiniz?

24-) Dediler ki: “Dünya hayatımızdan başka hayat yoktur. Ölürüz ve diriliriz. Bizi ancak dehr (zaman) yok eder.” Bu hususta onların bir ilimleri yoktur. Onlar sadece zanda bulunuyorlar.

25-) Onlara âyetlerimiz açıkça okunduğu zaman onların hucetleri ancak, “Doğru söyleyenlerden isen babalarımızı getirin” demek oldu.

26-) De ki: “Allah sizi diriltiyor. Sonra sizi öldürecek, sonra da kendisinde şüphe olmayan kıyamet gününde sizi bir araya toplayacaktır, ama insanların çoğu bilmezler.”

27-) Göklerin ve yerin hükümranlığı Allah’ındır. Ve (son) saatin kopacağı gün var ya, işte o gün batıla sapanlar hüsrana uğrayacaklardır.

Âyette bulunan “وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُحْسِرُ الْمُبْطِلُونَ” ((son) saatin kopacağı gün var ya, işte o gün batıla sapanlar hüsrana uğrayacaklardır.)” cümlesi önemlidir. Yani kıyamet gününden önce hesap, azap, hüsrana diye bir şey yoktur. Her türlü hesap ve kitap kıyametten sonra başlıyor.

28-) O gün her ümmeti diz çökmüş görürsün. Her ümmet kendi kitabına çağrılır. (Onlara şöyle denilir:) “Bugün size (yalnızca) amellerinizin karşılığı verilecektir.”

29-) İşte kitabımız, size karşı hakkı söylüyor. Çünkü biz yapmakta olduklarımızı kaydediyorduk.

30-) İman edip yani salih ameller işleyenlere gelince, Rableri onları rahmetine koyacaktır. İşte apaçık başarı budur.

31-) Ön yargıya sahip olanlara gelince, onlara şöyle denir: “Âyetlerim size tilavet edilmişti de sizler kibirlik taslamış yani suçlu bir toplum olmuştunuz değil mi?”

32-) “Şüphesiz, Allah’ın yasağı gerçektir, (son) saat hakkında hiçbir şüphe yoktur” dendiği zaman ise; “(Son) saatin ne olduğunu anlamıyoruz, sadece zannediyoruz. Yani biz bu konuda ikna olmuş değiliz” demiştiniz.

33-) Yaptıklarının kötülükleri karşılıma dikilmiş, alay edip durdukları şey, kendilerini kuşatıvermiştir.

34-) (Onlara) şöyle denir: “Bugüne kavuşacağınızı unuttuğunuz gibi, bu gün biz de sizi unutuyoruz. Barınağınız ateştir. Ve yardımcılarınız da yoktur.”

35-) “Bunun sebebi, Allah’ın âyetlerini alaya almanız ve dünya hayatının sizi aldatmasıdır.” Artık bugün ateşten çıkarılmazlar ve Allah’ın rızasını kazandıracak amelleri işleme istekleri kabul edilmez.

36-) Hamd, (güç-kuvvet-övgü) göklerin Rabbi ve yerin Rabbi, âlemlerin Rabbi olan Allah’a özeldir.

37-) Göklerde ve yeryüzünde büyüklük O’na aittir. Yani O, izzetlidir, hüküm ve hikmet sahibidir.

AHKÂF SURESİ

35 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1-) *Hâ Mîm.*

2-) *Kitab'ın indirilişi, izzetli, hüküm ve hikmet sahibi Allah'tandır.*

3-) *Biz, gökleri, yeri ve ikisi arasında bulunanları bir amaca yönelik olarak yani belirli bir süre için yarattık. Kâfirler ise, uyarıldıkları şeylerden yüz çevirmektedirler.*

4-) *De ki: "Allah'ın yanı sıra davet ettiklerinizi gördünüz mü? Bana gösterin, yeryüzünden neyi yaratmışlardır? Yoksa göklerin yaratılışında onların bir ortaklığı mı var? Eğer doğru söyleyenlerden iseniz, bana bundan önceki bir kitap, yahut ilmi bir eser kalıntısı olsun getirin!"*

5-) *Allah'ın yanı sıra, kıyamet gününe kadar kendisine cevap veremeyecek şeylere davet edenden daha sapkın kim vardır? Oysa onlar, bunların davetlerinden gâfildirler.*

6-) *İnsanlar toplandığında, o kulluk ettikleri kendilerine düşman oluverirler yani onların kulluklarını inkar ederler.*

7-) *"Onlara apaçık âyetlerimiz okunduğu zaman, o ön yargı sahipleri, kendilerine gelmiş olan hak için hiç düşünmeden "Bu apaçık bir sihirdir" dediler.*

8-) *Yoksa, "Onu iftira etti" mi diyorlar? De ki: "Eğer ben onu iftira etmişsem, Allah'tan gelecek olana (cezaya) karşı siz benim için hiçbir şey yapamazsınız. O, sizin, hakkında yaygara kopardığınız şeyi daha iyi bilir. Benimle sizin aranızda şahit olarak O yeter! O, bağışlayan ve merhamet edendir.*

9-) *De ki: "Ben Resullerden ilk gönderilen biri değilim. Bana ve size ne yapılacağını da bilemem. Ben (bir Nebi olarak) sadece bana vahyedilene uyarım. Ve ben (bir Resul olarak) sadece apaçık bir uyarıcıyım."*

10-) *De ki: "Ne dersiniz? Şayet bu, Allah katından ise ve siz onu inkar etmişseniz, İsrailoğullarından bir şahit de bunun benzerine şahitlik edip iman ettiği hâlde, siz yine de kibirlik taslamışsanız (zulmetmiş olmaz mısınız?). Şüphesiz Allah, zâlimler toplumunu hidayete iletmez."*

11-) *Kâfir olanlar, iman edenler için, "Eğer o hayırlı olsaydı, onlar onu kabulde, bizi geçemezlerdi" dediler. Onlar onunla hidayete ulaşmadıkları için; "Bu eski bir uydurmadır" diyecekler.*

12-) Bundan önce bir imam (önder) ve bir rahmet olarak Mûsâ'nın kitabı da vardı. Bu (Kur'an) ise, onu doğrulayan ve zulmedenleri uyarmak, güzel ahlak sahipleri için müjde olmak üzere anlaşılır dil ile indirilmiş bir kitaptır.

Yukarıdaki âyette esas uyarıcının Kur'an olduğunu görüyoruz. Yani Resul aldığı görev icabı sadece vahiy'le uyarı yapar. Enbiya-45; Kaf-45

13-) “Şüphesiz Rabbimiz Allah'tır” deyip sonra da istikamet sahibi olanlar için geleceğe dair korku, geçmişe (dünyada bıraktıklarına) dair hüznün olmayacaktır.

14-) Onlar cennet halkıdır. Amellerine karşılık olarak, orada devamlı kalacaklardır.

15-) Biz, insana annesine ve babasına güzellikle davranmasını tavsiye ettik. Annesi onu ne zahmetle karnında taşıdı ve ne zahmetle doğurdu! Onun (anne karnında) taşınması ve süttten kesilme suresi (toplam olarak) otuz dolunaydır. Nihayet olgunluk çağına gelip, kırk yaşına ulaştınca şöyle der: “Bana ve anne babama verdiği nimetlere şükretmemi, senin razı olacağın salih amellere ulaştır. Benim için zürriyetimi ıslah et. Şüphesiz ben sana tevbe ettim ve ben sadece sana teslim olanlardanım.”

16-) İşte, yaptıklarının en güzelini kabul edeceğimiz yani günahlarını bağışlayacağımız bu kimseler cennet halkı veya arkadaşları arasındadırlar. Bu, onlara öteden beri vadedilen sâdık bir söz idi.

17-) Anne ve babasına, “Öf size! Benden önce nice nesiller gelip geçmiş iken, beni (öldükten sonra) tekrar çıkarılmayı mı vâdediyorsunuz?” diyen kimseye, onlar Allah'a sığınarak, “Yazıklar olsun sana! İman et, Allah'ın va'di gerçektir” diyorlar, o da, “Bu, eskilerin masallarından başka bir şey değildir” diyordu.

18-) İşte onlar, kendilerinden önce cinden ve insten gelip geçmiş ümmetler içinde, haklarında o yasanın gerçekleştiği kimselerdir. Şüphesiz onlar hüsrana uğrayanlardır.

19-) Herkesin amellerine göre dereceleri vardır. (Bu da) Allah'ın onlara yaptıklarının karşılığını tastamam vermesi içindir. Asla kendilerine zulüm yapılmaz.

20-) Ön yargıya sahip olanlar ateşe arzulundukları gün, (onlara şöyle denir:) “Dünyadaki hayatınızda tüm güzelliklerinizi giderdiniz, sadece onunla yararlandınız. Bugün ise yeryüzünde haksız yere kibirlik taslamanızdan ve yoldan çıkmanızdan dolayı, alçaltıcı azapla cezalandırılacaksınız.”

21-) Kendisinden önce ve sonra uyarıcıların gelip geçmiş olan Âd kavminin kardeşini (Hûd'u) hatırla. Hani Ahkâf'taki kavmini, “Sadece Allah'a kulluk edin, çünkü ben sizin için azim bir günün azabından korkuyorum” diye uyarıyordu.

22-) Onlar ise, “Sen bizi ilâhlarımızdan çevirmeye mi geldin? Doğru söyleyenlerden isen bize vâdettiğin şeyi getir” dediler.

23-) “(Bu konudaki) ilim ancak Allah'ın yanındadır. Ben sadece, benimle gönderileni size tebliğ ediyorum. Fakat ben sizi cahillik eden bir toplum olarak görüyorum” dedi.

Âyette bulunan “وَأَيُّكُمْ مَا أُرْسِلْتُ بِهِ” (...Ben sadece, benimle gönderileni size tebliğ ediyorum.)” cümlesi, Resullerin sadece indirilen vahyi tebliğ ettiklerini gösteriyor.

24-) O azabı vadilerine doğru yayılan bir bulut olarak gördüklerinde, “Bu, bize yağmur getiren bir buluttur” dediler. Hûd, “Hayır, o sizin acele gelmesini istediğiniz şeydir. İçinde elem verici azabın bulunduğu bir rüzgârdır” dedi.

25-) “O, Rabbimin emriyle her şeyi darmadağın ediyor.” Derken sabahladıklarında meskenlerinden başka hiçbir şeyleri görünmüyordu. İşte biz, suçlu bir toplumu böyle cezalandırırız.

Kıraat Farklılığı

Âyette bulunan “لَا يُرَىٰ إِلَّا مَسَاكِنُهُمْ” (meskenlerinden başka hiçbir şeyleri görünmüyordu.)” cümlesinde geçen “لَا يُرَىٰ” (görünmüyordu)” kelimesi, لَا تَرَىٰ (görmezdin)” olarak okunmuştur. Bu okuyuşa göre cümlenin meâli şöyle oluyor. “...(Ey Nebi! Orada olsaydın) “...meskenlerinden başka hiçbir şeyi görmezdin...”

26-) Andolsun ki onlara, size vermediğimiz imkânları vermiştik. Kendilerine kulaklar, gözler ve gönüller vermiştik. Fakat kulakları, gözleri ve gönülleri kendilerine bir yarar sağlamadı. Çünkü Allah’ın âyetlerine (yaratılış yasalarına) karşı geliyorlardı ve alaya aldıkları şey onları kuşatmıştır.

27-) Andolsun, biz çevrenizde bulunan memleketleri de yok ettik. (hidayete) dönsünler diye âyetleri detaylandırarak açıkladık.

28-) Allah’ın yanı sıra O’na yakınlık sağlamaları için edindikleri ilâhlar kendilerine yardım etseydi ya! Aksine onları (yüzüstü bırakarak) uzaklaşıp kayboldular. Bu, onların uydurmaları yani iftira etmiş oldukları şeydir.

29-) Hani Kur’an’ı dinlemek üzere cinlerden bir grubu sana yöneltmiştik. Onlar, onun huzurunda iken, birbirlerine, “Susun!” dediler. (Kur’an’ın) okunması bitince de uyarıcı olarak toplumlarına döndüler.

30-) Dediler ki: “Ey kavmimiz! Şüphesiz biz, Mûsâ’dan sonra indirilen, önündeki kitapları tasdik eden, hakka yani dosdoğru bir yola ileten bir kitap dinledik.”

31-) “Ey kavmimiz! Allah’ın davetçisine icâbet edin yani ona iman edin ki, günahlarınızı bağışlasın ve sizi elem dolu bir azaptan korusun”

32-) Kim Allah’ın davetçisine icâbet etmezse, yeryüzünde Allah’ı âciz bırakacak değildir. Kendisi için Allah’ın yanı sıra evliya da bulunmaz. İşte onlar apaçık bir sapkınlık içindedirler.

Âyette geçen cinler birinci Akebede Nebi (a.s) ile görüşmeye gelen Medine’li ensardır. Daha sonra ikinci Akabe gerçekleştikten sonra hicret etme olayı meydana geliyor.

33-) Gökleri ve yeri yaratan ve onları yaratmaktan yorulmayan Allah’ın, ölüleri de diriltmeye gücünün yeteceğini görmediler mi? Evet şüphesiz O, her şeyin üzerinde bir kudrete sahiptir.

34-) Ateşe arzulanacakları gün, kâfir olanlara “Bu hak değil miymiş?” denir. Onlar, “Rabbimize andolsun ki evet (hakmış)” diyecekler. Allah, “Öyle ise kâfir olduğunuzdan dolayı azabı tadın!” diyecektir.

35-) O hâlde, azim sahibi Resullerin sabrettiği gibi sende sabret. Onlar için acele etme. Kendilerine vâdedilen azabı gördükleri gün, sanki dünyada gündüzün bir saatinden başka kalmadıklarını sanırlar. Bu bir tebliğdir. Yoldan çıkmış toplumdaki başkası yok edilir mi hiç?

ZÂRİYÂT SURESİ

60 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1,6-) *Tozutup savuranlara, ağırlık taşıyanlara, kolaylıkla akanlara, iş taksim edenlere andolsun ki, size vaad olunan şey elbette gerçekleşecektir. Din (hesap günü) mutlaka vuku bulacaktır.*

7,8-) *Yörüngelere sahip göğe andolsun ki, muhakkak siz, (din konusunda) çeşitli sözler içindediniz.*

9-) *Ondan (Kur'an'dan) ayrılan kişi kendi aleyhine ayrılmıştır.*

10,11-) *(Din konusunda Kur'an'a gitmeden) saçma sapan konuşanlar kahrolsunlar. Onlar söylediklerinin nereye gideceğinin farkında değillerdir.*

12-) *“Din (hesap ve ceza) günü ne zaman?” diye sorarlar.*

13,14-) *Onların, ateşin üzerinde sınanacakları gündür. (Onlara) sınanmanızın sonucunu tadın! Acele gelmesini istediğiniz (azap) işte budur. (denilecektir)*

15,16-) *Şüphesiz ki bilinç sahipleri Rablerinin kendilerine verdiğini alarak cennetlerde ve pınarların içindedirler. Şüphesiz ki onlar bundan önce güzel ahlak sahibi kimselerdi.*

17,18-) *Gecenin pek az bir kısmında uyurlar yani seherlerde başışlanma dilerlerdi.*

19-) *Mallarında isteyen ve maddi imkânlardan mahrum olanlar için bir hak olduğunu bilirlerdi.*

20,21-) *Kesin olarak iman edenler için yeryüzünde ve kendi nefislerinizde birçok deliller vardır. Hâlâ görmüyor musunuz?*

22-) *Gökte rızkınız ve size nice şeyler vardır.*

İnsanlığın geleceği semadadır. Kur'an'da tam 117 yerde “sema” kelimesi geçmektedir. 116 tanesi “elif lam” takılı yani marife olarak gelirken bir tanesi nekre olarak gelmiştir. 198 âyette de “semâvat” yani çoğul olarak (gökler) kelimesi geçmektedir.

23-) *Göğün ve yerin Rabbine andolsun ki o (size vaadedilenler), sizin konuşmanız gibi haklıdır.*

24-) *İbrahim'in değerli misafirlerinin haberi sana geldi mi?*

25-) Hani onlar, İbrahim'in yanına girmişler ve "Sana selâm olsun!" demişlerdi. O da "Size de selâm olsun." demiş, bunlar tanınmayan yabancı kimseler" (diye düşünmüştü).

26-) Hissetirmeden ailesinin yanına gidip, semiz bir buzağı getirdi.

27-) Onu önlerine koydu. "Yemez misiniz?" dedi.

28-) (İbrahim) onlardan endişe etti. Onlar, "endişe etme" dediler ve onu alim bir oğul ile müjdelediler.

29-) Bunun üzerine karısı bir çığlık kopararak (elçilere) yönelip elini yüzüne vurdu. "Ben kısır bir kocakarıyım" dedi.

30-) Onlar dediler ki: "Rabbin böyle buyurdu. Şüphesiz O, hikmet sahibi ve her şeyi bilendir"

31-) İbrahim, onlara: "O hâlde ey Resuller amacınız nedir?" dedi.

32,34-) Onlar şöyle dediler: "Biz suçlu bir topluma, üzerlerine çamurdan, pişirilmiş, hayatlarını israf edenler için Rabbinin katında işaretlenmiş taşlar yağdırmak için gönderildik."

35-) Mü'minlerden orada bulunanları çıkardık.

36-) Zaten orada bir ev halkından başka Müslüman bulamadık.

37-) Orada, elem verici azaptan korkanlar için bir delil bıraktık.

38-) Mûsâ da (ibretler vardır.) Hani biz onu apaçık bir delil ile Firavun'a göndermiştik.

39-) O ise ordusuyla yüz çevirdi yani (Musa'ya) "Bu bir sihirbaz veya delidir" dedi.

40-) Bunun üzerine biz de kendisini ve ordularını yakalayıp denize attık. O ise (pişman olmuş), kendini kınıyordu.

41-) Âd kavminde de ibretler vardır. Hani onların üzerine köklerini kesen rüzgârı göndermiştik.

42-) Üzerine uğradığı hiçbir şeyi bırakmıyor, mutlaka onu kül ediyordu.

43-) Semûd kavminde de ibretler vardır. Hani onlara, "Bir süreye kadar yararlanın" denmişti.

44-) Derken Rablerinin emrinden uzaklaşıp azmışlardı. Bu yüzden bakınıp dururlarken kendilerini yıldırım çarpıvermişti.

45-) Artık, ne yerlerinden kalkmaya güçleri yetti, ne de başkasından yardım görebildiler.

46-) Bunlardan önce de Nûh kavmini yok etmiştik. Çünkü onlar yoldan çıkmış bir toplum idiler.

47-) Göğü (kudret) elimizle biz bina ettik ve şüphesiz biz onu genişletiyoruz.

48-) Yeri de biz döşedik. Biz ne güzel döşeyiciyiz.

49-) Müzakere edesiniz diye her şeyden (erkekli dişili) iki eş yarattık.

50-) O hâlde(şirkten) Allah'a kaçın. Şüphesiz ben, size O'nun katından gönderilmiş apaçık bir uyarıcıyım.

51-) Allah ile beraber başka bir ilâh edinmeyin. Gerçekten ben, size, O'nun tarafından gönderilmiş apaçık bir uyarıcıyım.

52-) İşte böyle! Onlardan öncekilere hiçbir Resul gelmemiştii ki, "O bir sihirbazdır" yahut "bir delidir" demiş olmasınlar.

53-) Onlar bunu birbirlerine tavsiye mi ettiler (ki hep aynı şeyleri söylüyorlar)? Hayır, onlar taşkın bir toplumdur.

54-) Onun için, onlardan yüz çevir. Artık sen kınanacak değilsin.

55-) Sen yine de öğüt ver. Çünkü öğüt mü'minlere yarar sağlar.

56-) Ben cinni ve insi, ancak bana kulluk etsinler diye yarattım.

Yüce Allah'ın "Cinni ve insi ancak bana ibadet etsinler diye yarattım" buyurması, onun kötü ve çirkin bir şey yaratmayacağına dâir en önemli delildir. Yani fitratlarında ibadet etmeye karşı bir zorluk yoktur anlamına gelmektedir. Yoksa istek ve özgür iradelerine baskı kurmakla ilgili bir durum söz konusu değildir. Çünkü Yüce Allah Kehf suresi 29. âyette "De ki: Bu Rabbinizden gelen bir haktır. Artık dileyen iman etsin, dileyen inkar etsin." buyurmak suretiyle iman ve inkar etme işini insanın özgür iradesine bırakmıştır. Eğer aksi olsaydı bu âyetin hiçbir anlamı kalmaz, hatta dileyen zenci olsun, dileyen beyaz olsun" demek kadar abes olurdu. Ayrıca Yüce Allah Teğâbün suresi 2. âyette kınayıcı bir şekilde "Sizi yaratan odur. Hal böyleyken kiminiz iman etti, kiminiz inkar..." buyurmuştur. Eğer inkar ve iman etmek bize ait ve bize bağlı olmasaydı, bu söz içimizden birinin kendi boyunun uzunluğunu ve kısalığını kınaması kadar anlamsız olurdu.

İbadet sözcüğü belki de inanç ve zihin dünyamızda en fazla anlam kaymasına uğrayan kavramlardan biridir. İbadet sözcüğü, davranmak, yeltenmek, harekete geçmek yani belli bir amaç uğruna koşturmayı, çabalamayı yani yüce Allah'a hizmet ve kulluğu anlatır. Özetle birinin Allah'a kulluk etmesi demek; Allah'ın gösterdiği amaç doğrultusunda çalışıp, çabalaması, Allah'ın emirlerini yerine getirmesi, hanif dine hizmet etmesi yani yüce Allah'ın Kur'an'da var olan buyruklarını yerini getirip, yasakladıklarından elini çekmesi, yani kısacası emri bil'mâruf-nehyi anil'münker yapması ve sâlih amellerde bulunması demektir.

Bu anlamda eğer bir yere mabed denilecekse oranın en belirgin özelliğinin yalnız vahyin anlatıldığı bir üs ve merkez konumunda olması gerekir. Yan gelip, bizden yapmamız istenen amelleri yeniden Allah'a havale ettiğimiz yerlere mabed denilmesi en başta sözcüğün anlamına hakarettir. Sözün özü, yaratılış yasasına ve fitrata uygun her düşünce, fikir ve hareket ibadettir.

57-) Ben, onlardan bir rızık yani yediklerini yaratmalarını irade etmedim.

Yani ben onlardan sadece bana ibadet etmelerini istedim. Onları altından kalkamayacakları bir şeyle sorumlu tutmadım. Onların rızıklarınının yaratılmasını kendilerine bırakmadım. Onların görevi ibadet, benim görevim onları beslemek ve korumak yani hayatlarını idame ettirecek besinleri ve elementleri var etmektir.

58-) Şüphesiz Allah rızık verendir, metin kuvvet sahibidir.

59-) Şüphesiz zulmedenler için arkadaşlarının azap payı gibi payları vardır. Artık azabımı acele istemesinler.

60-) Uyarıldıkları günlerinden dolayı ön yargı sahiplerine yazıklar olsun!

ĞAŞIYE SURESİ

26 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1-) Her Şeyi kaplayacak olanın haberi sana geldi mi?

2-) O gün birtakım yüzler vardır ki eęilmiŐ zilette düşmüştür.

3-) Amel etmiş, (ama boşuna) yorulmuŐtur.

4-) Kızgın ateşe destek olmuştur.

5-) Kaynar bir kaynaktan iirilecektir.

6-) Onlara, dikenli bitkiden başka yiyecek yoktur.

7-) O, ne besler ne de açlıktan kurtarır.

8-) O gün birtakım yüzler vardır ki, nimet içindedir.

9-) alıŐmasına karşılık razı olmuştur.

10-) Yüksek bir cennettedir.

11-) Orada boş söz iŐitmez.

12-) Orada akan bir pınar vardır.

13,16-) Orada yükseltilmiş tahtlar ve konulmuş kadehler, sıra sıra yastıklar, serilmiş gösterişli yaygılar vardır.

17-) Deveye bakmıyorlar mı, nasıl yaratılmıştır!

18-) Gge (bakmıyorlar mı), nasıl yükseltilmiştir!

19-) Dağlara (bakmıyorlar mı), nasıl kurulmuŐlardır!

20-) Yere (bakmıyorlar mı), nasıl yayılmıştır!

21-) Artık sen oğt ver! Sen sadece (vahiy'le) bir oğt vericisin.

22-) Sen, onların üzerinde bir zorlayıcı değilsin.

23,24-) Ancak, kim yüz çevirir yani küfre saparsa, Allah ona en büyük azapla azap eder.

25-) Şüphesiz onların dönüşü ancak bizedir.

26-) Sonra onların hesapları da sadece bize aittir.

KEHF SURESİ

110 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1-) Hamd, kuluna Kitab'ı indiren ve onda hiçbir eğrilik kılmayan Allah'a özeldir.

Hamd ile başlayan tüm sûreler Mekke'de inmişlerdir. Hatta Teğabun suresi birinci âyeti hariç, içinde hamd kavramı bulunan bütün sûreler Mekke'de nazil oldukları için anlamının içinde övgüden daha çok güç, hükümlerlik ve kuvveti barındırmaktadır.

2-) O toplumu ayağa kaldıran bir Kitab olarak katından gelecek şiddetli azaba karşı uyarmak ve salih ameller işleyen müminlere kendileri için güzel mükafat bulunduğunu müjdelemek için indirdi.

3-) Onlar orada ebedî kalacaklardır.

4-) Ve "Allah evlât edindi" diyenleri de uyarmak için.

Mekke müşrikleri böyle iddia ediyorlardı yani "Allah çocuk edindi" diyorlardı.

5-) Ne onların (Allah evlât edindi, diyenlerin), ne de (din) atalarının bu konuda hiçbir ilmi yoktur. Ağzlarından çıkan bu söz büyük (bir günah) oldu! Yalandan başka bir şey konuşmuyorlar.

6-) Bu kitaba iman etmiyorlar diye arkalarından üzüntü ile neredeyse kendini harap edeceksin.

7-) Biz, insanların hangisinin daha güzel amel edeceğini sınavalım diye yeryüzünde bulunan her şeyi kendine mahsus bir süs yaptık.

8-) Bununla beraber biz mutlaka oradaki her şeyi kupkuru bir toprak yapacağız.

9-) Yoksa sen, bizim âyetlerimizden (sadece) Kehf ve Rakim sahiplerinin ibrete şâyan olduklarını mı sandın?

Zülkarneyn kıssasına ilişkin dile getirdiklerimiz büyük ölçüde Ashab-ı Kehf kıssası içinde söz konusudur. Zira tıpkı Zülkarneyn hikayesi gibi Mekke müşriklerine cevap verme amacıyla vahyedildiği anlaşılan bu kıssadaki gençlerin başından geçenleri Kur'an'ın çağdaş muhatapları için örnek bir davranış kodu içermemektedir. Çünkü her şeyden önce sık sık iyiliği emir, kötülüğü nehiy vecibesine atıfta bulunan Kur'an öğretisi ile mağara arkadaşlarının tavrını telif etmek güçtür.

Yani bu kıssadan, dini inanç ve hayatımız sebebiyle ağır tehdit altında bulunduğumuz zaman egemen güçlerin şerrinden emin olmak ve canımızı kurtarmak için güvenli bir sığınağa girip yıllarca gizlenmemiz gerektiği gibi bir anlam çıkarmalıyız! Eğer öyleyse iyiliği emretme ve kötülükten engelleme görevinden söz eden âyetler kime hitap etmektedir. Dahası Nebi (aleyhisselam) ve sahabenin sıkıntı ve çile dolu hayatlarında Ashab-ı Kehf kıssasındaki gibi bir durum olmuş mudur? Son olarak, kıssada çarşıya gidip tedavülden kalkmış parayla alışveriş yapan ve sonra kim olduğu anlaşılan bir kişiden söz edilmesi ne tür dini ve ahlaki bir ders verir. Gerçi bu kıssanın satır aralarından ölümden sonraki diriliş ve helal rızık kazanmak gibi bazı mesajlar çıkarılabilir; ama yine de kıssanın anlatılış amacı böyle bir mesaj vermekten ziyade Nebi (a.s)ı rahatlatmak ve onun mağduriyetini gidermektir. Yani bu kıssa yüzyıllardan beri Mekkelilerin anlatageldikleri bir mitoloji olmalıdır. Dolayısıyla bu kıssa yüzyıllardan beri anlatılan, Mekkelilerin inanç ve hafızalarında yer etmiş bir mitoloji olma ihtimali kuvvetlidir.

10-) *O gençler mağaraya sığınmışlar ve: Rabbimiz! Bize tarafından rahmet bağışla yani bizi, (şu) işimizde olgunluk bilinciyle donat! demişlerdi.*

11-) *Bunun üzerine biz de o mağarada onların kulaklarına nice seneler (perde) vurduk (uykuya daldırdık.)*

12-) *Sonra da iki guruptan hangisinin kaldıkları müddeti daha iyi hesap edeceğini görelim diye onları çıkardık.*

13-) *Biz sana onların haberlerini bir amaca yönelik olarak anlatıyoruz. Onlar, Rablerine iman etmiş gençlerdi, biz de onların hidayetini arttırdık.*

14-) *Onların kalplerini de pekiştirmiştik. O gençler (o yerin hükümdarı karşısında) ayağa kalkarak dediler ki: “Bizim Rabbimiz, göklerin ve yerin Rabbidir. Biz, O’nun yanı sıra başka ilahlara davet etmeyiz. Yoksa saçma konuşmuş oluruz.”*

15-) *“Şu bizim kavmimiz Allah’ın yanı sıra başka ilâhlar edindiler. Hiç olmazsa bunlar hakkında açık bir delil getirirler.” (Ne mümkün!) Öyle ise Allah hakkında yalan yere iftira edenden daha zalim kim vardır?*

16-) *(İçlerinden biri şöyle demişti:) “Madem ki siz onlardan ve onların Allah’tın yanı sıra kulluk ettiklerinden uzaklaştınız, o halde mağaraya sığın ki, Rabbiniz size rahmetinden yaysın ve işinizde sizin için bir kolaylık sağlasın.”*

17-) *Orada bulunsaydın: Güneş doğduğu zaman mağaralarının sağına meyleder; batarken de sol taraftan onlara isabet etmeden geçerdi. Onlar (güneş ışığından rahatsız olmaksızın) mağaranın bir köşesinde görürdün. İşte bu, Allah’ın âyetlerindedir. Kimin hidayetçisi Allah olursa, işte o, hidayete ulaşmıştır kim de hidayetten saparsa artık onu hidayete ulaştıracak bir mürşid veli bulamazsın.*

18-) *Kendileri uykuda oldukları halde sen onları uyanık sanırdın onları sağa sola çevirirdik. Köpekleri de mağaranın girişinde ön ayaklarını uzatmış yatmakta idi. Eğer onların durumlarına muttali olsaydın için korku ile dolar gördüklerin yüzünden dönüp onlardan kaçardın.*

19-) Biz, aralarında birbirlerine sormaları için onları çıkardık: İçlerinden biri: “Ne kadar kaldınız?” dedi. (Kimi) “Bir gün ya da günün bir parçası kadar kaldık” dediler; (kimi de) şöyle dediler: “Rabbimiz, kaldığımız müddeti daha iyi bilir. Şimdi siz, içinizden birini şu gümüş paranızla şehre gönderin de, baksın, (şehrin) hangi yiyeceği daha temiz ise size ondan erzak getirsin ve dikkatli davranсын (gizli hareket etsin) yani sakın sizi kimseye sezdirmesin.”

20-) “Çünkü onlar eğer varlığını öğrenirlerse, ya sizi recmederler (taşlarlar) veya kendi milletlerine iade ederler ki, o zaman ebediyen iflah olmazsınız.”

21-) Böylece (insanları) onlardan haberdar ettik ki, Allah’ın vâdinin hak olduğunu yani kıyametin şüphe götürmez olduğunu bilsinler. Hani onlar aralarında Ashâb-ı Kehf’in durumunu tartışıyorlardı. Dediler ki: “Üzerlerine bir bina yapın. Rableri onları daha iyi bilir.” Onların durumuna vâkıf olanlar ise: “Bizler, kesinlikle onların üzerine bir mescit ediniriz” dediler.

Mescit: İman edenlerin inşa ettikleri vahiy, ilim ve ahlakın öğrenildiği dini ve dünyevi sorunların çözüldüğü sadece Yüce Allah’a itaat ve teslimiyetin yani dini Allah’a özel kılmanın anlatıldığı tevhid mekanlarıdır. Aslında bütün yeryüzü mescit hükmündedir. Ancak soğuk ve sıcaktan, yağmur ve kardan korunmak için mescit gerekli ve önemli bir kurumdur.

22-) (İnsanların kimi:) “Onlar üç kişidir; dördüncüleri de köpekleridir” diyecekler; yine: “Beş kişidir; altıncıları köpekleridir” diyecekler. (Bunlar) gaybı taşlamak gibidir. (Kimileri de:) “Onlar yedi kişidir; sekizincisi köpekleridir” derler. De ki: Onların sayılarını Rabbim daha iyi bilir. Onlar hakkında bilgisi olan çok azdır. Öyle ise onlar hakkında, delillerin açık olması haricinde bir münakaşaya girişme ve onlar hakkında (ileri geri konuşan) kimselerin hiçbirinden bilgi sorma.

23-) Hiçbir şey için “Bunu yarın yapacağım” deme.

24-) “Ancak, “Allah dilerse” (yaratılış yasasında varsa) de. Unuttuğun zaman Rabbini an ve “Umarım Rabbim beni, bundan daha doğru olana ulaştırır” de.”

İnşaAllah: Ancak Yüce Allah’ın yaratılış yasasında var olanların meydana geleceği anlamına gelmektedir. Yani “Allah ne dilemişse, yasasında ne varsa o olacaktır.” demektir.

25-) Onlar, mağaralarında üç yüz sene kadar kaldılar ve dokuz daha ilave ettiler.

26-) De ki: Ne kadar kaldıklarımı Allah daha iyi bilir. Göklerin ve yerin gaybı O’na aittir. O’nun görmesi de, işitmesi de şâyamı hayrettir. Onların (göklerde ve yeryüzünde olanların), O’ndan başka bir velileri yoktur. O, kendi hükmüne kimseyi (ortak) etmez.

Ayette bulunan hükmün iki anlamı vardır:

1-) Göndermiş olduğu vahyin yanında hiçbir beşeri hükmü kabul etmez.

2-) Göklerde ve yeryüzünde bulunan hükümlerinde hiçkimseyi ortak etmez. Mekke’de indirilen ayetlerde bulunan hükümlerlik ikinci şıkla ilgilidir. Çünkü Mekke müşrikleri cinlerin, meleklerin, evliya ve ilahlarının Allah’ın hükümlerinde ortak

yani yardımcıları olduklarına iman ediyorlardı. Mekke’de inen ayetlerde hükümlerle ilgili yerlerde genellikle onlara cevap verilmektedir.

Kur’an’da geçen “... وَلَا يُشْرِكُ فِي حُكْمِهِ أَحَدًا...” Allah hükmünde hiç kimseyi ortak etmez, “... إِنَّ الْحُكْمَ إِلَّا لِلَّهِ...” hüküm sadece Allah’ındır” âyetleri Mekke müşriklerini muhatap aldığından yani onlara cevap niteliği taşıdığından dolayı bu âyetler göklerde ve yeryüzünde bulunan mutlak hakimiyet, evrensel güç ve kudretle ilgilidir.

Yani göklerde ve yeryüzünde yüce Allah’ın bir ortağı olmadığı ile ilgilidir. Medine’de inen hüküm âyetleri Yahudi ve Hristiyan din adamlarını muhatap aldığından yani onların uydurma rivayetlerine cevap niteliği taşıdığından dolayı bu âyetler yüce Allah tarafından indirilen vahye bir ortağın olamayacağını ortaya koymak içindir. Yani Medine’de inen hüküm âyetleri dinle ilgilidir. Dolayısıyla din ve hüküm olarak indirilen vahiyden başka hiçbir kaynağın olmadığını ortaya koymak içindir. Mekke’de inen hüküm ayetlerinde genellikle “indirilen, Allah’ın indirdiği” gibi ifadeler geçerken Mekke’de inen ayetlerde mutlak bir hakimiyet, kudret, güç ve evrensel egemenlikten söz edilir.

27-) *Rabbinin Kitabı’ndan sana vahyedilene tilavet et. Onun kelimelerini değiştirebilecek yoktur. O’ndan başka bir sığınak da bulamazsın.*

28-) *Sabah akşam Rablerine, O’nun rızasını dileyerek davet edenlerle birlikte sende sabret yani dünya hayatının süsünü isteyerek gözlerini onlardan çevirme, kalbini bizi anmaktan gafil kıldığımız yani kötü arzularına uymuş ve işi gücü aşırılık olan hiç kimseye itaat etme.*

29-) *De ki: Hak, Rabbinizdendir. Öyle ise dileyen iman etsin, dileyen küfre sapsın. Biz, zalimlere öyle bir ateş hazırladık ki, onun duvarları kendilerini çepeçevre kuşatmıştır yani imdat dileyecek olsalar imdatlarına, erimiş maden gibi yüzleri haşlayan bir su ile cevap verilir. Ne fena bir içecek, ne kadar kötü bir kalma yeridir!*

30-) *İman edip de salih amellerde bulunanlar (bilmelidirler ki) biz, güzel ameller yapanların mükafatını zâyi etmeyiz.*

31-) *İşte onlara, alt taraflarından nehirler akan Adn cennetleri vardır. Onlar Adn cennetlerinde tahtlar üzerine kurularak orada altın bileziklerle bezeneceler, ince ve kalın atlastan yeşil elbiseler giyecekler. Ne güzel bir karşılık ne güzel bir ağrılanma yeri!*

32-) *Onlara, şu iki adamı örnek olarak ver: Bunlardan birine her türlü üzümün iki bahçe verdik ve her ikisinin de etrafını hurmalarla donatmış ve aralarında da ekinler bitirmiştik.*

33-) *İki bağın ikisi de yemişlerini vermiş, hiçbirini eksik bırakmamıştı ve ikisinin arasından bir de nehir fıskırtmıştı.*

34-) *Bu adamın başka ürünleri de vardı. (Bir gün) arkadaşıyla tartışırken ona: “Ben, mal ve nefer (çocuk çocuk-çevre) bakımından senden daha güçlüyüm” dedi.*

35-) *Bu şekilde kendisine zulmederek bahçesine girerken, “Bunun, hiçbir zaman yok olacağını zennetmiyorum” dedi.*

36-) *“(Son) saatin kopacağını zannetmiyorum ve Rabbinin huzuruna döndürülürsem, hiç şüphem yok ki, (orada) bundan daha hayırlısını bulurum” (dedi.)*

37-) *Arkadaşı ona: “Sen, dedi, seni topraktan, sonra nutfeden (spermadan) yaratan, daha sonra seni bir adam biçimine sokan Allah’a karşı nankör mü oldun?”*

38-) *“Fakat O Allah benim Rabbidir, ben Rabbime hiç kimseyi şirk koşmam.”*

39-) *“Bahçene girdiğinde: Mâşâallahu lâ kuvvete illâ billâhi-(Allah ne güzel diledi.) kuvvet yalnız Allah’ındır, deseydin ya! Eğer benim malımı yani güç ve kuvvetimi az görüyorsan (şunu bil ki):”*

“Veled - Evlâd” kelimesi, hem evlatlık hem de güç ve kuvvet anlamına geliyor. Evlâd kelimesi, mal ile beraber geçtiği yerlerde güç ve kuvvet anlamına gelmektedir. Ama mal ile birlikte geçmiyorsa evlatlık anlamına gelmektedir.

Evlatlık anlamına kesin geldiği yerler Yusuf-21; Kasas-9

Güç ve kuvvet anlamına geldiği âyetler. Kehf- 39; Meryem- 77; Âli İmran- 10,16 Tevbe- 55, 85; Mücadele-17; Enfal- 28; Sebe- 37- Münafikun- 19; Teğâbun- 15; Mümte-hine-3; Nuh-21

40-) *“Umulur ki Rabbin bana, senin bahçenden daha hayırlısını verir ve senin bahçene gökten yıldırımlar gönderir de kupkuru bir yer haline gelir.”*

41-) *“Yahut, sabahleyin suyu dibe çekilir de bir daha onu arayıp bulamazsın.”*

42-) *Derken onun ürünleri kuşatılıp yok edildi. Böylece sabahleyin bağı uğruna yaptığı harcamadan ötürü ellerini oğuşturup kalmış, bahçesinin çardakları yere çökmüş, “Yazıklar olsun bana, keşke Rabbime hiç kimseyi şirk koşmamış olsaydım! diyordu.*

43-) *Yani kendisine Allah’tan başka yardım edecek destekçileri olmadığı gibi kendine yardım edecek güçte de değildi.*

44-) *İşte burada velayet(dostluk) hak olan Allah’a aittir. Sevabın karşılığını daha hayırlı veren O’dur. Yani en hayırlı akıbeti ancak o verir.*

45-) *Onlara şunu da örnek olarak ver: Dünya hayatı, gökten indirdiğimiz bir su gibidir ki, bu su sayesinde yeryüzünün bitkisi (önce gelişip) birbirine karışmış; arkasından rüz-gârın savurduğu çerçöp haline gelmiştir yani Allah, her şeyin üzerinde muktedir olandır.*

Göklerde ve yeryüzünde bulunan her şey Yüce Allah’ın koyduğu yasaya göre şekil değiştirir ve hareket eder.

46-) *Mal ve oğullar, dünya hayatının zinetidir. Bâki olan salih ameller Rabbinin yanında hem sevapça daha hayırlı hem ümit besleme bakımından daha hayırlıdır.*

47-) *O gün, dağları yürütürüz, yeryüzünün çırılçıplak olduğunu görürsün ve onlardan hiçbirini bırakmaksızın tümünü toplayacağız.*

48-) *Hepsi sıra sıra Rabbinin huzuruna arzedilmişlerdir: Andolsun ki sizi ilk defasında yarattığımız şekilde bize geldiniz. Oysa size vâdedilenlerin gerçekleşeceği bir zaman*

tayin etmediğimizi zannetmiştiniz, değil mi?

49-) Kitap ortaya konmuştur: Suçluların, onda yazılı olanlardan korkmuş olduklarını görürsün. Yani “Yazıklar olsun bize! derler, bu nasıl bir kitapmış! Küçük büyük hiçbir şey bırakmaksızın (yaptıklarımızın) hepsini içine almış!” Yani yaptıklarını karşılarında hazır bulmuşlardır, Rabbin hiç kimseye zulmetmez.

50-) Biz meleklere: Âdem’e secde edin, demiştik; İblis hariç olmak üzere, onlar secde ettiler. Rabbinin emrinden çıkararak cinlerden oldu. Onlar sizin düşmanınız iken, benim yanımda onu ve zürriyetini mi veli ediniyorsunuz? Zalimler için bu ne kötü bir bedeldir!

İblis cinlerden değildir. Secde emrine karşı geldikten sonra cinlerden oldu. Yani “kibirlendi ve kafirlerden oldu” (Bakara-34; Sâd-74) gibi anlamak gerekiyor.

51-) Ben onları ne göklerin ve yerin yaratılışına ve ne de bizzat kendilerinin yaratılışına şahit tuttum yani ben saptıranları yardımcı edinmedim.

52-) O gün (Allah, müşriklere): Benim ortaklarım olduklarını iddia ettiklerinizi çağırın! buyurur. Onları çağırmışlardır; fakat kendilerine icabet etmemişlerdir. Onların arasına tehlikeli bir uçurum koymuşuzdur.

53-) Suçlular ateşi gördüklerinde, orayı boylayacaklarını anladılar yani ondan kurtuluş yolu bulamazlar.

54-) Andolsun ki biz, bu Kur’an’da insanlar için her türlü örneği açıkladık. Fakat (hakka karşı) her şeyden daha çok karşı gelen insan olmuştur.

55-) Yani kendilerine hidayet geldiğinde insanları iman etmekten ve Rablerinden bağışlanma talep etmekten alıkoyan tek şey, sadece, öncekilerinin başına gelenlerin kendi başlarına da gelmesini, yahut azabın göz göre göre kendilerine gelmesini beklemeleridir!

56-) Biz Resulleri, ancak müjdeleyiciler ve uyarıcılar olarak göndeririz. Kâfir olanlar ise, hakkı bâtil ile ortadan kaldırmak için mücadele ederler, onlar âyetlerimizi ve uyarıldıkları şeyleri alaya almışlardır.

Eğer bir toplumun ilk iki kuşağı köleleştirilirse, bundan sonra gelen kuşak özgürlüğü hiç tanımadığı, görüp bilmediği için, pişmanlık duymadan hizmet eder ve ondan öncekilerin cehaletle yaptıklarını ibadet zannı ile seve seve yerine getirir. Bir insan batılı alkışlıyorsa fikri yoktur. Batıl ile doğruyu ayıramıyorsa akli yoktur. Yalana sahip çıkıyorsa ahlaki yoktur. Akıl ve mantığını kiraya verdiyse o zaten yaşamıyordur.

57-) Kendisine Rabbinin âyetleri hatırlatılıp da ona sırt çevirenden ve kendi elleriyle yaptığını unutandan daha zalim kim vardır! Biz onların kalplerine, bunu anlamalarına engel olan bir ağırlık, kulaklarına da sağırlık verdik. Onları hidayete çağırсан da artık ebediyen hidayete eremeyeceklerdir.

58-) Senin, bağış bol olan Rabbin merhamet sahibidir; şayet yaptıkları yüzünden onları (hemen) cezalandırırsaydı, onlara azabı çarçabuk verirdi. Fakat kendilerine tanınmış belli bir süre vardır ki, artık bundan kaçıp kurtulacakları bir sığınak bulamayacaklardır.

59-) *İşte şu ülkeler; zulmettikleri için onları yok ettik yani onların yok oluşları için belli bir yasa vardı.*

60-) *Bir zamanlar Musa genç arkadaşına demişti ki: “Durup dinlenmeyeceğim; tâ iki denizin birleştiği yere kadar varacağım, yahut uzun bir süre yürüyeceğim.”*

61-) *Her ikisi, iki denizin birleştiği yere varınca balıklarını unuttular ve denizde bir serap gibi kaybolup gitmişti.*

62-) *Buluşma yerlerini geçip gittiklerinde Musa genç arkadaşına: Kuşluk yemeğimizi getir. Gerçekten şu yolculuğumuz yüzünden başımıza (epeyce) sıkıntı geldi, dedi.*

63-) *Genç adam: Gördün mü! dedi, kayaya sığındığımız sırada balığı unuttum. Yani onu hatırlamamı bana şeytandan başkası unutturmadi. Ve acayip bir şekilde denizde yolunu tutup gitmişti.*

64-) *Musa: İşte aradığımız o idi, dedi. Hemen izlerinin üzerine geri döndüler.*

65-) *Derken, kullarımızdan bir kul buldular ki, ona indimizden bir rahmet vermiş yani ona kendimizden bir ilim öğretmiştik.*

Ledün veya Ledünni İlim

Tasavvuf ehli ve tarikatçılar yukarıdaki ayette bulunan “لَدُنَّا عِلْمًا” ifadesini istismar ederek “ledünni ilim- ilmi ledün- ledün ilmi”nin evliyaya Allah tarafından vahiy’den bağımsız olarak verildiğini iddia ederler. Hatta daha da ileri giderek bu “ledünni ilim” sayesinde evliyanın Nebi ve Resullerden üstün olduğunu söylerler.

Gerekçeleri şudur. “Nebi ve Resuller belli bir yoldan yani bir aracı vasıtasıyla vahiy alırken, bizim evliyamız Allah’tan aracısız yani direkt olarak vahiy alıyorlar” Halbuki “ledünni ilim” yüce Allah’ın Nebi ve Resüllere vahiy vasıtasıyla indirmiş olduğu ilimden başka hiçbir şey değildir. Vahyin birçok ismi mevcuttur. Bunlardan bazıları “zikir, furkan, şeriat, nur, resul, heblilléh, ilim, apaçık âyetler, hüküm, kitap, sırat-ı müstakim, hadis, kelâmullâh, hidayet, rahmet, müjde, nezir” gibi kavramlardır. Ledün ilminin vahiy anlamına geldiğini gösteren âyet. **كَذَلِكَ نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِ مَا قَدْ سَبَقَ وَقَدْ آتَيْنَاكَ** (Ey Resul!) **إِشْتِهَ بَوَيْلَعَةَ كَالْمِثْقَالِ الذَّرَّةِ مِنْ لَدُنَّا ذِكْرًا** (Ey Resul!) **إِشْتِهَ بَوَيْلَعَةَ كَالْمِثْقَالِ الذَّرَّةِ مِنْ لَدُنَّا ذِكْرًا** (Ey Resul!) İşte böylece geçmiştekilerin haberlerinden bir kısmını sana anlatıyoruz. Şüphesiz ki, tarafımızdan sana bir zikir verdik.)” (Tâhâ- 99) Dolayısıyla “ledünni ilim” Nebi ve Resullere Allah tarafından indirilen vahiy’dir. Yukarıdaki âyette geçen ve Musa (a.s) ile yol arkadaşlığı yapan kişi Nebi veya Allah Resulüdür.

Çünkü söz konusu âyette **أَتَيْنَاهُ رَحْمَةً مِنْ عِزِّنَا وَعَلَّمْنَاهُ مِنْ لَدُنَّا عِلْمًا** (ona katımızdan bir rahmet yani bir ilim verdik.) buyruluyor. Kur’an’ın dilinde “rahmet” ve “ilim” “vahiy” ve “Nübüvvet” anlamına gelmektedir. Gemiye parçaladığı halde, hem geminin sahipleri tarafından, hem de yolculardan hiç kimsenin kendisine müdahale etmemesi, onun Allah tarafından manevi bir misyona sahip olduğunu göstermektedir. Anne- babasına bile “tuğyan” ve “küfür” yanı şiddet uygulayabilecek bir psikopatlığa sahip olan genci katletmesi de çevreyi çok iyi bilen, insanları tanıyan yani gencin yapmış olduğu bütün kötülükleri vahiy’le bildiğini gösteriyor. Çünkü “ledünni

ilme” sahipti. Ledünni ilmin tek manası “vahiy’dir” Ayrıca katledilen “ğulam” çocuk değil, kısasta katledilebilecek yaşta olgun bir genç olduğunu şu cümleden anlaşıyor. “...Musa dedi ki: Temiz bir canı, bir can karşılığı olmaksızın (kimseyi katletmediği halde) katlettin öyle mi!...”(Kehf-74) Demek ki, katledilen kişi, cinayet işleyebilecek bir yaşta idi. Katletmek, öldürmek anlamında değil, etkisiz kılma ve saf dışı etme anlamında kullanılmışta olabilir. Duvarın içinde bulunan gizli hazineyi bilmesi ise Allah tarafından aldığı vahiy sayesinde olmuştur. Çünkü yüce Allah’tan sonra, aldıkları vahiyle sadece Nübüvvet’e bağlı Resuller gaybı bilir. (Cin-26,27; Hud-49; Kasas-44,45,46)

Kıssa şöyle bitiyor. “Bütün bunları ben kendiliğimden yapmadım. İşte hakkında sabredemediğin şeylerin te’vili budur”(Kehf-82)

Yüce Allah vahiy haricinde yani direkt olarak hiç kimseye ilim vermez. İlmin tek kaynağı vahiy’dir.(Bakara-120; Râd-37) Bilimsel icat ve keşiflerin kaynağı da aklı kullanma, tefekkür etme, plan ve program dahilinde araştırma ve analiz yapmadır. Ayrıca tevil kavramı, Allah, Nebi ve Resul bağlamında kullanıldığı için söz konusu âlim zatın Nebi veya Resul olduğu kesin olarak ortaya çıkıyor. Gerçekten de te’vil kelimesinin normal insanlar bağlamında geçmemesi önemli bir ipucu mahiyetindedir. Tekrar etmekte fayda var. 74. ayette geçen “katletme” öldürme değil, etkisiz kılma anlamına gelmektedir.

66-) *Musa ona: Sana öğretilen ruşt’ten ilim öğretmen için sana tâbi olayım mı? dedi.*

67-) *Dedi ki: Doğrusu sen benimle sabretmeye güç getiremezsin.*

68-) *İç yüzünü kavrayamadığın bir habere nasıl sabredersin?*

69-) *Musa: İnşallah, dedi, sen beni sabredenlerden bulacaksın ve senin emrine karşı gelmem.*

70-) *O kul: Eğer bana tâbi olursan, sana o konuda bilgi verinceye kadar hiçbir şey hakkında bana soru sorma! dedi.*

71-) *Bunun üzerine yürüdüler. Nihayet gemiye bindikleri zaman o ilim sahibi gemiyi deldi. Musa: Halkını boğmak için mi onu deldin? Gerçekten sen şaşılacak büyük bir iş yaptın! dedi.*

Kıraat Farklılığı

Âyette geçen “لِنَغْرَقَ أَهْلَهَا” (halkını boğmak için mi)” kelimesi, diğer bir kıraate göre, “لِيُغْرَقَ أَهْلَهَا” (halkının boğulması için mi)” olarak okunmuştur.

72-) *(İlim sahibi): Ben sana, benimle sabretmeye güç getiremezsin, demedim mi? dedi.*

73-) *(Musa): Unuttuğum şeyden dolayı beni çekiştirme ve işimde bana güçlük çıkarma, dedi.*

74-) *Yine yürüdüler. Nihayet bir gence rastladıklarında hemen onu katletti. Musa dedi ki: Bir cana karşılık olmaksızın, masum bir canı katlettin öyle mi! Gerçekten sen*

istenmeyen bir şey yaptın!

75-) (İlim sahibi:) *Ben sana, benimle beraber sabretmeye güç getiremezsin, demedim mi? dedi.*

76-) *Musa: Eğer, dedi, bundan sonra sana bir şey sorarsam artık bana arkadaşlık etme. (İlim sahibi) gerçekten benim tarafımdan (ileri sürebilecek) özürün sonuna ulaştın.*

77-) *Yine yürüdüler. Nihayet bir köy halkına varıp onlardan yiyecek istediler. Ancak köy halkı onları misafir etmekten kaçındılar. Derken orada yıkılmak üzere bulunan bir duvarla karşılaştılar. (İlim sahibi) hemen onu doğrulttu. (Musa): Dileseydin, elbet buna karşı bir ücret alırdın, dedi.*

78-) (İlim sahibi) şöyle dedi: *İşte bu, benimle senin aranda ayrılış zamanıdır. Şimdi sana, sabredemediğin şeylerin içyüzünü haber vereceğim.”*

79-) *“Gemi var ya, o, denizde çalışan miskinlerindi. Onu ayıplı hâle getirmek istedim. (Çünkü) onların arkasında, her (sağlam) gemiyi gasbetmekte olan bir kral vardı.”*

80-) *“Erkek çocuğa gelince, onun ana-babası, mümin kimselerdi. Bunun için (çocuğun) onları taşkınlığa yani küfre batırmasından sakındırdık.*

Alim kul- Musa kıssasında, nesnel dünyasındaki gerçeklerin salt akıl ve duyu- larla algılanandan ibaret olmadığı; bilakis beşeri bilginin dış dünyada olup bitenlerin sadece bir boyutunu kavramaya yettiği; ancak bu dışsal görüntü ve kavrayışla gaybi alanda gizli bulunan ilahi plan ve hesapların tümüne vakıf olunamayacağı ve nihayet nesnel varlık dünyasının bize meçhul ve çevresindeki gerçeklerin ancak mutlak gayba hakim olan Allah tarafından bilinebileceği gibi çok önemli röper noktaları işaretlemiştir. Bu cümleden olarak yüce Allah gaybi gerçeklerin bilgisine sahip oluşunu meçhul belki de hayali bir bilge kişi üzerinden dile getirmiş ve bu bilgeye atfedilen fiillerin te’viliyle yani akıl ve duyuların kavramaktan aciz kaldığı gerçek anlamının ortaya konmasıyla birlikte, biz insanlara varlık aleminin öteki yüzüne dair bir takım ipuç- ları vermiştir. Başka bir ifadeyle, yüce Allah bu kıssada bilge kişiye izafe ettiği fiiller kapsamında, “Her ne kadar hoşunuza gitmese de savaş size farz kılındı.(Ama bilin ki) sizin için hayırlı olduğu halde bir şeyi sevmemeniz mümkündür. Sizin için kötü olduğu halde bir şeyi sevmeniz de mümkündür.(Gerçekte sizin için neyin iyi neyin kötü olduğunu) Allah bilir, siz bilmezsiniz.” (Bakara- 216) âyette anlatılmak istenen gerçeği, yani nesnel dünyasında olup biten olayların üç yüzünü idrak hususunda rasyonel ve mantıksal veriler yeterli değildir.

81-) *“Böylece istedik ki, Rableri onun yerine kendilerine, ondan hayırlı, arınmış daha merhametlisini versin.”*

82-) *“Duvara gelince, şehirde iki yetim çocuğun idi; altında da onlara ait bir hazine vardı ve babaları ise salih bir kimse idi. Rabbin istedi ki, o iki çocuk güçlü çağlarına erişsinler ve Rabbinden bir rahmet olarak hazinelerini çıkarsınlar yani ben bunu kendiliğimden yapmadım. İşte, hakkında sabretmeye güç getiremediğin şeylerin te’vili (açıklaması) budur.”*

83-) Sana Zülkarneyn hakkında soru sorarlar. De ki: Size ondan bir hatıra tilavet edeceğın.

Kur'an ilk hitap çevresindeki kültür, bilgi ve idrak düzeyini hesaba katarak o dönemdeki insanların tecrübe ettikleri hayatın tam ortasına seslenmiş ve bu sesleniş tek taraflı değil, çok kere çift taraflı (diyalog ve diyalektik) olarak gerçekleşmiştir. Yani vahyin sahibi Nebi (a.s)ın her adımını izlemiş ve mesajını onun içinde bulunduğu duruma mutabık şekilde indirmiştir. Bu cümleden olarak kimi zaman Nebi'yi teselli ve teşvik etmiş, kimi zaman uyarılmış, kimi zaman Nebi (a.s) adına Müşriklerle ve Ehl-i kitapla diyaloga girmiş, kimi zaman müminlerin kimi zaman da müşriklerin soruları karşısında Nebi'nin yardımına yetişmiş ve böylece Nübüvvet ve Risalet kurumunun lekelenmesini engellemiştir.

Bu itibarla bazı kıssalar ilk Müslümanlar ile diğer bütün inananlara mesaj vermek amacından öte Nebi (aleyhisselam)ın Nübüvvet iddiasını test etmek isteyen inkarcıların sorularına cevap mahiyetinde nazil olmuştur. Bu gerçeğin Kur'an'daki en önemli örneği Zülkarneyn kıssasıdır. Bilindiği gibi bu kıssanın geçtiği pasaj (Ey Nebi!) **وَيَسْأَلُونَكَ** **عَنْ ذِي الْقُرْنَيْنِ** (Sana Zülkarneyn hakkında soruyorlar...)” ifadesiyle başlamakta ve bu başlangıç ilgili pasajın inişine zemin oluşturan bir tarihsel arka- planın mevcut olduğunu göstermektedir. İşte tam bu noktada Zülkarneyn hakkında soru soranların kimlikleri ve niçin böyle bir soru sordukları önem kazanmaktadır. Kehf Suresi Mekke'de indiğine göre soruyu soranlar büyük bir ihtimalle Mekke müşrikleridir. Ancak şunu da belirtmek gerekir ki soranlar her ne kadar Mekkeli Müşrikler olsa da soruların kaynağı Medine yahudileridir.

Çünkü birçok âyette gördüğümüze göre Mekkeli müşrikler Nübüvvet kurumunu lekelemeye yönelik girişimleri başarısız kalınca Nadir bin Haris ile Ukbe bin Ebi Muayt'ı Yahudi din adamlarından yardım almak amacıyla Medine'ye göndermişlerdir. Burada bir kez daha tekrar edelim, Zülkarneyn'den söz eden âyetler nüzul dönemindeki Müslümanların dini, ahlakı taleplerini karşılamak veya onların entelektüel meraklarını gidermek için vahy edilmemiş, aksine Yahudiler tarafından formüle edilmiş, Müşrikler tarafından maksatlı olarak sorulan sorular karşısında Nebi (a.s) cevapsız kalmaması için inzal edilmiştir. Yani yüce Allah'ın buradaki maksadı Zülkarneyn'i anlatmaktan öte Nebi'yi dolayısıyla Risalet kurumunu ve dini korumaktır. Bunu yaparken de büyük bir ihtimalle Yahudilerin zihinlerindeki Zülkarneyn inancı ve imajı aktarılmış, başka bir deyişle, onların bu konuda az çok bilgi sahibi oldukları hesaba katılarak kısaca tamamıyla zor, özet ve tarih dışı bir şekilde aktarılmıştır.

Bundan dolayı Nebi (aleyhisselam) da dahil olmak üzere sahabe tabiin ve daha sonra gelen alimler Zülkarneyn ile ilgili soruların hiçbirine cevap verememiştir. Bu durumu tespit etmek için tefsirlere göz atmak yeterlidir. Çünkü tefsirlerdeki bilgilere göre Zülkarneyn hem bir insandır, hem bir cindir, hem bir melektir. Yahut o bir Nebi'dir, velidir veya sadece âdil bir hükümdardır. 1600, 2000 veya 3000 yıl yaşamıştır. Yemenli, Babilli, İranlı veya Makedonya'lıdır, büyük İskender'dir. Pers kralı Feridun (Efridun), Cyrus veya Darius'tur. Himyer veya Tubba' kralıdır. Akkad kralı

Naram-Sindir, Gılgamış'tır. Göğe yükseltilmiştir; atını Süreyya yıldızına bağlamıştır. Işık, karanlık ve bulutlar emrine amade kılınmıştır. (İskender Türe, Zülkarneyn, İstanbul, 2000 s. 33,115)

İşte bütün bu veriler bir kez daha teyit ediyor ki söz konusu kıssa Nebi (aleyhis-selam)a dolayısıyla ilk ve sonraki müminleri Zülkarneyn hakkında bilgilendirmek yahut Zülkarneyn kıssası üzerinden kendilerine esaslı dini ve ahlaki bir mesaj iletmek maksadıyla değil, Yahudiler ve müşriklerin kötü niyetli sorularına cevap vermek için vahyedilmiştir. Bu açıdan bakıldığında Zülkarneyn'in tarihi bir şahsiyet olduğunu söylemek ne kadar mümkün ise, efsanevi bir figür olduğunu düşünmek de aynı derecede mümkündür. Çünkü ilgili âyetler onun tarihi bir şahsiyet olup olmadığını açıklamaktan öte sadece soruyu soranların bekledikleri cevabı karşılayan bir muhtevaya sahip gözükmektedir. Dolayısıyla Zülkarneyn kıssasının mitoloji olma ihtimali daha kuvvetli görünüyor.

84-) *Biz onu yerde iktidar ve kudret sahibi kıldık ve O'na her şey için bir vasıta ve yol verdik.*

85-) *O da bir sebebe uymuştu.*

86-) *Nihayet güneşin battığı yere varınca, onu kara bir balçıkta batar buldu. Ve onun yanında bir toplum buldu. Bunun üzerine biz: Ey Zülkarneyn! Onlara ya azap edecek veya haklarında güzellik etme yolunu seçeceksin, dedik.*

87-) *O, şöyle dedi: "Zulmedeni cezalandıracağız; sonra o, Rabbine döndürülecek; sonra (Allah da) ona (hiç kimsenin) istemeyeceği bir azap ile cezalandıracak."*

88-) *"İman edip de salih amel işleyen kimseye gelince, onun için de en güzel bir karşılık vardır yani emrimizden, kolay olan yasayı ona uygularız."*

89-) *Sonra yine bir sebebe uymuştu.*

90-) *Nihayet güneşin doğduğu yere ulaşınca, onu öyle bir toplum üzerine doğar buldu ki, onlar için güneşe karşı bir örtü yapmamıştık.*

91-) *İşte böylece onunla ilgili her şeyden haberdardık.*

92-) *Sonra yine bir sebebe uymuştu.*

93-) *Nihayet iki sed arasına ulaştığında onların önünde, hemen hiçbir sözü anlamayan bir toplum buldu.*

94-) *Dediler ki: Ey Zülkarneyn! Bu yerde Ye'cûc ve Me'cûc bozgunculuk yapmaktadırlar. Bizimle onlar arasında bir sed yapman için sana bir vergi verelim mi?*

Dördüncü halife olan Ali'nin kahramanlıklarının ne kadar önemli olduğu bilinmektedir. Hristiyanlar için de İsa'nın çarmıha gerilmesi ve yeniden dirilmesi, ekmek-şarap ayını aynı amaca hizmet etmektedir. Mitolojik kişilerin gerçekten yaşamış olmalarının da pek önemi yoktur. Çünkü bunlar zaten insanların hayal dünyalarında yaşamaktadırlar. Zor durumda kalan insanlar bu durumdan kurtulabilmek için mitoloji kahramanlarını beklemekte veya kendilerini onların yerine

koymaktadırlar. Buna en güzel örnek “mehdi muntazar’dır” yani beklenen efsane mehdidir. Burada önemli olan nokta bu kahramanların sıradan insanlar olmadıklarıdır. Bunlar doğaüstü, halkın gözünde karizmatik özelliği olan kutsal insanlardır. Karizmatik kahramandan kastedilen şey, sosyolojiye Weber tarafından kazandırılan karizma terimiyle paralellik arz etmektedir. Weber’in karizmaya sahip olan dinî lideri de insanları arkasından sürükleyebilen ve onları kurtuluşa götüren bir çeşit kahramandır (Turner, 1991: 56) Karizmatik lider denilen insanlar doğal yeteneklerin ve büyüleyici etkileri olan istisnai önderlerdir. Bunların sahip oldukları güç bazılarına göre tanrıdan veya yüce tabiattan belirli beyin hücrelerine özgü olağanüstü bir özellikte gelmekte ve nihayet bunun gelişmesinde sosyal çevrenin durumu da belirli bir rol oynamaktadır.

Din mitoloji ilişkisi mitik düşünce ve inançlar, dinler ve düşünce tarihi içinde dini, felsefi, bilimsel düşünce öncesi döneme ait kabul edilir. Mitler, tanrıların, evrenin, dünyanın ve insanın yaratılışını anlatan sembolik öykülerden oluşmaktadır. Bilinebildiği kadarıyla mitik öykülerin geçmişi, ilk insan topluluklarına kadar uzanır. İnsanın yeryüzü etkinliği ve doğaüstü varlıklara ilgisi, bir anlamda inançların, düşüncenin ve toplumun tarihiyle çakışır. Din ve mitoloji, birbiriyle yakın ilişkili olan iki olgudur. İkisinin de işlev ve mahiyetlerinde pek çok benzerlik bulunmaktadır. İnsanlık tarihinin bütün devirlerinde var olan ve toplumların sosyo-kültür yapılarının şekillenmesinde etkili olan bu iki unsur nüfuzlarından hiçbir şey kaybetmeden varlığını devam ettirmiştir. Başta sosyologlar, dinler tarihçileri, antropologlar olmak üzere mitolojinin din ile olan ilişkisi üzerine yapılan araştırmalar bilim dünyasında iki farklı görüş temelinde yapılmıştır:

1-) Mitolojiyi din ile aynı düzlemde görenler, mitlerle dinlerin aynı zamanda oluştuğunu veya mitleri dini inançların bozulmuş şekilleri sananlar.

2-) Mitoloji ile din arasında hiçbir ilişki olmadığını iddia eden ve mitolojileri dinlere kaynaklık eden bir fenomen şeklinde görenler (Bayat, 2016: 79). Mitolojiyle dini aynılaştıran bazı araştırmacılar mitolojilerde dinsel öğelerin yoğunlukta olması sebebiyle dinlerin kökenini mitolojilere kadar götürmüşlerdir ”Mitolojinin ilkel insanın düşüncesi ve karakterini yer yer yansıttığı görülür. İlkçağın insanlarında tabiat kuvvetlerinin fizik ve etik etkilerini yansıtan mitoslar, dinlerin de başlangıcıdır; ilkel insanın fizik atılımlarına ek olarak metafizik ve psikolojik davranış ve yansımalarını da belgeler (Necatigil, 1977:7). Mitolojilerin özellikle de Yahudilik ve Hristiyanlıkla paralellik göstermesinin diğer bir sebebi her ikisinin kökeninde kozmik bilginin olmasıdır. Aynı şekilde mitolojilerin içerisinde dini olayların ve konuların olması onun Yahudi ve Hristiyanlıktan önceki dönemlerde de toplum nezdinde “din” gibi kutsal bir kavram olarak kabul görmesini sağlamıştır (Bayat, 2016: 81).

Mit ve dinin toplumda birlik ve beraberlik duygusunu yüceltmek ve dayanışma ruhunu sağlamak gibi işlevleri vardır (Oğuz-Gürçayır, 2005: 280). Mit yaşadığı toplum içinde ritüel olarak uygulama şeklinde ayinlerde yada anlatılarda canlandırılır. ”Ayini anlatımında vaaz, ilahi, dua, dini dans vb. iletişim şeklinde kullanılabilir” (Oğuz ve

Gürçayır, 2005: 256). İkinci görüşü savunanlara göre ise mitolojide hiçbir din unsur bulunmamaktadır. Dini mitolojiden ayıran en büyük etken dinde bir mesaj gönderen ilahi güç ve bu mesajı alıp insanlara ileten din kurucusu (Nebi-Resul) varken, beşer ürünü olan mitlerde ise bir durum söz konusu değildir (Bayat,2016:87). Animizm'in savunucularından Taylor'a göre mitlerin oluşmasında animistik düşünceler ön plandadır, gerçekte ise dinde animistik düşüncelerin varlığına yer yoktur (Bayat, 2016: 80). Mit, insana özgü her anlamlı eylemin örnek tipini oluşturan, kutsal deneyimlerdir. Mitolojilerin ortaya çıkmasını sağlayan, onlara anlam kazandıran ve yaygınlaşmasını sağlayan kutsal deneyim süreci dinsel yaşantılar sonucu ortaya çıkmıştır (Eliade, 2016: 33). Dinlerdeki Tanrının özellikleri, yaratılış mitleri, ayınlar, ölüm, ölümden sonra diriliş cennet-cehennem tasavvuru ve benzeri içeriklerin, dinlerin temel inanç unsurları olması dinlerin mitolojilere büyük ölçüde etkide bulunmuş olduğunu göstermektedir (Rosemberg, 2003: 26)

95-) Dedi ki: “Rabbimin beni içinde bulundurduğu nimet daha hayırlıdır. Siz bana kuvvetle destek olun da, sizinle onlar arasına aşılmaz bir engel yapayım”

96-) “Bana, demir kütleleri getirin.” Nihayet dağın iki yanı arasını aynı seviyeye getirince (vadiyi doldurunca): “Körükleyin!” dedi. Artık onu kor haline sokunca: “Getirin bana, üzerine bir miktar erimiş bakır dökeyim” dedi.

97-) Bu sebeple onu ne aşmaya muktedir oldular ne de onu delebildiler.

98-) (Zülkarneyn:) Bu, Rabbimden bir rahmettir. Fakat Rabbimin vâdi gelince, O, bunu yerle bir eder, Rabbimin vâdi haktır, dedi.

Kur'an'daki kıssaları metrodaki istasyonları gösteren bir diyagrama (şemaya) benzetmek mümkündür. Zira söz konusu diyagram aslında realiteye aykırı şekilde çizilmiştir. Çünkü her şeyden önce istasyonlar arasındaki mesafe diyagramda gösterildiği gibi eşit değildir. Yine istasyonlar diyagramdaki gibi düz bir çizgi üzerinde yer almadığı gibi gerçekte yuvarlak şekilde de değildir. Bütün bu aykırılıklara rağmen o diyagram metroda yolculuk yapanlar için yeterli bir rehber ve hidayettir. Eğer bir insan söz konusu diyagrama haritacı gözüyle bakarsa, bundan çok yanlış sonuçlar çıkarması kesindir. Tıpkı bunun gibi Kur'an'daki Zülkarneyn kıssasına bir tarihçi veya coğrafyacı gözüyle bakıldığında birtakım yanlış beyanlarla karşılaşılır. Şöyle ki, bu kıssada Zülkarneyn'in güneşin battığı yere kadar gittiğinden söz edilir. Olgusal gerçeklikle test edildiğinde bu aslında yanlış bir ifadedir. Çünkü güneşin battığı bir yer yoktur, seyrettiği bir yön ve yörünge vardır. Şu halde yüce Allah, “Zülkarneyn güneşin battığı yere kadar gitti...” derken, insanlara güneşin battığı bir yer olduğu yönünde bilgi mi vermiş oluyor? Yoksa o günkü muhataplarından mitolojik ve efsanevi bilgi düzeylerine göre mi konuşuyor? Bizce doğru seçenek ikincisidir. (Diyagramatik dil konusunda geniş bilgi için bkz. Montgomery Watt, Modern dünyada İslam vahyi, çev, Mehmet S. Aydın, Ankara 1982,s, 117-121)

99-) O gün biz onları, birbirini içinde dalgalanır bir halde bırakmışızdır; Sûr'a da üfürülmüş, böylece onları bütünüyle bir araya toplamışızdır.

100-) Cehennemini o gün kafirlere arz etmişizdir.

101-) Onlar, gözleri zikrimi (Kur'an'ı) görmeye kapalı tutan ve onu duymaya da tahammül edemeyenlerdi.

102-) Kâfirler, benim dunumda kullarımı evliya edineceklerini mi sandılar? Biz cehennemî kâfirlere bir konak olarak hazırladık.

103-) De ki: Size, (yaptıkları) ameller bakımından en çok hüsrana uğrayanları bildirelim mi?

104-) Bunlar; dünya hayatında bütün çabaları boşa gitmiş ama güzel işler başardıklarını sanıyorlardı.

105-) İşte bunlar, Rablerinin âyetlerini ve O'na kavuşmayı inkar eden, bu yüzden amelleri boşa giden kimselerdir ki, biz onlar için kıyamet gününde hiçbir ölçü tutmayacağız.

“فَحَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ (Fehabitat a'mâluhum) (amelleri boşa gitmiştir...)” ifadesi Kur'an'da yedi âyette geçmektedir. Bakara 217.âyette kâfir olarak ölenler hakkında, Âli İmran 22.âyette yine âyetleri örtenler, nebileri ve adaleti savunanları katledenler yani onları engelleyen ve etkisizleştirenler hakkında, Maide 52. âyette kafirlerin dostluğunu müminlerin dostluğuna tercih edip onlardan maddi bir yarar uman münafıklar hakkında, A'raf 147 de, Allah'ın âyetlerini yalanlayan ve ahirette hesapla buluşmayı kesin saymayıp inkâr edenler hakkında, Tevbe.17.âyette kendileri müşrik olup mescit inşa etmek gibi dinî faaliyetler yapanlar hakkında, Tevbe 69.âyette münafıklar hakkında, yukarıdaki âyette de Allah'ın âyetlerine gözleri kapalı olup onu dinlemeye tahammül bile edemeyen, Allah ve ahiret ile buluşmayı ummayan, ancak Allah'ın berisinden evliyalara tutunan ve bu şekilde kurtulmayı uman küfür ehli hakkında kullanılmıştır.

Amelleri Boşa Gitmiştir” Hangi Anlama Geliyor

“Deve çok yedi veya çok sağlıklı yiyecek yemesinden dolayı karnı ağrıdı, bu nedenle karnı şişti ve öldü.” Aslında deve karnını doyurmak için yiyip içiyor ancak yiyip içtiği şeyler sağlıklı otlar değil, eğrelti otu gibi zehirli şeyler. Bu yüzden devenin karnı şişiyor ve ölüyor. İşte bu kelimenin Arapça dilinde anlamı budur. “Allah'ın âyetlerinin üzerini örtenler, münafıklık yapan, kâfirlere davasını satan, Kur'an'a yani Resul (a.s) a ihanet eden, onun adına bir sürü şey uydurup dini ekseninden kaydırıp saptıranlar, Allah'ın berisinden şirk koşanlar. İşte her ne kadar dinî faaliyet, ibadet yaptıklarını zannetseler de amellerinin hepsi boşa gitmiştir ve onları yok oluşa sürüklemiştir.)

106-) İşte, kafir oldukları, âyetlerimi yani resûllerimi alaya aldıkları için onların cezası cehennemdir.

107-) İman edip salih amellerde bulunanlara gelince, onlar için konak olarak Firdevs cennetleri vardır.

108-) Orada devamlı kalacaklardır. Oradan hiç ayrılmak istemezler.

109-) De ki: Rabbimin sözleri için deniz mürekkep olsa ve bir o kadar da ilâve getirsek dahi, Rabbimin sözleri bitmeden önce deniz tükenecektir.

110-) De ki: Ben, yalnızca sizin gibi bir beşerim. (Şu var ki) bana, İlah'ınızın, tek bir İlah olduğu vahyediliyor. Artık her kim Rabbine kavuşmayı umuyorsa, salih amellerde bulunsun yani Rabbine kullukta hiç kimseyi şirk koşmasın.

Dinleri birbirinden ayıran tek şey tevhid akidesidir. Onları birbirine eşitleyen tek şey ise şirkdir. Yani din ve hüküm olarak Allah tarafından indirilmeyen bütün inançlar şirk ve küfürdür. Dolayısıyla rivayetlerin üzerine inşa edilen mezhepler dini de, şirk olmaktan kurtulamaz.

MUTAFFİFİN SURESİ

36 Âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1-) Ölçüde ve tartıda hile yapanlara yazıklar olsun!

2-) Onlar insanlardan (bir şey alırken) ölçtüklerinde tam olarak ölçerler.

3-) Fakat kendileri onlara bir şey ölçüp, yahut tartıp verdikleri zaman zarar ettirirler.

4,6-) Onlar, azim bir günde, (âlemlerin) Rabbinin huzurunda duracakları gün diriltileceklerini sanmıyorlar mı?

Yukarıdaki iki âyet kabir azabını imkansız kılıyor. Çünkü kabir azabı olsaydı daha yakın bir azap olacağından dolayı yüce Allah, ilk önce onunla insanları sakındırırdı. Yani diriliş ve kıyamet günü ile uyarmazdı.

Demek oluyor ki, kıyamet gününün öncesinde hesap ve ceza diye bir şey yoktur.

7-) Hayır, şüphesiz ki, yoldan sapanların kitabı "Siccîn"dedir.

8-) "Siccîn" in ne olduğunu sen nereden bileceksin?

9-) O, rakamlandırılmış (tescilenmiş) bir kitaptır.

"merkur": kayıt edilmiş, kayıt altına alınmış, yasalaşmış anlamına gelmektedir.

10,11-) O gün, yalanlayanların vay haline, onlar din gününü yalanlıyorlardı!

12-) Onu, aşırı günahkarlardan başka hiç kimse yalanlamaz.

13-) Ona âyetlerimiz tilâvet edilince, "öncekilerin masalları" der.

14-) Hayır, Bilakis onların kazanmakta oldukları (kötülükler yüzünden) kalplerinin üzeri paslanmıştır.

15-) Hayır, şüphesiz onlar, o gün Rablerinden (rahmetinden) mahcup (perdeli-engelli-uzak) olarak bırakılacaklardır.

Bu âyetlerde yüce Allah'ın Nebiler vasıtasıyla ilettiği mesajları "eskilerin satırları" olarak gören ve bu inkarcı tutumlarından dolayı kalpleri pas tutan kimselerin hesap gününde rablerinden perdelenecekleri (mahrum ve mahcup olacakları) bildirilmiştir. Son derece vurgulu bir şekilde ifade edilen "كَلَّا إِنَّهُمْ عَنْ رَبِّهِمْ يَوْمَئِذٍ لَمَحْجُوبُونَ" (Rable-

rinden mahcup olma)” Ehl-i Sünnet ve Mu’tezile arasında tartışma konusu olmuştur.

Sünni müfessirlere göre bu âyet müminlerin ahirette Allah’ı göreceklerine dair delil teşkil eder. Halbuki âyette geçen “Rablerinden perdelenme” tabirinin âhirette yüce Allah’ı görme ile hiçbir ilgisi yoktur. Bu ifade âhirette inkarcılara hiçbir değer verilmeyeceğini ifade eden bir temsildir. “Şüphesiz, Allah’a verdikleri sözü ve yeminlerini az bir karşılığa değişenler var ya, işte onların ahirette bir payı yoktur. Allah, kıyamet günü onlarla konuşmayacak, onlara bakmayacak ve onları arındırmayacaktır. Yani onlar için elem dolu bir azap vardır.” Âli İmran 77.âyeti de bunu teyit etmektedir. Zira hükümdarların huzuruna ancak onların nezdinde saygın ve değerli olan insanlar kabul edilir. Hükümdarlar nezdinde hiçbir saygınlığı bulunmayan insanlar ise onlardan mahcup olurlar yani onların huzuruna kabul edilmezler anlamına gelmektedir.

16-) *Sonra şüphesiz ki onlar çılğın ateşe yaslanacaklardır.*

17-) *Sonra da onlara, “Yalanlamakta olduğunuz işte budur” denecektir.*

18-) *Hayır! Hiç şüphesiz ki erdemlilerin kitabı “İllyyûn” dedir.*

19-) *“İllyyûn”un ne olduğunu sen nereden bileceksin?*

20-) *O, rakamlandırılmış (tescillenmiş) bir kitaptır.*

21-) *Ona, yakınlaştırılmış olanlar şahit olur.*

22-) *Şüphesiz erdemliler, nimet içindedirler.*

23-) *Koltuklar üzerinde seyredeler.*

24-) *Onların yüzlerinde, nimetlerin parıltısını görürsün.*

25-) *Onlara, mühürlü saf bir içecekten içirilir.*

26-) *Onun içiminin sonu misktir. İşte yarışanlar, bunun için yarışsınlar.*

27-) *Onun karışımı tesnimdendir.*

28-) *Bir pınar ki, (Allah’a) yakınlaştırılmış olanlar ondan içerler.*

29-) *Şüphesiz ki suçlular, iman edenlere gülerlerdi.*

30-) *Onlara uğradıklarında, birbirlerine kaş göz işareti ederek onlarla alay ederlerdi.*

31-) *Ailelerinin yanına döndüklerinde neşe içinde dönüyorlardı.*

32-) *Onlar (Mü’minleri) gördükleri zaman, “Hiç şüphe yok, şunlar sapkınlardır” diyorlardı.*

33-) *Hâlbuki onlar, mü’minlerin başına gözetleyici olarak gönderilmemişlerdi.*

34-) *İşte bugün de mü’minler kâfirlere gülerler.*

35-) *Koltuklar üzerinde (etrafi) seyredeler.*

36-) *Kâfirler yapmakta olduklarının karşılığını buldular mı? diye.*

NUH SURESİ

28 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1-) Şüphesiz biz Nûh'u, kavmine, "Kendilerine elem verici bir azap gelmeden önce kavmini uyar" diye gönderdik.

2-) Nûh, şöyle dedi: "Ey kavmim! Şüphesiz, ben sizin için apaçık bir uyarıcıyım"

3,4-) Sadece "Allah'a kulluk edin ve O'na karşı bilinçli olun yani bana itaat edin ki sizin günahlarınızı bağışlasın ve sizi belli bir vakte kadar ertelesin. Şüphesiz, Allah'ın belirlediği vakit gelince ertelenmez. Keşke bilseydiniz"

5-) (Nuh dedi ki:) "Rabbim! Doğrusu ben kavmimi gece gündüz davet ettim"

6-) Fakat benim davetim uzaklaşmalarından başka hiçbir şeyi arttırmadı"

7-) "Kuşkusuz sen onları bağışlarsın diye kendilerini her davet edişimde parmaklarımı kulaklarına tıkadılar, elbiselerine büründüler yani (iman etmemek için) direndiler ve kibirlendikçe kibirlendiler"

8-) "Sonra ben onları açık açık davet ettim."

9-) "Sonra, onlara (vahyi açıktan açığa) ilan ettim ve hem de onları gizli gizli (davet ettim)"

10-) "Dedim ki: 'Rabbinizden bağışlanma dileyin; çünkü O, fazlası ile bağışlayandır'"

11-) '(Bağışlanma dileyin ki), üzerinize gökten bol bol yağmur göndersin.'

12-) "Size mallar ve oğullar, bahçeler ve nehirlerle geniş imkanlar sunsun"

13-) "Size ne oluyor da Allah'ın yüceliğini takdir etmiyorsunuz.

14-) "Hâlbuki, sizi evrelerden geçirerek O yaratmıştır."

15-) "Görmediniz mi, Allah yedi göğü tabaka tabaka nasıl yaratmıştır?"

16-) "Onların içinde nasıl ayı, bir nur, güneşi de bir ısı kaynağı kılmıştır?"

17-) "Allah, sizi yerden bir bitki olarak bitirdi"

18-) "Sonra sizi yine oraya iade edecek ve sizi (yeniden) çıkaracaktır."

19,20-) “Allah, yeryüzünü sizin için bir sergi (gibi) yaymıştır ki, oradaki geniş yollarda yolculuk edesiniz.”

21-) Nûh, dedi ki: “Rabbim! Onlar bana isyan ettiler, malı yani güç ve kuvveti ancak kendi hüsrânını arttıran kimseye uydular.”

22-) “Ve büyük bir plan yaptılar.”

23-) “Şöyle dediler: ‘Sakın ilâhlarımızı bırakmayın. Yani Vedd’i, Süvâ’ı, Yeğûs’u, Ye’ûk’u ve Nesr’i asla bırakmayın.’”

24-) “Andolsun ki onlar birçoklarını saptırdılar. (Rabbim!) Sen de bu zalimlerin ancak sapkınlıklarını arttır.”

Kur’an’ın bağlam ve bütünlüğüne baktığımızda, Yüce Allah’ın siyasal anlamda değil, ahlaki ve tevhidi anlamda bir hakimiyet istediğini görüyoruz. Yani Kur’an’da var olan “إِنِ الْحُكْمُ إِلَّا لِلَّهِ” (inil hükmü illé lilléh) (Hüküm sadece Allah’ındır.)” (Yusuf-40) ile “ve kâtiluhum hatté lé teküne fitnetun ve yuküneddinu küllühü lilléhi” Fitne ortadan kalkıp “din tamamen Allah’ın oluncaya kadar onlarla savaşın.” (Enfal-39) gibi âyetler, Allah’a karşı gelen ona iman etmeyen dinsizler bağlamında değil, Kur’an’ı dinde tek kaynak kabul etmeyen müşrikler hakkında inmişlerdir. Yusuf 40. ayetin tümünü okuduğunuz zaman “hükümün” Kur’an’ın tümünü içine aldığını göreceksiniz.

“مَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِهِ إِلَّا أَسْمَاءَ سَمَّيْتُمُوهَا أَنْتُمْ وَأَبَاؤُكُمْ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ بِهَا مِنْ سُلْطَانٍ إِنْ (Siz Allah’ın yanısıra; sadece sizin ve atalarınızın taktığı birtakım isimlere (düzmece ilâhlara) kulluk ediyorsunuz. Allah, onlar hakkında hiçbir delil indirmemiştir. Hüküm ancak Allah’a aittir. O, kendisinden başka hiçbir şeye kulluk etmemenizi emretmiştir. İşte tolu mu ayağa kaldıracak din budur. Fakat insanların çoğu bilmezler.)”

Mekke ve Medine’de Allah’a karşı gelen dinsizler yoktu. Tam aksine Allah’a iman eden ve uydurma dinlerine son derece bağlı olan Yahudi, Hristiyan ve Mekke müşrikleri vardı. Mekke ve Medinede indirilen âyetlerin arasında bulunan farklardan bir tanesi de şudur. Mekke müşrikleri göklerde ve yeryüzünde yüce Allah’a ortaklar izafe ettikleri için genellikle göklerde ve yeryüzünde Allah’ın bir ortağının olmadığı ile ilgili âyetler inerken, Medine’de ise Yahudi ve Hristiyan din adamları muhatap alındığı için yüce Allah, indirdiği vahiy’den başka bir kitabın hak din olamayacağı ile ilgili âyetler indiriyordu.

Dolayısıyla Kur’an’ın 23 yıllık hayatında hedef alınanlar, dinsizler ve imansızlar değil, dinlerinden taviz vermeyen müşriklerdi. Yüce Allah siyasal (yönetim- idareyi ele geçirme) anlamında değil, ahlaki ve tevhidi anlamda bir hakimiyet istiyor. Yani din ve hüküm (sosyal hayat -ahlak -ibadet) olarak indirdiği vahiy’den başka kaynak olamayacağını deklare ediyor. Dolayısıyla Kur’an’ın hedefinde Yahudi, Hristiyan, Şii ve Sünni din adamları vardır. Kur’an’a göre esas kafir, zalim, müşrik ve fâsık bunlardır. Yahudi, Hristiyan, Şii ve Sünnilerin Allah’ın hakimiyeti! adına savaşmaları cehalet ve yalandan ibarettir. Esasında Kur’an’ın savaşı bunların din ve imanlarına karşıdır. (En’am-153, 155, 159; Âraf; 3, Rum-30,31,32)

25-) *Hataları yüzünden (şirk ve küfürde) boğuldular ve âteşe sokuldular da kendileri için Allah'tan başka yardımcılar bulamadılar.*

26-) *Nûh, şöyle dedi: "Rabbim! Kâfirlerden yer üzerinde yurt edinen gezip dolaşan hiç kimseyi bırakma!"*

27-) *"Çünkü sen onları bırakırsan, kullarını (zorla) saptırırlar, sadece yoldan sapmış ve nankör kimseler doğururlar."*

28-) *"Rabbim! Beni, ana babamı, iman etmiş olarak evime girenleri, iman eden erkekleri ve iman eden kadınları bağışla. Zalimlerin de ancak mahvolmalarını arttır."*

İBRAHİM SURESİ

52 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1-) Elif. Lâm. Râ. (Bu Kur'an), Rablerinin yasasıyla insanları karanlıklardan aydınlığa, izzetli ve övgüye layık olan (Allah'ın) yoluna çıkarman için sana indirdiğimiz bir kitaptır.

Ayet, hidayetini yani karanlıklardan aydınlığa çıkmanın tek yolunun Kur'an olduğunu göstermektedir.

2-) O Allah ki, göklerde ve yeryüzünde ne varsa hepsi O'nundur. Şiddetli azaptan dolayı kâfirlerin vay haline!

3-) Dünya hayatını ahirete tercih edenler ve Allah yolundan alıkoyanlar, onun eğriliği için yal arayanlar var ya, işte onlar (haktan) uzak bir sapkınlık içindedirler.

Dindar, inancını daha çok haline, karakterine, ahlakına, hareketlerine, tavrına ve kişiliğine yansıtmış insandır. Yani dini onun dilinde görmüyoruz, din gösterisi yapmaz, onurlu ve ağır başlıdır. Dinci ise, halinde, tavrında, ahlakında, karakterinde ve kişiliğinde din diye bir şey yoktur. Sadece dilinde var. Namazı camide kılıyor, hacca ve umreye gidiyor, başı örtülü olabiliyor, sakala ve sarığa çok büyük bir değer veriyor. Bunların tek bir gündemleri vardır. Kadınlar, çocuklar ve insanların hayat tarzları. Tecavüzle, adaletsizlikle, şikle, insan haklarıyla, çevreyle, yolsuzlukla, hırsızlıkla, hukuksuzlukla ilgilenmiyorlar. İşte dincilik böyle bir şeydir. Laiklik niye önemliymiş? Laiklik sadece bireyin özgürlüğünü garanti altına almıyor. Laiklik aynı zamanda dincilerden dini koruyan bir değerdir. Eğer bir iktidar ve güç odağı dini kendisine siper haline getirirse, onun yaptığı bütün günahlar dine yazılıyor. Dincilikle dindarların kıyaslamasını şu şekilde yapabiliriz. Bir dilim ekmek düşünün, üzerine bir top tereyağı koyalım. Bunu yeyin diye insanlara verdiğimiz zaman kimse bunu yemez. İşte bu dinciliktir. Din ise, bir dilim ekmeğin üzerine tereyağını sürüp yedirdikten sonra görünmez hale gelendir. İnsanlar bunu yedikleri zaman onlara çok lezzetli gelir. İşte buda din ve dindarlıktır. Dolayısıyla siyasal dinciler yani cemaat ve tarikatler o kadar dini kullandılar ki, o kadar dini insanların gözüne soktular ki, o kadar dini zorlaştırdılar ki, artık insanların mideleri bunu kaldırmıyor. Din bunların yalan ve iftiraları sayesinde bir aldatma, sömürü aracı, gösteriş, zulüm, kargaşa ve kaosa döndü. Uydurma din dünyanın en tehlikeli silahı haline geldi.

4-) Allah'ın (mesajını) onlara beyan etsin diye her Resulü yalnız kendi kavminin lisanı ile gönderdik. Artık Allah dileyeni saptırır, dileyeni de hidayete iletir. Çünkü O, izzetlidir, hüküm ve hikmet sahibidir.

Ayette, her Resulün kendi kavminin diliyle gönderilmesinin illeti makamında “لَبِّينَ لَهُمْ” “onlara beyan etsin” ibaresinin zikredilmesi dikkat çekicidir. Zira beyanın imkanı, beyan'a muhatap olan toplumların lisanlarında tezahür eder. Bu takdirde muhatapların kendi dilleriyle yapılan uyarıları anlamak hususunda bir mazeretleri kalmaz. Çünkü kendilerine sade, açık, anlaşılır bir dille yani kendi dilleriyle hitap edilmektedir. Dolayısıyla âyette bulunan “beyan” tefsir etme ve detaylandırma değil, kendi dilleriyle ilan etme ve duyurma anlamına gelmektedir. (Âli İmran - 187)

Yardım Anlamına Gelen Beş Kavram

1-) **Nasr:** Hem yüce Allah hemde insanlar tarafından yapılan maddi-manevi yardım.

2-) **İsti'ane:** Sadece Allah ve salât (vahiy) sayesinde elde edilen zihinsel bilgilenme ve manevi yardım.

3-) **Teavun:** İnsanların bir araya gelerek iyiliklerde birbirlerine yardım etmeleri.

4-) **İstiğâse:** Zor durumda kalanlara yapılan bir yardım. Yani imdat dileyenlere karşı yapılacak acil yardım. Genellikle yağmursuzluk ve kıtlık döneminde insanların yüce Allah'tan yardım istemeleri.

5-) **Salât:** Yüce Allah'ın vahiy indirerek yardım etmesi (Ahzab-43,56) Nifak ile iman arasında bocalayanlara Resul (a.s) in vahiy'le öğüt vererek zihinsel yönden yardım etmesi (Tevbe-99,103) Bir metnin lafızları otantik (mahfuz ve mevsuk) olmalıdır. İkincisi, lafızları açık ve anlaşılır bir nitelik taşımalıdır; üçüncüsü, kendi içinde bir tutarlığa sahip olup çelişki içermemelidir; son olarak muhatapların istismarına yol açacak müteşabih (mecazi) ifadelerin kendileriyle kayıt altına alınabileceği muhkemâtı havi bulunmalıdır. Bu özelliklerden yoksun olan her metin, hiç kuşkusuz muhatapları tarafından kolayca istismar edilecektir. İşte o zaman, muhatapın metne kendiliğinden anlam vermesi, anlam katması engellenemez. Söz gelimi bir İncil okuyucusu, okuduğu metnin en nihayet bir çeviri dilde (Grekçe) yazılı olduğunu bildiğinden, kendisini tahmin yapmaktan alıkoymaz. Açık ve anlaşılır olma özelliği, ikinci dilde yerini kapalığa ve anlaşmazlığa terk eder.

Çünkü bu ilke, her şeyden önce ilk muhataplar için geçerlidir. Metni oluşturanların sayısı, birden fazla olduğunda çelişki kaçınılmazdır; zira metni çelişkili kılan farklı zaman ve mekanlarda irâd edilmesi değil, farklı kişiler eliyle vârid olmasıdır. Her yönüyle metaforlardan, simgesel ifadelerden, mecaz ve kinayerlerden oluşan şiirsel bir metin, muhataplarını etkileyebilir, şaşırtabilir, hatta hayretlere salabilir, fakat onları bilgilendirmez ve düşündürmez. Bu tür metinler eleştiri değil, beğeni konusudur. Muhkem ifadeler içermedikleri için tefekküre değil, tahayyüle yol açarlar; daha da önemlisi muhkemâtı haiz olmadıklarından çelişkileri giderecek ölçüt de ortada yoktur. Bu durumda boşlukları muhatap dolduracak, dolayısıyla metnin anlamını muhatapın kendisi verecektir. Muhkemâtı haiz olmayan her metin kendi elini-kolunu bağlamış,

muhatapın tahminlerine kendisini öylece bırakmış demektir. Bu tahminleri doğru-
layacak ve onaylayacak ya da çürütecek ölçüt metnin kendisinde bulunmadığında,
muhatapın metne istediği anlamı yakıştırmasına mani olunamaz.

Bu durumda ise artık konuşan metin değil, metnin muhataplarıdır. Yani “bir dili,
dilde, dille ifade edilmiş bir sözü, anlama”nın, sözün sahibinin, sözün ait olduğu dilin
bütünlüğü içerisinde ve tabiatıyla o dilin imkanları çerçevesinde dile getirdiği muradı
anlamak demek olduğunu söyleyebiliriz. Anlama (anlaşma), burada dilin imkanlarıyla
gerçekleşmekte, sözün muradı--kaçınılmaz olarak-- dilsel bir forma bürünmektedir.
Maksatlar dilsel bir forma büründüklerinde, tarihin konusu olmaktan kaçamazlar.
Tarihin konusu olan her şey gibi, söz de sözcükler de artık sadece dilsel değil, aynı
zamanda tarihsel bir nitelik kazanırlar. Sözün ilk muhatapları tarihte kaldığında,
tarihe karıştığında, anlam bu sefer metin (text) ile bağlam (context) arasındaki ilişkide
tezahür eder.

Anlam, metnin mevsukiyeti ve bağlamın sıhhati ile temin edildiğinden, dolaylı
(ikincil) muhataplar, anlam'ı, bu ilişkinin paranteze aldığı zeminde zaptu rabt etmek
zorundadırlar. Bu zemin ortadan kalktığında, anlam genişlemeye, genişledikçe de
buharlaşmaya başlar; sonunda da uçup gider. Bu zemin ortada olmadığında, hiçbir
zeka ve ilim anlam'ı, aslına icra edemez, sadece tahmin edebilir. Anlam tahmin edil-
meye başlanırsa, söz'ün ardındaki iradenin yerini, dolaylı muhatapların arzuları, bek-
lentileri alır ve bu takdirde sözün bir muradı kalmaz. Sözün bir muradı kalmayınca da
en nihayet sözün kendisi ortadan kalkar.

**5-) *Andolsun ki Musa'yı da: Kavmini karanlıklardan aydınlığa çıkar ve onlara
Allah'ın (geçmiş toplumların başına getirdiği felâket) günlerini hatırlat, diye âyetlerimizle
gönderdik. Şüphesiz ki bunda çok sabırlı, şükreden herkes için deliller vardır.***

**6-) *Hani Musa kavmine demişti ki: “Allah'ın üzerinizdeki nimetini hatırlayın. Çünkü
O, sizi işkencenin en kötüsüne sürmekte yani oğullarımızı boğazlayıp (ailelerinden ayırıp),
kadınlarımızı (kızlarımızı) bırakmakta olan Firavun ailesinden kurtardı. Bu (kurtuluş ve
özgür kalışınızda) Rabbinizden azim bir bela vardır.”***

Bela-sınama: Firavun'un onlara yaptığı zulümde değil, yüce Allah'ın onları kurtarıp
kendilerini özgür kılmaya nimetindedir.

**7-) *“Hatırlayın ki Rabbiniz size: Eğer şükrederseniz, elbette size (nimetimi) arttıracak-
ğım ve eğer nankörlük ederseniz hiç şüphesiz azabım çok şiddetlidir! yayasını koymuştu.”***

**8-) *Musa dedi ki: “Eğer siz ve yerde olanların hepsi nankörlük ederseniz, bilin ki Allah
gerçekten zengindir, övgüye layık olandır”***

**9-) *Sizden öncekilerin, Nuh, Âd ve Semûd toplumlarının ve onlardan sonrakilerin
haberleri size gelmedi mi? Onları Allah'tan başkası bilmez. Resulleri kendilerine açık
kanıtlar getirdi de onlar, ellerini (Resullerin) ağızlarına bastılar ve dediler ki: Biz, size
gönderileni inkar ettik ve bizi kendisine çağırdığımız şeye karşı derin bir kuşku içindeyiz.***

10-) Resulleri dediler ki: *Gökleri ve yeri yaratan Allah hakkında şüphe mi var? Halbuki O, günahlarımızı bağışlamak ve sizi belirli bir vakte kadar yaşatmak için sizi dâvet ediyor. Onlar dediler ki: Siz de bizim gibi beşerden başka bir şey değilsiniz. Siz bizi atalarımızın kulluk ettiklerinden engellemek istiyorsunuz. Öyleyse bize, apaçık bir delil getirin!*

11-) Resulleri onlara dediler ki: *“(Evet) biz de sizin gibi bir beşerden başkası değiliz. Fakat Allah (vahiy ve Nübüvvet nimetiyle) kullarından dilediğine minnet eder. Allah’ın yarası olmadan bizim size bir delil getirmemize imkân yoktur. Müminler sadece Allah’a tevekkül etsinler”*

12-) *“Bize yollarımızı göstermiş olduğu halde ne diye biz, Allah’a tevekkül etmeyelim yani sizin bize verdiğiniz ziyete elbette sabredeceğiz. Tevekkül edenler sadece Allah’a tevekkül etsinler.”*

13-) *Kâfir olanlar Resullerine dediler ki: “Elbette sizi ya yerimizden (yurdumuzdan) çıkaracağız, ya da mutlaka milletimize döneceksiniz!” Rableri de onlara: “Zalimleri mutlaka yok edeceğiz!” diye vahyetti.*

14-) *Ve (ey iman edenler!) Onlardan sonra sizi mutlaka o yerde yerleştireceğiz. İşte bu, makamımdan ve vaadimden korkanlara özeldir.*

15-) *(Resuller) fetih istediler (Allah da verdi). Her inatçı zorba da mahvolup gitti.*

16-) *Ardından da (o inatçı zorbaya) cehennem vardır ve kendisine (ölümden) engelleyici su içirilecektir!*

“Mâin Sadidin” “ölümsüzlük-suyu iksiri” demektir. Kafir zorbalar “mâin sadidini” içtikten sonra artık onlar için ölüm diye bir şey olmayacaktır. Burada şöyle bir ders vardır. Dünya hayatında ölümsüz olmayı ve ebedi yaşamayı arzu ederek yüce Allah’ın mesajına kulak tıkarlarken, âhirette ise, ölmeyi ne kadar isterlerse de ölmeyecek yani sürekli bir azap içerisinde debelenip duracaklardır.

17-) *Onu (ölümü) yudumlamaya çalışacak, fakat boğazından geçiremeyecek, ona her yerden ölüm gelecek, oysa o ölecek değildir (ki azaptan kurtulsun) ötesinde ağır bir azap daha vardır.*

18-) *Rablerine nankörlük edenlerin durumu (şudur): Onların amelleri fırtınalı bir günde rüzgârın, şiddetle savurduğu küle benzer. Kazandıklarından hiçbir şey elde edemezler. (Hidayetten) uzak sapkınlık işte budur.*

19,20-) *Allah’ın gökleri ve yeri bir amaca yönelik olarak yarattığını görmedin mi? O dilerse sizi yok eder ve yepyeni bir yaratılış getirir ve bu, Allah’a güç değildir.*

21-) *Kıyamet gününde hepsi Allah’ın huzuruna çıkacak ve zayıf bırakılanlar büyüklük taslayanlara diyecekler ki: “Biz size uymuştuk. Şimdi siz, Allah’ın azabından herhangi bir şeyi bizden savabilir misiniz?” Onlar da diyecekler ki: “(Ne yapalım) Allah bizi hidayete erdirseydi biz de sizi hidayeteiletirdik. Şimdi sızlansak da sabretsek de bizim için birdir. Çünkü bizim için sığmacak bir yer yoktur.”*

22-) *Hesapları görülüp emir bitirilince, şeytan diyecek ki: “Şüphesiz Allah size hak*

olanı vâdetti, ben de size vâdettim ama, size yalancı çıktım. Benim size karşı bir saltanatım yoktu. Ben, sadece sizi dâvet ettim, siz de benim davetime hemen icâbet ettiniz. O halde beni kınamayın, kendinizi kınayın. Ne ben sizin imdat ve feryadınıza yetişebilirim, ne de siz benim imdat ve feryadıma yetişebilirsiniz. Kuşkusuz daha önce ben, beni (Allah'a) ortak koşmanızı reddettim.” Şüphesiz zalimler için elem verici bir azap vardır.

23-) İman edip salih ameller işleyenler, Rablerinin yasasıyla içinde devamlı kalacakları ve altından nehirler akan cennetlere sokulacaklardır. Orada (birbirlerine olan dilekleri) “selam” dır.

24-) Görmedin mi Allah nasıl bir örnek getirdi: Güzel bir sözü, kökü (yerde) sabit, dalları gökte olan temiz bir ağaca (benzetti).

25-) O ağaç, Rabbinin yasasıyla her zaman yemişini verir. Müzakere etsinler diye Allah insanlara örnekler getirir.

26-) Kötü bir sözün örneği, gövdesi yerden koparılmış, o yüzden ayakta durma imkânı olmayan bir ağaca benzer.

27-) Allah sağlam sözle iman edenleri hem dünya hayatında hem de ahirette sapaşğlam tutar. Allah (sadece) zalimleri saptırır ve dilediğini yapar.

28-) Allah'ın (vahiy) nimetini küfürle değiştirenleri ve toplumlarını helâk yurduna sürükleyenleri görmedin mi?

İnsanların sapkınlığına sebep olan şirk çeşitleri şunlardır. Hulul inancı (fenâfil-lâh), Animizm (ruhçuluk), Yoga-Hint mistizmi (rabita), Hristiyan mistizmi (cincilik- gizemlilik) Hermetizm (sırcılık), Ruhbancılık (evliya, ilâhlar, gavs, şeyh, kutup), Dogmatizm (ön yargı- sorgulamama), Politeizm (çok tanrıcılık), Panteizm (vahdeti vücut) bunların hepsiyle harman edilmiş en kirlî bir dindir.

29-) Onlar cehenneme destek olacaklardır. Orası ne kadar kötü bir karargâhtır!

30-) İnsanları Allah yolundan saptırmak için O'na eş ortaklar edindiler. De ki: (İstedğiniz gibi dünyadan) yararlanın! Çünkü dönüşünüz ateşedir.

31-) İman eden kullarıma söyle: salât'ı ikâme etsinler, kendisinde ne alışveriş, ne de dostluk bulunan bir gün gelmeden önce, kendilerine verdiğimiz rızıklardan (Allah için) gizli-açık infak etsinler.

32-) O öyle bir Allah'tır ki, gökleri ve yeri yarattı, gökten suyu indirip onunla rızık olarak size türlü meyveler çıkardı; yasası ile denizde yüzüp gitmeleri için gemileri ve nehirleri de sizin hizmetinize sundu.

33-) Düzenli seyreden güneşi, ayı, geceyi ve gündüzü hizmetinize sundu.

34-) O size istediğiniz her şeyden verdi. Allah'ın nimetini sayacak olsanız bitiremezsiniz. Doğrusu insan zalimdir, aşırı nankördür!

35-) Hatırla ki İbrahim şöyle demişti: “Rabbim! Bu şehri emniyetli kıl. Beni ve oğullarımı putlara tapmaktan uzak tut!”

Âyette geçen “asnâm” kelimesi, tesadüf ve amaçsız olarak tapılan putlar değildir. Din atalarını temsil eden nesnelerdir.

36-) *“Rabbim! Onlar, insanların birçoğunu saptırdılar. Şimdi kim bana tâbi olursa o bendendir. Kim de bana isyan ederse, artık sen gerçekten bağışlayan ve merhamet edersin.”*

37-) *“Rabbimiz! Salât’ı ikâme etmeleri için ben, zürriyetimden bir kısmını senin muharrem evinin yanında, ziraat yapılmayan bir vâdiye yerleştirdim. Artık sen de insanlardan bir kısmının gönüllerini onlara meyledici kıl ve ürünlerden bunları rızıklandır! Umulur ki şükrederler.”*

38-) *“Rabbimiz! Şüphesiz ki sen bizim gizlediğimizi de açıkladığımızı da bilirsin. Ne yeryüzünde ne de gökte hiçbir şey Allah’a gizli kalmaz.”*

39-) *“Büyüklik çağında bana İsmail’i ve İshak’ı armağan eden Allah’a hamdolsun! Şüphesiz Rabbim daveti iştendir.”*

40-) *“Rabbim! Beni ve zürriyetimden olanları salât’ı ikâme edenlerden eyle; Rabbimiz! Davetimi kabul et!”*

41-) *“Rabbimiz! Beni, anamı-babamı ve müminleri hesabın gerçekleşeceği gün bağışla!”*

42-) *Sakın, Allah’ı zalimlerin yaptıklarından gâfil olduğunu zannetme! Ancak, Allah onları (cezalandırmayı), korkudan gözlerin dışarı fırlayacağı bir güne erteliyor.*

43-) *Gönülleri bomboş olarak kendilerine bile dönüp bakamaz durumda, gözleri havaya dikilmiş bir vaziyette koşarlar.*

44-) *Kendilerine azabın geleceği, bu yüzden zalimlerin: “Rabbimiz! Yakın bir müddete kadar bizi ertelesen de senin davetine icabet edelim yani Resullere tâbi olalım” diyecekleri gün hakkında insanları uyar. (Onlara denilir ki:) “Daha önce, sizin için bir zevâl olmadığına, yemin etmemiş miydiniz?”*

Âyette geçen “senin davetine icabet edelim yani Resullere tâbi olalım” cümlesi, vahiy ile Resullerin aynı misyona sahip olduklarını gösteriyor. Resullerin görevi vahiy tebliğ etmek ve onun mücadelesini yapmalarıdır.

45-) *“(Sizden önce) kendilerine zulmedenlerin yurtlarında oturdunuz. Onlara nasıl muamele ettiğimiz size apaçık belli oldu. Yani size örnekler de verdik.”*

46-) *Andolsun ki planlarını yaptılar. Fakat planları dağları yerinden yürütecek kadar güçlü olsa bile yinede planları Allah’ın yanındadır.*

Mekr kelimesi, tuzak anlamında değil, plan anlamında kullanılmıştır. O’nun planı ise, gökleri ve yeri yarattığı andan itibaren koymuş olduğu yaratılış yasasıdır. Ve bu yasa tamamen adalet ve hak üzerine kuruludur. Yani ıslah edenler kurtulacak, bozgunculuk yapanlar kaybedeceklerdir.

47-) *Sakın Allah’ın, Resulleri için koyduğu yasasından döneceğini sanma! Şüphesiz Allah, izzetli olandır, intikam sahibidir.*

Anlam kaymasına uğrayan kelimelerden biri de “intikam” kelimesidir. “Züntikam” “her amelin karşılığını tam olarak veren” yani hiç kimseyi cezasız bırakmayan, kimsenin hakkını kimseye yedirmeyen, mutlak adalet sahibi” iken, sanki “egosunu tatmin için cezalandıran” gibi yanlış bir anlam kazanmıştır. İntikam kelimesi, Kur’an’da dört yerde yüce Allahın Aziz ismiyle beraber geçmektedir. (Âli İmran-4; Mâide- 97; İbrahim- 47; Zümer- 37)

48-) Yer başka bir yer, gökler de (başka gökler) haline değiştirildiği gün, (insanlar) bir ve kahhar olan Allah’ın huzuruna çıkacaklardır.

49-) O gün, suçluların zincire vurulmuş olduğunu görürsün.

50-) Onların elbiseleri katrandandır, yüzlerini de ateş bürümüştür.

51-) Allah herkese kazandığının karşılığıyla cezalandırmak için (onları diriltecektir.) Kuşkusuz Allah, hesabı çabuk görendir.

52-) İşte bu (Kur’an), kendisiyle uyarılınsınlar Allah’ın ancak tek bir ilâh olduğunu bilsinler sağlıklı düşünen olgun akıl sahipleri müzakere etsinler diye insanlara (gönderilmiş) bir belâğdır.

Kur’an’ın kendisi yüce Allah tarafından tebliğ edilen bir belâğ, aynı zamanda Allah tarafından tebyin edilen bir beyândır. (Âli İmran-138) Yani Kur’an yüce Allah tarafından hem tafsil, hem tasrif, hem tefsir (Furkan-33) hem tebyin edilmiş bir kitaptır. Yüce Allah göndermiş olduğu mesajla oynama, ondan bir şey çıkarma ve ona bir şey eklemeyi imkansız bir sistem olarak indirmiştir.

ENBİYA SURESİ

112 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1-) **İnsanların hesaba çekilecekleri (son) saat yaklaştı. Onlar, gaflet içinde yüz çeviriyorlar.**

2,3-) **Rablerinden kendilerine ne zaman zikirden bir öğüt gelse, onlar bunu, hep alaya alarak, kalpleri oyuna, eğlenceye dalarak dinlemişlerdir. O zalimler şöyle fısıldaştılar: Bu sizin gibi bir beşerden başka nedir ki! Siz şimdi göz göre göre sihire mi kapılıyorsunuz?**

4-) **Rabbim, yeryüzünde ve gökte (söylenmiş) her yasayı bilir. O, hakkıyla işitendir, bilendir.**

5-) **“Hayır, dediler, (bunlar) saçma sapan düşlerdir; bilakis onu kendisi iftira etmiştir; belki de o, şairdir. (Eğer öyle değilse) bize hemen, öncekilere gönderilenin benzeri bir delil getirsin.”**

6-) **Bunlardan önce yok ettiğimiz hiçbir belde iman etmemişti; şimdi bunlar mı iman edecekler?**

7-) **Biz, senden önce de, kendilerine vahiy verdiğimiz erkeklerden başkasını göndermedik. Eğer bilmiyorsanız zikir (vahiy) ehline sorunuz.**

8-) **Biz onları, yemek yemez birer (cansız) ceset olarak kılmadık. Onlar (bu dünyada) devamlı da değillerdir.**

9-) **Sonra onlara (verdiğimiz) süreye sâdık kaldık; böylece, hem onları hem de dilediğimiz (başka) kimseleri kurtardık ve (haddi aşan) müsrifleri de yok ettik.**

10-) **Andolsun, size içinde sizi anlatan bir kitap indirdik. Hâla aklınızı kullanmaz mısınız?**

Yukarıdaki âyette bulunan “فِيهِ ذِكْرُكُمْ” ifadesi, “onda sizin için öğüt ve uyarı olan, sizi anlatan, yol gösteren” şeklinde anlaşılmalıdır. Bu anlam Nahl suresinin 44.âyeti başta olmak üzere diğer bazı âyetlerle de örtüşmektedir.

Mesela, Enbiya suresinin 24. âyetinde yüce Allah kendisine ortaklar edinenler için Allah Resulünden “Haydi bürhanınızı getirin, işte benimle beraber olanların kitabı ve işte benden öncekilerin kitabı” demesini istemekte, 25. âyette de tüm Resullerin tevhid ilkesi üzerine gönderildikleri bildirilmektedir.

Yani bu kitap sizin ahlak ve karakterinizi, sizin inanç ve fitratınızı anlatıyor. Anlattığı şeylerde yanlış bir şey var mıdır? Yoksa âyet'e" sizin şan ve şerefınızı anlatıyor" gibi bir mana vermek doğru değildir. Mekke müşriklerinde veya Yahudi ve Hristiyan din adamlarında şan ve şeref diye bir şey yoktur.

11-) *Zalim olan nice beldeyi kırıp geçirdik ve ondan sonra başka topluluklar inşa ettik.*

12-) *Azabımızı hissettiklerinde bir de bakarsın ki oralardan (azap bölgesinden) kaçıyorlar!*

13-) *"Kaçmayın! İçinde şımarıklık ettiğiniz yere yani yurtlarınıza dönün! Çünkü siz (yaptıklarınızdan) sorulacaksınız!"*

14-) *"Yazıklar olsun bize! dediler; gerçekten biz zalimmişiz."*

15-) *Biz kendilerini, kuruyup biçilmiş ekine, sönmüş ateşe çevirinceye kadar bu bağırışları sürüp gider.*

16-) *Biz, göğü, yeri ve bunlar arasındakileri, oyun olsun diye yaratmadık.*

Yani yüce Allah, ilk başta gökleri ve yeri yaratmış olduğu yasayla hiçbir zaman oynamaz ve bilimsel veriler dışında da hiç kimsenin o yasalarla oynamasına müsaade etmez. Allah istediğini yapar ama keyfi iş yapmaz. Allah'ın göklerde ve yeryüzünde bulunan yasaları ilim, teknoloji, inceleme, araştırma ve icat etme yeteneğine göre ayarlanmıştır. Bunlara değer vermeyenler refah ve güzel ahlakta ilerleme kaydedemezler.

17-) *Eğer bir eğlence edinmek isteseydik, onu kendi tarafımızdan edinirdik. Biz (bunu) yapanlardan değiliz.*

18-) *Bilakis biz, hakkı bâtılın tepesine bindiririz de o, bâtılın beynini dağıtır. Bir de bakarsınız ki, bâtıl yok olup gitmiştir (Allah'a) yakıştırdığımız sıfatlardan dolayı size yazıklar olsun!*

19-) *Göklerde ve yeryüzünde kimler varsa O'na aittir O'nun yanında bulunanlar, O'na kulluk hususunda kibirlenmezler ve yorulmazlar.*

20-) *Onlar, bıkip usanmaksızın gece gündüz (Allah'ı) tespih ederler.*

Tespih, göklerde ve yeryüzünde var olan tüm varlıkların yaratılış amacına uygun hareketleri anlamına gelmektedir.

21-) *Yoksa (müşrikler), o yerden birtakım ilâhlar edindiler de, (ölüleri) onlar mı diriltecekler?*

22-) *Eğer yeryüzünde ve gökte Allah'tan başka ilâhlar bulunsaydı, yer ve gök, (bunların düzeni) kesinlikle bozulmuştu. Demek ki Arş'ın Rabbi olan Allah, onların yakıştırdıkları sıfatlardan münezzehtir.*

23-) *(Allah,) yaptığından sorumlu tutulamaz; onlar ise sorguya çekileceklerdir.*

“لَا يُسْئَلُ عَمَّا يَفْعَلُ وَهُمْ يُسْئَلُونَ” (O, yaptığından sorumlu değildir, fakat onlar sorgulanırlar.)” Yüce Allah'ın yaptıklarından yani fiillerinden sorumlu olmaması, O'nun güç ve kudretinden ve O'ndan başka ilah olmadığından dolayı değildir. Tabi ki

ondan başka ilah yoktur. O'nu hiç kimse sorgulayamaz. Fakat onun sorumsuz olması, abes hiçbir şey yaratmadığından dolayıdır. Yani yüce Allah yarasız ve amaçsız bir şey yaratmaz ki sorumlu olsun. O'nun yarattığı her şeyde bizim bilmediğimiz sayısız hikmetler mevcuttur. İnsanlar yanlış ve hatalarından dolayı sorumlu oluyorlar. Hatta Nebiler bile Allah'a karşı bazı hatalarından dolayı uyarılmışlardır.

24-) Yoksa O'ndan başka birtakım ilâhlar mı edindiler? De ki: Haydi delilinizi getirin! İşte benimle beraber olanların zikri (Kur'an), ve benden öncekilerin zikri olan (Kur'an). Hayır, onların çoğu hakkı bilmediklerinden yüz çevirirler.

25-) Senden önce hiçbir resûl göndermedik ki ona: "Benden başka İlâh yoktur; şu halde sadece bana kulluk edin" diye vahyetmiş olmayalım.

26-) (Müşrikler) Rahmân çocuk edindi, dediler. O, bundan münezzehtir. Bilakis onlar ikrama mazhar olmuş kullardır.

Mekke müşriklerinin "وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمَنُ وَلَدًا" (Rahman çocuk edindi)" dediklerinin Resuller veya göklerde ve yeryüzünde bulunan doğal kuvvetlerdir. Fakat Resullerin olma ihtimali daha kuvvetlidir. Çünkü birer melek olan doğal kuvvetlerin ilah olma iddiaları da (29. ayet) bulunmaları imkânsızdır. Ayrıca doğal kuvvetler zalim olmazlar.

27-) O'nun sözünü (emrini) aşamazlar, sadece O'nun emri ile amel ederler.

28-) Allah, onların önlerindeki de, arkalarındaki de (yaptıklarını da, yapacaklarını da) bilir yani Allah'ın rızasına ulaşmış olanlardan başkasına şefaet etmezler ve O'nun korkusuyla titrerler!

29-) Onlardan her kim: "O'nun yanı sıra bende ilâhım derse, biz onu cehennemle cezalandırırız. Biz, zalimleri böyle cezalandırırız!

30-) Kafirler, göklerle yer bitişik bir halde iken bizim, onları birbirinden ayırdığımızı ve diri olan her şeyi sudan yarattığımızı görmüyorlar mı? Hâlâ iman etmeyecekler mi?

Ayette geçen "فَفَتَقْنَاهُمَا" (o ikisini biz fıtıkladık.) "Fıtık" bel fıtığı kelimesiyle aynıdır.

31-) Onlara (ürünler-erzak) sunsun diye yeryüzünde bir takım araziler kıldık ve orada geniş geniş yollar açtık; ta ki varacakları yere ulaşsınlar.

32-) Gökyüzünü korunmuş bir tavan yaptık. Onlar gökyüzünün yasalarından yüz çevirirler.

Yani ilim ve teknoloji haricinde hiç kimse olağanüstü, aklın kabul etmediği bir şekilde göklerde ve yeryüzünde tasarruf sahibi olamaz. Göklerdeki yaratılış yasalarına iman olmayınca bilim ve teknolojide gelişme olmayacaktır.

33-) O, geceyi, gündüzü, güneşi, ayı... yaratandır. Her biri bir yörüngede yüzüp gitmektedir.

34-) Senden önce de hiçbir beşeri devamlı kılmadık. Şimdi sen ölürsen, sanki onlar devamlı mı kalacaklar?

35-) Her nefis, ölümü tadıcıdır, sizi bir sınama olarak şer ve hayır ile sınıyoruz ve bize döndürüleceksiniz.

36-) Kâfirler seni gördükleri zaman: “Sizin ilâhlarınızı diline dolayan bu mu?” diyerek seninle alay ediyorlar. Onlar, Rahman’ın zikrine (Kur’an’a) nankörlük ediyorlar.

37-) İnsan, aceleci yaratılmıştır. Size delillerimi göstereceğim; benden acele istemeyin.

38-) “Doğru iseniz, bu vaad ne zamandır” diyorlar.

39-) Kafirler, yüzlerinden ve sırtlarından (saran) ateşi savamayacakları ve kendilerine yardım dahi edilmeyeceği zamanı bir bilselerdi!

40-) Bilâkis kendilerine o (kıyamet) öyle âni gelir ki, onları şaşırır. Artık, onu reddedemezler ve kendilerine (rahmet nazarı ile) bakılmaz.

41-) Andolsun, senden önceki Resullerle de alay edildi; ama onları alaya alanları, o alay konusu ettikleri şey kuşatıverdi.

42-) De ki: Rahman’a karşı sizi gece gündüz kim koruyacak? Buna rağmen onlar Rablerinin zikrinden yüz çeviriyorlar.

43-) Yoksa bizden başka kendilerini (tehlikelerden) koruyacak birtakım ilâhları mı var? (O ilâh edindikleri şeyler) kendilerine bile yardım edecek güçte değildirler. Onlar bizden yardım görmezler.

44-) Evet, onları ve atalarını (bu dünyada) yararlandırdık. Nihayet ömür kendilerine (hiç bitmeyecek gibi) uzun geldi. Oysa onlar, bizim gelip yeri etrafında eksilteceğimizi görmezler mi? Şu halde, gâlip gelecek onlar mı?

45-) De ki: Ben, sadece, vahiy ile sizi uyarıyorum. Fakat, sağır olanlar, ikaz edildikleri zaman bu çağırışı duymazlar.

Ayet, Allah Resulünün insanlara sadece vahyi tebliğ ettiğini ve yalnız vahiy’le uyardığını açık olarak gösteriyor.

46-) Andolsun, onlara Rabbinin azabından ufak bir esinti dokunsa, hiç şüphesiz, “yazıklar olsun bize! Gerçekten biz zalim idik!” derler.

47-) Kıyamet günü için adalet terazilerini kurarız. Artık kimseye, hiçbir şekilde zulmedilmez. (Yapılan amel,) bir hardal tanesi kadar dahi olsa, onu getiririz, hesap gören olarak biz (herkese) yeteriz.

48-) Andolsun biz, Musa ve Harun’a, bilinç sahipleri için bir ışık ve bir öğüt olması için Furkan’ı verdik.

49-) O bilinç sahipleri ki onlar, görmedikleri halde Rablerine karşı derin saygı duyarlar ve onlar kıyametten endişe eden kimselerdir.

50-) Bu (Kur’an) bizim indirdiğimiz mübarek bir hatırlatmadır. Şimdi siz onu inkâr mı ediyorsunuz?

51-) *Andolsun biz İbrahim'e daha önce rüşdünü vermiştik, onu iyi bilirdik.*

52-) *O, babasına ve kavmine: Şu karşısına geçip saygıyla eğildiğiniz heykellerde ne oluyor? demişti.*

53-) *Biz, babalarımızı bunlara kulluk ederken bulduk, dediler.*

54-) *Andolsun, siz de, babalarınız da apaçık bir sapkınlık içindediniz, dedi.*

55-) *Bize hakkı mi getirdin, yoksa bizimle oynuyor musun? dediler.*

56-) *Bilakis, sizin Rabbiniz, bir yasa üzere yarattığı göklerin ve yerin Rabbidir. Ben buna şahitlik edenlerdenim, dedi.*

57-) *Ve tallâhi (Allah'a Andolsun ki), siz ayrılıp gittikten sonra putlarınıza bir tuzak kuracağım!*

58-) *Sonunda İbrahim büyükleri hariç hepsini paramparça etti. Belki ona müracaat ederler diye.*

59-) *Bunu ilâhlarımıza kim yaptı? Muhakkak o, zalimlerden biridir, dediler.*

60-) *Bir kısmı: Bunları diline dolayan bir genç duyduk; kendisine İbrahim denilirmiş, dediler.*

Âyetten, İbrahim (a.s.)'ın müşrik toplumunun evliya ve ilahlarının isimlerini anarak onları eleştirdiğini, onları yerdüğünü ve inançlarını dili ile kınadığını anlıyoruz.

61-) *O halde, dediler, onu hemen insanların gözü önüne getirin. Belki şahitlik ederler.*

62-) *Bunu ilâhlarımıza sen mi yaptın ey İbrahim? dediler.*

63-) *Belki de bu işi şu büyükleri yapmıştır. Hadi onlara sorun; eğer konuşuyorlarsa! dedi.*

64-) *Bunun üzerine, kendilerine "Zalimler sizlersiniz, sizler!" dediler.*

65-) *Sonra gerisin geri eski inanç ve tartışmalarına döndüler: Sen bunların konuşmadığını pek âlâ biliyorsun, dediler.*

66-) *İbrahim: Öyleyse, dedi, Allah'ın yanı sıra, size hiçbir fayda ve zarar vermeyen bir şeye hâla kulluk edecek misiniz?*

67-) *Size de, Allah'ın yanı sıra kulluk ettiğiniz şeylere de yuh olsun! Aklınızı kullanmaz mısınız?*

68-) *Putperestler, "Eğer bir şey yapacaksanız, onu yakın yani ilahlarınıza yardım edin!" dediler.*

69-) *"Ey ateş! soğuk ol!" yani İbrahim'e selâmetli ol!" dedik.*

قُلْنَا يَا نَارُ كُونِي بَرْدًا وَسَلَامًا عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ

"Ey ateş! İbrahim'e karşı serin yani esenlik ol dedik. Âyette simgesel bir anlatım tarzı mevcuttur. Yani âyette bulunan نَارُ "nâru" ateş, gerçek olan bir ateş değil, İbrahim (a.s.) ı cezalandırmak isteyen yani yok etmek isteyen kavminin kızgınlık ateşidir. Ateşin

serin ve esenlik olması da yüce Allah'ın İbrahim (a.s) a verdiği cesaretle kavminin kızgınlığının kırılması ve yok edilmesidir. Yoksa günümüzde bile müşrikler efendileri ve ataları hakkında böyle bir hakarete tahammül etmezken, yaklaşık dört bin sene önce İbrahim (a.s) ın kavmi, atalarının putlarına yapılan böyle bir hakarete katlanamazdı.

70-) *Ona bir tuzak kurmak istediler; fakat biz onları, hüsrana uğrattık.*

71-) *Biz, onu ve Lût'u kurtararak, içinde insanlara bereketler verdiğimiz ülkeye ulaştırdık.*

72-) *Ona, İshak'ı ve fazladan bir bağış olmak üzere Ya'kub'u armağan ettik ve hepsini sâlihlerden kıldık.*

73-) *Emrimiz uyarınca hidayeti gösteren önderler kıldık. Kendilerine hayırlı işler yapmayı, salât'ı ikâme etmeyi, zekât'a (arınmaya) gelmeyi vahyettik. Onlar daima bize kulluk eden kimselerdi.*

74-) *Lût'a gelince, ona da hüküm ve ilim verdik, onu kötü amellerde bulunan şehirden kurtardık. Zira onlar gerçekten kötü işler yapan fasık bir toplum idiler.*

75-) *Onu rahmetimize dahil ettik; çünkü O, sâlihlerden idi.*

76-) *Nuh'u da an. Hani o daha önce seslenmiş, bizde ona icâbet etmiştik. Böylece, kendisini ve ailesini azim bir sıkıntıdan kurtarmıştık.*

77-) *Onu, âyetlerimizi yalanlayan toplumdan koruduk. Gerçekten onlar, kötü bir toplum idi; bu yüzden hepsini boğduk.*

78-) *Davud ve Süleyman'ı da hatırla. Bir zaman, bir ekin konusunda hüküm veriyorlardı: bir kavmin koyun sürüsü, başıboş bir vaziyette ekinin içine dağılıp zarar vermişti. Onların hükmünü görüp bilmekte idik.*

79-) *Böylece bunu (bu hükmü) Süleyman'a biz kavratmıştık. Onların hepsine hüküm ve ilim verdik. Kuşları ve tespih eden dağları da Davud'a boyun eğdirdik yani (bunları) biz yapmaktayız.*

80-) *Ona, savaşlarınızda sizi koruması için zırh yapmayı öğrettik. Hâlâ şükretmeyecek misiniz?*

81-) *Süleyman'a kasırga (gibi esen) rüzgârı verdik; onun (Allah'ın) emriyle içinde bereketler olan yere doğru eserdi. Biz her şeyi biliriz.*

82-) *Şeytanlar arasından da, onun için dalgıçlık eden ve bu işten başka işler yapanlarda vardı. Onları gözetim altında tutuyorduk.*

83-) *Eyyub'u da hatırla. Hani Rabbine: "Bana bu zarar dokundu. Sen, merhametlilerin en merhametlisisin" diye seslenmişti.*

84-) *Bunun üzerine, tarafımızdan bir rahmet ve kulluk edenler için bir hatıra olmak üzere onun davetini kabul ettik; kendisinde dert ve sıkıntı olarak ne varsa giderdik yani ona aile fertlerini, ayrıca bunlarla birlikte bir mislini daha verdik.*

85-) İsmail'i, İdris'i ve Zülkifl'i de hatırla. Hepsi sabredenlerden idiler.

86-) Onları rahmetimize dahil ettik. Onlar salihlerden idiler.

87-) Zünnûn'u da (Yunus'u da) hatırla. O öfkeli bir halde gitmişti de; ona güç getiremeyeceğimizi zannetmişti. Nihayet karanlıklar içinde: "Senden başka hiçbir ilâh yoktur. Seni tenzih ederim. Gerçekten ben zalimlerden oldum!" diye seslenmişti.

Yunus (a.s.) "karanlıklar içinde seslendiği" halde aşağıdaki ayette "ona icabet ettik yani onu kederden kurtardık" buyrulmuştur. Dolayısıyla Yunus (a.s.)'in içinde bulunduğu karanlıklar deniz, dalga ve gecenin karanlıkları değil Yüce Allah'tan izinsiz ayrılışının ızdırap, işkence, keder ve üzüntü karanlıklarıydı.

88-) Bunun üzerine ona icâbet ettik yani onu kederden kurtardık işte müminleri böyle kurtarıyoruz.

89-) Zekeriyya'yı da hatırla. Hani o, Rabbine şöyle seslenmişti: Rabbim! Beni tek başıma bırakma! Sen, vârislerin en hayırlısısın.

90-) Bizde ona icâbet ettik yani ona Yahya'yı verdik eşini kendisi için (çocuk doğurmaya) elverişli kıldık. Onlar, hayır işlerinde koşuşurlar, korku ve ümitle bize davet ederlerdi. Onlar bize karşı derin bir saygı içindeydiler.

91-) İrzını iffetle korumuş olanı (Meryem'i de an.) Biz ona ruhumuzdan üfledik. Onu ve oğlunu insanlar için bir delil kıldık.

Bu ayet 90. ayetin devamı da olabilir. Yani "İrzını koruyan" dan maksat, Zekeriyya'nın hanımı olma ihtimali kuvvetlidir.

92-) Gerçekten bu (bütün Nebiler ve onlara iman edenler) bir tek ümmet olarak sizin ümmetinizdir. Ben de sizin Rabbinizim. Öyle ise sadece bana kulluk edin.

93-) Ama onlar (din) işlerini kendi aralarında paramparça ettiler. Hepsi bize döneceklerdir.

94-) Bu durumda her kim mümin olarak ve salih amellerde bulunursa, onun çalışmasına nankörlük olmaz yani biz onu yazmaktayız.

95-) Yok ettiğimiz bir belde için artık (yeniden mâmur olmak) haramdır; çünkü onlar geri dönemeyeceklerdir.

96-) Nihayet Ye'cûc ve Me'cûc açıldığı ve her köşeden akın ettikleri zaman;

97-) Hak olan yasa yaklaşınca, birden, kafirlerin gözleri donakalır! "Yazıklar olsun bize! (derler), gerçekten biz, bu durumdan gâfilmişiz; hatta biz zalim kimselermişiz."

98-) Siz ve Allah'ın yanı sıra kulluk ettikleriniz cehennem odunusunuz. Varacağınız yer orasıdır.

99-) Eğer onlar ilâh olsalardı oraya varmazlardı yani hepsi orada devamlı kalacaktırlardı.

100-) Orada onlara inlemek vardır. Onlar orada (başka bir şey) duymazlar.

101-) *Tarafımızdan kendilerine güzel âkıbet takdir edilmiş olanlara gelince, işte bunlar ondan uzak tutulurlar.*

102-) *Bunlar onun uğultusunu bile duymazlar ve gönüllerinin dilediği nimetler içinde devamlı kahrılar.*

103-) *En büyük korku dahi onları hüznülendirmez yani melekler kendilerini şöyle karşılar: İşte bu size vâdedilmiş olan gününüzdür.*

104-) *(Düşün o günü ki,) kitapların sayfelerini dürer gibi göğü toplayıp düreriz. Tıpkı ilk yaratmaya başladığımız gibi onu tekrar o hale getiririz. (Bu,) üzerimize aldığımız bir söz oldu. Biz, (vâdettiğimizi) yaparız.*

Gözlemlenebilir evren'in dehşet verici ölçeği: 10 milyon süperküme, 25 milyar galaksi grubu, 225 milyar büyük galaksi, 7 trilyon kücük galaksi, 300 sextillion yıldız... ve minnacık dünya yani gezegenimiz. İyi de, bu kadar saydığımız şeyler nasıl "sonsuz küçük, sonsuz sıcak, sonsuz ağır, sonsuz yoğun bir noktacıktan" "Big Bang" ile meydana geldi." Halen daha patlamanın enerjisiyle evren ışık hızıyla genişlemeye devam ediyor? Genişleme enerjisi bitince "Big Crunch" (Büyük Çöküş) başlayacak. Karadeliklerde evren sona erecek. Bütün bu müştemilat kara deliklere geriye tekrar nasıl sığıyor?

يَوْمَ نَطْوِي السَّمَاءَ كَطَيِّ السِّجِلِ لِلْكِتَابِ كَمَا بَدَأْنَا أَوَّلَ خَلْقٍ نُعِيدُهُ وَعَدْنَا عَلَيْهَا إِنَّا كُنَّا
فَاعِلِينَ (O gün uzayı-kozmos'u- yazı tomarlarını(bu günkü karşılığı: bilgisayar pencereleri-programları gibi) geriye tıklar toplarız. İlk yaratmaya başladığımız gibi onu(mutlak tekillige) iâde ederiz. Bu üzerimize düşen bir yasadır; biz bunu mutlaka yapacağız.)"

“وَالسَّمَاءِ دَاتِ الْحُبُكِ إِنَّكُمْ لَفِي قَوْلٍ مُخْتَلِفٍ (Biz evreni yörüngeler tarzında yarattık, ama siz aykırı görüştesiniz.)” (Zariyat-7 - 8)

Kıraat Farklılığı

Âyette bulunan “لِلْكِتَابِ” kitaplar kelimesini, “الْكِتَابِ” (kitap) olarak okuyan kıraat imamları vardır. O zaman mana şöyle oluyor. (Düşün o günü ki,) kitabın sayfelerini dürer gibi göğü toplayıp düreriz...”

105-) *Andolsun Zikir'den sonra Zebur'da da: “Yeryüzüne salih kullarım vâris olacaktır” diye yazmıştık.*

106-) *İşte bunda, (sadece bize) kulluk eden bir toplum için bir tebliğ yani duyuru vardır.*

107-) *Biz seni âlemlere (insanlara) ancak bir rahmet olarak gönderdik. (*

İnsanlara Rahmet Olan Muhammed Değil, İndirilen Vahiydir

Kur'an'ın bağlam ve bütünlüğünden habersiz, Nebi ve Resul'ün arasındaki bulunan farkları bilmeyecek kadar cahil olan geleneksel din adamlarının en önemli hatalarından biri de Muhammed (as)'ın şahsiyetini vahiy'den bağımsız insanlara rahmet olarak göstermeleridir. Geleneksel dinin muhaddis ve müctehidleri Kur'an'da manasını bozmadıkları bir âyet bırakmamışlardır. Bunlardan biride yukarıdaki âyettir.

“ ((Ey Resul!) Biz seni âlemlere (insanlara) ancak rahmet olarak gönderdik.)” Bu âyette geçen “âlemler”den maksat “insanlar”dır. Kur’an’ın sadece insanlara hidayet ve rahmet olduğu ile alakalı yüzlerce âyet vardır. “...Seni insanlara elçi olarak gönderdik, şahit olarak da Allah yeter” (Nisa-78) “Biz seni bütün insanlara ancak müjdeleyici ve uyarıcı olarak gönderdik, fakat insanların çoğu bilmezler” (Sebe-28) “Âlemlere (insanlara) uyarıcı olsun diye kuluna Furkan’ı indiren Allah’ın şanı yücedir” (Furkan- 1) “Rahmet”ten maksat’da bütün elçilere gönderilen vahiy’dir.

Mesela “Ona Rabbinden mucizeler indirilmeli değil miydi?” derler. De ki: Mucizeler ancak Allah’ın katındadır. Ben ise vahiy’le sadece apaçık bir uyarıcıyım. Kendilerine okunmakta olan kitabı sana indirmemiz onlara yetmemiş mi? Elbette iman eden bir toplum için onda rahmet ve ibret vardır” (Ankebut- 50, 51)

Mesela “Gerçekten, biz dilersek sana vahyettiğimizi ortadan kaldırıyoruz, sonra bu durumda sen de bize karşı hiçbir koruyucu bulamazsın. Ancak Rabbinin rahmeti (sayesinde Kur’an’ı sana indirdik ve bâki kıldık) çünkü onun sana fazileti çok büyüktür” (İsra- 86, 87) Mesela “Biz bu kitabı sana sırf hakkında ihtilafa düştükleri şeyi insanları açıklayasın ve iman eden bir topluma da hidayet ve rahmet olsun diye indirdik”(Nahl-64)

Mesela “...Ayrıca bu kitabı da sana her şey için bir açıklama, bir hidayet ve rahmet kaynağı ve Müslümanlar için bir müjde olarak indirdik” (Nahl-89)

“Bu Kur’an uydurulabilecek bir söz değildir. Fakat o, kendinden öncekileri tasdik eden, her şeyi açıklayan bir kitaptır, iman eden toplum için bir rahmet ve bir hidayettir.” (Yusuf-111) “Gerçekten onlara, inanan bir toplum için yol gösterici ve rahmet olarak, ilim(sistem) üzeri açıkladığımız bir kitap getirdik” (Araf- 52) “İşte bu âyetler, hikmet dolu kitabın âyetleridir. Güzel davrananlar için bir hidayet rehberi ve rahmet olmak üzere indirilmiştir.” (Lokman-2,3) “Apaçık olan kitaba andolsun ki, biz onu (Kur’an’ı) mübarek bir gecede indirdik. Kuşkusuz biz uyarıcıyızdır. Katımızdan bir emirle her hikmetli işe o gecede hükmedilir. Çünkü biz, Rabb’inin bir rahmeti olarak elçiler(vahiy’ler) göndermekteyiz. O iştir, bilendir” (Duhan-2, 3, 4, 5, 6)

Mesela (Nuh) dedi ki: Ey kavmim! Eğer ben Rabbin tarafından bildirilen açık bir delil üzerinde isem ve O bana kendi katından bir rahmet (vahiy) vermiş de bu size gizli tutulmuşsa, buna ne dersiniz? Siz onu istemediğiniz halde biz sizi ona zorlayacak mıyız? (Hud-28) (Salih) dedi ki: Ey kavmim! Eğer ben Rabbinden verilen apaçık bir delil üzerinde isem ve O bana kendinden bir rahmet(vahiy) vermişse, buna ne dersiniz...” (Hud,63) “Öyledir, dedi, (zira) Rabbin buyurdu ki: Bu bana kolaydır. Çünkü biz, onu (İsa’yı) insanlara bir delil ve kendimizden bir rahmet kılacağız. Bu hüküm ve karara bağlanmış bir iş idi” (Meryem-21) Dolayısıyla rahmet olan Allah’ın kitabıdır, Allah’ın Resulleri ve indirilen vahiy’dir. Kur’an’dan bağımsız olarak Muhammed rahmet olsaydı, Mekke’lilere rahmet olurdu. Muhammed rahmet değildir.

108-) De ki: Bana sadece, sizin ilâhınızın ancak bir tek ilâh olduğu vahyedildi. Hâla

teslim olmayacak mısınız?

109-) Eğer yüz çevirirlerse de ki: (Bana emrolunanı) hepinize duyurdum. Artık size vâdolunan şey yakın mı uzak mı, bilmiyorum.

Âyette geçen “أَدْنَتْكُمْ عَلَى سَوَاءٍ” (eşit olarak bildirdim-duyurdum)” ifadesinin iki anlamı vardır.

1-) Nebi (a.s) ın yapmış olduğu tebliğin açık seçikliği anlamında dosdoğruluk ve doğrudanlık.

2-) Bütün insanlara yönelik olması bakımından eşitlik ve genellik. Buna göre âyette kastedilen anlam şudur. Ben tevhid ve diğer öğretiler hususunda yapmanız gereken görevleri hepinize aynı şekilde bildirdim. Tebliğ yani tebyin hususunda hiçbirinize farklı muamelede bulunmadım ve aranızda hiçbir ayırım yapmadım. Çünkü ben bir muallim olarak gönderildim.

İşte bu ifadeden maksat, hesap gününde müşriklerin, “Ey Rabbimiz! Keşke bize bir Resul gönderseydin de (dünya ve âhirette) böyle zelil olup gözden düşeceğimize senin mesajlarına uysaydık!” (Tâhâ-134) şeklinde bir mazeret beyanında bulunma imkanlarını ortadan kaldırmaktadır.

110-) Şüphesiz O (Allah) sözün açığını da bilir, gizli tuttuklarınızı da bilir.

111-) Bilmiyorum, belki de o (azabın ertelenmesi), sizi sınamak yani bir zamana kadar sizi (dünyadan) yararlandırmak içindir.

112-) Rabbim! (Onlar hakkında) adaletinle hükmünü ver. Rabbimiz Rahmân'dır. Sizin (O'na) yakıştırmalarınıza karşı yardımı umulandır, dedi.

MUMİNUN SURESİ

118 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1-) *Andolsun ki, müminler kurtuluşa ermiştir;*

2-) *Onlar ki, salâtlarında saygılıdırlar;*

3-) *Onlar boş ve yararsız şeylerden yüz çevirenlerdir.*

4-) *Ve onlar zekât'ı (arınmayı) yerine getirenlerdir.*

5-) *Onlar ki, iffetlerini koruyanlardır.*

6-) *Ancak eşleri veya yeminlerinde (elleri altında) olanlar hariç. (Bunlardan) kınanmış değillerdir.*

7-) *Kim bunun ötesine gitmek isterse, işte bunlar, haddi aşan kimselerdir.*

8-) *Yine onlar ki, emanetlerine ve antlaşmalarına riayet edenlerdir.*

9-) *Ve onlar ki, salavatlarını koruyanlardır.*

Salavat: Bir toplumu ayakta tutan önemli yardım ve dayanışma kurum ve kuruluşlardır.

10,11-) *İşte bunlar, içinde devamlı kalmak üzere Firdevs'e vâris olanlardır.*

12-) *Andolsun biz insanı, çamurdan (süzülüp çıkarılmış) bir özden yarattık.*

Bilim insanları insan vücudunun hâlâ tamamen keşfedilmemiş mükemmel bir tasarıma sahip olduğunu söylüyorlar. Bilim insanları, ileri teknolojiyle insan bedeni hakkında şaşırtıcı sonuçlar elde etmeye devam ediyorlar. İnsan dokuları toplamda yirmi altı elementten oluşuyor. Ve bunların altı tanesi, karbon, hidrojen, oksijen, nitrojen, fosfor ve sülfür olduğunu kaydediyorlar. Bu elementlerin hepsi toprakta bulunan elementlerdir.

Kur'an'a göre insanın topraktan yaratılmasıyla uyumlu bir gerçeği yansıtır. Yani insan bedeni bu temel elementlerin birleşmesiyle şekillenir. Dolayısıyla Yüce Allah'ın çamurdan insan yaratıp ona ruh üflemesiyle hayat bulur. Bu olağanüstü olay, Yukarıdaki âyette şöyle anlatılır. "Andolsun, biz insanı, süzme bir çamurdan yarattık"

13-) *Sonra onu sağlam bir karargâhta nutfeye haline getirdik.*

14-) *Sonra bu nutfeyi “alaka” olarak yarattık. Bu alakayı da “mudğa” (çiğnemlik et) olarak yarattık. Bu “mudğa”yı da kemikler olarak yarattık ve bu kemiklere de et giydirdik. Sonra onu bambaşka bir yaratık olarak inşâ ettik. Yaratanların en güzeli olan Allah ne kadar mübarektir. (yaratmada sonsuz bir berekete sahiptir.)*

15-) *Sonra, muhakkak ki siz, bunun ardından elbet öleceksiniz.*

16-) *Sonra da şüphesiz, sizler kıyamet gününde tekrar çıkarılacaksınız.*

15 ve 16. âyetlere dikkatli bir şekilde bakan, kabir azabın olmadığını görecektir. Çünkü 15.âyette ölüm, 16. âyette ise, dirilişten söz ediyor. Yani ölümün hemen arkasından dirilme meydana gelecektir. Olay yat ve kalk kadar kısa olacaktır. Teneffüsün ardından ictima olacaktır. Zaman israfı diye bir şey olmayacaktır.

Gece yatıyoruz, sabah bizi yaratan, terbiye eden, besleyen, büyüten, merhamet eden Rabbimizin huzurunda uyanıyoruz.

17-) *Andolsun ki biz, sizin üstünüzde yedi yol yarattık yani yaratmaktan gafil değiliz.*

18-) *Gökten belli bir yasaya göre yağmur indirip onu yerin içinde durdurduk (depoladık) yani onu gidermeye de elbete kâdiriz.*

19-) *Böylece onunla sizin yararınıza hurma bahçeleri ve üzüm bağları inşâ ettik. Bunlardan yemeniz için daha birçok meyveler vardır.*

20-) *Tûr-i Sînâ’da da yetişen bir ağaç daha inşâ ettik ki, bu ağaç hem yağ hem de yiyenlere katık olur.*

21-) *Hayvanlarda da sizin için elbette ibretler vardır. Onların karınlarında olandan size (süt) içeririz. Onlarda sizin için birçok yararlar daha vardır ve onlardan yersiniz.*

22-) *Onların üzerinde ve gemilerde taşınırsınız.*

23-) *Andolsun ki, Nuh’u kavmine gönderdik de o: Ey kavmim! Sadece Allah’a kulluk edin. Sizin için O’ndan başka bir ilâh yoktur. Bilinçli olmaz mısınız? dedi.*

24-) *Bunun üzerine, kavminin ileri gelen kâfirleri şöyle dediler: “Bu, sadece sizin gibi bir beşerdir. Sizin üzerinizde bir üstünlük kurmak istiyor yani Allah (Resul göndermek) isteseydi, muhakkak ki melekleri gönderirdi. Biz geçmişteki atalarımızdan böyle bir şey işitmedik.”*

25-) *“Bu, yalnızca kendisinde delilik bulunan biridir. Öyle ise, bir süreye kadar ona katlanıp gözetleyin bakalım.(ne olacak?)”*

26-) *Nuh, Rabbim! yalanlamalarına karşı bana yardım et! dedi.*

27-) *Bunun üzerine ona şöyle vahyettik: Gözlerimizin önünde yani vahyimiz gereğince gemiyi yap. Bizim emrimiz gelip de sular taşmaya başlayınca her türden bir çift ile, daha önce kendisi aleyhinde yasa gerçekleşmiş olanların dışındaki aileni gemiye al. Zulmedenlere karşı da bana bir şey söyleme! Zira onlar boğulacaklardır.*

28-) *Sen, yanındakilerle birlikte gemiye yerleştiğinde: “Bizi zalimler toplumundan kurtaran Allah’a hamdolsun” de.*

29-) *De ki: Rabbim! Beni mübarek bir yere indir. Sen, iskân edenlerin en hayırlısısın.*

30-) *Andolsun ki bunda (Nuh ve kavminin başından geçenlerde) birtakım deliller vardır biz (kullarımızı böyle) deneriz.*

31-) *Onlardan sonra başka bir toplum inşâ ettik.*

32-) *Onlar arasından kendilerine: “Sadece Allah’a kulluk edin. Sizin O’ndan başka bir ilâhımız yoktur. Hâla bilinçli olmaz mısınız?” (mesajımı ileten) bir Resul gönderdik.*

33-) *Onun kavminden, inkar edip ahirete kavuşmayı yalanlayanlar ve dünya hayatında kendilerine refah verdiğimiz ileri gelenler: “Bu, dediler, sadece sizin gibi bir beşerdir; sizin yediğinizden yiyor ve sizin içtiğinizden içiyor.”*

34-) *“Sizin gibi bir beşere itaat ederseniz, sizler mutlaka hüsranda kalırsınız”*

35-) *“Size, öldüğünüz, toprak ve kemik yığını haline geldiğinizde, mutlak surette sizin çıkarılacağımızı mı vâdediyor?”*

36-) *“Hayhât hayhât, bu size vaâdedilen (öldükten sonra yeniden dirilmek, gerçek olmaktan) çok uzaktır!”*

37-) *“Hayat, şu dünya hayatımızdan ibarettir. Yaşarız ,ölürüz bir daha diriltilecek de değiliz.”*

38-) *“O, Allah hakkında yalnızca yalan yere iftira eden bir adamdır yani ona iman etmiyoruz”*

39-) *(O Resul:) Rabbim! yalanlamalarına karşılık bana yardım et! dedi.*

40-) *(Allah:) Az zaman sonra pişman olarak sabahlayacaklar! buyurdu.*

41-) *Nitekim, onları gerçek olan korkunç bir ses yakalayiverdi! Kendilerini hemen sel süprüntüsünün önündeki çöp gibi kıldık. Zalimler kavmine (Allah’ın rahmetinden) uzak kalm denildi.*

42-) *Sonra onların arkasından başka toplumlar inşâ ettik.*

43-) *Hiçbir ümmet, ecelini (yok oluşunu) ne öne alabilir, ne de erteleyebilir.*

44-) *Sonra ard arda Resullerimizi gönderdik. Her ümmet, kendilerine gelen Resulü yalanlamıştı; biz de onları birbiri ardından yok ettik. Onları dillerde anlatılan ibretlik hikayeler kıldık. İman etmeyen toplum (Allah’ın rahmetinden) uzak olsun.*

45,46-) *Sonra âyetlerimizle ve apaçık bir delille Musa ve kardeşi Harun’u Firavun’a ve ileri gelenlerine gönderdik. Onlar ise kibirlendiler ve yücelik taslayan bir toplum oldular.*

47-) *Bu yüzden: Halkı (İsrailoğulları) bize kulluk ederken, bizim gibi beşer olan iki adama hiç iman eder miyiz? dediler.*

48-) *Böylece ikisini yalanladılar ve bu sebeple yok edilenlerden olmuşlardı.*

Kur’an’da “tekzib” “yalanlama” yüce Allah, vahiy ve Resul bağlamında kullanılmıştır. “Tekzib” hiçbir âyette Nebi bağlamında kullanılmamıştır. Yani Resulün

yalanlanması, vahyin dolayısıyla yüce Allah'ın yalanlanması anlamına gelmektedir. İkincisi, tekzib yani yalanlama, dil ile yapılan bir şey değildir. Kur'an'da var olan tekzib, inançla, ahlakla, tavırla ve karakterle ilgili bir durumdur. Yani Kur'an'dan yüz çevirecek din adamlarının kaynaklarına göre batıl bir din inşa etmektir.

49-) *Andolsun biz Musa'ya, belki onlar hidayete gelirler diye, kitabı verdik.*

50-) *Meryem oğlunu ve annesini de bir delil kıldık ve onları, yerleşmeye elverişli, su kaynağı bulunan bir tepeye yerleştirdik.*

51-) *“Ey Resuller! Temiz olan şeylerden yeyin ve güzel ameller işleyin. Ben sizin yaptıklarınızı hakkıyla bilmekteyim.”*

52-) *“Şüphesiz bunlar (anlatılan Resuller) bir tek ümmet olarak sizin ümmetinizdir ve ben sizin Rabbinizim. Öyle ise sadece bana karşı bilinçli olun” (denildi).*

53-) *Ne var ki (din) işlerini kendi aralarında parça parça zübürlere böldüler. Her hizib (grup - fırka - mezhep) kendilerinde bulunan (inanç) ile sevinmektedir.*

Yani kendi uydurdıkları kitapları Allah'tan gelmiş gibi kabul ettiler. Zübür, dini kitaplar anlamına gelmektedir. Davut (a.s) a verilen vahye “Zebur” denilmesi bundan dolayıdır.

54-) *Şimdi sen onları bir zamana kadar şaşkınlıkları ile başbaşa bırak!*

55,56-) *Sanıyorlar mı ki, onlara verdiğimiz mal ve oğullar ile kendilerine hayırlar yaymak için yarışıyoruz ? Hayır, onlar işin farkında değillerdir.*

57-) *Rablerine olan derin saygıdan dolayı ürperenler;*

58-) *Sadece Rablerinin âyetlerine iman edenler;*

59-) *Ancak Rablerine şirk koştıranlar;*

60-) *Rablerine dönecekleri için verdiklerini kalpleri ürpererek verenler;*

61-) *İşte onlar, hayırlarda yarışanlardır ve onlar (hedefe doğru) önde olanlardır.*

62-) *Biz hiç kimseye gücünün yettiğinden başkası ile yükümlü kılmayız ve nezdimizde hakkı söyleyen bir kitap vardır yani onlar zulme uğramazlar.*

63-) *Hayır, onların kalpleri bu hususta şaşkınlık içindedir. Onların bunun dışında birtakım amelleri vardır ki, onlar bu amelleri sürekli yapar dururlar.*

64-) *En nihayet, refah ve bolluk içinde olanlarımızı azapla aldığımızda, birde bakarsın ki onlar feryat ederler.*

65-) *Bugün boşuna feryat etmeyin! Siz bizden asla yardım göremeyeceksiniz!*

66,67-) *Andolsun ki âyetlerim size tilâvet edilirdi de, siz, buna karşı kibirlenerek geri dönüyor, baş kaldırarak, gecelerde hezeyanlar savuruyordunuz.*

68-) *Onlar yasayı hiç düşünmüyorlar mı? Yoksa kendilerine, daha önceki atalarına verilmeyen bir şey mi geldi?*

“أَلَمْ يَدَّبَّرُوا الْقَوْلَ أَمْ جَاءَهُمْ مَا لَمْ يَأْتِ آبَاءَهُمُ الْأَوَّلِينَ” Âyette geçen “kavl” kelimesi, Kur’an hakkında değildir. 70. âyette bulunan “أَمْ يَقُولُونَ بِهِ جِنَّةٌ” “cinnet” kelimesi ile ilgilidir. Mekke müşrikleri Allah Resulu ile ilgili “cinnetlenmiş- delirmiş” sözlerine bir reddiye olarak, onlar bu yalan ve iftirayı söylediklerinde biraz insaf ve vicdanla düşünmeleri gerekmez mi buyurmuştur. Çünkü âyette geçen “kavl” ifadesi, insanların söyledikleri sözlerle ilgilidir. “Kavl” (söz) kelimesi, Allah’ın âyetleri yani indirilen vahiy ile ilgili kullanılmaz. Kavl kelimesinin geçtiği âyetler. (Âli İmran- 147, 181; Tevbe- 30; Râd-10; Nahl- 86; Meryem- 34; Enbiya- 4; Hac- 30; Müminun-68; Nur- 51; Kasas- 51; Sebe- 31; Zümer-18; Mücadele-1; Mümtehine- 4; Mülk-13) Âyetin şöyle bir anlamı da olabilir. “Onlar bu (yaratılış) yasasını hiç düşünmediler mi? Yoksa kendilerine, önceki atalarına gelmeyen bir şey mi geldi?” Dolayısıyla âyette bulunan “kavl” kelimesi, yaratılış yasası da olabilir. Çünkü yaratılış yasasında değişme olmaz. Bundan dolayı “أَمْ جَاءَهُمْ مَا لَمْ يَأْتِ آبَاءَهُمُ الْأَوَّلِينَ” (Yoksa kendilerine, önceki atalarına gelmeyen bir şey mi geldi?” denilmiştir. Yani değişik bir şey gelmez, demek istenmiştir.)

69-) Yoksa Resullerini henüz tanımadılar da bu yüzden mi onu inkâr ediyorlar?

70-) Yoksa onda bir delilik olduğunu mu söylüyorlar? Hayır; o, kendilerine yasayı getirmiştir fakat onların çoğu hoşlanmamaktadırlar.

71-) Eğer (yaratılış) yasa, onların arzularına uysaydı, mutlaka gökler ve yer ile bunlarda bulunanlar bozguna uğrayıp yok olurdu. Hayır, biz onlara kendilerini anlatan öğüt getirdik; fakat onlar kendilerini anlatan bu öğüte sırt çevirdiler.

Yüce Allah başlangıçta değiştirilemez bir yaratılış yasası var etmeseydi. Yani insanlar keyiflerine göre bu yasayı delmiş olsalardı, hiçbir düzen kurulamaz ve hayat devam edemezdi. Mekke’de inen surelerde yaratılış yasasına sık sık vurgu yapılması, Mekke müşriklerinin göklerde ve yeryüzünde bulunan hüküm ve hakimiyeti yani yaratılış yasasını evliya ve ilahlarının arasında taksim etmeleri yüzündendir veya onların arzu ve isteklerine göre Yüce Allah yaratmış olduğu yasalarla oynasaydı, göklerde ve yerde bulunan düzen yok olup giderdi. Dolayısıyla ayette geçen hak “yasa” anlamına gelmektedir.

72-) Yoksa sen onlardan bir mükafat mi istiyorsun? Rabbinin mükafatı daha hayırlıdır, O, rızık verenlerin en hayırlısıdır.

73-) Gerçek şu ki sen onları dosdoğru yola dâvet ediyorsun.

74-) Ahirete inanmayanlar ise, yoldan sapanlardır.

75-) Onlara merhamet edip de içinde buldukları sıkıntıyı kaldırsaydık, iyice körleşerek taşkınlıkları içinde direnîp dururlardı.

76-) Andolsun, biz onları azapla yakaladık da yine Rablerine boyun eğmediler ve tevazuda da bulunmadılar.

77-) En nihayet üzerlerine, azabı çok şiddetli bir kapı açtığımız zaman, bir de bakarsın ki onlar orada ümitsiz kalmışlardır!

78-) O, sizin için kulaklar, gözler ve gönüller inşâ edendir. Ne kadar da az şükrediyorsunuz!

79-) O, sizi yeryüzünde türetilip çoğaltandır ve O'nun huzurunda toplanacaksınız.

80-) O, dirilten ve öldürenidir; gecenin ve gündüzün değişmesi de O'nun eseridir. Hâla aklınızı kullanmaz mısınız!

81-) Buna rağmen onlar, öncekilerin dediklerinin aynısını dediler.

82-) Dediler ki: Sahi biz, ölüp de bir toprak ve kemik yığını haline gelmişken, mutlaka yeniden diriltileceğiz öyle mi?

83-) Gerçekten, gerek bize, gerekse daha önce atalarımıza böyle bir vaade bulunuldu; (fakat) bu geçmiştekilerin masallarından başka bir şey değildir!

84-) De ki: Eğer biliyorsanız (söyleyin), bu dünya ve onda bulunanlar kime aittir?

85-) "Allah'a aittir" diyecekler. Öyle ise siz hiç müzakere etmez misiniz! de.

86-) Yedi kat göklerin Rabbi ve azim Arş'ın Rabbi kimdir? de.

87-) "Bunlar da Allah'ındır" diyecekler. Şu halde siz bilinçli olmaz mısınız! de.

88-) Eğer biliyorsanız (söyleyin), her şeyin mülkiyeti kendisinin elinde olan ve her şeyi koruyup kollayan, fakat kendisi korunmayan (muhtaç olmayan) kimdir? diye sor.

89-) "Bunların hepsi Allah'ındır" diyecekler. Öyle ise nasıl olup da sihirleniyorsunuz? de.

90-) Andolsun ki, biz onlara yasayı getirdik; onlar ise (uydurdukları şeylerle) yalancı oldular.

91-) Allah çocuk edinmemiştir. O'nunla beraber hiçbir ilah da yoktur. Aksi takdirde her ilâh kendi yarattığını sevk ve idare eder ve mutlaka onlardan biri diğerine üstünlük kurmaya çalışırdı. Allah, onların yakıştırdıkları şeylerden uzaktır.

92-) Allah, gizli olanı da açıkta bulunanı da bilendir. O, şirk koştukları şeylerden yücedir.

93,94-) De ki: "Rabbim! Eğer onlara yöneltilen tehdidi mutlaka bana göstereceksen; Rabbim! Bu durumda beni zalimler toplumunun içinde bulundurma!"

95-) Onlara yönelttiğimiz tehdidi sana göstermeye elbette kadiriz.

96-) Sen, kötülüğü en güzel bir şekilde uzaklaştır. Biz onların yakıştırmakta oldukları şeyi çok iyi bilmekteyiz.

97-) De ki: Rabbim! Şeytanların kışkırtmalarından sana sığınırım!

98-) Rabbim! Yanımda hazır bulunmalarındanda sana sığınırım.

99-) Nihayet onlardan birine ölüm gelip çattığında: "Rabbim! der, beni geri gönder;"

100-) "Ta ki terkettiğim hayatta salih amel yapayım." Hayır! Bu onun ağzından çıkan (boş) bir laftan ibarettir yani onların gerisinde yeniden çıkarılacakları güne kadar (süren

geri dönmeye engel) bir berzah vardır.

101-) Sûra üflendiği zaman artık aralarında akrabalık bağları kalmamıştır yani birbirlerini arayıp sormazlar.

102-) Artık kimlerin (sevap) tartıları ağır basarsa, işte bunlar kurtuluşa erenlerdir.

103-) Kimlerin de tartıları hafif gelirse, artık bunlar da kendilerini hüsranda bırakanlardır; (çünkü) devamlı cehennemdedirler.

104-) (Orada onların) yüzlerini ateş yalar. Öyle ki (ateşin) içinde (dehşetten dudakları gerilir de) dişleri açıkta kalır.

105-) Size âyetlerim tilâvet edilirdi de, siz onları yalanladınız değil mi?

101.âyetten itibaren yukarıdaki âyete kadar dikkatli bir şekilde baktığımızda, âhirette ilk sorgunun “âyetlerin yalanlanması hakkında” olduğunu görüyoruz.

106-) Derler ki: Rabbimiz! Azgınlığımız bize gâlip geldi; biz, bir sapkınlar topluluğu idik.

107-) Rabbimiz! Bizi buradan çıkar. Eğer bir daha (ettiklerimize) dönersek artık, biz zalimiz

108-) Buyurur ki: Alçaldıkça alçalın orada! Bana karşı artık konuşmayın!

109-) Zira kullarımdan bir grup: Rabbimiz! Biz iman ettik; öyle ise bizi bağışla; bize merhamet et! Çünkü sen, merhametlilerin en hayırlısısın, demişlerdi.

110-) İşte siz onları alaya aldınız; sonunda onları (alaya almanız) size zikrimi (Kur'an'ı) unutturdu. Siz onlara gülüyordunuz.

111-) Bugün ben onlara, sabrettiklerinin mükafatını verdim; onlar, başarıya erenlerdir.

112-) (Allah:) “Yeryüzünde sayı olarak kaç sene kaldınız?” diye sorar.

113-) “Bir gün veya günün bir kısmı kadar kaldık. Sayanlara sor” derler.

114-) Buyurur: Sadece az bir süre kaldınız; keşke siz (bunu) bilmiş olsaydınız!

115-) Sizi boş olarak yarattığımızı ve sizin bize geri döndürülmeyeceğinizi mi sandınız?

116-) Gerçek hükümdar olan Allah, çok yücedir. O'ndan başka ilâh yoktur, O, kerim Arş'in Rabbidir.

117-) Her kim Allah ile beraber diğer bir ilâha davet ederse, -ki bu hususla ilgili hiçbir kanıtı yoktur o kimsenin hesabı ancak Rabbinin yanındadır. Şurası muhakkak ki ön yargıya sahip olanlar iflah olmayacaklardır.

118-) De ki: Rabbim bağışla ve merhamet et. Sen merhametlilerin en hayırlısısın.

SECDE SURESİ

30 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1-) *Elif. Lâm. Mîm.*

2-) *Bu kitabın, âlemlerin Rabbi tarafından indirilmiş olduğunda asla şüphe yoktur.*

3-) *“Onu kendisi iftira etti mi” diyorlar? Hayır! O, senden önce kendilerine hiçbir uyarıcı (Resul) gelmemiş bir toplumu uyarman için -hidayeti bulsunlar diye- Rabbinden gelen hakıdır.*

4-) *Gökleri, yeri ve bunların arasındakileri altı günde (devirde) yaratan, sonra (ilim ve kudretiyle) arşa istivâ eden Allah'tır. O'nun yanı sıra bir veli ve bir şefaatiniz yoktur. Hâlâ müzakere etmez misiniz?*

5-) *(Allah), gökten yere kadar her şey için bir yasa koyandır. Sonra (bütün bu işler) sizin saymakta olduğunuza göre bin sene tutan bir günde O'na yükselir.*

6-) *İşte, görülmeyeni ve görüleni de bilen, izzetli ve merhametli olandır.*

7-) *O (Allah) ki, yarattığı her şeyi güzel yapmış ve insanı çamurdan yaratmaya başlamıştır.*

8-) *Sonra onun neslini, basit bir suyun özünden kılmıştır.*

9-) *Sonra onu düzenleyip, ona kendi ruhundan üflemiştir. Yani sizin için kulaklar, gözler, kalpler yaratmıştır. Ne kadar az şükrediyorsunuz!*

10-) *“Yerin içinde kaybolduğumuz zaman, gerçekten (o vakit) biz mi yeni bir yaratılış içinde olacağız?” derler. Onlar Rablerine kavuşmayı inkar etmişlerdir.*

11-) *De ki: Size vekil kılınan ölüm meleği sizi vefat ettirecek, sonra Rabbinize döndürüleceksiniz.*

Ölüm Meleği

Melekler, göklerde ve yerde yüce Allah'ın güç ve iradesini temsil eden yasalar ve doğal kanunlar anlamına gelmektedir.

Mesela: Yukarıdaki âyette “melekül mevt-ölüm meleğinden” (ölüm yasasından) En'am 61.âyette “vefat ettiren Resullerden, (yasalardan) Enfal-50; Muhammed-27.âyet-

lerde geçen melekler, müminlerden, Yunus-104.âyetinde de” ölüm meleklerinden (ölüm yasalarından) söz edilmektedir. Zümer-42; Nahl-70; Yunus-104; Mâide-117. âyetlerinde de, aslında vefat ettirenin koyduğu yasalar gereği yüce Allah olduğu açık olarak haber verilmektedir. Yani Şii ve Sünni din adamlarının iddia ettikleri gibi Azrail adında melek ve yüce Allah’tan bağımsız olarak melekler bulunmamaktadır.

12-) O günahkarların, Rableri huzurunda başlarını öne eğecekleri, “Rabbimiz! Gördük duyduk, şimdi bizi geri gönder de, salih ameller işleyelim, artık kesin olarak iman ettik diyecekleri zamanı bir görsen!

Âyetten anladığımızı göre yakın, inanılması gereken şeyi gözle görmek ve onun sesini işitmek gibi ona iman etmek demektir.

13-) Biz dileseydik, (irâdelerine ipotek koysaydık) elbette herkese hidayetini verirdik. Fakat, “Cehennemi hem cinlerden hem insanlardan bir kısmıyla dolduracağım” diye benden yasa gerçek olmuştur.

14-) O gün onlara şöyle diyeceğiz: Bu güne kavuşmayı unutmanızın cezasını şimdi tadın bakalım! Doğrusu biz de sizi unuttuk, yaptıklarınızdan ötürü devamlı olan azabı tadın!

15-) Bizim âyetlerimize ancak o kimseler iman ederler ki, bunlar kendilerine hatırlatıldığında büyüklük taslamadan secde ederler. Yani Rablerini hamd ile tespih ederler.

16-) (Dahası) korkuyla ve umutla Rablerine yalvarmak üzere vücutları yataklardan uzak kalır. Kendilerine verdiğimiz rızıktan Allah yolunda harcarlar.

17-) Yaptıklarına karşılık olarak, (cennette) ne göz aydınlıklarının saklandığını hiç kimse bilemez.

18-) (Hiç bu şekilde) mümin olan, yoldan çıkan kimse gibi olur mu? Bunlar eşit olmazlar.

19-) İman edip yani salih ameller işleyenlere gelince, onlar için amellerine karşılık olarak varıp kalacakları cennet konakları vardır.

20-) Yoldan çıkmışlara gelince, onların varacakları yer ateştir. Oradan her çıkmak istediklerinde geri çevrilirler ve kendilerine: Yalandır deyip durduğunuz ateş azabını tadın! denilir.

21-) En büyük azaptan önce, onlara mutlaka daha düşük azaptan tattıracağız; umurlur ki dönerler.

22-) Kendisine Rabbinin âyetleri hatırlatıldıktan sonra onlardan yüz çevirenden daha zalim kim vardır? Hiç şüphesiz biz, suçlulardan intikam alıcılarız.

23-) Andolsun biz Musa’ya kitabı vermiştik, -sen ona kavuşacağından şüphe etme- onu İsrailoğullarına bir hidayet kıldık.

24-) Sabrettikleri ve âyetlerimize kesin iman ettikleri için, onların içinden, emrimizle (vahiy’le) hidayete ileten önderler kıldık.

25-) Muhakkak ki Rabbin, (din hususunda) ihtilâf etmekte oldukları şeyler hakkında kıyamet günü onların aralarını ayıracaktır.

26-) Halen yurtlarında yürüyüp dolaştıkları kendilerinden öncekileri yok edişimiz onları hidayete sevketmedi mi? Bunlarda elbette âyetler vardır. Hâla duymazlar mı?

27-) Kupkuru yerlere suyu ulaştırdığımızı, onunla gerek hayvanlarının gerekse kendilerinin yedikleri ekini çıkarmakta olduğumuzu da görmediler mi? Hâla görmüyorlar mı?

28-) Eğer doğru söylüyorsanız, bu fetih (hesap) günü hani ne zaman? derler.

29-) De ki: Fetih (hesap) gününde kâfirlere imanları fayda vermeyecek, kendilerine (rahmet nazarıyla) bakılmayacaktır!

30-) Artık sen onlardan yüz çevir ve bekle. Onlar da beklemektedirler.

TUR SURESİ

49 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1,7-) Tûr'a yani kayıt altında korunmuş ve yayılmış bir levhada olan kitaba ve "Beyt-i Ma'mur"a, yükseltilmiş tavana (göğe), tutuşturulan denize andolsun ki, şüphesiz Rabbinin azabı mutlaka vukû bulacaktır.

8-) Onu geri çevirecek hiçbir şey yoktur.

9-) O gün gök şiddetle sallanıp çalkalanır.

10-) Dağlar yürüdükçe yürür.

11,12-) İşte o gün, daldıkları bataklıklarının içinde oynayıp yalanlayanlara yazıklar olsun!

13,14-) Cehennem ateşine itilip atılacakları gün onlara, "İşte bu yalanlamakta olduğunuz ateştir" denilir.

15-) "Buda mı bir sihirmiş, yoksa siz mi göremiyorsunuz?"

16-) "Girin oraya, ister dayanın, ister dayanmayın, sizin için birdir. Siz sadece amel-lerinizin karşılığı ile cezalandırılıyorsunuz.

17,18-) Şüphesiz bilinç sahipleri Rablerinin, kendilerine verdiklerini alarak mutluluk içinde cennetlerde ve nimetler içinde bulunurlar. Rableri onları çılgın azaptan korumuştur.

19,20-) Onlara, "Dünya'da yapmakta olduklarınızın karşılığında, sıra sıra dizilmiş koltuklara dayanarak afiyetle yiyin için" denir. Biz, onları, göz aydınlığı hurilerle eşleştireceğiz.

21-) İman eden ve zürriyetleri de iman konusunda kendilerinin yoluna uyanlar var ya, biz onların zürriyetlerini kendileriyle buluşturduk. Bununla beraber onların amellerinden hiçbir şey eksiltmeyiz. Her kişi kazandıklarının karşılığında bir rehindir.

Yani insanı kendi amelinden başka hiçbir şey kurtaramaz. Âyette mükemmel bir belağat ve icaz mevcuttur.

22-) Onlara canlarının isteyeceği eğlencelerle birlikte her türlü eti de bol bol sunduk.

23-) Orada, (içilince) boş söz söyletmeyen, günah işletmeyen dolu bir kadehi elden ele ulaştırırlar.

24-) Saklı bir inci gibi kendilerine özel gençler (hizmet için) etraflarında dolaşırlar.

25-) Birbirlerine mukabele ederek “Ne güzellik yaptınız da bu nimetlere ulaştınız?” diye sorarlar.

26-) Derler ki: “Şüphesiz daha önce biz, ailemiz içinde yaşarken (Allah’a isyandan) korkardık.”

27-) “Allah da bize minnet etti ve bizi iliklere işleyen zehirleyici azaptan korudu.”

28-) “Gerçekten biz bundan önce sadece O’na davet ediyorduk. Şüphesiz O, evet O Berr’dir, merhametli olandır.

Berr: Tehlike ve azaptan koruyan büyük erdem sahibi olan Allah demektir.

29-) O hâlde, sen sadece (Kur’an ile) öğüt ver. Rabbinin nimeti sayesinde, sen ne bir kâhinsin, ne de bir mecnun.

30-) Yoksa onlar, “O bir şairdir; onun, zamanın felaketlerine uğramasını bekliyoruz” mu diyorlar?

31-) Onlara de ki: “Bekleyin. Ben de sizinle beraber bekleyenlerdenim.”

32-) Yoksa onlara düşleri mi emrediyor, yoksa onlar taşkın bir toplum mu oldular?

33-) Yoksa “O Kur’an’ı kendisi iftira etti” mi diyorlar? Hayır, (sırfkibir ve gururlarından dolayı) iman etmiyorlar.

34-) Eğer (söylediklerinde) doğru iseler, haydi onun gibi bir hadis getirsinler!

35-) Yoksa onlar başka bir şeyden mi yaratıldılar? Yoksa yaratıcı kendileri mi?

36-) Yoksa, gökleri ve yeri onlar mı yarattılar? Hayır, (hakka karşı) ikna olmuyorlar.

37-) Yoksa, Rabbinin hazineleri onların yanında mıdır? Ya da zorbalık ve soytarılık mı yapıyorlar?

38-) Yoksa onların, kendisi vasıtasıyla (ilâhî vahyi) dinleyecekleri bir merdivenleri mi var? (Eğer varsa) dinleyenleri, açık bir delil getirsin!

39-) Yoksa, kızlar O’na (Allah’a) da oğullar size mi?

40-) Yoksa sen onlardan (tebliğ görevine karşılık) bir ücret istiyorsun da onlar, (onu) ödemekten ağır bir yük altında mı kalmışlardır?

41-) Yoksa, gayb onların yanında, onlar da (ondan mı) yazıyorlar?

42-) Yoksa, bir tuzak (kurmak) mı istiyorlar? Asıl, kâfirler tuzağa düşecek olanlardır.

43-) Yoksa, onların Allah’tan gayrı bir ilâhı mı var? Allah, onların şirk koştuklarından uzaktır.

44-) Gökten düşmekte olan parçalar görseler, “Bunlar, üst üste yığılmış bulutlardır” derler.

45-) *Artık sen şok olacakları günlerine kavuşuncaya kadar onları kendi hâllerine bırak.*

46-) *O gün tuzakları kendilerine hiçbir fayda vermeyecektir ve kendilerine yardım da edilmeyecektir.*

47-) *Şüphesiz zulmedenlere bundan başka bir azap daha var. Fakat onların çoğu bilmezler.*

48-) *Rabbinin hükmüne sabret. Çünkü sen gözlerimizin önündesin, (gözetimimizin altındasın) kalktığında Rabbini hamd ile tespih et.*

49-) *Yani gecenin bir kısmında ve yıldızların batışından sonra O'nu tespih et.*

MÜLK SURESİ

30 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1-) Hükümranlık elinde olan Allah, bereketlerin kaynağıdır. O, her şeyin üzerinde bir kudrete sahiptir.

Yani her şeyi bir ölçü ile yaratmıştır. Yüce Allah her şeyi ince bir ayar ve hassas bir ölçü ve denge ile var etmiştir. Her şeyin üzerinde bir kudrete sahiptir demek, her şeyi bir yasa, kural ve kaideye göre yaratmıştır anlamına gelmektedir.

2-) O, hanginizin daha güzel amel yapacağını sınamak için ölümü ve hayatı yaratandır. Yani O, izzetlidir, bağışlayandır.

3-) O, yedi göğü tabaka tabaka yaratandır. Rahmân'ın yaratışında hiçbir uyumsuzluk göremezsin. Bir kere daha bak! Hiçbir çatlak (ve düzensizlik) görüyor musun?

4-) Sonra iki kere dön bak; bakışların (aradığı çatlak ve düzensizliği bulamayıp) âciz ve bitkin hâlde sana dönecektir.

Yüce Allah gökleri ve yeri yarattığı andan itibaren bir yaratılış yasası var etmiştir. Kıyamet gününe kadar ne kendisi bu yasaya müdahale eder ne de başkasına müdahale etme izni verir.

Yaratılış Yasası Asla Değişmez

Yüce Allah kendi koyduğu kanunlara mahkum olmamakla birlikte, fizik, kimya, biyoloji, astronomi gibi yaratılış yasasına asla müdahale etmez. Yani istediğini yapar ama keyfi iş yapmaz. Hiç bugüne kadar bulut olmadan yağmurun yağdığı görülmemiştir. Fay hattı olmayan bir yerde asla deprem olmamıştır. Göklerde ve yeryüzünde bir düzen, ahenk ve süregelen yasalar olduğu için, biz onun planlayıcısına, organizatörüne, mimarına yani tüm bu yasaları koyan hüküm ve hikmet sahibi bir Allah'a iman ediyor ve bu yasaların değişmezliğine güveniyoruz. Dolayısıyla her an her şeyin olabileceği bir düzen olamaz! Kaosun hüküm sürdüğü bir hakimiyet kurulmamıştır. Böyle bir hakimiyette en başta adalet olmaz! Böyle kudretli bir Sultan'a kaotik bir evren yaratmak da yakışmaz! Maalesef İslam dünyasına Emevi rivayetler dini hakim olduktan sonra, sebep-sonuç ilişkisi-nedensellik bağı inkar edildikten sonra her an her şey olabilmektedir! Aslında böyle hiç bir kaide ve kuralın, kanun ve yasanın olmadığı yaratılış inancı, şeytan evliyasına her an her şeyi yapabilme gücü sağlamak için tasarlanmıştır.

5-) *Andolsun biz, en yakın göğü kandillerle süsledik. Onları şeytanlara taşlamalar kıldık ve onlara çılgın azabı hazırladık.*

Mekke müşriklerinin batıl inançları ve hurafeleri korkunç derecede çeşitlilik arz ediyordu. Cin, melek ve şeytan hurafeleri en başta gelen inançlardı. Hatta cin, melek ve şeytan hikayeleri hayatlarının en önemli parçalarından biri idi. “Kur’an’ı şeytanların indirdiğini, meleklerin Allah’ın kızları olduklarını, cinlerin ise Allah’ın çocukları olduğunu iddia ediyorlardı. Kur’an’da bu derece şeytan, melek ve cinlerin anlatılmasının en büyük sebebi budur. Yüce Allah meleklerin, şeytanların ve cinlerin gerçek mahiyetlerini ortaya koyarak Mekke müşriklerinin yanlıgılarını ve hatalarını anlayacakları dilden düzeltme yoluna gitmiştir. Dolayısıyla Kur’an, melek, şeytan ve cinleri anlatırken onların inanç ve kapasitelerine göre gerçekleri dile getirmiştir. Kur’an’ın indirildiği zamandan on dört asır geçmesine rağmen, biz bugün simgesel ve mecaz olarak anlatılanların gerçek mahiyetini anlama yolunda büyük mesafeler aldık.

Yukarıdaki âyetlerle Mülk suresi beşinci âyetinin günümüze bakan yönü ve güncellemesi şu şekilde ortaya çıkıyor. Kur’an’a karşı gelen, ona ön yargılı yaklaşan, onu benimsemeyen, kayıtsız şartsız ona itaat etmeyen ve görmezlikten gelerek üstünü örten şeytanlara bir taşlama, onları etkisiz kılma, onları azap içinde bırakma yani onları kahretme güç ve kabiliyetine sahiptir. Yoksa cin ve şeytan insandan bağımsız yaratıklar değil, onun karakter, ahlak ve cibiliyeti ile ilgili sıfatlardır. Melekler ise, göklerde ve yeryüzünde bulunan Yüce Allah’ın doğal kuvvetleridir. Yeryüzünde yüce Allah’a karşı aklı başında, yetenek ve icat sahibi olarak insandan başka sorumlu bir varlık yoktur. Kur’an, Mekke müşriklerinin cin, şeytan ve melek inançlarını tümünden reddetmedi. Bu inancı sağlam ve mantıklı bir temele oturttu.

6-) *Rablerine karşı nankör olanlar için cehennem azabı vardır. Orası ne kötü varılacak yerdir!*

7-) *Oraya atıldıklarında, onun kaynarken çıkardığı korkunç uğultuyu işitirler.*

8-) *Neredeyse cehennem öfkeden çatlayacaktır! Oraya bir grup atıldıkça oranın bekçileri onlara, “Size bir uyarıcı gelmemiş miydi?” diye sorarlar.*

9-) *Onlar da şöyle derler: “Evet, bize bir uyarıcı gelmişti. Fakat biz onu yalanlamış ve ‘Allah hiçbir şey indirmemiştir. Siz ancak büyük bir sapkınlık içindesiniz’ demiştik.”*

8. âyette bulunan “size bir uyarıcı gelmemiş miydi?” ile 9.âyette bulunan “Evet, bize bir uyarıcı gelmişti. Fakat biz onu yalanlamış ve “Allah hiçbir şey indirmemiştir” cümlesi, Allah Resûllerinin sadece indirilen vahyi tebliğ ettiklerini açık olarak ortaya koymaktadır.

10-) *Yine şöyle derler: “Eğer kulak vermiş (vahyi dinlemiş) veya aklımızı kullanmış olsaydık, şu çılgın ateş ashâbının içinde olmazdık.*

11-) *İşte böylece günahlarını itiraf ederler. Artık çılgın ateşin arkadaşları (Allah’ın rahmetinden) uzak olsun! (denilir.)*

12-) Görmedikleri halde Rablerine saygı duyanlar için bir bağışlanma ve büyük bir mükâfat vardır.

13-) Sözüünüzü gizleyin, yahut onu açığa vurun; (fark etmez). Şüphesiz Allah, göğüslerin özünü bilir.

14-) Hiç yaratan bilmez mi? O, lütüfkâr ve her şeyden haberi olandır.

15-) O, yeryüzünü size boyun eğdiredir. Haydi onun üzerinde yürüyün ve O'nun rızıkından yiyin. Dönüş ancak O'nadır.

16-) Yücelerde olanın sizi yere geçirmeyeceğinden emin mi oldunuz? (O zaman) bir de bakarsınız yeryüzü şiddetle çalkalanıyor.

17-) Yahut yücelerde olanın, üzerinize taş yağdıran rüzgâr göndermeyeceğinden emin mi oldunuz? O zaman, uyarım nasılmış bileceksiniz!

Âyette geçen “مَنْ فِي السَّمَاءِ (men fisseméi) (gökteki olan)” değil, “yüce olan, yücelerde olan” anlamına gelmektedir.

18-) Andolsun, onlardan öncekiler de yalanlamıştı. Beni inkâr etmenin sonucu nasıl oldu!? (gördüler.)

19-) Üstlerinde kanat çırparak uçan kuşlara bakmazlar mı? Onları (havada yasası gereği) ancak Rahmân tutuyor. Şüphesiz O, her şeyi hakkıyla görendir.

20-) Yahut Rahmân'dan başka size yardım edecek şu ordunuz kimdir? Kafirler ancak bir aldanişın içindedirler.

21-) Peki, Allah rızıkını tutarsa, size rızık verecek olan kimdir? Hayır, onlar azgınlık ve nefretle direnip duranlardır.

22-) Şimdi, yüzüstü sürünerek giden mi hidayet üzerindedir, yoksa dosdoğru bir yol üzerinde düzgün şekilde yürüyen mi?

23-) De ki: “O, sizi yaratan ve size kulaklar, gözler ve gönüller verendir. Ne kadar da az şükrediyorsunuz!”

24-) De ki: “Sizi yeryüzünde çoğaltıp yayan O'dur. Ancak O'nun huzurunda toplanacaksınız.”

25-) “Eğer doğru iseniz, bu vâdedilen ne zaman gerçekleşecek?” diyorlar.

26-) De ki: “O bilgi, ancak Allah'ın yanındadır. Ben ise sadece apaçık bir uyarıcıyım.”

27-) Onu yakından gördükleri zaman kâfir olanların yüzleri kötüleşir. Onlara, “İşte bu, isteyip durduğunuz şeydir” denir.

28-) De ki: “Söyleyin bakalım: Diyelim ki Allah beni ve beraberimdekileri yok edecek olursa, yahut bize merhamet edecek olursa. Peki, ya kâfirleri elem verici bir azaptan kim koruyacak?”

29-) De ki: “O, Rahmân’dır. O’na iman ettik ve yalnızca O’na tevekkül ettik. Siz, kimin apaçık bir sapkınlık içinde olduğunu yakında bileceksiniz!”

30-) De ki: “Gördünüz mü?: Sabahladığında suyunuz batacak olsa, size kim bir akar su (kaynak) getirebilir?”

HAKKA SURESİ

52 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1-) Gerçekleşecek olan

2-) Nedir o gerçekleşecek olan

3-) Gerçekleşeceği hak olanın ne olduğunu sen nereden bileceksin?

4-) Semûd ve Âd o çarpıcı felaketi yalanladılar.

5-) Semûd taşkınlığına karşılık yok edildi.

6-) Âd ise, onlar da uğultulu ve kavurucu bir rüzgarla yok edildi.

7-) (Allah,) onu kesintisiz olarak yedi gece, sekiz gün(düz) onların üzerine salıverdi. Öyle ki, o kavmi, içi boş hurma kütükleri gibi oracıkta yere serilmiş hâlde görürdün.

8-) Şimdi onlardan bâki kalan bir şey görüyor musun?

9-) Firavun, ondan öncekiler ve alt üst edilip yerle bir olanlar hep aynı hata (şirk) ile geldiler.

10-) Öyle ki Rablerinin Resûlune isyan ettiler. Bunun üzerine Allah da onları gittikçe artan bir azap ile yakaladı.

Âyette geçen “Resûle Rabbihim” “Rablerinin Resûlune” ifadesinin anlamı vahiy'dir. Diğer manası ile Resûl'dur” Yoksa “Rablerinin Resûllerine” denirdi.

11,12-) Şüphesiz, su taşıdığı vakit, sizi gemide biz taşıdık ki, bu olayı sizin için bir hatırlatma yapalım ve belleyecek kulaklar da onu bellesin.

13,15-) Sûr'a bir defa üfürülünce yer ve dağlar kaldırılıp birbirine çarptırılınca, işte o gün olacak olmuştur.

16-) Gök de yarılmış ve artık o gün çökmeye yüz tutmuştur.

17-) Melekler onun kıyılarındadır. O gün Rabbinin Arş'ını, bunların da üstünde sekiz taşıyıcı yüklenmiştir.

18-) O gün (Allah'a) arz olunursunuz. Hiçbir sırrımız gizli kalmaz.

19-) Kitabı kendisine sağından verilen kimse der ki: “Hey, gelin, kitabımı okuyun!”

20-) “Çünkü ben, hesabımla karşılaşacağımı biliyordum”

21-) Artık o, razı olacağı bir yaşantı içindedir.

22-) Yüksek bir cennettedir.

23-) Onun meyvelerinin koparılması alçaktan olacaktır.

24-) (Onlara şöyle denir:) “Geçmiş günlerde yaptıklarınıza karşılık, afiyetle yiyin, için.

25-) Kitabı kendisine solundan verilen ise şöyle der: “keşke kitabım bana verilmeseydi.”

26-) “Hesabımın ne olduğunu da anlamasaydım”

27-) “Keşke ölüm (her şeyi) bitirseydi.”

28-) “Malım bana hiçbir yarar sağlamadı.”

29-) “Saltanatım da benden yok olup gitti.”

30-) (Allah, şöyle der:) “Onu yakalayıp bağlayın.”

31-) “Sonra onu çılgın ateşe salın.”

32-) “Sonra onu uzunluğu yetmiş arşın olan zincire vurun”

33-) “Çünkü o, azim olan Allah’a iman etmiyordu.”

34-) “Miskini doyurmaya teşvik etmiyordu.”

35-) “Bu sebeple, bugün burada onun candan bir koruyucusu yoktur.”

36,37-) “Hata (şirk) işleyenlerin başkasının yemeyeceği ğislinden başka bir şey de yoktur.”

Ğislin: İnsanın dünya hayatında yaptığı kötü amellerin karşılığı olan acı ve ızdırap veren yiyecekler ve içecekler anlamına gelmektedir. En doğrusunu Allah bilir.

38,40-) Görebildiklerinize ve göremediklerinize yemin olsun ki, o (Kur’an), hiç şüphesiz çok kerim bir Resûlun (son Nebi ve Nübüvvet’e bağlı son Resûlun) kavlidir.

Kavl, söz gibi değildir, kavl, dil ile söylenen şey iken, hadis kaynak sahibinin sözü oluyor. Yani Kur’an, Resûlûn kavli iken, Allah’ın sözü oluyor. Dolayısıyla kavl kelimesi, vahyin beşer Resûlun dilinde hayat bulması anlamına gelmektedir. Resul olanın dilinden aktarılmayı ifade ediyor. Kaynağı kendisi değildir. Yüce Allah’a ait olan bir mesajdır. 43. ayet bunu ortaya koyuyor.

41-) O, bir şairin kavli değildir. Ne kadar az iman ediyorsunuz!

42-) Bir kâhinin kavli de değildir. Ne kadar az müzakere ediyorsunuz!

43-) O, âlemlerin Rabbi tarafından indirilmedi.

44,45-) Eğer (Nebi) bize isnat ederek bazı sözler uydurmuş olsaydı, mutlaka onu sağından yakalardık.

Yunus suresi 15; İsrâ 73 74 ve 75.âyetler gibi, bu âyet dahi Kur'an'dan başka kaynakların büyük bir azap sebebi olduğunu ortaya koyuyor.

46-) *Sonra da onun şah damarını (vahyi) mutlaka keserdik.*

47-) *Hiçbiriniz de bu cezayı engelleyip ondan savamazdı.*

48-) *Şüphesiz O (Kur'an) bilinç sahipleri için bir hatırlatmadır.*

49-) *Şüphesiz ki sizden O'nu yalanlayanların olduğunu biliyoruz.*

50-) *Şüphesiz ki O, kâfirler için mutlaka bir iç yarasıdır (bir pişmanlıktır).*

51-) *Şüphesiz O, kesin bir gerçektir (hakkın ta kendisidir).*

52-) *O hâlde sen, azim Rabbinin adıyla tespih et.*

MEÂRİC SURESİ

44 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1,3-) Soran, (birisi) yükselme yollarının sahibi Allah tarafından kâfirler için kesinlikle vukû bulacak olan ve hiç kimsenin defedemeyeceği azabı sordu.

4-) Melekler ve Ruh ona suresi elli bin sene olan bir günde yükselir.

5-) Sen güzelce sabret.

6-) Şüphesiz onlar onu uzak görüyorlar.

7-) Fakat biz onu yakın görüyoruz.

8,9-) Göğün, erimiş maden gibi ve dağların atılmış renkli yün gibi olacağı günü hatırla.

10-) O gün hiçbir dost candan dostunu sormaz.

11,14-) Birbirlerine gösterilirler. Suçlu kimse ister ki, o günün azabından kurtulmak için oğullarını, hanımını, kardeşini, kendisini koruyup barındıran tüm ailesini ve yerde bulunanların hepsini fide olarak versin de, sonra tek kendisini kurtarsın.

15,16-) Hayır! Şüphesiz (o günün azabı,) derileri kavurup çıkararak alevli bir ateştir.

17,18-) O, arka döneni, (vahiy'den) yüz çevireni ve servet toplayıp yığamı kendine doğru çağırır.

19-) Şüphesiz insan çok hırslı olarak yaratılmıştır.

20-) Kendisine kötülük dokunduğu zaman sızlanır.

21-) Ona bir hayır dokunduğunda engelci kesilir.

22-) Ancak, musallinler hariç.

23-) Onlar, salâtlarında devam eden kimselerdir.

Aşağıdaki ayetler salatın hangi anlama geldiğini ve salat yapanların özelliklerini anlatıyor.

24,25-) Onlar, mallarında; isteyenler ve mahrum kalanlar için belli bir hak bulunan kimselerdir.

26-) Onlar, ceza gününü tasdik eden kimselerdir.

27-) Onlar, Rablerinin azabından çekinen kimselerdir.

28-) Çünkü, Rablerinin azabından emin olunamaz.

29-) Onlar, iffetlerini koruyan kimselerdir.

30-) Ancak eşleri, yahut yeminlerinin sahip olduğu müstesna. Çünkü onlar kınanmazlar.

31-) Kim bunun ötesini ararsa, işte onlar sınırı aşan kimselerdir.

32-) Onlar, emanetlerine ve ahidlerine riayet eden kimselerdir.

33-) Onlar, şahitliklerinde duran kimselerdir.

34-) Onlar, salatlarının üzerinde koruyucu kimselerdir.

35-) İşte onlar cennetlerde ikram görecektir.

36,37-) Kafirlerle ne oluyor ki, boyunlarını uzatarak (alay etmek için) sağdan soldan gruplar hâlinde sana doğru koşuyorlar?

38-) Onlardan her biri nimet cennetine konulacağını mı umuyor?

39-) Hayır! Şüphesiz biz onları kendilerinin de bildikleri şeyden yarattık.

40,41-) Doğuların ve Batıların Rabbine kâsem olsun ki, şüphesiz onların yerine daha iyilerini getirmeye bizim gücümüz yeter. Bizim önümüze geçilemez.

42-) Sen onları bırak, vâdedildikleri günlerine kavuşuncaya kadar batıl inançlarına dalsınlar yani oynayadursunlar.

43,44-) Dikili taşlara akın akın gidercesine, gözleri inmiş, kendilerini zillet kaplamış bir hâlde kabirlerden süratle çıkacakları o günü hatırla! İşte o, vâdedildikleri gündür.

NEBE SURESİ

40 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1-) Birbirlerine neyi soruyorlar?

2,3-) Yoksa azim haberi (mi)?

4-) Andolsun ki, ileride (ölümleri anında) bilecekler.

5-) Sonra andolsun ki, ileride (diriltilecekleri gün) bilecekler.

6,7-) Biz, yeri bir beşik, dağları da birer sütun yapmadık mı?

8-) Sizleri eşler hâlinde yarattık.

9-) Uykunuzu bir dinlenme kıldık.

10-) Geceyi bir örtü kıldık.

11-) Gündüzü de geçinme zamanı kıldık.

12-) Üstünüze yedi sağlam gök bina kıldık.

13-) Alev alev yanan aydınlatıcı bir kandil yarattık.

14,16-) Taneler, bitkiler, sarmaş dolaş bahçeler çıkaralım diye sıkışmış bulutlardan su indirdik.

17-) Şüphesiz ayrılma günü belirlenmiş bir vakittir.

18-) Sûra üfürüleceği gün grup grup gelirsiniz.

19-) Sema açılır, kapı kapı olur.

20-) Dağlar yürütülür, serap hâline gelir.

21,23-) Şüphesiz cehennem, bir gözetleme yeridir; taşkınlar için, içinde çağlar boyu kalacakları bir dönüş yeridir.

24-) Orada ne bir serinlik ve ne de içecek bir şey tadacaklar!

25,26-) Ancak, (amellerine) karşılık bir ceza olarak sıcak su ve gassâk içecekler.

Cehennemliklerin yiyecekleri arasında zikredilen “ğassak, ğislin, zakkum, darî” gibi şeyler, onlara acı ve ızdıraptan daha fazla olarak ölmelerini engelleyecek, yalnızlığa itecek, kahredici ümitsizlik azapları anlamına gelmektedir.

(En doğrusunu Allah bilir.)

27-) *Çünkü onlar hesaba çekilmeyi ummuyorlardı.*

28-) *Âyetlerimizi de alabildiğine yalanlamışlardı.*

29-) *Biz ise, her şeyi bir kitapta (insanın belleğinde) tamamiyle kayıt etmişizdir.*

30-) *“Şimdi tadın. Artık bundan sonra yalnızca azabınızı arttıracamız.”*

31-) *Şüphesiz ki bilinç sahiplerine başarı(larının karşılığı) vardır.*

32-) *Nice bahçeler ve üzüm (bağları)*

33-) *Salkımları olgunlaşmış (sulu olan bu bağlardan) dopdolu kadehlerle (şarap içerler)*

أن للمتقين مفازا ، حدائق وأعنا با ، وكواعب اترابا

“Kurtuluş, bilinçli olanlar içindir . (Ayrıca onlar için) meyveleri ve salkımları birbirine benzeyen, dâneleri eşit olan ve hiç el değmemiş bâkir üzüm bağları vardır.” Geleneksel anlayışa sahip olanların, bir kısmı bu âyete “Göğüsleri yeni çıkmış kızlar vardır” anlamını verirlerken, diğer bir kısmı da, “hizmet için genç ve aynı yaşta kızlar vardır “ manası vererek âyeti maksadından uzaklaştırmışlardır. Halbuki, 31.âyetin lafzı yukarıda verilen manalara aykırı düşmektedir. Âyetin içindeki “hadâika”- حدائق kelimesi, “mefâzen- مفازا kelimesinden bedeldir . Ayrıca, “ve kevâiba etrâben” وكواعب اترابا , cümlesi de, edat harflerinden olan vav harfi ile “hadâika” - حدائق kelimesine atıf yapılarak, bahçenin meyveleri tasvir edilmiştir. En önemli şudur ki, kadınlar ve kızlar hiçbir zaman bahçenin bir nesnesi olmazlar. Olsa olsa, bahçenin mâliki ve sahibi olurlar. Âyet, tamâmen bahçenin meyvelerinden ve özelliklerinden bahsediyor. Yani meyvelerin ve üzüm şerbeti arasına kızları koymanın bir anlamı yoktur. Yüce Allah bu ayetlerle cennetteki bir bahçeden bahsediyor. Bu bahçeye de hem bilinçli olan erkeklerin, hemde kadınların gireceklerini vadediyor.

35-) *(Bu şaraptan dolayı) orada ne boş bir söz işitirler, ne de bir yalan.*

36,38-) *Bunlar Rabbinden, göklerin ve yerin ve ikisi arasında bulunanların, Rahman olan Rabbinden hesap edilmiş bir mükâfat olarak verilecektir. O'ndan (izin almadan) hitaba sahip olamazlar. Ruhun yani meleklerin (Nebiler - Resuller - müminler) saf saf kıyam edecekleri gün, Rahmân'ın izin vereceklerinden başkası konuşamayacaktır ve doğruyu konuşmuştur.*

Ayette bulunan “ruh” nebilere indirilen vahiy, melekler ise onu tebliğ eden Resullerdir. Resullere melek denilmesinin sebebi masum olmalarından kaynaklanıyor. Çünkü “melek” masumiyeti temsil ediyor.

39-) *İşte bu, hak olan gündür. Artık dileyen kimse Rabbine ulaştırın bir yol tutar.*

40-) *Şüphesiz biz sizi, kişinin önceden elleriyle yaptıklarına bakacağı ve kâfirin, “Keşke toprak olsaydım!” diyeceği günde gerçekleşecek olan yakın bir azaba karşı uyardık.*

NAZİÂT SURESİ

46 âyet olup Mekke’de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah’ın adıyla)

1-) **Boğarak söküüp çıkaranlara andolsun!**

2-) **Kolaylıkla alanlara andolsun.**

3-) **(Vahiy denizinde) yüzdükçe yüzenlere andolsun.**

4-) **(Mücadele dünyasında) yarışarak öne geçenlere andolsun.**

5-) **Nihayet her emri tedbir ile yola koyanlara andolsun.**

6,7-) **O gün o sarsıcı (zelzele) sarsacak. (Peşinden onu) artçısı takip edecek.**

8-) **(O gün birtakım) kalpler (korku içinde) çarpacaktır.**

9-) **Gözleri korku içinde kalacaktır.**

10-) **Şöyle derler: “Biz gerçekten çukurdan gerisingeriye eski hâlimize mi döndürüleceğiz?”**

11-) **“Bizler çürümüş kemiklere döndükten sonra mı?”**

12-) **“Öyle ise bu (dönüş) bir kere daha hüsrân olacaktır” dediler.**

13-) **Hâlbuki o, tek bir haykırıştan ibarettir.**

14-) **Birdenbire onlar (mahşer) sahrasındadırlar.**

15-) **Mûsâ’nın haberi sana geldi mi?**

16-) **Hani, Rabbi ona mukaddes Tuvâ vadisinde şöyle seslenmişti.**

17-) **“Firavun’a git! Çünkü o haddi aştı.”**

Kur’an’da 72 yerde Firavun adı geçmektedir ve hepsi Musa (a.s) döneminde anlatılan Firavun’la ilgilidir.

18-) **“De ki: Arınmak istemez misin?”**

19-) **Seni, Rabbine hidayet edeyim de O’na karşı derinden saygı duyayın!”**

Âyette Musa (a.s) Firavun’a “Seni, Rabbine hidayet edeyim” demesinin sebebi, Firavun’un kendisini bir “rab” olarak görmesidir.(24.Âyet) Yoksa Musa (a.s) “Rabbine” değil, “Rabbime” derdi. Musa (a.s) Firavun’un rab olmadığını hatırlatmak istemiştir.

20-) *(Derken) ona en büyük âyeti gösterdi.*

21-) *Fakat o, yalanladı yani isyan etti.*

22-) *Sonra arkasına dönüp süratle uzaklaştı.*

23-) *Hemen (adamlarını) topladı ve onlara seslendi:*

24-) *“Ben, sizin en yüce Rabbinizim!” dedi.*

25-) *Allah onu, ibret verici şekilde dünya ve âhiret cezasıyla cezalandırdı.*

Demek oluyor ki, Mümin suresi 46.âyette anlatılan “azap” kabir azabı değildir. Birincisi, dünya azabı ikincisi ise, âhiret azabıdır. (Kasas -40, 41, 42; Hud -98, 99)

26-) *Şüphesiz bunda Allah’tan korkan kimseler için bir ibret vardır.*

27-) *Sizi yaratmak mı daha zor, yoksa göğü yaratmak mı? Onu Allah bina yapmıştır.*

28-) *Onu yükseltmiş ve düzene koymuştur.*

29-) *O göğün gecesini karanlık yaptı, ışığını da çıkardı.*

30-) *Ardından yeri düzenleyip döşedi.*

31-) *Ondan suyunu ve merasını çıkardı.*

32-) *Dağları sağlam bir şekilde yerleştirdi.*

33-) *Bunları sizin için ve hayvanlarınız için bir yararlanma kaynağı yaptı.*

34,35-) *En büyük felaket geldiği zaman, o gün insan yaptıklarını hatırlar.*

36-) *Çılgın ateş, görenler için açığa çıkarılır.*

37,39-) *Kim taşkınlık eder ve yalnız dünya hayatını üstün tutarsa, şüphesiz, cehennem onun sığınağıdır.*

40,41-) *Kim de, Rabbinin makamından korkar ve kendini (şeytâni) arzulardan nehyederse, şüphesiz, cennet onun sığınağıdır.*

42-) *Sana, son saatin demir atma zamanını soruyorlar.*

43-) *Sen onun hakkında ne anlatabilirsin ki?*

44-) *Onun nihai bilgisi yalnız Rabbine âittir.*

45-) *Sen, ancak ondan korkanları uyarıcısın.*

46-) *Son saati gördükleri gün onlar, sanki dünyada ancak bir akşam, yahut bir kuşluk vakti kadar kalmış gibi olurlar.*

İNFİTAR SURESİ

19 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

- 1-) Gök yarıldığı zaman,
- 2-) Yıldızlar saçıldığı zaman,
- 3-) Denizler kaynayıp fışkırtıldığı zaman,
- 4-) Kabirlerin içindekiler dışarı çıkarıldığı zaman,
- 5-) Herkes takdim ve te'hir ettiği şeyleri bilecek.
- 6-) Ey insan! Seni kerim olan Rabbine karşı aldatan nedir?
- 7-) O ki seni yarattı, seni düzenledi, seni (her şeyinle) dengeli yaptı.
- 8-) Dilediği surette seni şekillendirdi.
- 9-) Hayır, siz dini yalanlıyorsunuz.
- 10-) Şüphesiz üzerinizde koruyucular vardır.
- 11-) Kirâmen kâtibin (değerli yazıcılar)
- 12-) Onlar yapmakta olduklarınızı bilirler.
- 13-) Şüphesiz ki, erdemliler nimet içerisinde olacaklardır.
- 14-) Hiç şüphesiz ki, sapanlar da çılgın ateştedirler.
- 15-) Hesap ve ceza günü oraya yaslanacaklar.
- 16-) Onlar ondan kaybolacak da değillerdir.
- 17-) Din gününün ne olduğunu sen nereden bileceksin?
- 18-) Evet, din (hesap ve ceza) gününün ne olduğunu sen nereden bileceksin?

Kur'an'da on üç yerde "yevmud-din" terkibi geçmektedir. Hiçbir tanesi Medinede nazil olan surelerde yer almaz. Hepsini Mekke'de inen surelerde yer almaktadır. (Fatiha-4; Hicr- 35; Şuara- 82; Saffat- 20; Sâd- 78; Zariyat-12; Vakıa- 56; Mearic-26; Müddesir-46; İnfitar- 15, 17, 18; Mutaffifin- 11) Bu da Mekke müşriklerinin öldükten sonra dirilişe iman etmemeleriyle ilgili bir durumdur. Medine'de böyle bir sorun yoktu.

19-) O gün hiçkimse diğerine yarar sağlamaya sahip değildir. Yani o gün emir, yalnız Allah'ındır.

İNŞİKÂK SURESİ

25 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1,2-) Gök yarılıp parçalandığı, Rabbine boyun eğip kulak verdiği zaman

3,4-) Yer uzatılıp dümdüz edildiği yani içindekileri atıp tamamen boşaldığı zaman.

5-) Rabbine boyun eğip kulak verdiğiğinde, işte o zaman hak vukû bulmuştur.

6-) Ey insan! Şüphesiz, sen Rabbine giden yolda emek üstüne emek verip duracak ve sonunda ona kavuşacaksın.

7-) Kimin kitabı sağından verilirse,

8-) Kolay bir hesapla hesaba çekilecek,

9-) Yani ailesine mutlu bir şekilde dönecektir,

10-) Fakat kimin de kitabı arkasından verilirse,

11,12-) Hemen “Yok olmayı” dileyecek ve alevli ateşe yaslanacaktır.

Kıraat Farklılığı

Âyette geçen “وَيُصَلِّي” (yaslanacaktır) kelimesini, “وَيُصَلِّي” olarak okuyan kıraat imamları olmuştur.

Demek oluyor ki, “يُصَلِّي” (namaz kılmak) anlamına değil, destek olma anlamına gelmektedir. Yani ateşe yaslanıp onun yanmasına destek olacaktır.

13-) Çünkü o, (dünyada iken) ailesinin içinde mutlu idi.

14-) Şüphesiz ki o, hiçbir zaman Rabbine dönmeyeceğini zannedirdi.

15-) Evet (sandığı gibi olmadı!) Çünkü Rabbi onu görüyordu.

16-) Şafağa yemin olsun,

17-) Geceye ve içinde topladıklarına,

18-) Ve dolunay hâlindeki aya ki,

19-) Şüphesiz ki siz, halden hale dönüşeceksiniz.

20-) Böyleyken onlara ne oluyor da iman etmiyorlar?

21-) Onlara Kur'an okunduğu zaman secde etmiyorlar.

Kur'an'da çeşitli türevleri ile birlikte doksan iki yerde geçen "secde" kelimesi, sözlükte "eğilmek, kabul etmek, kayıtsız şartsız itaat etmek" anlamına gelmektedir. "Secde" kelimesi, Kur'an'da genellikle canlı ve cansız tüm varlıkların yüce Allah karşısında kayıtsız şartsız boyun eğmelerini ifade eden bir kelimedir.

Yukarıdaki âyette ise, iman etmemekte direnen müşriklere atfen "وَإِذَا قُرِئَ عَلَيْهِمُ الْقُرْآنُ لَا يَسْجُدُونَ" (onlara Kur'an okunduğu zaman secde etmezler.) şeklinde bir ifade kullanılmıştır. Âyetteki "لَا يَسْجُدُونَ" ifadesi bazı Türkçe meallerde "secdeye gitmiyorlar, secdeye kapanmıyorlar" şeklinde çevrilmiştir. Halbuki bu surenin bir önceki âyetinde (20.âyet) müşriklerin iman etmemekte direnişlerini hayretle karşılayan bir beyanda bulunulmuş; bir sonraki âyette ise, müşriklerin kendilerine Kur'an okunduğunda secde etmedikleri belirtilmiştir. Yüce Allah'ın birliğine inanmayanların Kur'an karşısında secdeye kapanmalarını düşünmek abes olduğuna göre, bu âyetteki secde etmeme fiilini, Kur'an'ın mesajına saygı göstermeme, yüce Allah'ın buyrukları karşısında boyun eğip, teslimiyet göstermeme şeklinde anlamak elbetteki en doğru olan şeydir. Aşağıda iki ayet secde etmemenin hangi anlama geldiğini en güzel ve anlaşılır bir şekilde ortaya koyuyor.

22-) Aksine o kâfirler (Kur'an'ı) yalanlıyorlardı.

23-) Hâlbuki Allah, içlerinde ne sakladıklarını çok iyi biliyordu.

24-) Öyle ise sende onlara elem verici bir azabı müjdele!

25-) Ancak iman edip de sâlih ameller işleyenler başka. Onlar için, bitmez tükenmez bir mükâfat vardır.

RUM SURESİ

60 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1-) Elif. Lâm. Mîm.

2,5-) Rumlar, (rakım bakımından) en alçak bir yerde (ovada) mağlup oldular. Halbuki onlar, bu yenilgilerinden sonra birkaç yıl içinde galip geleceklerdir. Bundan önce de sonrada yasa Allah'ındır ve o gün müminler Allah'ın yardımıyla sevineceklerdir. Allah, dilediğine yardım eder. O, izzetlidir, hüküm ve hikmet sahibidir..

6-) Allah'ın bir yasası vardır. Allah, yasasından dönmez. Fakat insanların çoğu bilmezler.

7-) Dünya hayatının görünen yüzünü bilirler yani onlar âhiretten yana tamamen gafildirler.

8-) Kendilerinde, Allah'ın, gökleri, yeri ve ikisinin arasında bulunanları ancak bir yasa olarak muayyen bir süre için yarattığını hiç tefekkür etmediler mi? İnsanların çoğu, Rablerine kavuşma hususunda inkarcıdırlar.

9-) Onlar, yeryüzünde gezip de kendilerinden öncekilerin âkıbetlerinin nasıl olduğuna bakmadılar mı? Ki onlar, kendilerinden daha güçlü idiler. Yeryüzünde eserler yapıp, onu bunların imar ettiklerinden daha çok imar etmişlerdi. Resulleri, onlara da apaçık deliller getirmişlerdi. Allah hiçbir zaman onlara zulmetmedi; fakat onlar kendilerine zulmediyorlardı.

10-) Sonunda, Allah'ın âyetlerini yalanlayarak ve onları alaya alarak kötülük yapanların âkıbetleri çok kötü oldu.

11-) Allah, ilkin yaratılışı başlatan, sonra da bunu tekrar edendir. Sonunda O'na döndürüleceksiniz.

12-) Kıyametin kopacağı gün, suçlular ümitsizlik içinde kalacaklardır.

Âyette “kıyametin kopacağı gün, suçlular ümitsizlik içinde kalacaklardır.” denilmesi, kabir azabının olmadığını gösteriyor. Çünkü kabir azabı olsaydı, ümitsizlik daha önce başlayacaktı?

13-) Allah'a koştukları ortaklarından kendilerine hiçbir şefaathçı (yarar sağlayan) olmayacaktır. Zaten onlar, ortaklarını da inkar edeceklerdir.

14-) (Son) saatin gerçekleşeceği gün, işte o gün birbirlerinden ayrılacaklardır.

15-) İman edip salih ameller işleyenlere gelince, onlar, cennette mutluluk içindedirler.

16-) Ayetlerimizi inkar edenler yani âhret buluşmasını yalanlayanlar ise, işte onlar azapta hazır bulundurulacaklardır.

17,18-) O halde akşama kavuştuğunuz zaman ve sabaha kavuştuğunuzda Allah subhandır, yani göklerde ve yeryüzünde günün sonunda ve öğlede (karanlıkta ve aydınlıkta) hamd (güç-kuvvet-övgü) ona özeldir.

19-) Ölüden diriyi, diriden de ölüyü O çıkarıyor ve yeryüzünü ölümünün ardından O diriltiyor yani siz de (öldükten sonra) böyle çıkarılacaksınız.

20-) Sizi topraktan yaratması, O'nun (varlığının) âyetlerindedir. Sonra siz, (her tarafa) yayılan bir beşer oluverdiniz.

21-) Kaynaşmanız için size kendinizden eşler yaratıp aranızda kaynaşma ve merhamet kılması da O'nun (varlığının) âyetlerindedir. Doğrusu bunda, tefekkür eden bir toplum için âyetler vardır.

22-) O'nun âyetlerinden biri de, gökleri ve yeri yaratması, lisanlarınızın ve renklerinizin çeşitli olmasıdır. Şüphesiz bunda âlimler için âyetler vardır.

Kıraat Farklılığı

Âyette bulunan “لِّلْعَالَمِينَ (âlimler)” kelimesini, diğer bütün kıraat imamları “لِّلْعَالَمِينَ (âlemler) (insanlar)” olarak okumuşlardır. Yani bu kıraate göre âyetin son cümlesinin manası şöyle oluyor.“Şüphesiz bunda âlemler (insanlar) için âyetler vardır.)

23-) Gece olsun gündüz olsun, uyumanız ve Allah'ın faziletinden (nasibinizi) aramanız da O'nun (varlığının) âyetlerindedir. Gerçekten bunda, işiten bir toplum için âyetler vardır.

24-) Yine O'nun âyetlerindedir ki, size korku ve ümit vermek üzere şimşegi gösteriyor ve gökten su indirip ölümünün ardından yeryüzünü onunla diriltiyor. Doğrusu bunda, aklını kullanan bir toplum için âyetler vardır.

25-) Yasasıyla göğün ve yerin (kendi yörüngelerinde) durması da O'nun (varlığının ve kudretinin) delillerindedir. Sonra sizi yerden (kalkmaya) bir çağırdı mı, bir de bakarsınız ki (dirilmiş olarak) çıkıyorsunuz.

Allahın Varlığı Mı, Birliği Mi?

Kur'an akla hitap ettiği ve Kur'an'da anılan varlıklar ve olgulardan bahisle, aklın, yaratanın varlığını! itiraf etmesi gerektiği söylenmek suretiyle, bir müminin Allah'ın varlığını ispat etmek yani akılla temellendirmek istemesinin, tabii bir durum olduğu, hatta Allah'ın birliğini ispat etmek için, önce onun varlığını ispat etmek lazım geldiği öne sürülebilir ve peşi sıra Kur'an'dan birçok âyette de delil olarak zikredilebilir. Peki gerçekten de Kur'an bu tür bir delillendirme tarzını teyit etmekte ve kendisine iman

edenlerin böyle bir teşebbüste bulunmalarına izin vermiş midir?

Kur'an'da sık sık anılan, doğadaki varlıklara ve olgulara; mesela, kuşlara, develere, ağaçlara, güneşe, aya yıldızlara, vb. birçok nimete yapılan atıflar, Allah'ın varlığını, var olduğunu ispat(!) etmek için mi anılmakta, insanların yaratılış safhaları, güneşin doğup batması, gökyüzünü yıldızların süslemesi, yağmurun yağması, doğadaki çeşitli bitkilerin yetişmesi, insanların gerek toprağın bitirdiklerinden, gerekse hayvanların etlerinden, sütlerinden istifade etmeleri gibi olaylara Allah'ın varlığını, var olduğunu ispat (!) için mi dikkat çekilmektedir? Yani bu bağlamda anılan âyetler, yüce Allah'ın varlığının delilleri olarak mı inzal edilmişlerdir? Bizim bu sorulara cevabımız, olumsuzdur. Çünkü bu bağlamda anılan âyetlerin tamamı, ya yüce Allah'ın kudreti dolayısıyla birliği (tevhid) ya da öldükten sonra dirilme ve kıyamet günü hakkındadır. Kur'an'da doğrudan Allah'ın varlığına delil olması için indirilen tek bir âyet yoktur. Dolayısıyla Kur'an'da yüce Allah'tan söz eden âyetlerin büyük çoğunluğu O'nun sıfatlarını konu edinmiştir. Bu âyetlerde özellikle "tevhid" üzerinde önemle durularak Allah'ın şeriki ve benzeri olmadığı ifade edilir.

Bütün bu açıklamalar neticesinde Kur'an'da Allah'ın varlığının tartışma konusu yapılmadığı, her şeyin delili olanın kendisine delil getirmeye ihtiyaç duyulmadığı ve bu bağlamda "delil" diye anılan âyetlerin de kudretini idrak edemedikleri için Allah'ı şirk koşanlara, kulluklarını sadece ona özel kılmayanlara hitaben (varlığı hakkında bir münakaşa'ya kapı açmaksızın) inzal edildiği ve fakat buna rağmen tevhid ve ahiret hakkındaki bu âyetlerin Allah'ın varlığını ispat için delil olarak "kullanıldıkları" söylenebilir. Kur'an'ın indiği coğrafyanın halkları olan müşriklere, Yahudi ve Hristiyanların yüce Allah'ın varlığı konusunda bir şüpheleri yoktu. Yani onlar yüce Allah'ın varlığını kabul etmede bir sorun yaşamıyorlardı. Onlar ile yüce Allah arasında tek sorun araya evliya ve ilahlar yani araçlar koymaları idi. Dolayısıyla tek sorun göklerde ve yeryüzünde bulunan hüküm ve hakimiyeti, dinde ise dini Allah'a özel kılmamaları idi. Mekke'de inen âyetlerde göklerdeki ve yeryüzündeki hakimiyet üzerinde durulurken, Medine'de inen âyetlerde din ve hüküm olarak tek hakimiyetin vahye ait olduğu vurgulanır.

26-) Göklerde ve yeryüzünde olanların hepsi O'nundur. Hepsi O'na boyun eğmiştir.

Mekke'de inen âyetlerde yüce Allah'ın göklerde ve yeryüzünde bulunan hakimiyeti üzerinde durulurken, Medine'de inen âyetlerde ise, din ve hüküm olarak vahiyden başka bir kaynağın olmadığıyla alakalı hakimiyetin üzerinde durulmaktadır. Çünkü Mekke müşriklere evliya ve ilahlarının göklerde ve yeryüzünde tasarrufa sahip olduklarına iman ediyorlardı. Medine'de ise, Tevrat ve İncil'in yanında Yahudi ve Hristiyan din adamlarının rivayet ve icthatlarının hakimiyeti vardı. Yani Yahudi ve Hristiyan din adamları açısından yüce Allah'ın göklerde ve yeryüzünde bulunan hakimiyetinde bir sorun yoktu. Sorun vahyin sivil hayata hakimiyetinde idi. Yani bunu kabul etmiyorlardı. Dolayısıyla vahyin yanında din atalarından gelen rivayet ve görüşleri de din kabul ediyorlardı.

27-) Yaratmaya başlayan, sonra onu tekrarlayan O'dur, ki bu, O'nun için daha kolay-

dır yani göklerde ve yeryüzünde (tecelli eden) en yüce sıfat O'nundur. O, izzetlidir, hüküm ve hikmet sahibidir.

28-) Allah size kendinizden bir örnek getirmektedir: Elinizin altında bulunanlar içinde, size verdiğimiz rızıklarda -birbirinizden çekindiğiniz gibi kendilerinden çekineceğiniz derecede sizinle eşit ortaklarınız var mı? İşte biz âyetlerimizi, aklını kullanacak bir toplum için böylece açıklıyoruz.

29-) (Gerçek şu ki) zulmedenler, ilimsizce arzularına uydular. Allah'tan (vahiy'den) sapanı kim hidayete ulaştırabilir, onların yardımcıları yoktur.

30-) Sen yüzünü hanîf (her türlü şirkten arınmış) olarak dine, Allah insanları hangi fitrat üzere yaratmış ise ona çevir. Allah'ın yaratılış yasasında değişme yoktur. İşte toplumu ayağa kaldıracak din budur; fakat insanların çoğu bilmezler.

Aslında gerçek din, göklerde ve yeryüzünde bulunan yaratılış yasasıyla ve doğal denge ile uyum içinde olma, akli kullanma, bilimsel yolda ilerlemeden başka bir şey değildir. Yani din Allah'ın fitratıdır. Yüce Allah niye Resuller göndermiştir? Çünkü müşrikler tevhit dinini dejenere ederek göklerde ve yeryüzünde bulunan yaratılış yasasını tanımayarak hakimiyeti evliya ve ilahlar arasında paylaşmışlar. Yüce Allah her defasında vahiy ve Resuller göndererek insanları yaratılış yasasına ve fitrata davet etmiştir. Peki yüce Allah niye artık resul göndermiyor? Çünkü son vahiyle hem dini tamamlamış hemde Âdemoğlunun aklına yaratılış yasasına göre ilerlemesi için bilim ve teknoloji yolunu sonuna kadar açmıştır. Dolayısıyla artık Kur'an'dan sonra Âdemoğlu fitrata dönmeyi yani bilim ve teknolojiyi öğrendi.

Mesela, İskandinav ülkeleri nasıl bizden daha dürüst ve güzel ahlak sahibi olabiliyor? Yaratılış yasasına göre hareket eden hiçbir insan kafir değildir. Esas kafir, insanlara ve çevreye zulmeden, hayatı şirk ve hurafelerle yaşanmaz hale getirendir. Yani adı Ömer olan birçok kişi kafir olurken, yaratılış yasasına göre hareket eden birçok Hans Müslüman olabiliyor. Çünkü Kur'an'ın ahlak sistemine göre batılılar orta doğu coğrafyasından daha dürüst ve özgürlükçü bir anlayışa sahiptirler. Onlar gıda hilesi yapmaz. Allah'ın tertemiz çıkardığı süte ve süt ürünlerine katkı yapmaz. İnsanları aldatmaz, kibirli ve gururlu değildir, yolsuzluk ve israf yapmaz. Dolayısıyla bu âyette bildirilen yüzümüzün çevrilmesi gereken Allah'ın insanları üzerinde yarattığı yasa ve fitrat dininin çitasının altında kalan hiçbir din Allah'ın indirdiği din olamaz. Bugün hadis ve fıkıh kitaplarında yaratılış yasasına aykırı bir din sunulmaktadır. Camilerde anlatılan din bu çitanın çok altındadır. Şii ve Sünni din adamlarının inandıkları ve anlattıkları din fitrat dininin fersah fersah altındadır. Bu yüzden Şii ve Sünniler İslam ahlakı endeksinde en dipte bir hayata mahkum olmuşlardır. Şii ve Sünni dünyasında kaos ve kargaşa, fakirlik ve sefalet hüküm sürmektedir. Bu yüzden yeni Zellanda başbakanı Chris Hipkins, bizim Şii ve Sünni parti liderlerinden daha dürüst ve daha erdemlidir. İşte bu yüzden Akdeniz, yurtlarını terkedip batıya kaçmak isteyen ezilmiş insanların cesetleri ile doludur.

31-) Hepiniz yalnız O'na yönelerek sadece O'na karşı bilinçli olun yani salât'ı ikâme edin, müşriklerden olmayın.

Salatı ikame eden şirkten kurtulur ama namaz kılanların büyük çoğunluğu müşriktir. Tarikatçılar ve cemaat mensupları gibi. Dolayısıyla salatı ikame, namaz kılmak değildir.

32-) Dinlerini fırka fırka yapıp ve şia şia olanlardan olmayın. Bunlardan her grup, kendilerinde olan (din ve inanç) ile sevinmektedir.

Yani kendi inanç ve itikâdlarının diğerlerinden daha doğru ve üstün olduğunu iddia etmektedirler. Böyle olunca artık dinlerini ve inançlarını bırakıp hakkı ve hidayeti aramanın peşinde olmayacaklardır. İnsanlar amel bakımından hata ettiklerini itiraf ederler. Fakat din ve imanlarının yanlış ve hatalı olduğunu asla kabul etmezler. Dolayısıyla cehennemi görünceye kadar yollarının şirk ve küfür olmadığına mücadelesini yaparlar.

33-) İnsanların başına bir zarar gelince, Rablerine yönelerek O'na davet ederler. Sonra Allah, kendinden onlara bir rahmet (nimet ve bolluk) tattırınca, bakarsınız ki onlardan bir grup yine Rablerine şirk koşuyorlar.

34-) Kendilerine verdiklerimize nankörlük etsinler! (Dünyadan) yararlanın; ama yakında bileceksiniz!

35-) Yoksa onlara bir (delil) indirdik de, o, müşrik olmalarını mı söylüyor?

36-) İnsanlara bir rahmet tattırdığımızda ona sevinirler. Şayet kendi ellerinden ötürü başlarına bir kötülük gelirse hemen ümitsizliğe düşüverirler.

37-) Görmediler mi ki Allah, rızkı dilediğine yaymakta, dilediğinkini de takdir etmektedir.(ölçülü vermektedir) Şüphesiz iman eden bir toplum için bunda âyetler vardır.

38-) O halde sen, akrabaya, miskine, sokak çocuklarına hakkını ver. Allah'ın rızasını isteyenler için bu, en hayırlısıdır. İşte onlar kurtuluşa erenlerdir.

39-) İnsanların mallarında artış olsun diye verdiğiniz herhangi bir riba, Allah katında artmaz. Fakat sadece Allah'ın rızasını isteyerek arınma amacıyla (zekat) verdiğiniz şeyler, evet işte onlar (sevaplarını ve mallarını) kat kat arttıranlardır.

Bu ayette geçen zekat kelimesi, verme anlamında değil hayır yaparak arınma anlamına gelmektedir. Kur'an'ın tüm ayetlerinde bulunan zekat kelimeleri arınma anlamına gelmektedir. İnsan malından infak ederek arınır.

RİBA - الربا

“Riba” kelimesi; “artma, çoğalma, taşma, şişme” anlamına gelmektedir. (Lisan; 4/ 54-56, rbv mad.) Arapçada “riba”, Türkçedeki “faiz” anlamına geldiği gibi, bir hukuk terimi olarak da, değiş-tokuş sözleşmelerinde taraflardan birinin hakkı kabul edilen ve sözleşme esnasında şart koşulan “karşılıksız fazlalık” anlamında da kullanılmaktadır. Yani riba, sadece parasal işlemlerdeki artmaları, çoğalmaları değil, mal takası işlemlerindeki artmaları, çoğalmaları da kapsamaktadır. Nitekim tarihî belgelerde; Kur'an'ın indirilmeye başlandığı dönemde Araplar arasında, biri “nesi'e ribası”, diğeri

de “fazlalık ribası” olmak üzere iki türlü riba uygulaması olduğu, yani hem ödünç verme işlemlerinde vade karşılığı olarak alınan para veya mal fazlasına (faize), hem de peşin yapılan mal değişiminde oluşturulan fazlaya riba dendiği bildirilmektedir:

1-) Nesi'e ribası (vade faizi); cahiliye devrinde daha yaygın olarak uygulanan riba türü olup, belirli bir vade ile verilen ödünç para veya mal karşılığında, vade boyunca her ay ya da vade sonunda, ödünç verilen para veya maldan ayrı olarak alınan fazlaları (faizi) ifade eder.

2-) Fazlalık ribası; aynı cinsten olan malların peşin olarak birbiriyle değiştirilmesi sırasında gram, litre, adet gibi miktar cinsinden ortaya çıkan fazlalık kısmı ifade eder. Bu iki riba arasında; “nesi'e ribası”nın vadeli işlemlerden, “fazlalık ribası”nın ise peşin işlemlerden kaynaklanıyor olması sebebiyle bir fark vardır ama, aslında her iki riba da, taraflardan birinin “karşılıksız fazla” elde etmesi esasına dayanmaktadır.

40-) Allah, (o yüce varlıktır) ki sizi yaratmış, sonra rızıklandırmıştır; sonra O, sizi öldürecek, sonra da sizi (tekrar) diriltecektir. Peki sizin (Allah'a şirk koştuğunuz) ortaklarınız içinde bunlardan birini yapabilecek var mı? Allah onların şirk koştuklarından yücedir ve münezzehdir.

41-) İnsanların bizzat kendi elleriyle kazandıkları yüzünden karada ve denizde bozulma oldu ki Allah yaptıklarının bir kısmını onlara tattırsın; belki de dönerler.

42-) De ki: Yeryüzünde gezip dolaşın da, daha öncekilerin âkibetleri nasıl oldu, görün. Onların çoğu müşrik idi.

43-) Allah'tan dönüşü olmayan bir gün (kıyamet günü) gelmeden önce yönünü ayağa kaldıracak dine çevir! O gün bölük bölük ayrılacaklardır.

44-) Kim kâfir olursa, kâfirliği kendi aleyhinedir. Salih ameller işleyenlere gelince, onlar da kendileri için (cennetteki yerlerini) hazırlamış olurlar.

45-) Zira Allah, iman edip salih ameller işleyenlere kendi faziletinden mükafatlarını verecektir. Şüphesiz O, kâfirleri sevmez.

46-) Ve size rahmetinden tattırsın, emriyle gemiler aksın, faziletinden (nasibinizi) arayasınız. Şükredesiniz diye (hayat ve bereket) müjdecileri olarak rüzgârları göndermesi de Allah'ın (varlık ve kudretinin) âyetlerindedir.

47-) Andolsun ki, biz senden önce kendi toplumlarına nice Resuller gönderdik de onlara açık kanıtlar getirdiler. (Onları dinlemeyen) suçlulardan da intikam aldık yani müminlere yardım etmek bizim üzerimize düşen bir hak oldu.

Yani Yüce Allah bunu yaratılış yasasına koymuştur. Hak'tan maksat yaratılış yasası demektir.

48-) Allah O'dur ki, rüzgârları gönderir, bunlar da bulutu kaldırır. Derken, Allah onu gökte dilediği gibi yayar ve onu parça parça eder; nihayet arasından yağmurun çıktığını görürsün. Allah dilediği kullarından onu isâbet ettirince, onlar hemen sevinmeye

başlarlar.

49-) Oysa onlar, daha önce, üzerlerine (yağmur) indirilmesinden iyice ümitlerini kesmişlerdi.

50-) Allah'ın rahmetinin eserlerine bir bak: Yeryüzünü, ölümünün ardından nasıl diriltiyor! Şüphesiz O, ölüleri de aynen bu şekilde diriltecektir yani O, her şeyin üzerinde bir kudrete sahiptir.

51-) Andolsun ki, bir rüzgâr göndersek de onu (ekini) sararmış görseler, ardından muhakkak nankör olurlar.

52-) Elbette sen ölülere duyuramazsın ve arkalarını dönüp giderlerken sağırlara o daveti işittiremezsin.

53-) Yani körleri sapkınlıklarından (vazgeçirip) hidayete iletemezsin. Ancak teslimiyet göstererek âyetlerimize iman edenlere duyurabilirsin.

54-) Sizi güçsüz yaratan, sonra güçsüzlüğün ardından kuvvet veren ve sonra kuvvetin ardından güçsüzlük yani ihtiyarlık veren, Allah'tır. O, dilediğini yaratır. O, hakkıyla bilendir, üstün kudret sahibidir.

55-) (Son) saatin gerçekleşeceği gün, suçlular, ancak pek kısa bir süre kaldıklarına yemin ederler. İşte onlar, böyle döndürülüyorlardı.

56-) Kendilerine ilim ve iman verilenler şöyle derler: Andolsun ki siz, Allah'ın yasasında (hükmedildiği gibi) yeniden çıkış gününe kadar kaldınız. İşte bugün yeniden çıkış günüdür; fakat siz bilmiyorsunuz.

57-) O gün zulmedenlere mazeretleri fayda sağlamaz ve (kendilerini kurtarabilecek) amelleri işleme istekleri de kabul edilmez.

58-) Andolsun ki biz, bu Kur'an'da insanlar için her çeşit örneği vermişizdir. Onlara bir delil getirirsen kâfirler kesinlikle şöyle diyeceklerdir: Siz ancak (atalarımızın yolunu) iptal etmektesiniz.

59-) İşte bilmeyenlerin kalplerini Allah böyle mühürler.

60-) Sen şimdi sabret. Bil ki Allah'ın yasağı gerçektir, kesin iman etmeyenler, sakın seni gevşekliğe sevketmesin!

RAD SURESİ

43 âyet olup Mekke’de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah’ın adıyla)

1-) **Elif. Lâm. Mîm. Râ.** Bunlar, Kitabın âyetleridir. Sana Rabbinden indirilen haktır fakat insanların çoğu iman etmezler.

2-) Görmekte olduğunuz gökleri direksiz olarak yükselten, sonra (ilim ve kudretiyle) Arş’a istivâ eden, güneşi ve ayı boyun eğdiren Allah’tır. (Bunların) hepsi belirlenmiş bir vakte kadar akıp gitmektedir. O, Rabbinize kavuşacağımıza kesin iman etmeniz için her işi düzenleyip âyetleri açıklayandır.

3-) Yeryüzünü yayan, onda araziler ve nehirler var eden ve orada ürünlerin hepsinden çiftler çiftler kılan da O’dur. Geceyi de gündüzün üzerine O örtüyor. Şüphesiz bütün bunlarda tefekkür eden bir toplum için âyetler vardır.

4-) Yerde birbirine komşu kıtalar, üzüm bahçeleri ve ekinler, bir kökten ve çeşitli köklerden dallanmış hurma ağaçları vardır. Bunların hepsi bir su ile sulanır. (Böyle iken) tatlarında onların bir kısmını diğerlerine farklı kılarız. İşte bunlarda akıllarını kullanan bir toplum için âyetler vardır.

5-) (Müşriklerin seni yalanlamalarına) şaşırıyorsan, asıl şaşılacak olan onların: “Biz toprak olduğumuz zaman yeniden mi yaratılacağız?” demeleridir. İşte onlar, Rablerini inkâr eden ve boyunlarında tasmaları bulunanlardır. Onlar ateşin arkadaşlarıdır. Onlar, orada devamlı kalacaklardır!

Ğulul: Yani mahşer meydanına şirk günahı ve halktan çaldıklarıyla gelecekler. “al-ağlal” ifadesi, gördüğümüz bütün meallerde “demir halkalar” olarak çevriliyor. Bu meallerde verilen mana doğru olmakla beraber, Âli İmran 161.âyette kelime “ğulul” şeklinde geçtiğini görüyoruz. Âyette “ğulul” “devlet malına ihanet” yani “kamu malında yolsuzluk yapmak” anlamında kullanılmıştır. Dolayısıyla âyetin manası “boyunlarında “ğulul” yaptığı yani ümmeti aç bırakarak, kamu bütçesinden çaldıkları şeylerin günahlarıyla cehenneme gireceklerdir.” Ğulul vebali, onların yakasını hiçbir zaman bırakmayacak anlamına gelmektedir.

6-) Senden güzellikten önce kötülüğü acele istiyorlar. Halbuki onlardan önce ibret alınacak nice azap örnekleri gelip geçmiştir. İnsanlar kötülük ettikleri halde Rabbin onlar için bağışlayıcıdır ve Rabbinin cezalandırması da çok şiddetlidir.

7-) *Kâfirler diyorlar ki: Ona Rabbinden bir delil indirilmeli değil miydi! Sen ancak bir uyarıcısın ve her toplumun bir hidayet edicisi vardır.*

8-) *Allah, her dışının neye gebe kalacağını, rahimlerin neyi eksik ve neyi ziyade edeceğini bilir. Yani her şey O'nun katında bir yasa iledir.*

9-) *O, görünmeyeni de görüneni de bilir; büyüktür, muteâl (yüce) olmandır.*

10-) *Sizden, sözü gizleyenle onu açığa vuran ve geceleyin gizlenenle gündüzün yürüyen eşittir.*

11-) *Onun önünde ve arkasında Allah'ın emriyle onu koruyan takipçiler vardır. Bir toplum kendilerinde var olan özellikleri değiştirmeye kadar Allah, onlarda bulunamı değiştirmez. Allah bir topluma (yasasıyla) kötülük diledi mi, artık onun için geri çevrilme diye bir şey yoktur. Onların Allah'tan başka yardımcıları da yoktur.*

12-13-) *O, size korku ve ümit içinde şimşegi gösteren, ağır bulutları meydana getirendir. Gök gürültüsü de hamd ile tespih eder yani melekler de O'nun korkusundan dolayı tespih ederler. Onlar, Allah hakkında mücâdele edip dururken O, yıldırımlar gönderip onlarla dilediğine isâbet ettirendir. O, azabı pek şiddetli olmandır.*

Doğal Kuvvet = Şimşek Meleği

Şimşegin Faydaları: Hangimiz şimşek çaktığında ürpermeyiz ki? Aslında ışık değil de arkasından gelen sestir bizi ürperten. Ancak şimşege ne mucizevî vazifeler yüklendiğini bilseydik ondan ürpermez, ona ibretle bakardık. Her şimşek çaktığında, havadaki oksijen molekülündeki oksijen atomları (O₂) birbirinden ayrılır. Ancak birbirinden ayrılan oksijenler tek başlarına kalamazlar. Hemen diğer oksijen molekülleriyle (O₂) birleşerek O₃'ü, yani namı diğer ozonu meydana getirirler. Ozona yüklenen vazifeyi herhâlde bilmeyenimiz yoktur. Dünyaya gelen zararlı ışınları kırarak canlıların zarar görmesini engelleme vazifesi ozona verilmiştir. Eğer ozon tabakası olmasaydı insanların ve diğer canlıların büyük çoğunluğu kanser gibi hastalıklara yakalanır ve kısa bir süre içerisinde dünyada hayat sona ererdi. Her şimşek çaktığında havada meydana gelen ısıyla beraber, havadaki azot (N₂) oksijen molekülüyle (O₂) birleşerek azot oksitleri meydana getirir. Azot oksitleri ise yağmur damlacıklarında çözünerek nitroz ve nitrik asit meydana getirir. "Nitröz ve nitrik asitler de neyin nesi?" diyebilirsiniz. Bunlar toprağı gübreleyen ve bitkiler için çok önemli olan azot kaynağıdır....

14-) *Gerçek davet O'na (Allah'a) aittir. O'nun yanı sıra başka şeylere davet edenler (kendilerine) hiçbir şey ile karşılık veremezler. Onlar ancak ağzına gelsin diye suya doğru iki avcunu açan kimse gibidir, halbuki suyu ağzına götürmedikçe su onun ağzına gelecek değildir. Kafirlerin daveti sapkınlıktan başka bir şey değildir.*

15-) *Göklerde ve yeryüzünde bulunanlar da onların gölgeleri de sabah akşam ister istemez Allah'a secde ederler.*

16-) *De ki: "Göklerin ve yerin Rabbi kimdir?" De ki: "Allah'tır." O halde de ki: "O'nun yanı sıra kendilerine yarar ya da zarar verme gücüne sahip olmayanları evliya mı edindiniz?" De ki: "Körle gören hiçbir olur mu? Ya da karanlıklarla aydınlık eşit olur mu?" Yoksa*

O'nun yarattığı gibi yaratan ortaklar buldular da bu yaratma onlarca birbirine benzer mi göründü? De ki: Allah her şeyin yaratıcısıdır. O, birdir, kahhar olandır.

17-) O, gökten su indirdi de vâdiler kendi hacimlerinde sel olup aktı. Bu sel, üste çıkan bir köpüğü yüklenip götürdü. Süs veya (diğer) eşya yapmak isteyerek ateşte erittikleri şeylerden de buna benzer köpük olur. İşte Allah hak ile bâtila böyle örnek verir. Köpük atılıp gider. İnsanlara fayda veren şeye gelince, o yerde kalır. İşte Allah böyle örnekler verir.

18-) Rablerinin davetine icâbet edenler için güzellikler vardır. Onun davetine icâbet etmeyenlere gelince, eğer yeryüzünde olanların tümü ile bunun yanında bir dengi daha kendilerinin olsa, (azaptan kurtulmak için) onu mutlaka fidiye olarak verirlerdi. İşte onlar var ya, hesabın en kötüsü onlarıdır yani varacakları yer cehennemdir. O ne kötü yataktır!

19-) Rabbinden sana indirilenin hak olduğunu bilen kimse, kör kimse gibi olur mu? Ancak olgun akıl sahipleri müzakere eder.

20-) Onlar, Allah'ın ahbine vefa gösterenler yani verdikleri sözü bozmayanlardır.

21-) Onlar Allah'ın birleştirilmesini emrettiği şeyleri birleştiren, Rablerine saygı duyan yani kötü hesaptan korkan kimselerdir.

Allah'a verdikleri sözü, pekiştirilmesinden sonra bozanlar, Allah'ın korunmasını emrettiği şeyi (tevhit) bağını koparanlar yani yeryüzünde bozgunculuk çıkaranlar var ya; işte lânet onlarıdır yani yurdun kötüsü onlarıdır. (Râd-25) "Onlar, Allah'a verdikleri sözü, pekiştirilmesinden sonra bozan, Allah'ın korunmasını emrettiği (tevhit) bağını koparan yani yeryüzünde bozgunculuk yapan kimselerdir. İşte onlar ziyana uğrayanların ta kendileridir. (Bakara-27)" Ve onlar Allâh'ın kurulup birleştirilmesini emrettiği şeyi birleştirirler. Rablerine karşı saygılı olur yani en kötü hesaptan korkarlar. (Râd-21) Yukarıdaki âyetlerin hepsinde ortak kelime olarak "yûsale" geçiyor. "Yûsale" Allah'ın korunmasını istediği "bağ" demektir. Bu bağ, "Vahiy yani Kur'an eğitim ve öğrenimi yoluyla Allah ile hayatın her anında yedi gün yirmi dört saat bağlantı kurmak yani sürekli olarak online konumunda olmak bilinç ve şuuru" demek olan "salât-ı ikâme" anlamına gelmektedir. Salât, "Kur'an eğitim ve öğrenimi ile vahye dayalı olarak sağlanan zihinsel destek sayesinde, Kur'anın ilim ve hikmetine vâkıf olarak sürekli ve kesintisiz bir şekilde, doğrudan ve aracısız olarak Kur'an üzerinden" yüce Allah ile bağ kurmak ve bağlantı halinde bulunmak demektir.

22-) Yine onlar, Rablerinin rızasını isteyerek sabreden, salât'ı ikâme eden yani kendilerine verdiğimiz rızıklardan gizli ve açık olarak infak eden ve kötülüğü güzellikle savan kimselerdir. İşte onlar var ya, dünya yurdunun güzel sonu sadece onlarıdır.

23-) O yurt Adn cennetleridir. Oraya babalarından, eşlerinden ve çocuklarından sâlih olanlarla beraber girecekler yani melekler her kapıdan onların yanına gireceklerdir.

24-) Sabrettiğinize karşılık size selam olsun! Dünya yurdunun sonu ne güzeldir!

25-) Allah'a verdikleri sözü kuvvetle pekiştirdikten sonra bozanlar, Allah'ın riayet edilmesini emrettiği şeyleri terk edenler ve yeryüzünde bozgunculuk çıkaranlar; işte lânet de onlarıdır kötü yurttan onlarıdır.

26-) Allah dilediğine rızkını yayar da ölçülü olarak da verir. Onlar dünya hayatıyla sevindiler. Oysa ahiretin yanında dünya hayatı, geçici bir yararlanmadan başka bir şey değildir.

27-) Kâfirler diyorlar ki: Ona Rabbinden bir delil indirilmeli değil miydi? De ki: Kuşkusuz Allah dileyeni saptırır ve kendisine yöneleni de hidayete erdirir.

28-) Bunlar, iman edenler ve kalpleri Allah'ın zikriyle (Kur'an'la) mutmain olanlardır. Bilesiniz ki, kalpler ancak Allah'ın zikriyle (Kur'an'la) mutmain olur.

29-) İman edip yani salih amel işleyenlere ne mutlu! Varılacak güzel yurttan onlar içindir.

30-) Böylece seni, kendilerinden önce nice ümmetlerin gelip geçtiği bir ümmete gönderdik ki, sana vahyettiğimizi onlara tilavet edesin. Onlar Rahman'ı inkar ettiler. De ki: O benim Rabbidir. O'ndan başka ilâh yoktur. Sadece O'na tevekkül ettim ve dönüş sadece O'nadır.

Rahman'ın varlığını değil, bir olduğunu inkar ettiler. Çünkü Mekkeli müşriklerin Allah'a imanları vardı. Fakat onlarca evliya ve ilahları Allah'a şirk koşuyorlardı.

31-) Eğer okunan bir Kur'an'la dağlar yürütülseydi veya onunla yer parça parça olsaydı, yahut onunla ölümler konuşturulsaydı (o yine bu Kur'an olacaktı). Fakat bütün emirler Allah'a aittir. İman edenler hâla bilmediler mi ki, Allah dileseydi (iradelerine ipotek koysaydı) bütün insanları hidayete erdirirdi. Allah'ın vâdi gelinceye kadar kâfirlere, yaptıklarından dolayı ya ansızın büyük bir bela isabet edecek veya o belâ evlerinin yakınına inecek. Şüphesiz Allah, vâdinden dönmez.

Allah vadinden dönmez, vadinde hilaf etmez demek “yaratılış yasasıyla oynamaz, yaratılış yasasına müdahale etmez.” demektir.

32-) Andolsun, senden önceki Resullerle de alay edildi de ben kâfirlere mühlet verdim, sonra da onları yakaladım. (Görseydin ki) azabım nasılmış!

33-) Herkesin kazandığını gözetleyip muhafaza eden, (hiç böyle yapamayan gibi olur mu?). Onlar Allah'a ortaklar koştular. De ki: “Onlara ad verin (onlar necidir?). Yoksa siz Allah'a yerde bilemeyeceği bir şeyi mi haber veriyorsunuz? Yahut boş laf mı ediyorsunuz?” Doğrusu kâfirlere planları süslü gösterildi. Onlar hidayetten alıkonuldular. Kim Allah'ı kaybederse artık onu hidayete iletecek kimse yoktur.

34-) Dünya hayatında onlara azap vardır. Âhiret azabı ise daha şiddetlidir. Onları Allah'tan koruyacak kimse de yoktur.

35-) Bilinç sahiplerine vâdedilen cennetin özelliği (şudur): Onun altından nehirler akar. Yemişleri ve gölgesi devamlıdır. İşte bu, bilinç sahiplerinin âkibetidir. Kâfirlerin âkibeti ise ateştir.

Arapçada, bitki ve ağaçları ile toprağı örten bahçe anlamına gelen cenne(t) kelimesi, Kur'an'da tekil, ikil ve çoğul formunda yüz kırk yedi yerde geçmektedir. Yirmi beş yerde dünyadaki bağ bahçe, altı yerde

Adem ile eşinin iskan edildiği mekan, bir yerde me'va cenneti (Necm-13,15) diğer yerlerde ise âhiret cenneti anlamında kullanılmıştır. Diğer taraftan cennet, İslami literatürde cennetü'l huld, cennetü'l me'va, cennetü'n naim, adn, firdevs, hüsna, dâru's-selam, dâru'l mukame, dâru'l âhire, âkibetu'd-dâr gibi farklı isim ve sıfatlarla da ifade edilmiştir. Yukarıda da kısaca işaret edildiği gibi, Kur'an'ın cennet tasvirlerine ait dil kurgusunda, tamamen yerel ve tarihsel malzemeler kullanılmış ve bu kullanımda da ilk muhatapları cezbedecek objeler ön plana çıkarılmıştır. Aşağı yukarı hepsi maddi bir niteliğe sahip olan bu objeler arasında en dikkat çekici olan çekici olanlar, huriler başta olmak üzere suyu bol yeşil mekanlar, köşkler, içlerinden nehirler akan has bahçeler, bol yiyecek ve içeceklerdir. Yani cennetteki bu maddi nimetlerin seçiminde ilk hitap çevresi sakinlerinin zevk, istek ve beğenilerinin belirleyici rol oynadığı, dolayısıyla yerel ve tarihsel bir karaktere sahip oldukları hususu, hiçbir yorum gerektirmeyecek derecede açıktır. Bununla birlikte Kur'an'ın konuyla ilgili âyetlerinde her çağa hitap eder nitelikte tasvirler de mevcuttur.

36-) Kendilerine kitap verdiğimiz kimseler, sana indirilene sevinirler. Fakat gruplardan onun bir kısmını inkâr eden de vardır. De ki: "Bana, sadece Allah'a kulluk etmem ve O'na şirk koşmamam emrolundu. Ben yalnız O'na dâvet ediyorum ve dönüş de yalnız O'nadır.

37-) Böylece biz onu anlaşılır bir hüküm olarak indirdik. Eğer sana gelen bu ilimden sonra, onların arzularına uyarsan, (işte o zaman) Allah'tan başka senin için bir dost ve bir koruyucun olmayacaktır.

38-) Andolsun senden önce de Resuller gönderdik. Onlara da eşler ve çocuklar verdik. Allah'ın yasası olmadan hiçbir Resul için delil getirme imkânı yoktur. Her ecelin bir yasası vardır.

39-) Allah dilediğini siler, (dilediğini de) sabit bırakır. Bütün yasaların anası onun yanındadır.

40-) Biz, onlara vâdettiğimizin bir kısmını sana göstersek de veya seni vefat ettirsek de sana ancak (vahyi) tebliğ etmek düşer. Hesap yalnız bize aittir.

41-) Bizim, yeryüzüne gelip, onu uçlarından eksilttiğimizi görmediler mi? Allah hükmeder, O'nun hükmünü bozacak kimse yoktur. O hesabı çabuk görendir.

Göklerde, yeryüzünde ve aralarında olan her şeyin bir yaratılış yasası mevcuttur. Yüce Allah yaratılış yasasıyla kendisi oynamadığı gibi hiç kimsenin oynamasına da izin vermez. Yani göklerde ve yerde hakim olan Yüce Allah'ın yarattığı yasalardır.

42-) Onlardan öncekiler de plan yapmışlardı; halbuki bütün planlar Allah'a aittir. Çünkü O, herkesin ne kazanacağını bilir. Bu yurdun sonunun kimin olacağını yakında kâfirler bileceklerdir!

Göklerde ve yerde hiçkimse Yüce Allah'ın yaratılış yasasını aşamaz.

43-) Kâfir olanlar: Sen gönderilmiş bir Resul değilsin, derler. De ki: Benimle sizin aranızda şahit olarak Allah ve yanında kitabın ilmi olanlar yeter.

RAHMAN SURESİ

78 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

- 1,2-) *Rahmân, Kur'an'ı öğretti.*
- 3-) *İnsanı yarattı.*
- 4-) *Ona beyanı öğretti.*
- 5-) *Güneş ve ay bir hesaba (yasaya) göre hareket etmektedir.*
- 6-) *Otlar ve ağaçlar (Allah'a) secde ederler.*
- 7-) *Göğü yükseltti yani mizânı koydu.*
- 8-) *Sakın mizanda haddi aşmayın.*
- 9-) *Mizânı adaletle ikâme edin yani sakın dengeyi bozmayın.*
- 10-) *Allah, yeri yaratıklar için var etti.*
- 11-) *Onda her türlü neşe, eğlence ve salkım salkım hurmalıklar vardır.*
- 12-) *Yapraklı taneler, hoş kokulu bitkiler vardır.*
- 13-) *O hâlde, Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlıyorsunuz?*
- 14-) *Allah, insanı pişmiş çamur gibi bir balçıktan yarattı.*
- 15-) *Ve "Cin"i de yalnız bir ateşten yarattı.*

İnsan toprak ve ateşin karışımından yaratılmıştır. Toprak ve su tarafı yani çamur özelliği olgun olma özelliğiyle, ateş özelliği de cân ve cin özelliğiyle ilgili bir durumdur. Adem (a.s) toprak ve su özelliğini yani olgunluk ve güzelliği temsil ederken, İblis, ateş tarafını yani isyankarlık ve kötülüğü temsil etmektedir. Aynı zamanda Âdem su ve topraktan yaratılması dolayısıyla insanlığı temsil ederken, yani üretim ve bereketle bağlantılı olurken, İblis, vücuda alınan besinleri yakıcı ve yıkıcı olma özelliğiyle cân'ı temsil etmektedir. Yani insandan bağımsız olarak ne cin vardır nede şeytan. Cin de şeytan da insanın inanç, ahlak ve karakteriyle bağımlı ve bağlantılı sıfatlardır. Meşhur emanet âyeti (Ahzab-73) ile birlikte yüzlerce âyet yüce Allah'a karşı insandan başka sorumlu hiçbir varlığın olmadığını açık olarak gösteriyor.

- 16-) *O hâlde, Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlıyorsunuz?*

17-) *O, iki doğunun ve iki batının Rabbidir.*

18-) *O hâlde, Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlıyorsunuz?*

19-) *İki denizi salıvermiştir; birbirine ulaşıyorlar.*

20-) *Fakat aralarında bir engel vardır, birbirine geçip karışmıyorlar.*

21-) *O hâlde, Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlıyorsunuz?*

22-) *O denizlerin her ikisinden de inci ve mercan çıkar.*

Kıraat Farklılığı

Âyette bulunan “يُخْرِجُ (çıkarmak)” kelimesi, “يُخْرَجُ (çıkartılır)” olarak da okunmuştur. O zaman âyetin anlamı şöyle oluyor. “O denizlerin her ikisinden de inci ve mercan çıkarılır”

23-) *O hâlde, Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlıyorsunuz?*

24-) *Denizdeki dağlar gibi büyük gemiler de O'nundur.*

25-) *O hâlde, Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlıyorsunuz?*

26-) *Üzerinde kim varsa fânidir.*

27-) *Ancak celâl ve ikram sahibi Rabbinin yüzü bâki kalacaktır.*

28-) *O hâlde, Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlıyorsunuz?*

29-) *Göklerde ve yeryüzünde bulunanlar, O'ndan isterler. O, her gün bir iştedir.*

30-) *O hâlde, Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlıyorsunuz?*

31-) *Ey iki ağırlık! Yakında sizi boşaltacağız!*

32-) *O hâlde, Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlıyorsunuz?*

33-) *Ey cİN ve ins toplulukları! Göklerin ve yerin uçlarından bucaklarından geçip gitmeye gücünüz yeterse geçip gidin. Bir delil olmadan geçip gidemezsiniz.*

34-) *O hâlde, Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlıyorsunuz?*

35-) *Üstünüze ateşten yalın bir alevle kıpkızıl bir duman gönderilir de birbirinize yardım edemezsiniz.*

36-) *O hâlde, Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlıyorsunuz?*

37-) *Gök yarılıp da, yanıp kızaran yağ gibi kırmızı gül hâline geldiği zaman.*

38-) *O hâlde, Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlıyorsunuz?*

39-) *İşte o gün ne inse, ne cine günahı sorulmayacak.*

40-) *O hâlde, Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlıyorsunuz?*

41-) *Suçlular simalarından tanınır da, perçemlerinden ve ayaklarından alınırlar.*

42-) *O hâlde, Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlıyorsunuz?*

43-) *İşte bu suçluların yalanladıkları cehennemdir.*

44-) *Onlar, onun ateşi ile yüksek derecede kaynar su arasında dolaşıp dururlar.*

45-) *O hâlde, Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlıyorsunuz?*

46-) *Rabbinin makamından korkan kimseye iki cennet vardır.*

47-) *O hâlde, Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlıyorsunuz?*

48-) *İki cennet de (ağaçlar, meyveler, rengârenk bitkiler gibi) çeşit çeşit güzelliklerle bezenmiştir.*

49-) *O hâlde, Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlıyorsunuz?*

50-) *İçlerinde akan iki pınar vardır.*

51-) *O hâlde, Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlıyorsunuz?*

52-) *Her iki cennette de eğlenceden farklı farklı türler bulunur.*

53-) *O hâlde, Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlıyorsunuz?*

54-) *Onlar içleri ipek kumaştan olan döşeklere yaslanırlar. Bu iki cennetin meyveleri yakındır.*

55-) *O hâlde, Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlıyorsunuz?*

56-) *Oralarda bakışlarını (yalnızca eşlerine) çevirenler var ki, onlardan (cennetliklerden) önce onlara ne bir ins, ne bir cin dokunmamıştır.*

57-) *O hâlde, Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlıyorsunuz?*

58-) *Onlar sanki yakut ve mercandır.*

59-) *O hâlde, Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlıyorsunuz?*

60-) *Güzelliğin karşılığı, güzellik değil midir?*

61-) *O hâlde, Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlıyorsunuz?*

62-) *Bu iki cennetin yanı sıra iki cennet daha vardır.*

63-) *O hâlde, Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlıyorsunuz?*

64-) *O iki cennet koyu yeşil renktedir.*

65-) *O hâlde, Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlıyorsunuz?*

66-) *İçlerinde kaynayan iki pınar vardır.*

67-) *O hâlde, Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlıyorsunuz?*

68-) *(Cennetlerin) ikisinde de her türlü eğlence ile birlikte hurmalar ve narlar vardır.*

69-) *O hâlde, Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlıyorsunuz?*

70-) *Onlarda (her çeşit) hayırlar ve güzellikler vardır.*

71-) *O hâlde, Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlıyorsunuz?*

72-) *Onlar, otağlarda kapanmış hurilerdir.*

73-) *O hâlde, Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlıyorsunuz?*

74-) *Onlara, önceden ne bir ins ne bir cin dokunmuştur.*

75-) *O hâlde, Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlıyorsunuz?*

76-) *Onlar yeşil yastıklara ve güzel yaygılara yaslanırlar.*

77-) *O hâlde, Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlıyorsunuz?*

78-) *Celal ve ikram sahibi Rabbinin adı mübarektir.*

İNSAN SURESİ

31 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

- 1-) İnsan anılır bir şey değilken üzerinden uzunca bir zaman geçti.
- 2-) Şüphesiz biz insanı, karışım hâlindeki az bir sudan yarattık ve onu sınamadan geçireceğiz. Bu sebeple onu iştir ve görür kıldık.
- 3-) Şüphesiz biz ona (vahiy'le) hidayet yolunu gösterdik. Ya şükredici olur yada nankör.
- 4-) Şüphesiz biz, kâfirler için zincirler, demir halkalar ve alevli bir ateş hazırladık.
- 5-) Erdemliler ise, katkısı kâfur olan içecekler dolu bir kadehten içerler.
- 6-) Bir pınar ki Allah'ın kulları ondan içer, onu (istedikleri şekilde) fıskırtıp akıtırlar.
- 7-) O kullar adaklarını yerine getirirler. Şerri her yanı kuşatmış bir gündün korkarlar.
- 8-) Onlar, seve seve yiyeceği miskine, yetime ve esire yedirirler.
- 9-) Yedirdikleri kimselere şöyle derler: “Biz size sırf Allah rızası için yediriyoruz. Sizden bir karşılık yani bir teşekkür istemiyoruz”
- 10-) “Çünkü biz, yüzlerin asılacağı belalı bir gündün (o günün azabından dolayı) Rabbimizden korkarız.”
- 11-) Allah da onları o günün şerrinden korur yani yüzlerine bir aydınlık ve içlerine bir sevinç verir.
- 12-) Sabretmelerine karşılık onları cennet ve ipek(ten giysiler) ile mükâfatlandırır.
- 13-) Orada koltuklar üzerine kurulmuş olacaklardır. Orada ne bir güneş görürler ve nede zehherir.
- 14-) Üzerlerine cennetin gölgeleri alçaltılmış, cennetin meyveleri (kolayca) koparılacak şekilde hazırlanmıştır.
- 15-) Üzerlerinde gümüş kaplarla ve billur kadehlerle dolaştırılır.
- 16-) Gümüşten billur kaplar ki, onları (ihtiyaca göre miktarını) ölçüp yasadını koymuştur.

17-) *Orada kendilerine, katkısı zencebil olan içeceklerle dolu bir kâseden içirilir.*

18-) *Orada bir pınar var ki ona "selsebil" adı verilir.*

19-) *Üzerlerinde, gördüğünde saçılmış inciler sanacağın, hep aynı gençlik ve güzellikte kalacak hizmetçiler dolaşır.*

20-) *Orada, her nereye bakarsan sonsuz nimetler ve büyük bir saltanat görürsün.*

21-) *Üstlerinde ince ve kalın ipekten yeşil elbiseler vardır. Gümüş bileziklerle süsleneklerdir. Rableri onlara tertemiz bir içecek sunacaktır.*

22-) *Onlara şöyle denecektir: "Şüphesiz bu sizin için bir mükâfattır. Çalışmanız karşılığımı bulmuştur.*

23-) *Şüphesiz ki, Kur'an'ı sana elbette biz peyderpey indirdik.*

24-) *O hâlde, Rabbinin hükmüne sabret. Onlardan hiçbir günahkâra ve hiçbir nankör kimseye itaat etme.*

25-) *Sabah akşam Rabbinin adını an.*

26-) *Gecenin bir kısmında O'na secde et yani geceleyin O'nu uzun uzadıya tespih et.*

27-) *Şunlar acele geleni seviyorlar ve ağır bir günü arkalarına atıyorlar.*

28-) *Onları biz yarattık, yaratılışlarını sapasağlam yaptık. Dilediğimizde yerlerini benzeriyle değiştiririz.*

29-) *Şüphesiz ki bu bir hatırlatmadır. Dileyen, Rabbine ulaştırın bir yol tutar.*

30-) *Siz (kendi akıl ve iradenizle hidayeti) dilemedikçe, (iradenize ipotek koyarak, sizin hidayetinizi zorla) Allah'ın dilemesi olacak bir şey değildir. Şüphesiz ki Allah her şeyi bilen hüküm ve hikmet sahibidir.*

Âyette bulunan "illa" edatı, siz hidayeti istedikten sonra yüce Allah vahiy'le sizin hidayet talebinizi fazlasıyla karşılar demektir. Yoksa Allah dilemedikçe iman edemezsiniz demek değildir. İlahi adalet prensibi kapsamında insanın kendine ait fiilin yaratıcısı olduğu ve yüce Allah'ın insanlara irade özgürlüğü tanıdığı Kur'ani bir gerçektir. Buna göre ilâhi adalet prensibi insana ait kötü fiillerin sorumluluğunu Allah'tan insana havale etme amacı taşır. Çünkü ilahi adalet, günah işleyeni cezalandırmayı, güzelik yapanı da mükafatlandırmayı gerektirir. Diğer bir deyişle âdil olan Allah, mümine verdiği sözde sadık olmak, kafire yönelik azap tehditini de gerçekleştirmek zorundadır. Bu ilahi adaletin gereğidir. Ancak bu adaletin fiilen gerçekleşmesi için insanın yapıp ettiklerinde hür olması, dolayısıyla kendi fiilinden sorumlu olması gerekir. Bunun aksi düşünüldüğü yani insanın yapıp etme kudreti yok edildiği takdirde onun sevap ve cezaya müstehak olmasından söz edilemez. Kaldı ki yaptığı işlerde hür iradesi bulunmayan bir varlığı Allah'ın cezalandırması apaçık bir zulüm olacaktır. Hulasa, insanın özgürlüğü ile Allah'ın adaleti madeni bir paranın iki yüzü gibidir. Bunlardan birini yok saymak zorunlu olarak diğerini de yok saymayı gerektirir ve bu durum hem beşeri varlığın hem de ilahi fiilin abesleşmesi gibi bir sonuca sebep olur.

İşte bundan dolayıdır ki İblis'in Kur'an'daki hikayesini temsili saymak gerekir. Yani insanın doğasında zaten mevcut olan güzellik ve kötülük dürtüsü (takva- fücür yahut hayır- şer) arasındaki sürekli çatışmaya işaret eden bu hikaye ilk hitap çevresindeki kültür, bilgi ve algı düzeyine uygun şekilde uyarlanmış gerçekte sembolik ve metaforik bir anlatım tarzına sahiptir. Kuşkusuz Kur'an baştan sona kadar hak ve hidayettir; fakat onun bize sunduğu gerçek Allah'ın yanında gerçeğin ancak bir görüntüsü ya da solgun bir gölgesi olabilir. Başka bir deyişle, Kur'an'ın vahyi insan idrakinin kavrayabildiği kadar tamdır; fakat insan konuşup anlaştığı dilin, konuşma yetisinin ve kavramların yetersizliğiyle sakat ve eksik bir varlıktır. Bu yüzden yüce Allah insanlara hitap ederken, bizim güzelliğimizi isteyen Melek ve bizi kötülüğe sevk eden Şeytan gibi kavramlar kullanır. İblis ve Şeytan aslında bir metafordur. Onun ne yapıp ettiğini biz ancak psikolojik deneyimlerle anlarız. İblis'in Adem'e secde etmeyi reddetmesi ile ilgili hikaye, aklın emirlerine boyun eğme tutkusunu reddetmenin bir metaforu olarak da anlaşılabilir. İblis insanı Allah'tan uzak tutan ve gerçekte bizim kendi günahımızdan ibaret olan engelin kişileştirilmesidir.

31-) O, dileyen kimseyi rahmetine koyar. Zalimlere ise elem verici bir azap hazırlamıştır.

ZİLZAL SURESİ

8 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1,3-) *Yer şiddetle sarsıntıya uğratıldığı, ağırlıklarını dışarıya çıkarıp attığı ve insan, "Ona ne oluyor?" dediği zaman,*

4-) *İşte o gün, yer, kendi haberlerini anlatır.*

Yani her kim dünya hayatında ne amel yapmışsa kıyamet gününde yapıp ettiklerinin karşılığı olarak ortaya çıkar. Böylece yeryüzü bir bakıma üzerinde işlenmiş olan hayır ve şerleri lisan-ı haliyle konuşmuş ve ortaya çıkarmış olur. Dolayısıyla haberlerini aktarır.

5-) *Çünkü Rabbin ona (öyle) vahyetmiştir.*

6-) *O gün insanlar amellerinin kendilerine gösterilmesi için grup grup çıkacaklardır.*

7-) *Artık kim zerre ağırlığınca hayır işlemişse, onu görecektir.*

8-) *Kim de zerre ağırlığınca şer işlemişse, onu görecektir.*

Kur'an'da Kıyamet Günü

1-) "يَوْمَ الدِّينِ (yevmud-din) (din günü)" göklerle yeryüzünün kaldırılıp her türlü emir ve yasanın Vahidul Kahhar olan Allah'a ait olduğunun ortaya çıktığı gün.

2-) "الْيَوْمَ الْآخِرِ (el yevmil âhir) (ahiret günü)"

Bu yaşadığımız hayatın arkası yani sonrası.

3-) "يَوْمَ الْقِيَامَةِ (yevmel kıyame) (kıyam günü- diriliş günü)"

Kabirlerden kalkış-aslında kabir denen fiziki bir mekan da kıyametle yok olmuştu.

Ama bilinç ve ameller tek ve kahhar olan Allah'ın levh-i mahfuz-bilgi işlem merkezinde, ilk yaratıştan daha kolay olacak.

4-) "يَوْمًا تُرْجَعُونَ فِيهِ إِلَى اللَّهِ (Yevme turceune fihî ilellah) (Allah'a döndürüleceğiniz gün - Yani yüce Allah'a dönüş günü, gam, keder, hüzn, korku ve endişeye gerek yok.)"

5-) لَيَوْمٍ لَا رَيْبَ فِيهِ (Yevmin lâ raybe fih) (Hakkında şüphe olmayan gün) Bu deyim bilimsel ve muhteşem bir mu'cizedir. Matematik kesinlik, şüphe kabul etmez bir yasa, tesadüf diye bir şey yok.

6-) يَوْمَ تَجِدُ كُلُّ نَفْسٍ مَّا عَمِلَتْ مِنْ خَيْرٍ مُّحْضَرًا (Yevme tecidu kullu nefsim mâ amilet min hayrim muhdara) (Herkesin yaptığı iyiliği ve kötülüğü önünde hazır bulacağı gün)” Bilim kurgu, ışık hızında mümkün olsaydı geçmişi aynen seyredebilecekler diyor. Söz, eylem ve görüntü hiç bir şey kaybolmuyor.

7-) يَوْمَ تَبْيَضُّ وُجُوهٌ وَتَسْوَدُّ وُجُوهٌ فَأَمَّا الَّذِينَ اسْوَدَّتْ وُجُوهُهُمْ أَكْفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ فَذُوقُوا (Bazı yüzlerin ağaracağı bazı yüzlerinde kararacağı gün. Yani yüzleri kararanlara, İmanınızdan sonra inkâr ettiniz, öyle mi? Öyle ise inkâr etmenize karşılık azabı tadın denilir.)” (Âli İmran-106)

“Yüzleri ağaranlar ise وَالَّذِينَ ابْيَضَّتْ وُجُوهُهُمْ فِي رَحْمَةِ اللَّهِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ” (Yüzleri ağaranlar ise Allah’ın rahmeti içindedirler. Onlar orada devamlı kalacaklardır.)” (Âli İmran-107)

8-) يَوْمَ تَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا (yevme nahşuruhum cemîian) (hepsini toplayacağımız gün-mahşer günü)”

9-) يَوْمَ يَقُولُ كُن فَيَكُونُ (yevme yekûlu kun feyekûn) (ol deyince (yeniden oluşun) olacağı gün)” 1450 yıl önce, bugün google voice’a seslendiğimiz anda ekrana istediğiniz bilgiler geldiği gibi, göklerle yeryüzünün yüce Allah’ın bir programı olduğu ve O’nun komutuyla yürüdüğü haber veriliyor.

10-) يَوْمَ يُبْعَثُونَ (yevme yub’asûn) (insanların yeniden diriltilecekleri gün)”

11-) الْيَوْمَ نُنَسِّيهِمْ كَمَا نَسُوا لِقَاءَ يَوْمِهِمْ هَذَا (el yevme nensâhum kemâ nesû ligâe yevmihim hâzâ) onlar bu günlerine kavuşacaklarını nasıl unuttular ve âyetlerimizi nasıl inkâr edip durdularsa, biz de onları bugün öyle unutturuz- unutulacakları gün)” Bu kadar delili hiç aldirmeden ve düşünmeden çiğneyip geçenlere korkunç son.

12-) يَوْمَ الْفُرْقَانِ (yevmel furkân) (hak ile bâtılın, müşrik ile muhlisin ayrılma günü)” Bütün tartışmaların kesin çizgilerle ayrılıp bittiği, neyin ne olduğunu herkesin anladığı, hayat filminin sonu.

13-) يَوْمَ لَا بَيْعَ فِيهِ وَلَا خِلَالَ (yevmun lâ bey’un fihi ve lâ hılâl) hiçbir alışveriş ve dostluğun bulunmadığı gün)” Mezhebinin-şeyhinin-cemaatinin- liderinin, aşiretinin kayırması yok artık.

14-) يَوْمَ يَكُونُ الْحِسَابُ (yevme yekûmul hısâb) (Hesap görülecek gün)” Mahkeme salonunda hakim için ayağa kalkıldığı gibi, hesap vermek için hakimler hakimi yüce Allah’ın huzurunda divan durma günü.

15-) يَوْمَ تَشْخَصُ فِيهِ الْأَبْصَارُ (yevmin teşhasu fihil ebsâr) (gözleri dehşetten dışarı fırladığı gün)”

16-) **يَوْمَ تُبَدَّلُ الْأَرْضُ غَيْرَ الْأَرْضِ** (yevme tubeddelul ardu ğayral ard) (yerin başka bir yere dönüştürüldüğü gün)” Allah yarattığı fizikle bağımlı değil, çok başka kanunların hakim olduğu başka bir evren.

17-) **يَوْمَ الْحَسْرَةِ** (yevmel hasrati) (pişmanlık günü)” Ne yapmış olursan ol, kesin ve dönüşü olmayan bir pişmanlık

18-) **يَوْمَ التَّغَابُنِ** (yevmut teğâbun) (aldan(dığına anla)ma günü)” Neyi kaybedip, neyi kazandığımızı kesin olarak anladığımız gün

19-) **يَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ** (yevme yunfehu fis sûr) (sur’a üflendiği gün)” Big Bang ile patlayan evrenin Big Crunch ile çöküşü.

20-) **يَوْمَ نَطْوِي السَّمَاءَ كَطَيِّ السِّجِّ لِلْكَتُبِ** (yevme natvis semâe kaday- yis-silli lil’kütübi) (evrenin kitapların sahifeleri gibi dürüldüğü- kara deliğe çekildiği gün)”

21-) **يَوْمَ عَقِيمِ** (yevmin akım) (kafirler için bütün ümitlerin yok olduğu gün)”

22-) **يَوْمَ يَرَوْنَ الْمَلَائِكَةَ** (yevme yeravnel melâike) (Melekleri görecekleri gün)” Yani meleklerin gerçek mahiyetlerini gördükleri gün,

23-) **يَوْمَ تَشَقُّقُ السَّمَاءِ بِالْغَمَامِ** (yevme teşek-kakus semâu bil ğamâm) (uzayın bulutlar gibi yarılıp parçalanacağı gün)” Güneş sistemleri ve galaktik evrenin kara delikler tarafından yutulmaya başlandığı gravitasyon ve merkezkaç dengesinin bozulduğu uzayın karıştığı kıyamet manzarası.

24-) **يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ** (yevme lâ yenfehu mâluv ve lâ benûn) (mal ve oğulların hiç bir faydasının olmadığı gün)” Aslında bütün malını oğullarına miras olarak bırakacağına, infak ederek kendini kurtarabilirdin.

25-) **يَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ** (yevme tekûmus sâatu) (kıyametin kopacağı gün)”

26-) **يَوْمَ لَا مَرَدَّ لَهُ مِنَ اللَّهِ** (yevmun le maradde lehu minallâhi) (Allah katından gelen, ölenemez bir gün)”

27-) **يَوْمَ الْفَتْحِ** (yevmel feth) (fetih günü)” Kafirlerle müminlerin arasının sonsuza kadar açıldığı gün.

28-) **يَوْمَ تُقَلَّبُ وُجُوهُهُمْ فِي النَّارِ** (yevme tukallebu vucûhuhum fin nâ) (gözünü nereye dönse keder ve yalnızlık azabından kurtuluşun olmadığı ızdıraplı gün yani hiçbir ümidinin kalmadığı gün)”

29-) **يَوْمَ لَا يَمْلِكُ بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ نَفْعًا وَلَا ضَرًّا** (yevme lâ yemliku ba’dükum liba’dın nef’av ve lâ darrâ) (birbirinize ne fayda ne de zarar verebileceğiniz yani herkesin sadece kendisini kurtaracağı gün)”

30-) **يَوْمَ لَا تُنْفَعُ نَفْسٌ شَيْئًا** (yevme lâ tuzlemu nefsun şey’e) (hiç kimseye zerre kadar zulmedilmeyeceği yani mutlak adaletin gerçekleşeceği gün)”

31-) **الْيَوْمَ فِي شُغُلٍ فَاكِهُونَ** (el-yevme fi şuğulin fâkihûn) (çalışmanın geçim ferdi için değil keyf ve zevk için olduğu gün)”

32-) (vemtâzul yevme eyyuhel mucrimûn) (bugün ayrılın ey suçlular)” Öyle burada olduğu gibi suçlular aramızda dolaşamayacak, sonsuz hamd olsun.

33-) (el yevme nahtimu alâ efvâhihim) (o gün ağızlarını mühürleriz)” Yaptığımız ameller ve görüntümüz konuşacak, filmlerimiz oynatılacak yani hiçbir şey gizli kalmayacak, yalan ve aldatma yok.

34-) (yevmul fasl) (Şaşmaz ilim ve yasa ile hak ve batılın belli olduğu ayırım günü)”

35-) (belhumul yevme musteslimûn) (artık teslim bayrağının çekildiği gün)” Dünyada iken bir türlü hakka teslim olmuyorlardı.

36-) (yevmil hısâb) (hesap günü)”

37-) (yevmil vaktil ma'lûm) (vakti belirlenmiş gün)” Hesap kitap işi, yanılma, yanlış yapma ve hata etme sıfır.

38-) (yevmet telâk) (buluşma günü)” Binlerce sene önce vefat etmiş Nebi, Resul ve akrabalarımızla buluşacağız. Bundan daha mübarek ve mutlu bir gün var mı?

39-) (Ve ey kavmim, doğrusu ben sizin için o feryat (edeceğiniz kıyamet) gününden korkuyorum.)”

يَوْمَ تُولُونَ مُدْبِرِينَ مَا لَكُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ عَاصِمٍ وَمَنْ يُضْلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ

(Arkanızı dönüp kaçacağınız gün; sizi Allah'tan koruyacak yoktur. Allah, kimi saptırırsa artık onu doğruya yöneltecek bulunmaz.)” (Mümin-32,33)

(Vahyin hidayeti için sonsuz hamd olsun)

40-) (yevme tuvellüne mudbirîn) (insanların arkasını dönüp kaçmak isteyecekleri gün)”

41-) (yevme te'âtis semâu biduhânim mubîn) (gök-yüzünde son saatin geldiğini haber veren açık bir duman çıktığı gün)” Herkesin anlayacağı bir şekilde kıyametin başladığı saatler

42-) (yevme nebtîşul batşetel kubrà) (vuruşun en şiddetlisiyle zalimlerin yakalanıp yalnızlık zincirine vurulacağı gün)”

43-) (yevmul veid) (uyarıların gerçek olacağı gün)”

44-) (lakad künte fi gâfletin min hêze fekeşefne anke gîtaeke fe basarukel- yevme hadîd) ((simülasyon perdelerinin kaldırılıp) kafir ve müşriklerin gözlerinin keskin hale geldiği gün)”

46-) (yevmul hulûd) (zamansızlık yani devamlılık ve ölümsüzlük günü)”

47-) يَوْمَ الْخُرُوجِ (yevmul hurûc) (çıkış günü)”

48-) يَوْمَ تَمُورُ السَّمَاءِ مَورًا (yevme temûrus semâu mevrâ) (gök, sarsılıp çalkalandığı gün)” Kararlı evren yap-boz oyunu gibi çalkalanıp bozulacak.

49-) يَوْمَ يَدْعُ الدَّاعِ إِلَى شَيْءٍ نُّكْرٍ (yevme yed’ud dâi ilâ şey’in nükür) (çağrıcının bilinmedik bir şeye çağırdığı gün)” Yani her türlü sürprizin saklı olduğu bir gün

50-) فَذَلِكَ يَوْمَئِذٍ يَوْمٌ عَسِيرٌ (fezêlike yevme izin yevmun asir) (işte o gün zor bir gün olacak)”

51-) يَوْمَ تَكُونُ السَّمَاءُ كَالْمُهْلِ (yevme tekûnus semâu kel muhli) (gök erimiş ma’den gibi olacağı gün)” Kara deliğe çekilmekte olan güneş sistemlerinin aldığı ilginç manzara.

52-) يَوْمًا يَجْعَلُ الْوَأْدَانَ شِيبًا (yevmey yec’alul vildâne şîbâ) (bir çocuğun bir günde saçları ağarmış bir yaşlıya döneceği gün)”

53-) يَوْمَ يَفِرُّ الْمَرْءُ مِنْ أَخِيهِ (yevme yefirru mer’u min ehîhi) (kişinin kardeşinden kaçacağı gün)”

54-) يَوْمَ تُنْفَى السَّرَائِرُ (Yevme tubles serâiru) (bütün sırların açığa çıkacağı gün)”

55-) يَوْمَئِذٍ يَوَدُّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَعَصَوُوا الرَّسُولَ لَوْ تُسَوَّى بِهِمُ الْأَرْضُ وَلَا يَكْتُمُونَ اللَّهَ حَدِيثًا (O kıyamet günü, kafirler yani Resül’e isyan edenler, yerin dibine geçmeyi isterler ve Allah’tan hiçbir söz gizleyemezler.)” (Nisa-42)

56-) يَوْمَ يَجْمَعُ اللَّهُ الرُّسُلَ فَيَقُولُ مَاذَا أُجِبْتُمْ قَالُوا لَا عِلْمَ لَنَا إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ (Allah’ın, Resülleri toplayıp “size(kavimleriniz tarafından) ne cevap verildi?” diyeceği, onların da, “Bizim hiçbir bilgimiz yok. Gaybleri hakkıyla bilen ancak sensin” diyecekleri günü hatırlayın.)” (Mâide-109)

57-) وَلَقَدْ خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ وَمَا مَسَّنَا مِنْ لُغُوبٍ (Andolsun, gökleri, yeri ve ikisi arasında bulunanları altı günde (altı evrede) yarattık. Bize bir yorgunluk da dokunmadı.)” (Kaf-38)

58-) يَوْمَ يَنْفَعُ الصَّادِقِينَ صِدْقُهُمْ (Bugün, doğrulara, doğruluklarının yarar sağlayacağı gündür.)” (Mâide-119)

59-) إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِمَنْ خَافَ عَذَابَ الْأَجْرَةِ ذَلِكَ يَوْمٌ مَجْمُوعٌ لَهُ النَّاسُ وَذَلِكَ يَوْمٌ مَشْهُودٌ (Şüphesiz, ahiret azabından korkanlar için bunda bir ibret vardır. Bu, insanların (hesap ve ceza için) toplanacakları bir gündür. Bu, herkesin toplanıp bir araya geleceği bir gündür.)” (Hud-103)

60-) يَوْمَ يَأْتِ لَا تَكَلَّمُ نَفْسٌ إِلَّا بِإِذْنِهِ فَمِنْهُمْ سُقِيُّ وَسَعِيدٌ (O gün geldiği zaman Allah’ın izni olmadan hiçbir kimse konuşamaz. Onlardan mutsuz (cehennemlik) olanlar da vardır, mutlu (cennetlik) olanlar da.)” (Hud-105)

61-) وَالْقَوْمِ إِلَى اللَّهِ يَوْمَئِذٍ السَّلَامُ وَصَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ (Onlar o gün Allah’a teslim olurlar ve uydurdukları şeyler de onları yüzüstü bırakıp kaybolur.)” (Nahl-87)

62-) (Allah'ın sizi (kabirlerinizden) çağıracağı, sizin de O'na hamd ederek emrine hemen uyacağınız ve (kabirlerinizde) pek az kaldığınızı sanacağınız günü hatırla!)” (İsra-52)

63-) (Allah'ın bütün insanları kendi önderleriyle (amel kitaplarıyla) birlikte çağıracağını ve (O gün) her kime kitabı sağından verilirse, işte onlar kitaplarını okurlar ve kıl kadar haksızlığa uğratılmazlar.)” (İsra- 71)

64-) (Dağları yürüteceğimiz ve senin yeryüzünü çırılçıplak göreceğin günü bir hatırla. Biz onları mahşerde toplarız da içlerinden hiçbirini bırakmayız.)” (Kehf-47)

65-) (Ey Resül! Allah'ın, “Ortağım olduklarını iddia ettiklerinizi çağırın” diyeceği, onların da çağıracakları, fakat kendilerine (çağırdıklarının) cevap vermeyecekleri yani bizim aralarına bir uçurum koyacağımız günü hatırla!)” (Kehf-52)

66-) (Allah'a karşı gelmekten sakınanları Rahmân'ın huzurunda değerli elçiler heyeti gibi toplayacağımız, suçluları da suya koşan susuz develer gibi cehenneme sevk edeceğimiz günü düşün!)” (Meryem-85,86)

67-) (İşte o gün mülk (hükümler) Allah'ındır. O, insanların arasında hükmünü verir. Artık iman edip yani salih ameller işlemiş olanlar Na'im Cennetleri'ndedirler.)” (Hac-56)

68-) (O gün cennetliklerin kalacakları yer daha hayırlı, dinlenecekleri yer daha güzeldir.)” (Furkan-24)

69-) (O gün zalim kimse, (çaresizlik içinde) ellerini ısırp şöyle diyecektir: “Ne olurdu ben de peygamberle beraber aynı yolu tutsaydım!”) (Furkan-27) Beşer Resul'un yaşadığı hayat çok sınırlı olduğuna ve zulüm kıyamet gününe kadar devam edeceğine göre âyette geçen Resul Kur'an'dan başka bir şey değildir. Çünkü her zaman ve zeminde bir Resul'un var olduğu âyetten açıkça anlaşılıyor.

70-) (Allah'ın onlara seslenerek, “Resüllere ne cevap verdiniz? diyeceği günü hatırla.)” (Kasas-65)

71-) (O gün onlara karşı bütün haberler kapanmıştır. Artık birbirlerine de soramazlar.)” (Kasas-66)

71-) (Şöyle diyecekler: “Vay başımıza gelene! Bu beklenen ceza günüdür.”) (Saffat-20)

72-) (Onlara, “İşte bu, yalanlamakta olduğunuz hüküm ve ayırım günüdür.” denilir.)” (Saffat-21)

72-) (O gün zalimlere, mazeretleri fayda vermez. Lânet onlarıdır yani kötü yurt onlarıdır.)” (Mümin-52)

73-) (O gün Allah’a bilinçli olanlar dışında, dostlar birbirine düşman olurlar.)” (Zuhruf-67)

74-) (O gün dostun dosta hiçbir faydası olmaz. Kendilerine yardım da edilmez.)”

75-) (O gün (hesap için Allah’a) arz olunursunuz. Hiçbir sırrınız gizli kalmaz.)” (Hakka-18)

76-) (O gün, yalanlayanların vay hâline!)” (Mürselat-49)

77-) (O gün insanlar, her biri bir tarafa uçuşan küçük kelebekler gibi olacaktır.)” (Karia-4)

NAHL SURESİ

128 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1-) Allah'ın emri gelmiştir. Artık onu istemekte acele etmeyin. Allah, onların şirk koştuıkları şeylerden yüce ve uzaktır.

2-) Allah kendi emriyle melekleri (ayetleri), kullarından dilediği kimseye ruh ile, "Benden başka ilâh olmadığına dair (insanları) uyarın ve bilinç sahibi olun" diye indirir.

Şura 52 ile bu âyet aynı gerçeği anlatır. Resul seçimi yüce Allah'ın iradesine bağlıdır.

3-) Allah gökleri ve yeri bir amaca yönelik olarak yarattı. O, şirk koştuıkları şeylerden yücedir.

4-) O, insanı bir nutfeden yarattı. Fakat bakarsın ki (insan Rabbine karşı) apaçık bir düşman kesilmiştir.

5-) Hayvanları da O yarattı. Onlarda sizin için ısıtıcı (özellikler) ve birçok yararlar vardır ve onların bir kısmını da yersiniz.

6-) Onlarda sizin için ayrıca akşamleyin getirirken ve sabahleyin salıverirken bir güzellik (bir zevk) vardır.

7-) Bu hayvanlar sizin ağırlıklarınızı, ancak güçlülere katlanarak varabileceğiniz beldelere taşırlar. Şüphesiz sizin Rabbiniz şefkatlidir, merhametli olandır.

8-) Atları, katırları ve eşekleri binmeniz ve zinet olsun diye (yarattı) Allah bilemeyeceğiniz daha nice (nakil vasıtaları) yaratır.

9-) Yolun doğrusu Allah'ındır (yolun) eğrisi de vardır, Allah dileseydi (iradenize ipotek koysaydı) hepimizi hidayete iletirdi.

10-) Gökten suyu indiren O'dur. Ondandır hem size içecek vardır ve hem de (hayvanlarınızı) yaydığımız (otlar ve) ağaçlar.

11-) Allah su sayesinde sizin için ekinler, zeytinler, hurmalar, üzümler ve diğer ürünlerin hepsinden bitirir. İşte bunlarda tefekkür eden bir toplum için delil vardır.

12-) O, geceyi, gündüzü, güneşi ve ayı sizin hizmetinize sunmuştur. Yıldızlar da Allah'ın yasası ile sizin emrinize verilmiştir. Şüphesiz ki bunlarda aklını kullanan bir toplum için âyetler vardır.

13-) Yeryüzünde sizin için çeşitli renkleri üretip çoğalttı. Şüphesiz bunda müzakere eden bir toplum için bir delil vardır.

14-) İçinden taze et yemeniz ve takacağınız süs (eşyası) çıkarmanız için denizi hizmetinize sunanda O'dur. Gemilerin denizde (suları) yara yara gittiklerini de görürsün (bütün bunlar) onun faziletinden (rızkınızı) aramanız ve nimetine şükretmeniz içindir.

15-) Size (rızk) sunması için yeryüzünde araziler, yolunuzu bulmanız için de nehirler ve yolları yerleştirdi.

16-) Daha nice işaretler (var etti) ve onlar yıldızla da yollarını bulurlar.

17-) O halde, yaratan, yaratmayan gibi olur mu? Hâla müzakere etmiyor musunuz?

18-) Yani Allah'ın nimetini saymaya kalksanız, onu bitiremezsiniz. Şüphesiz Allah bağışlayandır, merhamet edendir.

19-) Allah, gizlediğinizi de açıkladığınızı da bilir.

20-) Allah'ın yanı sıra davet ettikleri (evliya ve ilâhlar), hiçbir şey yaratamazlar onlar kendileri yaratılmışlardır.

21-) Onlar diriler değil, ölülerdir ve ne zaman çıkarılacaklarını da bilmezler.

22-) İlâhınız bir tek ilâhtır. Fakat ahirete iman etmeyenler var ya, onların kalpleri nankör ve kibirli kimselerdir.

23-) Hiç şüphesiz Allah, onların gizlediklerini de açıkladıklarını da bilir. O, büyüklük taslayanları sevmez.

24-) Onlara: Rabbiniz ne indirdi? denildiği zaman, "Öncekilerin masallarını" derler.

25-) Kıyamet gününde kendi günahlarını tam olarak taşımaları ve bilgisizce saptırmakta oldukları kimselerin günahlarından da bir kısmını yüklenmeleri için (öyle derler). Bak ki yüklenecekleri şey ne kötüdür!

26-) Onlardan öncekiler de plan yapmışlardı. Sonunda Allah da onların binalarını temellerinden söktü üstlerindeki tavan da tepelerine çöktü yani azap onlara, fark edemedikleri bir yerden gelmişti.

27-) Sonra kıyamet gününde onları alçaltır ve onlara der ki: "Kendileri hakkında (müminlere) düşman kesildiğiniz ortaklarını nerede?" Kendilerine (vahiy'den) ilim verilmiş olanlar derler ki: "Şüphesiz bugün alçaklık ve kötülük kâfirlerin üzerindedir"

Yüzlerce âyette olduğu gibi, yukarıdaki iki âyette de kabir azabının olmadığını görüyoruz. Yani Kur'an "ölümün ve kıyamet gününde dirilmenin" ortasında olacak hiçbir şeyden söz etmez. Âyetlere daha yakından bakalım. "...Sonunda Allah' da onların binalarını temellerinden söktü üstlerindeki tavanda tepelerine çöktü. Bu azap onlara fark edemedikleri bir yerden gelmişti" (Nahl-26) "Sonra kıyamet gününde Allah onları rezil eder ve der ki..." (Nahl-27) 26. âyette kâfirlerin dünya hayatındaki azaplarından hemen sonra 27. âyette kıyamet gününe geçiş yapılmıştır. Yani kabir azabı diye bir şeyin söz konusu olmadığını göstermiştir.

28-) Kendilerine zulüm ederlerken meleklerin (ilahi yasaların) vefat ettirdikleri kimseler: Hiçbir kötülük yapmıyorduk, diyerek teslim olurlar. Bilakis Allah, yapmakta olduğunuz amellerinizi daha iyi bilendir.”

29-) “O halde, içinde devamlı kalacağınız cehennemden kapılardan girin! Kibirlenenlerin yeri ne kötüdür!”

Cehennem Anlamı Nedir?

“Cehennem” sözcüğü ile ilgili farklı görüşler vardır. Bazı dil bilimcilerine göre bu sözcük Arapçadır, bazılarına göre Arapça değildir. Çoğunluğa göre kelimenin kökeni Arapça olmayıp İbraniceden taşınarak uzun zaman sonra Arapçalaştığıdır. Bu dil bilginlerine göre Kudüs civarında “Gihinnam” adında, İbranilerin tanrılarına sundukları kurbanların yakıldığı bir yer bulunmaktadır. Bu sözcüğün aslı da “Ge ben hinnom” (Hinnom’un oğlu vadisi) iken zamanla halk dilinde “gihinnam” şekline dönüşmüştür. Arapçada ise “çok derin çukur” a “cehennem” ve “cihennam” denilmesi, bu sözcüğün İbraniceden gelerek Arapçalaştığı ihtimalini kuvvetlendirmektedir. “Cehennem“ azabı hak edenlerin ahirette cezalandırılmaları için atılacakları çok derin çukur” anlamında kullanılmıştır. Müşrik, zalim, fasık, kafir ve müstekbirlerin cezalandırılacağı bu çok derin çukur, Kur’an’da, “Cehennem, cahim, haviye, hutame, leza, saîr, sakar, harîk, hamîm, semûm, siccîn, darulbevêr, su’üd-dar” gibi adlarla anılmıştır.

30-) Bilinç sahiplerine: Rabbiniz ne indirdi? denildiğinde, “Hayır (indirdi)” derler. Bu dünyada güzellik üretenlere, güzel mükâfat vardır yani âhret yurdu daha hayırlıdır. Bilinç sahiplerinin yurdu gerçekten güzeldir!

31-) (O yurt), girecekleri, altından nehirler akan Adn cennetleridir. Onlar için orada kendilerine diledikleri her şey vardır. İşte Allah, bilinç sahiplerini böyle mükâfatlandırır.

32-) Onlar, meleklerin, “Size selâm olsun. Yapmış olduğunuz (salih) amellere karşılık cennete girin” diyerek tertemiz olarak vefat ettirdikleri kimselerdir.

33-) Kâfirler kendilerine meleklerin gelmesinden veya Rablerinin emrinin gelmesinden başka bir şey mi gözlüyorlar? Onlardan öncekiler de böyle yapmışlardı. Allah onlara zulmetmedi fakat onlar kendilerine zulmediyorlardı.

34-) Sonunda yaptıklarının cezası onlara isabet etti, alay etmekte oldukları şey onları çepçevre kuşatıverdi.

35-) Müşrikler dediler ki: “Allah dileyeydi ne biz ne de babalarımız ondan başkasına kulluk ederdik. Onun emri olmadan hiçbir şeyi de haram kılmazdık.” Onlardan öncekiler de böyle yapmışlardı. Resullerin üzerine apaçık tebliğden başka bir şey düşer mi!

Tebliğ

Kur’an’da tebliğ kavramı birçok kavram gibi Muhammed ve Nebi bağlamında değil, Resul bağlamında kullanılan kavramlardandır. **فَهَلْ عَلَى الرُّسُلِ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ** (“...Resullerin üzerine apaçık tebliğden başka bir şey düşer mi?”) (Nahl-35) **مَا عَلَى** **وَأَنْ مَا تُرِيَّتْكَ** (Resule düşen vazife, ancak tebliğdir...)” (Mâide- 99) **بَعْضَ الَّذِي نَعِدُهُمْ أَوْ نَتَوَفَّيْتَهُمْ فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلَاغُ وَعَلَيْنَا الْحِسَابُ** (Biz onlara vâdettiğimizin

bir kısmını sana göstersek de veya ondan önce seni öldürürsek de (Ey Resul!) sana ancak Allah'ın emirlerini tebliğ etmek düşer. Hesap yalnız bize aittir.)" (Ra'd-40) "أَبْلَعُكُمْ رَسُولَاتِ رَبِّي" (Size Rabbimin vahiyettiklerini duyuruyorum...)" (Âraf-62)

36-) *Andolsun ki biz, "Sadece Allah'a kulluk edin ve Tâğut'tan sakının" diye (tebliğ etmeleri için) her ümmete bir Resul gönderdik. Allah, onlardan bir kısmını (vahiy'le) hidayete iletti. Onlardan bir kısmının üzerine de sapkınlık hak oldu. Yeryüzünde gezin de görün, yalanlayanların sonu nasıl olmuştur!*

Ayet, hidayet in ve sapkınlığın ancak vahiy ile olduğunu açık olarak ortaya koyuyor. Vahiy tek kaynak kabul eden hidayeti kabul etmeyen sapkınlığı hak eder.

37-) *Sen, onların hidayetleri için düşkünlük gösteresen de, bil ki Allah, sapkınlıkta kararlı olanları (vahiy'den bağımsız olarak zorla) hidayete erdirmez, onların yardımcıları da yoktur.*

38-) *Onlar: "Allah ölen bir kimseyi çıkarmaz" diye içtenlikle Allah'a yemin ettiler. Bilakis, bu O'nun üzerine bir yasadır. Fakat insanların çoğu bilmez.*

39-) *Hakkında anlaşmazlığa düştükleri şeyi onlara açıklanması ve kâfir olanların da yalancılar olduklarını bilmeleri için (Allah onları diriltecektir).*

40-) *Biz, bir şeyin olmasını irâde ettiğimiz zaman, ona yasamız sadece "Ol" demekten ibarettir. Hemen oluş sürecine girer.*

41-) *Zulme uğradıktan sonra Allah yolunda hicret edenlere gelince, onları dünyada güzel bir şekilde yerleştireceğiz. Eğer bilirlerse ahiretin mükâfatı elbette daha büyüktür.*

42-) *Onlar sabredenler ve Rablerine tevekkül edenlerdir.*

43-) *Senden önce de, kendilerine vahiyettiğimiz erkeklerden başkasını (Resul) olarak göndermedik. Eğer bilmiyorsanız, zikir (vahiy) ehline sorun.*

44-) *Açıklamalarla ve kitaplarla (gönderildiler). İnsanlara, kendilerine indirileni açıklaman için ve müzakere etsinler diye sana da bu Kur'an'ı indirdik.*

Şia ve Ehl-i Sünnet din adamlarının, rivayetleri din edinmek gayesiyle en çok istismar ettikleri ayetlerden birisi de bu ayettir. Halbuki tebyin, tefsir etme yani detaylandırma anlamında değil, duyurma, ilan ve tebliğ etme, gizlemeden açıklama anlamına gelmektedir. (Âli İmran-187) Zaten Kur'an'ın kendisi bir açıklamadır. (Âli İmran-138) yani açıklamanın açıklaması olmaz. Kur'an'ı esas olarak açıklayan Yüce Allah'tır. (Bakara-187, 219, 221, 242, 266; Âli İmran-103; Maide-89) Yani Bakara suresi 109, 159, 187, 256; Âli İmran 138, 187; Mâide 15; Sebe 14, âyetleri tebyin kavramının tefsir etme anlamında açıklama olmadığını, tebliğ etme, duyurma, ilan etme ve gizlemeden okuma anlamına geldiğini göstermektedir.

45-) *Kötülük planları yapanlar, Allah'ın, kendilerini yere geçirmeyeceğinden veya farkında olmadıkları bir yerden kendilerine azabın gelmeyeceğinden emin mi oldular?*

46-) *Yahut onlar dönüp dolaşırlarken Allah'ın kendilerini yakalamayacağından emin mi oldular? Onlar (Allah'ı) âciz bırakacak değillerdir.*

47-) *Yoksa Allah'ın kendilerini yavaş yavaş tüketerek cezalandırmayacağından (emin*

mi oldular)? Kuşkusuz Rabbiniz şefkatlidir, merhametli olandır.

48-) *Allah'ın yarattığı herhangi bir şeyi görmediler mi? Onun gölgeleri, küçülerek ve Allah'a secde ederek sağa sola döner.*

49-) *Göklerde bulunanlar ve yeryüzündeki varlıklar yani bütün melekler, büyüklük taslamadan Allah'a secde ederler.*

Göklerde ve yeryüzünde canlı cansız, hareket halinde olan, salih ameller işleyen, hayırlı üretim yapan her şey melektir. Melekler özgür iradeye sahip olmadıklarından dolayı Yüce Allah'a kayıtsız şartsız itaat ederler. Yani Yüce Allah'ın doğal kuvvetleri ve yasalarıdır. Bundan dolayı Yüce Allah Fussilet Suresi 11. ayette “ثُمَّ اسْتَوَىٰ إِلَى السَّمَاءِ” “Sonra duman halinde olan göğe yönelmişti. Ona ve yere isteyerek ve istemeyerek gelin.” deyince onlar “isteyerek geldik” cevabını vermişlerdir.

50-) *Onlar, üstlerindeki Rablerinden korkarlar ve kendilerine ne emrolunursa onu yaparlar.*

51-) *Allah buyurdu ki: Sakın iki ilâh edinmeyin! O ancak bir tek ilâhtır. O halde yalnız benden korkun!*

52-) *Göklerde ve yeryüzünde ne varsa hepsi O'nundur. Yani din de yalnız O'nundur. O halde Allah'tan başkası için mi bilinçli oluyorsunuz?*

(Yani din adamlarını ve eserlerini değil, Yüce Allah'ı ve O'nun gönderdiği kitabı anlamaya çalışın ve onda bilinçli olmaya bakın, işte takva budur.)

53-) *Nimet olarak size ulaşan ne varsa, Allah'tandır. Sonra size bir zarar dokunduğu zaman da yalnız O'na yalvarırsınız.*

54-) *Sonra da sizden o zararı giderdiğinde, içinizden bir grup, hemen Rablerine şirik koşarlar!*

55-) *Kendilerine verdiklerimize nankörlük ettikleri için (öyle yaparlar). O halde bir süre daha yararlanın; fakat yakında bileceksiniz!*

56-) *Bir de kendilerine rızık olarak verdiklerimizden, mahiyetini bilmedikleri şeylere pay ayırıyorlar. Allah'a andolsun iftira etmekte olduğunuz şeylerden mutlaka sorguya çekileceksiniz.*

Tallâhi: Allah'a andolsun anlamına gelmektedir. Billahi ve vallahi yeminlerinin başka bir şeklidir. Kur'an'da “Allah'a and olsun.” anlamında dokuz yerde “تَاللَّهِ” ifadesi geçmektedir.

57-) *Onlar, kızları Allah'a yakıştırıyorlar. O bundan uzaktır. Hoşlandıkları da (erkek çocuklar) kendilerinin oluyor.*

58-) *Onlardan birine kız müjdelendiği zaman öfkelenmiş olarak yüzü kapkara kesilir.*

59-) *Kendisine verilen müjdenin kötülüğünden dolayı kavminden gizlenir. Onu, aşı-*

ğlık duygusu içinde yanında mı tutsun, yoksa toprağa mı gömsün! (diye düşünür) Dikkat edin, hükümleri ne kadar kötüdür!

60-) *Kötü sıfat, ahirete iman etmeyenler içindir. En yüce sıfatlar ise Allah'ındır O, izzetlidir, hüküm ve hikmet sahibidir.*

61-) *Eğer Allah, insanları zulümleri yüzünden cezalandıracak olsaydı, yeryüzünde hiçbir canlı bırakmazdı. Fakat onları ismi konmuş bir müddete kadar erteliyor. Ecelleri geldiği zaman onlar ne bir saat (an) geri kalabilirler ne de öne geçebilirler.*

62-) *Kendilerinin hoşlarına gitmeyen şeyleri Allah'a isnat ediyorlar. En güzel sonucun kendilerinin olduğunu anlatan dilleri de yalanın örneğini veriyor. Hiç şüphesiz onlar için sadece ateş vardır. Onlar (şirk ve iftirada) aşırı gidiyorlardı.*

63-) *Tallâhi, senden önceki ümmetlere de (Resuller) göndermişizdir. Fakat şeytan onlara işlerini süslü gösterdi de (iman etmediler). işte o, bugün onların velisidir. Onlar için elem verici bir azap vardır.*

64-) *Biz bu Kitab'ı sana sırf hakkında ihtilafa düştükleri şeyi (bununla) insanlara açıklayasın ve iman eden bir topluma da hidayet ve rahmet olsun diye indirdik.*

65-) *Allah gökten bir su indirdi ve onunla yeryüzünü ölümünden sonra diriltti. Şüphesiz ki bunda (hakkı) işiten toplum için bir delil vardır.*

66-) *Hiç kuşkusuz sizin için hayvanlarda da bir ibret vardır. Zira size, onların karınlarındaki fıski ile kan arasından (gelen), içenlerin boğazından kolayca geçen hâlis bir süt içiriyoruz.*

“İhlasın” kelime olarak hangi anlama geldiğini bu âyet ortaya koyuyor. Yani nasıl ki süt dışardan içine hiçbir şey katılmadan direk ve organik olarak annenin göğsünden çocuğun ağzına ve midesine gidiyorsa, din de aynı şekilde yüce Allah'tan geldiği gibi insanların zihnine ve gönüllerine saf yani hanif ve katıksız olarak girmesi gerekiyor. İçinde başkalarının rivayet ve içtihatları olan din Allah'ın dini değildir. Dolayısıyla ihlas, dini Allah'a özel kılmak demektir.

67-) *Hurma ve üzüm gibi ürünlerden hem sarhoşluk edici hem de güzel rızık edirsiniz. İşte bunlarda da aklını kullanan kimseler için bir delil vardır.*

68-) *Rabbin bal arısına: Dağlardan, ağaçlardan ve insanların yaptıkları çardaklardan kendine evler (kovanlar) edin diye vahyetti.*

69-) *Sonra meyvelerin her birinden ye ve Rabbinin sana kolaylaştırdığı yaylım yollarına gir, diye vahyetti. Onların karınlarından renkleri çeşitli bir şurup (bal) çıkar ki, onda insanlar için şifa vardır. Elbette bunda tefekkür eden bir toplum için delil vardır.*

Kur'an doğadaki varlıklardan her biri için bir yol, kendine ait bir hedef ve sonuçta özel bir hidayet (kanun-yasa) olduğunu söylemektedir. Yukarıdaki âyetlerde bal arısının ev yapımında, çiçeklerden ve meyvelerden öz almada, yaratanın belirlediği yolu katetmede ve sonuçta kendine özel hidayetini ifade eden bal üretimindeki kendine ait süreç gündeme getirilmiştir. Asıl ilginç olan şudur ki, bal üretimi yolunda doğru

çabayı “Allah’ın yolu”, yani Allah’ın bal arısını yönelttiği ve hidayet amacına ulaşmak için ona gösterdiği yol olarak bilmesidir. Nebilere gelen vahiy, arılara gelen vahiy gibidir. Yani vahiy Nebiye aracısız olarak geliyor. Arı bu vahiy sayesinde hidayetini bulup bal imalatını gerçekleştiriyor.

70-) Sizi Allah yarattı; sonra sizi vefat ettirecek. Daha önce bilgili iken hiçbir şeyi bilmez hale gelsin diye sizden bazı kimseler ömrün en verimsiz çağına kadar yaşatılacak. Şüphesiz ki Allah her şeyi bilen ve kudretli olandır.

71-) Allah kiminize kiminizden daha farklı rızık (yolları) verdi. Rızkı biraz fazla verilenler, rızıklarını kendi altındakilere verip de bu hususta onları kendilerine eşit kılmazlar. Durum böyle iken Allah’ın (vahiy-tevhid) nimetini inkâr mı ediyorlar?

Bu âyette yüce Allah, müşriklere cevap olması açısından güzel bir örnek ve akli bir kıyas yapmaktadır. Çünkü bütün müşrikler gibi Mekke müşrikleri de Allah’a iman etmekle beraber sözde evliyanın Allah’ın dostları, yardımcıları, şefaatchi olduklarına iman ediyorlardı. Yüce Allah onlara öyle bir örnek veriyor ki, doğruluğunu başka hiçbir şeye bakma ihtiyaçları olmadan kendilerinden bilebilecekleri bir delil sunmuştur. Delillerin en güzeli ve en etkili de, kişinin bizzat kendisinde bulunan ve inkar edemeyeceği bir şekilde kendisine karşı kullanılmasıdır. Yüce Allah şunu demek istiyor: Ey müşrikler! Korumanız altında olan, elinizin altında çalışanlar mal- mülk kuvvet-kudret, otorite- güç bakımından kendinize eşit seviyede kimse var mı? Dolayısıyla köle ve elinizin altındakilerden mal ve mülk, kuvvet ve kudret, güç ve otorite hususunda size ortak olacak kadar mal ve servet verip onları maddi olarak yüceltir misiniz ki, siz onlarla maddi bakımdan eşit hale gelesiniz? Dolayısıyla “sizden biriniz, yanında çalışanın, mal ve mülk konusunda kendisine ortak olmasını istemez ve kabul etmezken” Yani siz mal ve mülkünüzde herhangi bir ortaklığa razı olmazken, nasıl olur da, noksan sıfatlardan uzak olan Allah, yarattığı aciz bir kulunu uluhiyet ve rububiyetine ortak eder? Bu sizin fitrat ve aklınıza göre batıl ve yanlış bir hüküm olduğuna göre, halbuki bu sizin hakkınızda mümkün ve caizdir. Çünkü sizin elinizin altındakiler gerçekte sizin malınız değil, onlarda sizin gibi kullardır. Sizin yaratılışınıza eşit bir şekilde aynı maddeden yaratılmışlardır. Bu durumda iken bile, siz çalışanlarınızı kendinize maddi güç bakımından eşit kılmak istemezken, Allah kullarından kendisine eşit olacak bir şekilde “evliya ve yardımcılar” edinir mi? Nasıl olur da, böyle bir şeyi Allah hakkından mümkün ve caiz görürsünüz?

72-) Allah size kendi nefislerimizden eşler yarattı, eşlerinizden de sizin için oğullar ve torunlar yarattı ve sizi temiz gıdalarla rızıklandırdı. Onlar hâla bâtıla iman edip Allah’ın nimetine nankörlük mü ediyorlar?

73-) Allah’ın yanı sıra göklerde ve yeryüzünde olan rızıktan kendilerine hiçbir şey vermeye sahip olmayan yani buna asla güçleri yetmeyen şeylere kulluk ediyorlar.

74-) Sakın Allah’a benzerler getirmeyin. Çünkü Allah (her şeyi) bilir; siz bilmezsiniz.

Bu ayeti güncelleme açısından şöyle bir yorum yapmak mümkündür. Allah’a örnekler ve benzerler getirmek, O’nun kitabını yeterli görmeyip, başka kaynakları O’nun mesajına destekleyici olarak getirmek, vahye ortaklar edinmek demektir.

75-) Allah, hiçbir şeye gücü yetmeyen, başkasına bağımlı bir köle ile katımızdan kendisine verdiğimiz güzel rızıktan gizli ve açık olarak infak eden (hür) bir kimseyi örnek olarak verir. Bunlar hiç eşit olurlar mı? Doğrusu hamd (güç - övgü - kuvvet) Allah'a mahsustur. Fakat onların çoğu (bunu) bilmezler.

76-) Allah, şu iki kişiyi de örnek olarak verir: Onlardan biri dilsizdir, kudreti hiçbir şeye yetmez velisinin üzerine bir yüküdür. Onu her nereye gönderse bir hayır getirmez. Şimdi, bu adamla, adaleti emreden ve dosdoğru yol üzerinde yürüyen kimse eşit olur mu?

77-) Göklerin ve yerin gaybı Allah'a aittir. (Son) saatin kopması ise, göz açıp kapama gibi veya daha az bir zamandan ibarettir. Şüphesiz Allah, her şeye bir yasa koymuştur.

78-) Siz, hiçbir şey bilmezken Allah, sizi annelerinizin karnından çıkardı; şükredesiniz diye size kulaklar, gözler ve kalpler verdi.

79-) Göğün boşluğunda yarası gereği olarak uçuşan kuşları görmediler mi? Onları orada Allah'tan başkası tutamaz. Kuşkusuz bunda iman eden bir toplum için deliller vardır.

80-) Allah, evlerinizi sizin için bir sükûnet yeri kıldı ve sizin için davar derilerinden gerek göç gününüzde ve gerekse konaklama gününüzde, kolayca taşıyacağınız evler; yünlerinden, yapağularından ve kıllarından bir süreye kadar (yararlanacağımız) bir ev eşyası ve bir ticaret malı meydana getirdi.

81-) Allah, yarattıklarından sizin için gölgeler yaptı. Dağlarda da sizin için barınaklar yarattı. Sizi sıcaaktan koruyacak elbiseler ve savaşta sizi koruyacak zırhlar yarattı. İşte böylece Allah, Müslüman olmanız için üzerinize nimetini tamamlıyor.

82-) Yine de yüz çevirirlerse, artık sana düşen ancak apaçık bir tebliğden ibarettir.

83-) Onlar Allah'ın nimetini tanırlar. Sonra da onu inkâr ederler yani onların çoğu nankördür.

84-) Her ümmetten bir şahit çıkaracağız gün, artık kâfirlere izin verilmez. Onların özür dilemeleri de istenmez.

Birçok kavram gibi “şâhid” kavramı da Kur'an'da Allah, vahiy ve Resul bağlamında kullanılmıştır.

85-) O zulmedenler azabı gördüklerinde, artık onlardan azap hafifletilmez ve onlara (rahmet nazarıyla) bakılmaz.

86-) Şirk koşanlar, şirk koştukları şeyleri gördükleri zaman derler ki: “Rabbimiz! İşte bunlar, senin yanı sıra davet ettiğimiz ortaklarımızdır.” Onlar da bunlara: “Siz yalancılarsınız” diye söz atarlar.

87-) O gün Allah'a teslim olurlar ve iftira ettikleri şeyler onlardan kaybolup gider.

88-) Ön yargıya sahip olup Allah yolundan engelleyenler var ya, işte onlara, yapmakta oldukları bozgunculukları sebebiyle, azap üstüne azaplarını arttıracaktır.

89-) O gün her ümmetin içinden kendilerine bir şahit çıkaracağız ve seni de bunların

üzerine şahit olarak getireceğiz. Bu kitabı sana, her şey için bir açıklama, bir hidayet ve rahmet kaynağı ve Müslümanlar için bir müjde olarak indirdik.

90-) Hiç şüphesiz ki Allah, adaleti, güzel ahlakı ve akrabaya vermeyi emreder. Ahlak-sızlığı münkeri ve ırkçılığı da yasaklar. O, müzakere edesiniz diye size öğüt veriyor.

91-) Sözleşme yaptığınız zaman, Allah'ın ahdini yerine getirin yani Allah'ı üzerinize kefil tutarak, pekiştirdikten sonra yeminleri bozmayın. Şüphesiz Allah, yapacağımız şeyleri pek iyi bilendir.

92-) Bir ümmet diğer bir ümmetten (sayıca ve malca) daha çok olduğu için yeminlerinizi, aranızda bir bozgunculuk aracı edinerek ipliğini sağlamca büktükten sonra, çözüp bozan (kadın) gibi olmayın. Allah, bununla sizi sınamaktadır. Hakkında ihtilafa düşmekte olduğunuz şeyi kıyamet gününde mutlaka size açıklayacaktır.

93-) Allah dileseydi (iradenize ipotek koysaydı) hepimizi bir tek ümmet kılardı; fakat O, dileyeni saptırır, dileyeni de (vahiy'le) hidayete iletir. Yaptıklarınızdan mutlaka sorumlu tutulacaksınız.

94-) Yeminlerinizi aranızda aldatma aracı olarak kılmayın, aksi halde (İslâm'da) sebat etmişken ayağımız kayar da (insanları) Allah yolundan alıkoymanız sebebiyle (dünyada) kötülüğü tadarsınız (o zaman) sizin için azim bir azap vardır.

95-) Allah'a verdiğiniz sözü az bir değerle değiştirmeyin! Şayet anlayan kimseler iseniz, şüphesiz Allah katında olan (mükafat) sizin için daha hayırlıdır.

96-) Sizin yanınızdaki (dünya malı) tükenir, Allah katındakiler ise bâkidir. Elbette sabırlı davrananlara yapmakta olduklarının karşılığını en güzeliyle mükafatlandırırız.

97-) Erkek veya kadın, mümin olarak kim salih ameller işlerse, onu mutlaka temiz bir hayat ile yaşatırız yani yapmakta olduklarının en güzeli ile onları mükafatlandırırız.

98-) Kur'an okuduğun zaman o racim şeytandan Allah'a sığın!

Şeytan kavramı marifeli olarak geldiği için Allah Resulü, Mekke müşriklerinin içinde bu şeytanın kim olduğunu biliyordu. Geleneksel din adamları insanlara okumayı öğretmediler, bırakın okumayı Kur'an okumayı bile öğretmediler. Emevi din adamları Kur'an okumayı mescitlere hapsedti yani mescitler Kur'an metninin okunduğu hapishaneler gibidir. Ne kadar insanları mescitlerde ve yurtlarda tutarsak o kadar işimize yarar ayakta dururuz anlayışına sahip oldular. Emevi mel'aneti ve zulmü öyle yerlere uzandı ki, ayağını uzatarak Kur'an okuyamazsın, diz çökmeden okuyamazsın, baş açık okuyamazsın, abdestsiz ve cünüp okuyamazsın, hayız ve nifas halinde okuyamazsın dediler. Dolayısıyla âyette geçen eş-şeytan kelimesi, bu gibi din adamlarından yüce Allah'a sığınma anlamına gelmektedir.

“Kur'an'ı okuduğun zaman” Racim (Allah'ın rahmetinden uzaklaştırılmış) şeytandan Allah'a yönel (sığın)” Aslında âyette anlatılmak istenen Kur'an okunacağı zaman dille racim şeytandan Allah'a yönelirim (sığınırım) demek değildir. Âyette anlatılmak istenen şey şudur. Kur'an okunup anlaşıldığı zaman kendisini okuyan kişiyi her türlü şeytandan (ins ve cin şeytanlarından) yani insan kaynaklı tehlikelerden

koruyacağını garantisini vermektedir. Yüce Allah, âyette, Racim şeytandan Allah'a yönelirim (sığınırım) de, buyurmuyor. Âyette böyle bir emir yoktur. Âyet "Kur'an'ı hakkıyla anlayarak okuduğun zaman racim (Allahın rahmetinden uzaklaştırılmış) şeytandan Allah'a yönelmiş ve sığınmış olursun" buyuruyor. Yani hakkıyla Kur'an okuduğu zaman insan otomatikman kötülüklerden ve her türlü şeytandan korunmuş olmaktadır. Kur'an okuduğu zaman "racim şeytandan Allah'a yönelirim (sığınırım) denilmesinin bir anlamı yoktur. Çünkü Kur'an dil ile değil, zihin, fikir ve gönülle okunan bir kitaptır. Gerçekte Kur'an'ın dil ile bir işi yoktur. Çünkü münafıkların en önemli özellikleri," **kalplerinde olmayani dilleriyle söylemeleridir...**" (Âli İmran-167; Fetih-11)

Sonuç olarak: Racim olan şeytandan Allah'a sığınmak, dille yani "Euzu billahi mineş-şeytanir-racim, Kovulmuş şeytandan Allah'a sığınırım. Allah'ım, şeytandan sana sığınırım, beni ondan koru!" demek değildir. Esas olarak şeytandan Allah'a sığınmak: Şirk inancına sahip, kötü karakterli şeytan tabiatlı tip ve güçler tarafından dayatılan inanç ve amelleri vahiy, akıl, ilim ve yaratılış yasında tartmak anlamına gelmektedir. Din adamı kılığındaki şeytanların İslam dinine zerk ettikleri zehirleri yüce Allah'ın bize ikram ettiği Kur'an ilim ve hikmet panzehiriyle tedavi etmektir. Yani vahiy hidayet ve rahmetini öğrenip şeytanların bizi saptırmasına engel olmaktır. Kasırgaya tutulan geminin hemen limana sığınması gibi, derhal yüce Allah'ın emirlerine sığınıp sorunları sadece ve sadece Kur'an ile çözmektir. Yani ilmini ve hikmetini anlamadan sadece Kur'an'ı Arapça olarak seslendirmekle hiçbir sorun çözülemez.

99-) Gerçek şu ki: İman edip de yalnız Rablerine tevekkül edenler üzerinde onun (şeytanın) bir hakimiyeti yoktur.

100-) Onun hakimiyeti, ancak onu veli edinenlere ve onu Allah'a şirk koşanlaradır.

101-) Bir âyetin yerine başka bir âyeti getirdiğimiz zaman -ki Allah, neyi indireceğini çok iyi bilir- "Sen ancak bir iftiracısın" dediler. Hayır; onların çoğu bilmezler.

102-) De ki: Onu, Ruhül Kudüs iman edenlere sebat vermek Müslümanları hidayete iletmek, onlara müjde vermek için, Rabbin katından hak olarak indirdi.

"Ruh" "toplumu diri ve sağlıklı kılan vahiy" anlamında kullanılmıştır.

"Kudüs" sözcüğünün anlamı iki olasılık göz önünde bulundurulmalıdır.

1-) Sözcüğün "temizlik" anlamındaki "kuds" ten geldiği kabul edilirse, "kudüs" de "temiz" anlamına geliyor demektir. "Kuds" sözcüğü ve onun "mukaddes", "mukad-desat", "nükaddisü" gibi türevleri Kur'an'da on bir yerde geçmektedir.

2-) Sözcüğün Allah'ın isimlerinden biri olan "قُدُّوس (Kuddüs)" sözcüğünden bozulduğu kabul edilirse, "kudüs" sözcüğü de "tüm kirliliklerden arınık, tertemiz" anlamına gelmektedir. Sadece Allah için kullanılan "Kuddüs" sözcüğü, Haşr suresinin 23. ve Cuma suresinin 1.âyetlerinde olmak üzere Kur'an'da iki yerde geçmektedir. "Ruh" ve "kudüs" sözcüklerinin anlamları belli olduğuna göre, "Ruhü'l-Kudüs" tam-

lomasının iki şekilde anlaşılması gerekiyor.

1-) “Kudüs” sözcüğünün anlamının “temiz” olduğu kabul edilirse, “Ruhü'l-Kudüs” tabiri de “tertemiz ilâhî bilgi, Allah’tan gelen katıksız saf bilgi” anlamına gelir.

2-) Allah’ın isimlerinden olan “el-Kuddüs”ün zamanla halk ağzında değişerek “Kudüs” şekline dönüştüğü kabul edilirse, “Ruhü'l-Kudüs” tüm eksikliklerden temizlenmiş olan Allah’ın ruhu, vahyi, bilgisi” demek olur.

“Ruhü'l-Kudüs” ifadesinin “Allah’ın ruhu” anlamına geldiği görüşü Kur’an’da destek bulmaktadır. Çünkü Kur’an’da geçen her “ruh” sözcüğü yüce Allah’a nispet edilmiştir. Meselâ Âdem’e ve Meryem’e “Ruhumuzdan üfledik” denildiği gibi, resulun Meryem’e ilettiği bilgiler için de “Ruhumuz” ifadesi kullanılmıştır.

Sonuç olarak: “kudüs” sözcüğünün geliş yerinin farklılıkları da hesaba katılarak yapılan tahliller, “Ruhü'l-Kudüs” ifadesinin “Allah’ın ruhu, Allah’ın vahyi, Allah’tan gelen bilgi” anlamlarına geldiğini göstermektedir. “Ruhü'l-Kudüs” tamlamasının bu anlamı taşıdığı, tamlamanın geçtiği âyetlerden de kolayca anlaşılmalıdır.

“Ruhü'l-Kudüs”ün indirmesi değil, inmesi söz konusudur.

Âyetin “Kul (De ki)” ifadesiyle başlaması, bu âyetin birilerine cevap niteliğinde olduğunu göstermektedir. Bu sebeple âyet, paragrafı oluşturan diğer ayetlerle birlikte değerlendirilmelidir. Âyetin ait olduğu paragraf 101–103.âyetlerden oluşmuştur. Buna göre paragraf şöyledir:

101 “Ve biz bir âyet yerine başka bir âyet getirdiğimiz zaman –Allah ne indirdiğini daha iyi bilen olmasına rağmen– onlar, “Sen, ancak bir iftiracısın” dediler. İşin doğrusu onların çoğu bilmiyorlar.

102 “De ki: “Allah, onu; indirdiğini, Rabbinden ruhulkudüs; toplumu canlandıran Allah ilkesi olarak, iman etmiş kimseleri sebat verip kökleştirmek-tutundurmak, Müslümanlara bir müjde ve kılavuz olmak üzere, hak ile indirmiştir.”

103 “Yani kesinlikle biz biliyoruz ki, onlar “Sadece, o’na bir beşer öğretiyor” diyorlar. Halbuki (Nebî’ye) öğretiyor zannında buldukları kimsenin dili yabancıdır. Kur’an ise apaçık bir Arapça’dır.

Görüldüğü gibi, 101.âyette açık ve net olarak Kur’an’ın “Allah’ın indirmesi” olduğu bildirilmektedir. Oysa 102. âyetle ilgili olarak Kur’an’ı Cebrail adlı meleğin indirdiği yolundaki Kur’an dışı kabul, 102. âyet ile 101. âyetlere verilen anlamlar arasındaki çelişkinin görmezden gelinmesine yol açmıştır. Bu çelişki iki yolla çözümlenir. Şöyle ki: 101.âyetteki “والله اعلم بما ينزل (Allah neyi indireceğini iyi bilir.)” ifadesi dikkate alındığında 102. ayetteki “نزل (nezzele) (indirdi)” fiilinin failinin “الله Allah” olması gerekmektedir.

Bu takdirde “Hu” zamirinin mercii de “101. Ayetteki “ما ma” ismi mevsulü olacaktır. Bu gerçekler karşısında da ayet metnindeki ref halinde okunan “روح القدس (ruhulkudüs)” olarak okunan ifade de “Ruhulkudüs” şeklinde “hal” olarak okunmalıdır. Ortaya çıkan sonuç özet olarak şudur: Kur’an’da geçen “Ruhü'l-Kudüs” ifade-

leri, “Vahy, Allah’tan gelen temiz, sağlam bilgiler” demek olup kesinlikle “Cebrail adı verilen vahiy meleği” demek değildir. Kur’an’da bir tek yerde geçen “er-Ruhü’l-Emîn” ifadesinin de bu doğrultuda ele alınması gerekmektedir:

192- “Ve şüphesiz ki bu apaçık kitap, kesinlikle âlemlerin Rabbinin indirmesidir. 193-195 O apaçık kitapla, uyarıcılardan olası diye apaçık bir Arapça lisan ile senin kalbine Güvenilir Can [ilâhi mesajlar, güvenilir bilgi] indi. 196 Ve şüphesiz Güvenilir Ruh [güvenilir bilgi], kesinlikle öncekilerin kitaplarında da vardı. (Şuara-192–196)

Şuara-193’te bir sıfat tamlaması olarak “er-Ruhü’l-Emîn” şeklinde yer alan bu ifade, bir isim tamlamasıymış gibi “ruhü’l-emin” şeklinde telâkki edilmekte ve böylece büyük yanlışlıklara sebebiyet verilmektedir. Nitekim Kur’an’ın Cebrail adındaki melek tarafından indirildiği yolundaki peşin kabule dayanan geleneksel anlayış, bu ayeti de “Onu Ruhü’l-Emin (Cebrail) indirdi” diye yanlış meallendirmiş ve zihinlerde bu yanlışla yer etmesine yol açmıştır. Oysa bu meal, ayetin lâfzî manasına uygun olmadığı gibi, hem Şuara/192’deki “وَإِنَّهُ لَنَنْزِيلُ رَبِّ الْعَالَمِينَ (O, âlemlerin Rabbinin (Allah’ın) indirmesidir.)” ifadesiyle hem de Kur’an’ın Allah tarafından indirildiğini bildiren yüzlerce ayetle de çelişmektedir. Bu çelişki de yine “nezele (indi)” fiilinin geçişsiz olmasına rağmen geçişli anlama gelecek şekilde “indirdi” olarak ifade edilmesinden kaynaklanmaktadır. Hâlbuki yüzlerce ayetin anlamıyla oluşturulan bu çelişkinin ortadan kaldırılması için, ayette geçen “bihi” ifadesindeki “be” harf-i cerrinin “ilsak” için değil de “musahabe” için alınması yeterlidir. Bu takdirde “nezele” fiili geçişsiz anlamı ile “onunla indi” olarak ifade edilir ve diğer ayetlerle oluşturulmuş olan çelişki de ortadan kalkmış olur.

Netice olarak, Şuara/193’te geçen “er-Ruhü’l-Emin” ifadesinin kişileştirilerek “Cebrail” olarak yorumlanması yanlıştır. Burada “emin, güvenilir, sağlam” olarak nitelenmiş olan ve uyarıcılardan olmasını sağlamak için Nebi(a.s.)’ın kalbine Allah tarafından indirilmiş olduğu bildirilen “ruh, bilgi, vahiy”, Mücadele/22’de de açıkça ifade edildiği gibi, inananları güçlendirmek üzere yine Allah tarafından indirilmiştir. Kur’an’da, Kur’an’ın indirilmesi, kitabın indirilmesi, ayetlerin indirilmesi, surelerin indirilmesi, meleklerin [vahiylere] indirilmesi, hikmetin indirilmesi, Tevrat’ın indirilmesi, İncil’in indirilmesi, Furkan’ın indirilmesi ile ilgili üç yüz civarında ayet mevcuttur. Bu ayetlerin hepsinde de bunları indirenin Allah olduğu bildirilmiştir. Kur’an’ı başkasının indirdiğini bildiren hiçbir ayet yoktur, olamaz da... Çünkü Kur’an asla ve kat’iyen kendisiyle çelişmez.

103-) Şüphesiz biz onların: “Kur’an’ı ona ancak bir beşer öğretiyor” dediklerini biliyoruz. Kendisine nisbet ettikleri kişinin dili yabancıdır. Halbuki bu (Kur’an) apaçık anlaşılır bir lisandır.

104-) Allah’ın âyetlerine iman etmeyenler yok mu, kuşkusuz Allah onları hidayete iletmez yani onlar için elem verici bir azap vardır.

105-) Allah’ın âyetlerine iman etmeyenler, ancak yalan yere iftira ederler yani onlar, yalancılardan ta kendileridir.

106-) Kim iman ettikten sonra Allah’a karşı ön yargılı olursa -kalbi iman ile dolu

olduğu halde (küfre) zorlanan başka- fakat kim göğsünü küfre açarsa, işte Allah'ın gazabı bunlardır yani onlar için azim bir azap vardır.

107-) *Bu (azap), onların dünya hayatını ahirete tercih etmelerinden ve Allah'ın kâfirler toplumunu hidayete erdirmemesinden ötürüdür.*

108-) *İşte onlar Allah'ın, kalplerini, kulaklarını ve gözlerini mühürlediği kimselerdir yani onlar gafillerin ta kendileridir.*

109-) *Hiç şüphesiz onlar ahirette hüsrana uğramışlardır.*

110-) *Sonra şüphesiz Rabbin, sınamaya uğradıktan sonra hicret edip, ardından da sabreden ve cihat edenlerin yardımcısıdır. Bütün bunlardan sonra Rabbin bağışlayandır ve merhamet edendir.*

111-) *O gün, herkes gelip kendisi için mücadele eder ve herkese yaptığı için karşılığı eksiksiz olarak ödenir yani onlara asla zulmedilmez.*

112-) *Allah, (ibret için) bir ülkeyi örnek olarak verdi: Bu ülke emniyet içinde, huzurlu idi; ona rızkı her yerden bol bol gelirdi. Sonra onlar Allah'ın nimetlerine karşı nankörlük ettiler. Allah da onlara, yaptıklarından ötürü açlık ve korku elbisesini (giydirerek nankörlüğün acısını) tattırdı.*

113-) *Onlara kendilerinden Resul geldi de onu yalanladılar. Onlar zulmederlerken azap onları yakalayiverdi.*

114-) *Artık, Allah'ın size verdiği rızıktan helâl ve temiz olarak yeyin eğer (gerçekten) yalnız Allah'a kulluk ediyorsanız, onun nimetine şükredin.*

115-) *Allah size, sadece ölüyü, kanı, hıncır etini yani Allah'tan başkası adına kesilene haram kıldı. Ancak kim mecbur kalırsa (başkalarının haklarına) aşırı gitmeksizin yani sınırı aşmadan (bunlardan yiyebilir). Çünkü Allah bağışlayan ve merhamet edendir.*

116-) *Dillerinizin uydurduğu yalana dayanarak "Bu helâldir, şu da haramdır" demeyin, çünkü Allah'a karşı yalan yere iftira etmiş olursunuz. Kuşkusuz Allah'a karşı yalan yere iftira edenler kurtuluşa eremezler.*

117-) *Kazandıkları pek az bir yararlanmadır. Onlar için elem verici bir azap vardır.*

118-) *Sana anlattıklarımızı, daha önce, yahudi olanlara da haram kılmıştık. Yani biz onlara zulmetmedik fakat onlar kendilerine zulmediyorlardı.*

119-) *Sonra şüphesiz Rabbin, cahillik sebebiyle kötülük yapan, sonra da bunun ardından tevbe edip, kendini ıslah edenleri (bağışlayacaktır). Çünkü onlar tevbe ettikten sonra Rabbin bağışlayan ve merhamet edendir.*

120-) *İbrahim, (tek başına) bir ümmet, sadece Allah'a boyun eğen, hanif idi. Yani hiçbir zaman müşriklerden olmadı.*

121-) *Allah'ın nimetlerine şükrediciydi. Çünkü Allah, onu seçmiş ve onu dosdoğru yola hidayet etmişti.*

122-) *Ona dünyada güzellik verdik ve şüphesiz o, ahirette de sâlihlerdendir.*

123-) Sonra da sana: “İbrahim’in hanif milletine tâbi ol diye vahyettik. Yani o hiçbir zaman müşriklerden olmadı.

124-) Sebt, ancak onda ihtilaf edenlere kılınmıştı ve kıyamet günü Rabbin, muhakkak onların ihtilafa düştükleri şey hakkında aralarında hüküm verecektir.

125-) Sen, Rabbinin yoluna hikmet ve güzel öğütle dâvet et yani onlarla en güzel şekilde mücadele et! Rabbin, kendi yolundan sapanları en iyi bilendir. O, hidayete erenleri de çok iyi bilir.

126-) Eğer ceza verecekseniz, size yapılanın dengiyle verin. Fakat sabrederseniz, elbette bu durum, sabredenler için daha hayırlıdır.

127-) Sabret! Senin sabrın da ancak Allah’ın yardımı iledir. Onlardan dolayı hüüzlenme ve kurmakta oldukları plandan kaygı da duyma!

Asil insanlar kendilerine karşı yapılan hataları affeder. Hangi dinden, hangi mezhepten, hangi ırktan, hangi düşünceden olursa olsun aciz insanlar her zaman başkalarını şikayet eder. Basit insanlar sadece iftira eder. Hain insanlar yalnız ihanet eder. Kibirli ve gururlu insanlar her zaman kaybeder. Onursuz insanlar hep hakaret ederler. Güzel ahlaklı, temiz fikirli, iyi niyetli insanlar da hep sabreder.

128-) Hiç şüphesiz Allah, bilinçli olanlarla ve güzel ahlak sahipleri ile beraberdir.

ANKEBUT SURESİ

69 âyet olup Mekke'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1-) *Elif. Lâm. Mîm.*

2-) *İnsanlar, sınanmadan, sadece “İman ettik” demeleriyle bırakılacaklarını mı sandılar?*

3-) *Andolsun ki, biz onlardan öncekileri de sınamadan geçirmişizdir. Elbette Allah, doğru olanları ve yalancıları bilendir.*

Yani sınavarak ortaya çıkaracaktır. Kur'an'da bulunan üç kavram sınama anlamına gelmektedir.

1-) *Bela:* Nimet ve musibetlerle sınama.

2-) *Fitne:* İmanları mı artacak küfürleri mi diye yapılan sınama.

3-) *İmtihan:* İman ve takvalarının ölçüsünü sınama

4-) *Yoksa kötülükleri yapanlar bizi aşabileceklerini mi sandılar? Ne kadar kötü hüküm veriyorlar!*

5-) *Kim Allah'a kavuşmayı umuyorsa, bilsin ki Allah'ın tayin ettiği o vakit elbette gelecektir O, her şeyi işiten ve bilendir.*

6-) *Cihat eden, ancak kendisi için cihat etmiş olur. Şüphesiz Allah, âlemlerden müstağnîdir. (O'nun hiçbir şeye ihtiyacı yoktur).*

7-) *İman edip salih amel işleyenlerin kötülüklerini elbette örteriz ve onlara, yaptıklarının en güzeli ile karşılık veririz.*

8-) *Biz, insana, ana babasına güzellikle davranmasını tavsiye etmişizdir. Eğer onlar, seni, hakkında ilmin olmayan bir şeyi bana şirk koşman için gayret ederlerse, onlara itaat etme. Dönüşünüz ancak banadır. O zaman size yapmış olduklarınızı haber vereceğim.*

9-) *İman edip salih ameller işleyenleri, muhakkak sâlihlerin içine katarız.*

10-) *İnsanlardan kimi vardır ki: “Allah'a inandık” der; fakat Allah uğrunda eziyet edildiğinde, insanların eziyetini Allah'ın azabı gibi tutar. Halbuki Rabbinden bir yardım gelecek olsa, mutlaka, “Doğrusu biz de sizinle beraberdik” derler. İyi de, Allah, âlemlerin*

(insanların) göğüslerinde olanları en iyi bilen değil midir?

11-) Allah, elbette iman edenleri de bilir, münafıkları da bilir.

Nifak ve münafıklar kelimesi, Kur’anda 30 âyette geçmektedir. الْمُنَافِقُونَ “El Muna-fikun” 8 âyette, “El Munafikin” الْمُنَافِقِينَ kelimesi 19 âyette, نِفَاقًا “Nifak” kelimesi de 3 âyette geçmektedir. Nifak ve münafıklarla ilgili âyetlerin hepsinin nüzul yeri Medine’dir. Sadece bu âyette bulunan “munafikin” kelimesi hariç. Çünkü Mekke’de muna-fık bulunmuyordu. Bu surede bulunan “cêhede,(6.âyet) “cêhedu” (69.âyet) “tucêdilu” ve “ehli kitap” (46.âyet) kelimelerinin de bu surede bulunmaları, Ankebut suresinin hicret esnasında indiğini gösteriyor. Yani bir bölümü Mekke’de, bir bölümü Medine’de inmiştir. Söz konusu kelimelerin iniş yeri genellikle Medine’dir.

12-) Kâfirler, iman edenlere: Bizim yolumuza uyun, sizin günahlarınızı biz yükle-nelim, derler. Halbuki hiçbir şekilde günahlarını yüklenecek değillerdir. Gerçekte onlar, yalan söylemektedirler.

13-) Onlar kendi ağırlıklarını ve kendi ağırlıklarıyla beraber nice ağırlıkları yükle-neceklerdir ve iftira etmekte oldukları şeylerden dolayı kıyamet günü mutlaka sorguya çekileceklerdir.

14-) Andolsun ki biz Nuh’u kavmine gönderdik de o, içlerinde bin seneden elli yıl eksik kaldı. Onlar zulmederken tufan kendilerini alıverdi.

Ayette geçen “sinin” kelimesi, risalet görevinin çok zor geçtiğini ifade ediyor. Yoksa insanın bin yıl yaşaması yaratılış yasasına aykırıdır.

15-) Fakat biz onu ve gemidekileri kurtardık ve onu insanlara bir delil kıldık.

16-) İbrahim’e gelince, o kavmine şöyle demişti: Sadece Allah’a kulluk edin. Yani O’na karşı bilinçli olun. Eğer bilmiş olsanız bu sizin için daha hayırlıdır.

17-) Siz Allah’ın yanı sıra birtakım putlara kulluk ediyorsunuz yani iftira ediyorsunuz. Bilmelisiniz ki, Allah’ın yanı sıra kulluk ettikleriniz, size rızık vermeye güç yetiremezler. O halde rızıkı Allah’ın yanında arayın ve sadece O’na kulluk edin yani O’na şükredin. Çünkü O’na döndürüleceksiniz.

18-) Eğer yalanlarsanız, bilin ki sizden önceki birçok ümmetler de (kendilerine tebliğ edileni) yalanlamışlardı. Resul’e düşen, apaçık tebliğden başka bir şey değildir.

19-) Allah’ın, yaratmayı nasıl başlattığını, sonra bunu (nasıl) tekrarladığını görme-diler mi? Şüphesiz bu, Allah’a kolaydır.

20-) De ki: Yeryüzünde gezip dolaşın da, ilk yaratılışın nasıl başladığına bir bakın. İşte Allah bundan sonra (aynı şekilde) ahiret hayatını da inşâ edecektir. Şüphesiz ki Allah her şeye bir yasa koymuştur.

21-) O, dileyene azap eder, dileyene de merhamet eder ve O’na döndürüleceksiniz.

22-) Ne yeryüzünde ne de gökte (Allah’ı) âciz bırakamazsınız ve Allah’ın yanı sıra bir veli ve yardımcı da bulamazsınız.

23-) Allah'ın âyetlerini ve O'na kavuşmayı inkâr edenler -işte onlar- benim rahmetimden ümitlerini kesmişlerdir, onlar için elem verici bir azap vardır.

24-) Kavminin (İbrahim'e) cevabı ise: "Onu öldürün yahut onu yakın!" demelerinden ibaret oldu. Ama Allah onu ateşten kurtardı. Doğrusu bunda, iman eden bir toplum için âyetler vardır.

25-) İbrahim onlara dedi ki: Siz, sırf aranızdaki dünya hayatına özel bir sevgi uğruna Allah'ın yanı sıra birtakım putlar edindiniz. Sonra kıyamet gününde birbirinizi tanımazlıktan gelecek ve bazınız diğerine lânet edeceksiniz, barınağınız ateştir ve hiç yardımcınız olmayacaktır.

26-) Bunun üzerine Lût ona iman etti ve (İbrahim): Doğrusu ben Rabbim'e hicret ediyorum. Şüphesiz O, izzetlidir, hüküm ve hikmet sahibidir, dedi.

Hicret, insanın bulunduğu bir yerden Allah rızası için ayrılıp başka bir yere gitmesi anlamına gelir. Bu ayrılma beden ile olabileceği gibi, zihin veya gönül ile de olabilir.(Muzzemmil- 10) Bu âyette ise kalbi Allah'ın dışındaki şeylerden ayırıp yine O'na yönelmek anlamında kullanılmaktadır ki bu, Allah'a yani onun dinine hicret etmek anlamına gelmektedir. Nahl suresi 41 ve 110.âyetler dışında kalan bütün hicret âyetleri Medine'de nazil olmuştur. En doğrusunu yüce Allah bilir. Nahl suresi Mekki olduğu halde bu iki âyet Medine'de nazil olmuşlardır. Veya Medine hicretinden önce Habeşistan'a hicretle ilgili inmişlerdir. Çünkü hicretten önce hicretle ilgili âyetlerin bulunması Kur'an'ın formatına ve karakterine aykırıdır. Bu yüzden Mekke'de inen surelerde cihadla ilgili âyet de bulunmaz. Ancak Mekke'de hicret arefesinde inen Ankebüt suresi 69.âyet ile Nahl suresi 110.âyette cihat kelimesi geçmektedir. Esas hicret, müminin her türlü kötü duygu ve düşüncelerden, arınıp Allah'a yani Kur'an'a sığınması demektir. Kötülüklerden korunma ve vahiy dinini özgürce yaşama imkanı varken, insanın ana yurdunu terketmesine gerek yoktur. Hicret, her türlü zulüm ve dini baskılardan kurtulmak için yapılan özgürlük yolculuğudur. Yani hicret kavramı, daha geniş anlamıyla din ve güzel ahlakla ilgili bir durumdur. Böyle bir hicret, hayat boyu süren zihinsel bir yolculuktur. Şirk ve hurafelerden Allah'a hicret etmeyen bir kişi, gerçek anlamda mü'min olamaz.

27-) Ona İshak'ı ve Yakub'u başışladık. Nübüvvet'i ve Kitâb'ı, onun zürriyetine özel kıldık. Ona dünyada mükâfatını verdik ve O, ahirette de sâlihlerdendir.

28-) Lût' da kavmine demişti ki: Gerçekten siz, daha önce insanlar içinde kimsenin yapmadığı bir ahlaksızlığı yapıyorsunuz?

29-) Hâla siz, ille de erkeklere yaklaşacak, yol kesecek ve toplantılarımızda edepsizlikler yapacak mısınız! Kavminin cevabı ise, şöyle demelerinden ibaret oldu: doğru söyleyenlerden isen Allah'ın azabını bize getir!

30-) Lût: Rabbim! Şu bozguncu topluma karşı bana yardım et! dedi.

31-) Resullerimiz İbrahim'e müjdeyi getirdiklerinde şöyle dediler: Biz bu memleketin halkını yok edeceğiz. Çünkü oranın halkı zalim kimselerdir.

32-) **Dedi ki: Ama orada Lût var! Şöyle cevap verdiler: Biz orada kimlerin bulunduğunu çok iyi biliyoruz. Onu ve ailesini elbette kurtaracağız. Yalnız karısı müstesna; o, geride kalacaklar arasındadır.**

Kur'an'da "Ġâbirin" kelimesi yedi âyette geçmektedir. Hepsisi de Lut (a.s) ın kafir hanımıyla ilgilidir. Ġabirin, şirk ve küfür kirine bulaşmış anlamına gelir.

33-) **Resullerimiz Lût'a gelince, Lût onlar hakkında tasalandı ve onlardan dolayı daraldı. Ona: Korkma ve hüznülenme! Çünkü biz seni de aileni de kurtaracağız. Yalnız, geride kalacaklar arasında bulunan karın müstesna, dediler.**

34-) **"Biz, şüphesiz, bu memleket halkının üzerine, yoldan çıkmalarına karşılık gökten bir azap indireceğiz."**

35-) **Andolsun ki, biz, aklını kullanacak bir toplum için orada apaçık bir delil bırakmışızdır.**

36-) **Medyen'e de kardeşleri Şuayb'ı gönderdik, dedi ki: Ey kavmim! Sadece Allah'a kulluk edin, ahiret gününe umut bağlayın ve yeryüzünde bozgunculuk yaparak karışıklık çıkarmayın! dedi.**

37-) **Fakat onu yalanladılar. Derken, kendilerini bir sarsıntı yakaladı ve yurtlarında diz üstü çöke kaldılar.**

38-) **Âd ve Semûd'u da (cezalandırdık), sizin için (onların başına nelerin geldiği) oturdukları meskenlerden apaçık anlaşılmaktadır. Şeytan onlara yaptıkları amelleri süslü gösterip onları doğru yoldan çıkardı. Oysa bakıp görebilecek durumdaydılar.**

39-) **Karun'a, Firavun'a ve Hâmân'a (gelince). Andolsun ki, Musa onlara apaçık kanıtlarla gelmişti de onlar yeryüzünde kibirlik taslamışlardı. Halbuki bizi geçebilecek değillerdi.**

40-) **Nitekim, onlardan her birini günahı sebebiyle cezalandırdık. Kiminin üzerine taşlar savuran rüzgârlar gönderdik, kimini korkunç bir ses yakaladı, kimini yerin dibine geçirdik, kimini de boğduk. Allah onlara zulmetmiyor, asıl onlar kendilerine zulmediyorlardı.**

41-) **Allah'tan başka evliya edinenlerin durumu, örümceğin durumu gibidir. Örümcek bir yuva edinir; halbuki yuvaların en çürüğü şüphesiz örümcek yuvasıdır. Keşke bilselerdi!**

Âyette "ankebüt" kelimesi ile dişi örümcek kastedilmektedir. Kuran'da, "evlerin en ehveni" olarak neden özellikle dişi örümceğin evi gösterilmiştir? Dişi örümcek, cinsel ilişkiye girdikten sonra yamyamlık yaparak kendi erkeğini yemektedir. Bu yüzden dişi örümceğin evi, bırakın başkalarına huzur ve güven vermesini, kendi eşi için bile güvenilmezdir. Canlı türleri genelde evlerini sıcaktan, soğuktan, düşmanlardan ve her türlü tehlikeden korumak için inşa ederler. Oysa örümcek evini yok etmek, zarar vermek, evine yanlışlıkla uğrayanları yemek için inşa eder. Bu yüzden evlerin en güvenilmezi örümceğin evidir. Yani âyet bizi şirke ve şirk yuvaları konumunda bulunan cemaat ve tarikat evlerine karşı uyarmaktadır.

42-) **Şüphesiz ki Allah, onların yanı sıra hangi şeye davet ettiklerini bilir. O, İzzetli'dir, hüküm ve hikmet sahibi'dir.**

43-) Biz, bu örnekleri insanlar için getiriyoruz; ancak bilenler akıl erdirirler.

44-) Allah, gökleri ve yeryüzünü bir yasaya göre yarattı. Şüphesiz bunda, iman edenler için bir delil bulunmaktadır.

45-) Sana vahyedilen Kitab'ı tilavet et yani salâtı ikâme et. Muhakkak ki, salât ahlak-sızlıklardan ve olumsuzluklardan alıkoyar. Allah'ın zikri elbette (öğütlerin) en büyüğüdür. Allah yaptıklarınızı bilir.

Bu âyet salât'ı ikâme etmenin namaz olmadığını ortaya koyan en önemli âyettir. Âyette salât'ı ikâme etmenin insanları yüzde yüz, mutlaka kötülüklerden alıkoyacağını garantilemektedir. Yani "lealle" "umulur ki alıkoyar" demiyor. Garanti vererek "mutlaka alıkoyar" buyurmaktadır. İkincisi; bir şeyin insanları kötülüklerden alıkoyması için, içinde iletişim, diyalog, tebliğ ve öğüt yani eğitim olması şarttır. Bu eğitimin de en önemli öğüt olan Kur'an'la yapılacağını ayet ortaya koymaktadır. Yani salat eğitim sistemidir. Bu eğitim sisteminde en önemli araçta Kur'an olacaktır.

Namaz bu ümmetin başına bela edilmiştir. Çünkü bu ümmete yapılan bütün kötülüklerde namaz ritüeli ve mabetler kullanıldı. Bunu Emeviler başlattı. Uydurdukları hadis adlı yalanlarla, özgürlük, zulme karşı mücadele, çalışkanlık, dürüstlük, güzel ahlak, adalet, eğitim, akli kullanma gibi bütün değerlerden insanları uzaklaştırarak, hanif İslam'ı sadece namaz kılma dini haline getirdiler. İşte bela ve musibet burada başlamıştır. O günden beri Şii ve Sünni dünyası bir türlü kendini toparlayamadı. Oysa Kur'an'ın dininde salat, okumaktır, ilimdir ve vahiy eğitimidir.

46-) Onlardan zulmedenleri bir yana, ehl-i kitapla (din adamlarıyla) en güzel bir şekilde mücadele edin ve deyin ki: Bize indirilene de, size indirilene de iman ettik. Bizim ilâhımız da sizin ilâhınız da birdir ve biz sadece O'na teslim olmuşuzdur.

Nebi (a.s) ve arkadaşlarının Ehl-i Kitab'ı temsil eden Yahudi ve Hristiyanlarla sık temasları vahiy tarihinin Medine döneminde vuku bulmuştur. Nebil (a.s), o dönemde nüfusunun hemen hemen yarısı Yahudilerden oluşan Medine'ye hicret ettiğiinde yaptığı ilk işlerden biri, bir arada yaşamının mümkün projesi niteliğindeki Medine vesikasını düzenleyip uygulamaya koymak olmuş ve bu vesika metninin 2. ve 25. maddesinde Yahudilerle Müslümanlar, vatandaşlık ve siyasi birlik temelinde eşit bir toplum (ümme) kabul edilmiş, herkesin dininin kendine ait olduğu kayıt altına alınmıştır. Fakat, siyasi birlikteliğin hukuki metni mesabesindeki Medine vesikasını imza koyan Yahudilerin zaman içinde, başta bu sözleşme olmak üzere verdikleri sözleri tutmamaları; dahası Müslümanların aleyhine Mekke müşrikleriyle işbirliği yapmaları ve ihanetlerde bulunmaları Kur'an'ın kendilerine yönelik hitabında gözle görülür bir sertleşmenin gerçekleşmesine sebep olmuştur.

Muhtemelen bu üslup sertleşmesine takaddum eden süreçte genellikle "Ey Ehl-i kitap niçin..." şeklinde başlayan bir dizi sitemde bulunulmuş; ardından da özellikle Yahudilerin gerek Musa (aleyhisselam) gerek daha sonraki İsrailoğulları Nebileri gerekse Nebi (a.s) in döneminde sergiledikleri çeşitli olumsuz tutumlarından ötürü Ehl-i kitabın din adamlarını lanetlemeye varan bir kınamalar dizisi içerisinde çok

sert ifadelere muhatap olmuşlardır. Bu meyanda Kur'an Ehl-i kitabın çoğunluğunun doğru yoldan çıktıklarını, hak kendilerine açıklandığı halde sırf kıskançlıktan ötürü Müslümanları küfre döndürmeye çalıştıklarını, kendi aralarında ayrılığa düştüklerini, bile bile hakkı gizlediklerini, Allah'ın âyetlerini inkar ettiklerini ve hakkı batıla karıştırdıklarını, inkarcıları dost edindiklerini, cibt ve tâğuta iman ettiklerini, Allah hakkında gerçek dışı beyanlarda bulduklarını, Üzeyr ve İsa gibi şahsiyetleri ilahlaştırdıkları hahamlarını ve rahiplerini rableştirdiklerini, kendi kitaplarını tahrif ettiklerini, ahitlerini bozduklarını” belirtmiştir.

Yine Kur'an, “onların kendi dinlerini hafife aldıklarını, vahyin bir kısmına iman edip bir kısmını inkar ettiklerini, ilahi mesajdaki gerçeği gizlediklerini, Allah'ın dinini ciddiye almadıklarını, onu dünyevi menfaat karşılığında sattıklarını, kendilerine gönderilen Resulleri yalanladıklarını ve onları haksız yere öldürdüklerini, meleklerle düşmanlık ettiklerini ve Allah'a verdikleri ahdi bozuklukları” ifade etmiştir. Bütün bunlara ilaveten Kur'an, Ehl-i kitabın dinlerinde anlamsız şekilde aşırılığa gitmelerinden, sözde Allah'ın oğulları ve gözde kulları olmaları hasebiyle cennete sadece kendilerinin gireceklerini iddia etmelerinden, İbrahim (a.s)'ı Yahudi ve Hristiyan yapmaya kalkışmalarından, aralarında hüküm verilmek üzere Allah'ın kitabına davet edilmelerinden; ancak bazılarının bu çağrıdan yüz çevirmelerinden de söz etmiştir. “Bütün bu sert ve suçlayıcı beyanların büyük ölçüden Medine döneminin ikinci yarısında vahyedilmiş olması dikkate değer bir konudur.

Zira bu dönemde, az önce de kısaca işaret edildiği gibi, Yahudilerin gerek doğrudan doğruya Müslümanlara yönelik düşmanca tavırları, gerekse dini ve teoloji düzlemindeki, Allah'ın oğulları ve sevgilileri olmak, cennete kendilerinden başkasının goremeyeceğini iddia etmek gibi aşırı söylemler vesair gayr-i ahlaki tutumları”, Kur'an'ın onlarla ortak paydada buluşmaya yönelik beklentisini boşa çıkarmış, tabiatıyla bu etapta sonra inen âyetlerdeki Ehl-i kitap imajı, dosttan çok düşman olarak takdim edilmiştir. Medine'de yaşanan siyasal ve toplumsal şartlara koşut olarak resmedilen bu olumsuz Ehl-i kitap imajına rağmen Kur'an, anılan zümreyi bütünüyle aynı kategoride değerlendirmemiştir. Zira, muhtelif âyetlerde, bu zümrenin tümüyle aynı olmadığı, çoğunlukla fasik olmakla birlikte içlerinde gerçekten iman eden insanların da bulunduğu, bunların hem Müslümanlara indirilen Kur'an'a, hem de kendilerine gönderilen ilahi mesajlara iman ettikleri, Allah'a ve ahiret gününe iman ettikleri, bu kimselerin salih insanlar oldukları, iyiliği emredip kötülükten sakındırdıkları, hayır işlerine koştukları, geceleri Allah'ın âyetlerini okuyarak yani secde ettiklerini ve kendilerine teslim edilen emanete kesinlikle ihanet etmeme örneği çerçevesinde ahlaki bir olgunluğa sahip oldukları belirtilmiştir.” Ehl-i kitabın bir kısmına bu güzel vasıfların, genellikle şimdiki zaman kalıbıyla (muzari) formüle edilmesi oldukça manidardır. Buna göre onlar, övgüye konu olan bu güzel vasıtlara geçmiş zamanda değil, “şimdi” yani Nebi (a.s) in yaşadığı dönem içerisinde sahiptirler ve Kur'an da bu “şimdi” den hareketle onları övmektedir. Bu övgü üslubu, anılan nitelikteki insanların, nûzul döneminde olduğu gibi bugün de pekala mevcut olduklarına işaret etmektedir.

47-) *İşte böylece sana bu Kitab'ı indirdik. Onun için, kendilerine kitap verdiklerimiz ona iman ediyorlar ve şunlardan (diğer insanlardan) da ona iman eden nice kimseler vardır yani âyetlerimize ancak inkâr edenler karşı çıkar.*

48-) *Sen bundan önce ne bir kitap okur ve ne de elinle onu yazdın. Öyle olsaydı, bâtılda olanlar kuşku duyarlardı.*

49-) *Bilakis, o (Kur'an), kendilerine ilim verilenlerin göğüslerinde (yer eden) apaçık âyetlerdir. Âyetlerimize ancak zalimler karşı çıkar.*

50-) *"Ona Rabbinden âyetler (mucizeler) indirilmeli değil miydi?" derler. De ki: Âyetler ancak Allah'ın yanındadır. Ben ise sadece apaçık bir uyarıcıyım.*

51-) *Kendilerine tilavet edilmekte olan kitabı sana indirmemiz onlara yeterli gelmemiş midir? Elbette iman eden bir toplum için onda rahmet ve öğüt vardır.*

Âyette bulunan "أَوَلَمْ يَكْفِهِمْ أَنَّا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ يُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ..." "Kendilerine okunan kitabı sana indirmiş olmamız onlara yetmedi mi?" cümlesi, bütün zamanlar için mucizenin imkansızlığını ortaya koyuyor. Çünkü Resul'un dilinde hayat bulan vahiy yeterli oluyorsa, yani 50.âyette istenen mucizeye gerek bulunmuyorsa, daha önce indirilen vahiy'lerin de yeterli olmaları gerekiyor. Daha önce gelen Resullere vahyin yetersiz indirildiğini hiç kimse söyleyemez. Peki Mekke müşrikleri neden mucize istiyorlar? Tevrat ve İncil'de geçen olağanüstü hadiselerin gerçek olduğuna iman ettiklerinden dolayı mucize istemişlerdir. Oysa Kur'an, bu olağanüstü olayları, onların rivayet kitaplarında geçen birer mitoloji ve efsanelerden başka bir şey okmadıklarını anlatıyor. Çünkü ilk andan itibaren göklerde ve yeryüzünde bulunan yaratılış yasında hiç bir değişme olmamıştır.

52-) *De ki: Benimle sizin aranızda şahit olarak Allah yeter. O, göklerde ve yeryüzünde ne varsa bilir. Bâtıla iman edip Allah'ı inkar edenler (var ya), işte hüsrana uğrayacaklar onlardır.*

53-) *Senden, azabı acele istiyorlar. Eğer önceden tayin edilmiş bir vade olmasaydı, azap elbette onlara gelip çatmıştı. Onlar farkında değilken, ansızın kendilerine gelecektir.*

54-) *Evet senden azabı acele istiyorlar. Hiç şüpheleri olmasın, cehennem kâfirleri çepçevre kuşatacaktır.*

55-) *O günde azap, onları hem üstlerinden hem ayaklarının altından kaplayacaktır. Ve "yaptıklarınızı tadın!" diyecektir.*

56-) *Ey iman eden kullarım! Şüphesiz, benim arzım geniştir. Yalnız bana kulluk edin.*

57-) *Her nefis ölümü tadıcıdır. Sonunda bize döndürüleceksiniz.*

58-) *İman edip salih ameller işleyenleri (evet) muhakkak ki onları, içinde devamlı kalmak üzere altlarından nehirlere akan cennetin köşklarine yerleştireceğiz. (Böyle salih ameller işleyenlerin mükâfatı ne güzeldir!*

59-) *Onlar, sabreden ve yalnız Rablerine tevekkül eden kimselerdir.*

60-) Nice canlı vardır ki, rızkını taşıyor. Onları da sizi de Allah rızıklandırıyor. O, her şeyi işiten ve bilendir.

61-) Andolsun ki onlara: “Gökleri ve yeri yaratan, güneşi ve ayı (boyun eğdiren) kimdir?” diye sorsan, mutlaka, “Allah’tır” derler. O halde nasıl (haktan) ayrılıp döndürülüyorlar?

62-) Allah rızkı kullarından dilediğine yayar, dilediğine de ölçülü verir. Şüphesiz Allah her şeyi hakkıyla bilendir.

63-) Andolsun ki onlara: “Gökten su indirip onunla ölümünün ardından yeryüzünü diriltene kimdir?” diye sorsan, mutlaka, “Allah’tır.” derler. De ki: (Öyleyse) hamd da (bütün övgüler - güç ve kuvvet) Allah’a mahsustur. Fakat onların çoğu akıllarını kullanmazlar.

64-) Bu dünya hayatı ancak bir eğlenceden ve bir oyundan ibarettir. Ahiret yurduna gelince, işte orası esas diriliş yeridir. Keşke bilmiş olsalardı!

65-) Gemiye bindikleri zaman, dini yalnız O’na özel kılarak (ihlâsla) Allah’a yalvarırlar. Fakat onları sağlıklı olarak karaya çıkarınca, bir bakarsın ki, ortak koşmaktadırlar.

66-) Kendilerine verdiklerimize karşılık olarak nankörlük yaparak yararlısınlar! Ama ilerde bilecekler!

67-) Çevrelerindeki insanlar kapılıp götürülürken, bizim (orayı) emniyet içinde dokunulmaz bir yer kıldığımızı görmediler mi? Hâla bâtila inanıp Allah’ın nimetine nankörlük mü ediyorlar?

68-) Allah’a karşı yalan yere iftira eden yahut kendisine hak gelmişken onu yalanlayan daha zalim kim vardır? Cehennemde kâfirlere yer mi yok!

69-) Bizim uğrumuzda cihat edenleri elbette yollarımızı kolaylaştıracamız. Hiç şüphe yok ki Allah güzel ahlak sahipleriyle beraberdir.

BAKARA SURESİ

286 âyet olup Medine'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1-) *Elif. Lam. Mim.*

2-) *İşte o kitap onda şüphe yoktur. O bilinç sahipleri için bir hidayettir.*

Din bakımından diğer kitaplar şüphelidir ve insanları hidayete ulaştırmazlar.

3-) *Onlar gayba iman ederler. Salatı ikame ederler ve kendilerine verdiğimiz rızıktan infak ederler.*

4-) *Yine onlar sana indirilene, senden önce indirilene iman eder ve onlar ahirete de kesin iman ederler.*

Ayette “indirilene” denilmesi önemlidir. Allah'tan indirilmeyene iman edilmesi gerekir. Kur'an'dan başka din yoktur. İslam dini Allah'tan indirilen vahiyden ibarettir.

5-) *İşte onlar, Rablerinden gelen bir hidayet üzerindedirler yani kurtuluşa erenler ancak onlardır.*

6-) *Gerçek şu ki, ön yargıya sahip olanları uyarsan da uyarmasan da onlar için birdir, iman etmezler.*

Yani onlar için birdir ama senin için bir değildir. Sen tebliğ ettikçe Allah katında manevi derecen ve mükafatın artacaktır.

7-) *(Ön yargıları dolayısıyla) Allah onların kalplerinin ve kulaklarının üstünü mühürlemiştir. Onların gözlerinde de bir perde vardır. Ve onlar için azim bir azap vardır.*

8-) *İnsanlardan bazıları da vardır ki, Allah'a ve ahiret gününe iman ettik derler. Fakat onlar gerçekte mümin değillerdir.*

9-) *Onlar güya Allah'ı ve iman edenleri aldatırlar. Halbuki onlar sadece kendilerini aldatırlar ama işin farkında değillerdir.*

10-) *Onların kalplerinde bir hastalık vardır. Allah da onların hastalıklarını arttırmıştır. Yalancı olduklarından dolayı onlar için elem verici bir azap vardır.*

Kıraat Farklılığı

“يَكْذِبُونَ (yalancı olduklarından, yalan söylediklerinde dolay)” kelimesi, “يَكْذِبُونَ (yalanlamalarından dolay)” olarak da okunmuştur.

11-) Onlara yerde bozgunculuk çıkarmayın, denildiği zaman, “Biz sadece ıslah edicileriz” derler.

12-) Şunu bilin ki, onlar bozguncuların ta kendileridir, ama işin farkında değillerdir.

13-) Onlara:” İnsanların iman ettiği gibi sizde iman edin” denildiğinde “Biz hiç beyinsizlerin iman ettikleri gibi iman eder miyiz!” derler. Dikkat edin, onlar beyinsizlerin ta kendileridir fakat bunu bilmezler”

14-) Müminlerle karşılaştıklarında “Biz de iman ettik” derler. Şeytanları ile baş başa kaldıklarında ise: “Biz sizinle beraberiz, biz onlarla sadece alay ediyoruz derler”

15-) Gerçekte Allah onlarla alay eder yani azgınlıkları içinde şaşkın şaşkın dolaşırlar.

16-) İşte onlar, hidayete karşılık sapkınlığı satın alanlardır. Ancak onların bu ticareti kazançlı olmamış yani kendileri hidayete ulaşmamışlardır.

17-) Onların bu örneği (karanlıklar içinde) bir ateş yakan kimsenin örneği gibidir. Ateş yanıp da çevresini aydınlattığında, Allah hemen onların nurlarını giderir yani onları karanlıklar içinde bırakır; hiçbir şey görmezler.

18-) Onlar sağırdırlar, dilsizdirler ve kördürler. Bu sebeple onlar (hakka) dönmezler.

19-) Yahut (onların örneği) gökten sağanak halinde yağın, içinde yoğun karanlıklar, gök gürültüsü ve şimşekler bulunan sağanak yağmur (a tutulmuş kimselerin örneği) gibidir. O münafıklar yıldırımlardan gelebilecek ölüm korkusuyla parmaklarını kulaklarına tıklarlar. Allah, kafirleri çepeçevre kuşatmıştır.

20-) (O esnada) şimşek sanki gözlerini çıkaracakmış gibi çakar, onlar için etrafları aydınlatınca orada biraz yürürler, karanlıklar üzerlerine çökünce de oldukları yerde dona kalırlar. Allah dileseydi, onların kulaklarını sağır, gözlerini kör ederdi. Şüphesiz ki Allah her şeye bir yasa koymuştur.

21-) Ey insanlar! Sizi ve sizden öncekileri yaratan Rabbinize kulluk ediniz. Böylece bilinçli olursunuz.

22-) O ki, yeri sizin için döşek göğü de bir bina kıldı. Gökten su indirerek onunla, size rızık olsun diye yerden çeşitli ürünler çıkardı. Artık bunu bile bile Allah'a denk ilahlar edinmeyin.

23-) Eğer kulumuza indirdiğimizden herhangi bir şüphe içerisindeyseniz, onun benzeri bir süre getirin, eğer iddianızda doğru iseniz Allah'ın yanı sıra (ilâh olduklarını söylediğiniz) şahitlerinizi çağırın.

24-) Bunu yapamazsınız- ki elbette yapamayacaksınız- yakıtı insanlar ve taşlar olan ateşten korunun. O âteş kafirler için hazırlanmıştır.

25-) İman edip, salih ameller işleyenlere, altlarından nehirler akan cennetlerin oldu-

ğunu müjdele! O cennetlerdeki bir meyveden kendilerine rızık olarak verildikçe: Bundan önce bize rızık olarak verilenlerdendir bu, derler. Bu rızıklar onlara benzer olarak verilmiştir. Orada onlar için tertemiz eşler de vardır. Ve onlar orada kalıcıdırlar.

26-) Hiç şüphesiz Allah (hakkı ortaya koymak için) sivrisinek ve onun da üstünde bir varlığı örnek vermekten çekinmez. İman edenlere gelince, onlar böyle örneklerin Rable-rinden gelen bir amaca yönelik olduğunu bilirler. Kafir olanlara gelince: Allah böyle örnek vermekle ne ister ki? derler. Allah onunla birçok kimseyi saptırır, birçoklarını da hidayete erdirir. Yoldan çıkmışlardan başka hiç kimse ondan saptmaz.

Sıradan ve basit olarak bilinen sivrisinek, duyargası, pompa düzeni, ayakları, kanatları ve iç organlarıyla mükemmel özelliklere sahip bir varlıktır. Sivrisineklerin, yalnızca dişileri kan emerler ve kendi ağırlıklarından daha çok kan emmelerine karşın, derileri esnek olduğu için çatlamazlar. Erkek sivrisinekler ise yalnızca çiçek özleriyle beslenirler ve dişilerin aşılınması görevini yerine getirdikten sonra ölürlür. Hiçbir yararı olmadığı düşünülen ve insanlara dokununca acı veren sivrisineğin, Kur'an'da örnek gösterilmesi, üstelik bu örneği anlamayanların yoldan çıkmış olarak nitelendirilmesi, Allah'ın, sivrisinekleri niçin yarattığını soranlara bir yanıt olabilir mi acaba? Sivrisinek öylesine üstün bir teknoloji ile donatılmış ki, sivrisineğin elektronik mikroskop ve diğer modern cihazlar altında incelenmesi sonucu keşfedilenler:

1-) O ufacık kafasında tam 100 adet göz var.

2-) Mikroskopla bile zor görülebilen ağızında 48 adet diş bulunuyor.

3) Göğsünde biri merkezi, ikisi de kanatlar için olmak üzere 3 adet kalp mevcut ve her bir kalpte 2 adet kulakçık, 2 adet de karıncık yer alıyor.

4-) Bu ufacık sivrisinek, son teknoloji uçaklar olmak üzere en gelişmiş cihazlarda bile bulunmayan bir termal alıcıya ve sensöre sahiptir.

5-) Sivrisinek canlıları ısı ile buluyor. Bu cihazın ısı hassasiyeti santigrat derecenin binde biri.

6-) Son derece gelişmiş bir kan tahlil cihazı, bir anestezi cihazı ve kanı kolayca emebilmek için bir kan sulandırıcı cihaza sahip.

7-) Hortumunda altı adet bıçak bulunuyor. Bunlardan dört tanesi ile kare biçimli bir kesi meydana getiriyor. Diğer ikisiyle de, kanı emmek için bir tüp şeklini oluşturuyor.

8-) Ayaklarında da pençeler ve kancalar mevcut.

9-) Tüm gözleri, kalpleri, bıçakları, kanatları, kan sıvılaştırıcıları, hortumları, bacakları, kancaları, çalıştıran ve koordine eden bir beyin, bir canlı zeka var! Baştan aşağı tam bir biyoteknoloji harikası.

27-) Onlar ki (fitrat) ahdinden sonra Allah'ın aldığı (teslim-tevhid) sözünü bozarlar. Allah'ın korunmasını emrettiği (hanif din olan İslam) bağını kesip koparırlar ve yerde bozgunculuk çıkarırlar. İşte onlar hüsranda kalanların ta kendileridir.

28-) Siz ölü iken size hayat veren Allah'a nasıl nankörlük edersiniz? Sonra sizi öldü-

recek, sonra sizi diriltecek ve en sonunda ona döndürüleceksiniz.

29-) O, yeryüzünde ne varsa hepsini sizin için yarattı. Sonra göğe yönelerek onu yedi (kat) gök olarak düzenledi. O her şeyi hakkıyla bilendir.

30-) Hani Rabbin meleklerle: Ben yeryüzünde bir halife kılacağım dedi: Onlar: Bizler hamdinle (gücünle) seni tespih ve seni takdis ederken, bozgunculuk çıkaracak, orada kan dökcek birini mi kılacaksınız? dediler. (Allah da) Sizin bilmediklerinizi bilirim, dedi.

Âyette bulunan “بِحَمْدِكَ-bihamdike” Güç, kudret ve iradenle, ister istemez bize yüklemiş olduğun görevi yaparak seni tesbih ve takdis ediyoruz.” demektir. Yani senin varlığını ve birliğini, güç ve kuvvetini, ilim ve kudretini gösteriyoruz. Hamd kelimesi, kuvvet, kudret, hüküm, hakimiyet, güç, iktidar, otorite, yetki, nüfuz, kabiliyet ve egemenlik anlamına, gelmektedir. Melekler ise, insan aklının emrine secde eden yani insanın kendilerinden enerji elde ettiği rüzgar, hava, su ve güneş gibi doğal kuvvetlerdir.

31-) Allah Âdem'e bütün isimleri öğretti. Sonra onları önce meleklerle arz edip: Eğer siz sözünüzde sadık iseniz, şunların isimlerini bana haber verin, dedi.

32-) Melekler: Seni tespih ederiz, senin bize öğrettiklerinden başka bizim hiçbir bilgimiz yoktur. Şüphesiz her şeyi bilen, hüküm ve hikmet sahibi ancak sensin, dediler.

33-) Ey Adem! İsimlerini onlara haber ver, dedi. Adem, isimlerini onlara haber verince: Ben size göklerin ve yerin gaybını bilirim. Açıkladıklarınızı da gizlediklerinizi de bilirim dememiş miydim” dedi.

34-) Hani biz meleklerle: Adem'e secde edin, demiştik. İblis hariç hepsi secde ettiler. O çekindi ve kibirlendi yani kâfirlerden olmuştu.

35-) Biz: Ey Adem! Sen ve eşin cennete (bahçeye) yerleşin; orada istediğiniz her yerden yiyin; sakın şu ağaca yaklaşmayın, ikiniz de zalimlerden olursunuz, dedik.

36-) Şeytan ikisini kaydırıp, içinde buldukları (bahçeden) onları çıkardı. Bunun üzerine: Birbirinize düşman olarak inin. Bir zamana kadar sizin için yeryüzünde yerleşme ve yararlanma vardır” dedik.

“أهبطوا” yüksekten aşağı inmek gibi değil, değerli bir yerden başka bir yere zorunlu iniş yani intikal etmek anlamına gelmektedir.

Bakara 36. Ayetinin Çevirisi Nasıl Olmalı?

Kur'an ayetleri ile ilgili olarak yapılan farklı yorum ve çevirilere baktığımızda, bu farklılıkların pek çok nedene dayandığını görürüz. Bu nedenlerden bir tanesi de “Zamirin Mercii”, yani ayet içinde bulunan zamirin hangi isme döndüğü konusunda ortaya çıkan görüş ayrılıklarıdır. Bu konuda birçok müstakil eser ve akademik makale bulunmakta olup daha geniş bilgi sahibi olmak isteyenler bu makalelere bakabilirler.

Biz bu yazımızda ilgili ayet içinde bulunan zamirin, yapılan çevirilerde genel kaide olan, zamirin en yakın isme değil, diğer bir isme döndürülmesinden kaynaklanan anlam farklılığı üzerindeki düşüncemizi ortaya koymaya çalışacağız.

Ayetin Arapça metni ve çevirileri şu şekildedir:

فَازْلَهُمَا الشَّيْطَانُ عَنْهَا فَأَخْرَجَهُمَا مِمَّا كَانَا فِيهِ وَقُلْنَا اهْبِطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ وَلَكُمْ فِي
الْأَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَمَتَاعٌ إِلَىٰ حِينٍ

“Ancak şeytan her ikisinin de oradan kaydırıldı ve kendilerini içinde buldukları yerden çıkarttı. Biz de: “Birbirlerinize düşman olarak ORADAN inin. Yeryüzünde sizin için bir yerleşme yeri ve belli süreye kadar geçiminizi sağlayacak varlık verilecektir” dedik.” (Bakara-36)

Yapılan çeviride “oradan” kelimesini büyük harflerle yazma nedenimiz, sıkıntının bu kelimeye “Oradan” anlamı verilmiş olmasından kaynaklanmasıdır. Arapça عَنْهَا “anha” olan kelimesini tetkik etme imkanı bulduğumuz bütün meallerde, cennet anlamı kast edilerek yazılmıştır. Bizim düşüncemiz عَنْهَا edatı ile cennet’in değil, Adem ile eşinin yaklaşmaması istenilen ağacın kast edilmiş olduğudur.

Bakara 35. âyeti metni ve çevirisi şu şekildedir:

وَقُلْنَا يَا آدَمُ اسْكُنْ أَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ وَكُلَا مِنْهَا رَغَدًا حَيْثُ شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا هَذِهِ الشَّجَرَةَ
فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ

Ve dedik ki: ‘Ey Adem, sen ve eşin cennete yerleş. İkiniz de ondan, neresinden dilerseniz, bol bol yiyin; ama şu ağaca yaklaşmayın, yoksa zalimlerden olursunuz.’

Bu ayette geçen iki kelime olan الْجَنَّةَ “Cennet” ilk, الشَّجَرَةَ “Ağaç” ise ikinci sıradadır. Genel geçer gramer kaidesi olarak, zamirin dönmesi gereken yer “Cennet” değil, “Ağaç” kelimesi olmalıdır. Çünkü 36.âyette geçen “Ha” zamirinin dönmesi gereken yer kendisine en yakın kelime olan “Ağaç” kelimesidir. Bu kıssanın geçtiği, Bakara-35, 38; Araf-13,18; Hicr- 34; Taha-123; Sad- 77. âyetlerine bakıldığında, ayet içinde geçen مِنْهَا “minha” edatının cennet yerine kullanıldığı, ve bu kullanımdan hareketle bile, 36.âyette geçen عَنْهَا “Anha” edatının cennet yerine değil de ağaç yerine kullanılmış olduğu kolayca anlaşılabilir.

Durum böyle olunca, “Anha” edatını ağaca götürerek bir anlam verecek olursak, Bakara 36. ayetinin meali nasıl olabilir? فَازْلَهُمَا الشَّيْطَانُ عَنْهَا “Derken şeytan ikisinin ayağını (anha) ondan kaydırıldı.” Dikkat edilirse عَنْهَا “Anha” edatına bütün meallerde verilen “Oradan” anlamını değil, “Ondan” anlamını verdik. Bunun nedeni ise 35. ayette geçen وَ لَا تَقْرَبَا هَذِهِ الشَّجَرَةَ “ikiniz şu ağaca yaklaşmayın” emrinin şeytanın vesvesesi ile çığnetilmiş olmasıdır. Yani şeytan, Adem ile eşine vesvese vererek önce onların emre karşı gelmelerini sağlamış, sonra da cennetten çıkarılmalarına sebep olmuştur.

37-) Sonra Adem Rabbinden birtakım kelimeler aldı. Allah da onun tevbesini kabul etti. Çünkü o tevbeleri kabul eden ve merhametli olandır.

Adem’in telakki ettiği kelimeler şunlardır.“İkisi dediler ki: Ey Rabbimiz! biz nefislerimize zulmettik. Eğer bizi bağışlamaz ve bize merhamet etmezsen hüsranda kalanlardan oluruz” (Araf- 23)

38-) Dedik ki: Hepiniz oradan (bahçeden) inin eğer benden size bir hidayet gelir de

her kim hidayetime uyarırsa onlar geleceğe dair korku, geçmişe (dünyada bıraktıklarına) dair hüznün duymayacaklardır.

Âyette bulunan “فَمَا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى فَمَنْ تَبِعَ هُدَايَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ” (Eğer benden size bir hidayet gelir de her kim benim hidayetime tâbi olursa, onlar için korku yoktur ve onlar mahzun olmayacaklar)” cümlesi çok önemlidir. Yüce Allah tarafından gelen vahiy dışında bir hidayetin olmayacağını açık olarak gösteriyor.

Adem ve Eşi Hangi Cennetten Çıkarıldılar?

Adem ve eşi, iman edenlerin kıyamet günü girecekleri cennetten çıkarılmadılar. Adem’in cenneti görmediğine delil olan âyetlerden bir tanesi şudur. “Yaptıklarına karşılık olarak, onlar için ne göz aydınlıklarının saklandığını hiç kimse bilemez” (Secde- 17) Adem’in içinden çıkarılmış olduğu yer” cennet” yani “bahçe” anlamında iman edenlerin kıyamette girecekleri Kur’an’ın yüzlerce âyette anlattığı cennet değildir. Aslında “cennet” “bahçe” anlamına gelmektedir. Kur’an birkaç yerde “cennet” kelimesini “bahçe” anlamında kullanmıştır. “إِنَّا بَلَوْنَا هُمْ كَمَا بَلَوْنَا أَصْحَابَ الْجَنَّةِ” (Biz vaktiyle cennet (bahçe) sahiplerini sınıadığımız gibi...)” (Kalem-17) “Onlara, şu iki adamı örnek olarak anlat, bunlardan birine iki üzüm bağı” “cenneteyn” vermiş, her ikisinin de etrafını hurmalarla donatmış aralarında da ekinler bitirmiştik” (Kehf- 32) Mekke müşrikleri şöyle demişti “Kendisine bir hazine verilmeli veya içinden yiyip (meşakkatsizce geçimini sağlayacağı) bir bahçesi (cennetün) olmalıydı”(Furkan- 8) Adem’in iman edenlerin ahiret hayatında girecekleri cennete girmesi ve oradan çıkarılmasının mümkün olmadığını âyetlerin ışığı altında görelim.

1-) Eğer Adem hakikî cennete girseydi, oradan çıkarılmaması gerekirdi. Çünkü cennet ebedilik yurdudur. “Onlar orada hiçbir yorgunluk çekmeyecek ve onlar oradan asla çıkarılmayacaklardır.” (Hicr- 82)

2-) Eğer Adem ve eşi konulduğu cennet ahirette iyilerin mükafat yeri olan cennet olsaydı, Adem ve eşine yasak konmaması gerekiyordu. Çünkü cennette yasak meyve yoktur. “Tükenmeyen ve yasaklanmayan sayısız meyveler içindedirler” (Vakı’a- 32, 33)

3-) Cennette isyan ve günaha girme söz konusu olamaz. Halbuki Âdem ve eşi günah işlemiş ve Allah’a âsi olmuşlardır. “Nihayet ondan yediler. Bunun üzerine kendilerine mahrem yerleri göründü, üstlerini cennet (bahçe) yaprağıyla örtmeye çalıştılar. (Bu suretle)Adem Rabbine asi olup yolunu şaşırdı”(Taha- 121)

4-) Eğer çıkarıldıkları yer gerçek cennet olsaydı, orada kafir bulunmaması gerekirdi. Oysa şeytan cennette iken kafir olmuş ve bu yüzden oradan çıkarılmıştır.

5-) Cennette şeytanın vesvese vermesi ve günaha sokması mümkün değildir.

6-) Eğer Adem (a.s) gerçek cennette olsaydı, şeytanın şu vesvesesi anlamsız kalırdı.“Derken onun aklını karıştırıp” Ey Adem! dedi: Sana ebedilik ağacını ve sonu gelmez bir saltanatı göstereyim mi?” (Taha-120) Yukarıdaki âyet bu konuda o kadar önemlidir ki, Eğer Adem cennette olsaydı zaten o ebedi kalıp büyük bir saltanat içerisinde

olacaktı. “O cennetliklerin etrafında öyle ölümsüz genç nedimeler dolaşır ki, onları gördüğünde etrafa saçılıp dağılmış İnciler sanırsın, “Ne yana bakarsan bak (yığınla) nimet ve büyük bir saltanat görürsün” (İnsan-19,20)

39-) Âyetlerimizi inkar edenler ve onları yalanlayanlara gelince, onlar ateşin arkadaşlarıdır. Onlar orada kalıcıdır.

40-) Ey İsrailoğulları! Size verdiğim nimetlerimi hatırlayın, bana verdiğiniz sözü yerine getirin. Artık yalnız bana karşı bilinçli olun.

41-) Yani beraberinizde bulunamı tasdik edici olarak indirdiğime iman edin. Sakın onu inkar edenlerin ilki olmayın! Âyetlerimi az bir değere karşılık satmayın. Bana karşı bilinçli olun.

42-) Hakkı batıl ile karıştırmayın. Yani bile bile hakkı gizlemeyin.

43-) Salatı ikame edin. Zekata (arınmaya) gelin. Rükû edenlerle beraber rükû edin.

Ayette İsrailoğullarına yani Medinedeki Yahudilere “وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ (salatı ikame edin)” denilmesi, salatın namaz olmadığını gösteriyor. Bu ayette salat kayıtsız şartsız Kur’an’a iman etmektir.

44-) Sizler kitabı tilavet ettiğiniz halde, insanlara erdemli olmayı emredip, kendinizi unutuyor musunuz! Aklınızı kullanmaz mısınız?

Şii ve Sünni din adamları Kur’ani kavramları “sırf namaza yol bulabilmek” için eğip bükerek, yani “Kur’anda namaz kılmak vardır” demek için tahrif ederek şekilsel bir boyuta dönüştürmüşlerdir.

Mesela, “rükû”; belden öne doğru doksan derecelik bir açıyla eğilmek şeklinde fiziki bir eylem değil, “Allah’ın âyetlerine ilgi göstermek, onları anlamak için üzerinde durmak, zihnen eğilmek, benimseyip boyun eğmek” demektir.

Mesela, “Salât-ı ikâme edin, zekâta (Arınmaya gelin), yani Rükû edenlerle birlikte Rükû edin. (Bakara-43) Bu âyetten önce gelen âyetleri okuduğumuzda (Bakara-40-41-42) yüce Allah Medine’de yaşayan yahudilere hitâben; “Siz de iman edenler gibi Allah’ın âyetlerine ilgi gösterip onları benimseyin ve son vahiy olan Kur’ana tâbi olun” yani “Rükû edenlerle-Kur’anı din olarak benimseyen iman edenlerle birlikte sizde Rükû edin-Allah’ın âyetlerine ilgi gösterin, yönelin, boyun eğin ve aynı inancı benimseyin” demek istiyor. Çünkü daha sonra gelen âyette (Bakara-44) geçen; “Sizler kitabı okuyup durduğunuz halde insanlara iyiliği emredip te kendinizi unuttuyor musunuz?” ifadesi bize Bakara-43 teki Salât’ın “Vahiy öğrenimi ve vahye iman” olduğunu, buna bağlı olarak maddi-manevi arınmanın yani zekâtın ve salatı ikâme etmenin doğal bir sonucu olduğunu gösteriyor. Medine Yahudilerine; “Salâtı ikâme edin, zekâta (arınmaya gelin) bunun için de rükû edin, yani “vahye-Kur’ana ilgi duyun, yönelin ve boyun eğin” sizler de “rükû edenlerle- vahyi-kitabı okuyup ilgilenen ve âyetlere boyun eğenlerle-müslüman toplum ile birlikte olun” denilmektedir. Dolayısıyla bu âyetlerin “Namazı anlattığı” iddiasının tamamen yanlış olduğu, yine Allah’ın âyetleri

ile çürütülmüş oluyor. Rükû Namazın bir parçası ise; “salâtı ikâme edin” denildikten sonra neden tekrar rükû edin denilmiştir? Namazda zaten rükû mevcuttur. Salât’ın ikâmesi namaz kılmak ise; neden âyette sadece rükû demişte, ardından secde edin dememiş, halbuki geleneksel uygulamada rükû’nun ardından secde etmek geliyor. Bu âyetlerde en önemli nokta şudur. İman etmedikten sonra yani vahyi kabul etmedikten sonra, Medine’deki Yahudilerin namaz kılmalarının ve zekat vermelerinin bir manası yoktur. Demek salatı ikâme ve zekat başka bir anlama geliyor.

45-) Sabır ve salât ile yardım isteyin. Ancak bu (Allah’a derin saygı) duyanlardan başkasına büyük gelir.

Sabır; dayanma yani müşriklerin baskılarına karşı gelme, tevhid yolunda gevşeklik göstermeme, İslam’da kararlı olma ve Allah’tan başkasından korkmama en sonunda vahiy’den destek alma anlamına gelmektedir. Fakat ayet Yahudiler bağlamında geçtiği için sabır ve salat indirilen vahye iman etmek ve sadece ona dayanmak anlamına gelmektedir.

46-) Onlar (huşu duyanlar) Rablerine kavuşacaklarını yani O’na döneceklerini zannederler.(iman ederler)

Zann; Kur’an’da hem şüphe ve algı hem kesin bilgi anlamında kullanılmaktadır. Yukarıdaki âyette kesin bilgi ve iman etme anlamında kullanılmıştır.

47-) Ey İsrailoğulları! Size verdiğim nimetimi ve sizi âlemlerden farklı kıldığımı hatırlayın.

48-) Yani öyle bi gündün sakının ki, o gün kimse kimsenin yerine bir şey ödeyemez kimseden şefaaf kabul edilmez, hiç kimseden bir kurtuluş bedeli alınmaz ve onlara yardım da edilmez.

49-) Yani hatırlayın ki, sizi Firavun’un ailesinden kurtarmıştık. Onlar sizi azabın en kötüsüne çarptırıyor, çocuklarınızı boğazlıyor, kadınlarınızı hayatta bırakıyorlardı. Size reva görülenlerde Rabbinizden azim (azametli) bir (sınama) vardı.

Yüce Allah sadece kötülüklerle değil, iyilik bolluk ve refah vererek de sınama yapıyor. Yüce Allah şöyle buyuruyor. “Kötülüklerden dönerler diye onları güzelliklerle ve kötülüklerle sınadık.” (Araf-168) En doğrusunu Allah bilir. Yüce Allah’ın onları Firavun’un zulmünden kurtarması azim bir sınama idi. Firavun’un onlara işkence etmesi, erkek çocuklarını boğazlaması ve kadınlarını hayatta bırakması değildir. Firavun onların çocuklarını boğazlamıyordu. Onları ailelerinden ayırıp kendine kul ve köle ediyordu. Bu da bir nevi boğazlama sayılıyordu. Öte yandan inşaat sektöründe çalıştırılmak üzere çok sayıda köle işçiye ihtiyaç duyulduğu ve bu yüzden komşu ülkelere bile saldırılarda bulunduğu zaman diliminde Firavun’un İsrailoğulları’nın erkeklerini veya erkek çocuklarını öldürmeye kalkışması anlamsızdır. Ayrıca köleliği tam anlamıyla özümsemiş bir toplumun sayıca çok olsalar bile ikinci Ramses için ciddi bir tehlike arz ettiği söylenemez. Kaldı ki Tanah bir taraftan Yakup oğullarının Mısır’daki Doğu Delta bölgesine yerleştirdiklerinde toplam 70 kişi olduklarını söylemekte, diğer taraftan da birkaç asır sonra (400 küsur yıl) İsrailoğullarının sadece yetişkin erkek nüfus

olarak 600.000 kişi (ki buna kadınlar ve çocuklar eklendiğinde toplam nüfus birkaç milyon üç kişiye ulaşmaktadır) olduğundan söz etmektedir.

50-) Bir zamanlar sizin için denizi yarıdık, sizi kurtardık. Firavun'un âilesini de siz bakıp dururken boğduk.

51-) Musa'ya kırk gece vâdeleşmiş sonra siz onun ardından buzağıya (bir ilâh gibi) tutunmakla zâlim olmuştunuz.

Buzağının ilâh edinilmesi Tâhâ-88; Âraf-152

52-) Bu olaydan sonra şükredesiniz diye sizi affettik.

Şükür, şirkin zıttıdır. Dille yapılan bir şey değildir. Şükür fiil ve eylemlerle yapılan bir ibadettir.

53-) Hidayeti bulasınız diye Musa'ya kitabı ve Furkan'ı verdik.

54-) Musa kavmine demişti ki: Ey kavmim! Siz, buzağıya (bir ilâh gibi) tutunmakla kendinize zulmettiniz. Onun için yaratana tevbe ederek benliğinizi öldürün (Kendinizi terbiye edin). Yaratana yanında sizin için bu daha hayırlıdır. Tevbenizi kabul etmiş olur. Şüphesiz O, tevbeleri kabul eden ve merhametli olandır.

Béri: Tüm noksan sıfatlardan münezze, kusursuz var eden Allah anlamına gelmektedir. Béri, ismi Kur'an'da üç yerde geçmektedir. İki bu âyette, biri de Haşr 24. âyette geçiyor. Haşr suresindeki âyette bulunan Béri ismi Hâlık ve Musavvir isimlerinin arasına yer alır. Üç isim şu şekilde sıralanır.

1-) Halık: Yaratan yani bir şeyden başka bir şeyi icat eden.

2-) Béri: İnceliklerini veren, en güzel şekilde organları düzenleyen ve mükemmel bir sistem dahilinde dizayn eden.

3-) Musavvir: Tasvir eden, eksiksiz bir görüntü, süret, renk, manzara ve biçim veren.

55-) Bir zamanlar: Ey Musa! Biz Allah'ı açıkça görmedikçe sana asla iman etmeyiz, demiştiniz de bakıp dururken sizi yıldırım almıştı (çarpmıştı).

56-) Sonra ölümünüzün ardından sizi çıkardık, umulur ki, şükredesiniz.

57-) Sizi bulutla gölgeledik size menn (lütf) ve selvâ (afiyeti) indirdik, "verdiğimiz (rızkıların) temiz ve sağlıklı) olanlarından yiyiniz" dedik. Gerçekte onlar bize zulmetmiyor, fakat onlar kendilerine zulmediyorlardı.

58-) (İsrailoğullarına) Bu şehre girin, orada bulunanların tazelerinden dilediğiniz şekilde yiyin, kapıdan secde ederek girin, yani hittatun (buraya uyum sağlarsınız) deyin ki, sizin günahlarınızı bağışlayalım; zira biz güzel ahlak sahiplerinin mükafatını arttıracacağız.

"Kapıdan secde ederek" girmek, uğradıkları ve geçtikleri köy, kasaba ve şehirlerin kültür ve geleneklerine göre hareket etmeleri, bozgunculuk yapmamaları kanun ve kaidelerine uyum sağlamaları anlamına gelmektedir.

59-) *Fakat zalimler, kendilerine yasa kılınanları başka şeylerle değiştirdiler. Bunun üzerine biz, yoldan çıkmalarından dolayı zalimlerin üzerine gökten azap indirdik.*

60-) *Musa kavmi için su istemişti de biz ona: Asanı taşa vur! demiştik. Ondan on iki kaynak fışkırmıştı. Bütün insanlar içecekleri kaynağı bildi. “Allah’ın rızkından yiyin, için, sakın bozguncular olarak (yaşadığımız) yerin dengesini bozmayın” dedik.*

“تَعْتَوُا” (Te’sev) kelimesi, peltek “s” ile Kur’an’da beş yerde geçmektedir. (Bakara-60; Âraf-74; Hud-85; Ankebüt-36) Hepsinde de aynı kalıp cümle mevcuttur. “وَلَا تَعْتَوُا تَعْتَوُا فِي الْأَرْضِ” (Sakın yeryüzünün dengesini bozmayın) Yani “تَعْتَوُا فِي الْأَرْضِ” yeryüzünün fitri yaratılışını yok edecek, canlı varlıkların yaşamlarını olumsuz yönde etkileyecek, doğal dengeyi bozacak her türlü olumsuz hareket demektir.

61-) *Hani siz: Ey Musa! Bir tek yemekle dayanamayız; bizim için Rabbine söyle de yerin bitirdiği baklasından, hıyarından, sarımsağından, mercimeğinden, soğanından bize çıkarın. Musa ise: Daha hayırlı olanı daha düşük ile değiştirmek mi istiyorsunuz. O halde şehre inin. Zira sorduklarımız sizin için orada var, dedi. Üzerlerine zillet ve meskenet damgası vuruldu yani Allah’tan bir gazaba uğradılar. Bunun sebebi, Allah’ın âyetlerini inkar etmeleri yani haksız olarak Nebileri katletmeleridir. Bütün bunların hepsi isyanları ve haddi aşmaları yüzünden olmuştur.*

Nebileri katletmek, gerçek anlamda öldürmek değil, ayetleri inkar etmek, onları yalanlamak yani nebilerin davetine engel olmak anlamında kullanılmıştır. Nebilerin davetini engellemek onları katletmek gibi gösterilmiştir. Bu gerçek ilgili ayetlerde açık olarak görülmektedir.

62-) *Şüphesiz iman edenler, Yahudiler, Hristiyanlar ve Sabiilerden her kim Allah’a ve âhiret gününe iman eder ve salih ameller işlerse, onlar için Rableri yanında mükafatları vardır. Onlar geleceğe dair korku, geçmişe (dünyada bıraktıklarına) dair hüznü duymayacaklardır.*

Ayet, ümmi insanlarla ilgilidir. Hangi inanca sahip olursa olsun güzel ahlaka sahip olan ümmi insanlar cennete girerler.)

63-) *Sizden sağlam bir söz almış, Tur’u üstünüze kaldırmıştık. Size verdiğimiz kuvvetle alın, onda bulunanları daima hatırlayın, umulur ki bilinçli olursunuz, demiştik.*

64-) *Ondan sonra (sözünüzden) döndünüz. Eğer üzerinizde Allah’ın fazilet ve rahmeti olmasaydı, hüsranda kalanlardan olurdunuz.*

65-) *İçinizden sebt’te haddi aşan kimseleri de biliyorsunuz. Onlara “Hakir keneler olunuz” dedik.*

Yani kendilerini terbiye etmeyen, başkalarının malını sömüren, aynen asalaklar gibi belli bir güce dayanmadan yaşayamayan, güzel ahlak ve erdemli hareketlerden nasibi olmayan, Allah’ın koyduğu yasakları çiğneyen, hayvanlardan farksız yaşayan kimseler haline geldiler.

66-) *Biz bunu, onlara ve sonradan gelecek olanlara bir yıkım örneği, bilinç sahiplerine*

de bir öğüt vesilesi kıldık.

Tenkil, “yıkıma uğratma, kırıp geçirme, şiddetli bir şekilde cezalandırma” demektir.

67-) *Musa, kavmine: Allah bir sığır kesmenizi emrediyor, demişti de: Bizimle alay mı ediyorsun? demişlerdi. O da: Cahillerden olmaktan Allah’a sığınırım, demişti.*

68-) *Onlar “Bizim için Rabbine söyle, bize ne olduğunu açıklasın” dediler. Musa: O Rabbim diyor ki: O ne yaşlı ne de körpe; ikisi arasında bir inek, size emredilene yapın, dedi.*

69-) *Bu defa: Rabbine söyle, bize onun rengini açıklasın, dediler. “O diyor ki: Sarı renkli, parlak tüylü, bakanların içini açan bir inektir” dedi.*

70-) *Bizim için Rabbine söyle de onun nasıl olduğunu bize açıklasın, çünkü sığırların hepsi bize benzer görünüyor. Biz inşallah hidayeti (doğru olanı) bulacağız” dediler.*

71-) *(Musa) dedi ki: O şöyle buyuruyor. O henüz boyunduruk altına alınmayan, yer sürmeyen, ekin sulamayan, özgür dolaşan, renginde hiç alacası bulunmayan bir inektir. “İşte şimdi hakkı getirdin” dediler ve bunun üzerine onu boğazladılar, ama az kalsın boğazlamayacaklardı.*

Yüce Allah, bu kıssayı, din konusunda inatçı, zorluk çıkarıcı, halkı zor durumda bırakacak şekilde hükümler üreten, açık ve hafif olanı ağırlaştırıcı din adamlarına bir örnek olarak hatırlatmıştır.

72-) *Hani siz birini öldürmüştünüz de onun hakkında birbirinizle çekişiyordunuz. Halbuki Allah gizlemekte olduğunuzu ortaya çıkaracaktır.*

73-) *“Onun bir kısmı ile ona vurun” dedik. Böylece Allah ölüleri diriltir ve aklınızı kullanmanız diye âyetlerini size gösterir.*

74-) *Bundan sonra yine kalpleriniz katılaştı. Artık kalpleriniz taş gibi yahut daha da sert bir şekilde katılaştı. Çünkü taşlardan öylesi vardır ki, içlerinden nehirler kaynar. Öylesi var ki, çatlar da ondan su çıkar. Taşlardan bir kısmı da Allah’ın haşyetiyle yukarıdan aşağı yuvarlanır. Allah yaptıklarımızdan gafil değildir.*

75-) *Şimdi (ey müminler!) onların size iman edeceklerini mi umuyorsunuz? Oysaki onlardan bir grup, Allah’ın kelâmını işittiler de akılları erdikten sonra, bile bile onu bozdular.*

Ayette bulunan “أَفَتَطْمَعُونَ أَنْ يُؤْمِنُوا لَكُمْ” (Onların size iman edeceklerini mi umuyorsunuz.)” cümlesi normal konuşma ile ilgili değildir. İman edenlerin tebliğ ettikleri Kur’an ile ilgili bir durumdur. Yoksa hiç kimse başkasına iman etmek zorunda değildir. Yüce Allah’ın insanlar arasında seçtiği Nebilerle konuşması, onlara iradesini kelâmı vasıtasıyla bildirmesi, bu konuşma ve bildirim “kelâmullah” şeklinde tavsif edilmesi ile neticelenmiştir. Nitekim “kelâm” lafzı mastar halinde ve Allah’a izafetle Kur’an’da dört yerde geçmektedir. “Allah’ın kelâmını (Kur’an’ı) işitinceye kadar...” (Tevbe-6) “Onunlardan bir grup Allah’ın kelâmını (Tevrat’ı) işitirler de...” (Bakara-75) “Allah’ın kelâmını (emrini) değiştirmek istiyorlar...” (Fetih-15) “Ey Musa! Seni insanlar üzerine mesajlarım ve kelâmımla seçtim...” (Araf-144) Yüce Allah’ın, Nebilerine ira-

desini bildirmesi hakkında, Kur'an'da "kelleme" (konuştu- konuştu), fiilinin yanı sıra "kâle" (dedi-söyledi), "emara" (buyurdu), "evhâ (vahyetti- bildirdi)," enzele-nezzele" (indirdi), "nêdê" (seslendi) vb. fiilleri ya da türevleri kullanılmakta ve "kavl- emr, vahiy, ilka, inzal-tenzil, nida, neciy, kıraat, tertil, tilavet" kelimeleri, Kur'an'da Allah'ın kelâmını çeşitli yönlerden tarif etmektedir. Bu kelimeler, farklı vurgular taşımaları bakımından birbirlerinden ayırıyorlarsa da esasında aynı olguyu yani yüce Allah'ın iradesini Nebilerine nasıl bildirdiğini ifade etmekte ve zaman zaman birbirleri yerinde kullanılmaktadırlar. Her ne kadar yüce Allah'ın, Nebilerine iradesini bildirmesi, farklı yerlerde farklı fiillerle ifade edilmiş ve tabiatıyla bu hadiseyi tanımlamakta, insanlar arası iletişimde kullanılan kelimeler seçilmişse de İlâhi iradenin kelâm (söz) şeklinde tecellisi, kelimelerin gündelik dilde taşlıkları anlamların ötesinde bir özelliğe sahip olup beşeri sözlerden mahiyet itibarıyla çok farklıdır.

Nitekim "konuşmak" (kelâm) "demek- söylemek" (kavl) veya "okumak" (tertil, kıraat, tilavet) gibi kelimeler, konuşma eyleminin gündelik dildeki anlamlarıyla vukû bulduğunu akla getirmekle birlikte, indirdi (nezzele), "vahyetti" (evha) "ilka etti" (elka) şeklinde nitelemeler, bu konuşma eyleminin gündelik dildeki anlamının ötesinde bir özelliğe sahip olduğunu göstermektedir.)

76-) Onlar iman edenlerle karşılaştıklarında" iman ettik" derler. Birbirleriyle baş-baş kaldıklarında ise, Allah'ın size açtıklarını Rabbiniz katında sizin aleyhinize hüccet getirmeleri için mi onlara anlatıyorsunuz; aklınızı kullanmaz mısınız? derler.

Âyette bulunan "Rabbiniz katında" ibaresi, "Allah'ın kitabında" anlamına gelmektedir. Çünkü birçok konuda Tevrat ile Kur'an'ın birbiriyle örtüştüğünü ve aynı kaynaktan geldiğini bilen müminlerle Medineli Yahudiler arasında bu gibi konuşmalar oluyordu. Yani Muhammed (a.s) ın Allah'ın Resulü olduğu, karakter ve güzel ahlak bakımından İsrailoğullarının Nebi ve Resullerine benzediği, Kur'an'ın Allah'tan geldiği üzerinde kafa yoruyorlardı. İleri gelen Yahudi din adamları bunun önüne geçmek için ümmi olan Yahudileri bu gibi şeyleri söylemekten men ettiler. "... Öz çocuklarını tanıy gibi onu tanırlar âyeti de (Bakara-146) bu gerçeği dile getirmektedir.

77-) Onlar bilmezler mi ki, gizlediklerini de açıkça yaptıklarını da Allah bilmektedir.

78-) İçlerinden bir takım ümmiler vardır ki, kitabı (vahyi) bilmezler. Bütün bildikleri şeyler kuruntudan ibarettir ve onlar sadece zanda bulunuyorlar.

Bu âyetteki zann ifadesi olumsuz anlamda kullanılmıştır yani algı demektir. Hangi dinden olursa olsun insanların büyük çoğunluğu yukarıdaki âyetin kapsamına girerler. Bunlar Allah yolundan engellenmiş, Resul'ün tevhid daveti onlara ulaşmamıştır. Bu ümmi insanlar, güzel ahlak, adalet, merhamet ve infaktan sorguya çekileceklerdir.

79-) Elleriyle kitap yazıp sonra onu az bir değer karşılığında satmak için" Bu Allah katındandır" diyenlere yazıklar olsun! Elleriyle yazdıklarından ötürü onlara yazıklar olsun. Ve kazandıkları şeylerden dolayı da onlara yazıklar olsun.

Aslında elleriyle kitap yazanlar, هَذَا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ (Bu Allah katındandır.) demiyorlar. Fakat iman edenler yani akıl ve iradelerini onlara teslim edenler arasında öyle

bir inanç ve algı oluşturuyorlar ki, kitaplarını alıp okuyanlar, zamanla bunları din ve iman olarak görüyor ve Allah katından gelmiş bir din gibi yaşayarak hayata hakim kılıyorlar. Yazdıkları kitapların Allah indinden geldiğini söyleyenler de vardır.

80-) Sayılı bir kaç gün müstesna, bize ateş dokunmayacaktır, dediler. De ki: Siz Allah yanından bir söz mü aldınız- ki Allah yasasından dönmez-, yoksa Allah hakkında bilmediğiniz şeyleri mi söylüyorsunuz?

81-) Bilakis! Kim bir kötülük eder de hataları çepeçevre kendisini kuşatırsa, işte o kimseler ateşin arkadaşlarıdır. Onlar orada devamlı olarak kalacaklardır.

Âyette geçen “seyyieten” (kötülük) şirktir. İnsanı çepeçevre kuşatan, akıl ve iradesini mahkum eden en büyük günah şirktir. Aslında insanı ateşe sürükleyen de şirk zulmünden başka bir şey değildir. Şirkten kurtulmak kolay bir şey değildir. Çünkü hiç kimse inancının yanlış olduğunu kabul etmez. Herkes başkasını sapkın olmakla suçlar.

82-) İman edip salih amellerde bulunanlara gelince, onlar cennet halkıdır. Onlar orada devamlı olarak kalacaklardır.

83-) Vaktiyle biz, İsrailoğullarından: Yalnızca Allah’a kulluk edeceksiniz, ana babaya, yakın akrabaya, yetimlere ve miskinlere güzellik yapacaksınız diye söz almış ve insanlara güzel söz söyleyin, salatı ikame edin, zekât’a (arınmaya) gelin. Sonunda azınız müstesna yüz çevirerek karşı geldiniz.

84-) Kanınızı dökmeyeceğinize kendinizi yurtlarınızdan çıkarmayacağınıza dair söz almıştık, sonra bunu böylece kabul etmişsiniz; buna siz şahitsiniz.

Aslında âyette “birbirlerinin kanlarını dökmeyeceklerini ve birbirlerini yurtlarından çıkarmayacaklarına” dair söz alınmıştı. “Kanınızı dökmeyeceğinize, kendinizi yurtlarınızdan çıkarmayacağınıza” denilmesinin sebebi, toplum içerisinde yer alan her ferdin kanının diğerinden farksız olduğu, kardeşinin kanını akıtanın aslında kendi eliyle kendisini yok ettiğini edebi bir şekilde ifade edilmiştir.

85-) Bu sözü kabul eden sizler, kendinizi katlediyor yani öldürüyor, aranızdan bir grubu yurtlarından çıkarıyor, zarar vermede ve düşmanlıkta onlara karşı sırt sırta veriyordunuz. Onları yurtlarından çıkarmak size haram kılındığı halde (hem çıkarıyor hem de) size esirler olarak geldiklerinde fidye verip onları kurtarıyorsunuz. Yoksa siz kitabın bir bölümüne iman edip, bir bölümüne inkar mı ediyorsunuz? Sizden kim böyle bir fiil işlerse, cezası dünya hayatında ancak rüsvaylık; kıyamet gününde ise en şiddetli azaba döndürülmektir. Yapmakta olduklarınızdan Allah gafil değildir.

86-) İşte onlar, ahirete karşılık dünya hayatını satın alan kimselerdir. Bu yüzden ne azapları hafifletilecek ne de kendilerine yardım edilecektir.

87-) Andolsun biz Musa’ya kitabı verdik. Ondandır sonra arka arkaya Resuller buldurduk. Meryem oğlu İsa’ya da apaçık deliller verdik. Onu Ruhul Kudüs (vahiy) le güçlendirdik. Ama ne zaman size bir Resul nefislerinizin hoşlanmadığı bir şey getirdiyse kibirlik taslayarak bir kısmını yalanladığınız yani bir kısmını katlettiğiniz (doğru değil mi?)

Resulleri yalanlamaları, onları katletmek gibidir. Yani onları etkisiz hale getiriyorlar.

88-) “Kalplerimiz perdelidir” dediler. Bilakis: Küfürleri sebebiyle Allah onlara lanet etmiştir. Onların pek azı iman eder.

Ğulf: Herhangi bir şeyi muhafaza etmek için sarılan örtü, kılıf manasına gelmektedir. Lânet: Şiddetli bir şekilde her türlü hayır ve rahmetten uzaklaştırma anlamına gelmektedir. Lâneti hak eden kişi şeytaniyyet damga ve sicilini yediği için, artık yapmış olduğu hiçbir şeye değer verilmez.

89-) Onlara, beraberlerinde olanı tasdik eden bir kitap gelip de, daha önce kafirlere karşı (gelecek olanla) fetih de umuyorlardı. Fakat bilip tamdikları kendilerine gelince onu inkar ettiler. İşte Allah’ın lâneti böylesi kafirlerin üzerindedir.

Medine’deki Yahudi kabileleri Allah Resulü gönderilmeden önce Arapları korkutarak, yakında gelecek olan Nebi sayesinde büyük fetihler elde edip onunla bölgeye hakim olacaklarını söylüyorlardı. Âyetin anlatmak istediği şey budur.

Lanet Ne Demektir?

Sözlükte “hayırdan ve rahmetten” uzaklaştırma anlamına gelen lanet, dini bir kavram olarak dünyada Allah’ın rahmet ve yardımını kesmesi, ahirette ise cezalandırması” anlamına gelmektedir. Allah’ın dışındaki varlıkların laneti ise genelde “hayır, rahmet ve bereketten mahrum olma” anlamına gelmektedir. Kur’an’da açıklandığı üzere, Allah’ın lanetine; kafirler (Bakara-89, 161) Yahudiler (Nisa- 46) zalimler Âraf-44) şeytan (Hicr- 35) Allah’ın indiklerini gizleyenler (Bakara- 159) namuslu kadınların üzerine buhtanında bulunanlar (Nisa- 93) münafıklar (Tevbe- 68) Âd Kavmi (Hud- 60) Firavun ve adamları (Hud-99) Allah’a ve Resulüne eziyet edenler (Ahzab- 57) Allah’a verdikleri sözde durmayanlar ve yeryüzünde bozgunluk çıkaranlar (Râd- 25) yalan haber yayanlar (Ahzab- 61) uğramışlardır. Kur’an’da geçen lanet kavramı anlık olan bir cezalandırma değildir. Lanet aynen rahmet gibi belirli inanca sahip olanlar ve bazı fiilleri işleyenlerin üzerinde olan, yaratılış yasasıyla otomatik olarak işleyen bir cezalandırma değildir. Yani en başta, ilk olarak, yüce Allah, gökleri ve yeryüzünü yarattığı andan itibaren rahmet ve laneti belirli inanç ve fiil sahiplerinin peşine takmıştır. Güzel ahlak sahipleri rahmetin, kötü ahlak sahipleri de lanetin içindedirler.

90-) Allah’ın kullarından dilediğine (vahiy) indirmesini “beğyen” (ırkçılık taassubu) yüzünden Allah’ın indirdiğini (Kur’an’ı) inkar etmekle kendilerini ne kadar kötü bir şeye sattılar. Böylece onlar felaketten felakete sürüklendiler. Kafirler için alçaltıcı bir azap vardır.

Bağy kelimesi, “kıskançlık” anlamında değil, aşiret hırs ve ihtirası, kabile ırkçılığı, soy üstünlüğü, din, cemaat ve tarikat fanatizmi anlamına gelmektedir. Kıskançlığın Kur’an’daki karşılığı hasettir.

91-) Kendilerine Allah’ın indirdiğine iman edin, denildiğinde: Biz sadece bize indirilene iman ederiz, derler ve ondan sonrakine (Kur’an’a) kafir olurlar. Halbuki o (Kur’an) kendileriyle birlikte bulunanı (Tevrat’ı) tasdik edici olarak gelmiş bir yasadır. Onlara: Şayet siz gerçekten iman ediyorsanız daha önce Allah’ın Nebilerini neden katlettiniz” de.

Nebileri katletme - onları etkisiz kılma, yani yalanlama ve karşı gelme anlamına

gelmektedir.

92-) *Andolsun Musa size apaçık delillerle gelmişti. Ondan sonra, buzağıya (bir ilah!- gibi) tutunarak zalimler olmuştunuz.*

93-) *Hatırlayın ki, sizden söz almıştık ve Tur'u üstünüze kaldırmıştık: Size verdiklerimizi kuvvetle tutun, dinleyin demiştik. İşittik ve isyan ettik, dediler. Küfürlerinden dolayı buzağı (sevgisi) kalplerine içirildi. (sindirildi) De ki: Eğer müminseniz, imanınız size ne kötü şeyleri emrediyor.*

Yani buzağıya tapmak iliklerine işledi bir türlü ona tapmaktan uzak duramadılar.

94-) *(Onlara: Şayet iddia ettiğiniz gibi) ahiret yurdu Allah yanında diğer insanlardan ayrı olarak yalnızca size özel ise, doğru iseniz haydi ölümü temenni edin de.*

95-) *Onlar, kendi elleriyle yaptıkları işler sebebiyle ebediyen ölümü temenni etmeyeceklerdir. Allah zalimleri çok iyi bilir.*

96-) *Sen onları hayata karşı insanların en düşkününü olarak bulursun. Şirk koşanlardan her biri de arzular ki bin sene ömür sürsün. Halbuki o kadar ömür sürmesi onu azaptan uzaklaştıracak değildir. Allah onların yaptıklarını görmektedir.*

97-) *De ki: Kim Cibril'e düşman ise iyi bilsin ki Allah'ın yasasıyla önceki vahiyleri tasdik edici, müminler için bir hidayet ve müjde olarak senin kalbine indirmiştir.*

98-) *Kim, Allah'a, Meleklerine Resullerine, Cibril'e ve Mikél'e düşman ise, bilsin ki Allah da kafirlerin düşmanıdır.*

99-) *Andolsun ki sana apaçık âyetler indirdik. Onları ancak fasıklar inkar eder.*

100-) *Ne zaman bir sözleşme yapmışlarsa, onlardan bir grup onu bozmadı mı? Zaten onların çoğu iman etmezler.*

101-) *Allah'ın yanından kendilerine, onlarla beraber olanı tasdik edici bir Resul gelince, kendilerine kitap verilenlerden bir grup, sanki Allah'ın kitabını bilmiyormuş gibi onu arkalarına attılar.*

“Kitabı arkalarına atmalarından kasıt” onu tümüyle bir kenara atmaları, ona iman etmekten vazgeçmeleri değildir. Kitabın bir kısmının ihmali, tümünün ihmali gibidir. Çünkü bir bölümünün terk edilmesi, vahyin insanların yanındaki saygınlığını yok eder ve tümünün ciddiye alınmaması tehlikesini doğurur. “kitaplarını bir kenara atıp onu ihmal ettiklerini” haber verdikten sonra Yüce Allah'ın, “Bilmiyormuş gibi” buyurması, onların aşırı derece kitaplarını saf dışı ettiklerini vurgulamak içindir.

102-) *Süleyman'ın hükümranlığı hakkında şeytanların tilavet ettiklerine uydular. Halbuki Süleyman kafir olmadı. Fakat şeytanlar (Süleyman hakkında uydurdukları yalan rivayetlerle) kafir oldular. Çünkü insanlara (akıllarını başlarından alacak) sihri (hurafeleri) öğretiyorlardı. Babil'de Harut ve Marut adındaki iki meleğe bir şey inmedi. Hiç kimseye de biz ancak fitne için gönderildik, sakın kafir olmayasınız” diye bir şey öğretmiyorlardı. (İddianıza göre) o iki melekten kadın ile eşinin arasını ayıracak şeyleri öğreniyorlardı. Halbuki Allah'ın (yasası) olmadan onunla hiç kimseye zarar veremezler. Onlar kendilerine zarar verecek, kendilerine hiçbir yararı olmayan şeyleri öğreniyorlardı.*

Andolsun onu (bu hurafeleri) satın alanların ahirette bir payları olmadığını da iyi bilirler. Karşılığında sattıkları şey ne kadar kötü olmuştur. Keşke bunu bilselerdi.

Yukarıdaki âyette bulunan “sihir” kavramı, insanları Allah’ın hidayet yolundan engelleyen din adamlarının uydurduğu hurafelerdir. Yoksa Allah’ın yaratılış yasası gereği şeytanların insanlara sihir öğretmeleri mümkün değildir. Kur’an’ın rivayetlere “sihir” demesinin sebebi insanların beyin ve zihinlerini Kur’an’dan uzaklaştırıp büyülediği içindir. Dolayısıyla yukarıdaki âyette geçenler Yahudi din adamlarının uydurdukları hurafelerdir. Kur’an Yahudilerin bu hurafelerini deşifre ederek reddediyor. Sihir bir aldatmacadan ibarettir. Yani gerçeklerle hiçbir ilişkisi ve etkisi bulunmamaktadır. Tâhâ 69. âyette geçen “Onların yaptıkları şey sihribaz hilesinden ibarettir. Kaldı ki sihribaz hangi amacı güderse gütsün asla kurtuluşa ulaşamaz” ifadesi ile Furkan 8. âyette yer alan (Zalimler;” Siz ancak sihirlenmiş bir adamın peşinden gidiyorsunuz dediler)” mealindeki ifadeyi, sihrin objektif gerçekliğini inkar etmeyi gerektiren Kur’ani deliller arasındadır.

Bu son âyetteki ifadenin açık delaletine göre, eğer Nebi (a.s) gerçekten sihirlenmiş olsaydı zalimler bu iddialarından dolayı kınanmayı hak etmezlerdi. Bütün bu gerçeklere rağmen Ehl-i Sünnet din adamları sihrin nesnel gerçekliği bulunduğu inancından hareketle Bakara 102 âyette söz edilen Hârut ve Mârut adlı iki meleğe sihir bilgisi verildiğini kabul etmişlerdir.

Buna göre âyetteki “وَمَا أَنزَلَ عَلَى الْمَلَائِكِينَ بَيَابِلَ هَارُوتَ وَمَارُوتَ” ifadesinin başında yer alan “ma” harfi ellezi manasında ismi mevsul olarak kabul edilmiş ve bu çerçevede iki farklı görüş ileri sürülmüştür. İlk görüşe göre “ma” harfi sihir kelimesine matuftur. Bu takdirde mezkûr ifade, “Onlar insanlara sihri ve o iki meleğe indirilmiş olan başka şeyleri öğretiyorlar” şeklinde bir anlam kazanmaktadır. İkinci görüşe göre ise, söz konusu harf “mâ tetlûş şeyâtin” ifadesine matuftur. Bu takdirde ilgili ifade şöyle bir anlam kazanmaktadır. “Onlar Süleyman’ın mülkü konusunda şeytanların kendilerine telkin ettikleri şeye ve o iki meleğe indirilen sihre tabi olurlar.” Bu Ehl-i Sünnetin görüşüdür. Halbuki ayetteki “mâ” harfinin edatının nefy (olumsuzluk) manasında kullanılmıştır. Yani söz konusu harf, “Süleyman hakkı inkar etmedi” ifadesine matuftur; dolayısıyla âyetin ilgili kısmı “Ne Süleyman hakkı inkar etti ne de o iki meleğe sihir bilgisi indirildi” manası taşır. Çünkü sihribazlar sihri Süleyman (a.s)a nispet ediyorlar ve bu sihrin Babil’de Hârut ve Mârut adlı iki meleğe indirilen bir şey olduğunu ileri sürüyorlardı. İşte Allah bu âyette her iki iddiayı da reddetmiştir. Ayrıca “ve mâ yuallimani min ahadin” ifadesinin başında bulunan “mâ” harfi de nefy (olumsuzluk) manasındadır. Bu takdirde ifadenin anlamı, “Onlar hiç kimseye sihir öğretmiyorlar; tam tersine insanları çok şiddetli bir şekilde bundan men ediyorlardı” şeklinde olur. Bu söylediklerimizin aksi düşünülecek olursa,

1-) Allah’ın sihir bilgisi vahyettiğini kabul etmek gerekir. Bunu kabul etmek mümkün değildir. Çünkü sihir gerçeği inkar ve abesle iştirigaldir. Yüce Allah’a bu tür bir isnatta bulunmak asla caiz değildir.

2-) Âyetteki “velakinneş şeyatîne keferü yuallimunennâses sihr” cümlesi sihir

öğretmenin küfür olduğunu ortaya koyuyor. Meleklerin sihir öğrettikleri kabul edildiği takdirde, onların kafir olduklarını söylemek gerekir; ancak bunu söylemek de mümkün değildir.

3-) Nebilerin sihri öğretmek için gönderdiklerini kabul etmek olanaksızdır. Aynı hüküm melekler için de geçerlidir.

4-) Son olarak sihir ancak kafirlere fasıklara ve inatçı şeytanlara izafe edilir. Allah'ın yasakladığı ve ahiret azabıyla tehdit ettiği kötü bir iş nasıl olur da Allah izafe edilir? Kaldı ki sihir batılı hak gibi gösteren bir aldatmacadır. Yüce Allah'ın göklerdeki ve yeryüzündeki yaratılış yasası ise onu ortadan kaldırmak tarzında cereyan etmiştir. Nitekim yüce Allah Musa (a.s) ve Firavun kızasında, “Sizin bu yaptığınız sihirdir; Allah onu mutlaka iptal edecektir” (Yunus- 81) buyurmuştur.

Sihir Var Mı?

Büyü veya sihir, olağanüstü güçler yardımıyla doğal dengeyi yani yaratılış yasasını etkileyerek sonuçlar elde etme esasına dayanan faaliyetler için kullanılan bir terim.

Harikulade

Alışılmışın dışında tabiattaki işleyişi belirli zamanlarda bozan tabiat üstü olaylar için kullanılan bir terimdir. Sözlükte “bir şeyi olduğundan başka türlü göstermek, aldatmak, oyalamak; birinin ilgisini çekmek, gönlünü çelmek” mânalarında masdar olan sihr kelimesi “hile, aldatma; sebebi gizli kalan iş” anlamlarında isim olarak da kullanılmaktadır. Sihir terimini “el çabukluğu, göz boyama ve yaldızlı sözler söyleme yoluyla gerçekleştirilen hile ve aldatma işi, şeytanla yakınlık kurup ondan yardım alma ve nesnelerin şeklini değiştirme iddiası” diye tanımlamak mümkündür. Sihir ayrıca “kötü ruhlu varlıklar tarafından ortaya konan bazı eylemler ve gösteriler, meydana geliş şekli açık olmayan bir olayı gerçeğe aykırı biçimde gösteren işlemler” şeklinde de tanımlanmıştır. Türkçe’de sihir karşılığında büyü kelimesi kullanılmakla birlikte el çabukluğu ve illüzyon gibi teknikleri içine alan sihrin büyüden daha kapsamlı olduğunu söylemek mümkündür. Sihir uygulayan kimseye sâhir veya sihirbaz denir.

İlkel toplumların hayatında önemli bir yeri bulunan sihir Mısır, Bâbil, Hint ve Grek medeniyetlerinde geniş biçimde icra edilmiş, yahudi ve hıristiyan otoritelerinin büyücülere ağır cezalar vermesine rağmen bu uygulamanın önüne geçilememiştir. Câhiliye Arapları’nda kehanet gibi sihir de yaygın olup bunlar, Allah adına yeryüzünde iş gördüklerine inandıkları cin ve şeytan gibi görünmeyen varlıklarla irtibat kurarak sihir yapıldığını düşünüyorlardı. Putperestlik gibi sihri de başka kültürlerden alan İslâm öncesi Araplar’ı tılsım, havas, rukye, azâim ve şa’beze gibi büyü çeşitlerinden de haberdardı. Ancak en fazla uyguladıkları sihir türü cinlerle irtibat kurarak yapıldığına inanılan azâimdi. Câhiliye döneminde daha çok yahudiler sihirle meşgul oluyordu. Bununla birlikte kaynaklarda Necran Arapları’nın da sihir eğitimi aldıkları, yine Cürhüm kabilesinin Eski Mısırlılar gibi yapay yılanlarla insanları korkuttukları ve Yemenliler’in kalelerini tılsımlar sayesinde Farslar’a karşı korudukları şeklinde bilgilere rastlanmaktadır. Kur’ân-da sihir ve türevleri terim anlamıyla altmış yerde

geçmekte, bunların kırktan fazlası Mûsâ, Hârûn ve Nebi (a.s) ile ilgili âyetlerde yer almaktadır.

Sâlih, Şuayb ve İsâ (a.s) ın muhataplarınca büyücü veya büyülenmiş diye nitelendirildiğini belirten âyetlerde sihirle ilgili kelimeler kullanılmış, bu iddiaların iftiradan ibaret olduğu, inkârcıların eskiden beri Nebi ve Resuller hakkında böyle sözler söyledikleri bildirilmiştir. Kur’ân birçok âyette Mûsâ’nın sihirbaz olmadığını, rakiplerinin sihrini sihirle değil Allah’ın ayetleri ve yasasıyla etkisiz hale getirdiğini ve diğerlerinin ortaya koyduğu şeylerin aldatmacadan ibaret bulunduğunu açıklamaktadır.

ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ فَظَلَمُوا بِهَا فَأَنْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ (Âraf-103)

(Âraf-104) وَقَالَ مُوسَىٰ يَا فِرْعَوْنُ إِنِّي رَسُولٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ

حَقِيقٌ عَلَىٰ أَنْ لَا أَقُولَ عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقَّ قَدْ جِئْتُكُمْ بِبَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّكُمْ فَأَرْسِلْ مَعِيَ بَنِي إِسْرَائِيلَ (105))

Bazı müfessirler, Âişe ve Zeyd b. Erkam kanalıyla nakledilen iki değişik hadise dayanarak (Buhârî, “İb”, 47; Müslim, “Selâm”, 43; İbn Mâce, “İb”, 45; Nesâî, “Tahrîm”, 20)

Lebîd b. A’sam adında birinin Nebi (a.s) a büyü yaptığı, bunun etkisiyle Resûlullah’ın yapmadığı şeyleri yapmış gibi hayal etmeye başladığı, ardından iki melek tarafından durumun kendisine haber verilip büyü malzemesinin Zervân Kuyusu’na atıldığı bildirilmektedir. Halbuki birçok âyette Nebi (a.s) ın Allah’ın koruması altında olduğu ve Kur’an’ın, zihnine iyice yerleşmesini sağlamak üzere kendisine peyderpey indirildiği belirtilmiştir. Bazı sihir çeşitlerinin olağan üstü bilgi ve güç iddiasına dayanması sebebiyle tevhide aykırı bir inanç olarak değerlendirilmesi gerekir. Bazıları ise hile ve sahtekârlık gibi ahlâk dışı davranışlardan ibarettir. Bunun yanında sihir sosyal hayatın bir olgusu gibi görülerek onun daha çok iman ve ahlâk açısından doğuracağı olumsuz sonuçlar üzerinde durulması gerekiyor. Konuyu kamu düzeni açısından ele aldığımızda sihrin toplum hayatında meydana getirdiği zararlar açısından yasaklanması gerekiyor. Bilim insanlarının da sihir ve kehanet gibi kötü faaliyetler karşısında kararlı bir tutum sergilemeleri çok önemlidir. Sihir, câhiliye geleneğinin değişik şekillerde yaşamaya devam etmesinden başka bir şey değildir. Bu sebeple yıldızların etkisine dayanan gizemli sihir çeşitlerini dinin dejenerasyonu sonucu ortaya çıkmış metafizik anlayışları yansıtan bir inançtır. Sihrin göz bağcılığa dayanan türlerinin ise doğrudan imanla değil amel ve ahlâkla ilgili eylemler niteliği taşıdığı, burada bazı gizli yetenek ve bilgilerin kullanılması suretiyle insanların aldatılması, istismar edilmesi ve zarara uğratılmalarının söz konusu olduğu söylenebilir.

Sihir Hakkında En Önemli Âyet

وَاتَّبَعُوا مَا تَتْلُوا الشَّيَاطِينُ عَلَىٰ مُلْكٍ سَلِيمٍ وَمَا كَفَرَ سُلَيْمٌ وَلَكِنَّ الشَّيَاطِينَ كَفَرُوا يُعَلِّمُونَ النَّاسَ السِّحْرَ وَمَا أُنزِلَ عَلَى الْمَلَكَيْنِ بِبَابِلَ هَارُوتَ وَمَارُوتَ وَمَا يُعَلِّمَانِ مِنْ أَحَدٍ حَتَّى يَقُولَا إِنَّمَا نَحْنُ فِتْنَةٌ فَلَا تَكْفُرْ فَيَتَعَلَّمُونَ مِنْهُمَا مَا يُفَرِّقُونَ بِهِ بَيْنَ الْمَرْءِ وَزَوْجِهِ وَمَا هُمْ بِضَارِّينَ بِهِ مِنْ أَحَدٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَيَتَعَلَّمُونَ مَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَلَقَدْ عَلِمُوا لَمَنِ اشْتَرَاهُ مَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ خَلَقٍ

وَلَيْسَ مَا شَرَوْا بِهِ أَنْفُسَهُمْ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ

“Süleyman’ın hükümranlığı hakkında şeytanların tilavet ettiklerine uydular. Halbuki Süleyman kafir olmadı. Fakat şeytanlar (Süleyman hakkında uydurdukları yalan rivayetlerle) kafir oldular. Çünkü insanlara (akıllarını başlarından alacak) sihri (hurafeleri) öğretiyorlardı. Babil’de Harut ve Marut adındaki iki meleğe de bir şey inmedi. Hiç kimseye de biz ancak fitne için gönderildik, sakın kafir olmayasınız” diye bir şey öğretmiyorlardı. (İddianıza göre) o iki melekten kadın ile eşinin arasını ayıracak şeyleri öğreniyorlardı. Halbuki Allah’ın (yasası) olmadan onunla hiç kimseye zarar veremezler. Onlar kendilerine zarar verecek, kendilerine hiçbir yararı olmayan şeyleri öğreniyorlardı. Andolsun onu (bu hurafeleri) satın alanların ahirette bir payları olmadığını da iyi bilirler. Karşılığında sattıkları şey ne kadar kötü olmuştur. Keşke bunu bilselerdi.” (Bakara-102) Yukarıdaki âyette bulunan “sihir” kavramı, insanların Allah’ın hidayet yolundan engelleyen din adamlarının uydurduğu hurafelerdir. Yoksa Allah’ın yaratılış yasa gereği şeytanların insanlara sihir öğretmeleri mümkün değildir. Kur’an’ın rivayetlere “sihir” demesinin sebebi insanların beyin ve zihinlerini Kur’an’dan uzaklaştırıp büyülediği içindir. Dolayısıyla yukarıdaki âyette geçenler Yahudi din adamlarının uydurdukları hurafelerdir. Kur’an Yahudilerin bu hurafelerini deşifre ederek reddediyor. Sihir bir aldatmacadan ibarettir. Yani gerçeklerle hiçbir ilişkisi ve etkisi bulunmamaktadır. Âyette sihrin öğretilen ve karı koca arasını açıp zarar doğuran bir şey olarak nitelendirilmesi, ilk bakışta onun bir gerçekliğinin bulunduğunu düşündürse de aynı eylem ve sonuçların herhangi bir kurala bağlı olmayan tekniklerle meydana getirilebileceği ve yapılan işin “küfür” olarak nitelendirilmesi bunun bâtıl bir inanç olduğu görüşünü desteklemektedir. Buna göre âyette sihrin etkisi, onun hakikat olmasından değil muhatap üzerinde bıraktığı psikolojik etkiden kaynaklanmaktadır

Tâhâ 69. âyette geçen

وَأَلْقَ مَا فِي يَمِينِكَ تَلْقَفَ مَا صَنَعُوا إِنَّمَا صَنَعُوا كَيْدُ سَاحِرٍ وَلَا يُفْلِحُ السَّاحِرُ حَيْثُ أَتَى

“Sağ elindeki (değneğini) at ki, onların ürettiklerini yutsun. Şüphesiz yaptıkları ve ürettikleri bir sihirbaz hilesidir. Sihirbaz ise nereye varsa kurtuluşa eremez.”

Kaldı ki sihirbaz hangi amacı güderse gütsün asla kurtuluşa ulaşamaz” ifadesi ile Furkan 8. âyette yer alan

وَقَالَ الظَّالِمُونَ إِنْ تَتَّبِعُونَ إِلَّا رَجُلًا مَسْحُورًا ...

“Zalimler;” Siz ancak sihirilenmiş bir adamın peşinden gidiyorsunuz dediler) mealindeki ifadeyi, sihrin objektif gerçekliğini inkar etmeyi gerektiren Kur’ani deliller arasındadır. Bu son âyetteki açık ifadeye göre, eğer Nebi (a.s) gerçekten sihirilenmiş olsaydı zalimler bu iddialarından dolayı kınanmayı hak etmezlerdi. Bütün bu gerçeklere rağmen Ehl-i Sünnet din adamları sihrin nesnel gerçekliği bulunduğu inancından hareketle, Bakara 102 âyette söz edilen Hârut ve Mârut adlı iki meleğe sihir bilgisi verildiğini kabul etmişlerdir. Halbuki ayetteki “mâ” harfinin edatının nefy (olumsuzluk) manasında kullanılmıştır. Yani söz konusu harf, “Süleyman hakkı inkar etmedi”

ifadesine matuftur; dolayısıyla âyetin ilgili kısmı “Ne Süleyman hakkı inkar etti ne de o iki meleğe sihir bilgisi indirildi” manası taşır. Çünkü sihirbazlar sihri Süleyman (a.s) a nispet ediyorlar ve bu sihrin Babil’de Hârut ve Mârut adlı iki meleğe indirilen bir şey olduğunu ileri sürüyorlardı. İşte Allah bu âyette her iki iddiayı da reddetmiştir. Ayrıca

“... وَمَا يُعَلِّمَانِ مِنْ أَحَدٍ...” ifadesinin başında bulunan “mâ” harfi de nefy (olumsuzluk) manasındadır. Bu takdirde ifadenin anlamı, “Onlar hiç kimseye sihir öğretmiyorlar; tam tersine insanları çok şiddetli bir şekilde bundan men ediyorlardı” şeklinde olur. Bu söylediklerimizin aksi düşünülecek olursa,

1-) Allah’ın sihir bilgisi vahyettiğini kabul etmek gerekir. Bunu kabul etmek mümkün değildir. Çünkü sihir gerçeği inkar ve abesle iştirigaldir. Yüce Allah’a bu tür bir isnatta bulunmak asla caiz değildir.

2-) Âyetteki

“... وَلَكِنَّ الشَّيَاطِينَ كَفَرُوا يُعَلِّمُونَ النَّاسَ السِّحْرَ...” cümlesi sihir öğretmenin küfür olduğunu ortaya koyuyor. Meleklerin sihir öğrettikleri kabul edildiği takdirde, onların kafir olduklarını söylemek gerekir; ancak bunu söylemek de mümkün değildir.

3-) Nebilerin sihri öğretmek için gönderildiklerini kabul etmek olanaksızdır. Aynı hüküm melekler için de geçerlidir.

4-) Son olarak sihir ancak kafirlere fasıklara ve inatçı şeytanlara izafe edilir. Allah’ın yasakladığı ve ahiret azabıyla tehdit ettiği kötü bir iş nasıl olur da Allah izafe edilir? Kaldı ki sihir batılı hak gibi gösteren bir aldatmacadır. Yüce Allah’ın göklerdeki ve yeryüzündeki yaratılış yasası ise onu ortadan kaldırmak tarzında cereyan etmiştir. Nitekim yüce Allah Musa (a.s) ve Firavun kisasında,

فَلَمَّا أَلْقُوا قَالَ مُوسَىٰ مَا جِئْتُمْ بِهِ السِّحْرُ إِنَّ اللَّهَ سَيُبْطِلُهُ إِنَّ اللَّهَ لَا يُصْلِحُ عَمَلَ الْمُفْسِدِينَ

“Sihirbazlar atacaklarını atınca, Mûsâ dedi ki: “Sizin bu yaptığınız sihirdir. Allah, onu elbette boşa çıkaracaktır. Çünkü Allah, bozguncuların amelini ıslah etmez.” (Yunus-81) buyurmuştur.

وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَنْ أَلْقِ عَصَاكَ فَإِذَا هِيَ تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ

“Biz de Mûsâ’ya, “Elindeki değneğini at” diye vahyettik. Bir de ne görsünler o, onların uydurduklarını yutuyor.” (Araf-117)

فَأَلْقَىٰ مُوسَىٰ عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ

“Mûsâ da esasını attı. Bir de ne görsünler, asa onların düzdükleri sihir takımlarını yutuyor.” (Şuara-45)

Âyetlerde bulunan يَأْفِكُونَ uydurduklarını kelimesi önemlidir. Yani gerçek anlamda yapılan bir sihir yoktur. Tamamen ilmi bir munazara ve mücadele yapılmaktadır. Şimdi şu âyetlere bakalım.

فَلَمَّا جَاءَ السَّحَرَةُ قَالَ لَهُمْ مُوسَىٰ أَلْقُوا مَا أَنْتُمْ مُلْفُونَ

“Sihirbazlar gelince Mûsâ onlara, “Atacağınızı atın (hünerinizi ortaya koyun)”

dedi. (Yunus-80)

فَلَمَّا أَفْتَوْا قَالَ مُوسَىٰ مَا جِئْتُمْ بِهِ سِحْرٌ إِنَّ اللَّهَ سَبِيطٌ إِنَّ اللَّهَ لَا يَصْلِحُ عَمَلَ الْمُفْسِدِينَ

“Sihirbazlar atacaklarını atınca, Mûsâ dedi ki: “Sizin bu yaptığınız sihirdir. Allah, onu elbette boşa çıkaracaktır. Çünkü Allah, bozguncuların işini düzeltmez.” (Yunus-81)

وَيُحِقُّ اللَّهُ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُجْرِمُونَ

“Suçluların hoşuna gitmese de, Allah, hakkı sözleriyle gerçekleştirecektir.” (Yunus-82)

وَمَا تَنْقِمُ مِنَّا إِلَّا أَنْ آمَنَّا بِآيَاتِ رَبِّنَا لَمَّا جَاءَتْنَا رَبَّنَا أَفَرَحَ عَلَيْنَا صَبْرًا وَتَوَقَّأْنَا مُسْلِمِينَ

“Sen sırf, Rabbimizin âyetleri bize geldiğinde iman ettiğimiz için bize hınç duyuyorsun. Ey Rabbimiz! Üzerimize sabır yağıdır ve müslüman olarak bizim canımızı al.” (Âraf-126)

قَالَ سَنَنْشُدُ عَضُدَكَ بِأَخِيكَ وَنَجْعَلُ لَكُمَا سُلْطَانًا فَلَا يَصِلُونَ إِلَيْكُمَا بِآيَاتِنَا أَنْتُمْ وَمَنِ اتَّبَعُكُمْ الْعَالِيُونَ

“Allah, “Seni kardeşinle destekleyeceğiz ve size bir güç vereceğiz de âyetlerimiz sayesinde size (kötü bir amaçla) ulaşamayacaklar. Siz ve size uyanlar, galip gelecek olanlardır” dedi. (Kasas-35)

103-) Eğer iman edip bilinç sahibi olsalardı, Allah tarafından kendilerine verilecek sevap daha hayırlı olacaktı. Keşke bunu bilselerdi.

104-) Ey iman edenler! “rainé” demeyin, “unzurné” deyin. Dinleyin. Kafirler için elem verici bir azap vardır.

Bu âyet Nisa 46. âyetle birlikte okunmalıdır. Bu âyette müminlerden “raina” (bizi güt-otar, bizim çobanımız) tabirinin yerine “unzurna” (bizi gözet- bize değer ver) tabirini kullanmaları istenmektedir. Değiştirilmesi emredilen ilk tabirin Arap dilinde yürürlükte olan anlamlarında sakıncalı bir taraf bulunmamakla beraber bu tabiri istismar eden bazı kimselerin kötü maksatları nedeniyle lafzın değiştirilip yerine “uzurnâ” tabirinin kullanılması bir gereklilik olmuştur. İster vurgu değişikliği ile Arap dilindeki farklı bir mana, isterse İbranice ya da Süryanice’deki başka bir mana kastedilsin, lafzın değiştirilmesi lafzın kullanımına yüklenen (çirkin) anlamından dolayı idi. Anlam lafzın kendisinde değil, kullanımında, diğer bir deyişle, lafzı kullananların muradında saklıydı ve bu niyetin anlaşılması neticesinde müminlerden, bu tabiri kullanmaktan vazgeçerek kötü niyetlilerin açığa çıkmasına ve deşifre olmalarına yardımcı olmaları istendi.

105-) Ehl-i kitaptan kâfir olanlar ve müşrikler Rabbinizden size bir hayır indirilmesini istemezler. Oysa Allah rahmetini dileyene özel kılar. Allah, fazileti azim olandır.

Yukarıdaki âyette bulunan مَنْ يَشَاءُ (men yeşéu) (dilediğini) değil, “dileyeni” demektir. Çünkü âyette geçen “rahmet” vahiy anlamına gelmektedir.

106-) Biz bir âyeti neshedersek veya onu unutturursak mutlaka ondan daha hayırlısını veya benzerini getiririz. Allah'ın her şeye bir yasa koyduğunu bilmez misin?

Yani göklerde ve yerde bulunan her şeyin bir yaratılış yarası vardır. Ve bu yasada asla bir sapma ve değışme olmaz. Geleneksel din adamlarına göre nesh, önceden inen bir âyetin daha sonra gelen başka bir âyetle kaldırılması yani hükmünün yok edilmesi anlamına gelmektedir. Ayrıca âyetlerin hükmünü geçersiz kılan birçok hadis var olduğunu iddia eden din adamı vardır. Geleneksel dinin fıkıh ve tefsir usulünde önemli bir yer tutan Kâtade (ö.118-736) Zühri (ö.124-742) Ata el Horasani (ö.135- 757) Mukâtil b. Süleyman (ö.150- 767) Ebu Ali el-Mervezi (ö. 159-775) Ebu Ubeyd Kasım b. Sellam (ö. 223-838) Ebu Davud es-Sicistâni (ö. 275-888) İbni Ebi Davut (ö. 316- 928) Ebubekir İbn-il Anbari (ö. 328-940) Ebu Cafer en-Nehhas (ö.338-949) Hibetullah bin Selame (ö. 410-109) Mekki bin Ebi Talip (ö.437-1045) İbni Hazm (ö.456 1064) Ebubekir İbn-ü Arabi (ö. 543 1148) ve Ebu'l Ferec İbni Cevzi (ö. 590-1201) gibi çok sayıda din adamı müstakil eser yazdığı nesh konusuyula ilgili tartışmalar şu üç soru etrafında cereyan etmiştir.

1-) Nesh, aklen ve şeran caiz midir?

2-) Şayet caiz ise pratikte vuku bulmuş mudur?

3-) Kur'an'da nesh mevcut mudur? Neshin aklen ve şeran caiz olduğunda ittifak edilmiştir.

Bu bağlamda Kur'an'ın sünnetle, sünnetin Kur'an ve sünnetle nesh edilmesi de caiz görülmüştür. Din adamlarının büyük bir kısmı nesh konusunda daha da ileri giderek, konuyu, hükmü mensuh, metni baki (mesela, kıblenin tahvili) metni mensuh hükmü baki, (recm âyeti) ve hem hükmü hem de metni mensuh “**insanoğlunun iki vadi dolusu malı olsa üçüncüsünü ister**” cümlesi ile başlayan uydurma âyet! olmak üzere üç bölümde incelemişlerdir. Bu arada bazı din adamları mensuh âyetlerin 200'den fazla olduğunu iddia etmiş, Suyuti bu sayıyı 20'ye indirmiş, Şah Veliyullah ed Dehlevi (ö. 1114-1764) gibi bazı din adamları ise 5 âyet dışında Kur'an'da hiçbir mensuh âyet bulunmadığını ispatlamaya çalışmıştır.

Şimdi İşin Gerçeğine Gelelim

Kur'an'da kesinlikle nesh eden ve mensuh olan hiçbir âyet yoktur. Bu yüce Allah'ın kudret ve ilmine aykırı düşmektedir. Fakat en önemlisi yukarıda Bakara-106. âyette bulunan “**آيَةً**” kelimesi, Kur'an'ın içinde bulunan âyetlerle hiçbir ilgisi yoktur. Yukarıdaki âyette geçen “**آيَةً**” kelimesi, daha önceki vahiy'lerde olan hüküm, uygulama, yol ve şeriat anlamına gelmektedir. Çünkü Kur'an'da tekil olarak geçen bütün “âyet” kelimeleri “delil, burhan, iz, alamet, sına, ibret, ders, mucize, göklerde ve yerde bulunan tabiat âyetleri anlamında kullanılmıştır. Kur'an'da tekil olarak geçen âyet kelimelerinin vahiy'le yani surelerin bölümleri olan âyetlerle hiçbir alakaları yoktur. Dolayısıyla Kur'an'da tekil olarak var olan 83 “âyet” kelimesinin hiçbir tanesi vahyin içinde olan âyetlerle ilgili değildir. İşte bundan dolayı nesh diye bir şeyden söz edilemez.

107-) (Yine) bilmez misin, göklerin ve yerin hükümranlığı Allah'ındır? Sizin için Allah'ın yanı sıra bir veli ve bir yardımcı yoktur.

108-) Yoksa siz de (Ey iman edenler!) daha önce Musa'ya sorulduğu gibi, Resulünüze (sizi ilgilendirmeyen sorular) sormak mı istiyorsunuz? Kim imanı küfürle değiştirirse, şüphesiz ki, dümdüz yoldan sapmış olur.

Musa (a.s) ın kavmi olan İsrailoğulları onu usandırmak, zor durumda bırakmak ve sıkıntıya düşürmek için kendisine gereksiz sorular soruyorlardı. Musa (a.s) a sorulan sorular ve yapılan eziyetler için, (Bakara- 68, 69, 70; Ahzab- 69; Nisa-153; Âraf-138; Saf-5) âyetlerine bakılabilir.

109-) Ehl-i Kitaptan bir çoğu, hak kendilerine apaçık belli olduktan sonra sırf içlerindeki hasetten ötürü, imanınızdan sonra sizi küfre döndürmeyi arzu ederler. Yine de, Allah onların hakkında emrini getirinceye kadar siz affedip hoş görün. Şüphesiz Allah her şeye bir yasa koymuştur.

Yüce Allah, burada özelden genele geçiş yaparak “فَاعْفُوا وَاصْفَحُوا (...affedin yani hoş görün...)” buyurmuştur. Yani sadece onları değil, “bütün insanlara karşı hoşgörü ile muamele ediniz” buyurdu. Bilinç sahiplerinin şanına yakışan tavır ve ahlak budur. Kur'an'da bunun gibi edebi sanatlar çoktur. “Safh” kelimesi, bireysel olarak insanın şahsına karşı yapılan kötü muameleyi affetmesi yani Allah için hakkından vazgeçmesi ve hoşgörülü olması anlamına gelmektedir.

110-) Salatı ikâme edin, arınmaya gelin kendiniz için yaptığınız her hayrı Allah'ın yanında (hazır) bulacaksınız. Şüphesiz Allah amellerinizi görmektedir.

111-) Yahudiler yahut Hristiyanlar hariç hiç kimse cennete giremeyecek, dediler. Bu onların boş kuruntularıdır. Sen de onlara: Eğer doğru söylüyorsanız delilinizi getirin de.

112-) Aksine kim güzel ahlak sahibi olarak yüzünü sadece Allah'a dönerse onun mükafatı Rabbi yanındadır. Öyleleri için geleceğe dair korku, geçmişe (dünyada bıraktıklarına) dair hüziün olmayacaktır.

113-) Hepsini de kitabı tilavet ettikleri halde Yahudiler: Hristiyanlar hiçbir şeyin üzerinde değillerdir, (dinlerinin hiçbir önemi yoktur, inançları boştur) dediler. Hristiyanlar da: Yahudiler hiçbir şey üzerinde değillerdir, (dinlerinin hiçbir önemi yoktur, inançları boştur) dediler. Kitab'ı bilmeyenler (ümmiler) de birbirleri hakkında onların (din adamlarının) söylediklerine benzer sözler söylediler. Allah ihtilafa düştükleri konularda kıyamet günü aralarında hükmünü verecektir.

114-) Allah'ın meşitlerinde O'nun isminin anılmasına engel olan ve onların harap olmasına çalışandan daha zalim kim vardır? Halbuki bunların oralara ancak saygıyla girmeleri gerekirdi. Onlara dünyada rezillik, âhirette de azim bir azap vardır.

Kur'an'ın anlatılmadığı mekanlar Allah'ın meşitleri değildir. Meşitlerin Allah'a ait olması için, içinde sadece Allah'ın kitabı anlatılması gerekiyor. Yani meşitlerde

Kur'an'a karşı başka kitaplarla şirk koşulmaması çok önemlidir.

115-) Doğu da Allah'ındır batı da. Nereye dönerseniz Allah'ın (zâtı) oradadır. Şüphesiz Allah'ın (rahmet ve bağışlaması) geniştir, her şeyi bilendir.

116-) "Allah çocuk edindi" dediler. O, bu gibi şeylerden uzaktır. Göklerde ve yeryüzünde olanların hepsi onundur. (İster istemez) hepsi ona boyun eğmiştir.

117-) (O), gökleri ve yeri yoktan var edendir. Bir şeyin olmasını istediğinde ona "ol!" der, o da hemen oluş sürecine girer.

"Bedi" Daha önce göklerde ve yeryüzünde hiçbir örneği ve benzeri bulunmayan bir şeyi ilk olarak yaratan ve ortaya çıkaran, demektir. Veya göklerde ve yeryüzünde hiçbir benzeri ve dengi olmayandır.

118-) Bilmeyenler dediler ki: Allah bizimle konuşmalı ya da bize bir delil gelmeli değil miydi? Onlardan öncekiler de bunların sözlerine benzer sözler söylemişlerdi. Kalpleri birbirine benzedi. Kesin imana sahip bir toplum için âyetleri beyan ettik.

119-) Doğrusu biz seni bir amaca yönelik olarak müjdeleyici ve uyarıcı olarak gönderdik. Sen çılgın ateşin halkından sorumlu değilsin.

Kıraat Farklılığı

Âyette bulunan "وَلَا تُسْئَلُ عَنْ أَصْحَابِ الْجَحِيمِ" (çılgın ateşin ashabından sorumlu değilsin) kelimesini, "وَلَا تُسْئَلُ عَنْ أَصْحَابِ الْجَحِيمِ" olarak da okunmuştur. Bu kiraate göre meâl "cahim ashâbını sorma, onları boşver, merak edilecek değerde değiller" anlamına geliyor.

120-) Milletine uymadıkça Yahudiler de Hristiyanlar da asla senden razı olmayacaklardır. De ki: Hidayet, ancak Allah'ın hidayetidir. Sana gelen ilimden (Kur'an-İslam) sonra onların arzularına uyacak olursan, andolsun ki, Allah'tan (gelecek azaba karşı) senin için herhangi bir veli ve yardımcı yoktur.

Âyette geçen "Yahudi" ve "Nasara" (Hristiyanlar) kelimelerinin ümmi insanlarla hiçbir ilgisi yoktur. Âyet din adamlarıyla ilgilidir.

Çünkü Kur'an'da "Yahudi" ve "Nasara" kelimelerinin geçtiği bütün âyetlere baktığımızda, İslam dinine karşı gelen, son vahyi reddeden, hurafelerini inatla savunan, aklını kullanmayan, hakka karşı mücadele etme bilgi ve becerisine sahip bulunan, yalan ve iftira bilgilerle ümmi insanları etkileyebilecek kabiliyete sahip olanlardan söz ediyor. Dolayısıyla âyetlerde bulunan "Yahudi" ve "Nasara" kavramlarıyla karşılaştığımızda, ümmi halk, taklidi imana sahip, din hakkında fazla bilgisi olmayan, kendi halinde yaşayan, hiç kimseye zararı dokunmayan, güzel ahlak sahibi gayri müslimler aklımıza gelmesin. Aklımıza ataların dinine inatla bağlı, vahiy ve İslam düşmanı inatçı din adamları gelecektir. Aynı şekilde "Şii" ve "Sünni" ifadelerini de ümmi insanlarla ilgili kullanmak doğru değildir. Ümmi insanlar Şii ve Sünni olmazlar. Çünkü onların bilgileri yoktur ki Şii ve Sünni

olsunlar.

121-) Kendilerine kitap verdiğimiz kimseler onu, hakkıyla tilavet ederler. Çünkü onlar ona iman ederler. Kim onu inkar ederse hüsranda kalanların ta kendileridir.

122-) Ey İsrailoğulları! Size verdiğim nimetimi ve sizi âlemler (kendi döneminizde yaşayan insanlardan) farklı kıldığımı hatırlayın.

123-) Yani öyle bir günden sakının ki, o gün hiçkimse başkasına faydalı olamaz, hiç kimseden kurtuluş bedeli kabul edilmez, ona şefaahat sağlamaz, onlara yardım da edilmez.

124-) Bir zamanlar Rabbi İbrahim’i bir takım kelimelerle sınamış, onları tam olarak yerine getirince: Ben seni insanlara (önder) kılacağım demişti. (İbrahim) “Zürriyetimden de” dedi. Allah: Ahdim zalimlere ulaşmaz” buyurdu.

Yüce Allah’ın İbrahim (a.s) ı sınıdığı kelimeler, müşrik kavmine karşı meydan okuması, tevhidi savunmada pervasız ve korkusuz olması, müşriklere karşı çok sert ve ağır kelimeler kullanması idi. (Mümtehine-4; En’am- 79, 80, 81; Enbiya-67) Tevhid dininin en önemli önderi İbrahim (a.s) dır. Hanif İslam dininde İbrahim (a.s) bir zirvedir, büyük babadır. İnsanlık tarihinde beşer ve Nebi olarak İbrahim (a.s) dan daha üstün hiç kimse gelmemiştir. Kendisinden sonra gelen Nebi ve Resuller onun çocukları sayılır. Yani o derece saygın bir kişiliğe sahiptir.

125-) Biz, Beyt’i insanlara toplanma (kongre, şura) merkezi ve güvenli bir yer kıldık. Siz de İbrahim’in makamından musallâ (destek)edinin. İbrahim ve İsmail’e tavaf edenler, rüku ve secde edenler için beytimi temizleyin, diye emretmiştik.

Makam-ı İbrahim’den Destek Alma Ne Demektir?

İbrahim (a.s) ın Nübüvvet makamından destek alma, Kur’an’ın anlattığı şekilde onun müşriklere karşı yapmış olduğu tevhid ve ihlas (dini Allah’a özel kılma) mücadelesini anlama, ondan şuur kazanma, onu örnek edinme ve dinde bir önder olarak onu kabul etme anlamına gelmektedir. (Mümtehine-4)

126-) İbrahim demişti ki: Rabbim! Bu beldeyi (güvenli) kıl ve halkından Allah’a ve ahiret gününe iman edenleri çeşitli ürünlerden rızık ver. Allah buyurdu ki: Kim inkar ederse onu az bir süre geçindirir, sonra onu ateş azabına sürüklerim. Orası ne kötü varılacak yerdir.

Metâ: Dünya bağlamında kullanılan, dünyaya ait, insanın kendi kazancının eseri olan geçimlilik demektir. Sadece maddi şeyler için kullanılır yani “nimet” kavramı gibi geniş değildir.

127-) Bir zamanlar İbrahim, İsmail ile beraber (özgürlük ve tevhid) evinin kaidelerini yükseltiyor, Rabbimiz! Bizden bunu kabul et; şüphesiz sen iştensin, bilensin (diyorlardı).

“El-Beyt” Ne Demektir?

“El-Beyt” in hangi anlama geldiğini anlayabilmek için El-Beyt’in Kur’an’daki özelliklerini görmemiz gerekiyor. Kur’an’da elif-lam takılı yani mârifeli olarak El-Beyt

kavramının geçtiği âyetler şunlardır. (Bakara-125, 127,158; Âli İmran- 97; Maide- 2, 97; Enfal- 35; Hud- 73; Hac- 26, 29, 33; Ahzab- 33- Tur- 4; Kurayş- 3)

Demek oluyor ki, El-Beyt kelimesi Kur'an'da 14 âyette geçmektedir. Bu âyetlerden ikisi hariç (Hud- 73; Ahzab- 33) diğer El-Beyt kelimelerinin tümü Kabe'yi göstermektedir. Acaba "El-Beyt" ifadesi, taştan inşa edilmiş olan Kabe'yi mi, yoksa manevi bir Kâbe'yi mi göstermektedir. Çünkü El-Beyt kavramının çok önemli özellikleri vardır ki, bu önemli özellikleri taştan inşa edilmiş bir yapının yerine getirmesi mümkün değildir. İşte El-Beyt kavramına yüklenen önemli özellikler.

1. Âyet

"Hani biz," Beyti" insanlara toplantı ve güven yeri kılmıştık. Yani sizde İbrahim'in makamından kendinize musalla (Nübüvvet makam ve mertebesinden destek) edinin. İbrahim ve İsmail'e, tavaf edenler, (hakka) boyun bükenler, (tevhidi) kabul edenler ve kayıtsız şartsız teslim olanlara Beytimi tertemiz tutun diye emretmiştik" (Bakara- 125)

Âyetten Alınacak Dersler.

Âyetten "El-Beyt" in güven ve toplantı yeri olduğunu öğreniyoruz. Yani" El-Beyt" taş ve topraktan yapılan bir ev değil, bir arazi, saha ve geniş bir alandır. "El-Beyt" ten kasıt Kâbe ise, orası özgür insanlar için güvenli bir yer değildir. Evet bugün Mekke özgür düşünceye sahip olanlar ve aklını kullananlar için en tehlikeli yerdir. "El-Beyt" İman, güzel ahlak, tevhit ve hanif inancın içinde bulunduğu manevi bir kurum ve müessesedir. Yani İslam dininin evidir. Taştan inşa edilen bir bina değildir. "İbrahim'in makamından musalla edinin..." Yani onun Nübüvvet mücadele ve örnekliğinden kendimize destek alacakmışız.

Bu desteği Kur'an'dan başka hiçbir kaynak doğru ve tam olarak ortaya koyamaz. Yani İbrahim'in örnekliği sadece vahiy'le ortaya çıkacak olan bir gerçektir. İbrahim ve İsmail'e "El-Beyt"i tavaf edenler, âkifin olanlar, rüku ve secde edenler için temizlemeleri emredilmiştir. Âyette geçen "طَهْرًا" temizleyin kelimesi, maddi nesnelere yapılan bir temizlik değildir. Kur'an'da bulunan bütün "tahhara" kelimeleri, inanç ve zihinle ilgili bir temizliktir. Yani İbrahim ve İsmail (aleyhimusselm) "El-Beyt"i "O Beyti-O Evi" her türlü şirk ve hurafeden temiz tutmuşlardır. İnsanlar yaşadıkları yerlerde ellerinden geldiği kadar şirk ve hurafelere karşı mücadele vereceklerdir. İbrahim (aleyhisselam) 1 önder kabul etmek ve onu örnek edinmek bu şekilde gerçekleşir.

2. Âyet

"Hani İbrahim İsmail ile birlikte o evin kaidelerini yükseltiyor, Rabbimiz! Bizden kabul buyur! Şüphesiz sen hakkıyla işitensin her şeyi bilensin" diyorlardı.(Bakara- 127) İbrahim (aleyhisselam) gibi tevhid'in önderi olan birisi taştan bir evin kaidelerini mi, yoksa tevhid dininin ve inanç sisteminin kâidelerini ve temellerini mi yükseltiyordu? İbrahim (aleyhisselam) ın inancına, şahsiyetine ve mücadelesine baktığımızda yükselttiği kaidelerin taş ve tuğla ile hiçbir ilgisi olmadığını göstermektedir. Çünkü Kur'an'da bulunan onlarca âyette olduğu gibi bu âyetin arkasından gelen 14 âyet de bu kaidelerin İslam dininin ve tevhit sisteminin temel kaidelerini yükselttiğini ortaya koymaktadır.

İbrahim (aleyhisselam) taştan ve kerpiçten bir yapı ile değil, din ve inanç sisteminin oluşması için mücadele etmiştir. Kur'an'dan İbrahim (aleyhisselam)a baktığımızda taş ve kerpiçten ev inşa etmekle vaktini geçiren birinin ahlak ve karakterini bulamayız. İbrahim (a.s), sadece Allah'a teslim olma ve tevhid sisteminin yerleşmesi için mücadele ettiğini açık olarak görüyoruz.

Zaten İbrahim (a.s) gerçek olarak anlaşılıysaydı, din yani hanif İslam anlaşılmalıydı. Veya Kur'an ve İslam anlaşılmalıydı, işte o zaman İbrahim (a.s) anlaşılmalıydı. Kur'an'ın ve İbrahim'in anlaşılmadığı bir din ve inanç ilahi bir din ve gerçek inanç olamaz. İbrahim ve İsmail (aleyhimusselam) Beyt'in kaidelerini yükseltirken “رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا” (Rabbimiz bizden kabul buyur!) demişlerdi. Taştan tuğladan inşa edilen bir ev için “bizden kabul buyur!” demelerinin bir anlamı yoktur. “El-Beyt, tevhit dininin bütün kural ve kâidelerini içine alan sistemin genel adıdır. Beyt'in nesnelere inşa edilen bir bina ile ilgisi yoktur.

3. Âyet

“Şüphesiz Safa ve Merve Allah'ın (dininin) simgelerindendir. Onun için kim Beyti hacceder ve umre yaparsa, onları tavaf etmesinde bir günah yoktur. Her kim de gönülden koparak (fazladan) bir hayır yaparsa, şüphesi Allah şükrün karşılığını veren ve her şeyi bilendir” (Bakara- 158) “Beyt'in” haccedilmesi taş ve kerpiçten yapılmış bir binanın etrafında dolaşmak mıdır, yoksa Kur'an'ın rehberliğinde ortak akıl ile hüccetleşerek tevhid sisteminin içine karışan şirk ve hurafeleri aynı İbrahim ve İsmail (aleyhimusselam) gibi ayıklayarak dışarı atmak mıdır? Yani taştan inşa edilmiş bir bina etrafında dolaşmak iman edenlerin hangi sorununu çözecektir? Ama Kur'an'da belli bir seviyeye gelmiş insanların her yıl üç veya dört şehir (dolunay) günlerinde toplanarak imanda dejenere olmuş unsurları temizlemeleri ve sorunları görüşmelerinde büyük bir hayır ve kurtuluş vardır. Yani Hac, Kâbe'yi ziyaret etmek değil, hüccetleşerek yani tartışarak İslam dininin doğrularını ortaya çıkarmanın adıdır. Umre, geleneksel olarak yapılan tavaf, sa'y, tıraş olup ihramdan çıkmak değil, Beyt'in etrafında olan hacılara her türlü hizmeti vermek ve onlara destek olma anlamında çevreyi imar etmek demektir. Yani temizlik ve çevreyi onarma anlamına gelmektedir. Bu ister gönülleri imar etme olsun, ister çevreyi imar etme ve temiz tutma olsun fark etmez. Safa ve Merve, hacca gelenlerin üzerlerine çıkıp insanları bilgilendirdikleri iki tepedir. Yani Kur'an'dan orijinal ve organik bilgileri olanlar bu tepelere çıkıp insanlarla hüccetleştikleri (müzakere yaptıkları) iki tepedir.

4.Âyet

“Şüphesiz ki insanlar için kurulan ilk Beyt âlemlere bereket ve hidayet kaynağı olan Bekke'dekidir. Onda apaçık âyetler (deliller) İbrahim'in makamı vardır. Oraya kim girerse güven içinde olur. Yolculuğuna gücü yetenlerin Beyti haccetmesi, Allah'ın insanlar üzerinde bir hakkıdır. Kim (hakkın üzerine örterek ve karşı gelerek) kafir olursa, Allah bütün âlemlerden müstağnidir. (hiç kimseye muhtaç değildir. (Âli İmran-96,97)

İki âyetin üzerinde biraz düşünelim.

“İnsanlar için kurulan ilk Beyt Kâbe midir, yoksa insanların fitratlarına yani gönüllerine işlenen tevhid akidesi midir? Din ve iman, güzel ahlak ve öğüt için hangisi daha değerlidir. Taşlardan ve topraktan yapılan ve insanlara hiçbir yararı olmayan bir bina mı, yoksa insanları ayağa kaldıran ve onları diriltten inanç sistemi midir? Yani taş ve topraktan inşa edilen bir binanın bereket ve hidayet kaynağı olma ihtimali var mıdır? Halbuki onlarca hatta yüzlerce âyete baktığımızda vahiy’den başka hidayet ve bereket kaynağı hiçbir şey yoktur. Bugün yeryüzünde Mekke’den daha güvensiz bir yer yoktur.

Mesela, Kur’an inancına sahip olanlar Mekke’de özgürlük içinde yaşayamazlar. Aklını kullananların Mekke’de yaşamaları imkansızdır. Beyt, tevhid inancı, iman sistemi ve İslam dinidir. Hac ise, bu sistemin icra edildiği alan ve bölge anlamına gelmektedir. Hac bir eğitim sistemi ve bir İbrahim (a.s) üniversitesidir. Hac bir tebliğ ve irşâd kurumudur. Hac bir bilinç ve farkındalık organizasyonudur.

Bugün icra edilen haccın Allah indinde hiçbir değeri yoktur. Çünkü insanlara öğrettiği hiçbir şey bulunmamaktadır. İnsanlar sadece zengin olduklarından ve mahalle baskısından dolayı şoursuzca bir hac yapmaktadırlar. Bugün yapılan hacc, yüce Allah, hanif İslam dini ve İbrahim (a.s) ile hiçbir farkındalık ve şuur meydana getirmemektedir. Bugün hac, ümmi insanlar arasında bir övünç, din adamları için bir rant kapısıdır. Halbuki hac, Kâbe’yi ziyaret etme ve gezme yeri değil, toplanma, sorunları çözme, hüccetleşme ve vahiy sayesinde tevhid akidesine ulaşma anlamına gelmektedir. Âyette bulunan “sebil (yol)”, bildiğimiz anlamda maddi bir yol değil, manevi ve zihinsel bir yoldur. Yani tevhit sisteminde ve İslam dininde belli bir seviyeye gelenlerin yapacakları bir yolculuktur. Sebil, vahiy, ilim, hikmet yolculuğudur. Kur’an’da bulunan bütün sebil kelimelerine bakın hepsinin yürüyerek gidilen yol anlamında değil, manevi ve zihinsel olarak yapılan gönülden yolculuk anlamında kullanıldığını göreceksiniz. İşte bundan dolayı bir çoğunda “sebilillâhi” yani “Allah’ın Yolu” denilmiştir.

Dolayısıyla ümmi insanların hacca gitmeleri anlamsızdır. Hacca gidebilmek için hüccetleşme bilgi, birikim ve yeteneğinin olması gerekir. Dolayısıyla hacca gidebilmek için Kur’an üzerinde belli bir seviyeye ulaşmak gerekiyor. Ümmi insanların hacca gitmelerinin hiçbir manası ve faydası yoktur. Âli İmran 97. âyetin sonunda bulunan “Kim kafir olursa bilsin ki Allah âlemlerden müstağnidir.(hiç kimseye muhtaç değildir) cümlesi önemlidir. Eğer Hac bir binayı ziyaret etme ve etrafında dolaşma olsaydı, Kur’an bunu nankörlük ve küfür olarak görmezdi. Hac, belli ilmi seviyeye sahip olanların bu ilimlerini gizlemeden diğer insanlarla hüccetleşerek paylaşmalarıdır.

Eğer kibir ve gurur gibi etkenlerle yani ahlakı zaafa düşerek bu ilimlerini insanlarla paylaşmayacak olurlarsa, hakkı gizlemiş ve dolayısıyla kafir olmuş olurlar. Yoksa Kâbe’yi ziyaret etmeme hiç kimseyi özellikle ümmi insanları asla kafir yapmaz.

5.Âyet

“Allah o Kabe’yi yani o haram Beyt’i, haram şehri, hidayeti (yani ataların şirk) gerdanlıklarını atmayı insanlar için bir kıyam (ayağa kalkma ve diriliş vesilesi) kıldı. Bu da Allah’ın göklerde ve yerde olanları bildiğini ve Allah’ın her şeyi bilici olduğunu

anlayıp bilmeniz içindir. (Maide- 97) Şia ve Ehl-i Sünnet müfessirleri bu âyete şöyle bir mana veriyorlar. “Allah Kabe’yi o saygın evi, haram ayları, hactaki hediye kurbanını (ve kurbanın boynuna asılan) gerdanlıkları insanlar için bir kıyam (diriliş) vesilesi kıldı...”

Şimdi soru şu:

Taştan inşa edilen bir bina, hediye kurbanı ve kurbanın boynuna asılan gerdanlıklar insanlar için nasıl kıyam (diriliş) vesilesi olabilir? Böyle bir şey mümkün mü? Bir olayda haccetleşme yani tartışma, müzakere etme, akıl yürütme, ortak akıl, eğitim, iletişim, tebliğ, diyalog ve duyuru olmadan diriliş ve ayağa kalkma nasıl mümkün olacaktır? Yani bu âyette bulunan Kâbe, Beyt’i haram, haram şehir, yüce Allah’ın göndermiş olduğu hidayet sisteminden başka bir şey değildir. Âyette geçen “hedy” kelimesi, bir kıraat kazasına uğrayan “hüda” hidayet kavramı olması kuvvetle muhtemeldir. Çünkü bu hidayet insanların boyunlarında olan şirk ve hurafeleri alıp atacak yani onları özgür kılacak bir kuvvet ve kudrete, bir ilim ve hikmete sahiptir. Yoksa kurbanlık hayvanlar ve boyunlarında bulunan gerdanlıklar insanlar için diriliş ve ayağa kalkma vesilesi olamazlar. Bunlar hidayet ve imanı değil, sadece putperestliği arttırır.

Hud suresi 73 ile Ahzab suresi 33 âyetlerde geçen “Ehleh-Beyt” yani ev-halkı ifadesi, normal taştan ve topraktan yapılan ev anlamında değil, Nübüvvet ve Risalet Beyti (evi) anlamına gelmektedir. Yani vahiy sisteminin içinde bulunduğu, vahyin içinde hayat bulduğu “o ev” anlamına gelmektedir. Çünkü iki âyetten birisi İbrahim (aleyhisselam) ın hanımı (Hud-73) diğeri de son vahyin indirildiği Muhammed (aleyhisselam)ın hanımları hakkındadır. Bunlar vahyin nazil olduğu bir müessesenin içinde bulunuyorlardı. Yüce Allah’ın Nuh (a.s) ın oğlu için buyurduğu “O senin ehlinden değildir” haberi de aynı anlama gelmektedir. Yani “Ey Nuh! O teslim olmuş ve iman ehlinden olmuş biri değildir” (Hud-46) Bundan dolayı onunla ilgili benden bir şey isteme. Dolayısıyla “Ehl-i Beyt” vahiy ehli, Nübüvvet ve vahiy ehli, iman evi” anlamına gelmektedir. Tur suresi 4.âyette geçen “El-Beytil Mâ’mur” dan maksat, insanların inanç ve ahlaklarını imar eden, insanları diriltten yani insanların benliğini onaran vahiy sistemi anlamına gelmektedir. Kur’an, nesnelere inşa edilmiş yapılara değer vermez. Çünkü nesnelere insanları putperestliğe sevk eder.

Sonuç olarak:

Hac Kur’an’ın emrettiği ibadetlerden biridir. Fakat maddi durumu yerinde olanların, Kur’an’ı bağlam ve bütünlüğü içinde bilen muvahhitlerin yapabilecekleri bir ibadettir. Çünkü Hac, İslam dünyasının dini ve ekonomik sorunlarının çözüme kavuşturduğu bir ibadettir. Şimdi ibadet denince insanların aklına cami, ezan, seccade ve namaz kılmak geliyor. Aslında İslam dininde böyle ibadetler yoktur. Hayatın tümü ibadettir.

İnsanın Allah’ın huzurundan ayrıldığı ve ayrı kaldığı bir zaman dilimi yoktur. İnsan sürekli olarak Yüce Allah’ın gözetimi altındadır. Şia ve Ehl-i Sünnet din adamları ibadet kavramını da tahrif etmişlerdir. İbadet insanlık için her türlü hayırlı amel yapmak ve değer üretmek demektir. İbadet cami ve tekkelerde namaz kılmak, zikir çekmek ve salavat getirmek değildir. Böyle bir ibadet Kur’an’ın İslam’ında yoktur. Gerçek ibadet, hastasının başında sekiz saat ameliyat yapan doktorun ibadetidir. İbadet,

maden ocaklarında çalışan işçilerin ibadetidir. İbadet, araştırma ve icat peşinde koşan akademisyenlerin yaptıkları şeydir. Her türlü güzel iş ve salih amel ibadettir. İbadetin Cami, Kilise, Havra ve Cemevleri ile hiçbir ilgisi yoktur. Gerçek ibadet, fabrikalarda, laboratuvarlarda ve öğretim merkezlerinde verilen emektir. Kur'an kurslarında ibadet edilmiyor. İbadet eğitimle ilgili bir durumdur. İşte Şii ve Sünni din adamları ibadeti anlaşılmasız bir hale getirdiler. Yani ibadeti hayatın dışına çıkardılar.

Dolayısıyla geleneksel din adamlarının yaptırdıkları hac Kur'an'ın istediği hac değildir. Hac bir kongredir. Hac, İslam dünyasında bulunan olumsuzlukları eleştirmek üzere ayağa kalkmak demektir. Şiilerin ve Sünnilerin dininde böyle şuurlu bir hac yoktur. Kendisine hacı desinler diye hac yapan binlerce insanımız vardır. Aç ve susuz çocuklarının bir tane ineğini satarak hac yapan fakirlerimiz vardır. Bu ümmi ve günahsız insanlarımıza yazık ve günah değil mi? Muhteşem bir ibadet nasıl işkence, ızdırap, sömürü ve katliam aracı haline geldi? Bugün yapılan hac, Kur'an'a tamamen aykırı olan bir hactır. Hac iki günde değil, bilinen şehirlerdedir. Hac üç veya dört şehirde (dolunayda) yapılan bir görevdir. Allah Resulü iki günde hac yaptığı için zamanını daraltarak üç veya dört şehir (dolunay) olan hac iki güne indirilemez. Allah Resulünün iki günde hac yapması hac şehirlerini iki güne indiremez. Allah Resulü (a.s) hayatında bir kere hac yaptı ve bu hacta günümüzdeki gibi bir izdiham yoktu. Bugün Mekke'ye en az iki-üç milyon insan yığılıyor.

İslam dininin esaslarını yani inanç kaidelerinin temellerini koyan tevhid sistemine bir usul kazandıran, mücadelesiyle hanif özelliğini yerleştiren kişi İbrahim (a.s) dır. Yani o, bu dinin önderi, büyük babası ve en seçkin rehberidir.

İslam'da insanların ölümüne sebep olacak bir ibadet mevcut değildir. Hacta meydana gelen ölümler cinayet ve katliamdır. Bugün yapılan hac Allah ve Resulüne iftiradır. Hacta işlenen cinayet ve katliamları dünyaya izah etmenin mantığı yoktur. Bu bir mezhepçi katliamıdır, bu bir fıkıh ve uydurma din katliamıdır. Bugün yapılan haccı sorgulamaya açmak zorundayız. Şii ve Sünni din adamları haccı tartışmaya açmaz. Haccı ancak akılcı, cesur, bağımsız, özgürlükçü muvahitler sorgulamaya açar. Ama maalesef bu şeytani düzen özgür insanları konuşamaz hale getirmiştir. Özgür insanlar suskunluk sarmalına takılmış bir vaziyettedirler. Özgür insanları susturdular, zindanlara tıktılar, yok ettiler. Şii ve Sünni dünyası kurtuluş reçetelerini kendi elleriyle yok etti.

128-) Rabbimiz! İkimizi sana teslim olanlardan kıl, zürriyetimizden de sadece sana teslim olan bir ümmet kıl, bize menasikimizi göster ve tevbemizi kabul et; zira tevbeleri kabul eden, merhametli olan ancak sensin.

Menasik: Yüce Allah'a yaklaşkıran her türlü ibadet ve salih ameller, tevhid dininin ilke ve esasları anlamına gelmektedir.

129-) Rabb'imiz! Onlara, içlerinden senin âyetlerini kendilerine tilâvet edecek ve onlara kitap ve hikmeti öğretecek yani onları arındıracak bir Resul çıkar. Şüphesiz sen izzetlisin, hüküm ve hikmet sahibisin.

Birçok kavram gibi, âyetleri tilâvet etme, tezkiye (arındırma), kitap ve hikmeti öğretme Allah ve Resul bağlamında kullanılan kavramlardır. (Bakara-129,174; Âli İmran-77, 164; Cuma-2) Hikmet: Kur'an'ın bağlam ve bütünlüğü, kendi içinde bulunan sistemi yani kendi içindeki çözümüdür.

130-) İbrahim'in milletinden kendini bilmez ahmaktan başka kim yüz çevirebilir? Andolsun ki, biz onu dünyada seçkin kıldık ve o ahirette salihlerdendir.

“İbrahim’in Milleti = İbrahim (a.s) ın sahip olduğu ve önderlik yaptığı inanç sistemi demektir.

131-) Çünkü Rabbi ona “teslim ol” demiş, o da âlemlerin Rabbine teslim oldum, demişti.

132-) Bunu (sadece Allah’a teslim olmayı) İbrahim de kendi oğullarına vasiyet etti, Yakup da, Oğullarım! Allah sizin için bu dini (İslam-Tevhid) seçti. O halde sadece Müslümanlar olarak ölünüz, dediler.

İslam kavramı “saf inanç, hanif din, pak sistem” anlamına geldiği için Kur'an'da mü'minlerin özellikleri sayılırken, Müslümanların özelliklerine yer verilmez.

133-) Yoksa Yakub'a ölüm geldiği zaman siz orada şahit miydiniz?(Yakub) oğullarına: Benden sonra kime kulluk edeceksiniz? demişti. Onlar: Senin ve ataların İbrahim, İsmail, ve İshak'ın ilahı olan tek Allah'a ibadet edeceğiz yani biz sadece ona teslim olmuşuz, dediler.

134-) Onlar bir ümmetti, gelip geçti. Onların kazandıkları kendilerinin, sizin kazandıklarınız sizindir yani siz onların amellerinden sorguya çekilmezsiniz.

Nebileri anlattıktan sonra, “لَهَا مَا كَسَبَتْ وَلكُمْ مَا كَسَبْتُمْ وَلَا تُسْأَلُونَ عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ” (...Onların kazandıkları kendilerinin, sizin kazandıkları sizindir yani siz onların amellerinden sorguya çekilmezsiniz...)” buyrulması çok ilginç olmuştur. Çünkü bu âyet bütün hadisleri ve hadislere bağlanan sünnetin batıl olduğunu göstermektedir. Yani Nebi (a.s) ın yapmış olduğu hiçbir şey bizi ilgilendirmiyor. Bizi ilgilendiren ve sorumlu olduğumuz tek şey, iman etmek ve yaşamak zorunda olduğumuz vahiydir.

135-) Yahudi yada Hristiyan olun ki hidayette olasınız, dediler. De ki: Hayır! Biz, hanif olan İbrahim'in milletine uyarız. O hiçbir zaman müşriklerden olmadı.

“Hanif, her türlü batıl inanç ve şirkten uzak, tertemiz, yalnız Allah'a teslim olan, dinde vahiy'den başka hiçbir kaynak kabul etmeyen” demektir. Kur'an'da “hanif” ifadesi, iman ile değil, İslam bağlamında kullanılmaktadır. Çünkü iman ile şirk birlikte mümkün iken, İslam ile birlikte olması mümkün değildir. İslam, “saf iman” anlamına gelmektedir.

136-) “Biz, Allah'a ve bize indirilene; İbrahim, İsmail, İshak, Yakup ve torun (Nebilere) indirilene Musa ve İsa'ya verilenlerle, Rableri tarafından diğer Nebilere verilenlere, onlardan hiçbiri arasında fark gözetmeksizin iman ettik yani biz sadece Allah'a teslim olduk deyin.

Yüzlerce ayette Kur'an, yüce Allah tarafından indirilen vahye dikkatimizi çekmektedir. Yani Allah'tan indirilmeyen bir şey dinde kaynak olamaz, hidayeti gösteremez, dolayısıyla ona iman edilmez.

137-) Eğer onlar da, sizin iman ettiğiniz gibi iman ederlerse hidayeti bulmuş olurlar; yüz çevirirlerse mutlaka anlaşmazlık içine düşmüş olurlar. Onlara karşı Allah sana yeter. O iştiridir, her şeyi bilendir”

138-) Allah'ın boyası (varya) Allah'ın boyasından daha güzel boya var mı? Biz sadece ona ibadet ederiz. (deyin)

Yani İbrahim (a.s) dini olarak ifade edilen, yaratılışımızda var olan, Allah'ın onunla Nebi ve Resulleri boyadığı İslam ve ihlas boyası ile boyanın. Şüphesiz bu boyada yapaylığa, muhaddis ve mezhep müctehidlerinin görüşlerine yer yoktur. Bu, yalnız Yüce Allah'ın vasıtasız ortaya koyduğu ve fıtratta var olan İlâhi boyadır. Allah'ın tevhid boyası ümmetin arasını bulup barıştıran, kendilerini her türlü şirkten arındıran, akılları ve gönülleri tertemiz hale getiren organik yani orijinal bir boyadır.

139-) De ki: Bizim de Rabbimiz, sizin de Rabbiniz olduğu halde, Allah hakkında bizimle tartışıyor musunuz? Bizim amellerimiz bize, sizin amelleriniz de size aittir. Biz dini sadece ona özel kılarız.

140-) Yoksa siz, İbrahim, İsmail, İshak, Yakub ve torun (Nebiler) Yahudi yahut Hristiyan olduklarını mı söylüyorsunuz? De ki: Siz mi daha iyi biliyorsunuz, Yoksa Allah mı? Allah tarafından kendisine bildirilmiş bir şahitliği gizleyenden daha zalim kim vardır? Allah yaptığınız amellerden gafil değildir.

Kıraat Farklılığı

Yahudilere hitâben, âyetin başında bulunan “أَمْ تَقُولُونَ” (öyle mi söylüyorsunuz?)” kelimesi, bazı kıraat âlimleri tarafından “أَمْ يَقُولُونَ” (öyle mi söylüyorlar?)” olarak da okunmuştur.

141-) Onlar bir ümmetti; gelip geçti. Onların kazandıkları kendilerinin, sizin kazandıklarınız de size aittir. Siz onların amellerinden sorguya çekilmezsiniz.

142-) İnsanlardan bir takım ahmaklar: Daha önce yöneldiğiniz kıbleden sizi çeviren nedir?” diyecekler. De ki: Doğu da batı da Allah'ındır. O, dileyenı sırat'ı müstekime hidayet eder.

Kible: Vahiy, inanç, fikir, görüş ve ilke olarak üzerinde bulunulan yol, gidilen yön, ideoloji, zihinde var olan hedef ve strateji anlamına gelmektedir. Yahudiler burada Mekke'li Müslümanlara daha önceki inanç ve ideolojilerinin yani şirkin daha doğru bir yol olduğunu söyleyerek İslam dinine karşı olan kinlerini ortaya koymaktadır. Kur'an birçok âyette bu çirkin ahlaki kınar. (Nisa 51, 52, 53; Bakara-105)Yoksa daha önceki kiblenin Mescid-i Aksa ile hiçbir ilgisi yoktur.

Kible din, iman, salât, yön, ideoloji, amaç ve ana hedef anlamına gelen vahiy demektir. Yoksa kible için **ittibâ** yani tâbi olma kelimesi kullanılmazdı. (Bakara-145) Mescid-i Haram için kible ifadelerinin kullanılması Kur'an'ın indiği coğrafya ve tev-

hidin merkezi olduğundan ileri gelmektedir. Yani Mescid-i Haram vahyi, hidayeti ve İslam dinini simgeler. 149.âyet bu gerçeği ortaya koymaktadır.

143-) *Böylece sizi orta bir ümmet kıldık ki insanlara şahitler olasınız; Resul de size şahit olsun. Senin üzerinde olduğun kibleyi biz ancak Resul'e uyanı, ökçeleri üzerinde geri dönenenden ayırt etmemiz için (kible) kıldık. Bu Allah'ın (vahiy'le) hidayet ettiği kimselerden başkasına büyük gelir. Allah sizin imanınızı zayi edecek değildir. Zira Allah insanlara karşı şefkatlidir ve merhametli olandır.*

Resul, kendi döneminde yaşayan insanlara şahid olur. Onun vefatından sonra gelen insanlara şahid olması mümkün değildir. Çünkü Resul olan İsa (a.s) şöyle buyuruyor. *وَكُنْتُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا مَا دُمْتُ فِيهِمْ فَلَمَّا تَوَفَّيْتَنِي كُنْتُ أَنْتَ الرَّقِيبَ عَلَيْهِمْ وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ (...İçlerinde bulunduğum müddetçe onların üzerine şahid idim. Beni vefat ettirince artık onların üzerine rakip olarak yalnız sen kaldın. Sen her şeyin üzerine şahid olansın...)* (Mâide-117) “...Rabbinin her şeyin üzerine şahid olması, yeterli değil mi?” (Fussilet-53)

144-) *Biz senin yüzünün göğe doğru çevrilmekte olduğunu görüyoruz. Razı olacağın bir kibleye seni çevireceğiz. Artık yüzünü Mescid-i Haram tarafına çevir. Sizde nerede olursanız olun yüzlerinizi o tarafa çevirin. Şüphe yok ki, kitap verilenler, onun Rablerinden gelen bir gerçek olduğunu çok iyi bilirler. Allah onların yapmakta oldukları amellerden gâfil değildir.*

Kible

“Kible” salat için dönülecek coğrafi bir yön değildir. Kur’an’da hiçbir ayette “salat yaparken kibleye- Mescid-i Haram tarafına doğru dönün” ifadesi geçmez. Kur’an’da geçen “kible” coğrafi yön değil, ilkesel yön, hedeflenen amaç, istikamet, tevhid esaslı vahiy hedefine yönelmek, ulaşmak istenen ortak öğreti ve inancın merkezi, aynı inanca sahip insanların bir araya gelip toplandığı ana karargah anlamında kullanılmıştır. “Kible” aynı zamanda belli bir amaç ve hedef için bir araya gelinen ortak inanç ve hedefe sahip insanların toplanma yeri, ortak hedefe yönlendiren öğretinin odak merkezi olan bir yapıdır. Yani salatın- vahiy eğitim ve öğretiminin yapıldığı, toplumsal dayanışma için kararların ikame edildiği-hayata geçirildiği mekan anlamında da kullanılmıştır. Dolayısıyla “kible” amelle ilgili bir şey değil, zihinsel ve inançla ilgili bir bilinç hareketidir.

145-) *Andolsun ki, sen kitap verilenlere her türlü âyeti getirsen yinede onlar senin kiblene uymazlar. Sen de onların kiblesine uyacak değilsin. Onlar da birbirlerinin kiblesine uymazlar. Yani sana gelen ilimden sonra eğer onların arzularına uyacak olursan, işte o zaman sen (Ey Nebi) zalimlerden olursun.*

Kur’an’da Resul ve Nebi sistemine baktığımız zaman vahye tâbi olma ifadesi Resul için değil, Nebi bağlamında kullanıldığını görüyoruz) (Ahzab- 1,2)

Nebi (a.s) aynen müminler gibi sadece vahye tâbi olur. Resul ise Allah tarafından indirilen vahyi tebliğ eder. (Maide- 67) İşte Nebi ve Resulün arasında bulunan fark-

lardan bir tanesi de budur. Nebi, vahye tâbi olur, Resul, vahyi tebliğ eder. Dolayısıyla “zalimlerden olma” Resul misyonu ile bağdaşır bir tarafı yoktur. Çünkü Resul vahye asla ihanet edemez. Resul Allah’a karşı hata etmez. Resûl masumdur. Fakat Nübüvvet özel hayat olduğu için Nebi’nin Allah’a karşı hataları olmuştur. (Tevbe-113; Tahrir- 1; Enfal-67) Resul’e kayıtsız şartsız itaat varken, Nebiye kayıtsız şartsız itaat emredilmemiştir.

146-) Kendilerine kitap verdiklerimiz onu (son vahyin muhatabı olan Nebi (a.s)) öz öğullarını tanıdıkları gibi tanırlar. Buna rağmen onlardan bir grup bile bile hakkı gizlerler.

Allah tarafından gönderilen tüm Nebi ve Resuller inanç, fitrat, güzel ahlak ve karakter olarak birbirine benzediklerinden dolayı Medine’de yaşayan Yahudiler Nebi (a.s) ı tanıyorlardı. Aynı zamanda Resullere gönderilen vahiy’lerde bir pınarın kolları gibi olduklarından, kendilerine birçok Nebi ve Resul gelen İsrailoğulları, hem Muhammed (a.s) ın Nebi ve Resul olduğunu, hemde Kur’an’ın Allah tarafından gönderildiğini biliyorlardı. İkincisi Nebi ve Resul olarak gönderilenlerin isimleri Tevrat’ta yer alıyordu. İşte bundan dolayı kitap ehli yani Yahudi ve Hristiyan din adamları Allah Resulünü tanıyorlardı.

147-) Hak Rabbinden gelendir. O halde sakın şüphe edicilerden olmayasın!

“Hak Rabbinden gelendir” demek, din olarak “Rabbinden gelmeyen hak olamaz” demektir.

148-) Herkesin yöneldiği bir taraf vardır. Öyleyse sizde hayırlarda yarışın. Nerede olursanız olun Allah hepinizi bir araya getirir. Şüphesiz Allah her şeye bir yasa koymuştur.

149-) Her nereden çıkarsan çık yüzünü Mescid-i Haram tarafına çevir. Bu Rabbinden gelen haktır. Allah yaptığımız amellerden gafil değildir.

150-) Her nereden çıkarsan çık yüzünü Mescid-i Haram yönüne çevir. Nerede olursanız olunuz, yüzünüzü o yöne çevirin ki, aralarında zulmedenler müstesna, insanların aleyhinizde kullanabilecekleri bir hüccetleri olmasın. Sakın onlardan korkmayın! Yalnız benden korkun. Böylece size olan nimetimi tamamlayayım da hidayet bulasınız.

151-) Nitekim kendinizden size âyetlerimizi tilâvet eden, sizi (vahiy’le şirkten) arındıran, size kitabı, hikmeti ve bilmediklerinizi öğreten bir Resul gönderdik.

152-) Öyle ise siz beni anın ki bende sizi anayım. Bana şükredin; sakın bana nankörlük etmeyin.

Yani tevhid ve İslam nimetimi ihmal ederek veya ilahi mesajın dışında din ve hüküm açısından başka yollara saparak nimetime nankörlük yapmayın. Dolayısıyla dini sadece Allah’a özgü kılarak, Allah’ın size verdiği duygu, akıl ve servet nimetlerini meşru olmayan yollarda israf ederek yaratıldığınız amacın dışına çıkmayın.

Allah’ın Kullarını Anması

Onların yolunu kolaylaştırması, onlara değer vermesi ve her türlü maddi ve manevi nimetlerle ikram etmesidir. Şükür, dil ile yapılan bir şey değil, inanç ve fiillerle

ilgilidir. Şükür birçok âyette tevhid yani İslam yani şirk koşturma anlamında kullanılmıştır. (Zümer-65, 66; Yunus-22) Yüce Allah'ın kullarını anması onlara indirmiş olduğu vahiydir. Bundan daha güzel anma olur mu?

153-) Ey iman edenler! Sabır ve salat ile Allah'tan yardım isteyin. Çünkü Allah sabredenlerle beraberdir.

Bir mümin için en büyük dayanma gücü vahiy'dir. Yani sabır ve salât vahiy'den başka bir şey değildir. Sabır ve salât Kur'an'ın ortaya koyduğu moral ve motivasyonla ilgili bir durumdur.

154-) Allah yolunda öldürülenlere “ölüler” demeyin. Bilakis onlar diridirler, fakat siz bunun farkında değilsiniz.

“...وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ يُقْتَلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتٌ”

“Allah yolunda öldürülenlere ölümler demeyin.. “şehitlik” değil, bu uğurda ölen kimseler boş bir amaç için değil, değerli ve onurlu bir amaç uğruna ölmüş anlamına geldiği için onlar ölmezler demektir. Bü ölüm bedensel ve fiziksel değil, değer açısından ölümsüzlüktür.

155-) Andolsun ki sizi biraz korku ve açlık, mallardan, nefislerden ve ürünlerden biraz azaltma ile sınarız. Sabredenleri müjdele.

156-) Onlar kendilerine bir musibet isabet ettiğinde biz Allah'a aidiz ve biz ona döneceğiz, derler.

157-) İşte Rablerinin salavatı ve rahmeti bunların üzerindedir. Hidayette olanlar bunlardır.

Âyette geçen “salavât” kelimesi, “yüce Allah'ın sabreden müminlere vahiy'le yapmış olduğu “destek” anlamına gelmektedir. Vahyin destek olduğu ile ilgili birçok ayet vardır. (Ahzab 43-56)

158-) Şüphe yok ki, Safa ve Merve Allah'ın koyduğu sembollerdendir. Kim beyti hac veya umre yaparsa onları tavafetmesinde kendisine bir günah(sakınca) yoktur. Her kim gönüllü olarak bir hayır yaparsa şüphesiz ki Allah şükürün karşılığını veren (her şeyi), bilendir.

Günah Kavramı

Kur'anda “günah” olarak Türkçeye çevrilen yani meallendirilen kelimeler ve kavramlar çok çeşitli ve kapsamlıdır. İşte “günah” olarak çevrilen Kur'an kavramları:

1-) Vizir: Ateşe sokacak olan şirk başta olmak üzere her türlü günah yükü

“كَذَلِكَ نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِ مَا قَدْ سَبَقَ وَقَدْ آتَيْنَاكَ مِنْ لَدُنَّا ذِكْرًا - (Ey Nebi) Sana geçmişin haberlerinden bir kısmını böylece kıssa ediyoruz. Şüphe yok ki sana katımızdan bir zikir (Kur'an) verdik.”

“مَنْ أَعْرَضَ عَنْهُ فَإِنَّهُ يَحْمِلُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وِزْرًا” - Kim ondan yüz çevirirse şüphesiz ki o, kıyamet gününde ağır bir günah yükü yüklenecektir.”

“خَالِدِينَ فِيهِ وَسَاءَ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ حِمْلًا” - Onlar o günahın yükü altında ebediyen kalacaklardır. Sûra üfürüleceği gün, bu ağır yük onlar için ne kötü bir yüküdür!”

2-) Lağv: boş söz

3-Hata: yanılma, eksik bilgidir kaynaklanan yanlışlar olduğu gibi, şirk anlamına gelen hatalar da mevcuttur. Yapılan hata ameli olup ondan kısa zamanda vazgeçilirse, bu küçük bir hatadır. Hata, itikad ve iman ile ilgili ve sürekli olarak devam ederse, işte bu şirk oluyor. Yani artık “hıt’an kebirâ”: büyük hatalar” kategorisine girmiş sayılır.

Günah kavramı: Hata maddesi: “بَلَىٰ مَنْ كَسَبَ سَيِّئَةً وَأَحَاطَتْ بِهِ خَطِيئَتُهُ فَأُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ” - Evet, kötülük işleyip yani hataları benliğini kaplamış (ve böylece şirke düşmüş) olan kimseler var ya, işte onlar ateş arkadaşlarıdır. Onlar orada devamlı kalacaklardır.”

4-) Lemem(لمم) mazur görülebilir küçük günahlar.

5-) Kesb: Kötü ameller kazanma,

6-) Seyyie: Bireysel olarak işlenen suç.

7-) İsm(ائم): Güzel ahlâka ve erdeme aykırı davranışlar, haksızlıklar..

8-) Cünâh: Sakınca, Kur’an’da geçen “lâ cünâha” “sakıncası yok” anlamına gelmektedir. Çok ilginçtir, “cünah” kelimesi, Mekke’de inen sûrelerin hiç birinde geçmemektedir. Bunun sebebi, Mekkeliler bu kelimeyi hiç kullanmadıkları içindir. Veya bu kelime, şirkten bağımsız yani insanı şirke kadar götürmeyecek olan ahlak, insan davranışları, sosyal ve ictimai hayatla ilgili alanlarda kullanılan bir kelimedir. Dolayısıyla “cünah” kelimesi, tamamen iman edenler bağlamında yani kendi aralarında bulunan tutum ve davranışlarla ilgilidir.

9-) Fısk: Doğru yoldan saparak günaha dalmak, fısk’ın şirke kadar yolu vardır.

10-) Kebir-kebar: Büyük günah (şirk) büyük günahlar. Allah’ın âyetlerini gizlemek, hakka batılı karıştırmak.

11-) Zenb/zunûb: Allah’a karşı işlenen suçlar.

12-) Fuşş/fahşa: Cinsel ahlâksızlık, cimrilik ve şirk ahlaksızlığı.

13-) Cürm: Kasden ve bilerek işlenen suç ve kabahat.

14-) Hıns(حنث): Refah ve bolluk içinde şımarmış olanlar. Allah ve âhiret yani öldükten sonra dirilme ve hesap yokmuş gibi yaşayan, din adamları yönetici ve kapitalist kodaman kesimin günahı.

159-) İndirdiğimiz kanıtları ve hidayeti-kitapta onu insanlara apaçık göstermemizden sonra- gizleyenler yok mu, işte onlara hem Allah hem de bütün lânet ediciler lânet ederler.

161-) Ancak tevbe edip kendilerini düzeltenler ve gerçeği açıklayanlar başkadır. Zira ben onların tevbelerini kabul ederim. Ben tevbeleri kabul eden ve merhametli olanım.

161-) (Âyetlerimizi gizleyerek) kafir olarak ölmüş olanlara gelince, işte Allah'ın, meleklerin ve tüm insanların lâneti onların üzerindedir.

Lânet, dünyada ve âhirette Allah'ın rahmet ve mağfiretinden uzak kalmaktır. İnsanların lânetine gelince, çevrelerinde olan insanlardan hatta dost ve akrabalarından da hayır veya huzur görmemeleri, sürekli olarak bir bunalım içerisinde olmalarıdır. Lanetin sürekli olarak onların üzerinde olması, Yüce Allah'ın ezelde koymuş olduğu ahlaki yasa ile ilgili bir durumdur.

Yani lanet toplumların ve insanların üzerinde değildir, kötü fiillerin ve amellerin üzerindedir. Kim o kötü fiilleri işlerse laneti hak eder. Dolayısıyla lanet kötü sıfatlarla ilgili bir durumdur.

162-) Onlar, sürekli olarak (lânet içerisinde) kalıcıdırlar. Onlardan (lânet) azabı hafifletilmez ve onlara bakılmaz.

163-) Sizin ilâhınız bir tek ilâhtır. O'ndan başka ilah yoktur. O Rahman'dır, Rahim'dir.

164-) Göklerin ve yerin yaratılmasında, gece ile gündüzün birbiri peşinden gelmesinde, insanlara fayda veren şeylerle yüklü olarak denizde akıp giden gemilerde, Allah'ın gökten indirip de ölü haldeki yeri canlandırdığı suda, yerde her çeşit canlıyı yaymasında, rüzgarları ve yer ile gök arasında emre hazır bekleyen bulutları emrinize sunmasında aklını kullanan bir toplum için âyetler vardır.

165-) İnsanlardan bazıları Allah'ın yanı sıra benzer ilâhlar edinir de onları Allah'ı sever gibi severler. İman edenlerin Allah'a olan sevgileri ise daha güçlüdür. Keşke zalimler azabı gördükleri zaman (anlayacakları gibi) bütün kuvvetin Allah'a ait olduğunu ve Allah'ın azabının çok şiddetli olduğunu önceden görebilselerdi.

Allah'a denk ilâhlar edinenler aslında Allah'ın yaratma ve tedbirinde tek olduğunu bilirler. O'na denk tutulan varlıklar, onunla kulları arasında aracı konumundadırlar. Bu aracı ilâh ve evliyalar, “insanları ona yakın kullar olmaları için güya Allah'ın indinde şefaati olurlar “Ayrıca O'nun izniyle olağanüstü yetenekler (kerametler) ve güçler sergileyerek onların ihtiyaçlarını giderirler veya Allah bu ihtiyaçları onların hatırı (yüzü suyu hürmetine) giderir. Onlar bu inanca delil olarak, günahkarların bizzat kendilerinin Allah'a ulaşmaya güçlerinin yetmeyeceğini, bazı işlerin görülmesi için vatandaşlarla amirler arasında bir aracı olduğu gibi, bunlarla Allah arasında da bir aracının bulunması gerektiğini gösteriyorlar.

Endâd: Kendisinden, ancak Allah'tan istenmesi gereken şeylerin istendiği din adamlarıdır.

Kıraat Farklılığı

“وَلَوْ تَرَىٰ الَّذِينَ ظَلَمُوا” (zâlimler azabı gördükleri zaman) cümlesinde bulunan “وَلَوْ تَرَىٰ” kelimesini, Kıraat âlimleri İbni Âmir Nafi ve Yakub (ey Nebi) o zalimleri bir görseydin) olarak okumuşlardır.

166-) İşte o zaman kendilerine uyulup arkalarından gidilenler uyanlardan hızla

uzaklaşırlar ve o anda (her iki grup da) azabı görmüş, nihayet aralarındaki bütün bağlar kopup parçalanmıştır.

167-) *Uyanlar şöyle derler: Keşke bir daha (dünyaya dönmemiz) mümkün olsaydı da, şimdi onların bizden uzaklaştıkları gibi bizde onlardan uzaklaşsaydık! Böylece Allah onlara, amellerini, hasret kaynağı (iç yarası) olarak gösterir ve onlar artık ateşten çıkmazlar.*

168-) *Ey insanlar! Yeryüzünde bulunanların helal ve temiz olanlarından yeyin. Şeytanın adımlarına uymayın. Zira o sizin için apaçık bir düşmandır.*

169-) *O(şeytan) size ancak kötülüğü, ahlaksızlığı ve Allah hakkında bilmediğiniz şeyleri söylemenizi emreder.*

Dünya tarihinin her döneminde insanların zihin ve hayatlarına hakim olan yüce Allah'ın Resullere indirdiği hanif din değil, şeytanların uydurup zorla dayattığı şirk din olmuştur. Yurtlarda ve okullarda, konferans ve seminerlerde, radyo ve televizyonlarda, mabet ve medreselerde kısacası her yerde, sürekli olarak bu Allah'a ve Resulüne iftira olan din anlatılmaktadır.

170-) *Onlara (müşriklere) Allah'ın indirdiğine uyun, denildiğinde onlar, "Hayır! Biz atalarımızı üzerinde karşılaştığımızı uyarız, dediler. Ya ataları hiç akıllarını kullanmamış yani hidayeti bulamamış idiysele?"*

171-) *Kafirlerin durumu, kendisine yapılan davet ve sesi haykırıştan başka bir şey olarak duymayan kimse gibidir. Sağırdırlar, dilsizdirler, kördürler. Onlar akıllarını kullanmazlar.*

İnsan, kendi hayatıyla ilgili olarak çoğunluğun inanç ve fikirlerini örnek alma zorunluluğunu hissetmemelidir. İnsan, vahyi ve akli temel almalı, yani akla karşı duran toplumdaki kendini kurtarmalıdır. Kendi vicdanına çekilip yaşamı vahiy yoluyla düşünmeye başlayan insan, çoğunluğun, yeryüzüne özgü, aslında hiçbir değeri olmayan birçok gereksiz şeye değer verdiğini, bu yüzden onlardaki maddi unsurlara dayanan mutluluk görüntüsünün sanal, sahte ve geçici olduğunu anlayacaktır.

İnsanlar Neden Doğruya Ulaşamıyor?

1-) **Bilişsel Ön yargılar:** İnsanlar, bilgiyi işleme süreçlerinde çeşitli ön yargılara sahiptirler. Mesela, doğrulama ön yargısı nedeniyle, mevcut inançlarına uygun bilgileri tercih edip, diğer bilgileri göz ardı edebilirler.

2-) **Bilgi Eksikliği:** Doğruyu anlamak için gerekli bilgi ve beceriye sahip olmamak, yanlış anlamalara yol açabilir. Eğitimsizlik veya bilgiye erişimin kısıtlı olması yada inanç ve fikir özgürlüğünün bulunmaması durumu işi daha da kötüleştirebilir.

3-) **Duygusal Faktörler:** Duygular, karar verme süreçlerini etkileyebilir. Ön yargılar, korkular, alışkanlıklar, gelenekler, saplantılar, umutlar veya diğer duygusal durumlar, objektif bir değerlendirme yapmayı zorlaştırabilir.

4-) **Sosyal Etkiler:** İnsanlar, çevrelerindeki teşkilat ve kurumların görüşlerinden etkilenebilirler. Toplumun veya tarikat ve cemaatlerin baskısı altında, doğru bilgiye ulaşmak veya kabul etmek imkansız olur.

5-) **Karmaşıklık ve Bilgi Kirliliği:** Modern dünyada bilgiye erişim çok kolaydır, ancak bu bilgi miktarı bazen kafa karıştırıcı olabilir. Karmaşık veya çelişkili bilgiler arasında doğruyu seçmek zor olabilir.

6-) **İdeolojik ve Kültürel Faktörler:** Kişinin ideolojisi veya kültürel arka planı, en önemli doğruları bile kabul etmesini zorlaştırabilir. Bu tür inanç sistemleri, bilgi değerlendirme süreçlerinde büyük rol oynar.

Bu faktörlerin kombinasyonu, insanların doğruyu anlamasını zorlaştırabilir. Eğitim ve özgürlük eleştirel düşünme becerilerinin geliştirilmesi ve açık iletişim yollarının desteklenmesi, bu engellerin aşılmasına yardımcı olabilir.

İnsanların Yalan ve Yanlış Bilgiye İnanmalarının Nedenleri:

1-) **Bilişsel Ön yargılar:** İnsanlar genellikle doğrulama ön yargısı nedeniyle, mevcut inançlarına uygun bilgileri arar ve bu bilgilere daha çok inanırlar. Bu, doğru olmasa bile, mevcut inançları destekleyen yanlış bilgilerin kabul edilmesine yol açar.

2-) **Duygusal Çekicilik:** Yalan ve yanlış bilgiler genellikle duygusal olarak daha çekici olabilir. Duygusal tepkiler, insanların mantıklı değerlendirmeler yapmasını zorlaştırabilir ve bu da yanlış bilgiye inanma olasılığını artırır.

3-) **Sosyal Etkiler ve Mahalle Baskısı:** Sosyal çevre ve mahalle baskısı, bir kişinin inançlarını büyük ölçüde etkiler. Toplumun çoğunluğu bir şeye inanıyorsa, bireyler bu inancı sorgulamadan doğru olarak kabul edebilirler.

4-) **Bilgi Kirliliği ve Cehalet:** İnternet ve sosyal medya, yanlış bilgilerin hızla yayılmasına olanak tanır. Bu bilgi kirliliği içinde doğru bilgiye ulaşmak zor olabilir. Ayrıca, bilgiye erişim olsa bile, yeterli eleştirel düşünme becerileri olmadan, yanlış bilgi kolayca kabul edilebilir.

5-) **Tekrar Etkisi:** Bir bilginin sürekli tekrarlanması, onun doğru olarak algılanma olasılığını artırır. İnsanlar, sıkça duydukları bilgileri daha güvenilir bulma eğilimindedirler, bu bilgiler yanlış olsa bile. Önemli bir söz vardır. “Avam nazarında galât-ı meşhur, lügat-ı fasıhtan evladır.” Yani meşhur olmuş hata ve yanlışlar halk içinde gerçeklerden daha önemli ve daha değerlidir.”

6-) **Basit ve Kolay Çözümler:** Yalan ve yanlış bilgiler genellikle karmaşık sorunlara basit ve hızlı çözümler sunar. İnsanlar, gerçekleri araştırıp bulma yerine, önlerine konan anlaşılabilir ve basit açıklamaları tercih edebilirler.

7-) **Otorite Figürleri:** Hazır bilginin güvenilir zannedilen otorite figürleri yani din adamları veya tanınmış kişiler tarafından dile getirilmiş olması. Bu durum başka inanç ve alternatiflerin araştırılmasını engeller.

172-) Ey iman edenler! Size verdiğimiz rızıkların temiz ve sağlıklı olanlarından yeyin. Eğer gerçekten Allah'a kulluk ediyorsanız, sadece ona şükredin.

Kur'an'da 90. ayette "Ey iman edenler!" cümlesi vardır. Bu âyetlerin hepsi Medine'de inen sûrelerde yer almaktadır. Bunun nedeni Mekke'deki müminlerin imanlarında hiçbir sorun olmadığı içindir. Yani Mekke'de son vahyin başlangıcında İslam dinini kabul eden bir kişi, ölüm dahil, her türlü eziyet ve işkenceyi göz önünde bulunduruyordu. Onun için münafıklarla ilgili âyetler de Mekki değil, Medeni sûrelerde yer alırlar. Mekke'de İslam ve küfür, şirk ve tevhid mücadelesi çok net idi. Kafirlerle mücadele etmek kolaydır. Esas mücadele münafıklarla yani kalplerinde hastalık olanlarla yapılan mücadeledir.

173-) Allah size ancak ölüyü, kanı ve hınzır etini yani Allah'tan başkası adına kesileni haram kıldı. Her kim bunlardan yemeğe mecbur kalırsa, aşırıya gitmeden ve haddi aşmadan bir miktar yemesinde onun için bir sakınca yoktur. Şüphesiz Allah bağışlayandır merhamet edendir.

Âyetin başında bulunan "إِنَّمَا" edatı, sınırlandırma içindir. Yani bu haram kılınanlardan başka bir şey için "haramdır" demek doğru değildir. (Enam-145)

174-) Allah'ın indirdiği kitaptan bir şeyi gizleyip onu az bir değer karşılığında değiştirenler yok mu, işte onların yeyip de karınlarına doldurdukları ateşten başka bir şey değildir. Kıyamet günü Allah kendileriyle konuşmaz, onları arındırmaz yani onlar için elem verici bir azap vardır.

175-) Onlar hidayete bedel sapkınlığı, bağışlanmaya bedel azabı satın almış kimselelerdir. Onlar ateşe karşı ne kadar dayanıklıdırlar!

176-) O azabın sebebi, Allah'ın kitabı bir yasa olarak indirmiş olmasıdır. Kitapta anlaşmazlığa düşenler uzak bir ayrılığın içine düşmüşlerdir.

177-) Erdemli olmak, yüzlerinizi doğu ve batı tarafına çevirmeniz değildir. Fakat erdemli olanlar, Allah'a, âhiret gününe, meleklerle, kitaplara, nebilere iman eder. Yakınlara, yetimlere, miskinlere, yol çocuklarına, yardım-borç isteyene, boynu büküklere, (ağır hastalık-borç esareti altında olanlara) sevdiği maldan verir, salatı ikâme eder, zekât'a (arınmaya) gelir. Ahitleşme yaptıkları zaman sözlerine vefalı olur. Sıkıntılı (hastalık) ve darlık zamanlarında ve toplumsal sıkıntılarda (salgın hastalık - yangın-sel-deprem gibi âfetlerde) sabredenler, (dayanışma içinde olanlar) İşte sadık olanlar ve bilinç sahipleri bunlardır.

178-) Ey iman edenler! Öldürülenler hakkında size kısas bir yasa kılındı. Hüre hür, köleye köle, kadına kadın. Ancak her kim kardeşi (öldürülenin velisi) tarafından affedilirse, taraflar marufa uymalı ve (öldüren) ona (gereken diyeti) güzellikle eda etmelidir. Bunlar Rabbinizden bir hafifletmedir yani rahmettir. Bundan sonra her kim haddi aşarsa onun için elem verici bir azap vardır.

"Kutsal kitaplarda adı sık geçen şeytan, gerçek dünyada yobaz din adamlarından başkası değildir." (Friedrich Nietzsche)

179-) *Ey olgun akıl sahipleri! Kısasta sizin için hayat vardır. Umulur ki bilinçli olursunuz.*

180-) *Birinize ölüm geldiği zaman, eğer bir hayır bırakmışsa, anaya, babaya, yakın-lara maruf ile vasiyet etmesi Allah'tan bilinç sahipleri için bir hak olarak yazıldı.*

181-) *Her kim bunu işittikten sonra vasiyeti değiştirirse, günahı onu değiştirenin üzerindedir. Şüphesiz Allah işitendir, bilendir.*

182-) *Her kim, vasiyet edenin hataya yahut günaha meyletmesinden korkarsa (ilgili-lerin) aralarını bulmasında kendisine herhangi bir günah yoktur. Şüphesiz Allah bağışla-yandır, merhametli olandır.*

183-) *Ey iman edenler! Siyam sizden öncekilere bir yasa olduğu gibi size de yasa olarak kılındı. Umulur ki bilinç sahibi olursunuz.*

184-) *Sayıllı günlerde olmak üzere, sizden her kim hasta yahut yolculukta olursa, diğer günlerde onu siyam etsin. Gücü yettiği halde siyam yapamayan için bir miskini doyuracak fide gerekir. Bununla beraber kim (fidyeden daha fazla) hayır yaparsa, bu kendisi için daha hayırlıdır. Ama eğer bilerseniz siyam etmeniz sizin için daha hayırlıdır.*

Bu ayet 183. ayetin devamıdır. Yani daha önceki toplumlara bu şekilde siyam yap-maları emredilmiştir.

Bununla beraber kim (fidyeden daha fazla) hayır yaparsa, bu kendisi için daha hayırlıdır. Ama eğer bilerseniz savm etmeniz sizin için daha hayırlıdır. Siyama gücü yetenlerin en az bir fide ile miskini doyurmalarının sebebi sağlık içerisinde yapılan siyam nimetine karşı bir şükürdür. Kur'an'a baktığımızda "yemek yedirme, fide, kefaretlar ve hakkının verilmesi gereken kimseler" fakir bağlamında değil, miskin bağlamında kullanıldığını görüyoruz.

Fidye=Miskin: Bakara-184; Nisa-92)

Keffaret= Miskin: Mâide-95)

İt'am= Yemek yedirme= Miskin: Bakara-184; Mâide-89; Mucadele-4; Hakka; 34, İnsan-8; Fecr-18; Maun-3; Kalem-24; Muddessir-44)

Halbuki fakir, maddi açıdan miskinden daha düşük bir seviyeye sahiptir. Fide, keffaretler ve yemek yedirmenin miskin bağlamında geçmesinin sebebi, "miskinin belirli, bilinen, tanınan bir yerde ikamet etmesinden" dolaydır. Yani ona hemen ulaşır fide ve keffareti ödeme ve istenildiği anda ona yemek yedirmek mümkündür. Yoksa bu gerçeklerden "fakiri mahrum etme" diye bir anlam çıkarılmaması gerekiyor. Fakir garibandır, yabancısıdır, yeri yurdu belli değildir, bir anda ortaya çıkan bir kimliktir. Yani hemen, bir anda onu bulmak ve ona ulaşmak mümkün değildir. Tevbe-60 âyet haricinde fakir ve miskin kavramları hiçbir âyette beraber geçmezler. Miskin, evi ve çalıştığı bir işi olmasına karşılık, kazancı giderini karşılamayan kişidir. (Kehf-79)

Yatalak hasta ve engelli olanlar, ağır ve kronik rahatsızlık dolayısıyla evinden dışarıya çıkamayanlar da miskin kategorisine giriyor. İşte bundan dolayı Kur'an fakirden

daha çok miskinın üzerinde çok duruyor. Aynı zamanda miskin, komşudur, dosttur, akrabadır.

Şehr kelimesinin iki anlamı vardır.

1-) Dolunay

2-) Otuz gün yani bir ay.

En doğrusunu Allah bilir, savm ve siyam bağlamında kullanılan “şehr” sözcüğü, bir ay değil, dolunay anlamına gelmektedir. Âyette geçen şu cümle bu gerçeği gösteriyor. “...femen şehide minkümüş şehra felyesumhu” “sizden o şehre şahid olan onu savm etsin...” Şahid kelimesi, bir nesnenin gözle görülmesini ifade eder. Yani çocuk, genç, ihtiyar, ümmi, âlim, tek başına olan, çölde, dağda bulunan dolayısıyla gözleri gören herkesin görebileceği bir durumdan söz ediyoruz.

İkincisi: Ramazan, “kavurucu sıcaklık” anlamına gelmektedir. Kur’an’a göre kışın yapılan savmın bir anlamı yoktur. Savmın yapıldığı mevsim Ağustos veya Temmuz ayının dolunayında olacaktır. Yani hicri takvim de aynen miladi takvim gibi sabit bir takvimdir. Onu nasıl dönerli hale getirdiklerini araştırmak gerekir.

Üçüncüsü: Siyam, daha önceki ümmetlere yazıldığı gibi, “sayılı günlerdir” “Eyyemen mâ’ dudatin” “sayılı günlerin” bir ay değil, üç gün olduğunu yine Kur’an’dan öğreniyoruz. “Vezkurul lâhe fi eyyemin mâ’ dudatin...” Sayılı günlerde Allah’ı zikredin... (Bakara-203) Yukarıdaki âyetin devamında “eyyemin mâ’ dudatin” “sayılı günlerin” üç gün yani “dolunay” anlamına geldiğini görüyoruz.

Dördüncüsü: Yüce Allah savm ve siyamı anlatırken, “Allah sizin için kolaylık ister yani sizin için zorluk istemez” (Bakara-185) buyurduğu halde, insanların bir ay boyunca susuz ve aç kalmalarını ister mi?

Beşincisi: Yüce Allah, savmın daha önceki ümmetlere yazıldığı şekliyle bize yazıldığını haber veriyor. Peki daha önceki ümmetlerde savmın nasıl olduğunu bir görelim. “Ye, iç gözün aydın olsun! Herhangi bir beşer görürsen de ki: Ben rahman için savm adadım; bugün hiçbir insanla konuşmayacağım.” (Meryem -26) Demek savm yemek ve içmekten uzak kalmak değil, insanı meşgul eden dünyalık şeylerden uzaklaşıp vahyin üzerinde düşünme ve vahiy’le başbaşa kalmak anlamına geliyor. Bunu nereden çıkarırsanız, diyebilirsiniz. Yüce Allah “Sehri Ramazan” ile ilgili ne buyuruyordu? “Ramazan şehri, insanlara bir hidayet olan, onları hidayet yoluna götüren yani hakkı batıldan ayıran apaçık delilleri ihtiva eden Kur’an o ayda indirildi...” (Bakara -185) Yani yüce Allah Kur’an’ın insanlar için ne kadar önemli olduğunu ve hayati bir değere sahip bulunduğunu anlattıktan sonra, ümmetin akıl ve zihnini ondan uzaklaştıracak bir şeyi emretmiş olabilir mi? Dolayısıyla yüce Allah, insanlar için Kur’an’ın önemini ortaya koyduktan sonra onlara haydi bu önemi iyice anlamanız ve takvaya ulaşmanız için 10 km maraton koşun buyurmaz. Yani Kur’an’ın anlaşılması ile oruç tutmak birbiriyle uyumlu görülüyorlar. Zaten Kur’an’ın anlaşılmasında ve yaşanmasında orucun hiç bir bir faydası olmamıştır. Aslında Şia ve Ehl-i Sünnet’te var olan bütün ibadet ve uygulamaları sorgulamak gerekir. Kur’an’a dikkatli bir şekilde baktığımızda, başta

ibadet olmak üzere, salât, takva, ihlas, ihsan, savm, hac, hidayet, sırât'ı müstakim gibi bir çok kavramın Kur'an'ın anlaşılması ile ilgili olduğunu görüyoruz. Her şey Kur'an'la değer kazanır.

Kur'an'ın ilmî ve ahlakı yani hikmeti olmadan yüce Allah gerektiği gibi takdir edilemez. Kur'an bilinmeden din, iman ve İslam bilinemez. Kur'an'ın bağlam ve bütünlüğü olmadan İbrahim, Musa, İsa ve Muhammed (aleyhimusselâm) bilinemez. Kur'an'ın ilmî olmadan Allah Resûllerinin iman ve mücadeleleri idrak edilemez. Sözün özü, Kur'an olmadan yüce Allah'tan, din ve imandan söz edilemez. Dolayısıyla Kur'an'da var olan bir kavram insanları Kur'an'a götürmüyorsa, ortada büyük bir sorun var demektir. Yani namaz, oruç, hac ve umre gibi uygulamalar insanları bilince ve şuura değil de, taklit ve cehalete sevk ediyorsa çok düşünmek gerekiyor. Yani bunları Kur'an'ın bağlam ve bütünlüğü içinde yeniden yorumlamak gerekir. Bir düşünmek gerekiyor. Ümmet olarak neden Kur'an cahiliyiz?

İbadet olarak bildiğimiz şeyler neden bize huzur ve mutluluk, güven ve istikrar getirmiyor? İbadet olarak bildiğimiz bütün uygulamalar neden bizi Kur'an'dan uzaklaştırıyor? Şu dünya hayatında Kur'an'ın ilim ve ahlakından daha değerli bir şey var mıdır? Bakara 183.âyette "siyamin" takvaya ulaştırdığı haber veriliyordu. Halbuki Kur'an'dan başka hiçbir şey insanları takvaya ulaştıramaz. İhsana (güzel ahlak) ve ihlase, hak ve hidayete ulaşmanın da tek yolu Kur'an'dır. O halde "savm" tek başına Kur'an'a yoğunlaşma anlamına gelirken, "siyam" toplu şekilde yoğunlaşma anlamına gelmektedir. Buna bağlı olarak zihar keffaretinin (Mücadele-4) ve hatalı bir şekilde ölüme sebep olanın keffareti de iki ay oruç değil, iki dolunay yani altı gün rehabilitasyon merkezinden geçecektir. Yani onların ahlâkî ve psikolojik durumları incelenecek ve rehabilite edilecekler. Yoksa oruç tutmalarının hiç bir faydası olmayacaktır.

Sonuç olarak:

Savm Ramazan dolunayında yani Temmuz veya Ağustos ayının dolunayında diğer zamanlardan ayrı olarak hem bireysel hem de toplu olarak mescitlerde (itikaf) Kur'an ile yoğunlaşma anlamına gelmiş olamaz mı? Bunların üzerinde düşünürken Şia ve Ehl-i Sünnet din adamları tarafından Kur'an'da var olan bütün kavramların tahrif edildiklerini unutmayalım.

185-) Ramazan dolunayı, insanlar için hidayet edici, hidayeti ve hakkı batıldan ayıranın (Furkan) açık delilleri olarak Kur'an'ın indiği şehrdir. Öyleyse Ramazan şehrine şahit olan onu siyam etsin. Kim hasta veya yolcu olursa siyam etmediği günler sayısınca başka günlerde siyam eder. Allah sizin kolaylığınızı ister, zorlanmanızı istemez. Bütün bunlar, sayıyı tamamlamanız ve size (vahiy'le) hidayeti göstermesine karşılık, Allah'ı büyük tanımanız ve şükretmeniz içindir.

186-) Kullarım sana, beni sorduğunda, şüphesiz ben yakınım. Bana davet ettiği vakit davet edenin dâvetine icâbet ederim. O halde benim davetime uysunlar yani bana iman etsinler ki olgunluğa ve erdeme ulaşsınlar.

"Kullarım sana, beni sorarlarsa, ben yakınım..." denilerek, "قُلْ" yani "onlara söyle"

ifadesinin olmaması, dikkat çekicidir. Yüce Allah kendisini soranlara yakın olduğunu Nebi(a.s)ı aradan kaldırarak “ben yakınım” buyurmuştur. Dolayısıyla Nebi (a.s) dahil, yüce Allah, zatı ile kulları arasında hiçbir aracı kabul etmemiştir.

187-) Siyam gecesinde kadınlarınıza yaklaşmak size helal kılındı. Onlar sizin için bir elbise, sizde onlar için bir elbisesiniz. Allah sizin kendinize hâinlik ettiğinizi bildi ve tevbenizi kabul edip sizi affetti. Artık onlarla mübâşeret yapın ve Allah'ın sizin için yazdıklarını arayın. Fecrin beyaz ipliği (aydınlığı), siyah ipliğinden (karanlığından) size göre belli oluncaya kadar yeyin için, sonra geceye kadar siyama tamamlayın. Mescidlerde itikafa çekildiğinizde kadınlarla mübâşeret etmeyin. Bunlar Allah'ın koyduğu sınırlardır. Sakın bu sınırlara yaklaşmayın. İşte böylece Allah âyetlerini insanlara açıklar. Umulur ki bilince ulaşırlar.

Mübâşeret, cinsel ilişkiden kinayedir. Kelimenin esas manası, tenin tene değmesi demektir. Bu kelime gerçek ve mecaz olarak aynen “mülaseme” (dokunma) gibidir ve bu kelimelerin kullanılması Kur'an'ın nezih üslubunun ve güzel ahlakının bir göstergesidir.

Kur'an'da Siyam

Kur'an'da bulunan “şehr” “ay” kelimesine baktığımızda otuz gün olan takvim ayını değil, iklim ve mevsimle ilgili olan ramazan dolunayını yani gökteki ayı kasdettiğini görüyoruz. Şii ve Sünni dünyası Kur'an'da geçen dini günleri hicri takvime göre yerine getiriyorlar. Halbuki Kur'an'ın indiği zaman ve zeminde yani Nebi (a.s) yaşadığı Mekke ve Medine'de kesinlikle takvim mevcut değildi. Hicri takvim, Ömer'in hilâfeti döneminde Hicretten on yedi yıl sonra, Miladi 639'da, toplanan bir meclis tarafından Ali'nin önerisiyle, Hicretin gerçekleştiği yıl 1 kabul edilerek oluşturulmuştur. Halbuki Nebi (a.s) 632 yılında vefat etmiştir.

Demek oluyor ki Nebi (a.s) ın yaşadığı dönemde yani Kur'an'ın indiği zaman hicri takvim diye bir şey yoktu. Peki takvimin ve ayların bulunmadığı bir coğrafyada nasıl olurda Kur'an'dan takvime bağlı bir ay adı ve otuz gün oruç çıkarılabilir? Kur'an'da kış ve yaz haricinde hiçbir şey geçmemektedir. Ne yıl ne ay ne gün adı yoktur.

Ömer'in hilafeti döneminde konulan Hicri takvim güneş takvimine göre sürekli olarak on gün geriye doğru kaydığı için Ramazan şehri en sıcak yani kavurucu sıcaklık anlamına geldiği halde, birçok zaman en soğuk aylar olan ocak ve şubatta tutuluyor. Halbuki Kur'an'ın tanımına göre Ramazan şehri Temmuz veya Ağustos ayının dolunayına denk geliyor. Bu konuda en önemli mesele şudur. Bakara suresi 185.âyette “فَمَنْ شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ (Sizden kim o şehre (Ramazanın dolunayına) şahid olursa, onu savm etsin.)” buyrulmaktadır. Kur'an'da bulunan bütün “şehide” kelimelerine bakın hepsi gözle şahit olma anlamına geldiğini göreceksiniz.

Yani “فَمَنْ شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ (Sizden kim o şehre şahid olursa)” demek, “çocuk, genç, ihtiyar, dağda, çölda, bayırda, ovada, tarlada, tek başına olan, cahil, ümmi, kadın herkes tarafından görülebilen” anlamına gelmektedir. Bakara 185.âyette geçen “Şehru Ramazan'ın” Temmuz veya Ağustos ayının dolunayı anlamına geldiğinden şüpheniz

olmasın. Ayrıca dünyanın birçok ülkesinde güneş aynı zaman diliminde doğup batmaz. Veya aynı zamanda yaz yaşanmaz. Bir ülke yazı yaşarken, diğer ülke kışı yaşar. Yani her coğrafyanın sıcak günleriyle soğuk günleri farklı bir zamanda olabiliyor. Dolayısıyla kuzeydeki ülkelerin en sıcak günleri farklı bir zamanda, güney ülkelerinin en sıcak günleri farklı bir zamanda oluyor. Aslında Bakara Suresinin 184. âyetinde bulunan “eyyemen mâ’ddâtin” “sayılı günler” ibaresi bize her şeyi açıklıyor. “Eyyemen Mâ’dudâtin” ifadesi Bakara 184.âyetinden başka üç yerde daha geçmektedir.

1-) Hacla İlgili: “فِي أَيَّامٍ مَّعْدُودَاتٍ (Sayılı günlerde)” Allah’ı anın bilinçli olmak isteyenler için kim iki gün içinde acele edip (Mina’dan Mekke’ye) dönmek isterse, ona herhangi bir günah yoktur. (Dönüşü) geciktirenler için de herhangi bir günah yoktur. Allah’a karşı bilinçli olun ve bilin ki hepiniz yalnızca O’nun huzurunda toplanacaksınız.” (Bakara-203) Bu âyetten dolayı isteyen hacılar Mekke’ye gelmeden önce iki veya üç gün Mina’da beklerler. Hiçbir hacı üç günden fazla Mina’da beklemez. Yani bu âyette geçen “eyyemen mâ’dudâtin” “sayılı günler” ifadesini herkes üç gün olarak anlamıştır. Ve uygulama da bu şekilde gelmiştir.

2-) Yahudiler Hakkında:

“Kitaptan kendilerine bir pay verilenleri görmedin mi? Aralarında hükmetmesi için Allah’ın kitabına çağrılıyorlar da sonra içlerinden bir grup dönüp yüz çeviriyor. (Gerekçeleri ise) onların” Sadece sayılı günlerde bize ateş dokunacaktır. “demeleriydi. Uydurdukları şeyler dinleri hakkında kendilerini aldatmıştır,” (Âli İmran-23,24) “أَيَّامٍ مَّعْدُودَاتٍ (sayılı günlerin)” ifadesi, Bakara-80.âyette yine Yahudiler hakkında geçmektedir. Yani diğer yerlerde “أَيَّامٍ مَّعْدُودَاتٍ (sayılı günlerin)” ifadesi, bir kaç gün olurken, Ramazan şehrinde siyamla ilgili olan “أَيَّامٍ مَّعْدُودَاتٍ (sayılı günlerin)” nasıl otuz gün oluyor. Önemine binâen yine hatırlatalım Kur’anın indirildiği zaman ve zeminde takvim diye bir şey yoktu. Yani insanların şahit olacakları otuz günlük bir aydan söz edilemez. Ayrıca herkes otuz günlük bir aya şahit olamaz.

Fakat âlemlerin Rabbi, Rahman ve Rahim olan Allah, kitabında “ramazan şehrine” (dolunayına) öyle bir açıklama ve tanımlama getirmiş ki, bunu ihtiyar olan, çocuk, genç, dul, ümmi olan, tek başına yaşayan, çölde, dağda, bayırda, yaylada olan, takvim ve saati bulunmayan, yaz-kış değişmeyen, yağmurlu, karlı, kapalı, bulutlu havada bulunan, sadece gözle görülür bir kolaylıkla anlaşılabilen yani herkes, bütün insanlar, hiç kimsenin kimseye sorma ihtiyacında olmayacağı bir şekilde ortaya koymuştur. Dolayısıyla hiçbir bilimsel açıklamaya ihtiyaç duyulmayan bu açıklama “kim sizden o şehre (ramazan dolunayına) şahit olursa onu savm etsin” yani sadece pencerenin açılıp bakılması ile görülebilen bir gerçeği din adamları hâlâ anlamıyorsa, bu açık ifadeyi kabul etmiyorlarsa, bu İlâhi vahyi görmezlikten geliyorlarsa, bile bile hakkı red ediyorlarsa, insanlara bir ay oruç tutturuyorlarsa Kur’an’ın âyetine aykırı hareket ettiklerinden dolayı büyük bir sorumluluk ve vebal altına girerler. Kur’an Ramazan siyamı için neden sayılı bir kaç gün demiştir? Bir ay içerisinde gökteki ayın bir takım evreleri vardır. Ayın tamamen görünmediği bir zaman dilimi mevcuttur. Ay o zaman

diliminde güneşe çok yakın olduğu için güneş ışığından dolayı görünmüyor. Daha sonraki günlerde ay yavaş yavaş belirgin hale geliyor. İyice belirgin hale gelip dolunay halini alıyor.

Daha sonraki günlerde ay yine kararmaya başlıyor ve tekrar görünmez oluyor. Yani dolunay bazen üç gün bazen de dört gün oluyor. Ve yediden yetmiş kadar herkes buna gözleriyle şahit oluyor. Dolayısıyla aynen Bakara 185. âyette geçtiği gibi gerçekleşiyor.

Sonuç olarak: Ramazan, “kavurucu sıcaklık” anlamına gelmektedir. Kur’an’a göre kışın yapılan savmın bir anlamı yoktur. Savmın yapıldığı mevsim Ağustos veya Temmuz ayının dolunayında olacaktır. Yani hicrî takvim de aynen miladi takvim gibi sabit bir takvimdir. Onu nasıl dönerli hale getirdiklerini araştırmak gerekir.

Siyam, daha önceki ümmetlere yazıldığı gibi, “sayılı günlerdir” **أَيَّامٍ مَّعْدُودَاتٍ (sayılı günlerin)** bir ay değil, üç gün olduğunu yine Kur’an’dan öğreniyoruz. **وَادْكُرُوا اللَّهَ فَيَ أَيَّامٍ مَّعْدُودَاتٍ (Sayılı günlerde Allah’ı zikredin...)** (Bakara-203) Yukarıdaki âyetin devamında **أَيَّامٍ مَّعْدُودَاتٍ (sayılı günlerin)** üç gün yani “dolunay” anlamına geldiğini görüyoruz. Dördüncüsü: Yüce Allah savm ve siyamı anlatırken, **يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ (Allah sizin için kolaylık ister yani sizin için zorluk istemez.)** (Bakara-185) buyurduğu için, insanların bir ay boyunca susuz ve aç kalmalarını istemez.

Yüce Allah, savmın daha önceki ümmetlere yazıldığı şekliyle bize yazıldığını haber veriyor. Peki daha önceki ümmetlerde savmın nasıl olduğunu bir görelim. “Ye, iç gözün aydın olsun! Herhangi bir beşer görürsen de ki: Ben rahman için savm adadım; bugün hiçbir insanla konuşmayacağım. (Meryem -26) Demek savm yemek ve içmekten uzak kalmak değil, insanı meşgul eden dünyalık şeylerden uzaklaşıp vahyin üzerinde düşünme ve vahiy’le başbaşa kalmak anlamına geliyor. Bunu nereden çıkardın, diyebilirsiniz. Yüce Allah “Sehri Ramazan” ile ilgili ne buyuruyordu? “Ramazan şehri, insanlara bir hidayet olan, onları hidayet yoluna götüren yani hakkı batıldan ayıran apaçık delilleri ihtiva eden Kur’ân o ayda indirildi...” (Bakara -185)

Yani yüce Allah Kur’an’ın insanlar için ne kadar önemli olduğunu ve hayati bir değere sahip bulunduğunu anlattıktan sonra, ümmetin akıl ve zihnîni ondan uzaklaştıracak bir şeyi emretmiş olabilir mi? Dolayısıyla yüce Allah, insanlar için Kur’an’ın önemini ortaya koyduktan sonra onlara haydi bu önemi iyice anlamanız ve bilince ulaşmanız için 10 km maraton koşun buyurmaz. Yani Kur’an’ın anlaşılması ile oruç tutmak birbiriyle uyumlu görülüyorlar. Zaten Kur’an’ın anlaşılmasında ve yaşanmasında orucun hiçbir faydası olmamıştır. Geleneksel dinde var olan bütün ibadet ve uygulamaları sorgulamak gerekir. Kur’an’a dikkatli bir şekilde baktığımızda, başta ibadet olmak üzere, salât, takva, ihlas, ihsan, savm, hac, hidayet, sırat’ı müstakim gibi birçok kavramın Kur’an’ın anlaşılması ile ilgili olduğunu görüyoruz. Her şey Kur’an’la değer kazanır. Kur’an’ın ilmî ve ahlakî yani hikmeti olmadan yüce Allah gerektiği gibi takdir edilemez.

Kur'an bilinmeden din, iman ve İslam bilinemez. Kur'an'ın bağlam ve bütünlüğü olmadan İbrahim, Musa, İsa ve Muhammed (aleyhimusselâm) bilinemez. Kur'an'ın ilmî olmadan Allah Resûllerinin iman ve mücadeleleri idrak edilemez. Sözün özü, Kur'an olmadan yüce Allah'tan, din ve imandan söz edilemez. Dolayısıyla Kur'an'da var olan bir kavram insanları Kur'an'a götürmüyorsa, ortada büyük bir sorun var demektir. Yani namaz, oruç, hac ve umre gibi uygulamalar insanları bilince ve şuuruna değil de, taklit ve cehalete sevk ediyorsa çok düşünmek gerekiyor. Yani bunları Kur'an'ın bağlam ve bütünlüğü içinde yeniden yorumlamak gerekir.

Bir düşünmek gerekiyor. Ümmet olarak neden Kur'an cahiliyiz? İbadet olarak bildiğimiz şeyler neden bize huzur ve mutluluk, güven ve istikrar getirmiyor? İbadet olarak bildiğimiz bütün uygulamalar neden bizi Kur'an'dan uzaklaştırıyor? Şu dünya hayatında Kur'an'ın ilim ve ahlakından daha değerli bir şey var mıdır? Bakara 183. âyette "siyamın" bilince ulaştırdığı haber veriliyordu. Halbuki Kur'an'dan başka hiçbir şey insanları takvaya ulaştıramaz. İhsana (güzel ahlak) ve ihlase, hak ve hidayete ulaşmanın tek yolu Kur'an'dır. O halde "savm" tek başına Kur'an'a yoğunlaşma anlamına gelirken, "siyam" toplu şekilde yoğunlaşma anlamına gelmektedir. Buna bağlı olarak zihar keffaretinin (Mücadele-4) ve hatalı bir şekilde ölüme sebep olan keffareti de iki ay oruç değil, iki dolunay yani altı gün rehabilitasyon merkezinden geçme olacaktır. (Nisa-92) Yani onların ahlâkî ve psikolojik durumları incelenerek rehabilite edilecekler. Yoksa oruç tutmalarının hiçbir faydası olmayacaktır. Savm Ramazan dolunayında yani Temmuz veya Ağustos ayının dolunayında diğer zamanlardan ayrı olarak hem bireysel hem de toplu olarak meşitlerde (itikaf) Kur'an ile yoğunlaşma anlamına gelmiş olamaz mı?

Tevrat'ta Siyam

(Kutsal Kitap Bölümleri Levililer Kitabı Bölümleri: Levililer 16:29-34 "Levililer 15 |Levililer 16 |Levililer 17")

29-) "Aşağıdakiler sizin için sürekli bir yasa olacak: Yedinci ayın onuncu günü isteklerinizi denetleyeceksiniz. Gerek İsraililer'den, gerekse aranızda yaşayan yabancıardan hiç kimse çalışmayacak.

30-) "Çünkü o gün, Kâhin Harun sizi pak kılmak için günahlarınızı bağışlayacaktır. Rabb'in huzurunda bütün günahlarınızdan arınacaksınız. 31-)”O gün Şabat'tır, sizin için dinlenme günüdür. İsteklerinizi denetleyeceksiniz. Bu sürekli bir yasadır.

32-)”Babasının meshedip kendi yerine atadığı kâhin günahları bağışlayacak. Kutsal keten giysileri giyecek.

33-) "En kutsal yer'i, buluşma çadırını, sunağı arındıracak; kâhinlerin ve bütün topluluğun günahlarını bağışlayacak."

34-) "Bu sizin için sürekli bir yasadır: İsrail halkının bütün günahlarını yılda bir kez bağışlatmak için verildi." Ve Harun Rab'bin Musa'ya buyurduğu gibi yaptı. "Levililer 15 | Levililer 16 | Levililer 17"

İsrail'de Yom Kipur

Yom Kipur, günümüz İsrail devletinde resmî tatildir. Radyo ve televizyon yayınları durmaktadır, havaalanları kapalıdır ve toplu taşıma araçları çalışmaz. Bütün dükkânlar ve işyerleri kapalıdır. Sadece 1973'te (Yom Kippur Savaşı), hava saldırısı alarmı sesi duyuldu ve radyolar halka, Mısır ve Suriye tarafından gerçekleştirilen bu saldırıyı haber vermek için çalıştılar. Oruç tutulduğundan, toplu alanlarda yiyecek yemek ve motorlu taşıt kullanmak hoş karşılanmamaktadır. Bu iki durum için yasadışı olduklarına dair kurallar yoktur ama halk tarafından oturmuş adetlere göre kaba algılanırlar. Acil durumlarda bu algı farklılaşır.

188-) Mallarınızı aranızda batılla (haksız olarak) yemeyin. Kendiniz bilip dururken, insanların mallarından bir kısmını haram yollardan yemeniz için o malları hüküm koyuculara vermeyin.

Ayette geçen “hükkem” kelimesi, dinde Yüce Allah'ın ortağıymış gibi hüküm koyanlar anlamına gelmektedir. Yani onlara inanmayın, onlara itibar etmeyin ve onlara malınızı yedirmeyin demektir.

189-) Sana hilal şeklinde yeni doğan ayı soruyorlar. Deki: O, insanlar ve özellikle hac için vakit ölçüleridir. Erdemli olmak evlere arkalarından girmeniz değildir. Fakat erdemli olan bilinçli olandır. Evlere kapılarından gelin ve Allah'a karşı bilinçli olun umulur ki kurtuluşa eresiniz.

“Evlere arkalarından girmeyin, kapılarından girin...” ifadesi, bir deyimdir. Yani işinizde ve gücünüzde yanlış yol izlemeyin, ters yoldan gitmeyin demektir. Halk arasında şöyle bir deyim vardır. “Millet gider Mersin'e, biz gideriz tersine” diye. Yani “inanç ve ahlakınızda yanlış metot uygulamayın, her şeyi kaide ve kurallarına göre yapın” anlamına gelmektedir. Dolayısıyla “yanlış yoldan giderseniz hedefinize ve amacınıza ulaşamazsınız” denmektedir. Allah'ın ilkelerinden başka ilkeleriniz olmasın, erdemli olmak yüce Allah'ın indirdiği vahyi dinde tek kaynak kabul etmekle ilgili bir durumdur.

190-) Size karşı savaşanlarla siz Allah yolunda savaşın sakın aşırıya gitmeyin. Çünkü Allah aşırıya gidenleri sevmez.

“Savaşta aşırıya gitmek, “savaş kurallarını ihlal edip sivilleri öldürmek, hayvanları telef etmek, mal ve mülkü talan etmek, doğal dengeyi bozmak, katliam yapmak, yakıp yıkmak, yağma yapmak, anlaşmaları çiğnemek” gibi anlamlara gelmektedir. Ayrıca Müslümanın tek savaş gerekçesi zulme karşı Allah yolunda savaşmaktır. Toprak ele geçirmek ve ganimet için savaşmak İslam'da yoktur.

Allah Kimleri Sever, Kimleri Sevmez?

وَقَالَتِ الْيَهُودُ وَالنَّصَارَى نَحْنُ أَبْنَاءُ اللَّهِ وَأَحِبَّاؤُهُ قُلْ فَلِمَ يُعَذِّبُكُمْ بِذُنُوبِكُمْ بَلْ أَنْتُمْ بَشَرٌ مِمَّنْ خَلَقَ يَغْفِرُ لِمَنْ يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ (Mâide-18)

وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَكُمْ وَلَا تَعْتَدُوا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ

“Sizinle savaşanlara karşı siz Allah yolunda savaşın. Yani aşırı gitmeyin. Çünkü Allah aşırı gidenleri sevmez.” Yani iman edenler, sebepsiz yere ülkeleri işgal edip müslüman olmayanların malına konmak için savaş yapmazlar.

İman edenlerin savaşı sadece zulmü engellemek içindir.

... وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَكُمْ وَلَا تَعْتَدُوا

Dolayısıyla âyetlerde bulunan inceliklere dikkat etmek gerekir.

لَا يَنْهَيْكُمْ اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ لَمْ يُقَاتِلُوا فِي الدِّينِ وَلَمْ يُخَرِّجُوا مِنْ دِيَارِكُمْ أَنْ تَبَرُّوهُمْ وَتُقْسِطُوا إِلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ

“Allah, sizi, din konusunda sizinle savaşmamış, sizi yurtlarınızdan da çıkarmamış kimselere iyilik etmekten, onlara âdil davranmaktan men etmez. Şüphesiz Allah, âdil davrananları sever.” (Mumtehine-8)

إِنَّمَا يَنْهَيْكُمْ اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ قَاتَلْتُمُوهُمْ فِي الدِّينِ وَأَخْرَجُوا مِنْ دِيَارِكُمْ وَظَاهَرُوا عَلَىٰ إِخْرَاجِكُمْ أَنْ تَوَلَّوهُمْ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ

“Allah, sizi ancak, sizinle din konusunda savaşan, sizi yurtlarınızdan çıkararak ve çıkarılmanız için destek verenleri dost edinmekten men eder. Kim onları dost edinirse, işte onlar zalimlerin ta kendileridir.” (Mumtehine-9)

وَأَنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ وَأَحْسِنُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ

“(Mallarınızı) Allah yolunda infak edin. Kendi kendinizi tehlikeye atmayın. Sadece güzellik yapın. Şüphesiz Allah güzel ahlak sahiplerini sever.” (Bakara-195)

وَإِذَا تَوَلَّى سَعَىٰ فِي الْأَرْضِ لِيُفْسِدَ فِيهَا وَيُهْلِكَ الْحَرْثَ وَالنَّسْلَ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الْفُسَادَ

“O, güç ve iktidarı ele geçirince yeryüzünde bozgunculuk yapmaya, ekin ve nesli yok etmeğe çalışır. Allah ise bozgunculuğu sevmez.” (Bakara-205)

يَمْحَقُ اللَّهُ الرِّبَا وَيُزْبِئُ الصَّدَقَاتِ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ كَفَّارٍ أَثِيمٍ

“Allah, ribadan geleni mahveder, sadakaları ise artırır (bereketlendirir). Allah, hiçbir günahkâr nankörü sevmez.” (Bakara-276)

Âyette bulunan “riba” ve “yurbi” kelimeleri önemlidir. Riba, tefeciler tarafından alınan fazlalık iken, yurbi ise, sadaka olarak verilen malın üzerine yüce Allah’ın koyduğu fazlalık yani bereket oluyor.

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ

“De ki: “Eğer Allah’ı seviyorsanız bana uyun ki, Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın. Çünkü Allah çok bağışlayandır, çok merhamet edendir.” (Âli İmran-31)

Bu ayet, gelenekçiler tarafından yorumu saptırılan bir âyettir. Ayette bulunan فَاتَّبِعُونِي bana tabi olun kelimesi, rivayetlerle ilgili değil, risalet misyonuyla ilgilidir. Yani Allahın Resulu olduğumdan dolayı bana tabi olun demektir. Dolayısıyla vahyi tebliğ etmek ve ona iman etmekle ilgilidir. Çünkü altındaki âyette yüce Allah şöyle buyuruyor.

قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْكَافِرِينَ

“De ki: “Allah’a ve Resul’e itaat edin.” Eğer yüz çevirirlerse şüphe yok ki Allah kâfirleri sevmez.” (Âli İmran-32)

وَكَأَيِّنْ مِنْ نَبِيِّ قَاتَلَ مَعَهُ رَبِّيُونَ كَثِيرًا فَمَا وَهَنُوا لِمَا أَصَابَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَمَا ضَعُفُوا وَمَا اسْتَكَانُوا وَاللَّهُ يُحِبُّ الصَّابِرِينَ

“Nice Nebiler vardı ki, kendileriyle beraber birçok Allah dostu çarpıştı da bunlar Allah yolunda başlarına gelenlerden yılmadılar, zaafa düşmediler, boyun eğmediler. Allah, sabredenleri sever.” (Âli İmran-146)

وَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَيُوَفِّيهِمْ أُجُورَهُمْ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ

“İman edip salih ameller işleyenlere gelince, Allah onların mükâfatlarını tasta-mam verecektir. Allah, zalimleri sevmez.” (Âli İmran-57)

وَمِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ مَنْ إِنْ تَأْمَنَهُ بِقِطَارٍ يُؤَدِّهِ إِلَيْكَ وَمِنْهُمْ مَنْ إِنْ تَأْمَنَهُ بَدِينَارٍ لَا يُؤَدِّهِ إِلَيْكَ إِلَّا مَا دُمْتَ عَلَيْهِ قَائِمًا ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا لَيْسَ عَلَيْنَا فِي الْأُمِّينَ سَبِيلٌ وَيَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ الْكُذِبَ وَهُمْ يَعْلَمُونَ

“Kitap ehlinde öylesi vardır ki, ona yüklerle mal emanet etsen, onu sana (eksik-siz) iade eder. Fakat onlardan öylesi de vardır ki, ona bir dinar emanet etsen, tepesine dikilip durmadıkça onu sana iade etmez. Bu da onların, “Ümmilere karşı (yaptıkları-mızdan) bize vebal yoktur” demelerinden dolayıdır. Onlar, bile bile Allah’a karşı yalan söylerler.” (Âli İmran-75)

بَلَىٰ مَنْ أَوْفَىٰ بِعَهْدِهِ وَانْفَىٰ فَإِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ

“Hayır! (Gerçek, onların dediği değil.) Kim sözünü yerine getirir ve Allah’a karşı gelmekten sakınırsa, şüphesiz Allah da bilinçli olanları sever.” (Âli İmran-76)

الَّذِينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ وَالْكَاطِمِينَ الْغَيْظَ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ

“Onlar bollukta ve darlıkta Allah yolunda harcayanlar, öfkelerini yenenler yani insanları affedenlerdir. Allah, güzel ahlak sahiplerini sever.” (Âli İmran-134)

فَبِمَا رَحْمَةٍ مِنَ اللَّهِ لِنْتَ لَهُمْ وَلَوْ كُنْتَ فَظًّا غَلِيظَ الْقَلْبِ لَانْفَضُّوا مِنْ حَوْلِكَ فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاسْتَغْفِرْ لَهُمْ وَشَاوِرْهُمْ فِي الْأَمْرِ فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ

“Allah’ın rahmeti sayesinde sen onlara karşı yumuşak davrandın. Eğer kaba, katı yürekli olsaydın, onlar senin etrafından dağılıp giderlerdi. Artık sen onları affet. Onlar için Allah’tan bağışlama dile. İş konusunda onlarla müşavere et. Bir kere de karar verip azmettin mi, artık Allah’a tevekkül et, (ona dayanıp güven). Şüphesiz Allah, tevekkül edenleri sever.” (Âli İmran-159)

وَاعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَبِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ وَالْأَجَارِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَالْأَجَارِ الْجُنُبِ وَالصَّاحِبِ بِالْجَنبِ وَابْنِ السَّبِيلِ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ مَنْ كَانَ مُخْتَالًا فَخُورًا

“Yalnız Allah’a ibadet edip yani O’na hiçbir şeyi şerik yapmayın. Anneye, babaya, akrabalara, yetimlere, miskinlere, yakın komşulara, uzak komşulara, sokak çocuklarına, ellerinizin altındaki (hizmetçi ve işçi) lere de güzel muamele edin. Bilin ki Allah

kendini beğenen ve övünüp duran kimseleri sevmez.” (Nisa 36)

وَلَا تُجَادِلْ عَنِ الَّذِينَ يَخْتَالُونَ أَنفُسَهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ مَن كَانَ حَوَّانًا أَثِيمًا

“Nefislerine hainlik etmiş kimselerden yana mücadele etme. Çünkü Allah hainlikte ileri gitmiş günahkârları sevmez.” (Nisa-107)

لَا يُحِبُّ اللَّهُ الْجَهْرَ بِالسُّوءِ مِنَ الْقَوْلِ إِلَّا مَن ظَلِمَ وَكَانَ اللَّهُ سَمِيعًا عَلِيمًا

“Allah, zulme uğrayanın dile getirmesi dışında, çirkin sözün açıklanmasını sevmez. Şüphesiz Allah, hakkıyla işitendir, hakkıyla bilendir.” (Nisa-148)

Demek oluyor ki yüce Allah kötü sözlerin açıktan söylenmesini kabul etmiyor yani sevmiyor.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا مَنْ يَرْتَدَّ مِنكُمْ عَن دِينِهِ فَسَوْفَ يَأْتِي اللَّهَ بِقَوْمٍ يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ أَذِلَّةٌ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ أَعِزَّةٌ عَلَى الْكَافِرِينَ يُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا يَخَافُونَ لَوْمَةَ لَائِمٍ ذَلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَن يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ

“Ey iman edenler! Sizden kim dininden dönerse, (bilin ki) Allah onların yerine öyle bir topluluk getirir ki, Allah onları sever, onlar da Allah’ı severler. Onlar mü’minlere karşı alçak gönüllü, kâfirlere karşı güçlü ve onurludurlar. Allah yolunda cihad ederler. (Bu yolda) hiçbir kınayıcının kınamasından da korkmazlar. İşte bu, Allah’ın bir lütfudur. Onu dilediğine verir. Allah, lütfu geniş olandır her şeyi hakkıyla bilendir.” (Mâide-54)

يَا بَنِي آدَمَ خُذُوا زِينَتَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَكُلُوا وَاشْرَبُوا وَلَا تُسْرِفُوا إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ

“Ey Âdemoğulları! Her mescitte ziynetinizi takının (güzel ve temiz giyinin). Yiyeğin için fakat israf etmeyin. Çünkü O, israf edenleri sevmez.” (Âraf-31)

Yukarıdaki âyette bulunan “mescit” son vahyin tarihinde inşa edilen mescitler değildir. Yüce Allahın kitabının anlatıldığı yani ayetlerin tebliğ edildiği ve ders verildiği mescitlerdir. Bu mescitlere temiz elbiselerle gidilecek, orada yenilip içmenin yani ziyafet çekmenin bir sakıncası yoktur. Ancak israf ve savurganlık olmayacaktır.

الهُكْمَ إِلَهُ وَاحِدٌ فَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ قُلُوبُهُمْ مُنْكَرَةٌ وَهُمْ مُسْتَكْبِرُونَ

“Sizin ilâhınız tek bir ilâhtır. Ahirete inanmayanların kalpleri bunu inkâr etmekte, kendileri de büyüklük taslamaktadırlar.” (Nahl-22)

لَا جَرَمَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يُسِرُّونَ وَمَا يُعْلِنُونَ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْتَكْبِرِينَ

“Şüphe yok ki Allah, onların gizlediklerini de, açığa vurduklarını da bilir. O, büyüklük taslayanları hiç sevmez.” (Nahl-23)

إِنَّ قَارُونَ كَانَ مِن قَوْمِ مُوسَى فَبَغَى عَلَيْهِمْ وَآتَيْنَاهُ مِنَ الْكُنُوزِ مَا إِنَّ مَفَاتِحَهُ لَتَنُوءَ بِالْعُصْبَةِ أُولَى الْقُوَّةِ إِذْ قَالَ لَهُ قَوْمُهُ لَا تَفْرَحْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْفَرِحِينَ

“Şüphesiz Kârûn, Mûsâ’nın kavmindendi. Onlara karşı azgınlık etti. Biz ona, anahtarlarını (bile taşımak) güçlü bir topluluğa ağır gelecek hazineler verdik. Hani, kavmi kendisine şöyle demişti: “Böbürlenme! Çünkü Allah, böbürlenip şımaranları sevmez.” (Kasas-76)

وَابْتَغِ فِيمَا آتَاكَ اللَّهُ الدَّارَ الْآخِرَةَ وَلَا تَنْسَ نَصِيْبَكَ مِنَ الدُّنْيَا وَأَحْسِنْ كَمَا أَحْسَنَ اللَّهُ إِلَيْكَ وَلَا تَبْغِ الْفَسَادَ فِي الْأَرْضِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ

“Allah’ın sana verdiği şeylerde ahiret yurdunu ara. Dünyadan da nasibini unutma. Allah’ın sana iyilik yaptığı gibi sen de iyilik yap ve yeryüzünde bozgunculuk isteme. Çünkü Allah, bozguncuları sevmez.” (Kasas-77)

مَنْ كَفَرَ فَعَلَيْهِ كُفْرُهُ وَمَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ يَمْهَدُونَ

Kim inkâr ederse, inkârı kendi aleyhinedir. Kimler de salih amel işlerse, ancak kendileri için (cennette yer) hazırlarlar.” (Rum-44)

لِيَجْزِيَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنْ فَضْلِهِ

إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْكَافِرِينَ

“Bu hazırlığı Allah’ın; iman edip salih amel işleyenleri kendi lütfundan mükâfatlandırması için yaparlar. Şüphesiz O, inkâr edenleri sevmez.” (Rum-45)

وَجَزَا سَيِّئَةً سَيِّئَةً مِثْلَهَا فَمَنْ عَفَا وَأَصْلَحَ فَأَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ (Şura-40)

191-) Karşılaştığınız yerde onlarla savaşın. Sizi çıkardıkları yerden siz de onları çıkarın. Fitne savaştan daha şiddetlidir. Mescid-i Haram’ın yanında sizinle savaşmadıkça, siz de onlarla orada savaşmayın. Eğer onlar size karşı savaşılırsa onlarla savaşın. İşte kafirlerin cezası budur.

Bu âyette geçen fitne kelimesi, insanların kendi aralarında yaptıkları gıybet ve dedikodu cinsinden bir şey değildir. İnsanları din konusunda zorlama, inançlara baskı uygulama ve insanları zorla dinlerinden uzaklaştırmaya çalışmaktır. Zaten fitnenin kelime manası “ayırma” anlamına gelmektedir. Dolayısıyla insanların inançlarına baskı uygulamaktan daha büyük bir fitne yoktur.

192-) Eğer vazgeçerlerse hiç şüphe yok ki, Allah bağışlayandır merhamet edendir.

193-) Fitne tamamen yok edilinceye ve din yalnız Allah’a özel kılınıncaya kadar onlarla savaşın. Şayet vazgeçerlerse, zalimlerden başkasına düşmanlık olmaz.

194-) Haram dolunayı, haram dolunayına karşılıktır. Hürmetler (dokunulmaz kut-sallar) karşılıklıdır. Kim size saldırırsa, sizde ancak onun misli ile karşılık verin. Allah’a karşı bilinçli olun ve biliniz ki Allah bilinç sahipleriyle beraberdir.

195-) Allah yolunda infak edin. Ellerinizi kendinizi tehlikeye atmayın. Güzel ahlak sahibi olun. Çünkü Allah güzel ahlak sahiplerini sever.

196-) Haccı ve umreyi Allah için tamamlayın. Eğer daralırsanız (manevi ve psikolojik bir sıkışmışlık hali olursa) hidayetle bu kolayca çözülür. Hidayet mahaline ulaşmıncaya kadar başlarınızı tıraş etmeyin. Sizden kim hasta olur yahut başından rahatsızlığı ve eziyeti olursa fidiye olarak siyam veya sadaka veya başka görev üstlenmesi gerekir. Kim hacca kadar umre (yardımlaşma ve dayanışma faaliyetleri) ile yararlanmak isterse hidayet için bu da bir kolaylıktır. Kolay olan hidayete (yardımlaşma ve dayanışma için zaman bulamayan) ve gücü yetmeyen kimse, hac günlerinde üç döndüğü zaman yedi olmak üzere siyam

(vahiyle rehabilite) gerekir ki hepsi tam on gündür. Bu söylenenler, ailesi Mescidi Haram'ın civarında olmayanlar içindir. Allah'a karşı bilinçli olun ve bilin ki Allah cezalandırma da şiddetli olandır.

Gerçekte Hac Nedir?

Hac denildiği zaman akla ilk gelmesi gereken isim İbrahim (a.s) dır. Çünkü vahyin önderliğinde Haccı ilk başlatan kişi odur. İbrahim (a.s) neslini ot bitmez, kervan geçmez bir vadiye yerleştikten sonra şöyle demişti. “Rabbimiz salat-ı ikame etmeleri için ben, zürriyetimden bir kısmını muharrem (saygın) beytinin yanında ziraat yapılmayan bir vâdiye yerleştirdim. Rabbimiz insanlardan bir kısmının gönüllerini onlara doğru çevir ve meyvelerden bunlara rızık ver! Umulur ki şükrederler.” (İbrahim-37)

Yani şirk koşmadan kulluk ederler. Yukarıdaki âyete göre İbrahim (a.s) ın nesli muharrem ve mukaddes vâdiye yerleştirmesinin tek sebebi “salât-ı ikame” etmeleridir. “Salât-ı ikame” etmenin hangi anlama geldiğini Bakara suresinde görüyoruz.

Salât: Tevhid kaide ve esaslarının yükseltilmesi ve yüceltilmesi anlamına gelmektedir. “Bir zamanlar İbrahim ve İsmail tevhid evinin kaidelerini yükseltiyor, Rabbimiz! Bizden bunu kabul et, şüphesiz sen iştensin bilensin.” (diyorlardı.) Rabbimiz! Bizi sadece sana teslim olanlardan kıl, zürriyetimizden de sadece sana teslim olanlardan bir ümmet kıl, bize ibadet kaidelerini göster, tevbemizi kabul et; zira tevbeleri kabul eden ve merhametli olan ancak sensin. Rabbimiz! Onlara, içlerinden senin âyetlerini kendilerine tilavet edecek yani onlara kitap ve hikmeti öğretecek ve onları arındıracak bir Resul gönder. Sen izzetli olansın, hüküm ve hikmet sahibisin.” (Bakara- 127, 128, 129) İslam'da her şey gelip salât'ı ikâme etmeye yani kitab'ı ve hikmeti bilmeye dayanıyor.

Kur'an'ı ve hikmeti bilmeyen yani İslam'ın ilmine ve ahlakına sahip olmayan bir toplum her türlü tehlikeye karşı açık hale gelir. Konumuz Hac olduğuna göre Hac sure-sinden devam edelim. “Kendisine şirk koşmaksızın Allah'ın hanifleri (saf kulları) olun (ona hiçbir şeyi şirk koşmayın) Kim Allah'a şirk koşarsa sanki o, gökten düşüp parçalanmış da kendisini vahşi kuşlar kapışmış, yahut rüzgar onu uzak bir yere sürüklemiş bir nesne gibidir.” (Hac- 31) Âyeti okurken sözde İslam toplumunun içinde bulunduğu maddi-manevi kaos ve kargaşanın hangi boyutta olduğunu bir düşünelim. Bunun tek bir sebebi vardır. O da şirktir. Yani Kur'an'ın dinde tek kaynak kabul edilmemesidir. Dolayısıyla rivayet ve icthadlar, mezhepler ve tarikatlar cehennemidir. Konumuzla ilgili en önemli âyet olan Bakara -196 ile devam edelim.

“Haccı ve umreyi Allah için tamamlayın. Eğer daralırsanız (manevi ve psikolojik bir sıkışmışlık hali olursa) hidayetle bu kolayca çözülür. Hidayet mahalline ulaşınca kadar başlarınızı tıraş etmeyin...” Şimdi yukarıdaki cümlenin üzerinde düşünüp gerçekte hangi anlama geldiğini görelim. “Eğer daralırsanız (manevi ve psikolojik bir sıkıntı hali olursa) hidayetle bu kolayca çözülür...” Geleneksel din bu cümleye şöyle bir mana veriyor. “Hacca niyet ettikten sonra yani ihram giydikten sonra (hacca gitmekten) engellenirseniz, ihramı çıkarmadan Kabe'ye göndermek üzere hediye olarak bir kurban gerekir. Kurban yerine ulaşınca kadar tıraş olup ihramdan çıkamazsınız...”

Şimdi bu âyetin inmiş olduğu zaman ve zeminden günümüze kadar yani on dört asırda böyle bir olayın gerçekleşmesi mümkün olmuş mudur, diye bir düşünelim. Hediye kurbanın yerine ulaştığını nereden bileceğiz? Bundan yüz yıl, bin yıl önce Kurban mahalline nasıl ulaşacak? Kurban mahalline ulaşınca tıraş olup ihramdan çıkıncaya kadar nasıl beklenecek? Tabi bunların hiçbirini kimse düşünmemiştir. Daha düşünülmeyen birçok şey göreceğiz.

Mesela, “Sizden her kim hasta olursa yahut başından bir rahatsızlığı ve eziyeti olursa fidye olarak siyam veya sadaka veya başka bir görev üstlenmesi gerekir...” Yukarıdaki cümlede bulunan “hastalık” ve “baştaki eziyet” fizyolojik ve biyolojik değildir. Yani maddi anlamda başta bulunan bir yara bere değildir. Çünkü gerçek anlamda hasta olan hactan sorumlu olmaz.

Bu hastalık tamamen başta bulunan yani imanda, ahlakta, zihinde, fikirde bulunan psikolojik ve sosyolojik hastalıklardır.

Hac: Baştaki sıkıntıları yani manevi hastalıkları vahiy ve hüccetle tıraş etmek yani zihinden kazımak anlamına gelmektedir. Çünkü insanların kafalarında başta şirk ve cehalet olmak üzere psikolojik ve sosyolojik, inanç ve ahlak, korku ve endişe, yanlış fikir ve düşüncelere sahip olmayan hiç kimse yok gibidir. Özellikle rivayet ve ictihadlardan dolayı Kur’an’ın üzerinde binlerce ihtilaf oluşmuştur. İslam toplumu batıl inanç ve mezhepsel bir cehaletin bataklığında kıvrınmaktadır. Ayrıca Kur’an’da var olan “eza” “eziyet” kelimesine baktığımızda, hepsinin maddi bir eziyet ve rahatsızlık değil, manevi yani sosyolojik ve psikolojik bir eziyet olduğunu rahatça görüyoruz. Hac görevinin yapılmasının hidayete ulaşmak olduğunu hiçbir zaman unutmamalıyım. Çünkü Kur’an’a göre Mekke bir “hidayet merkezi” olarak ortaya konmuştur. “Şüphesiz, âlemlere (tüm insanlara) bereket ve hidayet kaynağı olarak insanlar için kurulan ilk ev Mekke’de bulunan evdir. Orada apaçık âyetler, İbrahim’in (Nübüvvet mücadelesinin yapıldığı) makamı vardır. Oraya giren güvende olur. Yoluna gücü yetenlerin o evi hacetmesi Allah’ın insanlar üzerinde bir hatırlatmasıdır, bir vasiyetidir. Kim hakkın üzerini örterek kafir olursa, bilmelidir ki Allah bütün âlemlerden müstağnidir.” (Âli İmran- 96, 97) Peki Kur’an gibi bir hidayet kaynağı varken, neden Hac ve Mekke bir hidayet kaynağı ve insanlar için bir toplanma yeri (Bakara-145) kılınmıştır? Aslında tek hidayet kaynağı olarak Kur’an yeterli bir kitaptır. Fakat Ramazan siyamından sonra Kur’an üzerinde araştırma yapanların edindikleri ilim, hikmet, bereket ve birikimin yani vahiy hidayetinin paylaşılması, aralarında bulunan ihtilaf ve çelişkilerin çözülüp yok edilmesi için yılda bir kez bu konularda yani uzman olanların bir araya gelerek hüccetleşmeleri, konuşup tartışmaları ve müzakere etmeleri çok önemlidir. Çünkü Hac, maddi- manevi bir okul, bir medrese, bir toplanma, büyük bir kongre ve evrensel bir konferans anlamına gelmektedir. Âli İmran 97.âyette bulunan “...Kim (hakkın üzerine örterek) kafir olursa, bilmelidir ki, Allah alemlerden müstağnidir (yani hiç kimseye ihtiyacı yoktur) cümlesi, haccın ümmi insanlarla ilgili değil, Kur’an ilmiyle donanımlı olan, din hakkında bilgi ve birikime sahip olanlarla ilgili bir durumdur. Çünkü ümmi insanlar hiçbir zaman kafir olmazlar. Küfür ümmi insanlar için söz konusu olamaz. Şirk ve küfür tamamen şuur ve bilinçle ilgilidir.

Aynen salât ve siyam gibidir. Yani hac ve hüccetleşme olmadan Kur'an'ın tam olarak anlaşılması mümkün değildir. Dolayısıyla Kur'an'ın tam olarak anlaşılması, insanlar arasında bulunan ihtilafların çözülmesi, insanların aralarında müzakere ederek, konuşarak ve tartışarak yani hüccetleşerek daha birçok sorun çözüme kavuşacaktır. Bunlar olmadan hac olmaz. Hac, hüccetleşmek demektir. İbrahim (a.s) tevhid dininin önderliğini kavmiyle yıllarca hüccetleşerek elde etmiştir. (En'am-83) Musa (a.s) Musa (a.s.) Medyen'de bilge şahsiyetin yanında sekiz hac mevsimi kalarak yani yıllarca hüccetleşerek olgunlaştıktan sonra kendisine Nübüvvet makamı ve Risalet misyonu verilmiştir. (Kasas-27) Hac için kullanılan bütün kavramların simgesel bir anlamı vardır. Ama maalesef siyam ve salât gibi haccın da anlam ve mahiyeti kaybolmuştur.

Yoksa hac, insanlar için olmazsa olmaz en önemli ve evrensel eğitim kurumudur. Hac uluslararası bir konferans, bir toplantı, bir ilim merkezi, bir halil İbrahim üniversitesidir. Âyete devam ediyoruz. "Ayrıca kim hacca kadar umre (yardımlaşma ve dayanışma faaliyetleri) ile yararlanmak isterse, hidayet için buda bir kolaylıktır. Kolay olan hidayete (yardımlaşma ve dayanışma için zaman bulamayan) ve gücü yetmeyen kimse, hac günlerinde üç, döndüğü zaman yedi olmak üzere siyam (vahiyle rehabilite) gerekir ki hepsi tam on gündür. Bu söylenenler, ailesi Mescid-i Haram'ın civarında olmayanlar içindir. Allah'a karşı takvalı olun ve bilin ki Allah cezalandırmada şiddetli olandır.

Mâide Suresi 2.Âyetin Meâli

"Ey iman edenler! Allah'ın sembollerine, haram aya, (Allah için) hidayet ve bağlılık için (gelen hacılara) yani Rablerinin fazilet ve rızasını arayarak Beyt-i Haram'ın güvenine kendilerini teslim etmiş kimselere saygısızlık etmeyin. Hac bitince de bilgi avcılığına devam edin. Mescid-i Haram'dan sizi engelledikleri için bir topluma karşı beslediğiniz kin sizi düşmanlığa sevketmesin! Erdemli olmada ve takvada yardımlaşın, günah ve düşmanlık üzerine yardımlaşmayın. Allah'a karşı bilinçli olun; çünkü Allah'ın cezası çetindir."

Maide Suresi 97. Ayetin Meali

"Allah, Beyt-i Haram (olan) Kabe'yi insanlar için ayağa kalkma vesilesi kıldı. Haram şehri ve hidayeti yani boyunlarda bulunan (atalardan gelen esaret) gerdanlıkları kaldırmayı da (insanlar için ayağa kalkma vesilesi kıldı.) Bu, Allah'ın göklerde ve yerde ne varsa tümünü bildiğini ve Allah'ın gerçekten her şeyi bilen olduğunu bilmeniz içindir."

Beyti Atik

Beytil Atik, aslında eski ev anlamına gelmektedir. Yani Mekke'de bulunan Mescid-i Haram'ın içindeki kabedir. Fakat Mekke vahiy hidayeti bakımından gerçekten hidayet ve bereket merkezi olurken Mescid-i Haram'ın içinde bulunan Kabe'de, güven ve emniyet makamı olmaktadır. Yani "Beytil Atik" özgürlük evi anlamına gelmektedir. Çünkü tam özgürlük olmayan bir yerde hüccetleşme yani hac gerçekleşmiş olamaz. İnsanlar her türlü fikir ve inançlarını ortaya koyma özgürlüğünden mahrum iseler, orada hüccetleşme diye bir şeyden söz edilemez. İşte bundan dolayı Allah Resulünden sonra vahiy yerine ikame edilen rivayetler ve icihadlar nedeniyle özgürlük ortamı yok edildiğinden Hac büyük oranda önemini yitirmiş bulunmaktadır.

Çünkü hac gibi, bütün ibadetlerin geçerli olması için vahyin bilinmesi, yüce Allah'ın hakkıyla takdir edilmesi yani İslâmi bir şuurun bulunması şarttır. Rivayet ve icthadlardan doğan bir taassupla hiçbir ibadet geçerli değildir. Kur'an'sız din ve iman, ibadet ve ihlas, şuur ve zihin, akıl ve mantık olacak bir şey değildir. Dolayısıyla bugün icra edilen hac, Kur'an'da bulunan hacla hiçbir ilgisi bulunmamaktadır.

İtikâf: Vahye Eğilme ve Zihni Yorma Demektir. İlgili âyet şöyledir. “Onlar, kafir olanlar ve sizi hidayet mahalline ulaştırmak için vahye boyun eğmişken Mescid-i Haramdan engelleyenlerdir...” (Fetih-25) âyette bulunan “itikâf” “kurbanlıkların diz çökmüş hali veya kurbanların yerine ulaşması” değil, insanların hidayet mahalline ulaşmaları ve hidayet bulmaları anlamına gelmektedir.

Halk: (Tıraş Olmak) Kur'an'da Hac bağlamında geçen “başı tıraş etmek” insanın zihninde var olan şirk başta olmak üzere, her türlü yanlış düşünce, hurafe, korku, psikolojik ve sosyolojik sorunlardan kurtulma yani onları baştan ve zihinden tıraş etmek, kesip atmak, süpürüp temizlemek anlamına gelmektedir.

İşte bu yüzden Hac mahalli olan Mekke'de hüccetleşerek insanların bu sorunlardan kurtulacağını Kur'an haber veriyor. Kur'an'ın hidayetiyle, hüccetleşmenin hidayeti bir araya gelmeden insanların maddi-manevi sorunlardan kurtulmaları imkansızdır. Çünkü baştaki sorunlar hüccetleşme ve ortak akılla çözülecektir. Fakat “hüccet” kelimesi, hakkın ortaya çıkması için olacağından hüccetleşmede cidal yani mücadele olmayacaktır. Çünkü cidalın içinde gurur ve kibir mevcuttur. Dolayısıyla harem bölgesinde hüccetleşme olacak ama mücadele olmayacaktır. Hac'ta yapılan görevlere ve kavramlara baktığımızda hepsinin simgesel ve manevi anlamlarının olduğunu görüyoruz. Yani hedy, hediye değil, hidayet, başı tıraş etmek, saçları kesmek değil, zihindeki manevi sorunlardan kurtulmak, sıyam, oruç tutmak değil, Kur'an'la akıl ve fikri, hayat ve istikameti inşa etmek, Kur'an'ın ilim ve hikmetine vakıf olmaktır.

“Arafat” büyük toplantı yeri, “meş'ari haram” yani Mekke'ye dönüş yollarındaki duraklar ve dinlenme yerleri, Arafat'ta alınan kararlar üzerinde yapılacak müzakereleyle hidayete ulaşılacaktır. Dolayısıyla hac, dinin yani hanif İslam'ın hidayet merkezi ve en önemli Üniversitesi konumundadır. İşte bu yüzden hacla ilgili öneri ve tavsiyeler belli bir kültür ve geleneğe sahip olanlara değil, Kur'an'ı bilen ilim sahibi insanlara yapılmaktadır. Yani Hac, Yahudi, Hristiyan, Şii ve Sünni dahil tüm bilinç sahibi insanlara açık olmalıdır. İşte ilgili âyet. “Şüphesiz ki o inkâr edenler yani (insanları) Allah yolundan, içinde yerli olsun misâfir olsun (toplama ve hüccetleşme hususunda tüm) insanlar için eşit kıldığımız Mescid-i Harâm'dan engelleyenler yok mu, işte her kim ki orada ilhâd ve zulüm isterse, ona (pek) elemli bir azabdan tattırırız. (Hac-25) İlhâd, Kur'ani ve İslami bir kavramı gerçek amacından uzaklaştırmak ve içini boşaltmak demektir. Hac, hanif İslam dininin dışında kalan bütün dinlerden vahiy'le kurtuluş alanıdır. Gerçek Hac yapıldıktan sonra Yahudilik, Hristiyanlık, Şiilik ve Sünnilik kalmayacaktır. Dolayısıyla hac yapıldıktan sonra Yahudilik, Hristiyanlık, Şiilik ve Sünnilik devam edecekse Hac yapılmamış olacaktır. Daha doğrusu İslam dininden başka yani dini Allah'a özel kılmada dışında inançlarla Hac yapılamaz.

Mezhep ve fırkalara imanla birlikte yapılan hacın bir önemi bulunmamaktadır. Hac denildiğinde İbrahim (a.s) ve temsil ettiği hanif din akla gelecektir. Hacın belirli bir din ve kültürle ilgili değil, bilinçli insanlarla ilgili bir görev olduğuna delil olan âyetler. (Bakara- 125,142, 143, 150,189 199, 200; Âli İmran- 96, 97; Mide- 97; Tevbe- 3; İbrahim- 37; Hac- 25, 27) Haccı konu edinen bu âyetlerin tümünde “nas” “insanlar” kavramı kullanılmıştır. Gerçekten de hac bağlamında neden hep “nas” “insanlar” kavramı kullanılmıştır. Üzerinde düşünmek gerekir. “Bir zamanlar İbrahim’e evin yerini hazırlamış ve (ona şöyle demiştik): Bana hiçbir şeyi şirk koşma; tavaf edenler, kıyamda olanlar, rüku ve secde edenler için (gönül) evimi temiz tut. İnsanlar içinde haccı i’lân et. Gerek yaya, gerek her uzak yoldan gelecek yorgun binekler üstünde sana gelsinler.” (Hac-26,27)

27.âyette bulunan “وَأَذِّنْ فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ يَأْتُوكَ” (İnsanların içinde Haccı ilan et, sana gelsinler...)” cümlesi çok önemlidir.

Demek oluyor ki, Hac İbrahim (a.s) ve onun önderlik yaptığı hanif İslam dinine gitmekten başka bir şey değildir. Yani bir din hanif değilse, dinde ihlas bulunmuyorsa, İbrahim tanınmıyorsa, İbrahim’in İslam dininden kimsenin haberi yoksa, Hac diye bir şeyden de söz edilemez. Hacla ilgili ayetlerde her ne kadar “nas” “insanlar” deniliyor olsa da, bütün insanlar değildir. Kur’an ilmi konusunda ve ekonomik düzeyi yüksek olanlarla ilgili bir kavramdır. Yani hac kurumsal bir görevdir. Hac ile ilgili âyetlerde her ne kadar “nas” “insanlar” deniliyor olsa da, bütün insanlar değildir. Kur’an ilmi konusunda belli bir seviyeye gelmiş, Kur’an ilmi ile ilgili araştırma yapmış sözü dinlenir olan hikmet ehli ile ilgili bir durumdur. İkincisi, maddi servet bakımından hacca zorlanmadan gidebilecek, hac bölgesinde yaşayan insanlara infak yapabilecek ve dünyanın çeşitli bölgelerinden gelecek zengin iş insanlarıyla ortaklık kurabilecek bir güç ve etkinliğe sahip olanların yapacakları bir görevdir. Üçüncüsü, hac sosyal ve kurumsal bir ibadet olduğu için, devlet adamlarının ve bürokratların istişare ve dayanışma toplantısıdır.

Yani tüm insanların hacca gitmeleri şart değildir. Ancak maddi gücü yerinde olanların hactaki toplantıları ve ilmi müzakereleri dinlemelerinin de hiçbir sakıncası yoktur. Kur’an’ın üzerinde yaptığımız araştırmaya dayanarak şunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Kur’an’da onlarca âyette geçen “nas” (insanlar) kavramı, tüm insanları içine alan bir ifade değildir. O konunun anlatıldığı insanlarla ilgilidir. Hatta “nas” tan maksat, genellikle din adamları kastedilmektedir. Çünkü halk din adamlarının yolundan gitmektedir. Dün olduğu gibi, bugün de halkın büyük çoğunluğu din adamlarının dinine uymaktan başka çareleri yoktur.

Fetih Suresinde Hacla İlgili Bulunan Üç Ayet

“Onlar, kafir olan ve sizi boynu bükük olarak Mescid-i Haram’dan yani hidayet mahalline ulaşmaktan alıkoyanlardır. Eğer, oradaki henüz tanımadığınız mümin erkeklerle, mümin kadınları bilmeyerek ezmeniz ve böylece size bir eziyet gelecek olmasaydı, (Allah, Mekke’ye girmenize izin verirdi). Allah, dileyeni (vahiy’le) rahmetine koymak için böyle yapmıştır. Eğer, inananlarla kafirler birbirinden ayrılmış olsalardı,

onlardan kafir olanları elem verici bir azapla cezalandırırdık.” (Fetih-25) “O zaman kafirler, kalplerine ırkçılığı, cahiliye ırkçılığını yerleştirmişlerdi. Allah da elçisine ve müminlere sükûnet ve güvenini indirdi, onların takvâ sözünü tutmalarını sağladı.

Zaten onlar buna lâıyk ve ehil kimselerdi. Allah her şeyi bilendir.” (Fetih-26) “Andolsun ki Allah, Resulünün öngörüsünü doğru çıkardı. Allah dilerse, başlarınızı kazıtmış veya saçlarınızı kısaltmış olarak yani güven içerisinde korkmadan Mescid-i Haram’a gireceksiniz. Allah, sizin bilmediğinizi bildi ve size bundan başka yakın bir fetih daha kıldı.” (Fetih-27)

197-) Hac bilinen dolunaylardadır. Kim o aylarda hac görevine niyet ederse, hac esnasında kadına yaklaşmak, fasıklık yapmak yani hacda cedelleşmek yoktur. Yaptığımız her hayrı Allah bilmektedir. Azık edinin. Fakat azıkların en hayırlısı bilinçtir. Ey olgun akıl sahipleri bana karşı bilinçli olun.

Dinde bilinç sahibi olma ve Allah hakkında bilinçli olmanın tek yolu Kur’an’ı bilmektir. (Araf-35)

198-) Hac mevsiminde alışveriş yaparak Rabbinizden gelecek bir fazileti aramanızda size herhangi bir sakınca yoktur. Arafat’tan ayrılıp akın ettiğinizde Meşari Haram’ın yanında Allah’ı anın ve O, sizi (vahiy’le) hidayete ulaştırdığı gibi siz de onu hatırlayın. Şüphesiz siz daha önce yolunuzu şaşırılmış (ne yapacağımı bilmez) sapkınlardan idiniz.

199-) Sonra insanların aktığı yerden sizde akın. Allah’tan bağışlanma dileyin. Çünkü Allah bağışlayandır, merhamet edendir.

200-) Görevlerinizi bitirdiğinizde, atalarınızı andığımız gibi hatta ondan daha güçlü bir şekilde Allah’ı anın. İnsanlardan öyleleri var ki: Rabbimiz! Bize dünyada ver, derler. Böyle kimsenin ahiretten yana bir payı yoktur.

201-) Onlardan bir kısmı da: Rabbimiz! Bize dünyada da güzellik ver, ahirette de güzellik ver. Bizi ateş azabından koru derler.

202-) İşte onlar için, kazandıklarına karşılık bir pay vardır. Allah çabuk hesap görendir.

203-) Sayılı günlerde Allah’ı anın. Kim iki gün içinde acele edip dönerse ona günah yoktur. Kim geri kalırsa bilinçli olduğu takdirde ona da günah yoktur. Allah’a karşı bilinçli olun ve bilin ki onun huzurunda toplanacaksınız.

204-) İnsanlardan öyleleri vardır ki dünya hayatı hakkında söyledikleri senin hoşuna gider. Hatta kalbinde olana Allah’ı şahit tutar. Halbuki o düşmanların en yaman olanıdır.

205-) O, iş başına geçti mi, bütün çabası yeryüzünde bozgunculuk çıkarmak, doğal dengeyi tahrip edip, yok etmeye çalışmaktır. Allah bozgunculuğu sevmez.

Hars, toprakta yetişen her türlü ürün demektir. Evvelâ toprağın korunması, bitkilerin genetiğinin korunması, tarladan sofraya gıda emniyetinin korunması. Sağlıklı, bol bitkisel ve hayvansal üretim. Millî tarım ekonomisi...” Nesl ise, insan nesli, üreme emniyeti, insan sağlığı, bebek ölümlerinin önlenmesi, gıda emniyeti, sağlıklı gıdaya ulaşım. Kanserojen ve GDO- genetiği ile oynanmış gıdaların üretim ve ithalatının

engellenmesi. Yerli, milli tohumlarımızın ve gen kaynaklarımızın korunması...

Tevellâ: Arkasını dönüp gitmek demek, yönetime ve iktidara geçmektir.

Dinini ve dâvasını dünyalık menfaatler, makam ve koltuk için satmak, İslâm düşmanlarıyla işbirliği yapmak, memleketinin milli menfaatlerine ihanet etmek, dolayısıyla iki en önemli değeri yani insan neslinin sağlığını, hayvansal ve bitkisel üretim emniyetini suistimal etmek, aldığı kararlar ile ekin ve nesli bir daha geri dönülmez şekilde yok edip tehlikeye atmak. Kur'an, münafıkların ekini ve nesli helâk ettiklerini söyler.

206-) Böyle kimselere "Allah'tan kork" denildiğinde, üstün olma duygusu onu günaha sürükler. Ona cehennem yeter. O ne kötü bir dönüş yeridir.

207-) İnsanlardan öyleleri var ki Allah'ın rızasına karşılık kendini satar. Allah kul-lara karşı şefkatlidir.

208-) Ey iman edenler! Hep birden silm'e (tevhid) girin. Sakın şeytanın adımlarına uymayın. Çünkü o sizin için apaçık bir düşmandır.

209-) Size apaçık deliller geldikten sonra yine de (şirke) kayarsanız, şunu iyi bilin ki Allah izzetlidir, hüküm ve hikmet sahibidir.

210-) Onlar, illa da buluttan gölgeler içinde Allah ve meleklerinin gelmesini mi bekliyorlar? Halbuki iş bitirilmiş olur. Bütün işler yalnızca Allah'a döndürülür.

211-) İsrailoğullarına sor ki kendilerine nice apaçık deliller verdik. Kim deliller kendisine geldikten sonra Allah'ın nimetini değiştirirse bilsin ki Allah'ın azabı şiddetlidir.

212-) Dünya hayatı kafirlere cazip göründü. Bu nedenle onlar iman edenleri hakir görüyorlar. Halbuki bilinç sahipleri kıyamet günü onların üstündedir. Allah dilediğine hesapsız rızık verir.

Aslında dünya hayatını ve içindekileri cazip ve süslü yani çekici kılan Allah değildir. Âyet, "Kafirlerin dünya hayatını kendi gözlerinde ve gönüllerinde cazip kılmalarından" söz ediyor. Nitekim Araplar, kendilerinden uzaklaşan kimseye, "eyne tezhebu bike" "o seni nereye götürüyor?" derler; fakat onlar bu ifadeyle, söz konusu kişinin yanında onu götüren ikinci bir kişinin bulunduğunu kastetmezler. Ayrıca Kur'an'daki "Onlar nasıl da (haktan) döndürülüyorlar" (Tevbe- 30) ve "Nasıl da (haktan) çevriliyorlar" (Mü'min- 69) gibi ifadeler de bu tür bir anlam örgüsüne sahiptir. Yüce Allah bu gerçeği, "Ey iman edenler! Mallarınız ve çocuklarınız sizi Allah'ın zikrinden (Kur'an'dan) alıkoymasın..." (Münafikun- 9) âyeti ile de te'kit etmiştir. Ziya mallar ve çocuklar, Allah'ın zikri olan Kur'an'dan alıkonmanın sebebidir; bu yüzden fiil onlara nispet edilmiştir. Hulasa, şeytan insana bir eylemi zorla yaptırmaya muktedir değildir; öyleyse dünyayı çekici ve cazip kılan insanın bizzat kendisidir. Âli İmran-14.âyetinin de bu şekilde anlaşılması gerekiyor. Yani süsleme ve cazip gösterilme yüce Allah'a izafe edilemez.

213-) İnsanlar bir tek ümmet idi. Sonra Allah, müjdeleyici ve uyarıcı olarak Nebiler çıkardı. İnsanlar arasında, anlaşmazlığa düştükleri konularda hüküm vermeleri için, onlarla beraber bir yasa olarak kitabı da indirdi. Ancak kendilerine kitap verilenler apa-

çık deliller geldikten sonra aralarındaki taassuptan dolayı dinde anlaşmazlığa düştüler. Bunun üzerine Allah iman edenleri üzerinde anlaşmazlığa düştükleri şeyi yasasıyla hidayete erdirdi. Allah dileyeni dosdoğru yola hidayet eder.

Kur'an'a göre: Aynı çağda ve coğrafyada yaşayanlara ümmet denir. Başka bir ifadeyle ümmet, ulusal birlik yani vatandaşlık demektir.

“Beğyen beynehüm: İfadesi, Kuran'da dört yerde geçmektedir. (Bakara-213; Âli İmran-19; Şura-14; Casiye-17) “Hakkın kabul edilmesinin önünde en önemli engellerden birisi olan “bağy” kavramı, insanların kendi aralarında bulunan ırkçılık ve kabile taassubu, cemaat ve tarikat gibi yapıların fanatik taraftarlığı” demektir. Kendi dininden, ırkından, cemaat ve tarikatının inancından başka hiçbir şeyi hak olarak kabul etmeyen zihniyet demektir. Âyette anlatılmak istenen husus şudur. İnsanlar başlangıçta aklın temel ilkelerine tutunma konusunda bir tek ümmet idiler. Bu ilkeler, yaratıcının varlığını ve sıfatlarını kabul etmek, ona hizmet ve nimetlerine şükretmek, zulüm, yalan, cehalet, abesle iştigal gibi aklen kötü olan şeylerden uzak durmaktır.

Diğer bir deyişle, insanlar başlangıçta vahyin rehberliği olmaksızın salt aklın temel göstergeleri ışığında bir birlik kurarak doğru hareket tarzlarını rasyonel dinin gerekleri doğrultusunda belirlemişlerdir. Bu demektir ki, güzellik ve kötülük esas itibariyle aklı kullanmakla bilinebilir bir mahiyete sahiptir. Yani, yüce Allah'ın varlığı ve birliği, adalet, ihsan, yardımseverlik, merhamet, zayıf olana yardım, zalime karşı gelme, iyilik yapana teşekkür etme gibi genel bir karakter taşıyan konuların güzel olduğu, inkarcılık, cimrilik, insanları aldatma, zulüm, nankörlük, haksız yere adam öldürme, yalan söyleme gibi hususların kötü olduğu zorunlu rasyonel bilgilerle sabit olur.)

214-) Yoksa siz, sizden önce gelip geçenlerin başına gelenlerin benzeri size de gelmeden cennet'e gireceğinizi mi sandınız? Sıkıntı ve zorluklar onlara öylesine dokunmuş ve öyle sarsılmışlardı ki, hatta Resul ve onunla beraber olan iman edenler Allah'ın yardımı ne zaman! dediler. Dikkat edin Allah'ın yardımı yakındır.

215-) Sana neyi (kime) infak edeceklerini soruyorlar. De ki: Hayr olarak infak edeceğiniz şey, ana-baba, akrabalar, yetimler, miskinler ve sokak çocuklarıdır. Şüphesiz Allah yapacağımız her hayrı bilir.

“İbnis sebil” “sokak çocuğu, evsiz işi gücü olmayan, sokakta yaşamaya mahkum olanlar” anlamına gelmektedir. Bunların koruma altına alınmaları ve kendilerine huzurlu bir ortamın yaratılması yüce Allah'ın en önemli emirlerinden biridir. Anne ve babaya zekat verilmez ictihadının dinde bir dayanağı yoktur. Çünkü infak edilecek kimselerin ilki anne ve babadır. Âyette infak yapılacak beş sınıfa baktığımızda, infak ibadetinin bireysel olduğunu görüyoruz. Ana-baba, akrabalar, yetimler, miskinler ve yol-sokak çocukları. Bu beş sınıf insan infak yapacaklar tarafından bilinen ve tanıyan kişilerdir. Yetimler kavramı elif lam takısı ile geldiği için yani marife olarak yer aldığından dolayı zaten ailenin fertlerinden sayılırlar. İnfak ile sadakanın arasında en önemli fark, infakın bireysel, sadakanın kurumsal bir yardım olduğudur. Sadakanın kimlere verileceğine baktığımızda (Tevbe-60) bunu net olarak görüyoruz. Fakirler,

miskinler, üzerinde çalışanlar (memurlar), kalpleri (İslam'a) ısındırılacak olanlar, boyunduruk altında olanlar (mazlumlar), borçlular, Allah'ın yolunda olanlar ve sokak çocukları. Sadakalardan anne-baba ve akrabalara verilmemesinin sebebi, sadakaların resmi kurumla yani devletle ilgili bir havuz sistemi olduğundan dolayıdır. Çünkü devletin ana-babası ve akrabaları olmaz. İşte bundan dolayı infak sivil ve bireysel bir özelliğe sahip olurken, sadakalar resmi ve kurumsal bir özelliğe sahiptir. (Bu konuda geniş açıklama Tevbe 60. âyettedir.)

216-) Hoşunuza gitmese de size savaş yazıldı. Halbuki hoşunuza gitmeyen bir şey sizin hayrınıza olabilir. Sevdiğiniz bir şey de sizin için şer olabilir. Allah bilir, siz bilmezsiniz.

217-) Sana haram dolunayında savaşmayı soruyorlar. De ki: O ayda savaşmak büyük bir günahdır. (Ama insanları) Allah'ın yolundan engellemek, O'nu inkar etmek, Mescid-i Haram'ın halkını oradan çıkarmak Allah'ın yanında daha büyük bir günahdır. Fitne de (insanları dinden ayırmak, inançlara baskı kurmak) savaşmaktan daha büyük bir günahdır. Onların güçleri yeterse, sizi dininizden döndürünceye kadar size karşı savaşa devam ederler. Sizden kim, dininden döner ve kafir olarak ölürse, onların yaptıkları ameller dünyada da ahirette de boşa gider. Onlar ateşin arkadaşlarıdır, onlar orada devamlı kalırlar.

Âyette bulunan “وَمَنْ يَزِدْ مِنْكُمْ عَنْ بَيْنِهِ فَيْمُتْ وَهُوَ كَافِرٌ فَأُولَٰئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي” (...Sizden kim, dininden döner ve kafir olarak ölürse, onların yaptıkları ameller dünyada da ahirette de boşa gider. Onlar ateş ashabıdır ve orada devamlı kalırlar.)” cümlesine rağmen, hadis kitaplarında olan bir rivayetten dolayı muhaddis ve müçtehidler “dinden dönenlerin öldürülmelerine” hükmetmişlerdir. Halbuki Kur'an, dinden dönenlerin durumunu kesin bir delille, açık bir şekilde hükme bağlamıştır. Yani dinden dönenlere Allah tarafından, ölünceye kadar hayat hakkı tanınmıştır. “...Sizden kim dininden döner ve kafir olarak ölürse...” cümlesi ki insanların, kafir olarak ölme özgürlüğüne karışmıyor. “Gökleri ve yeri (bir örnek edinmeksizin) yaratandır. O, bir işin olmasına karar verirse, ona yalnızca “Ol” der, o da hemen oluş sürecine girer.”

Âyetin başında geçen “bedi” kelimesi ile, “halaka” kelimesi arasında şöyle bir fark vardır. “El-Bedi”nin anlamı; emsalsiz, benzersiz, misalsiz, örneksiz, hayret verici bir şekilde yaratan, eser ve ihsanlarıyla varlığı apaçık görünen olarak geçer.” El Bedi” ismi kısaca her şeyi en güzel ve benzersiz şekilde örneksiz yoktan yaratan anlamlarına da gelmektedir. “Bedi” kelimesi Kur'an'da iki âyette geçmektedir. Her iki âyette de aynı anlamı vermektedir. (Bakara-217; En'am-101) “Halaka” ise, “bir şeyi başka bir şeyden yaratmak” yani “icat etmek ve oluşturmak” anlamına gelmektedir. Çünkü Kur'an'da yüce Allah kendisi için “ehsenul hâlikine” “yaratanların en güzeli” (Müminun-14; Saffat-125) buyuruyor. Eğer “halaka” kelimesi, “icat etmek ve oluşturmak” anlamına gelmeseydi yüce Allah bu şekilde bir ifade kullanmazdı. Ayrıca İsa (a.s) hakkında, “Allah, onu İsrailoğullarına bir Resul olarak gönderecek (ve o da onlara şöyle diyecek): “Şüphesiz ben size Rabbinizden bir delil getirdim. Ben çamurdan kuş şeklinde bir şey yaratır, (ehluku) ona üflerim. O da Allah'ın izniyle hemen kuş olur...” (Âli İmran-

49) Her ne kadar Kur'an Hristiyanların mitolojilerini bize hatırlatıyor olsa da, İsa (a.s) ın dilinden "ehluku" "yaratırım" ifadesini kullanmıştır. Âyette geçen yaratma örneksiz yani başlangıçta olan yaratma değil, "çamurdan" oluşturma yani icat etme olduğunu görüyoruz.

218-) İman edenler ve hicret edip Allah yolunda cihat edenler var ya, işte bunlar, Allah'ın rahmetini umabilirler. Allah bağışlayandır, merhamet edendir.

219-) Sana hamr (içki) ve meysir (şans oyunları) hakkında soruyorlar. De ki: Her ikisinde de büyük bir zarar ve insanlar için bir takım yararlar vardır. Ancak her ikisinin de zararı yararından daha büyüktür. Sana neyi infak edeceklerini soruyorlar. De ki: Afv'ü. Allah size âyetlerini böyle beyan eder ki tefekkür edesiniz.

Kur'an'a Göre İçki Haram Mıdır?

Aslında Kur'an'a göre ne içki içmek ne de sarhoş olmak haram ilan edilmiyor. Âyetlerde başka bir şeyden söz ediliyor. Şimdi konu ile ilgili âyetleri tek tek inceleyelim. Yüce Allah yukarıdaki âyette bir yasaklama getirmiyor.

Sadece şarap ve kumardan sorulan soruya cevap veriyor. Orijinal metin şöyledir. "قُلْ فِيهِمَا إِثْمٌ كَبِيرٌ" (sana içki ve kumardan soruyorlar.) "يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ" (İkisinde büyük zarar vardır. İnsanlar için bazı yararlar da vardır.) "وَإِثْمُهُمَا أَكْبَرُ مِنْ نَفْعِهِمَا" (zararları yararlarından daha büyüktür.) Yani burada bir yasaklama söz konusu değildir. Şimdi Mâide suresinin 90.âyetine bakalım. "Ey iman edenler! İçki, kumar, dikili taşlar ve şans okları, şeytanın amelinden birer pisliktir. O halde bundan uzak durun ki kurtuluşa eresiniz." Âyette dört şey anıldıktan sonra "فَاجْتَنِبُوهُ" (ondan uzak durun)" denilmesi önemlidir. Fakat birçok meal hatalı bir şekilde "onlardan uzak durun" diye bir mana veriyor. Şimdi tekrar Bakara sürenin 219. âyetine bakalım. "Sana içki ve kumardan sorarlar. De ki: İkisinde büyük zarar vardır. insanlar için bazı yararlar da vardır. Zararları yararından daha büyüktür..." Şimdi bu âyetin devamına bir göz atalım. Bu âyetin devamı hiçbir zaman akla getirilmez. Çünkü âyetleri bağlam ve bütünlüğü içinde ele alma ilim ve ahlakından yoksun bulunuyoruz. Halbuki Kur'an ancak kendi bağlam ve bütünlüğü içinde anlaşılır.

Âyetin devamında "Ve sana neyi infak edeceklerini sorarlar. De ki: İhtiyaçtan fazla olanı. Allah âyetleri düşünmeniz için size böyle çıkıyor" Bir düşünmek gerekir. Âyette infak etmek vardır. İçki ve kumardan sonra neden böyle bir şey emredilmiştir? Aslında âyette geçen içki ve kumar olayı, içki içmek ve kumar oynama anlamında değildir. Burada anlatılmak istenen sadece bir şeydir. İçkili kumar âlemi ve eğlencesidir. Çünkü kumardan bağımsız olarak Kur'an'da Nebi (a.s) a sana içkiden soruyorlar diye bir âyet bulunmamaktadır.

Kur'an'da "hamr" ve "meysir" yani içki ve kumar sadece üç âyette geçmektedir. İki tanesi Mâide 90. ve 91. âyette, diğeri de bu âyette. Bir düşünmek gerekir. Nasıl olur da, bu kadar önemli olan bir şey yani içki içmek tek başına haram kılınmamıştır. Dolayısıyla içki içmek haram olsaydı mutlaka Kur'an'da tek başına geçmesi gerekirdi.

İçki söz konusu olduğunda mutlaka kumarla beraber anılmıştır. İçki hiçbir âyette tek başına geçmemiştir. Aslında söz konusu olay, eski Arap toplumunda “hamr” ve “meysir” denilen partiyi, bir olayı yani gayrimeşru bir eğlence ve bir israfı anlatıyor. Bunlar haftada bir iki kez toplanıp içkili kumarlı partiler düzenliyor ve bu şekilde bir eğlence tertipliyorlardı. Bu âyette Nebi (a.s) a iki soru soruluyor. “Sana içki ve kumardan soruyorlar. De ki: “İkisinde büyük zarar vardır. İnsanlar için bir takım yararlar da vardır. Ama zararları yararından büyüktür.” Bunun üzerine ikinci soru geliyor. “Sana neyi infak edeceklerini soruyorlar. De ki: İhtiyaçtan arta kalanı.” Yani “ihtiyaçlarınızdan arta kalanı gidip içki ve kumara, eğlencelerde, gayrimeşru yerlerde harcamayın, malınızı israf etmeyin, Allah yolunda infak edin” demek istenmiştir.

Zaten Bakara 215. âyette şöyle buyruluyor. “Sana neyi kime infak edeceklerini soruyorlar. De ki: İnfak edeceğiniz herhangi bir hayır, ana babaya, akrabalara, yetimlere, miskinlere ve yol çocukları için olmalıdır. Her ne hayır yaparsanız, şüphesiz ki Allah onu bilir.” Aslında bu açıklama konumuz olan ayetin (Bakara - 219) gerçek olarak hangi anlama geldiğini ortaya çıkarıyor. Yoksa âyetin kendi içinde bir bölünmüşlüğü ortaya çıkar.

Yani söz konusu uyarı “hamr” ve “meysir” içki ve kumar partisi ve eğlencesi, israf ve savurganlığıdır. Yoksa bütün bunlardan bağımsız olan içki değildir. Şimdi Maide suresinin 90. âyetine bakalım. “Ey iman edenler! İçki, kumar, dikili, taşlar ve şans okları şeytanın amelinden birer pisliktir. Ondan uzak durun ki kurtuluşa eresiniz.” Medine’de tapılacak putlar olmadığı için âyette geçen taşlar çeşitli kumar araçlarıydı. Yani kumar taşlarıydı. Âyette geçen “meysir” “azlam” ve “ansab” kelimelerinin hepsi kumar anlamına gelmektedir. Yani âyette aslında söz konusu edilen ve şeytanın “amelinden” birer “pislik” olarak görülen tek bir şey vardır. O da kumardır. Yoksa “amelleri” ve “pislikleri” denilirdi.

Ayrıca âyette dört madde geçtiği halde “فَاجْتَنِبُوهُ” (bundan kaçının) denilmesi çok önemlidir. Yoksa dil bilgisi açısından onlardan denilmesi gerekirdi. Dolayısıyla söz konusu edilen tek bir şey vardır. O da kumardır. Bu âyette de yüce Allah bunlara verilecek paranın infak edilmesini emrediyor. Yani geçiminizden ve ihtiyacınızdan arta kalan parayı kumar gibi gayrimeşru yerlere ve eğlencelere harcayacağınıza infak edin sizin için daha hayırlıdır buyuruyor. İnfak edilecek kimseler de, Bakara 215.âyette gösteriliyor. Bakara 219 ve Maide 90. âyet içkinin haram edilmesini kesin olarak yasaklamıyor. Yani bu iki âyetten içkinin yasak edilmesini çıkarmak gerçekten çok zorlama olacaktır. Bu âyetler içkili kumar partilerini haram kılıyor, içki içmeyi ve sarhoş olmayı değil. Çünkü salata sarhoşken gitmeyin diye âyet bulunmaktadır. (Nisa-43) Yani bir toplantıya ve bir etkinliğe gideceğiniz zaman veya araba süreceğiniz zaman içki içmeyin anlamına gelmektedir. Sarhoşken araba kullanan kazaya sebep olabilir. İnsanları içkiden uzak durmalarını öğütlemek ve içkiye karşı gelmek bir erdemdir. İnsanları içkiden uzaklaştırmak ve içkiye karşı mücadele etmek hayırlı bir ameldir. Fakat içki içenleri büyük günah işliyor olarak görmek, onları dinin haricinde değerlendirmek ve cehenneme sürmek Kur’an’a dayanmayan ve dinde olmayan bir söylemdir. Âyetlerde (Mâide-90,91) esas olarak kumarın tehlikelerine dikkat çekilmiştir. “فَاجْتَنِبُوهُ” keli-

mesinde bulunan “hu” zamiri şeytan kavramına da gidebilir. O zaman mana ondan (şeytandan) kaçın olur.

Fakat âyetlerin içi boşaltılarak kumar tehlikesinin yerine içki içme yerleştirilmiştir. Halbuki sosyal hayat için şirkten sonra en büyük tehlike içki değil, kumar felaketidir. Çünkü tevhid nimetinden sonra en büyük erdem ve salih amel olan infak ibadetini engelleyen kumar belasıdır. Kumar her türlü erdemi, salih ameli ve fazileti yok eden ve toplumun dinamik yapısını bozan bir hastalıktır. İnfakın en büyük düşmanı kumardır. Kumar olan bir yerde infak, merhamet, bereket, dayanışma ve kardeşlik olmaz. Bağlarından iş alanlarına, nakliyesinden fabrikalarına ve geniş istihdam alanına kadar, Kur'an'a rağmen içkiyi haram kılmak, ölçüsüz ve büyük konuşmak olacaktır. Bu arada Tevrat ve İncil'de içkinin yasak edilmediğini de bilelim. Halbuki sünnetullah'ta değişme olmaz.

220-) (Kur'an'da var olan açıklamalar) Dünya ve âhiret hakkındadır. Sana yetimler hakkında soruyorlar: De ki: Onların durumlarını ıslah etmek hayırlıdır. Eğer onlarla bir arada karışık olarak yaşarsanız onlar sizin kardeşlerinizdir. Allah, bozguncuyu, ıslah ediciden ayırmasını bilir. Eğer Allah dileseydi, sizi de zahmete sokardı. Çünkü Allah izzetlidir, hüküm ve hikmet sahibidir.

Âyette fiil formunda kullanılan “muhalata” kelimesi, “iç içe olmak, cinsel ilişkide bulunmak, ortaklık kurmak, ortak yaşamak, cinnet geçirmek” gibi çeşitli anlamları olan bir lafızdır. Bu yüzden kelimenin âyette hangi anlamda kullanıldığını anlamak zordur. Buradaki birliktelik veli ve koruyucunun yetime ait mal, yiyecek ve meskeni kendi yiyecek mal ve meskenle birleştirmesi, veya yetimlerin mallarından istifade etmek; veya velinin yetime ait malları onun menfaatini gözetken bir iş ortaklığı yoluyla (şirket) kendi malına katmasıdır. Ancak Nisa suresi 3 ve 127. âyetlerde işaret edildiği üzere en doğru olan evlilik yoluyla kurulan akrabalıktır. Çünkü nikah yoluyla akrabalık, bizzat yetimle karışıp kaynaşma, sürekli birlikte olmak yani hayatı paylaşmaktır. İş ortaklığı (şirket) ise sadece malla ilgili olan bir birlikteliktir. Yüce Allah'ın, “De ki: Onların durumunu düzeltmek en hayırlı olandır” sözünde mevcuttur. Ama bu sözün kapsamında, yetim kızlarla evlenmek ve onları evlendirmek suretiyle gerçekleşen birliktelik yoktur. Bu itibarla, “Onlarla birlikte bulunursanız, onlarla karışıp kaynaşsınız” ifadesini, evlilik yoluyla kurulan akrabalığa hamletmek daha doğrudur. İlgili âyetteki “Onlar sizin kardeşlerinizdir” ifadesi de, burada söz konusu olan birlikteliğin nikah yoluyla tesis edilen bir birliktelik olduğunu gösterir. Çünkü yetimin gayr-i müslim bir ebeveynin çocuğu olması durumunda, onun malını tıpkı Müslüman bir yetim çocuğun malı gibi bakıp gözetilmesi, korunup kollanması gerektiğine şüphe yoktur.

Bu sebeple, âyetteki “Onlar sizin kardeşlerinizdir” sözünü, bir başka türden birlikteliğe işaret edilmiş olması gerekir. Yüce Allah bir sonraki âyette (Bakara-221) “İman edinceye kadar şirk koşan kadınlarla evlenmeyin” buyurmuştur...” Bu ayetten hareketle, teşvik edilen birliktelik “muhalata” ancak aranızda İslam kardeşliği olan yetimlerle ilgilidir. Onlar, sevgi ve muhabbeti pekiştirmek için kendileriyle evlenmeniz gerekenlerin en önde gelenlerdir.

221-) İman etmedikleri sürece Allah'a ortak koşan kadınlarla evlenmeyin. Allah'a ortak koşan kadın hoşunuza gitse de, mü'min bir cariye Allah'a ortak koşan bir kadından daha hayırlıdır. İman etmedikleri sürece Allah'a ortak koşan erkeklerle, kadınlarınızı evlendirmeyin. Allah'a ortak koşan hür erkek hoşunuza gitse de; iman eden bir köle, Allah'a ortak koşan bir erkekten daha hayırlıdır. Onlar ateşe çağırırlar, Allah ise yasasıyla, cennete ve bağışlanmaya çağırır. O, insanlara âyetlerini açıklar ki, düşünüp öğüt alsınlar.

Gayri Müslimlerle Evlilik Konusu

Müslüman olmayanlarla evlilik konusu Kur'an'ın bağlam ve bütünlüğüne götürüldüğünde Allah'ın izin ve inayetiyle çözülmesi kolay olan konulardandır. Yeryüzünün bütün bölgelerinde din ve inanç sahiplerinin bir arada yaşamak zorunda olması gayri müslimlerle evlenme konusunun önemini artırmaktadır. Konu ile ilgili tüm âyetlere bir göz atalım. "İman etmedikçe "müşrike" kadınları nikahlamayın. Hoşunuza gitse bile, "müşrike" bir kadından, iman sahibi bir cariye kesinlikle daha hayırlıdır. "İman etmedikçe "müşrik" erkekleri nikahlamayın. Hoşunuza gitse bile, müşrik birisinden iman etmiş bir (kul) kesinlikle daha hayırlıdır. Onlar (müşrikler) cehenneme çağırır. Allah ise izni (yasası-vahiy) ile cennete çağırır. Allah, tezekkür etsinler diye âyetlerini insanlara beyan ediyor"

Bu âyette bulunan "أُولَٰئِكَ يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ" (Onlar ateşe çağırır.)" cümlesi önemlidir. Yani din konusunu bilmeyen birine şirk dinini kabul ettirmede müşrikler bir bilgi ve yeteneğe sahip olmaları gerekir. (Bakara-221)

"...Mümin kadınlardan iffetli olanlar ile daha önce kendilerine kitap verilenlerden iffetli kadınlar da, mehirlerini vermeniz şartıyla namuslu olmak, zina etmemek ve gizli dost tutmamak üzere size helâldir. Kim Allah'ın hükümlerine iman etmezse onun ameli boşa gitmiştir. O ahirette de hüsrana uğrayanlardan olacaktır" (Maide- 5) "Ey iman edenler! Mümin kadınlar hicret ederek size geldiklerinde, onları imtihan edin, Allah onların imanlarını daha iyi bilir. Eğer siz de onların inanmış kadınlar olduklarını öğrenirseniz onları kâfirlere geri göndermeyin. Bunlar onlara helal değildir. Onlar da bunlara helal olmazlar. Onların (kocalarının) infak ettiklerini (mehirlerini) geri verin. Mehirlerini kendilerine verdiğiniz zaman onlarla evlenmeniz size bir günah yoktur. Kafir kadınları nikahınızda tutmayın, infak ettiğinizi isteyin. Onlarda infak ettiklerini istesinler. Allah'ın hükmü budur. Aranızda sadece o hükmeder. Allah her şeyi bilendir, hüküm ve hikmet sahibidir" (Mümtehine- 10) Âyetlerde gördüğümüz gibi "müşrik" ve "kafir"lerle evlenmenin caiz olmadığı açık olarak ortaya konmaktadır.

Peki Yahudi ve Hristiyanlar "Müşrik" ve "Kafir" Değiller mi?

Aslında Kur'an, Yahudi ve Hristiyanların dolaylı yoldan "kafir" ve "müşrik" olduklarını birçok âyette söylüyor. "(Yahudiler) Allah ile beraber bilginlerini (hahamlarını), (Hristiyanlar) da rahiplerini ve Meryem oğlu Mesih'i rabler edindiler. Halbuki onlara ancak tekbir İläha kulluk etmeleri emrolundu. O'ndan başka ilah yoktur. O bunların

ortak koştukları şeylerden uzaktır” (Tevbe- 31) Dolayısıyla Yahudi ve Hristiyanların söyledikleri bazı kelimeler yüzünden “kafir” ve “müşrik” oldukları ile ilgili Kur’an’da onlarca âyet vardır. Konu ile alakalı âyetlere dikkatli bir şekilde baktığımızda bu konuda belirleyici olan şeyin “şirk” ve “küfür” kavramlarının olduğunu görebiliriz. Yani hangi dinden olursa olsun, ister Şii, ister Sünni, ister Alevi, ister Yahudi ve Hristiyan, isterse Budist olsun, bir kişi eğer taklidi yani şuursuz bir imana sahipse, atalarının dini üzerinde bilgisiz ve ilgisiz bir imanı bulunuyorsa, ister kadın, ister erkek olsun onunla evlenmenin hiçbir sakıncası yoktur.

Çünkü Kur’an’ın kullandığı “müşrik, kafir, mümin, müslüman, münafık” kavramları, bir bilinç, şuur, irâde, inanç, araştırma ve inceleme gerektiren kavramlardır. Yani Kur’an, bu kavramları ümmi, saf, din adamları tarafından Allah yolundan engellenmiş insanlar için kullanmaz. Özellikle Mümtehine suresi 10.âyette bulunan “Ey iman edenler! Mümin kadınlar hicret ederek size geldiklerinde, onları imtihan edin, Allah onların imanlarını daha iyi bilir. Eğer sizde onların inanmış kadınlar olduklarını öğrenirseniz onları kâfirlere geri göndermeyin...” denilmesi çok önemlidir. Yani küfrünü ve şirk dinini müdafaa edebilecek kabiliyet ve kapasiteye sahip olan fanatik kafir ve müşriklerle evlenilmez. Çünkü inanç ayrılığı yüzünden huzur ve mutluluk meydana gelmeyecektir. (Mümtehine-4) Evlenilecek gayri müslim erkek ve kadın şirk ve batıl dinini şuur ve inançla sahipleniyorsa, şirk dinine bir bilgi ve araştırma ile sahip bulunuyorsa onlarla evlenmek caiz olmaz.

Fakat anadan babadan, geleneksel olarak yani atalarından gelen taklidi bir imana sahiplerse, din hakkında fazla bir bilgiye, araştırmaya sahip değillerse, hangi dinden olurlarsa olsunlar İslam dini ve ahlakı açısından onlarla evlenmenin hiçbir sakıncası yoktur. Çünkü bunlar fitri bir yaratılışa sahiptirler. Bunlar inanç bakımından kirlenmemiş yani temiz insanlardır. Aynı şekilde Kur’an tarafından ortaya konan tevhid akidesinden ve ahlakından uzak bulunan fırka ve tarikat fanatikleriyle evlenmek caiz değildir. Yani din ve hüküm olarak Allah’ı yetersiz dolayısıyla Kur’an’ı dinde tek kaynak olarak kabul etmeyen, Allah’a noksanlık izafe eden, Kur’an Müslümanlığını sapkınlık olarak gören, tüm noksan sıfatlardan uzak olan yüce Allah’ın, yaratıklarından birine hulul ettiğine inanan, Allah Resulüne iftira edilmiş hadisler için “Kur’an’a egemendir” diyen, Allah’ın yanında ötesinde, berisinde veli, evliya, vekil, yardımcı, dayanak ve şefaathçi olacağına iman eden, şeyhin helal dediğini helal, haram dediğini haram kabul eden yani şeyh’e mutlak bir şekilde itaat eden, uydurma rivayetlere yüce Allah’tan gelmiş “vahiy” olarak iman eden fanatiklerle evlenmek câiz değildir. Hatta en tehlikeli olanlar bunlardır. Çünkü cemaat ve tarikatlarda şirk inancı ve batıl din çok dinamik ve daha canlı olarak yaşanır. Cemaat ve tarikat ehlinin atalarından kendilerine intikal eden uydurma dini aşarak tevhid akidesini ve indirilen vahyi kabul etmeleri imkânsızdır. Elçiler tarihinde bunu başarmış bir millet gelmemiştir.

Sonuç olarak:

Yaşayış bakımından atalarından gelen, dine bir kültür ve gelenek olarak bakan, taklidi imana sahip olan, Şii, Sünni, Yahudi, Hristiyan, Alevi ve Budistlerin arasında

hiçbir fark yoktur. Bunlarla evlenmenin hiçbir bir sakıncası yoktur. Her dinin ümmileri ile yani sıradan insanlarla evlenilir, şirk'in fanatikleriyle evlenmek ise caiz değildir. Hatta Yahudi ve Hristiyan ümmilerin vahiy dinini ve tevhid akidesini kabul etmeleri Şii ve Sünni ümmilerden daha kolay olduğu için din ve iman açısından onlarla evlenmenin hiçbir sakıncası bulunmamaktadır.

Nur Suresi 3.Âyeti Nasıl Anlamak Gerekir?

“Zina eden erkek, zina eden veya müşrik olan bir kadından başkası ile evlenmez, zina eden kadınla da ancak zina eden veya müşrik olan erkek evlenir. Bu, müminlere haram kılınmıştır” Daha önce söylediğimiz gibi, evlilik konusunda belirleyici olan şey şirk ve küfürdür. Yani onun nüfus cüzdanının din hanesinde “İslam” kelimesinin yazılı olması veya kendini Müslüman olarak görmesi önemli bir şey değildir. Bir mezhebin, cemaatin veya tarikatın uydurma emirlerini Allah'ın emirleri gibi sorgulanamaz ve karşı gelinemez, dini bir ibadet ve kural olarak görüyor ve o şekilde iman ediyorsa onunla evlilik hayatı kurmak caiz değildir.

Gelelim Nur suresinin 3.âyetine, aslında şu veya bu şekilde cehalet ve gaflet içerisinde, günaha girerek zina eden bir kadın veya bir erkekle evlenip yuva kurmanın bir sakıncası yoktur. Âyette yasaklanan şey “fahişelik” ve “ahlaksızlık”tır. Dolayısıyla haramlık, zina etmeyi bir ahlak ve huy edinmiş, ondan kendini kurtarmaya çalışmayan ve bu meslekten tevbe etmeyenlerle ilgilidir. Erkek içinde durum aynıdır. Nur suresi 3. âyette geçen “zâni” ve “zâniye” lafızları zina etmeyi sürekli olarak yapmayı ifade etmek için kullanılan kelimelerdir.

Yoksa “ellezine yeznune” “zina edenler, onlar ki zina ettiler” denilirdi. Peki bu âyette noksan sıfatlardan münezzeh olan yüce Allah neden fahişeliği şirk'e benzetmiş ve şirk'le beraber anmıştır. Bunun birçok sebebi vardır. Şirk'ten ve fahişelik pisliğinden kurtulmak kolay değildir. Birisi inanç yönünden diğeri amel yönünden en kötü yoldur. Şirk, zihni, aklı, iradeyi, beyni, gönlü hakketmeyene peşkeş çekmek, diğeri, arzuyu, vücudu, emaneti, sevgiyi, sadakati yabancıya peşkeş çekmektir. İkisini de yer altı mafyası idare etmektedir. Şeyhlik müessesesi beyaz kadın ticaretinden aşağı kalır bir tarafı yoktur. İkisinde de vücut pazarlığı mevcuttur. Fakat akıl ve beyin pazarlığı daha tehlikelidir. Tekke ve tarikatlar inanç ve fikirlerin, ahlak ve karakterlerin peşkeş çekildiği fuhuş merkezleri gibidirler. Bu konuda daha birçok şey söylemek mümkündür.

222-) Sana kadınların hayız halini soruyorlar. De ki: O, bir ezadır. Bu sebeple hayız halinde olan kadınlardan ayrılın. Temizleninceye kadar onlara yaklaşmayın. Temizlendiklerinde Allah'ın size emrettiği yerden onlara gelin. Şunu iyi bilin ki, Allah tevbe edenleri de, temiz olanları da sever.

223-) Kadınlarınız bir tarlanızdır. Tarlanıza istediğiniz gibi varın. Kendiniz için önceden bir şeyler hazırlayın. Bilinç sahibi olun ve bilin ki O'na kavuşacaksınız. Müminleri müjdele.

Yani yüce Allah'ın fitratı, kendilerine karşı arzulu yarattığı ve yaratılış yasası gereği olarak da neslin korunmasını ve devam etmesini ona bağladığı yerden gelin,

demektir ki o yer üreme organıdır. Kur'an'a göre kadın ve erkek ilişkilerinde iki şey dışında her şey mübahtır.

1-) Hayız halinde cima yani cinsel ilişki.

2-) Üreme organı dışında kalan yerden cima yani anal yoldan cinsel ilişki.

Cinsel ilişkilerde bu iki şey dışında eşlerin arasında başka hiçbir şey haram değildir. Hayız ve nifas halinde Kur'an'a dokunmalarının ve onu okumalarının hiçbir sakıncası yoktur.) Bilindiği üzere kelimeler, biri gerçek, diğeri mecazi olmak üzere farklı manalar taşırlar. Hars kelimesi de böyledir ve bu kelime hem Arapçada, hem de Türkçede "tarıma elverişli ve belirli toprak parçası" anlamına gelmektedir. Bu anlam, hars kelimesinin gerçek anlamıdır ve burada bir sorun bulunmamaktadır. Sorun kelimenin mecazi anlamındadır; zira Arapça'da bu kelime ile kadının "üreme organı" kastedilerek doğurganlığına atıf yapılmakta ve böylelikle kelimedeki ikincil bir anlam yani mecazi anlam elde edilmektedir. Nitekim Kur'an'da da hars kelimesi hem gerçek anlamıyla, hem de mecazi anlamıyla kullanılmıştır. (Şura-20)

224-) *Yaptığınız yeminleri sakın erdemli olmanıza, bilinçli olmanıza, insanların arasını ıslah etmenize engel kılmayın. Allah işiten'dir, bilen'dir.*

Meşru olmayan şeyleri yapmak için yemin edilmez.

225-) *Ağız alışkanlığı olarak yaptığınız yeminlerinizden dolayı Allah sizi sorumlu tutmaz. Ancak kalplerinizin kazandıklarıyla (anlaşmalı- sözleşmeli) yeminlerinizden sorumlu tutar. Allah bağışlayandır, merhamet edendir.*

226-) *Kadınlardan uzaklaşmaya yemin edenler için dört dolunay beklemek vardır. Geri dönerlerse, Allah bağışlayandır, merhamet edendir.*

227-) *Boşanmaya karar vermişlerse, şüphe yok ki Allah her şeyi işiten, her şeyi bilendir.*

228-) *Boşanmış kadınlar, kendi başlarına evlenmeden üç şehr hali (hayız ve temizlik müddeti) beklerler. Eğer onlar Allah'a ve ahiret gününe inanmışlarsa, rahimlerinde Allah'ın yarattığını gizlemeleri kendilerine helal olmaz. Eğer barışmak isterlerse, bu durumda boşadıkları kadınları geri almaya daha fazla hak sahibidirler. Erkeklerin kadınlar üzerindeki haklarına karşılık, kadınların da erkeklerin üzerinde örfe göre hakları vardır (boşanma sürecinde) erkeklerin bir derece önceliği vardır. Allah izzetlidir, hüküm ve hikmet sahibidir.*

229-) *Talak (boşama) iki defadır. Bundan sonrası ya mâruf (örf) ile tutmak ya da güzellikle salıvermektir. Kadınlara verdiklerinizden (boşanma esnasında) bir şey almanız size helâl olmaz. Ancak erkek ve kadın Allah'ın sınırlarında kalıp evlilik haklarına tam tatbik edememekten korkarlarsa bu durum müstesna. (Ey müminler!) Sizde karı ile kocanın, Allah'ın sınırlarını hakkıyla muhafaza etmelerinden kuşkuya düşerseniz, kadının (erkeğe) fidiye vermesinde her iki taraf için de sakınca yoktur. Bu söylenenler Allah'ın koyduğu sınırlardır. Sakın onları aşmayın. Kim Allah'ın sınırlarını aşarsa onlar zâlimlerin ta kendileridir.*

230-) Eğer erkek kadını (üçüncü defa) boşarsa, ondan sonra kadın bir başka eşle nikahlanmadıkça onu alması kendisine helal olmaz. Eğer bu kişi de onu boşarsa, (her iki taraf da) Allah'ın sınırlarını koruyacaklarına inandıkları takdirde, yeniden evlenmelerinde günah(sakınca) yoktur. Bunlar Allah'ın sınırlarıdır. Allah bunları bilmek isteyenler için açıklıyor.

231-) Kadınları boşadığınız ve onlar da bekleme müddetlerini bitirdikleri vakit ya onları maruf (örf) ile tutun ya da maruf (örf) ile bırakın. Fakat haddi aşarak, zarar vermek için onları nikah altında tutmayın. Kim bunu yaparsa kendine zulmetmiş olur. Allah'ın âyetlerini alaya almayın. Allah'ın sizin üzerinizdeki (tevhid ve hidayet) nimetini, onunla size öğüt vermek üzere indirdiği kitabı ve hikmeti hatırlayın. Bilinç sahibi olun ve bilin ki Allah, her şeyi bilendir.

Yukarıdaki âyette "hikmet" kavramının Kur'an'ın bağlam ve bütünlüğü, kendi içinde bulunan çözümü olduğunu gösteriyor. Şöyle ki, وَمَا أَنْزَلْنَا عَلَيْكُم مِّنَ الْكِتَابِ وَالْحِكْمَةِ (ve me enzele aleyküm minel kitêbi velhikmeti) (size indirdiği kitap ve hikmeti hatırlayın)" dedikten sonra, يَعْظُمُكُمْ بِهِ (yeizüküm bihi) (onunla öğüt vermek üzere)" buyurmuştur. Halbuki "kitap" ve "hikmet" dedikten sonra, "onlarla" veya her "ikisiyle" demesi gerekirdi.

Demek oluyor ki, kitaptan maksat Kur'an, hikmetten maksat ise, içinde bulunan sistemi ve çözümüdür. Yoksa Ehl-i Sünnet din adamlarının iddia ettiği gibi "hikmet" "hadisler" ve "sünnet" değildir. Dolayısıyla âyette bulunan "bihi" "onunla" kelimesi, muhteşem bir sistemin tek parçalarından sadece bir tanesidir.)

232-) Kadınları boşadığınız ve onlar da bekleme müddetlerini bitirdikleri vakit, aralarında mâruf (örf) ile anlaştıkları takdirde onların (eski) kocaları ile evlenmelerine engel olmayın, işte bununla içinizden Allah'a ve ahiret gününe inanan kimselere öğüt verilmektedir. Bu öğüdü tutmanız sizin arınmanız ve temizliğiniz için en uygun olanıdır. Allah bilir, siz bilmezsiniz.

Maruf, "bilinen" yani olgun akıl sahipleri tarafından uygun görülen ve tanınan bu yüzden de toplumun geneli tarafından onaylanan demektir. Ancak "İslam'ın nazarında evrensel olarak doğruluğun kaynağı gelenekler değil, Allah'ın iradesidir. Ancak aile kurumunu oluşturmada evlilik ve boşanmalarda her ümmetin gelenek ve görenekleri arasında farklar vardır. İnsan haklarına ve toplum düzenine aykırı olmadıktan sonra bu olumlu geleneklerin uygulanmasının bir sakıncası yoktur. Bunlar din değil yerel ve bölgesel kurallardır. Yani tarihsel olaylardır.

233-) Emzirmeyi tamamlamak isteyen (baba) için, anneler evlatlarını iki tam yıl emzirirler. Onların mârufa (örf) uygun olarak beslenmesi ve giyimi baba tarafına aittir. Bir kişi ancak gücü yettiğinden sorumludur. Hiçbir anne, evladı sebebiyle, hiçbir baba da çocuğu yüzünden zarara uğratılmamalıdır. Onun benzeri (nafaka temini) vâris üzerine de gerekir. Eğer anne ve baba birbiriyle görüşerek ve karşılıklı anlaşarak çocuğu memeden kesmek isterlerse, kendilerine sakınca yoktur. Evlatlarınıza (süt anne tutup) emzirmek istediğiniz takdirde, süt anneye vermekte olduğunuzu mâruf ile teslim etmeniz şartıyla,

üzerinize herhangi bir sakınca yoktur. Allah'a karşı bilinçli olun. Ve bilin ki Allah, yapmakta olduklarımızı görür.

Boşanma, nikah, miras, kadın- erkek ilişkileri, aile münasebetleri, miras, giyim-kuşam, nafaka, kadın ve erkeklerin birbirlerinin üzerinde bulunan haklar, aile sorumlulukları, çocuk emzirme ve bakımı gibi birçok konu Medine'de inen âyetlerde yer almaktadır. Bu konulardan hiçbir tanesi Mekke'de inen surelerde yer almaz. Bunun nedeni, Mekke evrensel davetin yapıldığı bir Merkez olmasından dolayıdır. Yani Medine'de inen sure ve âyetlerin bir kısmı, bölgesel, yerel, kültürel ve tarihsel konuları içermektedir. Yani yukarıda saymış olduğumuz konular tamamen tarihsel ve bölgesel konulardır.

Dolayısıyla sadece Medine'de yaşayan insanların hayatlarıyla sınırlıdır. Artık günümüzde bu konuların dini bir hükmü bulunmamaktadır. Yani bunların üzerine bir din ve hüküm bina edilemez. Zorlama sonucunda olsa bile günümüzde bunlar insanların yaşam tarzına ve hayatına hakim olamazlar. Çünkü toplumları yaşadıkları zamanın kaide ve kuralları ilgilendirir. Dolayısıyla bu gibi konularda günümüzün kanun ve kaideleri neyi öngörüyorsa, bu şekilde bir hayat tarzı oluşturulacaktır. Nikah, evlilik ve boşanmalar örfle yani geleneklerle ilgili konulardır. Her toplumun kendine göre kültür ve geleneği mevcuttur. Din bu gibi konuları esnek bırakmıştır, bu gibi konulara karışmaz ve dini bir baskı kurmaz.

Çok ilginçtir, "cünah" "günah-sakınca" kelimesi, Mekke'de inen sûrelerin hiç birinde geçmemektedir. Bunun sebebi, Mekkeliler bu kelimeyi hiç kullanmadıkları içindir. Veya bu kelime, şirkten bağımsız yani insanı şirke kadar götürmeyecek olan ahlak, insan davranışları, sosyal ve ictimai hayatla ilgili alanlarda kullanılan bir kelime olduğundandır. Dolayısıyla "cünah" kelimesi, tamamen iman edenler bağlamında yani kendi aralarında bulunan tutum ve davranışlarla ilgilidir. "Cünâh" kelimesi, 14 âyette kadın ve erkek arasında bulunan evlilik, geçim, ev idaresi, ahlak ve adab-ı muâşeret ile ilgili olarak geçmektedir. "Cünah" kelimesi, genellikle iman edenlerin aralarında bulunan sosyal hayatla ilgili bir kelimedir. Bu yüzden Mekke'de inen surelerde yer almamaktadır.

234-) Sizde (nikahı) tamamlayıp geride eşler bırakanlar kendi kendilerine 4 dolunay 10 gün beklerler. Bekleme müddetlerini bitirdikleri vakit, kendileri hakkında yaptıkları meşru işlerde size bir sakınca yoktur. Allah yapmakta olduklarımızı bilir.

235-) (İddet beklemekte olan) kadınlarla evlenme hususundaki düşüncelerinizi üstü kapalı biçimde anlatmanızda veya onu içinizde gizli tutmanızda size herhangi bir sakınca yoktur. Allah bilir ki siz onları anacaksınız. Fakat, meşru sözler söylemeniz müstesna. Sakın onlara gizlice buluşma sözü vermeyin. Farz olan bekleme müddeti dolmadan, nikah kıymaya kalkışmayın. Bilin ki Allah, gönlünüzdekileri bilir. Bu sebeple Allah'tan sakının. Şunu iyi bilin ki: Allah bağışlayandır, yumuşak davranandır.

236-) Nikahtan sonra henüz onlara dokunmadan veya onlar için belli bir mehir tayin etmeden kadınları boşarsanız bunda sizin için herhangi bir sakınca yoktur. Bu durumda onlara hediye cinsinden bir şeyler verin. Zengin olan durumuna göre, fakir de durumuna

göre vermelidir. Münasip bir hediye vermek güzel ahlak sahipleri için bir borçtur.

237-) *Kendilerine mehir tayin ederek evlendiğiniz kadınları, temas etmeden boşarmanız tayin ettiğiniz mehrin yarısı onların hakkıdır. Ancak kadınların vazgeçmesi veya nikah bağı elinde bulunanın (veli) vazgeçmesi hali müstesna. Affetmeniz (mehirden vazgeçmeniz), takvaya daha uygundur. Aramızda bulunan fazileti unutmayın. Şüphesiz Allah yapmakta olduklarınız hakkıyla görür.*

238-) *Salavatı ve orta salatı muhafaza edin. Allah'a bağlılık içinde saygılı olun.*

Âyette geçen “salavat’tan” maksat bir ülkenin yardımlaşma kurum ve kuruluşları anlamına gelmektedir. “Salât’ı Vusta” “orta salât’tan” maksat ise, merkezi olan en büyük yardımlaşma kuruluşudur. Yani Kızılay gibi kuruluştur. Ülke herhangi bir âfet ile karşı karşıya kaldığı zaman bu yardımlaşma kurum ve kuruluşlar zor durumda kalan âfetzedelerin imdadına yetişirler. Dolayısıyla acil durumlar için bu yardımlaşma kurumlarını ayakta tutmak hayati bir öneme sahiptir. Yani “salavat” ve “salât’ı vusta’nın” namaz kılmakla bir ilgisi yoktur. Hatta bu gibi yardım kuruluşları kimsesizleri ve dul kadınları bile koruma altına alması gerekiyor. 240 ve 241.âyetler buna işaret ediyor. Veya âyette bulunan “salavât” akraba, komşular, dostlar, dul ve yetimler, fakir ve miskinlerle, hatta tüm halkla ilgili sosyal yardımlaşma ve dayanışmayı öğütlerken, “salatı vusta” ise, ailenin içindeki muhabbet, sevgi, saygı, yardım ve dayanışmanın korunması emrediliyor. Yani âyette bulunan salavat, genel bir özelliğe sahipken, salatı vusta” insanın kendi ailesi içinde bulunan özel hayatla ilgilidir. Zaten bu âyetten önce gelen onlarca âyette yüce Allah, söz konusu olan salavatı ve salatı vustayı geniş bir şekilde anlatıyor. Âyette bulunan “fericelen ev rükbânen” “ister yaya, isyer binek üzerinde olsun” dan maksat, sürekli olarak, her durumda demektir. Veya “salavattan” maksat, toplumun her kesimiyle dayanışma ve yardımlaşma içinde olmak, “salatı vusta” ise, yüce Allah ile sürekli bir iletişim içinde olmak yani Yüce Allah ile hiçbir zaman bağlantıyı koparmamak anlamına gelmektedir.

239-) *Gerek korktuğunuzda, gerek yürürken veya binek üzerinde iken yahut güvende olduğunuzda Allah’ı anın. Siz bilmiyor iken size öğrettiği gibi.*

240-) *Sizden nikahı tamamlayıp(bitirip) geride eşler bırakanlar eşleri için evde çıkarılmaksızın bir yıla kadar bıraktıkları maldan faydalanmaları hususunda vasiyet etsinler. Eğer o kadınlar, (kendiliklerinden) çıkıp giderlerse, kendileri hakkında yaptıkları meşru şeylerden sizin için herhangi bir sakınca yoktur. Allah izzetlidir, hüküm ve hikmet sahibidir.*

“Vefat” kavramının kökü olan “vefe” tam ve eksizlik anlamına gelmektedir. Buna örnek olarak Bakara suresi 281. âyetini gösterebiliriz. “Allah’a döndürüleceğiniz, sonra da her nefse “tüveffâ küllü nefsin” kazandığının (karşılığının) eksiksiz tamamlanacağı yani onların zulme uğratılmayacağı güne karşı bilinçli olun” “Vefat” kavramında bağlam insan hayatı ise, vefat kelimesi, insan hayatının bitmesi, sonlanması, tamamlanması anlamında” ölüm” kavramını ifade ediyor.

Mesela: Nahl suresi 70. âyetini örnek olarak verebiliriz. “Sizi Allah yaratmıştır; sonra sizi vefat ettirecektir...” Ancak bağlam insan hayatı değil de, başka bir şey ise,

tamamlanan ve sonlanan şey elbette insan hayatı değil, bağlamda kastedilen şey olmaktadır. “Vefat” kelimesinin “ölmek” olarak anlaşıldığı bu ayeti örnek olarak ele alalım. “İçinizden ölüp geriye dul eşler bırakan erkekler, eşleri için evden çıkarılmaksızın bir yıla kadar geçimlerinin sağlanmasını vasiyet etsinler. Ama onlar (kendilerinden) çakarlarsa, artık onların meşru biçimde kendileri ile ilgili olarak işlediklerinden dolayı size bir günah yoktur” Bu çevirinin doğru olduğunu varsayarak inceleyelim. Âyet bir emir veriyor ve diyor ki, “vasiyet etsinler” Peki bunu kime söylüyor? “Ölümleriyle geride dul eşler bırakan erkeklere” söylüyor. “Geride dul eşler bırakan erkeklere” söylüyormuş.

Soru şu:

Ölen adam nasıl vasiyet edecek? Onun da cevabını şu şekilde vermişler. Her ne kadar âyette “ölen adam” deniliyorsa da, kastedilen “ölmek üzere olan, yani ölmeden önce vasiyet etsin” anlamındadır, demişlerdir. Biz âyeti incelemeye devam edelim. Şayet bu Allah’ın emri ise, adamın ölmeden önce eşinin geçimini “bir yıl sağlayın” diye vasiyet etmesine gerek yoktur. Bu zaten Allah’ın emridir. Bu yerine getirilecektir. Şayet âyet bunu demek isteseydi, “ey iman edenler! veya ey ölen kişinin mirasçıları” sizden biriniz öldüğü zaman geride bıraktığı eşine bir yıl boyunca bakın! şeklinde bir hitap ile gelmesi beklenirdi ki âyetin devamında “Ama onlar kendilerinden çakarlarsa, size bir günah yoktur” buyuruyor. Kime günah yoktur? Ölen adama mı? Buda çok mantıklı değildir. Çünkü kadının yaptığından dolayı ölmüş adama niye günah olsun? Belli ki burada “size günah yoktur” derken, “size” hitabıyla ölen adam kastedilmiyor. Tabi yine aynı soru geliyor. Niye o zaman âyet “ölen adama” hitap ediyor da, ölen adamın mirasçılarına hitap etmiyor? Tek başına bu âyetin çevirisini sorguladığımız zaman bazı çelişkilerin olduğunu görebiliriz. Âyetin metninin başından ilk beş kelimeye bakalım.

“Vellezine yüteveffevne minküm ve yezerüne ezvecen” Diyanet bu beş kelimeye, “İçinizden ölüp geriye dul eşler bırakan erkekler” diye çevirmiştir. Kolay anlaşılması için âyetin bu beş kelimelik kısmına isim tamlaması diyelim. Bu isim tamlamasının Arapçası yani metin olarak ve Diyanet’in vermiş olduğu Türkçe çevirisi aklımızda kalsın. Biz altı âyet öncesine yani Bakara suresi 234.âyetine bakalım. Bakara 234.âyetinin ilk beş kelimesinin Arapçası 240. âyetin ilk beş kelimesi ile tamamen aynıdır. Fakat Türkçe çevirisi farklı yapılmıştır. “İçinizden ölenlerin geride bıraktıkları eşleri...” diye çevrilmiştir. Çevirinin farklı yapılmasının gerekçesi şudur. Bu isim tamlamasını 240. âyetin başındaki isim tamlaması gibi çevirdiğimiz zaman 234. âyetin çevirisi hatalı oluyor.

“İçinizden ölüp geriye dul eşler bırakan erkekler, kendi kendilerine 4 ay 10 gün beklerler. Şimdi şunu görüyoruz. Ölen bir kişi nasıl ve niye 4 ay 10 gün beklesin? Benzer şekilde, bu isim tamlamasının doğru çevirisini 234.âyetteki gibi olduğunu varsaydığımız zaman 240. âyetin çevirisinde bir gariplik meydana geliyor. “İçinizden ölenlerin geride bıraktıkları eşleri hakkında evden çıkarılmaksızın bir yıla kadar geçimlerinin sağlanması için vasiyet etsinler” Erkek veya kadın ölmüş “geride kalan eşime yani

ölmüş eşime bir yıl bakın, evden çıkarmayın” diye vasiyet edecekmiş.

Tabi bu da olmuyor. Görebileceğimiz gibi bu isim tamlamasına aynı anlamı verdiğimiz zaman iki âyetin birinin çevirisi hatalı oluyor. Bu nedenle isim tamlamasının çevirilerinden biri ölen kişiyi, diğeri de ölen kişinin geriye bıraktığı eşini ifade edecek şekilde çevriliyor. Halbuki burada asıl sorun vefat kelimesindedir. Evet insan hayatından bahsederken vefat kavramı insan hayatının son bulması, tamamlanması ve bitmesi anlamına gelmektedir. Yani burada ölümü ifade ediyor. Fakat Bakara suresinde okumuş olduğumuz âyetlerin bağlamı insanın hayatını değil, boşanmayı ele alıyor. Yani burada “vefat” kelimesi insan hayatının tamamlanmasını değil, nikahın tamamlanmasını dile getiriyor. Şayet vefat kelimesine bağlama uygun bir anlam verdiğimiz yani parantez açısından (nikahı tamamlayıp sonlandırınca, boşanmayı eksiksiz tamamlayınca) geride eşler bırakanlar dersek âyetleri nasıl anlayabiliriz? Bir de ona bakalım. Bakara suresinin 234. âyeti (Nikahı tamamlayıp geride eşler bırakanlar kendi kendilerine 4 ay 10 gün beklerler”

Yukarıdaki âyet ise “Nikahı tamamlayıp geride eşler bırakanlar eşleri için evden çıkarılmaksızın bir yıla kadar geçimlerinin sağlanmasını vasiyet etsinler” Zaten bir sonraki âyeti okuyacak olursak, “boşanmış kadınların örfe göre geçimlerinin sağlanması onların hakkıdır” yazdığını görüyoruz.

Bağlam ve bütünlüğe uygunluk açısından da düşündüğümüzde yukarıdaki âyette “boşanmış kadınlardan” bahsetmesi daha beklenen bir olaydır. Aslında bu âyetlerde başka detaylar da mevcuttur. Bahsettiğimiz isim tamlaması eril bir dille hitap edilmiş ki, Arapça’da erkek kadın karışık topluma hitap edilirken eril bir dil kullanılır. Bu nedenle isim tamlaması şeklinde gelmiştir. Ancak cümlenin kalan kısımlarında erkeksi ayrımları vardır.

Sonuç olarak: Bu âyetlerde vefat kavramını kişinin ölmesi değil de, nikahın tamamlanması olarak anladığımız zaman bambaşka bir manzara görüyoruz.

Mesela, günümüzde şu meşhur nafaka problemini ele alalım. Bu âyette de görüyoruz ki boşandıktan sonra erkek kadına bir yıl bakmakla yükümlü oluyor.

Yani âyetten böyle bir hüküm çıkarmak mümkün oluyor. Aşağıdaki âyet Bakara suresi 234. âyetinin açılımı gibidir. Ey Nebi! Kadınları boşamak istediğinizde, onları iddetlerini dikkate alarak (temizlik hâlinde) boşayın ve iddeti sayın. Rabbiniz olan Allah’a karşı gelmekten sakının. Apaçık bir hayâsızlık yapmaları dışında onları (bekleme süresince) evlerinden çıkarmayın, kendileri de çıkmasınlar. Bunlar Allah’ın sınırlarıdır. Kim Allah’ın sınırlarını aşarsa, şüphesiz kendine zulmetmiş olur. Bilemezsin, olur ki Allah, sonra yeni bir durum ortaya çıkarır” (Talak-1) Ayrıca “yüteveffevne” kelimesine “ölenler” anlamını vermek de hatalı olmaktadır. Çünkü “vefat” fiili, Kur’an’ın hiçbir âyetinde mef’ulu olmadan gelmemiştir. Ya Allah vefat ettirmiş, (En’am-60) veya ölüm vefat ettirmiş, (Nisa-15) veya ölüm meleği vefat ettirmiş (Secde-11) veya ölüm melekleri vefat ettirmiş (Enfal-50) veya elçiler vefat ettirmişlerdir. (En’am-61) Yani “Yüteveffevne” kelimesi, kendi kendine “vefat etmiş” veya “ölmüş” değil, vefat ettirilmiş veya öldürülmüş” anlamına gelmektedir. Yani iki kelimeye de “ölmüş” anlamını vermek

doğru değildir.

Mesela: Nisa 15. âyette “hattâ yeteveffêhunnel mevtü” “ölüm onları vefat ettirin- ceye, işlerini bitirinceye kadar” buyrulmuştur. Dolayısıyla Kur’anda geçen bütün vefat fiillerinin bir mef’ulu bulunmaktadır. Yani Bakara 234 ve 240. âyetlere “ölenler” değil, “öldürülenler” olarak mana verilmesi gerekirdi.

Demek ki, bu âyetlerde bulunan “yüteveffevne” “ölmek” ve “vefat etmek” değil, bizzat karı-koca tarafından nikahın bitirilmesi yani sonuçlandırılması demektir. Yani bu işin failleri bizzat kadın ve erkek veya erkeğin kendisi oluyor. Yani bu fiilin failleri eşler olduğu için, ölümden değil, boşanmanın tamamen bitirilmesinden söz ediyor.

En doğrusunu Allah bilir.

241-) Boşanmış kadınların, mâruf (örf) ile (kocalarından mâli yönden) faydalandırılmaları haklarıdır; bu, bilinç sahipleri üzerine bir haktır.

242-) Allah size işte böylece âyetlerini açıklar ki aklınızı kullanasınız.

243-) Binlerce oldukları halde ölüm korkusundan dolayı yurtlarından çıkıp gidenleri görmedin mi? Allah onlara “ölün!” dedi. Sonra onları diriltti. Şüphesiz Allah insanlara karşı fazilet (ve ikram) sahibidir. Fakat, insanların çoğu şükretmezler.

244-) Allah yolunda savaşın ve bilin ki Allah, işiten ve bilendir.

245-) Verdiğinin kat kat fazlasını kendisine ödemesi için Allah’a güzel bir borç verecek yok mu? (Rızkı) Daraltan da yayan da Allah’tır. Sadece O’na döndürüleceksiniz.

246-) Musa’dan sonra İsrailoğullarından ileri gelenleri görmedin mi? Nebi’lerine demişlerdi ki: “Bize bir melik çıkar ki (onun komutasında) Allah yolunda savaşalım.” “Peki size savaş yazılırsa da savaşmazsanız?” deyince “Yurtlarımızdan çıkarılmış, çocuklarımızdan uzaklaştırılmış olduğumuz halde Allah yolunda neden savaşmayalım?” Kendilerine savaş yazılınca içlerinden pek azı hariç geri dönüp kaçtılar. Allah zalimleri iyi bilir.

247-) Nebileri onlara, iyi bilin ki Allah Talut’u size melik olarak çıkardı, dedi. Bunun üzerine: Biz hükümdarlığa ondan daha layık olduğumuz halde kendisine mal yönünden genişlik verilmemişken o bize nasıl hükümdar olur? dediler. (Nebileri ise) “Allah sizin üzerinize onu seçti, ilim’de ve bedende ona üstünlük verdi. Allah hükümranlığı dilediğine verir. Allah her şeyi kuşatan ve her şeyi bilendir.” dedi.

248-) Nebileri onlara: “Onun hükümranlığının işareti, Tabut’un size gelmesidir. Meleklerin (Nebi-Resul ve müminlerin) taşıdığı o Tabut’un içinde Rabbinizden bir sükunet yani Musa ve Harun ailelerinin bıraktıklarından bir bâkiye (kalıntı-hatıra) vardır. Eğer mümin kimseler iseniz şüphesiz bunda bir delil vardır.”

Tabutun içinde Musa ve Harun (aleyhisselam) a indirilen vahiy kalıntıları vardı. *فِيهِ سَكِينَةٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَبَقِيَّةٌ مِّمَّا تَرَكَ آلُ مُوسَىٰ وَآلُ هَارُونَ تَحْمِلُهُ الْمَلَائِكَةُ* (...Rabbinizden size bir sükunet, Musa ve Harun ailelerinin bıraktıklarından bir bâkiye vardır. Onun melekler taşıyor...)” cümlesi bunu gösteriyor. Çünkü sükunet ve huzur tamamen vahiy’le ilgili bir durumdur. Tabutu taşıyan meleklerden Maksat ise, Musa ve

Harun (aleyhisselam) dan sonra Nebi, Resul ve onlara varis olan müminlerdir. Yani onlardan sonra gelen Nebi, Resul ve müminlerdir. Çünkü birçok âyette Nebi, Resul ve müminlerinde yüce Allah'ın doğal kuvveti anlamında olarak birer Melek olduklarını görüyoruz.

249-) Tâlût askerlerle beraber ayrılınca: Biliniz ki Allah sizi bir nehir ile imtihan edecek. Kim ondan içerse benden değildir. Eliyle bir avuç içen müstesna kim ondan içmezse bendendir, dedi. İçlerinden pek azı müstesna hepsi nehirden içtiler. Tâlût ve iman edenler beraberce nehri geçince: Bugün bizim Câlût'a ve askerlerine karşı koyacak bir gücümüz yoktur, dediler. Allah'ın huzuruna varacaklarına iman edenler: Nice az sayıdaki bir birlik Allah'ın yasasıyla çok sayıdaki bir birliği yenmiştir. Allah sabredenlerle beraberdir, dediler.

“Allah'a kavuşacaklarını zannedenler...” ifadesinde kastedilen anlam, “onlar biliyor ve kesin olarak iman ediyorlar” şeklindedir. Zan kelimesi burada “kesin inanç” yani yakın manasında kullanılmıştır. Âyetin başka bir anlamı: “Onlar itaatlerinden ötürü Allah'ın mükafatıyla karşılayacaklarını düşünüyorlar” şeklindedir. Bunu böyle anlamak lazımdır; çünkü hiç kimse kendi akıbetini kesin olarak bilemez.

Bir müminin hayatı büyük ölçüde yüce Allah'a itaat üzere geçmiş olabilir; fakat itaatinin Allah indinde ne şekilde bir sonuç vereceğini- ona bu konuda kesin bilgi verilmesi dışında- bilmesi mümkün değildir. Onun bu hususta yapabileceği tek şey, güzel zan ve iyi tahmin üzere ümitvar olmaktan başka bir şey değildir.

250-) Câlût ve askerlerini açıkça gördüklerinde: Rabb'imiz! Üzerimize sabır boşalt; (bize direnme gücü ver) ayağımızı (yolunda) sabit tut ve kâfir topluma karşı bize yardım et, dediler.

251-) Sonunda Allah'ın yasasıyla onları hezimete uğrattılar. Dâvut da Câlût'u öldürdü. Allah ona da hükümdarlık ve hikmet verdi, dilediği ilimlerden ona öğretti. Eğer Allah'ın insanlardan bazısını diğerleriyle savunması olmasaydı elbette yeryüzü bozguna uğrardı. Fakat Allah âlemlere (insanlığa) karşı fazilet sahibidir.

Yüce Allah moral ve motivasyon olarak iman edenlere yardım eder fakat yasası gereği hiçbir zaman fiziki olarak kafirlere ve zalimlere müdahale etmez.

252-) İşte bunlar Allah'ın âyetleridir. Biz onları sana bir amaca yönelik olarak okuyoruz. Şüphesiz sen Resullerdensin.

253-) İşte Resullerden bazısını bazısından farklı kıldık. Allah onlardan bir kısmı ile konuşmuş bazılarını da derecelerle yükseltmiştir. Meryem oğlu İsa'ya apaçık deliller verdik ve onu Rûhu'l Kudüs (vahiy) ile destekledik. Allah dileseydi o Resullerden sonra gelenler kendilerine açık deliller geldikten sonra birbirleriyle savaşmazlardı. Fakat onlar anlaşmazlığa düştüler de içlerinden kimi iman etti, kimi de inkar etti. Allah dileseydi (iradelerine ipotek koysaydı) savaşmazlardı; fakat Allah dilediğini yapandır.

254-) Ey iman edenler! Kendisinde alışveriş, dostluk ve şefaât bulunmayan gün gelmeden önce size verdiğimiz rızıktan infak edin. Kâfir olanlar zalimlerin ta kendileridir.

Ayete iyice dikkat edildiğinde ahirette insanın yaptığı hayırlı amellerinden ve özel-

likle yaptığı infaktan başka hiçbir şeyin kendini kurtarmayacağı yani hiçbir şefaatinin olmadığını açık olarak görülecektir. Şefaet, dünya hayatında yarar sağlama anlamına gelmektedir. Yani şefaet, dünya ile ilgili bir kavramdır. Ahirette hiçbir şefaet yoktur.

255-) Allah, ondan başka ilah yoktur; O, diridir, her şeyi ayakta tutandır. Kendisine ne uyku gelir ne de uyuklama. Göklerde ve yeryüzündekilerin hepsi O'nundur. İzni olmadan onun katında kim şefaet edebilir? O, kullarının yaptıklarını ve yapacaklarını bilir. O'nun bildirdiklerinden başka, O'nun izni (yasası) dışında hiçbir şey kavrayamazlar. O'nun kürsüsü gökleri ve yeri kuşatmıştır, onları koruyup gözetmek kendisine zor gelmez. O, yücedir azimdir.

256-) Dinde zorlama (zorlaştırma) yoktur. (Vahyin indirilmesi sayesinde) rüşd (doğruluk olgunluk -mükemmel) olan gay'dan (eğrilik-yanlışlık-kötülük) ayrılmıştır. O halde kim Tağut'u inkar eder yani sadece Allah'a iman ederse, kopmayan sağlam bir kulpa yapmıştır. Allah iştiridir, bilendir.

İkrah: Kur'an'daki emir ve yasaklarla yani indirilen vahiy ile yetinmeyip, artı helal ve haramlar, farz ve vacipler, emir ve yasaklar ilave edip insanları dinden nefret ettirmek ve uzaklaştırmak yani dini zorlaştırmak demektir.

Nerede bir korku siyaseti güdülyorsa, orada köleliğin en kötü biçimi vardır. İnsanlar özgürlüklerinin peşinden koşuyormuşçasına köle olmak için can atar. Diğer yandan insanların toplum içinde yaşayıp bir siyasi yapı oluşturmalarının nedeni, birbirlerinin kurdu olmaları değildir. Aksine, politik gücü ellerinde bulunduranların güttükleri korku siyaseti nedeniyle birbirlerinin düşmanı haline gelirler. Korkunun pençesine düşmüş kalabalığı, sağduyuyla onu korkudan kurtarmaya çalışan insanların üzerine saldırmaktan daha kolay bir şey yoktur. Böylece ifade özgürlüğü iki düzlemde kullanılmaz hale getirilir. Korkuyla insanların zihinleri bulandırılarak ve sağduyunun sesi olmaya çalışanların seslerini kalabalıkla paylaşması engellenir. Öyleyse karşısında durulması gereken düşünme ve düşündüğünü ifade etme gücünün-hakkının önündeki engellerdir; bunların kaynağı ne olursa olsun... Bu nedenle Spinoza, teoloji ve din eleştirisinde bulunurken inancın kendisine karşı çıkmaz. Onun bütün gücüyle savaştığı, insanlar arasında uzlaşmazlıklara, çatışmalara, kine ve ayrılıklara neden olan din adamlarıdır. Adalet ve yardımseverlik adına, tam da adalet ve yardımseverliğin insanların gönüllerinden silinmesidir. Herkes inancı (ya da inansızlığı) konusunda özgür bırakılmadıkça toplumsal barışın inşa edilmesi mümkün değildir. Böyle bir toplumsal yapı da, ancak, toplumu düzenleyen kuralların bütünüyle dünyevi bir düzlemde düşünülmesiyle söz konusu olabilir. Zorlayıcı gücün meşruiyetinin kaynağı, ister dinsel ister metafizik olsun aşkın bir odakta arandığında eninde sonunda karşımıza yorum sorunu çıkacaktır. Yorum güçtür, yorum politik güçtür. Teoloji politikadır. Teoloji, göndermesi aşkın, kendisi dünyevi, insani olmakla malul bir siyaset etme türüdür. Gücünü dogmasının kutsallığından alır ve kutsalın dışına atabildiği her şeyi gücünün düşmanı sayar. Spinoza, bunun farkındalığını bizde uyandırarak teolojik meşruiyet maskesini düşürmeye çalışır. Dünyevi olan siyasetin kutsallık maskesini indirmek demek, insan tabiatına en uygun politik örgütlenmenin ne olduğunu

düşünebilmeye başlamak demektir.

Spinoza'nın eleştirisinin kapsamına, elbette modern kutsallık da girer. İfade özgürlüğünün devlet adına, millet adına, üstün çıkarlar adına bastırılması karşısında da bütün gücüyle direnir. İnsan tabiatına en aykırı olan şey, insanın, eşiti olarak gördüğünün hakimiyeti altına girmesi ve ona neyin doğru olduğunun söylenmesidir. Bu nedenle, insanların bir şey düşünüp başka şey söylemek zorunda kaldıkları rejimler, insan tabiatına en aykırı rejimlerdir. En büyük projesi, üst kimlik inşası olan modern zihniyet, kendisine yabancı olanı insana dayattıkça, kimliklerin giderek parçalanmasına neden olur. Yok sayılan, aslında yok edilemeyeceğinden, insan tabiatı kendi mecrasında akmaya devam eder. Güç ilişkileri dönüşerek varlığını sürdürür. Modern zihniyetin ve çözümlerinin sorgulandığı yerde, sorulacak soru basittir: Onun zorlayıcılığı ortadan kalktığında, yerine ne konulacaktır?

Bugün böyle bir soruya verilecek cevabının öneminin farkında olanları, TTP'yi okumaya davet ediyoruz. “Ya bizdensin ya da onlardan” şiarının alternatif sunmak anlamına gelmediğini düşünenlere, hayatın bu kadar basite indirgenemez olduğunu bilenlere, korkularıyla güdülmektense onlardan olabildiğince kurtulmaya çalışanlara, kuru gürlüğünün tartışmanın ve paylaşmanın sağduyulu sesini boğmasından rahatsız olanlara bu kitabı öneriyoruz. TTP, üç yüz yıldan fazla bir süre önce yazıldığında, “dinini inkar eden Yahudinin cehennemde şeytanla birlikte yazdığı kitap” olarak adlandırılmıştı. Bugün yine, farklı sözcüklerle de olsa benzer eleştirilerle karşılaşabilir. Belki de manidar olan, düşünce tarihinin en çok tepki almış kitabının, ilk satırından son satırına dek, bir ifade özgürlüğü ve demokrasi savunusu olmasıdır. İfade özgürlüğünün önündeki duvarlar kaldırılmadan demokrasinin savunulamayacağını, demokrasinin insan tabiatına en uygun rejim olduğunu, demokratik bir siyasi bütünün gerçek amacının özgürlük olduğunu, Spinoza yüzyıllar önce söylemişti. Modern zihniyetle kavga etmenin, insanı bir kölelikten kurtarıp başka bir köleliğin kucağına düşürmek anlamına gelmediğini de... Bir gün, yorum yetkisini kendine yontan bir azınlığın çoğunluk üzerinde tahakküm kurmasını sağlayan değerler ve kutsallıklara gönderme yapmaksızın kendimizi var edebildiğimizde, görünmesi zor ve cesaret isteyen demokrasi zemininde güçlü adımlar atabileceğiz. Bunun için bireysel var oluşların görünür olmaları, kendilerini ifade edebilmeleri gerekir. Demokrasi mücadelesi de işte burada başlar: İfade özgürlüğünün önündeki bütün engeller kaldırılmadıkça, demokrasi bir efsaneden ibaret kalacaktır.

257-) Allah, iman edenlerin velisidir. Onları karanlıklardan aydınlığa çıkarır. Kafir-lere gelince onların velileri tağuttur, onları aydınlıktan çıkarıp karanlıklara götürürler. İşte bunlar ateşin arkadaşlarıdır. Onlar orada devamlı kalırlar.

Tağut, din adamıdır. Çünkü din adamından başka hiç kimsenin insanları aydınlıktan çıkarıp karanlıklara götürmeye gücü yetmez.

258-) Allah kendisine hükümdarlık verdiği için Rabbi hakkında İbrahim'le tartışmaya giren görmedin mi! İşte o zaman İbrahim: Rabbim dirilten ve öldürendir, demişti.

O da: Bende diriltir ve öldürürüm, demişti. İbrahim: Allah güneşi doğudan getirmektedir; haydi sen de onu batıdan getir, dedi. Bunun üzerine kafir şaşırıp kaldı. Allah zalim toplumunu hidayete erdirmez.

259- *Yahut görmedin mi o kimseyi ki, evlerinin duvarları çatıları üzerine çökmüş (alt üst olmuş) bir kasabaya uğradı. “Ölümünden sonra Allah bunları nasıl diriltir acaba!” dedi. Bunun üzerine Allah onu yüz yıl ölü olarak bırakıp sonra tekrar çıkarttı. Ne kadar kaldın? dedi. “Bir gün yahut günün bir bölümü kadar” dedi. Allah ona: Hayır, bilakis yüz yıl kaldın. Yiyeceğine ve içeceğine bak, henüz bozulmamışlar. Eşeğine de bak. Seni insanlara (öldükten sonra dirilmeye) bir ibret kılalım diye (böyle yaptık) Şimdi sen kemiklere bir bak, onları nasıl düzenliyor, sonra ona nasıl et giydiriyoruz, dedi. Durum kendisine açık olunca: Şimdi iyice biliyorum ki, Allah her şeye bir yasa koymuştur.*

Yiyeceğin ve içeceğin yüz yılda bozulmaması...” şu anlama gelmektedir. İnsanlar kabirde yüz yıl, bin yıl, yüz bin yıl, yüz milyon yılda kalsalar, aslında bir yiyeceğin ve içeceğin bozulmama müddeti kadar kalmış olurlar.

260- *İbrahim Rabbine: Rabbim! Ölülerini nasıl dirilttiğini bana göster, demişti. Rabbi ona: Yoksa iman etmedim mi? dedi. İbrahim: Evet! İman ettim, fakat kalbimin mutmain olması için (görmek istedim), dedi. Bunun üzerine Allah: Öyleyse kuşlardan dört tane al da onları kendine alıştır, sonra her dağın başına onlardan bir parça koy. Sonra da onları kendine çağır; koşarak sana doğru gelirler. Bil ki Allah izzetlidir, hüküm ve hikmet sahibidir, buyurdu.*

İbrahim (a.s) Öldükten Sonra Dirilme Konusunda Bir Şüphe İçinde Miydi?

İbrahim (a.s) gibi bir Nebi öldükten sonra dirilmenin olup olmayacağına dair bir şüphe içinde olabilir mi? Veya İbrahim (a.s) ın yüce Allah’tan bu isteği “kalpleri ölü olanların nasıl diriltileceği ile ilgili olabilir mi? İbrahim (a.s) tevhit mücadelesine baktığımızda ikinci şıkkın daha isabetli olduğunu görüyoruz. Çünkü İbrahim (a.s) babası dahil “kalpleri tamamen ölü olan” kavminin ileri gelenleri ile büyük bir mücadele vermişti. Ve bu insanların ölü kalplerinin ne şekilde diriltileceğini çok merak ediyordu. Dört tane kuş (eğitimci-sözcü- haberci) edindikten sonra onları vahiyyle eğitecek, sonra onları kendisinin temsilcileri olarak dağların ardında olan toplumlara bir davetçi olarak gönderecektir. Çünkü vahyin gönülleri diriltmesinin tek bir yolu vardır. Ölü kalpler ancak vahiyyle eğitim görmüş tebliğ fedailerıyla dirilir.

İbrahim (a.s) ın yüce Allah’a “bize menasikimizi göster” (Bakara-128) dediği bu ölü kalplerin nasıl diriltecekleri ile ilgili davet yöntemi ve sistemi olma ihtimali kuvvetlidir. Özellikle âyette kuşların “uçarak sana gelecekler” değil de, “koşarak sana gelecekler” denilmesi önemlidir. Yani âyette simgesel bir anlatım tarzı mevcuttur. Süleyman (a.s) kıssasında bir haberci olan “hudhud’un” (Neml-20) kuş olarak algılanması da konumuz açısından önemlidir. Yani Süleyman (a.s) kıssasında bulunan “hudhud” ile İbrahim (a.s) ın dağların üzerinde kıldığı kuşlar da bir haberci, sözcü, davetçi, tebliğ edici ve gözetleyici idiler. İbrahim(a.s.)’in esas merak ettiği ve önemseydiği şey, “ölü kalplerin dirilmesi ve dirilmesi” olayıdır. Dünyada bunu merak etmeyen hiçbir

muvaahhit yoktur. Bundan daha önemli bir şey de yoktur. Bugün dahi bizler yani Kur'an'ı, İslam dininin tek kaynağı kabul eden muvaahhitler de aynı şeyi merak ediyoruz. Dolayısıyla Kur'an'ı özellikle göklerde ve yeryüzünde bulunan yaratılış yasalarını anlamaya karşı ölü olan kalpler nasıl dirilecek? Yani âyeti şu şekilde anlamak gerekiyor. İnsanların ölmüş kalplerini diriltmek insanın dört tane kuşu kendisine alıştırıp birer dağın üzerine bıraktıktan sonra onları çağırıp gelmeleri kadar zordur. Yani ilk önce dört tane kuş alacak, aylarca onları kendine alıştırarak, onu tanıyıp zararsız bir kişi yani emin birisi olduğunu anlayacaklar. İşte ancak ondan sonra İslam'a gönüllerini ısındırıp kalplerini diriltebilir. Bunun sebebi yüzyıllardan beri atalarından gelen din ve imanla yüce Allah'ın hidayet yolundan engellendikleri içindir. Yoksa insanlar hak ve hidayeti kabul etmede zorlanmazlar.

261-) Allah yolunda mallarını infak edenlerin örneği, yedi başak bitiren bir habbe gibidir ki, her başakta yüz dane vardır. Allah dilediğine kat kat fazlasını verir. Allah'ın (bağışı) geniştir, her şeyi bilendir.

262-) Mallarını Allah yolunda infak edip de arkasından minnet etmeyen ve eza vermeyen kimseler var ya, Rableri yanında onların mükafatları vardır. Onlar geleceğe dair korku, geçmişe (dünyada bıraktıklarına) dair hüznün duymayacaklardır.

Âyette bulunan “havf” (korku) âhiret için, “mahzun olmama” ise, dünya hayatında bıraktıkları âile ve malları ile ilgilidir.

263-) Güzel bir söz ve bağışlama, arkasından eziyet gelen sadakadan daha hayırlıdır. Allah zengindir, yumuşak davranandır.

264-) Ey iman edenler! Allah'a ve ahiret gününe inanmadığı halde malını insanlara gösteriş için infak eden kimse gibi minnet ve eziyet suretiyle, yaptığımız hayırlarımızı boşa çıkarmayın. Böylesinin misâli, üzerinde biraz toprak bulunan kayaya benzer ki, sağanak bir yağmur isabet etmiş de onu çıplak pürüzsüz kaya haline getirmiştir. Bunlar kazandıklarından hiçbir şey elde edemezler. Allah, ön yargı sahiplerini (vahiy'den bağımsız olarak) hidayete erdirmez.

265-) Allah'ın rızasını gaye edinerek ve nefislerindeki cömertliği kuvvetlendirmek için mallarını infak edenlerin durumu, bir tepede kurulmuş güzel bir bahçeye benzer ki, üzerine bol yağmur yağmış da iki kat ürün vermiştir. Bol yağmur yağmasa bile bir çisinti düşer (de yine ürün verir) Allah yaptıklarınızı görmektedir.

266-) Sizden biriniz arzu eder mi ki, hurma ve üzüm ağaçlarıyla dolu, arasında sular akan ve kendisi için orada her çeşit üründen bir miktar bulunan bir bahçesi olsun da, bakıma muhtaç çoluk çocuğu varken kendisine ihtiyarlık gelip çatsın, bahçeye de içinde ateş bulunan bir kasırga isabet ederek yakup kül etsin! İşte tefekkür edesiniz diye Allah size âyetleri böyle açıklar.

267-) Ey iman edenler! Kazandıklarınızın temizlerinden ve rızık olarak yerden size çıkardıklarımızdan infak edin. Size verirse, gözünüzü yummadan almayacağınız kötü bir şeyi, hayır diye infak etmeyin. Biliniz ki Allah zengindir, övülmeye lâyık olandır.

“gözünüzü yummadan almayacağınız” yani “Size verilmesini istemediği bir şeyi başkasına hayr diye” vermeyin.

268-) Şeytan size fakirliği vâdeder ve size cimriliği emreder. Allah ise size kendinden bir bağışlanma ve bir fazilet vâdeder. Allah (lütfu) geniş olan ve her şeyi bilendir.

269-) Allah hikmeti dileyene verir. Kime hikmet verilmişse ona pek çok hayır verilmiş demektir. Ancak akıl sahipleri düşünüp ibret alır.

270-) Yaptığımız her infakı ve adadığımız her adağı muhakkak Allah bilir. Zalimlerin yardımcıları yoktur.

271-) Eğer sadakaları açıktan verirsiniz ne âlâ! Fakat onu fakirlere gizlice verirsiniz. İşte bu sizin için daha hayırlıdır. Allah da bu sebeple sizin günahlarınızı örter. Allah yapmakta olduğunuz amellerden haberdardır.

272-) Onların hidayet bulmaları senin üzerine değildir. Fakat Allah dileyeni (vahiy’le) hidayete iletir. Hayırdan yapacağımız infak kendiniz içindir. Sadece Allah’ın rızasını gaye edinerek infak yapmalısınız. Hayırdan ne infak ederseniz, karşılığı size tam olarak verilir yani asla zulme uğramazsınız.

273-) (Yapacağımız infak,) kendilerini Allah yoluna adanmış, bu sebeple yeryüzünde kazanç için dolaşıp çalışmayan fakirler için olsun. Bilmeyen, iffetlerinden dolayı onları zengin zanneder. Sen onları simalarından tanırsın. Çünkü onlar yüzüzlük ederek insanlardan istemezler. İnfak ettiğiniz her hayrı Allah bilir.

“Sen onları simalarından tanırsın” denilmesinin sebebi, fakirlerin herkes tarafından tanınmadıkları içindir. Çünkü miskin, geliri giderini karşılayamayan, fakat bilinen, tanınan komşu, arkadaş, ahbab, dost, akraba anlamına gelmektedir. Aynı zamanda hareket alanı sınırlı yani eve bağımlı, kronik bir hastalığa mübtela anlamına gelir. Yemek yedirme, fidye ve keffaretlerin fakir değil de, miskinın bağlamında geçmesi bundan dolayıdır. Çünkü miskin arandığı zaman çabuk bulunabilecek bir yerdedir. Fakir ise, garip, yabancı, maddi durumu bilinmeyen, vatanından uzak, hiçbir şeyi olmayan anlamına gelmektedir.

274-) Mallarımı gece ve gündüz, gizli ve açık infak edenler var ya, onların mükafatları Allah yanındadır. Onlara korku yoktur. Yani onlar üzülmeceklerdir.

Zekat, verilen bir şey değil, arınma anlamına gelmektedir. Çünkü Kur’an, zekatla ilgili sadece arınma kelimesini kullanırken, infak ve sadaka ile ilgili, kime verilecekleri (Bakara 215; Tevbe-60) nasıl verilecekleri (Bakara-271,274) hangi mallardan verilecekleri (Bakara 267) ne kadar verileceği (Tevbe-121) gibi birçok detay bulunmaktadır. İnfak, genel bir yardım çeşidi olurken, sadakalar, özel durumlarda yapılan bir yardımdır. İnfak, planlı bir yardım olurken, sadakalar, bir anda insanın karşısına çıkan bir yardımdır.

İslam dininde, itikatta en önemli şey tevhid yani ihlas yani hanif din, amelde ise, yüce Allah yolunda infak yapmaktır. Bu ikisini elde eden güzel ahlak sahipleri Allah’ın mağfiret ve rahmetiyle cennete girerler.

275-) Riba yiyenler (ekonomik sistemde) şeytan çarpmış kimselerin kalktığı gibi kalkarlar. Bu durum onların alım satım tıpkı riba gibidir demeleri yüzündendir. Halbuki Allah, alım satımı helal ribayı haram kılmıştır. Bundan sonra kim kendisine Rabbinden bir öğüt gelir de ribadan vazgeçerse, geçmişte olan kendisindedir ve artık onun işi Allah'a kalmıştır. Kim tekrar ribaya dönerse, işte onlar ateşin arkadaşlarıdır, orada onlar devamlı kalırlar.

Riba, gerek mal gerek hizmet olarak bir karşılığa dayanmaksızın “fazladan ve haksız olarak” elde edilen kazançtır. Yani insanların mallarından alınan haksız fazlalıktır. Bankacılık sisteminde ise, kullanılan krediye karşılık elde edilen kazanç “hizmet ve zamana” karşılık alınmaktadır. Dolayısıyla riba “haksız fazlalık” banka faizi ise, verilen hizmete karşılık elde edilen kardır. Ancak bu kar farkının ve kazancın verilen hizmete ve piyasa koşullarına uyumlu olması esastır. Yani denkleğin gözetilmemesi yüksek vade farkının olması durumunda banka faizi de riba gibi olur. Burada önemli olan paraya ihtiyaç duyan vatandaşın sermaye karşısında ezilmemesidir. Yoksa bir çok zaman altın ve döviz bile banka faizinin önüne geçmekte yani banka faizinden daha fazla insanları mağdur etmektedir. Aslında sadece banka faizi değil, piyasaya uyumlu olmayan yani kötü niyetle yapılan ticaretteki aşırı kar miktarı da riba sayılır. Dolayısıyla ribayı daha geniş açıdan ele alacak olursak, alış veriş ve ticaretle her türlü kötü niyet, yalan, haksızlık, aldatma, ölçü ve tartıda dürüst olmama gibi bütün olumsuz ahlak ve hareketler riba sayılır. Yani akli ve zihni bankaların faizine kilitlemek doğru değildir. Bankalar müşterilerine karşı bir çok muhafazakar kuruluştan daha doğru ve dürüst davranmaktadırlar. Burada en önemli husus şudur. Verilen hizmet, vade farkı ve piyasa koşullarına denk olma esasına göre belirlenen banka faizi, aslında ribayı yani tefeciliği önleyen önemli bir faktördür. Çünkü ribada yani tefecilikte alınan aşırı miktardaki kar ve kazanca rağmen borçlu olana karşı hiçbir hizmet verilmemektedir.

Ama bankacılık sisteminde kurumlar ve devletler arasında bir çok hizmetler sunulmaktadır. Özellikle devlet bankaları tarafından esnaf, çiftçi ve sanayiciyi destekleme amacıyla verilen krediyi almanın hiç bir sakıncası yoktur. İslam’da riba, kesin olarak haram kılınmış bir getiridir. Riba Yahudilik ve Hristiyanlık’ta yasaklandığı halde, Yahudiler Tevrat’ı tahrif ederek, bu yasağı yalnızca kendi aralarındaki işlemlere indirgemişler; Hristiyanlar ise çeşitli aşamalardan sonra Kilise kararıyla ribayı yasak saymaktan çıkarmışlardır. İslam’da ribanın yasak olduğunu ifade eden bir kaç âyet bulunmaktadır. Kur’an, zaman ve mekan bakımından evrensel olmasının bir gereği olarak ribanın ince ayrıntılarına temas etmemiştir. Konuyla ilgili Kur’an’ın âyetlerinde, riba teknik olarak tanımlanmamış ribanın çeşitli özelliklerine ve zararlarına temas edilmiş, ribayı ticaret ile eşdeğer görenlere ve riba alacaklarından vazgeçmeyenlere yönelik ekonomik açıdan ağır sorunlar altına gireceklerini haber vermiştir.

Örneğin; daha fazla kazanmak gayesiyle yapılan riba muamelesinin gerçekte malı artırmayacağı (Rum-39), Yahudilerin, kendilerine yasak kılındığı halde riba vb. büyük günahları işlemeleri sebebiyle bazı cezalarla karşılaştıkları (Nisa-160-161) gibi ifadelerle ribanın çirkin bir işlem olduğu beyan edilmiş; toplum inanç ve ahlak bakı-

mından yeterli olgunluğa eriştikten ve diğer şartlar da uygun hale geldikten sonra üçüncü aşamada inen âyetler ile riba kesin olarak haram kılınmıştır. (Âli İmran-130; Bakara-275-279). İslam'da ribanın yasaklanmasının sebeplerinin başında, riba sebebiyle insanların birbirlerine ve topluma karşı haksızlık yapmalarının ve sermayenin belli kişi ya da gruplarda toplanmasının önlenmesi; temel üretim faktörlerinden sermaye ve emeğin risk ve getirisinin dengeli ve adil bir şekilde nimet - külfet dengesi içinde paylaşılmasının sağlanması, infak ve borç verme gibi erdemlerin kaybolması, toplumda dengesiz ekonomik sınıflaşmalar oluşmasının önüne geçilmesi gibi hususlar gelmektedir.

Riba, cahiliye döneminden itibaren bazıları tarafından ticaretten elde edilen kar ile benzer veya aynı görülmüş ve her ikisinin de meşru olduğu iddia edilmiştir. Kur'an bu iddiayı temelden reddetmekte, ikisinin tamamen ayrı işlemler olduğunu, Allah'ın ribayı haram, ticareti helal kıldığı açıkça dile getirmiş ve aksini iddia edenlerin şiddetli bir şekilde cezalandırılacağını vurgulamıştır. Riba, sermayeyi kullanan ve emeği sarf eden tarafın riskine hiç katlanmaksızın sabit bir getiri sağlaması ve bunun hem karşı tarafa hem de toplumun geneline yönelik bir haksızlık olması yönüyle ticaretten ve ortaklık kar payından bütünüyle farklıdır.

276-) Allah ribayı mahveder, sadakaları ise taşıtır. Allah (nimete) nankörlük ederek günaha ısrar eden hiç kimseyi sevmez.

277-) İman edip salih amel işleyenler, salât'ı ikâme eden ve (her türlü kötülükten) arınanlar var ya, onların mükaflatları Rableri katındadır onlara geleceğe dair korku, geçmişe (dünyada bıraktıklarına) dair hüüzün olmayacaktır.

278-) Ey iman edenler! Allah'a karşı bilinçli olun. Eğer mümin iseniz ribadan artı kalandan vazgeçin.

279-) Şayet (riba hakkında emredilenleri) yapmazsanız, Allah ve Resulü tarafından açılan savaşı bekleyin. Eğer tevbe ederseniz ana malınız sizindir. Ne zulmediniz ne de zulme uğrayınız.

280-) Eğer (borçlu) bir zorluk içindeyse, durumu kolaylaşınca kadar ona mühlet vermek gerekir. Eğer (borcu) sadaka olarak sayarsanız sizin için daha hayırlıdır, gerçekten bilmiş olsanız.

281-) Allah'a döndürüleceğiniz, sonra da herkese hakkettiğinin eksiksiz verileceği ve kimsenin zulme uğramayacağı bir güne karşı bilinçli olun.

282-) Ey iman edenler. Belirlenmiş bir süre için birbirinize borçlandığınızda onu yazın. Bir kâtib onu aramızda adaletle yazsın. Hiçbir katip Allah'ın kendisine öğrettiği gibi yazmaktan kaçınmasın; (her şeyi olduğu gibi) yazsın. Üzerinde hak olan kimse (borçlu) da yazdırsın, Rabbinden korksun ve borcunu asla eksik yazdırmassın. Şayet borçlu sefih veya aklı zayıf veya kendisi söyleyip yazdıracak güçte değilse, velisi adaletle yazdırsın. Erkeklerinizden iki de şahit bulundurun. Eğer iki erkek bulunamazsa razı olacağınız şahitlerden bir erkek ile - biri yanılırsa diğerinin ona hatırlatması için- iki kadın (olsun). Çağırıldıklarında şahitler gelmemelik etmesin. Büyük veya küçük, vâdesine kadar hiçbir

şeyi yazmaktan sakın kaçınmayın. Böyle yapmanız Allah yanında daha adaletli, şehadet için daha uygun, şüpheye düşmemeniz için daha olumludur. Ancak aranızda peşin bir ticaret olursa, bu farklıdır. Bu durumda onu yazmamanızda sizin için herhangi bir sakınca yoktur. Alışveriş yaptığınızda şahit tutun. Ne yazan, ne de şahit zarara uğratılsın. Eğer bunu yaparsanız (zarar vererseniz) şüphe yok ki bu, sizin yoldan çıkmanız demektir. Allah'a karşı bilinçli olun Allah size (gerekli olanı) öğretiyor. Allah her şeyi bilir.

283-) *Seferde olur da, yazacak kimse bulamazsanız (borca karşılık) alınmış bir rehin de yeterlidir. Birbirinize bir emanet bırakırsanız, emanet bırakılan kimse emaneti sahibine versin ve (bu hususta) Rabbi olan Allah'tan korksun. Şahitliği, gizlemeyin. Kim onu gizlerse, kalbi günahkâr olmuştur. Allah yapmakta olduklarınızı bilir.*

284-) *Göklerde ve yeryüzünde bulunanların hepsi Allah'ındır. (Şahitlikle ilgili) içinizdekileri açığa vursanız da gizleseniz de Allah ondan dolayı sizi hesaba çekecektir, sonra dileyeni affeder, dileyeni de azap eder. Allah her şeye bir yasa koymuştur.*

Bu âyette bulunan "...içinizdekileri açığa vursanız da, gizleseniz de Allah ondan dolayı sizi hesaba çekecektir..." cümlesi, 283. âyette bulunan şehadeti gizlemek ile ilgilidir. Genel bir durumu ifade ediyor değildir. Çünkü insan içine doğan duygulardan sorumlu olmaz. Onlarca âyette yüce Allah, insanları yaptıklarından yani amel ve fiillerinden dolayı hesaba çekeceğini açıklıyor.

285-) *Resul, Rabbi tarafından kendisine indirilene iman etti, mü'minler de (iman ettiler). Her biri Allah'a, meleklerine, kitaplarına, Resullerine iman ettiler. "Allah'ın Resullerinden hiçbiri arasında ayrım yapmayız. İştittik ve itaat ettik. Rabbimiz! Bizi bağışla. Dönüş sanadır." dediler.*

Âyette bulunan melekler, kitaplar ve resuller aynı şeydir. Üçü de Resuller demektir. Çünkü arkasından gelen "Resuller arasında ayrım yapmayız." cümlesi bunu gösteriyor. Melekler, ayetler yani vahiy anlamına gelmektedir. Zaten kitaplar vahiy demektir. Yoksa maddi nesnelere yazılı bir kitap inmiş değildir. Nebilere vahiy iner, vahye kitap denmesinin sebebi bağlam ve bütünlüğünden bir sisteme sahip olmasından dolayıdır, Resul kelimesinin iki anlamı vardır:

1. Beşer Resul
2. Kitap Resul

Beşer Resul vefat ettikten sonra onu sadece kitap Resul temsil eder. Beşer Resul ile kitap Resul arasında bir fark yoktur. Ancak beşer Resul örnekliliği ve sözün gücüne sahip olması sebebiyle vahiyden daha etkili bir konuma sahiptir. Kitap Resul ise beşer Resulün aşamayacağı coğrafyaları aşar. Hiçkimse kitap Resule bir engel koyamaz.

286-) *Allah herkesi, ancak gücünün yettiği ölçüde sorumlu tutar. Herkesin kazandığı (hayır) kendine, kazandığı (şer) de kendinedir. Rabbimiz! Unutursak veya hataya düşersek bizi sorumlu tutma. Rabbimiz! Bizden öncekilere yüklediğin gibi bize de ağır bir yüklenme. Rabbimiz! Bize gücümüzün üstünde işler de yükleme! Bizi affet! Bizi bağışla! Bize merhamet et! Sen bizim mevlamızsın. Kafirler toplumuna karşı bize yardım et.*

Yukarıdaki âyette bir çelişki yoktur. Yüce Allah, din ve hüküm olarak insanların altından kalkamayacağı bir sorumluluk yüklememiştir. Dinde zorluk yoktur, din kolaylıktır. Yani bu ayetteki yük manevi bir yük iken, “Bizden öncekilere yüklediğin gibi bize de ağır bir yük yükleme. Bize gücümüzün üstünde işler de yükleme...” cümleleri de maddi yük ve zorluk anlamına gelmektedir.

Vahiy kolay şeyleri öğretir ve bilinçten (takva) başka bir şey hedeflemez. Yüce Allah insanların belli bir hayat tarzını izleyerek basit ve rahat yaşayabileceklerinden fazlasını önermez.

ENFAL SURESİ

75 âyet olup Medine'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1-) Sana ganimetleri soruyorlar. De ki: Ganimetler Allah'a yani Resul'e aittir. O halde siz müminler iseniz Allah'a karşı bilinçli olun ve aranızı ıslah edin, Allah'a yani Resûl'üne (Kur'an'a) itaat edin.

Ganimetlerin Allah ve Resul'e ait olması, Kur'an'ın gösterdiği şekilde taksim edilmesi ile ilgili bir durumdur. Bu yüzden evrensel olan Resul kavramı kullanılmıştır. Kur'an'da Resul kavramının kullanıldığı âyetler evrenseldir. Aynı şekilde itaat kavramı da sadece Allah ve Resul bağlamında kullanılan bir kelimedir. Yani Muhammed'e ve Nebi'ye itaat emredilmemiştir.

2-) Müminler ancak, Allah anıldığı zaman yürekleri titreyen, kendilerine Allah'ın âyetleri okunduğunda imanlarını artıran ve yalnız Rablerine tevekkül eden kimselerdir.

Kur'an'da iman ile İslam arasında bazı farklar vardır. Gerçek imanın onlarca şartı varken, İslam'ın şartı yoktur. Çünkü İslam saf iman demektir. İman ile şirk bir arada olabildiği halde, İslam ile şirk bir arada olmaz. Yüce Allah Müslüman olarak huzuruna çıkılmasını istemiş, (Âli İmran-102) Allah Resulleri Müslüman olarak vefat etmeyi arzu etmiş (Yusuf-101) ve çocuklarına da bunu vasiyet etmişlerdir. (Bakara-132)

3-) Onlar (müminler) salât'ı ikâme eden ve kendilerine rızık olarak verdiklerimizden infak eden kimselerdir.

4-) İşte onlar gerçek müminlerdir. Onlar için Rableri katında nice dereceler, bağışlanma ve değerli bir rızık vardır.

5-) Onların bu hali, müminlerden bir grup kesinlikle istemediği halde, Rabbinin seni evinden bir amaç uğruna çıkardığı (zamanki halleri) gibidir.

6-) Gerçek onlara açıkça belli olduktan sonra sanki gözleri göre göre ölüme sürükleniyorlarmış gibi (savaş hususunda) seninle tartışıyorlardı.

7-) Hatırlayın ki, Allah size, iki gruptan birinin sizin olduğunu vadediyordu; siz de kuvvetsiz olanın sizin olmasını istiyordunuz. Oysa Allah, kelimeleriyle hakkı gerçekleştirmek ve kâfirlerin kökünü kesmek istiyordu.

8-) Bütün bunlar, suçlular istemese de hakkı gerçekleştirmek yani bâtılı ortadan kaldırmak içindi.

9-) *Hatırlayın ki, siz Rabbinizden yardım istiyordunuz. O da, ben peşpeşe gelen bin melek ile size yardım edeceğim, diyerek icâbet ediyordu.*

10-) *Allah bunu (meleklerle yardımı) sadece müjde olsun ve onunla kalbiniz mutmain olsun diye yapmıştı. Zaten yardım yalnız Allah tarafındandır. Şüphesiz Allah izzetlidir, hüküm ve hikmet sahibidir.*

11-) *O zaman katından bir emniyet olmak üzere sizi hafif bir uykuya daldırıyordu; sizi temizlemek, şeytanın pisliğini sizden gidermek, kalplerinizi birbirine bağlamak ve savaşta sebat ettirmek için üzerinize gökten bir su indiriyordu.*

Yukarıda 9. ayette geçen bin melek, müminleri temizlemek ve savaşta dayanma gücü vermek için yağdırılan yağmurdur. “Gökten inen su...” maddi bir temizlik için değil, manevi bir temizlik için iniyordu. Yani ordunun moral ve motivasyonunu düzenleme, cesaret verme ve imanlarını takviye amaçlı idi. İnanç, zihin ve fikirde var olan olumsuz duyguların yok edilip, olumlu ve güzel duygularla beslemek için su iniyordu. Zaten âyetin devamı bunu gösteriyor. Kur’an’da var olan bütün “tathir- tahhara” kelimeleri, manevi ve psikolojik temizlik anlamına gelmektedir. Hiçbir tanesi maddi nesnelere yapılan temizlik anlamına gelmemektedir. Aynı zamanda bu özelliklerinden dolayı “gökten inen suyun” melek olduğunu anlıyoruz. Çünkü göklerde ve yerde yüce Allahın güç ve kuvvetini temsil eden her şey melektir.

12-) *Hani Rabbin meleklerle: “Muhakkak ben sizinle beraberim; haydi iman edenlere sebat verin; Ben kâfirlerin yüreğine korku salacağım; boyunlarına vurun! Parmaklarının hepsine vurun! diye vahyediyordu.*

Yüce Allah’ın melek indirmesi demek iman edenlere moral verme ve manevi kuvvetlerini sağlamlaştırma yani dayanıklı ve dirençli kılma anlamına gelmektedir. Araplar moralleri yüksek olduğu zaman melek, hasta oldukları zaman cin çarpmış derlerdi.

13-) *Bu söylenenler, onların Allah’a yani Resûl’üne karşı gelmelerinden ötürüdür. Kim Allah’a yani Resûl’üne karşı gelirse, bilsin ki Allah’ın azabı şiddetlidir.*

14-) *İşte size bu yenilgi, onu tadın! Kâfirlere bir de ateşin azabı vardır.*

15-) *Ey iman edenler! Kafirlerle karşılaştığımızda topyekün savaşın, sakın onlara arkanızı dönmeyin. (Korkup kaçmayın).*

16-) *Tekrar savaşmak için bir tarafa çekilme veya diğer bölüğe ulaşıp mevzi tutma durumu dışında, kim öyle bir günde onlara arka çevirirse muhakkak ki o, Allah’tan gelen bir gazaba uğramış olur. Onun barınağı cehennemdir. Orası, varılacak ne kötü yerdir!*

17-) *Onları siz öldürmediniz, fakat onları Allah öldürdü; attığın zaman da sen atmadın, fakat Allah attı. Bunu, müminleri güzel bir sınaama için (yaptı). Şüphesiz Allah işitendir, bilendir.*

18-) *Bu böyledir. Şüphesiz Allah, kâfirlerin tuzağını bozar.*

19-) *Eğer siz fetih istiyorsanız, işte size fetih geldi. Ve eğer vazgeçerseniz bu sizin için daha hayırlıdır. Eğer dönerseniz, biz de döneriz. Ordunuz çok olsa da, sizden hiçbir şeyi uzaklaştırılmaz. Çünkü Allah müminlerle beraberdir.*

20-) Ey iman edenler! Allah'a yani Resûlüne itaat edin, işittiğiniz halde O'ndan yüz çevirmeyin.

Âyette “أَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ (Allah'a” ve “Resul'üne itaat edin)” denildiği halde, “وَلَا تَوَلَّوْا عَنْهُ (O'ndan yüz çevirmeyin)” buyrulması, Arapça dil kurallarına göre doğru değildir. Doğrusu “onlardan yüz çevirmeyin” olması gerekirdi. Nebi kavramlarının geçtiği âyetlerde böyle bir şey yoktur. Fakat kavram Resul olunca saatin çarkları gibi mekanizma aksamadan işliyor. İşte bundan dolayı “Allah ve Resul kalıp ifadelerinde bulunan “ve” ibaresine “yani” anlamı vermek zorunlu hale geliyor. Çünkü “yani” kelimesi, Arapça olduğu halde Kur'an'da geçmeyen bir kelimedir. Bunun sebebi son vahyin indiği coğrafyada insanlar bu kelimeyi kullanmadıkları içindir. Dolayısıyla Resul'e itaat, Allah'a itaat (Nisa-80) Resul'e isyan, Allah'a isyan olarak kabul edilmiştir. (Ahzab-36)

21-) İşitmedikleri halde işittik diyenler gibi olmayın.

22-) Şüphesiz Allah katında canlıların en kötüsü, akıllarını kullanmayan sağırlar ve dilsizlerdir.

Aslında iyilik ve kötülük bir şeyin mahiyetine dahil olup onun özsel bir vasfını teşkil ederler. İlahi âdalet prensibi bunu gösterir. Çünkü söz konusu prensibe göre insan hür iradeye sahip bir varlıktır ve bu iradesini iyilik yönünde kullanabilmesi için akli yetisi ile güzeli kötüden ayırt etmesi gerekir. Ayrıca aklın değerlere ilişkin bilgisinin kesin ve güvenilir bilgilerden sayılması için bu değerlerin ait oldukları fiillerin değişmez nitelikler olması gerekir. Kısacası, güzel veya kötü olarak nitelendirilen bir şey sırf yüce Allah emredip yasakladığı için değil o şeye ait özsel bir vasıftan dolayı güzel veya kötüdür. Şayet güzel veya kötünün gerekçesi sadece ilahi emir ve nehiy olsaydı Allah insafı ve adaleti nehyettiği zaman bu iki erdemın kötü olması gerekirdi. Yine Allah yalan ve zulmü emrettiğinde bunların da güzel olması gerekirdi. Çünkü illet her ikisinde de aynıdır. Oysa hepimiz biliyoruz ki dini emirleri bilmeyenlerin çocukları bile zulmün ve yalanın kötü olduğunu bilirler. Dolayısıyla ilahi adalet prensibi kapsamında insanın kendine ait fiillerin yaratıcısı olduğu ve yüce Allah'ın insanlara irade özgürlüğü tanıdığını bilmemiz gerekir. Buna göre adalet prensibi insana ait kötü fiillerin sorumluluğunu Allah'tan insana havale etme amacı taşır. Çünkü ilahi adalet, günah işleyeni cezalandırmayı, güzellik yapanı da mükafatlandırmayı gerektirir.

Diğer bir deyişle, âdil olan Allah, mümine verdiği sözünde sadık olmak, kafire yönelik azap tehditini gerçekleştirmek zorundadır. Bu ilahi adaletin gereğidir. Ancak bu adaletin fiilen gerçekleşmesi için insanın fiillerinde hür olması, dolayısıyla kendi fiilinden mesul tutulması gerekir. Bunun aksi düşünüldüğü yani insan yapıp etme kudreti yok edildiği takdirde onun sevap ve cezaya müstehak olmasından söz edilemez. Kaldı ki yaptığı işlerde özgür iradesi bulunmayan bir varlığı Allah'ın cezalandırması apaçık bir zulümdür. Hulasa insanın özgürlüğü ile Allah'ın adaleti madeni bir paranın İki yüzü gibidir. Bunlardan birini yok saymak zorunlu olarak diğerini de yok saymayı gerektirir ve bu durum hem beşeri varlığın hem de ilahi fiilin abesleşmesi gibi bir sonucu sebep olur.

23-) Allah onlarda bir hayır görseydi elbette onlara işittirirdi. Fakat işittirseydi bile yine onlar yüz çevirerek dönerlerdi.

24-) Ey iman edenler! Sizi diriltecek şeylere dâvet ettiğinde, Allah'a yani Resûlüne icâbet edin. Ve bilin ki, Allah kişi ile onun kalbi arasına girer ve siz mutlaka onun huzurunda toplanacaksınız.

Bu âyette de aynı sistem işlemektedir. “اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ (Allah'a ve Resulüne icabet edin)” buyrulduğu halde, “إِذَا دَعَاكُمْ (davet ettiğinde)” olarak gelmiştir. Halbuki “davet ettiklerinde” olması gerekirdi. Fakat Resul kavramı geçtiği için kurulu sistem Arapça kurallarına baskın çıkıyor. Resul'ün davetine icabet, Allah'a icabet demektir. Resul Allah'a davet eder. Yani sadece vahyi tebliğ eder. Vahiy Resulün dilinde hayat bulur. Resul olmazsa din, iman, İslam diye bir şey olmaz.

25-) Bir de öyle bir fitneden sakının ki o, içinizden sadece zulmedenlere erişmekle kalmaz. Biliniz ki, Allah'ın azabı şiddetlidir.

26-) Hatırlayın ki, bir zaman siz yeryüzünde müstaz'af (ezilen) az (bir toplum) idiniz; insanların sizi (bir yem gibi) kapıp götürmelerinden korkuyordunuz da şükredesiniz diye Allah sizi korudu; yardımıyla sizi güçlendirdi ve size temizinden rızıklar verdi.

27-) Ey iman edenler! Allah'a yani Resul'e ihanet etmeyin; (sonra) bile bile emanetlerinize ihanet etmiş olursunuz.

Allah ve Resul bağlamında kullanılan kavramlardan bir tanesi de “ihanet” kavramıdır. “ihanet” evrensel ve ebedi bir kavram olduğu için Resul bağlamında kullanılmıştır. Yani vahye ihanet kıyamet gününe kadar sürecektir. “İhanet” Nebi bağlamında kullanılmaz. Aynı şekilde “ihanetin” zıddı olan “emanet” de Resul bağlamında kullanılan bir kavramdır. Yani emin olan Nebi değil, Resul'dür. Çünkü Nebiler Allah'a karşı hataları olmuştur (Tevbe-113; Tahrim-1; Enfal-67) ve Allah'a karşı hata eden mutlak manada emin olamaz. “İtaat” ve zıddı olan “isyan” kavramı da Nebi değil, Resul bağlamında geçer. Mümin, Allah'ın tesiri ile hareket eder. Etki kaynağı sadece yüce Allah'tır yani Kur'an'dır. Müşrik ise Allah ile beraber birçok etki kaynağının tesiri altındadır. Şia ve Ehl-i Sünnet, hicretten 250 yıl sonra derlenen hadis rivayeti dedikoducularının etkisi altında kalarak Kur'an'a ihanet etmişlerdir. Yani bir noktada denilebilir ki: Ehl-i Sünnet ve Şia, indirilmiş olan Kur'an'ın güzel ahlakını ve akıl dolu izini-eserini arkasına atmış, bunun yerine üretilmiş rivayetlerin ve yalan eserlerini takip ederek Allah'a ve Resulüne büyük bir ihanette bulunmuşlardır.

28-) Biliniz ki, mallarınız yani güç ve kuvvetleriniz birer sınamadır. Büyük mükâfat Allah'ın yanındadır.

Malların ve evlatların insan için fitne olması, gelecek endişesi ile onu infaktan alıkoyması anlamına gelmektedir. Yani sakın böyle bir inanca ve korkuya kendinizi kaptırmayın demektir. (Munafikun-9,10)

29-) Ey iman edenler! Eğer Allah'tan korkarsanız O, size (iyi ile kötüünün arasını ayırt edecek) bir furkan kılar, kötülüklerinizi örter yani sizi bağışlar. Çünkü Allah büyük fazilet sahibidir.

30-) *Hatırla ki, kâfirler seni tutup bağlamaları veya katletmeleri yahut seni (yurdundan) çıkarmaları için sana plan yapıyorlardı. Onlar (sana) plan yaparlarken Allah da (onlara) plan yapıyordu. Çünkü Allah plan yapanların en hayırlısıdır.*

31-) *Onlara âyetlerimiz tilavet edildiği zaman dediler ki: “(Evet) işittik, istesek biz de bunun benzerini elbette söyleyebiliriz. Bu öncekilerin masallarından başka bir şey değildir.”*

32-) *Hani o kâfirler bir zaman da: Ey Allah'ım! Eğer bu kitap senin katından gelmiş bir haksızlığa üzerimize gökten taş yağdır, yahut bize elem verici bir azap getir! demişlerdi.*

Kur'an'da “Hak” kavramı Allah, vahiy ve Resul bağlamında kullanılan bir kavramdır. Hak, Nebi bağlamında geçmez. Allah için geçtiği âyet (Yunus-32) vahiy için geçtiği âyet (Yunus-108) Resul hakkında geçtiği âyet (Âli İmran-86)

33-) *Halbuki sen onların içinde iken Allah, onlara azap edecek değildir. Onlar bağışlanma dilerken de Allah onlara azap edecek değildir.*

34-) *Mescid-i Haram'dan (müminleri) engellerken Allah onlara ne diye azap etmeyecek? Onlar O'nun (Allah'ın) velileri olamazlar. O'nun velileri bilinç sahiplerinden başkaları değildir. Fakat onların çoğu bunu bilmez.*

35-) *Onların beytin (Mescidi Haram'ın) yanındaki salâtları da ıslık çalmak ve el çırp-maktan başka bir şey değildir. Küfrünüzden ötürü şimdi azabı tadın!*

36-) *Şüphesiz ki kafirler mallarını, (insanları) Allah yolundan alıkoymak için infak ediyorlar. Daha da infak edecekler. Ama sonunda bu, onlara hasret (iç yarısı) olacak ve en sonunda mağlûp olacaklardır. Ön yargıya sahip olanlar cehenneme sürülüp toplanacaklardır.*

37-) *(Bu toplanma) Allah'ın habisi olanı temizden ayıklaması (mümini kâfirden ayırması) ve bütün habislerin bir kısmını diğer bir kısmının üstüne koyup hepsini yığarak cehenneme atması içindir. İşte onlar hüsrana uğrayanların ta kendileridir.*

38-) *Kafirlerle, (şirk ve küfürden) vazgeçerlerse, geçmiş günahlarının bağışlanacağını söyle. Yok geri dönerlerse kendilerinden öncekilerin sünneti gözlerinin önündedir!*

39-) *Fitne ortadan kalkıncaya yani din tamamen Allah'ın oluncaya kadar onlarla savaşın! (şirk ve küfre) son verirlere şüphesiz ki Allah onların yaptıklarını çok iyi görür.*

Âyette geçen “din” sözcüğün anlamı, tevhid, vahiy, düzen ve yasa demektir. Zaten fitne de düzen ve sistemle ilgili bir kavramdır. Yeryüzünde düzen, denge, yasa yani güzel bir hayat evrensel ahlak olan adaletle sağlanır. Dolayısıyla her kim ve hangi devlet dünyada sömürü ve işgal peşinde koşarsa, kula kulluğu inanç haline getirirse, inançlara baskı kurarsa insanların ve milletlerin arasını bozmak için yalan haber yayarak ajitasyon yaparsa, barışı bozup haksız savaş çıkartırsa, zulüm yapıp adaletsiz davranışlar sergilerse; hep birlikte onlara karşı koyun ve onları etkisiz hale getirin, demek istenmiştir.

40-) *Eğer imandan yüz çevirirlerse, bilin ki Allah sizin mevlânızdır. O, ne güzel mevlâ*

ve ne güzel yardımcıdır!

41-) *Hak ile batılın ayrıldığı gün yani iki ordunun karşılaştığı gün (Bedir Savaşı'nda) Allah'a yani kulumuza indirdiğimize iman etmişseniz, bilin ki ganimet olarak aldığımız herhangi bir şeyin beşte biri Allah'a yani Resul'e akrabalara, yetimlere miskinlere ve yol-sokak çocukları içindir. Allah her şeye bir yasa koymuştur.*

Aslında “Yüce Allah’ın her şeye kadir olması veya her şeyin üstünde bir kudrete sahip olması, O’nun her şeyi bir ölçü ile yaratması ve her şeye bir yasa koyması ile ilgilidir. Allah her şeyi yasaya bağlamıştır. Allah anlık iş yapmaz. Göklerde ve yeryüzünde bulunan her şey otomatik olarak kurulmuş bir makine gibi çalışır.

42-) *Hatırlayın ki, (Bedir savaşında) siz vâdinin yakın kenarında (Medine tarafında) idiniz, onlar da uzak kenarında (Mekke tarafında) idiler. Kervan da sizden daha aşağıda (deniz sahilinde) idi. Eğer (savaş için) sözleşmiş olsaydınız, sözleştiğiniz vakit hususunda çelişkiye düşerdimiz. Fakat Allah, gerekli olan emri yerine getirmesi, yok olanın açık bir delille (gözüyle gördükten sonra) yok olması, yaşayanın da açık bir delille yaşaması için (böyle yaptı). Çünkü Allah hakkıyla iştendir, bilendir.*

43-) *Hatırla ki, Allah, uykunda sana onları az gösterdi. Eğer onları sana çok gösterseydi, elbette çekinecek ve bu iş hakkında münakaşaya girişecektiniz. Fakat Allah (sizi bundan) kurtardı. Şüphesiz O, göğüslerde olanın özünü bilir.*

44-) *Yani Allah, olacak bir işi yerine getirmek için (savaş alanında) karşılaştığımız zaman onları sizin gözlerinizde az gösteriyor, sizi de onların gözlerinde azaltıyordu. Bütün işler Allah'a döner.*

45-) *Ey iman edenler! Herhangi bir ordu ile karşılaştığımız zaman sebat edin ve Allah'ı çok anın ki kurtuluşa eresiniz.*

46-) *Allah'a yani Resûlüne itaat edin, birbirinizle çekişmeyin; sonra korkuya kapılırsınız da kuvvetiniz gider. Bir de sabredin. Çünkü Allah sabredenlerle beraberdir.*

47-) *Çalım satmak, insanlara gösteriş yapmak ve (insanları) Allah yolundan alıkoymak için yurtlarından çıkanlar gibi olmayın. Allah onların yaptıklarını çepçevre kuşatmıştır.*

48-) *Hani şeytan onlara yaptıklarını güzel gösterdi de: Bugün insanlardan size galip gelecek kimse yoktur, şüphesiz ben de sizin yanınızdayım, demişti. Fakat iki ordu birbirini görünce ardına döndü ve: Ben sizden beriyim, ben sizin göremediklerinizi görüyorum, ben Allah'tan korkuyorum; Allah'ın azabı şiddetlidir, dedi.*

49-) *O zaman münafıklar yani kalplerinde hastalık bulunanlar, (sizin için), “Bunları, dinleri aldatmış” diyorlardı. Halbuki kim Allah'a tevekkül ederse, bilsin ki Allah izzetlidir, hüküm ve hikmet sahibidir.*

50-) *Melekler yüzlerine ve sırtlarına vurarak ve “Tadın yakıcı azabı”(diyerek) o kafirleri vefat ettirdiklerinde bir görseydin!*

Ölüm Anında Melekler Azap Eder Mi?

Kur'an'ı Mübin'in bağlam ve bütünlüğünü bilmeyen veya uydurma dinin rivayet ve icthadlarına mahkum olan birinin çok zor anlayacağı iki âyet'i kerime vardır. Aslında Kur'an'a göre kabir sorgusu ve azabı olmadığı gibi kabir hayatı diye bir şey de yoktur. Buna bağlı olarak vefata yakın olan bir kişinin, herhangi bir hastalığı sebebiyle maddi olarak duyduğu acı ve ızdırıp dışında yüce Allah tarafından veya melekler vasıtasıyla azap edilmesi olacak bir şey değildir. Çünkü Kur'an'ın onlarca âyetine göre sadece dünya hayatında sağlıklıken cezalandırma ve kıyametten sonra cehennem azabı vardır.

1. Âyet: “Melekler onları vefat ettirirken, onların yüzlerine ve sırtlarına vurduklarında nasıl olacak” (Muhammed-27)

2. Âyet “Bir görsen, melekler o inkarcıları vefat ettirirken onların yüzlerine ve sırtlarına vurarak “tadın yakıcı azabı” derler” (Enfal- 50) Geleneksel din âlimlerinin söylediği gibi melekler insanları vefat ettirirken azap etmezler. Yukarıda söylediğimiz gibi Kur'an'ın yüzlerce âyetine göre dünya hayatındaki cezalandırma ve âhirette olan cehennem azabından başka hiçbir azap söz konusu değildir. Yüce Allah hesaptan önce yani sorguya çekmeden, muhakeme etmeden, savunma almadan, hiçbir zaman azap etmez. Karakolda azap ve işkence olmaz. Ölüm anında aciz olan bir insana Allah azap etmez.

Peki Bu İki Ayeti Nasıl Anlamak Gerekir?

Söz konusu âyetleri iki bölüme ayırmak gerekir. Birinci bölüm, “meleklerin, kafirlerin canlarını almaları” İkinci bölüm, “kafirlerin cehennemdeki azaplarıdır” Yani âyetlerin Kur'an'daki sisteme göre manaları şöyledir. Âyetleri metinleri ile yani Arapçası ile birlikte görelim. “(melekler onları vefat ettirirken bir görsen)” (Enfal - 50) Âyetin bu cümlesi meleklerin kafirlerin canlarını aldıkları anı haber veriyor. “يَضْرِبُونَ وُجُوهَهُمْ وَأَدْبَارَهُمْ وَذُوقُوا عَذَابَ الْحَرِيقِ” (yakıcı azabı tadın diyerek yüzlerine ve sırtlarına vuracaklardır.) (Enfal-50) Bu da cehennem azabıdır.

Yani ölüm ile cehennem azabı arasında o kadar kısa bir mesafe var ki, kişi öldükten hemen sonra, binlerce sene kabirde kalsa bile kendisine bir saat gibi gelecektir. Bu ister kafir olsun ister mümin olsun hiç farketmez. İşte şu âyet aynı gerçeği gösteriyor. “الَّذِينَ تَتَوَفَّيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ طَيِّبِينَ يَقُولُونَ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ ادْخُلُوا الْجَنَّةَ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ” (Onlar, meleklerin, “Size selam olsun. Yapmış olduğunuz iyi amellere karşılık cennete girin” diyerek tertemiz olarak canlarını aldıkları kimselerdir.)” (Nahl-32)

Kişinin vefatından hemen sonra ya cennet nimetleri veya cehennem ateşi vardır. Adem(a.s) zamanında ölen ile kıyamet saatinde ölen arasında hiçbir fark yoktur. Her ikisi de kabirde aynı zamana mahkum olurlar. Yasin- 51, 52, 53; Nahl- 26-27; Müminün-- 14, 15, 16. âyetleri dünya hayatından direkt olarak mahşere çıkılacağını gösteren en güzel örneklerdir. Yani dünya hayatı ile kıyamet arasında bir mesafe ve zaman kaybı söz konusu değildir. Zaman göz açıp kapayıncaya kadar geçecektir. Yat ve kalk, işte o

kadar. Ancak şu da Kur'an'ın bir gerçeğidir. İnsanlar vefatları anında nereye gideceklerini görürler. (Yunus - 90, 91; Müminün- 99, 100; Mümin - 84, 85; Nisa-- 159) Bu iki ayette (Muhammed-27, Enfal-50) kafirleri vefat ettiren meleklerin savaşan müminler olma ihtimali kuvvetlidir. Bakara 248. ayette bulunan meleklerde müminlerdir. Yani Musa ve Harun (a.s)ın kalıntılarının içinde bulunduğu tabutu geleneksel anlamda inanılan melekler değil, Musa ve Harun (a.s.)dan sonra gelen Nebiler, Resuller ve müminlerdir. Dolayısıyla savaşta müminlerin elleriyle öldürüldükten hemen sonra kafirler cehenneme girerler. Evet Enfal 50 ve Muhammed 27. ayetlerinde bulunan meleklerin mücahid müminlerin olma ihtimali kuvvetlidir.

51-) *İşte bu, ellerinizle yaptığınız yüzündendir, yoksa Allah kullara zulmedici değildir.*

52-) *Bunların gidişatı tıpkı Firavun ailesi ve onlardan öncekilerin gidişatı gibidir. (Onlar da) Allah'ın âyetlerini inkar ettiler de Allah onları günahları sebebiyle yakalamıştı. Allah (büyük) kuvvet sahibi, cezası çetin olandır.*

53-) *Bu da, bir toplum kendilerinde bulunan (güzel ahlâk ve erdemleri) değiştirmeye kadar Allah'ın onlara verdiği nimeti değiştirmeyeceğinden dolayıdır. Şüphesiz ki Allah işitendir, bilendir.*

54-) *Evet bunların durumu, Firavun ailesi ve onlardan öncekilerin durumuna benzer. Onlar Rablerinin âyetlerini yalanlamışlardı; biz de onları günahlarından ötürü yok etmiştik ve Firavun ailesini boğmuştuk. Hepsi de zalim idiler.*

55-) *Allah yanında, canlıların en kötüsü ön yargıya sahip olanlardır. Çünkü onlar iman etmezler.*

56-) *Onlar, kendileriyle antlaşma yaptığın, sonra her defasında hiç çekinmeden antlaşmalarını bozan kimselerdir.*

57-) *Eğer savaşta onları yakalarsan, ibret almaları için onlar ile (onlara vereceğin ceza ile) arkalarında bulunan kimseleri de dağıt.*

58-) *Antlaşma yaptığın bir toplumun hainlik yapmasından korkarsan, sen de (onlarla yaptığın antlaşmayı) aynı şekilde bozduğunu kendilerine bildir. Çünkü Allah, hainleri sevmez.*

59-) *Kafir olanlar bizi (azabımızı) aşacaklarını sanmasınlar. Çünkü onlar (bizi) âciz bırakamazlar.*

60-) *Onlara karşı gücünüzün yettiği kadar güç ve cihat için atlar hazırlayın ki, onunla Allah'ın düşmanını, sizin düşmanınızı ve onlardan başka sizin bilmediğiniz, Allah'ın bildiği (düşman) kimseleri korkutursunuz. Allah yolunda ne infak ederseniz, size eksiksiz ödenir ve size asla zulüm yapılmaz.*

61-) *Eğer onlar barışa yanaşırlarsa sen de ona yaş ve Allah'a tevekkül et, çünkü O işitendir, bilendir.*

62-) *Eğer sana hile yapmak isterlerse, şunu bil ki, Allah sana yeter. O, seni yardımıyla ve müminlerle güçlendirendir.*

63-) *(Allah), onların kalplerini birleştirmiştir. Sen yeryüzünde bulunan her şeyi verseydin, yine onların gönüllerini birleştiremezdin, fakat Allah (vahiy sayesinde) onların aralarını bulup kaynaştırdı. Çünkü O, izzetlidir, hüküm ve hikmet sahibidir.*

64-) *Ey Nebi! Sana ve sana tabi olan müminlere Allah yeter.*

Aslında “ittibâ” yani tâbi olma kavramı, Nebi bağlamında değil, vahiy ve Resul bağlamında kullanılan bir kavramdır. Kur’an’da sadece bu âyette Nebi bağlamında gelmiştir. Bunun sebebi savaşa ilgili olduğundandır. Yani âyetin tarihsel ve bölgesel bir özelliği vardır. Dolayısıyla müminler ordu komutanı göreviyle savaşa ilgili olarak Nebi (a.s) in emir ve direktiflerine ittibâ etmek yani uymak zorundadırlar.

65-) *Ey Nebi! Müminleri savaşa teşvik et. Eğer sizden sabırlı (dayanıklı) yirmi kişi bulunursa, iki yüz kişiye galip gelirler. Eğer sizden yüz kişi olursa, kâfir olanlardan bin kişiye galip gelirler. Çünkü onlar anlamayan bir topluluktur.*

Ayette “Ey Resul! değil de “Ey Nebi! denilmesinin sebebi, vahiyle ilgili bir durum olmadığı içindir. Yani savaşta Nebi kendi sözleri ve yetenekleriyle liderliğini ve kabiliyetini ortaya koyacaktır. Dolayısıyla burada özel ve tarihsel bir durum vardır.

66-) *Şimdi Allah, yükünüzü hafifletti; sizde zaaf olduğunu bildi. O halde sizden sabırlı (dayanıklı) yüz kişi bulunursa, (onlardan) ikiyüz kişiye galip gelir. Eğer sizden bin kişi olursa, Allah’ın yasasıyla iki bin kişiye galip gelirler. Allah sabredenlerle beraberdir.*

67-) *Yeryüzünde ağır basıncaya (küfrün belini kırıncaya) kadar, hiçbir Nebi’ye esirleri bulunması yaraşmaz. Siz geçici dünya yaşantısını istiyorsunuz, halbuki Allah (sizin için) ahireti istiyor. Allah izzetlidir, hüküm ve hikmet sahibidir.*

Âyet savaş esnasında alınan esirlerle ilgili değildir. Çünkü esirler öldürülmezler. İman edenler, savaş başlamadan önce müşriklerin zenginliklerini düşünerek savaş esnasında onları öldüreceklerine esir alarak para karşılığında serbest bırakma hatasını işlediler. Yoksa âyet, “savaştan sonra aldığınız esirleri öldürmeniz gerekirdi” demiyor.

68-) *Allah tarafından önceden verilmiş bir kitap (yasa) olmasaydı, aldığınız (esirlerden) ötürü size mutlaka azim bir azap dokunurdu.*

69-) *Artık elde ettiğiniz ganimeti helâl ve temiz olarak yeyin. Ve Allah’a karşı bilinçli olun. Şüphesiz ki Allah bağışlayandır, merhamet edendir.*

70-) *Ey Nebi! Elinizdeki esirlere de ki: Eğer Allah kalplerinizde hayır olduğunu görürse, sizden alındandan (fidyeden) daha hayırlısını (Kur’an hidayetini) size verir ve sizi bağışlar. Çünkü Allah bağışlayandır, merhamet edendir.*

71-) *Eğer sana hainlik etmek isterlerse (üzülme, çünkü) daha önce Allah’a da hainlik etmişlerdi de Allah onlara karşı sana imkân ve kudret vermişti. Allah bilendir, hikmet sahibidir.*

72-) *İman edip de hicret edenler, Allah yolunda mallarıyla, canlarıyla cihat edenler ve (muhacirleri) barındırıp yardım edenler var ya, işte onların bir kısmı diğer bir kısmının velileridir. İman edip de hicret etmeyenlere gelince, onlar hicret edinceye kadar size onların velâyetinde hiçbir şey yoktur. Eğer onlar din hususunda sizden yardım isterlerse,*

sizinle aralarında sözleşme bulunan bir toplumun aleyhine olmaksızın (o Müslümanlara) yardım etmek üzerinize borçtur. Allah yapacaklarımızı hakkıyla görmektedir.

73- *Kâfir olanlar da birbirlerinin yardımcılarıdır. Eğer siz onu (cihat ve infakı) yerine getirmezseniz yeryüzünde bir fitne ve büyük bir bozgunculuk olur.*

74- *İman edip de Allah yolunda hicret ve cihat edenler, (muhacirleri) barındıran ve yardım edenler var ya, işte gerçek müminler onlardır. Onlar için bağışlanma ve değerli bir rızık vardır.*

75- *Sonradan iman eden ve hicret edip de sizinle beraber cihat edenler de sizdendir. Allah'ın kitabına göre yakın akrabalar birbirlerine (vâris olmaya) daha uygundur. Şüphesiz ki Allah her şeyi bilendir.*

ÂLİ İMRAN SURESİ

İki yüz âyet olup Medine'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1-) *Elif. Lam. Mim.*

2-) *Allah, O'ndan başka ilâh yoktur. O hay'dır, kayyum'dur.*

3,4-) *O, (Allah) sana kitabı bir amaca yönelik, önceki (kitapları) tasdik edici olarak indirmiş; daha önce de, insanlara hidayet olmak üzere Tevrat ve İncil'i indirmişti ve Furkan'ı da indirdi. Bilinmeli ki, Allah'ın âyetlerini inkar edenler için şiddetli bir azap vardır. Allah, izzetlidir, gereken cezayı verendir.*

Yani âyetleri gizleyen kafir ve zalimlerin yaptıklarını yanlarına bırakmaz, onları bir gün cezalandırır demektir. (İbrahim-42,43)

5-) *Şüphesiz ki ne yerde ne de gökte hiçbir şey Allah'a gizli kalmaz.*

6-) *Rahimlerde sizi dilediği gibi şekillendiren O'dur. O'ndan başka ilah yoktur. O izzetlidir, hüküm ve hikmet sahibidir.*

7-) *Sana kitabı indiren O'dur. Onun (Kur'an'ın) bazı âyetleri muhkemdir ki, bunlar kitabın anasıdır. Diğerleri de müteşabihdir. Kalplerinde eğrilik olanlar fitne çıkarmak ve onu tevil etmek için ondaki müteşabih âyetlere uyarlar. Halbuki onun te'vilini ancak Allah ve ilimde (imanda) sağlam duruş sergileyenler bilir. Bunlar, ona iman ettik; hepsi Rabbimiz katındandır, derler. Bu inceliği ancak olgun akıl sahipleri düşünüp anlar.*

Muhkem âyetler şirk ve tevhid, güzel ahlak ve öğütlerle ilgili olan manası açık, kolay, anlaşılır yani zor olmayan âyetlerdir. Müteşabih âyetler ise simgesel olarak anlatılan ve ancak te'vil ile yani Kur'an'ın bağlam ve bütünlüğü içinde çözülebilen âyetlerdir. Yüce Allah, Müteşabih âyetlerin, Kur'an'ın bağlam ve bütünlüğü içinde, ilmin ışığında yapılan çalışmaların sonunda gerçek anlamlarının ortaya çıkacağını açıklıyor. Âyete dikkatli bir şekilde baktığımızda, yüce Allah'ın kullarını düşünmeye ve akıllarını kullanmaya yönlendirdiğini görürüz. Onun içindir ki İslam dini akla ve ilme önem veren bir din olarak ortaya çıkıyor. Müteşabih âyetlerin asıl amacı, bizleri araştırmaya, düşünmeye, ilme karşı yönlendirmek içindir. Ama biz bunun farkında değiliz. Allah müteşabih âyetlerin anlamını, bir kendisinin birde ilim ve sağlam iman sahiplerinin anlayacağını belirterek, ilmi çalışmalar yapmanın kutsal bir görev olduğu bilincini, topluma aşılama çalışmıştır.

Ne yazık ki bu gerçek günümüzde, hala anlaşılammış ve yanlış yönlere çekilerek, gerçek anlamının üstü örtülmüştür. Hud suresi 1 ve 2. âyetinde bizlerin sorumlu olduğu, imtihanımızı yaşadığımız muhkem âyetlerin açıkça anlatıldığını haber veriyor. “Elif Lâm Râ. Bu öyle bir kitaptır ki, âyetleri muhkem kılınmış, sonra da her şeyden haberdar olan hikmet sahibi Allah tarafından âyetleri ayrıntılı olarak açıklanmıştır. (Tek bir nedeni var, o da,) Allah’tan başkasına kulluk etmeyesiniz diye. Ben size O’ndan bir müjdeci ve uyarıcıyım.”

Yukarıdaki âyet aslında, bizlere çok şeyler anlatıyor. Müteşabih âyetlerin, dine hüküm koyan, bizlerin din ve iman adına, önemli görevlerimizin uygulanması ve yaşanması adına uymamız gereken âyetler olmadığını, önce net bir şekilde bilmeliyiz. Çünkü yüce Allah, anlamı tam olarak anlaşılmmayan bir âyetten, bizleri asla sorumlu tutmaz. Bu Allah’ın adaletine uygun düşmez. Önce bu gerçeği göz ardı etmeyelim ve şunu tekrar edelim. Müteşabih âyetler yoruma açık, düşünmeye, araştırmaya, ortak akla yönlendiren, bahsedilen konu hakkında bilimsel çalışmalarla ortaya çıkarılacak âyetlerdir. Bu konulara örnek vermek gerekirse. Allah gökyüzünden, yıldızlardan, aydan, gökyüzünün katmanlarından, güneşle dünya arasına koyduğu koruyucu tabakadan, burçlardan bahseder.

Süleyman (a.s), Zülkarneyn, Harut ve Marut, İsa (a.s) doğumu, Bakara meselesi, İsrailoğullarına helal olan şeylerin haram kılınması, Fil olayı, Lut (a.s) ın kavminin yok edilmesinin şekli, Firavun’un kavminin cezalandırıldığı kurbağa, suyun kan olması, çekirge istilası, kıvım, denizin yarılması, men ve selva yani İsrailoğullarına indirilen kudret helvası ve bildircin, İsa (a.s) ın mucizeleri olan beşikte konuşması, ölülerin diriltilmesi, çamurdan yapılan kuşun uçuşması, Ashab’ı Kehfin üç yüz yıl uyuması, Bakara 259.âyette anlatılan kişinin yüz yıl ölü kaldıktan sonra diriltilmesi, Musa ve ilim sahibinin kıssası, yine Musa (a.s) ın asasını vurması üzerine taştan on iki pınar fışkırmaması, asanın yılan olması, elinin kusursuz bir şekilde bembeyaz olması, Süleyman (a.s) ın, Sebe Melikesinin tahtını bir anda getirmesi, karıncanın onunla konuşması, Yunus (a.s)’ın Hut tarafından yutulması, Karun’un yere batırılması, rüzgarların kayaları savurması, İbrahim (a.s) ın çocuğunu boğazlamaması, gibi onlarca konu müteşabih âyetlere birer örnek olarak verilebilir. Bunların bir çoğu Mekke müşriklerinin inanç ve hayatlarını etkilediği için Kur’an’da yer almış, bazıları Hristiyanların inanç ve kaynaklarında var olduğu için onlara değinilmiş, bir çoğu Yahudi kaynaklarında olduğu için onlara cevap verilmiş, bir çoğu da simgesel bir anlatıma sahip bulunmaktadır.

Mesela, güneş ve ay bir hesaba göre hareket etmektedir der detay vermez, bizlerin bu konuda ilmi araştırmalar yapmamızın yolunu açar. Göklerde ve yerde ne varsa Allah’ındır der, ama gökyüzünde nelerin olduğu konusunda açıklama yapmayarak, bizleri bu konuda araştırmaya yönlendirir. İlme ve tefekküre bizleri yönlendirmesinin de, elbette çok önemli bir nedeni vardır. Allah’ın yarattığı tabiatı, gökyüzünü, yıldız ve gezegenlerin birbirine nasıl eşsiz ve şaşmaz bir düzenle bağlandığını, her şeyin nasıl kusursuz çalıştığını, ilim sayesinde anladığımızda, Yüce Rabbimize daha bir coşkuyla ve sevgiyle derinden bağlılığımızı gösteririz. Müteşabih âyetlerin Kur’an’da yer almasının asıl amacı, böylece ortaya çıkıyor.

İnsanları ilme, akli kullanmaya, araştırmaya ve sanata yönlendirmek ve böylece yüce Allah'ın sanatını, güç ve kudretini, azamet ve büyüklüğünü gözlerimizle görmemizi sağlamak ve şahit olmaktır. Yani anlamı bilinmeyen, tam açığa çıkmamış müteşabih olan âyetler çoktur. Bizlere düşen Allah'ın uyarısında olduğu gibi, Kur'an'ın hali hazırda anlamları tam bilinmeyen, müteşabih âyetleri kafaya takma ve akli onlara kilitleme yerine, gelin Allah'ın bizlere hidayet ve rahmet rehberi olan ve Allah'tan başkasına kulluk etmeyelim diye gönderdiği, anlamları açık, anlaşılır, sağlamaştırılmış, her şeyden nice örneklerle açıkladığı, muhkem âyetlere uyup onları hayata hakim kılan. Elbette ilim adamlarının araştırmalarını da izleyelim, onlara kayıtsız kalmayalım. Yani şunu yapmayalım. Atalarımızın inancını yaşayabilmek için, işimize gelmeyen, bizlere birer örnek ve ibretlik dersler sunan muhkem âyetleri, anlamamazlıktan gelip, üstünü örtüp bu müteşabih demeyelim, bu düşünce bizleri yanlış yönlendirir, doğruyu ve gerçeği ne olursa olsun mutlaka araştıralım. Dolayısıyla yüce Allah, Kur'an'ı bizlere hidayet olsun diye gönderdiyse ve bizi sadece Kur'an'dan sorumlu tuttuysa, (Zuhruf-43,44) sorumlu olduğumuz muhkem âyetlerin anlaşılması zor olmayacaktır.

Çünkü yüce Allah, birçok yerde kalem ederek, “bizler için Kur'an'ı kolaylaştırdığını” söylüyor. Fakat bizler atalarımızdan intikal eden, beşerin yani fıkıh dininin etkisinde olduğumuz için, Allah'ın âyetlerini görmezden gelerek, Kur'an'ı herkes anlayamaz, bilmem kaç yıl ilim tahsil etmek gerekir. Kur'an'ı ancak atalarımız anlamıştır, ictihad kapısı kapanmıştır diyerek, farkında olmadan Allah ile inatlaştığımızın, O ne derse neredeyse tersini yaptığımızın, farkında bile olamıyoruz. Dilerim, yaptığımız bu büyük yanlış farkında oluruz. Yine dilerim Allah'ın gerçeklerini gören, duyan, hisseden Kur'an'dan başka kaynak kabul etmeyen Allah'ın muhlis kullarından oluruz.

Müteşabih ifadeler bağlamı olmadığına ya da dikkate alınmadığında farklı anlama yorulabilecek ifadelerdir. Muhkem ifadeler ise her halükarda net olan, bağlamına bakılsa da bakılmasa da mesajı açık olan ifadelerdir.

Mesela “Kur'an Allah'ın insanlığa mesajıdır” ifadesi bağlamı ne olursa olsun açık ve net bir ifade olarak muhkemdir. Şimdi müteşabih bir cümle kuralım: “Şii ya da sunni fark etmez. Önemli olan müslüman olmak...” Bu ifade Şii de Sunni de aynıdır. İkisi de sapkınlıktır hüsrandır. Şiisi de Sunnisi de yanlıştır. Doğru olanlar Şii ya da Sunni olanlar değil müslüman olanlardır şeklinde okunabilir. Bu ifade şii de sunnisi de müslümandır. İki gruptan birinde olmak ayrılık sebebi değil. Müslümanlık içinde farklılıklar zenginliktir. Neticede iki grup da müslümandır, kardeşir şeklinde de okunabilir. “Şii ya da sunni fark etmez. Önemli olan müslüman olmak...” İfadesini kullanan kişinin neyi kastettiğini net bilip anlamak ve ne demek istediğinden emin olmak ancak bu ifadeyi hangi bağlamda hangi konuşmada kullandığını bilmekle ve bu sözleri nasıl bir atmosferde ifade ettiğini dikkate almakla mümkün olabilir. Dolayısıyla Kur'an'da anlatılan ve yaratılış yasına ve sünnetullah'a aykırı olan kıssaların hepsi müteşabih kategorine girerler. Yani yüce Allah'ın bunları hangi amaçla indirdiğinin üzerinde düşünmek gerekiyor. Çünkü bu kıssaların bir çoğunda insanlar için ders ve ibret çıkarmak mümkün değildir.

Kur'an'ı Kim Açıklar, Allah mı Elçisi mi?

Bildiğimiz gibi, Âli İmran 7. âyete göre Kur'an âyetleri Muhkem ve Müteşabih olmak üzere iki gruba ayrılıyor. En çok kabul gören ve bilinen tarife göre Muhkem, “Manası kolaylıkla anlaşılabilen, açık olarak bilinen, anlamında başka bir ihtimal taşımayan âyetler” olarak anlaşılmıştır.

Müteşabih âyetler içinse iki temel görüş vardır:

1-) Manasını sadece Allah'ın bildiği âyetler.

2-) Manasını Allah'ın yanı sıra ilimde derinleşmiş olanların da bilebileceği âyetler.

Aslında müteşabih, “Birbirine benzer, birden fazla anlamlı” demektir.

Bunu Nerden Biliyoruz?

Muhkem ve Müteşabih'in hangi anlama geldiğinin açıklandığı Âli İmran 7.âyetinden biliyoruz. Çünkü âyetin kendisi bile müteşabihtir. Bu âyeti okurken bir yerde durmamız veya durmamamıza göre anlamı değişiklik arz eder!

Şöyle ki:

“فَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ زَيْغٌ فَيَتَّبِعُونَ مَا تَشَابَهَ مِنْهُ ابْتِغَاءَ الْفِتْنَةِ وَابْتِغَاءَ تَأْوِيلِهِ وَمَا يَعْلَمُ...
...تَأْوِيلَهُ إِلَّا اللَّهُ وَالرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ يَقُولُونَ آمَنَّا بِهِ كُلٌّ مِنْ عِنْدِ رَبِّنَا”

“Kalplerinde eğrilik olanlar, fitne çıkarmak ve onu tevil etmek için ondaki müteşabih ayetlerin peşine düşerler. Hâlbuki onun tevilini ancak Allah bilir. İlimde derinleşmiş olanlar ise: Ona inandık; hepsi Rabbimiz tarafındandır, derler” olarak da anlayabilirsiniz âyeti,

“Kalplerinde eğrilik olanlar, fitne çıkarmak ve onu tevil etmek için ondaki müteşabih âyetlerin peşine düşerler. Hâlbuki onun tevilini bir Allah bilir, bir de ilimde derinleşmiş olanlar. Bunlar, Ona inandık, hepsi Rabbimizin katındandır, derler” olarak da anlayabilirsiniz!

Peki bu anlamlardan hangisi doğru?

İkisi de mümkün görünüyor. Ancak bizim anlayışımızda olanlara göre elbette ikincisi daha doğru duruyor. Yüce Allah, manasını kendisinden başka kimsenin bilemeyeceği bir âyeti niye göndersin ki? Dolayısıyla Âli İmran 7.âyet, asıl konumuz olmadığı için üzerinde durmuyoruz. Müteşabih için “birbirine benzer, birden fazla anlamlı” demiştik. Bunu âyetlerden delillendirmeye çalışalım.

Mesela: “... وَأَتُوا بِهَا مُتَشَابِهًا...” “... Bu rızıklar onlara benzer olarak verilmiştir” âyetinde geçen “müteşabihe” kelimesinden biliyoruz. (Bakara-25)

“... إِنَّ الْبَقَرَ تَشَابَهَ عَلَيْنَا...” “... Bize göre sığırlar birbirine benzer...” âyetinde geçen “teşabehe” kelimesinden biliyoruz. (Bakara-70)

“... تَشَابَهَتْ قُلُوبُهُمْ...” “... Kalpleri nasıl da birbirine benzedi?...” âyetinde geçen “teşabehet” kelimesinden biliyoruz. (Bakara-118)

“...وَمَا قَتَلُوهُ وَمَا صَلَبُوهُ وَلَكِنْ شُبِّهَ لَهُمْ...” “... Halbuki onu (İsa’yı) ne öldürdüler, ne de astılar; fakat onlara benzeri gösterildi...” ayetinde geçen “şübbihe” kelimesinden biliyoruz. (Nisa-157)

“...وَالنَّحْلَ وَالزَّرْعَ مُخْتَلِفًا أَكْلُهُ وَالرَّيْتُونَ وَالرُّمَانَ مُتَشَابِهًا وَغَيْرَ مُتَشَابِهٍ...”

“... Hurmaları, ekinleri, birbirine benzer ve benzemez biçimde zeytin ve narları yaratan O’dur..” ayetinde geçen “müteşabihen” ve “gayra müteşabihin” kelimelerinden, Müteşabih’in “Benzer” anlamına geldiğini biliyoruz...” (En’am-141)

Müteşabih, “benzer, çok anlamlı olduğuna göre” şöyle bir sonuç kaçınılmazdır: Muhkem gibi manası kolaylıkla anlaşılabilen, anlamında başka bir ihtimal taşımayan ayetlerden olmayan, yani Kur’an’da birbirine benzeyen veya birden fazla anlamı olan kelimelerin geçtiği bütün ayetler “müteşabih ayetler” kapsamına girer. Müteşabih âyetler benzer anlamlı veya çok anlamlı ise şayet -ki öyle- peki hangi anlamının doğru, isabetli olduğunu, hangisinin Murad-ı ilahî’yi tam olarak yansıttığını nasıl bileceğiz? Yani bu türden âyetleri anlamamanın bir kriteri var mı? Evet var. Müteşabih ayetleri anlamamanın temel kriteri öncelikle “güzel niyet”tir, güzel niyet, samimiyet de yetmez, ayrıca “derin bilgi ve iman sahibi” olmamızı gerektirir.

Bu özelliklerden yoksun olan itikadı bozuklar, kalplerindeki hastalık nedeniyle müteşabih âyetler üzerinde özellikle yoğunlaşırlar ve art niyetli oldukları için okuduğu âyetleri doğru anlayamazlar. Âyeti doğru anlayamadıkları gibi kendi ön yargılarını okuduğu âyete sözüm ona doğrulatırlar. Yani Kur’an okurken satır aralarında âyetin mesajını değil kendi batıl itikatlarını, bozuk imanlarını ve ön yargılarını görürler. Müteşabih âyetleri bağlamlarından koparırlar, veya onları açıklayan diğer ayetleri yok sayarlar. Çünkü temiz imanlı olmadıkları için Kur’an ile bunlar arasında bir aşılmaz bir engel vardır. (Kehf-57) Ne anlatmaya çalıştığıma bir örnekle ete kemiğe büründürürelim: (Aynı zamanda “Başlık” konusuna girmiş oluyoruz.)

“...أَوَلَمْ يَكْفِهِمْ أَنَّا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ يُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ سَآءَ مَا يَكْفُرُونَ...” “Kendilerine okunmakta olan Kitab’ı sana indirmemiz onlara yetmemiş mi?...” ikazına rağmen (Ankebut-51) Kur’an’ı yetersiz gören, yetmedi “Kur’an Müslümanlığı sapkınlıktır, zındıklıktır” diyecek kadar akıldan yoksun şeddeli sapkınlara, kara cahillere göre Allah’ın Resul’u hadislerle Kur’an’ı açıklamıştır. Delilleri ise, Nahl 44.âyette geçen

“...وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ...”

“... İnsanlara, kendilerine indirileni açıklaman için ve düşünüp anlasınlar diye sana da bu Kur’an’ı indirdik” cümlesidir.

Halbuki Nahl 44.âyette geçen لِنُبَيِّنَ “Li tübeyyine” byn fiilinin açıklamak anlamına geldiği doğrudur. Fakat gizli, manası bilinmeyen bir şeyi açıklamak veya detaylandırmak değildir. Âyet, Allah Resulünden anlaşılmayan âyetleri anlaşılır hale getirmesi için tefsir yapmasını, izah etmesini istemiyor. Kasededilen şey, kendisine vahyedilen âyetleri gizlemeden, eksiltme ve çıkarma yapmadan olduğu gibi insanlara duyurmasını emrediyor. Bunu en güzel gösteren, Âli İmran 187.âyetidir.

وَإِذْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ لَتُبَيِّنُنَّهُ لِلنَّاسِ وَلَا تَكْتُمُونَهُ فَنَبَذُوهُ وَرَاءَ ظُهُورِهِمْ
وَاشْتَرَوْا بِهِ ثَمَنًا قَلِيلًا فَبُيِّنَ مَا يَشْتَرُونَ

“Hani Allah, kendilerine kitap verilenlerden, “Onu (Kitabı) mutlaka insanlara açıklayacaksınız, onu gizlemeyeceksiniz” diye sağlam söz almıştı. Fakat onlar verdikleri sözü, arkalarına atıp onu az bir karşılığa değiştiler. Yaptıkları bu alışverişi ne kadar kötü olmuştur! Âyette bulunan لَتُبَيِّنُنَّهُ لِلنَّاسِ وَلَا تَكْتُمُونَهُ Onu (vahyi) mutlaka insanlara açıklayacaksınız, onu gizlemeyeceksiniz” cümlesi bunu açık olarak gösteriyor. İşte kalplerinden hastalık olan bozuk imanlılar, Kur’an’ı yetersiz gördükleri, hadis sünnet denilen rivayetleri kutsal belledikleri, arı duru dini şirketleştirdikleri için tercihlerini “Kur’an’ı ancak Allah’ın Resul’u açıklar ve izah eder” anlamında anlar ve anlatırlar. Yani bu âyet aynen Mâide 67. âyet gibi, Resul (a.s)a ve iman edenlere “Kur’an’dan hiçbir şeyi gizlemeksizin, olduğu gibi insanlara duyurun” emrini vermektedir.

Veya Maide 15.âyette geçen

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولُنَا يُبَيِّنُ لَكُمْ كَثِيرًا مِمَّا كُنْتُمْ تُخْفُونَ مِنَ الْكِتَابِ وَيَعْفُو عَنْ كَثِيرٍ
قَدْ جَاءَكُمْ مِنَ اللَّهِ نُورٌ وَكِتَابٌ مُبِينٌ

“Ey Ehl-i Kitap! Resûlümüz size Kitap’tan gizlemekte olduğunuz birçok şeyi açıklamak üzere gelmiştir..” ayetinde olduğu gibidir.

يُبَيِّنُ لَكُمْ كَثِيرًا مِمَّا كُنْتُمْ تُخْفُونَ مِنَ الْكِتَابِ

“Kitaptan gizlemekte olduğunuz birçok şeyi açıklamak.”

Nahl 44.âyet de müteşabih bir âyettir. Ve müteşabihler, temiz kalpli olanlar ile kalplerinde hastalık olanları birbirinden ayıran dünya sınavının bir başka versiyonudur. Kalbi hastalıklı olanlar, mümkün değil ayette anlatılan gerçek manayı bulamazlar. Şunu asla aklımızdan çıkarmayalım. Kur’an’ı ancak Allah açıklar ve yalnız O öğretir. Bunu ölümlü hiçbir beşere bırakmamıştır. Sadece temiz kalpli olanlar bu bağlantıları bularak ortaya koymaya çalışırlar.

أَلَمْ يَكُنْ لَهُ الْبُيُوتُ الْمُبِينَاتُ
أَلَمْ يَكُنْ لَهُ الْبُيُوتُ الْمُبِينَاتُ

“Sana indirilen (bu Kur’an) her şeyden haberdar olan (Allah) tarafından âyetleri sağlaştırmış, sonra da açıklanmış bir kitaptır” ilanı, Kitabullah’ın kimseye muhtaç olmadığına işarettir.

Bize düşen,

لَا تُحَرِّكْ بِهِ لِسَانَكَ لِتَعْجَلَ بِهِ

إِنَّ عَلَيْنَا جَمْعَهُ وَقُرْآنَهُ

فَإِذَا قَرَأَهُ فَاتَّبِعْ قُرْآنَهُ

“Onu (vahyi) çarçabuk almak için dilini kımıldatma. Şüphesiz onu toplamak ve onu okutmak bize aittir. O halde biz onu okuduğumuz zaman, sen onun okunuşunu takip et. Sonra şüphen olmasın ki onu açıklamak da bize aittir” ikazından da anlaşılacağı gibi (Kıyamet 16-19) Kur’an’ı anlamak için acele etmemek, okumalarımızı bıkmadan sürdürmek gerekir.

Sonuç olarak, müteşabih âyetleri anlamının yolu, iyi niyetli olmanın yanı sıra, birden fazla anlamı olan kelimelerin diğer âyetlerde nasıl kullanıldığını dikkatli bir şekilde araştırmak, hikmeti keşfetmek için saatleri günleri ve belki ayları yılları bu uğurda sarf etmekten geçiyor. Ayetleri âyetlerle irtibatlandırmak, ilgili âyetleri bir-biriyle buluşturmak gerekiyor. Çünkü kapalı, anlaşılmasa gibi görünen pek çok âyet mutlaka bir başka âyetle anlaşılacaktır. Ancak ihtisas sahibi olanların mesajını tam olarak kavrayabileceği yahut yaşadığımız yıllarda çağlarda değil de ileriki zamanlarda anlaşılacak kimi ayetler de mevcuttur. “Kur’an’ı Allah tefsir eder, iyi niyetli ve sağlam imanlı kulları da bunu keşfeder.”

8-) Rabbimiz! Bizi (vahiy’le) hidayete ilettikten sonra (şirk ve hurafelerle) kalplerimizi eğriltme. Bize tarafından rahmet bağışla. Şüphesiz ki sen vehhab olansın.

9-) Rabbimiz! Gelmesinde şüphe edilmeyen bir günde, insanları mutlaka toplayacak olan sensin. Şüphesiz ki Allah vâdettiğinden (yahasından) dönmez.

10-) Bilinmelidir ki kafir olanların ne malları ne de güç ve kuvvetleri Allah’tan (gelecek azaba karşılık) kendilerine bir fayda sağlamayacaktır. İşte onlar ateşin yakıtıdır.

11-) (Onların karakteri) Firavun ailesinin ve onlardan öncekilerin karakterine benzer. Onlar âyetlerimizi yalanladılar, Allah da kendilerini (şirk ve küfür) günahları yüzünden yakaladı. Allah’ın cezası çok şiddetlidir.

12-) Kafirlerle de ki: Yakında mağlup olacaksınız ve cehenneme sürüleceksiniz. Orası ne kötü bir yerdir!

Kıraat Farklılığı

Bu âyet şu şekilde de okunmuştur. “قُلْ لِلَّذِينَ كَفَرُوا سَيُغْلَبُونَ وَيَحْشَرُونَ إِلَىٰ جَهَنَّمَ وَبِئْسَ الْأَمْهَادُ” yani kafirlere de ki: “Yakında mağlup olacaklar ve cehenneme sürülecekler. Orası ne kötü bir yerdir.)

13-) (Bedir’de) karşı karşıya gelen şu iki birliğin halinde sizin için büyük bir ibret vardır. Biri Allah yolunda çarpışan bir birlik, diğer birlik ise, bunları gözle apaçık kendilerinin iki misli gören kafir bir birlik. Allah dileyen yardım ile destekler. Elbette bunda basiret sahipleri için büyük bir ibret vardır.

14-) Şehevî arzulara, (özellikle) kadınlara, oğullara, yığın yığın biriktirilmiş altın ve gümüşe, salma atlara, sağmal hayvanlara ve ekinlere karşı düşkünlük insanlara çekici oldu. Halbuki bunlar, dünya hayatının geçimliğidir. Varılacak güzel yer ise, Allah’ın yanındadır.

15-) De ki: Size bunlardan daha iyisini bildireyim mi? Bilinç sahipleri için Rableri yanında, içinden nehirler akan, devamlı kalacakları cennetler, tertemiz eşler ve (hepsinin üstünde) Allah’ın rızası vardır. Allah kullarını görüyor.

16-) (Bu nimetler) “Rabbimiz! Şüphesiz ki biz iman ettik; bizim günahlarımızı bağışla, bizi ateş azabından koru!” diyen;

17-) Sabreden, sadık olan, huzurda boyun bükken, infak eden ve seher vaktinde bağışlanma dileyenler (içindir).

18-) Allah adaleti (evrensel ahlak olan tevhidi) ayakta tutarak (delilleriyle) şu hususu açıklamıştır ki, kendisinden başka ilâh yoktur. Melekler (Nebiler, Resuller) ve ilim sahipleri de (bunu ikrar etmişlerdir.) Evet mutlak güç ve hikmet sahibi Allah'tan başka ilah yoktur.

Bu âyette geçen “kist” (adalet), evrensel ahlak ve tevhid ilkeleri anlamına gelmektedir.

19-) Allah yanında (geçerli) din İslam'dır. Kitap verilenler, kendilerine ilim geldikten sonradır ki, aralarındaki taassub yüzünden ihtilâfa düştüler. Kim Allah'ın âyetlerinin üzerini örterse, bilmelidir ki Allah'ın hesabı çok seridir.

Âyette geçen “beğyen beynehum” insanların arasında bulunan “inanç, ırk, kabile, cemaat, mezhep ve tarikat taassubu ve iktidarı zorla ele geçirme tutkusunu ve arzusu” anlamına gelmektedir. Kur'an'ın doksan iki âyetinde geçen “din” kelimesi zikredildiği yerlerde itaat, hüküm, kulluk, tevhid, İslam, şeriat, hudut, adet, ceza, hesap ve millet gibi çeşitli anlamlarda kullanılmıştır.

Bunun yanında, kelimenin Kur'an'da ifade ettiği mana on altı yerde geçen “hak din, dosdoğru din ve on üç yerde geçen “dini Allah'a özel kılma yani ihlas” şeklinde yer almıştır. Diğer taraftan bu kelime, gerek Mekke gerekse Medine döneminde sadece Müslümanların değil, başkalarının inançlarını ifade etmek için de kullanılmıştır. Sözelimi Mekke döneminde vahyedilen “Sizin dininiz size benim dinin banadır” mealindeki âyette müşriklerin ahlaki değer sistemleri ve pratik yaşam tarzları da bir din olarak tanımlanmıştır. Öte yandan Medine döneminin çok dini yapısı içinde, “Şüphesiz Allah katında (hak) din İslam'dır” (Âli İmran-19) “Kim İslam'dan başka bir din ararsa bilsin ki o din kendisinden kabul edilmeyecek ve o ahirette kaybedenlerden olacaktır” (Âli İmran-85) mealindeki âyetlerde, cennete sadece kendilerinin gireceklerini iddia eden Yahudi ve Hristiyanların durumlarına açıklık getirilmiş, böylece din ile İslam terimleri bir bakıma özdeş kılınmıştır. Bu yüzden, bütün Resullerin getirdiği dinin gerçekte İslam olduğu kabul edilmiştir.

Öteden beri yegane ve asli dinin mutlak manada Allah'a teslimiyeti ifade eden ve tüm Resullerin ortak mesajı olan İslam'a tekabül ettiği gerçeği, “Dini ikame edin ve bu konuda tefrikaya düşmeyin diye Nuh'a tavsiye ettiğini sana vahyettiğimizi İbrahim'e, Musa'ya ve İsa'ya tavsiye ettiğimizi Allah size de din kıldı” mealindeki Şura 13. âyette çok daha yalın bir şekilde beyan edilmiştir. Bu âyetten anladığımıza göre Nuh (aleyhisselam) dan Nebi (aleyhisselam) a kadar süregelen bütün ilahi vahiylerde din adına vaz edilen temel ilke ve öğretileri, salt haram ve helallere veya muharramat hükümlerine indirgeyen birkaç görüş dışında genellikle şu izahla karşılaşmaktayız. Âyette isimleri anılan Resullerin getirdikleri öğretiler temelde ortaktır. Bu yüzden onların tümünü aynı genel prensipler vahyedilmiştir. Burada ikamesi istenen din, Allah'ın birleşmesini, O'na itaati, Resullerine, kitaplarına, ahiret gününe ve meleklerle inanan bir kişinin ifa etmekle yükümlü olduğu diğer dini ve ahlakı görevleri ifade eden İslam-büyük harfle

yazılması gereken müesses İslam değil- dinidir. Yeni din dediğimiz şey, kurumsal bir yapılanma değil, yüce Allaha teslimiyeti ifade eden bireysel bir yaşam tarzıdır.

20-) Eğer seninle tartışmaya girerlerse de ki: “Bana uyanlarla birlikte ben yüzümü sadece Allah’a teslim ettim. Kendilerine kitap verilenler ve ümmilere de ki: “Siz de Allah’a teslim oldunuz mu? de. Eğer teslim olurlarsa hidayeti buldular demektir. Yok eğer yüz çevirirlerse senin üzerine düşen, yalnızca (vahyi) tebliğ etmektir. Allah kullarını görmektedir.

Yahudiler, Hristiyanlar ve Müşrikler bazı hükümler haricinde İbrahim (a.s)ın büyüklüğünü onun sözündeki tutarlılığını ve dinindeki önemini kabul ediyorlardı. Bu yüzden Yüce Allah Nebi (a.s)’a İbrahim’in dinine tabi olmasını emretmiştir. “Sonra da sana “hanif” (Allah’ı birleyen) olarak İbrahim’in milletine tâbi ol diye vahyettik” (Nahl- 123) buyurmuştur. Yüce Allah bu âyette de Nebi (a.s) a daha önce İbrahim (a.s) tarafından telaffuz edilen şu sözü söylemesini emretmiştir: “Ben hanif (Allah’ı birleyen) olarak yüzümü gökleri ve yeri yoktan var eden Allah’a çevirdim yani ben müşriklerden değilim” (En’am-79) Esasen, Nebi (a.s) ın “Ben yüzümü-yönümü Allah’a teslim ettim...” وَجَّهْتُ وَجْهِيَ sözü ile İbrahim (a.s) ın “Ben şirk olan her şeyden uzak durarak yüzümü-yönümü gökleri ve yeri yoktan var eden Allah’a çevirdim وَجَّهْتُ وَجْهِيَ” (En’am - 79) sözü aynı manadadır. Bu iki sözün ortak manası şudur: “Allah’ın (vahiy) dışındaki tüm dinlerden mabutlardan yüz çevirip kulluk hususunda sadece Allah’a yöneldim ve kulluğu sadece ona özel kıldım” Yani, bahis konusu olan yukarıdaki âyette yüce Allah bir bakıma şöyle demek istemiştir. “Ey Nebi! Eğer seninle bu apaçık tevhit konularında tartışılırsa onlara de ki: Ben İbrahim’in yoluna uydum ve halen o yoldaki istikamet üzerindeyim. Sizler de onun yolunun tek gerçek olduğunu, her türlü şirk ve şüpheden uzak bulunduğunu pekala bilmektesiniz” İşte bu ifade, en güzel bir ahlak ve tam olarak doyurucu bir delil ortaya koymaktadır ve bu yönüyle “Bütün insanlığı hikmetle ve güzel öğütle Rabb’inin yoluna çağır ve onlarla en güzel bir şekilde tartış...” emrini içeren Nahl- 125 âyet kapsamında ele alınmalıdır.

21-) Allah’ın âyetlerini örtenler yani haksız yere Nebileri katledenler (etkisiz kılanlar) adaleti (tevhidi) emreden insanları da katledenler (etkisiz kılanlar) (yok mu), onlara elem verici bir azabı müjdele!

22-) İşte bunlar dünyada da ahirette de amelleri boşa giden kimselerdir. Onların hiçbir yardımcısı da yoktur.

23-) Kendilerine kitap’tan bir pay verilenleri (Yahudileri) görmez misin? Aralarında hükmetmesi için Allah’ın kitabına çağrılıyorlar da, sonra içlerinden bir grup yüz çevirerek geri dönüyor.

Âyette bulunan “...aralarında hükmetmesi için Allah’ın kitabına çağrılıyorlar...” cümlesi ilginçtir. Kur’an hüküm veren canlı bir organizma, konuşan bir kitap olarak sunuluyor. Yani din ve hüküm olarak Kur’an’dan başka hiçbir kitap yoktur. Dolayısıyla din ve hüküm olarak tek kaynak Allah’ın kitabıdır.

24-) Onların bu tutumları: Bize ateş, sadece sayılı günlerde dokunacaktır, demelerinin

bir sonucudur. Onların vaktiyle dinlerinde iftira ettikleri şeyler kendilerini aldatmıştır.

Âyette bulunan “وَعَرَّهُمْ فِي دِينِهِمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ” - İftiraları dinleri konusunda onları aldatmıştır.” cümlesi, din adamları için büyük bir ibrettir. Yani Allah onlara tertemiz, organik, saf, orijinal, hanif, hâlis bir din indirdiği halde, iftira ve yalan rivayetlerle İslam dininden yüz çevirerek, çelişkiye düşüp kendilerini perişan ettiler. Yahudi inancına göre Tevrat’ın biri yazılı diğeri sözlü olmak üzere iki şekli vardır. İşte bu sözlü Tevrat’ın yazıya geçirilmiş şekli daha sonra mişna olarak ifade edilmiş, onun üzerine yapılan tefsir ve yorumlara da Talmut denilmiştir. Yahudi din adamlarına göre Musa ve Harun (aleyhimusselam)a Tevrat verildiği gibi ilaveten Tevrattaki hükümlerin detaylı yorumunu içeren bilgiler de verilmiştir. Musa (aleyhisselam) bu bilgileri Harun ve onun çocukları vasıtasıyla kavminin ileri gelenlerine aktarmış, onlar da daha sonrakilere aktarmak suretiyle büyük bir birikim meydana gelmiştir. Milattan sonra birinci ve ikinci yüzyılda da devam eden bu faaliyetin sonunda “mişna” ortaya çıkmıştır.

Mişna şu bölümlerden meydana gelmiştir.

1-) Zirâî hayatla ilgili kanunları ihtiva eden tohumlar.

2-) Dini gün ve bayramları belirleyen, ayrıca bu günlerde yapılması gereken ibadetleri düzenleyen bayramlar.

3-) Aile hayatındaki sorumluluğun açıklanmasını konu edinen kadınlar.

4-) Ceza ve muamelat konularında yol gösteren zararlar.

5-) Kudüs mabedinin günlük ibadet programı ile diğer varlıklardan kıymetlerini belirleyen kutsal şeyler.

6-) Her türlü eşya ile ilgili genel temizlik kurallarını ihtiva eden temizlik kurallarıdır. Yahudi okullarında genelde bu kitaplar ders olarak okutulmaktadır. “Mişna” üzerine yapılan yorumlara “Gemara” denmektedir. Ancak daha çok Talmut olarak anılırlar. Kudüs Talmud’u ve Babil Talmud’u olmak üzere iki Talmud vardır.

İsrâiliyat

İsrâiliyat, İsrâîl kelimesi ve bundan türetilmiş olan İsrâîliyye’nin çoğuludur. Büyük oranda Yahudi, kısmen de Hristiyan kaynaklarından nakledilen “efsane, kıssa, olay veya bilgi” anlamında kullanılır. İslam dinini tahrif etmek amacıyla dine ilâveler yapmaya çalışanların asılsız ve uydurma haberleri için de aynı terim kullanılmıştır. İsrâiliyat’ın içeriği hayli geniş olup bu rivayetler genellikle İsrâiloğulları’na gönderilen Elçileri ve bu Elçilerin günahkârlara yaptıkları uyarıları, bunlara verilen cezaları, kendini dine adanmış kişilerin söz ve davranışlarıyla onlara ödül olarak sunulan mânevî lütufları konu almaktadır.

İsrâiliyat, eski dinlere ait hurafelere dönüşmüş bilgilere dayalı olan ve tamamen uydurma bilgilerin bir ürünü olup Şiilik ve Sünnilik de bu yozlaşmadan etkilenmişlerdir. Yani Sünnilik ve Şiiliğin Yahudi ve Hristiyanlıktan hiç bir farkları yoktur. İsrâiliyat türünden bazı bilgiler Kitâb-ı Mukaddes ve onun şerhlerinde yer almamaktadır. “İsrâiloğullarından nakilde bulunmaya izin veren” rivayetlerden hareketle, bazı âlim-

lerinin kaynak belirterek yaptığı bazı nakillerin Yahudi ve Hristiyan kaynaklarında bulunmaması bunların şifahî olarak rivayet edildiği iddialarını gündeme getirmiştir. Şii ve Sünni kaynaklarda İsrâiliyata dayalı bilgiler râviler tarafından ve büyük ölçüde tefsir, Nebî kıssaları, tarih ve hadis kitapları yoluyla son vahyin tarihine girmiştir. Şii ve Sünni din adamları tarafından sahih kabul edilen hadis kitaplarında İsrâiliyata dayalı rivayetler ile Kitâb-ı Mukaddes'teki benzer ifadeler karşılaştırılınca bunların bire bir örtüştüğü görülecektir. Özellikle İsrâiliyattan Şii ve Sünni kaynaklara geçenler, Yahudilikteki birçok "hikaye" ve "uydurmayı" "Hadis" ve "Sünnet" adı altında kaynaklarına taşıdılar. Bunu bilerek yani kasden İslam'ın saflığını bozmak, eski adetlerinden ve eski dinlerindeki inançlardan kurtulamayıp, kendilerince katkı sağlamak veya İslam dinini "Yahudileştirmek" gibi niyetlerle de yapmış olabilirler.

O dönem Arapları "yaratılışın esrarı, göklerin ve yeryüzünün durumu, önceki Nebîlerin kıssaları" gibi konularda bir şey öğrenmek istediklerinde bunu Yahudi din adamlarına sorarlar ve bu konularda onlardan yararlanırlardı. Bunların arasında "Kâb el Ahbâr, Vehb İbni Münebbih ve Abdullah Bin Selam" gibi önemli din adamları mevcuttu. Hadis ve tefsir kitapları bu kişilerden yapılan nakillerle dolmuştur. Özellikle müfessirler tefsirlerini bunların rivayetleriyle doldurmuşlardır. Kâb el Ahbâr, Yahudi uydurmalarını dinimize en çok sokan kişidir. Rasulullâh'ın vefatından sonra Ebubekir ve Ömer'in hilâfetinde İslam'a girdiği söylenir. İsrâiliyat hakkındaki bilgisi ve bitmek tükenmek bilmeyen mitoloji ve efsaneleri onu, ilgi odağı haline getirmiştir.

Mesela, Rasulullah'a iftira edilerek uydurulan hadislerin birinde; "İsrailoğullarından hadis naklinde bulunun, bunda zarar yoktur." denilmiştir. (Buhari, Enbiya 50; Müslim, Zühd 72; Tirmizi, İlim 13; Müsned, 3/39) Bu hadisi rivayet eden Abdullah bin Amr, Kâb el Ahbâr'ın talebesidir. Uyduracakları binlerce İsrâiliyattan önce bu hadisi uyduranlar, daha sonraki uydurmalarını bunun üzerine binâ etmişlerdir. Kâb el Ahbâr bunların en önde gelenidir. Kendisi yalnız hadis nakletme kalmamış, hadis uydurma konusunda meşhur olan Ebu Hureyre'ye, bunun yanında Abdullah bin Amr, İbni Ömer, İbni Abbas gibi şahıslara ders vermiştir.

Böylece uydurmaların yayılması için bu şahısları da kullanmıştır. Ebu Hureyre'ye karşı çıkan Halife Ömer, aynı tavrı Kâb el Ahbâr'a da göstermiş ve onu sürgünle tehdit etmiştir. Ömer'in öldürülmesine kadar fikriyatını yaymakta güçlük çeken Kâb el Ahbâr Ömer'in vefatıyla kısmen rahatlamıştır. Bazı kaynaklarda Kâb el Ahbâr'ın Ömer'in öldürülmesinde parmağı olduğuna dair yorumlar bile yer almıştır. Eldeki verilerin hepsi bu olayın gizli bir cemiyetçe tertiplenmiş olduğunu göstermektedir. Kâb el Ahbâr'ın üyelerinden biri olduğu bu cemiyetin başkanı Hürmüzandı. Malum olduğu üzere Hürmüzan Huzistan'ın Kralıydı ve Medine'ye esir olarak getirilmişti. Ömer'i katletme görevi ise Ebu Lülü'e verilmişti. Tüm bu şahıslardan İsrâiliyata dayalı bilgileri alan ve bu bilgilere dayalı hadisleri nakledenlerin İslam dinini nasıl tahrif ettikleri ortadadır. Kâb el Ahbâr kaynaklı uydurmalar dünyanın yaratılışı, ahiret manzaraları, Şam şehrinin önemi ve daha birçok konuda kendini göstermiştir. Kâb el Ahbâr'ın tefsir ve diğer kitaplara giren buna benzer uydurmaların bir kısmı kendisinden nakledilse de, talebeleri aracılığıyla nakledilenler doğrudan kendisinden

alınanlardan daha çoktur. Ebu Hureyre'ye destek veren Muaviye, Kâb el Ahbâr'a da destek vermiş ve ona kıssa anlatmasını emretmiştir.

İsrâiliyat kaynaklı uydurmalarda Kâb el Ahbâr'ın hemen ardından Vehb İbni Münebbih gelir. Kendisi birçok sahabeye atıfla hadis nakletmiş, Ebu Hureyre, İbni Ömer, İbni Abbas da kendisinden hadis nakletmişlerdir. Ne yazık ki bir çok râvi bol hadis nakletmek uğruna doğrudan veya dolaylı olarak aşağıdaki gibi uydurmaları Vehb İbni Münebbih'ten nakletmişlerdir; "Arşî dört melek omuzları üzerinde taşırlar. Her birinin dört yüzü vardır: Öküz yüzü, aslan yüzü, kartal yüzü ve insan yüzü. Her birinin dört kanadı vardır. Bunların ikisi yüzünü kaplar ve arşa bakıp yanvermesini engeller. Onun azameti gökleri ve yerleri kaplamıştır. (Mali-Kitab et Tenbih sayfa, 99)

Denebilir ki, İsrâiliyat ve Mesihiyat rivayet eden yani ümmetin ümmelerini aldatanların en şerlileri Kâb el Ahbâr ve Vehb İbni Münebbih'tir. Yaratılış, Tekvin, Nebi ve Resuller hakkında, geçmiş ümmetler, fitneler, kıyamet ve ahiret meseleleri ile ilgili olarak tefsir ve tarih kitaplarında yer almayan hiçbir hurafe yoktur ki üzerinde bu ikisinin imzası olmasın! Bu kişilerin rivayetleri arasında Tevrat ve diğer ilâhi kitaplara dayandırdıklarını iddia ettikleri nakiller bu kitaplarla çeliştiğinden dolayı, birçoklarının yalan oluşu hususunda kuşku yoktur. Bu ikisinin rivayetlerinin çoğu İsrâiliyat ve Mesihiyat kaynaklı hurafelerden oluşmuş ve bunlar sayesinde İslam düşmanları İslam dininin de diğer dinler gibi hurafelere dayalı bir anlayışa sahip olduğu iddiasında bulunmuşlardır. Mesihiyat kaynaklı uydurucuların en önemlileri; Temim Ed Dari ve İbni Cureyc'dir. Deccaliyat, Şeytan, Ölüm Meleği, Cennet ve cehenneme dair izahlar, İsa (a.s) hakkında uydurmalar Mesihiyat'tan dinimize aktarılmış uydurmalarıdır. Bu hadislere örnek vermek gerekirse; Allah Resulü halkı topladıktan sonra şöyle dedi: "Allah'a yemin ederim ki sizi korkutmak veya bir şeye teşvik etmek için toplamadım. Sizi şunun için topladım. Temim ed Dari bir Hristiyandı. Sonra gelip bana biat ederek Müslüman oldu ve bana şunu anlattı: O iğrenç cüzzamlı otuz kişiyle bir deniz gemisine binmiş, yolda bir ay dalgalarla boğuştuktan sonra denizin ortasında bir adaya ulaşmışlar.

Güneşin battığı yerde yer alan bu adaya girdiklerinde kendileri kıldan önü arkası ayırt edilemeyen bir hayvan karşılayıp şöyle demiş: Ben Cesase'yim. Sonra onlara manastırdaki bir adamı görmelerini önermiş. Temim ve arkadaşları manastıra girdiklerinde yaratılışça daha önce hiç görmedikleri kadar iri ve topuklarından boynuna kadar her yeri demirle bağlı bir adam görmüşler. Adam, onların hikâyesini ve Arap olduklarını öğrenince kendilerine birçok soru sormuş. Temim ve arkadaşları da onu cevaplıyorlarmış. Sonunda: "Bana ümmilerin Nebilerinden haber verin ne yaptı?" demiş. Bunlar da "Mekke'den çıkıp Medine'ye yerleşti." demişler. O "Araplar O'nunla savaştı mı?" diye sorduğunda "Evet" demişler. O zaman o "Nebi onlara nasıl bir muamelede bulundu?" diye sormuş. Bunlar da "Karşısında bulunan Arapları hezimete uğratarak, kendine itaat etmelerini sağladı" cevabını vermişler. O zaman demiş ki: "Size kendimden bahsedeyim, ben Mesih Deccalım, bana izin verilme zamanı yaklaştı. Çıktığımda kırk günde yeryüzünü dolaşıp, Mekke ve Medine dışında kırk gece içinde

uğramadık köy bırakmayacağım. O iki şehir ise bana haram kılınmıştır. Onlardan birine girmek istediğimde elinde kılıç olan bir melek beni karşılar ve bana engel olur. Bunları zikrettikten sonra Nebi (a.s) asasını minbere vurarak şöyle dedi: İşte Medine, işte Medine, işte Medine.” (Müslim-Fiten 119/Ebu Davud-K. Melahim 15 İbni Mace K. Fiten 33) Bu hadis Müslim, Ebu Davud, İbni Mace gibi Ehl-i Sünnet din adamlarının tartışılmaz sahih yani doğru ilan ettikleri hadis kaynaklarında geçiyor. Gelenekçi yani mezhepçi din zihniyetine göre bu uydurma hadisi reddeden kâfir oluyor, kabul eden ise Hadis ve Sünnete yani Rasulullah’a bağlı kişi oluyor. İşte durumumuz bu kadar hazindir. Bir başka Mesihiyat kaynaklı uydurma hadis; Şeytan her insanı doğarken yaralar. Ancak Meryem oğlu İsa’yı yaralayamamış, yaralamak için gittiğinde onun örtüsüne vurmuştur. (Buhari-K. Bedul Halk 11- Ahmed bin Hanbel 2/523)

Yukarıdaki hadisle İsa (a.s) yüceltilirken, Rasulullah’ın de içinde olduğu diğer Nebi ve Resuller şeytan tarafından yaralanmış ilan edilirler. Bu hadisten sonra Rasulullah’ın, kalbindeki şeytanın darbesinden kurtulmak için Melekler tarafından beş defa amelîyat edilip kalbindeki siyah pıhtının çıkarıldığına dair uydurma hadisler de nakledilir. Kimin tarafından? En doğru hadis kitabı Buhari ve Hanbeli Mezhebinin kurucusu Ahmed bin Hanbel tarafından! Bu uydurma, İsrâilîyat ve Mesihiyat ile bezenmiş rivayetlere ve ardından bunlar üzerinden yapılmış içtihatlarla dayalı olarak ortaya çıkan, bu bâtil hadisler üzerine inşâ edilmiş bir din anlayışını artık bir kenara bırakıp, sadece Allah kelâmı ve Rasulullah’ın beyânı olan Kur’ana dayalı, saf, halis, katıksız, tevhide dayalı hanîf İslam dinine iman etme zamanı gelmedi mi?

25-) Fakat onları gelmesinde şüphe edilmeyen bir gün için topladığımız ve hiçbir zulme uğramaksızın herkese kazandığı şeylerin tam olarak ödendiği zaman halleri nasıl olacaktır?

26-) De ki: Hükümranlığın gerçek sahibi olan Allah’ım! Sen hükümranlığı dilediğine verirsin ve hükümranlığı dilediğinden geri alırsın. Dilediğini aziz, dilediğini de zelil edersin. Her türlü hayır senin elindedir. Sen her şeye bir yasa koymuşsundur.

27-) Geceyi gündüze katar, gündüzü de geceye katarsın. Ölüden diriyi çıkarır, diriden de ölüyü çıkarırsın. Dilediğine de hesapsız rızık verirsin.

28-) Mü’minler, mü’minleri bırakıp da kâfirleri veli edinmesin. Kim bunu yaparsa, artık onun Allah nezdinde hiçbir değeri yoktur. Ancak kâfirlerden gelebilecek bir tehlikenin korunmanız başkadır. Allah, kendisine karşı (gelmekten) sizi sakındırıyor. Dönüş yalnız Allah’adır.

29-) De ki: Göğüslerdekini gizleseniz de açığa vursanız da Allah onu bilir. Göklerde ve yeryüzünde olanları da bilir. Allah her şeye bir yasa koymuştur.

30-) Herkesin, hayır olarak yaptıklarını da kötülük olarak yaptıklarını da karşısında hazır bulunduğu günde (insan) isteyecek ki kötülükleri ile kendisi arasında uzun bir mesafe bulunsun. Allah, kendisine karşı (gelmekten) sizi sakındırıyor. Allah kullarına karşı çok şefkatlidir.

31-) De ki: Eğer Allah’ı seviyorsanız bana tâbi olunuz ki, Allah da sizi sevsin ve günah-

larmızı bağışlasın. Allah bağışlayandır, merhamet edendir.

İttiba kavramı, bir âyet hariç (Enfal-64) Kur'an'da vahiy ve resul bağlamında kullanılmıştır. Kur'an'ın bağlam ve bütünlüğüne baktığımızda ittiba kavramının aslında tek hedefinin vahiy olduğunu görüyoruz. (Âraf-3; En'am-153,155; Zümer-55)“İttiba” kavramının sadece vahiy ve Resul bağlamında kullanıldığı anlaşılınca yukarıdaki âyeti istismar ederek âyetin manasını yamultmak suretiyle rivayetleri ummi insanlara din olarak kabul ettiremeyeceklerdir.

Yani bu âyette bulunan “فَاتَّبِعُونِي (fettebiûni)” “bana tâbi olun” dan maksadın Muhammed'e veya Nebi'ye tâbi olmak değil, Resul'ün dilinde hayat bulan yani onun tebliğ ettiği vahyin olduğunu bilmiş olacağız. Çünkü Nebi (a.s) da sadece vahye tâbi olmuştur. (Yunus-15,109; Ahkaf-9; Ahzab-1,2; En'am-106) Enfal 64.âyet, savaştan söz ettiği için “ittiba” Nebi bağlamında kullanılmıştır. Yoksa bütün âyetlerde ittiba sadece vahye ve Resul'e olacaktır. İttiba ile itaat arasında şöyle bir fark mevcuttur. İttiba, somut bir varlığa yapıldığı için Allah bağlamında geçmez yani “Allah'a tâbi olun” değil. “Vahye ve Resul'e tâbi olun” denilmiştir. Çünkü ittiba fiil ve hareketlerle somut bir varlığa karşı yapılandır. İtaat ise, işitilen sözle ilgili bir durumdur. Yani işitilen söze itaat edilir. O da sadece Resul'ün dilinde hayat bulan vahiydir.

32-) De ki: Allah'a yani Resulüne itaat edin. Eğer yüz çevirirlerse bilsinler ki Allah ön yargı sahiplerini sevmez.

33,34-) Allah birbirinden gelme bir zürriyet olarak Âdem'i, Nuh'u, İbrahim ailesini ve İmrân ailesini seçip âlemlere üstün kıldı. Allah işiten ve bilendir.

35-) İmrân'ın karısı şöyle demişti: “Rabbim! Karnımdakini hür bir kul olarak sırf sana adadım. Adağımı kabul et. Şüphesiz hakkıyla işiten ve bilen ancak sensin.”

Apokrif İnciller

“Apokrif” İlahi vahiylerden sonra Yahudi din adamları tarafından vahiy adına ortaya çıkarılan uydurmalar anlamına gelmektedir. Apokrif kitaplar, “Esdras, Tobit, Yudit, Bilgelik, Sirak, Baruk, Ester'e ekler; Üç Yahudi Çocuğun Şarkısı; Suzana'nın hikayesi; Bel ve Ejderha hikayesi; Manaşşe'nin Duası; Makabiler kitapları; 151. Mezmur, Hanok kitabı” gibi tarihsel yazılardır. Bu kitaplar Yahudi edebiyatına ve Yahudi tarihine ait yazılardır. Bu yüzden apokrif yazılar Yeni Ahit'e ait yazılar olamazlar. Roma Katolik kilisesi bu yazıları Trent Konsülünde (1546) “Deuterokanonik” (ikinci kanun) olarak Kutsal Kitap listesine sonradan eklemiştir. Ortodoks kilisesi ise Kudüs konsülünde (1672) bu kitapları Kutsal Kitap listesine dahil etmiştir. Protestanlar apokrif kitapları tarihsel, fakat kutsal olmayan metinler diye tanımladılar. Çünkü bunlar insan yazıtları olduğu için, Eski Ahit kanununa hiçbir zaman dahil edilmemişti. O yüzden bu kitapları tarihsel yazılar ve insan yazıları olarak okumakta bir sakınca görmemekle birlikte, kilisede Tanrı Sözü öğretir gibi de kullanmayız. Bu yazımızda Kur'an ile Apokrif İncillerin bazı benzerliklerine değinilecektir.

İsa (a.s)'ın Çamurdan Kuş Yapması

“Allah, onu İsrailoğullarına bir Resul olarak gönderecek (ve o da onlara şöyle diyecek): “Şüphesiz ben size Rabbinizden bir mucize getirdim. Ben çamurdan kuş şeklinde bir şey yapar, ona üflerim. O da Allah’ın izniyle hemen kuş olur. Körü ve alacalıyı iyileştiririm ve Allah’ın izniyle ölüleri diriltirim. Evlerinizde ne yiyip ne biriktirdiğinizi size haber veririm. Eğer mü’minler iseniz bunda sizin için elbette bir ibret vardır.” (Âli İmran-49) “O gün Allah, şöyle diyecek: “Ey Meryem oğlu İsa! Senin üzerindeki ve annen üzerindeki nimetimi düşün. Hani, seni Ruhü'l-Kudüs ile desteklemiştim. Beşikte iken de, yetişkin iken de insanlara konuşuyordun. Hani, sana kitabı, hikmeti, Tevrat’ı, İncil’i de öğretmişim. Hani iznimle çamurdan kuş şekline benzer bir şey yapıyordun da içine üflüyordun, benim iznimle hemen bir kuş oluyordu. Yine benim iznimle doğuştan körü ve alacalıyı iyileştiriyordun. Hani benim iznimle ölüleri de (hayata) çıkarıyordun.

Hani sen, İsrailoğullarına açık mucizeler getirdiğin zaman, ben seni onlardan kurtarmıştım da onlardan inkâr edenler, “Bu, ancak açık bir büyüdür” demişlerdi” (Mâide-110)

İbrani Tomas İncili (M.S-200-300)

1-) Bu çocuk beş yaşına geldiğinde, bir derenin yayvan (sığ) yerlerinde oynamaya başladı. Önünde akan suyu bir çukura yönlendirildi ve berraklaşmasını bildirdi onu temizledi.

2-) Yumuşak balçık hazırladı ve bundan 12 serçe yaptı. Bunu yaptığı cumartesi idi. Onunla birlikte başka çocuklar da oynuyorlardı.

3-) Bir Yahudi, cumartesi günü İsa’nın oyun sırasında bölgeden hemen gittiğini ve babası Yusuf’a haber verdi: “bak senin oğlunun dereden balçık aldı 12 kuş yaptı ve cumartesiyi bozdu.” Yusuf oraya vardığında onu gördü ve sordu: “Cumartesi gününde yapılmaması gerekeni neden yapıyorsun?” Ama İsa ellerini çırpı ve serçelere “gidin” diye bağırdı.

4-) Serçeler kanatlarını açtılar ve ötüşerek uçup gittiler.

5-) Yahudiler buralara geldiler, şaşkınlıkla ve gittiler: İsa’nın yaptıkları hakkında gördüklerini büyüklerine anlattılar.

Bir Meleğin Elinden Yiyecek Almak

“Bunun üzerine Rabbi onu güzel bir şekilde kabul buyurdu ve onu güzel bir bitki gibi yetiştirdi. Zekeriya’yı da onun bakımıyla görevlendirdi. Zekeriya, onun bulunduğu bölmeye her girişinde yanında bir rızık bulurdu. “Meryem! Bu sana nereden geldi?” derdi. O da “Bu, Allah katından” diye cevap verirdi. Zira Allah, dilediğine hesapsız rızık verir. (Âli İmran-37)

Yakup İncili (M.S-300)

VIII. 1-) Ve ebeveyni hayretler içinde Kadir Tanrıya övgüler ve hamdle dışarı çıktılar. Çünkü çocukların kendileri ile geri dönmemişti. Meryem mabed’te bir güvercin gibi korundu ve bir melemenin elinden yiyecek aldı.

Kura Çekimi

“Bunlar sana vahyettiğimiz gayb haberlerindedir. Meryem’i kim himayesine alıp koruyacak diye kalemlerini (kur’a için) atarlarken sen yanlarında değildin. (Bu konuda) tartışırken de yanlarında değildin. (Âli İmran-44)

Yakup İncili (M.S-300)

3-) Ve başlangıçta on iki zilli kutsal nesneyi aldı ve kutsal mihraba girdi ve onun için dua etti. Ve orada Rabbin bir meleği onun önünde parlaklık ve ona dedi: “Zekeriya, Zekeriya, dışarı çık, halkın dul erkeklerini topla, (her biri bir asa taşıсын). Ve Rab onlara mucize verecek, O özgürleşen birinin zevcesi olsun.” Ve elçiler gittiler ve tüm Yudea çevresine saldırıyorlar. Rabbin borazanı inledi. Ve herkes koştu.

IX. 1- Yusuf da baltayı fırlattı ve uzun karşılaşmak üzere kendine göre dışarı çıktı. Ve toplandılar, asalarına aldılar ve baş Rahibe gittiler. Rahip onların asalarını aldı, mihraba girdi ve dua etti. Duanın bitiminden sonra, asaları aldı. Ve (Tekrar) dışarı çıktı ve onları (sahiplerine) verdi. Bu esnada bir mucize olmadı. Ancak en son asayı Yusuf aldığında, asadan bir güvercin çıktı ve Yusuf’un başına kondu. O zaman rahip Yusuf’a şöyle dedi: “Yusuf, kurada Rabbin bakiresi sana çıktı, onu himayene al!”

Yakup İncili (M.S-300)

Hani, İmran’ın karısı, “Rabbim! Karnımdaki çocuğu sırf sana hizmet etmek üzere adadım. Benden kabul et. Şüphesiz sen hakkıyla iştensin, hakkıyla bilensin” demişti. (Âli İmran-35)

IV.1-) Ve işte o sırada, Rabbinin bir meleği huzuruna geldi ve dedi: “Hanna, Hanna, Rab senin duanı işitti. Hamile kalacaksın ve doğuracaksın, soyun bütün dünyada anılacak”. Hanna şöyle dedi: “Tanrım, Rabbim gerçektir ki, doğurursam, ister oğlan, ister kız olsun, onu rabbime, Tanrıma adayacağım ki, hayatının tüm ilişkilerine hizmet etsin!”

Hurma Ağacı Olayı

“Hurma ağacını kendine doğru silkele ki sana taze hurma dökülsün. Ye, iç, gözün aydın olsun. Beşerden birini göreceksin olursan, Şüphesiz ben Rahmân’a savm adadım. Bugün hiçbir insan ile konuşmayacağım, de” (Meryem-24,25)

Arapça Mutluluk İncili (M.S-400)

XX.1-) Devam eden seyahatlerinin üçüncü sırada yer aldığı, Azize Meryem çölle-
rindeki büyük noktada yorulmuştu ki, rastladığı bir palmiye (hurma) ağacına baktı ve Yusuf dedi: “Bu ağacın gölgesinde biraz katılmak istiyorum.” Böylece Yusuf onları pal-
miyelere doğru götürdü ve onları merkepten indirdi. Azize yere yerleştirildi ki palmi-
yenin tacına doğru başını kaldırdı ve dallarında meyve olduğunu gördü. Yusuf’a dedi:
“Palmiyelerin meyvelerinden koparabilmeyi isterdim” ama Yusuf ona dedi: “Senin
bunu söylemen beni şaşırtıyor: Bu palmiyenin ne kadar yüksek olduğunu görüyorsun
ve palmiyenin meyvesini koparmayı, yemeyi düşünüyorsun. Ben ise, kendi payıma

suyun azlığını ve kırbadan dökülen suyu düşünüyorum, kendimizi ve merkebimizi ferahlatabilecek hiçbir şeyimiz yok “O zaman annesinin kucağında oturan çocuk İsa neşeli yüzle palmyeye dedi: “Ey ağaç dallarını eğ ve meyvelerinden annemi ferahlat.” İsa ona dedi: “Doğrul palmye, babamın cennetindeki benim ağaçlarıma komşu ol. Güçlü ol. Ve köklerinin arasından yerde gizlice akan su damarını kapat ve su (yukarı) aksın ki, ondan biz susuzluğumuzu dindirelim”

İsa (a.s) ın Beşikte Konuşması

“Bunun üzerine Meryem çocuğu gösterdi. Onlar; “Biz beşikteki bir çocukla nasıl konuşuruz?” dediler. (İsa şöyle) dedi: “Şüphesiz ben Allah’ın kuluym. O bana kitabı verdi ve beni bir Nebi kıldı.” (Meryem-29,30)

Kurtarıcının Arapça Çocukluk İncili (M.S- 400)

“İsa’nın zamanında yaşayan büyük Kahin Yusuf’un kitabında şunu bulduk ki bazıları onun kayafas olduğunu söyler: O dedi ki, İsa beşikte yatarken konuştu ve annesi Meryem’e dedi ki: ben İsa’yım, Tanrı’nın Oğlu ve Söz’üm (Logos’um), sen beni doğurdun ve sana melek Cebrail’in bildirdiği gibi Babam (Tanrı) beni dünyanın kurtuluşu için kurtarıcı olarak gönderdi. (Çocukluk İncili: Bölüm 1) Bazıları şunu iddia edebilir. Yukarıda anlatılan olaylar, herkes tarafından bilinen dört ana İncil’in (Matta, Markos, Luka, Yuhanna) içerisinde geçseydi kimse şaşırılmazdı. Fakat biz birçok apokrif incilden bahsediyoruz (Yakup İncili, Thomas İncili, Arapça çocukluk İncili, burada bahsetmediğimiz bartelomeus incili...)

Bunlar Nebi (a.s) döneminde hangi rejimin hangi aralıklarla olduğunu tahmin edilemeyen İncillerdir. Nebi (a.s) o dönemdeki en büyük İncil araştırmacılarından biri olup bu Apokrif İncilleri kütüphanesinde derleyen biri olması gibi uçuk bir şey kolay kolay kabul edilemez. Bu Apokrif İncilleri toplayıp her birinden seçmece cümle kendi başlarına birleştirilmiş gibi saçma bir iddia ne kadar kabul edilebilir? Matbaanın olmadığı, sadece el yazmalarının olduğu ve 3.Kartaca konsülünün 4 ana İncili kabul ettiği ve okunmasına izin verildiği bir dönemde Nebi (a.s) ın farklı apokrif İncillerin el yazmalarını bulması, Yanında 4 büyük İncil varken alıntı yapmaması ve apokrif incilleri tercih etmesi kabul edilecek bir şey değildir.

Not: Bunlar ana benzerliklerdir yani Apokrif İncillerle Kur’an’da anlatılan kıssalar arasında daha birçok benzerlik bulunmaktadır

Cevap: Aslında Apokrif incillerde İsa ve annesi ile ilgili geçenler ve Kur’an’ın bünyesine aldığı kıssalar mitolojiden başka bir şey değildir. Aynı şekilde İsrailoğulları ile ilgili pek çok kısa da onların rivayet kitaplarında bulunan masallardan ibarettir. Yine Mekke’de inen surelerde anlatılan pek çok kısa da müşriklerin zihinlerine kazınmış mitolojilerdi. Peki Kur’an’ın bunları bünyesine almasının sebebi neydi? Göklerde ve yeryüzünde bulunan yaratılış yasasına aykırı olduklarından reddetmek için bunları bünyesine aldı. Son vahye direk muhatap olan nesil Kur’an’ın bu hikayeleri onaylamak için değil reddetmek için aldığını biliyorlardı. Fakat daha sonra gelen muhataplar bunu gerçekleşmiş kıssalar olarak algıladılar ve bu şekilde

gelişerek intikal etti. Yoksa Musa (a.s) ın doğumu ve annesi ile ilgili anlatılanlar, İsa (a.s) ın doğumu ve annesi hakkında anlatılanların hepsi Yahudi ve Hristiyanların kaynaklarında bulunan mitolojilerden başka hiçbir şey değildir. Yani Musa (a.s) ın annesinden başkasından süt emmediği (Kasas-12) İsa (a.s) beşikte konuşması (Mer-yem-29) diye bir olay asla olmamıştır. Bunlar tamamen hayal mahsulü mitolojilerdir. Olaylar Yahudi ve Hristiyanların kaynaklarından birebir yani içine bir şey katmadan ve içine bir şey eklenmeden alınmıştır. Aslında âyetlerin mealleri şu şekilde olması gerekirdi.

Mesela, Araf 117. âyet, Yani biz mi Mûsâ'ya, "Elindeki değneğini at" diye vah-yettik. (Güya) Bir de ne görsünler o, onların uydurduklarını yakalayıp yutuyor" Âraf 160. âyet, "Yani biz mi onları on iki kabile hâlinde topluluklara ayırdık.

Kavmi Mûsâ'dan su istediğinde (güya) biz ona, "Asânı taşa vur" diye vahyettik. (Vurunca) taştan on iki pınar fışkırdı. Herkes (kendi) su içeceği yeri bildi. Yani üzerlerine bulutu da gölgelik yaptık ve onlara kudret helvası ve bıldırcın indirdik. "Size rızık olarak verdiğimiz şeylerin iyi ve temiz olanlarından yiyin" (dedik). Onlar bize zulmetmediler, fakat kendi nefislerine zulmediyorlardı."

Kasas 7. âyet, "Yani Mûsâ'nın annesine, biz (mi) "Onu emzir, başına bir şey gel-mesinden korktuğun zaman onu denize bırak, korkma, üzülme. Çünkü biz onu sana döndüreceğiz ve onu Resullerden kılacağız" diye vahyettik"

Kasas 12. âyet, "Yani biz (mi), daha önce onun, süt analarının sütünü emmeme-sini sağladık.(Güya) kız kardeşi, "Size onun bakımını, sizin adınıza üstlenecek ve ona içtenlik ve şefkatle davranacak bir aile göstereyim mi?" dedi"

Nisa 160.âyet, "Yani Yahudilerin yaptıkları zulüm ve birçok kimseyi Allah yolun-dan alıkoymaları, kendilerine yasaklanmış olduğu hâlde faiz almaları, insanların mallarını haksız yere yemeleri sebebiyle önceden kendilerine helâl kılınmış temiz ve hoş şeyleri onlara biz (mi) haram kıldık? (Güya) İçlerinden inkâr edenlere de acı bir azap hazırladık" anlamına gelmektedir.

İsa (a.s) ve annesi ile ilgili anlatılanlar her ne kadar meşhur olmuş İncillerde değil de, Apokrif İncillerde anlatılıyorsa da Nebi (a.s) döneminde Apokrif inciller dört ana İncil'den daha fazla bir şöhrete sahip olmuşlardı. Aynen Şii ve Sünni din adamlarının yanında rivayetlerin Kur'an'dan daha fazla şöhrete sahip olması gibi olmuştu. Yani Yahudilerin ve Hristiyanların rivayetleri Tevrat ve İncil'den daha fazla bir şöhrete ulaşmışlardı.

Yoksa Musa (a.s) ve annesi, İsa (a.s) ve annesi Meryem hakkında anlatılan uydur-malar Nebi (a.s) ın döneminde anlatılmasaydı, Kur'an'da kesinlikle yer almayacak-lardı. Dolayısıyla dilden dile anlatılarak ve aktarılarak daha sonraki nesillere intikal etti. Yani "Nebi (a.s) döneminde apokrif İnciller bulunmuyordu" sözü doğru değildir. Kur'an o kadar ilginç bir kitaptır ki, Medinelilerin bilmedikleri ve kullanmadıkları bir kelime olan "kellâ" yı Medine'de indirilen hiçbir âyetin içine almamıştır.

Dolayısıyla Kur'an Mekke müşriklerinin, Yahudi ve Hristiyanların inançlarında

ve geleneklerinde olmayan hiçbir şeyi bünyesine almamıştır. Onun ahlak, karakter ve yapısı böyle şekillenmiştir.

Sonuç olarak:

Mekke ve Medinede apokrif İnciller dört ana İncil'den daha ileri bir seviyede insanları etki altına almıştı.

36-) *Onu doğurunca, Rabbim! Ben onu kız doğurdum. Halbuki Allah onun ne doğurduğunu daha iyi biliyordu. Oysa erkek, kız gibi değildir. Ben ona Meryem ismini verdim. Racim şeytana karşı onu ve zürriyetini korumanı diliyorum, dedi.*

37-) *Rabbi Meryem'e hüsnü kabul gösterdi; onu güzel bir bitki gibi bitirdi. Zekeriyya'yı da ona kefil yaptı. Zekeriyya, onun yanına, mâbede her girişinde orada bir rızık bulur ve "Ey Meryem! Bu sana nereden?" der; o da: Bu, Allah'ın yanındandır. Allah, dilediğine hesapsız rızık verir, derdi.*

38-) *O anda Zekeriyya Rabbini davet etti: Rabbim! Bana tarafından hayırlı bir zürriyet bağışla. Şüphesiz sen daveti hakkıyla işitensin, dedi.*

Ayette bulunan "Senin âyetin (işaretin) üç gün boyunca işaret dili "remz" dışında insanlarla konuşmamandır" ifadesi, yani senin üç gün boyunca insanlarla konuşmaman, onlardan ve dünyadan uzaklaşarak sadece vahiy ile meşgul olman ve Allah'ın sana bahsettiği bu büyük lütuftan (Yahya) dolayı ona şükretmekle mükellefsin. Vahiy'le meşgul olurken bir şeye ihtiyacın olursa bunu işaret diliyle iste anlamına gelmektedir.

39-) *Mâbedde ayakta durmuş salât ederken melekler ona şöyle seslendiler: Allah sana, kendisi tarafından gelen bir kelime'yi tasdik edici, seyyid (saygın), iffetli ve sâlihlerden bir Nebi olarak Yahya'yı müjdeler.*

40-) *Rabbim! dedi, bana ihtiyarlık gelip çattığına, üstelik karım da kısır olduğuna göre benim nasıl oğlum olabilir? (Allah:) İşte böyledir; Allah dilediğini yapar, buyurdu*

41-) *Rabbim! (Oğlum olacağına dair) bana bir delil göster, dedi. (Allah:) Senin için delil; insanlara, üç gün, işareten başka söz söylememendir. Ayrıca Rabbini çok an ve sabah akşam tespih et buyurdu.*

42-) *Hani melekler demişlerdi: Ey Meryem! Allah seni seçti; seni tertemiz etti ve seni bütün âlemlerin (insanların) kadınlarının üzerinde seçkin kıldı.*

43-) *Ey Meryem! Rabbine boyun eğ yani secde et ve rüku edenlerle beraber sen de rüku et.*

44-) *Bunlar, bizim sana vahiy yoluyla bildirmekte olduğumuz gayb haberlerindedir. İçlerinden hangisi Meryem'e kefil olacak diye kur'a çekmek üzere kalemlerini atarlarken sen onların yanında değildin; onlar (bu yüzden) çekişirlerken de yanlarında değildin.*

45-) *Melekler demişlerdi ki: Ey Meryem! Allah sana kendisinden bir kelime'yi müjdeliyor. Adı Mesih, Meryem oğlu İsa'dır. Dünyada da, ahirette de saygındır yani Allah'ın kendisine yakın kıldıklarındandır.*

46-) *O, sâlihlerden olarak beşikte iken ve yetişkinlik halinde insanlara konuşacak.*

47-) **Meryem: Rabbim! dedi, bana bir beşer eli değmediği halde nasıl çocuğum olur? (Allah) şöyle buyurdu: İşte böyledir, Allah dilediğini yaratır. Bir işe hükmedince ona sadece "Ol!" der; o da oluş sürecine girer.**

48-) **Allah ona kitabı, hikmeti, Tevrat'ı ve İncil'i öğretecek.**

49-) **O, İsrailoğullarına bir Resul olacak (ve onlara şöyle diyecek:) Size Rabbinizden bir delil getirdim: Size çamurdan bir kuş sureti yapar, ona üflerim ve Allah'ın izni (yasa-sı-kanunu) ile o kuş olurur. Yine Allah'ın izni ile körü ve alacahı iyileştirir, ölüleri diriltirim. Ayrıca evlerinizde ne yiyip ne biriktirdiğinizi size haber veririm. Eğer mümin kimseler iseniz, bunda sizin için bir delil vardır.**

50-) **Benden önce gelen Tevrat'ı tasdik edici olarak ve size haram kılınan bazı şeyleri de (vahiyle) helâl kılmak için gönderildim. Size Rabbinizden bir delil getirdim. O halde Allah'a karşı bilinçli olun yani (bir Resul olarak) bana itaat edin.**

Haram kılınanlar vahiy ile değil din adamlarının haram kıldıkları şeylerdi. İsa (a.s) kendilerine haram kılınan şeyleri vahiy ile helal etti. Çünkü helal ve haram kılan sadece Allah'tır. (Nahl-116; Araf-32)

51-) **Allah, benim de Rabbim, sizin de Rabbinizdir. Öyle ise sadece O'na kulluk edin. İşte dosdoğru yol budur.**

52-) **İsa, onlardaki küfrü hissedince: Allah'a giden yolda benim yardımcılarım kimlerdir? dedi. Havâriler: Biz, Allah (yolunun) yardımcılarıyız; Allah'a iman ettik, şahit ol ki bizler teslim olanlardanız, cevabını verdiler.**

53-) **(Havâriler:) Rabbimiz! İndirdiğine iman ettik yani Resul'e tabi olduk. Şimdi bizi (birliğini tasdik eden) şahitlerden yaz, dediler.**

Âyette bulunan "İndirdiğine iman ettik ve Resul'e tabi olduk" cümlesi çok önemlidir. Çünkü dinde sadece Allah tarafından indirilen ve Resul'ün dilinde hayat bulan vahye iman edilir. Zaten ikisi de aynı şeydir. Sadece Kur'an'a iman eden bir kişi, insanlık tarihinde gelen bütün Resullere tâbi olmuş olacaktır.

54-) **(Yahudi din adamları) plan yaptılar; Allah da onların planlarını bozdu. Allah, planları bozanların en hayırlısıdır.**

Mekr kelimesi, tuzak anlamında değil, plan anlamında kullanılmıştır. O'nun planı ise, gökleri ve yeri yarattığı andan itibaren koymuş olduğu yaratılış yasasıdır. Ve bu yasa tamamen adalet ve hak üzerine kuruludur. Yani ıslah edenler kurtulacak, bozgunculuk yapanlar kaybedeceklerdir.

55-) **Allah buyurmuştu ki: Ey İsa! Seni vefat ettireceğim ve seni nezdime yükselteceğim, seni (vahiy'le) kafirlerden temizleyeceğim ve (bir Resul olarak) sana uyanları kıyamet gününe kadar kâfirlerden üstün kılacağım. Sonra dönüşünüz bana olacak. İşte o zaman anlaşmazlığa düştüğünüz şeyler hakkında aranızda ben hükmedeceğim.**

İsa'ya tabii olanların üstün olması Risalet ve vahiy ile ilgili bir durumdur. Yoksa kıyamet gününe kadar İsa'ya tabi olduklarını iddia eden Hristiyanlar tüm insanlardan

üstün olacaklardır.

56-) Kafirlerle gelince, onları dünyada ve ahirette şiddetli bir azaba çarptıracağız; onların yardımcıları da olmayacak.

57-) İman edip sâlih amellerde bulunanlara gelince, Allah onların mükafatlarını eksiksiz verecektir. Allah zalimleri sevmez.

58-) Bu söylenenleri biz sana âyetlerden ve hikmetli zikirten tilâvet ediyoruz.

59-) Allah yanında İsa'nın durumu, Âdem'in durumu gibidir. Allah onu topraktan yarattı. Sonra ona "Ol!" dedi o da oluş sürecine girdi.

Geleneksel din anlayışına göre; "Adem (a.s) yaratılan ilk insandır" dolayısıyla anne-babası yoktur. O yüzden İsa (a.s) ın sadece annesi olduğuna göre benzer ortak özelliklere sahiptirler. "إِنَّ مَثَلَ عِيسَىٰ عِنْدَ اللَّهِ كَمَثَلِ آدَمَ خَلَقَهُ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ قَالَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ" (Şüphesiz Allah katında İsa'nın durumu, Adem'in durumu gibidir: Onu topraktan yarattı. Sonra ona "ol" dedi. O da hemen oluş sürecine girdi.)" (Âli İmrân-59) Bu âyette Adem'in yaratılışından bahsedildiğini zannedenler, "Allah Adem'i topraktan yarattı" anlamı vermiş ve buda "Adem'in ilk insan olduğuna delildir" diye yorumlamışlardır. Halbuki âyetteki cümle yapısına dikkatli bakılırsa böyle bir anlama sahip olmadığı anlaşılır. Aslında bu âyette anlatılmak istenen Adem'in topraktan yaratılan ilk insan olduğu değildir. Buna bir vurgu da yoktur. Âyette tüm insanların topraktan yaratıldığı gerçeğine vurgu yapılarak Hristiyanlara hitâben; "tıpkı diğer yaratılan ve yaratılacak olan tüm insanlar gibi Adem (a.s) de, uluhiyet verip tanrılaştırdığınız İsa (a.s) da topraktan yaratılmıştır ve ilâhi vasıflar taşımazlar" mesajı verilmiştir. Yani bu âyette "Adem (as)'in topraktan yaratılan ilk insan olduğuna" ya da "İsa (a.s)'nın babasız doğduğuna" dair bir vurgu ve bu yönde bir mesaj yoktur. Ya da "İsa (a.s) babasız doğduğuna göre Adem (as) de babasız doğmuştur" gibi bir mesaj da bulunmamaktadır. Benzetme bu amaçla yapılsaydı; İsa (a.s)'nın annesi olduğuna göre o zaman Adem (a.s)'in sadece annesi olmalı değil miydi.

O yüzden aslında bu âyette İsa (a.s) a Allah'ın oğlu diyerek "tanrılaştıran" Hristiyanlara hitâben; "İsa (a.s)ın da tıpkı Adem (a.s) ve diğer tüm insanlar gibi topraktan yaratılmış insan türüne ait bir varlık olduğu, asla ilâhi vasıflar taşımadığı ve bu yüzden de İsa (a.s) a uluhiyet isnât etmelerinin hatalı olduğu" anlatılıyor. Hristiyanlar kendi inançlarına göre İsa (a.s)ın babasız doğmasına binâen O'na uluhiyet atfettiler. İşte buna karşılık yüce Allah onlara şu cevabı veriyor; "madem babasız doğmak size göre İsa (a.s) a uluhiyet kazandırıyor, yine size göre ilk insan olarak kabul ettiğiniz ve buna bağlı olarak hem anasız hem de babasız olan Adem (a.s)a neden ilâhlık atfetmiyorsunuz? diyor. Burada vurgulanan ve verilmek istenen asıl mesaj; "topraktan yaratılmış hiçbir varlığa uluhiyet atfedilemeyeceğidir" Buna bütün Nebi ve Resuller dahildir. Âyette vurgulanan asıl nokta; "tıpkı her insanın topraktan yaratılması gibi Adem (a.s) ve İsa (as)'da topraktan yaratılmıştır. O yüzden İsa (a.s) da topraktan yaratıldığı için O'na uluhiyet isnât edilemez" denilmektedir. Âyette Adem (a.s) ın anasız babasız yaratıldığı ile ilgili bir bilgi ya da bir vurgu da yoktur. Sadece yüce Allah, Hristiyanların inancına

göre onlara şu mesajı vererek “madem böyle inanıyorsunuz, o zaman uluhiyeti Adem (a.s) a da atfetseydiniz ya” diyerek onları eleştiriyor. Kısaca verilen mesaj şudur; “Babası doğmak bir beşere ilâhlık kazandırsa, bu İsa (a.s) dan önce Adem (a.s) ın hakkı olurdu” Yüce Allah bu âyet üzerinden Resullere uluhiyet verilmesinin insanları affı olmayan en büyük günah olan şirke götürdüğünü, bundan ders alınması gerektiğini ve aynı hataya tekrar düşülmemesi öğüdünü vermiştir.

60-) Hak, Rabbinden gelendir. Öyle ise sakın şüphe edicilerden olma.

61-) Sana gelen bu ilimden (vahiyden) sonra seninle bu konuda çekişenlere de ki: Geliniz, sizler ve bizler de dahil olmak üzere, siz kendi çocuklarınızı biz de kendi çocuklarımızı, siz kendi kadınlarınızı, biz de kendi kadınlarımızı çağıralım, sonra da Allah'ın lânetini yalancılara üzerinde olmasını dileyelim.

Kur'an'da geçen “evlad” evlatlıklar, “ebna” ise öz çocuklar anlamına gelmektedir. Bu ayetle ilgili hadis kaynaklarında anlatılanların hepsi yalandır. Yani Allah Resulü Ali, Fatma, Hasan ve Hüseyin bir örtünün altına alarak beddua ve lanet okumaya bir hazırlık yapmadı. Bir kere bu konuda kadınlar ve çocuklar masumdur. Onlara beddua ve lanet okumak olacak şey değildir. Ayette anlatılmak istenen şey şudur: Çocuklarımızı, çocuklarınızı, kadınlarımızı, kadınlarınızı, kendimiz ve siz gelin Allah'ın lanetinin yalancılara üzerinde olmasını dileyelim. Yani lanet bu gelenlerin üzerinde değildir. Bu gelenler Allah'ın lanetinin yalancılara üzerinde oluşunu dileyenlerdir.

62-) Şüphesiz bu, hak olan kıssalardır. Allah'tan başka ilâh yoktur. Muhakkak ki Allah, evet O, izzetlidir, hüküm ve hikmet sahibidir.

Âyette geçen “hak” kavramı, “bunlar gerçek olarak oldu, bunlar yaşandı” anlamında değildir. Hristiyanların rivayetlerinde bunlar var, böyle şeylere iman ediyorlar. Onlar için yapılacak bir şey yok” anlamındadır. 63 ve 64. âyetler bu gerçeği ortaya koyuyor. Özellikle 64. âyet onları atalarının hurafe rivayetlerinden dinde tek kaynak olan vahye davet etmektedir.

63-) Eğer yüz çevirirlerse, şüphesiz Allah, bozuncuları hakkıyla bilendir.

64-) De ki: Ey ehl-i kitap! Sizinle bizim aramızda ortak olan bir kelimeye geliniz: Allah'tan başkasına kulluk etmeyelim; O'na hiçbir şeyi şirk koşmayalım yani Allah'ın yanı sıra kimimiz kimimizi Rabler edinmesin. Eğer onlar yine yüz çevirirlerse, işte o zaman: Şahit olun ki biz sadece (vahye) teslim olanlardanız deyiniz.

Bu ayet kendilerini bir rab ve ilah konumuna sokan Şii ve Sunni din adamları için büyük bir örnek, ibret ve açık bir ders mahiyetindedir.

65-) Ey ehl-i kitap! İbrahim hakkında niçin çekişirsiniz? Halbuki Tevrat ve İncil ondan sonra indirilmiştir. Siz hiç aklınızı kullanmaz mısınız?

66-) İşte siz böyle kimselersiniz! Hakkında bilgi sahibi olduğunuz bir konuda tartıştınız; fakat bilgi sahibi olmadığınız konuda niçin tartışıyorsunuz! Oysa ki Allah, her şeyi bilir, siz ise bilmezsiniz.

67-) İbrahim, ne Yahudi, ne de Hristiyan idi; lâkin O, Allah'ı bir tanıyan hanif (her türlü

şirkten uzak sadece Allah'a teslim olanlardan idi yani hiçbir zaman müşriklerden olmadı.

Bu ayet, aynen Yahudilik ve Hristiyanlığı reddettiği gibi Şiilik ve Sünniliği de reddeder. Yani Muhammed (a.s.) ne Şii ne de Sünni idi. O saf yani hanif bir Müslümandı. Dolayısıyla sadece Allah'a yani vahye teslim olmuştu.

68-) İnsanların İbrahim'e en yakın olanı, ona uyanlar, bu Nebi ve iman edenlerdir. Allah müminlerin velisidir.

Yukarıdaki âyette Resul değil de "Nebi" kavramının kullanılması, hitap kitlesinin tarihsel ve bölgesel olmasındandır. Yani Medine'de bulunan Yahudiler'dir. Kur'an, bölgesel ve tarihsel yani yerel insanlara seslendiği zaman Nebi, evrensel mesaj ile ilgili hitabında Resul kavramını kullanır. Aynı şekilde Maide 81. ayette Yahudiler bağlamında olduğu için orada da Resul değil, Nebi kavramı kullanılmıştır.

69-) Ehl-i kitaptan bir kısmı sizi saptırmak istemişlerdi. Oysa onlar sadece kendilerini saptırırlar da farkına bile varmazlar.

70-) Ey ehl-i kitap! (hakka) şahid olduğunuz halde niçin Allah'ın âyetlerini inkar ediyorsunuz?

71-) Ey Ehl-i kitap! Neden hakkı batıla karıştırıyor yani bile bile hakkı gizliyorsunuz?

72-) Ehl-i kitaptan bir grup şöyle dedi: "Müminlere indirilmiş olana gündüzün başlangıcında (görünüşte) iman edip, geri kalan kısmında inkar edin. Belki onlar (böylece şüphe ederek dinlerinden) dönerler.

73-) Sizin dininize uyanlardan başka hiç kimseye inanmayın. "De ki: Hidayet ancak Allah'ın hidayetidir. Yine (onlar, kendi aralarında şöyle dediler:) "Size verilenin benzerinin başka herhangi bir kimseye verildiğine yahut Rabbinizin yanında onların size karşı deliller getireceklerine de (inanmayın) "De ki: Fazilet Allah'ın elindedir. Onu dileyene verir. Allah (rahmeti) geniş olan ve O, her şeyi bilendir.

74-) Rahmetini dileyene özel kılar. Allah azim fazilet sahibidir.

75-) Ehl-i kitaptan öylesi vardır ki, ona bir kantar mal emanet bıraksan, onu sana geri öder. Fakat onlardan öylesi de vardır ki, ona bir dinar emanet bıraksan, tepesine dikilmezsen onu sana geri ödemez. Bu da onların, "Ümmilere karşı yaptıklarımızdan dolayı bize bir yol (günah) yoktur" demelerindedir. Allah adına bile bile yalan söylüyorlar.

76-) Hayır! (Gerçek onların dediği gibi değildir.) Her kim ahdine vefa gösterir ve bilinç sahibi olursa, bilsin ki Allah bilinç sahiplerini sever.

77-) Allah'a karşı verdikleri sözü ve yeminlerini az bir bedelle değiştirenlere gelince, işte bunların ahirette bir payları yoktur. Allah onlarla konuşmayacak, kıyamet günü onlara bakmayacak ve onları arındırmayacaktır. Onlar için elem verici bir azap vardır.

78-) Onlardan bir grup, okuduklarını kitaptan sanasınız diye kitabı okurken dillerini eğip bükerler. Halbuki (okudukları) kitap'tan değildir. Söyledikleri Allah katından olmadığı halde: Bu Allah katındandır, derler. Onlar bile bile Allah adına yalan söylüyorlar.

79-) Hiçbir beşerin, Allah'ın kendisine Kitap, hikmet ve Nübüvvet vermesinden sonra (kalkıp) insanlara: Allah'ın yanı sıra bana da kullar olun! demesi olacak bir şey değildir. Fakat sadece şunu söyler. Öğretmekte yani ders yapmakta olduğunuz kitap uyarınca kendilerini rabbe adayan kullar olunuz.

Kıraat Farklılığı

Ayet şu şekilde de okunmuştur: “Bilmekte ve ders yapmakta olduğumuz kitap uyarınca...” yani ayetteki “تَعْلُمُونَ (öğretmekte), “تَعْلُمُونَ (bilmekte)” olarak okunmuştur.

80-) Ve size: Melekleri (Resulleri) ve Nebileri rabler edinin, diye de emretmez. Siz Müslüman olduktan sonra hiç size kâfirliği emreder mi?

81-) Hani Allah, Nebilerden “Ben size kitap ve hikmet verdikten sonra beraberinizde bulunanları tasdik edici bir Resul geldiğinde ona mutlaka iman edip yardım edeceksiniz” diye söz almış, “kabul ettiniz ve bu sözümü yüklediniz mi?” dediğinde, “kabul ettik” cevabını vermişler, bunun üzerine Allah: O halde şahit olun; ben de sizinle birlikte şahitlik edenlerdenim, buyurmuştu.

Şu açık bir gerçektir ki, “Resul” olmayan Nebi’ye indirilen vahiy yalnız kendisine özel kalır. Kendisi insanları o toplum içinde gelmiş Nübüvvet’e bağlı yani aldığı vahiy tebliğ etme görevi alan bir Resul’ün yoluna davet eder.

Şayet söz konusu toplulukta bir Resul gelmemişse, Nebi aldığı vahiy’le insanları hayra ve güzelliğe dâvet eder ve onları daha sonra gelecek Resul’ü kabul etmeye hazırlar. Arı da vahiy alır.(Nahl-68,69) Bu vahiy arı’nın nasıl hareket edeceği, çiçeklerden nasıl polen toplayacağı ve yolunu nasıl bulacağı ile ilgili bir vahiy’dir. Nebi de aynen böyledir. Tebliğ görevi almayanlar Nebi makam ve mertebesinde kalır ve aldıkları vahiy’le bireysel olarak uyarı görevlerini aynen arılar gibi icra ederler. İşte bundan dolayı Nebi’ye tebliğ emredilmemiştir.

Tebliğ kavramı Nebi bağlamında değil, birçok âyette Resul bağlamında kullanılmıştır. Nebi vahiy uygulayıcı sivil kimliktir. Resul ise teorik islam/Kuran kimliğidir. Resul uygulama yapmaz bu nedenle de günahı hatası olmaz. Nebi aynen müminler gibi uygulayıcı kimliktir. Uygulayıcı Allah’a karşı hata yapar. Dolayısıyla hadis ve sünnet diye bir şey olmaz ve Nebi’ye itaat ve ittiba emredilmez. Ancak Resul’e itaat ve ittiba gerekli kılınmıştır. (Aslında Allah’ın misak yani söz aldığı kimselerin geçmiş Nebilerin bizzat kendileri değil, onların ümmetleridir. Çünkü Resul’e iman etmemeleri halinde “fasık” olacaklarını (82.âyet) hükmetmiş olması da bu görüşümüzü teyit eder. Zira fasıklık Nebiler için değil, onların ümmetlerine izafe edilebilecek bir sıfattır. Bu âyet Âli İmran 187. âyete benzemektedir. “Allah, kendilerine kitap verilenlerden, “Onu mutlaka insanlara açıklayacaksınız, onu gizlemeyeceksiniz” diyerek misak almıştı. Onlar ise bunu arkalarına attılar, onu az bir değere sattılar. Yaptıkları alış-veriş ne kadar kötü olmuştur!

Kur’an’da 25 Nebi ve Resul’un ismi geçer. Bunlardan Nuh (a.s), Hud (a.s), Salih (a.s), Lut (a.s), İsmail (a.s), Yusuf (a.s), Şuayb (a.s), İlyas (a.s), Yunus (a.s), Musa (a.s), İsa (a.s) ve Muhammed (a.s) resul’dur.

Harun (a.s) İsrailoğullarına Nebi, Musa (a.s) ile birlikte Firavun'a Resul olarak gönderilmiştir. (Tâhâ-47; Şuara-27)

İdrîs, İbrâhim, İshak, Ya'küb, Eyyüb, Zülkifl, Dâvûd, Süleyman, Elyesa, Zekeriyâ ve Yahyâ (a.s) nebidirler.

Âdem, Lokman, Zülkarneyn ve Uzeyr bilge insanlardır.

82-) Artık bundan sonra her kim dönerse işte onlar fasıkların ta kendileridir.

83-) Göklerde ve yeryüzündekiler, ister istemez O'na teslim olduğu halde, onlar Allah'ın dininden başkasını mı arıyorlar? Halbuki O'na döndürüleceklerdir.

84-) De ki: Biz, Allah'a, bize indirilene, İbrahim, İsmail, İshak, Ya'kub ve Ya'kub'un torunlarına indirilene, Musa, İsa ve (diğer) Nebilere Rableri tarafından verilenlere iman ettik. Onlardan hiçbirinin arasında ayırım yapmayız. Biz ancak O'na teslim oluruz.

“لَا نَفَرَقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْهُمْ” - Biz onların arasında hiçbir ayırım yapmayız.” ifadesinde vurgulanmak istenen husus şudur. “Biz bütün Resullerin Allah'a davet husunda aynı din üzerinde olduklarını kabul ediyoruz ve o şekilde iman ediyoruz. Aynı zamanda âyet şu şekilde de anlaşılmaya müsaittir. Biz Yahudi ve Hristiyanlar gibi Resullerin bir kısmına inanıp diğer bir kısmını inkar etmeyiz” Âyete şu şekilde bir anlam vermek de mümkündür. “Biz onların getirdikleri dini yani tevhit sistemini bozmayız, dağıtmayız, fırka fırka olmayız” Dolayısıyla “Biz kendimizi sadece Allah'a teslim edenleriz” “ve nehnu lehu müslimün” ifadesini de biz yalnız Allah'ın emrine rıza göstermek ve ona karşı gelmemek suretiyle ilahi buyruklara boyun eğip teslimiyet gösteren kimseleriz” anlamına gelmektedir. İşte bu anlam düzeyinde din kavramı, inanç ve ahlaki değerler sistemini ifade etmektedir. Buna göre denilebilir ki yüce Allah'ın, Nuh (aleyhisselam) dan itibaren ikamesini istediği din; iman, ibadet ve ahlak üçgeninde şekillenen ve bütün zamanlara hitap eden ed-din olup, bu dinin gerçek mahiyeti Allah ile insan arasındaki ilişki düzeyinde ifadesini bulur.

Yani Allah'tan insana doğru hakimiyet ve emir; insandan Allah'a doğru ise boyun eğme, saygı, kulluk ve emirlere itaat etmektir. Emirlere itaat etmenin sosyal boyutu, insanlar arası ahlaki ilişkiler olarak yansır. Dolayısıyla bu mahiyet, tabiatı gereği zaman ve mekanı aşar. Bundan dolayı zaman ve mekana bağlı müesses yapılar (vahiy, kitap, Nebi, mâbet, ümmet, hukuk vs.) bizzat din değil, orijinal ve asli dininin tarih içerisinde farklı tezahürleri ya da kısaca dini somutlaştırmalarıdır. Din bireysel yaşanan yani özel hayatı temsil eden bir olgudur. Dinde zorlama olmaz. Dinin güzel ahlak ve adil olma dışında devlet ve kanun boyutu yoktur. Din, insanın kendisinden istenilen görevleri tam bir teslimiyetle yerine getirmek suretiyle yaratıcısına boyun eğmesidir. Din, kişinin kendi çabasıyla öğrenemediği, sadece vahiy kanalıyla erişebildiği gerçekler bütünüdür. Din, insanı gerçeğe bağlayan en önemli şeydir.

Dolayısıyla en genel anlamda ahlaki değerler sistemi şeklinde tanımlanabilen din kavramı, “Dinde zorlama yoktur” mealindeki Bakara- iki yüz elli altıncı âyet ekseninde şöyle bir açılım getirilebilir. Din terimi hem ahlaki olarak emredici ilkelerin muhtevasını ve hem de onlara uygun davranmayı ifade eder; ve sonuçta terimin en

geniş anlam çerçevesini yansıtır. Yani içerdiği inançla ilgili prensipleri ve bu prensiplerin pratik yansımalarını olduğu kadar, insanın kulluk etiği varlığı karşı yaklaşımını, dolayısıyla “itikât” kavramını da içine alır. Bunun “din” “inanç” “dini müeyyideler” yahut “ahlak sistemi” olarak çevrilmesi, terimin hangi bağlamda kullanıldığına bağlıdır. Yukarıda inanç veya din ile ilgili her konuda zorlamanın (ikrah) kesin olarak her şart altında geçersiz ve temelsiz olduğu yani inanmayan bir kişiyi İslam’ı kabule zorlamanın Kur’ani bir delilinin olmadığını görüyoruz. Bu, İslam’ın, inanmayanların önüne “ya İslam ya kılıç” alternatifi koyduğu şeklindeki yaygın anlayışı geçersiz kılan bir hükümdür.

İslam

Arapçada esleme fiili, geçişsiz haliyle “teslim olmak” geçişli haliyle ise “bir şeyi birbirine teslim etmek” anlamına gelir. “İslam” kelimesi de bu fiilden türetilmiş bir mastar isim olarak “boyun eğme” ve “teslimiyeti” ifade eder. Bildiğimiz kadarıyla cahiliye döneminde dini içerikli bir anlam atfedilmeyen İslam kelimesinin etimolojik kökeni “s-l-m” dir. Bu kelime barış ve esenlik anlamına gelir. Aynı şekilde kelimenin türevleri arasında yer alan tesâlüm ve müsâleme, karşılıklı sulh- barış; selam ve selamet ise, huzur ve esenlik manasını içerir. İslam kelimesinin semantik yapısına dair şunlar söylenebilir. İslam esleme fiilinin mastarı olup boyun eğme ve teslim olma anlamına gelir. Bunun yanında, “teslim etme” anlamını da içerir. Nitekim birine herhangi bir şey teslim eden kişi, “eslemtü’ş- şey’e ile fulen” der. Kelime, lâm harfinin harekeli formülü (selem) herhangi bir şeyin saf ve halis olanını ifade eder. İslam’ın hak din olarak isimlendirilmesi, kelimenin sözlükteki tüm anlamlarına uygun düşmektedir. Ancak bu anlamların en öncelikli olanı, özellikle de bu bağlamdaki son anlamı, yani bir şeyin halis olması anlamıdır. Nisa 125. âyet bunu teyit etmektedir. İbrahim (aleyhisselam) birçok sürede Müslüman olarak nitelendirilmiştir.

Buradan çıkan sonuç şudur. “Allah katında din İslamdır...” (Âli İmran-19) âyetindeki hasr, Resullerin getirmiş olduğu dini kapsar. Çünkü İslam, her ne kadar bazı emirler ve bunların pratik uygulamaları değişse de, ed-dinin (orijinal ve asli dinin) üzerinde ittifak edilen tümel ruhu ve özüdür. Kur’an’ın hükmüne göre gerçek Müslüman, hangi kültür ve gelenekten olursa olsun, hangi zamanda ve hangi mekanda bulunursa bulunsun, Allah’a şirk koşma konusunda her türlü şaibeden arınmış imanla birlikte amellerini sadece O’na özel kılmış kişidir. İslam’a giren yani sadece Allah’a teslim olan anlamındaki müslim- Türkçe versiyonuyla Müslüman- kelimesi Kur’an’da İbrahim (aleyhisselam) Yakub’un oğulları, İsa’nın havarileri için kullanılmış Nebi (aleyhisselam) dan önceki Resullerin ümmetlerinden hakka teslim olanlara isim olarak verilmiş, hatta boğulmak üzere iken iman ve teslimiyetini ifade meyanında Firavun’a nispet edilmiştir.

İslam kelimesinin anlam içeriği olarak “Evet, siz (Ey insanlar!) Yakub’un ölümü yaklaşırken oğullarına: Benden sonra kime kulluk edeceksiniz? diye seslendiğine şahit misiniz? Onlar: Senin ilahına, atalarına İbrahim, İsmail ve İshak’ın ilahı olan tek İlahı kulluk edeceğiz yani sadece ona teslim olacağız” diye cevap verdiler. mealindeki

Bakara 133. âyetle ilgili olarak şunları söyleyebiliriz. Vasiyetin özü kulluk hususunda, vahdaniyet inancı ve kalbin sadece Allah'a teslim olmasıdır. Yani din ve hüküm olarak indirilen vahiy haricinde hiçbir şeye iman etmemektir. Dolayısıyla bu âyetlerde İslam kelimesinin tekrar edilmesinden maksat, asli! hak dini ortaya koymaktır. Şöyle ki, her ne kadar kabileler arasında bir takım farklar bulunsa da Araplar kendilerine özgü bir hak dinlerinin olduğunu iddia ediyorlardı. Aynı iddia Yahudiler ve Hristiyanlar tarafından da dile getiriliyordu. İşte bu âyetler söz konusu iddiaların geleneksel taassubun ifadesi olduğunu beyan etmiş, böylece Allah'ın dininin manolitik bir gerçeklik olduğunu vurgulamıştır. Bu dinin ruhu tevhid, Allah'a teslimiyet ve elçilerin hidayet çağrısına olumlu yanıt vermektir.

Nebi ve Resuller, çocuklarına ve ümmetlerine İşte bu dini vasiyet etmişlerdir. Allah'ın dininin her ümmette ve her Resulün dilinde değişmezlik arzettiği gerçeği aşikar olduğu içindir ki yüce Allah, “شَرَعَ لَكُمْ مِنَ الدِّينِ مَا وَصَّى بِهِ نُوحًا وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ وَمَا وَصَّيْنَا بِهِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى وَعِيسَى أَنْ أَقِيمُوا الدِّينَ (Nuh'a tavsiye ettiğini, sana vah-yettiğimizi İbrahim'e, Musa'ya ve İsa'ya tavsiye ettiğimizi Allah size de din kıldı...)” (Şura-13) buyurmuştur. Kur'an tüm Resullerin din konusunda müttefik olduklarını ve onun iki aslı üzerinde birleştiklerini beyan etmektedir. Bu asıllardan ilki, tevhid ve her türlü arınmayı ifade eden akli temel; diğeri de Allah'a teslimiyet ve her ibadeti Allah özel kılmayı ifade eden kalbi temeldir. Bütün bu mülahazalardan ortaya çıkan sonuç şudur. Kur'an'da geçen İslam ve Müslüm kelimeleri, nüzul döneminin ardından mezhebi gelenekte şekillenen kurumsal ve müesses İslam ve Müslüman oluştan ziyade, mutlak olarak göklerde ve yeryüzünde Allah'ın otoritesine boyun eğme ve sadece indirilen vahye teslimiyeti ifade eder.

Kısaca, Kur'an'da geçen el- İslam kelimesinin, esas itibarıyla ve en genel anlamıyla Allah'ın göklerde ve yeryüzünde bulunan iradesine ve otoritesine boyun eğme, dini Allah'a özel kılma yani tek Allah'a kulluk anlamında dinu'l hak yani Allah'ın dinini niteleyen mastar-sıfat olduğunu söylemek mümkündür. “İslam” sadece Allah'a teslimiyet ve itaat, kalplerin ve dillerin bir itaati kulluk ve boyun eğişle ikrar etmeleri, emir ve yasaklar vasıtasıyla bunu pratiğe aktarmaları, vahiy yolundan sapmaksızın, O'na karşı büyülenme duygusuna kapılmaksızın ve yine ibadet ve uluhiyet konusunda hiçbir varlığı ona ortak koşmaksızın tam bir teslimiyet duygusunu kalben benimsemeleridir. İslam, tevhid ve adaletten ibarettir ki bu da Allah katındaki ed-din'in ta kendisidir.

85-) Kim, İslâm'dan başka bir din ararsa, bilsin ki kendisinden (böyle bir din) asla kabul edilmeyecek yani o, ahirette hüsranda kalanlardan olacaktır.

Kur'an'ın doksan iki âyetinde geçen din kelimesi, geçtiği yerlerde itaat, hüküm, tevhid, İslam, şeriat, hudut, adet, ceza, hesap ve millet gibi çeşitli anlamlarda kullanılmıştır. Bunun yanında kelimenin Kur'an'da ifade ettiği mana, on altı yerde geçen hak din, dosdoğru din, halis din ve on üç yerde geçen dini Allah'a özel kılma şeklinde vurgulanmıştır. Diğer taraftan din kelimesi, gerek Mekke gerekse Medine döneminde

sadece iman edenlerin değil, gayri müslimlerin inançlarını ifade etmek için de kullanılmıştır.

Mesela, Mekke döneminde vahyedilen, “Sizin dininiz size benim dinim banadır” (Kâfirun-6) mealindeki âyette müşriklerin ahlâkı değer sistemleri ve pratik yaşam tarzları bir din olarak tanımlanmıştır. Öte yandan Medine döneminin çok inançlı yapısı içinde, “Şüphesiz, Allah indinde gerçek din İslamdır” (Âli İmran-19) ve yukarıdaki âyette, “Kim İslam’dan başka bir din ararsa,(bilsin ki o din) kendisinden kabul edilmeyecek ve o ahirette kaybedenlerden olacaktır” mealindeki âyetlerde, cennete sadece kendilerinin giteceklerini iddia eden Yahudi ve Hristiyanların durumuna açıklık getirmiş; böylece İslam ve din terimleri bir bakıma özdeş kılınmıştır. İşte bundan dolayı bütün elçilerin getirdiği dinlerin gerçekte İslam olduğu kayıt altına alınmıştır. (Nisa-125; Mâide-3; Şura-13)

86-) İman etmelerinden, Resûl’ün hak olduğuna şahit olmalarından ve kendilerine apaçık kanıtlar gelmesinden sonra küfre sapan bir kavme Allah nasıl hidayet eder? Allah zalimler toplumunu hidayete iletmez.

Kur’an’da “hak” kavramı, Allah, vahiy ve Resul bağlamında kullanılan kavramlardandır. Allah ve vahiy bağlamında birçok âyette geçerken, Resul bağlamında yani Resul’ün hak olduğu sadece bu âyette geçmektedir. Âyet evrensel olduğu için yani kıyamet gününe kadar gelecek din adamlarını ve toplumları bağladığı için âyette geçen “Resul” kavramı beşer Resul değil, kitap Resul’dür yani son vahiy’dir yani Kur’an’dır. Çünkü risâlet misyonuyla, beşer Resul hayatta olduğu sürece hak odur. Vefat ettikten sonra itaat edilecek ve tâbi olunacak tek bir hak kalıyor ki, oda yüce Allah’tan indirilen ve Resul tarafından tebliğ ve beyan edilen vahiy’dir.

87-) İşte onların cezası, Allah’ın, meleklerin ve bütün insanların lânetinin üzerlerinde olmasıdır.

88-) Bu lânette devamlı kalıcıdırlar. Azap onlardan hafifletilmez ve onlara bakılmaz.

89-) Ancak, bundan sonra tevbe edip kendilerini ıslah edenler başka. Allah bağışlayandır, merhamet edendir.

90-) İmanlarından sonra küfre sapıp sonra küfürlerini daha da arttıranların tevbe-leri asla kabul edilmeyecektir. İşte onlar, sapkınların ta kendileridir.

91-) Şüphesiz ki, küfredip, kafir olarak ölenler var ya, onların hiçbirinden -fidye olarak dünya dolusu altın verecek olsa dahi- kabul edilmeyecektir. Onlar için elem verici bir azap vardır ve onların yardımcıları da yoktur.

92-) Sevdiğiniz şeylerden infak etmedikçe erdemli olamazsınız. Her ne infak ederseniz, Allah onu bilir.

İnfakın Önemi

İslam’ın, insanlar arasındaki dayanışmaya getirdiği en önemli tedbir infak ahlâkı-

dır. İnfak, akıl, zeka, icad, kabiliyet, mal, mülk, servet gibi nimetlerin insana verilmiş birer emanet olduklarını öğretir. İnfak, miskinlere ulaşmayı, onların dert ve ızdıraplarını paylaşmayı öğretir. İnfak, imanı korur, sevgi bağlarını güçlendirir, toplumsal dengeyi sağlar, hasedi ve bencilliği yok eder. İnfak, başkasının elindekine göz dikmeyi önler, hırsızlığı azaltır, rüşveti engeller, zulüm ve haksızlığın yerine merhamet duygusunu geliştirir. Müminler, infak sebebiyle maddeye tapmaktan kurtularak, basit menfaatler karşısında onur sahibi olmayı öğrenirler. Kur'an'a göre mal, mülk, servet ve her türlü zenginlik Allah'a mahsustur.

يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ

“Ey insanlar! Siz fakirsiniz, Allah'a muhtacsınız. Zengin ve övülmeye layık olan ancak Allah'tır” (Fatır-15)

هَا أَنْتُمْ هَؤُلَاءِ تُدْعَوْنَ لِتُنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَمِنْكُمْ مَنْ يَبْخُلُ وَمَنْ يَبْخُلْ فَإِنَّمَا يَبْخُلْ عَنِ نَفْسِهِ وَاللَّهُ الْغَنِيُّ وَأَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ وَإِنْ تَتَوَلَّوْا يَسْتَبْدِلْ قَوْمًا غَيْرَكُمْ ثُمَّ لَا يَكُونُوا أَمْثَالَكُمْ

“İşte sizler, Allah yolunda infak etmeye çağrılıyorsunuz. İçinizden kiminiz cimri-lik ediyor. Ama kim cimrilik ederse, ancak kendi (aleyhine) cimrilik etmiş olur. Allah zengindir, siz ise fakirsiniz. Eğer infak etmekten yüz çevirirseniz, yerinize sizden başka bir toplum getirir, artık onlar sizin gibi (cimri) de olmazlar” (Muhammed- 38) Gerçek müminler, Allah'ın kendilerine emanet olarak verdiği mallardan başkalarına infak edenlerdir.

آمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَأَنْفِقُوا مِمَّا جَعَلَكُمْ مُسْتَخْلَفِينَ فِيهِ فَالَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَأَنْفَقُوا لَهُمْ أَجْرٌ كَبِيرٌ

“Allah'a ve Resulü'ne iman edin. Sizi, üzerinde tasarrufa yetkili kıldığı şeylerden infak edin. Sizden iman edip de infak eden kimselere büyük bir mükafat vardır”(Ha-did-7)

Mal ve Mülkün Allah'a ait olduğunun şuurunda olan ne onunla şımarır ne de onu elde etmek için başkasının hakkını yer. Elindekini başkasıyla paylaşan kimse, mülkün asıl sahibinin kim olduğunun farkındadır.

Esaretin ve mahkumiyetn en kötüsü kişinin nefesine, arzularına, hava ve hevesine düşüncesizce mahkum olmasıdır. Böyle bir kimse, yüce Allah'ın merhamet ve mağfiretini kaybeder. Özgür yaratılan insanın nefesine esaret ve mahkumiyeti, demir parmaklıklar arkasına atılmak gibi değildir. Bu esaret, öze yani yüreğe yani benliğe vurulan kırılması ve çözülmesi mümkün olmayan bir zincirdir. Bu esaret zincirini kırabilene selam olsun. İnfak ahlakı, müminin böyle berbat ve aşağılık bir esarete düşmesini önler. İnfak meziyeti, bu tutsaklığa mahkum olanları özgürlüğüne kavuşturur. Tevhid özgürlüğünden sonra gerçek özgürlük nedir diye sorulsa, herkes kendi cibilliyetine göre bir tarif yapar. Yani herkes özgürlüğü kendi bulunduğu konuma ve duruma göre yapar. Kim nasıl anlarsa anlasın, aslında özgürlük bir çok kişinin mahkum olduğu tutkulara hakim olabilme iradesidir. Ya da mal ve mülkün yani fani dünyanın geçici metana esir olmamadır. Özgürlük: Dünyaya ait eşya, servet arzusunun yüreği tutsak almaması, cimrilik ahlaksızlığının akla üstün gelmemesidir. Zenginlik karşısında

özgürlük, malın yüreğine sahip olmasından kurtulup mala egemen olma olabilme iradesidir. İnfak, ancak böyle irade sahiplerinin kolaylıkla yapabilecekleri erdemli ve üstün bir ahlakıdır. Yani o, malına hakimdir, ona hükmedebilmektedir. Dolayısıyla gerektiğinde malının bir kısmını hayır yoluna insanların hizmetine sunabilir. İşte bu ahlak, mal, tutku, servet ve nefis karşısında gerçek bir özgürlüktür.

الشَّيْطَانُ يَعِدُكُمُ الْفَقْرَ وَيَأْمُرُكُم بِالْفَحْشَاءِ وَاللَّهُ يَعِدُكُم مَّغْفِرَةً مِنْهُ وَفَضْلًا وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ

“Şeytan sizi fakirlikle korkutur ve size cimriliği emreder. Allah ise size katından bir mağfiredir ve bir lütf vâdeder. Allah herşeyi ihata eden ve herşeyi bilendir”(Bakara-268) Cömertliğin erdemi, güzelliği ve faydaları, cimriliğin kötülüğü, çirkinliği ve zararları anlatılmayacak kadar çoktur. Cömertlik yüce Allah’ın ahlakı olduğundan dolayı cömert olanlar O’nun rızasına ve sevgisine mazhar olurlar.

Yukarıdaki âyette geçtiği gibi cimrilik şeytanın ahlakı ve emri olduğu için Rab-bimiz cimrilerden razı değildir. İnfak şuuru, kişiyi aşırı hırstan koruduğu gibi cimriliğinden muhafaza eder. Sahip olduğu imkanı çekinmeden, gönül rızasıyla başkasına sunan, dünya malına karşı olan bağımlılığı kırmış, yüreğini maddeyle esir almak isteyen nefsinin tutkusunu önlemiş demektir.

وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ يَبْخُلُونَ بِمَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ هُوَ خَيْرًا لَّهُمْ بَلْ هُوَ شَرٌّ لَّهُمْ سَيُطَوَّقُونَ مَا بَخُلُوا بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلِلَّهِ مِيرَاثُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ

“Allah’ın, kereminden kendilerine verdiklerini (infakta) cimrilik gösterenler, sanmasınlar ki o mal kendileri için hayırlıdır, aksine bu mal onlar için pek kötüdür” “Cimrilik ettikleri şey kıyamet gününde boyunlarına dolanacaktır. Gökyerinin ve yerin mirası Allah’ındır. Allah yaptıklarınızdan haberdardır” (Âli İmran- 180) İnsan, servete ve mala, şan ve şöhrete karşı düşkün olan bir varlıktır. Fakat bu istek ve arzuların da sonu yoktur. Kur’an’da kanaatkârlığın önemi anlatılırken, dünyaya ve mala karşı aşırı düşkünlük yerilmiştir.

Kanaat; bir insanın payına düşene razı olması, kişinin azla yetinip elindeki razı olması kendisinin ve sorumluluğu altında bulunanların ihtiyaçlarını asgari ölçüde karşılayabileceği maddi imkanlarla iktifa edip başkalarının elindeki şeylere göz dikmemesi, aşırı kazanma hırslarından kurtulması şeklinde açıklanmaktadır. İnfak, arkadaşlıkları ve dostlukları pekiştirir. İnfak, komşular arasında sevgi ve dayanışmanın ortaya çıkmasını sağlar. İnfak, nimetlere şükretmeye sebep olur. İnsanın, nifaktan kurtulması için en önemli tedavi yolu Allah yolunda infaktır. Akrabalar arasında bulunan bağları güçlendirmenin en önemli yöntemi infaktır. İnfak, terörün, anarşinin yol açtığı sancuları dindirir. İnfak, fakirliğin, acizliğin, imkansızlığın, çaresizliğin en büyük ilacıdır. İnfak, yabancı kalışın, ilgisizliğin, bir kenara itilmişliğin sebep olduğu acıları iyileştirir.

فَلَا اقْتَحَمَ الْعَقَبَةَ وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْعَقَبَةُ

“Fakat insan, sarp yokuşu aşamadı. O sarp yokuşu (aşmak) nedir bilir misin? (Beled-11,12)

فَأَكْرَهِيَّةٍ أَوْ إِطْعَامٍ فِي يَوْمٍ ذِي مَسْعَبَةٍ
يَتِيمًا ذَا مَقْرَبَةٍ أَوْ مَسْكِينًا ذَا مَتْرَبَةٍ

“Boyun kurtarmak veya açlık gününde yakını olan bir yetimi yahut aç açık bir miskini doyurmaktır.” (Beled-13,14,15,16)

ثُمَّ كَانَ مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ وَتَوَاصَوْا بِالْمَرْحَمَةِ

“Sonra iman edenlerden, birbirlerine sabrı tavsiye edenlerden ve birbirlerine merhameti öğütleyenlerden olmaktadır.” (Beled-17)

أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ

“İşte bunlar uğurlu (sarp yokuşu aşan hayırlı- salih) kimselerdir. (Beled-18) İnfak, bencilliğin, cimriliğin, nemelazımcılığın sebep olduğu yabancılaşmayı yok eder. İnfak, pek çok maddi yaraya merhem olduğu, pek çok ihtiyacı karşıladığı gibi, sayısız manevi derde devadır. İnfak edenin malı, imkanı, serveti azalmaz. Yüce Allah kendi rızası için malını harcayanların imkânlarını kat kat arttırır.

وَمَا أَنْفَقْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَهُوَ يُخْلِفُهُ وَهُوَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ ...

“...Siz ne kadar Allah yolunda infak ederseniz. Allah onu yerine başkasını çıkarır. O rızık verenlerin en hayırlısıdır” (Sebe-39)

مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَنْبَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلَ فِي كُلِّ سُنبُلَةٍ مِائَةٌ حَبَّةٌ
وَاللَّهُ يُضَاعِفُ لِمَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ

“Allah yolunda mallarını harcayanların örneği, yedi başak bitiren bir dane gibidir ki, her başakta yüz dane vardır. Allah dilediğine kat kat fazlasını verir. Allah’ın lütfu geniştir. O her şeyi bilir.” (Bakara-261)

الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ لَا يُتْبِعُونَ مَا أَنْفَقُوا مَنًّا وَلَا أَدَىٰ لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ
وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ

“Mallarını Allah yolunda infak edip de başa kakmayan, fakirlerin gönlünü kırmayan kimseler var ya, onların Allah katında özel mükafatları vardır. Onlar için korku yoktur, üzüntü de çekmeyeceklerdir.” (Bakara-262)

قَوْلٌ مَعْرُوفٌ وَمَغْفِرَةٌ خَيْرٌ مِنْ صَدَقَةٍ يَتْبَعُهَا أَدَىٰ وَاللَّهُ غَنِيٌّ حَلِيمٌ

“Güzel söz ve bağışlama, arkasından incitme gelen sadakadan daha hayırlıdır. Allah zengindir, Halimdir” (Bakara- 263)

Her insan bir açıdan ihtiyaç sahibidir. Hiç kimse mutlak anlamda zengin, kendine yeterli ve mükemmel değildir. Fakirliğinin ve acizliğinin farkında olan mümin, ihtiyaç duyduğu anda yüce Allah’ın yardımını hak edebilmek için, öncelikle kendisi gücü yettiği kadar elindeki nimetlerden infak edecektir. Malını başkasıyla paylaşmayan katı yürekli, merhametsiz , muhtaç duruma düştüğü zaman Allah’ın mağfiret ve merhametini hak etmeyecektir. Fakirleri ve çaresizleri unutan modern zamanların insanına infak ahlakını ve onurunu yeniden hatırlatmak gerekir. İnfak ibadetinin

ifası için gerekli olan yegane gönül sermayesi “cömertlik”tir. Cömertlik tohumunun atılmadığı gönül bahçelerinde infak meyvelerinin hâsıl olmasını beklemek boşunadır. Her salih amelin insana kazandırdığı apayrı güzellikler, faziletler ve manevi kazançlar mevcuttur. Ademoğlunun cahillikten kurtulup gerçek bir mümin olmasında bu salih amellerin ehemmiyeti çok büyüktür. “İnfak” kelimesinin taşıdığı mana tahlil edilirse, bu salihatin hikmetinin de, insanı güzel ahlak ve psikolojik açıdan maddenin esaretinden kurtararak yani Allah’ın rızasını dünya menfaatine hakim kılması olarak görülebilir. Bu yönüyle infak gibi salihatların sağladığı en büyük fayda psikolojik basıdan kurtulma, gönül ve kalp huzurudur. Şu âyet bununla ilgilidir.

لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ

“Sevdiğiniz şeylerden Allah yolunda infak etmedikçe “iyiliğe” eremezsiniz. Her ne infak ederseniz. Allah onu hakkıyla bilir” (Âli İmran-92)

En doğrusunu Allah bilir, yukarıdaki âyette bulunan “birra” kelimesi, psikolojik rahatsızlıklardan kurtulma ve gönül huzuru” anlamına gelmektedir. Her Mümin çevresinde olanlara karşı sorumludur.

وَاعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَبِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ وَالْأَجَارِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَالْأَجَارِ الْجُنُبِ وَالصَّاحِبِ بِالْجَنبِ وَابْنِ السَّبِيلِ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ مَنْ كَانَ مُخْتَالًا فَخُورًا

“Allah’a kulluk edin ve ona hiçbir şeyi ortak koşmayın. Ana babaya, akrabaya, yetimlere ve miskinlere, yakın komşuya, uzak komşuya, yakın arkadaşına, sokak çocuklarına (yol çocuklarına) ellerinizin altında bulunanlara iyi davranın; Allah, kendini beğenen ve daima böbürlenip duran kimseyi sevmez” (Nisa-36)

“Bunlar cimrik eden ve insanlara da cimriliği tavsiye eden, Allah’ın kendilerine lütfundan verdiğini gizleyen kimselerdir. Biz, kafirler için alçaltıcı bir azap hazırladık. Akli başında olan hiçbir müslüman muhtaçların, mazlumların feryatlarına karşı sessiz ve bigane kalmaz. Müslüman kimse karanlık bir gecenin mehtâbı gibi nurlu, hassas, merhamet sahibi, diğergâm, cömertlik ve infak ahlakı ile bezenmiş olmalıdır. Yüce Allah rızkın temininde mahlukatı birbirine aracı ve vesile kılmıştır. Dolayısıyla miskinleri gözetmek, şanı yüce Allah’ım bizlere olan lütuf ve kereminden onlara pay ayırabilmek büyük bir fazilet ve ilahi bir nimettir.

Muhtaçların feryatlarına ilaç olmadıkça müminin vicdanı da şifa bulamaz. Dünya malı; en yakınlardan başlayıp toplumdaki fakir ve miskinlere, kimsesizlere ve gariplere yardımda bulunmak suretiyle vicdan huzuruna ve ahiret saadetine ermek için tevhid inancından sonra en önemli araçtır. Dünya malı bu güzel ahlak ve büyük fazilet için kazanılmalıdır. Ticaret ve çalışmada niyet bu olursa, dünyevi endişelerin gönüllerde getirdiği katılık, kasvet, buhran ve psikolojik sıkıntıların yerini tatlı bir huzur ve sükunet alacaktır. (Ey Resul!) De ki: Ey iman eden kullar! Rabbinize karşı gelmekten sakının. Bu dünyada güzellik yapanlara güzellik vardır. Allah’ın yarattığı yeryüzü geniştir. Yalnız sabredenlere mükafatları hesapsız ödenecektir” (Zümer-10)

Günümüzün en büyük sorunlarından biri kalp katılığı ve psikolojik hastalıklardır.

Cömertçe infakların duygusallaştırdığı ve olgunlaştırdığı nefisler, yaptıkları infakların ilâhi muhafazaya da vesile olduğunu müşahede etmenin mutluluğunu yaşarlar. Bunun için de canı gönülden infaka yönelirler. İnfak edilen mal eksilmez, kaybolmaz, tam aksine, ilâhi rıza, ihlas ve takva nispetinde bereketlenir. Şüphesiz ki mülkün gerçek sahibi Allah'tır. "Göklerin ve yerin mülkü Allah'ındır..." (Âli İmran-189)

O bize nimetlerini emanet olarak veriyor. İnsan bir emanetçi ve tasarruf memuru hükmündedir. Fakat bütün tasarruflarından mesul bir memurdur. Kendisine varlık emanet edilen insan aynı zamanda yoksulun ve muhtacın da emanetçisi hükmündedir. Fakir ve muhtaçlara infak yapmak, yüce Allah'a muhabbetin en güzel göstergesi, sonsuz nimetlerine karşılık da en önemli şükür ifadesidir.

“... مَنْ ذَا الَّذِي يُقْرِضُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا فَيُضَاعِفَهُ لَهُ أَضْعَافًا كَثِيرَةً ”

“Kim Allah'a güzel bir borç verirse o da ona kat kat verir...” (Bakara-245) buyurmaktadır.

مَنْ ذَا الَّذِي يُقْرِضُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا فَيُضَاعِفَهُ لَهُ وَلَهُ أَجْرٌ كَرِيمٌ

“Kim Allah'a güzel bir borç verecek ki, Allah da onu kendisine kat kat ödesin. Yani ona çok değerli bir mükâfat da versin.” Bu ifade Kur'an'da dört yerde daha geçmektedir. Özellikle Maide 12. âyette israiloğullarından alınan ahittlerden biri olarak geçmektedir. Yüce Allah her şeyin maliki olduğu halde bizden borç istemesinin hikmeti nedir? Aslında biz, bu borcu Allah'ın kullarına veriyoruz, ama yüce Allah engin merhamet ve zenginliğinden dolayı kendisine verilmiş gibi kabul ediyor. Bununla toplumda barış, merhamet, dayanışma, kardeşlik, birlik ve beraberlik ruhunun oluşması ve insanların birbirlerine destek olmaları amaçlanmıştır. Bu güzel borçlarla, toplumda ihtiyaç sahipleri ve borçlular, zor durumda olanlar, boynu bükükler kalmayacaktır. İnsanlar fakirlikten isyan etmesin, kimse emeğe ve mülke düşman olmasın, ahlaksızlık yayılmasın, hırsızlık artmasın, haksız kazanç ve yolsuzluk revaç bulmasın, toplumu ayakta tutan dinamikler yıkılmasın, huzur, barış ve güven ortamı sağlansın ve sürekli kardeşlik devam etsin isteniyor. Sonuçta dini hayat, güzel ahlak, barış ve huzur her yere hakim olsun. İslam toplumunun, zayıfları, yoksulları, kimsesizleri, yaşlıları ve dulları koruması, onlara bakması ve ihtiyaç sahiplerinin ihtiyaçlarını karşılaması zorunlu bir davranış ve önemli bir sorumluluktur. Toplumda her türlü iyiliğin, dürüstlüğün, doğruluğun yaşanması için fertlerin birbirine destek olması ve yardımlaşması çok önemli bir farzdır.

İhtiyaç sahiplerinin ihtiyaçlarını karşılamayan ve fakirlerine bakıp koruyamayan bir toplum, fitne ve fesadın, kaos ve anarşinin mahkumu olur.

وَأَنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ وَأَحْسِنُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ

“Allah yolunda infak edin. Kendi ellerinizle kendinizi tehlikeye atmayın. Güzel ahlak sahibi olun; çünkü Allah güzel ahlak sahiplerini sever” (Bakara-195)

Demek oluyor ki, infak ehli olmayan, güzel ahlak sahibi olamaz. İnfak yapmada, fakir ve miskinleri korumak, infak ve sadakayı gizli vermek, mümin kardeşini kendine

tercih etmek, darlıkta ve genişlikte duruma göre infakta bulunmak, sevdiği şeylerden vermek, infak ve hayırları başa kakmamak, yakından uzağa doğru infak etmek, infakta itidalli olmak Kur'an'ın emrettiği kurallardandır. İnfak, yüce Allah'ın bize ihsan ettiklerinden, kendisinin doğrudan vermediklerine gönül rahatlığıyla vermemizdir. İnfakın üzerinde bu kadar geniş durulmasının hikmeti, bizim mala ve mülke olan sevgimizin kırılması, dünyaya olan bağlılığımızın azalması, ahirete iligimizin ve sevgimizin artması ve yüce Allah'ım bizi imtihan etmesidir. Çünkü insan infak ettikçe kötü ahlaktan uzaklaşır yüce Allah'a yaklaşır. Bir de bizim kazancımız içinde başkasına ait olan miktarın hak sahibine verilip verilmediğini Allah'ın görmesidir. Çünkü kazandığımız malların ve gelirlerin tamamı bize ait olarak görülmemesi gerekir.

وَالَّذِينَ فِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ مَّعْلُومٌ . لِلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ

“Ve onların mallarında belirli bir hak vardır. İsteyenler ve (utancından)istemeyip mahrum kalanlar için” (Ma'aric-24,25)

وَفِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ لِّلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ

“Onların mallarında isteyen ve (utancından) istemeyen muhtaçlar için belirli bir hak vardır” (Zâriyat-19)

Bu âyetler açıkça gösteriyor ki, yüce Allah bir çok sebepten dolayı isteyebilen ya da istemeyen muhtaçların rızkını bizim rızkımızın içerisinde koymuştur. Biz onu oradan çekip alır ve ihtiyaç sahiplerine verebilirsek, imtihan sırrına vakıf olacağız. İmanın kemale ermesi ve insanın kalite kazanması için infaktan daha önemli bir şey yoktur. Ancak kazancımızın tamamının bize ait olduğunu zannederek, Allah tarafından emanet olarak rızkımızın içerisine bırakılmış belli bir miktarı ayırmazsak hem yüce Allah'ın hakkına hemde kul hakkına girmiş oluruz. Hanif din olan yani Allah tarafından indirilen İslam dinine dayalı iman, diğer insanlarla paylaşımı esas alır. Paylaşım, dayanışma, yardımlaşma ve birbirine destek olmanın göstergesidir. İslam toplumunda bu gösterge, daha çok kendini infak ahlakı ile gösterir. İnfak, özü itibariyle “harcamak ve sarf etmek” anlamlarına gelmektedir. Terim anlamı ise, sözlük anlamını kapsayacak şekildedir. İnfak, “İman edenlerin, Allah yolunda sadece Allah'ın rızasını kazanmak için yapmış oldukları harcamalar”dır. Bu harcamalar, mal, zaman, ilim, mesai, maddi ve manevi değeri olan her imkandır.

Yapılan infakların ibadete dönüşmesi için iki önemli şart vardır.

1-) İnfakın Allah rızası için olması: İnfakın ihlasla yani dini Allah'a özel kılarak ve takva ile yerine getirilmesi gerekir. İhlas ve takva ile Allah rızası için yapılacak infak, mükafat olarak katlanarak geri dönecektir.

2-) İnfakın Allah yoluna uygun olarak yapılması. İnfak edilen her şeyin Allah'ın emir ve yasaklarına uygun bir tarzda gerçekleşmesi gerekir.

Mesela: Yolsuzluk ve hırsızlıkla yani gayri meşru olarak elde edilenler gerçek anlamda mal ve mülk hükmünde olmazlar. Her hangi bir şeyin infak olabilmesi için meşru yani İslam'ın öngördüğü helal yollardan kazanılmış olması gerekir. Hayırlar,

hediyeler bağışlar, karz-ı hasen kısaca her türlü salihat, iyilikler ve fedakarlıklar infak kapsamında düşünülmesi gerekir. İnfak, bu anlamıyla çok kapsamlı bir dayanışma ve yardımlaşma kurumudur. Kur'an'da dini Allah'a özel kılmaktan yani tevhid akidesinden sonra en çok övülen amelin infak, yerilen ve kınanan ahlakın da cimrilik olduğunu görüyoruz.

Mesela:

وَالَّذِينَ تَبَوَّؤُا الدَّارَ وَالْإِيمَانَ مِنْ قَبْلِهِمْ يُحِبُّونَ مَنْ هَاجَرَ إِلَيْهِمْ وَلَا يَجِدُونَ فِي صُدُورِهِمْ حَاجَةً مِمَّا أُوتُوا وَيُؤْتُونَ عَلَى أَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ وَمَنْ يُوقِ شَحْنًا نَفْسِهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ

“Daha önceden Medine’yi yurt edinmiş ve gönüllerine imanı yerleştirmiş olan kimseler, kendilerine göç edip gelenleri severler ve onlara verilenlerden dolayı içlerinde bir rahatsızlık hissetmezler. Kendileri zaruret içinde bulunsalar bile onları (muha-cirleri) kendilerine tercih ederler. Kim nefsinin cimriliğinden korunursa işte onlar gerçekten kurtuluşa erenlerdir” (Haşr-9)

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تُلْهِكُمْ أَمْوَالُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَمَنْ يَعْطَلْ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ

“Ey iman edenler! Mallarınız ve çocuklarınız sizi Allah’ı anmaktan alıkoymasın. Kim bunu yaparsa işte onlar ziyana uğrayanlardır.” (Munafikun-9)

وَأَنْفَقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ أَحَدَكُمْ الْمَوْتُ فَيَقُولَ رَبِّ لَوْلَا أَخَّرْتَنِي إِلَىٰ أَجَلٍ قَرِيبٍ فَأَصَّدَّقَ وَأَكُنْ مِنَ الصَّالِحِينَ

“Herhangi birinize ölüm gelip de: Rabbim! Beni yakın bir süreye kadar geciktirsen de sadaka verip iyilerden olsam! demesinden önce size verdiğimiz rızıktan infak edin.” (Munafikun-10)

وَلَنْ يُؤَخَّرَ اللَّهُ نَفْسًا إِذَا جَاءَ أَجَلُهَا وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ

“Allah eceli geldiğinde hiç kimsenin ölümünü ertelemeyebilir. Allah yaptıklarınızdan haberdardır” (Munafikun-11)

“... وَمَا لَكُمْ أَلَّا تُنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلِلَّهِ مِيرَاثُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ

“Size ne oluyor ki, Allah yolunda infak etmiyorsunuz? Halbuki göklerin ve yerin mirası Allah’ındır...” (Hadid-10)

93-) (Dediler ki:) Tevrat’ın indirilmesinden önce, İsrail’in (Ya’kub’un) kendisine haram kıldıkları dışında, yiyeceğin her türlü süsü İsrailoğullarına helâl idi. De ki: Eğer doğru sözlü iseniz, o zaman Tevrat’ı getirip onu tilavet edin.

94-) Artık bundan sonra her kim Allah’a karşı yalan yere iftira ederse, işte bunlar, zalimlerin ta kendileridir.

Bilinçsiz toplum, cahillerin yalan ve sıradan yalanlarını büyük beyinlerin düşüncelerinden daha ikna edici olarak görür. Çok güzel bir söz vardır. “Halk nazarında galatı meşhur, lügâtı fasıhtan evladır.” Yani “cahil insanların yanında meşhur olmuş hurafe ve yalanlar, gerçeklerden daha fazla rağbet görür.”

95-) De ki: Allah doğruyu söylemiştir. Öyle ise, İbrahim’in hanif milletine tâbi olunuz.

O, hiçbir zaman müşriklerden olmadı.

96-) Şüphesiz, âlemlere bereket ve hidayet kaynağı olarak insanlar için kurulan ilk ev Bekke'dekidir.

97-) Orada apaçık âyetler, İbrahim'in (manevi-Nübüvvet) makamı vardır. Oraya giren emniyette olur. Yoluna gücü yetenlerin Allah için o evi haccetmeleri, insanlar üzerindeki (vasiyetidir.) Kim inkar ederse bilmelidir ki, Allah bütün âlemlerden müstağnidir (kimseye muhtaç değildir).

İbrahim'in makamı, maddi bir şey veya bir nesne değil, tevhid mücadelesinin anlatıldığı ayetlerdir. Yoksa bir puttan farkı olmazdı.

98-) De ki: Ey ehl-i kitap! Allah yaptığımız amellere şâhit iken, niçin Allah'ın âyetlerini inkar ediyorsunuz?

99-) De ki: Ey ehl-i kitap! Şâhit olduğunuz halde Allah'ın yolundan iman edenleri engellemek amacıyla niçin onda eğrilik arıyorsunuz? Allah yaptığımız amellerden gafil değildir.

100-) Ey iman edenler! Kendilerine kitap verilenlerden bazı gruplara itaat ederseniz, imanınızdan sonra sizi küfre döndürürler.

101-) Size Allah'ın âyetleri okunurken, üstelik Resûl'ü de içinizde iken nasıl inkara saparsınız? Her kim Allah'a (Kur'an'a) sığınrsa andolsun ki dosdoğru yola hidayet edilmiş.

Ayette ilginç bir sistem var. Allah'ın ayetleri, Onun Resülü yani Allah'a (Kur'an'a) sığınma, Sıratı müstakim(dosdoğru yol) hidayete iletilme

102-) Ey iman edenler! O'na yaraşır şekilde Allah'a karşı bilinçli olun ve ancak Müslümanlar olarak ölin.

103-) Hep birlikte Allah'ın himayesine (Kur'an'a) sığının; fırka fırka olmayın. Allah'ın üzerinizdeki (İslam) nimetini hatırlayın: Hani siz birbirinize düşman kişiler idiniz de O, gönüllerinizi (vahiy'le) birleştirmişti ve O'nun (iman) nimeti sayesinde kardeş kimseler olarak sabahladınız. Yine siz bir ateş uçurumunun tam kenarında iken oradan da sizi O alıp çekti. İşte Allah size âyetlerini böyle açıklıyor ki hidayet bulasınız.

Yukarıdaki âyette bulunan "i'tisam" kelimesine yanlış bir mana veriliyor. "i'tisam" "yapışma" değil, sığınma, "habl" "ip" değil, "himâye" anlamına gelmektedir. (Âli İmran - 112) Paradoks: Demokrasi gibi beşeri düzenleri küfür olarak gören zihniyet, dindeki beşeri düzen olan mezhepleri hak olarak görüyor.

104-) Sizden, hayra dâvet eden, mârufu emredip münkerden nehyeden bir ümmet bulunsun. İşte onlar kurtuluşa erenlerdir.

Münker, Kur'an'a aykırı hurafeler, insanın ve toplumun akıl, fitrat ve ahlakına aykırı ve yabancı olan inanç ve uygulamalar, insan tabiatına hoş ve sevimli gelmeyen şeyler anlamına gelmektedir.

105-) Kendilerine apaçık deliller geldikten sonra anlaşmazlığa düşüp fırka fırka olanlar gibi olmayın. İşte bunlar için azim bir azap vardır

106-) Nice yüzlerin ağardığı, nice yüzlerin de karardığı günü (düşünün.) Yüzleri karararlara: İmanınızdan sonra kâfir mi oldunuz? Öyle ise kâfir olmanızdan ötürü tadın azabı! (denilir).

107-) Yüzleri ağaranlara gelince, onlar Allah'ın rahmeti içindedirler; onlar orada kâhıdırlar.

108-) İşte bunlar, Allah'ın, sana hak olarak tilâvet ettiğimiz âyetleridir. Allah âlemlere zulmetmeyi istemez.

109-) Göklerde ve yeryüzünde ne varsa hepsi Allah'ındır. İşler, dönüp Allah'a varır.

110-) Siz, insanlar için çıkarılmış hayırlı bir ümmetsiniz; mârufu emreder, münkerden nehyeder ve Allah'a iman edersiniz. Ehl-i kitap da iman etseydi, elbette bu, kendileri için hayırlı olurdu. İçlerinde müminler vardır; (fakat) çoğunluğu yoldan çıkmıştır.

Hayırlı Ümmetin Özellikleri:

1-) Mârufu emrederler.

2-) Münkerden nehyederler.

3-) Sadece Allah'a yani Kur'an'a iman ederler. (Mârufu emretme ve münkerden nehyetme Allah'a imandan önce gelmesi ilginçtir. Yani marufu emretme münkerden nehyetme olmadan Allah'a imanın bir değeri olmuyor. Veya marufu emreden ve münkerden nehyeden yani kötülükleri engelleyenler mümin sayılırlar.

Yüce Allah'ın en önemli emirlerinden biri "emri bilmâruf ve nehyi anil münker'e" göre hareket etmektir. Maruf, örfe uygun davranış. Yani ortak aklın uygun gördüğü şeyler anlamına gelmektedir. İslam öncesi Arapların örfü evrensel değildir. Bundan dolayı yüce Allah, tarihsel ve bölgesel âyetlerde Nebi, evrensel ve genel âyetlerde Resul kavramını kullanmıştır. Tüm zaman ve zeminlerde geçerli olan misyon Resul'dür. Toplumların örfü farklıdır, değişebilir. Mekke ve Medinede bile yüce Allah'ın âyetlerinde bir değişme olmuştur.

Mesela, Mekke'de inen surelerde "emri bilmaruf ve nehyi anil münker" emri bulunmaz. Çünkü "emri bilmaruf ve nehyi anil münker" iman edenlerin kendi aralarında yaptıkları bir uyar ve ikaz görevidir. Gayri müslimlere karşı yapılan şey ise, emri bilmaruf, nehyi anil münker' değil, tebliğdir. Resul kavramı ve İslam dini evrenseldir. Nebi bölgesel ve tarihseldir. Yani Nebi yaşadığı toplumun ve çağın insanıdır. Dolayısıyla "şeriat isteriz" diyenlerin Nebi ve Resulün arasında bulunan farkları, Mekke ve Medineyi çok iyi bilmeleri gerekiyor.

111-) Onlar sizi üzmetten başka bir zarar veremezler yani sizinle savaşa girecek olsalar, size arkalarını dönüp kaçarlar. Sonra kendilerine yardım da edilmez.

112-) Onlar nerede bulunurlarsa bulunsunlar, Allah'ın himayesine ve insanların himayesine sığınmadıkça kendilerine zillet (damgası) vurulmuştur; Allah'ın gazabına uğramışlar ve uyuşukluğa mahkum olmuşlardır. Çünkü onlar, Allah'ın âyetlerini inkar ediyor yani haksız yere Nebileri katlediyorlardı (etkisizleştiriyorlardı). Bu da, onların isyan etmiş ve (Allah'a karşı) haddi aşmış olmalarından dolayı idi.

113-) *Hepsi aynı değildir; ehl-i kitaptan bir ümmet vardır ki, kıyamda, gecenin içinde Allah'ın âyetlerini tilâvet ederler yani onlar secde ederler.*

Kur'an'ın dilinde secde, yüce Allah'ın emrini zihnen kayıtsız şartsız kabul etme ve tam bir teslimiyetle iman etme anlamına gelmektedir.

114-) *Onlar, Allah'a ve ahiret gününe iman ederler; mârufu emrederler, münkerden nehyederler; hayırlarda koşuşurlar. İşte bunlar salihlerdendirler.*

115-) *Onların yaptıkları hiçbir hayır karşılıksız bırakılmayacaktır. Allah, bilinç sahiplerini çok iyi bilir.*

116-) *Kafir olanlar var ya, onların malları yani güç ve kuvvetleri Allah'a karşı kendilerine hiçbir fayda sağlamayacaktır. İşte onlar, ateşin arkadaşlarıdır; onlar orada kalıcıdırlar.*

117-) *Onların, bu dünya hayatında yapmakta oldukları infaklarının örneği, kendilerine zulmetmiş olan bir toplumun ekinlerini vurup da mahveden kavurucu bir rüzgârın örneği gibidir. Allah onlara zulmetmedi; fakat onlar kendilerine zulmediyorlardı.*

118-) *Ey iman edenler! Kendi dışınızdakileri sırdaş edinmeyin. Çünkü onlar size kötülük etmekten asla geri durmazlar, hep sıkıntıya düşmenizi isterler. Andolsun ki, size karşı duydukları kin ağızlarından belli olmaktadır. Göğüslerinin sakladıkları ise daha büyüktür. Eğer aklınızı kullanırsanız, âyetlerimizi size açıkladık.*

119-) *İşte siz öyle kimselersiniz ki, onlar sizi sevmedikleri halde siz onları seversiniz. Siz, kitabın tümüne iman edersiniz; onlar ise, sizinle karşılaştıklarında "İman ettik" derler; kendi başlarına kaldıklarında ise, size olan kızgınlıklarından dolayı parmaklarının uçlarını ısırırlar. De ki: Kininizle ölün! Şüphesiz Allah göğüslerin içindekini bilmektedir.*

120-) *Size bir güzellik dokunsa, bu onları üzer; size bir musibet isâbet ederse, buna da sevinirler. Eğer sabreder ve bilinçli olursanız, onların hilesi size hiçbir zarar vermez. Şüphesiz Allah, onların yaptıklarını çepeçevre kuşatmıştır.*

121-) *Hani sen, sabah erkenden müminleri savaş mevzilerine yerleştirmek için aileden ayrılmıştın. Allah, işiten ve bilendir.*

122-) *O zaman içinizden iki grup dağılmaya yüz tutmuştu. Halbuki Allah onların velisi idi. Müminler, yalnız Allah'a tevekkül etsinler.*

123-) *Andolsun, sizler güçsüz olduğunuz halde Allah, Bedir'de de size yardım etmişti. Öyle ise, Allah'a karşı bilinçli olun umulur ki şükretmiş olursunuz.*

124-) *O zaman sen, müminlere şöyle diyordun: İndirilen üç bin melekle Rabbinizin sizi takviye etmesi, sizin için yeterli değil midir?*

125-) *Evet, siz sabır gösterir ve bilinçli olursanız, onlar hemen şu anda üzerinize gelseler bile, Rabbiniz, nişanlı beş bin melekle sizi takviye eder.*

126-) *Allah, bunu size sadece müjde olsun yani kalpleriniz bu sayede yatışsın diye yaptı. Yardım, yalnızca izzetli ve her şeyi hikmetli olan Allah'ın yanındandır.*

127,128-) Allah, kâfirlerden bir tarafının kökünü kessin veya onları perişan etsin, böylece bozulmuş bir halde dönüp gitsinler -ki bu işte senin yapabileceğin bir şey yoktur-yahut (tevbe etsinler de) tevbelerini kabul etsin, ya da (küfürde ısrar ederlerse) onlara azap etsin diye. Çünkü onlar zalimdirler.

129-) Göklerde ve yeryüzünde ne varsa hepsi Allah'ındır. Dileyeni bağışlar ve dileyene de azap eder. Allah, bağışlayandır, merhamet edendir.

130-) Ey iman edenler! Kat kat arttırılmış olarak riba yemeyin. Allah'a karşı bilinçli olun ki kurtuluşa eresiniz.

131-) Kâfirler için hazırlanmış bulunan ateşten de korunun!

132-) Allah'a yani Resûl'üne itaat edin ki size merhamet edilsin.

133-) Rabbinizin bağışlamasına ve bilinç sahipleri için hazırlanmış, genişliği gökler ve yer kadar olan cennete koşun!

134-) Onlar ki, bollukta da darlıkta da Allah için infak ederler; öfkelerini yutarlar yani insanları affederler. Allah güzel ahlak sahiplerini sever.

135-) Yine onlar ki, bir ahlaksızlık yaptıklarında, ya da kendilerine zulmettiklerinde Allah'ı hatırlayıp günahlarından dolayı hemen bağışlanma dilerler. Günahları Allah'tan başka kim bağışlayabilir! Bir de onlar, yaptıklarında bile bile ısrar etmezler.

136-) İşte onların mükâfâtı, Rableri tarafından bağışlanma yani altlarından nehirler akan, içinde kalacakları cennetlerdir. Böyle amel edenlerin mükafatı ne kadar güzel olmuştur!

137-) Sizden önce nice (toplumlar hakkında) yasalar böyle gelip geçmiştir. Onun için, yerde dolaşım da yalanlayanların âkıbeti nasıl olmuş, (görün!)

138-) Bu (Kur'an), bütün insanlığa bir beyandır (açıklamadır); bilinç sahipleri için de bir hidayet ve bir öğüttür.

Bu âyet, Kur'an'ın yüce Allah tarafından açıklanmış olarak geldiğini gösteriyor. Çünkü âyette geçen ifade “بَيَانٌ لِلنَّاسِ” (insanlara bir beyan'dır (açıklamadır).) Dolaşısıyla Nahl suresi 44.âyette Resul ile ilgili geçen “لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ” (litübeyyine linnési) (insanlara açıklayasın) dan maksat, “tefsir edesin, detaylandırasın” değil, duyurasın, tebliğ edesin, okuyasın, beyan edesin yani sakın gizlemeyesin” demektir. Zaten Kur'an'ın detaylandırılması anlamına gelen “tefsir, tafsil ve tasrif sadece Allah bağlamında, duyurma ve ilan etme anlamına gelen” “beyan” ise, Allah ve Resul bağlamında geçmektedir. Aslında Kur'an'ı açıklayan Allah'tır. Resul sadece tebliğ ediyor.

139-) Gevşeklik göstermeyin, korkmayın. Eğer müminseniz, üstün gelecek olan sizsiniz.

140-) Eğer size bir acı dokunmuşsa o topluma da benzer bir acı dokunmuştur. Biz günleri insanlar arasında döndürür dururuz. Ta ki Allah, iman edenleri bilsin(ortaya çıkarsın) yani aranızdan şahitler edinsin. Allah zalimleri sevmez.

141-) Bir de Allah, iman edenleri saflaştırın, kâfirleri de imha etsin.

142-) Yoksa Allah içinizden cihat edenleri belli etmeden yani sabredenleri ortaya çıkarmadan cennete gireceğinizi mi sandınız?

143-) Andolsun ki siz, ölümlü yüzyüze gelmezden önce onu temenni ederdiniz. İşte şimdi onu gördünüz ama sadece bakıp duruyorsunuz.

144-) Muhammed, ancak bir Resul'dür. Ondan önce de nice Resuller gelip geçmiştir. Şimdi O ölür ya da öldürülürse, gerisin geri mi döneceksiniz? Kim geri dönerse, Allah'a hiçbir şekilde zarar vermiş olmayacaktır. Allah, şükredenleri mükâfatlandıracaktır.

145-) Hiçkimse Allah'ın izni olmadan ölmez, belirli bir yasası vardır. Her kim, dünya sevabını isterse, kendisine ondan veririz; kim de ahiret sevabını isterse, ona da bundan veririz. Biz şükredenleri mükâfatlandıracağız.

Ayetteki "Allah'ın izni" ifadesinden maksat, yüce Allah'ın gökleri ve yeryüzünü yarattığı andan itibaren koymuş olduğu ilahi kaderdir yani yaratılış yasasıdır.

146-) Nice Nebiler vardı ki, beraberinde kendilerini Rablerine adayanlar bulunduğu halde savaştılar da, bunlar, Allah yolunda başlarına gelenlerden dolayı gevşeklik, zaaf ve durağanlık göstermediler. Allah sabredenleri sever.

Kıraat Farklılığı

Yukarıdaki âyette üç çeşit kıraat farkı vardır.

1-) "فَاتُّوا" (savaştılar...)"

2-) "فُوتُوا" (öldürüldüler...)"

3-) "فُوتِلَ مَعَهُ رَبِّيُونَ كَثِيرٌ" (Nebi öldürüldü, onunla beraber olanlar da öldürüldü), ama bunlar, Allah yolunda başlarına gelenlerden dolayı gevşeklik ve zaaf göstermediler..."

147-) Onların sözleri, sadece şöyle demekten ibaretti: Rabbimiz! Günahlarımızı ve işimizdeki aşırılığımızı bağışla; ayaklarımızı yolunda sabit kıl; kâfirler toplumuna karşı bize yardım et!

148-) Allah da onlara hem dünya mükafatını hem de ahiret mükafatının güzelliğini verdi. Allah, güzel ahlak sahiplerini sever.

149-) Ey iman edenler! Eğer kâfirlere itaat ederseniz, sizi gerisin geriye (küfre) döndürürler de, hüsrana uğrayanların durumuna düşersiniz.

150-) Bilakis sizin mevlâmız Allah'tır ve O, yardımcılarının en hayırlısıdır.

151-) Allah'ın, hakkında hiçbir delil indirmediği şeyleri O'na şirk koşmaları sebebiyle, kâfirlerin kalplerine yakında korku salacağız. Onların barınakları ateştir. Zalimlerin varacağı yer ne kötüdür!

152-) "Andolsun, Allah, yasasıyla, onları (müşrikleri) kırıp geçirdiğiniz sırada size olan yasasını gerçekleştirdi. Nihayet sevdiğiniz şeyi (zaferi) size gösterdikten sonra, za'f gösterdiniz. (Nebi'nin verdiği) emir konusunda tartıştınız ve emre karşı geldiniz. İçinizden

dünyayı isteyenler de vardı, ahireti isteyenler de. Sonra sizi denemek için onlardan yüzünüzü çevirdi. (Kaçıp hezimete uğradınız. Buna rağmen) sizi bağışladı. Allah, mü'minlere karşı çok lütüfkârdır.

153-) O zaman Resul arkanızdan sizi çağırdığı halde siz, hiç kimseye dönüp bakmadan hızla kaçıyordunuz. Size keder üstüne keder verdi ki, bundan dolayı gerek elinizden gidene gerekse başınıza gelenlere üzülmeysiniz. Allah yaptıklarımızdan haberdardır.

154-) Sonra o kederin arkasından Allah size bir emniyet indirdi ki uyuklama hali bir grubu kaplıyordu. Kendi canlarının kaygısına düşmüş bir grupta, Allah'a karşı haksız yere cahilce zanda bulunuyorlardı. "Bu işten bize ne!" diyorlardı. De ki: Muhakkak ki bu iş tamamen Allah'a aittir. Onlar, sana açıklamadıklarını kendi içerisinde gizliyorlardı. "Bu işte yetkimiz olsaydı burada öldürülmezdik" diyorlar. De ki: Evlerinizde olsaydınız bile, öldürülmesi yazılmış olanlar, öldürülüp düşecekleri yerlere kendiliklerinden çıkıp giderlerdi. Allah, göğüslerinizin içinde bulunanları sınamak ve kalplerinizdekileri saflaştırmak için (böyle yaptı). Allah göğüslerde olan ne varsa hepsini bilendir.

155-) İki ordunun karşılaştığı gün sizi bırakıp kaçanlar kazandıkları bazı hatalar yüzünden şeytan onları kaydırmıştı. Andolsun ki Allah onları affetti. Şüphesiz Allah bağışlayandır, yumuşak davranandır.

156-) Ey iman edenler! Sizler kafirler gibi olmayın. (Onlar), yeryüzünde sefere çıkan veya savaşta olan kardeşleri hakkında: "Eğer bizim yanımızda olsalardı, ölmezler ve öldürülmezlerdi" dediler. Allah bu (sözleri) onların kalplerine bir hasret olarak yerleştirdi. Dirilten ve öldüren Allah'tır. Allah, yaptıklarınızı görür.

157-) Eğer Allah yolunda öldürülür ya da ölürseniz, şunu bilin ki, Allah'ın bağışlaması ve rahmeti onların topladıkları her şeyden daha hayırlıdır.

Kıraat Farklılığı

Yukarıdaki âyet şu şekilde de okunmuştur. "Eğer Allah yolunda öldürülür ya da ölürseniz, şunu bilin ki, Allah'ın mağfireti ve rahmeti (maddi olarak) topladığınız her şeyden daha hayırlıdır" Yani âyette bulunan "يَجْمَعُونَ (topladıkları)" kelimesini, bazı kıraat imamları "تَجْمَعُونَ (topladığınız)" olarak okumuşlardır.

158-) Andolsun, ölmeniz de öldürülmeniz de Allah'ın huzurunda toplanacaksınız.

159-) O vakit Allah'tan bir rahmet ile onlara yumuşak davrandın! Şayet sen kaba, katı kalpli olsaydın, hiç şüphesiz, etrafından dağılıp giderlerdi. Şu halde onları affet; onlar için bağışlanma dile; (dünya işleri) hakkında onlarla istişare et. Fakat azmettin mi, artık sadece Allah'a tevekkül et. Çünkü Allah, tevekkül edenleri sever.

Nebi ve Resul arasında bulunan farklarından biri de şura ve istişare etmektir. Şura ve istişare nübüvvet ile ilgili bir durumdur. Resul istişare etmez. Kendisine gelen vahyi tebliğ eder. Kur'an'da "şura" (teşavür - müşavere) kelimesi farklı formları ile birlikte üç yerde (Bakara- 233; Âli İmran-159; Şura-38) geçmekte olup, bu üç yerde de bugünkü (ıstılahi) anlamıyla kullanılmamaktadır. Bakara-230 âyeti bu tür bir istinbata müsait

olmadığından umumiyetle herhangi bir atfın konusu yapılmazken, diğer iki âyet--Şura Suresi Mekke döneminde inmesine rağmen siyasi konuşmalarda ve metinlerde oldukça yaygın bir biçimde anılmaktadır. Nitekim kelime, temel karakteristikleri itibariyle tahlil edildiğinde, şu neticelere ulaşmak hiç de zor olmayacaktır.

1-) İstişare'nin amacı, kendileriyle istişare edilen kimselerin kalplerini rahatlatmak ve güzel tutmak, onların ne düşündüklerini öğrenmek ve dolayısıyla görüşlerinden yararlanmaktır. Bu yönüyle istişarenin tüm idari mekanizmalarda (nitelikleri farklı da olsa) bir karşılığı vardır; dolayısıyla istişare, sadece (çağdaş) demokrasilere özgü bir kurum olmadığı gibi, istişarenin salt idari, askeri ve siyasi bir kurum olarak telakki edilmesi de hatalıdır. Çünkü istişare, bir ahlakı tavır halinde tek tek bireylere bakan, sosyal hayatın bir gereği olarak var olan, daha da önemlisi insanlar- arası münasebetleri takviy eden bir davranış biçimidir.

2-) İstişare mevkiindeki kimse, istişare sonucu önerilen görüşleri dikkate alsın bile, onun bu görüşlere mutlak surette uymak zorunluluğu yoktur; dolayısıyla istişare esnasında önerilen görüşler en nihayet bir tavsiye niteliğinde olup bağlayıcı değildir.

3-) Önerilen bir görüş, o görüşteki kişilerin sayısı ile bağlayıcılık kazanmaz; yani Kur'an'da sözü edilen istişare'de, çoğunluğun görüşüne uymak mecburiyeti olmadığı gibi, bu yapı içerisinde çoğunluğun görüşünü makbul addeden ya da doğru görüşü parmak sayısı ile tespit etmeyi öngören bir yaklaşımın da yeri yoktur. Kur'an'daki istişare sivil toplum ve özgür hayatla ilgili bir durumdur.

4-) İstişare'den hasıl olan kararın sorumluluğu, kendileriyle istişare edilenlere değil, onlarla istişare eden kişiye aittir; zira son kararı istişare eden kimse verir.

5-) İstişare'nin kimlerle yapılacağı çok önemlidir ve bu bağlamda kendileriyle istişare edilecek olanların "ehil kimseler" oldukları ve fakat "halk tarafından seçilen kimseler" (!) olmadıkları kesindir.

Bu açıklamalar neticesinde, Kur'an'da yer alan istişare'nin mevcut demokratik işleyiş süreciyle karşılaştırılmasının veya özdeşleştirilmesinin mümkün olmadığını söyleyebiliriz. Çünkü bugünkü anlamıyla ele alındığında, istişare bağlayıcı bir nitelik taşır ve bu bağlayıcılık, sadece istişare kavramının modern anlamında değil, aynı zamanda kendileriyle istişare edilenlerin önerdikleri görüşün ardında sayısal bir çoğunluğun bulunmasından da kaynaklanır. Bu bakımdan, istişare meclislerinde alınan kararların doğruluğu parmak sayısı ile ölçüldüğünden, demokratik katılım son tahlilde niceliksel bir mahiyet arzeder.

Bir diğer fark da günümüzde sorumluluğun istişare meclisine ait olmasıdır; zira istişare eden konumundaki kimseye düşen görev, meclisten çıkaran çoğunluk kararını uygulamaktır. Bu nedenle istişare eden kimse, alınan kararın doğru olup olmamasından değil, sadece icradan sorumludur ve bu bağlamda çoğunluğun kararı karşısına çıkarabilecek herhangi bir iradeden söz veremez; yani (bu zaviyeden) doğru görüş, çoğunluğun görüşüdür.

Sonuç olarak: "İstişare (şura-- müşavere) kavramı, Kur'an'da başka bir anlamda ve

farklı bir çerçevede yer aldığı halde, bugün bu kavramdan başka manalar anlaşılmakta, neticede ise Kur'an âyetleri bu konuda sadece "kullanılmış" olmaktadır. Nitekim Osmanlı'ya meşrutiyet'in girmesiyle (özellikle ikinci meşrutiyetin ilanıyla) birlikte, o dönemin uleması, nasıl ki söz konusu âyetlere kendi dönemlerinde "kullanabilecek" bir muhteva kazandırmışlar ve mevcut siyasi yapıyı ümmi halka benimsetebilmek için akıl almaz te'villere girmişlerse, bugün de aynı yollara başvurulmakta ve ulema'nın yerini alan çağdaş aydınlar, âyetleri, belki artık Meşrutiyet'i değil ama Demokrasi'yi teyit eder bir anlamda yorumlamaktadırlar. İşin ilginç tarafı, bu yolda gösterilen gayretler, ilgili kavramların Kur'an'da yer aldıkları şekliyle açıklık kazanmasına değil, son tahlilde mevcut siyasi rejimlere (Kur'anî kavramlar vasıtasıyla) meşrûiyet kazandırmaktan başka bir işe yaramamıştır. Hal böyle olunca, Şura suresine atfen bir takım vaizlerin Kur'an'da parlamento suresinin bulunduğunu söyleyebilmeleri mümkün hale gelmekte ve fakat söylem'in cazibesi yüzünden hiç kimse bu türden kelime oyunlarına karşı çıkma cesaretini kendisinde bulamamaktadır.

Nebi ve resulun arasında bulunan önemli farklardan bir tanesi de, nebi istişare eder, ama resul etmez, nebi ve resulun arasında bulunan fark anlaşılmazsa âyeti anlamak mümkün değildir. Yani istişareyi nebi mi yapacak, yoksa resul mu?

160-) Allah size yardım ederse, artık size gâlip gelecek hiç kimse yoktur. Eğer sizi yardımsız bırakırsa, ondan sonra size kim yardım edebilir? Müminler ancak Allah'a tevekkül etsinler.

161-) Hiçbir Nebi'nin, (devlet malına) emanete ihanet etmesi söz konusu olamaz. Kim emanete ihanet ederse kıyamet günü, ihanet yaptığı ile gelir. Sonra herkese -zulme uğratılmaksızın-kazandığı tastamam verilir.

Kıraat Farklılığı

Âyette bulunan "وَمَا كَانَ لِنَبِيِّ أَنْ يُعْلَ" (Hiçbir Nebi'nin, yolsuzluk yapması mümkün değildir...)" cümlesinde bulunan "أَنْ يُعْلَ" "yolsuzluk yapması mümkün değildir" kelimesini, Nâfi, İbn Âmir, Hamza, Kisâi ve Yakub "أَنْ يُعْلَ" olarak okumuşlardır. Yani bu okuyuşa göre mana şöyle oluyor. "Şimdiye kadar hiçbir Nebi'ye böyle bir suç isnat edilmemişti." Dolayısıyla "Ey Nebi'nin arkadaşları! Siz ne yapıyorsunuz? Nebi'ye böyle âdi bir buhtan yapılır mı? Nebi'ye böyle bir suç isnat etmekten utanmıyor musunuz? anlamına gelmektedir.

162-) Allah'ın rızasını isteyenle, Allah'ın öfkesine uğrayan bir olur mu? Berikisinin yeri cehennemdir. O, ne kötü varılacak bir yerdir.

163-) Onlar Allah katında derece derecedirler. Allah onların yaptıklarını görmektedir.

164-) Andolsun ki içlerinden, kendilerine Allah'ın âyetlerini tilavet edip kendilerini arındıran, kendilerine kitap ve hikmeti öğreten bir Resul çıkarmakla müminlerin üzerinde Allah'ın minneti (büyük) olmuştur. Halbuki daha önce onlar apaçık bir sapkınlık içinde idiler.

Resul'ün dindeki misyonu çok önemlidir. Ayet bunun en büyük göstergesidir. Resul tilavet ettiği ayetlerle insanları arındırıp onları sapkınlıktan kurtarandır.

165-) Onların başına getirdiğiniz musibetin bir misli, sizin başınıza geldiğinde bu nereden geldi? dediniz. De ki: bu kendinizdendir, muhakkak ki Allah her şeye bir yasa koymuştur.

166,167-) İki birliğin karşılaştığı gün size isâbet edenler, ancak Allah'ın yasasıyla olmuştur ki, bu da, müminleri bilmesi (ayırması) ve münafıkları ortaya çıkarması için idi. Onlara: "Gelin, Allah yolunda savaşın; ya da savunma yapın" denildiği zaman, "savaş olacağını bilseydik, elbette sizin arkanızdan gelirdik" dediler. Onlar o gün, imandan daha çok, kâfirliğe yakın idiler. Ağzlarıyla, kalplerinde olmayanı söylüyorlardı. Halbuki Allah, onların göğüslerinde gizlediklerini daha iyi bilir.

Ayette geçen "Allah'ın izni" ifadesi, Allah'ın yasası anlamına gelmektedir. Yani Müslümanlar savaşın kaide ve kurallarına göre hareket etmediler.

168-) (Evlerinde) oturup da kardeşleri hakkında: "Bize itaat etselerdi öldürülmezlerdi" diyenlere, "Eğer doğru iseniz, kendinizi ölümden uzaklaştırın bakalım!" de.

169,170-) Allah yolunda öldürülenleri sakın ölü sanmayın. Bilakis onlar diridirler; Allah'ın, faziletinden kendilerine verdikleri ile sevinçli bir halde Rableri yanında rızıklanıyorlar. Arkalarından gelecek ve henüz kendilerine katılmamış olanlara da hiçbir korku ve hüznün bulunmadığı müjdesinin sevincini duymaktadırlar.

«...وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ يُقْتَلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتٌ»

"Allah yolunda öldürülenlere ölüler demeyin.. "şehitlik" değil, bu uğurda ölen kimseler boş bir amaç için değil, değerli ve onurlu bir amaç uğruna ölmüş anlamına geldiği için onlar ölmezler demektir. Bü ölüm bedensel ve fiziksel değil, değer açısından ölümsüzlüktür.

171-) Onlar, Allah'tan gelen nimet ve faziletin yani Allah'ın, müminlerin mükafatını zayi etmeyeceği müjdesinin sevinci içindedirler.

172-) Yara aldıktan sonra yine Allah'ın yani Resulünün dâvetine icâbet edenler bunların içlerinden güzel ahlak ve bilinç sahibi olanlar için pek azim bir mükâfat vardır.

173-) Bir kısım insanlar, müminlere: "Muhakkak ki insanlar, sizin için toplandılar; onlardan korkun!" dediklerinde bu, onların imanlarını daha da arttırdı ve "Hasbunellâhu ve ni'mel vekil" "Allah bize yeter. O ne güzel vekildir!" dediler.

174-) Bunun üzerine, kendilerine hiçbir kötülük dokunmadan, Allah'ın nimet ve faziletiyle geri geldiler. Böylece Allah'ın rızasına uymuş oldular. Allah azim fazilet sahibidir.

175-) İşte o şeytan, ancak kendi dostlarını korkutur. Şu hâlde, eğer müminler iseniz onlardan korkmayın, benden korkun.

176-) Küfürde yarışanlar seni üzmesin. Çünkü onlar, Allah'a hiçbir şeye zarar veremezler. Allah onlara, ahirette bir pay vermemek istiyor. Onlar için azim bir azap vardır.

177-) Şurası muhakkak ki, imana bedel küfrü satın alanlar, Allah'a hiçbir şeye zarar veremezler. Onlar için elîm bir azap vardır.

178-) Hakkın üzerini örten ön yargı sahipleri sanmasınlar ki, kendilerine mühlet

vermemiz onlar için daha hayırlıdır. Onlara ancak günahlarını arttırmaları için mühlet veriyoruz. Onlar için alçaltıcı bir azap vardır.

179-) Allah, müminleri (şu) bulunduğunuz durumda bırakacak değildir; sonunda pis olanı temizden ayıracaktır. Bununla beraber Allah, size gaybı da bildirecek değildir. Fakat Allah, Resullerinden dilediğini seçer. O halde Allah'a ve Resullerine iman edin. Eğer iman eder, bilinç sahibi olursanız sizin için de azim bir mükafat vardır.

180-) Allah'ın, faziletinden kendilerine verdiklerini (infakta) cimrilik edenler, sanmasınlar ki o , kendileri için hayırlıdır; bilakis bu onlar için bir şerdir. Kıyamet günü cimrilik ettikleri şey boyunlarına dolanacaktır. Göklerin ve yerin mirası Allah'ındır. Allah yaptıklarınızdan haberdardır.

Kıraat Farklılığı

Kıraat imamlarından Hamza âyette bulunan “وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ” (sanmasınlar ki)” kelimesini, “وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ” ((Ey Nebi!) sanma ki)” olarak okumuştur. Bu okuyuşa göre cümlenin meâli şöyle oluyor. “Allah'ın, faziletinden kendilerine verdiklerini (infakta) cimrilik edenler , (Ey Nebi) sanma ki o (mal) kendileri için hayırlıdır...”

181-) Andolsun ki “Allah fakirdir, biz ise zenginiz” diyenlerin sözünü Allah iştirmiştir. Onların (bu) dediklerini ve haksız yere Nebileri katletmelerini (etkisizleştirmelerini) yazacağız ve diyeceğiz ki: Yakıcı azabı tadın!

Kıraat Farklılığı

Kıraat âlimlerinden Hamza âyette geçen “سَيُكْتَبُ - yazacağız” kelimesini, “سَيُكْتَبُ - yazılacak” olarak okumuştur. Yani “nun” ile değil, “ye” nin ötresiyle okumuştur. Bu okuyuşa göre cümlenin meali şöyle oluyor.“Onların (bu) dediklerini ve haksız yere Nebileri katletmeleri (etkisizleştirmeleri) yazılacaktır...”

182-) Bu, dünyada iken kendi ellerinizle yapmış olduğunuzun karşılığıdır. Yoksa Allah kullarına zulmedici değildir.

183-) “Doğrusu Allah bize, ateşin yiyeceği bir kurban getirmediğe hiçbir Resul'e inanamamız konusunda söz verdi” diyenlere şöyle de: Size, benden önce açık delillerle, dedinizle nice Resuller geldi. Eğer sadık iseniz, onları niçin katlettiniz (etkisizleştirdiniz?)

184-) Eğer seni yalanlıyorsa; gerçekten, senden önce apaçık deliller, sahifeler ve aydınlatıcı kitap getiren nice Resulleri de yalanladılar.

185-) Her nefis ölümü tadıcıdır. Ancak kıyamet günü yaptıklarınızın mükafatı size tam olarak verilecektir. Kim cehennemden uzaklaştırılıp cennete konursa o, gerçekten kurtuluşa ermiştir. Bu dünya hayatı ise aldatma geçimliğinden başka bir şey değildir.

186-) Andolsun ki, mallarınız ve canlarınız konusunda imtihana çekileceksiniz; sizden önce kendilerine kitap verilenlerden ve müşriklerden birçok eziyetler işiteceksiniz. Eğer sabreder ve bilinç sahibi olursanız, muhakkak ki bu, işlerin en muazzam olanıdır.

187-) Allah, kendilerine kitap verilenlerden, “Onu mutlaka insanlara açıklayacaksınız yani onu gizlemeyeceksiniz.” diyerek söz almıştı. Onlar ise bunu arkalarına attılar,

onu az bir değere sattılar. Yaptıkları alış-veriş ne kadar kötü olmuştur!

Bu âyet, vahyi “beyan etmenin” “onu gizlememek” olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Dolayısıyla Nahl suresi 44.âyette Resul bağlamında bulunan “وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ” (sana zikri indirdik ki insanlara açıklayasın)” daki “لِتُبَيِّنَ” (açıklayasın)” tefsir ve detaylandırma değil, “duyurma, ilan etme, okuma yani tebliğ etme” anlamına gelmektedir.

Kıraat Farklılığı

Âyette bulunan “لِتُبَيِّنَنَّهٗ لِلنَّاسِ وَلَا تَكْتُمُونَهُ” (insanlara onu açıklayın yani sakın gizlemeyin)” kelimelerini, “لِيُبَيِّنَنَّهٗ لِلنَّاسِ وَلَا يَكْتُمُونَهُ” (insanlara onu açıklayacaklarına yani gizlemeyeceklerine)” dâir Allah onlardan söz almıştı.

188-) Sanma ki ettiklerine sevinen, yapmadıkları ile övülmek isteyenler, evet, sanma ki onlar azaptan kurtulacaklardır. Onlar için elem verici bir azap vardır.

189-) Göklerin ve yerin hükümranlığı Allah’ındır. Allah her şeye bir yasa koymuştur.

Aslında hidayet denildiğinden onu daraltmamak gerekiyor. Yani hem inanç ve ahlak hidayeti hemde evrensel hidayeti anlamak çok önemlidir. Vahiy, inanç ve ahlakla ilgili hidayeti sağlarken, aynı zamanda evrensel hidayetin anlaşılmasını gerekli kılıyor. Yani göklerde ve yeryüzünde yüce Allah’ın güç ve kuvvetinden, hakimiyet ve egemenliğinden başka hiçbir güç, kuvvet, hakimiyet ve egemenlik yoktur. Dolayısıyla hiç kimse akli ve bilimsel verilerden bağımsız olarak göklerde ve yeryüzünde olan düzen ve dengeye müdahale edemez.

Yüce Allah, ilk başta yaratmış olduğu yasayı kendisi aşmadığına göre, başkasının aşmasına da izin vermeyecektir. Kur’an’ın indiği coğrafyadaki kahin ve şeytanların cirit attığı bir dünya olduğu için, yüce Allah, indirdiği vahiy ile göklerde ve yeryüzünde kurulu yasaları hiç kimseye oyun alanı yapmadığını ve yasalarla oynatmayacağını ortaya koyarak kıyamet gününe kadar gelecek sahtekarlara ve istismarcılara yol vermeyeceğini hatırlatıyor. Dolayısıyla yüce Allah’ın gökler ve yer fabrikasında yaratılış yasalarını araştıran, inceleyen, icat ve teknoloji üreten ilim adamları Rahman’ın gerçek kulu oluyorlar. Yaratılış yasalarını anlamadan mabedlerde hayatlarını israf edenler değil. Göklerde ve yeryüzünde olan yaratılış yasasını öğretmeyen bir eğitim sistemi iflas etmiştir.

190-) Göklerin ve yerin yaratılışında, gece ile gündüzün birbiri ardınca gelip gidişinde olgun akıl sahipleri için gerçekten âyetler vardır.

191-) Onlar, ayakta dururken, otururken, yanları üzerine yatarken (her vakit) Allah’ı anarlar, göklerin ve yerin yaratılışı hakkında tefekkür ederler. Rabbimiz! Sen bunu boş yere yaratmadın. Seni tespih ederiz. Bizi ateş azabından koru! (derler.)

Tezekkür ile Tefekkürün Arasındaki Fark

Tezekkür Kur’an’da bulunan âyetlerin üzerinde müzakere etme yani uzman olan bir grubun âyetlerin arka planında kalan manalarının üzerinde kafa yormaları, inceliklerini düşünmeleri ve hikmetlerini ortaya çıkarmalarıyla ilgilidir. Tefekkür ise,

göklerde ve yeryüzünde bulunan âyetlerin üzerinde düşünmek yani yüce Allah'ın güç ve kuvvetini, ilim ve yüceliğinin üzerinde bireysel olarak yerine getirilmesi gereken önemli bir ibadettir. Tezekkür toplumsal olarak yapılması gereken bir araştırma ve ibadet iken, tefekkür bireysel olarak yapılan bir düşünme faaliyetidir.

192-) Rabbimiz! Doğrusu sen, kimi ateşe koyarsan, artık onu alçaltmış olursun. Zalimlerin yardımcıları yoktur.

193-) Rabbimiz! Gerçek şu ki biz, "Rabbimize iman edin!" diye imana davet eden bir davetçiyi işittik, iman ettik. Rabbimiz! Bizim günahlarımızı bağışla, kötülüklerimizi ört, erdemlilerle beraber bizi vefat ettir.

194-) Rabbimiz! Bize, Resullerin aracılığıyla vâdettiklerini bize de ver yani kıyamet gününde bizi alçaltma; şüphesiz sen vâdinden dönmezsin!

195-) Bunun üzerine Rableri, onların davetlerine icâbet etti. (Dedi ki:) Ben, erkek olsun kadın olsun -ki hep birbirinizdensiniz- içinizden, çalışan hiç kimsenin emeğini zâyî etmeyeceğim. Onlar ki, hicret ettiler, yurtlarından çıkarıldılar, benim yolumda eziyete uğradılar, savaştılar ve öldürüldüler; andolsun, ben de onların kötülüklerini örteceğim yani onları altlarından nehirler akan cennetlere koyacağım. Bu sevab, Allah yanındadır. Allah; sevabın güzeli O'nun katındadır.

196-) Kafirlerin diyar diyar dolaşması, sakın seni aldatmasın!

197-) O azıcık bir yararlanmadır. Sonra onların varacakları yer cehennemdir. O ne kötü varış yeridir!

198-) Fakat Rablerine karşı bilinçli olanlar için, Allah tarafından altlarından nehirler akan, içinde devamlı kalacakları cennetler vardır. Erdemliler için Allah'ın yanındaki (nimetler) daha hayırlıdır.

199-) Ehl-i kitaptan öyleleri var ki, Allah'a, size indirilene ve kendilerine indirilene Allah'a boyun eğerek iman ederler. Allah'ın âyetlerini az bir değere satmazlar. İşte onlar için Rableri yanında mükafatları vardır. Şüphesiz Allah, hesabı çabuk görendir.

200-) Ey iman edenler! Sabredin; sabırda yarışın; irtibat halinde olun ve Allah'a karşı bilinçli olun ki kurtuluşa eresiniz.

AHZAB SURESİ

73 âyet olup Medine'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1-) *Ey Nebi! Allah'a karşı bilinçli ol, kâfirlere ve münafıklara itaat etme, elbette Allah, her şeyi bilen, hüküm ve hikmet sahibi olandır.*

2-) *Rabbinden sana vahyedilene tabi ol! Şüphesiz Allah, yaptıklarımızdan haberdardır.*

Nebi ve Resul Arasında Bulunan Bazı Farklar

1-) Kur'an Nebi'ye "Sana vahyedilene tâbi ol" derken, Resul'e "Sana indirilene tebliğ tebliğ et" (Mâide-67) demiştir.

2-) Nebi'ye "يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ اتَّقِ اللَّهَ وَلَا تُطِعِ الْكَافِرِينَ وَالْمُنَافِقِينَ" (Allah'tan kork, kâfirlere ve münafıklara itaat etme)" denilmiştir. Çünkü Nübüvvet özel ve sivil hayat olduğu için Nebi'nin Allah'a karşı hataları olmuştur. (Tevbe-113; Tahrim-1) Fakat görevi sadece vahyi tebliğ olan Resul'un böyle bir hata yapması yani vahye ihânet etmesi mümkün olmadığından yani Resul mâsum olduğundan dolayı ona "Allah'tan kork, kâfirlere ve münafıklara itaat etme" denilmesi uygun olmaz. Tam aksine "مَنْ يُطِعِ اللَّهَ" (Kim Resul'e itaat ederse, Allah'a itaat etmiş olur.)" buyrulmuştur. (Nisa-80) Dolayısıyla bazı âyetlerde geçen "Günahların için istiğfar et." denilmesi, Nebi ile ilgilidir. Çünkü Resul'un günahı olmaz.

3-) Resul ile vahiy aynı şeydir. Vahiy ile Resul'un arasında hiçbir fark yoktur. Kur'an'ın dilinde ve dininde vahiy ile Resul eşit bir konuma sahip kılınmışlardır. Hayatta olduğu sürece beşer Resul risâlet göreviyle konuşan Kur'an'dır. Vefatından sonra onu sadece indirilen vahiy temsil etmektedir. Güzel ahlakı, mükemmel edebi, sözünün gücü, örnekliği, mimik hareketleri ve vahyi tebliğ etmesiyle beşer Resul, Kur'an Resul'den daha avantajlı bir konuma sahiptir yani daha üstündür. Beşer Resul'un ulaşamayacağı coğrafyalara ve zamanlara ulaşmasıyla kitap resul, beşer Resul'den daha üstündür. Kitap Resul dünyanın bütün coğrafyalarına ulaşabilir. Hiçbir güç ve kuvvet kitap resul'u engelleyemez ve ona bir sınırlama koyamaz. Kıyamet gününe kadar herkes her zaman kitap resul'e ulaşabilir. Beşer Resul'un yaşamış olduğu hayat kitap resul'un yanında bir yıldırım çakması kadar değildir. O halde âyetlerde geçen resul kavramlarının büyük bir çoğunluğu beşer resul ile ilgili değil, kitap resul ile ilgilidir. Fakat kitap resul ile beşer Resul arasında bir fark olmadığı için âyetlerde hangisinin kastedildiğini anlamak zordur.

Bunu anlamanın tek yolu beşer Resul'un ölümlü, kitap resul'un ölümsüz olduğunu bilmektir. Beşer Resul'un ölümlü olduğunu bildiğimiz zaman âyette geçen resul'un hangi resul olduğunu anlarız.

4-) Beşeri yalan ve hurafeler yani hadisler Resul'u temsil edemezler. Yalanlar nasıl Resul'u temsil ederler? Hadislerin hepsi Allah'ın Resulüne iftiradır yani hepsi şirk ve küfürdür. Çünkü kültür ve gelenek olarak değil, din ve hüküm olarak intikal etmişlerdir.

5-) Nebi kelimesinin geçtiği âyetler bölgesel ve tarihsel, Resul kelimesinin geçtiği âyetler ise, genel ve evrenseldir. Bu yüzden "kadınlar, eşler, evler ve ses" gibi ifadeler Resul bağlamında değil, Nebi bağlamında geçmektedir. (Ahzab-36)

6-) Resul'e karşı gelmek yani ona isyan etmek sapkınlık ve küfür iken, Nebi'ye karşı gelmek günah bile sayılmamıştır. (Ahzab-37)

7-) Kur'an'da "İtaat, Allah ve Resul - hakem, Allah ve Resul - Nur, Allah, vahiy ve Resul - Hak, Allah, vahiy ve Resul - emanet, Resul - ittiba, vahiy ve Resul - tezkib, Allah, vahiy ve Resul - helal ve haram kılma, Allah, vahiy ve Resul - âyetleri tilavet etme, Allah ve Resul - hâdd, Allah ve Resul - tezkiye, "her türlü şirkten arındırma" Allah ve Resul - mubin, Allah, vahiy ve Resul - din, Allah ve Resul - şikak, Allah ve Resul - İsyân, Allah ve Resul - dâvet, Allah, vahiy ve Resul - Aziz, Allah, vahiy ve Resul - Kerim, Allah, vahiy ve Resul-- savaş açılma, Allah ve Resul-- ihanet edilmeme, Allah ve Resul - üsve'i hasene (en güzel örnek) Resul - verdiği alma nehyettiklerinden sakınma Resul - hidayete ulaştırma, Allah ve Resul bağlamında kullanılmıştır. Savaş alanıyla ilgili bir âyette geçen ittiba kavramı hariç (Enfal-64) bu kavramlar hiçbir âyette Nebi bağlamında geçmez.

8-) Yüce Allah Nebi (a.s) a müminlerle istişâre etmesini emrediyor. Fakat Resul'un istişâre etmesi mümkün değildir. Çünkü Resul demek vahiy demektir. Resul demek yasa ve hüküm demektir. Resul demek din ve kanun demektir.

9-) Bütün bu gerçeklerden sonra meâlinde orijinal ve organik olan Nebi ve Resul kavramları yerine sanal olan "peygamber" kelimesini kullananların meâllerini araştırma haricinde asla okumayın.

3-) Allah'a tevekkül et çünkü vekil olarak Allah yeter.

4-) Allah, bir adamın göğsünde iki kalp kılmadığı gibi, "zihâr" yaptığınız eşlerinizi de anneleriniz yerinde kılmadı. Evlâtlıklarınızı öz evlat olarak kılmadı. Bunlar sizin ağızlarınızla söylediğiniz (boş) sözlerden ibarettir. Sadece Allah hakkı söyler yani sadece hidayete O ulaştırır.

Ayette bulunan "وَاللَّهُ يَقُولُ الْحَقَّ وَهُوَ يَهْدِي السَّبِيلَ" (Sadece Allah hakkı söyler ve hidayete yalnız O ulaştırır.)" cümlesi bütün hadisleri ve ictihatları hükümsüz kılar. Yani batıl ve şirk olduklarını ortaya koyar.

5-) Onları (evlât edindiklerinizi) babalarına nisbet ederek çağırın. Allah yanında en uygun olanı budur. Eğer babalarının kim olduğunu bilmiyorsanız, bu takdirde onları din

kardeşleriniz görüp gözettiğiniz kimseler olarak kabul edin. Hata ederek yaptıklarınızda sizin için herhangi bir sakınca yoktur. Fakat kalplerinizin kasden yöneldiğinde sorumluluk vardır. Allah bağışlayandır merhamet edendir.

Âyette geçen “فَإِنْ لَمْ تَعْلَمُوا آبَاءَهُمْ فَاِخْوَانُكُمْ فِي الدِّينِ وَمَوَالِيكُمْ (...eğer babalarının kim olduğunu bilmiyorsanız, bu takdirde kardeşleriniz, görüp gözettiğiniz kimseler olarak kabul edin...)” bölümünün anlamı şudur. Kur’an’ın indi coğrafyada yani Mekke ve Medine’de erkek ve kadınlar arasında bulunan cinsel hayat çok serbest bir yapıya sahipti. Düzenli aile hayatının çok zayıf olduğunu birçok âyette görmek mümkündür.

1-) “Evlatlıkları öldürme” (En’am- 137, 140,151; İsrâ- 31; Mümtehine- 12) Mekke ve Medine’de o derece gayri meşru yani zina yayılmıştı ki, insanlar zinadan dolayı doğan çocukları katlediyorlardı yani sokağa atıyorlardı.

2-) “İbnis-sebil” (sokak çocukları:) Erkek ve kadınlar arasındaki gayri meşru ilişkiden doğan çocuklar sokaklara atılıyordu yani katlediliyordu. Yoksa gerçek anlamda öldürülüyorlardı. Dolayısıyla Mekke ve Medine’de ciddi anlamda bir aile kurumu oluşturma ve sürdürmenin yanında zina, dostluk hayatı, (Nisa- 25; Mâide- 5) ve neredeyse eş değiştirme boyutuna varan boşanma ve evlenme geleneği hakimdi. (Nisa- 20; Ahzab-52) Kur’an’da nikah, evlilik, boşanma kadın ve erkek arasında bulunan ilişkiler hakkında yüzlerce âyet bulunmasının sebebi budur. İşte bundan dolayı sokak çocuklarının korunması ve onlara güzellikle muamele edilmesiyle ilgili “فَإِنْ لَمْ تَعْلَمُوا... eğer babalarının kim olduğunu bilmiyorsanız, bu takdirde kardeşleriniz, görüp gözettiğiniz kimseler olarak kabul edin...” buyrulmuştur. Sokak çocuklarının korunması ile ilgili âyetler. (Bakara-177, 215; Nisa- 36; Enfal-41; Tevbe- 60; İsrâ-26; Rum- 38; Haşr-7) “Def’i Hacet” için Medine’nin dışına çıkan kadınların namusu bile koruma altında değildi. Yani bir sürü eziyete muhatap oluyorlardı. (Ahzab- 59)

6-) **Nebi, müminlere kendilerinden daha evlâdır. Eşleri, onların anneleridir. Birbirlerine akraba olanlar, Allah’ın kitabına göre, (mirasçılık bakımından) diğer müminlerden ve muhacirlerden daha evlâdırlar; ancak, dostlarınıza uygun bir vasiyet yapmanız müstesnadır. Bunlar kitap’ta kayıt altına alınmışlardır.**

7-) **Hani biz Nebilerden söz almıştık; senden, Nuh’tan, İbrahim’den, Musa’dan ve Meryem oğlu İsa’dan da. Biz onlardan pek sağlam bir söz aldık.**

8-) **Allah bu sözü sâdıkları sadakatlarıyla sorumlu kılmak için aldı. Kâfirler için de elem verici bir azap hazırladı.**

9-) **Ey iman edenler! Allah’ın size olan nimetini hatırlayın; hani size ordular gelmişti de, biz onlara karşı bir rüzgâr ve sizin görmediğiniz ordular göndermiştik. Allah ne yaptığımızı çok iyi görmekteydi.**

10-) **Onlar hem yukarıınızdan hem aşağı tarafınızdan size geldikleri zaman; gözler yıldığı, yürekler gırtlığa geldiği sizler de Allah hakkında (olumsuz) zanlarda bulunuyordunuz.**

11-) **İşte orada müminler sınınmış ve şiddetli bir sarsıntıyla sarsılmışlardı.**

12-) O zaman, münafıklar yani kalplerinde hastalık bulunanlar: “Meğer Allah ve Resülû bize aldatmadan başka bir şey vâdetmemişler” diyorlardı.

13-) Onlardan bir grup demişti ki: Ey Yesrib halkı (Medineliler)! Artık sizin için durmanın sırası değil, haydi dönün! İçlerinden bir grup: Gerçekten evlerimiz savunmasızdır, diyerek Nebî’den izin istiyordu; oysa evleri savunmasız değildi, sadece kaçmak istiyorlardı.

14-) Eğer (Medine’nin) her tarafından üzerlerine girilseydi de, sonra onlardan bir fitne (çıkarmaları) istenseydi, şüphesiz ona hemen giderlerdi yani ona çok kolay kapılırlardı.

15-) Halbuki daha önce onlar, gerisin geri kaçmayacaklarına dair Allah’a söz vermişlerdi. Allah’a verilen söz, mesuliyeti gerektirir.

16-) De ki: Eğer ölümden veya öldürülmekten kaçırıyorsanız, kaçmanın size asla bir faydası olmaz! Yararlandırılacağımız süre azdır.

17-) De ki: Size bir kötülük dilerse, Allah’a karşı sizi kim koruyabilir; ya da size rahmet dilerse (size kim zarar verebilir)? Kendilerine Allah’ın yanı sıra bir veli ve yardımcı bulamazlar.

18-) Andolsun ki Allah, içinizden (savaştan) geri bırakılanları ve kardeşlerine: “Bize gelin” diyenleri gerçekten biliyor. Bunların azı hariç zorluğa gelmezler.

19-) Gelseler de size karşı cimri olurlar. Korku geldiği zaman, üzerine ölüm baygınlığı çökmüş kimse gibi gözleri kayarak sana baktıklarını görürsün. Korku gidince ise, dünya malına düşkünlük göstererek sizi keskin dilleri ile incitirler. Onlar iman etmiş değillerdir; bunun için Allah onların amellerini boşa çıkarmıştır. Bu Allah’a göre kolaydır.

20-) Bunlar, hiziplerin (bozulup) gitmediklerini sanıyorlar. Hizipler ordusu yine gelecek olsa, isterler ki, çölde göçebe Araplar içinde bulunsunlar da, sizin haberlerinizi (uzaktan) sorsunlar. Zaten içinizde bulunsalardı dahi pek azı hariç savaşacak değillerdi.

21-) Andolsun ki, Allah’ın Resul’ünde, sizin için, Allah’a ve ahiret gününe kavuşmayı umanlar ve Allah’ı çok ananlar için en güzel bir örneklik vardır.

Nebi ve Resul arasında bulunan farkları bilmeyenler Nebi (a.s) dan asırlar sonra pak dilinden iftira edilen yalanları kendisinin örneklığı olarak algılamışlardır. Halbuki örnek gösterilen Muhammed ve Nebi değil, Allah’ın Resul’udur. Resul’un örnek gösterilmesinde büyük bir ilim ve hikmet vardır. Yani Resul’un örnek gösterilmesinde eşsiz bir akıl ve muhteşem bir sistem mevcuttur. Beşer Resul hayatta olduğu sürece risâlet misyonuyla konuşan Kur’an ve örnek olan kişidir. Vefat ettikten sonra onu sadece Resul olan Kur’an temsil etmektedir. Beşer Resul geçici bir temsiliyette bulunurken, kitap Resul ebedi bir temsiliyette bulunuyor. Yani Kur’an, Allah’ın Resulu olduğu için müminlere kıyamet gününe kadar örneklilik yapmaya devam edecektir. Dolayısıyla esas örnek olan beşer Resul değil, Kur’an Resul’ dur. Çünkü beşer Resul’un örneklığı çok kısa olmuştur. Fakat Kur’an olan Resul’un örneklığı kıyamet gününe kadar sürecektir. İnsanlık tarihi açısından beşer Resul’un örneklığı bir yıldırım çakması kadar kısa olmuştur. Âyette “أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ” (üsve-i hasene) (en güzel örnek)” olarak Resül kavramının kullanması hayati bir öneme sahiptir.

Bu mesele gerçekten çok önemlidir. Örneklikte Resul kavramının kullanılması Yahudi ve Hristiyanlığa, Şii ve Sünniliğe büyük bir darbe olmuştur. Çünkü Şia ve Ehli Sünnet'in muhaddis ve müctehidleri yani din adamları "أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ" (üsve-i hasene) (en güzel örnek) ile ilgili olarak, Allah Resülü adına uydurulan rivayetleri bu kavrama sığınarak sünnet adı altında pazarlayarak milletin sapmasına yol yapmışlardır. Halbuki yukarıdaki âyette bulunan "أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ" (üsve-i hasene) (en güzel örnek) Allah Resülü'nün Kur'an'da anlatılan inanç, ahlak ve mücadelesi anlamına gelmektedir. Yani aynı zamanda Resul olan Kur'an'ın içinde anlatılan inanç ve güzel ahlak kıyamet gününe kadar gelecek insanlar için "üsve-i hasene" "en güzel örnek" olarak gösteriliyor. Yoksa "أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ" (üsve-i hasene) (en güzel örnek) sadece beşer Resul olan Muhammed (a.s) olsaydı, kendi döneminde yaşayan müminlerle ilgili olurdu. Bu gerçeği gösteren en güzel delil Mümtehine 4. âyettir. Bu âyette yüce Allah İbrahim (a.s) ı ve tarihin bütün dönemlerinde yaşamış, onun inancını temsil eden Allah Resullerinin ve muvahhidlerin mücadelelerinin Nebi (a.s) ın arkadaşlarına en güzel örnek olarak gösteriyor. "İbrahim'de ve onunla beraber olanlarda sizin için gerçekten güzel bir örnek vardır. Onlar toplumlarına demişlerdi ki: "Biz sizden ve Allah'ı bırakıp taptıklarınızdan uzagız. Sizi inkar ediyoruz. Siz bir tek Allah'a iman edinceye kadar sizinle bizim aramızda sürekli bir düşmanlık ve öfke belirmiştir..." (Mümtehine- 4) Şimdi biz İbrahim (a.s) ve onun inancına sahip olan Müslümanların mücadelelerini doğru olarak anlatan hangi kaynaktan öğreneceğiz? Şii ve Sünni din adamları bu soruya cevap vermek zorundadırlar. Kur'an'da İbrahim (a.s) ve onun inancına sahip olan müminler örnek olarak gösterildiğine göre, onların örnekliklerini nereden öğreneceğiz. Bu konuda Allah'ın Resul'u olan Kur'an'dan başka başvurabilecek sağlam bir kaynak var mıdır?

Demek oluyor ki, kıyamet gününe kadar gelecek müminler için, ebedi olarak Allah'ın Resulu olan Kur'an'dan başka örnek alınacak bir Resul yoktur. Yani İbrahim (a.s) ve onunla beraber olanların Kur'an'da anlatılan inanç ve mücadeleleri, Nebi (a.s) ın arkadaşları ve muvahhidler için en güzel örnek olmaya devam edecektir. Yoksa Allah Resullerinin inanç ve ahlaklarını öğrenmek için Kur'an'dan başka başvurulacak sahih bir kaynak yoktur. Şii ve Sünni din adamları şu soruya da cevap vermek zorundadırlar. Allah Resulu Muhammed (a.s)'ı Kur'an'ın temsil etmesi mi büyük bir onur ve üstünlük, büyük bir meziyet ve yücelik, yoksa zalim Emevi ve Abbasilerin yalan ve iftira hadisleri mi? Söyleyin, hangisi? Allah Resul'u Muhammed (a.s) vahye yani Kur'an'a yani Tevrat ve incil'e eşit iken, onu nasıl yalan ve iftiralara eşit hale getirirsiniz. Bu ağır vebalin altından nasıl kalkacaksınız?

Dolayısıyla Nebi ve Resul'ün arasında bulunan farkları anladığımızda Şia ve Ehli Sünnet'in muhaddis ve müctehidleri tarafından meali çarpıtılan bütün âyetlerin gerçek manaları tecelli edecektir. Din ve hüküm olarak Kur'an'dan başka bir kaynağın olmadığı ortaya çıkacak, rivayet ve içtihatlarla buharlaştırılan ve manası bozulan âyetlerin gerçek manası ortaya çıkmış olacaktır. Dolayısıyla helal ve haram kılan, (Âraf-157; Tevbe-29) rahmet olan (Enbiya-107) tâbi olunması gereken (Âli İmran-32) hakem olan (Nisa -65) verdiğinin alınması gereken (Haşr-7) Muhammed ve Nebi değil, vahyi tebliğ eden Resul'dür.)

22-) Müminler ise, düşman (birliklerini) gördüklerinde: İşte Allah ve Resûlü'nün bize vâdettiği! Allah yani Resûlü doğru söylemiştir, dediler. Bu onların ancak imanlarını ve Allah'a teslimiyetlerini arttırdı.

23-) Müminlerden Allah'a verdikleri sözde duran nice erler var. İşte onlardan kimi, adağını yerine getirip sözünde durmuştur. Kimi de beklemektedir. Hiçbir şekilde (sözlerini) değiştirmediler.

24-) Çünkü Allah sadâkat gösterenleri sadâkatları sebebiyle mükâfatlandırarak, münafıklara -dilerse- azap edecek yahut da (tevbe ederlerse) tevbealarını kabul edecektir. Şüphesiz Allah, bağışlayandır, merhamet edendir.

25-) Allah, o kâfirleri hiçbir hayır elde edemededen öfkeleri ile geri çevirdi. Allah'ın (yardımı) savaşta müminlere yeterli geldi. Allah Kuvvetlidir, izzetli olandır.

26-) Allah, Ehl-i kitaptan, onlara (müşrik ordularına) sırt verenleri kalelerinden indirdi ve kalplerine korku düşürdü; bir kısmını katlediyor (etkisizleştiriyor) yani (onları) esir ahyordunuz.

27-) Allah onların, yerlerine, yurtlarına, mallarına ve ayak basmadığımız topraklara sizi mirasçı yaptı. Allah her şeye bir yasa koymuştur.

28-) Ey Nebi! Eşlerine şöyle söyle: Eğer dünya hayatını ve zinetini istiyorsanız, gelin sizi yararlandırayım da ve sizi güzellikle salıvereyim.

29-) Eğer Allah'ı yani Resûlünü ve ahiret yurdunu istiyorsanız, bilin ki, Allah, içinizden güzel ahlak sahipleri için azim bir mükâfat hazırlamıştır.

30-) Ey Nebi'nin hanımları! Sizden kim açık bir hayâsızlık yaparsa, onun azabı iki katına çıkarılır. Bu, Allah'a göre kolaydır.

28.âyette "Ey Nebi eşlerine söyle, denildikten sonra, 30.âyette" Ey Nebi'nin kadınları! olarak gelmesi, Nebi'nin eşleriyle, Nebi'nin kadınları arasında önemli bir farkın olduğunu gösteriyor. Nebi'nin zevceleri onunla evli olanlar yani onun hanımları demektir. Nebi'nin kadınları ise, onun eli ve koruması altında olan kimsesiz kadınlar anlamına gelmektedir. Yoksa Nebi'nin hanımlarının herhangi bir fuhşiyata ve ahlaksızlığa karışmaları olacak bir şey değildir. Dolayısıyla Nebi'nin eşleriyle, Nebi'nin kadınlarını birbirinden ayırmak gerekiyor.

31-) Sizden kim, Allah'a yani Resûlüne boyun eğer ve salih ameller işlerse ona mükâfatını iki kat veririz. Ona değerli bir rızık hazırlamışsınızdır.

32-) Ey Nebi'nin hanımları! Siz, kadınlardan herhangi biri gibi değilsiniz. Eğer bilinç sahibi iseniz çekici bir eda ile konuşmayın; sonra kalbinde hastalık bulunan kimse ümide kapılır. Konuşurken uygun söz söyleyin.

33-) Yani evlerinizde vakarlı (onurlu) olun, eski cahiliye âdetinde olduğu gibi açılıp saçılmayın. Salât'ı ikâme edin, zekât'a (arınmaya) gelin, Allah'a yani Resûlüne itaat edin. Ey Ehl-i Beyt! Allah sizden, sadece günahı gidermek ve sizi tertemiz yapmak istiyor.

Hud suresi 73.âyetine baktığımızda “ehli beyt’in” Nebi’nin hanımları olduğunu görüyoruz. Yani Şia’nın iddia ettiği gibi, Ali, Hasan, Hüseyin, Fatma ve on iki imam ehli beytten değildirler. Âyette geçen “ankum” “sizden” müzekker fiili ise, Nebi (a.s) ın da ehli beyt içinde olmasından kaynaklanıyor. Çünkü Hud 73. ayette “Ey ev halkı! Allah’ın merhameti ve bereketi sizin üzerinizdedir...” buyrulmuştur. Eğer bu beytin içinde İbrahim gibi biri olmasaydı bereket ve merhamet olmayacaktı. Yani Ahzab 33. ayette yüce Allah’ın ehli beytin tertemiz olmasını istemesinin sebebi Nebi(a.s.)a herhangi bir lekenin bulaşmaması içindir.

34-) Evlerinizde tilavet edilen Allah’ın âyetlerini ve hikmeti müzakere edin. Şüphesiz Allah, her şeyin iç yüzünü bilendir ve her şeyden haberdar olandır.

35-) (Allah’a) teslim olan erkekler ve teslim olan kadınlar, mümin erkekler ve mümine kadınlar, (Allah’a) boyun eğen erkekler ve boyun eğen kadınlar, sâdık erkekler ve sadıka kadınlar, sabırlı erkekler ve sabırlı kadınlar, huşu duyan erkekler ve huşu duyan kadınlar, sadaka veren erkekler ve sadaka veren kadınlar, siyam eden erkekler ve siyam eden kadınlar, iffetlerini koruyan erkekler ve iffetlerini koruyan kadınlar, Allah’ı çok hatırlayan erkekler ve çok hatırlayan kadınlar var ya; işte Allah, bunlar için bir bağışlanma ve azim bir mükâfat hazırlamıştır.

36-) Allah yani Resûlü bir işe hüküm verdiği zaman, mümin bir erkek ve mümine bir kadına o işi kendi isteklerine göre seçme hakkı yoktur. Kim Allah’a yani Resûlüne karşı gelirse, apaçık bir sapkınlığa düşmüş olur.

Yukarıdaki âyette Resul’e karşı gelmenin sapkınlık olduğu bildirilirken, aşağıdaki âyette ise, Zeyd’in Nebi’yi dinlemediği haber verilmektedir. Çünkü Nübüvvet özel ve sivil hayat olurken, risâlet bir misyonu temsil etmektedir. Nebi’ye karşı gelmek günah değildir. Çünkü Nebi Allah’a karşı hata etmiştir. İşte bu yüzden ona mutlak itaat emredilmemiştir. Ama tek görevi tebliğ olan Resulun vahye ihanet etmesi imkansız olduğundan ona itaat etmek Allah’a itaat olarak kabul edilmiştir.(Nisa-80) İkincisi Resul kavramı evrenseldir. Yani beşer Resul vefat ettikten sonra kitap Resul devreye girer. İnsanlar hiçbir zaman Resûlsüz kalmazlar.

37-) Hani Allah’ın nimetlendirdiği ve senin kendisini nimetlendirdiğin kimseye: Eşini yanında tut, Allah’a karşı bilinçli ol! diyordun. Allah’ın açığa vuracağı şeyi, insanlardan korkarak içinde gizliyordun. Oysa asıl korkmana lâayık olan Allah’tır. Zeyd, o kadından ilişkisini kesince biz onu sana nikâhladık ki evlâtlıkları, hanımlarıyla ilişkilerini kestiklerinde (o kadınlarla evlenmek isterlerse) müminlere bir zorluk olmasın. Allah’ın emri yerine getirilmiştir.

Nebi’nin korktuğu şey geleneklerin ağır baskısıydı. Evlatlığının boşadığı kadınla bir kişinin nikahlanıp evlenmesi büyük bir ayıp olarak karşılanıyordu. Kim olursa olsun, birçok insan karşı olmasına rağmen geleneklere aykırı düşmekten çok korkar. Bu yüzden insanların büyük çoğunluğu topluma yerleşmiş ve alabildiğine kök salmış âdetlere karşı gelmezler. İşte bu yüzden Nebi (a.s), Zeyd’in hanımından boşanmasını şiddetle reddetmiş ve “أَمْسِكْ عَلَيْكَ زَوْجَكَ وَاتَّقِ اللَّهَ - hanımını yanında tut yani

Allah'tan kork.” demişti. Bunun aksini düşünmek Nübüvvet makam ve mertebesine, Risâlet misyonuna leke olacağından dolayı uygun değildir.

38-) Allah'ın, kendisine farz kıldığı şeyde Nebi'ye herhangi bir zorluk yoktur. Önce gelip geçenler arasında da Allah'ın sünneti böyle idi. Allah'ın emri mutlaka yerine gelecek olan takdir edilmiş bir yasadır.

Bu âyette hem “Sünnetullah” ifadesi hem de “yasa” anlamına gelen “قَدْرًا مَّفْدُورًا” (kaderen mekduran)” bulunmaktadır.

Kur'an'da bulunan “Sünnetullah” göklerde ve yeryüzünde bulunan yaratılış yasağı değildir. Sünnetullah, Nebi ve Resullerin toplumlarının başına gelen cezalandırmalar, inanç ve hayatlarıdır. Kur'an'da yaratılış yasağı, kitap, izin, mülk, hüküm, kader gibi kelimelerle ifade ediliyor.

39-) Onlar ki Allah'ın mesajlarını tebliğ ederler yani yalnız Allah'tan korkarlar. O'ndan başka hiç kimseden korkmazlar. Çünkü hesap görücü olarak Allah yeter.

40-) Muhammed, sizin erkeklerinizden hiçbirinin babası değildir. Fakat o, Allah'ın Resülü ve Nebilerin sonuncusudur. Allah her şeyi bilir.

41,42-) Ey iman edenler! Allah'ı çokça hatırlayın yani sabah akşam O'nu tespih edin.

43-) O (Allah) ve melekleri sizi karanlıklardan aydınlığa çıkarmak için üzerinize salat ediyor. O, müminlere karşı merhametli olandır.

Yüce Allah'ın müminlere salat etmesi, onları karanlıklardan aydınlığa çıkarmak için vahiy indirmesidir. Melekler, ayetler anlamına gelmektedir. (Teğabun - 9)

44-) Kendisine kavuşacakları gün,(Allah'ın) onları karşılaması, “selâm”dır. Allah onlara değerli bir mükafat hazırlamıştır.

45,46-) Ey Nebi! Biz seni bir şahit, bir müjdeleyici ve bir uyarıcı, Allah'ın izniyle, bir davetçi ve nûr saçan bir ışık olarak gönderdik.

47-) Allah'tan büyük bir fazilete ereceklerini müminlere müjdele.

48-) Kâfirlere ve münafıklara itaat etme ve eziyetlerini en güzel bir şekilde önle. Sadece Allah'a tevekkül et çünkü vekil olarak Allah yeter.

49-) Ey iman edenler! Mümin kadınları nikâhlayıp da, henüz zıfafa girmeden onları boşarsanız, onları sayacağımız bir iddet süresince bekletme hakkımız yoktur. O halde onları (bir hediye ile) memnun edin ve onları güzel bir şekilde serbest bırakın.

50-) Ey Nebi! Mehirleri verdiğin hanımlarını, Allah'ın sana ganimet olarak verdiği ve koruman altında bulunanları, amcanın, halanın, dayının ve teyzenin seninle beraber hicret eden kızlarını sana helâl kıldık. Bir de Nebi kendisiyle nikahlanmak istediği takdirde, kendisini Nebi'ye hibe eden mümin kadını, diğer müminlere değil, sırf sana mahsus olmak üzere (helâl kıldık). Kuşkusuz biz, hanımları ve ellerinin altında bulunanlar hakkında müminlere neyi farz kıldığımızı biliriz. (Bu hususta ne yapmaları lâzım geldiğini onlara açıkladık) ki, sana bir zorluk olmasın. Allah bağışlayandır ve merhamet edendir.

51-) *Onlardan dilediğini geriye bırakır, dilediğini de yanına alırsın. Bıraktığın hanımlarından arzu ettiğini tekrar yanına almanda, senin üzerine bir günah yoktur. Böyle yapman onların mutlu olmalarına, üzülmemelerine ve hepsinin, senin verdiklerine razı olmalarına daha uygundur. Allah, kalplerinizde olanı bilir. Allah hakkıyla bilendir, yumuşak davranandır.*

52-) *Bundan sonra artık başka kadınlarla evlenmen, elinin altında bulunanlar hariç, güzellikleri hoşuna gitse bile, bunların yerine başkalarını alman sana helâl değildir. Allah her şeyi gözetler.*

53-) *Ey iman edenler! Siz, bir yemeğe çağırılmadıkça, zamanını gözetmeksizin, Nebi'nin evlerine girmeyin. Ancak davet edildiğiniz vakit girin. Yemeği yediğinizde hemen dağılın, sohbet dalmayın. Çünkü bu hareketiniz Nebi'yi üzmemekte, fakat o (size bunu söylemekten) utanmaktadır. Ama Allah, hakkı ortaya koymaktan çekinmez. Nebi'nin hanımlarından bir şey istediğiniz zaman perde arkasından isteyin. Bu, hem sizin kalpleriniz, hem de onların kalpleri için daha temiz bir davranıştır. Sizin Allah'ın Resûlünü üzmeniz yani kendisinden sonra onun hanımlarını nikâhlananız asla caiz olamaz. Çünkü bu, Allah katında azim (bir günah)tır.*

Kur'an'ın evrensel bir kitap olması, içerisinde indirildiği ilk dönem muhataplarıyla ilgili özel hiçbir hüküm içermediği anlamına gelmez. Yani Kur'an'da, indirildiği coğrafyada yaşayanları muhatap alan ve yalnızca onların uygulayabileceği hükümlerin olması Kur'an'ın evrensel bir kitap olmasının önünde bir engel teşkil etmez. Evet bazı âyetlerin yerel ve bölgesel olarak sadece o gün yaşamış kişilerin uyabilecekleri hükümler içerdikleri çok açıktır.

Mesela, yukarıdaki âyet, bugün uygulanamayacak bazı hükümler içerdiğini akli başında olan herkesin malumudur. Yani Nebi (a.s) ın vefatıyla bu ayetin hükmü otomatik olarak uygulanamaz olmuştur. Eşleri vefat ettiklerinde de ayetin onlarla evlenme yasağı getiren hükmü artık uygulanamaz olmuştur. Bunun için teknolojinin gelişmesi, insanlığın ilerlemesi gibi bir takım durumların ortaya çıkmasına da gerek kalmamıştır. Peki, o gün yaşayan müminleri bağlayacak bir hükmü getirmenin ve bunu âyet olarak Kur'an'a koymak yani bunu ebedileştirmek dışında bir yolu var mıydı? Yani eğer sadece Nebî (a.s) a özel indirilmiş Kur'an'da yer almayan bir vahyi gayrimetlûv yani (Kur'an dışı vahiy) olduğunu kabul etsek bile o vahiyle söylenenler Nebi (a.s) dışında hiç kimseyi ilgilendirmeyecek ve bağlayıcı olmayacaktır. Ama yine de Resulluk görevinin yapılmış olması için risalete konu olan vahyin insanlığa ulaştırılması yani tebliğ edilmesi gerekir. Böylece ulaştığı kişi(ler) için bağlayıcı olacaktır. Yüce Allah şöyle buyuruyor: “يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا يَأْتِيَنَّكَ مِنَ النَّاسِ مِنَ الْكَاذِبِينَ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَكْتُمُونَ” (Ey Resul! Rabbinden sana ne indirildiyse onu tebliğ et. Tebliğ etmezsen vazifeni yapmış olmazsın. Allah, seni insanlardan korur. Allah, kâfirler topluluğunu hidayete iletmez.)” (Mâide-67)

Dolayısıyla o gün yaşayan müminlerin tamamına bir emir verilecekse bu elbette Kur'an ile olmak zorundadır. Bunun başka hiç bir alternatifi yoktur. Yani Nebi (a.s)

vefat ettikten sonra bile, eşleri hayatta olduğu sürece yeryüzünde yaşayan hiç kimse onlarla evlenemeyecekse bu durumun ancak bir ayetle bildirilmiş olması gerekir. Başka nasıl olabilirdi ki! Şunu da özellikle vurgulamak gerekir ki bu gibi âyetlerin varlığı, onların bugün bizim için gereksiz olduğu anlamına da kesinlikle gelmez. Bu âyetlerin üzerine hüküm kurulamaz ama ders ve ibret çıkarmak mümkündür.

Mesela, yukarıdaki âyetten ashabın gökteki yıldızlar gibi olmadıklarını anlıyoruz. Çünkü Nebi (a.s) kendi evinde rahatsız etmeyecek bir nezaketten bile yoksun olduklarını görüyoruz. İkincisi, Kur'an'dan hüküm çıkarmanın bizzat yüce Allah tarafından belirlenmiş bir hikmet ve metodu vardır. Bu metoda göre âyetler, Kur'an'ın başka yerlerindeki kendileri ile benzeşik (müteşabih) başka âyetlerle açıklanırlar.

Böylece her konuda açıklamayı (tafsil) bizzat Allah yapmış olur. Kur'an üzerinde çalışanların görevi, bu metodu iyi öğrenip uygulayarak Allah'ın yaptığı açıklamaya ulaşmaktır. Hükümlerinin o günün insanı ile sınırlı olduğu çok açık olan bu gibi âyetlerin metin olarak Kur'an'da bulunuyor olmaları, Kur'an'ı anlama metodunu uygularken mutlaka işe yarayacaklarını ve birçok konunun tafsilatında başka âyetlerle olan benzeşmeleri sebebiyle doğru hükme ulaşmada ilgili âyet kümelerinin bir elemanı olacaklarını gösterir.

Mesela, Nebi (a.s) ın özel hayatına ilişkin âyetlerde “Resûl” kelimesi kullanılmaz; hepsinde Nebî kelimesi kullanılır. Böylece bu âyetler “resûl” ve “nebi” gibi son derece önemli iki kavramı doğru anlamamızda ve aralarındaki farkı tespit edebilmemizde kilit rol oynamışlardır.

İşte bu yüzden bölgesel ve tarihsel olan Nebi kelimesi geçmemiş olsaydı, bu sistemi yani tarihsellik ve evrensellik meselesini nasıl çözecektik. Dolayısıyla Kur'an'da ders ve ibret alınmayacak yani başı boş ve geçersiz hiç bir âyet bulunmamaktadır. Yani Kur'an'da sadece indirildiği güne hitap ettiği görülen âyetlerin bugün bizler için ve yarın yaşayacak olanlar için hiçbir bilgi, öğüt, ibret içermediğini söylemek kesinlikle doğru değildir. Fakat bu âyetlerin üzerine din ve hüküm bina edilemez, bu âyetler hayata hakim olamaz ve yaşanamazlar. Üçüncüsü, insanlar Nebi (a.s) ın hayatını, Medinenin kültür ve geleneğini, yüce Allah'ın Nebi (a.s) ın sivil hayatıyla ilgili verdiği emir ve görevlerle ilgili bilgileri öğrenmek isterler. Çünkü bu bilgileri Kur'an gibi hiç bir kaynaktan doğru ve güvenilir olarak veremez.

Mesela, bu âyette Nebi (a.s) ın, sahabelerin uzun süreli sohbetlerinden duyduğu rahatsızlığı dile getirmek konusunda çekingen davrandığını ve bunu insanlara söylemekten utandığını yani insanî bir yönünü ve özelliğini bizzat Allah'tan öğrenmiş olmaktadır.

Sonuç Olarak:

Kur'an'ın indirildiği döneme hitap eden âyetlerin bugün bile tamamen işlevsiz ve geçersiz oldukları anlamına gelmeyeceğini anlamak gerekir. Eğer bugün biz Nebi (a.s) ve arkadaşlarının hayatlarını Kur'an sayesinde doğru ve güvenilir olarak bilme-

miş olsaydık, onlarla ilgili hadis kaynaklarından anlatılan bütün hurafelere inanmak zorunda kalacaktık. Yani onların Nebi (a.s) hanımına zina iftirasında buldukları ve savaştan kaçtıkları gibi, haklarında anlatılan onlarca olumsuz ahlak ve hareketi nereden öğrenecektik? Bütün bunları onlarca hatta yüzlerce âyette Kur'an haber veriyor. Dolayısıyla her ne kadar Kur'an'da tarihsel ve bölgesel ayetler bulunsa da, bunlar tümünden gereksiz ve geçersiz değildirler.

54-) Bir şeyi açığa vursanız da, gizleseniz de şüphe yok ki Allah, her şeyi bilendir.

55-) Onlara (Nebi'nin hanımlarına) babaları, oğulları, kardeşleri, kardeşlerinin oğulları, kız kardeşlerinin oğulları, kadınları (mümin kadınlar) ve ellerinin altında bulunan-dan dolayı onlar için herhangi bir sakınca yoktur. (Ey Nebi'nin hanımları!) Allah'a karşı bilinçli olun; şüphesiz Allah, her şeye şahittir.

56-) Kuşkusuz Allah ve melekleri, Nebi'ye salât ederler. Ey iman edenler! Siz de tam bir teslimiyetle O'na salât edin.

Kur'an'da Muhammed'e Salavât Getirmek Yoktur

Kur'an'a göre Muhammed'e salavat getirme ve salavat çekme diye bir şey yoktur. Muhammed'e salavat çekmenin kaynağı olarak gösterilen yukarıdaki âyette yüce Allah şöyle buyuruyor. "Allah ve melekleri Nebi'ye salât (destek olurlar ve yardım ederler) ederler. Ey iman edenler! Sizde Nebi'ye salât (destek olun ve yardım edin) edin. Teslimiyetinizi Allah'a gösterin" Geleneksel dinin muhaddis ve müctehidleri yani din adamları "Muhammed" ismi geçmemesine rağmen âyette bulunan salât kavramını "Muhammed" bağlamında kullanıyorlar. Bunun sebebi, dinlerinde "Nebi" ve Resul'ün" yeri olmamasından kaynaklanmaktadır. Halbuki ilgili âyette geçen "salât" "Muhammed" bağlamında değil, "Nebi" bağlamında kullanılmıştır. Yani "Nübüvvet makam ve mertebesi" ile ilgilidir. Muhammed'in ismiyle hiçbir alakası yoktur. Bu âyetin içerisinde yer aldığı yedi âyetten oluşan pasaj, içerik ve biçim olarak birbirinden ayrılmayacak şekilde bir bütünlük arzeder. Pasajın konusu "Nübüvvet" makamına sahip olan Muhammed (a.s) ı üzüp incitecek tavır ve davranışlardan kaçınmakla ilgili bir durumdur. Âyetin Muhammed'e salavat getirmek, salavât okumakla hiçbir alakası yoktur.

Nübüvvet'in makam ve itibarını, nübüvvet hukukunu korumakla ilgilidir. (Muhammed'in değil) Çünkü Kur'an'ın bağlam ve bütünlüğüne baktığımızda şu ilginç gerçeği görüyoruz. Kendisine vahiy indirilinceye kadar Muhammed'in diğer insanlardan bir farkı yoktur. Kendisini Allah tarafından vahiy indirilinceye kadar Muhammed (a.s) Ebubekir, Ömer, Ali ve Ammar gibi bir Mekke vatandaşıdır. (Kehf- 111; Fussilet 6; Şura-52) Kendisine vahiy indirdikten sonra Muhammed'in Mekke vatandaşlığı sona erer. Bunun yerine yani "Muhammed" kimliği yerine "Nübüvvet" makam ve mertebesi ile "Risalet" misyonu verilmiştir. Dolayısıyla Allah tarafından kendisine vahiy indirildikten sonra o artık Muhammed değil, kendisine vahiy indirilen Nebi ve vahyi tebliğ eden Resul'dür.

Bundan dolayı kendisine vahiy indirildikten sonra Kur'an onun Muhammed kimliği üzerinde hiç durmaz. İşte bundan dolayı "Muhammed'e salavat getirme" ola-

yında birçok hata bulunmaktadır. Şimdi bunları açıklamaya çalışalım. Söz konusu âyette geçen “يُصَلُّونَ” (yusallune) fiilinden dolayı kendi dönemindeki müminlerin yapabilecekleri bir eylem, iş, faaliyet ve oluş ifade etmesi gerekir. Yoksa yüce Allah, melekler ve iman edenlerin oturup Muhammed’e salavat getirmeleri “Allahümme salli alâ Muhammed’in” demeleri düşünülemez. Âyette “salat” fiilinin, Allah, melekler ve iman edenler olmak üzere üç öznesi (fâili) mevcuttur.

Öyleyse bu üç öznenin dinen ve aklen yapabileceği ortak bir eylem olması gerekir. Yani “yusallune” fiiline öyle bir mana vermeliyiz ki, hem Allah’ın, hem meleklerin, hem de iman edenlerin Nebi’ye yapabilecekleri ortak bir eylem olsun. Bu da ancak “salât” kelimesinin tek anlamı olan “yardım etmek” ve “destek olmak” anlamını vermekle olacaktır. 6 Prof’un hazırlamış olduğu Diyanet İşleri Başkanlığı’nın vakıf mealinde Ahzab suresi 56.âyette şöyle bir meal verilmiştir. “Allah ve melekleri Peygambere çok salavat getirirler. Ey iman edenler! Sizde ona salavat getirin” Yani her konuda olduğu gibi geleneksel din adamları “salât” kavramında da Kur’an’ın bağlam ve bütünlüğünü anlamaktan uzak kalmışlardır.

Eğer âyetin ikinci kısmındaki “صَلُّوا” (sallu) nun anlamı “salavat getirin, salavat okuyun” ise aynı cümlenin başındaki aynı fiil “يُصَلُّونَ” (yusallune) deki “sallâ” fiili de aynı anlama gelmek zorundadır. O zaman da anlam “Hâşâ” diyanet’in anlam verdiği gibi, Yüce Allah ve melekleri Muhammed’e salavat getirir, ona dua eder, ona salavat okurlar” olur. Halbuki “sallu” fiili başka bir ayette “Sizi karanlıklardan aydınlığa çıkarmak için “يُصَلِّي عَلَيْكُمْ” (yusalli aleyküm) (üzerinize yardım ve desteğini gönderen odur.)” Melekleri de size destek olur yardım ederler. Allah müminlere karşı çok merhametlidir” (Ahzab-43) buyurarak yardımının sadece Nebi (a.s)’in üzerinde değil, müminlerin üzerinde de olduğunu ortaya koymuştur. Dolayısıyla yüce Allah Nebi’ye ve müminlere vahiy indirerek yardım eder ve destek olur. Melekler, âyetler demektir.

57-) Allah’a yani Resûlüne eziyet edenlere Allah, dünyada ve ahirette lânet etmiş yani onlar için alçaltıcı bir azap hazırlamıştır.

58-) Mümin erkeklere ve mümin kadınlara, yapmadıkları bir şeyden dolayı eziyet edenler, şüphesiz azim bir bühitan yani apaçık bir günah yüklenmişlerdir.

Yukarıdaki iki âyet arasında ilginç detaylar mevcuttur. 1-) Resul Allah’ı temsil ettiğinden dolayı, nasıl ki Allah’a itaat Resul’e itaat olarak kabul edilmişse, (Nisa-80) Resul’e eziyet de Allah’a eziyet olarak kabul edilmiştir. 2-) Yoksa 57.âyette Allah ve Resulüne eziyet edenler mutlak olarak laneti hak ederken, mümin kadın ve erkekler için “بِغَيْرِ مَا كُتِبُوا” (yapmadıkları bir şeyden)” kaydı düşülmüştür. Çünkü mümin kadın ve erkekler bazen sözle eziyet edilmeyi hak edebilirler. Fakat yüce Allah “lé yus”el” yani yaptıklarından sorumsuz olurken, Resul de her türlü ihanetten masum yani görevinde kusursuz olduğu için asla kınanamaz ve sözle eziyet edilemez.

59-) Ey Nebi! Hanımlarına, kızlarına ve müminlerin kadınlarına (bir ihtiyaç için dışarı çıktıkları zaman) dış örtülerini üstlerine almalarını söyle. Onların tanınmaları yani

eziyet edilmemeleri için en elverişli olan budur. Allah bağışlayandır ve merhametli olandır.

60-) *Andolsun, münâfıklar yani kalplerinde hastalık bulunanlar, şehirde sosyal sarsıntıya sebep olmaktan vazgeçmezlerse, seni onlara musallat ederiz sonra orada, senin yanında az bir zaman kalabilirler.*

61-) *Hepsi de lânetlenmiş olarak nerede ele geçirilirse, yakalanır ve mutlaka etkisiz hale getirilirler.*

62-) *Allah'ın önceden geçenler hakkındaki kanunu budur. Allah'ın kanununda asla bir değişiklik bulamazsın.*

63-) *İnsanlar sana (son) saati soruyorlar. De ki: Onun ilmi Allah yanındadır. Nerden bileceksin, belki de zamamı yakındır.*

64-) *Şüphesiz ki, Allah kâfirlere lânet etmiş yani onlara çılgın bir azap hazırlamıştır.*

65-) *Onlar orada ebedî olarak kalacaklar, (kendilerini koruyacak) bir veli ve bir yardımcı bulamayacaklardır.*

66-) *Yüzleri ateşte evrilip çevrildiği gün: Yazıklar olsun bize! Keşke Allah'a itaat etseydik yani Resul'e itaat etseydik! derler.*

Yukarıdaki âyette bulunan Resul, beşer Resul değil, kitap Resul'dür. Çünkü beşer Resul'un hayatı yaşadığı zaman ve coğrafya ile sınırlı olduğu yani ölümlü olduğu için bütün insanlarla muhatap olması mümkün değildir. Fakat kitap Resul ölümsüz ve ebedi olduğu için bütün zamanları ve coğrafyaları aşacak bir güce ve yapıya sahiptir. Çünkü ayetler kafirler hakkındadır ve küfür kıyamet gününe kadar devam edecektir. Madem küfür kıyamet gününe kadar devam edecek, o halde kıyamete kadar da bir Resul olması gerekir. Ayetlerden bunu anlıyoruz.

67-) *Rabbimiz! Biz sâdatlarımıza yani (din) büyüklerimize itaat ettiğimiz için bizi yoldan saptırdılar, derler.*

68-) *Rabbimiz! Onlara iki kat azap ver yani onları büyük bir lanetle, Rahmetinden uzaklaştır.*

69-) *Ey iman edenler! Siz de Musa'ya eziyet edenler gibi olmayın. Nihayet Allah onu, dediklerinden temize çıkardı. O, Allah'ın yanında saygın biri idi.*

70-) *Ey iman edenler! Allah'a karşı bilinçli olun yani doğru söz söyleyin.*

71-) *(O zaman Allah) Amellerinizi ıslah eder ve günahlarınızı bağışlar. Kim Allah'a yani Resûlüne itaat ederse, Andolsun ki azim bir başarıya ulaşmıştır.*

72-) *Biz emaneti, göklere, yere ve dağlara sunduk da onlar bunu yüklenmekten çekindiler, (sorumluluğundan) korktular. Onu insan yükledi. Doğrusu o çok zalim, çok cahildir.*

Bilindiği gibi Kur'an'da yeryüzü, gökyüzü, dağlar ve taşlar gibi bazı cansız nesnelere birtakım iradi eylemler isnat edilmiştir.

Mesela, yukarıdaki âyetin simgesel ve teatral anlamına göre göklere, yere ve dağlara emanet yani sorumluluk teklif edilmiş ancak onlar bunu taşımaktan çekinmiş, hatta korkudan sarsılmışlardır. Fussilet suresi 11. âyette ise, Allah'ın duman halinde bulunan göğe yönelip göklere ve yeryüzüne “اٰتِنِيَا طُوْعًا اَوْ كَرْهًا” (isteyerek veya istemeyerek gelin)” dediği!” onların da bu emre “قَالْنَا اَتَيْنَا طَائِعِيْنَ” (itaat ederek geldik)” diye karşılık verdikleri bildirilmiş; benzer şekilde Zilzal suresi 4. âyette yeryüzünün kıyamet gününde kendine ait haberleri bildireceği belirtilmiş, Bakara Suresi 74.âyette ise taşın Allah korkusundan dolayı yerinden kopup aşağı yuvarlandığı haber verilmiştir. Esasen bu tür ifadeler, Arap dilinde oldukça yaygın olan birer temsili anlatım örneğidir. Yani Arapça konuşup anlaşılan bir topluma anlatılmak istenen bir gerçeğin o toplumun dilsel örfünde oldukça yaygın olan bir ifade ve üslup tarzıyla aktarılması biçiminde değerlendirmek gerekir. Emanet yani sorumluluk yerine getirilmesi çok önemli olması itibariyle gerçek değil kurgusal olarak ifade edilmiştir. Bu takdirde âyette kastedilen anlam şudur. Eğer emanet göklere, yeryüzüne ve dağlara arz edilmiş olsaydı, onlar bu emaneti taşımaktan kaçınıyor ve korkarlardı. Kur'an'da özellikle cansız varlıklara izafe edilen konuşmak, gitmek, gelmek gibi iradi eylemler Arapların dilsel örflerinde çok sayıda örneği bulunan birer temsili anlatım örneğidir.

Dolayısıyla Kur'an'daki bu tür pasajları, yaşanmış bir gerçeklik olarak değil, farzı muhal kabilinden aktarılmış ifadeler olarak değerlendirmek gerekir. Ahzab suresi, Nebi'nin hanımları başta olmak üzere iman edenlerin birçok âyette ikaz edildikleri önemli bir suredir. Yani söz konusu âyette kendilerine yüklenen vahiy emanetini hakkıyla taşıma hususunda gevşeklik göstermemeleri ve sorumluluk bilincine sahip olmaları istenmiştir.

Âyette bulunan “Emânet” kelimesi, itikadi yani fitrata yerleştirilen iman ve tevhid emaneti olabileceği gibi, insanların kendi aralarında bulunan devlet, hüküm ve hakimiyet, söz ve antlaşma, eşya ve mal emaneti de olabilir. İnsan hariç, gökler, yer ve aralarında yaratılan hiç bir şey yüce Allah'ın kendisine yüklemiş olduğu görevin dışına çıkamaz. Veya âyette geçen emanet, insana verilen özgür irade anlamına gelmektedir.

Çünkü insana bağışlanan en büyük nimet istediğini seçme hürriyeti ve özgür iradedir. Göklere ve yeryüzünde bulunmayıp da insanda var olan tek tek şey özgür iradedir. Aşağıdaki âyet, (Ahzab-73) özgür iradenin insan için ne kadar önemli bir değer olduğunu göstermektedir. İnsan bu özgür irade sayesinde diğer varlıklardan ayrılıp, cennet veya cehennemde elde ediyor.

73-) (Allah bu emaneti insana vermek sûretiyle), münafık erkeklere ve münafık kadınlara, müşrik erkeklere ve müşrik kadınlara azap edecek, mümin erkeklerin ve mümine kadınların da tevbelerini kabul buyuracaktır. Çünkü Allah bağışlayandır ve merhamet edendir.

MÜMTEHİNE SURESİ

13 âyet olup Medine’de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah’ın adıyla)

1-) *Ey İman edenler! Benim de düşmanım, sizin de düşmanınız olanları evliya edinmeyin. Siz onları sevgiyle karşılıyorsunuz. Hâlbuki onlar size gelen hakkı inkar ettiler. Rabbiniz olan Allah’a iman ettiniz diye Resûlü ve sizi yurdunuzdan çıkarıyorlar. Eğer rızamı kazanmak üzere benim yolumda cihat etmek için çıktysanız (böyle yapmayın). Onlara gizlice sevgi besliyorsunuz. Oysa ben sizin gizlediğinizi de, açığa vurduğunuzu da bilirim. Sizden kim bunu yaparsa, andolsun ki doğru yoldan sapmış olur.*

2-) *Şâyet onlar sizi ele geçirirlerse, size düşman olurlar, size ellerini ve dillerini kötülükle uzatırlar ve kâfir olmanızı arzu ederler.*

3-) *Yakınlarınız yani güç ve kuvvetleriniz size asla fayda vermeyecektir. Çünkü kıyâmet günü Allah aranızı ayıracaktır. Allah, yaptıklarınızı hakkıyla görendir.*

4-) *İbrahim’de ve onunla birlikte bulunanlarda sizin için güzel bir örnek vardır. Hani onlar toplumlarına, “Biz sizden ve Allah’ın yanı sıra ibadet ettiklerinizden beriyiz. Sizi reddediyoruz. Siz bir tek Allah’a iman edinceye kadar, sizinle bizim aramızda sürekli bir düşmanlık ve kin başlamıştır” demişlerdi. Yalnız İbrahim’in, babasına, “Senin için mutlaka bağışlanma dileyeceğim. Fakat Allah’tan sana gelecek herhangi bir şeyi önlemeye gücüm yetmez” sözü başka. Onlar şöyle dediler: “Rabbimiz! Ancak sana tevekkül ettik, yalnız sana yöneldik. Dönüş de ancak sanadır.”*

Yukarıdaki dört âyet bazı sahabeler hakkında inmiştir. Bunlar “Mekke müşriklerini evliya ediniyor, müşriklere sevgi ile yaklaşıyor yani hakkı inkâr eden ve Allah’ın Resulünü yurdundan çıkaranlara karşı gizli ilişki içine giriyorlardı.” İşte yüce Allah bu âyetlerde Nebi (a.s) ın arkadaşlarına yani ashâba İbrahim (a.s) ve insanlık tarihinde onun inancına sahip olan muvahhidleri örnek olarak gösteriyor. Ahzab 21.âyet ile Mümteherine 4. âyet arasında önemli bir bağlantı mevcuttur. Ahzab 21.âyette Allah Resulü müminlere en güzel örnek gösterilirken, bu âyette İbrahim (a.s) sahabelere örnek olarak gösterilmiştir. Ahzab 21. âyette Nebi ve Muhammed’in değil de, Resûlün örnek gösterilmesi tamamen vahiy ile ilgilidir. Yani beşer Resûl hayatta olduğu sürece risâlet misyonuyla tek örnek alınacak kişidir. Vefat ettikten sonra kitap Resûlden başka hiçbir şey onun misyonunu devam ettiremez. İşte bu yüzden Resûl kavramı kullanılmıştır.

Mümtebine 4.âyette de İbrahim (a.s)'ın örnek gösterilmesi tamamen Kur'an ile ilgili bir durumdur. Çünkü Kur'an'dan başka hiçbir kaynakta İbrahim (a.s) ve müminlerin müşriklere karşı mücadelesinin doğru olarak anlatıldığı bir kaynak yoktur.

5-) *“Rabbimiz! Bizi, kâfirler için fitne konusu kılma. Bizi bağışla. Rabbimiz! Şüphesiz sen izzetlisin, hüküm ve hikmet sahibisin.*

6-) *Andolsun, onlarda (İbrahim ve beraberindekilerde) sizin için, Allah'ı ve ahiret gününü umanlar için güzel bir örnek vardır. Kim yüz çevirirse bilsin ki, O (Allah) zengindir ve övülmeye layık olandır.*

7-) *Ola ki Allah sizinle, içlerinden düşman olduğunuz kimseler arasına bir yakınlık koyar. Allah kadirdir, Allah bağışlayandır, merhamet edendir.*

8-) *Allah, din uğrunda sizinle savaşmayan, sizi yurtlarınızdan da çıkarmayan kimselere karşı erdemli olmayı yani onlara âdil davranmaktan engellemez. Şüphesiz Allah, âdil olanları sever.*

9-) *Allah, ancak, sizinle din konusunda savaşan, sizi yurtlarınızdan çıkaran ve çıkarılmanız için destek verenleri veli edinmekten nehyeder. Kim onları veli edinirse, işte onlar zalimlerin ta kendileridir.*

Sekizinci âyet taklidi imana sahip olan gayri müslimlerin ümmi takımıyla ilgilidir. Bunlar, dinden imandan haberleri olmayan kendi hallerinde yaşayan kimselerdir. Bunlar güzel ahlak sahibi oldukları takdirde cennete gireceklerdir. Dokuzuncu âyette ise, tevhid akidesine fanatik bir şekilde düşman olan uydurma dinin ileri gelenleridir.

10-) *Ey iman edenler! Mü'min kadınlar hicret ederek size geldiklerinde, onları imtihan edin. Allah, onların imanlarını daha iyi bilir. Eğer siz onların iman etmiş kadınlar olduklarını anlarsanız, onları kâfirlere geri göndermeyin. Çünkü onlar kâfirlere helâl değillerdir. Kâfirler de onlara helâl olmazlar. Mehir olarak harcadıklarını onlara verin. Mehirlerini verdiğiniz takdirde, bu kadınlarla evlenmenizde sizin için herhangi bir sakınca yoktur. Kafir kadınları nikâhınızda tutmayın. (Zira bu nikâhlar ortadan kalkmıştır.) Onlara harcadığınız mehri, (evlendikleri kâfir kocalarından) isteyin. Kâfirler de (İslâm'ı kabul eden ve sizinle evlenen eski hanımlarına) harcamış oldukları mehri (sizden) istesinler. Bu, Allah'ın hükmüdür. O, aranızda hüküm veriyor. Allah, hakkıyla bilendir, hüküm ve hikmet sahibidir.*

11-) *Eğer eşlerinizden biri kâfirlere kaçar ve siz de onlarla çarpışıp ganimet alırsanız, eşleri gidenlere harcadıkları (mehir) kadarını verin yani iman ettiğiniz Allah'a karşı bilinçli olun.*

12-) *Ey Nebi! Mü'min kadınlar, Allah'a hiçbir şeyi şirk koşturmak, hırsızlık yapmamak, zina etmemek, evlatlıklarını katletmemek, elleriyle ayakları arasında bir iftira uydurup getirmemek, mârufta isyan etmemek konusunda sana biat etmek üzere geldikleri zaman, biatlarını kabul et ve onlar için Allah'tan bağışlanma dile. Şüphesiz ki Allah, bağışlayan, merhamet edendir.*

Nebi ve Resûlun arasında bulunan farklardan bir tanesi de, Resûle mutlak itaat varken, Nebi'ye mutlak itaat yoktur. Yukarıdaki âyette bulunan “وَلَا يَعْصِيَنَّكَ فِي مَعْرُوفٍ” (**mârufta isyan etmemek konusunda sana biat etmek üzere geldikleri zaman**)” cümlesi bunu gösteriyor. Yani Nebi'ye itaat kayıtlı olarak gelmişken, Resûle kayıtsız şartsız itaat etme emredilmiştir. (Nisa -80) Çünkü Nübüvvet özel ve sivil hayatı temsil ederken, Risâlet resmi hayatı temsil etmektedir. Yani vahyin insanlara tebliğ edilmesini temsil etmektedir. Nübüvvet tarihsel, bölgesel ve yerel hayatla ilgili iken, Risâlet genel, evrensel ve ebedî bir hayatı temsil etmektedir.

Âyette bulunan **وَلَا يَقْتُلَنَّ أَوْلَادَهُنَّ** (**velâ yektulne evladehunne**) (çocuklarını öldürmemek) değildir. “Evlad” “**evlatlıkları**” demektir. Yani üvey çocuklar için kullanılan bir kelimedir. Yoksa hiçbir kadın öz çocuğunu öldürmez. Anneler çocukları için hayatlarını feda ederler. Ayrıca âyette geçen katletme de, öldürme anlamında değildir. “Katletme” “sokağa atma, yani onun hayatını telef etme” anlamına gelmektedir. Evlatlıkların katledilmemesi ile ilgili bir çok âyetin bulunmasının sebebi, Mekke ve Medinede gayri meşru ilişkilerin alabildiğine yaygın olmasından dolayıdır. Doğan bu gayri meşru çocuklar katlediliyordu yani sokağa atılıp kende kaderlerine terkediliyordu. Yine Kur'an'ın bir çok âyetinde **وَابْنِ السَّبِيلِ** (**vebnis-sebil**) (**sokak çocukları**)”nın geçmesi bu gayri meşru ilişkilerden kaynaklanıyordu. Dolayısıyla Şii ve Sünni din adamlarının zannettikleri gibi, Mekke ve Medinede muhafazakar bir toplum yapısı bulunmuyordu. Hatta Mekke ve Medinede cinsel hayat bugünkü Avrupadan çok daha ileri bir seviyeye sahip idi. Kur'an'da “beni-ebnâ” “öz çocuk-öz çocuklar” “evlat” “üvey çocuklar- evlatlıklar” anlamına gelmektedir.

“Beni- ebnâ (Öz çocuklar)” Kavramına Örnekler.

Hud- 45, Nuh Aleyhisselam'ın oğlu ile ilgili. (Yusuf- 5, 67, 87, Yakup'un çocukları hakkında. Bakara- 49, 146, 246; Âli İmran- 61; En'am- 20; Tevbe- 24)

Yukarıdaki ayetlerde öz çocuklardan söz ettiği için hepsi “beni-ebnâ” olarak gelmiştir.

Evlat Kelimesine Örnekler.

(En'am- 137, 140, 151; İsra 31; Mumtehine- 12) Ebnâ ve evlat sisteminde katletme ebnâ bağlamında değil, evlat (avlatlıklar) bağlamında geçtiğini görüyoruz. Dolayısıyla Mekke ve Medine'de katledilenler yani sokağa mahkum edilenler, öz çocuklar değil, evlatlıklardı yani babası belli olmayan masumlardı.

13-) Ey iman edenler! Allah'ın gazabına uğrayan toplumu veli edinmeyin! Onlar (ı dost edinenlerin) öteki dünya ile ilgili hiçbir ümitleri kalmamıştır; tıpkı bu, kafirlerin, (şimdi) mezarlarında yatanları (tekrar görme) ümitlerini kaybetmiş bulunmaları gibidir.

NİSA SURESİ

176 âyet olup Medine’de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah’ın adıyla)

1-) *Ey insanlar! Sizi, bir tek nefisten yaratan ve ondan da eşini yaratan ve ikisinden birçok erkekler ve kadınlar üretilen Rabbinize karşı bilinçli olun. Adını kullanarak birbirinizden dilekte bulunduğunuz Allah’tan ve yakınların haklarına riayetsizlikten de korkun. Şüphesiz Allah sizin üzerinizde gözetleyicidir.*

2-) *Yetimlere mallarını verin, temizi pis olanla değiştirmeyin, onların mallarını kendi mallarınıza katarak (kendi malınızmış gibi) yemeyin; çünkü bu, büyük bir vebaldir.*

3-) *Eğer yetimlerin haklarına riayet edememekten korkarsanız size göre (ahlakı) temiz olan kadınlardan ikişer, üçer, dörder (koruma amaçlı olarak himayenize) alın. Haksızlık yapmaktan korkarsanız bir tane alın; yahut da himayenizde olanlarla yetinin. Bu, adaletten ayrılmamanız için en uygun olanıdır.*

Bu âyette bulunan “fenkihu” “nikahlayın” kelimesi, “himâye” nikahıdır, evlenme nikahı değildir. Âyet savaşlarda babası ölen kız çocuklarının koruma amaçlı himâye edilmeleri ile ilgili bir durumu anlatıyor. Bunu 6.âyetten anlıyoruz. Bu kız çocukları rüşd çağına varınca mallarını verip onları koruma amaçlı himâye edenler başkalarıyla evlendirirler. Kur’an’da bir kaç âyette geçen “ev mé meleket eymenüküm” “yeminlerinizin altında olanlar” dan maksat koruma altında olan kadın ve çocuklarla ilgilidir. Bunlar kız olabildiği gibi, erkek çocukları da olabilir. Arap toplumunda böyle güzel ve hayırlı gelenekler de vardı. Aslında Nebi (a.s) yanında bulunan kadınların büyük çoğunluğu hanımı değil, koruma amaçlı himayesine aldığı kadınlardan oluşuyordu.

4-) *Kadınlara sadakalarını gönül rızası ile verin; eğer gönül hoşluğu ile onun bir kısmını size bağışlarsa onu da afiyetle yeyin.*

5-) *Allah’ın geçiminize dayanak kıldığı mallarınızı aklı ermezlere (reşit olmayanlara) vermeyin; o mallarla onları rızıklandırın, onları giydirin ve onlarla konuşurken güzel söz söyleyin.*

6-) *Nikah çağına gelinceye kadar yetimleri (gözetip) sınavın, eğer onlarda bir olgunluk görürseniz hemen mallarını kendilerine sunun. Büyüyecekler diye o malları israf ile ve tez elden yemeyin. Zengin olan (veli) iffetli olsun, yoksul olan da (ihtiyaç ve emeği nisbetinde) örfe göre yesin. Mallarını kendilerine sunduğunuz zaman üzerlerinde şahit bulundurun. Hesap görücü olarak Allah yeter.*

7-) Ana-babanın ve akrabaların bıraktıklarından erkeklere bir pay vardır; ana-babanın ve yakınların bıraktıklarından kadınlara da bir pay vardır. Gerek azından, gerek çoğundan farz olarak bir pay ayrılmıştır.

8-) (Mirastan payı olmayan) yakınlar, yetimler ve miskinler miras taksiminde hazır bulunurlarsa bundan, onları da rızıklandırın ve onlarla konuşurken mâruf söz söyleyin.

9-) Geriye eli ermez, gücü yetmez zayıf çocuklar bıraktıkları takdirde (halleri ne olur) diye korkacak olanlar (kendileri de yetimlere haksızlık etmekten) korkup titresinler; Allah'a karşı bilinçli olsunlar, yani sağlam ve doğru söz söylesinler.

10-) Zulmederek yetimlerin mallarını yiyenler şüphesiz karınlarına ancak ateş tıkmış olurlar; zaten onlar alevlenmiş ateşe yaslanacaklardır.

11-) Allah size, evlatlarınız hakkında, erkeğe, kadının payının iki misli (miras vermenizi) vasiyet eder. (Evlatlar) ikiden fazla kadın iseler, ölünün bıraktığının üçte ikisi onlarındır. Eğer yalnız bir kadınsa yarısı onundur. Ölenin evladı varsa, ana-babasından her birinin mirastan altında bir hissesi vardır. Eğer evladı yok da ana-babası ona vâris olmuş ise, anasına üçte bir (düşer). Eğer ölenin kardeşleri varsa, anasına altında bir (düşer. Bütün bu paylar ölenin) yapacağı vasiyetten ve borçtan sonradır. Babalarınız ve oğullarınızdan hangisinin size, yararı olma bakımından daha yakın olduğunu bilemezsiniz. Bunlar Allah tarafından konmuş farzlardır (paylardır). Şüphesiz Allah her şeyi bilendir, hüküm ve hikmet sahibidir.

12-) Yapacakları vasiyetten ve borçtan sonra eşlerinizin, eğer çocukları yoksa, bıraktıklarının yarısı sizindir. Çocukları varsa bıraktıklarının dörtte biri sizindir. Çocuğunuz yoksa, sizin de, yapacağınız vasiyetten ve borçtan sonra, bıraktığınızın dörtte biri onlarındır (zevcelerinizindir). Çocuğunuz varsa, bıraktığınızın sekizde biri onlarındır. Eğer bir erkek veya kadının, ana babası ve çocukları bulunmadığı halde (kelâle şeklinde) malı mirasçılara kalırsa ve bir erkek yahut bir kız kardeşi varsa, her birine altında bir düşer. Bundan fazla iseler üçte bire ortaktırlar. (Bu taksim) yapılacak vasiyetten ve borçtan sonra, kimse zarara uğramaksızın (yapılacak)tır. Bunlar Allah'tan size vasiyettir. Allah her şeyi bilen, yumuşak davranandır.

13-) İşte bunlar, Allah'ın sınırlarıdır. Kim Allah'a yani Resulüne itaat ederse Allah onu, altından nehirler akan cennetlere koyacaktır; orada devamlı kalıcıdırlar işte azim başarı budur.

14-) Kim Allah'a yani Resulüne isyan eder ve sınırlarını aşarsa Allah onu, devamlı kalacağı bir ateşe sokar ve onun için alçaltıcı bir azap vardır.

15-) Kadınlarınızdan fuhuş yapanlara karşı aranızdan dört şahit getirin. Eğer şahitlik ederlerse, o kadınları ölüm vefat ettirinceye kadar yahut Allah onlara bir yol açıncaya kadar evlerde tutun.

16-) İçinizden onu yapan her iki tarafa eziyet edin; eğer tevbe eder ve ıslah olurlarsa artık onlara eziyet etmekten vazgeçin; çünkü Allah tevbeleri kabul eden ve merhamet edendir.

Bu iki âyette “fahişete” kelimesi ile ifade edilen fiilden maksat zinadır. Ancak ilk âyette (Nisa-15) kadınlara atfedilen çirkin fiilin lezbiyenlik- sevicilik olduğunu bir sonraki âyette (Nisa-16) erkeklere atfedilen fiilin ise eşcinsellik yani homoseksüellik fiilidir. Nur ikinci âyette zikredilen fiil erkek ile kadın arasında gayrimeşru cinsel ilişki yani zinadır. Yüce Allah’ın “Hayasızca davranışta” fahişete” bulunan kadınlarınıza gelince...” (Nisa-15) sözü kadınlara, “Sizden hayasızca davranışta bulunan iki erkeğe...” (Nisa-16) 16 sözü ise erkeklerle ilgilidir. Nitekim son âyette tesniye- müzekker olan “ellâzâni” ism-i mavsulu kullanılmıştır. Bu noktada Arapça’daki tağlip üslubu dikkate alındığında ellâzâni hem erkeklerin hem kadınların kastedilmiş olması ihtimalinden söz edilebilir. Fakat Allah’ın bu ifadeden önce müstakil olarak kadınlardan söz etmiş olması bu ihtimali ortadan kaldırıyor. Nisa 15. âyette bulunan “...Yahut Allah onlara bir yol açıncaya kadar” ifadesi, Allah’ın o kadınlara şehvetlerini meşru nikah yoluyla gidermelerini kolaylaştırması şeklinde anlamak gerekiyor. Yoksa ifadenin recm cezası ile hiçbir ilgisi yoktur.

17-) Allah’ın kabul edeceği tevbe, ancak cehaletle kötülük edip de sonra hemen ardından tevbe edenlerin tevbesidir; işte Allah bunların tevbesini kabul eder; Allah her şeyi bilendir, hüküm ve hikmet sahibidir.

18-) Yoksa kötülükleri yapıp da içlerinden birine ölüm gelip çatınca “Ben şimdi tevbe ettim” diyenler yani kâfir olarak ölenler için (kabul edilecek) tevbe yoktur. Onlar için elem verici bir azap hazırlamışızdır.

19-) Ey iman edenler! Kadınlara zorla vâris olmanız size helâl değildir. Apaçık bir fuhuş yapmadıkça, onlara verdiğinizin bir kısmını ele geçirmeniz için de kadınları sıkıştırılmayın. Onlarla mâruf ile geçinin. Eğer onlardan hoşlanmazsanız (biliniz ki) Allah’ın hakkınızda çok hayırlı kılacağı bir şeyden de hoşlanmamış olabilirsiniz.

20-) Eğer bir eşi bırakıp da yerine başka bir eş almak isterseniz, onlardan birine bir kantar mehir vermiş olsanız dahi ondan hiçbir şeyi geri almayın. Siz buhtan ederek yani apaçık günah işleyerek onu geri alır mısınız?

21-) Vaktiyle siz birbirinizle haşır-neşir olduğunuz ve onlar sizden sağlam bir söz almış oldukları halde onu nasıl geri alırsınız!

22-) Geçmişte olanlar bir yana, babalarımızın nikahladığı kadınları nikahlamayın; çünkü bu çirkin bir hayasızlık, iğrenç bir (ahlak) ve en kötü bir yoldur.

23-) Anneleriniz, kızlarınız, kız kardeşleriniz, halalarınız, teyzeleriniz, kardeş kızları, kız kardeş kızları, sizi emziren anneleriniz, süt bacılarınız, eşlerinizin anaları, kendileriyle birleştiğiniz eşlerinizden olup evlerinizde bulunan üvey kızlarınız size haram kılındı. Eğer onlarla (nikâhlanıp da) henüz birleşmemişseniz kızlarınızı almanızda sizin için herhangi bir sakınca yoktur. Kendi sulbünüzden olan oğullarınızın eşleri ve iki kız kardeşi bir arada almak da size haram kılındı; ancak geçen geçmiştir. Şüphesiz Allah bağışlayan ve merhamet edendir.

Geçen geçmiştirin anlamı, bu şekilde devam eder anlamında değildir. Bilmeden böyle bir şey olmuşsa sorumluluk olmamakla birlikte, derhal ayrılmaları gerekiyor.

24-) Yeminle sahip olduklarınız müstesna, evli kadınlar da size haram kılındı. Allah'ın size yazgısı budur. Bunlardan başkasını, namuslu olmak ve zina etmemek üzere mallarınızla (mehirlerini vererek) istemeniz size helâl kılındı. Onlardan faydalanmanıza karşılık kararlaştırılmış olan mehirlerini verin. Mehir kesiminden sonra (bir miktar indirim için) karşılıklı anlaşmanızda sizin için herhangi bir sakınca yoktur. Şüphesiz Allah her şeyi bilen hüküm ve hikmet sahibidir.

Kur'anda İsrailoğulları bağlamında geçen (kadınlarınız) kelimelerini istisna edersek, Nebi (a.s) bağlamında sadece bir âyette “niseküm” (kadınlarınız-Âli İmran-60) kelimesi, geçmektedir. Diğerlerinin hepsi “nisê” (kadınlar) olarak geçiyor. Aradaki farkı herhalde tahmin ederseniz. Yani Medinede erkek ve kadın arasında bulunan cinsel hayatın çok serbest ve esnek olduğunu görüyoruz.

25-) İçinizden, mümine hür kadınlarla evlenmeye gücü yetmeyen kimse, ellerinizin altında bulunan mümine genç cariyelerinizden alsın. Allah sizin imanınızı daha iyi bilmektedir. Hep aynı köktensiniz (insanlık bakımından aranızda fark yoktur). Öyle ise iffetli yaşamaları, zina etmemeleri ve gizli dost da tutmamaları şartı ve sorumlularının izni ile onları (cariyeleri) nikâhlayıp alın, mehirlerini de mâ'ruf ile verin. Evlendikten sonra bir fuhuş yaparlarsa onlara, hür kadınların cezasının yarısı (uygulanır). Bu (cariye ile evlenme izni), içinizden günaha düşmekten korkanlar içindir. Sabretmeniz ise sizin için daha hayırlıdır. Allah bağışlayandır, merhamet edendir.

Bu âyette bulunan bir cümle geleneksel dinin “recm” (zina edeni taşlayarak öldürme) cezasının yalan olduğunu ortaya koymaktadır. “فَأَنْتَيْنَ بِفَاحِشَةٍ فَعَلَيْهِنَّ نِصْفٌ” “...cariyeleriniz evlendikten sonra fuhuş yaparlarsa onlara hür kadınların cezasının yarısı uygulanır...”

Şimdi can alıcı soru şu:

“Hür kadınların cezası “recm” yani ölüm ise, cariyelere ölümün yarısı nasıl uygulanacak?

26-) Allah size (bilmediklerinizi) açıklamak ve sizi, sizden önceki (salih kulların) yollarına ulaştırmak ve sizin tevbenizi kabul etmek istiyor. Allah her şeyi bilendir, hüküm ve hikmet sahibidir.

27-) Allah sizin tevbenizi kabul etmek ister; şehvetlerine uyanlar ise büsbütün yoldan çıkmanızı isterler.

28-) Allah sizden (yükünüzü) hafifletmek ister; çünkü insan zayıf yaratılmıştır.

Allahın dini kolay ve yaşanabilir bir dindir. Fakat din adamları dini zorlaştırarak ve teferruatlarda boğarak onu yaşanmaz bir hale getiriyorlar. Yani nerede zorluk ve teferruat varsa, orada yüce Allah'ın saf ve hanif dini yok demektir.

29-) Ey iman edenler! Karşılıklı rızaya dayanan ticaret olması hali müstesna, mallarınızı aranızda bâtil ile yemeyin. Birbirinize yazık etmeyin. Şüphesiz ki Allah, size karşı her zaman merhametli olmuştur.

30-) Kim düşmanlık ve zulüm ile bunu yaparsa (bilsin ki) onu ateşe yaslayacağız; bu

ise Allah'a çok kolaydır.

31-) *Eğer yasaklandığımız günahın büyüklerinden kaçınırsanız, sizin (küçük) günahlarımızı örteriz yani sizi değerli bir yere koyarız.*

32-) *Allah'ın sizi, birbirinizden farklı kıldığı şeyleri (başkasında olup da sizde olmayı kıskançlıkla) temenni etmeyin. Erkeklerin de kazandıklarından payları var, kadınların da kazandıklarından payları vardır. Allah'tan faziletini isteyin; şüphesiz Allah her şeyi bilmektedir.*

33-) *Erkek ve kadından her biri için, anne, baba ve akrabanın bıraktığından (hisselerini alacak olan) vârisler kıldık. Yeminlerinizin bağladığı kimselere de paylarını verin. Şüphesiz Allah, her şeye şahit olandır.*

34-) *Allah'ın (insanlardan) bir kısmını diğerlerinden farklı kılması sebebiyle ve mallarından harcama yaptıkları için erkekler kadınların üzerine koruyucudurlar. Onun için sâliha kadınlar ümit vericidirler yani Allah'ın gayba dair muhafaza edilmesini istediğini, (kocalarının gıyabında) koruyucudurlar. Geçimsizliğinden korktuğunuz kadınlara öğüt verin, onları yataklarda yalnız bırakın yani onları (düşünmeleri için yolu) serbest bırakın. Eğer size itaat ederlerse artık onların aleyhine başka bir yol aramayın; çünkü Allah yücedir, büyüktür.*

Kur'an'da "nüşüz" "kişinin oturduğu yerden kalkıp gitmesi anlamına gelmektedir.(Mücadele-11) Nüşüz" kelimesi, erkek için kullanılınc "eşini terk etmesi yani boşaması" anlamına gelir.(Nisa-128) Dolayısıyla bu âyette geçen "nüşüz" kelimesi de, "kadının eşini terk etmesi, boşanıp gitmesi" anlamındadır. "vedribuhunne" ifadesine, erkeğin yatağı terk etmesinden sonra eşini boşanma olmaksızın serbest bırakması yani eşi kesin kararını verene kadar onu, rahatsız etmemesi ve evden çıkarmaması anlamını vermek doğru olacaktır. Çünkü kadının ayrılma kararını kullanmaktan vazgeçmesi, dayak ile değil, ancak kendi özgür iradesiyle olması gerekiyor.

1-) Nikah bir akid yani karşılıklı bir anlaşma sonucu olduğu için eşlerden birine zorla müdahale edilemez.

2-) "Size itaat ederlerse..." buyrulmaktadır. Dayaktan sonra itaatın hiçbir değeri yoktur. Zorla güzellik olmaz, dayakla itaat kabul edilemez.

3-) Dayak için bir ölçü konulmamış yani koca sinirlenip hanımını yaralar, sakat bırakır veya öldürebilir. Yüce Allah böyle bir tehlikeye yol açmaz.

4-) Evlilik karşılıklı rızaya dayandığı için kadın asla dövülemez. Çünkü kadın erkeğin her zaman istediğini yapabileceği bir mal değildir. Yüce Allah hiçbir zaman böyle bir şeyi emretmez. Kur'an'da çocukların bile dövülmesiyle ilgili bir işâret yok iken, yüce Allah yuvanın kurucusu olan kadınların dövülmesini emreder mi? Aslında fahişe kadınlar haricinde Kur'an'ın dilinde ve dininde dövme diye bir şey yoktur. Ayrıca "kavvâmûne" kelimesine de "üstündürler" manası vermek doğru değildir. "Kavvamûne" kelimesi, bir gerçeği, yani bir yaratılış farkını bir yaratılış yasasını anlatıyor.

35-) *Eğer karı-kocanın aralarının açılmasından korkarsanız, erkeğin ailesinden bir*

hakem ve kadının ailesinden bir hakem tayin edin.(Kadın ve erkek) barışmak isterlerse Allah aralarında bir uzlaşma meydana getirir. Şüphesiz Allah her şeyi bilen, her şeyden haberdar olandır.

36-) *Allah'a ibadet edin yani O'na hiçbir şeyi şirk koşmayın. Ana-babaya, akrabaya, yetimlere, miskinlere, yakın komşuya, uzak komşuya, yakın arkadaşa, sokak çocuklarına, ellerinizin altında bulunanlara güzel davranın; Allah kendini beğenen ve daima böbürlenip duran kimseyi sevmez.*

Bir dinde şirk varsa yani Allah'tan inen vahiyden başka helal ve haram kılan bir kaynak varsa, yapılan ibadetin Yüce Allah ile hiçbir ilgisi yoktur. Ayetin birinci cümlesi bunu gösteriyor.

37-) *Bunlar cimrilik eden ve insanlara da cimriliği emreden, Allah'ın kendilerine faziletinden verdiğini gizleyen kimselerdir. Biz, kâfirler için alçaltıcı bir azap hazırladık.*

38-) *Allah'a ve ahiret gününe iman etmedikleri halde mallarını, insanlara gösteriş için infak edenler de (azabı hak ederler) Şeytan bir kimseye arkadaş olursa, o ne kötü bir arkadaşdır.*

39-) *Onlara ne oluyor? Allah'a ve ahiret gününe iman edip de Allah'ın kendilerine rızık olarak verdiğinden (O'nun yolunda) infak etseler ne olurdu sanki! Allah onların durumunu hakkıyla bilmektedir.*

40-) *Şüphe yok ki Allah zerre kadar zulmetmez. (Kulun yaptığı iş) güzellik olursa onu katlar yani kendinden de büyük mükâfat verir.*

41-) *Her ümmetten bir şahit getirdiğimiz ve seni de bunlara şahit olarak getirdiğimiz zaman nasıl olacak!*

Resul (a.s) kendi döneminde yaşayan insanlar için şahittir. Kendisinden sonra gelecekler için şahid olması Kur'an'a aykırı düşmektedir.(Mâide, 117)İşte bundan dolayı” seni de bunlara şahit olarak getirdiğimiz zaman...” buyrulmuştur.

42-) *Küfür yoluna sapıp Resul'e isyan edenler o gün yerin dibine batırılmayı temenni ederler yani Allah'tan hiçbir haberi gizleyemezler.*

Bu âyette geçen Resul, beşer Resul değil, kitap resuldür. Çünkü son Nebi ve Nübüvete bağlı son Resul bin dört yüz yıl önce vefat etmiştir. Kıyamet gününe kadar beşer Resul'e isyan etme diye bir şeyden söz edilemez. Fakat kıyamet gününe kadar isyan devam edeceğine göre, bir Resul'ün olması gerekmektedir. İşte bu Resul kitaptan başka bir Resul olamaz. Resul kavramı evrensel olduğu için, bu gibi âyetlerde her zaman Resul kullanılmıştır. Buna benzer âyetlerde hiçbir zaman Nebi kavramı geçmemektedir.

43-) *Ey iman edenler! Sarhoş iken ne dediğinizi bilinceye kadar, cünüp iken de (düşünceleriniz şehevi arzularla yoğunken) yıkandırılıncaya kadar salât'a yaklaşmayın -yolcu olan müstesna- Eğer hasta olur veya bir yolculuk üzerinde bulunursanız, yahut sizden biriniz gaitadan gelirse, yahut kadınlara dokunup da (bu durumlarda) su bulamamışsanız o zaman temiz bir maddeye yönelerek yüzlerinizi ve ellerinizi silin. Şüphesiz ki Allah başışlayandır, merhametli olandır.*

Abdest

Ümmi halkın “abdest” diye bildiği uygulama veya “namaz için abdest” söylemleri Kur’an’ın İslam’ında olmayan şeylerdir. Bu âyette ve Maide 6 âyette temizlikle ilgili anlatılan şeyler “namaz kılmak” için değil, “toplumsal olarak salata ikame etmek” için yapılacak şeylerdir. Çünkü iki âyette de geçen “salât” kavramı, lam-ı târif yani belirlilik takısı almıştır. Yani bu iki âyet cuma (toplantı) salata ile ilgili inmişlerdir.

Şimdi konuyu iyice anlamamız açısından önce Medine’ye yani son vahyin ilk muhataplarının yaşadığı çağa gidelim. O günkü asrın arka planını görmemiz gerekiyor. Son vahyin indiği Arap toplumu temizlik kültürünün ve suyun son derece sınırlı olduğu bir toplumdur. Birde sıcakların ve ter gibi insanları rahatsız eden faktörlerin çok olduğu bir coğrafyadır. Aslında Arap toplumunun hâlâ Kur’an’da var olan temizliğe göre hareket ettiklerini söyleyemeyiz. İşte yüce Allah, insanların toplu olarak “salata” gidecekleri zaman cemaati rahatsız etmemeleri için üst ve başlarının temiz olmasını istemiştir. Cünüplük ise, şehvi arzu ve isteklerin galip gelmesi, zihnin cinselliğe takılması yani günaha girme ihtimaline karşı tatmin olup zihnen rahatlamayı ifade ediyor. Yani insanlar salata gidecekleri zaman, düşünce ve akıl bakımından tatmin olmuş zihin ve duygu açısından rahatlamış olarak gideceklerdir. Bu âyette bulunan “hatté teğtesilü” yıkanma değil, “yıkandırılma” anlamına gelmektedir. Yani insanın eşiyile cinsel ilişkiye girdikten sonra yıkanmak durumunda kalması demektir. Maide 6.âyette bulunan “وَإِنْ كُنْتُمْ جُنُبًا فَاطَّهَّرُوا” (cünüp iseniz yıkanın) değil, “temizlenin” buyrulması da çok önemlidir. Şimdi “fettahharu” temizlenin kelimesi hangi anlama geldiğini görelim. Âyette bulunan cümle şöyledir. “...Ve in kuntum cunuben fettahherü...” ve cünüp iseniz temizlenin. İlk önce” tahhara” fiilinin geçtiği bazı âyetlere bakalım: “Ezvacun mutahharatun” “tertemiz eşler” (Bakara-25) Yüce Allah’ın İsa (a.s) a olan hitabı şöyledir. “وَمُطَهَّرَكَ مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا” (Seni kâfirlerden temizleyeceğim.)” (Âli İmran-55) (Herhalde yüce Allah İsa’yı (a.s)ı su ve sabun gibi temizlik araçları ile temizleyecek değildir) “...ONLAR, ALLAH’IN KALPLERİNİ TEMİZLEMESİNİ İSTEMEDİĞİ KİMSELERDİR.” (Mâide-41)

“حُدِّ مِنْ أَمْوَالِهِمْ صَدَقَةٌ تُطَهِّرُهُمْ وَتُزَكِّيهِمْ بِهَا” (Onların mallarından, onları kendisiyle arındıracağın ve temizleyeceğin bir sadaka al...)” (Tevbe-103) Yukarıdaki âyet, suçlarını itiraf edenlerin nifaktan nasıl temizleneceklerini anlatıyor. “fihî ricâlun yuhîbbûne en yetetahherû, vallâhu yuhîbbul muttahirîn.” Orada temizlenmeyi seven adamlar vardır.” Allah da tertemiz olanları sever.” (Tevbe-108) (Bu temizlik, nifaktan temizlik olduğu bellidir) “Lâ yemessuhû illel mutahherûn” “ona(Levh-i mahfuzdaki Kur’an’a) temiz olmayanlar dokunamaz.” (Vakıa-79) Yani şeytanların ona dokunması, ondan bir şey çıkarıp eklemeleri mümkün değildir. Görüldüğü gibi “tahhara” “temizlik” su ile yapılan yıkanma değil, kalp temizliği, şirkten, nifaktan, hurafelerden her türlü kötülükten temizlik anlamına geliyor.

Şimdi “cunuben” kelimesine bir bakalım: Yan, cânib, yan taraf, güney, uzak durmak, uzaklaştırmak, uzak tutmak uzaklaşmak, uzak kalmak, O şeyi ondan uzağa

koydu ya da uzaklaştırdı. Çok geniş bir manası var da, bu kadar yeterli. Yani cünup olmak cinsel ilişkiden uzak düşmek demek. Zihni yorgunluktan, şehvi arzu ve isteklerden, “fettahheru” “temizlenin” yani “salât’ı” yapacak kıvama, zihni bir dinginliğe uygun, huzurlu ve müsait bir hale gelin...” Maalesef bu kadar kapsamlı harika bir kavramı gusül yapma ritüeline hapsetmişler.

Yani cünüplükten yıkanma diye bir şey yoktur, şehvi arzulardan zihni temizleme ve daha sonra yıkanma yani gusül etme vardır. Dolayısıyla asıl temizlik insanın aklını ve fikrini, duygu ve düşüncesini şehvi arzulardan temizleyip toplumun karşısına rahatlamış olarak çıkmasıdır. Aslında olay çok basittir ve anlaşılmaya gayet müsait bir konudur.

Gelenekselciler, İslam’da olmayan bir ibadet üzerine dinlerini inşa ettikleri için “abdest” dedikleri uygulamaya çok geniş yer vermiş ve altında kalkılmaz birçok anlamlar yüklemişlerdir. Âyette bulunan “حَتَّى تَعْلَمُوا مَا تَقُولُونَ” (Ne dediğinizi bilinceye kadar)” cümlesi, “namaz” gibi bir ritüeli değil, akıl, fikir, inanç ve zihin açısından ortak akıl, tebliğ, bir destekleşme ve toplum için hayırlı amelleri yapmayı ön görüyor. Yine âyette bulunan “feteyemmemu saiden tayyiben” “hoş, güzel, temiz uygun bir maddeye yönelin” yani su bulunmadığı zaman en azından sudan daha az bir temizlik maddesi ile yetinin. Son vahyin tarihinde sudan sonra gelen temizlik maddesi toprak veya kum idi. Temizlik için su bulunmadığı zaman başka çareler arayın ve temiz olmaya çalışın demektir. Günümüzden örnek vermek gerekirse, temizlik için su yoksa, ıslak mendil var, mendil yoksa kağıt var. Dolayısıyla temizliğin namaz ile bir ilgisi yoktur. Salata ikame etme ve toplumun rahatsız olmamasıyla ilgili bir durumdur. Kur’an’da abdest alma diye bir şey yoktur. Abdest Farsça bir kelimedir ve “el suyu” anlamına gelmektedir. Araplar abdeste “vudu” yani “aydınlık-aydınlanma- ışık” adını veriyorlar. Yüce Allah temizlik kültürünün az bulunduğu topluma abdesti değil, temizliği ve insanları rahatsız etmeme ahlak ve medeniyetini öğretti. Fakat maalesef “namaza hazırlık” anlamına gelen temizlik için “kitébut tahhârâti” “temizlik kitabı” adıyla on dört (14) ciltlik bir kitap yazarlar bile olmuştur.

44-) Kendilerine kitap’tan pay verilenleri görmez misin! Sapkınlığı satın alıyorlar ve sizin de yoldan sapmanızı istiyorlar!

45-) Allah düşmanlarınızı daha iyi bilir. Veli olarak Allah kâfidir yani yardımcı olarak Allah kâfidir.

46-) Yahudilerden bir kısmı kelimeleri yerlerinden değiştirirler, dillerini eğerek, bükecek ve dini kınayarak (Resul’e karşı) “İşittik ve isyan ettik” “dinle, dinlemez olası”, “râinâ” derler. Eğer onlar “İşittik ve itaat ettik, dinle ve bizi gözet” deselerdi şüphesiz kendileri için daha hayırlı ve daha olgun (bir davranış) olacaktı; fakat ön yargıları sebebiyle Allah onları lânetlemiştir. Artık pek azı iman eder.

47-) Ey ehl-i kitap! Biz, birtakım yüzleri silip dümdüz ederek arkalarına çevirmeden, yahut onları, sebt ashâbı gibi lânetlemeden önce, size gelenleri doğrulamak üzere indirdiğimize iman edin; Allah’ın emri mutlaka yerine gelecektir.

48-) Allah, kendisine şirk koşulmasını asla bağışlamaz; bundan başkasını dilediği kimse için bağışlar. Allah'a şirk koşan kimse azim bir vebal ile iftira etmiş olur.

Ayette “Dilediği kimse için bağışlar.” denilmesinin sebebi, din adamlarının şirki ile ümmi insanların şirk koşması eşit olmadığından dolayıdır. Yani vahiyden uzak kalan ümmi insanlar şirk konusunda aynı konuma sahip olmazlar.

49-) Kendilerini arındıranları görmüyor musun? Bilakis Allah dileyeni arındırır yani hiç kimseye bir iplik kadar zulüm yapılmaz.

50-) Bak, nasıl da Allah üzerine yalan yere iftira ediyorlar; apaçık bir vebal olarak bu (onlara) yeter!

51-) Kendilerine kitap'tan pay verilenleri görmüyor musun? Cibt ve tağut'a iman ediyorlar, sonra da kâfirlere: “Bunlar, hidayet bakımından iman edenlerden daha doğru yoldadır” diyorlar!

Tarihi kaynaklara göre, Mekke müşrikleri Allah Resulünü ve tebliğ ettiği mesajı Medineli Yahudi din adamlarına anlattıklarında yani “bizim dinimiz mi daha doğru, yoksa Muhammed'in dini mi?” dediklerinde, Yahudi din adamları Mekke müşriklerine, dinlerinin Muhammed'in dininden daha doğru olduğunu söylemişlerdir. Âyet Yahudi din adamlarının bu küfür ve ihanetini anlatıyor.

52-) Bunlar, Allah'ın lânetlediği kimselerdir; Allah kime lânet etmişse, onun için bir yardımcı bulamazsın.

53-) Yoksa onların hükümlerinden bir payları mı var? Öyle olsaydı, insanlara çekirdeğin çukurunu dolduracak kadar bir şey vermezlerdi.

54-) Yoksa onlar, Allah'ın kendi faziletinden verdiği şeyler için insanlara haset mi ediyorlar? Oysa İbrahim ailesine kitabı ve hikmeti verdik yani onlara azim bir hükümlerlik verdik.

55-) Onlardan bir kısmı ona (İbrahim'e) inandı, kimi de ondan engelledi; (onlara) kavurucu cehennem yeter.

56-) Şüphesiz âyetlerimizi inkar edenler gün gelecek bir ateşe yaslayacağız; onların derileri pişip acı duymaz hale geldikçe, derilerini başka derilerle değiştiririz ki azabı tatsınlar! Şüphesiz Allah izzetlidir, hüküm ve hikmet sahibidir.

57-) İman edip, sâlih ameller yapanları da, içinde ebediyen kalmak üzere altından nehirler akan cennetlere koyacağız. Orada onlar için tertemiz eşler vardır ve onları koyu bir gölgeye koyarız.

58-) Allah size, mutlaka emanetleri ehli olanlara vermenizi ve insanlar arasında hükmettiğiniz zaman adaletle hükmetmenizi emreder. Allah size onunla (vahiy'le) ne kadar güzel öğüt veriyor! Şüphesiz Allah işiten ve görendir.

59-) Ey iman edenler! Allah'a itaat edin yani Resul'e itaat edin, sizden olan ülülemre de. Eğer (dini) bir hususta anlaşmazlığa düşerseniz onu Allah'a yani Resul'e götürün, eğer

Allah'a ve âhiret gününe iman ediyorsanız. Bu hem hayırlı, hem de te'vil bakımından daha güzeldir.

Burada konu edilen “Ülulemr” iman edenlerin kendi içlerinden oluşturdukları olgun akıl sahipleri yani istişare kurumudur. Şu âyet “ülulemr’in” şûra ve istişare kurulu olduğunu açık olarak göstermektedir.

وَإِذَا جَاءَهُمْ أَمْرٌ مِنَ الْأَمْنِ أَوْ الْخَوْفِ أَدَّاعُوا بِهِ وَلَوْ رَدُّوهُ إِلَى الرَّسُولِ وَإِلَى أُولِي الْأَمْرِ مِنْهُمْ لَعَلِمَهُ الَّذِينَ يَسْتَنْبِطُونَهُ مِنْهُمْ وَلَوْ لَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ لَاتَّبَعْتُمُ الشَّيْطَانَ إِلَّا قَلِيلًا (Ken- dilerine güven veya korku veren bir haber geldiğinde onu yayıyorlar. Hâlbuki onu Resul'e ve aralarından “ülulemr'e” “yetki sahibi kimselere” götürselerdi, içlerinden haberin mana ve maksadını çıkarabilenler şüphesiz onu anlardı. Size Allah'ın fazilet ve rahmeti olmasaydı, azınız müstesna, şeytana uyup giderdiniz.)” (Nisa-83)

Demek oluyor ki, “ülulemr” Şiilerin iddia ettikleri gibi Allah tarafından görevlendirilmiş bir imam veya Sünnilerin iddia ettikleri gibi devlet başkanı değildir. Ülulemr olan istişare kurulu hem akli başında ilim ve erdem sahibi olan herkesin yönetime katılmasını sağlar. Hemde krallık ve saltanat, monarşi ve oligarşi gibi zorba yönetimlere engel olur. Ululemr, emir sahipleri anlamına geldiği için bir konuda uzman olanlar anlamına gelmektedir. Dolayısıyla (Âyette bulunan “ülü'l emri” iki şekilde anlamak gerekiyor.

1-) Sadece Kur'an'ın bağlam ve bütünlüğüne göre ortak akılla hareket eden, din olarak yalnız vahiy'den konuşan ve sadece Kur'an'dan hüküm veren muvahhidler.

2-) “ülü'l emr” “emir sahipleri” anlamına geldiği için, dünyaya ait işlerde, ortak akıl ve şura ile hareket etme anlamına geliyor. Zaten âyette, Allah'a ve Resul'e mutlak itaat emredilirken, ülü'l emre mutlak bir itaat emredilmemiştir. Yani hem Allah lafzının önünde hemde Resul kavramının önünde itaat ibaresi geldiği halde “ülül emr” in önüne itaat ibaresi gelmemiştir. “Ulu'lemr” “emir sahipleri” ifadesi, bir konuda uzman olanlar anlamına gelmektedir. Çünkü âyette geçen “emir sahipleri” çoğul olarak geçtiğine göre, emir sahiplerinin ikiden çok olacağı bir gramer kuralıdır. Devlet başkanının birden çok olması mümkün olmadığından dolayı burada itaat edilmesi gerekenin yalnız devletin başında bulunan kişi olamayacağı anlaşılmaktadır.

Sonuç olarak: Bu âyetteki “emir sahipleri” ifadesinden, Kur'an'a bağlı muvahhitler veya bir konuda ve meslekte uzmanlaşmış kimseler olduğunu söyleyebiliriz.))

60-) Sana indirilene ve senden önce indirilenlere iman ettiklerini ileri sürenleri görmüyor musun? Tağut'a iman etmemeleri kendilerine emrolunduğu halde tağutla muhaka- meleşmek istiyorlar. Halbuki şeytan onları uzak bir sapkınlığa sürüklemek istiyor.

61-) Onlara: Allah'ın indirdiğine yani Resul'e gelin (onlara başvuralım), denildiği zaman, münafıkların senden (uzaklaşmak için araya aşılmaz) sed (ve) engeller çektiklerini görürsün.

62-) Elleriyle yaptıkları yüzünden başlarına bir musibet geldikten hemen sonra, biz yalnızca güzellik etmeyi ve arayış bulmak istedik, diye Allah adına yemin ederek sana nasıl gelirler!

63-) Onlar Allah'ın, kalplerindeki bildiği kimselerdir; onlara aldırma, kendilerine öğüt ver ve onlara kendileri hakkında tesirli söz söyle.

64-) Biz her Resul'ü -Allah'ın izniyle (yasasıyla) - ancak kendisine itaat edilmesi için gönderdik. Eğer onlar kendilerine zulmettikleri zaman (bir Resul olarak) sana gelseler de Allah'a (tevbe ederek) bağışlama dileseler, Resul de onlar için bağışlanma dileseydi, (vahiy indirmek suretiyle) Allah'ı ziyadesiyle tevbeleri kabul edici, merhamet edici bulurlardı.

Resulün İstiğfar Etmesi Hangi Anlama Geliyor?

Bağlam ve bütünlüğünü anlamayan özellikle Nebi ve Resulün arasında bulunan farkları bilmeyen, Kur'an'da var olan birçok konuda çelişki olduğunu zanneder. Fakat Kur'an'ın hikmetine yani kendi bağlam ve bütünlüğüne başvurulduğu zaman çelişki olarak görülen birçok konu çözüme kavuşuyor. Bunlardan biri de, nebi ve resul bağlamında kullanılan "istiğfar" kavramıdır. Yüce Allah, Mübin Kitabında şöyle buyuruyor. (Ey Nebi!) Onlar için ister istiğfar dile, ister istiğfar dileme; onlar için yetmiş kez istiğfar dilesen de Allah onları asla bağışlamayacaktır. Bu, onların Allah'ı yani Resulü'nü inkar etmelerinden dolayıdır. Allah fasıklar toplumunu (Kur'an'dan bağımsız olarak) hidayete erdirmez" (Tevbe-80) Yukarıdaki âyette "...ister istiğfar dile, ister istiğfar dileme; onlar için yetmiş kez istiğfar dilesen de Allah onları asla bağışlamayacaktır..." buyrulurken, konu ile ilgili yukarıdaki ayette yüce Allah şöyle buyuruyor. "Biz her Resul'ü Allah'ın izniyle (kudret ve ilmiyle) ancak kendisine itaat edilmesi için gönderdik. Eğer onlar kendilerine zulmettikleri zaman (bir Resul olarak) sana gelseler de Allah'tan istiğfar dileseler (tevbe etseler) Resul de onlar için istiğfar dileseydi (affedildiklerini bildiren vahiy indirmekle) Allah'ı ziyadesiyle tevbeleri kabul edici ve merhamet edici olarak bulurlardı" (Nisa-64) Konu ile ilgili diğer bir âyet şöyledir. "Onlara: Gelin, Allah'ın Resul'ü sizin için istiğfar dilesin, denildiği zaman başlarını çevirirler yani sen onların büyüklük taslayarak uzaklaştıklarını görürsün" (Munafikun-5) Tevbe 80. âyette bulunan "istiğfar"ın kabul edilmemesi Nebi'nin onların gıyabında yani onların tevbe etmelerinden bağımsız olarak af dilemesidir. Oysa kendileri pişmanlık duyarak, tevbe ve istiğfar dilemeden, yüce Allah tarafından bağışlanmaları mümkün değildir. Daha sonra zaten yüce Allah Nebi (a.s) onlara dua ve istiğfar etmekten engellemiştir. "Cehennem ehli oldukları onlara açıkça belli olduktan sonra, akraba dahi olsalar Müşrikler için istiğfar dilemek ne Nebi'ye ne de iman edenlere yakışmaz" (Tevbe-113)

Aynı şekilde İbrahim (a.s) da Nübüvvet makamında belli bir zaman babasının bağışlanması için istiğfar dilemiştir. "İbrahim'in babası için istiğfar dilemesi sadece ona verdiği sözden dolayı idi. Ne var ki, onun Allah'ın düşmanı olduğu kendisine belli olunca, ondan uzaklaştı. Şüphesiz ki İbrahim ahu vah eden halim biriydi" (Tevbe-114) Nisa- 64 ile Munafikun-5. âyetlerinde geçen istiğfarın kabul edilmesi ise, tamamen Resul, yani vahiy'le af ve mağfiret edilmeleriyle ilgili bir durumdur. Dolayısıyla onlar

yaptıkları büyük günahtan sonra Allah'tan bağışlanma dileyecek, sonra Resul'e gelerek bağışlanmaları için istiğfar dileyecelerdi. Bu durumda yüce Allah da vahiy indirerek onları af ve mağfiret edecektir. Bunun Kur'an'da çok örnekleri vardır.

Mesela: “Andolsun ki Allah, müminlerden bir grubun kalpleri eğrilmeye yüz tutuktan sonra Nebi'yi ve güçlük zamanında ona uyan muhacirlerle ensarı affetti.

Sonra da onların tevbelerini kabul etti. Çünkü O, onlara karşı çok şefkatli, pek merhametlidir. Ve seferden geri kalan üç kişinin de tevbelerini kabul etti. Yeryüzü, genişliğine rağmen onlara dar gelmiş, vicdanları kendilerini sıktıkça sıkılmıştı. Nihayet Allah'tan (onun azabından) yine Allah'a sığınmaktan başka çare olmadığını anlamışlardı. Sonra eski hallerine dönmeleri için Allah onların tevbelerini kabul etti. Çünkü Allah tevbeyle çok kabul eden, pek merhamet edendir. Ey iman edenler! Allah'tan korkun ve doğrularla beraber olun” (Tevbe- 117, 118, 119) Nebi ve Resul'ün arasında bulunan farklar bilinmeden bu çelişkiyi çözenin mümkün olmadığı ortaya çıkıyor.

65-) Hayır, Rabbine andolsun ki aralarında çıkan anlaşmazlık hususunda seni hakem kılıp sonra da verdiği hükümden içlerinde hiçbir sıkıntı duymaksızın onu tam olarak kabullenmedikçe iman etmiş olmazlar.

Allah, vahiy ve Resul bağlamında geçen kavramlardan bir tanesi de “hakem”-dir. Bu âyette geçen “فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِيَّ إِنسًا” (Seni hakem kılıp sonra da verdiği hükümden içlerinde hiçbir sıkıntı duymaksızın onu tam olarak kabullenmedikçe iman etmiş olmazlar.)” cümlesindeki “hakem” kavramı Muhammed ve Nebi (a.s) ile ilgili değildir. Hakem, insanlara yüce Allah'ın âyetlerini tebliğ eden Resul'dür. Çünkü Resul insanlar arasında sadece Allah tarafından indirilen vahiyle hükmeder ve esas hakem olan yalnız Hakim olan Allah'tır. Fakat vahiy, onu tebliğ eden Resul'ün dilinde hayat bulmaktadır. Resul olmadan vahiy, din, iman ve İslam olmaz. Şimdi kimin hakem olduğunu ilgili âyetlerle görelim. Resul'ün hakem olması Kur'an'la ilgili bir durumdur. Çünkü Kur'an ona iniyor ve ondan daha mükemmel olarak kimse Kur'an'ın bağlam ve bütünlüğünü bilmiyordu. “Allah'ın sana gösterdiği şekilde insanlar arasında hükmedesin diye sana kitabı hak ile indirdik; hainlerden taraf olma! (Nisa- 105) Yukarıdaki âyete baktığımızda hükmün sadece indirilen kitapla ilgili olduğunu apaçık olarak görüyoruz. “...(Ey Resul!) Sana da, daha önceki kitabı tasdik edici ve onun (gerçeklerini) korumak üzere hak olarak kitabı (Kur'an'ı) indirdik. Artık aralarında Allah'ın indirdiğiyle hükmet; sana gelen hakkı bırakıp da onların arzularına tâbi olma...”(Mâide- 48) “Aralarında Allah'ın indirdiği ile hükmet sakın onların arzularına tâbi olma...”(Mâide-49) “Anlaşmazlığa düştüğünüz herhangi bir şeyde hüküm vermek Allah'a mahsustur. işte bu Allah, benim Rabbimdir. O'na tevekkül ettim ve ona yönelirim” (Şura-10) “...Hüküm sadece Allah'ın'dır...” Yusuf-40,67)

66-) Eğer onlara, nefislerinizi katledin (terbiye edin) yahut yurtlarınızdan çıkın, diye yazmış olsaydık, içlerinden pek azı müstesna, bunu yapmazlardı. Eğer kendilerine verilen öğüdü yerine getirselerd, onlar için hem daha hayırlı hem de (imanları) için daha

pekiştirici olurdu.

67-) İşte o zaman elbette onlara kendimizden büyük bir mükâfat verirdik.

68-) Yani onları dosdoğru yola (vahiy’le) hidayet ederdik.

“Vahiy’le, yazmamızın sebebi, 66.ayette “kendilerine verilen öğüdü yerine getir-selerdi...” cümlesidir. Tevhid, sırat-ı mustakim, hidayet, güzel ahlak ve öğüdün tek kaynağı Allah’tan indirilen vahiy’dır.

69-) Kim Allah’a yani Resûl’e itaat ederse işte onlar, Allah’ın kendilerine nimetlerde bulunduğ u Nebiler, sıddıklar, şâhidler ve salihlerle beraberdir. Bunlar ne güzel arkadaştır!

(Resule itaat eden Nebilerle olacaktır. Bu ayet Nebi ve Resulün birbirinden çok farklı olduğunu gösteriyor. Yani Nebi ve Resul kavramlarını “Peygamber” kelimesiyle meal vermek Kur’an’ın anlamını tahrif etmekten başka bir şey değildir.)

Dinin temeli bütünüyle Nebi ve Resul arasında bulunan farkların bilinmesine bağlıdır ve bu temel yerinden oynatılırsa yapının tamamı çöker. Ayetlerde var olan bütün sistem alt üst olur. Yani o zaman Kur’an sanki yüce Allah’ın sözü değil, bam-başka bir kitap olur.

70-) Bu fazilet Allah’tandır. Bilen olarak Allah yeter.

71-) Ey iman edenler! Tedbirinizi alın; bölük bölük savaşa çıkın, yahut topyekün savaşın.

72-) İçinizden bazıları vardır ki (cihat konusunda) pek ağırdan alırlar. Eğer size bir musibet isabet ederse: “Allah’ın üzerimdeki nimetinden dolayı onlarla beraber bulunmadım” der.

73-) Eğer Allah’tan size bir fazilet isabet ederse -sanki sizinle onun arasında bir bağ yokmuş gibi- “Keşke onlarla beraber olsaydım da ben de büyük bir başarı kazansaydım!” der.

Yani; sizden olmayan ve aranızda ortak noktanın karşılıklı sevgi olmadığı bir kimsenin konuştuğu gibi konuşur ve keşke ben de onlarla beraber olsaydım da, ben de onların kazandıklarını kazansaydım, der. Bunu derken kendisinin onların kardeşi olduğunu ve onlarla savaşa çıkmanın bu kardeşliğin bir gereği olduğunu, savaşa katılmasına engel olan şeyin kendisindeki bu iman zayıflığı olduğunu unuttur. Öte yandan zafer ve ganimetin ardından kendisinin de onlarla birlikte olma temennisi, aklının ve imanının zayıflığına ve kendisinin dünya hayatını âhiret karşılığında değiştirdiğine delildir.

74-) O halde, dünya hayatını ahiret karşılığında satanlar, Allah yolunda savaşsın-lar. Kim Allah yolunda savaşır da öldürülür veya galip gelirse biz ona yakında büyük bir mükâfat vereceğiz.

75-) Size ne oldu da Allah yolunda ve “Rabbimiz! Bizi, halkı zalim olan bu şehirden

çıkar, bize tarafından bir veli kıl yani bize katından bir yardımcı ver!” diyen zayıf düşürülmüş erkekler, kadınlar ve çocuklar uğrunda savaşmıyorsunuz.

76-) İman edenler Allah’ın yolunda savaşır, kafirler ise tâğutun yolunda savaşır. O halde şeytanın evliyasına karşı savaşın; şüphe yok ki şeytanın tuzağı zayıftır.

77-) Kendilerine, ellerinizi savaştan çekin, salatı ikâme edin ve arınmaya gelin, denilen kimseleri görmedin mi? Sonra onların üzerine savaş yazılınca, içlerinden bir grup Allah’tan korkar gibi, hatta daha fazla bir korku ile insanlardan korkmaya başladılar da “Rabbimiz! Savaşı bize niçin yazdın! Bizi yakın bir süreye kadar ertelesen olmaz mıydı?” dediler. Onlara de ki:” Dünya geçimliği azdır, bilinç sahipleri için ahiret daha hayırlıdır ve size bir iplik kadar zulmedilmez.

78-) Nerede olursanız olun ölüm size ulaşır; sarp kalelerde olsanız bile! Kendilerine bir güzellik isabet etse “Bu Allah’tandır” derler; başlarına bir kötülük isabet etse “Bu sendendir” derler.” Hepsî Allah’ın katındandır.” de. Bu topluma ne oluyor ki bir türlü söz anlamıyorlar!

Yani yaratılış yasasında olandan başka hiçbir şey olmaz. Güzellik yapana güzellik, kötülük yapana kötülük vardır. (Fussilet-46)

79-) Sana bir güzellik isabet ederse Allah’tandır. Sana isabet eden kötülük ise kendindedir. Seni insanlara Resul olarak gönderdik; şahit olarak da Allah yeter.

80-) Kim Resûl’e itaat ederse Allah’a itaat etmiş olur. Yüz çevirene gelince, seni onların başına bekçi göndermedik!

Elçi’ye İtaat Emri Hangi Anlama Geliyor?

Kur’an’da anlatılan vahiy İslam’ına karşı delil getirme çabasında olan gelenekçi din adamları,

“... أَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ...”

“Allah’a ve Resulüne itaat edin” şeklindeki ayetleri gösterip, Kur’an’da Allah’a ve Resulüne itaat etmemiz emrediliyor. “Kuran’a itaat Allah’a itaattir, hadislere uymak “Resul’e” itaattir” demektedirler. Halbuki Kur’an’ın hiçbir ayetinde “Muhammed” ve “Nebi”ye itaat etmekle ilgili bir emir bulunmaz. Söz konusu olan “itaat” fiili bütün âyetlerde “Resul” kavramı ile ilgili geçmektedir. Kur’an’da geçen resul kavramının Türkçe tam karşılığı “Elçi” kelimesidir. “Peygamber” Farsça kökenli bir kelimedir ve Kur’an’da geçmemektedir. Nebi ile Resul’ün arasında bulunan farkları bilmeyenler, Kur’an’ın en önemli kavramları olan “Nebi” ve “Resul” yerine “peygamber” kelimesini kullanıyorlar. “Resul” kavramı, Kur’an’da hem “Allah’ın Elçisi” hem de “herhangi bir Elçi” manasında kullanılır. Kur’an’da “Resul” “diye geçen kelimeyi “Elçi” diye çevirmek tam doğru bir çeviri olacaktır. Nitekim bir çok çeviri de bu şekilde yapılmıştır.

وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَخْشِ اللَّهَ وَيَتَّقْهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الْفَائِزُونَ

“Kim Allah’a ve elçisine itaat ederse ve Allah’tan korkup sakınırsa işte kurtuluşa ve mutluluğa erenler bunlardır” (Nur 52)

وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ

“Allah’a ve Resulü’ne itaat edin ki Merhamet olunasınız” (Âli İmran-132) Şii ve Sünni din adamlarının Kur’an’da yüzlerce âyette bulunan “Resul” kelimesinin manasını ve kullanım tarzını bilmezler. İşte bundan dolayı “Resul” kelimesinin Kur’an’daki karşılığını tam olarak ortaya koymak için geniş bir açıklama yapmayı faydalı görüyoruz. Yukarıdaki âyetlerde “Resul” kelimesinin “Elçi” manasında olduğunu iyice anlamak, âyetlerin manasını da tam olarak anlamayı sağlayacaktır. Bizler Muhammed (a.s) a niye uyarız? Çünkü o, Allah’ın elçisidir. Yani Allah’ın mesajını alıp bize ulaştıran bir Resuldur. Elçi’nin beyan ve tebliğ ettiği şey, Allah’ın gönderdiği mesajdır. “Elçiye zeval yoktur” denilmiştir. O mesaja uyulunca hem Allah’a, hem de o mesaja getiren Elçiye uyulmuş olur. Aynı zamanda mesajın kendisine uyulduğunu söylersek, bu da doğru olur. Muhammed’e” Elçi” denmesinin sebebi, kendisinin olmayan mesajı yüklenmesidir. Bu gerçekten çok önemlidir. Yani yüce Allah “Resul”(Elçi) kelimesi ile, Muhammed (a.s) ın kendisinin olmayan mesajı taşıyan bir emanetçi bir mübelliğ olduğunu vurgulamaktadır. Yani İnsanlara, “Elçi’yi devreden çıkartıp vahiy’den bağımsız olarak Allah’a varmanız mümkün değildir” dersini vermektedir. Aynı zamanda bu elçileri de onurlandırmak anlamına gelmektedir. Zaten vahiy ile Resul yani elçi aynı gerçeği ifade etmektedir. Yani vahiy ve Resul arasında bir fark bulunmamaktadır. Vahiy ve Resul aynı şeydir. Kur’an’ın indiği zemin ve zamanda vahiy Allah Resulünden ayrı bir yerde değildi. Yani vahiy Allah Resulünün kalbinde idi.

Şimdi bununla ilgili bir kaç âyete bakalım.

قَدْ نَعْلَمُ إِنَّهُ لَيَحْزُنُّكَ الَّذِي يَقُولُونَ فَإِنَّهُمْ لَا يُكَذِّبُونَكَ وَلَكِنَّ الظَّالِمِينَ بآيَاتِ اللَّهِ يَجْحَدُونَ

(Resulüm!) Onların söylediklerinin gerçekten seni üzmemekte olduğunu biliyoruz. Aslında onlar seni yalanlamıyorlar; fakat o zalimler açıkça Allah’ın âyetlerine karşı geliyorlar. (En’am-33)

فَكَذَّبُوهُ فَأَنْجَيْنَاهُ وَالَّذِينَ مَعَهُ فِي الْفُلِكِ وَأَعْرَفْنَا الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا عَمِينَ

Onu yalanladılar, biz de onu ve onunla beraber gemide bulunanları kurtardık, âyetlerimizi yalanlayanları da suda boğduk! Çünkü onlar kör bir kavim idiler. (Âraf-64)

وَلَقَدْ جَاءَهُمْ رَسُولٌ مِنْهُمْ فَكَذَّبُوهُ فَأَخَذَهُمُ الْعَذَابُ وَهُمْ ظَالِمُونَ

Oysa onlara kendi içlerinden bir Resul de gelmişti. Ama onu yalancılıkla suçladılar, bu yüzden de haksızlıklarını sürdürürken azap onları yakalayiverdi. (Nahl-113)

Yüce Allah, Elçiye kendisine verilen elçilik görevini hakkıyla yapmasını emretmektedir.

...يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ

“Ey Resul! Rabbinden sana indirileni tebliğ et. Eğer bunu yapmazsan onun elçiliğini yapmamış olursun...” (Maide 67)

Yani İtaat edilmesi emredilen kişi olan elçi, kendi namına değil, göndericisi (Allah)

namına konuşmaktadır. İnsanlara O'nun mesajını ulaştırmaktadır. Bu yüzden "Resul'e itaat, gönderene (Allah'a) itaattir mantığı, yani elçiye zeval yoktur, anlayışı Kur'an'ın bu ayetleriyle ortaya konmaktadır. Allah'ın elçi göndermesi, insanlarla irtibat kurmak için seçmiş olduğu en ideal ve sağlıklı bir yoldur. Allah'ın mesajı elçin'in dilinde hayat buluyor. Elçi mesajı insanlara ulaştıracağı, Allah'a davet edeceği için elçiye itaat onu gönderene itaat olmaktadır.

مَنْ يُطِيعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ وَمَنْ تَوَلَّىٰ فَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِيظًا

"Kim resule itaat ederse, Allah'a itaat etmiş olur. yüz çevirene gelince, seni onların başına bekçi göndermedik" (Nisa- 80)

Bu âyette görüldüğü gibi elçi sadece kendisine vahyedilene insanlara ulaştırmakla mükelleftir. Diğer bir ilginç nokta da , Allah Resulü'nün ismi olan "Muhammed'in" geçtiği 4 ayetten üçünde "Muhammed'in Elçi olduğu" nun vurgulanmasıdır.

...وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ

"Muhammed ancak bir elçidir..." (Ali İmran-144)

...مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِنْ رِجَالِكُمْ وَلَكِنْ رَسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ

"Muhammed Allah'ın elçisi ve Nebilerin sonuncusudur" (Ahzab- 40)

...مُحَمَّدٌ رَسُولَ اللَّهِ

"Muhammed Allah'ın elçisidir..." (Fetih- 29)

Kuran'da "(Muhammed) isminin geçip elçiliğini vurgulanmadığı tek ayette ise, وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَآمَنُوا بِمَا نُزِّلَ عَلَىٰ مُحَمَّدٍ وَهُوَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ كَفَّرَ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَأَصْلَحَ بَالَهُمْ

"İman edip yani salih ameller işleyenlerin ve Muhammed'e indirilene -ki o Rablelerinden gelen haktır- iman edenlerin ise Allah günahlarını örtmüş ve hâllerini düzeltmiştir." (Muhammed-2)

Kur'an'da Muhammed'in sözünden asla bahsedilmez. Muhammed'in veya Nebi'nin sözlerine inanılmasından söz edilmez. Sadece ve sadece indirilen Kur'an'a inanılıp inanılmamasından doğacak sorumluluklardan uzun uzun açıklamalar getirilir.

Şimdi çok ilginç bir ayet okuyacağım.

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَسْمَعُوا لِهَذَا الْقُرْآنِ وَالْغَوْا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَعْلَبُونَ

İnkârcılar dediler ki: "Bu Kur'an'ı dinlemeyin, ona karşı propaganda yapın, o zaman galip gelirsiniz." (Fussilet-26)

وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنزِلَ مِنْ قَبْلِكَ وَبِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ

Sana indirilene ve senden önce indirilene iman ederler ve âhirete de onlar kesin olarak inanırlar. (Bakara-4)

Görüldüğü gibi Kur'an her zaman indirilenden söz eder.

Daha evvel gördüğümüz gibi Kur'an'ın hiçbir yerinde "Allah'a ve Muhammed'e itaat edin" diyen bir âyet bulunmaz.

Kur'an'da sürekli olarak **وَاطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ** "... "

"Allah'a ve elçisine itaat edin" şeklinde bir ifadenin geçmesi Muhammed (a.s) in ancak elçilik vazifesinden dolayı itaat edilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

Allah'ın elçileri sadece kendilerine indirilen vahyi tebliğ ederler.

Kur'an'da Allah, Vahiy ve Resul Sistemi.

Şimdi Kur'an'da geçen bir çok kavramın Allah, vahiy ve Resul bağlamında nasıl kullanıldığına bir bakalım. Bakalım da Kur'an'ın nasıl bir muhteşem bir sisteme bağlı olduğunu görelim.

Kur'an'da **"İtaat, Allah ve Resul bağlamında --- hakem, Allah ve Resul bağlamında-- Nur, Allah, vahiy ve Resul bağlamında --- Hak, Allah, vahiy ve Resul bağlamında ---Emin, emanet, Resul ve vahiy bağlamında --- İttiba, vahiy ve Resul bağlamında --- Tekzib, Allah, vahiy ve Resul bağlamında --- Helal ve haram kılma, Allah, ve Resul bağlamında --- Âyetleri tilavet etme, Allah ve Resul bağlamında--- Hâdd, Allah ve Resul bağlamında --- Tezkiye, "her türlü şirkten arındırma" Allah ve Resul bağlamında --- Mubin, vahiy ve Resul bağlamında ---Din, Allah ve Resul bağlamında --- Şikak, Allah ve Resul bağlamında -- İsyân, Allah ve Resul bağlamında --- Küfür, Allah, vahiy ve Resul bağlamında --- Tebliğ, Vahiy ve Resul bağlamında --- Gonderilmeden azap etmeme, Vahiy ve Resul bağlamında --- Dâvet, Allah, vahiy ve Resul bağlamında --- Aziz, Allah, vahiy ve Resul bağlamında --- Kerim, Allah, vahiy ve Resul bağlamında -- Savaş açılma, Allah ve Resul bağlamında -- Kitap ve hikmeti öğretme, Resul bağlamında --- İhanet edilmeme, Allah ve Resul bağlamında--- Tebliğime karşılık sizden bir ücret istemiyorum, ücretimi verecek olan Alemlerin Rabbi olan Allah'tır.** Resul bağlamında kullanılmıştır.

Bu kavramlar Muhammed ve Nebi bağlamında geçmez. Sadece savaşla ilgili bir âyette ittiba kavramı Nebi bağlamında kullanılmıştır. (Enfal-64) Elçiler değerlerini vahiy'den alırlar. Allah'ın elçileri vahiy kadar değerlidirler. Dolayısıyla hiçbir zaman "peygamber" kelimesini kullanmamak gerekir. Çünkü "peygamber" kelimesi Nebi ve Resul'ün arasında bulunan farkları yani Nebi Resul sistemini buharlaştıran çok tehlikeli bir kelimedir.

"Peygamber" kelimesi, Kur'an'ı tahrif eden, Kur'an'ın bağlam ve bütünlüğünü bozan, Kur'an'ın hikmetini yok eden sistemini dağıtan ve anlaşılmasını son derece zorlaştıran bir virüs ve zehirli bir kelimedir. Kur'ana göre "Nebî" ve "Resûl" Allah'ın elçisinin iki farklı konumudur. Kur'anda Allah'ın elçisi için kullanılan bu iki kavramın her ikisinin yerine de Kur'anda olmayan Peygamber kelimesini kullanmak; aralarında bulunan farkların, temsil ettikleri misyonun, kendilerine özgü anlam ve karşılıklarının üzerini örtmek için bilinçli olarak yapılmış bir tahrifattır. Eğer "peygamber" kelime-

sine takılıp kalırsak, Kur’anda yüce Allah’ın, Muhammed (a.s) için neden bazen Nebî, bazen de Resûl kavramının kullanıldığını anlayamayız. İşte o zaman her iki kavramın da karşılığı olarak tercüme edilen “Peygamber” tasavvuru üzerinden kurgulanmış iki ilahlı iki kaynaklı, hatta çok ilahlı şirk bir inancı hanif İslam dini diye yaşamış oluruz. Resûl, elçinin sadece Allah’tan kendisine indirilen vahyi/Kur’an âyetlerini olduğu gibi ilavesiz-eksiltme yapmadan aktaran dindeki resmi konumudur. Resûlün ağzından din olarak insanları bağlayıcı olan Kur’an âyetleri dışında bir söz çıkmaz. Nebî ise sivil kimliği ile, beşeri vasıflarıyla, günlük hayatta dünyevi konularda kendi inisiyatifi ile konuştuğu konumudur. Nebîye ait olduğu iddia edilen hadis rivayetleri doğru olsa bile din adına hiçbir şey ifade etmez.

وَمَنْ يَرْغَبْ عَنْ مِلَّةِ إِبْرَاهِيمَ إِلَّا مَنْ سَفِهَ نَفْسَهُ وَلَقَدْ اصْطَفَيْنَاهُ فِي الدُّنْيَا وَإِنَّهُ فِي الْآخِرَةِ لَمِنَ الصَّالِحِينَ

“Kendini bilmeyenden başka İbrahim’in dininden kim yüz çevirir? Andolsun, biz İbrahim’i bu dünyada seçkin kıldık. Şüphesiz o ahirette de iyilerdendir. (Bakara-130)

إِذْ قَالَ لَهُ رَبُّهُ أَسْلِمْ قَالَ أَسْلَمْتُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ

Çünkü rabbi ona, “Sadece bana teslim ol” buyurmuş; o da, “Âlemlerin rabbine teslim oldum” demişti. (Bakara 131)

وَوَصَّي بِهَا إِبْرَاهِيمَ بَنِيهِ وَيَعْقُوبَ يَا بَنِيَّ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَى لَكُمْ الدِّينَ فَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ

İbrâhim de bu dini oğullarına vasiyet etti, Ya’küb da. “Oğullarım! Allah sizin için bu dini seçti; öyleyse yalnız O’na teslim olmuş müminler olarak can verin!” (dediler). (Bakara-132)

أَمْ كُنْتُمْ شُهَدَاءَ إِذْ حَضَرَ يَعْقُوبَ الْمَوْتُ إِذْ قَالَ لِبَنِيهِ مَا تَعْبُدُونَ مِنْ بَعْدِي قَالُوا نَعْبُدُ إِلَهَكَ وَاللَّهُ أَبَانُكَ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ إِلَهًا وَاحِدًا وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ

Yoksa Ya’küb son nefesini verirken siz orada mıydınız? O sırada Ya’küb oğullarına, “Benden sonra kime kulluk edeceksiniz?” demiş; onlar da “Senin, ataların İbrâhim, İsmâil ve İshak’ın ilâhı olan tek Tanrı’ya kulluk edeceğiz; biz sadece O’na teslim olduk” demişlerdi. (Bakara-133)

تِلْكَ أُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَلَكُمْ مَا كَسَبْتُمْ وَلَا تُسْأَلُونَ عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ

Onlar bir ümmetti gelip geçti. Onların kazandıkları kendilerinin, sizin kazandıklarınız sizindir. Siz onların yaptıklarından sorguya çekilecek değilsiniz. (Bakara-134)

Kur’anda “Allah ile birlikte insanlardan istenen mutlak itaat” elçinin sadece Resûl kimliğindedir.

Sonuç Olarak

Kur’anda hiçbir yerde “Allah ve Nebisi” kalıp ifadesi ya da tekil olarak “Nebiyul-lâh” (Allah’ın Nebîsi) diye bir ifade geçmez. Ama birçok âyette “Allah ve Resûlü” kalıp ifadesi ve “Resulullâh” (Allah’ın Resûlü) kullanılır ve bu ifade ayrı iki otoriteyi değil, tek bir otoriteyi temsil eder ve tek bir şeyi anlatır. Yani “Allah’ın indirdiği vahyi yani

Kur'an'ın âyetlerini ve bu âyetleri tebliğ eden Resûlü" gösterir. Dolayısıyla hayattayken de, vefatından sonra da Resûl'u yani Muhammed (a.s.)'ı tek bir şey anlatır ve temsil eder; Kur'an! O yüzden birilerinin uydurup ona isnât ettiği, kendisine ait olmayan, beşer üretimi rivayetler Allah Resûlünü temsil edemez ve anlatamaz dedüğümüzde Kur'an cahili rivayetperestler;

"Siz" Peygambersiz" bir din istiyorsunuz" diyerek, Kur'an'sız bir şekilde hep aynı tepkiyi gösteriyorlar. Sonra da Kur'an'da "Resûl" e itaati emreden âyetleri paylaşıp; Bak Kur'anda "Peygamber'e" itaat emrediliyor, siz "Peygamber'e" itaat etmiyorsunuz" diyerek son derece gülünç bir duruma düşüyorlar. İşte bu gerçek, gelenekçilerin nasıl Kur'an'sız bir cehalete sahip olduklarını gösteren ilginç bir manzardır. Halbuki biraz akılları olsa, az bir vicdana, zerre kadar güzel bir ahlaka, Kur'an'a karşı bir merakları bulunsaydı, tevhidi savunanların bütün çabalarının, siz iki ilahlı yani iki kaynaklı, şirk temelli atalar dinine mensup olanları; "Kur'anda Resûle itaati emreden tüm âyetlerin hayattayken beşer Resûl olan Muhammed (a.s.)' ı, vefatından sonra ise, kıyamete kadar içinde sadece hurâfe, yalan ve iftira bulunan uydurma beşer sözlerinin yazılı olduğu hadis kitaplarına değil, yegane yol ve hidayete ulaştıracak tek mercii olan Kur'an'a uymak zorunda olduğunuzu" anlardınız.

81-) "itaat ediyoruz" derler, ama yanından ayrılınca onlardan bir grup, senin dediğinden başkasını geceleyin kurarlar. Allah da onların geceleyin kurduklarını yazar. Sen onlara aldırma yani Allah'a tevekkül et; vekil olarak Allah yeter.

82-) Hâla Kur'an üzerinde gereği gibi tedebbür etmiyorlar mı? Eğer o, Allah'tan başkası tarafından gelmiş olsaydı onda birçok çelişki bulurlardı.

Tedebbür, ayetlerin arka planda kalan manalarını düşünmek anlamına gelmektedir. Kur'an'ın Allah katından geldiğinden hiç kuşku yoktur. Tedebbür edilseydi Kur'an'da hiçbir çelişki olmadığı görülürdü. Tedebbür, maksatlara yönelmekle olur. Onların Kur'an'ın maksatlarından yüz çevirdikleri ortadadır; zira tedebbür etmemişlerdir (etselerdi yüz çevirmezlerdi? Kur'an'ın ilk hitap çevresine yönelik olarak kullandığı "düşünmezler mi?" şeklindeki ifadelerin üzerinde düşünmezler mi?" demek olduğunu, bu ifadelerde, sözün kendisini anlamadıkları gibi bir vurgunun yapıldığını ortaya koyalım. Kur'an'ın ilk muhatapları açısından "anlama sorunu" esasen bir düşünme ve akletme sorunuuydu. Nitekim Kur'an'da yer alan birçok âyet, müşriklerin Kur'an'ın ne dediğini değil, ne demek istediğini anlamamakla kınıyor, onları "düşünme, akli kullanma ve öğüt alma yeteneklerini kaybetmiş kimseler" olmakla suçluyordu. Muhataplarını düşünmeye, akletmeye, öğüt almaya dâvet eden bir metnin böyle bir dâvette bulunabilmesi için herhalde öncelikle muhatapları tarafından anlaşılabilir bir nitelik taşıması gerekiyor.

Bu âyette Kur'an'ın muhatapları, tedebbür etmemekle, düşünmemekle suçlamakta ve Kur'an'ın âyetlerini düşünmeye ve akletmeye davet edilmektedirler. Kuşkusuz ne dediği anlaşılmayan, anlaşılamayan bir söz üzerinde düşünülemez. Yani böyle bir davetin anlamlı olabilmesi için, ilk önce muhatapların o sözün ne dediğini anlamaları ve sonra da anladıkları bu söz üzerinde düşünmeleri gerekir. Bir diğer önemli husus,

Kur'an'ın Allah'tan başkası tarafından indirilmiş olması halinde, muhataplarının onda birbiriyle tutarsız beyanlar ve çelişkiler bulacaklarına işaret edilmesidir. Burada, yüce Allah'tan başkası tarafından indirilmiş olması halinde, "Kur'an'da tutarsızlıklar olacağı" değil, muhatapların "onda tutarsızlıklar bulacakları"nın söylenmiş olması fevkalade önemlidir. Çünkü bir metnin muhatapları, anlamadıkları sözler arasında tutarsızlık bulamazlar. Tutarsızlık bulabilmeleri için, önce o metni anlamaları ve sonra da üzerinde düşünmüş olmaları icab eder; zira tutarsızlık bulma işi akli kullanma ve düşünceyle ilgili bir durumdur. Bilmediğimiz yabancı bir dilde üretilmiş bir metin üzerinde mesela Japonca yapılmış bir konuşma veya yazılmış bir makale üzerinde düşünemeyiz, onda çelişkiler, tutarsızlıklar bulamayız; zira Japonca'yı bilmediğimiz için Japonca bir metni anlayamayız. Muhataplardan böyle bir metinde söylenenler üzerinde düşünmeleri istenseydi ya da onlar böyle bir metinde çelişkiler ve tutarsızlıklar bulmaya davet edilseydiler, bu davet güç getirilemez yani yapılması imkansız bir teklif olmaz mıydı? Oysa Yüce Allah, muhataplarını Kur'an'ın âyetleri üzerinde düşünmeye davet etmiş ve eğer düşünürlerse, Kur'an'da bir tutarsızlık bulamayacaklarını; zira Kur'an'ın Allah tarafından indirildiğini ve sadece hakkı beyan ettiğini söylemiştir.)

83-) Onlara güven veya korkuya dair bir haber gelince hemen onu yayarlar; halbuki onu, Resûl'e veya onlardan yetki sahiplerine (sadece Kur'an'dan konuşan âlimlere) götürse-lerdi, onların içinden (Kur'an'dan) istinbat edenler (hüküm çıkaranlar) onun ne olduğunu bilirlerdi. Eğer Allah'ın size fazilet ve rahmeti olmasaydı, pek azınız müstesna, şeytana yyardınız.

84-) Artık Allah yolunda savaş. Çünkü sen, kendinden başkasıyla sorumlu tutulmaz-sın. Müminleri de teşvik et. Umulur ki Allah kâfirlerin gücünü kırar. Allah en güçlü ve cezası en şiddetli olanıdır.

85-) Kim bir güzelliğe şefaath (aracılık) ederse, o aracılıkta onun da payı vardır. Kim kötü bir işe şefaath (aracılık) ederse, onun da o aracılıktan bir payı olur. Allah her şeyin üzerinde koruyucu ve muktedir olanıdır.

86-) İyi bir dilekle karşılandığımız zaman siz de ondan daha güzeli ile karşılık verin; yahut aynısı ile karşılık verin. Şüphesiz Allah, her şeyin hesabını yapandır.

Ayette geçen "tahiyye" "selam verme" değil, "güzel dilek" anlamına gelmektedir. İnsanlar kendi kültür ve geleneklerinde var olan "iyi ve güzel dileklerle" birbirlerini karşılar ve uğurlarlar. Bunda hiçbir sakınca yoktur.

Mesela, "günaydın, hayırlı sabahlar, İyi akşamlar" ifadeleri, güzel dilek temenni-leridir. Ancak âyetlerde iyi ve güzel dileklerin içinde "selam" kelimesi daha fazla yer almaktadır.

دَعْوِيهِمْ فِيهَا سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَتَحِيَّتُهُمْ فِيهَا سَلَامٌ وَأَخْرَجَ دَعْوِيَهُمْ أَنَّ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ
(Bunların oradaki duaları, "Seni eksikliklerden uzak tutarız Allah'ım!", aralarındaki iyilik dilekleri, "selâm"; dualarının sonu ise, "Hamd âlemlerin Rabbi Allah'a mahsustur" sözleridir.) (Yunus-10)

وَأَدْخَلَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ

تَحِيَّتُهُمْ فِيهَا سَلَامٌ (İnanan ve salih ameller işleyenler, Rablerinin izniyle, ebedi kalacakları ve içlerinden ırmaklar akan cennetlere sokulacaklardır. Oradaki iyilik dilekleri “selâm”dır.)” (İbrahim-23)

تَحِيَّتُهُمْ يَوْمَ يَلْقَوْنَهُ سَلَامٌ وَأَعَدَّ لَهُمْ أَجْرًا كَرِيمًا (Allah’a kavuşacakları gün mü’minlere yönelik iyilik dileği “Selâm”dır. Allah, onlara bol bir mükâfat hazırlamıştır.)” (Ahzab-44)

87-) Allah -ki ondan başka hiçbir ilâh yoktur- elbette sizi kıyamet günü toplayacaktır, bunda asla şüphe yoktur. Söz bakımından Allah’tan (vahiyden) daha doğru kim vardır!

88-) Size ne oldu da münafıklar hakkında iki gruba ayrıldınız? Halbuki Allah onları kazandıkları yüzünden baş aşağı etmiştir. Allah’tan sapanı hidayete ulaştırmak mı istiyorsunuz? Allah’tan sapan kimse için hidayete bir yol bulamazsın!

89-) Kâfir oldukları gibi sizin de kendileri gibi kâfir olmanızı istediler ki onlarla eşit olasınız. O halde Allah yolunda hicret edinceye kadar onlardan hiçbirini veli edinmeyin. Eğer yüz çevirirlerse onları yakalayın, bulduğunuz yerde (etkisizleştirin) yani hiçbirini veli ve yardımcı edinmeyin.

90-) Ancak kendileriyle aranızda antlaşma bulunan bir topluma sığınanlar yahut ne sizinle ne de kendi toplumlarıyla savaşmak istemedikleri için yürekleri sıkılarak size gelenler müstesna. Allah dileseydi onları başınıza musallat ederdi de sizinle savaşmışlardı. Artık onlar sizi bırakıp bir tarafa çekilir de sizinle savaşmazlar yani size barış teklif ederlerse bu durumda Allah size, onların aleyhinde bir yol vermemiştir.

91-) Hem sizden hem de kendi toplumlarından emin olmak isteyen başkalarını da bulacaksınız. Bunlar her ne zaman fitneye götürülseler ona baş aşağı dalarlar. Eğer sizden uzak durmaz, sulh teklif etmez yani ellerini çekmezlerse (savaş olması halinde) onları yakalayın, rastladığınız yerde etkisizleştirin. İşte onlar üzerine sizin için apaçık delil verdik.

92-) Hata olması dışında bir müminin bir mümini öldürmesi olacak bir şey değildir. Hata olarak bir mümini öldüren kimsenin, boyunduruk altında bir mümini hürriyetine kavuşturması ve ölenin ailesine teslim edilecek bir diyet vermesi gereklidir. Meğer ki ölünün ailesi o diyeti bağışlamış ola. (Bu takdirde diyet vermez). Eğer öldürülen mümin olduğu halde, size düşman olan bir toplumdan ise boyunduruk altında bir mümini hürriyetine kavuşturması gerekir. Eğer kendileriyle aranızda antlaşma bulunan bir toplumdan ise ailesine teslim edilecek bir diyet ve boyunduruk altında bir mümini hürriyetine kavuşturması gerekir. Bunları bulamayan kimsenin, Allah tarafından tevbesinin kabulü için iki şehir (dolunay) peşpeşe siyam yapması lâzımdır. Allah her şeyi bilendir, hikmet sahibidir.

Siyam: iki şehir (dolunay) günlerinde hata olarak adam öldürenin eğitilip rehabilite edilmesi anlamına gelmektedir. Yani siyamın oruç tutmakla bir ilgisi yoktur. Siyam eğitimle tedavi olmak demektir.

93-) Kim bir mümini kasden öldürürse cezası, içinde devamlı kalacağı cehennemdir. Allah ona gazap etmiş, onu lânetlemiş ve onun için azim bir azap hazırlamıştır.

Âyette bulunan “Mümini kasden öldürmenin...” anlamı şudur. Mümin olduğu için yani tek Allah’a iman ettiğinden, imanı için öldürdüğünden dolayı demektir. Dolayısıyla buradaki öldürme Allah’a ve dine karşı olan kin ve düşmanlıktan ileri gelmektedir. Yoksa normal bir öldürme yani âdi bir cinayet değil küfürden kaynaklanan bir öldürmedir. Ve cehennemlik olmak için aynı kin ve küfür üzerinde, tevbe etmeden ölmek gerekir.

94-) *Ey iman edenler! Allah yolunda (savaş için) seyahat ettiğiniz zaman dikkat edin. Size selam verene, dünya hayatının geçici yararını arayarak “Sen mümin değilsin” demeyin. Çünkü Allah’ın nezdinde çok ganimetler vardır. Siz de önceden böyle (onlar gibi) iken Allah size (vahiy’le) minnet etti de (iman ettiniz) o halde (hata yapmamak için) dikkat edin. Şüphesiz Allah yaptıklarınızdan haberdardır.*

95-) *Müminlerden -özür sahibi olanlar dışında- oturanlarla malları ve canlarıyla Allah yolunda cihat edenler bir olmaz. Allah, malları ve canları ile cihat edenleri, derece bakımından oturanlardan üstün kıldı. Gerçi Allah hepsine de güzellik vadetmiştir; ama mücahidleri, oturanlardan muazzam bir mükafatla üstün kılmıştır.*

96-) *Kendinden dereceler, bağışlama ve rahmet vermiştir. Allah bağışlayandır, merhamet edendir.*

97-) *Kendilerine zulmedenler, melekler onları vefat ettirirken, “Durumunuz neydi?” dediler. “Biz yeryüzünde zayıf bırakılmıştık” dediler. “Allah’ın yeri geniş değil miydi? Onda hicret etseydiniz!” dediler. İşte onların barınağı cehennemdir; orası ne kötü bir gidiş yeridir.*

98-) *Erkekler, kadınlar ve çocuklardan zayıf düşürülmüş olanlar herhangi bir çareye gücü yetmeyenler yani hiçbir yol bulamayanlar hariçtir.*

99-) *Umulur ki Allah bunları affeder; Allah affedendir bağışlayandır.*

100-) *Allah yolunda hicret eden kimse yeryüzünde gidecek birçok geniş imkan ve bolluk bulur. Kim evinden Allah’a yani Resûl’üne hicret ederse, sonra ölüm ona gelirse, artık onun mükafatı Allah’a kalmıştır. Allah bağışlayandır, merhametli olandır.*

Âyette bulunan Resul, kitap Resul’dür. Çünkü beşer Resul olan Muhammed (a.s) on dört asır önce vefat etmiştir. Ama kitap Resul olan Kur’an, kıyamet gününe kadar misyonunu icra etmeye devam edecektir. Dolayısıyla insanların hicret edecekleri bir Resul mutlaka olması gerekir. Yoksa bu âyetin bir anlamı olmayacaktır.

101-) *Yeryüzünde (sefere) çıktığınız zaman kâfirlerin sizi fitneye düşürmelerinden korkarsanız, salattan (Kur’an’la ilgili teşvik ve bilgilendirmeden) kısaltmanızda sizin için herhangi bir sakınca yoktur. Şüphesiz kâfirler, her zaman sizin apaçık düşmanınızdır.*

Bir toplulukta Kur’an anlatıldığı zaman Kur’an’ı dinde tek hüküm kaynağı olarak kabul etmeyenler varsa ve bu durumda bir kavga ve kargaşa meydana gelecekse konuşmayı kısa tutmak gerekir.

102-) *Sen de içlerinde bulunup onlara salata ikâme edeceğin zaman, onlardan bir grup seninle beraber ayakta dursunlar, silahlarını alsınlar, böylece secde ettiklerinde (kayıtsız*

şartsız itaat ettiklerinde) arkanızda olsunlar. Sonra henüz salatı anlamamış olan (bu) diğer grup gelip seninle beraber salatı yerine getirsinler ve onlar da ihtiyat tedbirlerini ve silahlarını alsınlar. O kâfirler arzu ederler ki siz silahlarınızdan ve eşyanızdan gafil olsanız da üstünüze birden baskın yapsınlar. Eğer size yağmurdan bir eziyet olur yahut hasta bulunursanız silahlarınızı bırakmanızda sizin için herhangi bir sakınca yoktur. Yine de tedbirinizi alın. Şüphesiz Allah, kâfirler için alçaltıcı bir azap hazırlamıştır.

Bu âyet namazın meşrulaştırılmasında en çok delil olarak gösterilen âyetlerden bir tanesidir. Ancak âyeti yeterince dikkatli okursak göreceğiz ki, bu âyet aslında bugün bilinen namaza tamamen aykırı düşmektedir. Şimdi bu âyetteki secdenin gerçekten yere kapanmak olduğunu farz edelim ve âyetin ne dediğine bir bakalım “Sen de içlerinde bulunup...” burada “sen” tekildir. “Onlara salat-ı ikâme ettirdiğin zaman (halen tekil) onların bir kısmı seninle (tekil) beraber salât’a dursun ve silahlarını da yanlarına alsınlar” Evet, şimdi bu manzarayı gözümüzde canlandıralım. Grubumuzun bir lideri bir komutanı bulunmakta ve arkasında silahlarını getirmiş bir grup var...” bir grup yanında dursun ve silahlarını getirsin...” Ve onlar secde ettiklerinde” onlar secde ettiklerinde (hepiniz yere kapandığında) demiyor. “Onlar secde ettiklerinde” demek, liderin secde etmediği anlamına gelir. Daha sonrasında arkanıza (çoğul) geçsinler. Şimdi ne oldu? Aniden bir özne değişimi? Tekil olan senden çoğu olan size...” Yani onlar (ordu) lider hariç secde etti. Salât’ı sadece komutan veya lider yapıyor diğerleri secde (kayıtsız şartsız itaat) ediyor. İşte bu anlayış klasik namaz anlayışına terstir. Çünkü bu tarif lideri kapsamamaktadır. Bu durum, öznelere dikkat ettiğimizde ortaya çıkan tablodur.

Bunun yerine biz bu âyette ne anlıyoruz, onu gösterelim: Daha önce de belirttiğimiz gibi, bu pasaj savaştan bahsediyor. Daha da spesifik olmak gerekirse, salât dönemlerini, savaşı nasıl sürdürebileceğimizi anlatılıyor. Bu âyette bulunan secde kelimesi yere kapanmayı ifade etmiyor. Onun yerine salât dönemlerinde verilen kaide ve kurallara, kayıtsız şartsız itaat ve boyun eğmeyi ifade ediyor. Yani diyor ki: Sizlerin arkasında bulunsunlar. Âyet metnindeki ifade “وَرَائِكُمْ” olarak geçiyor. Bu da birinin başka bir insanın göremeyeceği bir pozisyonda veya durumda olması gerektiği anlamına geliyor. Yani burada “sizi örtünler” anlamını verdik. Tekrardan bunu görsele dökelim. “Sen de içlerinde bulunup onlara salât’ı ikamet ettirdiğin zaman onların bir kısmı seninle beraber salâta dursun ve silahlarını da yanlarına alsınlar” Burada bir grup askerimiz bulunmakta ve örneğin burada, ortada bir liderimiz var. İçerisinden bir grup silahlarıyla beraber gelecek, Allah’ın sözünü işitecek, boyun eğecekler ve ayrılacaklar. Ve başka bir grup gelecek, Allah’ın sözünü işitecek, boyun eğecek. Secde ettiklerinde (emirlere boyun eğdiklerinde) yerlerine geri çekiliyorlar ve salât edenleri koruyorlar. Bu âyetin anlattığı olay budur. Namazın nasıl kılınacağı ile alakasızdır. Savaş sırasında salât dönemlerinin nasıl uygulanacağından bahseder. Kısacası savaş sırasındaki “Salât Dönemleri” dönüşümlü yapılıyordu. Bir grup gelecek, Allah’ın mesajını duyacak. Mesajlara boyun eğecek ayrılacak ve diğer bir grup gelecek ve aynı şeyleri tekrarlayacaklar. Zaten günümüzde sadece düğmeye basmakla bir anda şehirler yerle bir oluyor. Özellikle günümüzün savaşlarında namaz gibi bir ritüelden söz edilemez.

Siyonist İsrail devleti, bombardıman uçaklarıyla ve toparla yani uzaktan iki ayda Gazze'nin yarısını yerle bir etti. Dolayısıyla bazı durumlarda savaş gerekli yani evrensel bir olay ise, savaşta bu şekilde bir ibadet söz konusu bile olamaz. 11 Eylül saldırılarından sonra ABD Umman denizinden 2000 km uzaklıkta bulunan Afganistan'daki Taliban'ın mevzilerini füze ile bir günde yerle bir etti. Yani bu savaşta namaz kılma mevzusunu bir kenara bırakıp savaşla ilgili taktik ve talimatları göz önünde bulundurun. Bir sonraki âyette (Nisa-103) "Güvendeyseniz salâtı ikâme edin, şüphesiz salât, vaktini iman edenlerin belirleyeceği bir yazgıdır" denmesinin sebebi de budur. Yani Nisa 103.âyetin son cümlesine hatalı bir meâl veriliyor. Yüce Allah salâtın vaktine müdahale etmez. Bu görev müminlerin kendi durum ve ihtiyaçlarıyla ilgili bir durumdur. Sadece Mekke'de inmiş olan bazı sürelerde yüce Allah, zor dönemlere hazırlık için Nebî'ye özel vakitlerde salât etmeyi önermiştir. (Hud-114,115; İsrâ-78,79; Müzzemmil suresi baştan sona kadar) Özetle salat dönemleri, hem mescitlerde hem de açık alanlarda Allah'ın mesajlarını dinlemek için yapılan belirli toplanma ve buluşmaların ismidir. Ve eğer bu pasajın da sonrasını okuyacaksanız Nisa-105/113 arasını, bunu net bir şekilde görürsünüz. Eğer mescitlerde namaz değil de, salât icra edilseydi, bugün islam toplumunun hepsi yüce Allahın kitabını öğrenmiş olurdu. Profplarının bile Kur'an cahili oldukları bir toplum olmazdı. Diyanet İşleri Başkanlığında ve ilâhiyat fakültelerinde kaç tane öğretim görevlisi Kur'an'ı biliyor? Salâttan maksat yüce Allah'ın kitabını öğrenip sivil hayata hâkim kılmaktır.

103-) *Salatı bitirince de ayakta, otururken ve yanınız üzerinde yatarken (daima) Allah'ı anın. Huzura kavuşunca da salatı ikâme edin; çünkü salatın vaktini belirlemek müminlerin üzerine düşen bir görevdir.*

Yani onun vaktini tayin etmek müminlerin üzerine düşen bir görevdir. Herhangi acil bir durum ve ihtiyaç hasıl olursa, tayin edecekleri zamanlarda bir araya geleceklerdir. "إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَوْفُوتًا" cümlesi bunu apaçık ortaya koymaktadır. Dolayısıyla salat vaktinin yüce Allah ile hiçbir ilgisi yoktur. Vaktini müminler kendi aralarında tayin ederler. Özellikle "كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ" ifadesi bunu gösteriyor.

Şii ve Sünni müfessirler yukarıdaki âyete şöyle bir meal veriyorlar. "Namazı kıldınız mı, gerek ayakta, gerek otururken ve gerek yan yatarak hep Allah'ı anın. Güvene kavuştunuz mu namazı tam olarak kılın. Çünkü namaz, mü'minlere belirli vakitlere bağlı olarak farz kılınmıştır." Yani "namaz kılacağız, sonra tekrar namaz kılacağız" Halbuki âyette bulunan birinci salat, tehlike, korku ve savaş zamanlarında olan destekleşme ve dayanışma, ikinci salat da, savaş ve korku döneminden sonra genel bir yardımlaşma ve bütün toplumu içine alan çok yönlü sosyal destekleşme hareketi ve eğitim sistemi olarak alınsaydı, böyle anlaşılmaz bir mana ve içinden çıkılmaz bir çelişki meydana gelmeyecekti. Yani Nisa 103.ayet, 102.âyetin devamıdır. Birinci salat, savaş zamanlarında olan yardım ve dayanışmayı, ikinci salat ise, sosyal ve sivil hayatta olan genel yardımlaşma ve destekleşmenin önemini anlatıyor.

Âyette geçen مَوْفُوتًا "mevkuten" kelimesi, tekil olduğu için kastedilen beş vakit namaz değil, "cuma (toplantı) salatı" dır.

104-) O topluluğu takip etmekte gevşeklik göstermeyin. Eğer siz acı çekiyorsanız onlar da, sizin çektiğiniz gibi acı çekmişlerdi. Üstelik siz Allah'tan, onların ümit etmedikleri şeyleri umuyorsunuz. Allah her şeyi bilen hüküm ve hikmet sahibidir.

105-) Allah'ın sana gösterdiği şekilde insanlar arasında hükmedesin diye sana kitabı bir amaca yönelik olarak indirdik; hainlerden taraf olma!

“İnsanlar arasında hükmedesin.” demek, “insanlara Kur'an'dan başka bir şey anlatmayasın yani insanları sadece Kur'an'a yönlendiresin.” demektir. Yoksa dünyevi konularda insanlar kendi kanunları ile hükmederler. Dini konularda ise tek hüküm verici yüce Allah'tan indirilen vahiydir. Yüce Allah insanların dini hayatlarına yani Tevhid, adalet ve güzel ahlaklarına bakar. Siyasal durumlarına ve idare sistemlerine bakmaz.

106-) Allah'tan bağışlanma dile, şüphesiz Allah, bağışlayandır, merhamet edendir.

107-) Kendi nefislerine ihânet edenlerin mücadelesini yapma; çünkü Allah hainlikte ısrar eden günahkârları sevmez.

108-) İnsanlardan gizlerler de Allah'tan gizleyemezler. Halbuki geceleyin, O'nun razı olmadığı sözü düzüp kurarken O, onlarla beraber idi. Allah yaptıklarını kuşatıcıdır

109-) Siz dünya hayatında onlar için mücadele ettiniz, ya kıyamet günü Allah'a karşı onlar için kim mücadele edecek, yahut onlara kim vekil olacaktır?

110-) Kim bir kötülük yapar yahut kendine zulmeder de sonra Allah'tan bağışlanma dilerse, Allah'ı bağışlayıcı, merhamet edici bulacaktır.

111-) Kim bir günah kazanırsa onu ancak kendi aleyhine kazanmış olur. Allah her şeyi bilen hüküm ve hikmet sahibidir.

112-) Kim bir hata işler veya günah kazanır da sonra onu bir suçsuzun üzerine atarsa, muhakkak ki, büyük bir bühân ve apaçık bir günah yüklenmiş olur.

113-) Allah'ın senin üzerinde fazileti ve rahmeti olmasaydı, onlardan bir grup seni saptırmaya yeltenmişti. Halbuki onlar yalnızca kendilerini saptırırlar, sana hiçbir şeyde zarar veremezler. Allah sana kitabı ve hikmeti indirmiş yani sana bilmediğini öğretmiştir. Allah'ın senin üzerindeki fazileti gerçekten azim olmuştur.

Âyette bulunan kitap, Kur'an'dır, hikmet de onun bağlam ve bütünlüğüdür yani kendi içinde bulunan çözümü ve sistemidir. Dolayısıyla kitap ve hikmet birdir, aynı şeydir.

114-) Onların toplanarak gizli konuşmalarının bir çoğunda hayır yoktur. Ancak bir sadaka yahut bir mârufu yahut da insanların arasında ıslah etmeyi emreden konuşması müstesna. Kim Allah'ın rızasını elde etmek için bunları yaparsa, biz ona yakında azim bir mükâfat vereceğiz.

115-) Kendisi için hidayet belli olduktan sonra, kim Resul'e karşı çıkar ve müminlerin yolundan başka bir yola uyarsa, onu o yönde bırakırız yani cehenneme sokarız; o ne kötü bir yerdir.

Kur'an'ın inişi ve bitişi ile birlikte müminlerin Kur'an'dan başka yolları yoktu. Kim Resul'e karşı çıkar denmesinin sebebi budur. Kıyamet gününe kadar sadece kitap Resul vardır. Yoksa beşer Resulun 23 yıllık hayatı insanlık tarihi açısından göz açıp kapayıncaya kadar veya bir yıldırım çakması kadardır.

116-) Allah, kendisine ortak koşulmasını asla bağışlamaz; ondan başka günahları dilediği kimse için bağışlar. Kim Allah'a şirk koşarsa uzak bir sapkınlığa savrulmuştur.

117-) O'nu bırakıp yalnızca bir takım dişilere yalvarıyorlar, onlar, ancak inatçı şeytandan dilekte bulunuyorlar.

118-) Allah onu lânetlemiş; o da: "Yemin ederim ki, kullarından belli bir pay edineceğim" demiştir.

119-) "Onları mutlaka saptıracağım, muhakkak onları boş kuruntulara boğacağım, kesinlikle onlara emredeceğim de hayvanların kulaklarını yaracaklar, şüphesiz onlara emredeceğim de Allah'ın yarattığını değiştirecekler" (dedi). Kim Allah'ı bırakır da şeytanı veli edinirse elbette apaçık bir hüsrana düşmüştür.

120-) Şeytan onlara vâdeder ve onları temennilere sevkeder; halbuki şeytanın onlara vâdetmesi aldatmadan başka bir şey değildir.

121-) İşte onların yeri cehennemdir; ondan kaçıp kurtulacak bir yer de bulamayacaklardır.

122-) İman eden ve salih ameller işleyenleri, içinde ebedî kalmak üzere, atlarından nehirler akan cennetlere koyacağız. Allah, hak bir söz olarak vâdetti. Allah'tan daha doğru sözlü kim vardır?

Yani Allah bunu bir yasa olarak koydu. Ezeldeki yasası budur. Yani kim yasalara göre hareket ederse kurtuluşa erer. Aşağıdaki ayet bu yasayı anlatır.

123-) Ne sizin temennileriniz ne de ehl-i kitabın temennileri (gerçektir); kim bir kötülük yaparsa onun cezasını görür ve kendisi için Allah'tan başka bir veli ve yardımcı bulamaz.

124-) Erkek olsun, kadın olsun, her kim de mümin olarak sâlihât yaparsa, işte onlar cennete girerler ve (çekirdek) çukuru kadar zulme uğratılmazlar.

125-) Din bakımından daha güzel ve yönünü sadece Allah'a çeviren yani İbrahim'in, Allah'ı bir tanıyan hanif millete tâbi olan kimseden daha güzel ahlak sahibi kim vardır? Allah İbrahim'i insanlara önder etmiştir.

126-) Göklerde ve yeryüzünde ne varsa hepsi Allah'ındır yani Allah her şeyi kuşatmıştır.

127-) Senden kadınlar hakkında fetva istiyorlar. De ki, onlara ait fetvayı size Allah veriyor: Kendileri için yazılmışı (mirası) vermeyip nikâhlamak istediğiniz yetim kadınlar, çaresiz çocuklar ve yetimlere karşı âdil davranmanız hakkında size tilavet edilen kitapta (Allah'ın hükmünü apaçık ortaya koymaktadır). Hayırdan ne yaparsanız şüphesiz Allah onu bilmektedir.

128-) Eğer bir kadın kocasının geçimsizliğinden yahut kendisinden yüz çevirmesinden

endişe ederse, aralarında bir sulh yapmalarında onlar için herhangi bir sakınca yoktur. Sulh (daima) hayırdır. Zaten nefisler kıskançlığa hazırdır. Eğer güzel geçinir ve bilinç sahibi olursanız, şüphesiz Allah yaptıklarınızdan haberdardır.

129-) Üzerine düşüp uğraşsanız da kadınlar arasında âdil davranmaya güç yetiremezsiniz; bâri birisine tamamen kapılıp da diğerini askıya alınmış gibi bırakmayın. Eğer sulh yapar ve bilinç sahibi olursanız, Allah bağışlayandır, merhametli olandır.

130-) Eğer (eşler) birbirinden ayrılırsa Allah, bol nimetinden her birini zenginleştirir. Allah'ın lütfu geniştir, Hüküm ve hikmet sahibidir.

131-) Göklerde ve yeryüzünde ne varsa hepsi Allah'ındır. Sizden önce kendilerine kitap verilenlere ve size "Allah'a karşı bilinçli olun" diye tavsiye ettik. Eğer nankör olursanız biliniz ki göklerde ve yeryüzünde ne varsa hepsi Allah'ındır. Allah zengindir övülmeye layık olandır.

132-) Göklerde ve yeryüzünde olanlar Allah'ındır. Vekil olarak Allah yeter.

133-) Ey insanlar! Allah dilerse sizi giderir, başkalarını getirir; Allah bunun yarasını koyandır.

134-) Kim dünya sevabını isterse (bilsin ki) dünyanın da ahiretin de sevabı Allah'ın yanındadır. Allah her şeyi işiten ve her şeyi görendir.

135-) Ey iman edenler! Adaleti titizlikle ayakta tutan, kendiniz, ana-babanız ve akrabalarınız aleyhinde de olsa Allah için şahitlik eden kimseler olun. (Haklarında şahitlik ettikleriniz) zengin olsunlar, fakir olsunlar Allah onlara (sizden) daha yakındır. Hislerinize uyup adaletten sapmayın, (şahitliği) eğer, büker (doğru şahitlik etmez), yahut şahidlik etmekten kaçınırsanız (biliniz ki) Allah yaptıklarınızdan haberdardır.

136-) Ey iman edenler! Allah'a, Resul'üne, Resulüne indirdiği kitaba ve daha önce indirdiği kitaba iman ediniz. Kim Allah'ı, meleklerini, kitaplarını, Resullerini ve âhiret gününü inkâr ederse (hidayetten) uzak bir sapkınlığa savrulmuştur.

137-) İman edip sonra kâfir olanlar, sonra yine iman edip tekrar kâfir olanlar, sonra da küfürlerini arttırdıkça arttıranları Allah ne bağışlayacak, ne de onları hidayetin yoluna iletacaktır.

138-) Münafıklara, kendileri için elem verici bir azap olduğunu müjdele!

139-) Müminleri bırakıp da kâfirleri veli edinenler, onların yanında izzet mi arıyorlar? (Bilsinler ki) bütün izzet yalnızca Allah'a aittir.

140-) Andolsun ki (Allah), kitap'ta size şunu indirmiştir: Allah'ın âyetlerinin inkar edildiğini yahut onlarla alay edildiğini işittiğiniz zaman, onlar bundan başka bir söze dalıncaya kadar onlarla beraber oturmayın; yoksa siz de onlar gibi olursunuz. Elbette Allah, münafıkları ve kâfirleri cehennemde bir araya getirecektir.

Ayette büyük hoşgörü ve mükemmel bir ahlak mevcuttur. "Allah'ın âyetlerine küfrediliyor, onlarla alay ediliyor" yüce Rabbimiz, sadece "o anda onlarla oturmayın" buyuruyor. Vurun, kırın, öldürün yok, sadece ve sadece "o anda orayı terkedin" Hemde

iman edenlerin en güçlü olduğu Medine döneminde bu âyet iniyor.

141-) Sizi gözetleyip duranlar, eğer size Allah'tan bir fetih olursa, "Sizinle beraber değil miydik?" derler. Kâfirlerin (zaferden) bir payları olursa (bu sefer de onlara), "Sizi yenip (öldürebileceğimiz halde öldürmeyip) müminlerden korumadık mı?" derler. Artık Allah kıyamet gününde aranızda hükmedecektir ve kâfirler için müminler üzerine asla bir yol vermeyecektir.

142-) Şüphesiz münafıklar Allah'a oyun oynamaya kalkışıyorlar; halbuki Allah onların oyunlarını başlarına çevirmektedir. Onlar salâta kalktıkları zaman üşenerek kalkarlar, insanlara gösteriş yaparlar, Allah'ı da pek az anarlar.

143-) Bunların arasında bocalayıp durmaktalar; ne onlara (kafirlere) ne bunlara(-müminlere). Kim Allah'tan sapsarsa, artık onun için bir yol bulamazsın.

Münafık, düşük kriterli, şahsiyetsiz, çift karakterli, güvenilmez, kaypak, ahlak-sız, fırıldak, kişiliksiz anlamlarına gelmektedir. Münafık kelimesinin çift yuvalı bir çöl faresinin hareketinden geldiği sanılmaktadır. Tehlike anında diğer yuvaya geçer. Münafık da aynen böyle bir karaktere sahiptir. İnanç ve fikrinde sabit kalmaz, yani olumlu ve ileriye dönük bir fikri yoktur, duruma ve menfaate göre yön değiştirir.

Güce tapıcı, iktidar yalakasıdır. İnanırım der ama gönülden gelen gerçek bir imanı yoktur. Genellikle herkesin görebildiği şekilsel ibadetler yapar. Dikkatli bakıldığında karaktersizliği hemen kendini ele verir. Sürekli yalan söyler, insanı birkaç dakikada sıkın bir diyalogu vardır. Samimiyetten eser yoktur. Kendisi düşük kriterli olduğu için kafasındaki Allah tasavvuru da düşük kriterlidir; basit ritüellere tav olur, önemli tercihler butonundan haberi yoktur.

144-) Ey iman edenler! Müminleri bırakıp da kâfirleri evliya edinmeyin; (bunu yaparak) Allah'a, aleyhinizde apaçık bir delil mi vermek istiyorsunuz?

145-) Şüphe yok ki münafıklar ateşin en alt katındadırlar ve artık onlara asla bir yardımcı bulamazsın.

146-) Ancak tevbe edenler yani kendilerini ıslah edenler ve Allah'a sığınıp dinlerini yalnız Allah'a halis kılanlar başkadır. İşte bunlar (gerçekte) müminlerle beraberdirler. Allah müminlere yakında büyük mükâfat verecektir.

Âyette görüldüğü gibi, tevbe; dil ile yapılan bir şey değildir. Yani ben şimdi tevbe ettim demek değil, kişinin yaptığı hatadan dönmesi, kendini ıslah etmesi, şirk ve zulümden vazgeçmesi, günahlardan pişman olması ve sadece yüce Allah'a yönelmesi yani dini yalnız O'na özel kılması anlamına gelmektedir.

147-) Eğer siz iman eder ve şükrederseniz, Allah size ne diye azap etsin! Allah şükriün karşılığını veren ve her şeyi bilendir.

148-) Allah kötü sözün açıktan söylenmesini sevmez; ancak zulme uğrayan başka. Allah işiten ve her şeyi bilendir.

149-) Bir hayrı açıklar yahut gizlerseniz veya bir kötülüğü affederseniz, şüphesiz

Allah affedici olandır, her şeye kudreti yetendir.

150-) *Allah'a yani Resullerine kafir olanlar Allah ile Resullerini birbirinden ayırmak isteyip "Bazısına iman ederiz ama bazısına inanmayız" diyenler ve bunlar (iman ile küfür) arasında bir yol tutmak isteyenler yok mu;*

151-) *İşte bunlar gerçek kâfirlerdir. Biz kâfirlere alçaltıcı bir azap hazırlamışızdır.*

152-) *"Allah'a ve Resullerine iman eden ve onlardan hiçbirini diğerlerinden ayırmayanlara gelince işte Allah onlara bir gün mükafatlarını verecektir. Allah bağışlayan ve merhamet edendir.*

153-) *Ehl-i kitap senden, kendilerine gökten bir kitap indirmeni istiyorlar. Onlar Musa'dan, bunun daha büyüğünü istemişler de, "Bize Allah'ı apaçık göster" demişlerdi. Zulümleri sebebiyle hemen onları yıldırım çarptı. Bilâhare kendilerine açık deliller geldikten sonra buzağıya (bir ilâh gibi) tutundular. Biz bunu da affettik. Ve Musa'ya apaçık delil verdik.*

Aslında Allah Resul'ünden "gökten kitap indirmesini isteyen ile, Musa (a.s) dan "Bize Allah'ı apaçık göster" diyenler aynı kişiler değildir. "Bize kitap indir diyen Medine yahudileri, bize Allah'ı apaçık göster diyen onların atalarıdır. Yani zaman bakımından iki sınıf arasında asırlar vardır.

Fakat inanç, ahlak ve karakter değişmediği için sanki" gökten kitap isteyen torunlar" ile "Allah'ı apaçık göster" diyenler aynıymış gibi ortaya konmuştur. Bu Kur'an'ın icaz, edebiyat ve belâgat sisteminin özelliklerindedir.

154-) *Söz vermeleri (ni takviye) için Tûr'u üzerlerine kaldırdık da onlara, "Secde ederek kapıdan girin" dedik ve "sebtte sınırı aşmayın" diyerek kendilerinden sağlam söz aldık.*

155-) *Sözlerinden dönmeleri, Allah'ın âyetlerini inkar etmeleri, haksız yere Nebileri katledip (etkisizleştirip) yani "Kalplerimiz örtülüdür" demeleri sebebiyle (onları lânetledik, türlü belâlar verdik. Onların kalpleri örtülü değildir;) tam aksine küfürleri sebebiyle Allah o kalpler üzerine mühür vurmuştur; pek azı müstesna artık iman etmezler.*

156-) *Bir de küfürleri yani Meryem'in üzerine azim bir bühtan atmalarından (dolayı onları lânetledik)*

157-) *"Allah Resülü Meryem oğlu İsa'yı öldürdük" demeleri yüzünden (onları lânetledik). Halbuki onu öldürmediler yani asmadılar; fakat (öldürdükleri) onlara İsa gibi benzetildi. Yani onun hakkında ihtilâfa düşenler bundan dolayı tam bir kararsızlık içindedirler; bu hususta zanna uymak dışında hiçbir bilgileri yoktur yani kesin olarak onu öldürmediler.*

Hristiyanlığa baktığımızda tamamen çarmıh temalı bir din olduğunu görüyoruz. Şöyle ki: Hristiyanlık İsa (a.s) ın tarih sahnesinden çekilmesinden sonra onun adına konuşan, onun hakkında birtakım öğretiler gündeme getiren tarihsel bazı şahsiyetlerin kurduğu yani fikri zeminini oluşturduğu bir inanç sistemidir. Bu inanç sistemi yüzlerce yıllık süreçte gelişerek ve tekamüle uğrayarak bugünkü yapısına kavuşmuştur. Özellikle de ilk 300 yıl bu açıdan çok önemlidir.

Peki bu dinin temeli nedir?

İsa (a.s) ın çarmıh üzerinde insanlık ailesini kurtarmak amacıyla öldüğüne inanmaktır. Burası çok önemli olduğundan dolayı bir daha tekrarlıyoruz.

Hristiyanlık Nedir?

Bu soruya birçok şekilde cevap vermek mümkündür. Ama temelde Hristiyanlık İsa Mesih'in çarmıh üzerinde öldüğüne iman etmektir. Çünkü bu boş yere bir ölüm değildir. İsa Mesih çarmıh üzerinde öldürülmüştür ve bu ölüm sayesinde insanlık ailesi günahattan arınmıştır, aklanmıştır. Kurtuluş elde etmiştir. Dolayısıyla burada kozmik bir program söz konusudur ve bu kozmik program dahilinde İsa Mesih, kanını ve canını çarmıh üzerinde insanlık için feda etmiştir. Yani İsa Mesih, insanlık için bir fidye ve keffaret konumundadır.

Peki Bu Günah Nedir?

Her zaman olduğu gibi, bu konuda da karşımıza pavlus çıkıyor. Pavlus, İsa (a.s) ın vefatından sonra tarih sahnesine çıkmış, onun havarisi ve seçilmiş elçisi olduğunu iddia ederek, İsa (a.s) a dair bazı öğretiler ve tezler ileri sürmüş, önemli bir şahsiyettir. Muhtemel ki miladi kırklı ve ellili yıllarda Pavlus'un etkin olarak faaliyette bulunduğu dönemdir. Pavlus, Tevrat'ın yaratılış kitabında geçen bir anlatıyı kendi teolojik sisteminin zeminine oturmuştur. Bu anlatı, aslında herkesin bildiği bir anlatıdır. Adem ve Havva'nın yaratılış kitabında anlatıldığı gibi, bir günah işlemeleri yani yasak ağacın meyvesinden yemek suretiyle Aden bahçesinden ya da cennetten uzaklaştırılmaları, yeryüzüne gelmeleri ve insanlığın da buradan başlaması olaydır. İnsanlık tarihi o hadiseyle birlikte başlamıştır. Fakat olay bu kadar basit değildir. Çünkü Pavlus şöyle bir düşünceye sahiptir. Adem'in işlemiş olduğu bu günah, onun yaratılış halinde bulunduğu yerden kovulmasına sebep olmuştur. Yani bu günah çok basit bir günah değildir. Bu günah Adem'den itibaren bütün insanlık ailesine sirayet eden bir günahdır. Dolayısıyla Adem, tek başına bu günahın mümessili ve sorumlusu olmayıp onu bütün insanlık ailesine bulaştırmıştır. Yeni doğan nesiller hep bu günahla doğmuşlardır. Adem ile Tanrı arasında bir küskünlük meydana gelmiştir ve bu küskünlük nesilden nesile devam etmektedir. Bu sebeple Tanrı ile insanlık arasında bir uçurum oluşmuştur. Hatta bir zamanlar Tanrı, Musa'yı ve yasasını yani şeriatını buna karşılık olmak üzere yani bir bedel olarak insanlık ailesine göndermiştir. Fakat Tanrı çok merhametli olduğu için, bir zaman sonra şöyle karar vermiştir. Artık insanlık ailesi ile barışmanın zamanı gelmiştir. Kozmik bir program tasarlamıştır. Bu program dahilinde kendisinden olan yani kendisiyle aynı özü taşıyan oğlu İsa Mesih'i beşerüstü bir varlık olarak insanlık ailesi arasına göndermiştir. Ve Mesih insanlığın arasında bir müddet Tanrı oğlu olduğunu ve müjdesini ilan ederek en sonunda çarmıha gerilmiştir. Zaten onun dünyevi misyonu da çarmıha giden bir yol olmaktan başka bir anlam da taşımamaktadır. "Tanrı'nın oğlu Mesih" çarmıha gerilmiştir. Çarmıh üzerinde öldürülmüştür. Daha sonra dirilmiş ve göğe çıkmıştır. Ve bütün insanlık ailesini yargılamak üzere yeniden yeryüzüne inecektir. Hristiyanlara göre kıyametin sahibi Mesih'tir. Yeryüzüne ileriki bir tarihte yani Pavlus'tan sonra dönecektir. Hristiyanlığın temeli budur. Bundan

dolayı Hristiyanlık İsa Mesih merkezli bir dindir. Bugünkü kilisenin zeminini oluşturan şahsiyet Pavlus olduğu için, bu inanç sistemi içinde esas olan anlayış Mesih'in çarmıhta öldüğüne inanmaktır. Çünkü bu boşuna olan bir ölüm değildir. Dolayısıyla Mesih'in ölümü bir tür kefarettir ve Mesih bir tür kurbandır. Bütün insanlık ailesinin günahını ödemek için kendi canını ve kanını çarmıh üzerinde feda etmiştir. Ve kurtuluşun yegane yolu da buna iman etmektir. Pavlus'un İncil dediği şey budur.

158-) Bilâkis Allah onu kendi nezdine yükseltmiştir. Allah izzetlidir, hüküm ve hikmet sahibidir.

İsa (a.s) yüce Allahın manevi katına yükseltilmiştir. Söylenmek istenen budur. Çünkü İsa (aleyhisselam) ın gerçek anlamda gidebileceği başka bir yer yoktur. İsa (a.s) ın semaya çıkamayacağını biliriz.

Işık hızında çıkmış olsa bile, İsa (a.s) hala galakside olması gerekir. Astronomi ve bilim, İsa'nın yükselişini gerçek anlamıyla fiziksel olasılığını ortadan kaldırmıştır. Ama İsa'nın yüce Allah'a yükseldiği metaforik yan anlamı açısından okursanız, onun içe- dışarıdaki uzaya değil içerideki uzaya, tüm varlıkların geldiği yere, içerideki cennete yani her şeyin kaynağı olan bilince- yolculuk ettiğini anlarsınız. Burada önemli nokta bizim de onunla birlikte içe yönelik yükselmemiz gerektiğidir. Bu, bir kaynağa dönüş, arzu ve isteklere düşkünlüğü arkada bırakıp bilincin dinamik kaynağına gidış metaforudur.

159-) Ehl-i kitaptan her biri, (kendi) ölümünden önce ona muhakkak iman edecektir. Kıyamet gününde de o, onlara şahit olacaktır.

159-) Ve Ehl-i kitaptan her biri, (kendi) ölümünden önce ona muhakkak iman edecektir. Kıyamet gününde de o, onlara şahit olacaktır.

Mehdi Zuhur Etmeyecek, İsa (a.s) İnmeyecektir

İslam dininden başka neredeyse bütün dinlerde ve inançlarda bir kurtarıcı (mehdi) beklentisi mevcuttur. Fakat Kur'an dini olan İslam, aklın ve ilmin kabul etmediği bu gibi hurafe ve efsaneleri kabul etmez. Bu konuyu âyetlerin ışığı altında anlamak mümkündür. Allah Resulü'nden sonra hangi şartla olursa olsun asla Nebi ve Nübüvvet'e bağlı Resül gelmeyecektir. Bu aynı zamanda itikadi bir konudur. Yani İsa (a.s) ın ineneğini söylemek ve buna inanmak Kur'an'a imansızlığı ortaya koyar. Kur'an'ın yüzlerce âyetine göre ümmetin kurtuluşu, tevhid, infak, güzel ahlak ve salih amellere bağlanmıştır. Nebi ve Resul dahi olsa kurtuluş şahsiyetlere bağlanmamıştır. (Âli İmran-144)

İslam dininin bu konudaki yasaşı şudur. "...Bir toplum kendilerinde olan özellikleri değiştireninceye kadar Allah, onların durumunu değiştirmez..." (Ra'd-11)

"Oysa bir toplum kendi özündekini değiştirmedikçe Allah da onlara verdiği nimeti değiştirmeyecektir..." (Enfal-53) Kur'an'a göre İsa (a.s) vefat etmiştir. (Âli İmran-55; Mâide-116,117) Mehdi inancı ise Mecusi'likten Şia'ya, Şia'dan Ehl-i Sünnet'e intikal eden dünyanın en garip uydurmalarından biridir. İsa (a.s) ın ineneğine, Meh-

di'nin!!! zuhur edeceğine inanan biri Kur'an'ın ilminden, aklından ve hikmetinden hiçbir şey anlamamıştır. Bir insan bu derece Kur'an'ın ilim ve ahlakından uzak olamaz. Müslüman, ilim, akıl, tefekkür, feraset ve basiret sahibidir. İsa (a.s) ın nüzulüne yani âhiretin sonunda geleceğine delil olarak gösterilen iki âyetin çözümü şu şekildedir. “Ehl-i kitaptan her biri (kendi) ölümünden önce ona (İsa'ya) muhakkak iman edecektir. Kıyamet günü de o, onlara şahit olacaktır” (Nisa-159) İkinci âyet “Şüphe yok ki o (Kur'an) kıyametin (nasıl) olacağına bilgisidir. Veya diğer bir kıraate göre “alametidir” Ondan (kıyametin kopacağından - öldükten sonra dirilmeden) şüphe etmeyin yani bana tâbi olun. Çünkü bu sırat-ı müstakimdir” (Zuhruf-61)

Yukarıdaki âyetler yanlış anlaşılmaya müsait olan âyetlerdir. Bu âyetler Kur'an'ın bağlam ve bütünlüğü içinde alınmadığı zaman büyük bir sorun teşkil edecektir. Fakat diğer halkalarla birleştirildiği zaman problem çözüme kavuşacaktır. Âyetleri anlaşılmasız hale getiren ve son derece zorlarsan en büyük sebep, hadis kaynaklarında bulunan Kur'an aklından ve hikmetinden uzak uydurma rivayetlerdir. Allah'ın kelâmı olan Kur'an, rivayetlere mahkum olan hurafecilere ilminden ve ahlakından hiçbir şey nasip etmez. Ön yargılı olanlar Kur'an'ı asla anlayamazlar. Din ve hüküm olarak başka kaynağa iman edenlere Kur'an, hikmet hazinesinden hiçbir bağışta bulunmaz.

Çünkü rivayetler, Kur'an'a karşı gönülleri ve basiretleri köreltir, hadis batağına saplanan Kur'an'a asla ulaşamaz. Birinci âyette söylenmek istenen şey şudur. İsa (a.s) a “Allah” diyen (Maide- 17, 72) “Allah üçtür” (Baba, oğul ve ruhu'l-kudüstür) diyen ve onu “rab edinen” (Tevbe- 31) her Hristiyan din adamı ile İsa'yı Allah'ın bir Resülü olarak kabul etmeyen her Yahudi din adamı ölmeden önce İsa (a.s) ın gerçek kimliğini görecektir. Yahudi ve Hristiyan din adamları İsa (a.s) ın gerçek kimliğini yani Allah'ın Resülü olduğunu gördükten sonra ölecekler. Yani Hristiyan din adamları, İsa(a.s) ın ilâh ve rab olmadığını, Yahudi din adamları da (Hâşâ) onun zina eseri olmadığını, Allah'ın kulu ve Resülü olduğunu gördükten sonra ölecekler fakat iş isten geçmiş olacaktır. Yoksa Yüce Allah insanların imanları üzerinde asla zorlayıcı değildir. Çünkü Rahmân ve Rahim olan Allah, hiçbir Resul için “insanlar muhakkak ona iman edecektir” dememiştir. Kur'an'da buna aykırı çok âyet vardır. İnsanlar elçileri daima yalanlamışlardır. “İşte böylece, onlardan öncekilere her ne zaman bir Resul geldiğinde hemen; o, bir sihirbazdır veya delidir, dediler” (Tur- 55)

“Biz hangi ülkeye bir uyarıcı göndermişsek mutlaka oranın varlıklı ve şımarık kişileri: Biz size gönderilmiş olan şeyi (dini) inkar ediyoruz, demişlerdir” (Sebe-34) Allah tarafından gönderilen bütün elçiler yalanlanmışlardır. İnsanlar canlarını teslim etmeden bazı gerçekleri görecekları ile alakalı âyetler mevcuttur.

Mesela: Firavun, İsrailoğullarını yakalamak için onları takip ederken denizde boğulma ile karşı karşıya kalınca iman etmişti. (Yunus- 90) Fakat öleceğini anladığı için imanını kendisine fayda vermemiştir. İşte âyette “Ehl-i kitaptan her biri (kendi) ölümünden önce (İsa'ya) muhakkak iman edecektir” pasajı, Firavun'un imanına benzemektedir. Yani âyette geçen “mevtihi” kelimesindeki “hi” zamiri, İsa'ya değil, her Yahudi ve Hristiyan din adamına gitmektedir. Kur'an'ın bağlam ve bütünlüğü bu

manayı şüpheye yer bırakmayacak bir şekilde göstermektedir. Firavun ölüm anında bütün gerçekleri müşahade etti ve sonunun nereye varacağını gördü. Halbuki daha önce Mısır'da iken "Ben sizin en yüce rabbinizim" (Naziat- 24) diyordu. Bu konuda diğer bir âyet şöyledir. "Nihayet onlardan (müşriklerden) birine ölüm gelip çattığında: "Rabbim! der, beni geri gönder tâ ki boşa geçirdim dünyada iyi iş yapayım" Hayır! bu onun ağzından çıkan boş (bir laftan) ibarettir..." (Müminun- 99, 100) Gelelim İsa (a.s) ın nüzulüne delil olarak gösterilen ikinci âyete.

"Şüphe yok ki o (Ku'an) kıyametin (kopacağıın) bilgisidir. Ondandır şüphe etmeyin. İşte sırat-ı müstekim budur." (Zuhruf- 61) Âyette bulunan "hu" zamiri İsa (a.s) a değil, Kur'an'a gitmektedir. Çünkü "sırat-ı müstekim" Kur'an'dan başka bir şey değildir. Mehdilik inancı ve hurafesi İslam tarihinde birçok fitnelere ve kanlı çatışmalara sebep olmuş daha çok siyasi mahiyet taşıyan büyük bir yalan ve Allah Resulü adına yapılmış açık bir iftiradır. Mehdi inancı ile alakalı hadis kaynaklarında geçen rivayetlerin istisnasız hepsi yalandır. Bu rivayetler Kur'an'ın bağlam ve bütünlüğüne, İslam'ın evrensel özgürlük anlayışına, dinin ruhuna, Allah Resulü'nün hikmet, ahlak ve aklına aykırı bir inanç ve ilimsiz bir mahiyet taşımaktadır.

Mehdi'nin insanların hidayetini sağlayacak olması, olağanüstü bir güce sahip olması, elçilerin bile tâbi olduğu ilahi yasaları ortadan kaldıran bir inançtır. İşte o yasayı açık olarak ortaya koyan bir ayeti kerime "Andolsun ki senden önce Resüller yalanlanmıştı. Onlar yalanlanmalarına ve eziyet edilmelerine karşılık sabrettiler, sonunda yardımımız onlara yetişti. Allah'ın kanunlarını değiştirebilecek hiç kimse yoktur. Muhakkak ki elçilerin haberlerinden bazısı sana da geldi" (Enam- 34) Mutlak olarak Allah'tan başka hidayete erdirici kimse yoktur. Nebileri bile hidayete erdiren onlara gelen vahiy'dir. (Sebe-50; Şuara-78; Zuhruf-27)

160,161-) Yahudilerin zulmü sebebiyle, bir de çok kimseyi Allah yolundan çevirmeleri, yasaklandıkları halde ribayı almaları yani batıl (yollar) ile insanların mallarını yemeleri yüzünden kendilerine (daha önce) helâl kılınmış bulunan temiz şeyleri onlara haram kıldık ve onlardan kafir olanlara acı bir azap hazırladık.

162-) Fakat onlardan ilimde derinleşmiş olanlar yani müminler, sana indirilene ve senden önce indirilene iman edenler ve salât-ı ikâme edenler, zekât'a gelenler(arımanlar) Allah'a ve ahiret gününe mümin olanlar var ya; işte onlara pek yakında büyük mükâfat vereceğiz.

163-) Biz Nuh'a ve ondan sonraki Nebilere vahyettiğimiz gibi sana da vahyettik. Ve (nitekim) İbrahim'e, İsmail'e, İshak'a, Yakub'a, esbâta (torunlara), İsa'ya, Eyyûb'e, Yunus'a, Harun'a ve Süleyman'a vahyettik. Davud'a da Zebûr'u verdik.

164-) Bir kısmının kıssasını sana daha önce anlattık, bir kısmının kıssasını ise sana anlatmadık. Allah Musayı kelimelerle konuştu.

165-) Yerine göre müjdeleyici ve uyarıcı Resuller bulunur ki insanların Resullerden sonra Allah'a karşı bir bahaneleri kalmasın! Allah izzetlidir, hüküm ve hikmet sahibidir.

Bu ayette bulunan Resuller kitaba bağlı yani sadece vahyi tebliğ eden Resullerdir.

Bunların kim oldukları sadece Allah tarafından bilinir. İnsanlar bunları bilmezler. Kıyamet gününe kadar var olurlar. Bunun sebebi, kitabın sözün gücüne sahip olmasındandır. Yani kitaba bağlı bilinmeyen Resuller olmayacak olursa, her tarafı hurafe ve yalan kaplar. Bunun önünde tek engel vahye bağlı olan Resullerdir. Yüce Allah yalan ve iftiraları bu meçhul yani bilinmeyen Resullerin diliyle açığa çıkarır ve deşifre eder. Bunun başka yolu yoktur. İşte Resullerin önemi burada ortaya çıkar. İkinci “Rusul” kelimesinin marife gelmesi, bunların Yüce Allah’ın bilgisinde var olduğundandır. Yani “Allah onları biliyor.” demektir. Âyette bulunan ikinci “الرُّسُلِ” (Rusul) kelimesinin marife gelmesi, yani “elif lam” takısı almasının sebebi, bu resullerin yüce Allah’ın bilgisinde var olduklarından dolaydır. Yani Allah onları biliyor demektir. Yoksa insanlar onları biliyor ve tanıyor anlamında değildir.

166-) Fakat Allah sana indirdiğine şahitlik eder; onu kendi ilmi ile indirdi. Meleklerde (Nebiler, Resuller, müminler) de şahitlik ederler. Şahit olarak Allah kâfidir.

167-) Ön yargıya sahip olanlar yani Allah yolundan engelleyenler, andolsun ki uzak bir sapkınlığa sapmışlardır.

168-) Ön yargıya sahip olanları yani zulmedenleri Allah asla bağışlayacak değildir. Onları hidayetin yoluna iletcek de değildir.

169-) Ancak ebedi kalmak üzere cehennemini yoluna iletcektir. Bu da Allah’a kolaydır.

170-) Ey insanlar! Resûl size Rabbinizden hakkı getirdi. Şu halde kendi hayrınıza olmak üzere iman edin. Eğer inkâr ederseniz, göklerde ve yeryüzünde ne varsa şüphesiz hepsi Allah’ındır. Allah her şeyi bilen hüküm ve hikmet sahibidir.

Bu ayette bulunan Resul kitap Resuldur. Çünkü kitap bütün insanları muhatap alır. Yani evrenseldir ve kıyamet gününe kadar gelecek insanları ilgilendirmektedir. Fakat beşer Resulün bütün insanlarla muhatap olması mümkün değildir.

171-) Ey ehl-i kitap! Dininizde aşırı gitmeyin ve Allah ile ilgili, haktan başkasını söylemeyin. Meryem oğlu İsa Mesih, ancak Allah’ın Resûl’üdür, (O) Allah’ın, Meryem’e ulaştırdığı “kün: Ol” kelimesi(nin eseri)dir, O’ndan bir ruhtur. Şu halde sadece Allah’a ve Resullerine iman edin. “(Allah) üçtür” demeyin, sizin için hayırlı olmak üzere bundan vazgeçin. Allah ancak bir tek ilâhtır. O, çocuğu olmaktan münezzehdir. Göklerde ve yeryüzünde ne varsa hepsi O’nundur. Vekil olarak Allah yeter.

İsa (a.s) ın Ünvan ve Sıfatları

Kur’an’da İsa (a.s) ile ilgili çok sayıda ünvan ve sıfat zikredilmiştir. Bunları şöylece sıralamak mümkündür. “Mesih” (Âli İmran- 45; Nisa- 157, 171, 172; Maide-17, 72, 75; Tevbe- 30, 31) “Vecih” Âli İmran- 45) “Resul” Âli İmran- 49); “Nebi” Meryem-30) “Abd” (Meryem- 30) “Mübarek” (Meryem- 31) “Mübeşşir- (Saf- 6) “Münebbi” (Haberci)(Âli İmran- 49) “Muayyed” (Desteklenen)(Bakara- 87) “Musaddık” (Âli İmran- 50) “Mukarreb” (Allah’a yakın olan)(Âli İmran-45) “Merfu” (Allah’a yük-seltilen)(Nisa158) “Kavl-i Hak” (Hak Söz)(Meryem- 34) “Kelime” (Âli İmran- 39, 45) “Ruh” (Nisa- 171) “Rahmet” (Meryem-21) “Âyet” (Meryem- 21; Müminun- 50) “Salih”

(Âli İmran- 46) “Mutahhar” (Tertemiz Kılınmış)(Âli İmran- 55)

172-) Ne Mesîh ve ne de yakın melekler (resuller), Allah’a kul olmaktan çekinmezler. Kim O’na kulluk etmekten çekinir ve büyüklenirse hepsini huzuruna toplayacaktır.

Bu ayette bulunan “mukarreb melekler” Yüce Allah’ın Resulleridir. Çünkü İsa (a.s.) ile eşit bir hitaba ortak edilmişlerdir. Resullere mukarreb melekler denilmesinin sebebi vahye ihanet etmeyeceklerinden yani masum olduklarından dolayıdır. Yüce Allah’ın güç ve kuvvetini temsil eden doğal kuvvetler olduğu gibi, hata ve günaha meyilli olmayan Nebi, Resul ve müminler de doğal güç anlamında melekler kategorisine giriyor.

173-) İman edip salih ameller işleyenlere (gelince Allah) mükafatlarını tam olarak verecek ve onlara faziletinden daha fazlasını da (verecektir.) O’na kulluktan çekinen ve kibirlenenlere gelince onlara acı bir şekilde azap edecek ve onlar, kendileri için Allah’tan başka ne bir veli ve ne de bir yardımcı bulamayacaklardır.

174-) Ey insanlar! Şüphesiz size Rabbinizden kesin bir delil geldi yani size mübin (apaçık) bir nur indirdik.

175-) Allah’a iman edip O’na sığınanlara gelince, Allah onları kendinden bir rahmet ve faziletin içine koyacak ve onları kendi hidayetine doğru (giden) sırat-ı müstakime iletecektir.

176-) Senden fetva isterler. De ki: “Allah, babası ve çocuğu olmayan kimsenin mirası hakkındaki hükmü şöyle fetva veriyor: Eğer çocuğu olmayan bir kimse ölür de onun bir kız kardeşi bulunursa, bıraktığının yarısı bunundur. Kız kardeş ölüp çocuğu olmazsa erkek kardeş de ona vâris olur. Kız kardeşler iki tane olursa (erkek kardeşlerinin) bıraktığının üçte ikisi onlarındır. Eğer erkekli kadınlı daha fazla kardeş mevcut ise erkeğin hakkı, iki kadın payı kadardır. Şaşırmayasınız diye size (âyetleri) Allah açıklıyor ediyor. Allah her şeyi bilmektedir.”

HADİD SURESİ

29 âyet olup Medine'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1-) Göklerdeki ve yerdeki her şey Allah'ı tespih etmektedir. O, izzetlidir, hüküm ve hikmet sahibidir.

2-) Göklerin ve yerin hükümranlığı yalnızca O'nundur. Diriltir, öldürür. O, her şeyin üzerinde bir kudrete sahiptir.

3-) O, ilk ve âhir. Zâhir ve bâtın olandır yani O, her şeyi bilir.

4-) O, gökleri ve yeri altı günde yaratan, sonra (kudret ve ilmiyle) Arş'a istivâ edendir. Yere gireni, ondan çıkanı, gökten ineni, oraya yükseleni bilir. Nerede olursanız olun, O sizinle beraberdir. Allah, bütün yaptıklarınızı hakkıyla görendir.

“Ben her gün beş kez Namaz kılarak” Allah'ın huzuruna” çıkıyorum” sözü Kur'an'a aykırıdır. Çünkü “Allah'ın huzuru” diye bir şey yoktur. Yani gelenek dininin ortaya koyduğu “Allah tasavvuru” son derece hatalı bir tasavvurdur. Uydurma rivayetlere dayanan bu Kur'andan kopuk olan din anlayışı insanları yanlış Allah tasavvuruna yönlendiriyor. Mekandan münezzeh olan yüce Allah sanki belli bir yerde bulunuyor ve huzuruna ancak belli zamanlarda insanları kabul ediyor gibi bir anlama neden oluyor. Bu inanç ve telakki şu âyetlere aykırıdır.

“... Biz insana şah damarından daha yakınız. ” وَنَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ ...” (Kaf-16)

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَا يَكُونُ مِنْ نَجْوَى ثَلَاثَةٍ إِلَّا هُوَ رَابِعُهُمْ وَلَا خَمْسَةٍ إِلَّا هُوَ سَادِسُهُمْ وَلَا أَدْنَى مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْثَرَ إِلَّا هُوَ مَعَهُمْ آيِنٌ مَا كَانُوا ثُمَّ يُنَبِّئُهُمْ بِمَا عَمِلُوا يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ

“Göklerdeki ve yerdeki her şeyi Allah'ın bildiğini görmüyor musun? Üç kişi gizlice konuşmaz ki dördüncüleri O olmasın. Beş kişi gizlice konuşmaz ki altıncıları O olmasın. Bundan daha az, yahut daha çok da olsalar, nerede olurlarsa olsunlar, O mutlaka onlarla beraberdir. Sonra onlara yaptıklarını kıyamet günü haber verecektir. Allah, her şeyi hakkıyla bilir.” (Mücadele-7)

“... Nerede olsanız, O sizinle beraberdir. Allah, bütün yaptıklarınızı hakkıyla görendir.” (Hadid-4)

5-) Göklerin ve yerin hükümranlığı O'nundur. Bütün işler ancak O'na döndürülür.

6-) Geceyi gündüze sokar, gündüzü de geceye sokar. O, göğüslerin özünde olamı bilendir.

7-) Allah'a yani Resûlüne iman edin ve sizi üzerinde tasarrufa yetkili kıldığı maldan, infak edin. İçinizden iman edip de infak edenler var ya; onlar için büyük bir mükâfat vardır.

8-) Resûl, sizi, Rabbinize iman etmeniz için davet edip dururken size ne oluyor da Allah'a iman etmiyorsunuz? Hâlbuki sizden sağlam bir söz almıştı. Eğer mümin kimse lerseniz..

9-) O, sizi karanlıklardan aydınlığa çıkarmak için kulunun üzerine apaçık âyetler indirendir. Şüphesiz Allah, size karşı çok şefkatli ve merhametli olandır.

10-) Size ne oluyor da, Allah yolunda infak etmiyorsunuz? Hâlbuki göklerin ve yerin mirası Allah'ındır. İçinizden, fetihten önce infak edenler ve savaşanlar, (diğerleri ile) eşit değildir. Onların derecesi, sonradan infak edenler ve savaşanlardan daha yüksektir. Bununla beraber Allah, hepsine de en güzel olanı va'detmiştir. Allah yaptıklarınızdan haberdardır.

11-) Kim Allah'a güzel bir borç verecek ki, Allah da onu kendisine kat kat ödesin. Ona çok değerli bir mükâfat da vardır.

12-) Mü'min erkeklerle mü'min kadınların nurlarının, önlerinde ve sağlarında koştuğunu göreceğin gün kendilerine şöyle denir: "Bugün size müjdelenen şey altlarından nehirler akan, devamlı olarak kalacağımız cennetlerdir." İşte azim başarı budur.

13-) Münafık erkeklerle münafık kadınların, iman edenlere, "Bizi bekleyin ki sizin nurunuzdan biz de aydınlanalım" diyecekleri gün kendilerine, "Arkanıza dönün de nuru orada arayın" denilecektir. Derken aralarına kapısı olan bir sur çekilir. Bunun iç tarafında rahmet, onların tarafında ise azap vardır.

14-) Münafıklar mü'minlere şöyle seslenirler: "Biz sizinle beraber değil miydik?" (Mü'minler de) derler ki: "Evet, fakat siz kendinizi fitneye düşürdünüz. Başımıza musibetler gelmesini gözlediniz, şüphe ettiniz, Allah'ın emri gelinceye kadar kuruntular sizi aldattı. O aldattıcı da sizi Allah ile aldattı."

15-) Bugün artık ne sizden, ne de kâfirlerden bir fidye alınmaz. Barınağımız ateştir. Sizin mevlânız odur. Orası gidilecek ne kötü yerdir!

16-) İman edenlerin Allah'ın zikrine yani inen hakka (Kur'an'a) karşı kaplerinin saygıyla ürpermesinin zamanı gelmedi mi? Daha önce kendilerine kitap verilip de, üzerinden uzun zaman geçen, böylece kalpleri katılaşımlar gibi olmasınlar. Yani onlardan birçoğu yoldan çıkmışlardır.

17-) Bilin ki Allah, yeri ölümünden sonra diriltmektedir. Aklınızı kullanmanız için size âyetleri açıkladık.

18-) Sadaka veren erkekler ve sadaka veren kadınlara yani Allah'a güzel bir borç verenler var ya, onlara kat kat ödenir. Onlara çok değerli bir mükâfat daha vardır.

19-) Allah'a yani Resullerine iman edenler var ya, işte onlar siddıkların ta kendileridir. Allah'ın yanında şahitler bunlardır. Onların mükâfatları ve nurları vardır. Kâfirlere yani âyetlerimizi yalanlayanlara gelince; işte onlar çılgın ateşin arkadaşlarıdır.

20-) Bilin ki, dünya hayatı ancak bir oyun, bir eğlence, bir ziynet, aranızda karşılıklı bir övünme ve aranızda mallarda ve evlatlarda çoğaltma yarışından ibarettir. Tıpkı, bir yağmur gibidir ki, bitirdiği bitki çiftçilerin hoşuna gider. Sonra kurumaya yüz tutar da sen onu sararmış olarak görürsün. Sonra da çer çöp olur. Ahirette ise çetin bir azap, Allah'ın bağışlaması ve rızası vardır. Dünya hayatı, aldatıcı geçimlilikten başka bir şey değildir.

Bu ayette çiftçiler için “kuffar” kelimesi kullanılmıştır. Bunun sebebi tohumu örttüklerindedir. Yani “kafir” hakkın üstünü örten, onu gizleyen ortaya çıkmasını engelleyen kişidir. Bu da din adamları ile ilgili bir durumdur. Umumi insanlara kafir denilmez. Kafirin en önemli özelliklerinden biri de ön yargıya sahip olmasıdır. Ön yargı kadar insanı kör ve duygusuz yapan bir şey yoktur.

Dünyevileşme

Dünyevileşme ne demektir? Dünyevileşme derken neyi anlamalıyız? Dinin gerçek işlevini ve hayat pratiğine yön veren etkisini ortadan kaldıran yani tek dünyanın var olduğu bir hayatı esas alan yaşam tarzına dünyevileşme diyoruz. Veya sadece dünya hayatına saplanıp kalmayı dünyevileşme olarak görüyoruz. Aslında iman ettim diyenler için bu yeni bir sorun değildir. Daha Nebi (a.s) hayattayken dünyaya düşkünlüğün, dünya malına tamahkarlığın, dünyaya bel bağlamanın, dünyadan murat almanın ciddi emarelerine rastlıyoruz. Ama bunlar böyle sosyal ateizm falan diye tabir edilecek şeyler değildi. Cuma Suresi 11. âyete baktığımızda, Nebi (a.s) karşılarında kendilerine hitapta bulunurken, kervanın sesi dışarıdan duyulunca cemaat dışarıya akın edip gidiyor.

وَإِذَا رَأَوْا تِجَارَةً أَوْ لَهْوًا انفَضُّوا إِلَيْهَا وَتَرَكُوكَ قَائِمًا قُلْ مَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ مِنَ اللَّهْوِ وَمِنَ التِّجَارَةِ وَاللَّهُ خَيْرُ الرَّازِقِينَ

“ (Ey Nebi!) Onlar bir ticaret veya bir oyun eğlence gördükleri zaman hemen dağılıp ona koştular ve seni ayakta bıraktılar. De ki: “Allah'ın yanında bulunan, eğlence ve ticaretten daha hayırlıdır. Allah, rızık verenlerin en hayırlısıdır.”

Dünyevileşmeyi son vahyin tarihinin ilk çağlarında Emevilerin hakimiyet dönemlerinde görüyoruz. Abbasiler de onlardan farklı değildi. Kur'an, dünyevileşmeyi geçmiş ümmetler veya kavimlerle ilgili somut figür olarak Firavun'dan ve Karun'dan söz eder. Fakat fazla uzağa gitmeye gerek yoktur. Kur'an'ın kendi döneminde yani son vahyi tarihinde en çok uğraştığı ve sürekli atıfta bulunduğu sorunlardan biri müşrik düğünüyeleşmesi yani müşriklerle Kur'an'ın girdiği mücadelede görülebilir. Yani Kur'an'ın, Mekke'li müşrikleriyle olan sorunu sadece itikadi bir problem olarak şirk değildi. Sosyal hayata yansıyan bir dünyevileşme sorununa da ciddi şekilde eğildi. Bilindiği gibi, müşrikler Allah'sız bir toplum değildi. O dönemdeki müşriklerin inancını henoteizm olarak nitelendirmek isabetli olabilir. Henoteizm, birden fazla tanrının var olduğunu kabul ederken, tek ve yüce bir tanrıya inanma ve tapınma eylemidir. Yani müşrikler, yücelerde bir ilahın varlığını, yaratıcılığını, en büyük olduğunu kabul

etmekle birlikte O'nun astında, yanında, ötesinde alt ilahların da var olduğuna inanıyorlardı. Kur'an'da bununla ilgili âyet çoktur.

Mesela:

وَلَيْنُ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ لِيَقُولَنَّ اللَّهُ فَنَأَى يُؤْفَكُونَ

“Andolsun, eğer onlara, “Gökleri ve yeri kim yarattı, güneşi ve ayı hizmetinize kim verdi?” diye soracak olsan mutlaka, “Allah” diyeceklerdir. O hâlde nasıl (haktan) döndürülüyorlar?” (Ankebüt-61)

وَلَيْنُ سَأَلْتَهُمْ مَنْ نَزَّلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ مِنْ بَعْدِ مَوْتِهَا لِيَقُولَنَّ اللَّهُ قُلِّ الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ

“Andolsun, eğer onlara, “Gökten yağmuru kim indirip de onunla yeryüzünü ölümünden sonra diriltti?” diye soracak olsan, mutlaka, “Allah” diyeceklerdir. De ki: (Öyle ise) “Hamd (güç ve kuvvet de) Allah’a mahsustur.” Fakat onların çoğu akıllarını kullanmazlar.” (Ankebüt-63)

وَلَيْنُ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لِيَقُولَنَّ اللَّهُ قُلِّ أَفَرَأَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ أَرَادَنِيَ اللَّهُ بِضُرٍّ هَلْ هُنَّ كَاشِفَاتُ ضُرِّهِ أَوْ أَرَادَنِي بِرَحْمَةٍ هَلْ هُنَّ مُمْسِكَاتُ رَحْمَتِهِ قُلِّ حَسْبِيَ اللَّهُ عَلَيْهِ يَتَوَكَّلُ الْمُتَوَكِّلُونَ

“Andolsun, eğer onlara, “Gökleri ve yeri kim yarattı?” diye sorsan elbette, “Allah”, derler. De ki: “Peki söyleyin bakalım? Allah’ın dununda ibadet ettikleriniz var ya; eğer Allah bana herhangi bir zarar dokundurmak isterse, onlar Allah’ın dokundurduğu zararı kaldırabilirler mi? Yahut Allah bana bir rahmet dilese, onlar O’nun rahmetini engelleyebilirler mi?” De ki: “Allah bana yeter. Tevekkül edenler ancak O’na tevekkül ederler.” (Zümer-38) Yani aşağıya doğru Allah’a götüren Allah’a irtibatı sağlayan ve sağladığına inanılan alt kata göre de ilahlar var. işte Kuran buna şirk diyor.

Müşriklerin pratik hayatlarına bakınca ortaya Allah’a inandığını söyleyen ama Allahsızcasına, Allah’ın tek dünyalı değilsiniz, bak çift dünyalısınız, bu hikaye burada bitmeyecek, bunun bir ötesi de var, buradaki oyun ve eğlencenin ötede hesabı verilecek şekilde ihtarlarına ikazlarına beyanlarına karşılık, “adam sen de yok öyle bir şey, şeklinde ahireti inkar tavırıyla bildiğiniz üzere, varsa yoksa biz yalnız bu dünyada yaşarız, burada doğar burada ölürüz, bizi zamanın çarkı yani felek dediğimiz şey bizi helak eder” diyorlardı.

وَقَالُوا مَا هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا وَمَا يُهْلِكُنَا إِلَّا الدَّهْرُ وَمَا لَهُمْ بِذَلِكَ مِنْ عِلْمٍ إِنْ هُمْ إِلَّا يَظُنُّونَ

“Dediler ki: “Dünya hayatımızdan başka hayat yoktur. Ölürüz ve yaşarız. Bizi ancak zaman yok eder.” Bu hususta onların bir bilgisi yoktur. Onlar sadece zanda bulunuyorlar.” (Casiye-24)

Böyle bir anlayışın sonucunda tek dünyalı olarak yaşamanın neticesinde, varsa yoksa dünya hayatı ise, tabii ki dünyanın imkanlarından, metaından azami seviyede istifade etmeyi, dünyadan azami derecede nasiplenmeyi, hayatın temel felsefesi haline getireceklerdi. O yüzden mala- mülke dünyalığa acayip düşkünlerdi. Onların bu tutumları Mekke döneminde inen birçok ayette şu şekilde tasvir oluyordu.

Mesela: Fecir suresinde yüce Allah şöyle buyuruyor.

وَتُحِبُّونَ الْمَالَ حُبًّا جَمًّا

“Malı da pek çok seviyorsunuz.” (Fecr-20)

Yani dünya malını-mülkünü, servetini biriktirmeyi ve istiflemeyi pek seversiniz.

Beled suresinde bu dünya malından harcamayı, şatafat ve debdebe içinde yaşamayı bir iftihar veyahut da itibar zanneden zihniyete atıfla

يَقُولُ أَهْلَكْتُ مَالًا لُبَدًا

“Yığınla mal harcadım diyor.” (Beled-6)

Yani sınırsız mal harcadım, dünya kadar mal harcadım, servet harcadım der. Ve sadece bununla övünür.

Hümeze suresinde ise,

وَيْلٌ لِّكُلِّ هُمَزَةٍ لُّمَزَةٍ

“Mal toplayan ve onu durmadan sayan, insanları arkadan çekiştiren, kaş göz işaretiyle alay eden her kişinin vay hâline!” (Hümeze 1,2) diye başlayan surede 2. ve 3. ayetlerde, o kişiden, o insanların kah yüzlerine, kah arkalarından böyle alaycı hareketler yapan, gammazlayan, kaş göz işareti yapan ahlaksız adam tipinden söz eder.

Der ki: الَّذِي جَمَعَ مَالًا وَعَدَّدَهُ

“Mal toplayan ve onu durmadan sayan, insanları arkadan çekiştiren, kaş göz işaretiyle alay eden her kişinin vay hâline!” (Hümeze-2)

Yani serveti biriktirir, gider gelir ne kadar biriktirdim diye sadece onun hesabını yapar. Kendince sanar ki, bu biriktirdiği mal- mülk, servet onu dünyada baki kılacak, ölümsüz kılacak. Oysa bilmez ki, insan ihtiyacıdan fazla olarak istiflediği ve biriktirdiği malı aslında sadece ve sadece kendisinden başkaları için yarın bir gün harcasın, üstünde tepinsin, çarçur etsin, har vurup harman savursun diye depoladığı şeyden ibarettir. Yani siz, ihtiyacınız neyse o nispette, o maldan, o mülkten yararlanırsınız. Geride istifledikleriniz ise, sizden başkalarının istifadesine ve harcamasına hazır halde, bekler vaziyette, depolanmış şeylerden başka bir şey değildir. Ama insan bir türlü bunu anlamaz. Onun tamahkarlık ve açgözlülüğü sayesinde insan zanneder ki, ben bu mala-mülke, bu servetle dünyada kazık çakacağım.

Tekasür suresini az çok biliyorsunuz.

أَلْهَيْكُمْ النَّكَاثُ . حَتَّى زُرْتُمُ الْمَقَابِرَ

“Çoklukla övünmek sizi, kabirlere varıncaya (ölünceye) kadar oyaladı.” (Tekasür-1,2)

Tekasür süresinin ilk ayetinde mana mesaja uygun olarak lafzi literal anlamıyla değil de, filanın kabri ziyaret ifadesindeki o deyimsel anlamıyla yani kişi kabrini ziyaret etti yani öldü şeklinde anlarsak, ölüm gelip çatıncaya kadar, habire biriktirmek,

daha çok biriktirmek, benim servetim seninkinden daha fazla, seninki benden fazla yani çokluk, daha çok mal- mülk, servet, dünyalık, ev sahibi olmak sevdası fena oyaladı diyor. Nereye kadar? Ta musalla taşına, ta kabre girinceye kadar. Bu ayetlerde Fecir suresinden Beled suresine, Hümeze suresinden Tekasür suresine kadar anlatılan mal-mülk, dünyalık düşkünlüğü işte bizim bugün dünyevileşme dediğimiz, tek dünyalı yaşama halinin Kur’andaki tasvirlerinde sadece bir kaçıdır. Biz bu hali ve bu vaziyeti hali hazırda günümüz Türkiye’sinde muhafazakar kitlenin hali vakti yerinde olanların da mevcuttur. Onların kahır ekseriyetinde müşahede ediyoruz. Mevcut siyasi iktidarın kendilerine açtığı maddi imkanlar sayesinde, kısa sürede ölçsüz bir refah ve zenginliğe kavuşan, belli bir zümre, muhafazakarlığı, dindarlığı, yerliliği ve milliliği hiç kimseye bırakmayan, sürekli olarak bunun üzerinde tepinip duran, ama yaşam tarzlarına, gerçek hayat pratiklerine bakıldığında, işte kolunda görgüsüzce milyonlarca veya yüz binlerce liralık saatle selfie çektirip, ondan sonra da bu milletin, bu halkın ta kendisiyiz şeklinde paylaşımlar yapan tipler varya, onlara bakarsanız şöyle bir kenara çekip onlarla oturup konuşursanız, İslam, dindarlık, ahlak, maneviyat hepsi onlardan sorulur bir retorikle karşılaşsınız. Ama yaşam pratiklerini takip ettiğinizde, onların hayatlarını izlediğinizde bunların Allahsız bir imana sahip olduklarını görürsünüz. İşte bu tiplerin muhafazakar kitlede hayli çoğalmış vaziyette olduklarını görüyoruz.

Ve sayıları gün geçtikçe artıyor. İktidar, kendilerine devlet imkanlarını paylaştırdığı ve dağıttığı nispette onlar da dünyayı ve dünya hayatındaki servetleri yağmalanacak, talan edilecek bir ganimet gibi talakki ederek yaşıyorlar. Bu yaşam tarzı onları giderek tek dünyalığa doğru itiyor farkında değiller. İşte neticede Allah varmış, Allah var diye söyleyip, Allah yokmuş gibi yaşayan, ahirete inandım deyip ahiretten tamamen duyarsız halde sorumsuz halde yaşayan, sonuçta tepeden tırnağa dünyevileşmiş bir halde, karşımıza çıkan bu tiplerin bence bu durumları bir sosyal ateizmle ilgili bir durumdur. Yani toplumsal bünyede temsil ettikleri kitle ve bu kitlenin yaşam biçimi, hayat alışkanlıkları, dünyevi malla mülkle ilişki tarzları dikkate alındığında karşınıza istiğna çıkıyor, mağrurluk, çıkıyor, tekebbür çıkıyor, bencillik çıkıyor. Şimdi burada tekebbür dedik, istiğna dedik, mağrurluk dedik.

Bunlar nedir? İstiğna hali, benim kimseye ihtiyacım yok, ben kendime yeterim şeklinde ifade edilebilecek bir sapkınlık halidir. Tekebbür veya istikbar, böbürlenme kibirlenme dediğimiz bir haldir. Mağrurluk malum. Bunların hali hazırda, siyasi iktidar olmanın kendilerine verdiği güven ortamında, dünyaya bakışları, deyim yerindeyse, 16.yüzyıl şairlerinden Abdinin şu beytini hatırlatıyor. “müft mesken sanur cihanı kişi, naktı ömrün verir kira yerine” Bunlar zannediyor ki, dünya beleş bir mesken, oysa geçen her gün ömür sermayesinden bizatihi dünyaya ödenen kira mesabesindedir. İnsanoğlu dünyada aslında beleş bir meskende oturuyorum zanneder ama her geçen gün hayatından kirayı ona öder. Ama o ödediği sermaye gün gelir biter.

Bitince ne olur

“... وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا مَتَاعُ الْعُرُورِ ...”

“... Dünya hayatı aldatıcı bir metadan, az bir yararlanmadan ibarettir.” (Hadid-20)

Vay be, demek ki dünyada yaşanan hayat neymiş?

مَتَاعُ الْعُرُورِ

Meta nedir?

Kendisinden istifade edilen geçici imkan, oyun ve eğlence misali sınırlı bir yararlanma yani istifadesi sınırsız süresiz değil, sınırlı ve süreli olan dünyalık. Gurur ise, aldanış demektir. İşte o zaman Hadid suresinde, bu dünyevi hayatın ne anlama geldiğine ilişkin o tasvirin çarpıcı anlamını da kavrar.

إِعْلَمُوا أَنَّمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا لَعِبٌ وَلَهُمْ زِينَةٌ وَتَفَاخُرٌ بَيْنَكُمْ وَتَكَاثُرٌ فِي الْأَمْوَالِ وَالْأَوْلَادِ كَمَثَلِ غَيْثٍ أَعْجَبَ الْكُفَّارَ نَبَاتُهُ ثُمَّ يَهِيغُ فَتَرِيهُ مُصْفَرًّا ثُمَّ يَكُونُ حُطَامًا وَفِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَمَغْوِرَةٌ مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانٌ وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا مَتَاعُ الْعُرُورِ

“Bilin ki, dünya hayatı ancak bir oyun, bir eğlence, bir süs, aranızda karşılıklı bir övünme, çok mal ve evlat sahibi olma yarışından ibarettir. (Nihayet hepsi yok olur gider). Tıpkı şöyle: Bir yağmur ki, bitirdiği bitki çiftçilerin hoşuna gider. Sonra kurumaya yüz tutar da sen onu sararmış olarak görürsün. Sonra da çer çöp olur. Ahirette ise (dünyadaki amele göre ya) çetin bir azap ve (ya) Allah'ın mağfiret ve rızası vardır. Dünya hayatı, aldanış metaından başka bir şey değildir.” (Hadid - 20)

Demek dünya hayatı, süs, oyun, eğlence, oyalanma, gösteriş, görkem, şatafat, itibar, تَفَاخُرٌ بَيْنَكُمْ

“daha çok iftihar, övünme”

وَتَكَاثُرٌ فِي الْأَمْوَالِ وَالْأَوْلَادِ

“çok mal ve evlat sahibi olma yarışından ibarettir.”

Dünya hayatı budur.

Kimin hayatı? İşte bu sosyal ateizm dediğimiz dünyevileşmeyi hayat felsefesi haline getirmiş olan veya hayatını bu şekilde düzenlemiş olan bir zihniyetin temsil ettiği veya böyle bir zihniyette karşılığını bulan bir hayat tarzı. Yoksa Nebi (a.s) ın, Ebubekir'in, Ömer'in, Ali'nin, Ebuzer'in hayatı boyunca veyahut bu dünyadan gelip geçen nice muvahhidin veya Hristiyanlıktaki azizlerin yaşadıkları hayat böyle bir hayat değildi. Bu hayat belli bir hayat felsefesinin yaşam biçimini ifade ediyor. Yani müşrik zihniyetin Kur'an'da eleştirilen dünyevileşmesini dikkate aldığımızda onların yaşadığı hayat olsa olsa işte bu kapıya çıkar. Bu anlama çıkar deniyor. Yoksa bizatihi dünya hayatı bu kadar değersiz, bu kadar eleştirilecek bir hayat değildir. O zaman Kur'an'da onca Nebi ve Resul'un mücadelesinin, çilesinin emeğinin bu hayat sahnesinde yer aldığını ve bunların beş kuruşluk anlam taşımadığını söylememiz gerekir. Böyle hayatlar gayet mübarektir, gayet değerlidir. Hadid suresinde tasvir edilen hayat ise, bizim sosyal ateizme saplananların hayat felsefesine denk gelmektedir. Yani başka bir hayat, başka bir dünya yokmuş gibi yaşayan, varsa yoksa dünya deyip, dünyaya çakılıp kalanların yaşayacağı hayat muhtevası ancak olsa işte böyle olur, diyen bir ayettir. Yoksa bizatihi rivayetlerde kimi zaman kötülendiği ve tarif edildiği gibi, dünya şeytana benzer, yok dünya aldatıcı ve ayartıcı kadına benzer şekilde nitelemeler ve genellemeler yanlışır.

Kıscası, saygınlığı, kıymetliliği, değerliliği, itibarı daha fazla mal- mülk sahibi, daha fazla servet sahibi, daha fazla şan- şöhret, daha fazla şatafat, konfor, lüks, sınırsız harcamada gören ve bunlar üzerinde takdir edilme duygularını tatmin eden, bunlarla kompleksini tatmin eden, bu şekilde kendini ispatlayanların sonuçta geldikleri yer, dünyayı ve dünya alanındaki servetleri yağmalanacak bir ganimet gibi görmek ve bunun neticesinde de ister istemez dünyaya saplanıvermek ve dünyada tek hayatlı ve tek dünyalı gibi yaşamayı farkında olarak ya da olmayarak prensip haline getirmek benim işte en başında sosyal dinsizlik dediğim durum budur.

Siz buna varın dünyevileşme deyin ne dersiniz deyin. Bu durumu biz bugün son derece görgüsüz makam odaları manzaraları, son derece gösterişli ve yakışık-sız giyim- kuşam, yeme- içme, eğlenme halleri veyahut itibarı ve saygınlığı habire harcamada, devasa ölçülerde mekanlardan, saraylarda, köşklere yaşama anlayışında arayan zihniyete baktığımızda, ki bunların tamamının bugün neredeyse muhafaza-kar kesimin alameti farikası olduğunu görüyoruz. Zenginliğin de bir edebi-adabı, bir ahlakı, görgüsü ve kültürü bir adab-ı muaşeretini bir asaleti vardır. Bakın, birkaç nesilden beridir aile olarak zengin olan insanların, ya da ailelerin, bu bahsettiğimiz tarzda yani Monaco'dan şuradan buradan Istakoz manzarası paylaşmak gibi görgüsüzlerine hiç rastlıyor musunuz? Bakın, zenginlik veyahut onların bunca mal-mülküne rağmen, itibarı ve saygınlığı, davasılıkta, görkemde, ihtişamda, şatafatta, lükste, har vurup harman savurmada, tüketim ve harcamada aradıklarını hiç görüyor musunuz?

O asaleten zengin olanlara bir bakın, onların hayat tarzları nasıldır? Eğer siz itibarı, prestiji, saygınlığı, değerliliği, hürmetliliği, şatafatta, nam salarak, sınırsız har-cama yaparak yani kıscası, israf üzerinden itibar kazanmak ve bunu muteber saymak durumundaysanız ve buna uygun bir dünyanın içinde yaşayıp gidiyorsanız, kusura bakmayın ama ister istemez insanın şöyle diyesi gelir. Yahu bu Müslüman dünya-nın son Nebisine ve ailesine baktığımızda, onun gerçek yaşam standartlarını okuyup öğrendiğimizde, gerçek yaşam modeline baktığımızda, beş kuruluşluk itibarı yok dememiz mi gerekiyor. Çünkü hayatlarında ne görkem var, ne şatafat var, ne devasalık var, ne ihtişam var.

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لَأَزُوجَكِ إِنْ كُنْتُمْ تُرَدُّنَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَزِينَتَهَا فَتَعَالَيْنَ أُمَتِّعَنَّ وَأَسْرَحَنَّ سَرَاحًا جَمِيلًا

“Ey Nebi! Hanımlarına de ki: “Eğer dünya hayatını ve onun süsünü istiyorsanız, gelin size geçimliğinizi vereyim ve sizi en güzel bir şekilde bırakayım.” (Ahzab-28)

وَإِنْ كُنْتُمْ تُرَدُّنَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَالْأَخْرَةَ فَإِنَّ اللَّهَ أَعَدَّ لِلْمُحْسِنَاتِ مِنْكُنَّ أَجْرًا عَظِيمًا

“Eğer Allah’ı, Resûlünü ve ahiret yurdunu istiyorsanız, bilin ki Allah içinizden iyilik yapanlara büyük bir mükâfat hazırlamıştır.” (Ahzab-29)

Dolayısıyla onlar itibarı adalette, hakkaniyette, merhamette, tevazuda, bilinçte, ihlasta, sadelikte, basitlikte, doğallıkta aradılar ve buldular. Ve öylece itibar kazandılar, hala itibarlılar ve kıyamet gününe kadar itibarlı kalacaklar. Yüz binlerce liralık saat-lerle görgüsüzce poz verip, biz milletin ta kendisiyiz diyen, ümmete âdeta hakaret eder-

cesine, ümmetin aklıyla alay edercesine, içinde yaşadığımız yılı emeklilerin yılı ilan edip, ekonominin zirvede olduğu bir ortamda ülke pahalılıkta akıp giderken 10.000 liraya, 12 bin liraya yaşamaya mahkum edilen milyonlarca insanı sosyal atık gibi böyle bir kenara atan bir ülkede, siz “itibardan tasarruf olmaz” deyip, israfı meşrulaştırır ve itibarın dayanağı kılarırsanız, bu zihniyete karşı da insan soramadan edemez, o zaman Nebi (a.s) in ve ailesinin beş kuruşluk itibari yokmuş, onlar hep itibardan tasarruf yapmışlar, demek zorunda bırakırsınız bizi. Evet, bütün bu yazı boyunca dile getirdiğimiz can yakıcı problemi, vaziyeti, sosyal ateizm olarak görüyoruz. Siz dünyevileşme olarak görün. Muhafazakar kesimde sosyal ateizm sorunu çok diddi bir sorun. İktidar sona erdiğinde bu sorun da kısmen göreceli şekilde azalır. Çünkü gözümüzün önünden sahneden çekilirler. Hortumlar kesilir, imkanlar kısıtlanır. Onların da bu sosyal ateizm yani dünyevileşme halleri kaçınılmaz olarak daralır. Bir bakıma kendileri için de bu durum hayra vesile olur.

21-) Rabbinizden bir bağışlanma ve genişliği, gökle yerin genişliği kadar olan, Allah'a yani Resûlüne iman edenler için hazırlanan cennete koşun. İşte bu, Allah'ın faziletidir. Onu dileyene verir. Allah, azim fazilet sahibidir.

22-) Yeryüzünde ve kendi nefislerinizde uğradığınız hiçbir musibet yoktur ki, biz onu yaratmadan önce, bir yasada yazılmış olmasın. Şüphesiz bu, Allah'a göre kolaydır.

Yüce Allah göklerle yeryüzünü yarattığı günden itibaren bir yasa koymuştur. Bunun adı “Yaratılış Yasasıdır.” Göklerde ve yerde hak ve geçerli olan bu yasadır. Yani göklerde ve yerde olan her şey bu yasaya göre otomatik olarak işler.

23-) Elinizden çıkana üzülmeysiniz ve Allah'ın size verdiği nimetlerle şımarmayasınız-övünmeyesiniz diye. Çünkü Allah, kendini beğenip övünen hiç kimse sevmez.

24-) Onlar cimrilik edip insanlara da cimriliği emreden kimselerdir. Kim yüz çevirirse bilsin ki şüphesiz Allah, zengindir, övülmeye lâyık olandır.

25-) Andolsun, biz Resullerimizi apaçık delillerle gönderdik, beraberlerinde kitabı ve mizanı (ölçüyü) indirdik ki, insanlar adaletle hükmetsinler. Kendisinde şiddetli bir güç ve insanlar için birçok yararlar bulunan demiri indirdik. Herkes Allah'ın, kendisine ve Resûllerine gaybla yardım edeceğini bilecektir. Şüphesiz Allah kuvvetlidir, izzetli olandır.

Gökler ve yeryüzü oluşmaya başladığında büyük bir gök cisminin veya bir yıldızın dünya ile temasından sonra demir elementi oluşmuştur. Yani demir başka bir yerden dünyaya inmiştir. Dolayısıyla bütün astronomik bulgular, dünya'daki demir madeninin dış uzaydaki dev yıldızlardan geldiğini ortaya koymuştur. Sadece dünya'daki demir de değil, tüm güneş sistemindeki demir, dış uzaydan elde edilmiştir. Çünkü ifade ettiğimiz gibi, güneş'in sıcaklığı demir elementinin meydana gelmesi için yeterli değildir.

26-) Andolsun, biz Nûh'u ve İbrahim'i gönderdik. Nübüvvet'i ve kitabı onların zürriyetlerine kıldık. Onlardan kimi hidayete ermiştir, ama içlerinden birçoğu da yoldan çıkmışlardır.

27-) *Sonra bunların peşinden ard arda Resullerimizi bulundurduk. Onların arkasından da Meryem oğlu İsa'yı bulundurduk, ona İncil'i verdik ve kendisine uyanların kalplerine şefkat ve merhameti yerleştirdik. Uydurdukları ruhbanlığa gelince; onlara biz yazmadık. Allah'ın rızasını aramak kasdıyla onu kendileri icat etmişlerdi. Fakat ona da gereği gibi uymadılar. Biz de onlardan iman edenlere mükâfatlarını verdik. Fakat onlardan birçoğu da yoldan çıkmışlardı.*

28-) *Ey iman edenler! Allah'a karşı bilinçli olun yani Resûlüne iman edin ki, size rahmetinden iki kat pay versin, size kendisiyle yürüyeceğiniz bir aydınlık versin ve sizi bağışlasın. Allah bağışlayandır, merhametli olandır.*

29-) *Kitap ehli, Allah'ın faziletinden hiçbir şeyi kendilerine has kılmaya güçlerinin yetmeyeceğini yani faziletin, Allah'ın elinde olduğunu, onu dileylene vereceğini bilsinler. Allah, azim fazilet sahibidir.*

MUHAMMED SURESİ

38 âyet olup Medine'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1-) **Kâfir olanlar yani Allah'ın yolundan engelleyenlerin amellerini (Allah) boşa çıkarmıştır.**

2-) **İman edip, salih ameller işleyenlerin ve Muhammed'e indirilene -ki o Rablerinden gelen haktır- iman edenlerin ise Allah günahlarını örtmüş yani durumlarını ıslah etmiştir.**

3-) **Bu, kâfirlerin batıla uymaları ve iman edenlerin Rablerinden gelen hakka uymalarından dolayıdır. İşte Allah, onların örnek alınacak durumlarını insanlara böyle anlatır.**

4-) **(Savaşta) Kâfir olanlarla karşılaştığımız zaman boyunlarımızı vurun. Nihayet onları çöktertip etkisiz hâle getirdiğinizde bağı sıkı bağlayın. Artık bundan sonra ya karşılıksız ya da fidiye karşılığı salıverin. Savaş sona erinceye kadar hüküm budur. Eğer Allah dileseydi, onlardan oç alırdı. Fakat sizi birbirinizle sınamak için böyle yapıyor. Allah yolunda öldürülenlere gelince, onların amellerini asla boşa çıkarmayacaktır.**

Kıraat Farklılığı

Âyette bulunan “**فَاتَّلُوا** (öldürülenler)” kelimesi, “**فَاتَّلُوا** (savaşanlar)” olarak da okunmuştur. O zaman cümlenin manası şöyle oluyor.” Allah yolunda savaşanlara gelince, (Allah) onların amellerini boşa çıkarmayacaktır.

5,6-) **Onları hidayete ulaştıracak yani durumlarını ıslah edecektir ve kendilerine tanıttığı cennete koyacaktır.**

7-) **Ey iman edenler! Eğer siz Allah'a yardım ederseniz. O da size yardım eder yani ayaklarınızı sâbit kılar.**

8-) **Kâfir olanlara gelince, yıkım onlarındır yani onların amellerini boşa çıkarmıştır.**

9-) **Bu, Allah'ın indirdiğini beğenmemeleri, bu sebeple de Allah onların amellerini boşa çıkarmasındandır.**

10-) **Onlar yeryüzünde dolaşıp, kendilerinden öncekilerin sonlarının nasıl olduğuna bakmadılar mı? Allah, onları darmadağın etmiştir. Kâfirlere de bu cezanın benzerleri vardır.**

11-) **Bu, Allah'ın iman edenlerin yardımcısı olması, kâfirlerin ise, hiçbir yardımcıla-**

rının bulunmamasındandır .

12-) Şüphesiz Allah, iman edip , salih ameller işleyenleri, içinden nehirler akan cennetlere koyacaktır. Kâfirler ise (dünyadan) yararlanırlar yani hayvanların yediği gibi yerler. Onların kalacakları yer ateştir.

13-) Seni yurdundan çıkaranlardan daha güçlü nice yurt halkları vardı ki, biz onları yok ettik. Onlara yardım eden olmadı.

14-) Rabbinin katından apaçık kanıtlar üzerinde olan kimse, kötü amelleri kendisine süslü gösterilen yani arzularına uyan kimseler gibi olur mu?

15-) Bilinç sahiplerine vâdedilen cennetin misâli şöyledir: Orada bozulmayan sudan nehirler, tadı değişmeyen süttan nehirler, içenlere zevk veren şaraptan nehirler ve süzme baldan nehirler vardır. Orada onlar için ürünlerin her çeşidi vardır. Ve Rablerinden bağışlanma da vardır. Bu cennetliklerin misâli, ateşte temelli kalacak olan yani bağırsaklarını parça parça edecek kaynar su içirilen kimselerin durumu gibi olur mu?

16-) Onlardan seni dinleyenler vardır. Fakat senin yanından çıktıkları zaman , kendilerine bilgi verilmiş olanlara, “Az önce ne söyledi?” derler. İşte bunlar, Allah’ın, kalplerini mühürlediği yani sadece arzularına uyan kimselerdir.

17-) Hidayete ulaşanlara gelince, Allah onların hidayetini artırır yani takvalarını verir.

18-) Onlar (son) saatin kendilerine ansızın gelmesinden başka bir şey mi bekliyorlar. Andolsun ki onun işaretleri gelmiştir. Kendilerine gelip çatınca öğüt almaları neye yarar?

19-) Bil ki Allah’tan başka ilâh yoktur. Hem kendinin, hem de mümin erkek ve kadınların günahları için bağışlanma dile! Allah, gezip dolaştığınız yeri de, içinde kalacağınız yeri de bilir.

20-) İman edenler, “Keşke bir sûre indirilse!” derler. Fakat hükmü apaçık bir sûre indirilip de onda savaştan söz edilince; kalplerinde hastalık olanların, ölüm baygınlığına girmiş kimsenin bakışı gibi sana baktıklarını görürsün. O da onlara pek yakındır.

21-) İtaat ve güzel bir söz onlar için daha hayırlıdır. İş ciddileşince Allah’a verdikleri söze sâdik kalsalardı, elbette kendileri için daha hayırlı olurdu.

22-) Eğer savaştan kaçarsanız yeryüzünde bozgunculuk yapmaya ve akrabalarınızı kırdırmaya sebep olmaz mısınız?

1-) Erham: Rahim’in çoğuludur. Rahim, esasen çocuğun meydana geldiği ana karnı demektir. Akrabalığın kaynağı olması sebebiyle akrabalığa da rahim, denilmiştir.

2-) Yani; bu korkaklıkla savaştan kaçır da düşmanın yurduğunu istila etmesine sebebiyet verir ve böylece çoluk çocuğunuzu, kadınlarınızı, akrabalarınızı parçalatabilir misiniz? Çünkü İslâm ordusunda fesat çıkarıp, düşman istilâsına sebebiyet verildiği takdirde meydana gelecek sonuç, budur. Âyet şu şekilde de anlaşılmıştır. “Ey Müna-fıklar! Demek sizler, iş başına gelecek olursanız, yeryüzünde bozgunculuk yapacak ve akrabalık bağlarınızı da koparacaksınız, öyle değil mi?”

23-) İşte bunlar, Allah'ın lânetleyip, kulaklarını sağır, gözlerini kör ettiği kimselerdir.

24-) Onlar Kur'an'ı tedebbür etmiyorlar mı ? Yoksa kalplerin üzerinde kilitleri mi var?

Tedebbür, âyetlerin arka planda kalan manalarını düşünmek anlamına gelmektedir.

Mesela: “Hak Rabbinden gelendir” (Bakara-147) cümlesi, ön planda olan manadır. Arka planda kalan manası ise, “Din olarak Rabbinden gelmeyen şeyler hak değildir, onları kabul etme hemen reddet” demektir.

Mesela: “Bu kitapta şüphe yoktur. Bilinç sahipleri için bir hidayettir” (Bakara-2) Bu ön planda olan manadır. Arka planda kalan manası şudur. “Din ve hüküm olarak Kur'an'dan başka bütün kitaplar şüphelidir. Onlardan uzak dur, sakın onlara tâbi olma” demektir.

İlahi vahye teslim olmakta direnenler, onu anlamadıkları için değil, bilakis kalpleri katılaştığı, üzerinde yeterince düşünmedikleri için reddetmekte, sırf ön yargı ve tuğyanlarından ötürü vahye karşı koymaktadırlar. Arapların, Kur'an'ın hitabını anlamadıklarını ve fakat hitaptan murad edilen üzerinde tedebbür etmediklerini söyler. Manalarını anlamaksızın bir söz'ü tedebbür etmek mümkün değildir. “Akledesiniz diye onu Arapça bir Kur'an (metin) olarak indirdik” (Yusuf- 2) Bir sözü akletmek (taakkul) onun manasını anlamayı içerir. Malumdur ki bir sözün sarf edilmesinden maksat sadece lafızlarının değil, manalarının da anlaşılmasıyla ilgili bir durumdur. Kur'an (Allah'ın sözü) ise elbette buna daha çok layıktır. Anlaşılmayan bir sözün üzerinde düşünülüp akledilemeyeceği için, yüce Allah muhataplarından âyetleri üzerinde düşünüp akletmelerini istemekle aynı zamanda kelamının “anlaşılır” (mübin) olduğunu da beyan etmektedir ki kimsenin sözün gereğini yerine getirip getirmemekte mazereti olmasın! Nitekim Kur'an âyetleri düşünmeyen, tedebbür ve taakkul etmeyen muhataplarının bu vurdumduymazlıklarını açıkça dile getirmektedir.” Andolsun ki Kur'an'ı düşünsünler diye kolaylaştıracak. Fakat düşünen mi var?” (Kamer-17, 22, 32, 40)

25-) Kendileri için hidayet belli olduktan sonra gerisingeri dönenleri, şeytan onları aldatıp peşinden sürüklemiş ve kendilerini boş ümitlere düşürmüştür.

26-) Bu, Allah'ın indirdiğinden hoşlanmayanlara, “Bazı işlerde size itaat edeceğiz” demelerindedir. Allah, onların sırlarını bilir.

27-) Melekler, onların yüzlerine ve sırtlarına vurarak canlarını alırken hâlleri nasıl olacak?

Ayette bulunan meleklerden maksat savaşta kafirlerin canlarını alan mücahit müminlerdir. Kur'an'da melekler, Nebi, Resul ve müminler hakkında da kullanılmıştır.

28-) Bunun sebebi, Allah'ı öfkelen diren şeylere uymaları yani O'nun razı olduğu şeylerden hoşlanmamalarıdır. Allah da onların amellerini boşa çıkarmıştır.

29-) Yoksa, kalplerinde hastalık olanlar Allah'ın, niyetlerini ortaya çıkarmayacağını mı sandılar?

30-) Biz dileydik, onları sana gösterirdik de, sen onları yüzlerinden tanırdın. Fakat, sen onları, konuşma tarzlarından da tanırsın. Allah, amellerinizi bilir.

31-) Andolsun, içinizden, cihat edenleri ve sabredenleri bilinceye yani haberlerinizi ortaya koyuncaya kadar sizi sımayacağız.

32-) Şüphesiz ki, kâfir olanlar yani Allah'ın yolundan engelleyenler ve kendilerine hidayet yolu belli olduktan sonra Resûle karşı gelenler hiçbir şekilde Allah'a zarar vermezler. Allah, onların amellerini boşa çıkaracaktır.

33-) Ey iman edenler! Allah'a itaat edin yani Resule itaat edin. Sakın amellerinizi boşa çıkarmayın.

Yukarıdaki âyette birçok önemli nokta vardır.

1-) İtaat Allah ve Resul bağlamında kullanılan bir terimdir. Resule itaat, yüce Allah'a itaat olarak kabul edilmiştir. Nebi'ye mutlak anlamda itaat etme emredilmemiştir.

2-) Allah ve Resûlune itaat evrensel bir emirdir. Yani beşer Resûl hayatta olduğu sürece risâlet misyonuyla itaat ona yapılacaktır. O vefat ettikten sonra kitap Resul olan Kur'an'a itaat edilecektir. İşte Resul kavramı bundan dolayı evrenselidir. Kitap Resûle yani Kur'an'a itaat edenler tarihte gelmiş bütün Resullere itaat etmiş sayılırlar.

3-) Bu âyette bulunan itaat emri beşer Resûl ile değil, kitap Resul ile ilgilidir. Çünkü beşer Resûl on dört asır önce vefat etmiştir. Fakat kitap Resul kıyamet gününe kadar baki kalacaktır.

4-) Kur'an'da Allah ve Resul lafızlarının arasında bulunan bütün "ve" edatları "yani" anlamına gelmektedir.

5-) Allah ve Resûlune itaat etmeyenin yani dinde tek hüküm kaynağının Kur'an olduğuna iman etmeyenin ameli boştur, batıldır, yok hükmündedir.

6-) Kur'an'ın hiçbir âyetinde "Allah'a itaat edin" emri bulunmamaktadır. Mutlaka Allah lafızlarının yanında Resul vardır. Bunun anlamı, yüce Allah'a itaat etmenin tek yolunun kitaba itaat etmek olduğu içindir. Yani insanlar din ve hüküm olarak Kur'an'dan başka hiçbir kaynağa iman ve itaat etmedikleri zaman gerçek anlamda yüce Allah'a iman ve itaat ettikleri ortaya çıkacaktır.

34-) Şüphesiz ki kâfir olanlar yani Allah'ın yolundan engelleyenler, sonra da kâfir olarak ölenler var ya, Allah onları asla bağışlamayacaktır.

35-) O halde üstün durumda iken gevşeklik gösterip barışa çağırmayın. Allah sizinle beraberdir ve amellerinizi boşa çıkarmayacaktır.

Söz konusu müşrikler olduğu için iman edenlerin barışa fazla heves etmemeleri gerekir. Önemli olan şirk ve küfrün belini kırmaktır. Çünkü onların eline güç geçtiğinde iman edenlere acımayacaklardır. İsrail devletinin Gazze'ye yaptığı katliam gözlerimizin önündedir.

36-) Şüphesiz dünya hayatı ancak bir oyun ve eğlenceden ibarettir. Eğer iman edip

yani bilinçli olursanız, O size mükâfatınızı verir ve sizden mallarınızı (tümünü) istemez.

37- *Eğer onları sizden isteyip de sizi zorlasaydı, cimrilik ederiniz, O da niyetinizi ortaya çıkarırdı.*

38- *İşte sizler, Allah yolunda infak etmeye dâvet ediliyorsunuz. Ama içinizden cimrilik yapanlar var. Kim cimrilik yaparsa ancak kendi aleyhine cimrilik yapmış olur. Allah, her bakımdan sınırsız zengindir, siz ise fakirsiniz. Eğer O'ndan yüz çevirecek olursanız, yerinize başka bir toplum getirir. Sonra onlar sizin gibi olmazlar.*

TALAK SURESİ

12 âyet olup Medine’de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah’ın adıyla)

1-) Ey Nebi! Kadınları boşamak istediğinizde, onları iddetlerini dikkate alarak (temizlik hâlinde) boşayın ve iddeti sayın. Rabbiniz olan Allah’a karşı bilinçli olun. Apaçık bir hayâsızlık yapmaları dışında onları (bekleme süresince) evlerinden çıkarmayın, kendileri de çıkmasınlar. Bunlar Allah’ın sınırlarıdır. Kim Allah’ın sınırlarını aşarsa, şüphesiz kendine zulmetmiş olur. Bilemezsin, olur ki Allah, daha sonra yeni bir iş ortaya çıkarır.

2-) Boşanan kadınlar iddetlerinin sonuna varınca, onları güzelce tutun, yahut onlardan güzelce ayrılın. İçinizden iki âdil kimseyi şahit tutun. Şahitliği Allah için dosdoğru yapın. İşte bununla Allah’a ve ahiret gününe iman eden kimselere öğüt verilmektedir. Kim Allah’a karşı bilinçli olursa, Allah ona bir çıkış yolu açar.

3-) Onu beklemediği yerden rızıklandırır. Kim Allah’a tevekkül ederse, O kendisine yeter. Şüphesiz Allah, emrini yerine getirendir. Allah, her şeye bir yasa koymuştur.

4-) Kadınlarınızdan âdetten kesilmiş olanlar yani âdet görmeyenler hususunda tereddüt ederseniz, onların bekleme süresi üç dolunaydır. Hamile olanların bekleme süresi ise, doğum yapımlarıyla sona erer. Kim Allah’a karşı gelmekten sakınırsa, Allah ona işinde bir kolaylık verir.

Çocuk Evliliğinin Kur’an’da Bir Dayanağı Var mıdır?

Çeviride geçen “Henüz adet görmemiş” den ne anlarsınız? Şu an adet görmemiş ancak adet görecektir olanı anlarsınız. Peki bunlar kimdir? Tabii ki çocuk yaştaki kız çocukları. Öncelikle şunu söylemeliyiz ki, yukarıdaki âyet, birçok âyet gibi, meâlinde büyük hata yapılan âyetlerden biridir. Ayette geçen “لَمْ يَحْضَنْ” ibaresindeki “lem” sözcüğü önüne gelen geçmiş fiili geçmiş zamanda olumsuz yapar. Burada “adet görme” fiilinden önce geldiği için bu fiili “adet görmeyenler” şekline dönüştürmesi gerekir, “henüz âdet görmeyenler” şeklinde değildir.

Mesela: Bu olumsuzluk ekiyle ilgili Kur’an’dan şöyle bir örnek vermek mümkündür. Hemen hemen herkesin ezbere bildiği, yüce Allah’ın kendisini tanıttığı İhlas suresinin üçüncü âyeti “لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ” dir. Bakın, olumsuzluk eki veren “lem” sözcüğü bu sefer “doğurmak” ve “doğurulmak” fiilinin önüne gelmiş ve anlamı “doğurmadı ve doğurulmadı” şekline sokmuştur. Peki surede “doğurmadı ve doğurulmadı” diye

bahsedilen kimdir? Tabi ki yüce Allah.

Bu âyetlerdeki “lem” sözcüğüne Diyanetin verdiği anlamı verirsek, Allah’a atfen “henüz doğurmadı ve doğurulmadı” şeklinde saçma bir çeviri ortaya çıkar. Demek ki “lem” sözcüğüne “henüz” anlamı verilemez. Diğer taraftan Kur’an’da, “hem bedeni (bülüğ) hem de akli (rüşd) olgunluk” un evliliğin koşulu olarak zikredildiği akıldan çıkarılmamalıdır.(Nisa -6) Şimdi akla gelen soru şu: Gerçek böyleyken neden meallerin bir kısmında henüz adet görmemiş kız çocuklarının evliliğine atıf yapan bir çeviri yapılmaktadır? Dinlerini uydurma rivayetlerin üzerine inşa ettikleri için, geleneksel dini anlayışta açıktan açığa dillendirilmese de bu konu maalesef böyle kabul edilmektedir. Bu yanlış çevirilerden hareket eden dinsiz ve deistler de “Gördünüz mü, İslam dini küçük yaştaki kız çocuklarıyla evlenilmesine izin veriyor, bu nasıl bir din, böyle din olur mu” diyerek yüce İslam dininin aleyhinde propaganda yapıyor ve özellikle gençleri Kur’an’ın rahmet ikliminden uzaklaştırıyorlar. Rivayetlerden etkilenerek yapılan bu yanlış çevirileri Kur’an’ın bir emriymiş gibi kabul edenlere, “pekala, madem küçük yaştaki kızların evlendirilmesi Kur’an’ın bir emri ise, siz kızlarınızı neden küçük yaşta, çocuk iken evlendirmiyorsunuz?” diye sorulduğunda ya cevap verememekte ya da akıl ve vicdan sahibi bir kimsenin kabul edemeyeceği saçma sapan argümanlarla çıkış yolu aramaktadırlar. Hatalı çevirilerin yol açtığı olumsuzlukların vebali çok büyük olacaktır. Sonuç olarak, bu âyette “lem yehidne” yi “henüz adet görmeyenler” olarak değil, “yani adet görmeyenler” şeklinde çevirmek doğru bir çeviri olacaktır.

Eskiden tıp bugünkü kadar ilerlemediği için eski alimler adet görmeyenden kasıt buluş çağına girmemiş kız çocukları olarak anlamışlar. Halbuki bu âyete göre küçük kız çocuklarının evlendirilmesi kesinlikle caiz değildir. Kur’an’da evlilik için nikah çağından bahseden âyetler vardır. Nikah çağından bahseden âyetlerde aynı zamanda bir de rüşd kavramı geçer. Bir kızın evlenebilmesi için mutlaka ergenlik yani rüşd çağına ulaşmış olması gerekir. Ergenliğe girmeyen bir kızın evlenmesi sadece Kur’an’a değil, ahlaka, tıbbı ve fitrata da aykırı olan bir şeydir. Kur’an, çocukların olgunluğa yani rüşte ulaşmış olmasını bir takım sınamalarla test edilmesini tavsiye etmektedir. Özellikle yetimlerle ilgili âyette “mallarınızı vermeniz için onları test edin” der. Yani ekonomik yönetimi açısından eline alıp alamadığının, parayı ve malı kullanıp kullanmadığının test edilmesi ile anlaşılabilir sonucu çıkmaktadır. Zaten evlenen kız mehir alacağı için rüşte ermesi gerekir ki bu yönetimi yapabilsin. Dolayısıyla ergenliğe ve rüşte giren bir kız ancak evlenebilir. Bu çağdan önce asla evlenemez, hele hele bazı tefsirlerde yukarıdaki âyetin açıklamasında, adet görmeyen ifadesini alarak henüz ergenliğe girmemiş kızlar yorumu yapılır ki bu son derece yanlıştır. Her şeyden önce bu fitrata, tıbbı aykırı bir yorumdur. Çünkü ayette adet görmeyen kızlar değil adet görmeyen kadınlar ifadesi yer almaktadır. Tıbbi verilere göre primer amonore ve seconder amonore dediğimiz bir husus vardır. Primer amonore; ergenliğe girdiği halde olgunlaştığı, hem bedensel hem cinsel organları geliştiği halde henüz adet görmeyen kadınları ifade etmektedir. Toplumda bu durumda olanların var olduğunu görmekteyiz. Ayrıca sekonder amenore olarak adlandırdığımız bir durum olan normal olarak adet gören kadınların; psikolojik veya biyolojik muhtelif nedenlere bağlı olarak adet görmeye üç aydan daha fazla süreyle

ara verdiklerini de sıklıkla görmekteyiz.

Âyette bahsedilen husus budur. Yani ya ergenliğe girdiği halde henüz adet görmeyen ya da adet gördüğü halde adetleri ara veren kadınlar, her iki durumu da kapsar. Geçenlerde bir arkadaş, Akrabası olan bir hanımın 40-45 yaşında 3 çocuk sahibi olduğu halde hiç adet görmediğini yazmıştı. Âyet bu kadınların da iddeti üç aydır dediği halde maa-lesef kadim müfessirlerin bir çoğu âyetteki adet görmeyen kadınlar ifadesini alarak, “henüz adet görmeyenler” diyerek, ayetin mealini tahrif etmek suretiyle, adet görmeyen küçük kızları da işin içine dahil ederek, onlarla evlenilebilir gibi, son derece yanlış bir meal ortaya çıkarmışlardır. Üstelik Talak Suresi 4. âyetin konusu iddet bekleme süresi ile ilgili olduğu halde bunu yapmışlardır. Yine biz biliyoruz ki iddet süresi boşanan bir kadının başka bir erkekle evlilik yapabilmesi için bekleyeceği süredir.

Yine biz Kur’an’dan biliyoruz ki; bir kadının iddet beklemesi için kendisiyle cinsel ilişkiye girilmesi gerekir. Eğer cinsel ilişkiye girilmemiş ise o kadın boşandığında iddet beklemesine gerek yoktur. Kur’an Ahzab Suresi 49. âyette “eğer nikahlandığınız eşinizle zifafa girmeden onu boşarsanız iddet beklemesine gerek yoktur” diyerek olayı çok net bir şekilde bildirmektedir. Demek ki Talak Suresi 4. âyette konu edilen kadın kendisiyle evlenilen, ilişki kurulan ve ondan sonra boşanan kadındır. Siz bunu henüz ergenliğe girmeyen bir kızla evlenilebilir, kendisiyle ilişkiye girilebilir, boşanılabilir, o kızın iddeti şöyledir demiş olursanız büyük bir fecaat işlemiş olursunuz. Fıtrata aykırı olan, henüz genital organı yeterince gelişmemiş bir kızla evlenilebilir ve ilişki kurulabilir demiş olursunuz. Bu on dört asır önceki kültür ve geleneklerde de asla mümkün olmayan bir uygulamadır. Böyle bir durumda bu kızların birçoğu yaşama imkanı bulamadan ölürlerd, ölmeseler de acı ve ızdırap içinde sürünürlerdi, günümüzde tıp alanında olan gelişme sayesinde belki cerrahi müdahalelerle ölmeyebilir ama yine de çok ciddi travmalar meydana getirirdi. Kur’an’ın böyle vahşi bir cinayete onay vermesi mümkün değildir. Dolayısıyla yukarıdaki âyet veya başka bir âyete dayanarak henüz ergenliğe girmemiş kızların evlenebileceğini söylemek Kur’an’a yapılmış büyük bir iftira ve ağır bir hakarettir. (Dr. Zeki Bayraktar)

5-) İşte bu (Kur’an) Allah’ın size indirdiği emridir. Kim Allah’a karşı bilinçli olursa, Allah onun kötülüklerini örter ve onun mükâfatını muazzam yapar.

6-) (İddetleri süresince) gücünüz nispetinde, oturduğunuz yerin bir bölümünde onları oturtun. Yani onları darlığa sokmak için kendilerine zarar vermeye kalkışmayın. Eğer hamile iseler, doğum yapıncaya kadar onlara infak edin. Sizin için (çocuğu) emzirirlerse (emzirme) ücretlerini de verin ve aranızda örfe uygun bir şekilde anlaşın. Eğer anlaşamazsanız, çocuğu baba hesabına başka bir kadın emzirecektir.

7-) Eli geniş olan, elinin genişliğine göre infak etsin. Rızkı dar olan da, Allah’ın ona verdiğiinden (o ölçüde) infak etsin. Allah, bir kimseyi ancak kendine verdiği ile yükümlü kılar. Allah, güçlükten sonra bir kolaylık yaratacaktır.

(Yukarıdaki âyetlerde bulunan “infak” kavramına, “nafaka” anlamını vermek doğru değildir. Çünkü İslâm dininde süresiz nafaka yoktur. Gücü nispetinde boşanacak kadınlara infak etmek vardır. Ve bu konu yukarıdaki âyette çok açık bir şekilde

ortaya konmuştur.

Aslında infak ile nafaka aynı kökten türeyen kelimedir. Fakat nafaka kelimesi, bulunduğu anlamdan başka bir manaya çevrilmiştir. İşte bu mana yüzünden erkekler aleyhinde ekonomik ve psikolojik açıdan onarılması mümkün olmayan sorunlar açılmıştır.)

8-) *Nice kentler Rablerinin yani O'nun Resûllerinin emrinden uzaklaşıp azdılar. Bu yüzden kendilerini şiddetli bir hesaba çektik ve görülmemiş bir azabla onları cezalandırdık.*

9-) *Böylece yaptıklarının cezasını tattılar yani işlerinin sonu tam bir hüsrana oldu.*

10-) *Allah, ahirette onlara şiddetli bir azap hazırlamıştır. O hâlde, ey iman etmiş olan olgun akıl sahipleri, Allah'a karşı bilinçli olun! Andolsun ki Allah, size bir zikir (Kur'an) indirdi.*

11-) *İman edip salih amel işleyenleri, karanlıklardan aydınlığa çıkarmak için size Allah'ın apaçık âyetlerini okuyan bir Resûl gönderdi. Kim Allah'a iman eder yani salih bir amel işlerse, Allah onu, içinden nehirler akan, içinde ebedî kalacakları cennetlere koyar. Şüphesiz ki Allah, ona en güzel bir rızık vermiştir.*

12-) *Allah, yedi göğü ve yerden bir o kadarını yaratandır. Allah'ın yasası bunlar arasından inip durmaktadır ki, Allah'ın her şeyin üzerinde bir kudrete sahip olduğunu yani Allah'ın her şeyi ilmiyle (yasasıyla) kuşattığını bilesiniz.*

BEYYİNE SURESİ

8 âyet olup Medine'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

- 1-) Kitap ehlerinden kâfir olanlar ile müşrikler, kendilerine apaçık deliller (vahiy) gelinceye kadar (şirkten) ayrılacak değillerdi.
- 2-) Bu delil, tertemiz sahifeleri tilâvet eden, Allah'tan bir Resûl'dur.
- 3-) (O sahifelerde) toplumu ayağa kaldıracak kitaplar (dolusu hükümler) vardır.
- 4-) Kendilerine kitap verilenler, ancak kendilerine o apaçık delil geldikten sonra tefrikaya düştüler.
- 5-) Hâlbuki onlara, dini Allah'a özel kılan hanifler olarak sadece O'na kulluk etmeleri yani salât'ı ikâme etmeleri ve zekâta (arınmaya) gelmeleri emr edilmişti. İşte toplumu ayağa kaldıracak din budur.
- 6-) Şüphesiz ki kitap ehlerinden kâfir olanlar ve müşrikler, içinde devamlı kalmak üzere cehennem ateşindedirler. İşte onlar yaratılmışların en şerli olanlarıdır.
- 7-) Şüphesiz, iman edip yani salih ameller işleyenler var ya; işte onlar yaratılmışların en hayırlı olanlarıdır.
- 8-) Rableri katında onların mükâfatı, altlarından nehirler akan, ebedî kalacakları Adn cennetleridir. Allah onlardan razı olmuştur, onlar da Allah'tan razı olmuşlardır. İşte bu mükâfat Rablerine derin saygı duyanlara özeldir.

HAŞR SURESİ

24 âyet olup Medine’de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah’ın adıyla)

1-) Göklerde olan ve yerde olan her şey Allah’ı tespih etmektedir. O, izzetlidir, hüküm ve hikmet sahibidir.

2-) O, kitap ehlinde kâfirleri ilk toplu sürgünde yurtlarından çıkarandır. Siz onların çıkacaklarını sanmamıştınız. Onlar da kalelerinin, kendilerini Allah’tan koruyacağını sanmışlardı. Ama Allah’ın emri onlara beklemedikleri bir yerden geldi. O, yüreklerine korku düşürdü. Öyle ki, evlerini hem kendi elleriyle, hem de mü’minlerin elleriyle tahrip ediyorlardı. Ey basiret sahipleri, ibret alın.

3-) Eğer Allah, onlar hakkında sürülmeyi yazmamış olsaydı, muhakkak kendilerine dünyada azap edecekti. Ahirette ise, onlar için ateş azabı vardır.

4-) Bu, onların Allah’a yani Resûlüne karşı gelmeleri sebebiyledir. Kim Allah’a karşı gelirse bilsin ki, Allah’ın azabı şiddetlidir.

5-) Savaş gereği, hurma ağaçlarından her neyi kestiniz, yahut (kesmeyip) kökleri üzerinde dikili bıraktıysanız hep Allah’ın izniyledir. Bu da fasıkları rezil etmesi içindir.

6-) Onların mallarından Allah’ın, savaşmaksızın Resûlune kazandırdığı mallar için siz, (savaş için) at ya da deve koşturmuş değilsiniz. Fakat Allah, Resûlünü, dilediği kimselerin üzerine salıp onlara üstün kılar. Allah, her şeyin üzerinde bir kudrete sahiptir.

7-) Allah’ın, (fethedilen) memleketlerin ahalisinden savaşmaksızın Resûlüne kazandırdığı mallar; Allah’a yani Resûle, yakınlarla, yetimlere, miskinlere ve sokak çocuklarına aittir. O mallar, içinizden yalnız zenginler arasında dolaşan bir devlet (güç) hâline gelmesin diye (Allah böyle hükmetmiştir). Resûl size ne veriyse onu alın ve neyi size nehyettiye ondan vazgeçin. Yani Allah’a karşı bilinçli olun. Şüphesiz, Allah’ın azabı şiddetlidir.

Yukarıdaki âyette bulunan “Resûl” kavramı çok önemlidir. Resûl’ün görevi sadece vahyi tebliğ olduğu için yüce Allah (Resûl size neyi veriyse onu alın ve size neyi nehyettiye ondan vazgeçin)” buyuruyor. Nebi ve Resûlün arasında bulunan farkları bilmek o kadar önemli ki, yüce Allah, “Muhammed veya Nebi size neyi veriyse onu alın ve size neyi nehyettiye ondan vazgeçin” buyurmuştur. Çünkü Nübüvvet özel hayatı temsil ettiği için, Nebi Allah’a karşı hata edebilir. Dolayısıyla onun her verdiği alınmaz. İnsanlar sadece Resûlün dilinde hayat bulan Kur’an’dan sorumludurlar. İşte onun için âyette bulunan Resûl hayatı bir öneme sahiptir.

8-) (Bu ganimet malları) özellikle, Allah'tan bir fazilet ve rızasını ararken, Allah'a yani Resûlüne yardım ederken yurtlarından ve mallarından uzaklaştırılan fakir muhacirleridir. İşte sâdik olanlar bunlardır.

9-) Onlardan (muhacirlerden) önce o yurda (Medine'ye) yerleşmiş ve imanı da gönüllerine yerleştirmiş olanlar, hicret edenleri severler. Onlara verilenlerden dolayı içlerinde bir rahatsızlık duymazlar. Kendileri ihtiyaç içinde bulunsalar bile onları kendilerine tercih ederler. Kim nefsinin cimriliğinden korunursa, işte onlar kurtuluşa erenlerin ta kendileridir.

10-) Onlardan sonra gelenler ise şöyle derler: “Rabbimiz! Bizi ve bizden önce iman etmiş olan kardeşlerimizi bağışla. Kalplerimizde, iman edenlere karşı hiçbir kin bırakma! Rabbimiz! Şüphesiz sen şefkatlisin ve merhamet edensin.”

Ölümler Adına Hayır Yapılmaz, Dua Bile Edilmez

Allah'ın kitabına baktığımızda ölümler adına hiçbir hayrın yapılmayacağını görürüz. Dolayısıyla ölümler adına hacca gidilemeyeceği gibi, ölümler adına kurban kesilmez, Kur'an okunmaz, sadaka verilmez, hatta dua bile yapılmaz. Bir kişi yapmış olduğu bütün hayırları kendisi için yapmış olur. Çünkü Kur'an'da yüce Allah şöyle buyuruyor. (Bilsin ki insan için kendi çalışmasından başka bir şey yoktur ve çalışması (emeği- çabası) da ileride görülecektir.)” “Sonra ona karşılığı tastamam verilecektir” (Necm- 39, 40, 41) “كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ رَهِينَةٌ (Her nefis kazandığına karşılık bir rehindir.)” (Müddessir- 38) “كُلُّ امْرِيٍّ بِمَا كَسَبَ رَهِينٌ” (Her kişi sadece kazandığına karşılık bir rehindir.)” (Tur- 21) “يَوْمَ تَأْتِي كُلُّ نَفْسٍ نَجَادِلُ عَنْ نَفْسِهَا وَتُوْفَىٰ كُلُّ نَفْسٍ مَّا عَمِلَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ” (O gün, herkes gelip kendi canını kurtarmak için uğraşır ve herkese yaptığıının karşılığı eksiksiz ödenir. Onlara asla zulmedilmez.)” (Nahl- 111) Yukarıdaki âyet (Haşr-10) ölümlere dua edileceğine delil olarak gösterilmiştir. “Bunların arkasından gelenler şöyle derler. “وَالَّذِينَ جَاءُوا مِنْ بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلًا لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَؤُفٌ رَحِيمٌ (Rabbimiz! Bizi ve bizden önce gelmiş geçmiş imanlı kardeşlerimizi bağışla, kalplerimizde iman edenlere karşı hiçbir kin bırakma! Rabbimiz! Şüphesiz ki sen çok şefkatli çok merhametlisin.)”

Yanlış meal verilen bu âyetin doğru mealı şöyle olacaktır. “Bunların arkasından gelenler (muhacirlerden sonra iman eden Ensar) şöyle derler. “Rabbimiz, bizi ve bizden önce iman etmiş kardeşlerimizi bağışla...” yani iman etmede bizi geçmiş, bizden önce kendilerine iman nasip olmuş kardeşlerimizi bağışla” anlamına gelmektedir. Âyet, “bizden önce ölmüş gitmiş kardeşlerimiz” anlamında değildir. Zaten âyetin içindeki şu cümle buna açık bir delildir. “(kalplerimizde iman edenlere karşı bir kin bırakma)” Peki neden ölümler adına hayır yapılmaz, hatta dua bile edilmez. Aslında kabir hayatı ve ölüm diye bir şey olmadığı içindir. Onun için yüce Allah “Her nefis ölümü tadıcıdır” (Ankebut, 57) buyuruyor. Yani nefis “ölümü sadece tadıyor” sonra kıyamet gününe kadar uyku moduna geçiyor. Vefat eden bir kimse kabirde uyku halindedir.

Adem (a.s) döneminde ölen ile kıyametin son anında ölenler kabirde eşit kalırlar. Kur'an'ın "kabir" kelimesini kullanması bizim anlayış kabiliyetimize uygun olduğundan dolaydır. Bir insan kabirde yüz bin sene kalsa bir saat kalmış gibi olacaktır. Bizim bir gecelik uykumuz kabir hayatından çok uzundur. Ölümün hemen ardından kıyamet kopacaktır. "Nihayet sur'a üfürülecek. Bir de bakarsın ki onlar cesetlerden kalkıp koşarak Rablerine giderler. (İşte o zaman) Eyvah, eyvah! Bizi yattığımız yerden kim kaldırdı? Bu, Rahman'ın vadettiği gündür. Elçiler gerçekten doğru söylemişler! derler. Olan müthiş bir sestən ibarettir. Bunun üzerine onların hepsi hemen huzurumuzda hazır bulunurlar. O gün hiçbir kimse en ufak bir haksızlığa uğramaz. Siz orada sadece yaptıklarınızın karşılığını alırsınız" (Yasin- 51, 52, 53, 54) "Sonra, muhakkak ki siz bunun ardından elbet öleceksiniz. Sonra da şüphesiz, sizler kıyamet günü tekrar diriltileceksiniz" (Mü'minün, 15, 16) Yukarıdaki iki ayet "ölümün hemen ardından kıyametin kopacağını" haber vermektedir. Kur'an'ı Mübin "ölu olan" diye bir kelime kullanmaz. "Rabbimiz! Bize dünyada da güzellik ver, ahirette de güzellik ver. Bizi ateş azabından koru! derler" (Bakara- 201) Zaman bu dünya hayatında yaşayanlar için söz konusudur. Vefat edenler açısından zaman mefhumu diye bir şeyden söz edilemez. Dolayısıyla Kur'an'ın dilinde ve ilminde kabir hayatı ve ölümlere dua diye bir şey yoktur. Birçok Nebi ve Resulün oğlu Nebi ve Resul olduğu halde ana babasına dua ederken "ölmüş anne babama" dememiştir. Gerçekten çok ilginç, Neden Kur'an'ın hiçbir ayetinde ölümler adına hayır yapılacağına ve dua edileceğine dair bir tane ayet bulunmaz? Bu konu Şia ve Ehli Sünnet dininin Kur'andaki İslam ile hiçbir ilgilerinin olmadığını gösteriyor. İbrahim (a.s) ın hayatta olan babasına dua ve istiğfarına verdiği bir sözden dolayı idi. Onun Allah düşmanı olduğunu anlayınca bundan vazgeçti. (Tevbe-114) İbrahim (a.s) hayatta olan anne ve babası için dua yapmıştır. (İbrahim-41) Yani İbrahim (a.s) bu duayı yaptığında anne ve babası yaşıyorlardı.

11-) Kitap ehlinden inkâr eden kardeşlerine, "Yemin ederiz ki, siz (Medine'den) çıkarılırsanız, muhakkak biz de sizinle beraber çıkarız. Sizin hakkımızda asla kimseye itaat etmeyiz. Eğer size karşı savaşılırsa, size mutlaka yardım ederiz" diyerek münafıklık yapanlara bakmaz mısınız? Hâlbuki Allah onların kesinlikle yalancı olduklarına şahitlik eder.

Ayet Medine'de bulunan münafıklarla Yahudi din adamlarının sözde ittifakından söz etmektedir. Fakat hiçbir zaman münafıklar Yahudilere fiili olarak yardım etmemişlerdir.

12-) Andolsun, eğer (kardeşleri Medine'den) çıkarılırsa, onlarla beraber çıkmazlar. Kendilerine karşı savaşılırsa, onlara yardım etmezler. Yardım edecek olsalar bile andolsun mutlaka arkalarını dönüp kaçarlar, sonra kendilerine de yardım edilmez.

13-) Onların göğüslerinde size karşı duydukları korku, Allah'a karşı duydukları korkudan daha şiddetlidir. Bu, onların anlamaz bir toplum olmaları sebebiyledir.

14-) Onlar müstahkem kaleler içinde veya duvarlar arkasında olmadan sizinle toplu hâlde savaşmazlar. Kendi aralarındaki çekişmeleri şiddetlidir. Sen onları derli toplu olarak sanırsın. Hâlbuki kalpleri darmadağınmıştır. Bu, onların akıllarını kullanmaz bir toplum olmalarındandır.

15-) (Onların durumu,) kendilerinden az önce geçmiş olanların (Mekkeli müşriklerin) durumu gibidir. Onlar (Bedir’de) yaptıklarının cezasını tatmışlardır. Onlara (Ahirette de) elem verici bir azap vardır.

16-) (Münafıkların durumu) ise tıpkı şeytanın durumu gibidir. Çünkü şeytan insana, “kâfir ol” der; insan kâfir olunca, “Şüphesiz ben senden beriyim. Çünkü ben âlemlerin Rabbi olan Allah’tan korkarım” der.

17-) Nihayet ikisinin de sonu, ebediyen ateşte kalmaları olmuştur. İşte zalimlerin cezası budur.

18-) Ey iman edenler! Allah’a karşı bilinçli olun yani herkes, yarın için önceden ne göndereceğine bir baksın. Allah’a karşı bilinçli olun. Şüphesiz Allah, yaptıklarınızdan hakkıyla haberdardır.

19-) Sakın Allah’ı unutan ve bu yüzden Allah’ın da kendilerini unutturduğu kimseler gibi olmayın. İşte onlar yoldan çıkanların ta kendileridir.

20-) Ateşin arkadaşları ile cennetin arkadaşları eşit değildir. Cennetin arkadaşları var ya, onlar başarıya ulaşmışlardır.

21-) Eğer biz, bu Kur’an’ı bir dağa indirseydik, elbette sen onu Allah korkusundan başını eğerek parça parça olmuş görürdün. İşte örnekler! Onları insanlara tefekkür etsinler diye veriyoruz.

22-) O, kendisinden başka hiçbir ilâh olmayan Allah’tır. Görüneni de görünmeyeni de bilendir. O, Rahmân’dır, Rahîm’dır.

23-) O, kendisinden başka hiçbir ilâh bulunmayan Allah’tır. O, meliktir, kuddustur, (her türlü eksiklikten uzaktır), selâmdır, mü’mindir, (güvenlik verendir,) müheymindir (gözetip koruyandır,) azizdir, (mutlak güç sahibidir,) cebbârdır (düzeltip ıslah eden ve dilediğini yaptırandır,) mütekebbirdir (büyüklükte eşsiz olan) Allah’tır. Allah, onların ortak koştuklarından münezzehtir.

24-) O, yaratandır, yoktan var edendir, şekil veren Allah’tır. Güzel isimler O’nundur. Göklerdeki ve yerdeki her şey O’nu tespih eder. O, izzetlidir hüküm ve hikmet sahibidir.

NUR SURESİ

64 âyet olup Medine'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1-) Bu bizim indirdiğimiz ve (hükümlerini üzerinize) farz kıldığımız bir sûredir yani umulur ki müzakere edesiniz diye onda açık seçik âyetler indirdik.

2-) Zina eden kadın ve zina eden erkekten her birine yüz celde vurun; Allah'a ve ahiret gününe inanıyorsanız, Allah'ın dininde (hükümlerini uygularken) onlara şefkatiniz tutmayın ve müminlerden bir grup da onlara uygulanan cezaya şahit olsun.

Celde: Cildin altındaki uzuvlara ciddi zarar vermeyecek bir vuruş şeklidir.

3-) Zina eden erkek, zina eden veya müşrik olan bir kadından başkası ile evlenmez; zina eden kadınla da ancak zina eden veya müşrik olan erkek evlenir yani bu, müminlere haram kılınmıştır.

Âyette geçen “الزَّانِي - zâni - zina eden erkek” ve “الزَّانِيَةُ - vezâniyetu - zina eden kadın” kelimeleri, gaflet, cehalet, sorumsuzluk, zihinsel şeytana uyararak yapılan zina değildir. Âyette kastedilen fâhiş ve fahişeliktir. Yani bu yolun yolcusu olanlar, bunu ahlak ve meslek edinenler, dolayısıyla ondan vazgeçmeyen ve tevbe etmeyenler hakkındadır. Yoksa şu veya bu şekilde zina eden erkek ve kadınla evlenmenin hiçbir sakıncası yoktur.

Recm (Taşlama) Cezası

Şiilik ve Sünniliğin temeli aynen Yahudilik ve Hristiyanlık gibi muhaddislerin ve müctehidlerin uydurdıkları rivayetler üzerine inşa edilmiştir. Şia ve Ehl-i Sünnet dininde Kur'an'a uygun bir ahlak ve ibadet mevcut değildir. “Muhammed'e salavat ibadetinden, şefaate, kabir azabından kader inancına, Mehdi inancından İsa'nın nüzulüne kadar her şeyleri Kur'an'a aykırıdır. Bunlardan bir tanesi de, zina eden dul ve evlileri öldürme cezası olan “recm” cezasıdır.

Allah'a karşı iftira, İslam ahlak ve merhametine göre zulüm ve haddi aşma olan “recm” (taşlayarak öldürme) cezası en vahşi uygulamalardan biridir. Şiilik ve Sünnilik dendiğinde akla ilk gelen şey Kur'an'sızlık ve akılsızlık olması gerekir. Şiilik ve Sünniliğin bu vahşi ve zalimâne uygulamalarından dolayı zina ettiğinden değil, sırf erkeklerle konuştuğundan dolayı yüzlerce genç kız, aile meclisleri tarafından “namusu temizleme ve namus cinayeti” adı altında acımasızca katledilmiştir.

Ehl-i Sünnet mühaddis ve müctehidleri yani mezhep âlimleri “recm” (taşlayarak öldürme) cezasını sorunsuz infaz edebilmek için Kur’an’ın eksik yazıldığını bile iddia etmişlerdir. Yani Kur’an’ın metninde var olan âyetin bir keçi tarafından yenildiğini söylemişlerdir. Ve bu “keçinin yediği âyet” le ilgili rivayetlere hiçbir Ehl-i Sünnet din adamı karşı çıkmamıştır. Yani bu konuda tam bir ittifak söz konusudur. Aslında Nebi ve Resulün arasında bulunan farklar bilinmiş olsaydı, hadislerin dinde hiçbir öneminin olmadığı anlaşılmış olacaktı. İşte o zaman Şiiliğin ve Sünniliğin, Yahudilik ve Hristiyanlıktan hiçbir farkının olmadığı, sadece şirk ve batılı temsil ettikleri de ortaya çıkmış olacaktı. Hanif İslam dini, Allah tarafından vahiy vasıtasıyla Resullere indirilen hidayet ve merhametin ortak adı ve yaşam tarzıdır. Kur’an’da olmayan bir emir ve yasağın İslam ile hiçbir ilgisi olamaz. Kur’an’ının olmazsa olmazı olan takva ve ihlas, dini Allah’a özel kılma anlamına gelmektedir.

Recm cezası gibi, yüzlerce emir ve yasağın, farz ve vacibin, helal ve haramın Kur’an ile hiçbir ilgisi bulunmamaktadır. Bu emir ve yasaklar, helal ve haramlar, sünnet ve müstehaplar, mekruh ve menduplar, tespih ve zikirler, salavat ve dualar milletin boyunda bir esaret zinciri, sırtında çok ağır ve kötü bir yükür. Şia ve Ehl-i Sünnet’in hadis kaynaklarında öyle rivayetler var ki, İslam adına, Kur’an adına, Allah Resülü adına, akıl ve mantık adına, tefekkür ve sorgulama adına güzel ahlak adına tam bir rezillik ve yüz karasıdır. Kur’an cahili Buhari başta olmak üzere, Müslim, Ebu Davud, Ahmed bin Hanbel, İbni Mace, Mâlik bin Enes, Nesai gibi Ehl-i Sünnet’in bütün mühaddis ve müctehidleri recm cezasını savunurlar. Hem de “recm” (taşlayarak öldürme) cezasının içinde bulunduğu âyetin bir keçi tarafından yendiğinin mücadelesini hiç utanmadan ve sıkılmadan yaparlar. Burada biz bir tiyatro ve bir şakadan söz etmiyoruz. Emevi-Abbasi mahsulü Ehl-i Sünnet dininden ve rivayetlerinden konuşuyoruz. Halbuki yüce Allah tarafından zina cezasının kararı verilmiş ve hükme bağlanmıştır. Ama bu müfteriler ille de Allah’a din öğretecekler. (Hucurat-16) Şia ve Ehl-i Sünnet dininde Kur’an’la çelişmeyen ve Kur’an’a aykırı olmayan ictehad yoktur.

“Zina eden kadın ve zina eden erkeğe yüz celde vurun. Allah’a ve âhiret gününe imanınız varsa, Allah’ın dini konusunda acıma duygusu sizi almasın. Müminlerden bir grup da cezalarına şâhid olsun” (Nur-2) Zina etmenin cezasının yüz celde olduğu âyette açık ve net olarak görülüyor. Âyette geçen “celde” kelimesi, cildi incitecek, iç uzuvlara zarar vermeyecek şekilde değnekle vurmaktır. Şia ve Ehl-i Sünnet dininin namus anlayışı ile Kur’an’ın namus anlayışı birbirinden çok farklıdır. Zinanın ispatı için âyette (Nur-13) dört şahidin gerekli görülmesi, bu işin toplumda yayılmasını engellemeye yöneliktir. Yoksa İslam’da esas olan mülkiyetin dokunulmazlığı ve mahremiyet ilkesidir. Gizli olarak zina edenlerin dört kişi tarafından görülmeleri imkansız bir durumdur. En doğrusunu yüce Allah bilir, zina cezası (celde), bu fiilin kurumsallaşmasının önüne geçmek için ön görülmüştür. Yani genelevler şeklinde bir yapılanmaya gidilmemesi için verilmiştir. Allah o kadar merhametli ki, cilde vurulacak yüz değnek için “onlara acımanız tutmasın” buyururken, Şia ve Ehl-i Sünnet dini taşlayarak öldürüyor. Şimdi gelin Kur’an cahillerinin iftira ettikleri “recm” (taşlayarak öldürme) uygulamasına bir bakalım.

Âyet Keçi Tarafından Yeniliyor

Ehl-i Sünnet'in muhaddisleri "recm"(taşlayarak öldürme)cezasını ümmete kabul ettirmek için ilginç bir hikaye uydurdular. Bu hikâyeye göre keçi tarafından yenildiğinden dolayı metni Kur'an'da yer almayan âyet şöyledir. "النَّيْخُ وَالشَّيْحَةُ إِذَا زَنِيَا فَارْجُمُوهُمَا" Eşşeyhu veşşehatu ize zeneyâ fercumuhuma elbettete - Yaşlı bir erkek ve yaşlı bir kadın zinâ edecek olurlarsa, onları mutlaka recmedin." Ehl-i Sünnet'in din adamlarına göre bu âyet Nebi (a.s) ın eşi Aişe'nin evinde bir sahifede yazılı olarak bulunuyordu. Nebi (a.s)ın vefatından sonra Aişe (radiyallâhu anhe) onun cenaze işle-riyle uğraşırken, odaya giren aç bir keçi âyeti yemiştir! Böylece keçi tarafından yenilen âyetin metni yok olmuş, fakat hükmü baki kalmıştır. Evet inanç ve ictihadları budur. "Her ne kadar âyetin metni keçi tarafından yenilmiş olsa da hükmü baki kalmıştır" Dolayısıyla evli ve dullar için Kur'an'da var olan "celde" cezası değil, hâlâ "recm" cezası uygulanıyor. Bu hükmün ve hikayenin doğru olduğunu savunma adına birçok kitap yazılmıştır.

Mesela: Ehl-i Sünnet din adamlarının "sahih" dediği İbni Mace, Nikâh- 36; dört mezhep imanından biri olan Ahmed bin Hanbel'in 5,131,132,183 ve 6/269) Müs-nedin'de bunları bulabilirsiniz. Daha Allah Resulü hayatta iken Allah tarafından tamamlanan ve onlarca sahabenin hafızasında koruma altında bulunan Kur'an'ın âyeti keçinin yemesiyle nasıl ortadan kalkar? Ehl-i Sünnet'in âlimlerinden biri olan İbni Küteybe'ye göre bunun olması mümkündür! Der ki: "Keçi mübarek bir hayvandır! Hud (a.s) ın kavmi "Ad" ve Salih (a.s)ın kavmi "Semud" u ortadan kaldıran "yüce Allah" bir âyetini keçiye yedirerek ortadan kaldıramaz mı? Türkçeye "Hadis Müdafaası" olarak çevrilen orijinal ismi "Te'vilu Muhteliful Hadis" olan İbni Küteybe'nin eserine bakmanızı tavsiye ediyoruz. Ehl-i Sünnet'in muhaddisleri ikinci halife Ömer'i de bu keçinin yediği âyetle ilgili hikayeye âlet etmeyi ihmal etmemişler. Güya Ömer demiş ki: "İleride bazı kişiler çıkacak ve "recm cezasını Allah'ın kitabında bulmuyoruz" diye recmi inkar edeceklerdir! İşte bu kişiler okun yaydan çıktığı gibi dinden çıkacaklardır! "Eğer insanların "Ömer Kur'an'a ilave yapıyor" demelerinden korkmasaydım recm âyetini Kur'an'a yeniden ekledim! Ömer'in bu söylediklerini Ehl-i Sünnet'in en önemli altı hadis kaynağından (kütüb-ü sitte) üçü olan Buhari-93/21; Müslim-Hudud, 8/143 ve Ebu Davud-41/1) rivayet etmiştir.

Zina Yapan Maymunların "Recm" Edilmeleri" Rivayeti

Keçi rivayetleriyle yetinmeyen muhaddis ve müctehidler görüşlerini takviye etmek için Maymunlardan da bir hikaye rivayet ettiler. Rivayete göre: "Maymunlar, kendi aralarında zina eden iki maymunu yakalayarak "recm" ettiklerini, sahabeden birinin de "zina yapan Maymunların" "recm" edilme olayına katılarak bu kutsal görevde onlara yardımda bulunduğu iddia edilmiştir. Yani "recm" cezasını uygulamayan müminlerin, Maymunlardan daha aşağı bir konumda oldukları anlatılmaya çalışılmıştır. Ehl-i Sünnet din adamları son vahyin tarihinde bu saçma sapan ve akılsızca rivayetleri kabul etmeyen vahiy ehli muvahhidleri tekfir etmiş ve "Buhari ve Müslim'in bir hadisini bile inkar edenin dinden çıkacağını" söylemişlerdir. Ehl-i Sünnet'in önemli âlimlerinden Kurtubi de, "Ahzab Suresi'nin sonunda "recm" âyetinin mevcut olduğunu, üçüncü halife Osman'ın bunu mushafa kaydetmediğini" iddia etmiştir.

Recm’i Kabul Edenler ve Gerekçeleri:

“İslam hukukunda recm cezası olduğunu ileri sürenler de görüşlerini birden fazla gerekçeye dayandırmışlardır. Her şeyden önce İkinci halife Ömer’in sözünü ettiği recm âyetinin lafzı mensuh olsa dahi hükmü bakidir. Ayrıca Ömer’in minberde recm âyeti ile ilgili konuşmasına sahabeden bir itiraz gelmediğinden bu hususta sükutu (karşı görüş olmaması dolayısıyla) icma oluşmuştur. İkincisi, Hanefi, Şafii, Maliki, Hanbeli ve Şii hukukçuların çoğunluğuna göre recm, Nebi(a.s.)’in sözü, fiili ve tevatüre yakın haberlerle sabittir. Nebi(a.s.)’in sünneti ile Kur’an’ın bir hükmü tahsis edilmiştir. Ayrıca ashab ve tabiin’de bu konuda icma etmiştir. Gerçekten Kur’an’da pek çok hüküm genel olarak gelmiştir. Daha sonra bu hükümler sünnetle tahsis veya takyid edilmiştir.

Mesela: Hırsızın elinin Kur’an’a göre en küçük bir şey çaldığında dahi kesilmesi gerekirken sünnet bunu takyit ederek miktarını belirlemiştir. Keza namazın vakitleri, rekatları, zekatın hangi maldan ne kadar verileceği, ölü hayvan eti yemenin yasaklığının kara hayvanlarına tahsisi hep Nebi(a.s.)’in tahsis ve takyit yetkisi çerçevesinde konulan hükümlerdir. Bu durumda genel olarak zina edenlere sopa cezası verileceğini hükme bağlayan âyet, bekarlara tahsis edilmiş, evlilere ise recm uygulanacağı Nebi(a.s.) tarafından hem ifade edilmiş hem de uygulanmıştır. Keza Şafii’ye göre de celde âyetinden sonra Nebi(a.s.) Allah’tan aldığı bir emir (vahyi gayri metlüv) ile zina eden evlilere recmi uygulamıştır. Nebi(a.s.)’in zina eden Yahudilere Tevrat’ın hükmü olarak recmi uyguladığı doğru olmakla birlikte daha sonra zina eden muhsan Müslümanlara kendi içtihadı ile recm uygulamıştır. İkisi de ilahi olan dinlerin hükümleri arasında bu tür benzerliklerin olması tabiidir. Şu kadar var ki birisinde kitaba giren husus diğerinde Nebi’nin söz ve uygulaması ile sabit olmuştur.

Doğrusu değişen bir şey olduğu söylenemez. Sahabi ravilerin recm cezasını bizzat görerek naklettikleri anlaşıldığından Maiz, Gamidli kadın ve Asif’in recminin celde âyetinden sonra olduğunun anlaşılması ve sahabe ile tabiinin recmi uygulamaya devam etmeleri recmin celde âyetinden sonra da uygulandığı hususundaki kanaati güçlendirmektedir. Bu sebeple recmin celde âyetinden önce mi sonra mı olduğu hususunda herhangi bir şüphe kalmamıştır. Nebi(a.s.)’dan “zina eden evlilere yüz sopa ve recm, bekarlara ise yüz sopa ve bir yıl sürgün” cezası verileceğine ilişkin rivayetten hareketle 4. halife olan Ali zina eden evli bir kadına önce sopa vurup sonra da recm ettikten sonra “Allah’ın kitabına göre sopaladım, Nebi(a.s.)’in sünnetine göre de recm ettim” demesinden hareketle İslam hukukçuları recmle birlikte sopa vurulup vurulmayacağı hususunda farklı fikirler ileri sürmüşlerdir.

İbni Abbas, İbni Mesud, Übey bin Kâb, Ebuzer, Hasan Basri, İshak bin Rahuye, İbn-i Hanbel ve Davut ez- Zahiri de önce sopa sonra recm cezası verilir. Cumhur’a göre ise, Nebi(a.s.), söz konusu hadise rağmen sadece recm uygulamıştır. Bu nedenle ayrıca sopaya gerek yoktur. İslam tarihi boyunca da cumhurun bu görüşü uygulanmıştır. (e-akademi, hukuk, ekonomi ve siyasal bilgiler aylık internet dergisi. Makale: İslam hukukunda recm cezası Doç. Dr. Osman Kaşıkçı)

Her şey geliyor Kur'an'a iman etmeye ve Kur'an'ın bilinmesine dayanıyor. Kur'an bilinirse akıl ve mantık, fikir ve sorgulama, ilim ve hikmet devreye girer. Kur'an'a itibar olmazsa yani Kur'an'dan yüz çevrilirse insan hayvanlardan daha aşağı bir dereceye mahkum olur. (Furkan-44; Enfal-22) Nisa suresi 25.âyette bulunan bir cümle Ehli Sünnet ve Şia'nın uydurdukları "recm" cezasını tek başına iptal etmeye yeterlidir. "فَأَنَّ بِفَاحِشَةٍ فَعَلَيْهِنَّ نِصْفُ مَا عَلَى الْمُحْصَنَاتِ مِنَ الْعَذَابِ (...cariyeleriniz evlendikten sonra bir huluş yaparlarsa onlara hür kadınların cezasının yarısı uygulanır...)" (Nisa- 25)

Şimdi can alıcı soru şu:

"Hür kadınların cezası "recm" yani ölüm ise, cariyelere ölümün yarısı nasıl uygulanacak? Yüzlerce âyet var ki, din ve hüküm olarak Kur'an'ın yeterli olduğunu, din için başka hiçbir kaynağa ihtiyaç bırakmadığını ortaya koyuyor. Kur'an, fırka ve mezhepleri dinde parçalanma ve dağılma, ihtilaf ve kargaşa, fitne ve fesat olarak görmektedir. (En'am-159; Âli İmran-103/106; Rum-30,31,32) Ehl-i Sünnet din adamlarına göre "recm" cezası şöyle gerçekleşir. "Taşlanarak öldürülecek kadın açılan bir çukurun içine yarıya kadar gömüldükten sonra nohut büyüklüğünde çakıl taşları ile "recm" edilir" "Zina eden erkek ise ayakta taşlanır" (Dört Mezhebin Fıkıh Kitabı- 7/97)

Sonuç olarak: Maalesef Şia ve Ehl-i Sünnet din adamlarının Kur'an'a karşı cehaletlerinden dolayı tamamen şirk olan mezhep ve fırkalar sürekli olarak övüldü ve yüceltildi. Mezhep şirkine karşı çıkma ümmi insanlara "din ve Resul düşmanlığı" olarak lanse edildi. Mezhepsizlik bir övünç kaynağı, hanif Müslüman olmayı temsil ederken, cahil halka hakaret unsuru olarak gösterildi. Ölü gönülleri diriltten, manevi hastalıklara şifa ve hidayet kaynağı olan Allah'ın kitabı ise ölümlere ve mezar taşlarına layık görüldü. Rivayet ve ictihadlarla öyle bir din inşa edildi ki, bu din sadece Kur'an'ın düşmanı yapılmadı. Bu şeytanların ve tağutların dininde akıl ve mantık, ilim ve hikmet, icat ve yetenek, sanat ve sorgulama da hedefe kondu. Bu batıl ve küfür dini tamamen fosillerin inanç ve ictihadlarına mahkum edildi.

4-) Namuslu kadınlara zina isnadında bulunup, sonra (bunu ispat için) dört şahit getiremeyenlere seksener celde vurun ve artık onların şahitliğini ebediyen kabul etmeyin, onlar fasıkların ta kendileridir.

5-) Ancak bundan sonra tevbe edip ıslah olanlar müstesnadır. Şüphesiz ki Allah bağışlayan, merhamet edendir.

6,7-) Eşlerine zina isnadında bulunup da kendilerinden başka şahitleri olmayanlara gelince, onların her birinin şahitliği, kendisinin doğru söyleyenlerden olduğuna dair dört defa Allah adına yemin ederek şahitlik etmesi, beşinci defa da, eğer yalan söyleyenlerden ise Allah'ın lânetinin kendi üzerine olmasını dilemesidir.

8,9-) Kadının, kocasının yalan söyleyenlerden olduğuna dair dört defa Allah adına yemin ve şahitlik etmesi, beşinci defa da, eğer (kocasını) doğru söyleyenlerden ise Allah'ın gazabının kendi üzerine olmasını dilemesi kendisinden cezayı kaldırır.

10-) Eğer Allah'ın üzerinizde olan fazilet ve merhameti bulunmasaydı yani Allah, tevbeleri kabul eden hüküm ve hikmet sahibi olmasaydı (haliniz nasıl olurdu)!

11-) *(Ey Nebi'nin arkadaşları! Nebi'nin hanımına) bu ağır ifk'le (yalan ile) gelenler şüphesiz sizin içinizden bir gruptur. Bunu kendiniz için bir şer olduğunu sanmayın, aksine o, sizin için bir hayırdır. Onlardan her bir kişiye, günah olarak ne işlemişse (onun karşılığı) vardır. Onlardan (önderlik edip) bu günahın büyüklüğünü yüklenen kimse için de çok azim bir azap vardır.*

12-) *Bunu (buhtanı) işittiğinizde erkek ve kadın müminlerin, kendi kendileri ile hüsnüzanda bulunup da: "Bu, apaçık bir ifk'tir" demeleri gerekmez miydi?*

Kur'an'ın dilinde yüce Allah'a karşı yapılan yalana "iftira" insanlara karşı yapılan ise "buhtan" kavramı kullanılmıştır. Yani bu âyetlerde anlatılan "ifk" olayına "iftira" denilmesi Kur'an kavramları açısından yani sistem olarak hatalı bir kullanım olacaktır. Zaten aynı olaya 12. âyette "ifk" derken, 16.âyette ise "buhtan" kavramı kullanılmıştır.

13-) *Onların da bu konuda dört şahit getirmeleri gerekmez miydi? Mademki şahitler getiremediler, öyle ise onlar Allah'ın yanında yalancıların ta kendileridir.*

14-) *Eğer dünyada ve ahirette Allah'ın fazilet ve merhameti üzerinizde olmasaydı, içine daldığımız bu buhtandan dolayı size mutlaka azim bir azap dokunurdu.*

15-) *Çünkü siz bu (buhtanı), dilden dile birbirinize aktarıyor yani hakkında bilgi sahibi olmadığımız şeyi ağızlarınızda geveleyip duruyorsunuz ve bunun basit bir şey olduğunu sanıyordunuz. Halbuki bu, Allah katında çok azim (bir suç) idi.*

16-) *Onu duyduğunuzda: "Bunu konuşup yaymamız bize yakışmaz. "Seni tenzih ederiz!" Bu, çok azim bir buhtandır" demeli değil miydiniz?*

17-) *Eğer mü'minseniz, Allah, bir daha buna benzer tutumu tekrarlamamanız için size (öğüt veriyor).*

18-) *Allah âyetleri size açıklıyor. Allah, (işin iç yüzünü) çok iyi bilir, hüküm ve hikmet sahibidir.*

19-) *İman edenler arasında ahlaksızlığın yayılmasını seven kimseler için dünyada da ahirette de elem verici bir azap vardır. Allah bilir, siz bilmezsiniz.*

20-) *Sizin üstünüze Allah'ın fazilet ve merhameti olmasaydı, Allah şefkatli ve merhametli olmasaydı (haliniz nasıl olurdu)!*

21-) *Ey iman edenler! Şeytanın adımlarına uymayın. Kim şeytanın adımlarını takip ederse, muhakkak ki o, kötülüğü ve ahlaksızlığı emreder. Eğer üstünüzde Allah'ın fazilet ve merhameti olmasaydı, içinizden hiç kimse ebediyen arınamazdı. Fakat Allah dileyeni arındırır. Allah işiten ve her şeyi bilendir.*

22-) *İçinizden fazilet sahibi yani (maddi durumu) geniş olan kimseler akrabaya, miskinlere, Allah yolunda hicret edenlere iyilik ve ihsanda kusur etmesinler; affedici olsunlar yani hoşgörülü olsunlar. Allah'ın sizi mağfiret etmesini sevmez misiniz? Allah Ğafur'dur, Rahim'dir.*

Ehl-i Sünnet'e göre âyet, erdemli ve maddi imkan sahibi olan müminlere hitaben yakın akrabaya düşkünlere ve Allah yolunda hicret edenlere yardımdan el çekilmemesi

veya infakta kusur edilmemesi gerektiğini bildirmiştir. Meşhur bir rivayete göre bu ayet Ebubekir'in fakir akrabası Mistah bin Üsâse'ye ifk hadisesinde Aişe hakkında ileri geri konuştuğu için bir daha infakta bulunmayacağına dair yemin etmesi üzerine nazil olmuştur. Ehl-i Sünnet müfessirlerinin büyük çoğunluğu, bu rivayeti de dikkate alarak âyetteki "lâ ye'tel...en yü'tü" ifadesini, "sizden fazilet ve maddi servet sahibi olan kimseler yardımda bulunmayacağına dair yemin etmesin" şeklinde yorumlamışlardır. Halbuki bu meal tutarsızdır. Söz konusu ifadeye "yemin etmesin" manası verildiği takdirde, âyetteki açık anlam tersyüz edilmiş olur. Çünkü âyetin açık olan manası infakta bulunmaya "en yü'tü" dair yemin edilmemesi gerektiğini bildirmektedir. Oysa ki bu yorum, infakta bulunmamaya dair yeminden men etmeyi gerektirmektedir. Yani âyet "en lâ yü'tü" vermemeyi değil, "en yü'tü" vermeyi tavsiye etmektedir.

Sonuç olarak: "Lâ ye'teli ile lâ ye'tel aynı manada olup her ikisi de" güzellik ve ihstanda kusur etmesin" anlamına gelmektedir.

23,24-) Namuslu, kötülüklerden habersiz mümin kadınlara zina isnadında bulunanlar, dünya ve ahirette lânetlenmişlerdir. Yapmış olduklarına, dilleri, elleri ve ayaklarının, aleyhlerinde şahitlik edeceği gün onlar için çok azim bir azap vardır.

25-) O gün Allah onlara gerçek cezalarını tastamam verecek ve onlar Allah'ın apaçık gerçek olduğunu anlayacaklardır.

26-) Kötü kadınlar kötü erkeklere, kötü erkekler de kötü kadınlara; temiz kadınlar temiz erkeklere, temiz erkekler de temiz kadınlara yakıştır. Bu sonuncular, (iftiracıların) söylediklerinden beridirler. Kendileri için bağışlama ve değerli bir rızık vardır.

27-) Ey iman edenler! Kendi evinizden başka evlere, geldiğinizi farketirip (izin alıp) ev halkına selâm vermedikçe girmeyin. Bu sizin için daha hayırlıdır; herhalde (bunu) müzakere edersiniz.

28-) Orada hiç kimse bulamadıysanız size izin verilinceye kadar oraya girmeyin. Eğer size, "Geri dönün!" denilirse, hemen dönün. Çünkü bu, arınmanız açısından daha uygun bir davranıştır. Allah, yaptığınızı bilir.

29-) İçinde kendinize ait eşyanın bulunduğu oturulmayan evlere girmenizde herhangi bir sakınca yoktur. Allah, sizin açığa vurduklarınızı da, gizlediklerinizi de bilir.

30-) Müminlere, gözlerini sakınmalarını yani iffetlerini korumalarını söyle. Çünkü bu, kendileri için daha temiz bir davranıştır. Şüphesiz Allah, onların yapmakta olduklarından haberdardır.

31-) Mü'min kadınlara da söyle, gözlerini sakınsınlar yani ırzlarını korusunlar. Görünen kısımlar müstesna, zînetlerini göstermesinler. Örtülerini yakalarının üzerine kadar salsınlar. Zinetlerini, kocalarından, yahut babalarından, yahut kocalarının babalarından, yahut oğullarından, yahut üvey oğullarından, yahut erkek kardeşlerinden, yahut erkek kardeşlerinin oğullarından, yahut kız kardeşlerinin oğullarından, yahut Müslüman kadınlardan, yahut sahip oldukları kölelerden, yahut erkekliği kalmamış hizmetçilerden, yahut da henüz kadınların avret yerlerine vakıf olmayan erkek çocuklardan başkalarına göstermesinler. Gizledikleri zinetler (altın, gümüş gibi takılar) bilinsin diye ayaklarını yere

vurmasınlar. Ey mü'minler, hep birlikte Allah'a tevbe ediniz ki kurtuluşa eresiniz!

Kur'an'a baktığımızda "ziynet" kelimesinin vücutta bulunan uzuvlardan biri değil, maddi olan ziynet eşyalarıdır. Yani altın ve gümüş gibi süslerdir. Altın ve gümüş gibi değerli takılarını göstermelerinin maddi ve manevi birçok mahzurları bulunmaktadır. Yasaklama bundan dolayı gelmiştir.

Kadınlarda Başörtüsü Farz Mıdır?

Bu konuyu iyice anlayabilmek için son vahyin ilk yıllarına gitmek gerekir. Mekkelilerin kadına bakış tarzı Medineli ensardan ayrı bir özellik arz ediyordu. Mekkelilerin kadına bakış tarzları son derece ilkeldi. Fakat Medine böyle değildi. Medine'de kadının söz söyleme ve birçok sosyal faaliyetlere katılma hakkı vardı. Nebi (a.s) Mekke'li olduğu halde merhamet, güzel ahlak ve karakter bakımından Medine'li ensara benziyordu. Kadınlar, hiçbir aracı olmadan, her zaman direkt olarak Allah Resulü (a.s) dan Kur'an'ı öğreniyorlardı. Bu imkan kendilerine sonuna kadar açıldı. Hatta Nebi (aleyhisselam) ile tartışılabilir bir hürriyete sahip idiler. (Mücadele-1) Fakat Nebi (aleyhisselam) dan sonra dört halifenin, Emevi ve Abbasilerin Mekkeli olmaları, rivayet ve içtihadlara etki ederek, özellikle hadis geleneğine bağlı din adamlarının kadına bakış tarzı, Mekkelilerin bakış tarzı olarak gelişmiştir. Bu din adamları ilim ve fikirde kadına gerektiği değeri vermemişlerdir.

Uydurulan hadislerle sosyal faaliyetlerde kadına dar bir alan çizilip bu alanın dışına çıkmasına fırsat verilmemiştir. Kur'an'a ihanet tarihinde diğer toplumlardan gelen kültürlerle kadın her zaman "tehlikeli bir varlık, günah işlemeye meyilli, güvenilmez, göz altında olması gereken, namusu lekeleyen şeytani bir birey" olarak görülmüştür. Dolayısıyla Nebi (a.s) dan sonra "kadınların evlere hapsedilmeleri, eğitim ve sosyal hayattan çekilmeleri, yönetici yapılmamaları, seyahat özgürlüklerinin kısıtlanması, cami ve mescitlerden uzak tutulmaları, fitnenin esas kaynağının kadınlar olduğu" ile ilgili yüzlerce hadis uydurulmuştur. Şimdi bu hadislerden bir kaç tanesine bakalım. Bakalım da, Allah'tan korkmadan Nübüvvet makam ve mertebesini, Risâlet misyonunu nasıl bir çirkinliğe alet ettiklerini görelim. "İşlerini kadına havale eden bir topluluk iflah olmaz" (Buhari-Megazi, 84, Fiten, 17; Tirmizi-Fiten,75; Nesai- Âdabu'l-Kudat-8) "İşleriniz kadınlara kalırsa sizin için yerin altı (kabir-ölüm) üstünden daha hayırlıdır" (Tirmizi-Fiten, 78) "Allah'a ve ahiret gününe iman eden bir kadının beraberinde babası veya oğlu yahut kocası veya kardeşi yahut nikahı haram olan biri olmaksızın üç gün veya daha fazla süren bir yolculuğa çıkması helal değildir" (Müslim-Hac, 108)

"Allah'a ve ahiret gününe iman eden bir kadının yanında kendisine nikahı haram olan biri bulunmadıkça, bir gün veya bir gecelik yola gitmesi helal değildir" (Müslim-Hac, 421; Tirmizi- Rada, 15) "Bir kadın, yanında mahrem birisi bulunmadıkça bir erkekle yalnız kalmasın ve yola çıkmasın" buyurunca, bir adam ayağa kalktı ve "Ey Allah'ın Resulü! Eşim Hac için çıktı, ben ise falanca gazvede (savaşta) idim" deyince, Nebi (a.s) git ve eşinle birlikte hac yap" buyurmuştur. (Buhari-Nikah, 110; Müslim-Hac, 424) "Kadının evinin avlusunda kıldığı namaz, mescidde kıldığı namazdan daha

faziletlidir. Evinde kıldığı namaz, avluda kıldığı namazdan daha faziletlidir.

Evin iç kısmında kıldığı namaz, evinin açık yerinde kıldığı namazdan daha faziletlidir” (Ebu Davud- Salât, 54) “Kadın, insanın ar ve namusudur. Evinden dışarı çıktığında şeytan ona yaklaşır. Kadının Allah’a en yakın olduğu yer evidir” (İbn Huzeyme-Sahih, 3.c- 93; Taberani-el-Mu’cemu’l-evsat, 3.c-189, 8.c, 101) “Benden sonra erkeklere kadınlardan daha zararlı bir fitne bırakmadım” (Buhari- Nikâh, 18; Müslim- Zikir, 97; Tirmizi- Edep, 31) “Şayet kocasının ayağından, başından, saçlarının ayrıldığı yerine kadar irin ve iltihapla kirlenmiş olsa sonra kadın ona yönelse ve kocasını dili ile yalarsa onun hakkını ödeyemez” (Ahmed bin Hanbel, Müsned, 20- 64,65) “Cüzzam hastalığının onun etini deldiğini, iki burun deliğini yırttığını, bu iki burun deliğinden kan ve irin aktığını görsen, sonra onun hakkını ödemek için ağzıyla onunla o iki burun deliğinden akınları yalayıp yesen, ebediyen onun hakkını ödeyemezsin” (Taberani- el-Mu’cemu’l-kebir, 8, 259) “Kendisinden kocası razı olduğu halde ölen her Müslüman kadın cennete gider” (Tirmizi-Rada, 10; İbn-i Mâce-Nikah,4) “İnsanın insana secde etmesini emrecek olsaydım, kadının kocasına secde etmesini emrederdim” (Tirmiz-Rada,10; Ebu Davud-Nikah, 41; İbn-i Mâce- Nihah, 4)

“Uğursuzluk üç şeydedir: Kadında, evde ve atta” (Buhari- Cihad,47, Nikâh,18; Müslim- selâm, 115; Tirmizi- Edep, 58; İbn-i Mâce- Nikah, 55) “Resulullah bir bayram namazında kadınlar tarafına geçerek şöyle dedi: “Ey kadınlar topluluğu! Sadaka veriniz çünkü sizler cehennem halkının çoğunluğunu oluşturmaktasınız” Bunun üzerine kadınlardan biri, “Ey Allah’ın Resülü! Niçin böyle oluyor? dedi. Resulullah “Çok lanet etmeniz ve kocalarınızın yaptığı iyiliklere nankörlük etmenizden dolayı” dedi. Allah Resülü (a.s.) şöyle devam etti: Akli başında ve görüşü sağlam bir erkeğe galip gelebilen, akli ve dinî eksik sizden başka varlık görmedim” Orada bulunanlardan bir kadın: “Kadının aklının ve dininin noksanlığı nedir?” diye sordu. Nebi (aleyhisselam) da “Sizden iki kadının şahitliği bir erkeğinkine denktir. Dininizin noksanlığına gelince o da hayızlı olmaktır. Sizden biriniz hayızlı iken 3-4 gün oturur, namaz kılamaz” dedi. “Sizden biriniz namaza durduğu vakit, önünden deve semerinin arka kaşısı kadar bir şey bulunursa, o kendisine sütrelere (önünden geçenlere karşı korur) Önünde semerin arka kaşısı kadar bir şey bulunursa bunun namazını eşek, kadın ve siyah köpek bozar” (Buhari-Salat, 103,106; Müslim- Salât, 265; Ebu Davud, Salât, 110; Tirmizi- Salât 253; Nesai- Kible, 7)

Halbuki Kur’an’a baktığımızda kadınların da erkekler gibi özgür bir iradeye sahip olduklarını, erkekler gibi imtihan edildiklerini, fiziki ve psikolojik yapılarından başka diğer bütün özelliklerinde erkeklere ortak olduklarını görüyoruz. Son vahyin tarihinde İslam dinini kabul eden toplumların gelenek ve kültürleri hakim olunca iman edenler içinden çıkılmaz birçok problemlerle karşı karşıya kaldılar. Bunlardan birisi de kadınların başlarını örtmelerinin Allah’ın emri olduğu inancıdır. Kur’an, namus mefhumunu anlatırken ilk önce erkeğin namuslu olmasını tavsiye etmektedir. “(Ey Nebi!) Mümin erkeklere, gözlerini harama dikmemelerini, ırzlarını korumalarını söyle...” (Nur- 30) “...ırzlarını koruyan erkekler ve ırzlarını koruyan kadınlar, Allah’ı çok zikreden erkekler ve çok zikreden kadınlar var ya: İşte Allah bunlar için bir mağ-

firet ve büyük bir mükafat hazırlamıştır” (Ahzab- 35)

Bu âyetlere rağmen, son vahyin tarihinde iman ettiklerini iddia edenlerin nazarında ırzlarını koruması gerekenlerin sadece kadınlar olacakları inanç ve algısı yerleşmiştir. Halbuki erkeklerin ırzlarını korumaları daha kolaydır. Erkek ırzını koruduğunda, kadının ırzı otomatikman korunmuş olacaktır. Son vahyin tarihinde din adamları açık bir şekilde olmazsa bile zihin altında kadının rabbinin erkek olduğunu, kadının Allah’a karşı değil, erkeğe karşı sorumlu olduğunu benimsemişlerdir. Kur’an’da, kadınların başlarını örtmelerinin farz olduğunu gösteren açık bir emir yoktur. Nedense hüküm ve tavsiyelerin yoğun olarak bulunduğu altmış dört âyetlik Nur suresinde insanların sadece 31.âyetten haberleri vardır. Diğer âyetlerden hiç kimsenin haberi yoktur. Şimdi ilgili âyete bakalım. “Mümin kadınlara da söyle: Gözlerini harama bakmaktan korusunlar; iffetlerini esirgesinler. Görünen kısımları müstesna olmak üzere zinetlerini teşhir etmesinler, örtülerini yakalarının üzerine örtsünler...” (Nur- 31) Âyette “görünen kısımları müstesna...” cümlesinden, genel görüş olarak örtme mecburiyeti bulunmayan yerler yüz ve eller olarak kabul edilmiştir. Bu konuda tefsir ve fıkıh kitaplarında yoğun bilgi bulunmaktadır.

Muhaddis ve müctehidler genellikle kadınları baskı altına alabilmek için bunları uydurmuşlardır. Kadının vücudu dikkat çekici bir cazibeye sahip olduğu için yabancı erkeklerin rahatsız edici bakışlarından korunmalıdır. İslam dini kadına “dikkatleri üzerine çekme” ve “sorumluluk bilincine sahip ol” der. “...takva elbisesi işte o daha hayırlıdır...” (Araf- 26) Yani bilinç ve ihlas ile hareket etmelerini, başkalarının nazarlarını üstlerine çekecek dar elbise giymemelerini, niyet ve hareketleriyle yabancılara ümit verecek davranışlardan sakınmalarını tavsiye eder. Yoksa kadınların saçlarını yüzlerinden daha mahrem görmek akıl ve mantığın kabul edeceği bir şey değildir. Bir kadının vücudunda güzellik açısından insanı etkileyecek en son şey saçlarıdır. Saçların insanı tahrik edecek cazibesi yoktur. Evlenilecek kızların saçlarına değil de, yüz ve vücutlarına bakılması bundan dolayıdır. Kızların saçlarına bakmak kimsenin aklına bile gelmez. Aslında kadın olsun erkek olsun bir insanda en önemli güzellik ihlas (dinî Allah’a özel kılmak) güzel ahlak ve infaktır. Diğer zahiri güzellikler abartıldığı kadar önemli değildir. Giyim kuşamla ilgili tavsiyeler bölgesel ve tarihsel özellikler taşımaktadır. Yani bu gibi şeyler zaman ve iklimlerin değişkenliği karşısında mağlup olmaya mahkumdur. Dolayısıyla başörtüsü bir kültür, bir gelenek, bir tercih ve bir insan hakkıdır. Hiçbir güç ve kuvvet kadınların haklarına ve özgürlüklerine müdahale ederek, onları tercihlerinden alıkoyamaz. Bir genç kız okumak istiyorsa, istediği gibi giyinme hakkına sahip olmakla birlikte, başörtüsü takmadan da tahsil hayatına devam eder.

Kadınların başörtüsü takıp takmamaları konusunda erkeklerin müdahale etme hak ve yetkileri yoktur. Daha doğrusu kadınların başörtüsü takıp takmamaları ne devleti, ne hukuku, ne de erkekleri ilgilendiren bir konudur. Kadınların giyimleri, tahrik amacı taşıyamıyorsa, zaman ve zemin, iklim ve coğrafya şartlarına, halkın gelenek ve göreneklerine göre bir şekil alacaktır. Kur’an, giyim kuşam gibi konuları esnek bırakmıştır. Medine’de kadınlar geleneksel olarak başlarının üzerine bir şey atar fakat vücutlarının büyük bir kısmı dışarıda kalırdı. Nur suresinin 31.âyet başın örtülmesi

ile ilgili bir emir değil, vücudun örtülmesi ile ilgili bir tavsiyedir.

Başını örten bir kadına insan hakları açısından, başını açması için nasıl müdahale edilmezse, başını açan kadına da başını ört diye müdahale edilemez. İslam açısından ikisi de aynı şeydir. Aslında başörtüsünü farz kılan Kur'an değildir. Başörtüsünü farz kılan, din adamlarının zihinlerinde bulunan dar anlayış, siyasal egemenlik, uydurma rivayetler, ilkel inançlar ve Kur'an'a karşı cehalettir. İklim ve coğrafya, zaman ve zemine göre değişkenlik arzeden bir şey farz olmaz. Yakasından ayaklarına kadar uzun ve geniş elbise giyen bir kadın tesettürlü sayılır. Baş örtüsü olmadan bu elbiseyle dışarı çıkabileceği gibi, salât'a da gidebilir. İslam dininde esas olan, din ve hüküm olarak Kur'an'dan başka hiçbir kaynağın kabul edilmemesi, ihlas yani dinin Allah'a özel kılınması, infak, güzel ahlak, ana-baba hakkı, komşu ve akrabalara iyilik, adalet ve insan hakları, israftan kaçınmak ve yolsuzluk yapmamaktır. Bunlar olmadan yaşanan dinin Allah katında hiçbir değeri yoktur. Bu değerli ilkeler yanında kadınların saçlarının görülüp görülmemesinin hiçbir önemi yoktur. Geleneksel din adamları kadınların saçlarına, giyim kuşamlarına değil de, kendi şirklerine, vahşi dinleriyle ülkelerini nasıl cehenneme çevirdiklerine baksalardı, daha mantıklı olurdu. Ayette bulunan "cüyüb" iki göğsün arasındır. Başörtüsü gelenekçilerin iddia ettikleri kader önemli olsaydı, kadınların Nebi'ye yapmış oldukları biadin içinde yer alırdı. (Mümtehine, 12)

32-) Aranızdaki bekârları yani kölelerinizden ve elinizin altında olanlardan elverişli olanları evlendirin. Eğer fakir iseler, Allah kendi faziletinden onları zenginleştirir. Allah, (fazileti) geniş olan ve (her şeyi) bilendir.

33-) Evlenme imkânını bulamayanlar ise, Allah, fazileti ile kendilerini zengin kılınca kadar iffetli olsunlar. Ellerinizi altında bulunanlardan (köleler ve câriyelerden) sözleşme yapmak isteyenlerle, eğer kendilerinde bir hayır (kendilerini idâre edebilecek bir kâbiliyet) görüyorsanız, hemen sözleşme yapın. Allah'ın size vermiş olduğu malından siz de onlara verin. Dünya hayatının geçici yararlarını elde edeceksiniz diye, namuslu kalmak isteyen câriyelerinizi taşkınlığa zorlamayın. Kim onları zor durumda bırakırsa, (bilinmelidir ki) zorlanmalarından sonra Allah bağışlayandır, merhamet edendir.

Cariye Konusu

Kur'an meallerinde cariye olarak çevrilen kelime مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ "mâ meleket eymânu-kum" dur ve "sözleşme yemini olanlar" anlamına gelmektedir.

Kur'an'da kölelik, esir ve sözleşme yemini olan kişilerle ilgili ayetleri bağlamı içinde değerlendirdiğimizde bizim anladığımız, müşriklerin elinde bulunan ve müminler tarafından çeşitli vesilelerle hürriyetlerine kavuşturulan (Bakara-177), bu vesile ile ortada kalan eski kölelerin, müminler tarafından sözleşmeli olarak himayelerine alınıp ücretli olarak çalıştırılıp daha sonra hürriyetlerine kavuşturulan kimselerle ilgilidir. Seks kölesi, savaş esiri zannedilen cariyeler, azat edilerek sudan çıkmış balık gibi ortada kalmasın diye sahip çıkılan eski kölelerdir.

Yapılan sözleşme ile bunlara bir nevi koruyucu aile olunmuş oluyor. Bu arada bu

kişilerin seks kölesi oldukları iddiası, Nur Suresi'nin 31. âyetinde, kadınların süslerini sakınmadan yanında durabilecekleri kişiler arasında yer alan

“...فَأَمَّا الْمُكْرَمَاتُ فَأُولَٰئِكَ لَا تَصَدَّقْنَ فِي أَيْمَانِكُمْ أَهْلًا مِّمَّنْ كَفَرْنَا بِهِمْ أَوْ بِبِئْسَ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ” (Nur-25) “evmâ meleket eymânu-hunne”, yani “kadınların sözde cariyeleri” nasıl açıklanacak? Yani iman eden kadınların da mı seks köleleri var? İslam'da nikahsız birlikteliğe hiçbir şekilde geçit verilmez. Dolayısıyla cariyeye olarak isimlendirilen, sözleşmeli olarak çalışan kişilerle nikahsız birliktelik de söz konusu değildir. Özgür kadınlardan farkları Nisa Suresi'nin 25. âyetinde açıklanmıştır. Özgür kadınlar evlenmek için birilerinden izin almak zorunda değilken, eski köle konumunda olan, özgür hayatı çok iyi tanımayan kadınlar velisi konumundaki kişilerin olurlarını almalarıdır. Belki bu duruma, tecrübeyi dikkate almak da denilebilir. Bir de evlendikten sonra fuhuş yani kötü bir iş yaparlarsa onlara, özgür kadınlara uygulanan cezasının yarısı uygulanır.

“...فَإِنْ آتَيْنَ بِفَاحِشَةٍ فَعَلَيْهِنَّ نِصْفُ مَا عَلَى الْمُحْصَنَاتِ مِنَ الْعَذَابِ...”

“... Evlendikten sonra bir fuhuş yaparlarsa, onlara hür kadınların cezasının yarısı uygulanır...” (Nisa-25)

Hazır yeri gelmişken Nur 33.âyetten bir söz edelim. Âyette *فَتَيَاتِكُمْ* “fetyâtikum” kelimesi geçiyor. Meal yazarlarının çoğu bu kelimeyi “cariye” olarak çevirmiştir. Aynı kelimenin geçtiği diğer ayetlere baktığımızda ise “genç-gençler” olarak çevrildiğine şahit oluyoruz.

Nur Suresi 32 ve 33.âyetlere de bir bakalım.

وَأَنْكِحُوا الْأَيَامَىٰ مِنْكُمْ وَالصَّالِحِينَ مِنْ عِبَادِكُمْ وَإِمَائِكُمْ إِنْ يَكُونُوا فُقَرَاءَ يُعْطِهِمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ

“İçinizden bekâr olanları, erkek ve kadın hizmetlilerden (imâiküm-kadın hizmetli, ibâdiküm-erkek hizmetli) salih olanları evlendirin. Eğer fakir iseler Allah onları fazlu- kereminden zengin edecektir.” (Nur-32)

وَلَيْسَتَغْفَرَ الَّذِينَ لَا يَحْدُونَ نِكَاحًا حَتَّىٰ يُعْطِيَهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَالَّذِينَ يَبْتِغُونَ الْكِتَابَ مِمَّا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ فَكَاتِبُوهُمْ إِنْ عَلِمْتُمْ فِيهِمْ خَيْرًا وَأَتَوْهُم مِّنْ مَّالِ اللَّهِ الَّذِي آتَيْكُمْ وَلَا تُكْرَهُوا فَتَيَاتِكُمْ عَلَى الْبِغَاءِ إِنْ أَرَدْنَ تَحَصُّنًا لِّتَبْتَعُوا عَرَضَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَمَنْ يُكْرِهِنَّ فَإِنَّ اللَّهَ مِنْ بَعْدِ إِكْرَاهِهِنَّ غَفُورٌ رَّحِيمٌ

“Evlenmeye güçleri yetmeyenler de, Allah onları lütfuyla zengin edinceye dek ırzlarını korusunlar. Sözleşmeli olarak yanınızda olan hizmetlilerden artık kendi başına ayakta durmak isteyen olursa ve siz de bunu yapabileceklerine inanırsanız onlarla anlaşmaya varın. Dünya malına tamah edip onları kötü işler yaparak ayakta durmak zorunda bırakmayın, onlara zulmetmeyin. Allah'ın size verdiği maldan onlara vererek hayat kurmalarını destekleyin.” (Nur-33)

Görüldüğü üzere cariyeye olarak çevrilen kelimelerin geçtiği âyetlerde bahsi geçen kişiler üzerinde yüksek bir koruma vardır. O kişilerin güven içinde hayata entegre edilip mal mülk ve haklar konusunda eşitliği sağlayacak yönde hükümler vardır.

34-) Andolsun ki biz size (gerekeni) açık açık bildiren âyetler yani sizden önce yaşayıp

gitmiş olanlardan örnekler ve bilinç sahipleri için öğütler indirdik.

35-) Allah, göklerin ve yerin nûrudur. O'nun nûrunun misâli, içinde kandil bulunan bir kandillik gibidir. O kandil bir cam billur fanus içindedir; o fanus ta sanki inciye benzer bir yıldız gibidir ki, doğuya da, batıya da ait olmayan mübarek bir ağaçtan yani zeytinden (çıkan yağdan) tutuşturulur. Onun yağı, neredeyse, kendisine ateş dokunmasa dahi ışık verir. (Bu,) nûr üstüne nûrdur. Allah dileyeni nûruna hidayet eder yani Allah insanlara (işte böyle) örnekler veriyor. Allah her şeyi bilendir.

36-) Bu (nur) birtakım evlerdedir ki, Allah (o evlerin) yücelmesine ve içlerinde isminin anılmasına izin vermiştir. Orada sabah akşam O'nu (öyle kimseler) tespih eder ki;

37-) Onlar, ne ticaret ne de alış-verişin kendilerini Allah'ın zikrinden, salât'ı ikâme etmekten ve zekât'a (arınmaya) gelmekten alıkoyamadığı kişilerdir. Onlar, kalplerin ve gözlerin altüst olacağı bir günden korkarlar.

Kur'an'da رَجَالٌ "rical" kelimesi elif lam takısı yani الرَّجَالُ olarak gelirse, bilinen adamlar ve erkekler anlamına gelmektedir. Fakat elif lam takısı almadan yani nekre رَجَالٌ olarak gelirse, o zaman yürekli, seçkin, onurlu, yiğit, kahraman ve güzel ahlak sahibi kimseler anlamına gelmektedir.

38-) Çünkü (o günde) Allah, onları yaptıklarının en güzeli ile ödüllendirecek yani faziletinden onlara fazlasıyla verecektir. Allah, dilediğini hesapsız rızıklandırır.

39-) Kâfirlere gelince, onların amelleri, ıssız çöllerdeki serap gibidir ki susayan onu su samır. Nihayet ona vardığında hiçbir şey bulamamış, üstelik yanında da (şirk koştuğu) Allah'ı bulmuştur; Allah ise, onun hesabını tastamam görmüştür. Allah hesabı çabuk görendir.

40-) Yahut (o kâfirlerin şirk olan amelleri) engin bir denizdeki yoğun karanlıklar gibidir; (öyle bir deniz) ki, onu dalga üstüne dalga kaplıyor; üstünde de bulut... Karanlık üstüne karanlıklar... İnsan, elini çıkarıp uzatsa, neredeyse onu dahi göremez. Bir kimseye Allah (vahiy'le) nûr kılmamışsa, artık o kimsenin başka bir nûru olamaz.

Hidayet ve sapkınlık, iman ve küfür, şirk ve tevhid vahiyle ilgili bir durumdur. Resullerin toplumları gibi ciddi anlamda vahiyle muhatap olmayan yani kendilerine tebliğ ulaşmayanlar gerçek anlamda mümin, kafir, müşrik veya Müslüman olmazlar. Bunlar imandan değil, güzel ahlak, adalet, insan hakları ve infaktan hesaba çekilirler.

Kur'an'ın "akılları hayrete düşüren bir kitap" olarak nitelendirilmesi, sadece onu takdir eden muvahhitler tarafından değil, aynı zamanda bazı vicdan ve insaf sahibi gayrimüslimler tarafından da kabul edilen bir gerçektir. Yani İslam'dan soğutulmuş insanlar bile, Kur'an'ın akılları hayrete düşüren bir kitap olduğunu itiraf ederler. Kur'an'ı çok yakından inceleyen gayrimüslimleri şaşkına çeviren yegane husus, Kur'an'ın onların umduğu şekilde bir kitap olmamasıdır. Onların bu kitap hakkındaki beklentilerinin özeti şuydu: "Bu kitap 14 asır öncesi Arap çöllerinden kalkıp gelen, modern düşünen insana verebileceği bir şeyi olmayan ilkel bir kitaptır." Yani onlar, bu kitabın çölden çıkmış günümüz insanına etki etmeyen bir kitap olmasını arzu ederler. Fakat tam aksine, hiçbir şekilde onların umdukları ve bekledikleri gibi bir kitap çıkmadı. Ayrıca, Kur'an hakkında bazı insanların aklına gelen bir diğer husus

-onlara göre bu kitap çöl ortamında indiği için- onun sadece çölden bahsetmesinin gerekli oluşudur. Evet, Kur'an çölden ve çölde yaşayan insanlardan söz eder yani onun tarihselliği ve bölgeselliği vardır, onun ifade üslubu bazen çölü ve çöl insanlarını tasvir ediyor; fakat bu kitap, aynı zamanda denizlerden de söz ediyor, öyle ki, onun üslubu denizdeki şiddetli fırtınanın manzarasını bir tablo gibi resmedecek ve ortaya koyacak bir belağata ve edebiyata sahiptir.

أَوْ كَظُلُمَاتٍ فِي بَحْرٍ لَجِيٍّ يَعْشِيهِ مَوْجٌ مِنْ فَوْقِهِ مَوْجٌ مِنْ فَوْقِهِ سَحَابٌ ظُلُمَاتٌ بَعْضُهَا فَوْقَ
بَعْضٍ إِذَا أَخْرَجَ يَدَهُ لَمْ يَكْدُ يَرِيهَا وَمَنْ لَمْ يَجْعَلِ اللَّهُ لَهُ نُورًا فَمَا لَهُ مِنْ نُورٍ
(Yahut (inkârcı kafirlerin durumları) derin bir denizdeki karanlıklar gibidir. (Bir deniz ki) onu dalga üstüne dalga kaplıyor, üstünde de bulutlar var. Karanlıklar üstüne karanlıklar. (İnsan), elini çıkarsa neredeyse onu bile göremez. Kime Allah aydınlık kılmamışsa, artık onun için aydınlık diye bir şey yoktur.) (Nûr-40) ifadesinde bulunan tasvir, bir kimsenin denizdeki fırtınayı zihninde tasarlayarak yazabileceği bir şey değildi; bu tasvir daha ziyade denizdeki fırtınanın nasıl olduğunu gayet iyi bilen biri tarafından yazılmış olmalıydı. Bu misal, Kur'an'ın belli bir yere ve zamana bağımlı olmadığını gösteren örneklerden biridir. Gerçek şu ki, Kur'an'da ifade edilen ilmî düşünceler, 14 asır öncesine ait, “çölden neş'et eden düşünceler” değildir.

Yat Limanı Taciri

Birkaç yıl önce, Toronto (Kanada) şehrinde yat limanı (marina) ticareti yapan ve hayatını denizlerde geçiren bir denizcinin haberi yayıldı. Bir Müslüman, bu denizciye, okuması için bir Kur'an tercümesi hediye etmişti. Bu deniz taciri, İslâm tarihi hakkında hiçbir bilgiye sahip değildi, fakat Kur'an'ı okuyunca ondan son derece etkilenmişti. Kur'an'ı, tekrar, kendisine hediye eden Müslüman'a getirdi ve “Muhammed bir denizci miydi?” diye sordu. Zira denizci, Kur'an'ın denizin üzerindeki fırtınayı tasvir edişinden müthiş derecede etkilenmişti. Kendisine “Hayır, Muhammed gerçekten hayatını çöl ortamında geçirdi.” dediğinde bu cevap ona yeterli gelmişti. Vakit kaybetmeden İslam'ı kabul etti. Bu denizci Kur'an'ın tasvirlerinden son derece etkilenmişti. Çünkü kendisi denizdeki fırtınaları yaşayan biriydi ve denizdeki bu fırtınayı yazıya döken birinin de aynı şekilde bu fırtınayı yaşaması gerektiğine inanıyordu.

Gerçekten de bu âyette bulunan tasvir, bir kimsenin denizdeki fırtınayı zihninde tasarlayarak yazabileceği bir şey değildi; bu tasvir daha ziyade denizdeki fırtınanın nasıl olduğunu gayet iyi bilen biri tarafından yazılmış olmalıydı. Bu misal, Kur'an'ın tümünün belli bir yere ve zamana bağımlı olmadığını gösteren örneklerden biridir. Gerçek şu ki, Kur'an'da ifade edilen ilmî düşünceler, 14,5 asır öncesine ait, “çölden neş'et eden düşünceler” değildir. (Eşsiz Mucize Kur'an- Gary Miller)

Wolfgang Peterson'un “Kusursuz Fırtına” filmini izleyenleriniz bilir. Bir fırtına ancak bu kadar kusursuz beyaz perdeye aktarılabilir. Ama tabi ki 21.yüzyılın bütün görsel sinema teknolojisini kullanarak yapılan bir filmde... 7. yüzyıldaki Arap çölle-
rindeki Mekke sakini Muhammed (a.s) ın tasvir edeceği bir şey değildir. Ancak şunu da söylemek mümkündür. Âyetin ortaya koyduğu deniz manzarasını ilk muhataplar-

dan bazıları tarafından bilinme ve yaşanma ihtimali vardır. Çünkü iniş ortamındaki insanların tümüne kapalı ve yabancı olan bir şeyi Kur'an içine almaz. Dolayısıyla yüce Allah'ın göklerde ve yeryüzünde var ettiği yaratılış yarasından sonra en önemli gerçek Kur'an'ı Mübin'in Allah kelamı olmasıdır.

41-) Göklerde ve yeryüzünde bulunanlarla saf saf olmuş kuşların Allah'ı tesbih ettiklerini görmez misin? Her biri kendi salâtını ve tesbihini (öğrenmiş) bilmiştir. Allah, onların yapmakta olduklarını hakkıyla bilir.

Kur'an'da Çeşitli Salât Şekilleri Vardır.

1-) Nebi (a.s) ın Allah için salat etmesi. (Kevser-2) Bu salât Nebi (a.s) ın zorlukları göğüsleyerek vahyi tebliğ etme anlamına gelmektedir.

2-) Allah ve meleklerinin Nebi (a.s) salât etmeleri. (Ahzab-56) Bu salât, yüce Allahın vahiy indirerek Nebi (a. s) ı moral ve motivasyon açısından desteklemesidir.

3-) Allah'ın mü'min kullarına salat etmesi. (Ahzab-43) Aynı şekilde yüce Allahın vahiy sayesinde kafir ve münafıklara karşı müminleri takviye etmesi ve sebat vermesi anlamına gelmektedir.

4-) Nebi (a.s) ın iman edenlere salat etmesi. (Tevbe-103) Bu salât, nifak ile iman arasında bocalayanlara Nebi (a.s) ın sözün gücüyle zihinsel destek vermesi anlamına gelmektedir.

5-) Sadece Nebi (a.s) a özgü salat, (Hud-114; İsra-78,79) Bu salât, Mekke müşriklerine karşı vahiyyle mücadele etmek için gecenin alabildiğine değerlendirilmesi anlamına gelmektedir.

6-) İman edenlerin Nebi (a.s) a salat etmeleri. (Ahzab-56) Bu salât, Nebi (a.s) döneminde yaşayan mü'minlerin Nebi (a.s) a destek olmaları, onu yalnız bırakmamaları ve onu üzmemeleriyle ilgili bir durumdur.

7-) Varlıkların ve hayvanların salat etmeleri. "Göklerde ve yerde bulunanlarla saf saf olmuş kuşların Allah'ı tesbih ettiklerini görmez misin? Her biri kendi salât'ını ve tesbihini (öğrenmiş) bilmiştir. Allah, onların yapmakta olduklarını hakkıyla bilir." (Nur-41)

Kuşların Salât ve Tesbihleri

Aslında Kur'an'da var olan, iman, islam, ibadet, ihlas, secde, rukü, birr, sabır, kıyam, salât, tesbih, zikir, şükür, hamd, furkan, takva, ihsan (güzel ahlak) gibi kavramlar, sürekli olarak insanın hayatında var olan, her an karşılaşılabileceği, ondan hiçbir zaman ayrılmayan, sosyal hayatının bir parçası konumundadırlar. Yani bunların hiçbirinin yeri ve zamanı yoktur. Ancak cuma salât'ı müstesnâdır. Dolayısıyla gece gündüz, yirmi dört saat, hayat boyunca, bireysel olsun, ailevi, sosyal ve ictimâî hayat olsun din daima insanın zihni ve fiilleriyle yani amel ve aksiyon olarak insan ile beraber yaşayan bir olgudur. "Göklerde ve yerde kim varsa O'nundur. O'nun indinde bulunanlar, O'na kulluk etmekte kibirli davranmaz ve yorgunluk duymazlar. Gece ve gündüz hiç durmaksızın tesbih ederler" (Enbiya-19,20) Sürekli olarak anma ve hayata yansıtma

açısından tesbihin sürekliliğini ifade eden birçok âyet vardır. “Geceyi, gündüzü, güneşi ve ayı yaratan O’dur; her biri bir yörüngede tesbih edip gitmektedirler” (Enbiya-33) “Ne güneş aya yetişir, ne de gece gündüzü geçebilir. Her biri bir yörüngede tesbih edip gitmektedirler” (Yasin-40) “Tesbih ederek gidenlere” (Nâziat-3)

Bu âyetleri almamızın sebebi, içinde geçen ve tesbihle aynı kökten olan kelimedir. Gök cisimlerinin yörüngelerinde yüzmesini de tesbihin manidar bir tanımını olarak gösteriliyor. Yani tesbih, göklerde ve yerde olan her şeyin yüce Allah’ın kendisine yüklemiş olduğu görevi aşmadan, eksiksiz olarak yerine getirmesi anlamına gelmektedir. Biz de bize bildirilen hayat yörüngesinde, yüce Allah ile salât dediğimiz bağlantıyı ayakta tutarak devam etmeliyiz. Şimdi konumuz olan yukarıdaki âyete bakalım. “Görmedin mi; göklerde ve yerde olanlar ve saf saf uçan kuşlar Allah’ı nasıl tesbih etmektedir. Hepsi kendi salât’ını ve tesbihini bilir. Ve Allah onların ne yaptığını bilmektedir” (Nur-41) Bu âyetten bir önceki âyette denizden, onun dalgalı karanlık katmanlarından söz ediliyordu. Çok önemli ve manidardır. Çünkü Kur’an insanları doğal olaylar üzerinden düşündürür. Ondan bir önceki ayette ise kâfirlerin çöldeki serap gibi olan amellerinin peşinde onu çok büyük bir başarı zannettikleri, ama sonunda sadece Allah’ın azabını bulabilecekleri haber veriyordu.

Batıl imanlarıyla yapmış oldukları amellerle rahmet bulacaklarını hesaplarken, nasıl azabı bulduklarını anlatıyordu. Su bulacak iken, ateşi bulacaklar, cenneti umarken, cehennemin dibini boylayacaklar. Kur’an bütün bunları doğanın üzerinden ders veriyordu. İşte kuşlarla ilgili bu âyet de tesbihi ve salât’ı tabiat üzerinden düşündüren ve ders veren, hikmetler çıkarılabilecek en önde gelen âyetlerden biridir.

Kur’an’a bakarsanız göreceksiniz ki bu âyetlerden sonra da tabiat konusu hemen bitmez. Bulutların ve yağmurun işleyişinden, dağların, gece ile gündüzün oluşmasından ve sonra her canlının yaratılış serüveninden bahsedilerek devam eder gider. Kısacası doğadaki makul düzen ve yüce Allah ile olan bağlantıları ölçüsünde tesbih ve salât bu yolla açıklanmaktadır. Tekrar kuşlara dönelim. Toplu gruplar halinde saf saf uçan kuşlara şahit olmuşsunuzdur. Bazıları V harfi biçiminde göç edenlerdir. İkinci grup ise adeta tek bir beyin tarafından yönetilircesine aynı anda aynı yöne dönen yani tek vücut gibi aynı hareketi yapan ve seyri hoş bir dans gösterisi sunup harika şekiller oluşturan kuşlardır.

Her iki grubun önünde de sabit olmayan yani sürekli nöbetleşen öncüler vardır ve rüzgârdan faydalanarak uçar ve tasarruf yaparak uzun mesafeleri az enerjiyle katederler. Yine de öndekiler en fazla güç sarf ederken yorulduklarında bu sefer hemen arkasındaki öne geçer ve bu döngü devam eder gider. Kısacası orada müthiş ve örnek alınması gereken bir yardımlaşma, destekleşme ve dayanışma vardır. Tek başlarına uçamayacak kadar uzağa uçar ya da tek başlarına yapamayacakları kadar manevrayı, oluşturdukları hava akımı nedeniyle çok daha kolay ve daha az enerji harcayarak yaparlar. Alınacak ilk ibret budur: Dayanışma, destekleşme, yardımlaşma. Kuşlar geçmişten bu yana özgürlüğün sembolü olmuşlardır. Özgürce yaptıkları göçler gerektiğinde hicreti ve seferi ifade ederken, özgürce yaptıkları manevralar da özgün olarak hepsinin yaratılışı gereği bir arada çalışabileceğini gösterir. Aşağıya diğer insanlara

ya da canlılara bakıp da onlar nasıl bir arada çalışıyor, neyi nasıl yapıyorlar diye dert etmez, içlerinden geldiği biçimde ve yaratılışlarında olana göre bir tesbih ve salât edişleri vardır. Yaptıkları taklit değildir. Birbirlerine özenmez, kıskanmaz ve üzerine düşeni güçleri ve yetenekleri ölçüsünde yaparlar.

Alınacak ibret, erdemli, özgür ve özgün olarak bir arada çalışmaktır. Kuşların diğer bir sembolik tarafları barışçı olmalarıdır. Orada o muhteşem gösteriyi ve dayanışmayı yaparken kimseyle kavgaya etmez, kimseye dokunmaz ve kimseyi rahatsız etmezler. Herkesi kendilerine hayran bırakırlar. Her birinin ayrı ayrı bir hayatı varken bir aradayken uyumlu taraflarını öne çıkarırlar. Âyet ne diyordu: **كُلٌّ قَدْ عَلِمَ صَلَاتَهُ وَتَسْبِيحَهُ** Hepsi salâtlarını ve tesbihlerini bilmıştır...” Yani göklerde ve yerde olan her şey ve kuşlar salâtın ne olduğunu bilmişlerdir. Fakat maalesef insanlar salât ve tesbihlerinin hangi anlama geldiğini bilmemişlerdir. Bir diğer ibretse büyük güç olmalarıdır. Yırtıcı kuşlara ve canlılara tek başlarına iken kolayca av olacak kadar güçsüzdürler. Ama bir arada oldukları zaman yırtıcı bir kartal bile onların arasına girmekten korkacaktır. Uçmayı tek başına bile öğrenseler, uçmaya başladıktan sonra bir arada yaşaması gereken sosyal hayvanlardır. Doğru zamanda doğru yerde doğru işler yaptıktan sonra salâtları da elbette yüce Allah içindir. Ve Allah onların ne yaptığını bilmektedir.

İşte salât'ı ikâmenin içindeki salât tam da budur. Kuşların salât ve tesbihlerinde büyük bir akıl, şuur, dinamizm, organize hareket ve eşsiz bir manevra kabiliyetinin olduğunu görüyoruz. Aynı zamanda “hepsi salat ve tesbihatını bilmıştır” (Nur-41) cümlesi, “Salât ve tesbihatın canlı bir şuur, dinamik bir bilinç, açık bir zihin ve hikmetli bir ilimle ilgili olduğunu göstermektedir. Bunların hepsi sadece Kur'an'ın ilim ve hikmetiyle elde edilecek erdemlerdir. Kur'an olmadan asla. Çünkü bunların ne olduğunu bize Kur'an öğretmiştir. Öğretmeni Kur'an olmayanın, öğretmeni şeytandır.

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يُسَبِّحُ لَهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالطَّيْرِ صَافَّاتٍ كُلٌّ قَدْ عَلِمَ صَلَاتَهُ
 وَتَسْبِيحَهُ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِمَا يَفْعَلُونَ Göklerde ve yeryüzünde bulunan kimselerle, sıra sıra (kanat çırparak uçan) kuşların Allah'ı tesbih ettiğini görmez misin? Her biri salâtını ve tesbihini kesin olarak bilmektedir. Allah, onların yapmakta olduğu şeyleri hakkıyla bilendir.” Bu âyette bulunan “salât” kuşların göklerde bulunan yaratılış yasası gereği “hava desteği” ile bu eylemi yüce Allah'ın güç ve kuvveti sayesinde gerçekleştirdiklerini bilmeleridir. Dolayısıyla âyette “salâtle” söylenmek istenen gerçek, uçan varlıkların Allah tarafından kendilerine yapılan “desteği” bilmeleridir. Âyetin sonundaki “alime” “bilmektedir” kelimesinden de anlaşılacağı üzere “salât ve tesbih” öğrenilme-öğretilme veya bilme-bildirme ile alâkalıdır.

Gökyüzünde uçan canlılar ve kuşlar, Allah'ın bahşettiği içgüdüsel uçma “desteğini” ve O'nu “ bilmıştır. Başka bir deyişle; âyette “salâtını=öğrenimini-öğretmenini” anlamına da gelir. Bir bakıma kanatlı varlıkların havada uçmasıyla oluşan gösteri, insanlara, Allah'ın nelere Kadir olduğunu gösteren bir ders ve ibret, muhteşem bir manzara ve mükemmel bir gösteridir. Yani âyet Allah'ın gösterdiği estetik ve yaratma sanatıyla hamd ile tesbih edilmeye lâyık olduğunu vurgular. Bizden bunları okumamız istenir. Bu okumanın sonucu tesbihtir, sübhanallah dedirtir. Yani, **كُلٌّ قَدْ عَلِمَ صَلَاتَهُ**,

وَتَسْبِيحُهُ Kuşlar, salâtını ve tesbihini bilmiştir.” Devasa uçak’ların da gökyüzünde uçması, yine Allah’ın yeryüzü kurallarına koyduğu “hava desteği” ile. Buna Rab-bimizin göklerde ve yeryüzünde koyduğu yaratılış yasağı denir. “أَلَمْ يَرَوْا إِلَى الطَّيْرِ” “مُسَخَّرَاتٍ فِي جَوِّ السَّمَاءِ مَا يُمَسِكُهُنَّ إِلَّا اللَّهُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ” Gökyüzünün boş-luğunda Allah’ın emrine boyun eğerek uçan kuşları görmüyorlar mı? Onları gökte ancak Allah tutar. Şüphesiz bunda inanan bir toplum için ibretler vardır.” (Nahl-79)

“أَوَلَمْ يَرَوْا إِلَى الطَّيْرِ فَوْقَهُمْ صَاقَاتٍ وَيَقْبِضْنَ مَا يُمَسِكُهُنَّ إِلَّا الرَّحْمَنُ إِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ بَصِيرٌ” Onlar, üstlerinde dizi dizi kanat açıp kapayarak uçan kuşları görmüyorlar mı? Onları Rahman(ın yasağı)dan başkası (boşlukta) tutmuyor. Şüphesiz O, her şeyi hakkıyla görendir.” (Mülk-19)

Göklerde ve yeryüzünde bulunan bütün varlıklar, yaratılmadan önce yüce Allahın onlara yapmış olduğu desteği (öğretmelerini) ve tesbihlerini yani görevlerini bilirler.

42-) Göklerin ve yerin hükümranlığı Allah’ındır ve dönüş de ancak O’nadır.

43-) Görmez misin ki Allah bir takım bulutları (çıkarıp) sürüyor; sonra onları bir araya getirip üstüste yağıyor. İşte görüyorsun ki bunlar arasından yağmur çıkıyor. Yani O, gökten, oradaki dağlardan (dağlar büyüklüğünde bulutlardan) dolu indirir. Artık onu dilediğine isabet ettirir ve dilediğinden de onu uzak tutar; (bu bulutların) şimşeğinin parıltısı neredeyse gözleri alır!

44-) Allah, gece ile gündüzü birbirine çeviriyor. Şüphesiz bunda görenler için mutlak bir ibret vardır.

45-) Allah, her dâbbeyi (canlıyı-hareket halinde olanı) sudan yarattı. İşte bunlardan kimi karnı üstünde yürür, kimi iki ayağı üstünde yürür ve kimi de dört ayağı üstünde yürür... Allah dilediğini yaratır; şüphesiz Allah her şeye bir yasa koymuştur.

46-) Andolsun biz (bilmediklerinizi size) açık seçik bildiren âyetler indirdik. Allah, dileyeni hidayete iletir.

47-) Bazıları: “Allah’a yani Resul’e iman ve itaat ettik” diyorlar; ondan sonra da içle-rinden bir grup yüz çeviriyor yani bunlar iman etmiş değillerdir.

48-) Onlar, aralarında hüküm vermesi için Allah’a yani Resul’e dâvet edildiklerinde, bakarsın ki içlerinden bir kısmı yüz çevirip dönerler.

49-) Ama, eğer hak kendi lehlerine ise, ona boyun eğip gelirler.

50-) Kalplerinde bir hastalık mı var; yoksa şüphe içinde midirler, yahut Allah ve Resülünün kendilerine zulüm ve haksızlık edeceğinden mi korkuyorlar? Bilakis onlar zalimlerin ta kendileridir!

51-) Aralarında hüküm vermesi için Allah’a yani Resülüne davet edildiklerinde, müminlerin sözü ancak “İşittik ve itaat ettik” demeleridir. İşte asıl bunlar kurtuluşa erenlerdir.

52-) *Yani kim Allah'a yani Resûlüne itaat eder, Allah'a saygı duyar ve O'ndan sakınırsa, işte başarıya erişenler bunlardır.*

53-) *Sen kendilerine emrettiğin takdirde mutlaka (savaşa) çıkacaklarına dair, en samimi bir şekilde Allah'a yemin ettiler. De ki: yemin etmeyin. İtaatiniz malûmdur! Bilin ki Allah, yaptıklarınızdan haberdardır.*

54-) *De ki: Allah'a itaat edin yani Resul'e itaat edin. Eğer yüz çevirirlerse şunu bilin ki, Resul'ün sorumluluğu kendisine yüklenen (tebliğ görevini yapmak), sizin sorumluluğunuz da size yüklenen (görevleri yerine getirmeniz)dir, eğer ona itaat ederseniz, hidayeti bulmuş olursunuz. Resul'e düşen apaçık tebliğden başka bir şey değildir.*

55-) *Allah, sizlerden iman edip yani salih amellerde bulunanlara, kendilerinden öncekileri hükümran kıldığı gibi onları da yeryüzüne hükümran kılacağını, onlar için razı olduğu dini (İslâm'ı) onların iyiliğine yerleştirip koruyacağını ve (geçirdikleri) korku döneminden sonra, bunun yerine onlara güven sağlayacağını vâdetti. Çünkü onlar sadece bana kulluk ederler; hiçbir şeyi bana şirk koşmazlar bundan sonra kim inkar ederse, işte asıl fasık olanlar bunlardır.*

56-) *Salât'ı ikame edin yani zekâta (arınmaya) gelin. Resul'e itaat edin ki merhamete nâil olasınız.*

Yüce Allah insanlarla doğrudan yani direkt olarak konuşmadığı için (Şûra-51) “dinini” insanlara doğrudan bildirmez. İnsanlar arasından bir kulunu “Resul” seçtiği için, Kur’anda hiçbir âyette Resul kelimesi geçmeden yani tek başına “Allah’a itaat edin” ifadesi yer almaz. Resul, Allah’ı temsil ettiği ve insanlarla muhatap olduğu için; yüce Allah direkt olarak kendisine itaat edilmesini emretmez, bütün âyetlerde “Allah’a ve Resul’e itaat” kalıp ifadesini kullanır. Çünkü mesajı getiren Resul, mesajın sahibini yani Allah’ı temsil eder. Dolayısıyla ne söyler ve ne yaparsa sadece O’nun adına söyler.

فَدَنَعْلَمُ إِنَّهُ لَيَحْزَنُكَ الَّذِي يَقُولُونَ فَإِنَّهُمْ لَا يُكَذِّبُونَكَ وَلَكِنَّ الظَّالِمِينَ بِآيَاتِ اللَّهِ يَجْحَدُونَ

(Ey Resul!) Andolsun ki onların söyledikleri şeylerden dolayı senin üzüldüğünü biliyoruz. Aslında onlar seni yalanlamıyorlar. Fakat o zalimler Allah’ın ayetlerine karşı geliyorlar.” (En’am-33)

Âyette bulunan “... فَإِنَّهُمْ لَا يُكَذِّبُونَكَ وَلَكِنَّ الظَّالِمِينَ بِآيَاتِ اللَّهِ يَجْحَدُونَ...” Aslında onlar seni yalanlamıyorlar. Fakat o zalimler Allah’ın âyetlerine karşı geliyorlar.” bölümü çok önemlidir. Yani zalimler Allah’ın Resul’ünü yalanlarken, gerçekte yüce Allah’ın âyetlerine karşı geliyorlar.

Çünkü mesajın kaynağı yüce Allah’tır, Resul, onu tebliğ eden yani duyuran kişidir. Dolayısıyla “Resul’e itaat Allah’a itaattır.

مَنْ يُطِيعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ وَمَنْ تَوَلَّى فَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِيظًا

“Kim Resul’e itaat ederse, Allah’a itaat etmiş olur...” (Nisa-80)

“Allah’ı seven Resul’e uyar”

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ

“De ki: “Eğer Allah’ı seviyorsanız bana uyun ki, Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın. Çünkü Allah çok bağışlayandır, çok merhamet edendir.” (Âli İmran-31)

Yukarıdaki âyette bulunan فَاتَّبِعُونِي “bana tabi olun” Muhammed (a.s) ve Nebi ile ilgili değil, tamamen Resul ile ilgilidir.

“Resulüne isyan, Allah’a isyan etmektir.

“...وَمَنْ يَعِصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ...” “Kim de Allah’a ve Resul’e isyan eder...” (Nisa-14)

“Resulüne eziyet, Allah’a eziyet etmektir...”

“...إِنَّ الَّذِينَ يُؤْذُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ لَعَنَهُمُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَأَعَدَّ لَهُمْ عَذَابًا مُهِينًا

“Şüphesiz Allah’a ve Resulün’e eziyet edenlere, Allah dünya ve ahirette lânet etmiş ve onlara aşağılayıcı bir azap hazırlamıştır. (Ahzab-57)

“...Evinden çıkıp Resulüne hicret eden yüce Allah’a hicret etmiş olur...”

“...وَمَنْ يَخْرُجْ مِنْ بَيْتِهِ مُهَاجِرًا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ ثُمَّ يُدْرِكُهُ الْمَوْتُ فَقَدْ وَقَعَ أَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ... وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا

“... Kim Allah’a ve Peygamberine hicret etmek amacıyla evinden çıkar da sonra kendisine ölüm yetişirse, şüphesiz onun mükâfatı Allah’a düşer. Allah, bağışlayan, merhamet edendir. (Nisa-100)

“Resulünün çağrısına icabet eden, Allah’ın çağrısına icabet etmiş olur...”

“...الَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِلَّهِ وَالرَّسُولِ مِنْ بَعْدِ مَا أَصَابَهُمُ الْقَرْحُ”

“Onlar yaralandıktan sonra Allah’ın ve Resul’un davetine icabet eden kimselerdir...” (Âli İmran-172)

“... Resulünün haram kıldığı yüce Allahın haram kıldığıdır...”

“...وَلَا يُحْرَمُونَ مَا حَرَّمَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ...”

“Allah’ın ve Resulünün haram kıldığını haram saymayan...” (Tevbe-29)

Kıscası Resul’e yapılan, O’nu gönderen yüce Allah’a yapılmış gibidir. Dikkat edilirse yüce Allah, ilâhi temsiliyeti “Resûl” kavramı üzerinden ortaya koymuştur.

Nebî kavramı Resul (a.s) ın beşeri yönünü temsil ettiği için bu konularda Nebi kavramı kullanılmamıştır. Dolayısıyla Muhammed (a.s) ın Resûl sıfatıyla söylediği sözler yani Kur’an âyetleri aynı zamanda Allah’ın da sözleri olduğu için; itaat etme, isyan etmeme, emanet, ihanet etmeme, ultimatom, şikak, aziz, kerim, mubin, hak, davet, icabet, üsve’i hasene (en güzel örnek) verdiği alma, yasakladığından kaçınma, ittiba gibi bir çok kelime sadece Resûl bağlamında kullanılmıştır. O yüzden Nebî sıfatıyla söylediği iddia edilen sözler (hadisler, savaş ve istişâre ortamı dışında) insanlar için hiç bir anlam ifade etmez. Beşer Resul, vefâtıyla görevi tamamlanmış olur. Beşer Resul, vefatından sonra risâlet misyonunu devam ettirecek tek Resul, Kur’an’dır.

57-) Kâfirlerin, yeryüzünde (Allah’ı) âciz bırakacaklarını sanmayın! Onların varacağı yer ateştir. Ne kötü varış yeri!

58-) Ey müminler! Ellerinizi altında bulunanlar ve içinizden henüz ergenlik çağına girmemiş olanlar, fecir salâtından önce, öğleyin soyunduğunuz vakit ve akşam salâtından sonra (yanınıza gireceklerinde) sizden üç defa izin istesinler. Bunlar, mahrem (kapanmamış) halde bulunabileceğiniz üç avret vaktidir. Bu vakitlerin dışında ne sizin için ne de onlar için herhangi bir sakınca yoktur. Birbirinizin yanına girip çıkabilirsiniz. İşte Allah âyetleri size böyle açıklar. Allah, her şeyi bilen, hüküm ve hikmet sahibidir.

Bu âyet fecir saâtını ikame edenlerle ilgili inmiştir. Yani bazı sahabiler evlerine yakın olan mescitlerde bir araya gelerek fecir salâtını yerine getirdikten sonra evlerine döndükleri zamanla ilgili yüce Allah, onlara adab-ı muaşeret ve görgü kuralları dersi vermektedir. İman edenler, yakın olan mescitlerde bir araya gelerek, Kur'an üzerinde yoğunlaşarak yani onu ders yaparak anlamaya çalışırlardı. Bu sahabilerin gece salâtında da bir araya geldiklerini görüyoruz. Yoksa âyet, gelenekselcilerin kıldıkları namazdan söz etmiyor. Veya bazı sahabeler, ev halkıyla beraber kendi evlerinde Kur'an üzerinde çalışma yaparak salât ediyorlardı yani Kur'an'ı anlamak ve Allah'ın rızasını kazanmak için fecirde ve gecelerde bir araya geliyorlardı. Bilindiği gibi Medine sıcak bir iklime sahipti, yani gece, sâlatın yapılacağı en uygun bir zaman dilimiydi. Yoksa âyet tüm müminleri ilgilendiren ve onları salâttan sorumlu tutan bir âyet değildir. Ayetin Medine'de nazil olması genel bir durumu ifade etmediğine delildir. Yani bu âyet müminlerin hepsini ilgilendiren bir emir değildir.

Özellikle fecir ve yatsı (akşam) vakitleri için "salat" kelimesinin kullanılıp, öğle vakit için kullanılmaması bu vakitte insanların bir araya fazla gelmediklerini gösteriyor.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَيْسَ تَأْذِنُكُمُ الَّذِينَ مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ وَالَّذِينَ لَمْ يَبْلُغُوا الْحُلُمَ مِنْكُمْ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ مِنْ قَبْلِ صَلَاةِ الْفَجْرِ وَحِينَ تَضَعُونَ ثِيَابَكُمْ مِنَ الظَّهْرِ وَمِنْ بَعْدِ صَلَاةِ الْعِشَاءِ ثَلَاثُ عَوْرَاتٍ لَكُمْ لَيْسَ عَلَيْكُمْ وَلَا عَلَيْهِمْ جُنَاحٌ بَعْدَهُنَّ طَوَّافُونَ عَلَيْكُمْ بَعْضُكُمْ عَلَى بَعْضٍ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمُ الْآيَاتِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ

"Ey iman edenler! Ellerinizi altında bulunanlar (köleleriniz) ve sizden henüz bulûğ çağına ermemiş olanlar, günde üç defa; fecir salâtından önce, öğleyin elbiselerinizi çıkardığınız vakit ve yatsı (akşam) salatından sonra (yanınıza girecekleri zaman) sizden izin istesinler. Bu üç vakit sizin soyunup dökündüğünüz vakitlerdir. Bu vakitlerin dışında (izinsiz girme konusunda) ne size, ne onlara bir günah vardır. Birbirinizin yanına girip çıkabilirsiniz. Allah, âyetlerini size işte böyle açıklar. Allah, hakkıyla bilendir, hüküm ve hikmet sahibidir." (Nur-58)

59-) Çocuklarınız olgunluk çağına girdiklerinde, kendilerinden öncekilerin izin istedikleri gibi onlar da izin istesinler. İşte Allah, âyetlerini size böyle açıklar. Allah her şeyi bilen, hüküm ve hikmet sahibidir.

60-) Bir nikâh ümidi beslemeyen, çocuktan kesilmiş yaşlı kadınların, zinetleri (yabancı erkeklere) teşhir etmeksizin dış elbiselerini çıkarmalarında kendileri için herhangi bir sakınca yoktur. İffetli davranmaları kendileri için daha hayırlıdır. Allah işiten-dir ve her şeyi bilendir.

61-) *Âmâyaya güçlük yoktur; topala güçlük yoktur; hastaya da güçlük yoktur. (Bunlara yapamayacakları görev yüklenmez; yapamadıklarından dolayı günahkâr olmazlar.) Sizin için de, gerek kendi evlerinizden, gerekse babalarınızın evlerinden, annelerinizin evlerinden, erkek kardeşlerinizin evlerinden, kız kardeşlerinizin evlerinden, amcalarınızın evlerinden, halalarınızın evlerinden, dayılarınızın evlerinden, teyzelerinizin evlerinden, veya anahtarlarını yanınızda bulundurduğunuz yerlerden, yahut dostlarınızın evlerinden yemenizde bir sakınca yoktur. Toplu halde veya ayrı ayrı yemenizde de bir sakınca yoktur. Evlere girdiğiniz zaman, Allah tarafından mübarek ve pek güzel bir yaşama dileği olarak birbirinize selâm verin. İşte Allah, aklımızı kullanamız diye size âyetleri böyle açıklar.*

62-) *Müminler, Allah'a yani Resûlüne iman etmiş kimselerdir yani onlar, Resul ile ortak bir iş üzerindeyken ondan izin istemedikçe bırakıp gitmezler. (Ey Resul!) Şu senden izin isteyenler, Allah'a yani Resûlüne iman etmiş kimselerdir. Öyle ise, bazı işleri için senden izin istediklerinde, sen de onlardan dilediğine izin ver ve onlar için Allah'tan bağışlanma dile; şüphesiz Allah bağışlayandır, merhametli olandır.*

63-) *(Ey müminler!) Resul'ün dâvetini kendi aranızda birbirinize olan dâveti gibi kılmayın. İçinizden, birini siper edinerek kaçıp gidenleri muhakkak ki Allah bilmektedir. Bu sebeple, onun emrine muhalefet edenler, kendilerine bir fitne isabet etmesinden veya kendilerine çok elemli bir azap isabet etmesinden sakınsınlar.*

Resul'ün emri, kendisine indirilen vahiy'dir. Yoksa Nebi'ye muhalefet etmek azap sebebi değildir. Yani Nebi ve Resul'ün arasında bulunan farkları bilmek o derece önemlidir.

64-) *Dikkat edin, göklerde ve yeryüzünde ne varsa Allah'ındır. O, sizin ne durumda, neyin üzerinde olduğunuzu iyi bilir. (İnsanlar) O'nun huzuruna döndürüldükleri gün yapmış olduklarını onlara hemen bildirir. Allah, her şeyi hakkıyla bilendir.*

HAC SURESİ

78 âyet olup Medine'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1-) Ey insanlar! Rabbinizden korkun! Çünkü (son) saatin zelzelesi azim bir şeydir!

2-) Onu gördüğünüz gün, her emzikli emzirdiğini unuttur, her hâmile yüklendiğini bırakır yani insanları sarhoş bir halde görürsün. Aslında onlar sarhoş değillerdir; fakat Allah'ın azabı çok şiddetlidir!

3-) İnsanlardan, bilgisi olmaksızın Allah hakkında tartışan her inatçı şeytana uyan birtakım kimseler vardır.

4-) Onun hakkında şöyle yazılmıştır: Kim onu veli edinirse bilsin ki (şeytan) kendisini saptırarak ve aevli ateşin azabına götürecektir.

5-) Ey insanlar! Eğer yeniden dirilmekten şüphede iseniz, şunu bilin ki, biz sizi topraktan, sonra nutfeden, sonra alakadan (aşılanmış yumurtadan), sonra uzuvları (önce) belirsiz, (sonra) belirlenmiş çiğnemlik et parçasından yarattık ki size (kudretimizi) gösterelim. Dilediğimizi, belirlenmiş bir süreye kadar rahimlerde bekletiriz; sonra sizi bir bebek olarak dışarı çıkarırız. Sonra güçlü çağınıza ulaşmanız için (sizi büyütürüz). İçinizden kimi vefat eder; yine içinizden kimi de ömrün en verimsiz çağına kadar götürülür; ta ki bilen bir kimse olduktan sonra bir şey bilmez hale gelsin. Yeryüzünü de kupkuru ve ölü bir halde görürsün; fakat biz, üzerine suyu indirdiğimizde o, kıpırdanır, kabarır ve her çeşitten iç açıcı bitkiler verir.

6-) Allah hakkın ta kendisidir. Ölülere O diriltir yani O, her şeye bir yasa koymuştur.

7-) (Son) saat gelecektir; onda şüphe yoktur. Allah kabirdekileri çıkaracaktır.

8,9-) İnsanlardan bazıları, bir bilgisi, hidayet edici ve aydınlatıcı bir kitabı olmadığı halde, sırf Allah yolundan saptırmak için eğip bükerek Allah hakkında mücadeleye kalkar. Onun için dünyada bir alçaklık vardır. Kıyamet gününde ona yakıcı azabı tattıracağız.

10-) İşte bu, kendi elinin yaptıkları yüzündendir (denilir). Elbette Allah kullara zulmedici değildir.

11-) İnsanlardan kimi Allah'a (iman ile küfrün) sınırında kulluk eder. Kendisine bir hayır dokunursa buna pek tatmin olur, ama bir sınamaya uğrarsa gerisin geri (dinden yüz çevirir). O, dünyayı da, ahireti de kaybetmiştir. İşte apaçık hüsrân budur.

Ayette bulunan **عَلَىٰ حَرْفٍ** “alâ harfin” kelimesine meal yazarları tarafından “sınır, yön, kenar, kıyı, uç” anlamları verilmiştir. Arapça’da “harf” kelimesinin anlamlarından biri de bunlardır. Fakat **عَلَىٰ حَرْفٍ** “alâ harfin” “kararsız, mütereddit, ikircikli” anlamında deyimsel bir ifadedir.

Yani bu ifade, kulluğun-ibadetin Allah’a tam bir güven ve içselleştirilmiş bir inançla değil de şüphe ve tereddütle edildiğini temsili olarak anlatmaktadır. Bu tipler, ordunun arka taraflarında bulunup zafer veya ganimet sezdiğinde yerinde kalan, aksi halde kaçan kimselere benzer. Aslında bunlar, ikiyüzlü, kişiliksiz, kalplerinde hastalık olan yani münafıklar olup imanla inkâr arasında bocalayıp dururlar. Kısaca, böylelerinin inancı pamuk ipliğine, ibadeti de hayatta rahat etme şartına bağlıdır. Eğer işleri yolunda giderse Allah’la arası iyi olup ibadet eder, değilse ibadeti terk eder. Dolayısıyla doğru anlam âyetin devamından rahatlıkla tespit edilebilir. Zira âyetin devamı **عَلَىٰ حَرْفٍ** “alâ harfin” kısmını tefsir etmektedir. Yani, münafık karakterli bir kişi, başına bir iyilik gelse ondan hoşnut olur; ama başına bir musibet geldiğinde hemen iman ve ibadetten uzaklaşır.

12-) O, Allah’ın yanı sıra, kendisine ne fayda ne de zarar dokunacak olanlara davet eder. Bu, (hidayetten) büsbütün uzak olan sapıklığın ta kendisidir.

13-) O, zararı faydasından daha (akla) yakın olan birine davet eder. O (davet ettiği), ne kötü bir yardımcı, ne kötü bir dosttur!

14-) Muhakkak ki Allah, iman edip yani salih ameller işleyen kimseleri, atlarından nehirler akan cennetlere koyacaktır. Şüphesiz Allah istediği şeyi yapandır.

15-) Kim Allah’ın dünya ve ahirette kendisine yardım etmeyeceğini sanıyorsa, Sema’ya (yüce olan Allah’a) doğru yönelsin ve sonra (umut bağladığı her şeyden) umudunu kessin de uyguladığı bu planın, kendisini öfkeliendiren her şeyden kurtarıp kurtarmadığına bir baksın.

“Her kim Allah’ın ona (?) bu dünyada da ahirette de yardım etmeyeceğini düşünüyorsa, gökyüzüne bir sebep uzatsın(?) sonra kessin (?) böylece görsün bakalım bu hilesi (?) kendisini öfkeliendiren şeyi bertaraf edecek mi?” Takdir edileceği üzere bu âyette muhataba iletilmek istenen mesaj ilk bakışta anlaşılabilir olmakla birlikte, mesajın sunum ve aktarım şekli oldukça karmaşıktır. Bu karmaşıklığın ilk sebebi parantez içinde gösteren ilk soru işaretinin önündeki “ona” zamiriyle kimin kastedildiğidir. İkincisi, “göge sebep uzatmak” ve “kesmek” şeklinde ifade edilen eylemlerin gerçek göstergesi nedir? Son olarak söz konusu eylemler niçin “hile” diye nitelendirilmiştir?

En doğrusunu Allah bilir, âyette bulunan temel maksat ve mesaj şudur. Kafirlerin, yüce Allah'ın Nebi (a.s) a dolayısıyla müminlere yardım elini uzatmasına yönelik öfkeleri boşunadır. Diğer bir deyişle, inkarcılar kin ve öfkelerinden mahvolsalar hatta bu öfkelerini dindirmek için fiilen imkansız hal ve çarelere başvursalar dahi, yüce Allah Nebi (a.s) a ve onun izinden giden müminlere hem dünyada hem ahirette mutlak surette yardım edecektir.

Dolayısıyla Nebi (a.s) a haset eden ve ona husumet besleyenlerden her kim Allah'ın kendi Resulüne yardım etmeyeceğini düşünüyor veya böyle umuyorsa, yani Nebi (a.s) ın hedefine ulaşmasından öfke duyuyorsa, bu öfkesini dindirmek için elinden geleni ardına koymazsın, en nihayet evinin tavanına bir ip bağlayıp kendisini assın; sonra durup kendi kendine düşünsün: Böyle yaptığı takdirde, kendisini öfkeliendiren Allah'ın yardımına engel olabilecek mi?" İkincisi, bir kişi dünyada ve ahirette yüce Allah'ın kendisine manevi yönden yardım etmeyeceğini zannediyorsa, yücelere yani Allah'a, vani vahye uzanıp tutunsun, sonra karanlık geçmişiyile bütün ilişkisini kessin yani şirk ve küfür olan inancından vazgeçsin. Vahyin rahmet ve hidayeti, kendisini sıkı, huzursuz eden ve öfkeliendiren şirk yobazlığından onu nasıl kurtardığına bir baksın.

16-) İşte böylece biz onu (Kur'an'ı) apaçık âyetler halinde indirdik. Şüphesiz ki Allah dileyeni hidayete ulaştırır.

Hidayet ve sapkınlık vahyi dinde tek kaynak kabul edip etmemekle ilgili olduğu için 16.âyette bulunan “مَنْ يُرِيدْ” fiiline, “dilediğine” diye bir mana verilemez. İkincisi, âyetin birinci cümlesi, “böylece onu (Kur'an'ı) apaçık âyetler halinde indirdik” denildikten sonra, “مَنْ يُرِيدْ” fiiline “dilediğine” gibi bir mananın verilmesi hatalı olacaktır.

17-) İman edenler, Yahudi olanlar, Sâbiüler, Hristiyanlar, Mecûsiler ve müşrik olanlara gelince, muhakkak ki Allah, kıyamet gününde aralarımı ayıracaktır. Çünkü Allah her şeye şahit olandır.

18-) Görmez misin ki, göklerde olanlar ve yerde olanlar, güneş, ay, yıldızlar, dağlar, ağaçlar, hayvanlar ve insanların birçoğu Allah'a secde ediyor; birçoğunun üzerine de azap hak olmuştur. Allah kimi hor ve hakir kılırsa, artık onu değerli kılacak kimse yoktur. Şüphesiz Allah dilediğini yapandır.

Yüce Allah dilediğini yapar, ama keyfi iş yapmaz. Yani yüce Allah koyduğu kâide ve yasalara göre iş yapar. Yoksa göklerde ve yeryüzünde düzen işlemez, her şey alt üst olur, bilim ve teknoloji gelişmezdi.

19-) Şu iki grup, Rableri hakkında çekişen iki hasımdır: Kâfir olanlar için ateşten bir elbise biçilmiştir. Onların başlarının üstünden kaynar su dökülecektir!

20-) Bununla, karınlarının içindeki (organlar) ve derileri eritilecektir!

21-) *Ve onlar için demirden kıskaçlar da vardır!*

22-) *Kederden dolayı oradan her çıkmak istediklerinde, oraya geri döndürülürler ve “Tadın yakıcı azabı!” (denilir).*

“كُلَّمَا أَرَادُوا أَنْ يَخْرُجُوا مِنْهَا مِنْ غَمٍّ أُعِيدُوا فِيهَا وَذُوقُوا عَذَابَ الْحَرِيقِ” (Her ne zaman cehennemden, o kederden çıkmak isteseler, oraya geri döndürülürler ve onlara, “Tadın yakıcı azabı” denilir.)” Bu âyete baktığımızda cehennemle ilgili anlatılan bütün azap çeşitlerinin mecaz ve simgesel anlatımlar olma ihtimalinin kuvvetli olduğunu görüyoruz. Yani cehennemde olan azap, mahrumiyet, keder, tek başına terk edilmişlik, her türlü güzellik ve nimetten uzak olma, bir kenara itilip kakılma, ızdırıp, değer verilmeme, unutulma anlamında kullanılmış olabilir. Dolayısıyla insanların maddi nesnelere birbirlerine yapmış oldukları işkence çeşitleri olmayabilir.

(En doğrusunu Allah bilir.)

23-) *Şüphesiz ki Allah, iman eden ve salih ameller işleyenleri, altından nehirler akan cennetlere koyacaktır. Bunlar orada altın bileziklerle ve incilerle bezenirler orada giyecekleri ipektir.*

24-) *Onlar, sözün en temizine yöneltilmiş ve övülmeye layık olan Allah’ın yoluna ulaştırılmışlardır.*

25-) *Ön yargıya sahip olanlar, Allah’ın yolundan ve -yerli- taşralı- bütün insanlara eşit kıldığımız Mescid-i Harâm’dan engellemeye kalkanlar (şunu bilmeliler ki) kim orada (böyle) sapmışlık yani zulüm isterse ona acı azaptan tattırırız.*

26-) *Bir zamanlar İbrahim’e evin yerini hazırlamış ve (ona şöyle demiştik): Bana hiçbir şeyi şirk koşma. Tavaf edenler, ayakta duranlar ve rükû- secde edenler için evimi temizle.*

“Tahhir “temizle” kavramı maddi nesnelere yapılan bir temizlik olmadığı için yani manevi bir temizlik olduğu için gönül evimi her türlü şirk ve hurafelerden temizle anlamına gelmektedir.

Dolayısıyla ayette bulunan “tahhir beytiye” “evimi temizle” emrinin kabe ile bir ilgisi yoktur. Çünkü daha Kabe’de yani Mekke’de şirk yoktu. O zaman Yüce Allah evim dediği şey insanların gönülleri anlamına gelmektedir. Çünkü Mekke ve Kabe bağlamında her zaman insanlar ifadesi kullanılmaktadır.

Kıyam; Allah’ın ayetlerini hayatın her alanında uygulamak, dikmek, ayağa kaldırmak, haksızlığa direnmek anlamındadır.

Rükû; Kuranda 8 yerde geçer. 8’inde de Allah’ın ayetleriyle ilgilenmek, idrak etmek, benimsemek, boyun eymek anlamındadır.

Secde; 16’ dan fazla yerde geçer. Allah’ın ayetlerini içtenlikle kabul etmek kayıtsız şartsız teslim olmak manâsındadır.

27,28-) *“İnsanlar arasında hacca ilân et ki, gerek yaya olarak, gerekse nice uzak yoldan gelen yorgun argın binekler üzerinde, kendilerine ait bir takım yararları yakinen görmeleri, Allah’ın kendilerine rızık olarak verdiği hayvanlar nedeniyle bilinen günlerde Allah’ın ismini anmaları için sana gelsinler. Artık ondan hem kendiniz yeyin, hem de zor durumda olan fakire yedinir.*

Fakir her zaman zor durumda olduğu için böyle buyrulmuştur. Yoksa zor durumda olmayan fakir yoktur. Aslında hac için iman edenler ve Müslümanlar değil de, insanlar demesinin sebebi, bütün müminlerin hüccetleşmeye kabiliyetlerinin olmadığından dolayıdır. Yani hacca gidecek olanlar iktidar ve ilim sahipleri olması gerekiyor. Arafatta büyük bir kongre olacak, mescidi haramda sürekli olarak seminerler ve müzakereler yapılacaktır. Hac için insanlar demesinin sebebi, (Âli İmran-97; Hac-27) her alanda uzman ve kabiliyetli yani söz sahibi insanların hacca gitmesidir. Eğer belli seviyede insanlar hacca gidecek olursa, kontenjana da gerek kalmayacaktır.

Dolayısıyla hac tüm iman edenlerle ilgili bir görev değildir. Zorunlu olmamakla birlikte normal insanların hac mevsiminde toplantıları izlemelerinin bir sakıncası yoktur. Hatta Yahudi, Hristiyan ve diğer dinlere mensup olanların da hac etmelerinin yani toplantılara katılmalarının hiçbir mahzuru yoktur. İşte bundan dolayı ayetlerde iman edenler değil de, insanlar denilmiştir. Hac evrensel bir ibadettir. Yani tüm insanların katılabilecekleri maddi ve manevi bir hayır pazarıdır. Sorunların çözüldüğü bir merkezdir. Aynen birleşmiş milletler, NATO, Avrupa Birliği, davos gibi bir istişare ve birlik toplantısıdır. Tüm ümmetin bireylerini hac yapmakla sorumlu tutmanın hiçbir mantığı yoktur. Bundan hemen vazgeçilmesi gerekir.

(Belli) insanlar arasında hacca ilan et ki, her türlü (maddi manevi) sorunun çözümü için uzak yerlerden sana gelsinler.” Kur’an’ın bağlam ve bütünlüğüne baktığımızda, âyette bulunan “ricalen” kelimesinin “yaya” değil erler olduğunu görüyoruz. Yani belli konularda kuvvet ve kabiliyete sahip olan insanlar demektir. Dumur kelimesinin de sorun, çelişki, ihtilaf, şaşkınlık, engel, tıkanmışlık, çaresizlik, dar boğaz gibi anlamlara gelmektedir.

29-) *Sonra (şirk gibi manevi) kirlerinden arınmaya karar versinler ve adaklarını yerine getirsinler, eski beyti tavaf etsinler.*

Atik kelimesi özgürlük anlamına da gelmektedir. Yani “beyti atik” “eski ev” anlamına geldiği gibi “özgürlük evi” anlamına da gelmektedir.

30-) *Durum böyledir yani her kim, Allah’ın yasaklarını tâ’zim ederse bu, Rabbinin yanında kendisi için daha hayırlıdır. (Haram olduğu) size tilavet edilenler dışında kalan hayvanlar size helâl kılındı. O halde, putperestlik pisliğinden sakının ve yalan sözden sakının.*

31-) *Kendisine şirk koşmaksızın Allah’ın hanifleri (O’nu birleyen) olun. Her kim*

Allah'a şirk koşarsa sanki o, gökten düşüp parçalanmış da kendisini (vahşi) kuşlar kapışmış, yahut rüzgâr onu uzak bir yere sürüklemiş (bir nesne) gibidir.

Yukarıdaki âyeti okurken, aklınıza, Afganistan, Suriye, Irak, Libya Filistin, Sudan, Yemen, İran gibi, yani mezhepler dinini, İslam'dan ileride gören Sünni ve Şii coğrafyalar gelmesi gerekiyor. Aynı zamana Akdeniz ve Ege'nin ümmetin göçmenlerine nasıl korkunç bir kabristan olduğu da unutulmamalıdır. Ayrıca Amerika, Rusya, İngiltere, Fransa, Belçika, İsrail gibi akbabaları da akıldan uzak tutmamak gerekiyor. İnsanlara tevhid ahlakını vermekten daha önemli bir şey yoktur. Çünkü şirkten daha ölümcül bir silah icat edilmemiştir.

Yani Şirk Büyük Bir Beladır

Rahmân ve Rahim olan Allah Kur'an'da şöyle buyuruyor. "Şüphesiz bu Kur'an, benim dosdoğru yolumdur. Buna uyun. Başka yollara uymayın. Zira o yollar sizi Allah'ın yolundan ayırır. İşte bilinçli olmanız için Allah size bunları emretti." (En'am-153) Allah tarafından indirilen tevhid sisteminin evrensel bir ahlakı, standart ve üstün kalitede bir yapısı mevcuttur. Tevhid sistemi ve İslam ahlakı ibret olma haricinde hiçbir zaman geriye doğru işlemez, ataların uydurma dinini taklit etmeyi reddeder. (Bakara-170; Mâide-104; Lokman-21; Zuhuruf-23,24) Kur'an'ın dini olan İslam, insanların önünü aydınlatan, bilimsel ve teknolojik gelişmeler gibi, sürekli olarak ileriye doğru bir hedefe yönlendirmektedir. Yani Kur'an'ın öyle bir ilmi, öyle bir sistemi, öyle bir ahlakı, bağlam ve bütünlüğü, akıl ve mantığı var ki, insanların akıl ve fikirlerini aşacak bir mükemmelliğe sahiptir. İnsanlık tarihinde yapılan bütün icat ve keşifler Kur'an'da var olan ilmi ve fikri kurallara hiçbir zaman aykırı düşmemiştir.

Fakat şirke bağlı olan fırka ve cemaatlere, mezhep ve tarikatlara, kurum ve kuruluşlara baktığımızda dini, ahlaki, fikri, ilmi ve ameli standart bir kalite yakalamak mümkün değildir. Kur'an, hangi din ve kültür, hangi ilim ve geleneğe, hangi ümmet ve inanca bağlı olursa olsun insanların bir araya gelip ilmi ve fikri bir mücadelenin içine girmelerine engel koymaz. İndirilen vahiy dini insanların iradeleri üzerinde dini ve ameli hiçbir baskı kurmaz. (Yunus-99; Gâşiye-21, 22) İnsanlar birbirlerinin haklarına tecavüz etmedikleri sürece din bakımından tam bir özgürlük içinde hayat sürebilirler. Fakat şirkin egemen olduğu mezhep ve fırkalarda böyle özgür bir anlayış ve evrensel bir ahlak elde etmek mümkün değildir. - Şirkin elde ettiği mezhep ve fırkalarda koyu bir taassup, kapkaranlık bir cehalet, statik bir düşünce ve akılsız bir taklit hakimdir. Aynı şeyleri düşünen ve aynı şeylere iman eden mezhep, fırka, şia, cemaat ve tarikatlar, dinlerine aykırı bir inancın neşvü nema bulmasına fırsat vermezler. Bu din mensupları, inanç ve fikirlerine karşı aykırı bir sesin çıkmasına asla tahammül etmezler. İçeriden ve dışarıdan birinin seslenerek havanın oksijensiz olduğunu ve ortamın kötü koktuğunu söyleyemez. İşte indirilen vahiy ile insanları uyaran (Enbiya-45; Kaf-45) Allah elçilerinin ve Kur'an ehli muvahhidlerin (Hac-72; Mümin-35) önemi burada kendini gösteriyor.

Yani mezhep ve fırkalarda batıl din ve şirk pisliliğiyle kirlenen zihin ve beyinleri dışarıdan birinin uyarması son derece önemlidir. Çünkü fırka, mezhep ve cemaatlerin içinde bu uyarı ve ikaz vazifesini yapacak özgür düşünceye sahip, aklı başında olan birisini bulmak mümkün değildir. Mezhep şirkine ve fırka karanlığına mahkum olanlar kıyamet gününe kadar hatta cehennemi görünceye kadar bu kahrolası kör inançtan ve karanlık zihinden kurtulamazlar. (Bakara-165,166,167; Şuara-91/103) Tağut dininin mensupları yanlış ve kötü yolda olduklarının farkında olmazlar.

İnanç ve fikirlerinin şirk olduğunu asla kabul etmezler. “...Çünkü onlar Allah ile beraber şeytanları evliya edinmişler. Gerçek böyle iken kendilerinin hidayette olduklarını sanıyorlar” (Âraf- 30) “Kim rahmanın zikri olan Kur’an’dan gafil olursa, yanından ayrılmayan bir şeytani ona musallat ederiz. Şüphesiz bu şeytanlar(din adamları) onları doğru yoldan alıkoyarlar da onlar, kendilerinin hidayette olduklarını sanırlar” (Zuhuf - 36, 37)

Dolayısıyla mezhep ve fırkalara bağlı olmayanlar şirk ve benzeri günahlardan daha kolay ve çabuk kurtulurlar. Ehl-i Sünnet ve Şia’da mezhep imamının ve fırka liderinin otoritesinin ve iradesinin aşılmasına müsaade edilmez. Yani mezhep imam-ları ve fırka liderleri sorgulanamaz birer “İlâh” ve “Rab” konumuna yükseltilmişlerdir. (Tevbe-31) Böyle olunca toplumda ilim ve fikir, aklı kullanma ve tezekkür, sorgulama ve özgürlük, merhamet ve yenilenme meydana gelmeyecektir. Toplumda, tefekkür ve aklı kullanma, ilmi ve fikri özgürlük olmayınca, sosyal hayatta gelişme, büyüme, refah ve huzur olmayacaktır. İlimde ve fikirde, icatta ve keşifte ilerleme ve gelişme olmayınca, toplum kendi içine kapanacak, düzen bozulacak, toplum durağan ve statik bir hayata mahkum olacaktır. Kendini yenilemeyen mezhep ve fırka mensupları koyu karanlık bir inanç ve taklitçi bir düşünce ile kendi içine kapanacak, bozulmaya, kokuşmaya, çürümeye, nihayetinde psikolojik bunalımlarla boğuşmak zorunda kalacaklardır.

İşte bu yüzden Kur’an sürekli olarak “Ey insanlar! Ey iman edenler! Ey Ademoğulları! diyerek mesajının evrensel olduğunu, ilâhi ve evrensel mesajın dar kalıpların içine hapsedilmesinin doğru olmayacağını öğütlemektedir. Tevhid, İslam, hanif, takva, ibadet, ihlas ve güzel ahlak olarak din, Kur’an’da en ince detaylara kadar yer almış en mükemmel bir şekilde tamamlanmıştır. Şirk açısından da Kur’an, bir nokta, bir zerre kadar karanlıkta bir şey bırakmamıştır. Yine hangi dine mensup olursa olsun insanların birbirlerine karşı nasıl hareket edeceklerini, nasıl bir tutum içerisinde olacaklarına kadar sosyal ve bireysel hayat için Kur’an birçok detay vermektedir. İşte burada önümüze çıkan en büyük tehlike ve aşılmaz engel, mezhep taassubu, ataların şirk dini ve toplumu etkisi altına alan baskın geleneklerdir. Çünkü mezhep taassubu ve fırkacılık karanlığını aşamadığımız zaman Kur’an’a ve evrensel ahlaka ulaşma imkanını baştan kaybediyoruz. Din Allah’ındır, tevhid Allah’ın fitrat dinidir. Vahiy evrensel, ilâhi bir kalite ve sağlam bir karaktere sahiptir. Allah’ın dini hak, evliya ve ilâhların dini şirktir.. (İsra- 81) Allah’ın dini mutlak hidayet, mezheplerin dini baştan

sona kadar sapkınlıktır. (Yunus-32) Allah'ın dini vahdet, mezheplerin dini tefrika ve bölücülüktür" (En'am-159; Rum-30,31,32) Allah'ın dini bütüncül, fırkaların dini paramparçadır. (Âli İmran-103,106; Hac-31) Allah'ın dini orijinal, mezheplerin şirk dini sanal, Allah'ın dini organik, şirk dini hormonlu, Allah'ın dini şifa, rivayetlerin şirk dini zehirli ve ölümcüldür. Vahiy dini insanı tüm dünya karşısında özgür bir birey yaparken, uydurma hadis dini bin sene önce çürümüşlere mahkum eder. Mezheplerin şirk dini insanı sayısız ilâh ve Rablere kul köle yaparken, tevhid dini insana özgür bir zeka, mükemmel bir saygınlık ve evrensel bir ahlak bahşeder. Şeytanların ve tağutların şirk dininde ilmi, akli ve teknolojik bir gelişme olmaz.

Uydurma mezhep dinlerinde her mezhep ve fırka diğerini istemez, hiçbir zaman bir araya gelemmez, bir birlik kuramazlar. Çünkü birbirlerinden ölümüne nefret ederler. Fakat Kur'an'a iman edenler, yalnızca kendi aralarında değil, fanatik İslam düşmanı haricinde kalan bütün insanlara iyilik yapar, onlara kucak açarlar. (Mümtehine-8,9) Mezhep ve fırka şirkine bulaşanlar dinde olmayan en ufak bir ayrıntıda boğulurken, kendi dinlerine karşı gelen herkesi sapkın ve kafir ilan ederler. Muvahhidler ise Allah'ın indirdiği âyetleri inkar ve alay edenlerle bile ebedi bir ötekileştirme anlayışına sahip olamazlar. (Nisa-140) Vahiy insana kötülöklere karşı koyma ahlakını ve adaletsizliklere isyan etme faziletini kazandırır. Fırka ve mezheplere bağlılık toplumda eşitlik ve adaletin yerleşmesine mani olur. (Fetö'de olduğu gibi)

Sonuç Olarak: Mezhebi İslam'a, uydurma rivayetleri Kur'an'a, mezhep imamını Allah'a, imanı küfre, sapkınlığı hidayete, şirki ihlase, fırkasını takvaya, körlüğü basiret ve ferasete, cehaleti ilme, yalanı dürüstlüğe, cehennemi cennete karşı tercih eden kaybetmeye mahkumdur. Mezhepler ve fırkalar, cemaat ve tarikatlar insanların Kur'an'a ulaşmaları önünde en büyük engel, en aşılmaz bir barikat, en tehlikeli bir bataklıktır. "Hep birlikte Allah'ın himayesi olan Kuran'a sığının, dağılıp parçalanmayın. Allah'ın size olan nimetini hatırlayın: Hani siz birbirinize düşman kişiler idiniz de O, gönüllerimizi birleştirmişti ve O'nun(tevhid-islam) nimeti sayesinde kardeş kimseler olmuştunuz. Yine siz bir ateş çukurunun tam kenarında iken oradan da sizi O kurtarmıştı.

İşte Allah size âyetlerini böyle açıklar ki hidayeti bulasınız" (Âli İmran-103) "(Ey Nebi!) Sen yüzünü hanif olarak dine, Allah insanları hangi fitrat (din-inanç) üzere yaratmış ise ona çevir. Allah'ın yaratışında (indirdiği dinde) değişme yoktur. İşte dosdoğru din budur; fakat insanların çoğu bilmezler. Hepiniz Allah'a yönelerek O'na karşı gelmekten sakının, salatı ikame edin; müşriklerden olmayın. Dinlerini parçalayan ve bölük bölük olanlardan olmayın. Bunlardan her fırka (mezhep-cemaat-tarikat) kendilerinde olan inanç ile sevinip şımarmaktadır." (Rum-30, 31, 32) Yani yüce Allah, dininin tek hak, yolunun tek doğru yol olduğunu söylemektedir.

32-) Bu böyledir, her kim Allah'ın sembollerine saygı duyarsa, şüphesiz bu, kalplerin bilinçli olmasındandır.

33-) Onlarda sizin için belli bir süreye kadar birtakım yararlar vardır. Sonra bunların varacakları yer, özgürlük evine kadardır.

34-) Biz, her ümmete hayvan cinsinden kendilerine rızık olarak verdiklerimiz üzerine Allah'ın adını anımlar diye bir mensek kıldık. İlâhınız, bir tek İlâh'tır. Öyle ise,(sadece) O'na teslim olun. Gönülden bağlı olanları müjdele!

Aslında kurban kesme ifadesi yanlış bir ifadedir. Kur'an'da hayvan kesme kurban olarak ifade edilmez. Hayvan kesmenin Kur'an'daki adı "zebh" tir yani boğazlamadır. İnsanların zanni bilgilerini ve şuuraltı inançlarını temizlemek gerekir. İnsanların bilinç altlarında bulunan inanç tam bir şirk bataklığıdır. Dolayısıyla bunun üzerine din, iman ve güzel ahlak inşa edilemez. Bu şirk pisliğinin üzerine vefa, doğruluk, sevgi, adalet, merhamet, insan haklarına saygı, zulme karşı direniş, paylaşım yani infak ruhu oturtamazsınız.

İnsanlar inanç ve zihinlerinden bu şirk pisliğini temizlemek gerekir. Bu müşrikler niye Kur'an'a karşı geliyorlar? Çünkü bu şirk pisliğini Kur'an'dan başka hiçbir şey temizleyemez. Kur'an'ın dinde tek kaynak olduğunu savunan muvahhitler onların ölüm meleği gibidir. Kur'an dininin hayvan kesmek diye bir ibadeti yoktur. Hayvan kesmek hacca gelen misafirlere ikram yani fakir ve garibanlar için sofraya kurmak için uygulanan bir adettir.

35-) Onlar öyle kimseler ki, Allah anıldığı zaman kalpleri titrer ve başlarına gelene sabrederler yani salatı ikame ederler ve kendilerine rızık olarak verdiğimiz şeylerden (Allah için) infak ederler.

36-) Büyük baş hayvanları da sizin için Allah'ın sembollerinden kıldık. Onlarda sizin için birçok hayır vardır. Şu halde onlar, ayakları üzerine dururken üzerlerine Allah'ın ismini anınız. Yan üstü yere düştüklerinde ise, onlardan hem kendiniz yeyin hem de fakir olanlara ve ihtiyacı olmayanlara da yedin. İşte şükredesiniz diye onları emrinize sunduk.

37-) Onların ne etleri ne de kanları Allah'a ulaşmaz, fakat O'na sadece sizin bilinçli olmanız ulaşır. Sizi hidayete erdirdiğinden dolayı Allah'ı büyük tanıyasınız diye O, bunları sizin hizmetinize sundu. Güzel ahlak sahiplerini müjdele!

İnsanlık tarihine baktığımızda ritüellerin pagan dininin özelliklerinden olduklarını görüyoruz. Ritüellerin içinde bulunan Kurban kesme ise, tanrıların kızgınlıklarını teskin etme amacına yönelik olarak icra edildiklerini anlıyoruz.

38-) Şüphesiz Allah, iman edenleri savunur. Şu da muhakkak ki Allah, hain ve nankör olan hiç kimseyi sevmez.

39-) Kendileriyle savaşılanlara (müminlere), zulme uğradıklarından dolayı, (savaş konusunda) izin verildi. Allah, onlara yardım etme kudretine sahiptir.

40-) Onlar, başka bir şey için değil, sırf “Rabbimiz Allah’tır” dedikleri için haksız yere yurtlarından çıkarılmış kimselerdir. Eğer Allah, bazı insanları (saldırılarını) bazılarıyla savunması olmasaydı, mutlak surette, içlerinde eğitim kurumları, alışveriş yerleri, yardımlaşma dernekleri ve içinde Allah’ın adının çokça zikredildiği mescidler yıkılır giderdi. Allah, kendisine (kendi dinine) yardım edenlere muhakkak surette yardım eder. Hiç şüphesiz Allah, kuvvet sahibi, izzetli olandır.

41-) Onlar ki, eğer kendilerine yeryüzünde imkan verirse salât’ı ikâme eder, zekât’a gelir (arınır), mârufu emreder yani müinkerden nehyederler. İşlerin sonu Allah’a varır.

Yasa şudur, zalim insanların zulmünü, iyi insanların karşı gelmesi ile engellenir. Yüce Allah direk olarak zalime müdahale etmez. Eğer salih insanlar karşı koymayacak olursa yeryüzünde tamamen bozgunculuk hakim olacaktır.

42,44-) Eğer onlar seni yalanlıyorsa, (şunu bil ki) onlardan önce Nuh’un kavmi, Âd, Semûd, İbrahim’in kavmi, Lût’un kavmi ve Medyen halkı da yalanladılar ve Musa da yalanlanmıştı. Ben o kâfirlere mühlet tanıdım, sonra onları yakaladım. Beni inkâr etmek nasılmış gördüler.

45-) Nitekim, birçok memleket vardı ki, o memleket (halkı) zulmetmekte iken, biz onları yok ettik. Çardakları çökmüş, duvarların üzerine yıkılmış yani kullanılmaz hale gelmiş kuyular ve (ıssız kalmış) saraylar vardır.

46-) Hiç yeryüzünde seyahat etmediler mi? (Etselerdi) elbette akledecek kalpleri ve işitecek kulakları olurdu. Ama gerçek şu ki, gözler kör olmaz; fakat göğüslerin içindeki kalpler kör olur.

47-) Onlar senden azabın çabuk gelmesini istiyorlar. Allah yarasından dönmeyecektir. Şüphesiz ki, Rabbinin yanında bir gün sizin saymakta olduklarınızdan bin yıl gibidir.

48-) Nice ülkeler var ki, zulmedip dururlarken onlara mühlet verdim. Sonunda onları yakaladım. Dönüş yalnız banadır.

49-) De ki: Ey insanlar! Ben ancak sizin için apaçık bir uyarıcıyım.

50-) İman edip sâlih ameller işleyen kimseler için bağışlanma ve değerli bir rızık vardır.

51-) Âyetlerimizi etkisizleştirmek için birbirleriyle yarışanlara gelince, işte bunlar çılgın ateşin arkadaşlarıdır.

52-) Biz, senden önce hiçbir Resûl ve Nebî göndermedik ki, O, bir temennide bulunduğu, şeytan onun dileğine ille de (beşerî arzular) katmaya kalkışmasın. Ne var ki Allah, şeytanın katacağı şeyi yok eder. Sonra Allah, kendi âyetlerini sağlam olarak yerleştirir. Yani Allah, her şeyi bilen, hüküm ve hikmet sahibidir.

Aynı zamanda Kur'an, Mekke müşriklerinin şeytan ve melek algılarını düzelterek, kıyamet gününe kadar gelecek insanlar içinde şeytan ve meleğin gerçek mahiyetlerini ortaya koymuştur.

Şeytan: Sadece kötülük üreten, hayır ve erdeme yol aramayan insanın sıfatı olarak kullanılan bir kavramdır. Bu kavram genellikle din adamları için kullanılmıştır.

Melek: İnsan dahil, sadece yarar sağlayan, hayır üreten, salih amel işleyen canlı cansız bütün varlıkların genel adıdır. Nebi, Resul ve müminler, yağmur, rüzgar, yıldızlar, ay, güneş, bütün hayvanlar, bitkiler, denizler ve hücrelerin hepsi melektir. Meleklerin en önemli özellikleri, insana ve doğal dengeye asla zarar veremezler. Çünkü yüce Allah'ın emrine aykırı hareket etme özgürlüğüne sahip değildirler. Ve yüce Allah'ın emirleri arasında zarar verme ve şer buyurma bulunmamaktadır. Bunu sebebi, "yaratılmışlara merhamet etmeyi kendine yasa" kıldığından dolayıdır. (En'am-12,54) Depremlerin yaptıkları ve sellerin zarar vermesi, tamamen insanların hatalarından kaynaklanır.

Kur'ana göre "Nebî" ve "Resûl" Allah'ın elçisinin iki farklı konumudur. Kur'anda Allah'ın elçisi için kullanılan bu iki kavramın her ikisinin yerine de Kur'anda olmayan Peygamber kelimesini kullanmak; aralarında bulunan farkların, temsil ettikleri misyonun, kendilerine özgü anlam ve karşılıklarının üzerini örtmek için bilinçli olarak yapılmış bir tahrifattır. Eğer "peygamber" kelimesine takılıp kalırsak, Kur'anda yüce Allah'ın, Muhammed (a.s) için neden bazen Nebî, bazen de Resûl kavramının kullanıldığını anlayamayız. İşte o zaman her iki kavramın da karşılığı olarak tercüme edilen "Peygamber" tasavvuru üzerinden kurgulanmış iki ilahlı iki kaynaklı, hatta çok ilahlı şirk bir inancı hanif İslam dini diye yaşamış oluruz. Resûl, elçinin sadece Allah'tan kendisine indirilen vahyi/Kur'an âyetlerini olduğu gibi ilavesiz-eksiltme yapmadan aktaran dindeki resmi konumudur. Resûlün ağzından din olarak insanları bağlayıcı olan Kur'an âyetleri dışında bir söz çıkmaz. Nebî ise sivil kimliği ile, beşeri vasıflarıyla, günlük hayatta dünyevi konularda kendi inisiyatifi ile konuştuğu konumudur. Nebîye ait olduğu iddia edilen hadis rivayetleri doğru olsa bile din adına hiçbir şey ifade etmez.

وَمَنْ يَرْغَبْ عَنْ مِلَّةِ إِبْرَاهِيمَ إِلَّا مَنْ سَفِهَ نَفْسَهُ وَلَقَدْ اصْطَفَيْنَاهُ فِي الدُّنْيَا وَإِنَّهُ فِي الْآخِرَةِ لَمِنَ الصَّالِحِينَ

"Kendini bilmeyenden başka İbrahim'in dininden kim yüz çevirir? Andolsun, biz İbrahim'i bu dünyada seçkin kıldık. Şüphesiz o ahirette de iyilerdendir. (Bakara-130)

إِذْ قَالَ لَهُ رَبُّهُ أَسْلِمَ قَالَ أَسْلَمْتُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ

Çünkü rabbi ona, "Sadece bana teslim ol" buyurmuş; o da, "Âlemlerin rabbine teslim oldum" demişti. (Bakara 131)

وَوَصَّى بِهَا إِبْرَاهِيمَ بَنِيهِ وَيَعْقُوبَ يَا بَنِيَّ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَى لَكُمْ الدِّينَ فَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ

مُسْلِمُونَ

İbrâhim de bu dini oğullarına vasiyet etti, Ya'küb da. “Oğullarım! Allah sizin için bu dini seçti; öyleyse yalnız O'na teslim olmuş müminler olarak can verin!” (dediler). (Bakara-132)

أَمْ كُنْتُمْ شُهَدَاءَ إِذْ حَضَرَ يَعْقُوبَ الْمَوْتُ إِذْ قَالَ لِبَنِيهِ مَا تَعْبُدُونَ مِنْ بَعْدِي قَالُوا نَعْبُدُ إِلَهَكَ وَاللَّهُ أَبَائِكَ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ إِلَهًا وَاحِدًا وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ

Yoksa Ya'küb son nefesini verirken siz orada mıydınız? O sırada Ya'küb oğullarına, “Benden sonra kime kulluk edeceksiniz?” demiş; onlar da “Senin, ataların İbrâhim, İsmâil ve İshak'ın ilâhı olan tek Tanrı'ya kulluk edeceğiz; biz sadece O'na teslim olduk” demişlerdi. (Bakara-133)

تِلْكَ أُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَلَكُمْ مَا كَسَبْتُمْ وَلَا تُسْئَلُونَ عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ

Onlar bir ümmetti gelip geçti. Onların kazandıkları kendilerinin, sizin kazandıklarınız sizindir. Siz onların yaptıklarından sorguya çekilecek değilsiniz. (Bakara-134)

Kur'anda “Allah ile birlikte insanlardan istenen mutlak itaat” elçinin sadece Resûl kimliğinedir. Kur'anda hiçbir yerde “Allah ve Nebisi” kalıp ifadesi ya da tekil olarak “Nebiyullâh” (Allah'ın Nebisi) diye bir ifade geçmez. Ama birçok âyette “Allah ve Resûlü” kalıp ifadesi ve “Rasulullâh” (Allah'ın Resûlü) kullanılır ve bu ifade ayrı iki otoriteyi değil, tek bir otoriteyi temsil eder ve tek bir şeyi anlatır. Yani “Allah'ın indirdiği vahyi yani Kur'an'ın âyetlerini ve bu âyetleri tebliğ eden Resûlü” gösterir. Dolayısıyla hayattayken de, vefatından sonra da Resûl'u yani Muhammed (a.s)'ı tek bir şey anlatır ve temsil eder; Kur'an! O yüzden birilerinin uydurup ona isnât ettiği, kendisine ait olmayan, beşer üretimi rivayetler Allah Resûlünü temsil edemez ve anlatamaz dediğimizde Kur'an cahili rivayetperestler; “Siz” Peygambersiz” bir din istiyorsunuz” diyerek, Kur'an'sız bir şekilde hep aynı tepkiyi gösteriyorlar.

Sonra da Kur'an'da “Resûl” e itaati emreden âyetleri paylaşıp; Bak Kur'anda “Peygamber'e” itaat emrediliyor, siz “Peygamber'e” itaat etmiyorsunuz” diyerek son derece gülünç bir duruma düşüyorlar. İşte bu gerçek, gelenekçilerin nasıl Kur'an'sız bir cehalete sahip olduklarını gösteren ilginç bir manzardır. Halbuki biraz akılları olsa, az bir vicdana, zerre kadar güzel bir ahlaka, biraz tezekkür ve Kur'an'a karşı asgari bir merakları bulunsaydı, tevhide savunanların bütün çabalarının, siz iki ilahlı yani iki kaynaklı, şirk temelli atalar dinine mensup olanları; “Kur'anda Resûle itaati emreden tüm âyetlerin hayattayken beşer Resûl olan Muhammed (a.s)' ı vefatından sonra ise, kıyamete kadar içinde sadece hurâfe, yalan ve iftira bulunan uydurma beşer sözlerinin yazılı olduğu hadis kitaplarına değil, yegane yol ve hidayete ulaştıracak tek mercii olan Kur'an'a uymak zorunda olduğunuzu” anlardınız.

53-) Kalplerinde hastalık olanlar ve kalpleri katılaşımlar için, şeytanın kattığı şeyi bir

sınama (vesilesi) yapısın diye Allah buna izin verir. Şüphesiz zalimler, gerçekten (haktan) uzak bir ayrılığın içindedirler.

54-) Kendilerine ilim verilenler, onun gerçekten Rabbin tarafından gelmiş bir gerçek olduğunu bilsinler de ona iman etsinler, onunla kalpleri huzura kavuşsun ve Allah, iman edenleri dosdoğru yol olan sırat'ı müstakim'e kavuştursun.

55-) İnkâr edenler, kendilerine o saat ansızın gelinceye, yahut da kısır bir günün azabı gelinceye kadar onun hakkında hep bir şüphe içinde kalacaklardır.

56-) O gün, hükümranlık Allah'ındır. Aralarında hüküm verir. İman eden ve salih amellerde bulunanlar nimet cennetlerinin içindedirler.

57-) Ayetlerimizi inkâr edip yalanlayanlara gelince, işte onlar için alçaltıcı bir azap vardır.

58-) Allah yolunda hicret edip sonra öldürülen yahut ölenleri hiç şüphesiz Allah güzel bir rızıkla rızıklandıracaktır. Allah rızık verenlerin en hayırlısıdır.

59-) Allah onları, razı olacakları bir yere koyacaktır. Şüphesiz ki Allah, her şeyi bilen, yumuşak davranandır.

60-) İşte böyle. Her kim, kendisine yapılan eziyete dengi ile karşılık verir de, bundan sonra kendisine yine bir baskı olursa, Allah ona yardım edecektir. Şüphesiz ki Allah, affeden ve bağışlayandır.

61-) Çünkü Allah, geceyi gündüzün içine geçirir, gündüzü gecenin içine geçirir yani Allah, hakkıyla işiten ve görendir.

62-) Bu böyledir. Çünkü Allah, hakkın ta kendisidir. O'nun yanı sıra davasını güttükleri şeyler ise, bâtılın ta kendisidir. Şüphe yok ki Allah yücedir, büyüktür.

63-) Allah, gökten su indirdi de bu sayede yerin yeşerdiğini görmüyor musun? Şüphesiz ki Allah, Latif'tir, her şeyden haberdar olandır.

64-) Göklerde ve yeryüzünde ne varsa hepsi O'nundur yani Allah, zengindir ve övülmeyle layık olandır.

65-) Görmedin mi, Allah, yerdeki her şeyi ve emri uyarınca denizde yüzen gemileri sizin hizmetinize sundu. Göğü de, kendi yasasıyla yerin üzerine düşmemesi için tutuyor. Allah, insanlara karşı çok şefkatlidir, merhametli olandır.

66-) O, size hayat veren, sonra sizi öldürecek, sonra yine diriltecek olandır. Şüphesiz ki insan, çok nankördür.

67-) Biz, her ümmete, uygulamakta oldukları bir mensek (kural ve kaideler) kıldık. Öyle ise onlar bu işte seninle tartışmasınlar. Sadece Rabbine davet et. Zira sen, dosdoğru bir hidayet üzerindesin.

68-) *Seninle mücâdele ederlerse: “Allah yaptığımızı çok iyi bilmektedir” de.*

69-) *Allah kıyamet gününde, ihtilâf etmekte olduğunuz konulara dair aranızda hüküm verecektir.*

70-) *Bilmez misin ki, Allah, yerde ve gökte ne varsa bilir? Bu, bir yasada mevcuttur. Bu, Allah için çok kolaydır.*

Ayette “Allah’ın göklerde ve yerde olup biten her şeye hakkıyla vakıf olduğunu bilmez misin?...” denildikten sonra göklerde ve yerde olan her şeyin bir kitapta (yasada) bulunduğu belirtilmiştir. “Göklerde ve yerde olup biten her şeyin Allah tarafından ezelden “Levh-i Mahfuz’a” (yaratılış yasasına) kaydedilmiştir” demektir. Yani yaratılış yasası gereği göklerde ve yerde olan her şey otomatik olarak çalışır.

Dolayısıyla âyetteki “إِنَّ ذَلِكَ فِي كِتَابٍ” ifadesini de bu çerçeve içinde anlamak gerekir. Yani “kitap” kelimesi, hem yerde ve gökte olup bitenler hem de insanlar arasında olup bitenlerle ilgili her şeyin, “yaratılış yasasında kayıt altına alınması, muhafaza edilmesi ve ona göre çalışması” anlamına gelmektedir.

71-) *Allah’ın yanı sıra, kendisine hiçbir delil indirmedeği, kendilerinin dahi hakkında bilgi sahibi olmadıkları şeylere kulluk ediyorlar. Zalimlerin hiç yardımcısı yoktur.*

72-) *Ayetlerimiz kendilerine apaçık olarak tilavet edildiğinde, ön yargıya sahip olanların suratlarında hoşnutsuzluk sezersin. Onlar, kendilerine âyetlerimizi tilavet edenlerin neredeyse üzerlerine saldırırlar. De ki: Size bundan daha şerlisini haber vereyim mi? Ateş! Allah, onu ön yargı sahiplerine (ceza olarak) vâdetti. Bu ne kötü bir varış yeridir!*

“وَإِذَا تَتْلَىٰ عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ” ifadesini “âyetlerimiz onlara apaçık olarak okunduğu zaman..” diye çevrilmesi hatalıdır. “Tilavet edildiği zaman” daha doğru bir meal olacaktır. Çünkü “tilavet” bir piyesi prova etme, sahneleme, uygulama, sonuçlarını görme yani ısrarla duyurma ve ilan etme yani etraflıca sürekli olarak tekrar etme ve zihne sokma anlamına gelmektedir. Bundan dolayı âyetler Allah’ın Resulü ve iman edenler tarafından tilavet edildiğinde kafirlerin öfkesi artıyordu saldırganlaşıyorlardı. Sadece sesle okumak, bir şarkı gibi seslendirmek, özellikle manasını ortaya koymadan yani karşı tarafın inanç ve fikirlerine dokunmadan bilinçsizce okumak hiçbir düşmanlığa, öfkeye ve karşı gelmeye sebep olmayacaktır.

73-) *Ey insanlar! (Size) bir örnek verildi; şimdi onu dinleyin: Allah’ı bırakıp da dâvâsını güttükleriniz bunun için bir araya gelseler bile bir sineği dahi yaratamazlar. Sinek onlardan bir şey kapsa, bunu ondan geri de alamazlar. İsteyen de âciz, kendinden istenen de!*

74-) *Onlar, (müşrikler) Allah’ı hakkıyla takdir etmediler. Hiç şüphesiz Allah, kuvvetlidir, izzetli olandır.*

75-) *Allah meleklerden de Resuller seçer, insanlardan da. Şüphesiz Allah işitendir,*

görendir.

“Allah meleklerden ve insanlardan Resuller seçer...” cümlesinin iki anlamı vardır.

1-) Kötülük düşünmeyen ona karşı gelmeyen melekler gibi olan mümin insanlardan resul seçer. Bu durumda âyette bulunan rüsülen kelimesinden sonra gelen “ve” edatı “yani” anlamına gelmektedir. Dolayısıyla âyetin meâli şöyle oluyor. “Allah melekler (gibi saf ve temiz olan) insanlardan resul seçer.

2-) Meleklerden kasıt fırtına, kasırga, rüzgar, yağmur, hava, güneş ve bulutlar gibi insanlara maddi nimetler taşıyan melekler anlamına gelmektedir.

76-) Onların önlerindeki de, arkalarındaki de (yaptıklarını da, yapacaklarını da) bilir. Bütün işler Allah’a döndürülür.

77-) Ey iman edenler! Rükû edin; secde edin yani sadece Rabbinize kulluk edin. Ve hayır işleyin ki kurtuluşa eresiniz.

78-) Allah uğrunda, hakkını vererek cihat edin. O, sizi seçti; din hususunda üzerinize hiçbir zorluk yükledi, babanız İbrahim’in milletinde (de böyleydi). Resulün size şahit olması, sizin de insanlara şahit olmanız için, O, gerek daha önce (gelmiş kitaplarda), gerekse bunda (Kur’an’da) size “Müslümanlar” adını verdi. Öyle ise salatı ikâme edin; zekât’a (arınmaya) gelin, Allah’a sığının. O, sizin mevlânızdır. Ne güzel mevlâdır, ne güzel yardımcıdır!

MÜNÂFİKUN SURESİ

11 âyet olup Medine’de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah’ın adıyla)

1-) Münafiklar sana geldiklerinde, “Senin, elbette Allah’ın Resulü olduğuna şahitlik ederiz” derler. Allah, elbette kendisinin Resûlü olduğunu biliyor. Münafikların yalancılar olduklarına Allah şahittir.

Âyette “قَالُوا نَشْهَدُ إِنَّكَ لَرَسُولُ اللَّهِ” (Allah’ın Resulü olduğuna dair şahitlik ederiz.)” diyen münafikların aslında yalancı olduklarını bildirmektedir. Oysa münafikların “şahitlik ederiz ki sen Allah’ın Resulusun” demelerinde bir yalan yoktur. Yalan olan onların dilindeki söz değil, kalplerinde olan inançtır. Dilleriyle “Sen Allah’ın Resulusun” demelerine rağmen, kalpleri ile onun Allah’ın Resulü olduğuna iman etmemelelidir. Burada önemli olan dil ile söylenen değil, kalpte olan iman olduğunu görüyoruz.

2-) Yeminlerini kalkan yaptılar da insanları Allah’ın yolundan engellediler. Gerçekten onların amelleri çok kötü olmuştur!

3-) Bu, onların önce iman edip sonra ön yargıya sahip olmaları, bu yüzden de kalplerine mühür vurulması sebebiyledir. Artık onlar anlamazlar.

4-) Onları gördüğün zaman cisimleri (kalıpları-görünüşleri) hoşuna gider. Konuşurlarsa sözlerini dinlersin. Onlar sanki elbise giydirilmiş kereste gibidirler. Her sesi kendi aleyhlerine sanırlar. Onlar düşmandır, onlardan (sahip oldukları ahlaktan) sakın! Allah onları kahretsin. Nasıl da (haktan) çevriliyorlar!

5-) Onlara, “Gelin, Allah’ın Resûlü size bağışlanma dilesin” denildiği zaman başlarını çevirirler. Sen onların büyüklük taslayarak uzaklaştıklarını görürsün.

Nebi’nin değil de, Resûlun bağışlanma dilemesi, vahiy ile yüce Allah’ın onları affetmesi içindir. Yani yaptıklarından dolayı pişman olduklarını Resûle söyleyerek, Resûl de yüce Allah’tan onlar için bağışlanma dileyecekti. Yüce Allah da vahiy indirerek onların bağışlandıklarını haber verecekti. İşte bu yüzden Resul kavramı kullanılmıştır.

6-) Onlara bağışlanma dilesen de, dilemesen de onlar için birdir. Allah, onları asla affetmeyecektir. Çünkü Allah, fasıklar toplumunu hidayete iletmez.

Yani nübüvvet makamı ile kendilerinden bağımsız, onlar farkında olmadan, sana gelip suçlarını itiraf etmeden sadece senin bağışlanma dilemenle Allah, onları affetmeyecektir.

7-) Onlar, “Allah Resûlü’nün yanında bulunanlara infak yapmayın ki dağılıp gitsinler” diyenlerdir. Hâlbuki göklerin ve yeryüzünün hazineleri Allah’ındır. Fakat münafiklar anlamazlar.

8-) Onlar, “Andolsun, eğer şehre dönersek, izzetli olan, zelil olanı oradan mutlaka çıkaracaktır” diyorlardı. Hâlbuki izzet, ancak Allah’ın, Resûlünün ve mü’minlerindir. Fakat münafiklar bilmezler.

Her ne kadar sure Medine’de inmiş olsa da ve ayette bulunan kelime de Medine olsa da Kur’an’da geçen bütün Medine kelimeleri “şehir” anlamına gelmektedir. İşte bu yüzden Medine kelimesine bizde “şehir” anlamını vermeyi uygun bulduk.

9-) Ey iman edenler! Mallarınız yani güç ve kuvvetleriniz sizi, Allah’ın zikrinden (Kur’an’dan) alıkoymasın. Her kim bunu yaparsa, işte onlar hüsrana uğrayanların ta kendileridir.

10-) Herhangi birinize ölüm gelip de, “Rabbim! Beni yakın bir zamana kadar ertelesen de sadaka verip salihlerden olsam!” demeden önce, size rızık olarak verdiğimiz şeylerden Allah yolunda infak edin.

11-) Allah, eceli geldiğinde hiç kimseyi asla ertelemez. Allah, yaptıklarınızdan haberdardır.

Nifak ve Münafıklık

Aslında fitne ve fesadın yani münafıklık ve iki yüzlülüğün her alanda geçerliliği olan kötü bir hastalıktır. Ama biz nifak ve münafıklığın din ile ilgili olanını ele almaya çalışacağız. Çünkü nifak ve münafıklık, din alanının en yıkıcı ve yıpratıcı sorunudur. Bu Kur’an’ın nazil olduğu yani Nebi (a.s)ın tebliğde bulunduğu dönemde de aynen böyleydi. Nifak ve münafıklık yokluk ve darlık zamanlarda ortaya çıkan bir şey değildir. Nifak, bolluk ve refah zamanlarında kendini gösteren bir hastalıktır. Mekke ve Medine süreçlerinde inen surelerin içeriklerini incelediğimizde, Mekke döneminde elle tutulur, gözle görülür önemli bir nifak ve münafıklık hareketinden söz edilmez. Belki o dönemde yani Kur’an’ın yeni indiği bir zamanda şirk ve tevhid, küfür ile iman arasında gelgitler yaşayan akli bulanık, zihni karışık olanlar mevcuttu. Yani acaba Muhammedin söyledikleri doğru olabilir mi? diye düşünenler vardı. Çünkü yüzyıllardan beri gelmiş olan ve toplumun tümünün ittifakla iman ettiği geleneksel bir din vardı. Dolayısıyla hangisine iman edelim noktasında, zihni bir oraya bir buraya kayan tipler mevcuttu. Gerçekten kolay bir şey değildir.

Yüzyıllardan beri gelmiş olan atalar dinini, hemen, bir anda zihninizden silip atamazsınız. Gelenek baskısının, mahalle baskısının, ana-baba ve akraba baskısının altından kalmak ve elinizin tersiyle eski inancınızı terk edip yeni bir inanca başımın üstünde yerin var deyip kabul etmek kolay bir şey değildir. Özellikle bizim gibi

doğdukları gün hazır bulanların ve bunun keyfini sürenlerin anlayabileceği bir şey değildir. İşte bu yüzden Nebi(a.s)ın çevresinde ilk oluşan müminler topluluğunun nasıl büyük bir sınamadan geçtiğini ve nasıl büyük bir cesaretle eski imanlarını terk edip yeni inancı benimsediklerini anlamak, taklidi imana sahip olanların kavrayacağı basit bir şey değildir. Dolayısıyla Mekke döneminin şartları göz önüne alındığında münafıklık ortaya çıkmazdı. Çünkü Mekke döneminde müslümanlara yaranmak, müslüman olarak bir imkana sahip olabilmek, iman etmenin ödülünden faydalanmak gibi bir durum söz konusu değildi. Mekke döneminde Müslüman olmak başın gitmesi, canın yanması anlamına geliyordu.

Kazancının, malının, itibarının hatta hayatının altüst olması anlamına gelmekteydi. Ailenden ve aşiretinden dışlanmak ve hor görülme anlamına gelmekteydi. Boykota, ambargoya, her türlü baskıya ve fiziksel şiddete uğramak demektir. Yani böyle bir ortamda Müslüman görünerek, müslüman olmadığınız halde müslümanmış gibi davranarak herhangi maddi bir imkana ve avantaja kavuşmak söz konusu değildi. Dolayısıyla hicret esnasında inen Ankebüt suresi hariç Mekke’de inen surelerde nifak ve münafıklıktan söz edilmez. Nifak ve münafıklık bir inanç tarzı değil, bir ahlak, karakter tutum ve davranış tarzıdır. Yani bir iman ve itikat olayı değil, bir ahlak sorunu olarak değerlendirilmesi gerekir. Münafık dediğimiz tip, tıpkı kafir gibi Kur’an’a imanı olmayan ön yargılı bir tiptir. Fakat Müslümanlara inançlıymış gibi görünerek iki tarafı da idare etmeye çalışan hastalıklı ve karaktersiz bir tiptir. Dolayısıyla müslümanlar güçlü olursa, onların şerrinden emin olmak, onların sahip olduğu avantajlara ortak olmak için iki yüzlü ve çift taraflı hareket eder. Eğer savaş alanında müşrikler galip gelirse, onların öfkesine uğrarım, onların sahip oldukları avantajları eskiden olduğu gibi yeniden elde etmek yani toplumdaki eski itibar ve konumunu kaybetmemek için çift taraflı hareket eder. Dolayısıyla nifak ve münafıklık sadece çıkar ve menfaat üzerine kurulu olup hastalıklı, iki yüzlü, sinsi ve çok tehlikeli bir yoldur.

الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ بِكُمْ فَإِنْ كَانَ لَكُمْ فَتْحٌ مِنَ اللَّهِ قَالُوا أَلَمْ نَكُنْ مَعَكُمْ وَإِنْ كَانَ لِلْكَافِرِينَ نَصِيبٌ قَالُوا أَلَمْ نَسْتَحْوِذْ عَلَيْكُمْ وَنَمْنَعُكُمْ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ فَاللَّهُ يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَنْ يَجْعَلَ اللَّهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سَبِيلًا

“Onlar sizi gözetleyip duran kimselerdir. Eğer Allah tarafından size bir fetih (zafer) nasip olursa, “Biz sizinle beraber değil miydik?” derler. Şayet kâfirlerin (zaferden) bir payı olursa, “Size üstünlük sağlayıp sizi mü’minlerden korumadık mı?” derler. Allah, kıyamet günü aranızda hükmünü verecektir. Allah, mü’minlerin aleyhine kâfirlere hiçbir yol vermeyecektir.” (Nisa-141) Aslında münafık yüce Allah’a iman etmiş değildir. Kafirlikte karar kılmış, İslam dininin hak olmadığına iman etmiş, ama çıkar ve menfaati için bunu ortaya koymayan bir kişiliktir.

إِذَا جَاءَكَ الْمُنَافِقُونَ قَالُوا نَتَّهَدُ إِنَّكَ لَرَسُولُ اللَّهِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِنَّكَ لَرَسُولُهُ وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَكَاذِبُونَ

Münafıklar sana geldiklerinde, “Şahitlik ederiz ki sen gerçekten Allah’ın elçisisin” derler. Senin hiç kuşkusuz kendi elçisi olduğunu Allah elbette biliyor; ama Allah tanıklık eder ki münafıklar (inandık derken) kesinlikle yalan söylemektedirler. (Muna-

fikun-1)

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ آمَنَّا بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَا هُمْ بِمُؤْمِنِينَ

İnsanlardan bazıları da vardır ki inanmadıkları halde “Allah’a ve âhîret gününe inandık” derler. (Bakara-8)

يُخَادِعُونَ اللَّهَ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَمَا يَخْدَعُونَ إِلَّا أَنفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ

Akıllarınca Allah’ı ve iman edenleri aldatmaya kalkışıyorlar; hâlbuki onlar far-kında olmadan yalnızca kendilerini aldatmış oluyorlar. (Bakara-9)

فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ فَزَادَهُمُ اللَّهُ مَرَضًا وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْذِبُونَ

Kalplerinde bir hastalık vardır; Allah, hastalıklarını daha da artırmıştır. Yalan söylemeleri sebebiyle onlar için can yakıcı bir azap vardır. (Bakara-10)

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ قَالُوا إِنَّمَا نَحْنُ مُصْلِحُونَ

Onlara: “Yeryüzünde bozgunculuk yapmayın!” dendiği zaman, “Hayır! Biz ancak ıslah edicileriz” derler. (Bakara-11)

Bedir Savaşı kazandıktan sonra yani Müslümanlar güç ve nüfus alanlarını genişlettikçe münafıklar çoğalmaya başladı. Dolayısıyla münafıklar toplumsal bir sorun olarak ortaya çıktılar. Münafıklar sadece Medine’nin yerlileri olan Evs ve Hazrec kabilelerinden değil, Yahudi cemaatinin içerisinde de bunların var olduğunu görüyoruz. Yani iman edenlerin Yahudilerle ilişkilerinde gergin süreç dönemlerinde, “hem iman edenlerle işlerim iyi gitsin, hem de kendi cemaatim içinde eski itibarım sürsün” diyen yani iki taraflı oynayan Yahudi münafıklar da vardı. Nifak ve münafıklık dendiğinde, bu karakter ve ahlaka en uygun düşen cemaat fetö olmuştur. Fetö bütün varlığını muhafazakar kesime borçlu olduğu halde, iki taraflı oynayarak laik kitle ile de iyi geçinmeye çalışıyordu.

مُذَبِّبِينَ بَيْنَ ذَلِكَ لَا إِلَى هُوَ لَا إِلَى هُوَ وَمَنْ يَضِلَّ اللَّهُ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ سَبِيلًا

“Onlar küfür ile iman arasında bocalayıp dururlar. Ne bunlara (mü’minlere) ne de şunlara (kâfirlere) bağlanırlar. Allah, kimi saptırsa ona asla bir çıkar yol bulamazsın.” (Nisa-143)

Konu ile ilgili diğer bir âyet şöyledir.

قَالَتِ الْأَعْرَابُ آمَنَّا قُلْ لَمْ تُؤْمِنُوا وَلَكِنْ قُولُوا أَسْلَمْنَا وَلَمَّا يَدْخُلِ الْإِيمَانُ فِي قُلُوبِكُمْ وَإِنْ تُطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ لَا يَلِتْكُمْ مِنْ أَعْمَالِكُمْ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ

“Araplar “İman ettik” dediler. De ki: “İman etmediniz. (Öyle ise, “iman ettik” demeyin.) “Fakat teslim olduk ve boyun eğdik” deyin. Çünkü henüz iman kalplerinize girmedi. Eğer Allah’a ve Resulüne itaat ederseniz, yaptıklarınızdan hiçbir şeyi eksiltmez. Allah, çok bağışlayandır, çok merhamet edendir.” (Hucurat-14) Yani dürüstçe teslim olduk, boyun eğdik deyin. Çünkü siz güç karşısında teslim oldunuz. Dolayısıyla iman edenlerin iktidarını gördünüz, bu güce boyun eğmeye geldik, biz kuvvet ve kudrete teslim olduk deyin. Muhafazakar iktidarlar, nifak ve münafık ahlakının ortaya

çıkmasına sebep oluyorlar. Çünkü herkes güçlünün yanında yer almak istiyor. Yani güçlünün sahip olduğu maddi imkanlardan ve refahtan yararlanmak istiyor. İmanı zayıf, ahlakı bozuk, karakersiz olan bir kısım insanlar, güçlüye bakıyor, onu profilini analiz ediyor, güçlü, iktidar sahibi, muktedir olandan görünüyor. Onun dünya görüşü dinle bezeli görünüyor. O zaman bende o söylemden, o din denen olgudan bende kendime bir kılıf uydurayım. Bende o elbiseyi giyeyim. Bende onların yanında o kılıkta görüneyim. Onların imkanlarına bende sahip olayım” gibi bir ahlaka sahibi oluyor. Bu yüzden yüce Allah, vahyi yani İslam’ı maddi güce, siyasete, iktidar olmaya ve maddi hakimiyete bulaştırmamıştır.

Münafıkların Bazı Özellikleri

إِنَّ الْمُنَافِقِينَ يُخَادِعُونَ اللَّهَ وَهُوَ خَادِعُهُمْ وَإِذَا قَامُوا إِلَى الصَّلَاةِ قَامُوا كُسَالِي يُرَاؤُنَ النَّاسَ وَلَا يَذْكُرُونَ اللَّهَ إِلَّا قَلِيلًا

“Münafıklar, Allah’ı aldatmaya çalışırlar. Allah da onların bu çabalarını başlarına geçirir. Onlar, salat’a kalktıkları zaman tembel tembel kalkarlar, insanlara gösteriş yaparlar ve Allah’ı pek az anarlar.” (Nisa-142)

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ أَلَا تَعْلَمُونَ أَنَّ تَجْعَلُوا لِلَّهِ عَلَيْكُمْ سُلْطَانًا مُبِينًا

“Ey iman edenler! Mü’minleri bırakıp da kâfirleri dost edinmeyin. Kendi aleyhinize Allah’a apaçık bir delil mi vermek istiyorsunuz?” (Nisa-144)

إِنَّ الْمُنَافِقِينَ فِي الدَّرَكِ الْأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ وَلَنْ تَجِدَ لَهُمْ نَصِيرًا

“Şüphesiz ki münafıklar, cehennem ateşinin en aşağı tabakasındadırlar. Onlara hiçbir yardımcı da bulamazsın.” (Nisa-145)

Birçok insan, din ve imana dair konuları o kadar fazla dile getiriyor, o kadar çok konuşurken, toplum olarak ahlak ve dürüstlük açısından son derece düşük bir seviyede seyrediyoruz. Toplumda dindarlar çok daha güvenilir, dürüst ve güzel ahlak sahibi algısı oluşmuyor. Dolayısıyla tam tersi bir inanç ve algı meydana geliyor. Çünkü nifak ve münafıklık, gerçek imana değil, maddi güce ve iktidar olmaya dayanıyor. Yani maddi imkanlardan yararlanmak, refahtan pay kapmak için söylemlerle fiilin uyumsuzluğu ortaya çıkarıyor. Maalesef insanımızda gerçek bir bilinç, tahkiki bir iman ve güzel ahlak bulunmuyor. Dolayısıyla konuşmak güzel, olumlu, mükemmel olarak seyredirken, fiil ve örneklik aksi istikametle seyrediyor. Yani bu arada özde değil, sözde bir Müslümanlık kimliğine sahip oluyoruz. İnfak ehli olan münafık olmaz. Çünkü infak insanı nifaktan kurtaran en önemli ameldir. Dolayısıyla infak eden kendini nifaktan kurtarmış olur. Yüce Allah şöyle buyuruyor.

الْمُنَافِقُونَ وَالْمُنَافِقَاتُ بَعْضُهُمْ مِنْ بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمُنْكَرِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمَعْرُوفِ وَيَقْبِضُونَ أَيْدِيَهُمْ نَسُوا اللَّهَ فَنَسِيهِمْ إِنَّ الْمُنَافِقِينَ هُمُ الْفَاسِقُونَ (Tevbe-67)

Peki Nifaktan Kurtulmanın Çaresi Nedir?

Kur’an, nifaktan kurtulmanın çaresini şu şekilde açıklar.

إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا وَأَصْلَحُوا وَاعْتَصَمُوا بِاللَّهِ وَأَخْلَصُوا دِينَهُمْ لِلَّهِ فَأُولَٰئِكَ مَعَ الْمُؤْمِنِينَ وَسَوْفَ يُؤْتِي اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ أَجْرًا عَظِيمًا

“Ancak tevbe edenler, kendilerini ıslahedenler, Allah’ın kitabına sarılanlar yani dinlerini Allah’a özel kılanlar müstesnadır. Bunlar mü’minlerle beraberdirler. Allah, mü’minlere büyük bir mükâfat verecektir.” (Nisa-146)

مَا يَفْعَلُ اللَّهُ بِعَدَابِكُمْ إِنْ شَكَرْتُمْ وَآمَنْتُمْ وَكَانَ اللَّهُ شَاكِرًا عَلِيمًا

“Eğer şükreder yani iman ederseniz, Allah size niye azab etsin? Allah, şükrün karşılığını verendir, hakkıyla bilendir.” (Nisa-147)

MÜCADELE SURESİ

22 âyet olup Medine'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1-) Allah, eşi hakkında seninle mücadele eden yani Allah'a şikâyetle bulunan kadının sözünü işitmiştir. Allah, ikinizin tartışığınızı işitmekteydi. Şüphesiz Allah hakkıyla işiten ve görendir.

Aslında İslam dini o kadar özgürlükçü bir anlayışa sahiptir ki, bir kadın Nebi (a.s) ile mücadele edecek kadar kendine bir öz güven sunmaktadır. Yani göklerin ve yerin Rabbi olan yüce Allah'ın bir kadının haklı şikâyetini işitmesi, tek bir kişinin hakkını bu kadar değerli görmesi, onu Kur'an'da ebedileştirmesi, din, devlet ve hukuk adamları için büyük bir örnek olmalıydı. Fakat maalesef Nebi (a.s)ın vefatından sonra bu adalet ve özgürlükçü anlayış yok edilmiştir. Özellikle Emevilerle başlayan süreçte kadın, rivayetlerle, ilim ve fikir hayatından tecrit edilmiş yani her zaman tehlikeli bir unsur olarak kabul edilmiştir.

2-) İçinizden kadınlara zihar yapanlar bilsinler ki, o kadınlar onların anneleri değildir. Onların anneleri ancak, kendilerini doğuran kadınlardır. Şüphesiz onlar hoş karşılanmayan yani yalan bir söz söylüyorlar. Şüphesiz ki Allah affeden ve bağışlayandır.

3-) Kadınlardan zihar yaparak ayrılıp sonra da söylediklerinden dönecek olanlar, eşleriyle birbirlerine dokunmadan önce, bir boynu (borçtan, kronik hastalıktan) hürriyete kavuşturmaları gerekiyor. İşte bu hüküm ile size öğüt verilmektedir. Allah, yaptıklarınızdan haberdardır.

4-) Kim (bir boynu hürriyete kavuşturma imkânı) bulamazsa, eşine dokunmadan önce ard arda iki dolunay siyam yapmalıdır. Kimin de buna gücü yetmezse altmış miskini doyurmalıdır. Bunlar, Allah'a yani Resûlüne hakkıyla iman edesiniz, diyedir. İşte bunlar Allah'ın sınırlarıdır. Kâfirler için elem verici bir azap vardır.

5-) Şüphesiz ki, Allah'a yani Resûlü'ne karşı başkaldıranlar, kendilerinden öncekilerin mahvoldukları gibi mahvolacaklardır. Oysa biz apaçık âyetler indirdik. Kafirler için küçültücü bir azap vardır.

6-) Allah'ın onları hep birden çıkarıp yaptıklarını kendilerine haber vereceği günü hatırla. Unuttukları her şeyi Allah sayıp dökmüştür. Yani Allah, her şeye şahittir.

7-) *Göklerdeki ve yerdeki her şeyi Allah'ın bildiğini görmüyor musun? Üç kişinin gizli konuştuğu yerde dördüncüleri O'dur. Beş kişinin gizli konuştuğu yerde altıncıları O'dur. Bundan daha az, yahut daha çok olsunlar ve nerede olurlarsa olsunlar, mutlaka O onlarla beraberdir. Sonra onlara yaptıklarını kıyamet günü haber verecektir. Allah, her şeyi hakkıyla bilmektedir.*

Ayette bulunan "...sonra onlara yaptıklarını kıyamet günü haber verecektir..." cümlesi, kıyamet öncesinde hesap ve azabın olmadığını gösteriyor.

8-) *Gizlice konuşmaktan yasaklanıp da, sonra yasaklandıkları şeyi işleyen, günah, düşmanlık ve Resûle isyanı konuşanları görmedin mi? Sana geldiklerinde Allah'ın senin için iyi dilekte bulunduğu gibi (güzel) dilekte bulunuyorlar. İçlerinden de, "Söylediklerimizden dolayı Allah bize azap etse ya!" diyorlar. Cehennem onlara yeter! Oraya atılacaklardır. Orası ne kötü varış yeridir!*

Tahiyye: Selam anlamına geldiği gibi, iyi dilekte bulunma anlamına gelmektedir. İnsanların birbirleriyle karşılaştıklarında her türlü saygı, sevgi ve hürmet ifadelerini kapsamaktadır.

9-) *Ey iman edenler! Siz baş başa gizlice konuştuğunuz zaman, günah, düşmanlık ve Resûle isyanı konuşmayın. Erdemli olmayı ve bilinçli olmayı konuşun yani huzuruna toplanacağınız Allah'a karşı bilinçli olun.*

10-) *O kötü fısıltılar iman edenleri hüznünlendirmek için ancak şeytandan kaynaklanmaktadır. Oysa şeytan, Allah'ın izni gereği mü'minlere hiçbir zarar verebilecek durumda değildir. Öyle ise mü'minler ancak Allah'a tevekkül etsinler.*

11-) *"Ey iman edenler! Sizlere meclislerde genişlik sağlayın denildiği vakit genişlik sağlayın. Allah da size genişlik versin, kalkın denildiği zaman da kalkıverin ki Allah içinizden iman edenlerin ve kendilerine ilim verilenlerin derecelerini yükseltsin. Allah yaptıklarınızdan hakkıyla haberdardır.*

Ayette geçen "تَفَسَّحُوا" kelimesini sadece "sizler oturmakta iken gelen birine yer açın" şeklindeki verilen anlam kelimeyi daraltarak ayetin sanki adabı muaşeret kuralı dahilinde bir emir verdiği izlenimi uyandırmaktadır. "Meclislerde genişleyin" emrini , müminlerin kendi aralarındaki sorunlar ile ilgili olarak yapmış oldukları oturumlarda birbirleri ile yaptıkları istişareyi geniş alana yayarak düşünce beyanını sadece belirli kişilere has kılmamak, herkese fikrini ortaya koyma imkanı tanımak gibi anlamlar etrafında ayetin çerçevesini genişletmek mümkündür. Yani müminler kendi aralarında herhangi bir konuda düşünürlerken düşünen insanları kısıtlamayacak aksine daha fazla düşünen insan olması hususunda fikir birliği sağlayacaklar. Bunun tersine olarak , sadece belirli kişilerin konuşma hakkı olduğu ötekilerin sadece kafa salladığı meclisler fikir zenginliğine kapılarını kapatmaya sebep olacağı nedeniyle Rabbimiz Mücadele s. 11 . ayetinde bizlere, sorunlarımıza daha doğru bir çare bulmak için gerekli olan yöntemi bildirmektedir. Şura suresi 38. ayetinde "وَأْمُرْهُمْ شُورَىٰ بَيْنَهُمْ" (Onların işleri şura ileldir.)" buyurması veya Âli İmran suresi 159. ayetinde, Uhud yenilgisi sonrası ile

ilgili inen ayetlerde “Onlarla istişare et” buyurması, başkalarının fikrini alma gerekliliği konusunda Mücadele suresi 11. ayeti ile benzerlik arz etmektedir.

Rabbimizin yine 11. ayetteki “kalkın denildiği zaman da kalkıverin” mealindeki emri müminlerin geniş katılımlı bir istişare sonucu aldıkları karara herkesin uyma gerekliliği, müminlerin çoğunluk sonucu aldıkları bu kararlara muhalif olanların bile artık bu karar doğrultusunda hareket mecburiyetini beyan etmektedir.

Sonuç olarak; mücadele 11. ayeti, meal ve tefsirlerde nüzul sebebi çerçevesinde, adabı muaşeret kuralı olarak, gelen birine oturacak yer açın gibi bir anlama indirgenerek sonrakilere mesaj olarak, sadece gelen kişiye oturacak yer açın gibi bir anlam oluşturulmuş olup buna itiraz etmemekle birlikte daha geniş bir açıdan bakılarak ayetin, mü'minler arasındaki soruların tartışılmasında geniş bir katılım, geniş bir düşünce çerçevesi çizilmesi ve böylece daha doğru bir düşünce yakalanması amaçlı bir mesajı içerdiğini düşünmekteyiz. Bu tür yolla alınan kararlarında tüm mü'minlerin uyma zorunluluğu olduğu alınan karara muhalif olanların bile bu karar doğrultusunda hareket ederek birlik ve beraberlik içinde hareket etmeleri emredilmiştir.

12-) Ey iman edenler! Resûl ile özel bir şey konuşacağınız zaman, özel konuşmanızdan önce bir sadaka verin. Bu, sizin için daha hayırlı ve daha temizdir. Şâyet (sadaka verecek bir şey) bulamazsanız, bilin ki Allah bağışlayandır, merhamet edendir.

Resûl ile diyaloga geçmeden önce sadakanın verilmesi, samimiyetin derecesini ortaya koymakta, Kur'an'dan azami derecede yararlanmanın yolunu açmakta, işin ciddiyetini ölçmekte ve sadaka vermenin ne kadar önemli olduğunun dersini vermektedir.

13-) Özel konuşmanızdan önce sadakalar vermekten çekindiniz mi? Bunu yapmadığınız ve Allah da, sizi affettiğine göre artık salâtı ikâme edin, zekâta gelin, (arının) Allah'a yani Resûlüne itaat edin. Allah, bütün yaptıklarınızdan hakkıyla haberdardır.

Bu ayet zekatın verilen bir şey değil, arınma anlamına geldiğini gösteriyor. Çünkü 12. ayette sadaka bulamayanlar için Allah'ın bağışlayıcı ve merhamet edici olduğunu bildiriyordu. Dolayısıyla sadaka bulamayanlar nasıl zekat vereceklerdir? Resûl'e itaat, Allah'a itaat demektir. Bunun haricinde hiç kimse Allah'a itaat etmiş sayılmaz. Yani Kur'an'dan bağımsız olarak hiç kimse Allah'a itaat edemez. Resûl yüce Allah'ın emirlerini tebliğ ettiği için ona itaat etmek Allah'a itaat etmek sayılmıştır. (Nisa -80) Nebi'ye ve Muhammed'e itaat yoktur. Dolayısıyla Kur'an'ı bilmeyenler itaatın ne demek olduğunu bilemezler.

14-) Allah'ın kendilerine gazap ettiği bir topluluğu veli edinenleri görmez misin? Onlar ne sizdendirler, ne de onlardan. Onlar bile bile yalan yere yemin ederler.

15-) Allah, onlara şiddetli bir azap hazırlamıştır. Gerçekten onların yaptıkları şey ne kötüdür!

16-) Onlar yeminlerini kalkan yapıp, Allah'ın dininden engellediler. Bunun için onlara alçaltıcı bir azap vardır.

17-) *Onların malları yani güç ve kuvvetleri Allah'a karşı kendilerine bir yarar sağlamayacaktır. Onlar, cehennemliklerdir. Onlar orada devamlı kalacaklardır.*

18-) *Allah'ın onları hep birden çıkaracağı, onların da (kendilerini kurtaracak) bir iş üzerinde olduklarını sanarak size yemin ettikleri gibi Allah'a da yemin edecekleri günü düşün! İyi bilin ki, onlar yalancıların ta kendileridir.*

19-) *Şeytan onları hâkimiyeti altına alıp kendilerine Allah'ın zikrini (Kur'an'ı) unutturmuştur. İşte onlar şeytanın taraftarlarıdır. İyi bilin ki, şeytanın taraftarı olanlar hüsrana uğrayanların ta kendileridir.*

20-) *Allah'a yani Resûlüne düşman olanlar var ya, zillet içerisinde olanların arasındadırlar.*

21-) *Allah, "Şüphesiz ben ve Resûllerim galip geleceğiz" diye yazmıştır. Şüphe yok ki, Allah kuvvetlidir, izzetli olandır.*

Kur'an'da bulunan "yazmıştır" ifadeleri yasaya bağlamıştır. "Göklerin ve yerin yaratıldığı günden beri yasa bu şekilde işlemektedir." anlamına gelmektedir. Hatta Kur'an'da bulunan "hak, izin, yazma, kader, emr" gibi kelimelerin birçoğu da "yasa" anlamına gelmektedir. Yoksa Allah anlak iş görmez. Bunlar yaratılış yasasında var olan şeylerdir. Yüce Allah insanlar istiyor diye iş yapmaz. İnsanların ihtiyaç ve gereksinimlerini bildiği için onların yararına olan her şeyi yaratılış yasasına koymuştur. Nebilere indirilen ve Resullerin dilinde hayat bulan vahiyler dahi bu yasaları hatırlatmak içindir. İnsanlar istiyor diye yağmur yağmaz. Yaratılış yasasında var olan şartlar oluştuğu zaman yağmur yağar. Dolayısıyla yağmur duasına çıkmaz.

22-) *Allah'a ve ahiret gününe iman eden bir toplumun, babaları, oğulları, kardeşleri yahut kendi aşiretleri bile olsa, Allah'a yani Resûlüne düşman olan kimselere sevgi beslediğini göremezsin. İşte Allah onların kalplerine imanı yazmış ve onları kendi katından bir ruh ile desteklemiştir. Onları, altlarından nehirler akan yani içlerinde ebedî kalacakları cennetlere koyacaktır. Allah onlardan razı olmuş, onlar da Allah'tan razı olmuşlardır. İşte onlar, Allah'ın taraftarlarıdır. İyi bilin ki, Allah'ın tarafında olanlar kurtuluşa erenlerin ta kendileridir.*

HUCURAT SURESİ

18 âyet olup Medine’de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah’ın adıyla)

1-) *Ey iman edenler! Allah’ın yani Resûlünün önüne geçmeyin. Allah’a karşı bilinçli olun. Şüphesiz Allah iştir, bilendir.*

2-) *Ey iman edenler! Seslerinizi, Nebi’nin sesinin üstüne yükseltmeyin. Yani birbirinize konuştuğunuz gibi, ona yüksek sesle konuşmayın, yoksa siz farkına varmadan amelleriniz boşa gider.*

Âyette bulunan “صَوْتِ النَّبِيِّ (nebinin sesi)” önemlidir. Burada sahabiler Nebi (a.s) in sahsına saygısızlık yapmışlar. Birinci âyette Resul geçtiği için vahiy’le ilgili bir saygısızlık varken, bu âyette Nübüvvet makam ve mertebesine karşı bir saygısızlık yapılmıştır. Çünkü Kur’an’ın kavramlar sisteminde Resûlün okuduğu vahiy varken, Nebi’nin sesi vardır. Resûlün tebliğ ettiği vahiy, Nebi’nin sesi yani Resûlün sesi, evi, hanımları ve kızları yoktur. Nebi ve Resûlün arasında bulunan farklardan biri de budur. Aynı zamanda bu iki âyette şöyle bir ders de veriliyor. “Ey iman edenler! Her ne kadar Nebi’nin söyledikleri sizi bağlamaz ise de, ona saygısızlık yapmanızı gerektirmez. Çünkü o aynı zamanda Allah’ın Resulüdür. Ona karşı dikkatli olun, onu üzmenin.

3-) *Şüphesiz ki Allah Resulü’nün yanında seslerini kısarlar, Allah’ın, gönüllerini takvâ konusunda sınadığı kimselerdir. Onlar için bir mağfret ve azim bir mükâfat vardır.*

Kur’an söz konusu olduğu zaman beşerin sesine son vermek gerekiyor. Yani ebedi bir Resul olan Kur’an’ın yanında Şia ve Ehli Sünnet hadis ve içtihadlarının sesini ebediyen kısmak gerekiyor.

4-) *(Ey Nebi!) Odaların arkasından (yüksek sesle) sana seslenenlerin çoğu akılları ermeyen kimselerdir.*

5-) *Onlar, sen yanlarına çıkıncaya kadar sabretsel, elbette kendileri için daha hayırlı olurdu. Allah, bağışlayandır, merhamet edendir.*

6-) *Ey iman edenler! Bir fasık size bir haberle gelirse, bilmeyerek bir topluma zarar verip yaptığınıza pişman olmayasınız diye o haberin doğruluğunu araştırın.*

Kıraat Farklılığı

Âyette bulunan “فَتَّبِعُوا” “araştırın” kelimesi, “فَتَّبِعُوا” “isbat edin” olarak da okun-

muştur. O zaman âyetin meâli şöyle oluyor.

“Ey iman edenler! Size bir fasık bir haberle gelirse, bilmeyerek bir topluma zarar verip yaptığınıza pişman olmayasınız diye o haberi (doğru olup olmadığını) ispat edin” Yani ispat etmeden harekete geçmeyin. Aslında noktaları ve hareketleri kaldırdığımızda kelimeye bir değişiklik meydana gelmiyor. Yani Kıraat sorunu Arapçadan kaynaklanıyor. Noktalama işaretleri ve hareketler Allah Resulünün vefatından sonra konulduğu için bu sorun yaşanmıştır. Buna rağmen sistemde önemli bir bozulma olmamıştır. Hatta manada büyük bir zenginlik sağlamıştır.

Dolayısıyla kıraat farklılığını kabul etmemek ve kıraat farklılığına karşı gelmek doğru değildir. Arapçanın özelliklerini bilen biri kıraat farklılığına karşı gelmez. Aslında Kur’an tek bir kıraatle gelmiştir. Fakat Mekke’de yazı yazma malzemeleri olmadığı için veya gerek görülmediğinden dolayı zamanında kayda geçirilmemiştir. Kur’an’ın hangi kıraat ile indiğini hiç kimse bilemez. Ama bağlam ve bütünlüğe baktığımızda sistemin geneline zarar verilmeden bazı yerlerde ufak tefek hataların olduğunu görüyoruz.)

7-) Bilin ki, aranızda Allah’ın Resülü bulunmaktadır. Eğer o, birçok işlerde size itaat etseydi, sıkıntıya düşerdiniz. Lâkin Allah, size imanı sevdirmiş yani onu kalplerinize ziynetlendirmiş; küfrü, yoldan çıkmayı ve (İslâm’ın emirlerine) isyanı da kerih (çirkin) göstermiştir. İşte bunlar olgun hareket edenlerin ta kendileridir.

Rûşt- râşidun = ölçülü, dengeli, olgun, akıllı, mantıklı hareket etme anlamına gelmektedir.

8-) Allah, kendi katından bir fazilet yani bir nimet olarak böyle yaptı. Allah, her şeyi bilendir, hüküm ve hikmet sahibidir.

9-) Eğer müminlerden iki grup birbirleriyle savaşarlarsa aralarını ıslah edin. Eğer biri ötekine karşı zorbalık ederse, Allah’ın emrine geçinceye kadar zorbalık edene karşı savaşın. Eğer (Allah’ın emrine) geçerse, artık aralarını adaletle ıslah edin yani (onlara) adaletle (eşit) davranın. Çünkü Allah, adil davrananları sever.

10-) Mü’minler ancak kardeşlerdir. Öyleyse kardeşlerinizin arasını ıslah edin. Yani Allah’a karşı bilinçli olun ki size merhamet edilsin.

11-) Ey iman edenler! Bir toplum diğer bir toplumu (kendinden) düşük görerek alaya almasın. Belki onlar kendilerinden daha hayırlıdır. Kadınlar da diğer kadınları (kendilerinden) düşük görerek alaya almasınlar. Belki onlar kendilerinden daha hayırlıdırlar. Kendinizi ayıplamayın, birbirinize (incitici) lakaplar takmayın. İmandan sonra fasıklık ne kötü bir isimdir! Yani kim tevbe etmezse, işte onlar zâlimlerin ta kendileridir.

12-) Ey iman edenler! Zandan çok kaçının. Çünkü zannın bazıları günahdır. Sakın (birbirinizin kusurlarını ve mahremiyetlerini araştırıp) casusluk yapmayın. Bazılarının bazılarının gıybetini yapmasın. Herhangi biriniz ölü kardeşinin etini yemekten hoşlanır mı? İşte bundan hoşlanmadınız (değil mi!) Allah’a karşı bilinçli olun. Şüphesiz Allah tevbeyi kabul eden ve merhamet edendir.

Nebi (a.s)ın Arkadaşları (Ashab) Gökteki Yıldızlar Gibi Miydi?

Said İbnu'l- Müseyyeb, Ömer (r.a)tan naklediyor. Demiş ki: Ben Resulullah (a.s)ı dinledim, buyurmuştu ki:“Ben Rabbim’den, ashabımın benden sonra düşeceği ihtilaf hakkında sordum. Bunun üzerine Rabbim bana şöyle vahyetti: “Ey Muhammed! Senin ashabın benim indimde, gökteki yıldızlar gibidir. Bazıları diğerlerinden üstündür.

Her biri için bir nur vardır. Öyleyse kim onların ihtilaf ettikleri meselelerden birini alırsa, o kimse benim nazarımda hidayet üzerindedir” Ömer der ki: Resulullah (a.s) devamla ilave etti. “أصحابي كالنجوم بأيهم اقتديتم اهتديتم” (Ashabım yıldızlar gibidir; hangisine uyarmanız hidayet buluyorsunuz.)” (Rezin tahrir etmiştir. Hadisin birinci kısmını Cami’us-Sağır’de Suyuti kaydeder (Feyzu’l Kadir 4,76) İkinci kısmı da İbn-u Abdilberr, Cami’ul ilm’de kaydetmiştir 2,99)Hiç şüphesiz ki, sahabelerin içinde güzel ahlak ve takva sahibi, kahraman (Ahzab-23) Allah’ın razı olduğu (Tevbe-100; Fetih-18) ihtiyaç halinde olsa bile kardeşini kendi nefesine tercih eden (Haşr-9) kimseler olduğu gibi, ashabın olumsuz ahlak ve hareketlerini anlatan yüzlerce âyetin de var olduğunu biliyoruz. Bunlardan bazıları şu şekilde özetlenebilir. 1-) “Allaha yani Resulüne ihanet etmeleri...” (Enfal- 27) 2-) “Savaştan kaçmaları...”, (Âli İmran-152, 153, Tevbe- 24, 25) 3-) “Allahın düşmanı olan müşrikleri dost edinmeleri...” (Mümtehine- 1,2) 4-) “Nebi (a.s) ın eşine zina iftirasında bulunmaları...” (Nur- 11/ 21 Tam 10 âyet) 5-) “Nebi (a.s) a saygısızlık yapmaları...” (Hucurat- 1,2; Ahzab- 53,69; Tevbe- 58,61) 6-) “Allah yolunda savaşa çıkın denildiğinde yere çakılıp kalmaları...” (Tevbe-39,39,40; 7-) “Allah’a din öğretmeye kalkmaları...” (Hucurat-16) 8-) Zorla, boyun bükerek, güç karşısında gelip teslim oldukları halde Allah Resulüne minnet etmeleri...” (Hucurat-17) 9-) “Bir ticaret ve eğlence gördükleri zaman Allah Resulünü ayakta terkederek hemen ona doğru gitmeleri” (Cuma -11) Bütün bunlardan başka Kur’an’da münafıklarla alakalı müstakil bir sürenin bulunması, yüzlerce âyette münafıkların anlatılması, İsrail oğullarının Nebilerine karşı saygısızca tavırlarının Resulullah’ın arkadaşlarına örnek olarak aktarılması ve “Ey iman edenler! Siz de Musa’ya eziyet edenler gibi olmayın (Allah’ın Resulü’ne eziyet etmeyin) (Ahzab-69) âyeti gösteriyor ki, sahabelerin büyük çoğunluğunun Kur’an’ın ahlakını temsil etmekten uzak kaldıklarını açıkça ortaya koymaktadır.

Ayrıca “Ey iman edenler! İle başlayan âyetlerin hepsinin Medine’de nazil olmaları ve bir sorunla yüklü bulunmaları da, “gökteki yıldızlar” iftira ve cehaletini ortaya koymaktadır. Yani Kur’an’a göre, Nebi (a.s) ın arkadaşları ile günümüz Müslümanları arasında güzel ahlak, takva ve ihlas haricinde bir farkın bulunmadığını rahatlıkla söyleyebiliriz. Yukarıdaki âyetin ilk muhatapları onlardır. “Ey iman edenler! Zandan çok sakının. Çünkü zannın bir kısmı günahdır. Birbirinizin kusurunu araştırmayın. Biriniz diğerini arkasından çekiştirmesin. Biriniz, ölmüş kardeşinin etini yemekten hoşlanır mı? İşte bundan tiksindiniz değil mi? O halde Allah’tan korkun (sorumluluk bilincine sahip olan) Şüphesiz Allah tevbeyi çok kabul eden ve çok merhamet edendir”(Hucurat-12)

Mesela : Allah Resulü vefat eder etmez birbirleriyle savaşmaları, bu savaşlarda binlerce Müslümanın hayatını kaybetmesi bu gerçeği gözler önüne seriyor.

Ali ile Muaviye arasında Siffin’de yapılan savaşta 70 bin, Ali ile Nebi (a.s) ın hanımı Aişe arasında Basra’da Cemel olayında 15 bin, yine Ali ile Hariciler arasında Nehravanda yapılan savaşta binlerce Müslüman hayatını kaybetmiştir. Peki bütün bu gerçeklere rağmen neden Ehli Sünnet dininin âlimleri, Allah Resulü’nün arkadaşlarının (Ashabın) hepsini gökteki yıldızlar gibi gösterip ümmi insanları aldatıyor? Bunun nedeni şudur: Ehli Sünnet ve Şia arasındaki siyasi çatışmalarda, Şia muhaddis ve müctehidleri, Ali, Hasan, Hüseyin, Fatma, Ehli Beyt ve 12 İmam hakkında onları yücelten, Ebubekir, Ömer, Osman, Talha, Aişe, Hafsa ve sahabelerin dördü dışında (Mikdat bin Esved, Ammar bin Yasir, Selmanı Farisi, Ebu Zer el Gıfari) Allah Resulü’nün arkadaşlarının dinden çıkarıp kafir olduklarını konu edinen binlerce hadis uydurmaya başlayınca, buna mukabil Emevi beslemesi Ehli Sünnet’in muhaddisleri de, Şia’dan aşağı kalmamak için sahabeleri yücelten ve onları cennetlik yapan hadis külliyatları meydana getirmişlerdir. Ehli Sünnet rivayetlerinde Muaviye, Yezid, Haccac ve Emevilerin zulüm dolu saltanatlarının vahşetini örtbas etmek de vardır. İşte Ehli Sünnet ve Şia’ya bağlı mukallitlerin Kur’an’dan habersiz bulunmalarının en büyük sebebi bu uydurma rivayetler ve uydurma din olmuştur. Uydurma dinin evliya ve ilahlarına yani muhaddis ve müctehidlere iman eden ilim adamları, Kur’an’a itibar edip onu anlatmadıkları için, ümmi toplum ashabın olumsuz yönlerini anlatan yüzlerce âyetten haberleri olmamıştır. Bir düşünün, insanların büyük çoğunluğu, yüzlerce âyetten haberleri olmazken, yalan ve iftira olduğu belli olan bir rivayeti duymayan yok gibidir.

Eğer insanlar sahabelerin olumsuz yönlerini anlatan yüzlerce âyetten haberler olsaydı, belki de din adamlarını yüceltmeyecek, mezhep liderlerini ve din adamlarını birer rab ve ilah yapmayacaklardı. Halbuki Kur’an Mekke müşriklerine seslenirken Nebi (a.s.) için “صَاحِبُكُمْ (sahibüküm) (arkadaşınız)” (Sebe-46; Necm-2; Tekvir-22) kelimesini kullanmaktadır. Emevi saltanatı döneminde doğan, Abbasi idaresi döneminde kayda geçirilen ve Osmanlı döneminde en katı bir sadakatle yaşanan ırkçı Emevi Ehli Sünnet rivayetlerinin Allah’a, Resulüne, dine, ilme, akla ve güzel ahlaka hakaret içerdiğinden ümmetin haberi yoktur. Dolayısıyla Emevi ve Abbasiler döneminde uydurulan, aynen Şiilik gibi rivayetler üzerine kurulu olan Ehl-i Sünnet dini ümmeti aldatmayı temel prensip edinmiştir.

Ehli Sünnet dini yalanları ve iftiraları kendisine kaynak kabul eden bir sistem olarak şekillenmiştir. Bu yüzden ne Ehli Sünnet ne de Şia âlimleri, hiçbir zaman Kur’an’ın rahmet iklimine ayak basamayacak İslam’ın evrensel ahlakına sahip olamayacaklardır. Sonuç olarak: Ehli Sünnet ve Şia âlimleri, inançta, fikir ve hürriyette bize öyle kötü bir miras bıraktılar ki, sadece yaşayan cahillerinden değil, cesetleri toz olmuş din adamlarından da çekeceğimiz var. Ehli Sünnet ve Şia’nın rivayet bataklığından kendini kurtaramayan Kur’an’ın hikmetinden hiçbir şey anlamaz. Çünkü Kur’an kendisine karşı yüz çevirmelerinden ötürü Ehli Sünnet ve Şia’nın din adamlarına kapılarını kapatmıştır.

13-) Ey insanlar! Şüphe yok ki, biz sizi bir erkek ve bir dişiden yarattık ve birbirinizle

tanışmanız için sizi boylara ve kabilelere ayırdık. Allah katında en değerli olanınız, O'na karşı bilinçli olanınızdır. Şüphesiz Allah her şeyi bilendir, her şeyden haberdar olandır.

Yüce Allah, Resuller aracılığıyla evrensel olarak herkesten istediği ve her insana gerekli olan adalet, bilinç (takva) ve yardımseverlikten başka bir şey değildir.

14-) Bedeviler “İman ettik” dediler. De ki: “İman etmediniz. (Öyle ise, “iman ettik” demeyin.) “Fakat boyun eğdik” deyin. Henüz iman kalplerinize girmedir. Eğer Allah’a yani Resûlune itaat ederseniz, yaptıklarınızdan hiçbir şeyi eksiltmez. Şüphesiz ki Allah bağışlayandır, merhamet edendir.

Kur’an’da İman ve İslam

Aslında “Müslim” kavramı Kur’an’ı Mübin’de “sadece Allah’a dolayısıyla onun hükümlerine yani indirdiği kitaba teslim olan kişi” anlamında kullanılmıştır. “İbrahim, ne Yahudi ne de Hristiyan idi; fakat o, Allah’ı bir tanıyan saf, dosdoğru bir Müslim idi yani hiçbir zaman müşriklerden olmadı”(Âli İmran- 67) “Müslim, selim, silm, Müslüman, selam, İslam kavramlarının bütün türevleri “saf inanç, barış, şirksiz iman, temiz ve katışıksız, hanif yani orijinal din” anlamlarında kullanılmıştır. Kur’an’a göre, Allah’a iman ile şirk bir arada olabildiği halde, İslam ile şirk hiçbir zaman bir arada anılmamıştır. Kur’an’a göre “insanların çoğunun Allah’a imanları şirkle beraberdir” (Yusuf- 106) Tarihin bütün müşrikleri Allah’a iman ederlerdi, hem de dinlerinde samimi bir imana sahip bulunuyorlardı. Yani dinlerinin muhafazası için ellerinden gelen her şeyi yapmaya çalışıyor, mallarını infak ediyor (Enfal-36) her türlü fedakarlığı gösteriyorlardı. Fakat şirk ile İslam birbirine düşman, birbirine son derece aykırı iki zıt inanç ve ayrı din konumundadırlar. İşte bundan dolayı yüce Allah, mezheplerin söyledikleri gibi “iman” üzerine değil, kullarının İslam üzerinde yani “Müslüman” olarak can vermelerini istemektedir. “Ey iman edenler! Allah’a karşı bilinçli olun yani ancak Müslümanlar olarak can verin”(Âli İmran- 102) Allah’ın Resulleri de “iman” üzerine değil, İslam ve Müslüman olarak vefat etmeyi temenni etmişlerdir. Yusuf (a.s) ın gönülden Allah’a yakarışı şöyledir. “...Ey göklerin ve yeri yaratan! Sen dünyada da âhirette de benim dostumsun. Beni Müslim olarak vefat ettir ve beni sâlih kullarına ulaştır” (Yusuf- 101) “Çünkü Rabbi ona teslim ol, demiş o da: Âlemlerin Rabbine teslim oldum, demişti. Bunu İbrahim kendi oğullarına da vasiyet etti, Yakup da: Oğullarım! Allah sizin için bu dini (İslam-Tevhid) seçti. O halde sadece Müslümanlar olarak can verin, dediler” (Bakara-132, 133)

İslam kavramı “saf inanç, barış, hanif din, pak sistem” anlamına geldiği için Kur’an’da mü’minlerin özellikleri sayılırken, Müslümanların özelliklerine yer verilmez.

Mesela: “Müminler ancak, Allah anıldığı zaman yürekleri titreyen, kendilerine Allah’ın âyetleri okunduğunda imanları arttıran ve yalnız Rablerine dayanıp güvenen kimselerdir. Onlar salat’ı ikame eden ve kendilerine rızık olarak verdiğimizden Allah yolunda infak eden kimselerdir. İşte onlar gerçek mü’minlerdir” (Enfal- 2, 3, 4)“Müminler ancak Allah ve Resülü’ne iman eden, sonra asla şüpheye düşmeyen, Allah yolunda mallarıyla canlarıyla savaşırlardır. İşte (imanlarında) sadık olanlar bunlar-

dır”(Hücurat- 15) Kur’an’ı Mübin’e göre bir insanın gerçek mü’min olması için “iman ettim” demesi yeterli olmamaktadır. Gerçek olarak iman etmenin birçok şartı mevcuttur. İşte bundan dolayı birçok âyette genellikle “iman edip ameli salih işleyenler...” buyrulmaktadır. İman ile beraber şirkin olabileceği veya sırf iman etmenin yeterli olmadığını Kur’an bizlere haber vermektedir.

“İnsanlar sınanmadan, sadece “iman ettik” demekle bırakılıvereceklerini mi sandılar?” (Ankebut-2) Söz konusu ettiğimiz Hücurat 14. ayet yanlış anlaşılmaya müsait bir ayettir. “Araplar “iman ettik” dediler. De ki: Siz gerçek olarak iman etmediniz, ama (dürüst olun ve doğru konuşun, İslam’ın ve Müslümanların gücü karşısında ister istemez) “gelip teslim olduk, boyun eğdik” deyin. Henüz iman kalplerinize yerleşmedi. Eğer Allah’a ve Resulüne itaat ederseniz, Allah amellerinizden hiçbir şey eksiltmez. Çünkü Allah bağışlayan, merhamet edendir” Bu âyette bulunan “eslemné- “Müslüman olmak yani Allah’a teslim olmak” anlamlarında değil, güç karşısında Müslümanlara ve menfaate boyun eğmek” anlamında kullanılmıştır. Çünkü iman kalbe iyice yerleşmeyince iman ve İslam yani Allah’a teslim olma gerçekleşmiyor. İslam her türlü endişe, korku, şirk, şüpheden uzak tam bir emniyet içerisinde olma anlamına gelmektedir. Bu âyette Yüce Allah “iman ettik” diyen bedevilerin kalplerini bildiği için onların gerçekten iman etmediklerini İslam’ın ve Müslümanların zaferi karşısında mahalle ve akraba baskısı veya devletin maddi imkanlarından faydalanma amacıyla ister istemez boyun eğdiklerini bildiriyor.

15-) Müminler ancak, Allah’a yani Resûlüne iman eden, sonra şüpheye düşmeyen, Allah yolunda mallarıyla ve canlarıyla cihat edenlerdir. İşte (imanlarında) sadık olanlar sadece bunlardır.

16-) (Ey Resul!) De ki: “Siz Allah’a dininizi mi öğretiyorsunuz? Oysa Allah, göklerdeki ve yerdeki her şeyi bilir. Allah, her şeyi bilendir.”

Rivayet ve ictihadları yani mezhepleri reddetme bakımından en önemli âyetlerden biri budur. Yani siz Allah’ın size göndermiş olduğu vahyi nasıl yeterli görmezsiniz? “Allah’ın göndermiş olduğu vahiy’den ayrı olarak nasıl helal ve haramlar, farz ve vâcip-ler icat edersiniz?” Dolayısıyla bütün rivayet ve ictihadlar mezhep ve fırkalar Allah’a din öğretmektir. Yani “Allah sizin din atalarınız kadar bilmedi, onun ilmi eksik ve yetersiz kaldı. Sizin her şeyi bilen din atalarınız Allah’ın eksik bıraktığı yerleri tamamladılar öyle mi?”

17-) Onlar (güç ve kuvvet karşısında boyun eğerek) teslim oldukları için sana minnet mi ediyorlar. De ki: “İslam’ınızı (boyun eğmenizi-güç karşısında teslimiyetinizi) bana minnet etmeyin. Tam tersine eğer sadık kimselerseniz sizi imana ulaştırdığından dolayı asıl Allah size minnet etmiştir”

18-) Şüphesiz Allah, göklerin ve yerin gaybını bilir. Yani Allah, yaptıklarınızı hakkıyla görendir.

TAHRİM SURESİ

12 âyet olup Medine’de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah’ın adıyla)

1-) *Ey Nebi! Eşlerinin rızasını arayarak, Allah’ın sana helâl kıldığı şeyi niçin kendine haram kıyorsun? Allah bağışlayandır, merhamet edendir.*

2-) *Allah yeminlerinizi bozmayı size farz kılmıştır. Yani Allah, sizin mevlânızdır. O, her şeyi bilendir, hüküm ve hikmet sahibidir.*

3-) *Hani Nebi eşlerinden birine, gizli bir söz söylemişti. Fakat eşi o sözü (başkasına) haber verip Allah da bunu Nebi’ye bildirince, Nebi bunun bir kısmını bildirmiş, bir kısmından da vazgeçmişti. Nebi, bunu ona haber verince o, “Bunu sana kim bildirdi?” dedi. (Nebi,) “Bunu bana, bilen ve her şeyden haberdar olan bildirdi” dedi.*

Vahyi Gayri Metlûv Meselesi

Geleneksel din adamları; “Nebi (a.s) ın, eşlerinden Hafsa’ya bir sır söyledi. O ise bu sırrı bir diğer şahsa ifşa etti. Nebi (a.s) bu sırrın eşi tarafından ifşa edildiğini öğrenince ondan bir açıklama istedi. Eşi, Nebi (a.s)a bu sırrın ifşa edildiğini kimden öğrendiğini sordu. Nebi (a.s), bunu kendisine bilen ve haberi olandan öğrendiğini söyledi. Bu olay Kur’an’da şu âyetle haber veriliyor.

وَإِذْ أَسَرَّ النَّبِيُّ إِلَىٰ بَعْضِ أَزْوَاجِهِ حَدِيثًا فَلَمَّا نَبَّأَتْ بِهِ وَأَظْهَرَهُ اللَّهُ عَلَيْهِ عَلَّمَهُ بَعْضُهُ
وَأَعْرَضَ عَنْ بَعْضٍ فَلَمَّا نَبَّأَهَا بِهِ قَالَتْ مَنْ أَنْبَأَكَ هَذَا قَالَ نَبَّأَنِيَ الْعَلِيمُ الْخَبِيرُ

“Hani Nebi eşlerinden birine, gizli bir söz söylemişti. Fakat eşi o sözü (başkasına) haber verip Allah da bunu açığa çıkarıp deşifre etti, Nebi bunun bir kısmını bildirmiş, bir kısmından da vazgeçmişti. Nebi, bunu ona (sırrı açıklayan eşine) haber verince o, “Bunu sana kim bildirdi?” dedi. (Nebi,) قَالَ نَبَّأَنِيَ الْعَلِيمُ الْخَبِيرُ Bilen, haberi olan bana bildirdi dedi.” (Tahrîm-3)

Geleneksel din adamlarına göre, yukarıdaki âyette geçen “Bilen, haberi olan bana bildirdi” ifadesiyle, söz konusu sırrın ifşa edildiğini Nebi (a.s)a yüce Allah tarafından haber verildiğini göstermektedir. Yani bu haber verme olayı Kur’an’ın hiç bir yerinde geçmez. Dolayısıyla bu âyet, Allah Resulü’nün Kur’an’da yer alan vahiy dışında Allah’tan başka vahiy aldığına da bir göstergesidir.”

Cevap: Öncelikle din adamlarının mezheplerinde bulunan “vahyi metlûv ve vahyi gayri metlûv” inancıyla ne kastedildiğini açıklayalım. “Allah Resulü’ne genel olarak

atbikatta ortaya çıkan bazı konularda hüküm ve karar yetkisi verildiği gibi, Kur'an'da olmayan hususlarda O'na haram ve helal koyma yetkisi de verilmiştir.” (Hayrettin Karaman, “Kur'an'ın Hz. Peygamber'in Sünnetine Verdiği Değer, Sünnetin Dindeki yeri, Tartışmalı İlmî Toplantılar Dizisi, s. 68, Ensar yayınları) Din adamlarının anlayışına göre dinde, hükümlerin kaynağı “vahyi metlûv” ve “vahyi gayri metlûv” olmak üzere ikidir. “Vahyi metlûv” “Okunan vahiy” demektir. Yani namazda okunduğu için Kur'an âyetlerine “okunan vahiy anlamına gelen” Vahyi Metlûv” denilmiş, namazda okunmadığı halde, aynen Kur'an âyetleri gibi, insanları bağlayıcı farzlar, vâcipler, hükümler, haramlar ve helaller bildiren rivayetlerde vahiy'dir. Bunlara da “vahyi gayri metlûv” “Okunmayan Vahiy” adı verilmiştir. Fakat din adamları rivayetlere “vahyi gayri metlûv” “namazda okunmayan vahiy” dedikleri halde, yine de “tahiyyat, sübhaneke, salli-bârik ve kunut dualarını namazda okurlar. Yani inanç ve fikirleriyle çelişkiye düşerler. Oysa daha ilk bakışta bu âyetin “vahyi gayri metlûv!!!” gibi bir şeye işaret etmediğinin anlaşılması gerekirdi. Çünkü âyette şöyle bir ifade geçmektedir.

عَرَفَ بَعْضُهُ وَأَعْرَضَ عَنْ بَعْضٍ

“...O da onun birazını eşine anlattı, birazını da anlatmaktan vazgeçti....” (Tahrîm-3)

Eğer bu âyette geçen olay, din adamlarının iddia ettiği gibi “vahyi gayri metlûv” olayına bir örnek teşkil etseydi, Nebi (a.s.)'ın birazını anlatmaktan vazgeçmesi mümkün değildi. Çünkü bir elçinin kendisine gelen vahyi insanlara tebliğ etmemesi düşünülemez. Yani Allah Resulü'nün kendisine gelen vahyi insanlara bildirmemesi büyük bir suçtur. Yüce Allah şöyle buyurur:

يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ

“Ey Resul! Rabbin'den sana indirileni tebliğ et! Eğer bunu yapmazsan O'nun elçiliğini yapmamış olursun. Allah seni insanlardan koruyacaktır. Doğrusu Allah, kâfirler topluluğunu hidayete erdirmez!” (Maide-67)

Tahrîm süresinde anlatılan olayda ise, Nebi (a.s.)'ın kendisine gelen haberin sadece bir kısmını anlatıp kalanını anlatmaktan vazgeçiyor. Zaten bu olay bir aile meselesi olduğu ve aile içinde gizli kalması için ayette hep “Nebi” kavramı kullanılmıştır. Bu olay, tüm insanlık için bağlayıcı olduğu iddia edilen “gayri metlûv vahye” örnek olmaz. Bu örneğin baştan sona kadar hatalı olduğu çok açıktır. Ancak vahiy konusunu Kur'an'ın bağlam ve bütünlüğü içinde, Allah'ın tarif ettiği şekilde anlamamış zihinlerin böyle çok basit hatalara düşmeleri normaldir. Onlar bir şekilde iddialarındaki çelişkiyi görseler bile kafa karışıklığı ve bilgi kirliliği içerisinde bocalamaktan kendilerini kurtarmayı başaramazlar. Bu kafa karışıklığını gidermenin tek yolu “vahiy” meselesini âyetler arasında ilişkiler kurarak konuları saf bir şekilde anlamaktan geçer.

Sonuç olarak: “Nebi, eşlerinden birine gizlice bir söz söylemişti. Fakat eşi, o sözü başkalarına haber verip Allah da bunu onun için açığa çıkarınca yani deşifre edince, Nebi bir kısmını bildirmiş, bir kısmından da vazgeçmişti. Nebi bunu ona haber verince eşi: Bunu sana kim bildirdi? dedi.

قَالَ نَبِيُّ الْعَلِيمِ الْحَبِيرُ

Nebi: Bilen, haberi olan bana bildirdi dedi” (Tahrir- 3)

Sonuç olarak:

1-) Bu âyet tarihsel ve bölgesel bir âyettir. Yani ailevi bir meseleyi anlattığı için Nebi kavramı kullanılmıştır.

2-) Bu âyette ümmeti ilgilendiren bir şey yoktur.

3-) Yüce Allah vahiy ile Nebi'nin beşeri özelliğini ortaya koyması gerekir ki, insanlar âlimlerini ve liderlerini yüceltmesinler.

4-) Bu olayda kastedilen haberi, Nebi (a.s)'a Allah haber vermemiştir.

Nebi (a.s)'ın hanımları tarafından olay yayılınca Nebi (a.s) da herkes gibi bu haberi başkalarından duymuştu.

Hatta âyette geçen **قَالَ نَبِيُّ الْعَلِيمِ الْحَبِيرُ** “Sadece onu bilen yani bu olaydan haberi olan bana bildirdi” anlamına gelmektedir. Dolayısıyla din adamlarının bu âyeti “vahyi gayri metlûv” için delil olarak göstermeleri büyük bir hatadır.

4-) Eğer siz ikiniz Allah'a tevbe ederseniz, ne iyi. Çünkü kalpleriniz kaydı. Eğer Nebi'ye karşı birbirinize arka çıkarsanız, onun dostu Allah yani Cibril (vahiy) ve müminlerin salih (vahiy indirerek onları ıslah eden) melekler (müminler) de ona arka çıkarlar.

Yukarıdaki âyette bulunan “Allah, Cibril ve sâlihil müminine” aynı anlama gelmektedir. Yani yüce Allah indirdiği vahiy’le yani Cibril ile onun mevlasıdır. Ve müminleri ıslah ederek onları melekler yapan da bu Cibrildir. Dolayısıyla müminlerin ıslahı için onarıcı vahyi indiren göklerin ve yerin tek mâliki ve yegane sahibi olan yüce Allah’tır. Âyetin sonunda bulunan melekler ise, Kur’an’ın ilim ve ahlakıyla melekler gibi olan müminlerdir. Cibril kelimesinin onarıcı güç olması ve ayette geçen “Salihul müminin (müminleri ıslah eden)” ifadesi birbirine son derece uyumlu olmuştur. Yani Cibril, müminleri ıslah eden güç anlamına gelmektedir.

5-) Eğer O sizi boşarsa, Rabbi O'na, sizden daha hayırlı, teslim olan, mümine, gönülden (Allah'a) bağlı, tevbe eden, ibadet eden, (Allah için) yola koyulan, dul ve temiz eşler verebilir.

6-) Ey iman edenler! Kendinizi ve ailenizi yakıtı insanlar ve taşlar olan ateşten koruyun. O ateşin başında gayet katı, çok şiddetli, Allah'ın kendilerine verdiği emirlere isyan etmeyen yani kendilerine emredilen şeyi yapan melekler vardır.

7-) Ey kâfir olanlar! Bugün özür dilemeyin! Siz ancak amellerinizin karşılığı ile cezalandırılıyorsunuz.

“Ey iman edenler!” ifadesi birçok ayette olduğu halde, “Ey kafir olanlar!” ifadesi sadece bu ayette yer almaktadır.

8-) Ey iman edenler! Allah'a gönülden bir tevbe ile tevbe edin. Umulur ki, Rabbiniz sizin kötülüklerinizi örter, Nebi'yi ve onunla birlikte iman edenleri utandırmayacağı

günde Allah sizi, altlarından nehirler akan cennetlere koyar. Onların nurları önlerinden ve sağlarından aydınlatır, gider. “Rabbimiz! Nûrumuzu bizim için tamamla, bizi bağışla sen her şeyin üzerinde bir kudrete sahipsin. derler.

9-) Ey Nebi! Kâfirlere ve münafıklara karşı cihat et. Onlara karşı sert (tavizsiz) ol. Onların varacağı yer cehennemdir. (Orası) ne kötü varış yeridir!

10-) Allah, kâfir olanlara, Nûh’un hanımı ile Lût’un hanımını örnek olarak verdi. Bu ikisi, kullarımızdan iki salih kulun (nikah) altında bulunuyorlardı. Derken onlara (itikatta) hainlik ettiler de kocaları, Allah’ın azabından hiçbir şeyi onlardan uzaklaştıramadı. Onlara, “ateşe girenlerle beraber siz de girin!” denildi.

Kur’an her zaman Adem (aleyhisselam) ın zevcesinden bahsederken, buna mukabil İbrahim, Zekeriya, Lut ve Nuh (aleyhisselam) ın, hatta Firavun ile Aziz’in “imrae” lerinden söz eder. Yine Kur’an’da zevc (çoğ.ezvâc) kelimesinin çok çeşitli kullanımları olduğu ve fakat dişil (zevce) formunun bulunmadığı malumdur. Aslında “İbrahim’in eşi” ile “İbrahim’in karısı” demek arasında Türkçe açısından bir fark yoktur. Sözelimi Türkçe’de “Firavun’un eşi” deseniz ne olur “Firavun’un karısı” deseniz ne olur? Türkçe açısından hiçbir şey olmaz; zira bugün Türkçe’de, filanın “eşi, karısı, hanımı” gibi tabirler genellikle eş anlamlı olarak kullanılır; ancak bazı bölgelerde “eşi” ve “hanımı” tabirleri karısı tabirinden daha kibar bir kullanım olarak kabul edilir ve özellikle tek başına “karı” tabirini kullanmak bir kalabalık sayılır. Peki Kur’an dilinde böylesi bir eş anlamlılık var mı? Hayır! Çünkü Kur’an “ihamet, inaç farklılığı, dulluk ve kısırlık gibi unsurların bulunduğu yerlerde “zevc” (eş) sözcüğünü kullanmaz. “Aziz’in eşi” demez, zira kadın kocasına ihamet etmiştir. Firavun’un eşi, Lut’un eşi, Nuh’un eşi demez; zira bu kadınlar kocalarının dininden değildir. (Firavun’un karısı mümin, diğer ikisi kafirdir) “İmran’ın eşi” demez, zira Meryem’in annesi duldur. Yine “İbrahim’in eşi,” Zekeriya’nın eşi “ demez; zira her iki kadın kısırdır. (Zekeriya evlat sahibi olmakla müjdelence, Kur’an hemen onun hakkında” zevc” sözcüğünü kullanacaktır) (Enbiya-90)

11-) Allah, iman edenlere de, Firavun’un hanımını örnek gösterdi. Hani o, “Rabbim! Bana yanında, cennette bir ev bina et. Beni Firavun’dan ve onun amelinden koru yani beni zalimler toplumundan koru!” demişti.

12-) Allah, bir de iffetini sapasağlam koruyan ve bizim de kendisine ruhumuzdan üflediğimiz, Rabbinin kelimelerini ve kitaplarını doğrulayan İmran kızı Meryem’i de (iman edenlere) örnek gösterdi. O (Allah’a) bağlı olanlardandı.

TEĞABUN SURESİ

18 âyet olup Medine’de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah’ın adıyla)

1-) Göklerde ve yerde ne varsa hepsi Allah’ı tespih eder. Hükümranlık yalnızca O’nundur. Yani hamd yalnız O’na mahsustur. O, her şeyin üzerinde bir kudrete sahiptir.

2-) O, sizi yaratandır. Böyle iken kiminiz ön yargıya sahip, kiminiz mü’minidir. Allah, yaptıklarınızı hakkıyla görendir.

3-) Gökleri ve yeri bir yasaya göre yarattı. Sizi şekillendirdi ve şeklinizi de en güzel bir surette yaptı. Dönüş yalnız O’nadır.

4-) Göklerde ve yeryüzünde olanları bilir. Yani gizlediklerinizi de açığa vurduklarınızı da bilir. Allah, göğüslerin özünü bilendir.

5-) Daha önce inkar edipte inkarlarının cezasını tadanların haberi size gelmedi mi? Onlar için elem verici bir azap vardır.

6-) Bu, Resûllerinin, onlara açık kanıtlarla gelmeleri ve onların da, “Bir beşer mi bizi hidayete iletecekmış?” deyip de ön yargıya sahip olmaları yani yüz çevirmeleri sebebiyledir. Allah da zengin olduğunu (hiçbir şeye muhtaç olmadığını) göstermiştir. Allah, zengindir, övülmeye layık olandır.

7-) İnkâr edenler, (kabirden) asla çıkarılmayacaklarını iddia ettiler. De ki: “Hayır” yani Rabbime and olsun ki, mutlaka çıkarılacaksınız, sonra amelleriniz size haber verilecektir. Bu, Allah’a kolaydır.”

Kabir azabının olmadığını gösteren âyetlerden bir tanesi de bu âyettir. Çünkü âyette “فَلْ بَلِّىْ وَرَبِّى لَنْبَعَثَنَّ تَمَّ لَنْتَبُوْنَ بِمَا عَمَلْتُمْ” (De ki: “Hayır” Rabbime andolsun ki mutlaka diriltileceksiniz, sonra amelleriniz size haber verilecektir.)” buyrulmuştur. Yani dirilişten önce hiç kimse yaptığı amelin farkında olmayacaktır. Dolayısıyla hesap ve kitap, cennet ve cehennem son saatten sonra olacaktır.

8-) Artık siz Allah’a yani Resûlune indirdiğimiz nûra iman edin. Allah, yaptıklarınızdan haberdardır.

9-) Toplanma vakti için Allah’ın sizi toplayacağı günü düşün. O gün aldanişın ortaya çıkacağı gündür. Kim Allah’a iman eder yani salih amel işlerse, Allah onun kötülüklerini örter ve onu içinden nehirlere akan, ebedî olarak kalacakları cennetlere koyar. İşte azim başarı budur.

10-) İnkâr edenlere yani âyetlerimizi yalanlayanlara gelince, işte onlar, içinde devamlı kalmak üzere ateşin halkıdır. Orası ne kötü varılacak yerdir!

11-) Allah'ın yaratılış yasaı olmaksızın hiçbir musibet isabet etmez. Kim Allah'a inanırsa, Allah onun kalbini hidayete iletir. Allah, her şeyi hakkıyla bilendir.

12-) Allah'a itaat edin yani Resule itaat edin. Eğer yüz çevirirseniz, bilin ki Resulü-müze düşen sadece apaçık bir tebliğdir.

13-) Allah, kendisinden başka hiçbir ilâh bulunmamaktadır. Mü'minler yalnız Allah'a tevekkül etsinler.

14-) Ey iman edenler! Eşlerinizden ve evlatlarınızdan size düşman olabilecekler vardır. Onlardan sakının. Ama affeder, hoş görüp vazgeçer yani bağışlarsanız, şüphe yok ki Allah bağışlayandır, merhamet edendir.

15-) Mallarınız yani güç ve kuvvetleriniz ancak birer sınamadır. Allah'ın yanında ise, azim bir mükâfat vardır.

Âyette öz çocukların değil de, evlatlıkların bir sınama vesilesi olarak gösterilmesinin sebebi, onları koruma altına alma, büyütme, barındırma, onurlandırma ve sahip çıkma ile ilgili bir durumdur. Yani bu evlatlıklar her ne kadar sizin değilse de, masum olduklarından dolayı yani dünyaya gelmelerinde onların elinde olan bir şey olmadığından onları besleyin, onlara bakın, mesela, en azından onları malınız gibi görün. Siz malınızı sokağa atar mısınız? Yani bu masumların bir mal kadar değerleri yok mu? Yüce Allah şöyle buyuruyor:

أَدْعُوهُمْ لِأَيَّانِهِمْ هُوَ أَقْسَطُ عِنْدَ اللَّهِ فَإِنْ لَمْ تَعْلَمُوا آبَاءَهُمْ فَاِجْرُواكُمْ فِي الدِّينِ وَمَوَالِيكُمْ وَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ فِيمَا أَخْطَأْتُمْ بِهِ وَلَكِنْ مَا تَعَمَّدَتْ قُلُوبُكُمْ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا

“Onları babalarına nispet ederek çağırın. Bu, Allah katında daha (doğru ve) adaletlidir. Eğer babalarını bilmiyorsanız, onlar sizin din kardeşleriniz ve dostlarınızdır. Hata ile yaptığınız bir işte size hiçbir günah yoktur. Fakat kasten yaptığınız şeylerde size günah vardır. Allah, çok bağışlayandır, çok merhamet edendir.” (Ahzab-5)

16-) O hâlde, gücünüz yettiği kadar Allah'a karşı bilinçli olun. Dinleyin, itaat edin, kendinizin hayrını (iyiliği) için infak edin. Kim nefsinin cimriliğinden korunursa, işte onlar kurtuluşa erenlerin ta kendileridir.

17-) Eğer siz Allah'a güzel bir borç verirsiniz, Allah onu size, kat kat öder ve sizi bağışlar. Allah, şükürün karşılığını verendir, yumuşak davranandır.

Güzel borç vermenin önemini anlatıldığı müsait bir yere konulacak

İsa (a.s) in Dağ Vaazı

“Bu nedenle size şunu söylüyorum: “Ne yiyip ne içeceğiz?” diye canınız için, “Ne giyeceğiz?” diye bedeniniz için kaygılanmayın. Can yiyecekten, beden de giyecekten daha önemli değil mi? Gökte uçan kuşlara bakın! Ne eker, ne biçer, ne de ambarlarda yiyecek biriktirirler. Göksel (yüce) Babanız yine de onları doyurur. Siz onlardan çok daha değerli değil misiniz? Hangi biriniz kaygılanmakla ömrünü bir anlık uzatabilir?

Giyecek konusunda neden kaygılanıyorsunuz? Kır zambaklarının nasıl büyüdüğüne bakın! Ne çalışırlar, ne de iplik eğirirler. Ama size şunu söyleyeyim, bütün görkemine karşın Süleyman bile bunlardan biri gibi giyinmiş değildi. Bugün var olup yarın ocağa atılacak olan kır otunu böyle giydiren Tanrı'nın sizi de giydireceği çok daha kesin değil mi, ey kıt imanlılar? Öyleyse, “Ne yiyeceğiz?” “Ne içeceğiz?” ya da “Ne giyeceğiz?” diyerek kaygılanmayın. Uluslar hep bu şeylerin peşinden giderler. Oysa göksel Babanız bütün bunlara gereksinmeniz olduğunu bilir. Siz öncelikle O'nun egemenliğinin ve doğruluğunun ardından gidin, o zaman size bütün bunlar da verilecektir. O halde yarın için kaygılanmayın. Yarının kaygısı yarının olsun. Her günün derdi kendine yeter.” (Matta-6)

18-) O, görüleni de görülmeyeni bilendir, izzetlidir, hüküm ve hikmet sahibidir.

SAF SURESİ

14 âyet olup Medine’de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah’ın adıyla)

1-) Göklerdeki ve yerdeki her şey Allah’ı tespih eder. O, izzetlidir, hüküm ve hikmet sahibidir.

2-) Ey iman edenler! Yapmayacağınız şeyleri niçin söylüyorsunuz?

3-) Yapmayacağınız şeyleri söylemeniz, Allah’ın yanında büyük bir nefretle karşılanır.

4-) Hiç şüphe yok ki Allah, kendi yolunda, duvarları birbirine kenetlenmiş bir bina gibi saf bağlayarak çarpışanları sever.

5-) Hani Mûsâ kavmine, “Ey kavmim! Allah’ın size gönderdiği bir Resûl olduğumu bilip durduğunuz hâlde, niçin bana eziyet ediyorsunuz?” demişti. Onlar yoldan sapınca, Allah da kalplerini kaydırmıştı. Allah, fasıklar toplumunu hidayete erdirmez.

6-) Hani, Meryem oğlu İsa, “Ey İsrailoğulları! Şüphesiz ben, Allah’ın size, benden önce gelen Tevrat’ı tasdik edici ve benden sonra gelecek, Ahmed adında bir Resûl’ü müjdeleyici (olarak gönderdiği) Resulüyüm” demişti. Fakat onlara açık kanıtlarla gelince, “Bu, apaçık bir sihirdir” dediler.

Ayette bulunan “Ahmet” adındaki Resul, Muhammed (a.s.) değil Kitap Resuldür. Çünkü ayette bulunan “سِحْرٌ مُّبِينٌ - sihrun mubin - apaçık bir sihir” anlamına geliyor. Eğer ayet “سَاحِرٌ مُّبِينٌ (sehirun mubin) (apaçık bir sihirbaz)” olsaydı işte o zaman beşer Resul olan Muhammed(a.s.) olurdu. İsa (a.s.) in kendisinden sonra geleceğini müjdelediği yani ayette geçen “Ahmed” ismi, Muhammed (a.s.) değil, Kur’an’dır. Allah Resulünün Muhammed isminden başka bir ismi yoktur. Fakat Nebi ve Resullerin birçok sıfatları vardır. “Mübeşşir, nezir, şâhid, dâi, sirac, kerim, aziz” gibi. Dil kuralları gereği, kafir ve müşriklerin “sihrun” dedikleri şey, vahiy’dir. Eğer ayette geçen ifade “سَاحِرٌ (sêhirun)” (sihirbaz) olsaydı, işte o zaman “ahmed” ismi, Muhammed (a.s.) olurdu. Fakat kelime “sihrun” (sihir) olunca, “ahmed” ismi, “kitap Resul” oluyor. Dolayısıyla ayette geçen Resul Muhammed (a.s.) a değil, Kur’an’a gidiyor.

7-) İslâm’a davet edildiği hâlde, Allah’a karşı yalan yere iftira edenden daha zalim kim vardır? Allah, zalimler toplumunu hidayete erdirmez.

8-) Onlar ağızlarıyla Allah’ın nurunu söndürmek istiyorlar. Hâlbuki kâfirler istemeseler de Allah nurunu tamamlayacaktır.

9-) Müşrikler hoşlanmasa da, dinini (daha önce indirdiği) dinden daha açık kılmak için Resûlunu hidayet yani hak din ile gönderendir.

Ayette vurgulanmak istenen son vahyin siyasi ve hukuki hakimiyeti değildir. Çünkü hiçbir zaman tevhid dini, siyasal ve yönetim açısından şirkin üzerine bir hakimiyet kuramamıştır. Zaten İslam dininin böyle bir amacı da yoktur. Âyette anlatılmak istenen, tevhid dininin yani hanif İslam'ın son vahiy'le birlikte detaylı ve açık olarak ortaya konmasıdır. Önemli olan budur. Yani artık son vahiy'le birlikte tevhid ve şirk açısından anlaşılmayan ve kapalı kalan bir nokta kalmamıştır. Yoksa Nebi ve Resûllerin hayatta olduğu zaman bile İslam tam bir hakimiyet kuramamıştır. İslam insanların gönüllerine, inançlarına, zihinlerine ve ahlaklarına, bireysel ve toplumsal yani sivil hayatın tümüne hakimiyet kurmak istiyor. İnsanlar, sabahtan akşama kadar, gece gündüz, yirmi dört saat, dört mevsim, on iki ay, üç yüz altmış beş gün, her an yüce Allah'ın gözetimi altındadırlar. Belli vakitlerde ve belli yerlerde değil. İnsanlar bu şuur ve inanca sahip oldukları zaman İslam'ın yani yüce Allah'ın gerçek hakimiyeti kurulmuş olacaktır. Yoksa Şiilik ve Sünniliğin hakimiyeti ile sadece tağutların karanlık hakimiyeti kurulmuş olacaktır.

10-) Ey iman edenler! Sizi elem verici azaptan kurtaracak bir ticarete aracılık edeyim mi?

11-) Allah'a yani Resûlüne iman eder, mallarınızla ve canlarınızla Allah yolunda cihat edersiniz. Eğer bilerseniz, bu sizin için daha hayırlıdır.

12-) (Bu sayede Allah) Günahlarınızı bağışlasın, sizi içinden nehirler akan cennetlere yani Adn cennetlerindeki güzel meskenlere koysun. İşte bu büyük bir başarıdır.

13-) Seveceğiniz başka bir şey daha var: Allah'tan bir yardım yani yakın bir fetih. Mü'minleri müjdele!

14-) Ey iman edenler! Allah'ın yardımcıları olun. Meryem oğlu İsa'nın havarilere dediği gibi, "Allah'a giden yolda benim yardımcılarım kimdir?" demişti. Havariler de, "Biz Allah'ın yardımcılarımız" demişlerdi. Bunun üzerine İsrailoğullarından bir grup inanmış, bir grup ta inkar etmişti. Nihayet biz iman edenleri, düşmanlarına karşı destekledik. Böylece üstün gelmişlerdi.

CUMA SURESİ

11 âyet olup Medine’de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah’ın adıyla)

1-) *Göklerdeki ve yerdeki her şey, melik, kuddus, izzetli, hüküm ve hikmet sahibi Allah’ı tesbih eder.*

2,3-) *O, ümmilere, içlerinden, kendilerine âyetlerini tilavet eden yani onları arındıran, onlara kitabı ve hikmeti öğreten bir Resûl çıkarandır. Hâlbuki onlar, bundan önce apaçık bir sapkınlık içinde idiler. Henüz kendilerine katılmamış bulunan başkalarına da (göndermiştir). O, izzetlidir, hüküm ve hikmet sahibidir.*

4-) *İşte bu, Allah’ın faziletidir. Onu dileylene verir. Allah, azim fazilet sahibidir.*

5-) *Tevrat’la yükümlü tutulup da onunla amel etmeyenlerin durumu, ciltlerle kitap taşıyan eşeğin durumu gibidir. Allah’ın âyetlerini yalanlayan toplumun hâli ne kötüdür! Allah, zalimler toplumunu hidayete erdirmez.*

Allah’ın Âyetlerini “Tekzib” (Yalanlama) Ne Demektir?

“Allah’ın kitabını ve âyetlerini yalanlamanın” “tekzib” bildiğimiz anlamda dille kabul etmeme, dille inkâr etme, dille reddetme, dille “ben âyetlere inanmıyorum” anlamında değildir. Allah, vahiy ve Resul bağlamında kullanılan, “tekzib” (âyetleri yalanlama) inanç, ahlak, amel ve tavırla yani onlardan yüz çevirme, vahyi hedefinden saptırma, Allah’ın âyetlerini hakkıyla takdir etmeme, din ve hüküm olarak Kur’an’dan başka kaynak edinme” anlamında kullanılmıştır. Yukarıdaki âyet bu gerçeği açık olarak göstermektedir. Âyette bulunan “مَثَلُ الَّذِينَ حُمِّلُوا التَّوْرَةَ ثُمَّ لَمْ يَحْمِلُوهَا كَمَثَلِ الْحِمَارِ” (Tevrat’la yükümlü tutulup da onunla amel etmeyenler...)” ile “بُنُسٍ مَثَلُ الْقَوْمِ” (Allah’ın âyetlerini yalanlamış olan kavmin...)” ile “وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ” (Allah, zalimler topluluğunu hidayete erdirmez.)” cümleleri önemlidir. Tevrat ile yükümlü olanlar, dille hiçbir zaman Tevrat’ı yalanlamaz ve ona dille karşı gelmezler. Fakat onların inanç ve ahlaklarında yani dini hayatlarında kaynak olarak Tevrat’ın yeri yoktur. Onlar din ve hüküm olarak rivayetlere dayandıkları için Tevrat’ı yalanlamış oldular. Ayrıca âyetin güncellenmesi açısından “Tevrat” ibaresinin yerine “Kur’an” kelimesini koymamız gerekmektedir. Yoksa Kur’an’ı okumanın bir anlamı kalmayacaktır.

Dolayısıyla Ehli Sünnet ve Şia âlimleri dille Allah'ın kitabını kabul ettiklerini söylemelerine rağmen, en basit meselelerde bile Allah'ın âyetlerine karşı muvahhidlerle mücadele ederler.

6-) *De ki: "Ey Yahudi olanlar! Bütün insanlar değil de, yalnız kendinizin Allah'ın dostları olduğunuzu iddia ediyorsanız, doğru iseniz haydi ölümü temenni edin!"*

7-) *Ama onlar, daha evvel yaptıklarından dolayı asla ölümü temenni etmezler. Allah, zalimleri hakkıyla bilir.*

8-) *De ki: "Sizin kendisinden kaçtığımız ölüm var ya, o mutlaka size ulaşacaktır. Sonra görünmeyi ve görüneni de bilen Allah'a döndürüleceksiniz de, O size yapmakta olduklarınızı haber verecektir."*

9-) *Ey iman edenler! Cuma (toplantı) günü salât'a çağrı yapıldığı zaman, hemen Allah'ın zikrine (Kur'an'a) koşun ve alışverişi bırakın. Eğer bilerseniz bu, sizin için daha hayırlıdır.*

Yukarıdaki âyet, salât'ın vahiy yani Kur'an'a gitmek, onu dinlemek, ondan destek almak, onun ilim ve ahlakına sahip olmak olduğunu" açık olarak ortaya koymaktadır. Yani esas olarak cuma (toplantı) günü salât olan namaz değil, "hutbe" olarak değiştirilen zikirdir. "Abdest!" âyeti olarak bilinen Mâide 6.âyetteki temizlik işte bu cuma (toplantı) salât'ı için meşru kılınmıştır. Nisa suresi 43. âyeti de Cuma salâtı için yapılan bir temizlik ve hazırlıktır.

"Cum'a" Ne Demektir?

Şii ve Sünni din adamları, Kur'anda mü'minler üzerine "vakitli" yani kendilerinin belirledikleri bir vakitte (Nisa-103) ve topluluk hâlinde yerine getirecekleri Cum'a Salâtındaki "Cum'a" kelimesinin bir günün ismi olduğunu ve Salât'ın da o gün kılınan Namaz olduğunu ümmî halka inandırmışlardır. Oysa Cuma suresi 9.âyette geçen "Cum'u'a" kelimesi;

"Toplanma" anlamındaki ج م ع "c-m-a" kökünden gelir. Dilbilimciler bu kelimeyi الجُمُعَة (Cum'u'a) diye okurlar. يَوْمَ الْجُمُعَةِ Yevmu'l- Cumuati "yevm" (gün) ve "cumuati" cem olma yani toplanma sözcüklerinden oluşan "Yevmu'l-Cumu'a" tamlaması; "Toplanma günü, Toplantı günü" demektir. Yani Kur'anda geçen "Cum'u'a" kelimesi bir günün adı değildir, "Toplanma-cem olma-bir araya gelme" anlamında kullanılmıştır. Kur'an'ın hiçbir âyetinde gün adı yoktur ve olamaz.

Çünkü vahyin iniş sürecinde yani Nebi (a.s) hayatta iken takvim diye bir şey yoktu. Kur'an'da yaz ve kış (Kureyş-2) haricinde, ne ay ne de gün ismi geçmemektedir. Bugün bilinen ve kılınan Cuma Namazı, Kur'anda "Cum'a Salât'ı" olarak geçer;

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ

"Ey iman edenler, Cuma "Toplanma günü" Salât için çağrı olduğunda hemen Allah'ın Zikrine/Kur'ana koşun. Yani alışverişi bırakın. Eğer bilerseniz bu sizin için

daha “hayırlıdır”. (Cuma-9) Yüce Allah Salât, yani “Vahiy Öğrenimi ve maddi manevi Dayanışma” için duyuru yapıldığında koşarak gelin buyuruyor.

Toplu yapılan “Zikir (Vahiy-Kur’an) Öğrenimi ve Dayanışma”; Allah’ın zikri olan Kur’anı öğrenmek ve yardımlaşma için, لِلصَّلَاةِ liss-Salâti-”toplumda bilinen o Salât” için, mü’minlerin kendi aralarında vaktini belirledikleri” (Nisa/103) yani Cuma-Toplanma gününde

“Çağrı yapıldığında” biraraya gelmelerini anlatıyor. Dolayısıyla Şii ve Sünni müfessirler Nisa 3.âyetin son cümlesine de hatalı bir meal vermişler.

“إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَوْقُوتًا ...”

Yanlış Meal: Namaz belirli vakitlerde müminler üzerine farz kılınmıştır.

Doğru Meal: Salatın vaktini belirlemek müminlerin üzerine düşen bir görevdir.

Yani iklim, coğrafya, hava durumu ve çalışma koşullarına zarar vermeyecek yani ortak akılla kendi aralarında belirledikleri bir zaman diliminde Cuma salatını veya herhangi bir salatı yerine getireceklerdir. Bu toplu Salât öncesinde Mâide 6.âyet gereğince hem maddi kirlerden hemde zihinsel kirlerden temizlenerek yani olumsuz düşüncelerden mânen arınarak, diğer insanlara rahatsızlık vermemek için asgari düzeyde temizlenip cumaya (toplantıya) iştirak edeceklerdir. Burada amaç “Vahiy Öğrenimi ve Eğitimi” için okunan “Cuma Tebliğiyle” zihinleri Kur’an’ın ilim ve hikmetiyle donatmak ve böylece Kur’an’ın-dinin en önemli unsurlarından olan “maddi-manevi dayanışmayı” sağlamak, ihtiyaç sahiplerini belirleyip yardım etmek yani salih ameller için toplumu organize etmektir.

O yüzden âyette

“ذِكْرُكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ...”

“... Eğer bilerseniz bu sizin için daha hayırlıdır denilmiştir. Peki burada Namaz ritüelinden bahsediliyor mu? Tabi ki hayır. Yapılması istenen belli, salat yani Kur’an’ın mesajına kulak vermek.

10-) Salât bittiğinde artık yeryüzüne dağılın yani Allah’ın faziletinden (nimetini) arayın. Allah’ı çok anın ki kurtuluşa eresiniz.

11-) Onlar bir ticaret veya bir eğlence gördükleri zaman hemen dağılıp ona koşular ve seni ayakta bıraktılar. De ki: “Allah’ın yanında bulunan (rızkılar), eğlence ve ticaretten daha hayırlıdır. Allah, rızık verenlerin en hayırlısıdır.”

Ayetin “onlar” dediği, Ehl-i Sünnet dina adamlarınının “gökteki yıldızlar gibidir” dedikleri bazı sahabilerdir.

FETİH SURESİ

29 âyet olup Medine’de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah’ın adıyla)

1-) Şüphesiz ki sana, apaçık bir fethin yolunu açtık.

Âyette zikredilen “feth” ülkelerin işgal edilmesi yani kılıç ve kalkanla yapılan fetih değildir. Bu fetih vahiy’le yapılan gönül fethidir. Çünkü âyette yüce Allah, “فَتَحْنَا” fetehné” “biz fethettik” buyurmuştur. Yüce Allah silahla değil, gönülleri vahiy’le fetheder. İkincisi, âyette bahsedilen fetih “Hudeybiye Musalahası” olarak bilinen ve görünüşte iman edenlerin aleyhinde olan barış antlaşması idi. Ama buna rağmen Kur’an bu antlaşmaya fetih adını vermiştir. Barış her zaman savaştan iyidir. “Savaşın kazananı, barışın kaybedeni olmaz.” demişler.

2,3-) Böylece Allah, senin geçmiş ve gelecek günahlarını bağışlasın, sana olan (vahiy) nimetini tamamlasın, seni dosdoğru yola hidayet etsin yani Allah sana yardım etsin, (hemde) aziz bir yardım ile.

4-) O, iman edenlerin, imanlarını kat kat artırmaları için kalplerine sükunet (huzur) indirendir. Göklerin ve yerin orduları Allah’ındır. Allah, her şeyi bilen hüküm ve hikmet sahibidir.

5-) Bütün bunlar Allah’ın; mümin erkek ve mümine kadınları, altlarından nehirler akan, içinde devamlı kalacakları cennetlere koyması, onların kötülüklerini örtmesi içindir. İşte bu, Allah katında azim bir başarıdır.

6-) Bir de Allah hakkında kötü zanda bulunan münafık erkeklere ve münafık kadınlara, müşrik erkek ve müşrik kadınlara azap etmesi içindir. Kötülük girdabı onların üzerine olsun! Allah onlara gazap etmiş, onları lânetlemiş yani kendilerine cehennemi hazırlamıştır. Orası ne kötü bir varış yeridir!

7-) Göklerin ve yerin orduları Allah’ındır. Allah izzetlidir, hüküm ve hikmet sahibidir.

8-) Şüphesiz biz seni bir şahit, müjdeci ve bir uyarıcı olarak gönderdik.

9-) Allah’a yani Resûlüne iman edesiniz, ona gereken değeri gösterip yani ona saygı gösteresiniz ve sabah akşam (Allah’ı) tespih edesiniz diye (Resûl gönderdik.)

10-) Sana biat edenler ancak Allaha biat etmiş olurlar. Allahın eli (yardım ve kudreti) onların elleri üstündedir. Şu halde kim (antlaşmayı) bozarsa kendi aleyhine bozmuş olur. Kim de Allah ile sözleştiği şey’e vefalı olursa, (Allah) ona da azim bir mükâfat verecektir.

11-) Araplardan geride kalanlar sana, “Bizi mallarımız ve ailelerimiz meşgul etti; Allah’tan bizim için bağışlanma dile” diyecekler. Onlar kalplerinde olmayı ağızlarıyla söylerler. De ki: “Sizin bir zarara uğramanızı dilerse, yahut bir yarar elde etmenizi dilerse, Allah’a karşı sizin için kimin bir şeye gücü yeter? Hayır, Allah, yaptıklarınızdan haberdardır.”

12-) Siz aslında, Resülün ve müminlerin bir daha ailelerine geri dönmeyeceklerini sanmıştınız. Bu, sizin kalplerinize süslü gösterildi de kötü zanda bulundunuz yani yıkımı hak eden bir toplum oldunuz.

13-) Kim Allah’a yani Resülüne iman etmezse bilsin ki, şüphesiz biz, kâfirler için çalgın bir ateş hazırladık.

14-) Göklerin ve yerin hükümranlığı Allah’ındır. O, dileyeni bağışlar, dileyene de azap eder. Allah, bağışlayandır, merhamet edendir.

15-) Savaştan geri kalanlar, siz ganimetleri almaya giderken, “Bırakın biz de size uyalım” diyeceklerdir. Onlar Allah’ın kelâmını değiştirmek isterler. De ki: “Siz bize asla uymazsınız. Allah, önceden böyle buyurmuştur.” Onlar, “Bizi kıskanıyorsunuz” diyeceklerdir. Hayır, onların anlayışları çok azdır.

16-) Araplardan (savaştan) geride kalmış olanlara de ki: “Siz, güçlü ve zorlu bir topluma karşı teslim oluncaya kadar savaşmaya çağrılacaksınız. Eğer itaat ederseniz, Allah size güzel bir mükâfat verir. Ama önceden döndüğünüz gibi yine dönerseniz, Allah size elem verici bir azap ile azap eder”

Bu savaş Mekke’nin Fethi’nden sonra Havazin kabilesine karşı yapılan Huneyn Savaşı’dır. Bu savaş Tevbe suresinde geçmektedir. (Tevbe-25,26)

17-) Âmaya güçlük yoktur, topala güçlük yoktur, hastaya güçlük yoktur. (Bunlar savaşa katılmak zorunda değillerdir.) Kim Allah’a yani Resülüne itaat ederse, Allah onu, altlarından nehirler akan cennetlere koyar. Kim de yüz çevirirse, ona elem verici bir azap ile azap eder.

18,19-) Şüphesiz ki ağaç altında sana bîat ederlerken müminlerden Allah razı olmuştur. Kalplerinde olanı bilmiş, onların üzerine sekinet indirmiş, onlara yakın bir fetih yani alacakları birçok ganimetlerle ödüllendirmiştir. Allah izzetlidir, hüküm ve hikmet sahibidir.

20-) Allah, size, alacağınız birçok ganimetler vaad etmiştir. Bunu size acele vermiş ve insanların ellerini sizden çekmiştir. (Allah, böyle yaptı) ki, bunlar mü’minler için bir delil olsun yani sizi dosdoğru yola hidayet etsin.

21-) Henüz elde edemediğiniz, fakat Allah’ın, ilmiyle kuşattığı başka (ganimetler) de vardır. Allah, her şeyin üzerinde bir kudrete sahiptir.

22-) Kâfir olanlar sizinle savaşsalar, arkalarını dönüp kaçarlarsa, sonra da ne bir dost, ne de bir yardımcı bulabilirlerdi.

23-) Allah’ın öteden beri işleyip duran sünneti (budur). Allah’ın sünnetinde asla bir değişiklik bulamazsın.

24-) O, Mekke'nin göbeğinde, sizi onlara karşı üstün kıldıktan sonra, onların ellerini sizden, sizin ellerinizi onlardan çekendir. Allah, yaptıklarınızı hakkıyla görmektedir.

Kıraat Farklılığı

Âyette bulunan “تَعْمَلُونَ (yaptıklarınızı)” kelimesi, “يَعْمَلُونَ (yaptıklarını)” olarak okunmuştur. O zaman son cümlenin manası şöyle oluyor. “Allah, yaptıklarını hakkıyla görmektedir” Çünkü ayette hem iman edenler hem de müşriklerin durumları anlatılıyor.

25-) Onlar, kafir olan ve sizi boynu bükük olarak Mescid-i Haram'dan yani hidayet mahalline ulaşmaktan alıkoyanlardır. Eğer, orada henüz tanımadığınız mümin erkeklerle, mümin kadınları bilmeyerek ezmeniz ve böylece size bir eziyet gelecek olmasaydı, (Allah, Mekke'ye girmenize izin verirdi). Allah, dileyeni (vahiy'le) rahmetine koymak için böyle yapmıştır. Eğer, iman edenlerle kafirler birbirinden ayrılmış olsalardı, onlardan kafir olanları elem verici bir azapla cezalandırırız.”

26-) “O zaman kafirler, kalplerine ırkçılığı, cahiliye ırkçılığını yerleştirmişlerdi. Allah da Resulüne ve müminlere sükûnet ve güvenini indirdi, onların takvâ sözünü tutmalarını sağladı. Zaten onlar buna lâayık ve ehil kimselerdi. Allah her şeyi bilendir.”

27-) “Andolsun ki Allah, Resulünün öngörüsünü doğru çıkardı. Allah dilerse, başlarınızı tıraş etmiş veya kısaltmış olarak yani güven içerisinde korkmadan Mescid-i Haram'a gireceksiniz. Allah, sizin bilmediğinizi bildi ve size bundan başka yakın bir fetih daha kıldı.”

Başın tıraş edilmesi ve kısaltılması, saçların tıraş edilmesi ile ilgili bir durum değildir. Başlarda bulunan korku, tedirginlik, manevi baskı, düşman saldırısı, psikolojik sorunlardan kurtulmak demektir.

28-) O, Resulünü hidayet yani hak din ile gönderendir. (Allah) o hak dini (Resullere daha önce gelen) dinin üzerine daha açık ortaya koymak için (böyle yaptı). Şahit olarak Allah yeter.

29-) Muhammed, Allah'ın Resulüdür. Onunla beraber olanlar, kâfirlere karşı şiddetli, birbirlerine karşı da merhametlidirler. Onları, rükû ve secde de, Allah'tan fazilet ve rızasını aradıklarını görürsün. Onları, secde eseri olan alametleri yüzlerindedir. İşte bu, onların Tevrat'taki örneğidir. İncil'deki örnekleri de şöyledir. Onlar filizini yarıp çıkarmış, onu güçlendirerek kalınlaşmış, gövdesi üzerine dikilmiş, ziraatçıların hoşuna giden bir ekin gibidirler. Allah, kendileri sebebiyle kâfirleri öfkelenirmek için onları böyle sağlam ve dirençli kılar. Allah, içlerinden iman edip salih amel işleyenlere bir mağfaret ve büyük bir mükâfat vaad etmiştir.

Âyette bulunan “وَالَّذِينَ مَعَهُ” (onunla beraber olanlar) ifadesi, kendi döneminde yaşayan sahabilerden daha çok kıyamet gününe kadar gelecek olan müminlerdir. Mümtetine suresi 4.âyette bulunan “فَدَكَانَتْ لَكُمْ أَسْوَأَ حَسَنَةً فِي إِبْرَاهِيمَ وَالَّذِينَ مَعَهُ” - İbrahim'de ve onunla beraber olanlarda sizin için güzel bir örnek vardır.” cümlesi de aynı gerçeği anlatıyor. Çünkü kendi döneminde İbrahim (a.s) ın arkadaşları yani

onunla beraber olan kimse yoktu.

Yani onun inancına sahip olanlar onunla beraberdir anlamına gelmektedir. Ayette bulunan rüku boyun eğmek, secde ise kayıtsız şartsız itaat etmek ve kabullenmek anlamına geliyor.

Yani rütel olarak yapılan rüku ve secde ile bir ilgisi yoktur. Çünkü yüce Allah ile kulları arasında ritüeller yoktu. Yüce Allah ile kulları arasında diyalog zihinsel ve duygusal yollarla olur. İşte bu yüzden dua bile sesli yapılan bir şey değil, gizli yani gönülden yapılan bir yakarıştır.

TEVBE SURESİ

129 âyet olup Medine’de nazil olmuştur.

1-) Allah’tan yani Resûlünden kendileriyle antlaşma yapmış olduğunuz müşriklere bir ihtardır!

Konu ile ilgili bütün âyetlerde olduğu gibi, bu âyetle de dinde iki otoriteyi ve iki hüküm kaynağını şiddetle reddetmektedir. Şimdi bu surenin birinci âyetine bir bakalım. Gerçekten Şii ve Sünni din adamlarının iddia ettikleri gibi Kur’an’da bulunan “Allah” ve “Resul” kavramları iki otoriteyi mi gösteriyor? Yani Allah’a itaat Kur’an’a, Resulüne itaat etmek de hadislere itaat etmek” anlamına mı geliyor? “Bu Allah’tan ve Resulünden gelen bir ihtardır...” Bakın burada “Allah” ve “Resul” diyor. Bütün Allah’a ve Resul’e itaati emreden âyetlerde olduğu gibi bu âyette de Allah ve Resul bağlacı mevcuttur. Allah ve Resul iki farklı otoriteyi bildirir mantığına göre âyete şöyle bir meal verilmesi gerekiyordu. “Bu biri Allah’tan diğeri Resulünden gelen iki ihtardır...” Ama Şii ve Sünni din adamlarının hiçbiri bu âyete böyle bir mana vermemiştir.

Çünkü bu mümkün olmayan bir şeydir. İşte bundan dolayı herkes bu âyete “Bu Allah’tan ve Resulünden gelen bir ihtardır...” meali veriyor. Peki neden böyle bir mana vermek gerekiyor? Çünkü yüce Allah’tan gelen bütün emir ve yasakları Resulullah(a.s)’a bildirdiği için böyle oluyor. İkincisi, beşer Resul olan Muhammed (a.s) vefat ettikten sonra onu kitap Resul temsil ettiğinden dolayı böyle bir mana verilmesi gerekiyor. Sistem bu şekilde kurulmuştur. Bu sistemde Nebi (a.s) a yer verilmemiştir. Çünkü Nübüvvet sivil hayatı, Resul ise vahyi yani dini temsil etmektedir. Kur’an’da Allah’a itaat etmenin emredildiği bütün âyetlerde mutlaka Resul kavramı da vardır. Fakat Resul’e itaat emredildiği bazı âyetlerde Allah lafzı bulunmamaktadır. Bu Resul (a.s) ın tamamen temsilci konumuna sahip olmasından kaynaklanmaktadır. Dolayısıyla Resul’e itaat eden, zaten Allah’a itaat etmiştir.

2-) Yeryüzünde dört şehri (dolanay) daha dolaşın. İyi bilin ki siz Allah’ı âciz bırakacak değilsiniz. Allah kâfirleri rezil edecektir.

3-) Hacc-ı ekber gününde Allah’tan yani Resûlünden insanlara bir bildiridir: Allah yani Resûl’ü müşriklerden uzaktır. Eğer tevbe ederseniz, bu sizin için daha hayırlıdır. Eğer yüz çevirirseniz bilin ki, siz Allah’ı âciz bırakacak değilsiniz. Kâfirlere elem verici bir azabı müjdele!

Allah ve Resulü geçtiği halde bir bildiri denilmiştir. Allah ve Resul kavramlarının geçtiği yerlerde böyle bir sistem vardır.

4-) *Ancak kendileriyle antlaşma yaptığımız müşriklerden (antlaşma şartlarına uyan) ve hiçbir şeyi size eksik bırakmayan, sizin aleyhinize herhangi bir kimseye arka çıkmayanlar (bu hükmün) dışındadır. Onların antlaşmalarını, süreleri bitinceye kadar tamamlayınız. Allah bilinç sahiplerini sever.*

5-) *Haram dolunaylar çıkınca müşrikleri nerede bulursanız onlarla savaşın; onları (göz altında) tutun, onları muhasara edin yani onları her gözetleme yerinde oturup bekleyin. Eğer tevbe eder yani salât'ı ikâme eder ve (vahiy'le) zekât'a (arınmaya) gelirlerse artık yollarını serbest bırakın. Şüphesiz Allah bağışlayandır, merhamet edendir.* “

Yukarıdaki âyete verilen “müşrikleri bulduğunuz yerde öldürün” anlamı çok hatalıdır. Kuranın hiçbir âyetinde müşrikleri öldürün diye bir emir yoktur. Kur'an'da “vektulu” ile “fektulu” ibaresinin geçtiği bütün âyetleri incelediğimizde, hepsinin savunma amaçlı birbirine eşit iki güç arasında yapılan savaş ve çatışma ile ilgili olduklarını görürüz. (Bakara- 54, 89, 91, 190, 191, 193, 244, 246; Âli İmran-111,167; Nisa- 75, 76, 89, 91; Enfal-39; Tevbe- 5, 12, 14, 29, 36, 83, 123; Fetih- 16; Hucurat-9; Saf-4; Mümtehine- 8,9; Saf-4; Müzzemmil 20)

İkincisi, eğer yüce Allah savaş haricinde müşrikleri bulduğunuz yerde öldürün” buyurmuş olsaydı, ilgili âyetin arkasında gelen şu cümlelerin hiçbir manası olmayacaktı. “onları (göz altında) tutun, onları muhasara edin yani onları her gözetleme yerinde oturup bekleyin. Eğer tevbe eder yani salât'ı ikâme eder ve (vahiy'le) zekât'a (arınmaya) gelirlerse artık yollarını serbest bırakın.” Âyette anlatılmak istenen müşriklerin tehlikelerinden korunmak için baskı altında tutulmalarıdır. Yani müşriklerin buldukları yerde öldürülmeyecekleri aşağıdaki âyetler zaten yeterli bir delildir.

6-) *Eğer müşriklerden biri senden sığınma isterse, Allah'ın kelâmını işitip dinleyinceye kadar ona güvence ver, sonra onu güven içinde bulunacağı bir yere ulaştır. İşte bu (hoşgörü), onların hakkı, bilmeyen bir toplum olmalarından dolayıdır.*

7-) *Mescid-i Haram'ın yanında kendileriyle antlaşma yaptıklarınızın dışında müşriklerin Allah yani Resûlü yanında nasıl bir ahdi olabilir? Onlar size karşı dürüst davrandıkları müddetçe siz de onlara karşı dürüst davranın. Şüphesiz Allah bilinçli olanları sever.*

8-) *Nasıl olabilir ki! Onlar size galip gelselerdi, sizin hakkınızda ne ahit, ne de antlaşma gözetirlerdi. Onlar ağızlarıyla sizi razı ediyorlar, halbuki kalpleri (buna) karşı çıkıyor. Çünkü onların çoğu yoldan çıkmışlardır.*

9-) *Allah'ın âyetlerine karşılık az bir değeri satın aldılar da (insanları) O'nun yolundan alıkoydular. Gerçekten onların yapmakta oldukları şeyler ne kötüdür!*

10-) *Bir mümin hakkında ne söz tanırırlar ne de antlaşma. Çünkü onlar saldırgandırlar.*

11-) *Fakat tevbe eder. Salât'ı ikâme eder ve zekât'a gelirlerse, artık onlar dinde kardeşlerinizdir. Biz, bilen bir topluma âyetlerimizi böyle detaylandırıyoruz.*

12-) *Eğer sözlerinden sonra yeminlerini bozarlar ve dininiz hakkında ileri geri konuşurlarsa, küfrün önderlerine karşı savaşın. Çünkü onlar yeminlere sadık olmayan adamlardır. Umulur ki son verirler.*

13-) *Verdikleri sözü bozan, Resul'ü (yurdundan) çıkarmaya kalkışan ve ilk önce size karşı savaşa başlamış olan bir topluma karşı savaşmayacak mısınız; yoksa onlardan korkuyor musunuz? Eğer (gerçek) müminler iseniz, bilin ki, Allah, kendisinden korkmanıza daha lâyıktır.*

14-) *Onlarla savaşın ki, Allah sizin ellerinizle onları cezalandırsın yani onları alçaltsın; onlara karşı size yardım etsin ve mümin toplumun gönüllerine şifa versin.*

15-) *Onların (müminlerin) kalplerinden öfkeyi gidersin. Allah dileyenin tevbesini kabul eder. Allah bilendir, hüküm ve hikmet sahibidir.*

16-) *Yoksa siz, Allahın, sizden, cihat edip, Allah'tan, Resulünden ve müminlerden başkasını kendilerine sırdaş edinmeyenleri ortaya çıkarmadan bırakılacağınızı mı sandınız? Allah yaptıklarınızdan haberdardır.*

17-) *Müşrikler, kendi ön yargılarına bizzat kendileri şahitlik ederlerken, Allah'ın mescidlerini imar etmeye layık değildirler. Onların bütün amelleri boşa gitmiştir yani onlar ateşte kalıcıdırlar.*

18-) *Allah'ın mescidlerini ancak Allah'a ve ahiret gününe iman eden, salât'ı ikâme eden, zekât'a (arınmaya) gelen ve Allah'tan başkasından korkmayan kimseler imar eder. İşte hidayete ermişlerden olmaları umulanlar bunlardır.*

19-) *Siz hacılara su dağıtmayı ve Mescid-i Haram'ı imar etmeyi, Allah'a ve ahiret gününe iman edip de Allah yolunda cihat edenlerin imanı ile bir mi tutuyorsunuz? Halbuki bunlar Allah katında eşit değillerdir. Allah zalimler toplumunu hidayete erdirmez.*

20-) *İman edip de hicret edenler ve Allah yolunda mallarıyla, canlarıyla cihat edenler, derece bakımından Allah katında daha muazzam bir seviyededirler. Kurtuluşa erenler de işte onlardır.*

21-) *Rableri onlara, kendinden bir rahmet ve rıza ile, kendileri için, içinde tükenmez nimetler bulunan cennetleri müjdeler.*

22-) *Onlar orada ebedi kalacaklardır. Şüphesiz ki Allah'ın katında azim bir mükâfat vardır.*

23-) *Ey iman edenler! Eğer imana karşı küfre bir sevgileri varsa, babalarınızı ve kardeşlerinizi (bile) veli edinmeyin. Sizden kim onları veli edinirse, işte onlar zalimlerin ta kendileridir.*

24-) *De ki: Eğer babalarınız, oğullarınız, kardeşleriniz, eşleriniz, hısım akrabanız, kazandığınız mallar, kesada uğramasından korktuğunuz ticaret, razı olduğunuz evler size Allah'tan O'nun Resulünden ve Allah yolunda cihat etmekten daha sevgili ise, artık Allah emrini getirinceye kadar bekleyin. Allah fâsıklar toplumunu hidayete erdirmez.*

Yukarıdaki âyetin mesaj ve misyonu ebedi olduğu için yani hitap ettiği kitle kıyamet gününe kadar gelecek bütün müminler olduğundan, âyette bulunan Resul kavramı beşer Resul olan Muhammed (a.s) değil, kitap Resul olan Kur'an'dır. Çünkü beşer Resul vefat etmiştir. Fakat kitap Resul kıyamet gününe kadar baki kalacaktır.

25-) *Andolsun ki Allah, birçok yerde ve Huneyn gününde size yardım etmişti. Hani çokluğunuz size kendinizi beğendirmiş, fakat sizi hezimete uğramaktan kurtaramamıştı. Yer bütün genişliğine rağmen size dar gelmişti, sonunda (bozularak) gerisin geri dönmüş-tünüz.*

26-) *Sonra Allah, Resûlü ve müminler üzerine sükûnet (huzur) indirdi yani sizin görmediğiniz ordular indirdi de kâfirlere azap etti. İşte bu, kâfirlerin cezasıdır.*

27-) *Sonra Allah, bunun ardından yine dileyenin tevbesini kabul eder. Zira Allah bağışlayandır, merhamet edendir.*

28-) *Ey iman edenler! Müşrikler necistir. Onun için bu yıllarından sonra Mescid-i Haram'a yaklaşmasınlar. Eğer yoksulluktan korkarsanız, (biliniz ki) Allah dilerse sizi kendi faziletinden zengin edecektir. Şüphesiz Allah her şeyi bilendir, hüküm ve hikmet sahibidir.*

Aslında Yahudi ve Hristiyanların Mescid-i Haram'ı ziyaret etmek, oraya gezi ve araştırma niyetiyle girmelerinin hiçbir sakıncası yoktur. Yasaklama tamamen Mekke müşrikleriyle ilgili bir durumdur. Yani ibadet gayesiyle oraya girmesinler demektir. Bu yüzden âyette "فَلَا يَقْرَبُوا الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ بَعْدَ عَامِهِمْ هَذَا" - bu yıllarından sonra Mescid-i Haram'a yaklaşmasınlar." denilmiştir.

Dolayısıyla Mekke'ye ve Mescidi Haram her dinden ve kültürden olan insanlara açık olması gerekir. Çünkü hac belli bir mezhep ve fırka ile ilgili değil tüm insanlara yönelik bir çağrıdır. (Hac-27) Müşrikler kelimesinin başında bulunan lam elif takısı yani marife âyetin Mekke müşrikleriyle ilgili olduğunu gösteriyor. Veya hangi zamanda olursa olsun müşrik oldukları kesin belli olanlar hakkındadır. Dolayısıyla saf ve ümmi insanları Mescid-i Haram'dan engellemek doğru değildir. Yani gayri müslim ümmilerin hacca gitmelerinin hiçbir sakıncası yoktur. Dolayısıyla Müslüman olmayanlarda hacca gidebilirler.

29-) *Kendilerine kitap verilenlerden Allah'a ve ahiret gününe inanmayan, Allah yani Resûlünün haram kıldığını haram kılmayan ve hak dini kendine din edinmeyen kimse-lerle, küçülerek elleriyle cizye verinceye kadar savaşın.*

Kur'an'da helal ve haram kılma Allah ve Resul bağlamında kullanılmıştır. Âyette geçen Resul, beşer Resul'den öte ebedi bir misyona sahip olan kitap Resul'dür. Çünkü kitap Resul bütün zamanları ve coğrafyaları aşacak bir özelliğe sahiptir. Hiç kimse maddi olarak kitap Resul'e bir engel çıkaramaz, bir sınırlama getiremez. Kitap Resul'e engel çıkararak ve sınırlama koyan din adamlarıdır.

30-) *Yahudiler, Üzeyr Allah'ın oğludur, dediler. Hristiyanlar da, Mesih (İsa) Allah'ın oğludur dediler. Bu onların ağızlarıyla geveledikleri sözlerdir. (Sözlerini) daha önce kâfir olmuş kimselerin sözlerine benzetiyorlar. Allah onları kahretsin! Nasıl da (haktan bâtila) döndürülüyorlar!*

Üzeyr'in Allah'ın oğlu olduğuna ilişkin inanç Mekke'de yaşayan bazı müşriklerin

veya Medine’de bulunan bir kaç Yahudi’nin yanlış inanç ve telakkilerinden ibarettir. Ancak bu yanlış inanç, İslam’ın amaçları açısından tashih edilecek düzeyde bir öneme hâiz olmadığı için mevcut şekliyle Kur’an’a yansıtılmıştır. Yoksa günümüze kadar ulaşan Yahudi kaynaklarının hiçbirinde bu tür bir iddiaya rastlanmadığını görüyoruz. Dolayısıyla Medine yahudilerinin gitgide gerginleşen siyasal konjonktürde Kur’an’a ve Nebi (aleyhisselam) a yönelik düşmanca tutumları hatırlandığı takdirde Nebi (aleyhisselam) ile sık sık tartıştıkları bildirilen Finhâs bin Azura ve Huvey bin Ahtab gibi birkaç Yahudi din adamından seslendirilen “Üzeyir Allah’ın oğludur” iddiası karşısında diğer bütün Yahudilerin niçin sessiz kaldıkları, dolayısıyla Kur’an’ın bu konuda niçin genelleme yaptığını anlamak kolaylaşır.

Ancak burada şunu da belirtmek gerekir ki Kur’an’daki bu ifade öncelikle ve özellikle ilk hitap çevresindeki Yahudiler için geçerlidir. Zira günümüze kadar ulaşan Yahudi kaynaklarının hiçbirinde Üzeyr’in Allah’ın oğlu olarak kabul edildiğini gösteren bir kayda rastlanmaması Kur’an’daki ifadenin zaman, mekan ve iddaa sahipleri bakımından lokal bir anlam içerdiğini gösterir. Yani Üzeyr’in Allah’ın oğlu olduğuna dair iddia, geçmişte bir grup Yahudi tarafından dillendirilmiştir. Yaşadığımız çağda bu iddiayı savunan hiçbir Yahudi yoktur.

Özetle **وَقَالَتِ الْيَهُودُ عَزَيْرٌ ابْنُ اللَّهِ** - **Üzeyr Allah’ın oğludur.** iddiası tarihte iz bırakmamış bir Yahudi grubuna ait olmalıdır. Bilindiği gibi Kur’an nazil olduğu çevredeki din grupları, inanç ve davranışlarından söz etmektedir. Kur’an’ın geçmişteki İsrailoğulları Nebileri döneminde yaşayan Yahudilerden başka Nebi (aleyhisselam) zamanındaki Hicaz bölgesi Yahudilerini de muhatap aldığı bilinmektedir. Medine Yahudileri dini kültür bakımından oldukça ileri seviyede olan Irak (Babil) ve Filistin Yahudileriyle mukayese edildiği zaman Yahudi tarihinde yok sayılacak kadar önemsizdir. Kur’an dışında onlarda söz eden hiçbir kaynak yoktur. Yahudi tarihinde pek fazla önemi olmayan Medine Yahudileri, Yahudi kaynaklarında hiç yer almamaktadır. Bu itibarla “Üzeyr Allah’ın oğludur” iddiası Medine bölgesinde yaşayan ve tarihte iz bırakmayan bir grup Yahudi tarafından savunulmuştur denebilir.

Bununla birlikte “Üzeyr Allah’ın oğludur” ifadesinin bir insanı aşırı derecede yüceltme anlamı taşıdığı varsayılır ve Üzeyr’in Yahudi geleneğinde bir köşe taşı olduğu göz önünde tutulursa, vahyin nazil olduğu dönemde olduğu gibi çağdaş Yahudilerde de Kur’an’ın bu haberini doğrulayacak bir telakkinin mevcut olduğu söylenebilir.

31-) (Yahudiler) Allah’ın yanı sıra din adamlarını; (Hristiyanlar) da rahiplerini ve Meryem oğlu Mesih’i rabler edindiler. Halbuki onlara ancak tek bir ilâha kulluk etmeleri emrolundu. O’ndan başka ilâh yoktur. O, bunların şirk koştukları şeylerden uzaktır.

32-) Allah’ın nûrunu ağızlarıyla söndürmek istiyorlar. Halbuki kâfirler hoşlanmasalar da Allah nûrunu tamamlayacaktır.

33-) O (Allah), müşrikler hoşlanmasalar da (kendi) dinini (önceki) dine daha açık kılmak için Resûlünü hidayet ve hak din ile gönderendir.

Hak Bir Gün Ortaya Çıkacaktır

Emin olduğunuz fikirlerinizi ortaya koyduğunuzda ve onlardan büyük bir tutkuyla bahsettiğinizde, gerçekler, bir şekilde, gerici dünyanın direncini kıracaktır.

34-) Ey iman edenler! (Biliniz ki), ahbardan ve rahiplerden (din adamlarından) birçoğu insanların mallarını haksız yollardan yerler ve (insanları) Allah yolundan engeller. Altın ve gümüşü yığıp da onları Allah yolunda infak etmeyenler yok mu, işte onlara elem verici bir azabı müjdele!

“Sadece Allah’a ibadet edilsin ve bireysel manada güzel insan olunsun diye indirilen İslam dini, üniformalı bir ruhban sınıfının yönettiği kitlesel örgütlenmelere dönüştüğü anda, yüce Allah’ın ne buyurduğundan daha çok ruhban ve egemen sınıfın ne dediğinin daha önemli olduğu hale gelir. Her zaman indirilen tevhit dininin akıbeti bu olmuştur. Ruhban sınıfının Allah adına emirler yağdırması. Vahyi tebliğ değil, Allah adına emir ve talimat vermesi. İşte bu tehlikeli bir zehir ve ölümcül bir hastalıktır. Siyasete de müdahale eden dinsel bir örgütlenme ve onun temsilcileri Allah’ın yeryüzündeki yönetim temsilcisi rolünü üstlenirler. Artık tapılan yüce Allah değil, onun adına konuştuğunu ileri sürenlerin ortaya çıkardıkları kurallardır yani uydurdukları dindir. Din üniformalı şeytanların, doğruluk derecesi avam tarafından bilinmeyen söz ve emirleri din haline gelerek, toplum hayatını derinden sarsarak sosyal hayat kaosa döner. Oysa hiçbir ilahi vahiy yani ne Tevrat, ne İncil, ne de Kur’an kendini temsil edenlere özel bir giysi, bir üniforma ve bir kıyafetle görevli tarifi yapmamıştır.” İyi, Kötü ve Çirkin filminde iyilik ve kötülükle ilgili dini değerlerin tartışıldığı bir sahne: Çirkin, rahip abisine; aç kalmamak için ya hırsız olacaktık, ya din adamı, sen kolay olanı seçtin.

35-) (Biriktirdikleri şeyler) cehennem ateşinde kızdırılıp bunlarla onların alınları, yanları ve sırtları dağlanacağı gün: “İşte bu kendiniz için biriktirdiğinizdir. Artık yığmakta olduğunuz şeylerin (azabını) tadın!” (denilecek)

36-) Gökleri ve yeryüzünü yarattığı günde Allah’ın yasasına göre Allah katında dolunayların sayısı on iki olup, bunlardan dördü haram dolunaylardır. İşte bu doğru hesaptır. O dolunaylar içinde (Allah’ın koyduğu yasağı çiğneyerek) kendinize zulmetmeyin ve müşrikler nasıl sizinle topyekün savaşıyorlarsa siz de onlara karşı topyekün savaşın ve bilin ki Allah bilinç sahipleriyle beraberdir.

Ayette geçen “eşhur” ifadesi, 30 günlük ayı değil gökteki dolunayla ilgili bir durumdur. Çünkü yer ve gökler yaratıldığı zaman 30 günlük aylar söz konusu değildi. Ayrıca ayette geçen “iddete” kelimesi bunu ifade ediyor. Ayette “adede” denilmiyor. “İddete” devir anlamına geliyor.

37-) Haram şehirleri ertelemek, sadece kâfirlikte ileri gitmektir. Çünkü onunla, kâfir olanlar saptırılır. Allah’ın haram kıldığını sayısını bozmak ve O’nun haram kıldığını helâl kılmak için (haram şehri) bir yıl helâl sayarlar, bir yıl da haram sayarlar. (Böylece) onların kötü işleri kendilerine güzel gösterilmiştir. Allah ön yargıya sahip toplumu hidayete erdirmez.

38-) Ey iman edenler! Size ne oldu ki, “Allah yolunda savaşa çıkın!” denildiği zaman yere çakılıp kalıyorsunuz? Âhirete bedel dünya hayatına razı mı oluyorsunuz? Fakat dünya hayatının geçimliliği ahiretin yanında pek azdır.

39-) Eğer (savaşa) çıkmazsanız, (Allah) sizi pek elem verici bir azap ile cezalandırır

ve yerinize sizden başka bir toplum getirir; siz O'na hiçbir zarar veremezsiniz. Allah her şeye bir yasa koymuştur.

40-) Eğer siz ona (Resûle) yardım etmezseniz (bu önemli değil); ona Allah yardım etmişti: Hani, kâfirler onu, iki kişiden biri olarak (Mekke'den) çıkarmışlardı; hani onlar mağaradaydı; o, arkasına. Korkma çünkü Allah bizimle beraberdir, diyordu. Bunun üzerine Allah ona (sükûnet sağlayan) emniyetini indirdi yani sizin görmediğiniz bir ordu ile onu destekledi ve kâfir olanların sözünü alçalttı. Allah'ın sözü zaten yücedir. Çünkü Allah izzetlidir, hüküm ve hikmet sahibidir.

41-) (Ey müminler!) Gerek hafif, gerek ağır olarak savaşa çıkın, mallarınızla ve canlarınızla Allah yolunda cihat edin. Eğer bilerseniz, bu sizin için daha hayırlıdır.

42-) Eğer yakın bir dünya malı ve kolay bir yolculuk olsaydı (o münafıklar) mutlaka sana uyup peşinden gelirlerdi. Fakat meşakkatli yol onlara uzak geldi. Gerçi onlar, "Gücümüz yetseydi mutlaka sizinle beraber çıkardık" diye kendilerini yok edercesine Allah'a yemin edecekler. Halbuki Allah onların yalancı olduklarını biliyor.

43-) Allah seni affetti. Fakat doğru olanlar sana iyice belli olup, yalancıları da bilinceye kadar onlara niçin izin verdin?

Bu âyette Nebi (a.s) a yönelik zikredilen "عَفَا اللَّهُ عَنْكَ لِمَ أَذْنَبْتَ لَهُمْ" - Allah seni affetti. Niçin onlara izin verdin?" ifadesinde hafif bir kınama mevcuttur. Âyete genellikle şöyle bir mana veriliyor. "Münafıklar Nebi (a.s) dan savaşa katılmamak için izin istemişler; Nebi (a.s) da onların bu isteklerine olumlu bir cevap vermiştir. Halbuki bu zayıf bir ihtimaldir. Yani burada kuvvetle muhtemel olan, münafıkların Nebi (a.s) ile birlikte savaşa katılmak için izin istemiş olmalarıdır. Nebi (a.s) da onların bu isteğine olumlu yanıt vermiştir. Bu yorumun doğruluğuna delalet eden delillerden biri âyette onların Nebiyle savaşa çıkmalarının yarardan çok zarar getireceğine işaret edilmiş olmasıdır. Bu itibarla, âyetteki paylamanın sebebi, Nebi'nin onlara kendisiyle birlikte savaşa çıkmaya izi vermiş olmasıdır. Bu husus başka âyetlerde de desteklenmektedir.

Mesela, Tevbe-83; Fetih- 15) Dolayısıyla münafıklar savaşa katılmamak için değil, katılmak için izin istemişlerdi. En doğrusunu Allah bilir.

44-) Allah'a ve ahiret gününe iman edenler, mallarıyla, canlarıyla cihad etmek için senden izin istemezler. Allah bilinç sahiplerini bilir.

45-) Ancak Allah'a ve ahiret gününe iman etmeyen, kalpleri şüpheye düşüp, kuşkuları içinde tereddüt içinde olanlar senden izin isterler.

46-) Eğer onlar çıkmak isteselerdi elbette bunun için bir hazırlık yaparlardı. Fakat Allah onların davranışlarını çirkin gördü ve onları geri koydu yani onlara "Oturanlarla (kadın, ihtiyar ve çocuklarla) beraber oturun!" denildi.

47-) Eğer içinizde (onlar da savaşa) çıksalardı, size bozgunculuktan başka bir katkıları olmazdı ve mutlaka aranızda fitne çıkarmayı arayacaklardı. İçinizde, onları dinleyenler de vardır. Allah zalimleri iyi bilir.

48-) Andolsun onlar önceden de fitne aramış ve sana nice işler çevirmişlerdi. Nihayet hak geldi ve onlar istemedikleri halde Allah'ın emri açığa çıktı.

49-) Onlardan öylesi de var ki: “Bana izin ver, beni fitneye düşürme” der. Bilesiniz ki onlar zaten fitneye düşmüşlerdir. Şüphesiz cehennem, kâfirleri kuşatacaktır.

50-) Eğer sana bir güzellik erişirse, bu onları üzer. Ve eğer sana bir musibet isabet ederse, “İyi ki biz daha önce tedbirimizi almışız” derler ve sevinç içinde dönüp giderler.

51-) De ki: Allah’ın bizim için yazdığından başkası bize asla erişmez. O bizim mevlâ-mızdır. Müminler yalnız Allah’a tevekkül etsinler.

Âyette geçen “Allah’ın yazgısından” maksat, yüce Allah’ın göklere ve yere yüklemiştir olduğu yaratılış yasağıdır. Yani Allah’ın yasağından başka hiçbir şey gerçekleşmez.

52-) De ki: Siz bizim için ancak iki güzellikten birini gözlemektesiniz. Biz de, Allah’ın, ya kendi yanından veya bizim elimizle size bir azap isabet etmesini gözetliyoruz. Haydi gözetleyin; şüphesiz biz de sizinle beraber gözetlemekteyiz..

53-) De ki: İster gönüllü verin ister gönülsüz, sizden asla kabul edilmeyecektir. Çünkü siz yoldan çıkan bir toplum oldunuz.

54-) Onların infaklarının kabul edilmesini engelleyen, onların Allah’ı yani Resûlünü inkar etmeleri, salât’a ancak üşenerek gelmeleri yani zorla infak etmelerinden başka bir şey değildir.

55-) Onların malları yani güç ve kuvvetleri seni imrendirmesin. Çünkü Allah bunlarla, ancak dünya hayatında onlara azap etmeyi ve canlarının kâfir olarak çıkmasını istiyor.

56-) Onlar (münafıklar) mutlaka sizden olduklarına dair Allah’a yemin ederler. Halbuki onlar sizden değildir, fakat onlar korkak bir toplumdur.

57-) Eğer sığınacak bir yer yahut mağaralar veya bir delik bulsalar, koşarak o tarafa yönelip giderlerdi.

58-) Onlardan sadakaların (taksimi) hususunda seni ayıptayanlar da vardır. Sadakalardan onlara da verilirse razı olurlar, şayet onlara sadakalardan verilmezse hemen sinirlenirler.

59-) Eğer onlar Allah’ın yani Resûlünün kendilerine verdiği razı olup, “Allah bize yeter, yakında bize Allah da faziletinden verecek, Resûlü de. Biz yalnız Allah’a rağbet ederiz” deselerdi (daha iyi olurdu).

60-) Sadakalar Allah’tan bir farz olarak ancak, fakirlere, miskinlere, üzerinde çalışanlara, gönülleri (İslâm’a) ısındırılacak olanlara, (hürriyetlerini satın almaya çalışan) boynu bükküklere, borçlulara, Allah yolunda olana, sokak çocuklarına mahsustur. Allah her şeyi bilendir, hikmet sahibidir.

Müellefe'i Kulub

Hangi din ve kültüre sahip olursa olsun, din hakkında bilgisi olmayan, taklidi imana sahip, kalbi İslam'a ısındırılması gereken ümmi insanlara "Müellefe-i Kulub" denilmektedir. "Müellef'i Kulub'a" da Sadaka Havuzundan" bir pay verilmesi gerekir ki, İslam dininin ne kadar mükemmel ve insan haklarından yana olduğunu herkes görsün.

Sadaka hem bireysel hem de kurumsal olarak yerine getirilmesi gereken bir hayırdır. Yani bir hayır kurumu olarak bu sadakalar devlet tarafından oluşturulacak bir havuzda toplanarak sel, yangın ve deprem gibi âfetlerde yani hem acil durumlar için hemde fakir ve miskinlerin ihtiyaçları için kullanılacaktır. Sadakanın kurumsal bir yapı olduğunu âyetin içinde geçen kavramlardan anlamak mümkündür.

1-) Fakirler, Kur'an'ın miskin ve fakir sistemine baktığımızda fakirin gerçek anlamda kim olduğunu ancak devlet belirleyebilir. Yoksa yolsuzluk ve istismar meydana gelecektir. Miskinler, geliri giderini karşılamayanlar anlamına geldiği için bunu da ancak devlet ortaya çıkarabilir. Üzerinde çalışanlar, (memurlar) eğer sadakalar kurumsal bir yapı olmasaydı üzerinde çalışan memurlar olmazdı. "Özgürlüğüne kavuşturulacak olanlar, borçlular, Allah yolunda olanlar ve sokak evlatları" içindir. Bu dört sınıfa baktığımızda yine bunların tespitinin doğru olarak araştırılıp ortaya çıkarılması ancak devletin imkanları ile yani resmi makamlarla ilgili bir durum olduğunu görüyoruz. Tevbe 103.ayette de nifak ile iman arasında kalanların temizlenip arınmaları için Nebi (a.s) a mallarından sadaka almasının emredilmesi de sadakanın devletle ilgili kurumsal bir yapı olduğunu gösteriyor.

61-) Yine o münafıklardan: O bir kulaktır, diyerek Nebi'ye eziyet edenler de vardır. De ki: O, sizin için bir hayır kulağıdır. Çünkü o Allah'a iman eder, müminlere güvenir ve o, sizden iman edenler için de bir rahmettir. Allah'ın Resûlüne eziyet edenler için mutlaka elem verici bir azap vardır.

Nebi (a.s) kendi döneminde olan müminlere rahmet iken, Resul bütün insanlar için bir rahmettir.(Enbiya-107) Bunun iki sebebi vardır.

1-) Nebi tarihseldir, Resul evrenseldir.

2-) Beşer Resul olan Muhammed (a.s) vefat ettikten sonra kitap Resul olan Kur'an kıyamet gününe kadar misyonuna devam edecektir. İşte Nebi ve Resulün arasında bulunan farklardan bir tanesi de budur.

62-) Rızanızı almak için size (gelip) Allah'a yemin ederler. Eğer mümin iseler Allah'ı yani Resûlünü razı etmeleri hakka daha uygun olurdu.

Âyette Allah ve Resul kavramları bulunduğu halde, "أَنْ يُرْضُوهُ" - en yurduhu - onu razı etmeleri hakka daha uygun olurdu" denilmesi "yani" ibaresini koyma zorunluluğunu meydana getirdi. Bu sistem Resul için geçerli olan bir sistemdir. Nebi için böyle bir şey yoktur.

63-) Hâla bilmediler mi ki, kim Allah'a yani Resûlüne isyan ederse elbette onun için,

İçinde kalacağı cehennem ateşi vardır. İşte bu azim bir rüsvaylıktır.

64-) Münaфіklar, kalplerinde olanı kendilerine haber verecek bir sûrenin indirilmesinden çekinirler. De ki: Siz alay edin! Allah o çekindiğiniz şeyi ortaya çıkaracaktır.

65-) Eğer onlara, (niçin alay ettiklerini) sorarsan, elbette, biz sadece lafa dalmış şakalaşıyorduk, derler. De ki: Allah ile yani O'nun âyetleriyle ve O'nun Resulü ile mi alay ediyordunuz?

Âyette geçen “Allah ile ve O'nun âyetleriyle yani O'nun Resulü ile mi alay ediyorsunuz?” cümlesi, önemlidir. Yüce Allah Nebî'ye vahiy indirir, risâlet misyonu ile vahiy Resul tebliğ eder. İşte bundan dolayı ilgili tüm âyetlerde tebliğ kavramı Nebi bağlamında değil, Resul bağlamında kullanılmıştır. Yani vahiy Resulün dilinde hayat bulur. Dolayısıyla vahiy ile Resul arasında bir fark yoktur. İkisi de aynı değere sahiptir. Resul vahiy kadar değerlidir. Resul (a.s) ı Ehl-i Sünnet ve Şia'nın rivayetlerine eşitlemek, Allah Resulünü aşağılamak ve Risâlet misyonuna hakaret etmektir. Yüce Allah'a iftiradan sonra en büyük iftira budur.

66-) Boşuna özür dilemeyin; çünkü siz iman ettikten sonra tekrar kâfir oldunuz. Sizden (tevbe eden) bir grubu affetsek bile, bir grubuda suçlu olduklarından dolayı azap edeceğiz.

67-) Münaфіk erkekler ve münaфіk kadınlar , birbirlerindedir. Onlar münkeri emreder, mâruftan nehyeder ve cimrilik ederler. Onlar Allah'ı unuttular. Allah da onları unuttu! Çünkü münaфіklar fâsıkların ta kendileridir.

68-) Allah erkek münaфіklara da kadın münaфіklara da kâfirlere de içinde kalacakları cehennem ateşini vâdetti. O, onlara yeter. Allah onlara lânet etmiştir! Yani, onlar için devamlı bir azap vardır.

69-) Siz de sizden öncekiler gibi (yaptınız). Onlar sizden kuvvetçe daha üstün, mal ve evlâtça daha çok idiler. Onlar (dünya malından) paylarına düşenden yararlandılar. İşte sizden öncekiler nasıl paylarına düşenden faydalandıysalar, siz de payınıza düşenden faydalandınız ve (bâtıla) dalanlar gibi siz de daldınız. İşte onların amelleri dünyada da ahirette de boşa gitmiştir. Yani onlar hüsrana uğrayanların ta kendileridir.

70-) Onlara kendilerinden evvelkilerin, Nuh, Âd ve Semûd toplumlarının, İbrahim kavminin, Medyen halkının ve altüst olan şehirlerin haberi ulaşmadı mı? Resulleri onlara açık kanıtlarla gelmişlerdi. Allah onlara zulmedecek değildi. Fakat onlar kendi kendilerine zulmetmekte idiler.

71-) Mümin erkeklerle mümin kadınlar da birbirlerinin velileridir. Onlar mârufu emreder, münkerden nehyederler. Salât'ı ikâme ederler yani zekât'a (arınmaya) gelirler. Allah'a yani Resûl'üne itaat ederler. İşte onlara Allah rahmet edecektir. Şüphesiz Allah izzetlidir, hüküm ve hikmet sahibidir.

Lokman 17.âyet hariç “marufu emretme yani münkerden nehyetme” nin içinde bulunduğu bütün âyetler Medine'de inmişlerdir. Sadece Lokman (a.s) ın oğluna yaptığı “... salatı ikâme et, marufu emret yani münkerden nehyet... “ nasihatının içinde bulunduğu âyet Mekke'de inmiştir. Genellikle Maruf kelimesinin indiği yer de Medine'dir.

Bunun sebebi, “marufu emretme ve münkerden nehyetme” emri sadece müminlerle ilgili olduğu içindir. Yani müminlerin kendi aralarında yapacakları önemli bir görevdir. Yukarıdaki âyet bunu gösteriyor. Kafir ve müşriklere yapılan marufu emretme ve münkerden nehyetme değil, tebliğdir.

72-) Allah, mümin erkeklere ve mümin kadınlara, içinde ebedî kalmak üzere altından nehirler akan cennetler ve Adn cennetlerinde güzel evler vâdetti. Allah'ın rızası ise hepsinden büyüktür. İşte azim kurtuluş budur.

73-) Ey Nebi! Kâfirlere ve münafıklara karşı cihat et yani onlara karşı sert ol. Onların varacakları yer cehennemdir. O ne kötü bir varış yeridir!

74-) O sözleri söylemediklerine dair Allah'a yemin ediyorlar. Halbuki o küfür sözünü elbette söylediler ve boyun eğdikten sonra kâfir oldular. Başaramadıkları bir şeye de yel-tendiler. Sırf Allah ve Resûlü kendi faziletinden onları zenginleştirdiği için intikam almaya kalkıştılar. Eğer tevbe ederlerse onlar için daha hayırlı olur. Yüz çevirirlerse Allah onları dünyada da, ahirette de elem verici bir azaba çarptıracaktır. Yeryüzünde onlar için bir veli ve bir yardımcı yoktur.

Âyette “Allah ve Resulü” kavramları geçtiği halde “faziletinden” buyrulması önemlidir. Allah ve Resul kavramlarının geçtiği yerlerde böyle bir sistem mevcuttur. Bu âyette geçen Resul kavramı da, kitap Resul bağlamında kullanılmıştır. Çünkü kim Kur'an'a gerçekten sarılırsa ebediyen huzur ve mutluluğa, maddi manevi refaha ulaşır.

75-) Onlardan kimi de, eğer Allah faziletinden bize verirse, mutlaka sadaka vereceğiz yani elbette biz sâlihlerden olacağız! diye Allah'a söz veriyor.

76-) Fakat Allah faziletinden onlara (zenginlik) verince, onda cimrilik edip yani yüz çevirerek sözlerinden döndüler.

77-) Nihayet, (Allah'a) olan sözlerinden döndüklerinden yani yalan söylediklerinden dolayı Allah, kendisiyle karşılaşacakları güne kadar onların kalbine nifak soktu.

78-) Allah'ın, onların sırlarını da fısıltularını da bildiğini yani gizli şeyleri çok iyi bilen olduğunu hâla bilmiyorlar mı?

79-) Sadakalar hususunda, müminlerden gönüllü verenleri yani güçlerinin yettiğinden başkasını bulamayanları çekiştirip onları alaya almak isteyenler var ya, işte Allah onları alay konusu etmiştir. Onlar için elem verici bir azap vardır.

80-) (Ey Nebi!) Onlar için ister bağışlanma dile, ister bağışlanma dileme; onlar için yetmiş kez bağışlanma dilesen de Allah onları asla bağışlamayacaktır. Bu, onların Allah'ı yani Resûlünü inkar etmelerinden dolaydır. Allah fâsıklar toplumunu hidayete erdirmez.

Nebi (a.s) münafıklardan habersiz olarak onlara istiğfar ediyordu. Mağfiret edilmemeleri bundan kaynaklanıyordu. Kur'an'a göre münafıkların mağfirete ulaşmaları için sistem şöyle işleyecekti.

1-) Münafıklar, Resul yani vahiy yerine tağut'a tâbi oldukları için günahahtan pişman olup, gönülden samimi bir şekilde tevbe edip Resul'e geleceklerdi. (Tevbe-60/64)

2-) Nebi değil, Resul onların mağfiret edilmeleri için yüce Allah'a onlar için istiğfar edecekti.

3-) Mağfiret edilmeleri yani bağışlandıklarını haber veren vahiy indirilecekti. (Nisa-65; Münafikun-5,6)

Dolayısıyla Nebi (a.s) ın bu konuda yapabileceği bir şey yoktu. Onların işleri Resul ile bitiyordu. Çünkü âyetin şöyle bir evrenselliği de mevcuttur. Kim bir günah işler sonra vahye gelir yani Resul olan Kur'an'a sığınır bağışlanma talep ederse yüce Allah onu affeder. İşte onun için nifak sorunlarını tarihsel olan Nebi (a.s) ile değil, evrensel olan Resul (a.s) ile son vereceklerdi.

81-) Allah'ın Resûlüne muhalefet etmek için geri kalanlar (sefere çıkmayıp) oturmaları ile sevindiler; mallarıyla, canlarıyla Allah yolunda cihat etmeyi çirkin gördüler yani "bu sıcakta sefere çıkmayın" dediler. De ki: "Cehennem ateşi daha sıcaktır!" Keşke anlasalardı!

82-) Artık kazanmakta olduklarının cezası olarak az gülsünler ve çok ağlasınlar!

83-) Eğer Allah seni onlardan bir grubun yanına döndürür de (Tebük seferinden Medine'ye döner de başka bir savaşa seninle beraber) çıkmak için senden izin isterlerse, de ki: Benimle beraber asla çıkmayacaksınız yani düşmana karşı benimle beraber asla savaşmayacaksınız! Çünkü siz birinci defa yerinizde oturmaya razı oldunuz. Şimdi de geri kalanlarla (kadın ve çocuklarla) beraber oturun!

84-) Onlardan ölmüş olan hiçbirine ebediyen salât etme yani onun kabri başında durma! Çünkü onlar, Allah'a yani Resûlüne kâfir oldular ve fasık olarak öldüler.

Cenaze namazı diye bir şey yoktur. Bu âyette geçen ve Nebi (a.s) ın yapmaması gereken salât, münâfık olanların cenazesine katılmak, onların kabri başında durmak, onları uğurlamaktır. Onlara salât yapıldığı zaman onlara bir meşruiyet alanı açılacak, nifak ile mücadeleye büyük bir darbe vuracaktı. İman edenler cenazeyi defnetmeleri yani onu dışarıda bırakmamaları gerekiyor. Fakat Nebi (a.s) ın cenazede bulunması nifaka meşruiyet kazandırma açısından kabul edilecek bir şey değildir. Kafir ve münâfıkların cenazesine katılmak Nübüvvet makam ve mertebesine yakışmaz.

85-) Onların malları yani güç ve kuvvetleri seni imrendirmesin. Çünkü Allah, bununla ancak dünyada onlara azap etmek ve onların kâfir olarak canlarının çıkmasını istiyor.

86-) "Allah'a iman edin ve Resûlü ile beraber cihat edin" diye bir sûre indirildiği zaman, onlardan servet sahibi olanlar, senden izin istediler yani: Bizi bırak (evlerinde) oturanlarla beraber olalım, dediler.

87-) Geride kalan kadınlarla beraber olmaya razı oldular, onların kalplerine mühür vuruldu. Bu yüzden onlar anlamazlar.

88-) Fakat Resul ve onunla beraber iman edenler, mallarıyla, canlarıyla cihat ettiler. İşte hayırlar onlarındır yani onlar kurtuluşa erenlerdir.

89-) Allah, onlara içinde kalacakları ve altından nehirler akan cennetler hazırlamıştır. İşte azim başarı budur.

90-) Araplardan, (mazeretleri olduğunu) iddia edenler, kendilerine izin verilsin diye geldiler. Allah'a yani Resûlüne yalan söyleyenler de oturup kaldılar. Onlardan kâfir olanlara elem verici bir azap isabet edecektir.

91-) Allah ve Resûlü için (insanlara) nasihat verdikleri takdirde, zayıflara, hastalara ve (savaşta) harcayacak bir şey bulamayanlara bir zorluk yoktur. Zira güzel ahlak sahipleri aleyhine bir yol (sorumluluk) yoktur. Allah bağışlayandır, merhamet edendir.

92-) Kendilerine binek sağlanan için sana geldiklerinde: Sizi bindirecek bir binek bulamıyorum, deyince, infak edecek bir şey bulamadıklarından dolayı hüzünden gözleri yaş dökerek dönen kimselere de (sorumluluk yoktur).

93-) (sorumluluk) ancak, zengin oldukları halde senden izin isteyenleredir. Çünkü onlar geri kalanlarla beraber olmaya râzı oldular. Allah da onların kalplerini mühürledi, artık onlar bilmezler.

94-) (Seferden) onlara döndüğünüz zaman size özür beyan edecekler. De ki: (Boşuna) özür dilemeyin! Size asla inanmayız; çünkü Allah, haberlerinizi bize bildirmiştir. (Bundan sonraki) amelinizi Allah da görecek, Resûlü de. Sonra görüleni ve görülmeyeni bilene döndürüleceksiniz de yapmakta olduklarınızı size haber verecektir.

95-) Onların yanına döndüğünüz zaman size, kendilerinden (onları kınamaktan) vazgeçmeniz için Allah adına yemin edecekler. Artık onlardan yüz çevirin. Çünkü onlar bozukturlar. Kazanmakta olduklarına karşılık ceza olarak varacakları yer cehennemdir.

96-) Onlardan razı olabilirsiniz diye size yemin edecekler. Fakat siz onlardan razı olsanız bile Allah fâsıklar toplumundan asla razı olmaz.

97-) Araplar, kâfirlik ve münafıklık bakımından hem daha şiddetli, hem de Allah'ın Resûlüne indirdiği sınırları tanımamaya daha yatkındır. Allah çok iyi bilendir, hüküm ve hikmet sahibidir.

98-) Araplardan öylesi vardır ki (Allah yolunda) infak edeceğini angarya sayar ve sizin başımıza belâlar gelmesini bekler. (Bekledikleri) o kötü belâ kendi başlarına gelmiştir. Allah pek iyi işiten, çok iyi bilendir.

99-) Araplardan öylesi de vardır ki, Allah'a ve ahiret gününe iman eder, (hayır için) infak edeceğini Allah katında yakınlığa yani Resulün vahiy ile desteğini almaya vesile edinir. Bilesiniz ki o (infak ettikleri mal, Allah katında) onlar için bir yakınlıktır. Allah onları rahmetine koyacaktır. Şüphesiz Allah bağışlayandır, merhamet edendir.

Âyette bulunan "صَلَوَاتِ الرَّسُولِ" "Resulün salâvatları" Resul (a.s) ın tilâvet ettiği âyetler yani vahiy için mallarını infak edecekler ve bu sayede yüce Allah'a yakın olmanın saadet ve selametine sahip olacaklardır.

İşte bu yüzden âyette Resul kavramı kullanılmıştır. Bu ahlak beşer olan Resul (a.s) vefat ettikten sonra da devam eder. Müminler Kur'an mesajının bütün insanlara ulaşması için mallarını infak etmek zorundadırlar. Sadece kitap Resul olan Kur'an yolunda infak edecekler. Tarikat, cemaat, diyanet ve camilere infak etmeyecekler.

100-) (İslâm dinine girme hususunda) öne geçen ilk muhacirler ve ensar ile onlara

güzellikle uyanlar var ya, işte Allah onlardan razı olmuştur ve onlar da Allah'tan razı olmuşlardır. Allah onlara, içinde ebedî kalacakları, altlarından nehirler akan cennetler hazırlamıştır. İşte azim başarı budur.

101-) Çevrenizdeki bedevî Araplardan ve Medine halkından birtakım münafıklar vardır ki, münafıklıkta maharet kazanmışlardır. (Ey Nebi!) Sen onları bilmezsin, onları ancak biz biliriz. Onlara iki kez azap edeceğiz, sonra da onlar azim bir azaba döndürüleceklerdir.

102-) Diğerleri ise günahlarını itiraf ettiler, salih bir ameli diğer kötü bir amelle karıştırdılar. (Tevbe ederlerse) umulur ki Allah onların tevbesini kabul eder. Çünkü Allah bağışlayandır, merhamet edendir.

103-) Onların mallarından sadaka al; onları (nifaktan) temizlersin yani bununla onları arındırırısın ve onlara salât et. Çünkü senin salâtın onlar için sükûnettir. Allah işitendir, bilendir.

Meal yazarlarının birçoğu bu ayette bulunan “salli” kelimesine “dua et” anlamı vermişlerdir. Halbuki bu âyette bulunan “salli” kelimesinin dua etme ile hiçbir ilgisi yoktur. Söz konusu âyetin hangi anlama geldiğini ortaya koymadan önce üzerinde bulunan iki âyeti görmek zorundayız. “Çevrenizdeki bedevi Araplardan ve Medine halkından birtakım münafıklar vardır ki, münâfıklıkta maharet kazanmışlardır. Sen onları bilmezsin. Onları biz biliriz. Onlara iki kez azap edeceğiz, sonra da onlar büyük bir azaba itileceklerdir.

Diğerleri ise günahlarını itiraf ettiler, salih bir ameli diğer kötü bir amele karıştırdılar. (Tevbe ederlerse) umulur ki Allah onların tevbelerini kabul eder. Çünkü Allah çok bağışlayan merhamet edendir” (Tevbe-101,102) Tevbe 103. âyette söz konusu edilenler, münafıklıkta maharet kazanmayan, yaptıkları günahlardan pişman olan ve tevbe etmeye meyilli bulunanlardır. Yani bunlar İslam ile nifak arasında bulunan bir kesimdir. Yüce Allah, Nebi (a.s) a pişmanlıklarının pekişmesi, imanlarının sağlam olması ve münafıklıktan iyice arınmaları için ilk önce onların mallarından sadaka almasını emrediyor. Daha sonra ayetlerle onlara yardım etmesini ve destek olmasını tavsiye ediyor. Yani Allah ve Resul’ü tarafından kendilerine değer verildiğini anlayacaklar. Resul (a.s) ayetlerle onlara yardım edecek ve destek olacak ki, nifak hastalığından kurtulup ihlas ve takva sahibi birer Müslüman olsunlar. Dolayısıyla âyette bulunan “salli aleyhim” “onlara salat et yani onlara zihinsel olarak destek ol, yardım et, onlara karşı hoşgörülü ol, imanın değerini nifakın kötülüğünü ve çirkinliğini anlatsınlar”

104-) Allah’ın, kullarının tevbelerini kabul edeceğini, sadakaları (güzellikle) alacağını yani Allah’ın tevbeleri kabul eden ve merhametli olduğunu hâla bilmezler mi?

105-) De ki: İstedığınız ameli yapın! Amelinizi Allah da Resül’ü de müminler de görecektir. Görüleni ve görülmeyeni bilen Allah’a döndürüleceksiniz de O size yapmakta olduklarınızı haber verecektir.

106-) Sefere katılmayanlardan diğer bir grup da Allah’ın emrine kalmışlardı. O, bun-

lara ya azap eder veya tevbelerini kabul eder. Allah her şeyi bilendir, hüküm ve hikmet sahibidir.

107-) Münafıklar arasında bir de (müminlere) zarar vermek, (hakkın) üstünü örtmek, müminlerin arasına ayrılık sokmak ve daha önce Allah ve Resûlüne karşı savaşmış olan adamı gözetlemek için bir mescid edinenler ve: (Bununla) güzellikten başka bir şey istemedik, diye mutlaka yemin edecek olanlar da vardır. Halbuki Allah onların kesinlikle yalancı olduklarına şahitlik eder.

108-) Orada ebediyen durma! İlk günden takvâ üzerine tesis edilen mescidin içinde durman elbette daha layıktır. Orada temizlenmeyi seven adamlar vardır. Allah da temizlenenleri sever.

Dırar mescidlerinin beş özelliği:

1-) Zarar vermek: Sadece zarar mescidlerdir.

2-) Küfür: Bu mescidlerde Allah'ın âyetleri gizlenir, örtülür.

3-) Tefrika: Mü'minlerin arası ayrılır, müminler fırka fırka, mezhep mezhep olurlar.

4-) Gözleme Yeri: Allah ve Resulüne savaş açanlar için bir karargah ve merkez olarak kullanılır.

5-) Yalan Üretim Üsleri: Bu mescidleri kuranlar, iyilik etmek ve güzellik yapmak amacıyla olduklarını iddia etseler de onlar münafıktır yani yalan söylüyorlar.

Nebi'ye Kesin Emir:

Orada ebediyen durma! "لَا تَقُمْ فِيهِ أَبَدًا" ifadesindeki "ekâme- ikâme" namaz kılmak için durmak değildir. İkâme Türkçede: "Ayağa kaldırdı, yaşattı, devam ettirdi, düzeltti, durdu, yaptı, yükseltti, ifa etti, söyledi, yerine getirdi" gibi manalara gelir. Yani münafıkların kurduğu mescidlere, teşkilatlara, cemaatlara, derneklere girme, oralarda durma, faaliyet yapma, onlardan uzak dur demek istenmiştir.

109-) Binasını Allah korkusu ve rızası üzerine kuran kimse mi daha hayırlıdır, yoksa binasını yıkılacak bir uçurumun kenarına kuran, onunla beraber kendisi de çöküp cehennem ateşine giden kimse mi? Allah zalimler toplumunu hidayete iletmez.

Takva (Bilinç)

لَيْسَ الْبِرَّ أَنْ تُوَلُّوا وُجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ
وَالْمَلَائِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّنَ وَآتَى الْمَالَ عَلَى حُبِّهِ ذَوِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَابْنَ السَّبِيلِ
وَالسَّائِلِينَ وَفِي الرِّقَابِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَآتَى الزَّكَاةَ وَالْمُوفُونَ بِعَهْدِهِمْ إِذَا عَاهَدُوا وَالصَّابِرِينَ فِي
الْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ وَحِينَ الْبَأْسِ أُولَئِكَ الَّذِينَ صَدَقُوا وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ

"Erdemlik, yüzlerinizi doğu ve batı taraflarına çevirmeniz değildir. Asıl erdemlik, Allah'a, ahiret gününe, meleklerle, kitap ve Nebilere iman edenlerin; mala olan sevgilerine rağmen, onu yakınlarla, yetimlere, miskinlere, yolda kalmışa, (ihtiyacından dolayı) isteyene ve (özgürlükleri için mücadele eden) boynu boyunduruk altında olanlara verenlerin; salâtı ikame eden, zekâta (arınmaya) gelen, antlaşma yaptıklarında sözlerini

yerine getirenlerin ve bireysel sıkıntıda, hastalıkta ve toplumsal sıkıntı zamanlarında (direnip) sabredenlerin tutum ve davranışlarıdır. İşte bunlar, doğru olanlardır. Ve bunlar, Allah'a karşı bilinçli olanların ta kendileridir.” (Bakara-177)

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ

“Ey iman edenler! Allah'a karşı gelmekten sakınmanız için siyam, sizden öncekilere yazıldığı gibi, size de yazıldı.” (Bakara 183)

الْحَجُّ أَشْهُرٌ مَّعْلُومَاتٌ فَمَن فَرَضَ فِيهِنَّ الْحَجَّ فَلَا رَفْتَ وَلَا فُسُوقَ وَلَا جِدَالَ فِي الْحَجِّ وَمَا تَفَعَّلُوا مِنْ خَيْرٍ يَّعْلَمُهُ اللَّهُ وَتَزَوَّدُوا فَإِنَّ خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوَى وَاتَّقُوا يَا أُولِيَ الْأَلْبَابِ

“Hac (ayları), bilinen aylardır. Kim o aylarda hacca başlarsa, artık ona hacda cinsel ilişki, günaha sapmak, kavga etmek yoktur. Siz ne hayır yaparsanız, Allah onu bilir. (Ahiret için) azık toplayın. Kuşkusuz, azığın en hayırlısı takva (Allah'a karşı bilinçli olma)dır. Ey akıl sahipleri, bana karşı bilinçli olun.” (Bakara-197)

رُيِّنَ لِلنَّاسِ حُبُّ الشَّهَوَاتِ مِنَ النِّسَاءِ وَالْبَنِينَ وَالْقَنَاطِيرِ الْمُقَنْطَرَةِ مِنَ الذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ وَالْخَيْلِ الْمُسَوَّمَةِ وَالْأَنْعَامِ وَالْحَرْثِ ذَلِكَ مَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَاللَّهُ عِنْدَهُ حَسَنُ الْمَآبِ

“Kadınlar, oğullar, yük yük altın ve gümüş, salma atlar, davarlar ve ekinler gibi nefsin şiddetle arzulanı şeyler insana süslü gösterildi. Bunlar dünya hayatının geçimlidir. Oysa asıl varılacak güzel yer ancak Allah'ın katındadır.” (Âli İmran-14)

قُلْ أُوْتِنْتُكُمْ بِخَيْرٍ مِنْ ذَلِكَ لِّلَّذِينَ اتَّقَوْا عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتٌ تَجْرَى مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَأَزْوَاجٌ مُّطَهَّرَةٌ وَرِضْوَانٌ مِنَ اللَّهِ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ

“Size, onlardan daha hayırlısını haber vereyim mi? Allah'a karşı bilinçli olanlar için Rableri katında, içinden nehirler akan, içinde ebedi kalacakları cennetler, tertemiz eşler ve Allah'ın rızası vardır.” Allah, kullarını hakkıyla görendir.” (Âli İmran-15)

وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْكِتَابِ آمَنُوا وَاتَّقَوْا لَكَفَرْنَا عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَلَدْخَلْنَاهُمْ جَنَّاتِ النَّعِيمِ

“Eğer kitap ehli iman etseler ve Allah'a karşı bilinçli olsalardı, muhakkak onların kötülüklerini örterdik ve onları Naim cennetlerine koyardık.” (Mâide-65)

وَلَوْ أَنَّهُمْ أَقَامُوا التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْهِمْ مِنْ رَبِّهِمْ لَأَكَلُوا مِنْ فَوْقِهِمْ وَمِن تَحْتِ أَرْجُلِهِمْ مِنْهُمْ أُمَّةٌ مُّقْتَصِدَةٌ وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ سَاءَ مَا يَعْمَلُونَ

“Eğer onlar Tevrat'ı, İncil'i yani Rableri tarafından kendilerine indirileni (Kur'an'ı) gereğince uygulasalardı, elbette üstlerinden ve ayaklarının altından (bol bol rızık) yiyeceklerdi. Onlardan orta yolu tutan bir zümre vardır. Ama onların birçoğunun yaptığı ne kötüdür!” (Mâide-66)

وَمَا عَلَى الَّذِينَ يَتَّقُونَ مِنْ حِسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ وَلَكِنْ ذَكَرُوا لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ

“Allah'a karşı bilinçli olanlar için, onların hesabından bir şey (sorumluluk) yoktur. Fakat üzerlerine düşen bir hatırlatmadır. Belki onlar da bilinçli olurlar.” (En'am-69)

وَدَرَّ الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَهُمْ لَعِبًا وَلَهْوًا وَعَرَّتْهُمْ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَذَكَرَ بِهِ أَنْ تَسْبَلَ نَفْسٌ بِمَا كَسَبَتْ لَيْسَ لَهَا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيٌّ وَلَا شَفِيعٌ وَإِنْ تَعَدَّلَ كُلٌّ لَّآ يُؤْخَذُ مِنْهَا أُولَئِكَ الَّذِينَ أُبْسِلُوا بِمَا كَسَبُوا لَهُمْ شَرَابٌ مِنْ حَمِيمٍ وَعَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ

“Dinlerini oyun ve eğlence edinenleri ve dünya hayatı kendilerini aldatmış olanları bırak. Hiç kimsenin kazandığı yüzünden mahvolmaması için Kur’an ile öğüt ver. Yoksa ona Allah’tan başka ne bir dost vardır, ne de bir şefaatçi. (Kurtuluşu için) her türlü fidyeyi verse de bu ondan kabul edilmez. İşte onlar kazandıkları yüzünden mahvolmuş kimselerdir. Küfre saplanıp kalmalarından dolayı onlara çılgınca kaynayan bir içecek yani elem dolu bir azap vardır.”

قُلْ أَدْعُو مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُنَا وَلَا يَضُرُّنَا وَنُرَدُّ عَلَىٰ أَعْقَابِنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْنَا اللَّهُ كَالَّذِي اسْتَهْوَتْهُ الشَّيَاطِينُ فِي الْأَرْضِ حَيْرَانَ لَهُ أَصْحَابٌ يَدْعُونَهُ إِلَى الْهُدَىٰ انْتِنَا قُلْ إِنَّ هُدَىٰ اللَّهِ هُوَ الْهُدَىٰ وَأَمْرًا لِنُسَلِّمَ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ

“De ki: “Allah’ı bırakıp da bize faydası olmayan, zararı da dokunmayan şeylere mi tapalım? Allah, bizi hidayete kavuşturduktan sonra gerisingeri (şirke) mi döndürülelim? Arkadaşları ‘bize gel!’ diye doğru yola çağırdıkları hâlde, yeryüzünde şaşkın şaşkın dolaşıp şeytanların ayarttığı kimse gibi mi (olalım)?” De ki: “Hiç şüphesiz asıl doğru yol Allah’ın yoludur. Bize âlemlerin Rabbine boyun eğmek emrolundu.” (En’am-71)

يَا بَنِي آدَمَ قَدْ أَنْزَلْنَا عَلَيْكُمْ لِبَاسًا يُؤَارِي سَوَاتِكُمْ وَرِيشًا وَلِبَاسُ التَّقْوَىٰ ذَلِكَ خَيْرٌ ذَلِكَ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُونَ

“Ey Âdemoğulları! Size avret yerlerinizi örtecek giysi ve süslenecek elbise verdik. Takva (Allah’a karşı bilinçli olma) elbisesi var ya, işte o daha hayırlıdır. Bu (giysiler), Allah’ın rahmetinin alametlerindedir. Belki öğüt alırlar (diye onları insanlara verdik). (Âraf-26)

أُبَيِّنُكُمْ رِسَالَاتِ رَبِّي وَأَنْصَحُ لَكُمْ وَأَعْلَمُ مِنَ اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ

“ Ben size Rabbimin vahyettiklerini tebliğ ediyorum ve size nasihat ediyorum. Sizin bilmediğiniz şeyleri de Allah tarafından gelen vahiy ile biliyorum.” (Âraf-62)

أَوْ عَجِبْتُمْ أَنْ جَاءَكُمْ ذِكْرٌ مِنْ رَبِّكُمْ عَلَىٰ رَجُلٍ مِنْكُمْ لِيُنذِرَكُمْ وَلِتَتَّقُوا وَلَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ

“Sizi uyarması yani sizin Allah’a karşı bilinçli olup rahmete ulaşmanız için, içinizden bir adam aracılığı ile Rabbinizden size bir zikir (vahiy ve öğüt) gelmesine şaşıntınız mı?” (Âraf 63)

وَإِذْ قَالَتْ أُمَّةٌ مِنْهُمْ لِمَ تَعِظُونَ قَوْمًا اللَّهُ مُهْلِكُهُمْ أَوْ مُعَذِّبُهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا قَالُوا مَعْذِرَةٌ إِلَىٰ رَبِّكُمْ وَلَعَلَّهُمْ يَنْتَفِعُونَ

“Hani onlardan bir topluluk demişti ki: “Siz, Allah’ın helâk edeceği veya şiddetli bir azaba uğratacağı bir kavme ne diye (boş yere) öğüt veriyorsunuz?” Onlar da, “Rabbimize bir mazeret beyan etmek için, bir de belki Allah’a karşı bilinçli olurlar diye (öğüt veriyoruz)” demişlerdi.” (Âraf-164)

فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ أَنْجَيْنَا الَّذِينَ يَنْهَوْنَ عَنِ السُّوءِ وَأَخَذْنَا الَّذِينَ ظَلَمُوا بِعِقَابٍ رَبِّيسٍ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ

“Onlar kendilerine hatırlatılanı unuttunca, biz de kötülükten alıkoymaya çalışanları kurtardık. Zulmedenleri yoldan çıkmaları sebebiyle, şiddetli bir azapla yakaladık.” (Âraf-165)

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَتَّقُوا اللَّهَ يَجْعَلْ لَكُمْ فُرْقَانًا وَيُكَفِّرْ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ

“Ey iman edenler! Eğer Allah’a karşı bilinçli olursanız; O, size iyiyi kötüden ayırt edecek bir anlayış verir ve sizin kötülüklerinizi örter, sizi bağışlar. Allah, büyük lütuf sahibidir.” (Enfal-29)

لَا تَقُمْ فِيهِ أَبَدًا لَمَسْجِدٍ أُسِّسَ عَلَى التَّقْوَى مِنْ أَوَّلِ يَوْمٍ أَحَقُّ أَنْ تَقُومَ فِيهِ فِيهِ رِجَالٌ يُحِبُّونَ أَنْ يَتَطَهَّرُوا وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُطَهَّرِينَ

“Onun içinde asla durma. İlk günden temeli bilinç üzerine kurulan mescidin içinde durman elbette daha uygundur. Orada temizlenmeyi seven adamlar vardır. Allah da tertemiz olanları sever.” (Tevbe-108)

أَقَمَنْ أُسِّسَ بُنْيَانُهُ عَلَى تَقْوَى مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانٍ خَيْرٌ أَمْ مَنْ أَسَسَ بُنْيَانَهُ عَلَى شَقَا جُرْفٍ هَارٍ فَانْهَارَ بِهِ فِي نَارِ جَهَنَّمَ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ

“Binasını takva (Allah’a karşı bilinç üzerine) ve O’nun rızasını kazanmak temeli üzerine kuran kimse mi daha hayırlıdır, yoksa binasını çökmeye yüz tutmuş bir uçurumun kenarına kurup, onunla birlikte kendisi de cehennem ateşine yuvarlanan kimse mi? Allah, zalimler topluluğunu doğru yola erdirmez.” (Tevbe-108)

أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لَا خَوْفَ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ

الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ (Yunus-62,63)

Şunu iyi bilin ki, Allah’ın dostlarına hiçbir korku yoktur yani onlar asla üzülme-yeceklerdir. Onlar hakkıyla iman eden ve Allah’a karşı bilinçli olanlardır.

مَثَلُ الْجَنَّةِ الَّتِي وُعدَ الْمُتَّقُونَ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ كُلُّهَا دَائِمٌ وَظُلُّهَا تِلْكَ عُقْبَى الَّذِينَ اتَّقَوْا وَعُقْبَى الْكَافِرِينَ النَّارُ

“Allah’a karşı bilinçli olanlara va’ dolunan cennetin durumu şudur: Onun içinden ırmaklar akar, yemişleri ve gölgeleri devamlıdır. İşte bu, Allah’a karşı bilinçli olanların sonudur. İnkâr edenlerin sonu ise ateştir.” (Râd-35)

وَلَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَهُ الدِّينُ وَاصِبًا أَغْفِرَ اللَّهُ تَتَّقُونَ

“Göklerdeki her şey, yerdeki her şey O’nundur. İtaat de daima O’na olmalıdır. Öyle iken siz Allah’tan başkasına karşı mı bilinçli oluyorsunuz?” (Nahl-52)

Yani iman edenler, en çok yüce Allahı bilmeleri, Kur’an’dan O’nu hakkıyla tanıyıp anlatmaları emredilmiştir. Vasib= Sürekli, daima, kesintisiz yalnız O’na özel kılınması gerekir.

وَإِنْ عَاقَبْتُمْ فَعَاقِبُوا بِمِثْلِ مَا عُوقِبْتُمْ بِهِ وَلَئِنْ صَبَرْتُمْ لَهُوَ خَيْرٌ لِلصَّابِرِينَ

“Eğer ceza verecekseniz, size yapılanın misliyle cezalandırın. Eğer sabrederseniz, elbette bu, sabredenler için daha hayırlıdır.” (Nahl-126)

وَاصْبِرْ وَمَا صَبْرُكَ إِلَّا بِاللَّهِ وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَلَا تَكُ فِي ضَيْقٍ مِمَّا يَمْكُرُونَ

“Sabret! Senin sabrın ancak Allah’ın yardımı ile. Onlardan yana üzülme. Tuzak kurmalarından dolayı da sıkıntıya düşme.” (Nahl-127)

Sabır, dayanma anlamına geldiği için, Allah Resülünün dayanma gücü indirilen âyetlere bağlı olduğundan dalayı

وَمَا صَبْرُكَ إِلَّا بِاللَّهِ

“senin sabrın ancak Allah’ın yardımını sayesinde” denilmiştir.

إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ

“Şüphesiz Allah, kendisine karşı bilinçli olanlarla ve güzel ahlak sahibi olanlarla beraberdir.” (Nahl-128)

وَكَذَلِكَ أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا وَصَرَّفْنَا فِيهِ مِنَ الْوَعِيدِ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ أَوْ يُحَدِّثُ لَهُمْ ذِكْرًا

“İşte böylece biz onu Arapça bir Kur’an olarak indirdik ve Allah’a karşı bilinçli olsunlar, yahut onlara bir hatırlatma olsun diye onda vadedilen uyarıları tekrar tekrar anlattık.” (Tâhâ-113)

لَنْ يَنَالَ اللَّهُ لُحُومَهَا وَلَا دِمَاؤها وَلَكِنَّ يَنَالُهُ التَّقْوَى مِنْكُمْ كَذَلِكَ سَخَّرَهَا لَكُمْ لِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَى مَا هَدَيْكُمْ وَيُبَشِّرِ الْمُحْسِنِينَ

“Onların etleri ve kanları asla Allah’a ulaşmaz. Fakat O’na sizin takvanız (Allah’a karşı bilinçli olmanız) ulaşır. Böylece onları sizin hizmetinize verdi ki, size doğru yolu gösterdiğinden dolayı Allah’ı büyük tanıyasınız. Güzel ahlak sahiplerini müjdele.” (Hac-37)

قُلْ أَدُلُّكُمْ خَيْرٌ أَمْ جَنَّةُ الْخُلْدِ الَّتِي وُعِدَ الْمُتَّقُونَ كَانَتْ لَهُمْ جَزَاءً وَمَصِيرًا

“De ki: “Bu mu daha hayırlıdır, yoksa Allah’a karşı bilinçli olanlara va’dedilen ebedilik cenneti mi?” Orası onlar için bir mükâfat ve varılacak bir yerdir.” (Furkan-15) Furkan 12, 13, 14.âyetlerden sonra yukarıdaki âyet önemli hela geliyor. Yani âyet, sadece bilinç sahiplerinin kurtulacağını bildiriyor.

إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ نُوحٌ أَلَا تَتَّقُونَ

Şu elçiler de kavimlerini takvaya yani bilince, bilinçli olmaya davet etmişlerdir.

Şuara 124.âyette Hud (a.s), 142.âyette Salih (a.s), 161.âyette Lut (a.s), 177.âyette Şuayb (a.s)

إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ هُودٌ أَلَا تَتَّقُونَ

Kardeşleri Hud, onlara “Bilinçli olmaz mısınız?” dedi.

إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ صَالِحٌ أَلَا تَتَّقُونَ

Kardeşleri Salih, onlara “Bilinçli olmaz mısınız?” dedi.

إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ لُوطٌ أَلَا تَتَّقُونَ

Kardeşleri Lut, onlara “Bilinçli olmaz mısınız?” dedi.

إِذْ قَالَ لَهُمْ شُعَيْبٌ أَلَا تَتَّقُونَ

Kardeşleri Şuayb, onlara “Bilinçli olmaz mısınız?” dedi.

Yukarıda adı geçen Resüllerin hepsi kavimlerine şunu da söylemişlerdir.

إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ نُوحٌ أَلَا تَتَّقُونَ
 إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا

Kardeşleri Nuh, onlara “Bilinçli olmaz mısınız?” dedi. Ben sizin için güvenilir bir Resulüm, Allah’a karşı bilinçli olun yani bana itaat edin.

106,107,108. âyetlerde Nuh (a.s) iki kez, 124,125,126.âyetlerde Hud (a.s) iki kez, 142, 143, 144.âyetlerde Salih (a.s) iki kez, 161, 162, 163. âyetlerde Lut (a.s) bir kez, 177,178, 179. âyetlerde Şuayb (a.s) bir kez Yani

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا Allah’a karşı bilinçli olun yani bana itaat edin demişlerdir.

Takva yani bilinçli olmak bu kadar değerli bir meziyettir.

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ وَاحْتَشُوا يَوْمًا لَا يَجْزِي وَالِدٌ عَنْ وَلَدِهِ وَلَا مَوْلُودٌ هُوَ جَارٌ عَنْ وَالِدِهِ
 شَيْئًا إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ فَلَا تَغُرَّكُمْ الْخَيُوطُ الدُّنْيَا وَلَا يُغُرَّكُمْ بِاللَّهِ الْعُرُورُ

“Ey insanlar! Rabbinize karşı bilinçli olun. Hiçbir babanın çocuğuna yarar sağlamayacağı, hiçbir çocuğun da babasına yarar sağlamayacağı günden korkun! Şüphesiz Allah’ın v’di gerçektir. Sakın dünya hayatı sizi aldatmasın. O aldatıcı şeytan da Allah hakkında sizi aldatmasın.” (Lokman-33)

فُرْنَا عَرَبِيًّا غَيْرَ ذِي عِوَجٍ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ

“Biz onu, Allah’a karşı bilinçli olsunlar diye hiçbir eğriliği bulunmayan Arapça (apaçık) bir Kur’an olarak indirdik.” (Zümer-28)

تِلْكَ الدَّارُ الْآخِرَةُ نَجْعَلُهَا لِلَّذِينَ لَا يُرِيدُونَ عُلُوًّا فِي الْأَرْضِ وَلَا فُسَادًا وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ

“İşte ahiret yurdu. Biz, onu yeryüzünde büyüklük taslamayan ve bozgunculuk çıkarmayanlara özel kılarız. Sonuç, Allah’a karşı bilinçli olanlarındır.” (Kasas-38)

110-) Yaptıkları bina, kalpleri parçalanıncaya kadar yüreklerine devamlı olarak bir kuşku olacaktır. Allah her şeyi bilendir, hüküm ve hikmet sahibidir.

111-) Allah müminlerden, canlarını ve mallarını, kendilerine (verilecek) cennet karşılığında satın almıştır. Çünkü onlar Allah’ın yolunda savaşırlar, öldürürler, öldürülürler. (Bu), Tevrat’ta, İncil’de ve Kur’an’da Allah’ın üzerine yasa olan bir sözdür. Allah’tan daha çok yasına vefalı kim vardır! O halde O’nunla yapmış olduğunuz bu alışverişinizden dolayı sevinin. İşte bu, azim bir başarıdır.

112-) Bunlar, tevbe edenler, kulluk edenler, hamdedenler, (Allah yolunda) seyahat edenler, rükû edenler, secde edenler, mârufu emreden ve münkerden nehyedenler, Allah’ın sınırlarını muhafaza edenlerdir. Müminlere müjde ver!

113-) Cehennemın arkadaşları yani müşrik oldukları kendilerine iyice belli olduktan sonra en yakın akrabaları dahi olsalar, onlara bağışlanma dilemek ne Nebi’ye ne de iman edenlere yakışmaz.

Nebi ve Resulün Özellikleri

Nebi Kimdir?

Son Nebi ve Nübüvvet'e bağlı son Resul olan Muhammed (a.s) ın gelmesi yani son vahyin indirilmesiyle Nebi ve Resul arasında bulunan farklar çok açık olarak ortaya çıkmıştır. Yani Kur'an'da Nebi ve Resul arasında bulunan farklar mükemmel bir sistem dahilinde çok net olarak ortaya konmuştur.

Nebi: Kendisine vahiy indirildiği andan itibaren her an, yirmi dört saat, gece gündüz, her zaman vefat edinceye kadar Nübüvvet makam ve mertebesine sahiptir. Özel hayatında Nübüvvet makam ve mertebesi ondan hiçbir zaman ayrılmaz. Hatta âhirette bile Nübüvvet makam ve mertebesiyle birlikte anılır. “Kim Allah'a ve Resul'e itaat ederse işte onlar, Allah'ın kendilerine lütuflarda bulunduğu Nebiler, sıddıklar, şehitler ve salih kişilerle beraberdir. Bunlar ne güzel arkadaşlardır” (Nisa-69) Kendisine çağdaş olan yani aynı zaman ve zeminde yaşayan müminler Nebi'ye saygısızlık yapamazlar, hanımları müminlerin anneleri oldukları için onlarla nikah kıyıp evlenemezler. Nübüvvet tarihsel bir makam ve mertebe iken, Risâlet ise, evrensel bir misyondur. Nebi'nin söz ve fiilleri özel hayat ile ilgili olduğu için müminler için bağlayıcı nitelikte değildir. Nebi'nin söz ve davranışlarının Resul gibi bağlayıcı olmamasının sebebi, özel hayatında söz ve fiilleri ile Allah'a karşı hata yaptığından ileri gelmektedir.

Mesela: “Yukarıdaki âyette Nebi (a.s) müşrik akrabalarına istiğfar ediyor!

Mesela: Nebi, Allah'ın helal kıldığını kendisine haram kılıyor. (Tahrim-1) Zaten Kur'an, Nebi'nin söz ve fiillerinin Resul gibi bağlayıcı olmadığını apaçık olarak gösteriyor. “Ey Nebi! İnanmış kadınlar, Allah'a hiçbir şeyi ortak koşmamak, hırsızlık yapmamak, zina etmemek, çocuklarını öldürmemek, elleri ve ayakları arasında bir iftira uydurup getirmemek ma'ruf olan işte sana isyan etmemek hususunda sana biat etmeye geldikleri zaman, biatlarını al ve onlar için Allah'tan mağfiret dile...” (Mümtetine-12) Âyette geçen “وَلَا يَعْصِيكَ فِي مَعْرُوفٍ” (ma'ruf olan işte sana isyan etmemek) cümlesi çok önemlidir. Çünkü yüce Allah, Kur'an'da Resul'e itaat etme konusunda hiçbir kayıt koymamıştır. Yani Resul'e kayıtsız şartsız itaat etmek Allah'ın kesin emirleri arasında yer alır. Dolayısıyla Resul'e isyan eden cehenneme girer. “Kim Allah'a ve Resulüne isyan eder ve haddini aşarsa Allah onu, devamlı olarak kalacağı bir ateşe sokar ve onu için alçaltıcı bir azap vardır” (Nisa-14) Fakat Nebi'ye karşı gelenler günahkar olmazlar. Ahzab suresi 36 ile 37. âyetleri bu gerçeği en güzel bir şekilde gösteriyor. “Allah ve Resulu bir işe hüküm verdiği zaman, inanmış bir erkek ve kadına o işi kendi isteklerine göre seçme hakkı yoktur. Her kim Allah'a yani Resul'üne isyan ederse, apaçık bir sapkınlığa düşmüş olur” (Ahzab- 36) (Ey Nebi!) “Hani Allah'ın nimet verdiği, senin de kendisine iyilik ettiğin kimseye: Eşini yanında tut, (onu boşama) Allah'tan kork! diyordun. Allah'ın açığa vuracağı şeyi insanlardan çekinerek içinde gizliyordun. Oysa asıl korkmana layık olan Allah'tır.

Zeyd, o kadından ilişkisini kesince biz onu sana nikahladık ki evlatlıkları, hanımlarıyla ilişkilerini kesiklerinde o kadınlarla evlenmek isterlerse müminlere bir güçlük olmasın. Allah'ın emri yerine getirilmiştir” (Ahzab-37) Ahzab 36. âyette “Allah ve Resulu bir işe hüküm verdiği zaman inanmış bir erkek ve kadına o işi kendi isteklerine göre seçme hakkı yoktur” buyrulduğu halde, 37. âyette Zeyd, Nebi'nin sözünü dinlemi-

yor, Nebi “Eşini yanında tut, Allah’tan kork” dediği halde, eşini boşuyor.

Mesela: Bir kadın Nebi (a.s) ın yanına gelerek onunla mücadeleye varacak boyutta bir tartışma içine giriyor ve bu tartışmada Yüce Allah kadını haklı çıkarıyor. (Mücadele-1) Fakat Resul ile tartışmak kesinlikle küfürdür. Çünkü Resuller Allah’tan gelen vahyi insanlara bildiren kişilerdir. “Kendisi için doğru yol belli olduktan sonra, kim Resule karşı çıkar ve müminlerin yolundan başka bir yola girerse, onu o yönde bırakırız ve cehenneme sokarız, o ne kötü bir yerdir” (Nisa- 115) Yüce Allah tarafından bir sisteme bağlı olarak yüzlerce âyette yer alan Nebi ve Resul ibareleri yerine hiçbir zaman “peygamber” kelimesini kullanmamak gerekir.

Çünkü “peygamber” kelimesi Nebi ve Resul’ün arasında bulunan farkları yok eden, Kur’an’ın bağlam ve bütünlüğünü bozan, vahyin sistemini tahrif eden, onlarca kavramı anlamsız kılan çok zehirli bir kelimedir. Hangi âyette Nebi geçiyorsa Nebi, Resul geçiyorsa Resul kavramını kullanmak Kur’an’ın anlaşılmasında hayati bir öneme sahiptir.

Resul Kimdir?

Nebi 23 sene, 24 saat, gece gündüz, bütün özel hallerinde Nebi’lik makam ve mertebesine sahip iken, Resul Allah tarafından indirilen vahyi insanlara ulaştırdığı andaki konumudur. Yani “vahiy” ile “Resul” arasında hiçbir fark yoktur. Resul’lerin görevlerinin sadece Allah tarafından indirilen vahyi insanlara tebliğ etmek olduğu ile alakalı yüzlerce ayet vardır. “(Nuh) dedi ki: Ey kavmim! Bende herhangi bir sapkınlık yoktur; fakat ben, âlemlerin Rabbi tarafından gönderilmiş bir Resulüm. Size Rabbimin vahyettiklerini duyuruyorum,,,” (Âraf-61, 62) “Hud da: Bilgi ancak Allah’ın katındadır. Ben size, bana gönderilen şeyi duyuruyorum...” (Ahkaf-23) “De ki: Ben, sadece, vahiy ile sizi uyarıyorum. Fakat sağır olanlar ikaz edildikleri zaman bu çağrıyı duymazlar” (Enbiya- 45) “Biz onların dediklerini çok iyi biliriz. Sen onların üzerinde bir zorlayıcı değilsin. Tehdidimden korkanlara Kur’an’la öğüt ver” (Kaf- 45)

Resuller değerlerini tamamen vahiy’den alırlar. Resulleri Allah’tan yani Kur’an’dan ayırmak küfür olarak görülmüştür. (Nisa-150) “Beşer Resul” hayatta olduğu sürece konuşan Kur’an’dır. Resul olmadan İslam, din, iman, hidayet, rahmet, kitap ve hikmet olmaz. Resul o derece büyük bir değere sahiptir. Yüce Allah’ın, mesajını insanlara ulaştırmada elçilik misyonundan daha ideal bir yol ve yöntem bulunmamaktadır. İman edenler ona müracaat etmek zorundadırlar. Aslında Resul ile vahiy aynı gerçeği temsil ediyorlar. Kur’an’ı tek kaynak kabul edenler ile Nebi (a.s) ın arkadaşları arasında hiçbir fark yoktur. Bugün Kur’an’dan yüz çevirenler, o gün Allah Resulü’nden yüz çevirenlerle aynı inanç ve ahlaka sahiptir.

“Beşer Resul” vefat ettikten sonra onu sadece yüce Allah tarafından indirilen vahiy temsil eder. Resuller vahiy’den başka hiçbir miras bırakmazlar. Resullerin bütün bağlantıları Allah tarafından kendilerine indirilen vahiy’dir. Vahiy sisteminde bazen “Beşer Resul” bazen de “kitap Resul” ön plana çıkmaktadır. “Beşer Resul” ahlakı, edebi, örnekliliği, mimik hareketleri ve tavırlarıyla insanları vahiy’den daha fazla etkileme

gücüne sahiptir. Vahiy, beşer Resul kadar insanları etki altına alamaz. Yani beşer Resul olan Muhammed (a.s), kendi döneminde yaşayan insanların müslüman olmalarında vahiy'den daha fazla bir etkiye sahip olmuştur. Vahiy tebliğ etmede bu özellikler beşer Resul'ün üstünlüklerini ortaya koyar. Ancak "Beşer Resul" hayatı, yaşadığı coğrafya ile sınırlı olup, bir fâni olarak ölüme mahkumdur. Fakat "kitap Resul'e" hiç kimse bir sınırlama koyamaz, o bütün sınırları ve coğrafyaları aşarak her yere ve bütün zamanlara gidebilir. Kur'an'da onlarca kavram sadece "Allah vahiy ve Resul" bağlamında kullanılmıştır. Resul'e itaat Allah'a itaat olarak kabul edilmiştir. (Nisa-80) Çünkü Resul sadece Allah tarafından indirilen vahiy tebliğ eder.

Mesela: Kur'an'ın hiçbir âyetinde "Nebi"ye itaat etmekle" ilgili bir emir bulunmaz. İlgili âyetlerin hepsinde Allah ile beraber itaat edilmesi gereken kişi Resul'dür. Aynen bunun gibi "ittiba, kitab'ı tilavet etme, tebyin, helal ve haram kılma, istihza, küfür, ona karşı gelindiğinde savaş açılma, tekzib, tasdik, hak, nur, inzar, tebliğ, kerim, mübin, emanet, sıdk, dâvet gibi birçok kavram Resul bağlamında kullanılmıştır. Resul'ün dilinde hayat bulan vahiy'den başka hiçbir söz din ve hüküm olarak insanları bağlamaz. Yani din ve hüküm olarak Kur'an'dan başka hiçbir kaynak yoktur. İşte bundan dolayı "Allah ve Resulüne itaat edin" "Allah'ın ve Resul'ünün davetine icabet edin" "Elçilere tâbi olun, âyetlerimi ve Resullerimi yalanladılar. Rabbimiz! iman ettik ve Resul'e tabi olduk" Allah'ın indirdiğine ve Resul'e gelin, ah keşke Allah'a ve Resul'e itaat etseydik, Allah'a ve Resule davet edildikleri zaman, Keşke Resul ile birlikte bir yol edinseydim, Kim Allah ve Resul'ü uğrunda hicret ederek evinden çıkarsa, Allah'ın elçilerini inkar ettiler, müjdeleyici ve uyarıcı elçiler gönderdik, elçi göndermeden azap etmeyiz, Andolsun Resul size rabbinizden hakkı getirdi, kim Allah ve Resul'üne karşı gelirse, Allah Resulü'ne eziyet edenlere acı bir azap vardır" gibi yüzlerce âyette hep Resul kavramı kullanılmıştır.

Kur'an'da geçen bütün "Nebiyin, Enbiya" "Nebi'ler" kavramı Resulleri de kapsamaktadır. Çünkü Nübüvvet kişi ile elçilik arasında ikinci bir aşamadır. Kişi Nebi olduktan sonra elçilik makamına ulaşır. Nebi olunmadan elçi olunmaz. Dolayısıyla her Resul aynı zamanda Nübüvvet aşamasından geçmiş sayılır. Fakat her nebi Resullük makam ve mertebesine ulaşma imkânına kavuşmadan vefat edebilir. Nübüvvet ve Risalet makamının birbirinden ayrı bir misyona sahip olduğunu Hac suresi 52. âyetinde görüyoruz. Kur'an'ın hiçbir âyetinde "Nebiyallah" "Allah'ın Nebisi" geçmez. Fakat onlarca yerde "Resulullah" geçer. Sadece bir yerde "Enbiya Allah'i" kelimesi geçmektedir. (istisnalar kaideyi bozmaz) Nebi ve Resul'ün arasında bulunan farkları araştırırken ilginç bir ayrıntıya daha rastladık. Kur'an'ın yüzlerce âyetinde "Resûlihi" (Allah'ın) Rasulü" "Rüsûlihi" (Allah'ın) Rasulleri, elçileri" "Rüsûli" "Resullerim, elçilerim" "Resuli" "Resulüm, Elçim" geçtiği halde, bir âyette bile "Nebiyihi" (Allah'ın Nebisi, Onun Nebisi) geçmez.

Tekil olarak bütün Nebi kelimeleri Kur'an'da Allah lafzı ile bağlantısız yalın bir şekilde ve zamirsiz olarak geçer. Nebi ve Resul'ün arasında bulunan farkları bilmeyenlerin Kur'an'dan, Allah Resulü'nden ve İslam'dan konuşmaları doğru değildir. Bütün bu farklardan sonra Nebi veya Resul kavramı yerine "peygamber" kelimesini kitabında

veya konuşmalarında kullanan bu kişinin kitabı okunmaya, konuşmaları dinlenilmeye değer bulunmaması gerekir. Çünkü "peygamber" kelimesini kullanan Kur'an'da dolayısıyla İslam'da hata yapmaya mahkum olacaktır. Kim olursa olsun "Peygamber" kelimesini kullanarak konuşan bir kimse emin olun dinlenilmeye değer bir inanç ve fikir ortaya koymayacaktır. Rivayet ve içtihadlardan sonra dinde en önemli tahrif hareketi "peygamber" kelimesidir.

Bu konuda şu âyetler gerçekten çok önemlidir. "Şimdi (ey müminler!) onların size iman edeceklerini mi umuyorsunuz? Oysaki onlardan bir zümre, Allah'ın kelamını işitirler de iyice anladıktan sonra, bile bile onun kelimelerini "tahrif ederler" (Bakara-75) "Yahudilerden bir kısmı kelimeleri yerlerinden tahrif ederler, (değiştirirler) dillerini eğerek bükerek..." (Nisa- 46) "Sözlerini bozmaları sebebiyle onları lanetledik ve kalplerini katılaştırdık. Onlar kelimelerin yerlerini değiştirirler (kitaplarını tahrif ederler) Kendilerine öğretilen hükümlerin önemli bir bölümünü de unuttular. İçlerinden pek azı hariç, onlardan daima bir hainlik görürsün. Yine de sen onları affet ve aldırış etme. Şüphesiz Allah iyilik edenleri sever" (Maide -13) "Ey Resul! Kalpleri iman etmediği halde ağızlarıyla "iman ettik" diyen kimselerden ve Yahudilerden küfür içinde konuşanların hali seni üzmesin. Onlar durmadan yalana kulak verirler ve sana gelmeyen bazı kimselere kulak verirler; kelimeleri yerlerinden kaydırıp değiştirirler..." (Maide -41)

114-) İbrahim'in babası için bağışlanma dilemesi, sadece ona verdiği bir sözden dolayı idi. Ne var ki, onun Allah'ın düşmanı olduğu kendisine belli olunca, ondan uzaklaştı. Şüphesiz ki İbrahim çok duygulu ve yumuşak huylu biri idi.

115-) Allah bir toplumu hidayete ilettikten sonra sakıncakları şeyleri kendilerine açıklamadan, onların (iradelerine ipotek koyarak, zorla) saptıracak değildir. Allah her şeyi çok iyi bilendir.

Yani hidayete ulaşmak Yüce Allah tarafından gönderilen mesajla ilgili bir durumdur. Mesajdan bağımsız olarak hidayet ve sapkınlık olmaz.

116-) Göklerin ve yerin hükümranlığı Allah'ındır. O diriltir ve öldürür. Sizin için Allah'tan başka ne bir veli ne de bir yardımcı vardır.

117-) Andolsun ki Allah, bir gurubun kalpleri eğilmeye yüz tuttuktan sonra, Nebi'yi ve o zor saatte ona uyan muhacirlerle ensarı affetti. Sonra da onların tevbelerini kabul etti. Çünkü O, onlara karşı şefkatli ve merhametli olmandır.

118-) Ve seferden geri kalan üç kişinin de (tevbelerini kabul etti). Yeryüzü, genişliğine rağmen onlara dar gelmiş, kendilerini sıktıkça sıkılmıştı. Nihayet Allah'tan (O'nun azabından) yine Allah'a sığınmaktan başka çare olmadığını anlamışlardı. Sonra (eski hallerine) dönmeleri için Allah onların tevbelerini kabul etti. Çünkü Allah tevbeyi kabul eden, merhametli olmandır.

119-) Ey iman edenler! Allah'a karşı bilinçli yani doğrularla beraber olun.

120-) Medine halkına ve onların çevresinde bulunan Araplara, Allah'ın Resûlünden

geri kalmaları ve onun canından önce kendi canlarını düşünmeleri yakışmaz. İşte onların Allah yolunda bir susuzluğa, bir yorgunluğa ve bir açlığa uğramaları, kâfirleri öfkelendirecek bir yere (ayak) basmaları ve düşmana karşı bir başarıya nâil olmaları, ancak bunların karşılığında kendilerine salih bir amel yazılması içindir. Çünkü Allah güzel ahlak sahiplerinin mükâfatını kaybetmez.

121-) *Yapmakta olduklarının en güzeli ile mükâfatlandırmak için küçük büyük yaptıkları her infaki ve geçtikleri her vâdiyi Allah tarafından mutlaka onların lehine yazılacaktır.*

122-) *Müminlerin hepsinin toptan çıkmaları doğru değildir. Onların her kesiminde bir grup dinde bilinçlenmek ve toplumlarına döndüklerinde onları ikaz etmek için geride kalmalıdır. Umulur ki sakınırlar.*

Âyet sefere veya savaşa çıkmakla ilgili değildir. Obalardan, köylerden ve şehirlerden toplu bir şekilde kalabalık cemaatler halinde Resulüllah'a yapılan ziyaretler hakkındadır. Yani bir yerleşim yerinden az sayıda insan gidip Allah'ın Resulü ile görüşecek ve ondan öğrendiklerini gelip halkına aktaracaktır. Resulüllah (a.s) ın gelecek kalabalıkların hepsini ağırlayıp onların tümüyle ilgilenmesi mümkün değildi. İşte âyet bu ziyaretlere bir düzen getiriyor. Eğer âyette söz konusu olan sefere çıkmak ve savaş yapmak olsaydı, toptan gitmeleri gerekirdi. Çünkü yüce Allah şöyle buyuruyor. "... Müşrikler sizinle topyekün savaştıkları gibi sizde onlarla topyekün savaşın ve bilin ki Allah muttakilerle beraberdir" (Tevbe-36)

123-) *Ey iman edenler! Kâfirlerden size tehdit oluşturanlara karşı savaşın. Sizde (aşılmaz) bir güç bulsunlar ve bilin ki, Allah bilinç sahipleriyle beraberdir.*

124-) *Herhangi bir sûre indirildiği zaman onlardan bir kısmı der ki: "Bu sizin hanginizin imanını artırdı?" İman edenlere gelince (bu sûre) onların imanlarını artırır ve onlar sevinirler.*

125-) *Kalplerinde hastalık olanlara gelince, onların da kirlerinin üzerine kiri ziyadeleştirir yani onlar artık kâfir olarak ölürler.*

126-) *Onlar, her yıl bir veya iki kez (çeşitli belâlarla) sınamadan geçirildiklerini görmüyorlar mı? Sonra da ne tevbe ediyorlar ne de müzakere ediyorlar.*

127-) *Bir sûre indirildiği zaman, (kaş göz işaretiyle alay eder) birbirlerine bakar (ve): (Çevreden) sizi birisi görüyor mu? diye sorarlar, sonra da (yüz çevirerek) giderler. Bilinçsiz bir toplum oldukları için Allah onların kalplerini ters çevirmiştir.*

128-) *Andolsun size kendi içinizden aziz bir Resul gelmiştir ki, sizin sıkıntıya uğramanız ona çok ağır gelir. O, size çok düşkün, müminlere karşı şefkatli, merhametlidir.*

Kur'anda "aziz" izmi, yüce Allah, vahiy (Fussilet-41) ve Resul (Tevbe-128) bağlamında geçmektedir. Ayrıca "Rauf" ve "Rahim" isimleri de, yüce Allah (Bakara-143; Tevbe-117) ve Resul (Tevbe-128) bağlamında geçmektedir.

129-) *(Ey Nebi!) Yüz çevirirlerse de ki: Allah bana yeter. O'ndan başka ilâh yoktur. Ben sadece O'na tevekkül ederim yani O azim Arş'in sahibidir.*

Nebi (a.s) ın Sözlere Dinde Bağlayıcı Mıdır?

“Biz bu Kur’anda öğüt alıp düşünsünler diye, her türlü detaylandırma yaptık. Oysa bu, onların daha da uzaklaşmalarından başkasını arttırmıyor.” (İsra -41)

“Bu Kur’an’da her örnekten insanlar için çeşitli detaylandırmada bulunduk. Ne var ki insanların çoğu görmezden gelip üzerini örtmede (kâfirlikte) ayak direttiler.” (İsra-89)

Kuran’da her örnekten çeşitli detaylandırma yapan kimdir?

“...(Bu) öyle bir kitaptır ki, Allah’tan başkasına kul olmayasınız diye doğru hüküm veren, her şeyden haberdar olan (Allah) tarafından ayetleri sağlamlaştırılmış, sonra da detaylandırılmıştır.

Ben ise; O’nun tarafından size (gönderilmiş) bir uyarıcı ve müjdeleyiciyim.” (Hud-1,2)

“... Kitabı sana, her şeyin açıklayıcısı, Müslümanlara bir hidayet, bir rahmet ve bir müjde olarak indirdik.” (Nahl-89)

Her âyeti ve her şeyi açıklayan kim? Müfessir denilen kişiler mi? Nebi’nin vefatından 3 asır sonra uydurma söylentilerin (rivayetlerin) toplandığı kitaplar mı? Her şeyi bilen Allah mı? “Onların sana yönelttikleri her teze karşı, biz sana gerçeği ve en güzel tefsiri getirmişizdir.” (Furkan-33)

En güzel tefsiri kim yapar? Müfessir denilen kişiler mi? Nebi’nin vefatından 3 asır sonra onun adına uydurulan “yalan” söylentilerin (rivayetlerin) toplandığı hadis kitapları mı? Her şeyi bilen Allah mı? “Sana neyi infak edeceklerini sorarlar. De ki... (Bakara-215)

“Sana içkiyi ve kumarı sorarlar. De ki: ...” (Bakara-219)

“Sana yetimler hakkında soru sorarlar. De ki ...” (Bakara-220)

“Sana kadınların aybaşı halini sorarlar. De ki: ... (Bakara-222)

“Sana ruhtan sorarlar; De ki: ...” (İsra-85)

“İnsanlar sana o (Son) Saat’ten soruyorlar. De ki: ...” (Ahzab- 63)

İnsanlar kime soru soruyor, cevabı kim veriyor? “Sana, kendilerine neyin helal kıldığını sorarlar. De ki: ...” (Mâide-4)

İnsanlar helal kılınanlar konusunda kime soruyor, cevabı kim veriyor? “Senden fetva isterler. De ki: ...” (Nisa-176)

“Senden kadınlar hakkında fetva soruyorlar. De ki: ...” (Nisa-127)

İnsanlar kimden fetva istiyor, fetvayı kim veriyor? “İşte bunlar, Allah’ın âyetleridir. Onları sana gerçek olarak okuyoruz. Artık Allah’tan ve O’nun âyetlerinden sonra hangi hadise iman edecekler?” (Casiye-6)

“Artık bundan (Kur’an’dan) başka”hangi hadise iman edecekler?” (Murselât-50)

“Allah, “hadisin” ne güzelini müteşâbih (benzeşen), mesânî (ikişerli) bir Kitap halinde indirdi. Ondan, Rabblarına karşı içtenlikli saygısı olanların derileri ürperir. Ardından da derileri ve kalpleri Allah’ın zikri (vahiy öğretisi) ile huzura kavuşur. İşte bu, Allah’ın hidayeti gösteren kılavuzudur. Onunla dileyeni hidayete iletir. Kimde Allah’ı kaydederse, artık ona hidayeti gösteren bulunamaz.” (Zümer-23)

Yüce Allah, “hadis” terimini, kendi âyetleri için mi kullanıyor? Yoksa Nebi’nin vefatından üç asır sonra Hicaz Bölgesi’nden 2.800 km ötede havada uçuşan 600.000 (altıyüzbin) söylenti içinden, Buhari’nin bizzat kendisinin uygun gördüğü 2.762 (ikibin yedi yüz altmış iki) “uydurma söylenti” için mi kullanıyor?

“... (Bu Kur’an) iftira edilebilecek “bir hadis” değildir. Ancak kendinden öncekilerin doğrulayıcısı, her şeyin açıklayıcısı ve iman edecek bir topluluk için bir hidayet ve rahmettir.” (Yusuf-111)

“Onlar neredeyse, sana vahyettiğimizden başkasını bize karşı “iftira etmen için” seni fitneye düşüreceklerdi.

O zaman seni dost edineceklerdi.” (İsra-73)

“Eğer bize karşı “bazı söylentiler uydursaydı” onun sağ-elini (bütün güç ve kudretini) çekip-alıverirdik. Sonra onun can damarını (vahyi) elbette keserdik. Ve sizden kimse de buna engel olamazdı.” (Hakka-44-47)

Vahiy dışı ifadeler için “söylentiler” terimini biz mi kullanıyoruz? Yoksa (Yusuf-111; İsra-73) gibi âyetlerde yüce Allah mı kullanıyor? Kur’an iftira edilebilecek bir hadis değilse, Nebi’nin vefatından 3 asır sonra yaşamış kişilerin, yüzbinlerce “iftira edilmiş sözü” güya ayıklayıp Nebi’ye isnad ettikleri sözlerin “iftira edilmiş olmadığına deliliniz nedir?” “... O, hükümranlığına kimseyi ortak etmez.” (Kehf-26)

“... Hüküm, yalnızca Allah’ındır...” (Yusuf-40)

Hüküm yalnız kime aitmiş? Bu âyetlere rağmen Nebi de hüküm koyar diyebilir misiniz? “Ey Resul! Rabbinden sana ne indirildiyse sadece onu tebliğ et...” (Mâide-67)

“Resul’e (vahyi) tebliğden (duyurmaktan, iletmekten) başka hiçbir (yükümlülük) yoktur...” (Mâide-99)

“... Resul’e düşen,(vahyi) apaçık bir şekilde tebliğden (duyurmaktan, iletmekten) başkası değildir.” (Nur-54)

“... Resulümüz üzerine düşen (yalnızca) apaçık bir tebliğden (duyurmaktan, iletmekten) ibarettir.” (Teğabun-12)

“... Resule düşen,(vahyi) apaçık tebliğden başkası değildir.” (Ankebüt-18)

Elçiye düşen nedir? Sadece Kur’an’ı aynen tebliğ etmek mi yani duyurmak ya da iletmek mi? Yoksa kendi sözlerinden paralel bir din oluşturmak mı? “Ben, yalnızca bana Rabbinden vahyedilene (Kur’an’a) uyarım.” (Âraf-203)

“... De ki: “Benim onu (Kur’an’ı) kendiliğimden değiştirmem olacak şey değildir. Ben, ancak bana vahyedilene uyarım. Eğer Rabbime isyan edersem, gerçekten ben,

azim günün azabından korkarım.” (Yunus-15)

Nebi (a.s) sadece vahye uyuyor? Bizim de ona uymaktan başka hiçbir seçeneğimiz yoktur. Resul Kur'an'a eklemeye yapabiliyor mu? Ya da ondan bir harf çıkarabiliyor mu? Kur'an'ın hükümleri dışında bir söz söyleyebiliyor mu? Resul din adına, Allah'ın Kitabı dışında söz söyleseydi Allah o Resulu ne yaparmış? “De ki: Kesin delil Allah'ındır...” (En'am-149)

Yüce Allah, Resulüne, hangi ifadeleri söylettiriyor? Nebi'nin kendi sözlerinden hiç bahsediyor mu? “Kendilerine tilavet edilmekte olan Kitab'ı sana indirmemiz onlara yetmiyor mu? ...” (Ankebut-51)

Yüce Allah'ın sorusu çok net değil mi? Neden başka kaynaklardan din öğrenmeye çalışıyorsunuz? Neden başka kaynaklardan hüküm bulma peşindesiniz? “Tehdidimden korkanlara Kur'an ile öğüt ver.” (Kaf-45)

“De ki: Ben sizi sadece vahiy ile uyarıyorum...” (Enbiya-45)

Yüce Allah, Resulüne, kendisinden sakınanlara Kur'an'la mı öğüt vermesini söylüyor? Yoksa şahsi sözleriyle mi? Resul'e uyacaksak biz de Kur'an'la öğüt vermeli değil miyiz? “...Artık, hakkı (ayetleri) görmezden gelip üzerini örtenler (ön yargılı kâfirler), dininize bir şey yapmaktan umutlarını kesmişlerdir. Öyleyse, onlardan korkmayın. Benden korkun. Bugün, sizin için dininizi olgunlaştırdım yani üzerinize nimetimi tamamladım. Ve sizin için din olarak İslam'a razı oldum...” (Mâide-3)

Yüce Allah hangi dini mükemmel olarak ortaya koyup, hangi nimeti tamamlayıp, hangi dine razı olmuştur? İslam dini mi, yoksa rivayetlerin şirk dini mi? “Rabbinin sözü, doğruluk ve adalet bakımından da tamamlanmıştır. O'nun sözlerini değiştirebilecek kimse yoktur. O, işitendir, bilendir.” (En'am-115)

Allah neyi tamamlamamış yani size göre eksik olan nedir?

Bu âyetlere rağmen Kur'an'da noksan aramak yani yeterli görmemek Allah'a din öğretmek (Hucurât-16) anlamına gelmiyor mu? “De ki: Dininizi Allah'a mı öğretiyorsunuz? ...” (Hucurât-16)

“Andolsun, size (bütün durumlarınızı kapsayan) zikrinizin içinde bulunduğu bir kitap indirdik. Yine de Aklınızı kullanmaz mısınız?” (Enbiya-10)

Allah her durumunuzun içinde olduğu bir kitap diyor. Atalarınızdan size gelen ibadetleri sorgulayacaksınız. Allah'a muhalefet edip “şu şu konular eksik bırakılmış” diyen müşriklerin ahlakına sahip olmayacaksınız? Çünkü yüce Allah insanları sadece indirdiği vahiy'den sorumlu tutmuştur. “O (Kur'an), sena ve kavmine bir hatırlatmadır. İleride ondan sorulacaksınız.” (Zuhruf- 43-44)

Allah Resulu Kur'an'a eşit bir konuma ve değere sahip iken, mezheplerin din adamları onu Abbasi be Emevi devletleri döneminde uydurulan dünyanın en yalan sözlere eşit bir hale getiriyorlar. “Resul dedi ki: “Rabbim kavmim, bu Kur'an'ı mehcür tuttu (duyarsız oldu, terk edilmiş olarak bıraktı).” (Furkan-30)

Kur'an'ı terk eden kim? Başka kaynaklara yönelen kim?

Dolayısıyla Resul (a.s) kimden şikâyetçi oluyor? “Resul, kendisine Rabbinden indirilene iman etti, mü'minler de. Hepsi, Allah'a, meleklerine, kitaplarına ve Resullerine inandı. O'nun Resulleri arasında hiçbirini (diğerinden) ayırt etmeyiz. İşittik ve itaat ettik. Rabbimiz bizi bağışla; dönüş sanadır dediler.” (Bakara-285)

“...ben Müslümanlardanım (sadece vahye teslim olanlardanım) diyenden daha güzel sözlü kimdir?” (Fussilet-33)

Yani yüce Allah “Ehli Sünnetim ya da şu mezheptenim” deyin mi diyor? Yoksa sadece “Müslümanım” dememizi mi istiyor? (Ey Resul!) “Biz seni âlemlere rahmet olarak gönderdik.” (Enbiya -107) Yani rahmet olan Muhammed ve Nebi değil, vahiy ve Risalet misyonudur.

Dolayısıyla rahmet olan yüce Allah'ın indirdiği vahiy'dir. Kur'an'ın rahmet olduğu ile ilgili âyetler. “Rabbinden bir rahmet olarak hep Resuller göndermekteyiz. O duyan ve bilendir.” (Duhan -5,6)

Yani âlemlere rahmet olarak sadece son Resul değil, bütün Resuller rahmet olarak gönderilmişlerdir? “Kendi elleriyle işledikleri yüzünden başlarına bir musibet geldiğinde, “Rabbimiz, bize bir Resul gönderseydin de senin âyetlerine uysaydık ve iman edenlerden olsaydık” demesinler diye (Resul gönderdik).” (Kasas -47)

“Ne zaman onlara, Allah'tan, yanlarındakini tasdik edici bir Resul gelse, Kitap Ehli'nden bir grup, sanki hiç haberleri yokmuş gibi, Resulun getirdiğine sırt çevirirler.” (Bakara-101)

Demek oluyor ki, Resul sadece vahyi tebliğ eder, onu duyurur ve sadece onunla uyarı yapar.

Sözün Özü: Yüce Allah; “Gönderdiğim kitap yeterlidir, her örneği detaylandırarak ben bildirdim, ben tafsil, tasrif, tefsir ve tebyin ettim” buyuruyor. “Resul'e düşen, benim açıkladığım âyetleri, ekleme çıkarma yapmadan aynen insanlara tebliğ etmektir (duyurmaktır, iletmektir), beyan etmektir (ilan etmektir)” buyuruyor. “Hükmü Nebi değil sadece ben koyarım. Bunu da Resul ile size duyururum, iletirim” buyuruyor. -“Şayet din adına, Nebi kendiliğinden bir kelime söylemiş olsaydı, onun şah damarını keser, yani görevine son verirdim” buyuruyor. “Onlara, “Allah'ın indirdiğine uyun.” denildiği zaman, onlar: “Hayır! Biz, atalarımızı üzerinde bulduğumuz şeylere uyarız.” derler. Ya ataları akıllarını kullanmamış yani hidayeti bulamamış idiyeler?” (Bakara-170)

“Onlara, Allah'ın indirdiğine yani Resul'e gelin dendiği zaman, Atalarımızı üzerinde bulduğumuz şey bize yeter.” dediler. Peki ya ataları bir şey bilmeyen yani hidayette olmayan kimseler idiyse?” (Mâide -104) Onlarca âyette yüce Allah'ın “Kur'an'a uyun” emri çok net değil midir? Buna rağmen belki münafık, belki müşrik, imânî durumunu ve niyetini bilmediğimiz, âlim diyerek ümmete anlatılan ve bu Nebi (a.s) in hadisidir diye dayatılanlara mı uyacağız? “Onların çoğunluğu zandan başkasına

uymaz. Zan ise, haktan hiçbir şey ifade etmez” (Yunus -36)

Âyetin son cümlesini tekrar edelim: “Zan ise haktan bir şey ifade etmez” Kur’an’a uyumlu olan sözleri Nebi (a.s) söylemiş olabilir (zan). Ama zamanla üzerine din bina edildiği için şirk olmuşlardır. Eğer din değil de, bir gelenek ve kültür olarak intikal etselerdi, onlardan yararlanmanın bir sakıncası olmazdı. Fakat bir emir ve din olarak yani farz, helal ve haram kıldıkları için onlar artık küfür ve sapkınlık olarak değerlendirilmeleri gerekiyor.

Yani her koşulda hüküm, Kuran’dan öğrenilir. Din ve hüküm olarak Kur’an’dan başka hiç bir kaynak yoktur. Zan Haktan bir şey sağlamaz. İnsanlar ne mezheplerden, ne sözde söylentilerden (rivayetlerden) sorguya çekilmeyeceklerdir. İnsanlar sadece Kur’an’dan sorumludurlar. Dolayısıyla Nebi’nin söylediği zannedilen sözlerden hiç kimse sorumlu değildir. Kabul etsek de etmesek de gerçek budur. Bu nedenle dini detaylara boğup yaşanamaz hale getirmekten vazgeçip, yaşanması kolay olan Kur’an’daki hâlis dine dönmek zorundayız. Yani Nebi’nin söylemediklerine “kâle Resulullah” diyerek, Allah’a din öğretmekten vazgeçmeliyiz!

“Dinleyeni olmadığından değil, anlayanı olmadığından sessizleşir insan.” (Osho)

NASR SURESİ

3 âyet olup Medine'de nazil olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1,3-) Allah'ın yardımı ve fetih geldiğinde, insanların akın akın Allah'ın dinine girdiğini gördüğünde, Rabbine hamd ederek tespihte bulun yani O'ndan bağışlanma dile. Çünkü O, tevbeleri kabul edendir.

MAİDE SURESİ

120 âyet olup Medine'de nazil olmuştur,

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

1-) Ey iman edenler! Sözleşmeleri yerine getirin. İhramlı iken avlanmayı helal saymamak üzere size okunacaklar dışında kalan hayvanlar, sizin için helâl kılındı. Allah dilediğini hükmeder.

2-) Ey iman edenler! Allah'ın sembollerine, haram dolunaya, (Allah için) hidayet ve bağlılık için (gelen hacılara) yani Rablerinin fazilet ve rızasını arayarak Beyt-i Haram'ın güvenine kendilerini teslim etmiş kimselere saygısızlık etmeyin. Hac bitince de (bilgi) avcılığına devam edin. Mescid-i Haram'dan engelledikleri için bir topluma karşı beslediğiniz kin sizi düşmanlığa sevketmesin! Erdemli ve bilinçli olmada yardımlaşın, günah ve düşmanlık üzerine yardımlaşmayın. Allah'a karşı bilinçli olun çünkü Allah'ın cezası çetindir.

3-) Meyte (ölü), kan, hıncır eti yani Allah'tan başkası adına boğazlanan, boğulmuş, vurulup öldürülmüş, yukarıdan yuvarlanıp ölmüş, boynuzlanıp ölmüş (hayvanlar ile) canavarların yediği hayvanlar -ölmeden yetişip kestikleriniz müstesna- dikili taşlar (putlar) üzerine boğazlanmış hayvanlar ve fal oklarıyla kısmet aramanız size haram kılındı. Bunlar yoldan çıkmaktır. Bugün kâfirler, sizin dininizden (onu yok etmekten) ümit kesmişlerdir. Artık onlardan korkmayın, benden korkun. Bugün sizin dininizi mükemmelleştirdim yani üzerinize (tevhid) nimetimi tamamladım ve sizin için din olarak İslâm'a razı oldum. Kim, gönülden günaha yönelmiş olmamak üzere açlık halinde dara düşerse (haram etlerden yiyebilir). Çünkü Allah bağışlayandır, merhametli olandır.

Âyette bulunan “الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتَمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي” (Bugün sizin dininizi ikmal ettim, yani üzerinize (tevhid) nimetimi tamamladım ve sizin için din olarak İslâm'a razı oldum.)” cümlesinde bulunan “الْيَوْمَ” kelimesi çok önemlidir. Yani daha Allah Resul'ü (a.s) hayatta iken, din Allah tarafından tamamlanmıştır. Dolayısıyla Allah Resul'ü hayatta iken indirilen vahiyle din Allah tarafından tamamlanmışsa, artık dinin üzerine hiç kimse bir ekleme yapamaz anlamına gelmektedir. İkincisi, yüce Allah indirdiği İslam dininden başka bir dine razı değildir.

“Lehmel Hinzîr” Nedir?

İnsanoğlu belirli zaman ve coğrafyalarda bazı yiyecek ve içeceklerden şiddetle kaçınmış ve bunları kendine yasaklamıştır. Yahudi, Şii ve Sünni toplumlarda birçok hayvana özellikle domuza karşı inanılmaz bir düşmanlık ve büyük bir tepki vardır. Acaba bunun sebebi nedir?

Yahudilik'te domuzun haram kılındığı hususunda Tevrat'ta açık ifadeler vardır: "... ve domuzu, çünkü çatal ve yarık tırnaklıdır, fakat geniş getirmez, o size murdardır. Onların etinden yemeyeceksiniz ve leşlerine dokunmayacaksınız, onlar size murdardır" (Levililer, 11/7-8; Tesniye, 14/8). Hristiyanlıkta ise domuzun haram kılındığına dair açık ve kesin bir hüküm yoktur. Ahd-i Cedîd'in, (İncil) "Putlara kurban edilen şeylerden, kandan ve boğulmuş olanlardan... çekinin, bunlardan çekinirseniz iyi edersiniz" (Resullerin İşleri, 15/29) şeklindeki cümleleri arasında domuzun haram kılındığına dair açık bir hüküm bulunmamakta, buna karşılık ağıza giren şeyin değil ağızdan ve kalpten çıkan şeylerin insanı kirleteceği ifade edilmektedir.(Matta, 15/11, 18; Markos, 7/15-23). İncillerde de domuz yer yer horlanmaktadır (Matta, 7/6; Markos, 5/11-14). Sanıldığı gibi domuz etinin yasaklanması, Yahudilik, Şililik ve Sünnilik gibi dinlerin ortaya çıkışıyla gerçekleşmedi. Artık biliniyor ki, çok ilahlı dinlere mensup birçok toplumda da domuz etinin yenilmesi yasaktı. Bırakın yemeyi şehirlere (Pontus/Komana gibi) domuz sokulmasına izin bile verilmiyordu. Domuz "düşmanlığının" nedenleri arasında cinsellik olduğunu söyleyenler olmuştur. Güya dişisini kıskanmayan tek hayvan domuzdur. Domuz etini yiyenlerin de dişisini kıskanmayacakları hurafesi ümmetin ümmileri arasında hayli yaygındır. Kuşkusuz bunun bilimsel hiçbir açıklaması yoktur.)

Yaşam Şekli

Domuz terleyemez. O yüzden doğal yaşam alanı nemli bölgeler ve bitki örtüsü çok olan yerler olmuştur. Dünyanın her yerinde, Kuzey ve Güney Amerika'da, Avustralya'da ve birçok adada insanların elinden kaçıp tekrar yabanileşmiş domuz popülasyonlarına rastlanılabilir. Özellikle insanlar tarafından rahatsız edildikleri bölgelerde gündüzleri saklanıp gece aktif olurlar. Saklanmak ve dinlenmek için sık çalılıkları, kendi kazdıkları kuyuları (bazen bitkilerle örterler), doğal mağaraları veya diğer hayvanların inşa edip terk ettikleri inleri seçerler. Çoğunlukla suyun yakınında bulunurlar, çoğu türler çamur banyosu yapıp böylece kendilerini parazitlere karşı korurlar. Domuzlar çok hızlı koşabilir ve çok iyi yüzebilirler. Tehdit edildikleri takdirde saldırgan savaşçılara dönüşür, düşmanlarına uzun dişleri ile saldırırlar.

Bu harita son 10.000 yılda domuzların doğal yetiştirme alanlarını göstermektedir. Haritadaki yeşil alanlar, domuzların doğal yetiştirme alanlarını, mavi renkteki alanlar ise sonradan götürülüp, yetiştirildiği alanları göstermektedir.

Görüldüğü üzere, çok kurak ve çölsü alanlar ile kutup bölgeleri gibi bölgelerde, domuz doğal koşullarda yaşayamamakta veya üretilmemektedir. Domuzun yaşadığı bölgeleri yakından gösteren haritadan bir kesit. Malûm nedenlerle Araplar hiçbir zaman domuzla tanışmamışlardır. Ancak Yahudiler hem Mısır'ın kuzeyi ve Nil nehri boyunca, hem de babilde domuzu tanıdılar... Geçmiş bırakıp da son 1000 yıla bakarsak da domuzun yaşadığı alanlarda gene Arap yarım adasını görememektediriz. Renk farklı- sarı alanlar domuzun şu anda yaşadığı bölgeler- yeşil ise bulunmadığı bölgeleri gösteriyor. Domuzlar ıslak ormanları, bataklıkları yer tutar, fazla kuru bölgelerden kaçınırlar.

Acaba “Hıızır” Kelimesi, Kur'an'da Hangi Anlama Geliyor?

İşte Âyetler: اِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيكُمُ الْمَيْتَةَ وَالِدَّمَ وَلَحْمَ الْخِنْزِيرِ وَمَا اَهْلٌ لِّغَيْرِ اللّٰهِ بِهٖ فَمَنْ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَٰدٍ فَاِنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ - Allah, size ancak meyteyi, kanı, hıızır etini yani Allah'tan başkası adına kesileni haram kıldı. Ama kim mecbur olur da bağılık yani aşırıya gitmeksizin yemek zorunda kalırsa, şüphesiz ki Allah bağışlayandır, merhamet edendir.” (Nahl-115)

اِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيكُمُ الْمَيْتَةَ وَالِدَّمَ وَلَحْمَ الْخِنْزِيرِ وَمَا اَهْلٌ لِّغَيْرِ اللّٰهِ بِهٖ فَمَنْ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَٰدٍ فَاِنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ - Allah, size ancak leş, kan, hıızır eti yani Allah'tan başkası adına kesileni haram kıldı. Ama kim mecbur olur da, bağılık yani aşırıya gitmeksizin ve zaruret ölçüsünü aşmaksızın yemek zorunda kalırsa, ona günah yoktur. Şüphesiz, Allah çok bağışlayandır, çok merhamet edendir.” (Bakara-173)

حُرِّمَتْ عَلَيكُمُ الْمَيْتَةُ وَالِدَّمَ وَلَحْمَ الْخِنْزِيرِ وَمَا اَهْلٌ لِّغَيْرِ اللّٰهِ بِهٖ وَالْمُخْنَقَةُ وَالْمَوْفُوْدَةُ وَالْمُتَرَدِّيَةُ وَالنَّطِيْحَةُ وَمَا اَكَلَ السَّبْعُ اِلَّا مَا دَكَّيْتُمْ وَمَا دُبِحَ عَلٰى النُّصَبِ وَاَنْ تَسْتَفْسِمُوْا بِالْاَزْلَامِ ذٰلِكُمْ فَسِقُ الْيَوْمِ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ كَفَرُوْا مِنْ دِيْنِكُمْ فَلَا تَخْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنَ الْيَوْمَ اَكْمَلْتُ لَكُمْ دِيْنَكُمْ وَاَتَمَمْتُ عَلَيكُم نِعْمَتِيْ وَرَضِيْتُ لَكُمُ الْاِسْلَامَ دِيْنًا فَمَنْ اضْطُرَّ فِيْ مَحْمَصَةٍ غَيْرٍ مُّتَجَانِفٍ لِاِثْمٍ فَاِنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ (Ölmüş hayvan, kan, hıızır eti yani Allah'tan başkası adına boğazlanan, boğulmuş, darbe sonucu ölmüş, yüksekten düşerek ölmüş, boynuzlanarak ölmüş ve yırtıcı hayvan tarafından parçalanarak ölmüş (henüz canı çıkmamış iken) yani yetişip temiz olarak kestikleriniz hariçtir. Ve dikili taşlar üzerinde boğazlanan hayvanlar yani fal oklarıyla kısmet aramanız size haram kılındı. İşte bu (dikili taşlar- putlar üzerinde boğazlanan hayvanlar yani fal oklarıyla kısmet aramanız) fisk (yoldan çıkmak)tır. Bugün kâfirler dininizden (onu yok etmekten) ümitlerini kestiler. Artık onlardan korkmayın, benden korkun. Bugün sizin için dininizi kemale erdirdim. Yani sizin üzerinize (tevhid) nimetimi tamamladım ve sizin için din olarak İslâm'a razı oldum. Kim şiddetli açlık durumunda zorda kalır, günaha meyletmeksizin (bunlardan) yerse, şüphesiz ki Allah çok bağışlayıcıdır, çok merhamet edicidir.”(Maide-3)

Kur'an'da var olan birçok "vav" edatı yani anlamına gelmektedir. Yukarıdaki âyetlerin hepsinde "lehmel hınzır" denildikten hemen sonra "وَمَا أَهْلٌ لِّغَيْرِ اللَّهِ" (Allah adından başkası adına kesilen) denilmiştir. Konu ile ilgili En'am suresi 145. âyetine bir bakalım. Âyetin tam olarak metni ve meâli şöyledir: قُلْ لَا أَجِدُ فِي مَا أُوحِيَ إِلَيَّ مُحَرَّمًا إِلَّا أَنْ يَكُونَ مِثْلَهُ أَوْ دَمًا مَسْفُوحًا أَوْ لَحْمَ خِنْزِيرٍ فَإِنَّهُ رِجْسٌ أَوْ فِسْقًا أُهْلًا لِّغَيْرِ اللَّهِ بِهِ فَمَنْ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَإِنَّ رَبَّكَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ (De ki: "Bana vahyedilende bir kimsenin yiyeceği şeyler arasında haram kılacak bir şey bulamıyorum.") "İla an yakun meythale av damasfuhav av lham xinzir fa innahu ricsun av fısqa uhlal lıgıyralle bihi faman avstru gıyralbag vıla ead fa inna rabbak gıfurur rahım" (Ancak ölü, akıtılmış kan, hınzır eti-ki o şüphesiz ricstir veya fısıklıktır (yoldan çıkmadır, çünkü) Allah'tan başkası adına kesilmiştir.) "Fakad bağılık yani aşırıya gitmeksizin kim bunlardan yeme zorunda kalırsa ona sorumluluk yoktur." Şüphesiz Rabbin bağışlayandır, merhamet edendir. Yani Kur'an'ın bağlam ve bütünlüğüne baktığımızda hınzır, Allah adından başkası adına kesilen hayvan anlamına gelmektedir.

"Lehmel Hinzır" Neden Domuz Değildir?

1-) Suudi Arabistanda domuzun yaşaması mümkün değildir. Arabistanda yani Mekke ve Medine'de bulunmayan bir hayvanın haram kılınması Kur'an'ın ahlak ve karakterine, akıl ve mantığına uygun değildir. Eğer böyle bir şey olsaydı, müşrikler bunu şiddetle reddederlerdi ve onlara verilecek mantıklı bir cevap bulunamazdı. Halbuki Kur'an'ın en önemli ahlakı yapılan bütün itirazlara cevap vermesidir.

2-) Domuz eti yememek ameli bir konudur, oysa hınzır eti yememek itikadi ve imani bir konudur. Yani konu şirk ve tevhid bağlamında işlenmiştir. Maksat et yemek değil, şirkten ve müşriklerden uzak kalmaktır. Özellikle Mâide-3.ayette geçen şu cümle önemlidir. Bugün sizin dininizi mükemmelleştirdim yani üzerinize (tevhid) nimetimi tamamladım ve din olarak (indirdiğim) İslam'a razı oldum..."Yani hınzır etinin haram olması, ameli bir mesele değildir. Dolayısıyla zararlı olduğundan daha çok, iman ve itikad, tevhid ve İslamla ilgili ele alınmıştır.

3-) Mâide suresi-60.âyette geçen "el kiradete vel henêzira" "maymunlar" ve "domuzlar" değildir. İsrailoğullarının yaptıkları birçok olumsuz amellerden dolayı lanetlenmeleri..." (Nisa-155) "...kalplerinin katılaşması, (Bakara-74) "...alçaklık ve rezillik içine girmeleri..." (Bakara-85) "... kalplerinin ölmesi..." (Bakara-243) anlamına gelmektedir. Yani bitkinlik, tükenmişlik, miskin ve zillet içinde kalmaları, leş gibi olma hâli, hiçbir gücü kalmama ve sefil bir hayata mahkum olma" anlamında kullanılmıştır. Bakara suresi 243. âyet bu gerçeği anlatıyor. Yüce Allah bu âyette onlara "ölünüz" buyuruyor. "Kiradete" kelimesinin "kene" anlamına gelme ihtimali de vardır. Çünkü birçok Yahudi ailesi, faiz oluyla insanların kanını emen bir kene gibidirler.

4-) Domuzun haram olmadığını ortaya koyan en önemli delil, Mâide 3. âyette bulunan şu cümledir. حُرِّمَتْ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةُ وَالِدَمُّ وَالْحُنْزِيرُ وَمَا أَهْلٌ لِّغَيْرِ اللَّهِ بِهِ وَالْمُنْخَنِقَةُ وَالْمُتَرَدِّيَةُ وَالنَّطِيحَةُ وَمَا أَكَلَ السَّبْعُ إِلَّا مَا ذَكَّيْتُمْ (Şunlar size haram kılınmıştır: Leş, kan, hınzır eti yani Allah'tan başkası adına kesilen, boğulmuş, (taş, ağaç vb.ile) dövülüp öldürülmüş, yukarıdan yuvarlanıp ölmüş, boynuzlanıp ölmüş, (hayvanlar

ile) vahşi hayvanların yediği (öldürdüğü hayvanlar) (ölmeden yetişip) temiz olarak kestikleriniz hariç ve dikili taşlar üzerine boğazlanmış (hayvanlar)...”

Şimdi cevaplanması gereken soru şu:

Eğer “hınzır eti” domuz olsaydı, (ölmeden yetişip) temiz olarak kestikleriniz hariç, cümlesi olmazdı. Böyle bir cümle asla olmaması gerekirdi. Çünkü bu “ölmeden yetişip temiz olarak kestiklerinizin içinde “hınzır eti” de mevcuttur. Bu cümle “hınzır eti”nin domuz olmadığını ispat ediyor. Yani ayet hınzır etini temizleme ve onu yenecek duruma getirme imkanı olduğunu gösteriyor. Ama söz konusu domuz olsaydı, bu mümkün olmazdı. Dolayısıyla domuz eti haram olsaydı, “ölmeden yetişip temiz olarak kestikleriniz hariç” cümlesinden dolayı “lehmel hınzır” “hınzır eti” asla domuz olamaz.

5-) Allah adından başkası adına kesilen hayvanların ortak bir özelliği mevcuttur. Kur’an bunlara fısk ve rics diyor. Yani üç âyette de ortak kelime hınzır değil, Allah’tan başkası adına kesilen hayvanlar olarak gösterilmiştir. Mâide 3. âyette hınzır eti için “fısk” “yoldan çıkma” En’am 145 te hınzır eti için, “rics ve fısk” derken, En’am 121 de ise, Allah adından başkası adına kesilen hayvanlar “fısk” “yoldan çıkma” olarak gösterilmiştir. Önemine binaen tekrar etmek istiyorum. Âyette dikkat çeken en önemli şey hınzır etinin iman, tevhid ve itikâdla ilişkilendirilmesidir. Halbuki domuz etini yemenin iman ve itikadla hiçbir ilişkisi yoktur. Yani âyetlerde anlatılmak istenen şey, Müslümanların, evliya ve ilâhları için müşriklerin kestiklerini yememeleridir. Çünkü müşriklerde Müslümanların kestiklerini yemiyorlardı. (En’am-119, 120) Burada şirk ve tevhid arasında kesin ve net bir çizgi koymak vardır. Dolayısıyla Kur’an’da var olan “hınzır etinin” yenilip yenilmemesi etle, etin zararlı olmasıyla ilgili değildir. İslamla, inançla, tevhidle yani müşriklerin inanç, fiil ve ahlaklarından uzak kalmakla ilgilidir. Bakara suresinde “hınzır eti” kelimesinin geçtiği âyetin (Bakara-173) önceki ve sonraki âyetlerle birlikte değerlendirdiğimizde de olayın bir haram kılma olmadığını, iman ve itikadla ilgili olduğunu görüyoruz.

6-) Kur’an’da üç âyette de hınzır kelimesinden sonra “ve” bağlacıyla **وَمَا أَهْلٌ بِهِ** - **لِغَيْرِ اللَّهِ** - Allah’tan başkası adına kesilen” olarak geçmektedir. (Bakara -173; Mâide -3; Nahl-115) Bir âyette de “hınzır etinin” “rics” ve “fısk” denildikten hemen sonra **أَهْلٌ** - **لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ** - Allah’tan başkası adına kesilmiştir.” denilerek (En’am-145) hınzır etinin domuz değil, Allah’tan başkası adına kesilen hayvanlar olduğu yani leş yani ölü eti olduğu vurgulanmıştır. Kur’an’ın bağlam ve bütünlüğüne baktığımızda yüzlerce âyette bulunan “ve” bağlacının bir çoğu “yani” anlamına gelmektedir. “Domuz eti yemez ama haramı domuz gibi yer” diye güzel bir söz vardır. Hayatı boyunca hatta insanlık tarihinde bir defa bile insanın yemek zorunda kalmayacağı bir şeyi yüce Allah tam dört âyette haram eder miydi? Arabistanda yaşamayan bir hayvan için “zor durumda kalanın aşırıya gitmeden yani haddi aşmadan yiyebileceğinin” izahı nasıl olacaktır? Yani olmayan bir şeyi insanlar nasıl yiyecek? Aslında dört âyette geçen “meytete” (ölü-leş) “ved deme” (kan) “ve lehmel hınzır” (hınzır eti) aynı anlama gelmektedir. Yani haram kılınan sadece leştir yani ölü hayvan etidir yani Allah’tan başkası adına kesilmiştir.

7-) Dolayısıyla Kur'an'a göre hayvanların yenilip yenilmemesi, temiz ve sağlıklı olup olmadıkları, halkların kültür ve gelenekleriyle ilgili olarak serbest bırakılmıştır. Yoksa yüce Allah'ın, binlerce hayvanın içinde sadece bir hayvanın adını anarak onu haram kılması olacak bir şey değildir. Hemde bu hayvan Kur'an'ın indiği coğrafyada yaşayamayan ve insanların görmediği bir hayvan olsun.

Sonuç olarak: Aynen çocukları sünnet etme âdeti gibi, domuzun da “hinzir eti” altında yani Kur'an'da tam dört âyette geçen “لَحْمُ الْخِنْزِيرِ (lehmel hinczir)” kelimesinin tahrif edilmesiyle israiliyattan geçtiğine inanıyoruz. Çünkü “لَحْمُ الْخِنْزِيرِ (lehmel hinczir (hinczir eti)” kelimesinin geçtiği bütün âyetlerde tek konu, iman ve itikad yani şirk ve tevhid âkidesidir. Domuzun haram olmasının Kur'an'la yakından uzaktan hiçbir alakası yoktur. Domuzun haram olması, israiliyattan Şia ve Ehl-i Sünnet kaynaklarına, oradan da tefsirlere intikal ederek, Allah'tan başkası adına kesilen hayvanlar anlamından domuz etine evrilmiştir. Aslında sadece “lehmel hinczir” “Allah'tan başkası adına kesilen et” kelimesi değil, yüzlerce Kur'an kavramının anlamı tahrif edilmiştir. Daha doğrusu Şii ve Sünni din adamları tarafından Kur'an'da tahrife uğramamış bir kelime kalmamıştır. Şii ve Sünni din adamları âyetlerin manasını öyle bozdular ki, Kur'an anlaşılmaz bir kitap haline gelmiştir.

8-) Kur'an'da “لَحْمُ الْخِنْزِيرِ - lehmel hinczir - hinczir eti” üç âyette “elif lâm” takısı ile yani marifeli olarak geçmektedir.(Bakara -173; Mâide-3; Nahl -115) Bunun anlamı, Mekke ve Medine'de yaşayan insanlar “lehmel hinczir” “hinczir etinin” hangi anlama geldiğini çok iyi biliyorlardı. Yani onlara meçhul olan bir şey değildi. Fakat iklim ve coğrafya açısından biliyoruz ki, domuz Suudi Arabistan'da yaşayan bir hayvan değildir. O zaman “lehmel hinczir” “hinczir eti” domuz değildir. Mekke ve Medine'de yaşayan insanların tümünün bildiği bir şey idi. Yani iman edenler, müşrikler, Yahudi ve Hristiyanlar “lehmel hincziri” “hinczir et” nin hangi anlama geldiğini biliyorlardı. Kur'an ile paralellik arz ettiğinden dolayı İncil'de geçen cümleye bir daha bakalım. Ahd-i Cedîd'in, (İncil) “Putlara kurban edilen şeylerden, kandan ve boğulmuş olanlardan... çekinin, bunlardan çekinirseniz iyi edersiniz” (Resullerin İşleri, 15/29) şeklindeki cümleleri arasında domuzun haram kılındığına dair açık bir hüküm bulunmamakta, buna karşılık ağıza giren şeyin değil ağızdan ve kalpten çıkan şeylerin insanı kirleteceği ifade edilmektedir. (Matta, 15/11, 18; Markos, 7/15-23). İncil'lerde de domuz yer yer horlanmaktadır (Matta, 7/6; Markos, 5/11-14).

Demek oluyor ki, “lehmel hinczir” İncil'de ve Kur'an'da geçtiği gibi, “Putlara (Allah'tan başkası adına kesilen) kan ve boğulmuş (ölü-leş) olan hayvanlar haramdır. Ancak yetişip temiz olarak kesilenler hariç...”

9-) Mâide 3 âyeti incelerken ilginç bir ayrıntıya rastgeldik. “... Leş yani ölü hayvan kan, lehmel hinczir yani Allah'tan başkası adına kesilen hayvanlar, boğulmuş, dövülüp öldürülmüş, yukarıdan aşağıya yuvarlanıp ölmüş, boynuzlanıp ölmüş, vahşi hayvanların yediği denildikten sonra “إِلَّا مَا ذَكَّيْتُمْ - illâ mâ zekkeytum - yetişip temiz olarak kestikleriniz hariç” buyrulmuştur. Fakat “vemê zubihâ alen nusubi” dikili taşlar (putlar) üzerine kesilen hayvanlar “إِلَّا مَا ذَكَّيْتُمْ (illâ mâ zekkeytum) (yetişip temiz

olarak kestikleriniz hariç)” olan hayvanlardan istisna edilmiştir. Yani putların üzerine kesilen hayvanlar canlı olarak da kesilse haramdır. Bunlar için “illâ mâ zekkeytum” “yetiştirip temiz olarak kestikleriniz hariç” diye bir şey söz konusu edilmemiştir.

Onlar her halükarda haramdırlar. Yani eğer”lehmel hinzir” domuz eti haram olsaydı yüce Allah onu da istisna ederdi.

Demek oluyor ki, “lehmel hinzir” domuz eti değil, Allah’tan başkası adına kesilen yani leş ve ölü hayvan anlamına gelmektedir. Bu konu ile ilgili şu âyet de önemlidir. “Benden önce gelen Tevrat’ı tasdik edici olarak ve size haram kılınan bazı şeyleri de helal kılmam için gönderildim. Size Rabbinizden bir âyet getirdim. O halde Allah’a karşı takvalı olun yani bana itaat edin. (Âli İmran-50) Aslında İsa (a.s) Allah tarafından vahiy’le haram kılınan bir şeyi helal etmiyordu. Din adamlarının rivayetlerle haram ettiklerini vahiyyle helal kılıyordu. Aynen Şii ve Sünni mezheplerinde olduğu gibi bu haramları din adamları koymuştu. Yoksa yüce Allah daha önce haram kıldığı bir şeyi helal kılmıyordu. İşte aynen bunun gibi, hinzir eti de domuza çevrilerek Allahın haram kılmadığı bir şey âlimleri tarafından haram kılınmıştır.

4-) *Kendileri için nelerin helâl kılındığını sana soruyorlar; de ki: Bütün temiz şeyler size helâl kılınmıştır. Allah’ın size öğrettiğinden öğretilip avcı hale getirdiğiniz köpeklerin sizin için yakaladıklarından da yeyin ve üzerine Allah’ın adını anın. Allah’a karşı bilinçli olun. Allah’ın hesabı pek çabuktur.*

5-) *Bugün size temiz şeyler helâl kılınmıştır. Kendilerine kitap verilenlerin (Yahudi, Hristiyan vb. nin) yiyeceği size helâldir, sizin yiyeceğiniz de onlara helâldir. Mümin kadınlardan iffetli olanlar ile daha önce kendilerine kitap verilenlerden iffetli kadınlar da, mehirlerini vermeniz şartıyla, namuslu olmak, zina etmemek ve gizli dost tutmamak üzere size helâldir. Kim inanılması gereken ilahi hükümleri inkar ederse onun ameli boşa gitmiştir. O, ahirette de hüsrana uğrayanlardandır.*

6-) *Ey iman edenler! Salât’a kalktığınız zaman yüzlerinizi, dirseklerinize kadar ellerinizi yıkayın; başlarınızı ve topuklara kadar ayaklarınızı da meshedin. Eğer cünüp iseniz temizlenin. Hasta, yahut yolculuk halinde bulunursanız, yahut biriniz tuvaletten (gaita-büyük abdest) gelirse, yahut da kadınlara dokunmuşsanız (cinsi birleşme yapmışsanız) ve bu hallerde su bulamamışsanız (başka) temiz bir şeye yönelin de yüzünüzü ve (dirseklere kadar) ellerinizi onunla meshedin. Allah size herhangi bir güçlük çıkarmak istemez; fakat sizi tertemiz kılmak ve size nimetini tamamlamak ister; umulur ki şükredersiniz.*

Cünup

“Cünup” kavramı Kur’anda birçok âyette kelimenin kendisi ve türevleri olarak kullanılmıştır ve temelde “bütünden uzaklaşmış olan parça” anlamında “uzak olan, kenarda, köşede, uzaklaşmış, kopuk” manası taşımaktadır.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا قُمْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ وَامْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى الْكَعْبَيْنِ وَإِنْ كُنْتُمْ جُنُبًا فَاطَّهَّرُوا وَإِنْ كُنْتُمْ مَرْضَىٰ أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ أَوْ جَاءَ أَحَدٌ مِنْكُم مِّنَ الْغَائِطِ أَوْ لَمَسْتُمُ النِّسَاءَ فَلَمْ تَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا طَيِّبًا فَامْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ وَأَيْدِيكُمْ مِنْهُ مَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيَجْعَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ حَرَجٍ وَلَكِنْ يُرِيدُ لِيُطَهِّرَكُمْ وَلِيُتِمَّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ

“Ey iman edenler! Salâta kalktığınızda (cuma salâtına katılacağınız zaman) yüzlerinizi ve ellerinizi dirseklerinizle beraber yıkayın. Başlarınızı ve aşık kemiklerinizle beraber ayaklarınızı da meshedin. Eğer Cünupseniz; tam olarak temizlenin. Eğer hastaysanız veya yolcuysanız veya sizden biriniz gâitadan geldiyse veya kadınlarla cinsel ilişkiye girdiyerseniz; o anda su bulamadıysanız, temiz bir maddeye yönelerek teyemmüm edin; onunla ellerinizi ve yüzlerinizi mesh edin. Allah size herhangi bir zorluk dilemiyor. Ancak sizi temizlemek ve üzerinize nimetini tamamlamak istiyor. Umulur ki şükredersiniz. (Mâide-6)

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْرُبُوا الصَّلَاةَ وَأَنْتُمْ سُكَارَىٰ حَتَّىٰ تَعْلَمُوا مَا تَقُولُونَ وَلَا جُنُبًا إِلَّا عَابِرِي سَبِيلٍ حَتَّىٰ تَغْتَسِلُوا وَإِنْ كُنْتُمْ مَرْضَىٰ أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ أَوْ جَاءَ أَحَدٌ مِنْكُمْ مِنَ الْغَائِطِ أَوْ لَمَسْتُمُ النِّسَاءَ فَلَمْ تَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا طَيِّبًا فَامْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ وَأَيْدِيكُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَفْوًا غَفُورًا

“Ey iman edenler! Sarhoşken ne dediğinizi bilinceye kadar; Cünupken-hasta ve yolcu olanlar hariç- yıkandırılıncaya kadar salâta yaklaşmayın, eğer hastaysanız veya yolcuysanız da yaklaşmayın. Eğer biriniz gâitadan gelmişse, kadınlarla ilişkiye girmişseniz ve bu arada su da bulamamışsanız o zaman temiz bir maddeye yönelip ellerinizi ve yüzünüzü mesh ederek teyemmüm edin. Kuşkusuz Allah, bağışlayandır, merhamet edendir. (Nisa-43)

Her iki âyette bahsedilen ve gelenekçi din adamlarının hatalı yönlendirmeleri sebebiyle saptırılan, bu yüzden de yanlış anlaşılan “cünup olma” durumu “salât için” engel bir durum olarak bildiriliyor. Geleneksel din adamları cünup olmayı hep “cinsel ilişkiye girmek veya tenasül uzvundan meni gelmesi” olarak kabul etmişlerdir. Oysa “cünup olmak” ayrı bir şeydir, kadınlara dokunmak yani “kadınlarla cinsel ilişkide bulunmak” ayrı şeylerdir. Kur’ana göre cünup olma durumu “zihinsel bir meşguliyet, dünyevi maddi kaygılar ya da şehvânî duygularla aklın başından gitmesi” şeklinde ifade edilebilir.

Çünkü âyette geçen “... وَأَنْ كُنْتُمْ جُنُبًا فَاطَّهَّرُوا ...” “... cünüb iseniz temizlenin...” emrinde geçen tathir yani temizlenme, maddi nesnelere yapılan bir temizlik değildir. Hatta Kur’an’da geçen bütün tathir kelimeleri maddi nesnelere yapılan bir temizlik değil, zihinsel ve manevi bir temizliktir. Maddi nesnelere yapılan temizlik “gusül” dür. Yani zihinsel olarak aklımızda bizi meşgul edecek her türlü saplantılı düşünceler yani cinsellik, ticari kaygılar, para kazanma isteği, bir yakının ölümü, beklenen önemli bir haber gibi içinde iken cünüplük durumu işte tam da “o sırada” başlamıştır. Yani insanın cünup olması “aklının başından gitmesi, aklını kullanamaması, insanın zihnini başka bir şeyin çok yoğun şekilde meşgul etmesi, akli başında davranamaması” anlamına gelmektedir.

Örneğin akli cinselliğe takılmış birinin bu düşüncelerle salâta katılmasının ona hiçbir faydası olamaz. Çünkü akli ve fikri cinsellikle meşgul olan birisi cünup olduğundan dolayı zihinsel bir temizlik yapmak zorundadır. Tabi bu âyetleri okuduğunuzda arap toplumunun o gün yaşamış olduğu cinsel hayatı yani kadınlarla olan ilişkilerini bilmek önemlidir. Dolayısıyla salât’a, yani “Vahiy-Kur’an öğrenimine” gidileceği zaman; zihnindeki cinsellikle ilgili duygu ve istekleri sebebiyle kişi istese de öğrenime

odaklanamaz, hiçbir şey öğrenemez. Eğer bu şehvânî duyguları giderirse, yani cinsel olarak tatmin olup rahatlırsa; cünup olma durumu işte “o anda” biter. Ardından da yukarıdaki âyetlerde de bildirildiği üzere “cinsel ilişki sonrası” yıkanıp fiziksel olarak ta temizlenir ve ancak o zaman Salâta-Öğrenime katılabilir. Oysa geleneksel din adamları, sadece “cinsel tatmin sonucunda ortaya çıkan durumun” cünupluk olduğunu benimsemiştir. İşte âyette “cünüp iken de salâta yaklaşmayın” denmesinin sebebi; “zihindeki aşırı istek ve saplantılar” nedeniyle öğrenime odaklanılamayacağı içindir. Aslında sadece bu âyetler bile bize “Salât’ın Namaz kılmak olmadığını, eğitim ve öğrenim olduğunu ve cünup olmanın da sadece cinsel tatmin sonucunda ortaya çıkan bir durum olmadığını” gösteriyor. Âyetlerde geçen “gâita sonrası” ve “cinsel ilişki sonrası” temizlik şartı da sadece “salât için” değil, aynı zamanda “toplumsal ve bireysel bir zorunluluktur.” Yani bu iki durum için gerekli olan temizliğin sadece “Ancak salâta katılma durumunda gerekli olduğu” sonucunu çıkarmak kesinlikle doğru değildir. Yani “Salâta katılım olmayacaksa bu durumlardan sonra pis te gezilebilir” sonucu çıkarılamaz. Bu durumlarda temizlik zaten yapılmalıdır. Çünkü her tuvalet sonrasında ve her cinsel ilişki sonrasında “sorumlu bir birey olmanın gereği olarak” temizlik yapmak gereklidir. İşte bu yüzden bu “iki durumla” ilgili, yani “Eğer biriniz gâitadan gelmişseniz, kadınlarla ilişkiye girmişseniz.....” şeklindeki ifade; âyetin ilk kısmındaki salât ile ilgili cümleden bağımsız olarak sonraki cümlede, yani salâta bağlı olmadan “ayrıca” ifade edilmiştir.

7-) Allah’ın size olan (vahiy) nimetini, “Duyduk ve kabul ettik” dediğiniz zaman sizi bununla bağladığı (O’na verdiğiniz) sözü hatırlayın yani Allah’a karşı bilinçli olun. Şüphesiz Allah, göğüslerin içindekini bilmektedir.

8-) Ey iman edenler! Allah için hakkı ayakta tutan kimseler olun. Bir topluluğun çirkinlik ve kötülüğü sizi adaletsiz davranmaya asla itmesin. Adaletli olun! Bu, takvaya-bilince daha uygundur. Allah’a karşı bilinçli olun. Allah, yapmakta olduklarınızdan haberdardır.

9-) Allah, iman eden yani salih ameller işleyenlere bağışlanma ve azim bir mükafat vadetmiştir.

10-) Âyetlerimize inkar edip yalanlayanlara gelince onlar çılgın ateşin arkadaşlarıdır.

11-) Ey iman edenler! Allah’ın üzerinizdeki nimetini hatırlayın; hani bir topluluk size el uzatmaya yeltenmişti de Allah, onların ellerini sizden çekmişti. Allah’a karşı bilinçli olun. Müminler yalnızca Allah’a tevekkül etsinler.

12-) Andolsun ki Allah, İsrailoğullarından söz almıştı. (Kefil olarak) içlerinden on iki de sözcü tayin etmiştik. Allah şöyle demişti: Ben sizinle beraberim. Eğer salât-ı ikâme eder, zekât’a (arınmaya) gelir, Resullerime iman eder ve onları desteklerseniz yani Allah’a güzel bir borç verirsiniz andolsun ki sizin günahlarınızı örterim ve sizi, altından nehirler akan cennetlere koyarım. Bundan sonra sizden kim inkar ederse doğru yoldan sapmış olur.

13-) Sözlerini bozmaları sebebiyle onları lânetledik yani kalplerini katılaştırdık. Onlar kelimelerin yerlerini değiştirirler (vahyi tahrif ederler). Kendilerine (indirilen) zikrin önemli bir bölümünü de unuttular. İçlerinden pek azı hariç, onlardan daima bir

hainlik görürsün. Yine de sen onları affet yani hoşgörülü ol. Şüphesiz Allah güzel ahlak sahiplerini sever.

14-) “Biz Hristiyanlarız” diyenlerden de kesin söz almıştık ama onlar kendilerine hatırlatılmanın önemli bir bölümünü unuttular. Bu sebeple kıyamete kadar aralarımıza düşmanlık ve kin saldık. Yakında Allah onlara yaptıklarını haber verecektir.

Yani onlara vahiyle İslam dinini gönderdiğimiz halde onlar bu adı yeterli görmeyip kendilerine bir nasarayız, biz Yahudiyiz, Şiiyiz, Sünniyiz deyip İslam dininden sapmışlardır. Yoksa Allah bütün bu sayılanlara “Müslüman” adını vermiştir. (Hac-78)

15-) Ey ehl-i kitap! Resûlümüz (Kur’an) size kitap’tan gizlemekte olduğunuz birçok şeyi açıklamak üzere geldi; birçok (kusurunuzu) da affediyor. Gerçekten size Allah’tan bir aydınlık ve apaçık bir kitap geldi.

16-) Rızasına uyanları Allah onunla selametin yollarına götürür ve onları iradesiyle karanlıklardan aydınlığa çıkarır yani dosdoğru yola hidayet eder.

Yukarıdaki âyette bulunan Resul kavramı, Kur’an’la ilgilidir. Çünkü sayılan özellikleri gerçekleştirebilecek tek şey Kur’an’dır. Beşer Resul ölümlüdür fakat Kur’an kıyamet gününe kadar insanları sırat-ı müstakim olan Allah’ın yoluna ulaştırmaya devam edecektir. İşte bu yüzden âyette Nebi değil, Resul gelmiştir.

17-) “Allah, Meryem oğlu Mesîh’tir” diyenler andolsun ki kafir olmuşlardır. De ki: Öyleyse Allah, Meryem oğlu Mesîh’i, annesini ve yeryüzünde olanların hepsini yok etmek isterse Allah’a kim bir şey yapabilecektir! Göklerde, yeryüzünde ve ikisi arasında ne varsa hepsinin hükümranlığı Allah’a aittir. O dilediğini yaratır yani Allah her şeye bir yasa koymuştur.

Yüce Allah bunun gibi birçok ayette yaratılış yasaasının değişmezliğine dikkat çekmiştir. Hükümranlık ve kudret bunu gösteriyor.

18-) Yahudiler ve Hristiyanlar “Biz Allah’ın oğulları ve sevgilileriyiz” dediler. De ki: Öyleyse günahlarımızdan dolayı size niçin azap ediyor? Doğrusu siz de O’nun yarattıklarından bir beşersiniz. O, dileyeni bağışlar ve dileyene azap eder. Göklerde, yeryüzünde ve ikisinin arasında bulunanların hükümranlığı Allah’a aittir. Sonunda dönüş de ancak O’nadır.

Âyette bulunan “limen yeşeu” “dilediğine” değil, “dileyen kişiyedir” Çünkü yüce Allah vahiy’den bağımsız olarak hiç kimseye direkt olarak hidayet ve sapkınlık vermez. Hidayet ve sapkınlık Kur’an’ın dinde tek kaynak kabul edilip edilmemesi ile ilgili bir durumdur. Yani direkt olarak yüce Allah ile ilgili değil, indirdiği vahiy ile ilgili bir durumdur. Yoksa insanları sınamanın hiçbir anlamı kalmazdı. Yahudiler Hristiyanlar Şiiiler ve Sünniler kendi metaforlarına takılıp kalmışlar yani yüce Allah’ın gönderdiği vahyi fark edemiyorlar. Onları çevreleyen dar çemberin açılmasına izin vermiyorlar. Bu, kapalı bir çember. Her grup “Biz seçilmiş grubuz” diyor ve Allah’ın sadece onların yanında olduğunu iddia ediyorlar.

19-) Ey ehl-i kitap! Resullerin arasının kesildiği bir sırada size Resulümüz (Kur’an) geldi. Gerçekleri size açıklıyor ki (kıyamette): “Bize bir müjdeleyici ve uyarıcı gelmedi” demiyesiniz. İşte size müjdeleyici ve uyarıcı gelmiştir. Allah her şeye bir yasa koymuştur.

20-) Ve bir zamanlar Musa, kavmine şöyle demişti: Ey kavmim! Allah'ın üzerinizdeki nimetini hatırlayın; zira O, içinizden Nebiler çıkardı ve sizi özgür kıldı yani insanların içinde hiçbir kimseye vermediğini size verdi.

Âyette bulunan “مُلُوكًا” (mülüken) kelimesi “hükümdarlar” değil, özgürlük anlamına gelmektedir. Çünkü Musa (a.s) bu konuşmayı Firavun’un zulmünden onları kurtardıktan sonra söylüyor. “mülüken” kelimesi, “egemenlik bağımsızlık” yani siyasal olarak kendi başına karar verme yetkisine sahip olma anlamına gelmektedir. Ayrıca İsrailoğullarına hükümdarlık Mısır’dan çıktıktan sonra yani Davut ve oğlu Süleyman (aleyhimusselâm) zamanında veriliyor.

21-) Ey kavmim! Allah'ın size savaşmayı yazdığı mukaddes yere girin ve arkanıza dönmeyin, yoksa kaybederek altüst olursunuz.

Yahudi Din Adamlarının Sahtekarlığı

(Vâdedilmiş Topraklar Hikayesi)

Kur’an’a göre Yahudi din adamları kelimeleri tahrif ederek yani gerçek konumundan alarak yerini değiştirirler. “Şimdi, bunların (din adamlarının) size inanacaklarını mı umuyorsunuz? Oysa içlerinden birtakımı, Allah'ın kelamını dinler, iyice anladıktan sonra, onu bile bile tahrif ederlerdi.” (Bakara-75)

“... مِنَ الَّذِينَ هَادُوا يُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ عَنْ مَوَاضِعِهِ

“Yahudilerden (din adamlarından) öyleleri var ki, (kelimeleri yerlerinden kaydırıp) tahrif ederek onları anlamlarından uzaklaştırırlar...” (Nisa-46)

“... فَبِمَا نَقَضْتُمْ مِيثَاقَهُمْ لَعَنَّاهُمْ وَجَعَلْنَا قُلُوبَهُمْ قَاسِيَةً يُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ عَنْ مَوَاضِعِهِ

“İşte, verdikleri sözlerini bozmaları sebebiyledir ki onları lânetledik, kalplerini de kaskatı kıldık. Kelimeleri yerlerinden kaydırarak (tahrif edip) değiştiriyorlar...” (Mâide-13)

يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ لَا يَحْزُنْكَ الَّذِينَ يُسَارِعُونَ فِي الْكُفْرِ مِنَ الَّذِينَ قَالُوا آمَنَّا بِأَقْوَامِهِمْ وَلَمْ تُؤْمِنِ قُلُوبُهُمْ وَمِنَ الَّذِينَ هَادُوا سَمَّاعُونَ لِلْكَذِبِ سَمَّاعُونَ لِقَوْمٍ آخَرِينَ لَمْ يَأْتُوكَ يُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ مِنْ بَعْدِ مَوَاضِعِهِ... “

“Ey Resul! Kalpleriyle inanmadıkları hâlde, ağızlarıyla “İnandık” diyenler (münafıklar) ile Yahudilerden küfürde yarışanlar seni üzmesin. Onlar (Yahudi din adamları) yalan uydurmak için (seni) dinlerler, sana gelmeyen bir topluluk hesabına dinlerler. Kelimelerin (ifade içindeki) yerlerini bildikten sonra yerlerini değiştirirler...” (Mâide-41)

Kur’an’da Maide Suresi 21. âyette Musa (a.s) israiloğullarına şöyle seslenir.

يَا قَوْمِ ادْخُلُوا الْأَرْضَ الْمُقَدَّسَةَ الَّتِي كَتَبَ اللَّهُ لَكُمْ وَلَا تَرْتَدُّوا عَلَى أَدْبَارِكُمْ فَتَنْقَلِبُوا خَاسِرِينَ

Bu âyete mealciler şöyle bir anlam vermişlerdir.

“Ey kavmim! Allah'ın size yazdığı kutsal toprağa girin. Sakın ardınıza dönmeyin.

Yoksa ziyana uğrayanlar olursunuz.” (Diyanet)

“Ey kavmim, haydi ALLAH'IN SİZİN İÇİN YAZDIĞI ARZI MUKADDESE GİRİN ve arkanıza dönmeyin ki husrana düşerek berbad olursunuz.” (Elmalılı Hamdi Yazır)

(Musa şöyle de söylemişti:) «Ey kavmim, ALLAHIN SİZE TAKDİR ETTİĞİ MUKADDES YERE GİRİN ve arkalarınıza dönmeyin. Sonra nice zararlara uğrayanlar (ın haalin) e dönmüş olursunuz.” (Hasan Basri Çantay)

“Ey kavmim! ALLAHIN, SİZİN İÇİN YAZDIĞI, KUTSAL TOPRAKLARA GİRİN. Gerisin geri dönmeyin. Yoksa ters yüz olarak hüsrana uğrarsınız.” (Erhan Aktaş)

“Ey halkım! ALLAHIN SİZE VÂDETTİĞİ KUTSAL TOPRAKLARA GİRİN: ama (inancınızdan) vazgeçmeyin, yoksa kaybedenlerden olursunuz!” (Muhammed Esed)

“Ey kavmim! ALLAHIN SİZE YAZDIĞI (Vâdettiği) KUTSAL TOPRAĞA [*] GİRİN ve arkanıza dönmeyin! Yoksa kaybedenler olarak dönmüş olursunuz.” (Mehmet Okuyan)

“Ey Halkım! ALLAHIN SİZE VAAD ETTİĞİ KUTSAL TOPRAKLARA GİRİN, fakat sakın geri adım atmayın, yoksa kaybedenlerden olursunuz!” (Mustafa İslamoğlu)

Halbuki âyetin metninden asla böyle bir anlam çıkartılamaz. Yani Allah tarafından İsrailoğullarına yazılan veya vâdedilen bir toprak yoktur. Dolayısıyla Tevrat'ın orijinalinde de yüce Allah tarafından İsrailoğullarına vâdedilmiş bir toprak bulunmamaktadır. Şimdi ilgili âyete ve bağlamındaki âyetlere gelelim.

يَا قَوْمِ ادْخُلُوا الْأَرْضَ الْمُقَدَّسَةَ الَّتِي كَتَبَ اللَّهُ لَكُمْ وَلَا تَرْتَدُّوا عَلَىٰ أَدْبَارِكُمْ فَتَنْقَلِبُوا خَاسِرِينَ

“Ey kavmim! ALLAHIN SİZE (GİRİP SAVAŞMAYI) YAZDIĞI MUKADDES YERE GİRİN yani arkanıza dönüp kaçmayın. Yoksa husrana uğramış olarak dönersiniz.” Şimdi ben bu âyete neden “girip savaşmayı” ibaresini ekledim.

Çünkü Mâide suresinin devamında gelen üç âyet bu anlamı apaçık bir şekilde ortaya koymaktadır. Yani İsrailoğullarına yazılan mukaddes topraklar değil, mukaddes topraklara giriş ve orada bulunan zalim- zorba kavimle savaşmak ve Allah'ın yasası sayesinde zafere ulaşmaktır. Eğer yazılan mukaddes topraklar olsaydı, “ketebehe leküm” “onu size yazdı” veya “ketebehellâhu leküm” “Allah onu size yazdı.” denirdi.

İlgili Âyetler Şöyledir.

قَالُوا يَا مُوسَىٰ إِنَّ فِيهَا قَوْمًا جَبَّارِينَ وَإِنَّا لَنَنُودُكَ بِهَا وَلَوْ أَنَّكَ لَرَأَيْتَهُمْ لَكُنْتَ رِيءًا وَمَا تَنْصُرُهُم بِالْحَقِّ فَيَا قَوْمِ ادْخُلُوا الْأَرْضَ الْمُقَدَّسَةَ الَّتِي كَتَبَ اللَّهُ لَكُمْ وَلَا تَرْتَدُّوا عَلَىٰ أَدْبَارِكُمْ فَتَنْقَلِبُوا خَاسِرِينَ

“Dediler ki: “Ey Mûsâ! O (dediğin) topraklarda gayet güçlü, zorba bir kavim var. Onlar oradan çıkmadıkça biz oraya asla GİREMEYİZ. Eğer oradan çıkarlarsa, biz de GİRERİZ.” (Mâide-22)

قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِي آيَةً يَا مُوسَىٰ إِنِّي أَخَافُ الْكَافِرِينَ قَالُوا يَا مُوسَىٰ إِنَّا لَنَنُودُكَ بِالْبَلَدِ وَلَوْ كُنَّا نَعْلَمُ الْغُيُوبَ قَالُوا يَا مُوسَىٰ إِنَّا لَنَنُودُكَ بِالْبَلَدِ وَلَوْ كُنَّا نَعْلَمُ الْغُيُوبَ قَالُوا يَا مُوسَىٰ إِنَّا لَنَنُودُكَ بِالْبَلَدِ وَلَوْ كُنَّا نَعْلَمُ الْغُيُوبَ

وَعَلَى اللَّهِ فَتَوَكَّلُوا إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ

“Korkanların içinden Allah’ın kendilerine nimet verdiği iki adam şöyle demişti: “Onların üzerine kapıdan GİRİN. Oraya GİRDİNİZ Mİ artık siz kuşkusuz GALİP GELECEK OLANLAR SİZSİNİZ. Eğer mü’minler iseniz, yalnızca Allah’a tevekkül edin.” (Mâide-23)

قَالُوا يَا مُوسَى إِنَّا لَن نَّدْخُلُهَا أَبَدًا مَا دَامُوا فِيهَا فَادْهَبْ أَنْتَ وَرَبُّكَ فَقَاتِلَا إِنَّا هُنَا قَاعِدُونَ

“Dediler ki: “Ey Mûsa! Onlar orada bulundukça, biz oraya asla GİRMEYECEĞİZ. Sen ve Rabbin gidin, onlarla SAVAŞIN. Biz burada oturacağız.” (Mâide-24)

Âyetlerde açıkça görüldüğü gibi, İsrailoğullarına yazılan şeyin mukaddes topraklar değil, mukaddes topraklara giriş ve zorba kavimle savaşmalarıdır. Yüce Allah hiçbir yeri özel olarak bir kavme tapu etmez. Zafer ve başarı çalışma, emek, yasalara uyma ve güzel ahlakla ilgili bir durumdur. Dolayısıyla yüce Allah tarafından mukaddes topraklar İsrailoğullarına yazılmış olsaydı, “vâdedilmiş topraklar” iddia ve inançlarında haklı olurlardı. İşte Şii ve Sünni din adamları Kur’an’ı hakıyla okumadıkları için Yahudi din adamlarının sahtekarlığına bu şekilde âlet oldular. Çünkü “Allah’ın yazdığı” ile “girip savaşmayı yazdığı” arasında büyük bir fark vardır.

22-) Dediler ki: Ey Musa! Orada zorlu bir toplum var. Onlar oradan çıkmadıkça, biz oraya asla girmeyiz. Eğer oradan çıkarlarsa biz de hemen gireriz.

23-) İçlerinden Allah’ın kendilerine nimetlerde bulunduğu iki kişi şöyle dedi: Onların üzerine kapıdan girin; oraya girdiniz mi artık siz muhakkak gâlip geleceksiniz. Eğer müminler iseniz sadece Allah’a tevekkül ediniz.

Ayette geçen “iki kişinin” Musa ve kardeşi Harun olma ihtimali kuvvetlidir. Çünkü 25. ayette Musa (a.s.) “رَبِّ اِنِّي لَا اَمْلِكُ اِلَّا نَفْسِي وَآخِي - Rabbim! Ben kendimden ve kardeşimden başkasına sahip değilim.” buyuruyor.

24-) “Ey Musa! Onlar orada buldukları müddetçe biz oraya ebediyen girmeyiz; sen ve Rabbin gidin savaşın; biz burada oturuyoruz” dediler.

“Tarih tekerrürden ibarettir” demişler. Bugün İsrail’in Filistinlilere yapmış olduğu zulüm karşısında müslüman! devletlerin hiçbir şey yapmayıp minber ve vaaz kürsülerinde Amerika ve İsrail’e beddua ettirmeleri ile Musa (a.s) ile birlikte Mısır’dan çıkan ve çölde Musa (a.s) ın “Ey kavmim! Allah’ın size savaşmayı yazdığı mukaddes yere girin” deyince, “git sen ve Rabbin savaşın, biz burada oturuyoruz” diyen İsrailoğulları ile birbirlerinden ne farkları var?

25-) Musa: “Rabbim! Ben kendimden ve kardeşimden başkasına sahip değilim; bizimle, bu fasıklar toplumunun arasını ayır” dedi.

26-) Allah, “Öyleyse orası (arz-ı mukaddes) onlara kırk yıl haram kılınmıştır; (bu müddet içinde) yeryüzünde şaşkın şaşkın dolaşacaklar. Artık sen, fasıklar topluluğu için üzülmeye” dedi.

27-) Onlara, iki Adem oğlunun haberini hak ile anlat: Hani ikisi (Allah’a) yakınlık

için bir araç edinmişlerdi de birisinden kabul edilmiş, diğerinden ise kabul edilmemişti. (Yakınlığı kabul edilmeyen kardeş), “Andolsun seni katledeceğim” dedi. Diğeri de “Allah ancak takvâ sahiplerinden kabul eder” dedi (ve ekledi.)

Kurban - القربان

“Kurban” sözcüğü, Arapça bir kelime olup “Yakın olmak ve yaklaşmak” anlamına gelmektedir. Dini terim olarak ise, “Allah’ı razı etmek, ona yakın olmak için yapılan her türlü hayırlı ameller” anlamına gelirken, Şii ve Sünni dünyasında, “Allah’a yakınlık sağlamak amacıyla belli bir vakitte belirli cins ve nitelikteki hayvanı kesme” olarak tanımlanmış ve “bu amaçla kesilen hayvana verilen ad” olarak kullanılır olmuştur.

Kurban’ın Tarihçesi:

Allah’a, ilahlara ve evliyaya, insan yahut hayvan kurban edilişinin geçmişi kesin olarak bilinmese de insanlık tarihi kadar eski olduğunu söyleyebiliriz. Dinler Tarihi incelenirse, vahiy’den uzak kalan tüm ilkel kabilelerin ilahlarına ve evliyaya yaklaşma, onlara şükran duygularını ifade etme veya onların gazabından ve azabından kurtulmak amacıyla kurban takdim etmeye çalıştıkları görülür. Antik Yunandan, Japon dini Şintoizme, eski Çin’den Hinduizme kadar bütün toplumlarda kurban vardır. Ahdi Atik (Tevrat) ve Ahdi Cedid (İncil’de) de israiloğullarının sunduğu kurbanlardan sıkça söz edilir. İlkel toplum, korktuğu şeylere, putlarına, totemlerine, ilahlarına ve evliyaya hep kurban sunmuştur. Bu kurban kimi zaman, yetişkin insan olmuş, kimi zaman çocuk olmuş, kimi zaman da hayvan (deve, sığır, davar) olmuştur.

Adem’in Oğulları Kimdir?

Bunlar kan kardeşi mi? Aynı evde ve aynı ortamda mı büyümüşler? Yoksa aile bağları olmayan sadece insanlık kardeşleri mi? Aynı yaşta mı, yoksa aralarında önemli bir zaman farkı var mı? Üç kitaptaki (Tevrat-İncil-Kur’an) yorumların çoğu bu ünlü sahnedeki Adem’in oğullarının Adem ile Havva’nın doğrudan veya ve biyolojik oğulları olan Kabil ve Habil olduğu konusunda bir ittifak vardır. Başlangıç olarak, bu olayın gerçekten yaşanıp yaşanmaması önemli değildir. Onun meydana geldiğine inanmak eylemlerimizi veya gidişatımızı etkilemez. Daha ziyade davranışlarımızı ve kararlarımızı şekillendiren olgusal temeli ne olursa olsun hikayeyi yorumlayışımızdır. Önemli olan bu bireylerin kimlikleri ve birbiriyle ilişkileri değil, işin özüdür. İster gerçek, ister hayali ve mitoloji olsun, bu hikayenin arkasındaki ahlaki değeri, anlamı ve amacı anlamakta yatmaktadır. Adem’in oğulları doğrudan kan kardeşleri olabilirler ya da gerçek bir akrabalıktan olmayan, sadece insanlık kardeşleri olabilirler. Aynı evde veya aynı bölgede olabilirler. Veya birbirlerinden çok uzakta olabilirler. Habil, bir bireyi, bir grubu, bir kabileyi, bir ulusu, bir ülkeyi veya bütün bir uygarlığı temsil edebilir. Kabil de öyle. Kabil, aynı zamanda bir bireyi, bir grubu, bir kabileyi, bir ümmeti veya bütün bir medeniyet ve anlayışı temsil edebilir. Bu kıssadan alınacak dersler, zaman ve mekandan bağımsız olarak Adem’in oğlu ile insanlıktaki kardeşi arasındaki her ilişki için geçerlidir.

28-) “Andolsun ki sen, katletmek için bana elini uzatsan (bile) ben sana, katletmek

için el uzatacak değilim. Ben, âlemlerin Rabbi olan Allah'tan korkarım.”

29-) *“Ben istiyorum ki, sen, hem benim günahımı hem de kendi günahını yüklenip ateşe atılacaklardan olasın; zalimlerin cezası işte budur.”*

30-) *Nihayet nefsi onu, kardeşini katletmeye itti ve onu katletti: bu yüzden de hüsrana düşenlerden oldu.*

31-) *Derken Allah, kardeşinin cesedini nasıl gömeceğini ona göstermek için yeri eşele-yen bir karga çıkardı. (Katil kardeş) “Yazıklar olsun bana! Şu karga kadar da olamadım mı ki, kardeşimin cesedini gömeyim” dedi ve yaptığına pişmanlık duyanlardan oldu.*

Mitoloji, genellikle objektif yani nesnel gerçeklerle ilgisi bulunmayan anlatıları ifade eden bir terim olarak kullanılır. Kutsal metinler yani ilahi kitaplar (Tevrat-İncil-Kur'an) birçok kıssada tamamen mitolojik bir dil ve dünya görüşünü yansıtmaktadırlar. Böyle bir dünya görüşünün, bilimselliği önemseyen modern insan tarafından kabul edilmesi mümkün değildir. Çünkü modern insan mitsel düşüncenin aksine kişisel duygu ve düşünceleri üzerinde etkili olan sihirli bir güce inanmaz. Yine modern dünya görüşünde mucizeye yani doğal olayların cereyan edişinde doğa-üstü güçlerin müdahalesine yer yoktur. Bilimsel düşünceye göre dünyadaki doğal olaylar sebep-sonuç ilişkisinin belirleyici olduğu kapalı bir sistem içinde gerçekleşir. Kısacası mitler, olağanüstü güçlerin iş başında oldukları olaylardan bahsettiği için bilimsel veriler ve kabullerle örtüşmez. Habil ve Kabil arasındaki kardeş kavgasından söz eden Kur'an âyetleri aslında tekvindeki ilgili kıssaya gönderme yapmaktadır. Çünkü konuyla ilgili ilk âyet (Maide- 27) Nebi (a.s) a “Bir gerçeğin ifadesi olarak onlara iki Ademoğlunun kıssasını anlat” mealindeki bir pasajla başlamaktadır.

Bu hitapta zikri geçen “Onlara” zamiri genelde Ehl-i kitap özelde Yahudilerdir. Yine söz konusu “bil hakkı” ifadesi ise, kıssanın tarihsel bir hadise olduğuna işaret etmekten öte dini ve ahlakı mesaj içeren bir gerçekliğin anlatımı ve aktarımını gösteriyor. Nitekim sözlükte, “mutabakat ve muvafakat” anlamına gelen hak kelimesi, söz (kavl) ve fiille birlikte kullanıldığında yerinde ve zamanında söz söylemeyi ve bir işi gerektiği şekilde yapmayı ifade eder. Diğer bir deyişle “hak söz söylemek” burada söz konusu olan anlamıyla bir bakıma Türkçe'deki “taşı gediğine koymak” ifadesini karşılar.

Dolayısıyla bu ifadenin ilgili âyetteki göstergesi olayın gerçekleştiğine dikkat çekmek değil, tarihsel boyutu olup olmadığı pek önemli olmayan bir öyküyü esaslı bir amaca yönelik olarak yerinde ve zamanında anlatmayı ifade eder. Geline bu noktada denilebilir ki bu kıssa köken itibariyle İslam öncesi din ve kültürlere aittir; ancak Kur'an'ın bunu dini ve ahlakı bir amaca yönelik olarak kullanmıştır. Söz konusu amaç ise muhatapların dikkatlerini kin ve haset gibi özelliklerle çok kere bu özelliklerin sebebiyet verdiği haksız yere insan öldürme fiilinin Allah katında nefrete ve azaba sebep olan bir fiil olduğu gerçeğine dikkat çekmektedir. Nitekim söz konusu kıssa sona erdikten hemen sonra şöyle denilmiştir. “İşte bu yüzden İsrailoğullarına bildirmiştik ki bir cana kıyma veya yeryüzünde bozgunculuk çıkarma suçuna karşılık olması dışında her kim bir canı katlederse adeta bütün insanları katletmiş gibi olur. Buna karşılık kim de bir can diriltirse bütün insanları diriltmiş gibi olur...” (Maide- 32) Kur'an'ın burada

vermek istediği asıl mesaj budur.

Söz konusu âyetlerde geçen kıssa ise bu mesajın muhataplarca daha iyi kavramasını hedefleyen bir örnektir. İlgili âyetlerin doğrudan muhatapları Yahudiler olduğu için burada Tekvin kaynaklı bir örnek verilmiştir. Esasen kardeşlik ve akrabalıktan dolayı sevgi ve merhamet duygularının baskın çıkan kıskançlık duygusunun yol açtığı kötülüğün tercihiyle ilgili olan bu hikayeden şöyle bir ders çıkarılabilir. Âdemoğlunun zaafı olarak yani şeytani dürtüler ile akrabalar arasında her zaman kıskançlık ve çatışma potansiyeli mevcuttur. Bunun içindir ki kişisel arzu, istek ve çıkarlar sebebiyle yakın akraba arasında üstünlük ve imtiyaz çekişmesi ortaya çıkabilmektedir. Bu tür bir çekişme kıskançlığa, kıskançlık da zulüm ve düşmanlığa yol açmaktadır.

32-) İşte bu yüzden ki İsrailoğulları'na şöyle yazmıştık: Kim, bir nefse veya yeryüzünde fesad çıkarmaya karşılık olmaksızın (haksız yere) bir nefsi öldürürse, bütün insanları öldürmüş gibi olur. Her kim bir nefsi diriltirse bütün insanları diriltmiş gibi olur. Andolsun Resulleri onlara apaçık âyetler getirdiler; ama bundan sonra da onların çoğu yine yeryüzünde yoldan çıktılar.

33-) Allah'a yani Resûl'üne karşı savaşanların ve yeryüzünde bozgunculuk için çalışanların cezası ancak öldürülmeleri, veya asılmaları, yahut el ve ayaklarının çaprazlama kesilmesi, yahut da buldukları yerden sürgün edilmeleridir. Bu onların dünyadaki rüsvaylığıdır.. Onlar için ahirette de azim bir azap vardır.

34-) Ancak, kendilerini ele geçirmeden önce tevbe edenler müstesna; biliniz ki Allah bağışlayandır, merhamet edendir.

35-) Ey iman edenler! Allah'a karşı bilinçli olun yani O'na yakınlaşmaya vesile arayın ve yolunda cihat edin ki kurtuluşa eresiniz.

Vesile-Tevessül: Sözlükte “yaklaşmak, başvurmak, sebep aramak ve maksada ulaşmak için bir şeyi vasita kılmak” anlamına gelen tevessül, dini anlamda ise bir isteğin bir işin veya arzunun yerine gelebilmesi için “ilim, salih ameller, güzel ahlak gibi fiillerle, Allah'ın isim ve sıfatlarını aracı kılmayı ifade etmektedir.

36-) Şüphesiz yok ki kâfir olanlar, yer yüzündeki her şey ve bunun yanında da bir o kadarı kendilerinin olsa da kıyamet gününün azabından kurtulmak için onu fidye olarak verseler onlardan asla kabul edilmeyecek yani onlar için acı bir azap vardır.

37-) Ateşten çıkmak isterler, fakat onlar oradan çıkacak değildirler. Onlar için sürekli devam eden bir azap vardır.

38-) Hırsız erkek ve kadının, yaptıklarına karşılık bir ceza ve Allah'tan bir ibret olmak üzere ellerini kesin. Allah izzetlidir, hüküm ve hikmet sahibidir.

Kur'an'da Hırsızın Elinin Kesilmesi Var Mıdır?

Bu hususla ilgili âyetin anlamına geçmeden önce, mevcut âyette geçen “yed”- يَد kelimesinin Allah'a izafe edildiğinde ne anlama geldiğini görelim. Bu kelime Allah'a izâfe edildiğinde O'nun kuvvet, kudret ve iradesini ifade eder.

“...يَدُ اللَّهِ فَوْقَ أَيْدِيهِمْ...” “... Allah’ın eli ellerinin üstündedir...” (Fetih-10) âyetinde olduğu gibi. Aynı kelime insana nispet edildiğinde ise, bildiğimiz el anlamını ifade ettiği gibi, insanın gücünü, servetini, makamını, mevkiini, itibarını ve evlatlarını ifade eder. “...تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ...” “Ebu Leheb’in eli kurudu...” (Tebbet-1) âyetinde olduğu gibi. Zira Ebu leheb öldüğünde elleri kurumuş değildi ama tüm kazanımları yok olup gitmişti. Hırsızın elinin kesilmesi ile ilgili Maide 38.âyette geçen elin kesilmesinden ilk anlamamız gereken şey, âyetin de, ortaya koyduğu gibi, hırsıza tevbe etme ve yaptığı hırsızlık neticesi ortaya çıkan olumsuzlukların ıslahına fırsat verilmesidir. En önemlisi ise hırsızın hırsızlık yapma sebeplerinin ortadan kaldırılması adına hırsızın rehabilite edilerek hırsızlığa götüren sebeplerin yok edilmesi demektir.

Sosyal hayatın çarpıklıkları düzeltilmeden, suçun boyutu, yaptığı tahribat, çalınan şeyin değeri ve miktarı tayin edilmeden, hırsızın elini kesmek âyetin ruhuna aykırıdır. Aklın yolu sineğin arkasından koşmak değil, bataklığı kurutmaktır. Bataklık kurutulduktan sonra hâla hırsızlık varsa o zaman caydırıcı sebeplere başvurulur ve hırsızın eli kesilir. Bugün içinde bulunduğumuz devirde, hırsızlığın kapsamı değişmiştir. Hırsızlık daha çok makam ve mevki, güç ve itibar, kurum ve kuruluşlar aracılığı ile yapılmaktadır. Şimdi bir kurumda çalışanların tamamının eli mi kesilecek yoksa o kurumun faaliyetinemi son mu verilecek ? Bunlar hep soru işareti. Bütün bunlar gözönüne alındığında hırsızın elini hemen kesme yerine onu hırsızlığa iten sebeplerin kurutulması, Kur’an’ın mana bütünlüğüne daha uygundur. Ayetin bize öğrettiği en önemli şey, suçluya tevbe fırsatının verilmesidir. (En Doğrusunu Allah Bilir)

39-) Kim (bu) zulmünden sonra tevbe eder ve durumunu ıslah ederse şüphesiz Allah onun tevbesini kabul eder. Şüphesiz Allah bağışlayandır, merhamet edendir.

40-) Bilmez misin ki, göklerde ve yeryüzünde ne varsa hepsinin hükümlerini Allah’ındır. Dileyeni azap eder ve dileyeni de bağışlar. Allah her şeye bir yasa koymuştur.

41-) Ey Resûl! Kalpleri iman etmediği halde ağızlarıyla “iman ettik” diyen kimselerden ve Yahudilerden küfür içinde koşuşanlar(ın hali) seni üzmesin. Onlar durmadan yalana kulak verirler yani sana gelmeyen kimselere kulak verirler; kelimeleri yerlerinden kaydırıp değiştirirler. “Eğer size şu verilirse hemen alın, o verilmezse sakının!” derler. Bir kimse Allah’tan fitnesini (belasını) isterse, sen Allah’a karşı, onun lehine hiçbir şey yapamazsın. Onlar, Allah’ın kalplerini temizlemesini istemedikleri kimselerdir. Onlar için dünyada rezillik vardır ve ahirette onlara mahsus azim bir azap vardır.

42-) Hep yalana kulak verir, durmadan haram yerler. Sana gelirlerse, ister aralarında hüküm ver, ister onlardan yüz çevir. Eğer onlardan yüz çevirirsen sana hiçbir zarar vermezler. Ve eğer hüküm verirsen, aralarında adaletle hükmet. Allah âdil olanları sever.

43-) (Ey Nebi! Seninle ilgili) İçinde Allah’ın hükmü bulunan Tevrat yanlarında olduğu halde senin hakkında nasıl hüküm veriyorlar. Sonra, bunun ardından yüz çevirip gidiyorlar? Onlar inanmış kimseler değildir.

Tevrat ve İncil’in Hükmü Halen Geçerli Midir?

Kur’an’ın ve ilgili konunun bağlam ve bütünlüğüne bakmayarak yukarıdaki âyete

şöyle bir meal verilmiştir. “İçinde Allah’ın hükmü bulunan Tevrat yanlarında olduğu halde nasıl seni hakem kılıyorlar da sonra, bunun arkasından yüz çevirip gidiyorlar? Onlar iman etmiş değillerdir” Verdikleri bu meale göre, Tevrat’ın halen bir hüküm kaynağı olduğunu kabul ediyorlar. Yani “kitap ehli, kendi kitaplarıyla hükmetmeye devam etsin” şeklinde bir mana ortaya çıkıyor. Halbuki âyetin doğru meali şöyledir: “İçinde, Allah’ın hükmü bulunan Tevrat, yanlarında olduğu halde, senin için, (senin hakkında) nasıl böyle hüküm veriyorlar. Sonra, bu (haktan) yüz çevirip gidiyorlar? Onlar,(Allah’a) inanmış kimseler değildir.

Dolayısıyla Tevratı okuyan ilim sahipleri onda var olan son Nebi’nin ve Nübüvvet’e bağlı son Resulün özelliklerini gördükleri halde nasıl onları kabul etmez de seni inkar ediyorlar. Eğer tarihsel olan Tevrat’ın hükmü devam etseydi, Kur’an gibi evrensel bir mesaj indirilmezdi. Hem Kur’an gibi geniş muhtevalı bir mesaj nazil olacak, hemde dar ve belli bir sınıfa ve kavme (İsrailoğullarına) indirilmiş tamamen tarihsel ve bölgesel olan Tevrat’ın hükmü devam edecek. Böyle bir şey mümkün değildir. Mâide suresinin 44 ile 48. âyetlerini okuyan, 43. âyetin hangi anlama geldiğini daha iyi görecektir. Geçmişte Allah’ın, “İndirdiğim Tevrat ve İncil ile hükmedin, din ve hüküm olarak indirdiğimden başka hüküm kaynağı olmasın” emrine rağmen, ilim sahiplerinin Allah tarafından indirilen Tevrat ve İncil’i tek kaynak yapmadıklarını anlatıyor. Yani Şia ve Ehli Sünnet muhaddis ve müctehidlerinin yaptıklarının aynısını yapmışlar. Bunun sonucunda da Allah son vahyi indirmiştir. Ve son vahiy’de yüce Allah Nebi (a.s) ı uyarak onlar gibi yapmamasını emretmiştir.

Sonuç Olarak: Musa (a.s) İsrailoğullarına elçi olarak gönderilmiştir. Bütün insanlara değil, dolayısıyla Tevrat evrensel bir kitap değildir. Çünkü Tevrat’ın tüm insanları muhatap aldığını ortaya koyan bir âyet yoktur. Fakat Kur’an’ın bütün insanları ilgilendirdiğini ve bütün insanların ondan sorumlu olduklarını anlatan çok âyet vardır. Bu da Kur’an indikten sonra Tevrat ve İncil’in yürürlükten kaldırıldığını ortaya koyuyor. Yani artık Tevrat ve İncil’de Kur’an’ın bir parçası konumundadırlar. Dolayısıyla Kur’anda var olan “Tevrat ve İncil’in hakkını yerine getirmiş olsalardı” gibi âyetler geçmiş din adamları için söylenmiştir.

44-) Biz, içinde hidayet ve aydınlık olduğu halde Tevrat’ı indirdik. Kendilerini (Allah’a) vermiş Nebiler onunla Yahudilere hükmederlerdi. Allah’ın kitabını korumaları kendilerinden istendiği için Rablerine teslim olmuş rabbaniler ve ahbâr (din adamları) da . Hepsi onun (hak olduğuna) şahitlerdi. Şu halde (Ey hüküm veren din adamları!) İnsanlardan korkmayın, benden korkun. Âyetlerimi az bir bedel karşılığında satmayın. Kim Allah’ın indirdiği ile hükmetmezse işte onlar kâfirlerin ta kendileridir.

“Kafir, Zalim ve Fasıq Olanlar” Kimlerdir?

Yüce Allah Kur’an’ı Mübin’de şöyle buyuruyor. “Hakka batılı karıştırmayın yani bile bile hakkı gizlemeyin.”(Bakara-42) Ali ile Muaviye’nin arasında yapılan Siffin savaşından sonra “hakem” olayı ile dini ilk siyasallaştıran Hariciler olmuştur. Çok ilginçtir, Şia ve Ehli Sünnet’in din adamları Haricileri sevmedikleri halde dini siyasallaştırma fikirlerini hiçbir sorguya tâbi tutmadan benimsemişlerdir. Dolayısıyla buradan hareketle Şia ve Ehli Sünnet din adamları âyetleri bağlamından kopararak

şu cümlelerle sürekli olarak devlet adamlarını “tağut” adı altında tekfir etmişlerdir. “وَمَنْ لَمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ” (...Kim Allah’ın indirdiği ile hükmetmezse işte onlar kafirlerin ta kendileridir.)” (Mâide-44) “وَمَنْ لَمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ” (Kim Allah’ın indirdiği ile hükmetmezse işte onlar zalimlerin ta kendileridir.)” (Mâide-45) “وَمَنْ لَمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ” (...Kim Allah’ın indirdiği ile hükmetmezse işte onlar fasıkların ta kendileridir.)”(Mâide-47) Aslında Kur’an’ın bağlam ve bütünlüğüne baktığımızda “hüküm” kavramının devlet adamları ile ilgili değil, din adamlarıyla ilgili kullanıldığını çok açık olarak görüyoruz. Yani bu âyetlerde kastedilen şey, devlet adamlarının karar ve tasarrufları, hukuk ve adliye sarayları değil, din ve hüküm olarak Kur’an’dan başka hiçbir kaynağa itibâr edilmemesi ile ilgilidir.

Dolayısıyla Kur’an’da var olan “hüküm” kavramları devlet ve hukuk adamlarından daha çok din adamlarını ilgilendirmektedir. Âyetlere dikkat edildiğinde hepsinde “Allah’ın indirdiği ile hükmetmezse” buyrulur, hüküm (din- hayat-yaşantı-inanç) anlamında olup sosyal, ictimai, ekonomik, kültür olarak Allah’ın indirdiği vahiy’den başka hiçbir kaynak olmaması ile ilgili bir kavramdır. Peki Şia ve Ehli Sünnet din adamları vahyi tek kaynak kabul eden muvahhidleri “sapkın” ve “en büyük fitne” olarak görüyorlarsa devlet adamları “Allah’ın indirdiği” ile nasıl hükmedecektir.

Yok eğer atalarının söz ve ictihadlarını Allah’ın dini gibi kabul ediyorlarsa, bu da çok çirkin bir yalan ve Allah’ın üzerine atılmış büyük bir iftiradır. Siz atalarınızdan gelen yalan ve iftiraları Allah’ın indirdiği vahiy yerine koyamazsınız. Kur’an’da bulunan “hüküm” kavramlarının “din ve hüküm olarak Kur’an’dan başka hiçbir kaynak edinmemekle ilgili olduğunu aşağıdaki âyetler gösteriyor. Yani esas olarak kafir, zalim ve fasık olanlar devlet ve hukuk adamları değil, din adamlarıdır.

45-) Onlara şöyle yazdık: Cana can, göze göz, buruna burun, kulağa kulak, dişe diş (karşılık ve cezadır). Yaralar da kısastır. (Her yaralama misli ile cezalandırılır). Kim bunu (kısası) bağışlarsa kendisi için o keffâret olur. Kim Allah’ın indirdiği ile hükmetmezse işte onlar zalimlerin ta kendileridir.

Bu âyet tarihsel ve bölgesel bir özelliğe sahiptir. Yani modern hukukun hakim olduğu dünyada böyle bir şeyin gerçekleşmesi mümkün değildir. Aslında âyette kastedilen şey gerçekten göze karşı göz, dişe diş değildir. İnsanların ve toplumların kendilerine karşı yapılan bir haksızlık ve zulüm karşısında haddi aşarak ve aşırı giderek, bugün siyonist İsrail devletinin Hamas tarafından kendisine yapılan küçük bir saldırı karşısında çoluk- çocuk, ihtiyar-kadın, ambulans- hastane demeden binlerce Filistinli katletmesi gibi bir vahşetin olmaması gerektiğini anlatıyor. Şu âyet de aynı gerçeği söylüyor. “وَجَزُوا سَيِّئَةً سَيِّئَةً مِثْلَهَا فَمَنْ عَفَا وَأَصْلَحَ فَأَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ” (Bir kötülüğün karşılığı, onun gibi bir kötülüktür (ona denk bir cezadır). Ama kim affeder ve barışı sağlarsa, onun mükâfatı Allah’a aittir. Şüphesiz O, zâlimleri sevmez.)” (Şura-40)

46-) Kendinden önce gelen Tevrat’ı doğrulayıcı olarak (Nebilerin-Resullerin) izleri

üzerine, Meryem oğlu İsa'yı arkalarından gönderdik. Ve ona, içinde hidayet ve nûr bulunan, önündeki Tevrat'ı tasdik edici, bilinç sahiplerine bir hidayet ve öğüt olmak üzere İncil'i verdik.

47-) İncil'e iman edenler, Allah'ın onda indirdiği ile hükmetsinler (diye emretmiştik) Kim Allah'ın indirdiği ile hükmetmezse işte onlar fâsıkların ta kendileridir.

Yani “zamanında onunla hükmetsinler diye İncil'i indirdiğimiz halde, öyle yapmadılar” demek isteniyor. Yoksa Kur'an indirildikten sonra onu bırakıp da İncil ile amel etmeye devam etsinler anlamına gelmiyor. Çünkü böyle bir mana Kur'a'nın bağlam ve bütünlüğüne tamamen aykırıdır.

48-) “Sana da, daha önceki kitabı doğrulamak ve onu korumak üzere hak olarak kitabı gönderdik. Artık aralarında Allah'ın indirdiğiyle hükmet; sana gelen gerçeği bırakıp da onların arzularına uyma. (Ey ümmetler!) Her birinize bir şeriat ve bir yol verdik. Allah dileseydi (iradenize ipotek koysaydı) sizleri bir tek ümmet yapardı; fakat size verdiği (yol ve şeriatlerde) sizi denemek için böyle yaptı. Öyleyse hayırlarda birbirinizle yarışın. Hepinizin dönüşü Allah'adır. Artık size üzerinde ayrılığa düştüğünüz şeylerin gerçek olanı O haber verecektir”

Bu âyet Kur'an ile diğer vahiy'ler arasında olması gereken ilişkiyi denetlemek “müheyminen aleyhi” ve tasdik etmek “mussaddikan-musaddık” olduğunu ortaya koymaktadır. Bir bu âyette Kur'an için, diğeri Haşr suresi 23 âyette yüce Allah için olmak üzere Kur'an'da iki kez geçen “müheyminen” kelimesi, “kuşların yavrularını korumak amacıyla üzerlerine kanatlarını germesi” anlamına gelen “h-m-n” kelimesinden türemiştir.

Bir tehlike durumunda güvenlik veren, koruma sağlayan, işleri denetleyen, kontrol eden ve gözeten anlamına gelmektedir. Kur'an'ın önceki vahiylerle bağlantısını belirleyen başka bir kelime de “musaddikan-musaddık” söylenenle akılda olan şeyin uyuşması anlamındaki “s-d-k” kökünden türemiş bir kelimedir. Kur'an'da bu kökten türemiş 155 kelime bulunmaktadır. “Musaddikan” şeklinde ise 13 kullanım mevcuttur. Bunlardan sekiz tanesini son vahiy olan Kur'an, dört tanesi İncil, bir tanesi Yahya (aleyhisselam) için kullanılmıştır.

Tasdik kelimesi, genelde kendinden öncekini onaylamak anlamında kullanılmıştır. Fakat kendinden öncekini onaylamak demek içindekileri onaylamak anlamında değil, onların Allah tarafından indiklerini doğrulamak ve bildirmek demektir. Yoksa daha önceki vahiylerin tahrif edildiklerini söylemenin bir anlamı kalmazdı. Şu andaki Tevrat ve İncilde Nebi ve Resullerle ilgili Kur'an'ın asla onaylayamayacağı birçok yalan ve iftiralar mevcuttur. Dolayısıyla “tasdik etmek” Tevrat ve İncil'de var olan doğruları ortaya çıkarmak onlara karıştırılan yalan ve iftiraları açığa çıkarmak anlamına gelmektedir.

Medine'de inen surelerde bulunan hüküm ve hakimiyet, indirilen vahyin yanında başka kaynaklar edinilmemesi ile ilgilidir. Bunun sebebi, Mekke'de muhataplar müşrikler iken, Medinede muhataplar Yahudi ve Hristiyan din adamlarıydı. Yani Yahudi ve Hristiyan din adamlarında böyle bir inanç olmadığından dolayı idi. Medine'de

bulunan Yahudi din adamlarının kaynakları Tevrat'a aykırı binlerce hurafe ve yalanlarla doluydu. Yani Yahudi din adamları vahye şirk koşuyorlardı. Nacran'dan gelen Hristiyan din adamları da İsa (a.s) ın Allah olduğunu iddia ediyorlardı. Yani bunlarda yüce Allaha şirk koşuyorlardı.

49-) (Sana da şu talimatı verdik): Aralarında Allah'ın indirdiğiyle hükmet ve onların arzularına uyma. Allah'ın sana indirdiği hükümlerin bir kısmından seni saptırmamalarına dikkat et. Eğer hükümden (Kur'an'dan) yüz çevirirlerse bil ki bununla Allah ancak günahlarının bir kısmını onların başına bela etmek ister. İnsanların birçoğu da zaten yoldan çıkmışlardır.

50-) "Yoksa onlar (İslam öncesi) cahiliye hükmünü mi arıyorlar? İyi anlayan bir topluma göre, hükümranlığı Allah'tan daha güzel kim vardır.

Hüküm Allah'a Aittir

"Allah'tan daha güzel kanun koyucu olabilir mi?" (Mâide-50)Allah kanun koymaz, hüküm indirir, söz konusu âyette geçen hüküm, kanun değil, Kur'an'ın tamamıdır. İlgili âyet devlet ve kanun adamları ile ilgili değildir. Dinde Kur'an'dan başka kaynak edinilmemesi ile ilgilidir. Yani âyet din adamları ile ilgilidir. Çünkü devlet adamları din adamlarına tâbi olurlar. İnsanlık tarihinde hiçbir zaman din adamları devlet adamlarına tâbi olmamıştır. Bunun örneği yoktur. Mâide 44.âyetten itibaren alındığı zaman konu daha iyi anlaşılacaktır.

51-) Ey iman edenler! Yahudileri ve Hristiyanları veli edinmeyin. Zira onlar birbirinin velileridir. Sizden onları veli edinenler, onlardandır. Şüphesiz Allah, zalimler toplumunu hidayete iletmez.

52-) Kalplerinde hastalık bulunanların: "Başımızda bir musibetin dolaşmasından korkuyoruz" diyerek onların içinde koştuıklarını görürsün. Umulur ki Allah bir fetih, yahut katından bir emir getirecek de onlar, içlerinde gizledikleri şeyden dolayı pişman olacaklardır.

53-) O zaman iman edenler: "Bunlar mıdır sizinle beraber olduklarına bütün güçleriyle yemin edenler?" diyeceklerdir. Onların bütün amelleri boşa gitmiştir de hüsrân içinde sabahlamışlardır.

54-) Ey iman edenler! Sizden kim dininden dönerse (bilsin ki) Allah'ın kendilerini sevdiği ve onların da kendisini sevdiği, müminlere karşı alçak gönüllü, kâfirlere karşı izzetli bir toplum getirecektir. (Bunlar) Allah yolunda cihat ederler ve hiçbir kınayıcının kınamasından korkmazlar Bu, Allah'ın, dileylene verdiği bir fazilettir. Allah'ın (fazileti) geniş olan ve her şeyi bilendir.

55-) Sizin veliniz ancak Allah'tır, Resûl'üdür, iman edenlerdir; onlar ki salât-ı ikame eder, boyun eğerek zekât'a (arınmaya) gelirler.

56-) Kim Allah'ı, yani Resûlünü ve iman edenleri veli edinirse (bilsin ki) galip gelecek olanlar şüphesiz Allah'ın tarafında olanlardır.

57-) Ey iman edenler! Sizden önce kendilerine kitap verilenlerden dininizi alay ve

oyun konusu edinenleri yani ön yargıya sahip olanları dost edinmeyin. Eğer müminler iseniz Allah'a karşı bilinçli olun.

58-) Salât'a çağrı yapıldığı zaman onu alay ve oyun konusu yaparlar. Bu davranış, onların akıllarını kullanmayan bir toplum olmalarındandır.

57. âyette "...kitap verilen Yahudi din adamlarının İslam dinini alay ve oyun konusu edindiklerini..." haber verildikten sonra, 58.âyette de "salât'a çağrı yapıldığı zaman onu alay ve oyun konusu yaptıklarını" anlatıyor. Yani salât, namaz değil, din ve vahiy oluyor. 59.âyette de salât'ın aslında hem kendilerine hemde tüm insanlara indirilen vahiy olduğu kesin olarak ortaya çıkıyor.

59-) Onlara de ki: Ey ehli kitap! Yalnızca Allah'a, bize indirilene ve daha önce indirilene inandığımız için mi bizden intikam alıyorsunuz? Oysa çoğunuz yoldan çıkmışsınız.

60-) De ki: Allah katında yeri bundan daha kötü olanı size haber vereyim mi? Allah'ın lânetlediği ve gazap ettiği, aralarından kan emiciler ve (beyni) çürümüşler yani tâğuta kulluk yapanlar çıkardığı kimseler. İşte bunlar, yeri (durumu) daha kötü olan ve doğru yoldan daha çok sapmış bulunanlardır.

61-) Yanınıza küfürle girip yine küfürle çıktıkları halde size geldiklerinde "inandık" derler. Allah gizlediklerini daha iyi bilmektedir.

62-) Onlardan birçoğunun günah, düşmanlık ve haram yemede yarışıklarını görürsün. Yaptıkları ne kadar kötüdür!

63-) Rabbaniler ve Ahbar (din adamları) onları, günah olan sözleri söylemekten ve haram yemekten engelleselerdi ya! İşledikleri ne kötüdür!

64-) Yahudiler, Allah'ın eli bağlıdır, dediler. Dedikleri yüzünden elleri bağlandı yani lânete uğradılar. Bilâkis, Allah'ın iki eli de açıktır, dilediği gibi verir. Andolsun ki sana Rabbinden indirilen, onlardan birçoğunun azgınlığını ve küfrünü arttırır. Aralarına, kıyamete kadar (sürecek) düşmanlık ve kin soktuk. Ne zaman savaş için bir ateş yakmışlarsa Allah onu söndürmüştür. Onlar yeryüzünde sürekli bozgunculuğa koşarlar. Allah bozguncuları sevmez.

65-) Eğer ehl-i kitap iman edip, bilinç sahibi olsalardı, mutlaka kötülüklerini örter ve onları naim cennetlerine koyardık.

66-) Eğer onlar Tevrat'ı, İncil'i ve Rablerinden onlara indirilene ikâme etselerdi, şüphesiz hem üstlerinden, hem de ayaklarının altından yerlerdi. Onlardan aşırılığa kaçmayan orta bir ümmet vardır; fakat çoğunun yaptıkları ne kadar kötü olmuştur!

67-) Ey Resûl! Rabbinden sana indirilene tebliğ et. Eğer bunu yapmazsan O'nun risâletini yapmamış olursun. Allah seni insanlardan koruyacaktır. Doğrusu Allah, kâfir toplumu hidayet iletmez.

Şii din adamları bu ayete çok değer verirler. Onlara göre bu âyet Ali'nin imameti ile ilgili inmiştir. Onların rivayetlerine göre olay şöyle gelişmiştir. Süleym b. Kays der ki: "Ebu Said El Hudri'nin şöyle dediğini işittim: Resulullah (aleyhisselam) Gadir-i Hum'da

perşembe günü insanları yanına topladı. Ağaçların altındaki dikenlerin toplanması için emir verdi. Ali Bin Ebi Talib'in koltuk altlarının beyazlığı görününceye kadar onun pazısından tutup kaldırdı. "Sonra şöyle dedi: Ben kimin mevlası isem, Ali de onun mevlasıdır." "Allah'ım! onu seveni sev, Ona düşman olana düşman ol, ona yardım edene sen de yardım et! Onu yardımsız bırakanı sende yardımsız bırak! dedi. Ebu Said der ki : Rasulullah (aleyhisselam) daha oradan inmeden şu ayet nazil oldu. "İşte bugün dininizi kemale erdirdim, üzerinizdeki nimetimi tamamladım ve size din olarak İslam'a razı oldum" (Maide- 3) Din'in kemale ermesi, nimetin tamamlanması, risalet vazifesini yerine getirmesinden dolayı Yüce Allah'ın ondan razı olması ve kendinden sonra Ali'nin velayetinin bildirilmesi üzerine Resulullah (aleyhisselam) sevinçten tekbir getirdi. (Süleyman b. Kays 355, Nebile- 121, 122)

İlk Şii müfessirlerden Furat el-Küfi'nin naklettiği rivayete göre, Resûlullah insanlara tebliğ etmesi için "من كنت مولاه فعلي مولاه" **men küntü mevléhu fe Aliyyun mevléhu - ben kimin mevlası isem Ali de onun mevlasıdır.**" sözü vahyedilmiş fakat Allah'ın Resulü insanlardan utanıp bu sözü tebliğ etmemiş, bunun üzerine şu ayeti kerime nazil olmuştur. "Ey Elçi! Rabbinden sana indirileni tebliğ et! Eğer bunu yapmazsan onun Risalet görevini yapmamış olursun. "Allah seni insanlardan koruyacaktır. Doğrusu Allah kafirler topluluğunu hidayete iletmez"(Maide- 67) (Furat el Küfi -130) Yüce Allah'ın Resulullah'a namazı, zekatı, orucu, hacca açıkladığı gibi Ali'nin velayetini de Müminlere açıklaması için emrettiği fakat Resulullah'ın bu konuda sıkıldığı, utandığı ve bu konuyu açıklamak konusunda zorlandığı, kavminin dinden dönmelerinden ve onu yalanlamalarından korktuğu ve bunun üzerine yukarıdaki meali yazılı Maide suresi- 67 nci âyeti kerimesi nazil olduğu ve velayetin son farz olduğu hakkında ayrıca bakınız, (el Küleyni 1, 389: Mesudi, İsbatul Vasiyye -132 133: Numan, De'aim- 14-15) Bazı Şii alimlere göre bu âyette tebliğ edilmesi gereken şey, Ali Bin Ebi Talib'in hilafetidir. Allah Resulü, takiyye için eşi Aişe'den bazı şeyleri gizlemiş, bu yüzden de yüce Allah onu ikaz etmiştir. (et- Tabersi Mecmaul - Bayan 3, 344)

Şii müelliflere göre böylece son farz olan velayet emri de geldikten sonra Resulullah daha orada iken şu mealdeki âyeti kerime nazil olmuştur. "İşte bugün dininizi kemale erdirdim. Yani üzerinizdeki nimetimi tamamladım ve size din olarak İslama razı oldum..."(Maide- 3)

Şii müelliflerin rivayetlerini özetleyecek olursak olay şöyle aktarılmaktadır. Resulullah (aleyhisselam) hac ile ilgili (Veda Haccı) ibadetlerini yerine getirdikten sonra Medine'ye dönmek üzere yola çıktı. Ğadir-i Hum denilen yere geldiğinde Cebrail (a.s) indi. Resulullah'a Ali'yi kaldırıp imam tayin etmesini emretti. Resulullah (a.s) da "Benim ümmetim cahiliyyeden yeni çıkmıştır." dedi. Cebrail (a.s) tarafından "Bu işin ruhsatı olmayan bir azimet ve gereklilik olduğu" bildirildi. Ardından şu âyeti kerime nazil oldu. "Ey Elçi! Rabbinden sana indirileni tebliğ et. Eğer bunu yapmazsan onun Risalet görevini yapmamış olursun. Allah seni insanlardan koruyacaktır. doğrusu Allah kafirler topluluğunu hidayete iletmez" (Maide- 67) Bunun üzerine Resulullah (a.s) çok sıcak bir gün olmasına ve merası ile suyu bulunmamasından dolayı dinlenmeye elverişli bir yer olmamasına rağmen Ğadir-i Hum denilen yerde konakladı.

Orada bulunan sığ ağaçların altlarını temizletip onların gölgeleri altında oturmalarını ve orada göç yükünün bir araya getirilerek birbirinin üzerine konulmasını emretti. Resulullah (a.s) münadisine insanları cemaat salatına çağırmasını emretti. Böylece bütün insanlar Resulullah'ın yanında toplandılar. Resulullah (a.s) birbiri üzerine konan yükün üzerine çıktı. Ali'yi yanına çağırды. Ali çıkıp Resulullah'ın sağına oturdu. Sonra Resulü Ekrem (a.s) insanlara hitap etti. Allah'a hamd ve sena edip kendi durumunu ümmetine bildirdikten sonra şöyle dedi. "Ben (Allah'a-âhirete) davet edildim, icabet etmem yakındır" Sarıldığınız takdirde asla sapıtmayacağınız Allah'ın kitabını ve Ehli Bey'timi geride bırakıyorum. Bu ikisi havuz başına varıncaya kadar birbirinden ayrılmayacaklardır. Sonra en yüksek ses tonu ile sözlerine şöyle devam etti. "Bilmez misiniz, şahadet etmez misiniz ki, ben hepinizin, her mü'minin üzerinde kendisinden daha çok hak ve yetkiye sahibim? diye sorunca, onlar "Evet biliyoruz" dediler.

Bunun üzerine o, Ali'nin sağ elini tutup kaldırdı. O kadar ki, her ikisinin de koltuk altlarının beyazlığı görüldü. Sonra şöyle dedi "من كنت مولاه فعلي مولاه" **men küntü mevléhu fe Aliyyun mevléhu - ben kimin mevlası isem Ali de onun mevlasıdır.**" Allah'ım! Onu seveni sev, Ona düşman olana düşman ol! Ona yardım edene sen de yardım et!" deyip aşağı indi.

İşin Doğrusu Nedir?

Maide 67.âyetin Ali ile hiçbir ilgisi yoktur. İlgili âyeti anlamak için 65. ve 66.âyetleri bilmek yeterli olacaktır. Bu iki âyette Yahudi ve Hristiyan din adamlarının Tevrat ve İncil'in hükümlerini ikâme etmediklerini ve vahye ihanet ettiklerini haber verdikten sonra aynı hataya düşmemesi için Resul (a.s) ikaz ediliyor. Âyetin anlaşılması o derece kolaydır. 68. âyetle yani bundan sonraki âyetle konu tamamen açığa çıkıyor.

68-) "Ey Kitap ehli! Siz, Tevrat'ı, İncil'i ve Rabbinizden size indirilene hakkıyla ikâme etmedikçe, doğru bir şey üzerinde değilsinizdir" de. Rabbinden sana indirilen, onlardan çoğunun küfür ve azgınlığını elbette arttıracaktır. Kâfirler toplumuna üzülme.

69-) İman edenler, Yahudiler, Sâbiiler ve Hristiyanlardan Allah'a ve ahiret gününe iman edip salih ameller işleyenler için geleceğe dair korku, geçmişe (dünyada bıraktıklarına) dair hüziün olmayacaktır.

Bu ayet yalanlarla Allah yolundan engellenmiş, kendilerine vahiy ulaşmamış ümmi halk için söz konusudur. Din adamları için değıldir.

70-) Andolsun ki İsrailoğullarından söz aldık ve onlara Resuller gönderdik. Ne zaman bir Resul onlara nefislerinin arzu etmediğini getirdi ise bir kısmını yalanladılar yani bir kısmını etkisiz kıldılar.

71-) Bir fitne olmayacak sanmışlardı da kör ve sağır kesildiler. Sonra Allah tevbelelerini kabul etti. Sonra içlerinden çoğu yine kör ve sağır oldu. Allah onların yaptıklarını görmektedir.

72-) Andolsun ki "Allah, kesinlikle Meryem oğlu Mesih'tir" diyenler kâfir olmuşlardır. Halbuki Mesih "Ey İsrailoğulları! Rabbin ve Rabbiniz olan Allah'a kulluk ediniz. Biliniz ki kim Allah'a ortak koşarsa muhakkak Allah ona cenneti haram kılar; artık onun yeri

ateştir ve zalimler için yardımcılar da yoktur” demişti.

73-) *Andolsun “Allah, üçün üçüncüsüdür” diyenler de kâfir olmuşlardır. Halbuki bir tek Allah’tan başka hiçbir ilâh yoktur. Eğer dediklerinden vazgeçmezlerse, içlerinden kâfir olanlara acı bir azap dokunacaktır.*

74-) *Hâla Allah’a tevbe edip O’ndan bağışlanma dilemeyecekler mi? Allah bağışlayandır, merhamet edendir.*

75-) *Meryem oğlu Mesih ancak bir Resûldür. Ondan önce de Resûller gelip geçmiştir. Annesi de doğru bir kadındır. Her ikisi de yemek yerlerdi. Bak, onlara âyetleri nasıl açıklıyoruz, sonra bak nasıl yüz çeviriyorlar.*

İsa (a.s) ve annesinin yemek yemesi ilâhi bir özelliklerinin olmadığını gösteriyor. Çünkü yemeğe ihtiyaç duymak beşerin özellikleri ile ilgili bir durumdur.

76-) *De ki: Allah’ın yanı sıra size yarar ve zarar vermeye gücü yetmeyen şeylere mi kulluk ediyorsunuz? İştien ve her şeyi bilen ancak Allah’tır.”*

77-) *De ki: Ey Ehli Kitap! Dininizde haktan koparak aşırı gitmeyin. Daha önceden sapan, birçoklarını saptıran yani yolun düz olanından uzaklaşan bir toplumun arzularına tâbi olmayın.*

78-) *İsrailoğullarından kâfir olanlar, Davud ve Meryem oğlu İsa diliyle lânetlenmişlerdir. Bunun sebebi,âsi olmaları ve aşırı gitmeleridir.*

“Dinde aşırı gitmek, yüce Allah’ın indirdiği vahiy’le yükümlü tutmadığı ve sorumlu olmadıkları ağır hüküm ve gereksiz kurallar koyarak dinlerini yaşanmaz hale getirmek, insanların hayatlarını zorlaştırmak, batıl olan inanç ve ibadetlerle toplumu dinden nefret ettirmek anlamına geliyor.

79-) *Onlar, işledikleri kötülüklerden, birbirlerini engellemezlerdi. Andolsun yaptıkları şey ne kadar kötü olmuştur!*

80-) *Onlardan birçoğunun, kâfirlerle dostluk kurduklarını görürsün. Nefislerinin onlara önerdiği şey ne kötüdür: Allah onlara öfkelenmiştir. Yani onlar azap içinde kalıcıdır!*

81-) *Eğer onlar Allah’a, Nebi’ye yani O’na indirilene iman etmiş olsalardı onları dost edinmezlerdi; fakat onların çoğu yoldan çıkmışlardır.*

82-) *İnsanlar içerisinde iman edenlere düşmanlık bakımından en şiddetli olarak yahudileri ve şirk koşanları bulacaksın. Onlar içinde iman edenlere sevgi bakımından en yakın olarak da “Biz Nasarayız” diyenleri bulacaksın. Çünkü onların içinde keşişler ve râhipler vardır yani onlar büyüklük taslamazlar.*

83-) *Resûle indirilene duydukları zaman, hakkı tanıdıklarından dolayı gözlerinden yaşlar aktığını görürsün. Derler ki: “Rabbimiz! İman ettik, bizi şahit olanlarla beraber yaz.”*

84-) *Rabbimizin bizi salihler arasına katmasını umup dururken, Allah’a yani bize gelen hakka niçin iman etmeyelim?*

85-) *Söyledikleri (bu) sözden dolayı Allah onlara, içinde devamlı kalmak üzere, altın-*

dan nehirler akan cennetleri ödül olarak verdi. Güzel ahlak sahiplerinin ödülü işte budur.

86-) Ayetlerimizi inkar edenlere ve yalanlayanlara gelince, işte onlar çılğın ateşin arkadaşlarıdır.

87-) Ey iman edenler! Allah'ın size helâl kıldığı temiz şeyleri haram kılmayın yani aşırı gitmeyin. Şüphesiz ki Allah aşırı gidenleri sevmez.

88-) Allah'ın size helâl ve temiz olarak verdiği rızıklardan yeyin yani kendisine iman etmiş olduğunuz Allah'a karşı bilinçli olun.

89-) Allah, kasıtsız olarak ağızınızdan çıkan yeminlerinizden dolayı sizi sorumlu tutmaz, fakat bilerek akit yaptığınız yeminlerden dolayı sizi sorumlu tutar. Bunun da keffâreti, ailenize yedirdiğiniz yemeğin orta hallisinden on miskine yemek yedirmek yahut onları giydirmek, yahut da bir boynu (borçtan, kronik hastalıktan) hürriyete kavuşturmasıdır. Bunları bulamayan üç gün siyam yapmalıdır. Yemin ettiğiniz takdirde yeminlerinizin keffâreti işte budur. Yeminlerinizi koruyun. Allah size âyetlerini açıklıyor; umulur ki şükredersiniz!

90-) Ey iman edenler! İçki, kumar, dikili taşlar, fal ve şans okları birer şeytan işi pisliktir; bundan uzak durun ki kurtuluşa eresiniz.

91-) Şeytan içki ve kumar yoluyla ancak aranıza düşmanlık ve kin sokmak; sizi, Allah'ın zikrinden (Kur'an'dan) yani salât'tan engellemek ister. Artık vazgeçtiniz değil mi?

İçki ve Kumar:

1-) Alkol yapılmak üzere üzüm yetiştirmek haram değildir. Alkol üretenlere üzüm satmak da haram değildir. Şimdi âyetlere daha yakından bakalım. “İçki, kumar, diki-litaş, şans ve fal okları birer şeytan işi “ameliş şeytan” pisliktir “denildikten sonra “فَاجْتَنِبُوهُ” (fectenibûhu) (bundan uzak durun)” denilmesi ilginçtir. Yani burada tam olarak tek bir nesne yasaklanıyor.

2-) Bu yapılan amel insanları Allah'ın zikri olan Kur'an'dan alıkoyma gibi bir özelliği olmalıdır.

3-) Âyetten anladığımızı göre yasaklanan şey, bir amel yani bir iş, faaliyet ve bir eylem olması gerekiyor.

Şimdi 91. âyete bakalım. “Şeytan içki ve kumarla ancak aranıza düşmanlık ve kin sokmak, sizi Allah'ın zikrinden (Kur'an'dan) yani salattan alıkoymak ister. Artık vazgeçtiniz değil mi?

Aslında içki ve kumarı düşündüğümüzde, insanları Allah'ın zikri olan Kur'an'dan alıkoyan şeyin kumar olduğunu görüyoruz. Çünkü kumar masasına oturan bir kişi kalkmadan saatlerce kumar oynayabilir.

4. Kur'an'da yasaklanan içkinin, Tevrat ve İncil'de de yasaklanması gerekirdi.

5. İçki yasak olsaydı, geçtiği diğer üç âyette de yasaklanması lazımdı. (Nahl-67; Nisa-43; Bakara-219;) Dolayısıyla âyetlerde yasak edilen tek bir nesnedir. O da kumardır. Öyle

anlaşıyor ki Medine’de insanlar kumar oynamak için bir araya geldiklerinde daha birçok meşru olmayan ameller işlediklerinden dolayı yüce Allah “فَأْتَبُوهُ” “fectenibuhu” “bundan vazgeçin” (Maide- 91) buyurmuştur. İnsanlar Las Vegas’a kumar oynamak için giderler. Fakat kumarla birlikte daha birçok günah işlerler. Amacımız yasaklanan bir şeyi caiz kılmak değildir. Esas amacımız yüce Allah’ın kitabına itibar etmeden yani âyetlere gitmeden, sadece rivayet ve ictihadlardan helal ve haram oluşturan din adamlarını deşifre etmektir.

92-) Allah’a itaat edin yani Resûle itaat edin ve O’na karşı bilinçli olun. Eğer yüz çevirirseniz bilin ki Resûlümüzün görevi apaçık tebliğden ibarettir.

93-) İman edip salih ameller işleyenlere , bilinç sahibi olup iman ettikleri, salih ameller işledikleri, sonra yine hakkıyla bilinç sahibi olup iman ettikleri, sonra da hakkıyla bilinç sahibi olup yaptıklarını, ellerinden geldiğince güzel ahlak sahibi oldukları takdirde daha önce (bu gibi nesnelere) yediklerinden dolayı herhangi bir sakınca yoktur. (Önemli olan inandıktan sonra iman ve iyi amelde sebatır). Allah güzel ahlak sahiplerini sever.

94-) Ey iman edenler! Allah sizi ellerinizin ve mızraklarınızın erişeceği bir avlanma ile dener ki kimsenin görmediği yerde, kendisinden kimin korktuğu ortaya çıksın. Kim bundan sonra aşırı giderse onun için elem verici bir azap vardır.

95-) Ey iman edenler! İhramlı iken avı öldürmeyin. İçinizden kim onu kasten öldürürse cezası, içinizden adil iki kişinin hükmüyle, avlanılan hayvana denk, hidayet mahalli kâbede (doğru yola ulaşıp) hatasını anlaması gerekiyor. Yahut (avlanmanın cezası), miskinlere yemek yedirmekten ibaret bir keffârettir, yahut onun dengi siyam (rehabilitasyon) olmaktır. Ta ki (yasak av yapan) işinin cezasını tatmış olsun. Allah geçmişi affetmiştir. Kim bu suçu tekrar işlerse Allah da ondan intikam alır. Allah Aziz’dir, gereken cezayı verendir.

Ayette geçen siyam oruç değildir. Aslında siyam oruç anlamına gelmemektedir. Siyam yapılan bir hatayı maddi ve manevi olarak telafi etmek anlamına gelmektedir. Yoksa miskinlere yemek yedirmenin dengi oruç olamaz. Miskinlere yemek yedirmenin dengi yapılan hatadan pişmanlık duymak, hatanın farkına varmak, tevbe etmek ve bir daha aynı hatayı işlememektir. Tabi bütün bunlar miskinlere yemek yedirememenin keffaretidir.

Kur’an’da bulunan Allah’ın “intikam alması” günümüzde kullanıldığı şekilde olmayıp “gereken cezayı verme” anlamına gelmektedir.

96-) Hem size hem de yolculara faydalanmak üzere deniz avı yapmak ve onu yemek size helâl kılındı. İhramlı olduğunuz müddetçe kara avı size haram kılındı. Huzurunda toplanacağımız Allah’a karşı bilinçli olun.

97-) “Allah, Beyt-i Haram (olan) Kabe’yi insanlar için ayağa kalkma vesilesi kıldı. Haram şehri (dolunayı) ve hidayeti yani boyunlarda bulunan (atalardan gelen esaret) gerdanlıkları kaldırmayı da (insanlar için ayağa kalkma vesilesi kıldı.) Bu, Allah’ın göklerde ve yerde ne varsa tümünü bildiğini ve Allah’ın gerçekten her şeyi bilen olduğunu bilmeniz içindir.”

Geçmişte toplumlar için en büyük tehdit, topraklarının işgal edilmesiydi. Bugün ise en büyük tehdit, beyinlerin işgal edilmesidir. Âyette “kalâide” gerdanlıklar kelimesi, mecaz olarak kullanılmıştır. Yani toplumun özgürlüğünün önünde bulunan ataları taklit belası ve geçmişin dini prangaları anlamına gelmektedir.

98-) Biliniz ki Allah'ın cezalandırması çetindir ve hiç şüphesiz Allah bağışlayandır, merhamet edendir.

99-) Resûle düşen , ancak tebliğdir. Allah açıkladığınızı da gizlediğinizi de bilir.

100-) De ki: Pis olan şeylerin çokluğu senin tuhafına gitse de pis ile temiz eşit değildir. Ey olgun akıl sahipleri! Allah'a karşı bilinçli olun umulur ki kurtuluşa eresiniz.

Takva, Kur'an'da var olan ilâhi emirlerin yerine getirilmesi anlamına geliyor. Yani ne ihlas, ne ibadet, ne ihsan, ne iman ve ne de İslam Kur'an'dan bağımsız değildir.

101-) Ey iman edenler! Açıklanırsa sizi üzecek olan şeyleri sormayın. Eğer Kur'an indirilirken onları sorarsanız size açıklanır. (Açıklanmadığına göre) Allah onları affetmiştir. Allah bağışlayandır, yumuşak davranandır.

Bu âyetin 99.âyet ile şöyle bir bağlantısı vardır. Yüce Allah, “Resul’e düşen ancak tebliğdir...” buyurduktan sonra, ifadenin takdiri şöyle olur: Resul’ün size tebliğ ettiğini alın ve ona itaat edin. Onun size tebliğ etmediğini sormayın ve o meselelere girmeyin. Çünkü siz, üzerinize gerekli olmayan bir meseleye burnunuzu sokarsanız, bu yersiz müdahaleniz sebebiyle, üzerinize ağır sorumluluklar gelecek ve sizi güçlüğü sokacak kuralları çoğaltmış olursunuz. Mâide suresi en son nazil olan süredir.

Surenin 3.âyetinde yüce Allah dini mükemmelleştirdiğini ve Resul (a.s) ın vasıtasıyla bütün insanlara olan vahiy ve tevhid nimetini tamamladığını haber vermektedir. Buna göre sürenin sonlarında da Resul (a.s)ın vahyi tebliğ vazifesini yerine getirdiğini, dolayısıyla iman edenlerin kendi yararları açısından yani sadece Kur'an'ın ortaya koyduğu emir ve yasaklarla yetinmelerini ve ona çok soru sormamaları gerektiğini açıkça belirtmek uygun düşmektedir. Ta ki, soracakları sorular, ümmeti tahammülü zor kuralların çokluğuna sebep olup da, sonunda Rablerinin emrinden çıkmış olmasınlar.

102-) Sizden önce de bir toplum onları sormuş, sonra da bunları inkar eder olmuşlardı.

103-) Allah bahîra, sâibe, vasîle ve hâm diye bir şey (meşru) kılmamıştır. Fakat kâfirler, yalan yere Allah'a iftira etmektedirler. Onların çoğu akıllarını kullanmazlar.

104-) Onlara, “Allah'ın indirdiğine yani Resûl'e gelin” denildiği vakit, “(din) atalarımızı üzerinde bulduğumuz bize yeter” derler. Ataları hiçbir şey bilmiyor yani hidayet üzerinde değilse ne olacak?

105-) Ey iman edenler! Siz kendinize bakın. Siz hidayette olduktan sonra sapkın kimse size zarar veremez. Hepinizin dönüşü Allah'adır. Artık O, size yaptıklarınızı haber verecektir.

106-) Ey iman edenler! Birinize ölüm gelip çatınca vasiyet esnasında içinizden iki adalet sahibi kişi aranızda şahitlik etsin. Yahut seferde iken başımıza ölüm musibeti gelmişse sizden olmayan, başka iki kişi (şahit olsun). Eğer şüpheye düşerseniz o iki şahidi salattan sonra alıyorsunuz; “Bu vasiyet karşılığında hiçbir şeyi satın almayacağız, akraba yararına

da olsa; Allah (için yaptığımız) şahitliği gizlemeyeceğiz, (aksini yaparsak) bu takdirde biz elbette günahkârlardan oluruz” diye Allah’a yemin ederler.

Nebî'nin tarihselliği resulun evrenselliği gerçeğinden yola çıktığımızda, Kur'an her ne kadar metin olarak koruma altında olsa bile, Medine'de inen âyetlerin ilk muhatapların zihinlerindeki anlamlarını tam olarak çözmek mümkün değildir. Bu âyetlerden bir tanesi de yukarıdaki âyettir. Dolayısıyla, bu lafızların nüzul ortamında neye delalet ettiğini kesin olarak belirlemek imkansızdır. Zira Medine'de inen âyetlerde yani tarihselliğin yoğun olarak işlendiği konularda Kur'an hemen her âyetinde nazil olduğu tarihsel ortama atıfta bulunmaktadır. Bu itibarla Medine'de inen âyetlerde Kur'an'ı ait olduğu tarihten koparmak mümkün değildir. Daha doğrusu bizimle Kur'an arasında tarihsel mesafe sebebiyle tarihin anlamı yabancılaştırması, ancak tarihe başvurmak suretiyle giderilebilir. Tarih ise galip gelenlerin mirası olduğu için yani bünyesinde yalan barındırdığı için bu âyetlerin üzerine din ve hüküm bina edilemez. Dinin tamamlanması meselesi tevhit ve güzel ahlakla ilgili bir durumdur. Dolayısıyla Medine'de inen ve bir çoğu yerel ve tarihsel olan âyetlerin evrensel olan İslam dini ile bir ilgileri yoktur. Bu âyetler tamamen sosyal yani ictimai hayatla ilgilidir. Bu âyetler insanlara hidayet ve örneklik teşkil etmezler. Ders ve ibret alma haricinde bu âyetlerden yararlanmak olanaksızdır. Dolayısıyla bizim yaşadığımız hayat ne kadar kutsal ve mukaddes ise onların yaşadıkları hayat da o kadar kutsal ve mukaddestir. Fakat Mekke'de inen bütün süreler genel ve evrensel yani tevhit ve güzel ahlakla ilgili olduklarından dolayı bunlar için böyle bir şey söylemek söz konusu değildir.

107-) Bu şahitlerin (sonradan yalan söyleyerek) bir günah kazandıkları anlaşılırsa, (şahitlerin) haklarına tecavüz ettiği ölüye daha yakın olan (mirasçılardan) iki kişi onların yerini alır ve “Andolsun ki bizim şahitliğimiz onların şahitliğinden daha gerçektir ve biz (kimsenin hakkına) tecavüz etmedik, aksi takdirde biz, elbette zalimlerden oluruz” diye Allah’a yemin ederler.

108-) Bu (usul), şahitliği gerektiği şekilde yapmaya, yahut yeminlerinden sonra, yeminlerin (mirasçılar tarafından) reddedilmesinden korkmalarına daha uygundur. Allah'a karşı bilinçli olun ve dinleyin. Allah, yoldan çıkmışlar toplumuna hidayet etmez.

109-) Allah'ın Resulleri bir araya getirip de “size ne cevap verildi” dediği gün, “Bizim hiçbir bilgimiz yok, şüphesiz gaybı hakkıyla bilen ancak sensin” diyeceklerdir.

Aslında tebliğ hayatlarında toplumlarının kendilerine verdikleri cevaptan Resullerin haberi vardı. Fakat Yüce Allah'ın gayb haberlerini en ince noktasına kadar bildiğinden dolayı Resuller, aynı melekler gibi “قَالُوا لَا عِلْمَ لَنَا إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ (bizim ilmimiz yoktur, şüphesiz ki gaybı hakkıyla bilen ancak sensin)” cevabını vermişlerdir.

110-) Allah o zaman şöyle diyecek: “Ey Meryem oğlu İsa! Sana ve annene (verdiğim) nimetimi hatırla! Hani seni mukaddes ruh (vahiy) ile güçlendirmiştim; (bu sayede) sen beşikte iken de yetişkin çağında da insanlarla konuşuyordun. Sana kitabı, hikmeti, Tevrat ve İncil'i öğretmiştim. Benim iznimle çamurdan, kuş şeklinde bir şey yapıyordun da ona üflüyordun, hemen benim iznimle o bir kuş oluyordu. Yine benim iznimle anadan doğma körü ve alacalıyı iyileştiriyordun. Ölülere benim iznimle (yasayla-vahiy'le) hayat veriyordun. Hani İsrailoğullarını senden engellemiştim; kendilerine apaçık deliller getirdiğin

zaman içlerinden kafir olanlar, “Bu, apaçık bir sihirden başka bir şey değildir” demişlerdi.

111-) Hani havâriilere, “Bana yani Resulüme iman edin” diye vahyetmiştim. Onlar (da), “İman ettik yani Allah’a teslim olmuş kimseler olduğumuza sen de şahit ol” demişlerdi.

112-) Bir zamanlar havâriler “Ey Meryem oğlu İsa, Rabbin bize gökten, bir sofrayı indirmeye gücü yeter mi?” demişlerdi. O, “Mümin kimseler iseniz Allah’a karşı bilinçli olun” cevabını vermişti.

Kıraat Farklılığı

Yukarıdaki âyette bulunan “هَلْ يَسْتَطِيعُ رَبُّكَ” (Rabbinin gücü yeter mi?) kelimesi, şu şekilde de okunmuştur. “هَلْ تَسْتَطِيعُ رَبُّكَ” (senin Rabbine (söylemeye) gücün yeter mi?) Yani sözünü dinler mi? O’nun yanında itibârın var mı?” anlamına gelmektedir.

113-) Onlar “Ondan yiyelim, kalplerimiz tatmin olsun, bize karşı sâdık olduğuna bilelim yani ona gözleriyle görmüş şahitler olalım istiyoruz” demişlerdi.

114-) Meryem oğlu İsa şöyle dedi: Allah’ım, Rabbiniz! Bize gökten bir sofrayı indir ki, bizim için, geçmiş ve geleceklerimiz için bayram ve senden bir delil olsun. Bizi rızıklandır; zaten sen, rızık verenlerin en hayırlısımsın.

115-) Allah da şöyle buyurdu: Ben onu size şüphesiz indireceğim; ama bundan sonra içinizden kim inkâr ederse, âlemlerde hiç kimseye etmediğim azabı ona edeceğim!

116-) Allah: Ey Meryem oğlu İsa! İnsanlara, “Beni ve annemi, Allah’ın yanı sıra iki ilah edin” diye sen mi dedin, buyurduğu zaman o, “Seni tenzih ederim; hakkım olmayan şeyi söylemek bana yakışmaz. Hem ben söyleseydim sen onu şüphesiz bilirdin. Sen benim içimdekini bilirsin, ben senin zâtında olanı bilmem. Gizlilikleri eksiksiz bilen yalnızca sensin.

117-) Ben onlara, ancak bana emrettiğini söyledim: Benim de Rabbiniz, sizin de Rabbiniz olan Allah’a kulluk edin, dedim. İçlerinde bulunduğum sürece onlar üzerine şahit idim. Beni vefat ettirince artık onların üzerinde gözetleyici yalnız sen oldun. Sen her şeye şahit olansın.

Yukarıdaki âyette önemli üç ilke mevcuttur.

1-) “Ben onlara ancak bana emrettiğini söyledim...”

2-) “İçlerinde bulunduğum sürece onların üzerinde şahit idim.

3-) “Beni vefat ettirince artık onların üzerinde gözetleyici yalnız sen oldun...” Resuller sadece vahiy’le kendilerine indirileni söylediler. Yani yalnız vahyi tebliğ ederler. Resuller sadece kendi dönemlerinde yaşayan insanlar için şahittirler. İsa(a.s) vefat etmiştir. Kıyametten önce gelmesi imkansızdır.

118-) Eğer kendilerine azap edersen şüphesiz onlar senin kullarıdır. Eğer onları bağışlarsan şüphesiz sen izzetlisin, hüküm ve hikmet sahibisin” dedi.

119-) Allah şöyle buyurdu: Bu, doğru olanlara, doğru olmalarının fayda vereceği gündür. Onlara, içinde ebedî kalacakları, altından nehirler akan cennetler vardır. Allah onlardan razı olmuştur, onlar da O’ndan razı olmuşlardır. İşte azim kurtuluş budur.

120-) Göklerin, yeryüzünün ve içlerindeki her şeyin hükümranlığı Allah'ındır, O her şeye bir yasa koymuştur.

Yüce Allah'ın her şeyin üzerinde bir kudrete sahip olması, her şeyde bir yaratılış ve işleyiş yasası koyması ile ilgilidir. Göklerde ve yerde olan her şeyin işleyişi bu yasaya göre şekillenir. Bu yasalar bilinmeden tam olarak Allah takdir edilemez. Yani yüce Allah'ın takdir edilmesi ve gücünün bilinmesi yaratılış yasasını bilmek ve idrak etmek ile ilgili bir durumdur. Göklerde ve yeryüzündeki yasalar otomatik olarak hareket ederler. Ne yüce Allah o yasalarda bir değişim ve dönüşüme gider ne de hariçten kimsenin oynamasına müsaade eder. Eğer yüce Allah göklerde ve yerde var ettiği yasalarda bir oynama ve kaydırma yapsaydı, bilim ve teknoloji gelişmez. İcat ve araştırma yapmanın imkanı kalmazdı. Bilim ve teknolojinin gelişmesi için değişmez ve değiştirilemez yasaların olması kaçınılmaz bir durumdur.

KUR'AN'IN ANLAŞILMASINDA ÖNEMLİ KONULAR

Nebi ve Resul Yerine Peygamber Kelimesini Kullanmanın Sakıncaları

Muhammed (a.s) ın kimliği, Nübüvvet makam ve mertebesi, Risâlet misyonu anlaşılmadan din hiçbir zaman anlaşılacaktır.

Muhammed: Doğumundan kendisine vahiy indirilinceye kadar, kitap nedir, iman nedir bilmeyen, Ebu Zer, Ammar ve Ali gibi sıradan bir Mekke vatandaşıdır. (Şura-52; Fussilet-6; Kehf-110)

Nebi-Nübüvvet: Kendisine vahiy indirilmeye başlandıktan sonra vefat edinceye kadar gece-gündüz, yirmi dört saat, her an, bütün özel hallerinde ve sosyal hayatında Nübüvvet makam ve mertebesine sahiptir. Nübüvvet makam ve mertebesi ondan asla ayrılmaz, her an onunla beraberdir. Hatta âhirette bile Nübüvvet makam ve mertebesi devam eder.(Nisa-69)

Resul-Risâlet: Yüce Allah tarafından indirilen vahyin insanlara okunduğu yani tebliğ edildiği andır, misyondur. Beşer Resul olan Muhammed (a.s) vefat ettikten sonra risâlet, vahiy yani kitap yani Kur'an olarak devam etmektedir. (Nisa-100; Furkan-27; Ahzab-66) Nübüvvet tarihsel olduğu için "Nebi'nin sesi..." (Ahzab-2) **Nebi'nin Evleri...** (Ahzab-53) **Nebi'nin hanımları...** (Ahzab-6, 28, 30, 32) deyimleri âyetlerde yer alırken, Resul için asla böyle bir şey kullanılmaz. Nebi ve Resul anlaşılmadan Kur'an tam olarak anlaşılacağı için Allah'ın isim ve sıfatları da anlaşılacaktır. Dolayısıyla yüce Allah'da hakkıyla takdir edilmeyecektir. Nebi ve Resul anlaşılmadan Kur'an'da yüzlerce âyette geçen "itaat, isyan, hakem, küfür, ittiba, tekzib (yalanlama), tasdik, tebliğ, hak, kerim, Aziz, Nur, üsve-i hasene (en güzel örnek) sırat-ı müstekim, hidayet, ihlas, emanet, hıyanet, mübin, nur, helal ve haram kılma, tasrif, tafsil, tebyin, tefsir gibi kavramlar da anlaşılacaktır. Nebi'ye, "Kur'an'a ittiba edilmesi" emredilirken, (Ahzab-1,2) Resul'e "Kur'an'ın tebliğ edilmesi" emredilmiştir. (Mâide-67; 99; Nahl-35) Nebi gönderilmeden değil, Resul gönderilmeden azab edilmez. (İsra15; Kasas-59; Tâha-134) İşte bütün bunlardan sonra Kur'an'da bulunan Nebi ve Resul kelimelerinin yerine hiçbir zaman "peygamber" kelimesini kullanmamak gerekir. Çünkü Nebi ve Resul ibareleri birbirinden farklı anlamları bulunan ve değişik bir sisteme bağlı olan kelimelerdir. "Peygamber" kelimesi bu sistemi dağıtmakta ve tanınmaz hale getirmektedir. Ben şahsen Kur'an'ı anlatan birisinin bu bağlam ve bütünlüğü korumadığını, bu sistemin önemini kavramadığını ve bu sisteme bağlı kalmadığına şahit olduğum zaman onu dinlemeyi abes olarak görüyorum.

Nebi ve Resul'ün arasında bulunan farkları bilmeyen Kur'an'ın manasını, sistemini, bağlam ve bütünlüğünü, amacını anlayamaz.

Mesela: Nebi'nin sözleri koruma altına alınmadığından Nebi'ye itaat etmek mutlak değildir. Ama görevi sadece vahyi tebliğ etmek olan Resul'e itaat müminler üzerine bir görevdir. Resulü yalanlama, vahyi yalanlama, dolayısıyla vahyi gönderen Allah'ı yalanlama sayılır. Vahye itaat eden Allah Resulü'ne itaat etmiş olur. Resule itaat etmek için, Resul ile aynı zaman ve zeminde yaşamaya gerek yoktur. Kitaba ve vahye iman eden aynı zamanda Resul'e iman ve itaat etmiş olur. Çünkü Resul ile vahiy aynı şeydir, her ikisi vahyin kaynağı olan Allah'ı temsil ederler. Onun için Kur'an'da Allah birçok yerde "Kitabı yalanladılar, âyetlerimizi yalan saydılar, Resulümüzü yalanladılar, Resullerime karşı geldiler, âyetlerimi ve Resullerimi yalanladılar" buyurmaktadır. "Resul, vahiy, Allah'ın âyetleri, Allah'ın kitabı, hidayet, sırat-ı müstakim" gibi kavramlar tamamen Allah'ı temsil ederler. Resul yanılmaz, hata etmez, onda vahye karşı ihanet olmaz, ona itaat ile Kitaba ve Allah'a itaat etme arasında hiçbir fark yoktur. Resul sadece Allah'ın kitabını ve âyetlerini okuyan, duyuran ve tebliğ eden kişidir yani dini yönden resmi bir misyona sahiptir. Halbuki Nebi'nin Allah'a karşı (insanlara karşı değil) hatalarını ve yanlışlarını anlatan birçok ayet vardır. Bu konunun üzerinde neden çok fazla duruyoruz?

Bu konuyu anlamayan Kur'an'ı anlamaz, Elçinin misyonunu kavrayamaz, Nebi'nin kim olduğunu bilemez, uydurma dinin ve rivayetlerin Nebi ile hiçbir bağlantısının olmadığını ve ona yapılmış iftira olduklarını idrak edemez. Bu sefer ümmet uydurma dinin rivayetlerini Nebi'nin dilinden çıkmış gibi Kur'an'ın önüne geçirip hurafe ve yalanların bataklığında boğulup gidecektir. Dolayısıyla bizi bağlayan ve sorumlu olduğumuz tek kaynak Allah Resulü'nün dilinde hayat bulan vahiy'dir, kitaptır, Allah'ın mesajı Kur'an'ı Mübin'dir. "O (Resul) kendi arzusundan konuşmaz (nutuk atmaz) onun bildirdikleri kendisine vahyedilenden başka bir şey değildir" (Necm-2,3) ayetleri bu gerçeği ortaya koymaktadır. Allah rızası için, lütfen "peygamber" kelimesini kullanmayalım. Onu yerine "Allah'ın Resulü, Resulullah (aleyhisselam) Nebi (aleyhisselam) Muhammed (aleyhisselam) son vahyin sahibi, nebilerin sonuncusu kelimelerini kullanalım. Biliyorum biraz zor olacak ama ataların dinine muhalefet ederek muhteşem bir yol ve Kur'ani bir sünnet bırakabiliriz. Bence bu az bir şey değildir.

Kur'an'ın "Resul" Anlamında Kullanıldığı Âyetler

Kur'an, Adem (a.s)dan Allah Resulü Muhammed (a.s)a kadar gönderilen birçok Elçinin hayatını anlatır. Aynı zamanda Kur'an evrensel bir mesaj olduğu için kıyamet gününe kadar gelecek insanları muhatap alır. "De ki: Hangi şey şahadetçe en büyüktür. De ki: (Allah'tan başka ilah olmadığına dair) benimle sizin aranızda Allah şahittir. Bu Kur'an bana, kendisiyle sizi ve ulaştığı herkesi uyarmam için vahyolundu" (Enam- 19) O halde Kur'an'da resul kavramının geçtiği bütün âyetler Allah Resulü Muhammed (a.s) döneminde yaşayan insanları ilgilendirdiği gibi kıyamet gününe kadar gelecek insanları da ilgilendirir ve onları da muhatap alır. Bundan dolayı Kur'an'da "Resul" kavramı geçen âyetleri yeniden değerlendirmek gerekir.

Âyetlerin bir çoğunda bulunan “Resul” kavramı “Kur’an” hakkında kullanılmıştır. İşte bu yazılarımızda “Resul” kavramının geçtiği bir kaç âyeti ele alacağız.

Mesela: **وَلَمَّا جَاءَهُمْ رَسُولٌ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَهُمْ** (Allah tarafından kendilerine, yanlarında bulunanı tasdik edici bir “Resul” gelince...)” (Bakara-101) Yukarıdaki âyette bulunan “Resul” kavramı Kur’an hakkında kullanılmıştır. Çünkü Bakara 89. âyette “Resûl” kavramının yerine “kitap” kavramı kullanılmıştır.

Âyete bakalım: **وَلَمَّا جَاءَهُمْ كِتَابٌ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَهُمْ** (Allah tarafından kendilerine, yanlarında bulunanı tasdik edici bir “kitap” gelince...)” (Bakara-89) Birde “Resul” kavramı için kullanılan “Allah’ın indinden kendilerine, yanlarında bulunanı tasdik edici bir “Resul” gelince bölümü de çok önemlidir. “Beşer- Resûl” Allah indinden değil, insanlar arasından seçilir. Aslında “Beşer -Resul” ile “Kitap Resul” arasında herhangi bir fark bulunmamaktadır. “Kitap- Resul” “Beşer- Resul” sayesinde hayat bulur. “Beşer- Resul” olmazsa “Kitap- Resul” diye bir şeyden söz edilemez. Muhammed (a.s) vefat edinceye kadar “Beşer- Resul” olarak görevinin başında bulunuyordu. Vefat ettikten sonra artık tek müracaat edilecek kaynak “Kitap- Resul” kalmıştır. “De ki: Allah’a ve Resul’üne itaat edin. Eğer yüz çevirirlerse bilsinler ki Allah kafirleri sevmez” (Âli İmran- 32) Hem “Beşer- Resul” ve hem de “Kitap- Resul” Allah’ı temsil ederler. Yani Allah adına konuşurlar. Özellikle de bu gibi âyetlerde her zaman tekil olarak “Resul” kavramı kullanılmıştır. Bu gibi âyetlerde hiçbir zaman “Muhammed’e” ve “Nebi’ye” yer verilmemiştir. Yani sistem çok dengeli ve hassas kurulmuştur. Fakat bu ince ayar ve hassas denge “peygamber” kelimesini kullanmayanlar için önemlidir. “Peygamber” kelimesi, bütün bu ince ayar ve hassas dengeyi yani “Nebi” ve “Resulün” arasında bulunan ilim ve hikmeti darmadağın ediyor. “Beşer Resul” olmayınca “Kitap Resul” din ve hüküm olarak devreye girer. Yani İnsanlara şu gerçek anlatılmak istenir. “Din ve hüküm olarak sizin Allah tarafından indirilen vahye uymanızdan başka hiçbir yolunuz yoktur. Dolayısıyla uydurulan rivayetler hiçbir zaman Resul’ü temsil edemezler. Bundan dolayı hidayete vesile de olamazlar. Aslında “Kitap Resul” ile “Beşer Resul” arasında bir fark yoktur. “Beşer Resul” ile “Kitap Resul” birbirlerini tamamlayan bir bütünün parçalarıdır. “Beşer Resul” hayatta olduğu sürece “Kitap Resul”ü anlatır, onu okur, beyan ve tebliğ eder. “Beşer Resul” vefat ettikten sonra bu sefer “Kitap Resul” “Beşer” olan “Resul”ü anlatır, yani insanlara önderlik eder. (Âraf-3; En’am-153,155)

Mesela: “İman etmelerinden, “Resul’ün hak olduğuna” şahit olmalarından ve kendilerine apaçık deliller gelmesinden sonra küfre sapan bir kavme Allah nasıl hidayet nasip eder? Allah zalimler topluluğunu hidayete erdirmez” (Âli İmran-86) Yüce Allah, dua etme ile kimseye hidayet vermez, hidayet Allah tarafından gelen vahiy ile indirilmiştir. (Bakara-159) Yani “hidayet” vahiy’den bağımsız bir şey değildir. Yukarıdaki âyeti güncelleyecek olursak “Resûl” kavramının “Kur’an” hakkında olduğunu rahatlıkla görebiliriz. Çünkü söz konusu âyette yüce Allah’ın hitabının kıyamet gününe kadar gelecek insanları hedef aldığını görürüz. Halbuki beşer Resul olan Muhammed (a.s) on dört asır önce vefat etmiştir. O halde kıyamet gününe kadar iman edilmesi ve inkar edilmemesi gereken bir Resulün bulunması şarttır. Âyetleri hakkıyla yani çok dikkatli okumalıyız.

Allah'ın kitabını alaya alacak şekilde teğanni ile okumaktan vazgeçmeliyiz. Hatta bugün ve ilerideki çağlarda “Kur'an'ın” Allah tarafından gelmiş bir “gerçek” olduğu daha açık olarak görülecektir.

Mesela: “Size Allah'ın ayetleri okunurken, üstelik “Allah Resulü” de içinizdeyken nasıl küfre saparsınız? Her kim Allah'a bağlanırsa kesinlikle Sırat-ı müstakime iletilmiştir” (Âli İmran-101) Yukarıdaki âyette kurulan sistem şu şekilde işliyor “Allah'ın ayetleri, Allah'ın Resulü, Allah'a bağlanma, hidayet ve Sırat-ı müstakim”

Demek oluyor ki, “Allah'ın âyetleriyle” yani “Resul” le “Allah'a ulaşma” “hidayeti” beraberinde getiriyor. Din ve hüküm olarak bunlardan başka bir yerde hidayet arayan sadece sapkınlık bulacaktır.

Yukarıdaki âyette bulunan “Resul” “Kur'an” dır. Çünkü “Beşer” olan “Resul” Muhammed (a.s) yirmi üç yıllık dünya hayatında insanların içinde bulunuyor, ahlak ve hareketleriyle, okuduğu vahiy ve mükemmel edebiyetle onlara yol gösteriyor ve örnek oluyordu. “Beşer” “Resul” olan Muhammed (aleyhisselam) vefat ettikten sonra Allah insanlık âlemini “Resul”den mahrum eder mi? Asla etmez. İşte bundan dolayı fâni olan beşer “Resul” vefat ettikten sonra Allah onun örnekliliğini, ahlak ve edebini en güzel bir şekilde ortaya koyan ve onun dilinde hayat bulan ebedi bir “Resul” olan Kur'an'ı miras olarak bıraktı. Dolayısıyla âyetlerin kalıp ve karakterlerine baktığımızda “Resul” kavramının iki anlama geldiğini, Allah'ın ebedi bir mucizesi olarak görüyoruz. Şu âyete bir bakalım. “Allah'a ve Resul'üne itaat edin ki rahmete kavuşturulasınız” (Âli İmran- 132) Bugün birisi haklı olarak çıkar da: “Resul” yani Muhammed (a.s) 1400 sene önce vefat etti. Bu emir kıyamet gününe kadar gelecek insanları muhatap aldığına göre, biz bugün kime itaat edeceğiz? derse, ona nasıl bir cevap vereceğiz? Dolayısıyla âyette açık olarak “Kur'an'ın” “Resul” olduğunu görüyoruz. Çünkü Allah'ın bu hitabı kıyamet gününe kadar gelecek insanlara yönelik bir emirdir.

“Beşer” olan “Resul” ölümlü olduğuna göre ebedi ve ölümsüz olan Allah'ın kelamı “Resul”ün hidayeti kıyamet gününe kadar devam edecektir. Burada kastedilen amaç şudur. Yani beşer Resulden sonra kitap Resul ile devam edilmesi, insanları Allah'tan indirilen kaynaktan başka bir kaynağa sapmalarını engellemek içindir. İşte bu yüzden ilgili bütün âyetlerde Nebi kavramı değil, evrensel bir kavram olan Resul kavramı kullanılmıştır. Aslında “Beşer” olan “Resul” insanlara sadece Allah'ın âyetlerini okuduğu, yalnız âyetleri tebliğ ettiği ve indirilen kitabı duyurduğu için “Beşer Resul” ile “Kitap Resul” arasında bir fark yoktur. Ancak “Beşer” olan “Resul”ün hareketleri, diksiyonu, etkileyici hitabeti, güzel ahlakı, göze ve gönüle hitap eden mükemmel örnekliliği kendi döneminde yaşayan insanlar için bir avantajdı. Ancak yüce Allah kıyamet gününe kadar gelecek insanlar için bu avantajı “Kitap Resul”ün belâgat ve edebiyatı ile ileriye dönük mucizeleriyle ve muvahhidlerin güzel ahlakı ile kapatmıştır. Dolayısıyla Kur'an ehli muvahhidler hayatlarında Kur'an'ın örnekliliğini en güzel şekilde ortaya koymak zorundadırlar.

Mesela: “Darbe aldıktan sonra yine Allah'ın ve Resul'ün çağrısına uyanlar (özellikle) bunların içlerinden güzellik yapanlar ve bilinç sahibi olanlar için pek büyük bir

mükafat vardır” (Âli İmran- 172)

Mademki Allah'ın son mesajı olan Ku'ran evrenseldir ve kıyamet gününe kadar gelecek bütün insanları ilgilendiriyor. O halde Kur'an'da bulunan “Resul” kavramı iki anlama gelmek zorundadır.

1-) “Beşer Resul” aynı zamanda “Kitap Resul”ü duyuran, onu ilan eden ve vahyi tebliğ eden örnek kişidir.

2-) “Beşer Resul” olan Muhammed (aleyhisselam) vefat ettikten sonra onun yerine, onun misyonuna sahip olan “Kitap Resul”

“Rabbimiz! Bize, Resullerin (رُسُلِكَ) vasıtasıyla vâd ettiklerini de ikram et ve kıyamet gününde bizi rezil rüsvay etme, şüphesiz sen vâdinden dönmezsin” (Âli İmran-194) Yukarıdaki âyette geçen “رُسُلِكَ” (Elçilerin) yüce Allah tarafından indirilen “Vahiy’ler” anlamında kullanılmıştır. Çünkü Allah vâd ettiklerini indirdiği kitapta haber vermiştir ve bütün vahiy’leri içinde toplayan son Resul olan Kur’an bu gerçeğe en büyük şahittir. “Beşer” olan “Resul’e” ulaşan insanların sayısı çok sınırlıdır. Fakat “Kitap” olan “Resul’e” milyonlarca belki milyarlarca insan ulaşır. Aslında “Kitap” olan “Resul’e” ulaşan insanlar, aynı zamanda indirilen tüm vahiy’lere ve bütün elçilere ulaşmış sayılırlar. Çünkü Kur’an, gönderilen tüm elçilerin ve indirilen tüm vahiy’lerin geniş bir özeti gibidir.

Mesela: “Bunlar, Allah'ın koyduğu sınırlardır. Kim Allah'a ve Resulüne itaat ederse Allah onu, altlarından nehirlere koyacaktır, orada devamlı kalıcıdır, işte büyük kurtuluş budur” (Nisa- 13) “Kim Allah'a ve Elçisine (رَسُولُهُ) karşı isyan eder ve sınırlarını aşarsa Allah onu, devamlı kalacağı bir ateşe sokar ve onun için alçaltıcı bir azap vardır” (Nisa-14) Yukarıdaki iki âyette geçen “Resul” kavramı “Kitap Resul” anlamında kullanılmıştır. Çünkü kıyamet gününe kadar Allah'ın sınırlarını gösterecek olan tek kaynak Allah'ın kitabı olan Kur'an'dır. Beşer Resul öldüğüne göre, ölümsüz bir Resul bulunması gerekir. Yoksa Resul'e nasıl itaat edilecektir? Bütün âyetlerde Resul kavramı geçmektedir. Nebi ve Muhammed'e itaat etme hiçbir yerde geçmez. Dolayısıyla kim “Kitap” olan “Resul’e” itaat ederse, aynı zamanda son Elçi olan Muhammed (a.s) dolayısıyla yüce Allah'a itaat etmiş ve Allah'ın sınırlarını korumuş olur.

Mesela: “Küfür yoluna sapıp (Resul'e) isyan edenler o gün yerin dibine batırılmayı temenni ederler ve Allah'tan hiçbir haberi gizleyemezler. (Nisa-42) Bu âyette geçen “Resul” “Kitap” olan “Resul” anlamında kullanılmıştır. Çünkü âyet kıyamet gününe kadar gelecek olan kafir ve müşrikleri hedefe koymaktadır. Oysa “Beşer Resul” yaşadığı hayat ve sınırlı coğrafya ile ömrü kayıt altına alınmıştır. Bütün bu gerçekleri dile getirmemizin sebebi Nebi ve Resul'ün arasında bulunan farkları ortaya koymak, din ve hüküm olarak Allah tarafından indirilen vahyin dışında insanları bağlayan ve sorumlu oldukları bir kaynağın olmadığını göstermek içindir. Yani Allah'ın Resul'ünü gerçek olarak öğrenmek isteyenler için Kur'an'ın dışında başka bir hidayet ve rehber bulunmamaktadır. Aslında Nebi ve Resul sistemi ince bir ayar ve hassas bir denge ile kurulmuştur. Fakat Allah Resulü'nden sonra uydurulan hadisler ve hadislerden oluşturulan icthatlarla bu mükemmel ayar ve hassas denge dağıtılmış ve düzen tanınmaz

hale getirilmiştir.

Özellikle İran ve Türkiye’de kullanılan “peygamber” kelimesi, Nebi ve Resulün arasında bulunan ve hayati öneme sahip bulunan farkları tanınmaz hale getiriyor. Kur’an’ın tevhid dini olan İslam rivayetler şirkine bulaştırılmış ve yok edilmiştir.

Mesela: “Kim Allah yolunda hicret ederse, yeryüzünde gidecek birçok güzel yer ve bol imkanlar bulur. Kim, evinden muhacir olarak çıkar, Allah ve Resul’üne (gider) ve sonra kendisine ölüm yetişirse artık onun mükâfatı Allah’a kalmıştır. Allah da çok bağışlayan çok merhamet edendir” (Nisa, 100) Bu âyet “Allah ve Resul’e hicret etmekten” söz ediyor. Peki “Beşer” olan “Resul” vefat ettiğine ve Kur’an evrensel olduğuna göre, bugün ve yarın hicret etmek isteyenler hangi “Resul’e” hicret edeceklerdir? Eğer Kur’an Resul olarak kabul edilmeyecek olursa bu sorunun cevabı olmaz.

Demek oluyor ki, “Beşer Resul” ile “Kitap Resul” arasında hiçbir fark yoktur. İkiisi de aynı misyonu yerine getirmektedirler. Dolayısıyla Allah Resulü’nü sadece Kur’an temsil eder. İnsanların kıyamet gününe kadar “Kitap” olan “Resul’e” ulaşma imkanları olduğu halde, “Beşer” olan “Resul’e” ulaşma imkanları yoktur. Dolayısıyla vahye ulaşabilen hem “Beşer” olan “Resul’e” hem de “Kitap” olan “Resul’e” ulaşmış olacaktır.

Mesela: Şu âyete iyice dikkat etmek gerekir. Çünkü bu âyet açık olarak “Kitap” olan “Resul’e” çağrı yapıyor. “Ey insanlar! Resul size Rabbinizden gerçeği getirdi (bundan şüphe etmeyin), şu halde kendi iyiliğiniz için ona iman edin. Eğer inkâr ederseniz, göklerde ve yeryüzünde ne varsa şüphesiz hepsi Allah’ındır. Allah her şeyi bilen hüküm ve hikmet sahibidir” (Nisa-170) “Ey insanlar!...” hitabı kıyamet gününe kadar gelecek insanlara yapıldığını her akıllı insan kabul eder. “Resul size Rabbinizden hakkı getirdi. Resul size Rabbinizden hak ile geldi...” cümleleri, hangi Resul hakkında olabilir. Veya neden her yerde “Resul” kavramı kullanılmıştır? Neden Muhammed veya Nebi denilmemiştir? Allah’ın elçileri sadece indirilen vahyi tebliğ ettiklerine yukarıdaki âyet mükemmel bir örnektir. “Ey insanlar! Resul size Rabbinizden hakkı getirdi...” cümlesi bunun en açık delilidir.

Mesela: يَا أَهْلَ الْكِتَابِ قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولُنَا يُبَيِّنُ لَكُمْ كَثِيرًا مِمَّا كُنْتُمْ تُخْفُونَ مِنَ الْكِتَابِ وَيَعْفُوا عَنْ كَثِيرٍ قَدْ جَاءَكُمْ مِنَ اللَّهِ نُورٌ وَكِتَابٌ مُبِينٌ (Resulünâ) (Ey Ehli Kitap! “Resulümüz” size kitapta gizlemekte olduğunuz birçok şeyi açıklamak üzere geldi, birçok (kusu-runuzu) da affediyor. Gerçekten size Allah’tan bir nur ve apaçık bir kitap geldi.)” (Mâide-15) Bu ayette bulunan “Resulümüz kitapta gizlemekte olduğunuz birçok şeyi açıklamak üzere geldi...” cümlesi kitap Resul ile ilgilidir. Daha sonra gelen âyet şöyledir: يَهْدِي بِهِ اللَّهُ مَنِ اتَّبَعَ رِضْوَانَهُ سُبُلَ السَّلَامِ وَيُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ بِإِذْنِهِ وَيَهْدِيهِمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ (Gerçekten size Allah’tan bir nur ve apaçık bir kitap geldi. Rızasını arayanı Allah onunla kurtuluş yollarına götürür ve onları hidayetiyle karanlıklardan aydınlığa çıkarır, dosdoğru bir yola iletir.)” (Maide-16)

Mesela: “Ey Ehli Kitap Resullerin(رُسُلٌ) arası kesildiği bir sırada size elçimiz (رَسُولًا) geldi. Gerçekleri size açıklıyor ki (kıyamette): bize bir müjdeleyici ve uyarıcı (elçi) gelmedi” demeyesiniz. İşte size müjdeleyici ve uyarıcı gelmiştir. Allah her şeye

hakkıyla kadirdir” (Maide-19) Yukarıdaki âyet Allah tarafından indirilmeyen, elçi tarafından tebliğ edilmeyen bir şeyin insanları bağlamadığını, insanların sadece Allah tarafından indirilen vahiy'den sorumlu olduklarını mükemmel bir sistem dahilinde anlatıyor. Dolayısıyla Kur'an rastgele üstünkörü okunup geçilecek bir kitap değildir. Kur'an'ı okurken ondan bir şeyler öğrenmek istemeyenler boşuna okuyorlar demektir.

Nebi, Tarihselliği; Resul, Evrenselliği Temsil Eder

Son zamanlarda Nebi ile Resul'ün arasında bulunan farkları düşünürken aklımıza takılan farklılardan biri de Nebi kavramının kullanıldığı yerlerde özel ve dar konuların, Resul kavramının kullanıldığı yerlerde ise, genel ve evrensel konuların işlendiğini görüyoruz. Yani Nebi kavramının kullanıldığı âyetlerde Nebi'nin kendi yerel hayatı, özel durumu, hataları, hanımları, ailesi veya sadece ona iman eden müminlerin hataları, Medine'de yaşayan insanların ve olayların konu edildiğini görüyoruz. Resul kavramının kullanıldığı âyetlerde ise, genel, külli, evrensel, zamanları ve coğrafyaları aşan bir hitabın var olduğunu yani tüm insanları ilgilendiren davet, emir, yasak ve öğütlerin olduğunu görüyoruz. Dolayısıyla bu yönüyle “Nebi” tarihselliği yani sadece kendi döneminde yaşanan sorunları temsil eden, dar bir makam ve merteye ilgili bir kavram iken, “Resul” bütün insanları ilgilendiren bir misyona sahip olduğunu görüyoruz. Kur'an'da bulunan Nebi kavramı, ister tekil olsun, ister çoğul olsun hepsi tarihseldir. Yani Nebi kavramının geçtiği âyetlerden ders çıkarılır ve onlardan ibret alınır. Fakat üzerlerine din ve hüküm bina edilemez. Nebi kavramının “tekil” olarak geçtiği âyetler.

Nebiy: (Âli İmran- 68; Maide- 81; Araf- 157, 158; Enfal- 64, 65, 70; Tevbe- 61,73, 117; Ahzab- 1,6, 13, 28, 30, 32, 38, 45, 50, 53, 56, 59, Hucurat- 2, Mümtehine-12; Talak- 1; Tahrim- 1,3,8,9)

Nebi kavramının “çoğul” olarak geçtiği âyetler.

Nebiyüne: (Bakara-136; Âli İmran-84; Mâide-44)

Nebiyine: (Bakara- 61, 117, 213; Âli İmran- 21, 80, 81; Nisa- 69, 163; İsra- 55; Meryem-58; Ahzab- 7,40; Zümer-69 69)

Şimdi konuyla alakalı âyetlere bir göz atalım.

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لَأَزُوجِكُمْ وَبَنَاتِكُمْ وَنِسَاءَ الْمُؤْمِنِينَ يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَابِيبِهِنَّ ذَلِكَ أَدْنَىٰ أَنْ يُعْرَفْنَ فَلَا يُؤْذِينَ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا

“Ey Nebi! Hanımlarına, kızlarına ve müminlerin kadınlarına dış örtülerini üstlerine almalarını söyle. Onların tanınmaları ve incitilmemeleri için en uygun olan budur. Allah bağışlayandır, merhamet edendir” (Ahzab-59)

Bu âyet o günün ahlak, gelenek ve şartlarında inmiş olan yani sadece Medine halkının yaşamış olduğu sorunla ilgili bir durumdan bahsetmektedir. Artık bugün aynı şartların yani dünyanın başka yerinde kadınlara karşı böyle rahatsız edici ve eziyet verici durumların yaşatılması imkânsızdır. Çünkü devletlerin kanunu ve hukuki düzenlemeleri, adalet mekanizması buna fırsat vermeyecektir. Çok ilginçtir, Nebi(a.s)

yaşadığı Medine'nin sosyal hayatında böyle bir sorun vardı. Bu sorunun tüm insanlığı ilgilendirdiğini söylemek doğru değildir. Yani bu olay risâlet misyonunun alanına girmiyor. Tamamen Medine ve çevresinin yerel hayatını yani gelenek ve davranışlarını anlatıyor.

إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا (2-)

“Allah ve melekleri, Nebi'ye (Muhammed'e değil) salat (yardım) ederler. Ey iman edenler! Siz de ona salat (yardım) edin yani tam olarak (Allah'a) teslimiyet gösterin” (Ahzab- 56)

Bu âyette Medine'de yaşayan iman edenlerin Nebi (a.s) a destek olmalarını, onu yalnız bırakmamalarını, Nübüvvet makam ve şerefini korumalarını istemektedir. Yani âyetin konusu ve hitap bağlamı Nebi(a.s) ın döneminde yaşayan müminlerdir.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتَ النَّبِيِّ إِلَّا أَنْ يُؤْذَنَ لَكُمْ إِلَى طَعَامٍ غَيْرٍ نَاطِرِينَ إِنِّيهِ وَلَكِنْ إِذَا دُعِيتُمْ فَادْخُلُوا فَإِذَا طَعِمْتُمْ فَانْتَشِرُوا وَلَا مُسْتَأْنِسِينَ لِحَدِيثٍ إِنَّ ذَلِكُمْ كَانَ يُؤْذَى النَّبِيَّ فَيَسْتَحْيِيكُمْ... “

“Ey iman edenler! Siz, bir yemeğe çağrılmadıkça, zamanını gözetmeksizin, Nebi'nin evlerine girmeyin. Ancak davet edilginiz vakit girin. Yemeği yediğinizde hemen dağılın sohbete dalmayın. Çünkü bu hareketiniz Nebi'yi üzmemekte, fakat o size bunu söylemekten utanmaktadır...” (Ahzab- 53)

Bu âyette de sadece Nebi'nin evlerine giren ve gece geç saatlere kadar kalarak Nebi'yi rahatsız eden müminlere hitap edilmektedir. Bu emir o zaman yaşayan insanları ilgilendirmektedir. Zaten âyette geçen “bu hareketiniz Nebi'yi üzmemekte, fakat o size bunu söylemekten utanmaktadır” cümlesi bu işin risâletle ilgili olmadığını, özel bir durumun kastedildiğini göstermektedir. Yoksa genel bir sorun ve risâletle ilgili bir durum olsaydı Nebi bunu söylemekten utanmazdı yani onu duyurmak ve ilan etmek zorunda kalırdı.

مَا كَانَ لِنَبِيِّ أَنْ يُكُونَ لَهُ أَسْرَى حَتَّى يُثْخَنَ فِي الْأَرْضِ تُرِيدُونَ عَرَصَ الدُّنْيَا وَاللَّهُ يُرِيدُ الْأَجْرَةَ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ

“Yeryüzünde ağır basıncaya kadar, hiçbir Nebi'ye esirleri bulunması yakışmaz. Siz geçici dünya malını istiyorsunuz, halbuki Allah sizin için ahireti istiyor. Allah azizdir, hakimdir.” (Enfal-67)

Yukarıdaki âyet Nebi ve iman edenlerin zaaf ve hatalarını anlatmaktadır.

İman edenler savaştan önce mallarına konmak için karşı tarafın askerlerini öldürme yerine esir almalarının hesabını yapmamaları gerekir.

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِمَنْ فِي آيْدِيكُمْ مِنَ الْأَسْرَى إِنْ يَعْلَمِ اللَّهُ فِي قُلُوبِكُمْ خَيْرًا يُؤْتِكُمْ خَيْرًا مِمَّا أُخِذَ مِنْكُمْ وَيَعْفُوكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ

“Ey Nebi! Elinizdeki esirlere de ki: Eğer Allah kalplerinizde hayır olduğunu bilirse (şirki bırakıp İslam'ı kabul ederseniz) sizden alınandan (fidyeden) daha hayırlısını size verir ve sizi bağışlar. Çünkü Allah günahları bağışlayan merhamet edendir. (Enfal-70)

“Ey Nebi! diyerek başlayan yukarıdaki âyetlerin tümü tarihseldir ve sadece Nebi’ye (a.s) ın yaşadığı zaman dilimini ilgilendirmektedir. Yani Medine’de cereyan eden bir savaşı ve o savaşla ilgili olayları ele almaktadır. Çünkü dünyada savaş şartları, silahları, imkanları, kanunları, kuralları ve anlaşmaları sürekli değişmekte ve islam toplumu bu şartlara ve hükümlere riayet etmek ve ayak uydurmak zorundadır. Dolayısıyla esirlerle ilgili Nebi’ye ve iman edenlere yapılan uyarılar geçerliliğini kaybetmiştir.

مَا كَانَ لِلنَّبِيِّ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَنْ يَسْتَغْفِرُوا لِلْمُشْرِكِينَ وَلَوْ كَانُوا أُولَىٰ قُرْبَىٰ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُمْ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ

“Cehennem ehl-i oldukları onlara açıkça belli olduktan sonra, akraba dahi olsalar, müşrikler için af dilemek ne nebi’ye ne de iman edenler yakışmaz” (Tevbe-113)

Bu âyette nebi ile iman edenler müşrik akrabalarına dua ettiklerinden dolayı Allah tarafından uyarılıyorlar. Yani hitap bağlamı özel bir hareket ve dar bir insan topluluğu ile ilgilidir. Ancak bundan iman edenler de ders çıkarabilirler.

لَقَدْ تَابَ اللَّهُ عَلَى النَّبِيِّ وَالْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ الَّذِينَ اتَّبَعُوهُ فِي سَاعَةِ الْعُسْرَةِ مِنْ بَعْدِ مَا كَادَ يَزِيغُ قُلُوبَ فَرِيقٍ مِنْهُمْ ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ إِنَّهُ بِهِمْ رَؤُفٌ رَحِيمٌ

“Andolsun ki Allah, bir grubun kalpleri eğrilmeye yüz tuttukten sonra, Nebi’yi ve zor zamanda ona uyan muhacirlerle ensarı affetti. Sonra da onların tevbelerini kabul etti. Çünkü O onlara karşı çok şefkatli çok merhametlidir” (Enfal- 117)

Yukarıdaki âyet Müslümanlardan hata eden az bir grup hakkında nazil olmuştur.

Mesele şu âyetlere bir bakalım

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لَأَزْوَاجِكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تُرِيدُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَزِينَتَهَا فَتَعَالَيْنَ أُمَتِّعِكُنَّ وَأَسْرَحُكُنَّ سَرَاحًا جَمِيلًا

“Ey Nebi! Eşlerine şöyle söyle: Eğer dünya dirliğini ve süsünü (refahını) istiyorsanız, gelin size boşanma bedellerinizi vereyim de, sizi güzellikle salıvereyim. (Ahzab-28)

وَإِنْ كُنْتُمْ تُرِيدُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَالذَّارَ الْآخِرَةَ فَإِنَّ اللَّهَ أَعَدَّ لِلْمُحْسِنَاتِ مِنْكُنَّ أَجْرًا عَظِيمًا

“Eğer Allah’ı, Resul’ünü ve ahiret yurdunu diliyorsanız, bilin ki Allah, içinizden güzel davrananlar için büyük bir mükafat hazırlamıştır.” (Ahzab-29)

يَا نِسَاءَ النَّبِيِّ مَن يَأْتِ مِنْكُنَّ بِفَاحِشَةٍ مُّبَيَّنَةٍ يُضَاعَفْ لَهَا الْعَذَابُ ضِعْفَيْنِ وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا

“Ey Nebi’nin kadınları! Sizden kim açık bir hayasızlık yaparsa, onun azabı iki katına çıkartılır. Bu, Allah’a göre kolaydır.” (Ahzab-30)

Yani az bir zaman dilimi olsa dahi Kur’an’ın, Nebi (a.s) ın hatalarını aile hayatını ve Medine’de yaşanan sorunları görmezlikten gelmesini bekleyemeyiz. Aslında görevinin başında, evinde ve özel hayatında olan diplomat aynı kişi olmakla birlikte konumu ve misyonu farklıdır. İş başında, mesai saatlerinde resmi olan bir diplomatın görev ve sorumluluğu ile evinde ve özel hayatında olan diplomatın görev ve sorumluluğu birbirinden farklı özellikler taşır. Hatta görev başında olan bir memura yapılacak hakaret

ve saygısızlık ile mesai dışında ve özel hayatındaki bir memura yapılacak hakaret ve saygısızlığın kanundaki karşılığı bir değildir. Dolayısıyla görev başında devleti temsil eden bir memurun gayri meşru hareket yapması ve görevini kötüye kullanması da kabul edilmez bir suçtur. Fakat sivil hayatta yapmış olduğu olumsuz hareketler kanun karşısında o derece büyük bir ihanet olarak görülmez. Hangi yönden bakarsak bakalım Nebi ile Resul'ün arasında birçok farklar olduğu bir gerçektir. Yani yüce Allah'ın, kadim resullerin ve nebilerin hayat mücadelelerini geniş şekilde anlatmasının sebebi insanlara ders vermek içindir. Nebiler hakkında insanların meraklarını gidermek içindir. Dolayısıyla Nebi (a.s) ın Medine'de yaşadığı yerel ve bölgesel hayatın Kur'an'da yer alması garipsenecek bir şey değildir.

İnsanlar sadece Resul'ün Risalet misyonuna ait bilgilerle yetinmek istemezler. Nebi'nin resmi olmayan özel hayatını da merak ederler. Dolayısıyla yüce Allah hem Resullerin tebliğ ve tevhid mücadelesini hem de özel, beşeri zaaf ve hatalarını ele almıştır.

وَإِذْ أَسْرَ النَّبِيُّ إِلَىٰ بَعْضِ أَرْوَاجِهِ حَدِيثًا فَلَمَّا نَبَّأَتْ بِهِ وَأَظْهَرَهُ اللَّهُ عَلَيْهِ عَرَفَ بَعْضَهُ
وَاعْرَضَ عَنْ بَعْضٍ فَلَمَّا نَبَّأَهَا بِهِ قَالَتْ مَنْ أَنْبَأَكَ هَذَا قَالَ نَبَّأَنِيَ الْعَلِيمُ الْخَبِيرُ

“Nebi, eşlerinden birine gizli bir söz söylemişti. Fakat eşi, o sözü başkalarına haber verip Allah da bunu Nebi'ye haber verince, nebi bir kısmını bildirmiş, bir kısmından da vazgeçmişti. Nebi bunu ona haber verince eşi: Bunu sana kim bildirdi? dedi. Nebi: Bilen, her şeyden haberdar olan Allah bana haber verdi, dedi” (Tahrir-3)

Yukarıdaki âyet Nebi ve hanımları arasında geçen özel bir konuya temas ettiği için sadece Nebi ibaresinin kullanıldığını görüyoruz.

وَمِنْهُمْ الَّذِينَ يُؤَدُّونَ النَّبِيَّ وَيَقُولُونَ هُوَ أَدْنَىٰ قُلُوبِ خَيْرٍ لَكُمْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَيُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِينَ
وَرَحْمَةً لِّلَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ يُؤَدُّونَ رَسُولَ اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ

“(Yine o münafıklardan) O (Nebi her söyleneni dinleyen) bir kulaktır, diyerek nebi'yi incitenler de vardır. De ki: O, sizin için bir hayır kulağıdır. Çünkü o Allah'a iman eder, müminlere güvenir ve o, sizden iman edenler için de bir rahmettir. Allah resulüne eziyet edenler için mutlaka elem verici bir azap vardır” (Tevbe-61)

Dikkat edilirse yine belli bir grup hakkında yani Nebi döneminde yaşayan münafıklar hakkında âyetin nazil olduğunu görüyoruz. Âyette bir incelik daha vardır. Şöyle ki, nebi için “sizden iman edenler için bir rahmettir” derken, Enbiya süresi 107.âyette, misyon olarak Resulün “bütün insanlara rahmet olduğu” vurgulanıyor. Nebi'nin tarihselliği, Resul'ün evrenselliği temsil ettiğini misallerle görelim.

وَمَا كَانَ لِنَبِيِّ أَنْ يَعْلَلَّ مَنَ يَعْلَلُ يَأْتِ بِمَا عَلَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ثُمَّ تُوْفَىٰ كُلُّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ وَهُمْ
لَا يُظْلَمُونَ

“Bir Nebi'nin emanete ihanet etmesi mümkün değildir. Kim emanete (devlet malına) ihanet ederse, kıyamet günü ihanet ettiği şeyin günahı boynuna asılı olarak gelir. Sonra herkese (asla haksızlığa uğratılmaksızın) kazandığı tam olarak verilir” (Âli İmran-161)

Siyer kitaplarının yazdığına göre, Bedir savaşı'nda elde edilen ganimetlerin paylaşımı sırasında, kayıp bir eşya için, münafıkların “herhalde Muhammed almıştır” demeleri üzerine bu âyetin indiği söylenir. Âyette görüldüğü gibi “bazı münafıkların” Nebi(a.s) hakkındaki dedikodularına cevap veriliyor. Yani âyet yine yerel, yine Medine yani tarihsel bir olaya değinmekte, dar bir alan ve özel bir durum hakkında bilgi vermektedir.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَرْفَعُوا أَصْوَاتَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ النَّبِيِّ وَلَا تَجْهَرُوا لَهُ بِالْقَوْلِ كَجَهْرِ بَعْضِكُمْ لِبَعْضٍ أَن تَحْبَطَ أَعْمَالُكُمْ وَأَنتُمْ لَا تَشْعُرُونَ

“Ey iman edenler! Seslerinizi Nebi'nin sesinin üstüne yükseltmeyin. Birbirinize bağırdığınız gibi Nebiye yüksek sesle bağırmayın; yoksa siz farkına varmadan ameleleriniz boşa gidiverir” (Hücurat-1, 2)

Birinci âyette “Allah ve Resul’ünün önüne geçmeyin” derken, ikinci âyette “seslerinizi Nebi'nin sesinin üzerine yükseltmeyin” buyurmaktadır. “Nebi'nin sesi” Medine'nin sınırları içinde kalan, onun yaşadığı özel hayattaki konuşmasından başka bir şey değildir. Sadece kendi döneminde yaşayan arkadaşlarına “Nebi'nin şahsına saygısızlık yapmamalarını” öğütlemektedir. Zaten Resüllere hitap olan yani Resul bağlamında kullanılan evrensel kavramlar hayata hakim olmazsa diğer ibadetlerin hiç bir önemi kalmıyor. Dinde esas olan Resülün evrenselliğidir, nebinin tarihselliği değil. Çünkü Nebinin tarihselliği 10 yıllık gibi dar bir zaman dilimini içine alırken, Resülün evrenselliği ve misyonu kıyamet gününe kadar devam edecektir.

Nebi'nin tarihselliği, Resül'ün ise evrenselliği temsil ettiğini tam olarak anlayabilmek için Kur'an'da var olan Nebi kavramları üzerinde durmak gerekiyor. İnşallah daha sonra “Resul'ün evrenselliği” ile ilgili yazılarımız gelecektir. Sorunları çözme ve müracaat edilecek merci Nebi değil, âyetlerde her zaman Resul olarak gösterilir. Âyetlerde Nebi'ye değil, Resule davet vardır.

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا إِلَىٰ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَإِلَىٰ الرَّسُولِ قَالُوا حَسْبُنَا مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا أُولَٰئِكَ كَانُوا أباؤُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ شَيْئًا وَلَا يَهْتَدُونَ (Maide- 104)

Çünkü son Nebi vefat etmiştir. Nebi'nin hayatı, makam ve mertebesi yani konumu tarihselliği temsil ediyor. Fakat Kur'an, “Resul” misyonuyla din ve hüküm olarak kıyamet gününe kadar baki kalacaktır. Bu önemli konuyu anlamayı bize bağışlayan yüce Allah'a sonsuz hamd olsun. Her ümmet için bir Resul varken, her ümmet için bir Nebi yoktur.

وَلِكُلِّ أُمَّةٍ رَسُولٌ فَإِذَا جَاءَ رَسُولُهُمْ قُضِيَ بَيْنَهُمْ بِالْقِسْطِ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ

“Her ümmetin bir Resulu vardır. Onların Resülü geldiği (tebliğini yaptığı) zaman, aralarında adaletle hükmedilir ve onlara asla zulmedilmez.” (Yunus-47)

Şimdi içinde Nebi kavramı bulunan diğer âyetlere bakalım.

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ حَسْبُكَ اللَّهُ وَمَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ

“Ey Nebi! Allah, sana ve sana uyan müminlere yeter.” (Enfal -64)

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ حَرِّضِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَى الْقِتَالِ إِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ عَشْرُونَ صَابِرُونَ يَغْلِبُوا مِائَتِينَ وَإِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ مِائَةٌ يَغْلِبُوا أَلْفًا مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ

“Ey Nebi! Müminleri savaşa teşvik et. Eğer sizden sabırlı yirmi kişi bulunursa; iki yüze galip gelirler. Eğer sizden yüz kişi bulunursa kâfirlerden bin kişiye galip gelirler. Çünkü onlar anlamayan bir topluluktur” (Enfal, 65)

“Ey Nebi!...” diye başlayan yukarıdaki iki âyet, savaşa ilgili nazil olmuşlardır. Yani tamamen Nebi (a.s) ın yaşadığı zamanı ilgilendirmektedir. Müminlerin savaşa teşvik edilmesiyle ilgili olarak Nebi lafzının kullanılmasının sebebi şudur. Vahiy haricinde Nebi kendine ait sözlerle orduyu harekete geçirip, ilgili savaşın ne kadar önemli ve hayati bir değere sahip olduğunu kendine ait sözlerle anlatacaktır. Yani ordunun komutanı olarak, sözünün gücü ile otoritesini ortaya koyacak, ordunun savaş kabiliyetine stratejik ve psikolojik katkıda bulunacaktır. Çünkü savaşta ordunun moral ve motivasyonu için, komutanın taktik ve cesareti çok önemlidir. İşte bu yüzden âyetler tarihsel oldukları için âyetlerde “Ey Resul! değil, “Ey Nebi!...” diye hitap edilmektedir. Zaten bu iki âyetten önceki âyetin meali şöyledir.

وَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِهِمْ لَوْ أَنفَقْتَ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا مَا أَلَّفْتَ بَيْنَ قُلُوبِهِمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ أَلَّفَ بَيْنَهُمْ إِنَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ

“Ve (Allah), onların kalplerini birleştirmiştir. Sen (Ey Nebi!) yeryüzünde bulunan her şeyi infak etseydin, yine de onların gönüllerini birleştiremezdin; fakat Allah onların aralarını bulup kaynaştırdı. Çünkü O, mutlak galiptir, yegane hikmet sahibidir” (Enfal- 63)

Yani âyet tamamen tarihsel ve bölgesel bir olayı anlatıyor. Nebi (a.s) ın vefatından sonra özellikle Emevilerle başlayan süreçte indirilen tevhid sistemi dejenere edildiği yani Kur'an bir kenara atılıp din rivayetlerin üzerine inşa edildiği için, artık islâmi bir fetihten ve kutsal bir cihattan bahsetmek mümkün değildir. Savaşın farz kılınması savunma amaçlı ve zalimlerin zulmünü engellemek içindir.

أَذِنَ لِلَّذِينَ يُفَاتِلُونَ بَأَنَّهُمْ ظَلَمُوا وَإِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ نَصْرِهِمْ لَقَدِيرٌ (Hac- 39)

Yoksa Kur'an dininin ve ahlakının olmadığı bir dünyada Allah yolunda kutsal bir savaştan ve cihattan söz edilemez. Dolayısıyla “Ey Nebi!...” diye başlayan âyetlerin hepsi tarihseldir. Yani sadece Nebi (a.s) ın yaşadığı Medine dönemini ve çevresini ilgilendirir.

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ جَاهِدِ الْكُفَّارَ وَالْمُنَافِقِينَ وَاغْلُظْ عَلَيْهِمْ وَمَأْوِيَهُمْ جَهَنَّمُ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ

“Ey Nebi! Kafirlerle ve münafıklara karşı cihad et, onlara karşı sert davran. Onların varacakları yer cehennemdir. O ne kötü bir varış yeridir!” (Tevbe-73)

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ جَاهِدِ الْكُفَّارَ وَالْمُنَافِقِينَ وَاغْلُظْ عَلَيْهِمْ وَمَأْوِيَهُمْ جَهَنَّمُ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ

“Ey Nebi! Kafirlerle ve münafıklara karşı cihad et, onlara karşı sert davran. Onların varacakları yer cehennemdir. O gidilecek yer ne kötü bir yerdir” (Tahrir-9)

Yukarıdaki iki âyet tarihsel olmak durumundadır.

Çünkü münafıkları sadece Allah biliyor ve Nebi(a.s) ın vefatından sonra artık hiç kimse bir başkasını nifakla suçlama hakkına sahip değildir.

Ama Medine’de münafıklar ciddi bir güce sahip idiler.

Yani tehlikeleri toplumu tehdit edebilecek bir seviyede idi.

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ اتَّقِ اللَّهَ وَلَا تُطِعِ الْكَافِرِينَ وَالْمُنَافِقِينَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا

“Ey Nebi! Allah’tan kork, kafirlere ve münafıklara itaat etme. Elbette Allah her şeyi bilmekte ve yerli yerinde yapmaktadır” (Ahzab-1) Nübüvvet, Resul olan kişinin özel hayatını temsil ettiği için bu âyette “Ey Resul! diye değil, Ey Nebi! denilerek hitap edilmiştir. Bunun sebebi, görevi sadece indirilen vahyi tebliğ eden Allah Resul’ünün kafir ve münafıklara itaat etmesinin imkansızlığından kaynaklanmaktadır. Yani Resul’ün kafir ve münafıklara itaat etmesi mümkün değildir. Fakat Nebi, Resul olan kişinin özel hayatını temsil ettiği için kafir ve münafıklara karşı az da olsa meyletme ihtimali olabilir. İşte bundan dolayı âyet “Ey Nebi! diyerek başlamaktadır.

İkincisi, âyet “Ey Resul! diye hitap etmiş olsaydı, Resul, vahiy ile aynı düzleme sahip olduğu için vahiy hakkında bir şüphe ortaya çıkarmış olurdu. Dolayısıyla kafir ve münafıklara itaat etme ihtimali Resul hakkında mümkün olmadığı için âyetin “Ey Resul! diye başlaması anlamsız olurdu.

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ فَطَلِّقُوهُنَّ لِعَدَّتِهِنَّ وَأَحْصُوا الْعِدَّةَ وَاتَّقُوا اللَّهَ رَبَّكُمْ لَا تُحْرِجُوهُنَّ مِنْ بُيُوتِهِنَّ وَلَا يَخْرُجْنَ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَنَّ بِفَاحِشَةٍ مُّبِينَةٍ وَتِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ وَمَنْ يَتَعَدَّ حُدُودَ اللَّهِ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ لَا تَدْرِي لَعَلَّ اللَّهَ يُحْدِثُ بَعْدَ ذَلِكَ أَمْرًا

“Ey Nebi! Kadınları boşayacağınızda, onların iddetlerini gözeterek boşayın ve iddeti de sayın. Rabbiniz olan Allah’tan korkun. Apaçık bir hayasızlık yapmaları hali bir yana, onları evlerinden çıkarmayın, kendileri de çıkmasınlar. Bunlar Allah’ın sınırlarıdır. Kim Allah’ın sınırlarını aşarsa, şüphesiz kendine zulmetmiş olur. Bilemezsin, olur ki Allah, bundan sonra bir durum ortaya çıkarır.” (Talak-1)Boşanma ile ilgili olan bu âyetin “Ey Nebi! diye başlamasının sebebi, Medine’de yaşayan Nebi ile müminlere o günkü nikah kurallarını ve hükmünü ortaya koymaktadır. Âyetin sonunda bulunan “Bilemezsin, olur ki Allah, bundan sonra bir durum ortaya çıkarır” cümlesi, nikahla ilgili kural ve kaidelerin değişkenliğine işaret etmektedir. Yoksa âyetin kıyamete kadar sürecek bir hüküm ortaya koyması mümkün değildir. Çünkü insanlar çoğalmakta evlilik hukuku, erkek ile kadın arasında oluşacak olayların çeşitliliği ve adli sistem yirmi- otuz âyet veya beş-on madde ile çözülemez. Her ülkenin ve toplumun ahlak, kültür, medeniyet ve örfüne göre hukuk adamları evlilik ve boşanma ile ilgili kanun ve hüküm maddelerini değiştirebilirler. Sosyal düzen ve evlilik hayatı ile ilgili düzenlemeler, sorunlar ve geçimsizlikler meydana geldikçe güncellenmeye, yeni kural ve kanunlara ihtiyaç olacaktır. Dolayısıyla aile hukuku, boşanma ve eşlerin arasındaki ilişkiler üç dört sayfa, on beş yirmi âyetle sınırlandırılacak ve çözülebilecek bir mesele değildir. Belki bu konuda yüzlerce- binlerce sayfalık kanun maddeleri gerekecek bir meseledir. İşte onun için âyet “Ey Resul! değil, “Ey Nebi! diye başlıyor.

Aslında Muhammed (a.s) Nübüvvet’e bağlı bir Resul’dür. Yani Nübüvvet makam

ve mertebesine, Risalet misyonuna sahip bulunuyordu. Fakat âyetlerde “Nebi” ve “Resul” kavramlarının kullanılmasının mutlaka bir çok neden ve hikmeti vardır. Zira yüce Allah hiçbir zaman abes bir şey yapmaz. Kur'an'da “Nebi” kavramını kullanmakla yüce Allah, son Nebi'nin yaşamış olduğu tarihi ve insanları da muhatap almıştır. Medine halkının yaşamış olduğu ekonomik, sosyal, psikolojik, aile, gelenek ve kültür, kıyamet gününe kadar gelecek insanların kültür ve geleneklerinden birçok yönden farklılık arz etmektedir. İşte yüce Allah, az bir zaman dilimi ve az bir nüfusa sahip olduğu halde Medine ve çevresinde yaşayan Nebi'nin özel ve sosyal hayatını, Allah'a karşı olan hatalarını, ailesi ile olan ilişkilerini ve müminlerin sorunlarını anaarak onları da muhatap almıştır. Kur'an'a baktığımızda âyetlerde Nebi'ye ayrılan yer ile Resul'e ayrılan yer arasında büyük bir açının olduğunu görüyoruz. Yani genellikle Resul ve mesaj ön planda tutulmuştur. Kur'an, mübarek bir kitap olduğu için bereketi gereği, hem Nebi (a.s) döneminde yaşayan insanların sorunlarını ele almış, hemde Resul kavramını kullanarak kıyamet gününe kadar gelecek insanların inanç, ibadet ve ahlaki sorunlarını kayıt altına almıştır. Yani Kuran, hem din, hem güzel ahlak, hem hidayet, hem merhamet, hem öğüt olarak kıyamet gününe kadar gelecek tüm insanlara yeterli bir kitaptır.

Dolayısıyla Nebi (a.s) ın Medine'sinde yaşanan bazı mahalli ve özel sorunlara parmak basması Kur'an'ın özelliğinden ve bereketinden hiçbir şey kaybettirmez. Yani Kur'an, kadim tarihte yaşayan bir çok Nebi ve kavimden söz ederken, Nebi (a.s) ın yaşamış olduğu zaman ve zemini ihmal etmesini bekleyemeyiz. Veya Nebi (a.s) ın yaşamış olduğu çevrenin yerel sorunları ile kıyamet gününe kadar gelecek olan insanların sorunları aynı değildir. Halbuki Kur'an, “Allah'a davet, itaat, isyan, hidayet, rahmet, aydınlık, sırat-ı müstakim, helal ve haram kılma, istihza, iman, küfür, hak, mübin, tebliğ, kitabı tilavet, ittiba, kerim, aziz, hakem olma, tebyin, karanlıklardan aydınlığa çıkarma, verdiğini alma yasakladığı şeyden kaçınma, üsve-i hasene” gibi birçok kavramı “Resul” bağlamında kullanmıştır. Evrensel kavramlardan sadece iman kavramı iki âyette Nebi bağlamında kullanılmıştır. (Bakara-177; Mâide- 81) Bunun sebebi de Medine'de yaşayan Yahudiler bağlamında geçtiğinden dolayıdır. Yani Nebi kavramı Medine ve çevresinde cerayan eden hadise ve kişiler bağlamında kullanılmıştır.

Bu konuda şu ayet önemlidir.

إِنَّ أَوْلَى النَّاسِ بِإِبْرَاهِيمَ لَلَّذِينَ اتَّبَعُوهُ وَهَذَا النَّبِيُّ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَاللَّهُ وَلِيُّ الْمُؤْمِنِينَ

“İnsanların İbrahim'e en yakın olanı, ona tâbi olanlar, şu Nebi ve iman edenlerdir. Allah mü'minlerin dostudur” (Âli İmran-68) Halbuki Nebi (a.s) aynı zamanda Resul misyınuna sahiptir. Yani hem Nebi hemde Resüldür. Fakat âyetin hitap bağlamı Medine'de yaşayan Yahudiler olduğu için Resul değil, Nebi kavramı kullanılmıştır. Evrensel kavramların Resul bağlamında kullanılmasının sebebi, Medine'de yaşayan son Nebi'den sonra onu “kitap Resul'ün” yani Kur'an'ın temsil etmesidir. Yani Nebi Medine'de vefat etmiştir, Nübüvvet kurumu Medine'de kapanmış ve kapısına kilit vurulmuştur. Fakat Resul'den kalan tek mesaj olan kitap Resul kıyamet gününe kadar aydınlık saçmaya ve hidayet vermeye devam edecektir. Yüce Allah, bu önemli nok-

talari ve ayrımı akıl ve tefekkür sahipleri için “Nebi” ile “Resul” kavramlarının içine yerleştirmek suretiyle, vahyin hikmet ve sistemini apaçık olarak ortaya koymuştur. Yani Nebi (a.s) bağlamında kullanılan âyetlerin tarihsel olması Kur'an için bir daralma ve eksiklik meydana getirmez.

Kur'an'a baktığımızda “Resül” kavramının kullanıldığı yerlerde evrensel bir dâvetin olduğunu ve geniş bir misyonun bulunduğunu görüyoruz. “Nebi” kavramının kullanıldığı yerlerde Medine'nin dar alanı, Nebi'nin ve çağdaşı olan müminler, Yahudi ve Hristiyanların dini ve özel hayatları varsa, “Resul” kelimesinin kullanıldığı yerlerde ise, bir genişlik, evrensellik, tüm insanlık ve bütün bir dünya mevcuttur. Bunun en büyük sebebi Nübüvvet makamının Medine'de son bulduğu ve orada kaldığı ile ilgilidir. Yani artık Nebi'nin hanımlarıyla evlenilmesinden, evlerine girilmesinden, rahatsız edilmesinden söz edilemez. Fakat risâlet iki anlamda ve makamda kıyamet gününe kadar devam etmektedir.

1-) Kitap Resul: Kıyamet gününe kadar kendisine itaat ve ittiba edenleri, ona bağlı olanları ve ona hicret edenleri aydınlatmaya devam edecektir. İşte bundan dolayı “Resul” bağlamında kullanılan birçok evrensel kavram ve geniş görevler “Nebi” bağlamında değil, “Resul” bağlamında kullanılmıştır.

2-) Kimlikleri belli olmadan sadece Kur'an okuyan ve yalnız vahye davet eden isimsiz Resuller:

وَسِيقَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِلَىٰ جَهَنَّمَ زُمَرًا حَتَّىٰ إِذَا جَاؤُهَا فُتِحَتْ أَبْوَابُهَا وَقَالَ لَهُمْ خَزَنَتُهَا أَلَمْ يَأْتِكُمْ رُسُلٌ مِّنْكُمْ يَتْلُونَ عَلَيْكُمْ آيَاتِ رَبِّكُمْ وَيُنذِرُونَكُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَٰذَا قَالُوا بَلَىٰ وَلَكِنْ حَقَّتْ كَلِمَةُ الْعَذَابِ عَلَىٰ الْكَافِرِينَ (Zümer-71)

يَا بَنِي آدَمَ إِنَّمَا يَأْتِيَنَّكُمْ رُسُلٌ مِّنْكُمْ يَقُصُّونَ عَلَيْكُمْ آيَاتِي فَمَنْ اتَّقَىٰ وَأَصْلَحَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ (Âraf-35)

Mesela: Bakara 89. âyetin ilk cümlesi ile 101 âyetin ilk cümlesi aynı olmakla beraber sadece üçüncü kelime değişmiştir.

وَلَمَّا جَاءَهُمْ كِتَابٌ مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ مُصَدِّقٌ لِّمَا مَعَهُمْ

89. âyetin üçüncü kelimesi “kitabün” “kitap” iken, 101. âyetin üçüncü kelimesi “resulün” “Resul” olarak yer almaktadır.

وَلَمَّا جَاءَهُمْ رَسُولٌ مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ مُصَدِّقٌ لِّمَا مَعَهُمْ

Kur'an'da var olan bu kurulu sistem, vahiy yani kitab ile Resul'ün aynı misyona sahip olduklarını göstermektedir. Kitap yani vahiy ve Resul evrensel bir konuma ve misyona sahiptirler. Dolayısıyla onları anlatan kavramlarda evrenseldir. Aslında bazı şeyleri birbirine karıştırmamak gerekir. Biz “Nebi” kavramının geçtiği âyetlerin tarihsel olduğunu söylediğimizde hiçbir zaman onların gereksiz olduklarını iddia etmiyoruz. Sadece onların üzerine din ve hüküm inşa etmenin mümkün olmadığını, onlardan ders ve ibret alınacağını söylüyoruz. Zaten Kur'an'da var olan kıssalardan yaşadığımız hayata dair din ve hüküm çıkarmak mümkün değildir. Yani Kur'an'da çok geniş olarak anlatılan bu kıssaların en büyük sebebi, Mekke'de binbir zorluk içinde

görev yapan Allah Resülü'ne ve iman edenlere sabır tavsiye etme ve güven vermeye yönelik moral verme ve motivasyon sağlamaya yönelik olarak inmişlerdir.

Nebi kavramının kullanıldığı yerlerde gelecek nesiller için ders ve ibret vardır. Resul kavramının kullanıldığı âyetlerde ise din ve hüküm yani bütün insanları ilgilendiren bir emir vardır. Resul'ün evrenselliğine örnek olarak bir kaç âyet şöyledir.

كَيْفَ يَهْدِي اللَّهُ قَوْمًا كَفَرُوا بَعْدَ إِيْمَانِهِمْ وَشَهِدُوا أَنَّ الرَّسُولَ حَقٌّ وَجَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ

“İman etmelerinden, Resul'ün (Kur'an'ın) hak olduğuna şahit olmalarından ve kendilerine apaçık deliller gelmesinden sonra küfre sapan bir kavme (vahiy'den bağımsız olarak) Allah nasıl hidayet verir? Allah zalimler topluluğunu (vahiy'den bağımsız olarak) hidayete iletmez” (Âli İmran-86)

وَكَيْفَ تَكْفُرُونَ وَأَنْتُمْ تُنْتَلَىٰ عَلَيْكُمْ آيَاتُ اللَّهِ وَفِيكُمْ رَسُولُهُ وَمَنْ يَعْتَصِم بِاللَّهِ فَقَدْ هُدِيَ إِلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ

“Size Allah'ın âyetleri okunurken yani Allah'ın Resülü (Kur'an) aranızda iken nasıl küfre saparsınız? Her kim Allah'a sığınırsa kesinlikle sırat-ı müstakime iletilmiştir” (Âli İmran-101)

وَاطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ

“Allah'a ve Resülü'ne itaat edin ki rahmete ulaştırılasınız” (Âli İmran- 132)

تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ وَمَنْ يُطِعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ

“Bunlar Allah'ın koyduğu sınırlardır. Kim Allah'a ve Resülü'ne itaat ederse Allah onu, altından nehirler akan cennetlere koyacaktır...” (Nisa -13)

وَمَنْ يَعِصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَتَعَدَّ حُدُودَهُ يُدْخِلْهُ نَارًا خَالِدًا فِيهَا وَلَهُ عَذَابٌ مُهِينٌ

“Kim Allah'a ve Resul'üne isyan eder ve sınırlarını aşarsa Allah onu, devamlı kalacağı bir ateşe sokar ve onun için alçaltıcı bir azap vardır” (Nisa- 14)

يَوْمَئِذٍ يَوَدُّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَعَصَوُوا الرَّسُولَ لَوْ تُسَوَّىٰ بِهِمُ الْأَرْضُ وَلَا يَكْتُمُونَ اللَّهَ حَدِيثًا

“Küfür yoluna sapıp yani Resul'e (Kur'an'a) isyan edenler o gün yerin dibine batırılmayı temenni edecekler ve Allah'tan hiçbir sözü gizliyemezler” (Nisa- 42)

“İtaat, Allah ve Resul- küfür, Allah, vahiy ve Resul-- ittiba, vahiy ve Resul-- İsyân, Allah ve Resul- - tekzib, Allah, vahiy ve Resul-- Kerim, Allah, vahiy ve Resul- Aziz, Allah, vahiy ve Resul-- davet, Allah, vahiy ve Resul-- icabet, Allah ve Resul-- hiyanet, Allah ve Resul-- emanet, Resul-- sıdk, Allah ve Resul-- İnzar, Allah, vahiy ve Resul-- şikak, Allah ve Resul, hâdd, Allah ve Resul-- Hak, Allah, vahiy ve Resul-- Nur, Allah, vahiy ve Resul-- mubin, vahiy ve Resul-- Üsve-i hasene yani örnek olma Resul-- tebliğ, vahiy ve Resul-- helal ve haram kılma, Allah ve Resul-- nehiy Allah ve Resul-- âyetleri tilavet etme Allah ve Resul-- âyetleri tebyin etme Allah, vahiy ve Resul-- tezkiye, vahiy ve Resul bağlamında kullanmasının en önemli sebeplerinden bir tanesi belki en

önemlisi Resûl kavramının evrensel bir anlama sahip olmasından kaynaklanmaktadır. Dolayısıyla “Nebi” kavramı, yöresel ve tarihsel bir anlam ifade ederken, “Resul” kavramı, genel ve evrensel bir anlama sahiptir.

Mesela, şu âyetlere bir bakalım.

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا إِلَىٰ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَإِلَى الرَّسُولِ رَأَيْتَ الْمُنَافِقِينَ يَصُدُّونَ عَنْكَ صُدُودًا

“Onlara, Allah’ın indirdiğine yani Resul’e gelin (onlara başvuralım) denildiği zaman, (Ey Resul) münafıkların senden iyice uzaklaştıklarını görürsün” (Nisa- 61)

Âyette “Allah’ın indirdiği ve Resul” denilmesinin sebebi, iki ayrı otorite olmasından dolayı değildir. İlk başta vahyin Resul’ün kalbine indirilmesinden dolayıdır. Yani başlangıçta Kur’an ile Resul birbirinden bağımsız değillerdi. Âyetlere ulaşmanın biricik kaynağı Resul (a.s) idi. Aynı zamanda vahyin, yani Kur’an’ın Muhammed (a.s) ile bağlantılı olmadığını ortaya koymak için Allah’ın indirdiğine gelin buyrulmuştur.

Resul sözcüğünün beraber kullanıldığı kavramlara baktığımızda geniş bir hayat, evrensel bir mesaj, ve ebedi bir davet görüyoruz. Yani şunu demek istiyoruz. Nebi Medine ve çevresi ile hayatı kayıt altına alınmıştır. Nübüvvet makam ve mertebesi Medine’de son bulmuştur. Nebi’nin hayatı dar bir alan ve sınırlı bir coğrafya ile kalarak vefat etmiştir. Fakat “Beşer Resul” bütün ilişkisi vahiy olduğu için kendisinden sonra “Kitap Resul” ile misyonunu devam ettirmesi şarttır. Yani “Resul” kavramı evrensel bir özellik ve ebedi bir misyonu temsil etmektedir. Bu Nebi ile Resul’ün arasında bulunan en önemli farklardan biri olarak kabul edilmelidir.

وَيَوْمَ يَعْزُزُ الظَّالِمُ عَلَىٰ يَدَيْهِ يَقُولُ يَا لَيْتَنِي اتَّخَذْتُ مَعَ الرَّسُولِ سَبِيلًا

“O gün, zalim kimse pişmanlıktan ellerini ısırp şöyle der: Keşke o Resul ile birlikte bir yol tutsaydım” (Furkan- 27) Zulüm kıyamet saatine kadar sürecektse, Resul’ün dahi misyonu yani tebliğ ve yol göstericiliği kıyamet gününe kadar sürmesi gerekir. Yani “beşer” olan “Resul” hayatta olduğu sürece risâlet misyonu ile konuşan Kur’an’dır. “Beşer Resul” vefat ettikten sonra yine Resul misyonu ile onu bir şeyin temsil etmesi gerekir. O da Allah’ın kitabından başka bir şey olamaz. Dolayısıyla evrensel mesaj taşıyan bütün kelimeler “Resul” kavramı ile gelmektedir.

Mesela:

إِنَّ اللَّهَ لَعَنَ الْكَافِرِينَ وَأَعَدَّ لَهُمْ سَعِيرًا

“Şu muhakkak ki, Allah kafirleri rahmetinden uzaklaştırmış ve onlara çılgin bir ateş hazırlamıştır.”

خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا لَا يَجِدُونَ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا

Onlar orada ebedi olarak kalacaklar, kendilerini koruyacak ne bir dost ne de bir yardımcı bulamayacaklardır”

يَوْمَ تَقْلَبُ وُجُوهُهُمْ فِي النَّارِ يَقُولُونَ يَا لَيْتَنَّا اطَّعْنَا اللَّهَ وَأَطَّعْنَا الرَّسُولَ

“Yüzleri ateşte evrilip çevrildiği gün: Eyvah bize! Keşke Allah’a itaat etseydik,

Resul'e itaat etseydik derler” (Ahzab-64,65,66)

Yukarıdaki âyette kafirler “keşke Allah'a itaat etseydik, Nebi'ye de itaat etseydik değil, Resul'e itaat etseydik” diyecekler, buyuruyor. Çünkü küfür aynen kitap Resul gibi kıyamet gününe kadar devam edecektir. Özel hayatı temsil ettiğinden dolayı son Nebi olan Muhammed (a.s) Medine'de vefat etmiştir. Fakat Resul dâvet ve yol göstericiliği yani hidayeti ile kıyamet saatine kadar devam edecektir.

Mesela,

وَمَنْ يُهَاجِرْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يَجِدْ فِي الْأَرْضِ مَرَاغَمًا كَثِيرًا وَسِعَةً وَمَنْ يَخْرُجْ مِنْ بَيْتِهِ مُهَاجِرًا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ ثُمَّ يُدْرِكْهُ الْمَوْتُ فَقَدْ وَقَعَ أَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا

“Kim Allah ve Resülü'ne doğru hicret ederek evinden çıkar da kendisine ölüm yetişirse artık onun mükafatın Allah'a kalmıştır. Allah çok bağışlayıcı ve merhamet edicidir” (Nisa- 101)

Nebi tarihsel yani ölümlü olduğu için ona hicret edilmez. Fakat Resul misyonu itibariyle evrensel olduğu için kıyamet gününe kadar tebliği ve beyanı devam edecektir. Dolayısıyla kıyamet gününe kadar Resule hicret etmek devam edecektir. Kitap Resule hicret edenler aynı zamanda beşer Resule hicret etmiş olurlar. Aynı şekilde küfür kıyamet gününe kadar sürecekse Resul da kıyamet gününe kadar misyonunu devam ettirmesi gerekiyor. Çünkü Resul ile muhatap olmadan küfür, dalâlet, nifak ve şirk olmayacağı gibi, hidayet, iman, islam, takva ve ihlas'ın olması mümkün değildir. Bütün bu dini kavramlar ve fiiller ancak Resul ile karşılaştıktan yani onunla muhatap olup, onu red veya kabul ettikten sonra bir anlam kazanırlar. Yani “beşer Resul” veya “kitap Resul” olan vahiy'le muhatap olmayan, onu bilmeyen insanlara kafir, münafık, fasık ve müşrik denmeyeceği gibi, mümin, Müslüman, muttaki, muhsin ve muhlis de denemez”

وَمَا كَانَ رَبُّكَ مُهْلِكَ الْقُرَىٰ حَتَّىٰ يَبْعَثَ فِي أُمَمٍ رَسُولًا يَتْلُوا عَلَيْهِمْ آيَاتِنَا وَمَا كُنَّا مُهْلِكِي الْقُرَىٰ إِلَّا وَأَهْلُهَا ظَالِمُونَ

“Rabbin, kendilerine âyetlerimizi okuyan bir Resülü memleketlerin merkezine göndermedikçe, o memleketleri helak edici değildir. Zaten biz ancak halkı zalim olan memleketleri helak etmişizdir” (Kasas -59)

“وَمَا كُنَّا مُعَذِّبِينَ حَتَّىٰ نَبْعَثَ رَسُولًا ...”

“...Biz, bir Resul göndermeden kimseye azap edecek değiliz” (İsra-15)

Mesela:

“...وَمَا آتَيْكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا

Neden “Resul size neyi verdiyse onu alın, size ne yasakladıysa ondan da sakının...” (Haşr-7) buyrulduğu halde, “Nebi size neyi verdiyse onu alın, size ne yasakladıysa ondan da sakının” denmemiştir. Çünkü Nebi tarihsel ve ölümlü, Resul evrensel, davet ve tebliği sonsuz olduğu yani kıyamet gününe kadar süreceği içindir. Her ne kadar Nebi'nin tarihselliğini kabul etmesek de, onunla ilgili olan âyetler tarihsel kalmaya

mahkumdur.

Yani Nebi ve onunla ilgili âyetler zamana mağlup olacaklardır. Nebi'ye Kur'an'a intiba etmesi emredilirken, (Ahzab 1,2) Resul'e tebliğ etmesi emredilmiştir. (Maide-67)

1-) Yüce Allah, yönetim şekli olarak insanlardan istediği ve önerdiği şey şudur . Özgürce kabullenilmiş ve üzerinde şura ile ittifak edilmiş adil bir sistem kurmaları. Şura'ya değer verilmeden, ortak aklın tercihine saygı duyulmadan, dikte edilen sistemler adalete aykırı olacağı için İslam'ın onaylayacağı bir yönetim biçimi olamaz.

2-) İslam, kendisine iman etmek istemeyene zor kullanarak, baskıyla iman ettirecek kadar zorba ve karanlık bir din değildir.

3-) İslam, saltanata, hanedanlığa, ırkçılığa, sünnilik ve şiiliğe insanları muhtaç ve mahkum edecek kadar bağnaz bir din değildir.

4-) İslam, emirlerini insanlara zorla dayatmayacak kadar kendisine güveni olan bir dindir. Bundan dolayı yüzlerce âyette insanları akli kullanmaya, düşünmeye ve sorgulamaya davet eder. Kendisine güveni olmayan bir din ve ideoloji bu kadar yoğun bir davette bulunmaz. Yani İslam, aklını kullananlara gerçek bir din olduğunu izah edemeyecek kadar aciz değildir. İslam, zorbaların ve mollaların, tarikat ve cemaatçilerin elinde sallanan bir kılıç olmayı hak etmeyecek kadar özgürlükçü, genel ve evrensel bir dindir.

5-) İslam, “din devleti” kurdurup, güç ve kuvvet peşinde koşan, devletleri ele geçirmeye çalışan, insanın aklını, iradesini, hürriyetini sınırlayan yani insanlara zorla ibadet ettirecek kadar ritüeller hayranı put perest bir din değildir.

6-) İslam, soruları zorla susturacak kadar, insanlığın ortak aklını, birikimini, değerlerini görmezden gelerek ve onları düşman sayarak kendini korumaya alacak kadar korkak bir din değildir.

7-) İslam, hangi medeniyet ve toplum olursa olsun insanların ürettiği, değerlere, teknolojiye, bilime değer veren ilerici bir dindir.

8-) İslam, “İran İslam Cumhuriyeti!”, “Taliban Hilafet devleti!”, “Arabistan İslam devleti!” adlarıyla kendine kaleler oluşturup, o kalelerin içinde Mecüsi gelenekleriyle, Emevi ve Abbasi ırkçılığıyla, Şiilik, Sünnilik ve Selefilik mezhepleriyle kendini konuşturdu; mollaların, ruhbanların, kralların, sultanların, prenslerin eline mahkum edecek kadar dar kalıplar içine sığacak bir din değildir.

9-) İslam, sokaklarına “ahlak polisleri” salınmış bir zihinle tanımlanacak ve insanları böyle bir zihnin karanlığına mahkum edecek kadar kalitesiz bir din değildir.

10-) İslam, Medine şartlarını, bölgesel kültürü, yerel örfü bütün coğrafyalara, bütün iklimlere, kültürlere, çağlara dikte edecek kadar, insanlığı belli bir geleneğe, bir zaman aralığına, bir kültüre, bir yoruma, bir bakış açısına donduracak kadar dünyadan, çağlardan, iklimlerden, kültürlerden, zamanın ruhundan, bireylerin ve toplumların tekâmülünden, her bir insanın özgün yapısından habersiz çağdışı bir din değildir.

11-) İslam, sadece seçkinlerin, ruhbanların, din adamlarının anlayacağı kadar ağdalı ve esrarlı bir din değildir.

12-) İslam, insanları “hilafete” ve “imamete” yani “kula kulluğu” önerecek kadar abes, eksik, boş ve sığ bir din değildir.

Peki İslam Nedir?

İslam, aklını kullananlara, önce kendi hayatlarını güzel ahlak, adalet, iman, bilinç, ihlas, ilim, hikmet, vicdan, salih ameler çerçevesinde şekillendirip; varlığını Kur'an'ın istediği iyilik ve doğruluk merkezli bir zeminde tutmaktır. Güzelliğe destek kötülüğe engel olmak için kazanılan yüksek karakter, onur ve motivasyondur. İslam, yüce Allah'ın akıl ve irade verdiği insanların, kendilerini inanç ve ideolojik cehennemlerde yakmaya çalışanlara karşı korumak için sığınılan en muhteşem bir sığınak ve karargahtır. İslam'ın getirdiği bireysel ve toplumsal emirlerin, İslam adına despotizmle yoğrulmuş sözde “İslam cumhuriyetlerinin” içinde değil, “Güzel Ahlak Cumhuriyetlerinin” içinde fark edileceğine, anlaşılacağına, yaşama imkânı bulacağına iman etmek gerekir. “İslam devleti” diye bir devlet kurmanın; İslam'ı insanların zihninden uzaklaştırmak, onu bir devletin kural ve kaidelerine mahkum etmek, evrensel sınırlarını dar kalıplara sıkıştırmak, beşeri kültür ve gelenekleri ilâhi olan İslam'ın yerine koymak olacaktır. Bir olmak, cemaat olmak, bir araya gelmek, halifenin, sultanın, kralın, kuru kalabalıkların iradesine mutlak teslim olmak değildir. İslam'da birlik, seçip ayıran, düşünen, sorgulayan, akıl sahibi bireylerin bir araya gelmeleri demek olduğunu bilmek zorundayız.

Vahye Bağlı Risâlet ve Kitaba Bağlı Risâlet

Kur'an'da yüzlerce âyette geçen Nebi ve Resul kavramları Osmanlı İmparatorluğu döneminde Farsça'dan dilimize geçmiş olan “peygamber” kelimesi ile ifade edilmektedir. Bu kavram ister istemez Kur'an'ın en önemli kavramları olan “Nebi” ve “Resul'ün” arasında bulunan farkların yok olmasına neden olmuştur.

Resul: Bazen yüklenen söze, bazen o sözü yüklenen şahsiyete denir. Bu kökten türeyerek Türkçe'ye girmiş olan bazı kelimeler şunlardır. Resul, irsaliye, mürsel, risale.

Resul: Elçi

İrsaliye: Gönderilen şeyle ilgili evrak

Mürsel: Aktarma

Risale: Yazılı mektup, dergi ve kitap demektir.

Resul: Belirli bir amaç için kendisini seçip gönderen tarafından tevdi edilen emanete herhangi bir katkı yapmaksızın muhataplara bilgi ve haber götüren kişiye denir. Resulü'n çoğulu Rusul'dür. Risalet, Resul kelimesinin mastarıdır, Resulün görev icra ettiği işin adıdır. Nebi, “nun, be, elif”; “ne-be-e” kökünden veya “ne-be-ve” kökünden türemiştir. “Nabee” kökünden türetildiğinde manası: Çok önemli haber alan, haberin kaynağı anlamına gelir. “Nebeve” kökünden türetildiğinde ise manası: Mertebesi ve değeri çok yüksek anlamına geliyor. Yani bulunduğu toplumda derecesi yükseltilmiş

anlamına gelmektedir. Kıraat imamları Nebi kavramını iki şekilde de okumuşlardır.

Nebi: Haber veren mertebesi yüksek olan anlamına gelir. Nübüvvet, Nebi kelimesinin mastarıdır yani Nebi'nin yaptığı işin adıdır. Kur'an'da Nebi ve Resul'ün birbirinden farklı olduklarını gösteren âyetler vardır. "Biz, senden önce hiçbir Resul veya Nebi göndermedik ki..." (Hac- 52) "Hani Allah, Nebilerden: "Ben size kitap ve hikmet verdikten sonra yanınızda olanları tasdik eden bir Resul geldiğinde ona mutlaka iman edip yardım edeceksiniz diye söz almış..." (Âli İmran- 81)

Nübüvvet: Makam

Risalet: Bu makama ait görevlendirmedir.

Resul: Kendisinden hiçbir şey katmadan birinin emirlerini diğerine ulaştırarak görevli kişidir. Nübüvvet unvan, Risalet ise bu ünvanın gereğinin icra edilmesi demektir. Tıpkı bir şehrin valisi olarak atanmış bir kişi görev esnasında kanunlar ve bu kanunlarca kendisine verilen yazılı yetkilerle makamında görev yapar. Fakat bu makama uygun olmayan hareket sergileyemez. Her zaman söz ve tavırlarında bu resmi makamın ağırlığına göre hareket eder. Özel hayatında bile bu resmi makamın şerefine herhangi bir lekenin sürülmesine fırsat vermez. Bu kişi görevde bulunduğu her anında validir, ama toplumu yönetirken vereceği emirlerde hiçbir zaman kendi kafasına göre hareket etmez, kanunlara göre hükmeder, görevini yapar. Özel hayatı ile ilgili konuları asla işine karıştırmaz, çünkü bu kanunlarla yasaklanmıştır. Görevde olduğu ve görevinde gereğince hareket ettiği müddetçe onun söyledikleriyle hareket etme zorunluluğu vardır. Fakat görevinin dışında yani kendi özel hayatında kimsenin onu dinleme ve ona itaat etme zorunluluğu yoktur. Aynen bunun gibi Nebi olarak kendisine vahyedilen kişi hayatı boyunca, gece gündüz, aralıksız Nebi kimliğine sahiptir. Nübüvvet kimliği ondan asla ayrılmaz, vefat edinceye kadar hatta ahirette bile Nübüvvet kimliğine sahip bulunur. (Nisa-69) Fakat Resullük her daim devam etmez. Resul kendisine Allah tarafından vahiy indirilip insanlara ulaştırdığı andaki konumudur. Resullük dünya hayatı ile sınırlı bir görevlendirmedir.

Mesela: Muhammed (a.s), doğumundan kırk yaşına kadar Mekke vatandaşı olarak herkes gibi beşer kimliğine sahiptir. (Kehf-110; Füssilet-6) Nebi (a.s), kırk yaşından vefat edinceye kadar aralıksız Nübüvvet kimliğine sahiptir. Resul (a.s), kırk yaşından vefat edinceye kadar kendisine vahiy indirilip onu tebliğ ettiği andaki görevidir. Onun için Resule itaat, Allah'a itaat olarak kabul edilmiştir. "Kim Resul'e itaat ederse Allah'a itaat etmiş olur..." (Nisa-80) Fakat Nebiler söz ve hareketlerinde Allah'a karşı hata ettiklerinden dolayı (Tevbe-113; Tahrim-1 Enfal-67,68) onlara itaat etmek, Resule itaat etmek gibi kabul edilmemiştir. Hatta Nebi'nin dediğini yapmamak yani tavsiyesine uymamak günah bile sayılmamıştır. (Ahzab-37) Dolayısıyla Allah'ın Resülü, Nebi sıfatıyla özel hayatında yaptığı davranışların, onun kişisel davranışı olduğu, bu sıfatla onun Allah adına bir hüküm ortaya koyup bir şeyi haram kılamayacağı anlaşılmış oluyor. Yani muhaddislerin Nebi adına uydurup çıkarttıkları bütün rivayetler iftira ve yalandır. Bütün bu hadislerin çıkış sebebi Nebi ve Resul'ün arasında bulunan

farkların bilinmemesinden yani koyu karanlık bir cehaletten kaynaklanmıştır. Allah Resulü'nün vefatından sonra oluşturulan hadisler ve onlara bağlı olarak gelişen Sünnet anlayışı, tamamen Nebi ve Resulün arasındaki farkların bilinmemesinden doğmuştur.

Eğer bu ayırım sağlıklı bir şekilde çözülebilseydi en son Nebi ile beraber bütün Nebi'lerin her söz ve davranışları her yapıp ettikleri insanlar tarafından din olarak algılanmaz ve sadece Allah tarafından indirilen vahiy ile ilgili söyledikleri şeylerin din ve hüküm olduğu anlaşılırdı. (Âraf-62,63, 67,68,69; Kaf-45; Enbiya-45) Resullerin insanlara vahiy haricinde bir din anlatmaya hakları ve yetkileri yoktur. "Musa dedi ki: Ey Firavun! Allah ile alakalı haktan başka bir şey söylememek benim üzerime düşen bir görevdir.

Size Rabbinizden açık bir delil getirdim; artık İsrailoğullarını benimle bırak!"(Âraf-105) Eğer vahyin dışında din olarak bir şey kabul edilirse, Allah'ın hükmüne karşı ortak koşulmuş dolayısıyla şirke düşülmüş olur. Çünkü Allah hükmüne hiç kimseyi ortak etmeyeceğini haber vermektedir. (Kehf- 26; Yusuf-40; Şura-10) Öyleyse geleneksel din adamlarının algıladığı gibi itaat Muhammed'e veya Nebiye değil, Allah'ın Resulü sıfatıyla vahyi duyuran, onu okuyan, tebliğ eden kişiye dolayısıyla beyan ettiği Allah'ın âyetlerinedir. Âyetlerde Allah'ın sözleri olduğu için aslında itaat, Allah'a yapılmış olur. Bu gerçek Nebi'ye iman etmenin gerekli olmadığı anlamına gelmez. Müminler hem Nebi'ye hem de Resule ve hem de Nebi Resule iman ederler. Çünkü Nebi'ler Allah'tan vahiy alırlar. Esasen Nebilere kitap verilmesinden kasıt olan vahiydir. Yoksa hiçbir Nebi ve Resul'e kitap indirilmemiştir. İndirilen vahye kitap denilmesinin sebebi onun koruma altında olması, bağlam ve bütünlüğünün bulunması ve bir sisteme sahip olmasından dolayıdır.

Yüce Allah, emir ve yasaklarını yani indirdiği hükümlerini sadece Resuller aracılığıyla bildirdiği için onlara itaat ve ittiba etmemizi emretmektedir. Vahiy Resul'ün dilinde hayat bulduğu için Resule itaat, Allah'a itaat olmuş oluyor. Resul'ün helal kıldığı, Allah'ın helal kıldığı, haram kıldığı da Allah'ın haram kıldıklarıdır. Nebi ve Resul'ün arasındaki farklar anlaşıldıktan sonra şimdi Nebi'likten bağımsız bir Resul'ün olup olmadığına bakmamız gerekiyor. Yukarıda yapılan açıklamalardan da anlaşılacağı üzere her Nebi; kendisine kitap (vahiy) ilim ve hikmet verildikten sonra Resul sıfatıyla görevini yapmıştır. Allah tarafından indirilen vahyi insanlara ulaştırdıklarında Resul, geri kalan zamanlarda ise Nebi'dirler. Yani yüce Allah, seçtiği kimselere vahiy ile önce Nübüvvet, sonra hikmet ve ilim yani vahyin bağlam ve bütünlüğünü vererek bu kimseleri risaletle görevlendirmektedir. Peki Nebi'lik yani Nübüvvet bittiğine göre risalet de sona ermiş midir? "Muhammed sizin erkeklerinizden hiçbirinin, babası değildir. Fakat o, Allah'ın Resul'ü ve Nebi'lerin sonuncusudur" (Ahzab- 40)

Yani Muhammed(a.s) ile birlikte Nübüvvet'e son verilmiş Nübüvvet kurumuna mühür vurulmuştur. Artık Muhammed (a.s) dan sonra Nübüvvet diye bir kurumdan ve Nebi diye başka bir kişiden söz etmek mümkün değildir. Bu âyet bize açık ola-

rak Nübüvvet kurumunun ebediyen kapandığını kapısına kilit vurulduğunu haber vermektedir. Bunun sebebi dinin Allah tarafından tamamlanmış olmasındandır. Din tamamlandığından dolayı artık Nübüvvet kurumuna ve vahye dayalı yani vahiy alan Resul'e gerek kalmamıştır. (Maide- 3; En'am-115)

Dolayısıyla son vahyin koruma altına alınması, dinin en mükemmel bir şekilde tamamlanması, Muhammed (a.s) ın bütün insanlara Resul olarak gönderilmesi (Araf -158; Sebe- 28) son vahyin indirilmesi, artık Allah'tan haber alma makamının yani Nübüvvet'in olmayacağını göstermektedir. Peki Nübüvvet yani Nebi'lik kurumunun kapanması ile birlikte risâlet (Resul'lük) misyonu da bitmiş midir? Şurası açıktır ki Muhammed (a.s)dan sonra Nübüvvet'e (Allah'tan vahiy almaya) bağlı Nübüvvet ve Risalet'in olması artık mümkün değildir. Yani son Nebi ve Resul olan Muhammed (a.s) dan sonra, Allah tarafından görev alma, Allah'tan herhangi bir yolla vahiy ve haber alma asla olmayacaktır.

Çünkü iman, itikat, güzel ahlak, ibadet ve öğüt olarak Kur'an'ın indirilmesiyle din tamamlanmıştır. Dolayısıyla son Nebi ve Resul olan Muhammed (a.s) dan sonra hiçbir Nebi (Allah'tan vahiy alan) gelmeyecektir. Bu apaçık âyetten (Ahzab-40) sonra her kim bende Nübüvvet'e bağlı (Allah'tan vahiy alan) bir Resulüm derse kafir olur. Yani Muhammed (a.s) dan sonra Nübüvvet ve Risâlet davası güden herkes kafirdir. O halde, Nübüvvet'e bağlı risâlet sona ermiş ise, kitabın Resul oluşu veya kitabın Resul'ü olmak hükmen ne ifade eder. Yani din ve hüküm olarak kitabı tek kaynak kabul eden ve insanlara yalnız onu tebliğ edenlere Nübüvvet'e (Allah'tan vahiy almaya) bağlı olmaksızın Resul denilebilir mi? Şimdi bu soruların cevaplarını Kur'an'ın sisteminde bulmaya çalışalım. Kur'an, Mısır kralının Yusuf (a.s) a gönderdiği elçiye "resul" (Yusuf-50) Belkıs'ın Süleyman (a.s) a gönderdiği elçilere "mürselun" (Neml-35) kavramlarını kullanmaktadır. Fakat bu âyetlerde kullanılan resul kavramı, Nübüvvet'e bağlı yani Allah'tan vahiy alan bir Resullük değildir. Bu manada değerlendirilirse yani Nübüvvet'e bağlı olmaksızın sadece kitabın resulü olmak ne anlam ifade ediyor?

Eğer bu kelimeyi Nübüvvet'e bağlı yani Allah'tan vahiy alan Resul makamında kendini görmeyip sadece vahiy insanlara ulaştıran, yalnız onu rehber alan, sadece onu anlatan ve tebliğ eden elçi manasında kullanılırsa bir sorun teşkil etmez. Tabi ki, Kur'an'ın sistemi buna bir açıklık getiriyor. Yani bu konuyu kendi kafamızdan uyduruyor değiliz. Fakat bu görevi yapanlar hiçbir zaman kendilerinin kitabın resulü olduklarını söyleyemezler. Çünkü örneklik, güzel ahlak, vahyin bağlam ve bütünlüğü, kendi içinde bulunan çözümü yani ilim olarak bu göreve layık olup olmadıklarını bilemezler. Muhammed (a.s) dan sonra her kim mehdi, nebi ve resul olduğunu iddia ederse, hem kafir, hem fasık, hem zalim hemde müşriktir. Bu yalancı müfterilere iman edenlerin hepsi kafir, fasık, zalim ve müşrik olurlar. Bunlar basit karakterli, son derece dar görüşlü her şeyden önemlisi Kur'an cahili kimselerdir. Çünkü kitaba elçilik görevinin hakkıyla yapıp yapılmadığı ancak âhirette Allah'ın huzurunda belli olacaktır. İnsanlık tarihinde binlerce Resul geldiği halde sadece yirmi sekiz tanesinin ismi Kur'an'da geçmektedir. Yani Allah'ın nazarında önemli olan resul'ün ahlak ve edebine

sahip olmaktır. Bu konuda insanların teveccühüne değer vermemek gerekir. Bu görevi ifa edenlerin kendilerini Allah'ın resulü veya kitabın resulü olarak görmeleri birçok fitne, kargaşa, terör, anarşi, taklit, cehalet, zulüm, katliam, parçalanma, bölünme ve kula kulluğu yani şirki beraberinde getirecektir.

İnsanların kendilerini “resul” olarak göstermeleri yobazlık ve bağınazlığa sebep olacak, ilim ve hikmet, tefekkür ve sorgulama açısından kapkaranlık bir gericiliğe ve darboğaza girecektir. Herkes kendi elçisinin üstün olduğunun kavgasını verecek, bir nevi yeni bir tarikatçılık ve mehdîyet inancı hortlamış olacaktır. Nübüvvet'e (Allah'tan vahiy almaya) bağlı değil de, sadece kitaba bağlı yani Nebi- Resul değil de kitap-resul'den veya beşer-resul'den söz edilir mi? Yani kimliği belirsiz, vahye değil de, kitaba bağlı resullüğün devam edip etmediğine bir bakalım. Kitabın kendisi (vahiy); Resul yani risâlet görevini yerine getirdiğinden şüphe yok. O halde, “ben Allah'ın resulüyüm” demeden, yani resullük iddiasında bulunmadan, kitabı insanlara aktaranların resul olduklarına dair Kur'an'da bir delil var mı? Şimdi bu soruların cevaplarını soğukkanlı bir şekilde âyetlerden bulmaya çalışalım.

1.Âyet: “Andolsun ki biz, “Allah'a kulluk edin ve Tağut'tan sakının” diye (uyarımları için) her ümmete bir elçi gönderdik...” (Nahl- 36)

2.Âyet: “...Biz, bir elçi göndermedikçe kimseye azap edecek değiliz” (İsra- 15)

3.Âyet: “O küfredenler bölük bölük halinde cehenneme sürülür. Nihayet oraya geldikleri zaman kapıları açılır, bekçileri onlara: Size, içinizden Rabbinizin âyetlerini okuyan ve bugüne kavuşacağınızı İhtar eden elçiler gelmedi mi? derler...” (Zümer- 71)

4.Âyet: “Ey cin ve insan topluluğu! İçinizden size âyetlerimi anlatan ve bugüne kavuşacağınıza dair sizi uyaran elçiler gelmedi mi? derler...” (Enam- 130)

5.Âyet: “Ey Adem oğulları! Size kendi içinizden âyetlerimi anlatacak elçiler gelir de kim (onlara karşı) bilinçli olur ve kendini ıslah ederse onlara korku yoktur ve onlar üzülmeceklerdir” (Âraf-35) Bu âyetlere baktığımızda muvahhidlerin Kur'an'ın ilim ve hikmetinden beslenip insanlara onların diliyle vahiy ulaştırmalarının çok önemli bir görev olduğu görülüyor. İşte bu görevi ifa etme kitabın ifadesiyle resul (elçi) oluyor. İlgili âyetlere dikkatli bir şekilde bakıldığında Nebi- Resul yani Nübüvvet (Allah'tan vahiy almaya) bağlı Resullerin dışında da resullerin olduğu açık olarak görülüyor. Çünkü âyetlerde kullanılan Resul kavramlarının tamamı nekre olarak kullanılmıştır. Hiçbir âyette Nübüvvet makam ve mertebesinden söz edilmiyor. Çünkü Nübüvvet tarihsel bir makam ve mertebe iken, Resul'lük evrensel bir görevdir. Nebi-Resul (Nübüvvet'e bağlı Resullük) anlatılırken genelde Resul kavramı elif lam'lı yani mârife (belirlilik) takısı kullanılmıştır.

Nekre (belirsizlik) takısıyla kullanılan yerlerde ise kitap-resul veya beşer- resul'e atıf yapılmaktadır. Eğer Resul (elçi) kavramı sadece Nübüvvet'e (Allah'tan vahiy almaya) bağlı elçilik olmuş olsaydı, her millete uyarıcı, hidayet edici elçilerin gönderildiği ile ilgili âyetleri nasıl anlamak gerekirdi. Yukarıdaki âyetlerde geçen, “...içinizden size âyetlerimi anlatan ve sizi bu gününüzle uyaran elçiler gelmedi mi?...” (En'am-130)

ifadesini nasıl anlamak gerekir? Hem de Resul lafzı hem çoğul hem de cins olarak kullanılmışken. Yine “Ey Ademoğulları! Aranızdan size âyetlerimizi okuyan Resuller geldiği zaman, kim bilinçli olur ve davranışlarını düzeltirse, artık onlara bir korku yoktur, onlar üzülmeyeceklerdir” (Araf- 35)

Dolayısıyla yukarıdaki âyette geçen “Ey Ademoğulları..! Hitabı kıyamete kadar gelecek olan tüm insanlarla ilgili olmadığını kim iddia edebilir? Eğer bu ilâhi hitaplar kıyamet gününe kadar gelecek insanları ilgilendiriyorsa ki, bundan asla şüphe yoktur. Evet Allah Resulü’nden sonra hidayet, rahmet, din ve itikat olarak onu sadece vahiy yani kitab temsil etmektedir. Fakat kitabın dili yoktur, kitap konuşamaz, vahiy derdini anlatamaz. Halbuki vahiy kesinlikle satırların ve yazının gücüne değil, sözün gücüne sahiptir. Dünyanın bütün bilgisayarlarında, cep telefonlarında, kütüphanelerinde bulunan mushafklar Kur’an’dan konuşan bir kişi kadar etkili olamazlar. Mimik hareketleri, etkin hitabetleri, güzel ahlak ve örnek kişilikleriyle elçiler her zaman insanların üzerinde kitaptan daha çok tesir bırakırlar. Hiçbir zaman kitabın gücü sözün gücüne ulaşamaz. Yazı ve kitap sözün gücü karşısında etkili değildir.

İşte burada vahiy onu anlatacak onu dillendirecek, onu okuyup beyan edecek ve tebliğ edecek cesur muvahhid sözcülere gerçekten büyük bir ihtiyaç duyar. Ancak burada önemli olan bazı konular ortaya çıkıyor.

1-) Vahyi tebliğ edenler onu bağlam ve bütünlüğü içinde bilecekler. Yani onun ilmine ve sistemine vakıf olacaklar.

2-) Kur’an’ı hayata aktarmada güzel ahlak sahibi olacaklar. Yani onu en güzel bir şekilde yaşayarak temsil edecekler.

3-) Kendilerinin resul olduklarını asla söylemeyecek etrafında olanlarda böyle bir inanca ve fikre sahip olmayacaklardır. Çünkü vahyin elçiliğini hakkıyla yapıp yapmadıklarını bilen sadece Allah’tır. Dolayısıyla kimin ne olduğunu Allah’tan başka hiç kimse bilemez.

4-) Din ve hüküm olarak Kur’an’dan başka hiçbir kaynak kabul etmeyecek ve sadece Kur’an ile uyarı ve ikaz yapacaklar. Bu elçilik Nübüvvet’e (Allah’tan vahiy almaya) bağlı bir elçilik olmayıp, sadece Allah’ın âyetlerini insanlara aktarma ve vahyin mücadelesinin yapıldığı bir elçiliktir. Dolayısıyla bu gerçekler ışığında anlaşılan şudur. Nübüvvet’e (Allah’tan vahiy almaya) bağlı bir elçilik olmaz, fakat vahye yani kitaba bağlı bir elçilik devam etmektedir. Birçok âyet bu gerçeği açık olarak ortaya koymaktadır. “Kafirler diyorlar ki: Ona Rabbinden bir âyet indirilseydi ya! Ey Resul! Sen ancak bir uyarıcısın ve her kavmin bir hidayet edicisi ve bir rehberi vardır” (Ra’d-7) “Biz seni müjdeleyici ve uyarıcı olarak hak ile gönderdik. Her ümmet için mutlaka bir uyarıcı bulunmuştur” (Fâtır-24) Yukarıdaki âyette “ümmet” kavramının geçmesi çok önemlidir. Çünkü Kur’an’ı Mübin’e göre “ümmet” aynı zamanda ve aynı coğrafyada yaşayan insanların ulusal birliğini yani “vatandaşlık” anlamına geliyor.

Millet ise: İnsanlık tarihinde ister şirk, ister İslam (tevhid) olsun, aynı inanca sahip olan insanları ifade eder. Yeri gelmişken şu Kur’an’i gerçeği de geçmeyelim. Her Resul

kendi döneminde yaşayan insanlar için şahittir. Kendisinden sonra gelen insanlara şahit olamaz. Bu gerçeği Kur'an, İsa (a.s) ın lisanıyla ortaya koyar. "...İçlerinde bulduğum müddetçe onlar üzerine şahit idim. Beni vefat ettirince artık onlar üzerine gözetleyici yalnız sen oldun..." (Mâide-117) İşte bu yüzden Resul "millet" için değil, ümmet için şahittir.

Şimdi kitaba bağlı resullüğe delil olan âyetleri görmeye devam edelim. "Yerine göre müjdeleyici ve uyarıcı olarak elçiler bulunur ki insanların Resullerden sonra Allah'a karşı bir bahaneleri kalmasın..." (Nisa-165) "Âd kavmi Resulleri yalanladı" (Şuara-123) "Nuh kavmi Resulleri yalanladı" (Şuara-105) Nuh (a.s) ın kavmine Nebi- Resul olarak sadece Nuh (a.s), Âd kavmine de sadece Hud (a.s) gönderilmişti. Fakat âyetlerde "Nuh kavmi de Âd kavmi de Resulleri yalanladı" denilerek Resul kavramları cemi (çoğul) olarak kullanılmıştır. Yalanlanan Resuller, o iki Nebiye inen âyetleri tebliğ edenlerden başkası değildir. "Şüphesiz elçilerimize ve iman edenlere, hem dünya hayatında, hem de şahitlerin şahitlik edecekleri günde yardım ederiz" (Mümin-51) "Allah: Elbette ben ve Resullerim galip geleceğiz, diye yazmıştır. Şüphesiz Allah güçlüdür, galiptir" (Mücadele-21) Yukarıdaki iki âyet risalet misyonunun dünya hayatı boyunca devam edeceğini ortaya koymaktadırlar.

Bazı cahillerin kendilerini resul ilan etmeleri, tarikatların küfür ve şirkinden başka hiçbir anlamı ve değeri yoktur. Hatta Kur'an'ı tek kaynak kabul ettiklerini söyleyenlerin böyle bir inanca ve fikre sahip olmaları tarikat şirkinden daha ölümcül ve tehlikeli bir durumdur. İnsanların Kur'an ahlakına sahip olup olmadıklarını yani Kur'an'ı hakıyla temsil edip etmediklerini sadece Allah bilir. İnsanların gözünde çok faziletli, pek mübarek ve "evliya!" olarak bilinen biri, Allah'ın indinde hayvandan daha aşağı bir dereceye sahip olabilir. Şimdi bu bağlamda "Resul'e itaat etme" âyetlerini nasıl anlamak gerekir. "Kim Resul'e itaat ederse Allah'a itaat etmiş olur..." (Nisa- 80) "De ki: Allah'a ve Resulüne itaat edin. Eğer yüz çevirirlerse bilsinlerki Allah kâfirleri sevmez" (Âli İmran- 32) İkinci âyette "Allah'a ve Resul'e itaat ediniz" denilmiş ve "Eğer yüz çevirirseniz Allah kâfirleri sevmez" denilerek vahyin kaynağına atıf yapılmıştır. Bu âyette "Allah'a itaat" "kitaba itaat" ise, Resul'e itaat neye itaat olacaktır?

Cevap: Resul'e itaat etmek de Allah'a itaattir. Allah kendi sözlerini bizzat kitap yok iken, veya insanların büyük çoğunluğunun kitaba ulaşmaları mümkün değilken, vahyi yani Allah'ın emir ve yasaklarının ancak Resullerin kalplerine yani onların aracılığıyla haber aldıkları için yüce Allah, Resul'e itaat etmemizin kendisine itaat olduğunu bildirerek Resul'ün sözünü Allah'ın sözü olduğunu belirtmiştir. "Onu Ruh'u'l-Emin uyarıcılardan olasin diye, apaçık Arap diliyle, senin kalbine indirmiştir" (Şuara-193,194,195) "O (Kur'an), şüphesiz değerli bir Resulün sözüdür" (Tekvir-19) Bundan dolayı "Resul'e itaat" kesinlikle "Allah'a itaattir" Aslında Allah tarafından indirilen vahiy sözün gücüne dayanan bir özelliğe sahiptir yani vahiy kitap değil, hitaptır. Vahyin kendisine "kitap" demesi (Bakara-2) bağlam ve bütünlüğü, koruma altında bulunması, kendi içinde bulunan bir çözümü ve sistemi olduğundan dolayıdır. Yoksa Kur'an asla iki kapak arasında bulunan bir kitap değildir. İşte Kur'an'ın bildiğimiz anlamda bir kitap olmadığını gösteren âyetler. "Bu Kur'an,

kendilerine ilim (hikmet- tevhid) verilenlerin göğüslerinde yer alan apaçık âyetlerdir...” (Ankebut-49) “...İndimizde hakkı söyleyen bir kitap vardır ve onlar haksızlığa uğratılmazlar” (Müminün-62) Halbuki yüce Allah'ın indinde iki kapak arasında maddi şeylere yazılmış bir kitap bulunmamaktadır. “Gerçekte o (yalanladıkları) levh-i mahfuzda bulunan şerefli bir Kur'an'dır.” (Buruc-21,22)

Şimdi elimizde Allah'tan olduğuna inandığımız bir kitap var iken, artık “Resul'e itaat etme” ile ilgili âyetleri nasıl anlamak gerekir? Zaten elimizde kitap var, ayrıca Resul'e ne gerek var? gibi sorulara nasıl bir cevap vermek gerekir? Bir insanın Allah'a itaati, tabii ki Allah'ın kitabına yani sözlerine itaat demektir. O'nun sözleri; ya yazılı bir kitapta ya da Resullerin (O'nun elçilerinin) dilinden ilahi sözler (âyetler)dir. Kitabı bilmeyenler kitabın resullerinin vahiyden aktardıklarına iman ederler. Çünkü bugün bile yani içinde bulunduğumuz teknoloji ve dijital çağda bile insanların büyük çoğunluğu Kur'an'ı kitaptan değil, kitabın elçilerinden dinleyerek ikna olur ve bu şekilde dinlerini öğrenirler. Dolayısıyla ister beşer resule itaat, ister kitaba itaat olsun ikisi de sonuç olarak Allah'a itaat etmek sayılır. İnsanlar dini bir meselede kendi aralarında çelişkiye düştükleri zaman onun çözümünü mutlaka Allah'a ve onun Resul'üne götürmek zorundadır. Bu ilâhi bir emirdir. Eğer Allah'a gitmek kitaba gitmek ise, resuller de kitabın âyetlerini okuyorsa ikisi de aynı şey değil mi?

Burada çok önemli bir fark devreye giriyor. Ahlak ve karakteri, edep ve tavırları, konuşma ve mimik hareketleri bulunan canlı ve heyecanlı insan faktörü: Yani Kur'an'ın bağlam ve bütünlüğünü, kendi içinde bulunan çözümünü, ilim ve hikmetini hayata aktaracak bir dile ve mücadeleye ihtiyaç vardır. Çünkü herkes vahyin bağlam ve bütünlüğünü vahyin sistemini, kendi içinde bulunan çözümünü kavrayamaz. Sadece son vahiy olan Kur'an değil, yüce Allah'ın elçilere göndermiş olduğu bütün vahiylerde sözün gücü geçerlidir. Kur'an dolusu binlerce kütüphane, bilgisayar, sadece Kur'an'dan konuşan, Kur'an'ın bağlam ve bütünlüğünü bilen biri kadar etkili değildir. Satır ve yazı ölü, kitap yani metin cansız, hareketsiz bir özelliğe sahiptir. Hiçbir zaman ölü olan yani yazı, yani kitap, onu dile getiren canlı, heyecanlı, dinamik, mücadele yüklü bir ruh, bir elçi, bir sözcü kadar etkili olmazlar. İşte bu yüzden Allah'ın Resulleri ile kitabın resulleri değerlidir.

Sadece Kur'an'dan konuşan, sadece Kur'an'a dayanan ve sadece Kur'an'ı anlatan bir kişi güzel ahlak ve hitabetiyle dünya dolusu kitaptan daha etkilidir. Vahiy, onu dile getiren, onu açıklayan ve tebliğ edenlere ihtiyaç duyar kendi elçilerini de ortaya çıkarmaya çalışır. Yani vahiy anlatan, onun sözcülüğünü yapan, onun için mücadele eden elçiler olmadığı zaman, hakkın batıla karışması son derece kolaylaşır. İşte o zaman Kur'an'da bulunan kavramların içi boşaltılır, vahyin bağlam ve bütünlüğü bozulur, Kur'an'ın manası tahrif edilir. Bütün bunların önünde tek engel Kur'an'ın bağlam ve bütünlüğünü bilen, onun mücadelesini yapan ve sadece vahye tabi olan muvahhidler ile kitabın resulleridir. Kitaba resullük yapanlar sadece vahye tabi olurlar. Eğer sadece vahye tabi olmazlarsa uydurmacılar tarafından kitabın mealinde yapılacak ihanetleri keşfetme imkânına sahip olamazlar. Yani din ve hüküm olarak Kur'an'dan başka kaynak kabul ederlerse, yüce Allah onları böyle değerli bir misyondan ve faziletli

bir muvaffakiyetten mahrum edecektir. Daha önce ifade ettiğimiz gibi Nübüvvet'e (Allah'a Allah'tan vahiy almaya) bağlı Resullük görevi verilmeden Allah Nebi'lere muhakkak ilim ve hikmet vermiş yani onları Risâlete hazırlamıştır. Bu da bize şunu öğretir. İlimsiz ve hikmetsiz resul olmaz. İlim vahiy; hikmet ise vahyin bağlam ve bütünlüğü vahyin kendi içinde bulunan çözümü yani vahyin maksadı olmuş oluyor.

İnsanlar neden Nebi ve Resul olan Muhammed (aleyhisselam)a sorular sorarlardı da, sorularının cevaplarını indirilen vahiy'de aramazlardı. Veya neden hazır vahiy var iken, sorma ihtiyacı duyuyorlardı? Birçok yerde geçen "sana soruyorlar" âyetlerini bir düşünelim. Peki, Allah'ın Resul'ü Muhammed (aleyhisselam) onlara kendi akıl ve ictihadından cevap vermiş midir? Yoksa her seferinde indirilen vahiy'den mi cevap vermiştir. Onların sordukları bütün sorulara karşı, De ki: buyrulurken Allah kendi emir ve yasaklarını insanlara Resul'ün dili ile aktarmıştır. İnsanlar tarafından gelen soruların hiçbir tanesine Resul kendi heva ve hevesinden cevap vermemiştir. İşte Resulullâh (a.s)ın indirilen vahiy ile verdiği cevaba itaat farzdır. Çünkü Resul olmadan vahiy, din, iman, İslam olmaz. Resul Allah tarafından indirilen vahiy dışında hiçbir şey söylemez. "O (Resulün bildirdikleri kendine) vahyedilenden başka bir şey değildir" (Necm-4) "...Resul size ne veriyorsa onu alın, size neyi yasaklıyorsa ondan da sakının.

Allah'a karşı bilinçli olun. Şüphesiz Allah'ın azabı çetindir" (Haşr-7) "Kim Resul'e itaat ederse Allah'a itaat etmiş olur..." (Nisa-80) Dolayısıyla yüce Allah iki kapak arasında bir kitap indirmemiştir. Vahiy Resulullah'ın kalbine inmiştir. Kur'an'da bulunan bütün "kitap" kavramları "vahiy" anlamında kullanılmıştır. İnsanlar sadece Allah tarafından indirilen vahiy ile sorumlu tutulmuşlardır. (Zuhruf-43,44) Fakat herkes her konuda ilgili âyetleri bilmeyebilir. Bundan daha doğal ve daha tabii bir şey yoktur. İnsanların farkına varmadıkları âyetlerle ilgili onların sorunlarını kim çözecek? Sorusunun cevabı kitapta var, fakat onlar bunu görmekten aciz ise, sorun kimin tarafından çözümlenmelidir? İşte tam bu noktada insan faktörü yani insan ile kitap arasında bulunan muhteşem fark ortaya çıkmaktadır. Kitap ile insanlar arasında aracılık yapıp hikmetten nasiplenmiş, kitabın elçileri sorunu çözecek merci olarak gösterilmiştir. Yani insanlar aralarındaki dini meselelerde öncelikle Allah'a dolayısıyla onun kitabına gitmek zorundadırlar.

Eğer ihtilaf ettikleri meseleleri direk olarak kitap çözmez ise o zaman kitabın resullerine giderek meselelerini çözerler. Çünkü kitap sözün gücüne sahip olduğu için içinde bulunan konular derli toplu değildir. O konuların bağlantıları kitabın içinde ufaklı çoklu olarak birçok yere dağılmışlardır. Onları oradan bulup çıkarmak herkese nasip olmuyor. İşte bundan dolayı kitaba resul olanlar sadece vahye tâbi olacak, âyetlerin ince bağlantılarını bulacak, insanlara okuyacak ve indirilen mesajlarla onların sorunlarını çözeceklerdir. "Onlar hala Kur'an üzerinde gereği gibi düşünmeyecekler mi? Eğer o, Allah'tan başkası tarafından gelmiş olsaydı onda birçok tutarsızlık bulurlardı" "Onlara güven veya korkuya dair bir haber gelince hemen onu yayarlar; halbuki onu resule veya aralarında bulunan emir sahibi kimselere götürmeleri, onların arasından (Kur'an'da) istinbat eden, onun içyüzünü anlayanlar, onun ne olduğunu bilirlerdi.

Allah'ın size lütuf ve rahmeti olmasaydı, pek azınız müstesna, şeytana uyup giderdiniz” (Nisa-82, 83) Bu âyette güven ve korkuya dair haber gelince meseleyi, kitaba değil, resule ve emir sahiplerine götürmeleri istenmiştir. Şayet Nebi-Resul yoksa yani vahiy alan Resul yoksa, bu âyetteki resule götürmekten maksat ne olabilir? Çünkü Resul, kıyamet gününe kadar sürecek bir evrenselliğe sahip bulunuyor.

Sorunlar kıyamet gününe kadar devam ederse bu âyette sözü edilen sorunların çözümünü yapacak “resul” kimdir? Bu kitaba resullük yapan ilim ve hikmetle donanmış isimsiz vahiy kahramanları ve işten anlayan söz sahibi kişiler (ulul emr) dir.

Aradaki Farklar:

Nübüvvet'e yani vahye bağlı Resul ile kitaba bağlı Resul arasında bazı farklar bulunmaktadır.

1-) Nübüvvet'e bağlı yani vahiy alan Resul “uyarıcı ve emin bir elçi olduğunu ilan eder.

Âyetler:

“Kardeşleri Nuh onlara şöyle demişti: Bilinçli olmaz mısınız? Bilin ki, ben size gönderilmiş güvenilir bir Resulüm” (إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ) (Şuara-106,107) “Kardeşleri Hud onlara şöyle demişti: Bilinçli olmaz mısınız?

Bilin ki, ben size gönderilmiş güvenilir bir Resulüm” (إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ) (Şuara-124,125) “Kardeşleri Salih onlara şöyle demişti: Bilinçli olmaz mısınız? Bilin ki, ben size gönderilmiş güvenilir bir Resulüm” (إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ) (Şuara-142,143) “وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ إِنِّي لَكُمْ نَذِيرٌ مُّبِينٌ (Andolsun, biz Nuh'u kavmine Resul olarak gönderdik. Onlara: Ben (dedi) sizin için apaçık bir uyarıcıyım.)” (نَذِيرٌ مُّبِينٌ - nezirun mübin) (Hud- 25) “قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّمَا أَنَا لَكُمْ نَذِيرٌ مُّبِينٌ” (Ey Resul!) De ki: Ey insanlar! Ben ancak sizin için apaçık bir uyarıcıyım.” (نَذِيرٌ مُّبِينٌ - nezirun mübin) (Hac-49) Hac suresi 47. âyete baktığımızda yukarıdaki âyetin son vahyin temsilcisi olan Muhammed (aleyhisselamın) bağlamında kullanıldığını açık olarak görüyoruz” “Düşünmediler mi ki, arkadaşlarında delilik yoktur. O, ancak apaçık bir uyarıcıdır” (nezirun mübin) Fakat Nübüvvet'e bağlı olmayan yeni vahiy almayan kitaba bağlı resuller kendilerinin “Resul” ve “emin” bir uyarıcı olduklarını söyleyemezler.

Kitaba bağlı olan resuller sadece yüce Allah tarafından gönderilen vahiy insanlara ulaştırma görevi üstlenirler. Yani sadece ve sadece kitabın sözcülüğünü yaparlar. Kitaba bağlı resullerin kendilerini “Allah'ın emin bir Resulü ilan etmeleri” hem riyakarlık, hem yalan, hem Allah'a iftira ve hem de küfür olacaktır. Çünkü vahyin bağlam ve bütünlüğünü, kendi içinde bulunan sistemini yani hikmetini, kendisine vahiy indirilen nebi resul gibi bilemezler. Kitaba bağlı resuller, güzel ahlak ve örneklik bakımından Nübüvvet'e bağlı Resul gibi olamayacaklarından dolayı emin olduklarını da iddia edemezler. Kitaba bağlı Resuller, emin olduklarını iddia etmeden, güzel ahlak ve sağlam bir karaktere sahip olduklarını örnek yaşantılarıyla göstereceklerdir. Onların emin, güzel ahlak ve takva sahibi olup olmadıkları ahirette Allah tarafından ortaya çıkarılacaktır.

2-) Nübüvvet'e bağlı Resuller Allah tarafından koruma altına alınmışlardır: Nübüvvet'e bağlı Resuller yani Allah'tan vahiy alan Resuller ilahi koruma altındayken, kitaba bağlı yani vahiy almadan sadece kitabı tebliğ eden resuller koruma altında değildirler. "Ey Resul! Rabbinden sana indirilene tebliğ et. Eğer bunu yapmazsan O'nun elçiliğini yapmamış olursun. وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ" (Allah seni insanlardan koruyacaktır.)" (Mâide-67)

Mesela: İsa (aleyhisselam) vahiy alan Nebi-Resul olduğu için onu öldüremediler. "Ve "Allah Resülü Meryem oğlu İsa'yı öldürdük demeleri yüzünden (onları lanetledik) Halbuki onu öldürmediler yani onu asmadılar..." (Nisa-157) "Allah buyurmuştu ki: Ey İsa! Seni vefat ettireceğim, seni nezdime yükselteceğim, seni inkâr edenlerden temizleyeceğim ve sana uyanları kıyamet gününe kadar kâfirlerden üstün kılacağım" (Âli İmran-55) Fakat kitaba bağlı Resuller koruma altında olmadıkları için zaman zaman toplumları tarafından katletmişlerdir. "Andolsun biz Musa'ya Kitabı verdik. Ondan sonra ardarda resuller gönderdik. Meryem oğlu İsa'ya da deliller verdik. Ve onu, Ruhul Kudüs ile destekledik. Ama ne zaman size bir resul nefislerinizin hoşlanmadığı bir şey (bahyin tek kaynak olduğunu) getirdiyse büyüklük taslayarak kimini yalanladınız kimini de katlettiğiniz doğru değil mi!" (Bakara- 87)

Yukarıdaki âyette bulunan "Andolsun biz Musa'ya kitabı verdik. Ondan sonra art arda resuller gönderdik. Meryem oğlu İsa'ya da deliller verdik..." bölümü önemlidir. Çünkü bizim Kur'an'dan bildiğimiz kadarıyla Musa ile İsa (aleyhimusselâm) arasında sadece Davut ve oğlu Süleyman (aleyhimusselâm)ın Resul değil, Nebi olduğunu biliyoruz. Fakat gerçekte onlarca kitaba bağlı resuller gelip geçmiştir. Bununla ilgili âyetler çoktur. Yani Nübüvvet'e bağlı Risaletten sonra kitaba risaletin devam ettiğini gösteren birçok ayet mevcuttur.

3-) Nübüvvet'e bağlı olan Resuller haram kılar. Fakat kitaba bağlı olan Resuller haram kılamazlar. Çünkü Allah'tan indirilen vahiy sayesinde din, Nübüvvet'e bağlı olan Resul döneminde tamamlanmıştır. Artık kim olursa olsun helal ve haram kılma yetkisine sahip değildir. Helal ve haram olan şeyler Allah tarafından, vahiy'le Nübüvvet'e bağlı olan Resul aracılığıyla insanlara bildirilir. Aslında Allah'tan başka hiç kimse haram ve helal kılamaz. (Âraf-32; Nahl-116) Fakat vahiy Nebi olan Resul'ün kalbine indiği ve görünürde bir kitap olmadığı için ona da haram ve helal kılma izafe edilmiştir. "Yanlarındaki Tevrat ve İncil'de yazılı buldukları o Nebi'ye, o ümmi Resul'e tâbi olanlar var ya, işte o Resul (kendisine indirilene vahiy'le) onlara iyiliği emreder, onları kötülükten men eder, onlara temiz şeyleri helal, habis olan şeyleri haram kılar. Ağırıklarını ve üzerlerindeki zincirleri indirir. O Resul'e iman edip, ona saygı gösteren, ona yardım eden ve onunla birlikte gönderilen Nur'a (Kur'an'a) tâbi olanlar var ya, işte kurtuluşa erenler bunlardır" (Âraf-157)

4-) Nübüvvet'e bağlı Resullerin hanımları ile evlenmek haramdır. "Ey iman edenler! Siz bir yemeğe çağrılmadıkça zamanını gözetmeksizin Nebi'nin evlerine girmeyin. Ancak davet edildiğiniz vakit girin. Yemeği yediğinizde hemen dağılın, sohbe dalmayın. Çünkü bu hareketiniz Nebi'yi üzmemekte, fakat o size bunu söylemek-

ten utanmaktadır. Ama Allah hakkı söylemekten çekinmez. Nebi'nin hanımlarından bir şey istediğiniz zaman perde arkasında isteyin. Bu, hem sizin kalpleriniz, hem de onların kalpleri için daha temiz bir davranıştır. Sizin Allah'ın Resulü'nü üzmeniz ve (Nebi'den) sonra onun hanımlarını nikahlamanız asla caiz değildir. Çünkü bu Allah katında büyük bir günahtır” (Ahzab- 53) Fakat kitaba bağlı resullerin hanımları ile evlenmenin bir sakıncası yoktur. Çünkü kitaba bağlı resullerin kimler olduklarını sadece Allah bilir.

Kur'an'ın bağlam ve bütünlüğünü bilme, hikmetini anlama, güzel ahlak ve örneklik bakımından kimin ne olduğu Allah'ın ilminde olduğu için, kitaba bağlı olan kişilerin kendilerini resul ilan etmeleri ve yanlarında bulunan kişilerin onları resul olarak kabul etmeleri küfürdür. Gaybı sadece Allah bilir.

5-) Nübüvvet'e bağlı Resuller masumdur. Fakat kitaba bağlı Resuller masum değildir. (Ey Resul!) Biz, senden önce hiçbir Resul ve Nebi göndermedik ki, o, bir temennide bulunduğu anda, şeytan onun deliğine illede (beşeri arzular) katmaya kalkışmasın. Ne var ki Allah, şeytanın katacağı şey iptal eder. Sonra Allah, kendi âyetlerini sağlam olarak yerleştirir. Allah hakkıyla bilendir, hüküm ve hikmet sahibidir” (Hac-52) Nebi olan Resul Allah tarafından aldığı vahyi insanlara sağlam olarak ulaştırması gerektiğinden dolayı vahyi tebliğ etmede hata etmesi mümkün değildir. Çünkü vahiy onun dilinde hayat bulur. Nebi olan Resul yani Nübüvvet'e bağlı Resul olmadan vahiy, din, iman, İslam diye bir şey olmaz. Fakat kitaba bağlı Resuller zaten Allah tarafından tanımlanmış olan kitabı aktarmak, sadece onu tebliğ etmekle görevlidirler. Bu görevlendirme Nübüvvet'e bağlı resuller gibi direkt olarak değil, dolaylı yoldan, kişinin sağlam karakter ve güzel ahlakı ile ilgili bir durumdur.

6-) Nübüvvet'e bağlı Resullere karşı gelmenin yani onlara isyan etmenin karşılığı cehennemdir. Fakat kitaba bağlı resullere karşı gelmek azap sebebi değildir. Çünkü kitaba bağlı resullerin Allah tarafından düzeltilme imkanları bulunmamaktadır. Dolayısıyla yüzde yüz vahye uyup uymadıkları yani vahye sadık olup olmadıkları tam olarak bilinmediğinden onlara mutlak itaat olmaz. Nübüvvet'e bağlı Resul vahyin ikinci kaynağı iken, kitaba bağlı resuller vahyin kaynağı değildir. Kitaba bağlı elçiliğin mükafatı yüce Allah indinde büyük olmakla birlikte aslında basit bir görevdir.

Kitaba bağlı risâlet, din ve hüküm olarak vahiy'den başka hiçbir kaynak kabul etmeme, sadece kitabı okuma, yalnız onu duyurma, sadece vahyi tebliğ etme, Allah'tan indirilene koruma ve onun mücadelesini yapma anlamında kullanılmıştır. Dolayısıyla Nübüvvet'e bağlı Resullere saygısızlık yapılamaz. “Yine onlardan: O (Nebi, her söyleneni dinleyen) bir kulaktır, diyerek Nebi'yi incitenler de vardır. De ki: O, sizin için bir hayır kulaktır. Çünkü o Allah'a iman eder, müminlere güvenir ve o, sizden iman edenler için de bir rahmettir. Allah'ın Resulüne eziyet edenler için mutlaka elem verici bir azap vardır” (Tevbe- 61) “Allah ve melekleri Nebi'ye salat ederler (yardım eder ve destek olurlar) Ey iman edenler! Siz de ona salat edin(yardım eden ve destek olun) (Fakat tam olarak sadece) Allah'a teslim olun. Allah ve Resulü'nü incitenlere Allah,

dünyada ve ahirette lanet etmiş ve onlar için alçaltıcı bir azap hazırlamıştır” (Ahzab-56,57) Âyetler iyice incelendiğinde Nübüvvet'e bağlı olan Resul'ün Nebi'lik vasfına özellikle dikkat çekilir ki, Nübüvvet'e bağlı Resul ile âyetlere bağlı Resulün arasındaki fark belli olsun.

7-) Nübüvvet'e bağlı Resuller haricinde hiç kimseye mutlak itaat yoktur. Kur'an'a göre sadece vahyin iki kaynağına yani Allah'a ve Resulüne mutlak itaat vardır. Rahman ve Rahim olan Allah ve Nübüvvet'e bağlı Resul haricinde dinde hiç kimseye kayıtsız şartsız itaat edilemez. Dolayısıyla kitaba bağlı olan resullere itaat olmaz. Çünkü kitaba bağlı resuller vahyin kaynağı değildir. Hatta kitaba bağlı Resullere yani görevi sadece âyetleri tebliğ etmek ve duyurmak olan resullere ittiba da edilmez.

Okudukları Kur'an dinlenir, tebliğ ettikleri vahye kulak verilir fakat ittiba ve itaat sadece Kur'an'a olacaktır. En doğrusunu Allah bilir. Şu âyetler buna delildir.

1. âyet: “وَلَوْ أَنَّا أَهْلَكْنَاهُمْ بَعْدَآبٍ مِنْ قَبْلِهِ لَقَالُوا رَبَّنَا لَوْلَا أَرْسَلْتَ إِلَيْنَا رَسُولًا فَنَتَّبِعَ آيَاتِكَ مِنْ نَحْنُزَى وَنَحْنُزَى (Eğer biz bundan (Kur'an'dan) önce onları bir azap ile yok etseydik, muhakkak ki şöyle diyeceklerdi: Ey Rabb'imiz! Ne olurdu bize bir Resul gönderseydin de, şu aşağılığa ve rüsvaylığa düşmeden önce âyetlerine uysaydık.)” (Tâhâ- 134)

2. âyet: “وَمَا كَانَ رَبُّكَ مُهْلِكَ الْقُرَى حَتَّى يَبْعَثَ فِي أُمَّهَا رَسُولًا يَتْلُوا عَلَيْهِمْ آيَاتِنَا وَمَا كُنَّا وَمُهْلِكَ الْقُرَى إِلَّا وَأَهْلُهَا ظَالِمُونَ (Rabbin, kendilerine âyetlerimizi okuyan bir Resulü memleketlerin merkezine göndermedikçe, o memleketleri yok edici değildir. Zaten biz ancak halkı zalim olan ülkeleri yok etmişizdir.)” (Kasas-59)

3. âyet: “وَلَوْلَا أَنْ تُصِيبَهُمْ مُصِيبَةٌ بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ فَيَقُولُوا رَبَّنَا لَوْلَا أَرْسَلْتَ إِلَيْنَا رَسُولًا... فَتَتَّبِعَ آيَاتِكَ وَتَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ (Bizzat kendi yaptıklarından dolayı başlarına bir musibet geldiğinde: Rabbimiz! Ne olurdu bize bir Resul gönderseydin de âyetlerine uysaydık ve müminlerden olsaydık! diyecek olmasalardı (Resul göndermedik))” (Kasas-47)

Birinci âyette bulunan “لَقَالُوا رَبَّنَا لَوْلَا أَرْسَلْتَ إِلَيْنَا رَسُولًا فَنَتَّبِعَ آيَاتِكَ مِنْ قَبْلِ أَنْ نَذَلَّ... (Ey Rabbimiz! Ne olurdu, bize bir resul gönderseydin de, şu aşağılığa ve rüsvaylığa düşmeden önce âyetlerine uysaydık.)” (Tâhâ-134) İkinci âyette bulunan, “وَمَا... كَانِ رَبُّكَ مُهْلِكَ الْقُرَى حَتَّى يَبْعَثَ فِي أُمَّهَا رَسُولًا يَتْلُوا عَلَيْهِمْ آيَاتِنَا... (Rabbin, kendilerine âyetlerimizi okuyan bir resulü memleketlerin merkezine göndermedikçe o memleketleri yok edici değildir.)” (Kasas-59) Üçüncü âyette bulunan, “وَلَوْلَا أَنْ تُصِيبَهُمْ مُصِيبَةٌ بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ فَيَقُولُوا رَبَّنَا لَوْلَا أَرْسَلْتَ إِلَيْنَا رَسُولًا... فَتَتَّبِعَ آيَاتِكَ وَتَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ... (Rabbimiz! Ne olurdu bize bir resul gönderseydin de, âyetlerine uysaydık yani müminlerden olsaydık.)” (Kasas-47) Cümlelerinde bulunan “resul” kavramının marife değil de, nekre olarak gelmesi, söz konusu elçilerin vahye bağlı değil, kitaba bağlı yani âyetleri tebliğ eden resuller olduklarını anlıyoruz. Kur'an'a göre sadece vahyin iki kaynağına yani Allah ve Resulüne itaat vardır. Allah ve Nübüvvet'e bağlı Resul haricinde hiç kimseye mutlak anlamda itaat olmaz.

Vahyin ikinci kaynağı olan Resul vefat ettikten sonra sadece kitap Resul'e itaat edilir. İşte bundan dolayı Kur'an'a baktığımızda itaat kavramının "Resuller" bağlamında değil, sadece "Nübüvvet'e bağlı Resul" bağlamında kullandığını görüyoruz. Gerçekten çok ilginç, "ittiba, tilâvet, inzar (uyarma)" tebliğ" gibi kavramlar çoğul olarak "Resuller" bağlamında kullanıldığı halde, itaat kavramı tekil ve kimliği belli olan Nebi olan Resul bağlamında kullanılmıştır. "Nübüvvet'e bağlı Resul'e itaat Allah'a itaat olarak kabul edilmiştir" (Nisa- 80)

İblis - Şeytan ve Melek

Melek, göklerde ve yeryüzünde yüce Allah'ın güç ve iradesini temsil eden yasalar ve doğal kanunlar anlamına gelmektedir.

Mesela: Secde - 11. âyette "melekül mevt-ölüm meleğinden" (ölüm yasasından) En'am 61.âyette "vefat ettiren Resullerden, (yasalardan) Enfal-50; Muhammed-27; Yunus-104.âyetlerde de" ölüm meleklerinden (ölüm yasalarından) söz edilmektedir. Zümer-42; Nahl-70; Yunus-104; Mâide-117.âyetlerde de, aslında vefat ettirenin koyduğu yasalar gereği yüce Allah olduğu açık olarak haber verilmektedir. Yani geleneksel din adamlarının iddia ettikleri gibi Azrail adında melek ve yüce Allah'tan bağımsız olarak melekler bulunmamaktadır. Kur'an'da Adem-melekler kıssasında simgesel bir anlatım tarzı bulunmaktadır. Yani kıssada anlatılanlar, olup gitmiş ve bitmiş şeyler değil, kıyamet gününe kadar devam edecek insanın hayat ve yaşam serüveninin manzarası veriliyor.

Yüce Allah yeryüzünde sadece avlanması ve üremesi olan beşere insan kimliğini ve formatını atmadan önce, o zamana kadar dünya üzerinde yüce yaratıcının gücünü temsil eden melekler göklerde ve yeryüzünde olan madde ve enerji olan doğal güçlerden oluşuyordu. Yeryüzü yüce Allah'ın kuvvet ve kudretiyle onlar tarafından şekilleniyordu. Şu âyetlerde meleklerin, müminlere huzur, güven, cesaret ve destek verme anlamında kullanıldığını görüyoruz. (Enfal-9, 10, 11, 12; Fussilet-30) Vefatları anında melekler huzur ve güven şeklinde müminlerin gönüllerine nazil olurlar. (Nahl-32; Fussilet-30)

Ama ilahi iradenin gereği olarak uzun yıllar beşer olarak yaşamış olan vahşi canlıya insan formatı atılmıştır. Yani artık yeryüzünün şekil almasında melekler insanın emrine boyun eğdirildiler. Yüce Allah, insan akıl ve iradesinin yani ilim ve icat etme yeteneğinin önünde melekleri secde ettirmiştir. Her şeyin öncesi ve sonrasını bilen ve programlayan yüce Allah, tüm gökleri ve yeri daha öncesinde yaratacağını sadece kendisinin bildiği "İnsan türü" için hazırlamıştır. "Hani Rabbin bir zaman meleklerle (göklerde ve yeryüzünde bulunan enerji ve doğa güçlerine; "Şüphesiz Ben çamurdan bir beşer oluşturacağım. Onu düzgünleştirip ruhumdan üfleyip (akıl, vicdan, irade, yetenek, icat, merhamet, cömertlik ve bilgi ile donattığım zaman) derhal ona secde edin (boyun eğip teslim olun) demişti. Bunun üzerine İblis hariç melekler (göklerde ve yeryüzünde olan doğal güçlerin) tümü hep birlikte secde ettiler (boyun eğip, teslim oldular). İblis büyüklük tasladı ve o kafirlerden oldu. (Sad-71, 74) Kur'anda; "Meleklerle yeryüzünde bir halife atayacağım diye haber verilmesi", "Meleklerin bu karara, kan

döken birini mi halife yapacaksın itirazı” “Meleklerin ve İblisin Adem'e secde etmesinin istenmesi” gibi daha pek çok anlatım ve olay simgesel olarak yani bir temsil ve mesel olarak anlatılır. Yani gerçek anlamda böyle bir şey olmamıştır.

Mesela: “cennet ve cehenneme girecek olanların durumlarını” anlatan âyetlerde de yine “temsili bir sahne ve konuşmalarla” aynı simgesel anlatım tarzını, yani “teatral”-bir anlatımı görmekteyiz. Ama Kur'an'ın muhteşem edebiyat ve belağatını, âyetlerdeki mükemmel anlatım sistemini yani hikmet ve tekniğini kavrayamayan Şii ve Sünni din adamları, bu konuşmaları gerçek zannederek basit bir mantıkla sanki “Yüce Allah ve Meleklerini insanlar gibi karşılıklı konuşuran” uydurma rivayetlerin ardına düşmüşlerdir. Halbuki atomlardan protonlara rüzgarlardan uykuya kadar her şey melektir. Meleklerle iman demek, bütün bunların Allah'ın ilim ve iradesiyle olduğunun bilincine varmak damektir. Aslında rivayetlerde yani geleneksel zihinlerde var olan algı gibi, Allah ve Melekleri arasında hiçbir zaman “karşılıklı bir konuşma ve diyalog” meydana gelmemiştir. Yüce Allah'a böyle bir şeyin izafe edilmesi doğru değildir. Yüce Allah bu gibi şeylerden uzaktır, münezzehtir. Yüce Allah yarattığı her şeyi bir kanun ve kaideye bağlamış, insanların bunu rahat algılamaları için ilim olarak onların akıl seviyelerine indirgeyerek bunlara “melek” ve “melekler” adını vermiştir.

Dolayısıyla Adem, İblis ve Melekler kıssasından almaları gereken ibret ve dersleri bu tarz bir söyleşi ile simgesel anlatarak insanların akıllarına çok geniş bir manevra alanı sunmuştur. Yani yeryüzünde kurduğu ilahi yasalara göre rüzgar, güneş enerjisi, yağmur gibi tüm yönetim güçlerinin (meleklerin) artık halife olarak atayacağı insan türünün akıl ve iradesinin emrine gireceğini, ona secde edeceklerini bu anlatım tarzı ile son vahiy olan Kur'anda bizlere haber vermiştir. Yani Âdem, Melekler, İblis ve Şeytan olayının sergilendiği sahne olmuş bitmiş bir oyun değildir. Kıyamet gününe kadar varlığını devam ettirecek gerçek bir akıl, yetenek, imtihan ve icat sahnesidir. Önemli olan bu hayat sahnesinde kim neyi temsil ediyor? Anlatılmak istenen nedir? Melekler, yüce Allah'ın göklerde ve yeryüzünde var ettiği güçler anlamına geliyor. Zaten melek, kök itibarıyla “güç” demektir. Mülk, güç ve hükümdarlık demektir. Melik, kral ve hükümdar anlamına gelmektedir. Malik, sahip ve sözü geçen, kudret sahibi demektir. İblis, kibir, küfür, şirk, haset, ve ırkçılığı temsil ediyor.

Sahnede var olan şecere ise, şirk, hurafe, insanları vahiy'den uzaklaştıran karmaşık, çerpeşik, sanal, uydurma, zan ve algı gibi şeyleri temsil ediyor. Ağaca yaklaşmayın sözü, vahyi temsil ediyor. Şeytan, insanın nefsinde var olan “hırs, kibir, cimrilik, şehvet, kırgınlık, yalan, ırkçılık” gibi olumsuz duyguları temsil ediyor. Melekler, “sabır, cömertlik, güzel ahlak, merhamet, dürüstlük” gibi erdemli duyguları temsil ediyor. Temsilde geçen secde ise, “tereddütsüz kabul etmek, boyun eğerek teslim olmak, itaat etmek” anlamına gelmektedir. Karşısındaki hakim gücün emir ve hükümlerini yani otoritesini kesin olarak kabul etmektir. İşte bundan dolayı temsilde sahnelenen oyunda; “Allah'ın kodladığı bütün emirlerine harfiyen uyan, O'na hiç isyan etmeyen, insanın yararına olarak yaratılmış ve görevlendirilmiş yağmur, su, rüzgar, enerjisi olan bütün doğal güç- Meleklerinin” yani göklerde ve yeryüzünde bulunan kuvvet ve kanunların, ince bir ayar ve hassas bir denge ile onları ayakta tutmak için yüce Allah'ın yaratmış

olduğu çeşitli enerji türlerinin ve güçlerinin insanın emrine verilmesini ve ona destek olmalarını, onun emrine girmeyi kabul ettiklerini “simgesel olarak” dile getirilmektedir. Adem’e yani “İnsanın akıl ve yeteneğine secde eden meleklerin” geleneksel dinde anlatıldığı gibi üç boyutlu nesnel yapılarıyla, uydurma dinin ümmileri gibi sürekli namaz kılan, niyazda bulunan Melekler olmadığı, aksine bu “secde eden Meleklerin” insanda bulunan (Allah’ın Adem’e Ruhumuzdan üfledik ifadesiyle verdiği) “akıl, irade, yetenek, icat, vicdan, zihin, zekâ, hafıza, bilgiye sahip olma ve onu kullanabilme” kabiliyeti gibi zihinsel fonksiyonlar ve Allah’ın bahsettiği “el ve ayak becerileri” gibi motor fonksiyonlar ile “doğal dengede var olan su, madenlerdeki elementler, çekim kuvveti, itme gücü, kaldırma ve basınç kanunları, sıcaklık, ısı, enerji çeşitleri, yağmur, bulut, rüzgâr, soğuk, sıcak, ateş gibi, yani insanın dışında doğada mevcut diğer tüm canlılar ve güçlerden”oluştugu ve tüm bu sayılanlardan insanın istediği gibi teknoloji üreteceği ve her alanda hayatını kolaylaştırmak için onlardan yararlanabileceğini anlaşılr.

Çünkü doğada insanın dışında bulunan bütün varlıklar ve kuvvetler (enerji türleri) “insana secde edip onun aklına boyun eğmişlerdir”, insanın aklını, gücünü, yeteneğini kabul etmişler, hizmetine amade kılınmışlardır. Bu secde kıyamet gününe kadar da kesintisiz olarak devam edecektir. Yani beşer olan ve henüz insana ait donanıma sahip olmayan Adem’e “Ruh (akıl, irade, vicdan ve bilgi) üflendiğinde” (akıl, ilim, icat, sanat, merhamet, adalet, cömertlik gibi Allah’a ait sıfatlar verildiği) zaman, beşer olan Adem insan olan Adem’e dönüşmüş, bu bilgiyle doğadaki tüm canlı ve cansız varlıkları kontrol edebilir, onlardan yararlanabilir hale gelmiş, bilgisi geliştikçe de doğaya hükmetmeye başlamış hatta doğal dengeyi tahrip edebilecek bir güç ve kuvvete ulaşmıştır. Halife, yani insan, kendisine emanet edilen “yeryüzü yönetimi” gerçeğini, kavramak ve mevcut doğruları idame ettirmek zorundadır. Bunu yapabilmek için kendisine “Meleklerin yönetimi ve gücü” tahsis edilmiştir. Böylece hayvanları evcilleştirmiş, etinden, sütünden, kılından, postundan yararlanır hale gelmiş, rüzgâra hükmedip elektrik enerjisini elde eder, gemileri suda yüzdürür olmuş, ateşle madenleri işlemiş, ağaçları istediği amaçta kullanabilmiştir. Havanın kaldırma gücünden yararlanmış, uçaklar uçurmuştur. Bugün ise uzaya çıkmıştır. Bilgisayarla iletişim teknolojisini geliştirmiş, akıllı telefonlara sahip olmuştur. Bütün bunlar varlıkların, yani Meleklerin, yani doğa güçlerinin beşerden “İnsana terfi eden Adem’e secde/boyun eğip itaat ettiği”nin göstergesidir.

Rivayetlerde anlatıldığı gibi Meleklerin insanlar gibi üç boyutlu bir yapıya bürünüp, “yatıp kalkıp namaz kıldıkları” gibi bir ibadet söz konusu değildir. Yani Meleklerin secde etmesi, gelenekçi din anlayışının iddia ettiği gibi “Meleklerin Adem’e karşı yere kapanıp alınlarını yere koyması” olarak şekilsel bir anlam ancak geleneksel din adamlarının inancına uygun olabilir. Fakat Kur’an’ın tevhid ilkesine aykırıdır. Secde ederek boyun eğen, yani insanın emrine giren Melekler; insanın hüküm süreceği dünya hayatındaki güzel ve olumlu gücü temsil eden “Meleke’leri” olmuşlardır. İblis ise secde etmeyerek yani boyun eğmeyerek, insanın iradesi altına girmeyi reddederek dünya hayatında insanın kontrol altına alamadığı, “olumsuz ve kötülüğe sevkeden güce” yani “şeytana” dönüşmüş oluyor.

Aslında Kur’anda bir kaç yerde tekrarlanan o sahne, yani “Meleklerin ve iblisin

Adem'e secde etmeleri yani boyun eğme" emrine verdikleri cevabın sonucu şu olmuştur; Meleklerin insanın emrine verilmesi ile "güzel-olumlu Meleke'lerimiz" olmaları ve iblisin insanı Allah'ın yolundan alıkoymayı amaç edinen, kötülüğe sevkeden, "olumsuz güdülerimize" yani "şeytana" dönüşümüdür. Dolayısıyla şeytan, insanın zihin dünyasından, istediğini yapabilme gücüne sahip, bağımsız olan bir varlık değildir. Bütün bu âyetlerde verilmek istenen mesaj ve anlaşılması istenen ilahi gerçek; işte bu ilahi muradın gerçekleşmesinin anlatımıdır.

Bunların hepsi zaten Allah'ın önceden yaptığı bir plan ve programın sahnelenmesi ve hayata geçirilmesidir. Yani Kur'anda bu konuyla ilgili âyetlerdeki akış içinde yer alan anlatımlardan asıl amaçlanan; "ilahi muradın yerine getirilmesinin anlaşılması" içindir. Meleklerle "Adem'e secde edin" demek; aslında "beşer olanı insan yapan", iyi ve kötüye yönlendirebilecek her türlü manevi, duygusal, psikolojik davranışları harekete geçirecek kabiliyetler ve yetiler, yani "vicdan, sevinç, güven, irade, dayanıklılık, metanet, sevgi, zorluklara dayanıklılık, sabır, düşünme, idrak etme, eğriyi doğrudan ayırma, ahiret bilinci, Allah'a iman, tevekkül, takva, bilinç sahibi olmak, icat etmek, eldeki verilerden sonuçlar çıkarmak, koordinasyon, bilişsel faaliyetler, akletme, olaylar arasında bağlantı kurmak gibi birçok insana ait faaliyetleri yapmasını sağlayacak "Meleke'leri" insanın emrine vermesidir. Melekler aslında insana ait özellikleri ve faaliyetleri, icat etme yetenekleri, kabiliyetleri ortaya çıkaracak Meleke'lerdir.

Yani insana ait olan bu zihinsel ve bilişsel kabiliyet ve faaliyetleri "bize (Adem'e) secde eden, boyun eğen Melekler eliyle", Melekler üzerinden harekete geçirip meydana getirebiliriz. Meleklerin Adem'e-İnsana secde etmesiyle; "iyi yönde tüm Meleke, icat etme yetenek ve kabiliyetler insanın emrine verilmiş ve bu iyi yönlü faaliyetleri kontrol edebilme gücü insana sunulmuştur. İblisin temsil ettiği kötü yönlü faaliyetler, yetiler ise İblisin (aslında ilahi murad gereği) secde etmemesi sonucunda Adem'in/insanın kontrolü dışında kalmıştır. Bu kötü yönlü tüm faaliyetler, yani "isyan, küfür, kötülük, sapkınlık, Allah'a itaatsizlik, şirk koşma, zarar verme, yıkıp yakmak, kan dökmek gibi." iblisin secde etmemesi ile insanın kontrolü dışında kalmıştır ve "ancak" güzel yönlü amellerimizin, irademizin, faaliyetlerimizin baskısı altında tutularak, ortaya çıkmaları engellenerek kontrol altına alınabilecek olumsuz, şeytanî yönümüzdür, kendi şeytanımızdır. Yoksa insandan başka cin de yoktur şeytan da yoktur.

Yani şeytan bizi her türlü kötülüğe yönelten, olumsuzlaştıran ve böylece Allah'ın dosdoğru yolundan alıkoyan, bu yolda ilerlememizi engelleyen "içsel dürtü ve zihinsel güdülerimizdir" Şeytan bu kötü yönlerimizi açığa çıkarmak ve böylece insanları "Allah'a karşı kibir, gurur, isyan, küfür, şirk, kötülük gibi yollara saptırmak için Allah'tan kıyamete kadar mühlet istemiş ve Allah bu ilahi muradını bu şekilde gerçekleştirecek kurguyu, ilahi kanunlarına göre belirleyip başlatmıştır. Hamd-övgü, göklere ve yere yaradılış yasalarını koyan, Melekleri ikişer, üçer, dörder kanatlı elçiler yapan Allah'a özeldir. O, yaratmada dilediğini arttırır. Allah, her şeyin üzerinde bir kudrete sahiptir. (Fatır-1) Kur'anda iki, üç veya dört kanatlı olarak tarif edilen Meleklerin aslında bilinen anlamda kanatları yoktur. Bu ifade sadece "Meleklerin farklı gücünü" simgeler. Dumansız ateş, nur, yani "saf enerji ve titreşimden" oluşan Melekler "Varlık Aleminde"

her şeyden sorumludur, ilk yaratılanlardır ve yüce Allah'ın güç, kuvvet, ilim, hikmet, rahmet ve iradesini temsil ederler. Evrendeki bütün doğa olayları, insanda bulunan bütün duygusal yeteneklerimiz, bütün hissiyatlarımızın hepsi birer Melektir. Fakat yüce Allah'tan ayrı ve bağımsız değildirler. Yani koyduğu yasalardır ve emrinin dışına asla çıkamazlar. Yoksa kaos olur, denge bozulur, her şey alt üst olur. Çünkü gerçekte her şeyi yapan yüce Allah'tır. Bir yaprak O'nun iradesi ve ilmi yani yasa dışı yere düşmez, bütün işler O'na döner.

Her Melek yaratılış amacına uygun olarak kendisine verilen görev alanından ve onu yerine getirmekten sorumlu birer güç ve enerji değişimidir. Doğal olarak bilgisi de kendisine verilen kadardır. Yani görevi neyse ona sadece o öğretilmiştir ve fazlasını bilmez. Melekler görevlerini, güçlerini Allah'ın iradesinin dışında asla kullanmaz, kullanamaz. Melek kavramını "Allah'ın tek bir formda yarattığı bir güç, enerji" olarak algılamak doğru olmaz; "insanları duygusal olarak motive ederek destekleyen ve böylece içindeki potansiyel gücü maksimum bir şekilde kullanmasını sağlayacak bir etken olarak da, duygusal destek formunda da hayat bulur, doğa olaylarını oluşturan tüm hareketleri sağlayan rüzgar, ısı, sıcaklık, itme, kaldırma, yerçekimi, enerji değişimleri, formunda da hayat bulabilir" Meleklerin insanın duygusal dünyasını etkileyen ve iç dünyasında meydana getirdiği değişimlerle insana özgü farklı duygulara yol açan birer "duygusal enerji" olduğunu aşağıdaki âyetler ortaya koymaktadır; "Eğer siz ona yardım etmezseniz, andolsun ki Allah ona yardım etmişti. Hani hakkı yalanlayan kafirler onu (Mekke'den) çıkardıklarında iki kişiden ikincisiydi. İkisi mağaradayken, o, arkadaşına: "hüzünlenme, şüphesiz Allah bizimle beraberdir." demişti. O anda Allah "sekinetini" üzerine indirmişti yani Onu, "sizin görmediğiniz ordularla" desteklemiş.

Kafirlerin sözünü(davalarını) alçaltmıştı. Allah'ın sözü ise zaten en yüce olandır. Allah, izzetlidir, hüküm ve hikmet sahibidir." (Tevbe-40) Sonra Allah, Resul'ünün ve müminlerin üzerine "sekinetini" (huzur-güven) indirdi yani "görmediğiniz ordular indirdi" Hakkı yalanlayan kafirlere azap etti. İşte kafirlerin cezası budur. (Tevbe-26) Bu âyetlerde yüce Allah'ın lütuf ve inâyetiyle Resul'e, müminlere ve zor durumda kalanlara görünmeyen güçlerle yani Melekler ile destek vermesi anlatılıyor. Aslında aynı zamanda zihinsel ve duygusal birer etkileşime yol açan, yani insanın iç dünyasında, ruhunda, kalbinde kişiyi olumlu şekilde etkileyen tüm "haleti ruhiye diye tabir edilen hissiyatlar" birer Melek-Meleke'dir yani insanın içinde var olan pozitif potansiyeldir.

Dolayısıyla insanın duygusal zihninde meydana gelen "sevinç, güven, sevgi, inanç, direnme, yetinme, metanet, sabır gibi duyguların hepsi birer Melektir" Hani siz, Rabbinizden imdat diliyordunuz. O da ardı ardına bin Melekle yardım edeceğim diye, isteğinize karşılık vermişti. (Enfal-9) "Andolsun! Ezilmiş olduğunuz halde Bedir'de de Allah size yardım etmişti. O halde, Allah'a karşı takvalı olun ki şükretmiş olasınız. Hani! Sen müminlere: "Rabb'inizin, indirmiş olduğu üç bin Melekle yardım etmesi size yetmez mi?" diyordun. Evet! Sabreder ve takvalı davranırsanız, düşman size hemen saldırsa bile, Rabb'iniz, size, seçilmiş beş bin Melekle yardım eder. (Âli İmran-123-125) İşte bu âyetlerde Rabbimiz olan yüce Allah inananlara savaşta bin, 3

bin, 5 bin Melekle yardım ediyor. Buradaki 3 bin, 5 bin Melek kavramları şunları ifade eder; Orada savaşan müminlere, “kural ve kaidelere göre akıllıca hareket etme yetisi, uykusuzluk, sabır ve metanet” gibi bir sürü duygusal destek sağlayan hissiyatlar aslında Allah'ın yardım için gönderdiği Melekleri'dir. Yüce Allah sadece hidayet ve sapkınlığı indirdiği vahye bağlamış, bu konuda insanın özgür iradesini meleklerin müdahalesi dışında tutmuştur. Ancak melekler iman edenlere yardım ve kafirlere korku verir azap ederler.

Yani seçilmiş beş bin, üç bin Melekle destekledik demek; “düşman kendilerinden daha güçlü olsa bile, inananları düşmanı yenebilecek bir ruh haline sokan sabır, metanet, güven, inanç, sıhhat, güç, cesaret, dirayet gibi binlerce zihinsel ve duygusal güçlerle-Meleklele destekledik” demektir. Yüce Allah'ın insanlara dünya hayatında doğru yolu bulmaları için verdiği en büyük destek; kuşkusuz insanlık tarihi boyunca Elçileri ile gönderdiği ilahi mesajlarını içeren ve Kur'anda “Ruh” diye adlandırılan “Vahiy'dir” İnsanları uyaran ve takvalı olmaya çağıran Elçilerini desteklemek için onlara “vahiy” ve emrine amade olan, boyun eğen, secde eden “Melekler” gönderir; Allah, “Benden başka ilah yoktur, öyleyse bana karşı bilinçli-vahyin korunma alanında olun” uyarısında bulunmaları için kullarından dilediğine/Elçilerine emrinden “Ruh/Vahiy” yani “Melekleri” indirir. (Nahl-2) Bütün bu anlatılanlar çerçevesinde düşünüp, sorguladığımızda; acaba “Kur'an'ın Melek kavramı ile bir bağlantısı olabilir mi? Bu konuyu, Allah, Meleklerden de Resuller seçer, insanlardan da. Şüphesiz Allah, her şeyi işitendir, her şeyi görendir. (Hac-75) âyetinin bağlamında değerlendirip, Kur'an'ın özelliklerini inceleyerek, Kur'an-Melek-Resul kavramları arasındaki bağı, yalnız âyetlere dayalı olarak analiz ettiğimizde nasıl bir ilişki olabileceğine bakabiliriz.

Melek Kavramı ve Kur'an

“Allah, Meleklerden de Resüller seçer, insanlardan da. Şüphesiz Allah, her şeyi işitendir, her şeyi görendir” (Hac-75) Peki melek neydi? Melek, yüce Allah'ın gücünü temsil eden tüm varlıkları kapsar. Bu bir doğa olayı, rüzgâr, ısı, basınç, yer çekimi, kaldırma gücü, sıcaklık ta olabilir, insanları doğru yola, iyiye, güzele, Allah'a imana, Allah'a sevgiye, Allah'a güvene, Allah'a tam bir teslimiyete yönlendiren, tüm bu “duyguları/Meleke'leri” kazandıran bir “Vahiy/Kitap” ta olabilir. Bu vahiy-kitap sıradan basit bir kitap değildir. Bu vahiy-hitap göklerde var olan en güçlü ilahi mesajdır, yani Melek'tir.

Melek, sadece Allah'ın yarattığı ve kendisine verilen görevi yapan ilâhi yasalar değildir. Melek aynı zamanda enerji, belli bir amaca yönelik her türlü doğa olayı, bir açıdan da Meleke'lerimiz, yani insanın emrine verilmiş ve insanı yönlendiren her türlü duygusal, zihinsel manevi etkileşime yol açan, duygusal tepkilerimize yön veren ruhani bir güçtür. İnsanı doğruya, iyiye yönlendiren, sevgi, merhamet, sabır, dirayet, sebat gibi tüm duygusal etkileşim ve zihinsel faaliyetlerimiz “Melekler” tarafından yönlendirilen manevi, ruhsal enerjimizin ortaya çıkardığı “Meleke'lerimizdir” Allah'ın insanları Sırat-ı Müstakim'e yönlendirdiği ve hidayete ilettiği esas Melek; işte her topluma gönderilmiş olan, Allah'ın doğru dinine götüren ve ebedi mutluluğa erişebilmek için

uymaları gereken ilahi kurallar ve hükümlerini içeren “vahiy/İlahi mesajlar- kitap'tır” İşte bu açıdan bakıldığında insanı doğruya, Allah'ın yoluna yönlendiren tüm ilahi mesajlar, yani gönderdiği tüm vahiyler/kitap'lar da birer Melek'tir. Bu ilahi mesajların sonuncusu, Allah'ın insanlığa tebliğ etmesi için son beşer Elçisi Muhammed (a.s) a gönderdiği, insanlığa hidayet rehberi, bir nur olarak gelmiş, kıyamete kadar bütün insanlara içerdiği ilahi mesajlar ile uyarı ve ikaz görevini yapacak ve Sırat-ı müstakime ulaştıracak son vahiy olan Kur'an'da bir Melektir.

Kur'an Allah'ın gönderdiği bir Melek olarak ve Beşer Resül Muhammed (a.s) ile aynı muhteviyatta olması hasebiyle, O'nunla aynı özelliklere sahip olması, yani müjdeleyici, uyarıcı, öğüt verici, rahmet, karanlıktan aydınlığa çıkarma, yani bir Resulde bulunabilecek tüm özelliklere sahip olması ile Kur'an'da bir Resul'dür. “Elif, Lâm, Râ! Bu Kuran, insanları Rab'lerinin izniyle “karanlıklardan aydınlığa çıkarman” Aziz, Hamid olan Allah'ın yoluna iletmen için, sana indirdiğimiz bir kitaptır. (İbrahim-1) “Sizi “karanlıklardan aydınlığa çıkarmak” için kuluna apaçık ayetler indiren O'dur. Şüphesiz Allah, size karşı çok şefkatli, çok merhametlidir. (Hadid-9) “İman eden ve salih ameller işleyenleri “karanlıklardan aydınlığa çıkarmak” için, Allah'ın apaçık âyetlerini size okuyan bir Resul göndermiştir. (Talak-11)

“Allah, kendi rızasına tâbi olanları, bu kitap-Kuran vesilesiyle selâmetin yollarına ulaştıracak yani izniyle-yasasıyla onları “karanlıklardan aydınlığa çıkaracak” yani onları sırat'ı müstakime hidayet edecektir” (Maide-16) Yani yüce Allah açıkça tekrar aynı gerçeği buyuruyor; Peki Allah'ın insanlardan seçtiği Resulleri zaten biliyoruz, Melek olan Resul nedir? Allah, Meleklerden de Resuller seçer, insanlardan da. Şüphesiz Allah, her şeyi işitendir, her şeyi görendir. (Hac-75) Tüm bu anlatılanlara, ilgili âyetlere, Melek kavramının gerçek anlamını ortaya koyan ayetler eşliğinde ve Hac-75 bağlamında baktığımızda açık ve net bir şekilde görüyoruz ki; her ikisi de aynı içeriğe sahip olan ve Allah'ın insanlardan seçtiği Resül; Muhammed (a.s) gibi Resuller iken, Meleklerden seçtiği Resül de; vahiy'dir yani Kur'an'dır. Yani Kur'an, meleklerden bir resuldür.

Mesela: “... O gecede, Rablerinin *izniyle*-yasasıyla melekler yani ruh her iş için iner dururlar” (Kadr-4)

Mesela: “Ruh yani melekler saf saf olup kıyam ettiği gün...” “Bütün kötü duygu ve dürtüler şeytandır...” (Âraf-200, 201) “İnsanı cimriliğe sevkeden duygu şeytandır...” (Bakara-268) “Haset şeytandır...”(Yusuf-5) “İnsanı kötülöklere yönlendiren vesvese şeytandır...” (Âraf-20)

“Şeytan” kavramlarının büyük çoğunluğu insan şeytanlarını anlatırken, bir kısmı da insanın içinde var olan zihinsel şeytanlardan söz etmektedir.

Mesela: İnsanlar için faydalı olan yani zararlı mikroplardan koruyan mikroorganizmalar yüce Allah'ın birer askeri anlamında melek olurken, ona zararlı olan mikroorganizmalar da şeytan oluyor. Yani hem insanın iç dünyasında maddi ve zihinsel melek ve şeytan vardır. Hem de dış dünyada melekler ve şeytanlar vardır. İnsan içinde var olan zihinsel şeytanın tuzağı zayıftır (Nisa- 76) “İnsanda var olan gurur ve kibir şeytandır...”

(Nisa- 120) Kötülüklerle yönlendiren tüm kötü ameller şeytandır. Yani onu vahiy'den uzaklaştıran, insanların arasına kin ve düşmanlık duygu ve dürtülerini yerleştiren de şeytandır. Yani bunlar insanın içinde var olan zihinsel şeytanlar olabildiği gibi, dış dünyada olan insan şeytanları da olabilir. İnsanın maddi ve manevi olarak temizleyen her şey melektir. Kur'an'da var olan meleklerin tespihleri, yüce Allah'ın kendilerine yüklemiş olduğu görevleri yerine getirmeleri anlamına geliyor. Yüce Allah'a din öğretmeye kalkan din adamları şeytandır. Saçıp savurma şeytandır.

İnsanı Kur'an'dan uzaklaştıran her şey şeytandır. Yani şeytan insanın dışında olan, ondan bağımsız ve bağlantısız bir varlık değildir. İnsanı kötülüklerle yönlendiren, helali haram kılan, vahiy'den uzaklaştıran, cimrilikle korkutan, ahlaksızlığı telkin eden yine şeytandır.

Mesela: İnsanlar için faydalı olan mikroorganizmalar yüce Allah'ın askerleri anlamında birer melektirler. Zararlı mikroorganizmalar da birer şeytandır. Mısırdaki kadınların Yusuf (a.s) için dedikleri “bu beşer değil, “مَلَكٌ كَرِيمٌ (kerim bir melektir)” (Yusuf - 31) ifadesi, yani “değil böyle bir şey yapması, beşeri dürtüleri olmayan bir melek kadar saf ve masum” anlamına gelmektedir. Yani aslında kadınlar meleğin hangi anlama geldiğini biliyorlardı. Yüce Allah'ın âhirette meleklerle bu müşrikler size mi ibadet ediyorlardı (Sebe-41) dediği melekler de güneş, ay, rüzgar, su ve yağmur gibi Allah ın gücünü temsil eden doğadaki varlıklardır. Meleklerin de “كَانُوا يَعْبُدُونَ الْجِنَّ (bunlar cinlere ibadet adıyorlardı)” (Sebe-41) şeklinde cevap vermeleriyle, cinlerin bilinmeyen, tanınmayan, farkında olunmayan, yabancılar anlamına geldiklerini anlıyoruz. Yani melekler lisanı halleriyle “onlar neye ibadet ettiklerinin bile farkında değillerdi” diyorlar. İnsana yararlı olan ve emrinde olan her şey melek, ona zararlı olan ve emrine girmeyen her duygu ve dürtü şeytandır. Şeytan ve melek hem insanın iç dünyasında hemde dış dünyada vardır. “Düşmanlık, haset, kin, cimrilik, gurur, kibir, nankörlük, acelecilik, zulüm gibi kötü duygular zihinsel şeytanla ilgilidir. “İbadet, ittiba yani tâbi olma, vâdetme, Allah ile aldatma, tağut, evliya, davet gibi somut kavramlar şeytan tabiatlı din adamları ile ilgilidir. Yani aslında uydurma dinin temsilcileri şeytanın ete kemiğe bürünmüş şeklidirler. Yine aynı şekilde çoğul halinde yani “şeyetin” “şeytanlar” olarak geçen bütün yerlerde, Allah ile aldatan, Allah'a iftira eden mezhep önderleri yani din adamları anlamında kullanılmıştır.

Uydurma Dinin Kavramları

İnsanlık için hidayet ve rahmet olarak Allah'ın indirdiği vahyin tek bir kavramını çözemeyen din adamları iftira dinde yüzlerce, hatta binlerce lafız ve kavram geliştirerek çok kötü bir miras ve korkunç bir cehalet bırakmışlardır.

Din adamları Kur'an'da bulunan en basit kavramları bile anlamaktan aciz iken, bakın fosillerin dininde nasıl bir çalışma ve çaba içine girmişler.

Mesela: Nebi ve Resul, salavat ve şefaath zikir ve tebyin, ümmet ve millet, tafsil ve tasrif, tefsir ve te'vil, ihlas ve İslam, din ve iman gibi kavramların hangi anlama geldiğini bilmezler. Dolayısıyla bu makalede “Usul'u hadis, hadis ıstılahları, sünnet ve

hadis ilimleri” adı altında nasıl korkunç bir şirk dini meydana getirdiklerini göreceğiz.

İşte Allah'ın Resulüne İftira Edilen Hadis Dininin Kavramları

“Usul-ü hadis, Allah Resulü'nün sünneti, Hasen hadis, **hasen lizâtihi**, sahih li gayrihi, **hasen li gayrihi**, zayıf hadis, **mevaiz**, mevzu hadis, **mu'an'an**, sahabe ve tabiinin hadisleri, **merfu hadis**, maktu hadis, **mevkuf hadisler**. **metin**, **senet**, muttasıl, **muallak hadisler**, munkatı hadisler, **müdreç**, **mürsel**, müselsel, **musahhaf**, muharref, **müsnet muhaddis**, hadis hafızları, **mütevâtir ve meşhur hadisler**, aziz, **garip**, mu'daf, **müdelles**, mürselul hafi, **şazz**, mahfuz, **münker**, maruf hadisler, **metruk ve ahad hadisler**, muallak hadisler, **muallel**, muzdarip, **maklub**, muttasıl, **senetlerde mezit**, garip hadis, **sahih lizatihi**, haberi vahid, **tedribu'r râvi**, itibâr, **muhkem**, muhteliful hadis, **nâsih- mensuh**, ilelu'l hadis, **garip hadisler**.”

Muhaddisler için kullanılan bazı kelimeler. Tabaka, **sahabe**, tabiin, **muhadram**, zayıf, **sika**, hafız, **Cerh ve ta'dil ilmi**, zayıf hadis, **gayri sahih hadis**, galat, **cehalet**, hâl, **inkitâ**, bid'at, **muhalefet**, muallak hadisler, **haber ve eser**, hadisi kutsi, **semâ**, kıraat, **icazet**, münavele, **kitabeta**, i'lam, **vasiyet**, vicatet, **eda şekilleri**, hadis ravileri ilmi, **muhalefetul hadis ilmi**, garibul hadis ilmi, **rivayet kitaplarının dereceleri**, belli başlı rivayet kitapları ve müsnetler. **sahih hadis kitapları**, câmiler, **müsnedler**, mü'cemler, **müstedrekler**, müstehreçler, **cüz'ler**, hadislerin kısımları, **şazz hadis**, müselsel hadis, **musahhaf hadis**, hadise tedvini, **hadis tasnifi**, ehli hadis, **ehli rey**, Kütübü Sitte Buhari, **Müslim**, Ebu Davud, **Tirmizi**, İbni Mace, **Nesai**, Sünen'ler, **âbâ ve âbnâ**, âdalet, **abâdile**, adaletu'r-Râvi, **adl**, ahad, **ahberânâ**, ahberânâ kira'eten, **aleyh**, akvâl, **esanid**, âli, **arz**, asahhul ahadis, **asahhul esanid**, asahhul kütüb, **ashab**, ashâbul bid'a, **ashâbil hadis**, asl, **aziz**, bedel, **beyan**, bid'atu'r râvi, **cehalet**, câmi, el- camiu's- **Sahih**, cârih, **ceyyid**, ehlu'l arzu, **ekâbir ve esâgîr**, elkab, **ercâhul esanid**, esbet, **esbetul esanid**, eser, **esma ve kuna**, etkan, **evsakun nas**, ferd, **ferdi muhalif**, ferdi mutlak, **ferdi nisbi**, fikhu'r-râvi, **fisk**, fukaha-i seb'a, **gayru sika**, hadisiilahi, **hadisi rabbani**, hasen garip hadis, **hasenu'l İsnad**, hıyar, **hücce**, illet, **ilmul hadis**, ilmi nazari, **ilmi zaruri**, ibdal, **i'cam**, idrac, **ihtilat**, kadh, kavî, ma'lul, **meçhul**, mechulu'l adale, **meçhulul ayn**, mechulu'l hal, **merdut**, mevali, **mestür**, mu'addil, **müphem**, mücalese, **mücaz**, müdebbec, **müdevven**, müdreç, **müfredat**, müfterik, **muhazram**, muhkem, **mukabele**, mukatebe, **mukillun**, muksirun, **mumli**, münavele, **mürüvvet**, musafaha, **musahhaf**, musannef, **musavât**, müstefiz, **müstemil**, müteşabih, **mütevâtir**, mutkin, **muttasıl**, müttefik, **muttehemun bi'l kizb**, **muvafakat**, muvatta, **muzdarib**, nazil, **râvi**, rivayet, **rivaye bi'l manâ**, sabık ve lâhik, **sabit sadıka**, sadık, **sahife**, sahih, **sahiheyne**, sahih garip, **sahih hasen garip**, sakıt, **salih**, sâmi, **sened**, şahid, **şakk**, şâz, **tabakât**, tabi'i, **tahrir**, tahrif, **takti**, takebul hadis, **ta'lik**, tashif, **tashih**, tasnif, **tazbib**, tedlis, **telkin**, tedvinu'l hadis, **temriz**, tercih, **tesviye**, tevarih ve vafeyat, **uluvv**, vasiyyet, **vaz**, vehim, **vuhdan**, zabt, **za'if hadis**, za'ifun cidden, **zarb**, zevaid, **zındık**, ziyade, **zü'afa**. Daha yüzlerce lafız ve kavram, binlerce müfessir, muhaddis ve fakih bu uydurma şirk dini ile hayatını çürütmüş, Allah'ın kitabından hiçbir haberi olmadan sapmış, dünya hayatında milleti cehennemine mutfağına mahkum ederek sapıtmasına sebep olmuş en sonunda cehennemine alevli ateşine odun

olmuştur.

Kabirde Zaman Yok

Kur'an'ı Mübin'in yüzlerce âyetine göre kabir azabı olmadığı gibi, kabir hayatı diye bir şey de söz konusu değildir. Kur'an'ı Mübin'in onlarca âyetine baktığımızda dünya hayatındaki cezalandırma ve kıyamet saatinden sonra sadece ateş azabı ve cehennem azabı vardır. Bu konuda bine yakın ayet bulunmaktadır. Kur'an'a baktığımızda sadece ateş azabı ve cehennem azabının anlatıldığını çok açık olarak görüyoruz.

Kabir hayatı ve dolayısıyla kabir azabının olmadığı konusu Kur'an'da var olan konuların içinde en açık ve en anlaşılır olanıdır. Kabir azabının varlığını savunan muhaddis ve müctehidler Kur'an'ın bağlam ve bütünlüğüne dayanıyor değiller. Halbuki yüzlerce âyete baktığımızda hesap ve azabın yeniden diriliş saatinden sonra olacağını apaçık görebiliriz. Konuyla alakalı âyetlere baktığımızda şunları söylemek mümkündür. Dünya hayatının hemen ardından yani ölümün hemen arkasından Yüce Allah kıyameti ve âhret azabını başlatacaktır. Yani kabirde kalma, **“Bir tanışma müddeti kadar...”**, (Yunus-45) **“Sadece bir akşam ya da kuşluk vakti kadar...”** (Naziat-46) **“Çok az bir zaman dilimi...”** (Kehf-52) **“Bir saat(an) kadar...”** (Ahkaf- 35) **“Bir yiyeceğin ve içeceğin sıcakta bozulma müddeti kadar...”** (Bakara-259) **“Ölümün hemen ardından ya cehennem veya cennet...”** (Enfal-50; Muhammed-27; Nahl- 32) Yani bilmediğimiz bir gün vefat edeceğiz. Kıyamet sabahında veya akşamında uyanacağız. Uzun ve derin bir uykuya dalmış gibi. Aslında bu kabir uykumuz bizim dünya hayatındaki bir gecelik uykumuzdan çok daha kısa olacaktır.

Bizim bir gecelik uykumuz kabir uykusundan çok daha uzun olacaktır. Hatta kabir uykusu **“göz açıp kapayıncaya kadar belki ondan daha kısa olacaktır...”** (Nahl- 77 - Kamer-50) Söndürülen ve yine yeniden yakılan bir ampul bir mum gibi, fişi çekilmiş ve tekrar takılmış elektrikli bir makine ve bir cihaz gibi, bir anlık duraklayan zaman tekrar yeniden çalışmaya başlayacak! Korku ve paniğe gerek yok, çünkü zaman kaybı diye bir şey asla söz konusu değildir. Kaldığımız yerden başlayacağız. Ancak bu yepyeni başlangıç öncekinden apayrı sıfır sorun olarak başlayacak. **“Yaptıklarına karşılık olarak, onlara ne göz aydınlıklarının saklandığını kimse bilemez.”** (Secde-19) Bu yeni başlangıçta **“ölüm korkusu, hüzünlenme, panik ve üzüntü yoktur,** (Fussilet- 30; Â'lâ-13) Zaman algımız yeniden devreye girecek, aynen nabız verilen hasta gibi! Narkozun etkisi bitince yeniden kendimize gelip uyanacağız. Âzad edildiğimiz bir hayattan ailemizle birlikte yepyeni bir yaşam alanına intikal edeceğiz. Kabir”de ha bir an, ha bir saat, ha üçyüz yıl, ha bir milyar yıl ne farkedebilir. Dönüşümüz bizi yaratan, besleyen merhameti sonsuz yüce Rabbimiz değil mi? (Bakara- 156; Secde- 11)

Korku ve ümitsizliğe mahal yok, çünkü ölümün hemen arkası yeniden diriliştir. Geçici dünya kapısı kapanırken baki ve ebedi olan hayatın kapısı açılacak, gri perde kapanırken ötelere rengarenk perde açılacaktır. Kabir karanlık bir kuyunun ağzı değil, bir cennet bahçesinin giriş kapısıdır. Sürgün hayattan anavatana dönmüş olduk, acı ve ızdıraplar bitti, huzur, refah ve mutluluklar başladı. Yalan, dolan, hurafe, şirik, aldatma,

zulüm, katliam ve kaos yok oldu. Allah'ın sonsuz merhameti olarak hiç yokluk tatmadık, zaman israfımız olmadı, bundan büyük nimet olur mu? İmtihan faslı bitti teneffüs ve tatil mevsimi başladı. Kış sona erdi, ilkbaharın dirilişi görüldü. Çalışma, yorgunluk, esaret, emek ve sıkıntı sona erdi, emeklilik ve özgürlük devri başladı. Ebedi hayatımıza bir an sonra kaldığımız yerden devam ediyoruz. Hem de “Rabbimizin emirlerine sadık kaldığımızdan ötürü Allah ve melekleri tarafından selam selam diye karşılanmış olarak” (Zümer- 73; Yasin-58)

Yasalar ve Kıssalar

Allah; insanları hidayet ve aydınlık yolu olan vahye, değişmez ve değiştirilemez yasalarına uymaya ve uygulamaya çağırır. Vahiy, yani yazılı yasalar; tıpkı göklerde ve yeryüzünde bulunan yaratılış yasaları gibi matematiksel birer denklem gibidir. Matematiksel denklem, nasıl ki takip edildiği zaman, insanı doğru sonuca ulaştırırsa; vahiy de insanı, değişmez ve şaşmaz bir şekilde hidayet ve huzur iklimine ulaştırır. Dua eden insan, esas görevi olan doğal yasaları terkedip yani davet edenin davetine icabet etme yerine, kendi şahsi istekleri için Allah'a yalvarması, akla, mantığa, ilme, ilâhi yasalara ve edebe uygun olmadığı gibi, dine de uygun değildir. Zira göklerde ve yeryüzünde olan yasaların sahibi Allaktır. Değişmez, değiştirilemez yasalara, uyması ve uygulaması gereken insandır. Duamız yerine gelmiyorsa eğer; “Yap, yapıver, ediver, eyleyiver Allahım” diyerek Allaha emirler (!) yağdırma ahlaksızlığımızdan ve sorumsuzluğumuzdandır. De ki: Sizin (Allah'ın yasalarına) davetiniz olmasa Rabbim size ne diye değer versin? Siz ki (yasaları) yalanladınız. Bunun sorumluluğu yakanızı bırakmayacaktır. (Furkan-77) Âyette geçen davet, doğal yasalara davet, güzel ahlak sahibi olma ve kula kul olmaktan sakındırma anlamına gelmektedir. Huzur ve mutluluğumuz için, yüce Allah'ın bizler için belirlediği yasalara uyalım ki; davetimiz, dünyada da, ahirette de hedefine ulaşsın. Yüce Allah ezelde koyduğu yasalara hiçbir zaman müdahale etmez. Göklerde ve yeryüzündeki kurulu düzenin yapısına karışmaz. Yani istediğini yapar ama keyfi bir iş asla yapmaz. Onun vahiy göndermesi de yaratılışa müdahale etmek için değil, göklerde ve yeryüzünde bulunan yasaları hatırlatmadan başka hiçbir şey değildir. Kur'anın bir hatırlatma olduğunu asla unutmamalıyız. “Bu (Kur'an) âlemler için bir hatırlatmadır.” (En'am-90; Yusuf-104; Sâd-87)

Yoksa sürekli olarak insanı göklerdeki ihtişama, ince ayar ve hassas dengeyi düşünmeye niye yönlendirsin? İşte bu yasaların Kur'andaki adı meleklerdir. Tekrarlamakta fayda vardır. Kur'an göklerde ve yeryüzünde olan ilahi yaratılış yasalarını hatırlatmaktan başka hiçbir şey değildir. Yani yüce Allah'ın demek istediği şudur. “Ben kendi kural ve kaidelerime, yasa ve kanunlarıma göre hareket ederken, sakın sizlerde yazılı olarak gönderdiğim yasaya (vahiy) ve doğal yasa olan göklerde ve yeryüzündeki kurallara aykırı hareket etmeyin” demek istemiştir. Göklerde ve yeryüzünde yazılan yani yaratılan yasaya göre hareket edildiği zaman düzenli ve temiz bir hayat ortaya çıkar. Bunun haricinde asla düzenli bir dünya ve temiz bir hayat kurulamaz. Yüce Allah, göklerde ve yeryüzünde olanlar hakkında yedi yüz âyette bizi düşünmeye ve hatırlamaya sevk etmesinin tek sebebi, onun yasalarının değişmezliğini göstermesi içindir.

Yani göklerdeki düzen, kâide, yasa ve kurallar hiçbir zaman değişmiyor ki, sizin yaratılıştaki yasalarınız çağırarakla değişsin. “Size isabet eden herhangi bir musibet, kendi ellerinizle kazandıklarınız (yaptıklarınız) yüzündendir...” (Şura-30) “İnsan için kendi çalışmasından başka hiçbir şey yoktur. Yaptıklarını da ileride görülecektir.” (Necm-39,40) buyurulması. Bu ezeli yasaların iyice anlaşılması içindir. Bu konuda şu âyetler dikkate değer bir öneme sahiptir. “Yedi kat göğü tabaka tabaka (birbiriyle uyumlu-düzenli) olarak yaratan O’dur.

Rahman’ın yaratmasında hiçbir uyumsuzluk göremezsin. Gözü çevir, herhangi bir düzensizlik görebilecek misin? Sonra tekrar tekrar gözü çevir; göz bitkin bir şekilde yorgun olarak sana geri dönecektir.” (Mülk-3,4)

Ahzab 43 ve 56.âyetlerde geçen meleklerin iki anlamı vardı.

- 1-) Vahiy yani yazılı yasalar.
- 2-) Göklerde ve yeryüzünde bulunan ilâhi doğal yasalar.

Soru şu:

Gelenekte olduğu gibi çok dua ve ibadet eden mi başarılı ve mutlu olacak, yoksa yasalara göre hayat süren mi? Tabi burada geleneğin ibadetinden söz ediyoruz. Yoksa asıl ibadet yasalara göre yaşamaktır. Kur’an’da bulunan “Resul” kavramının da iki boyutu vardır.

- 1-) Yazılı yasaların sözcüsü olan yani vahiy okuyan beşer resuller.
- 2-) Yüce Allah’ın ezelde yaratmış olduğu doğal güç ve kuvvetler, kâide ve kurallar, yasa ve kanunlar anlamındaki melek resuller. (Hac-75)

Mesela, rüzgar ve yağmur birer yasa yani birer melektir. Dolayısıyla doğal denge için hayat yüklenmişlerdir. Beşer resuller, insanlar için sözle yasa yani hayat taşıırken, doğal resul olan melekler tabiat için hayat yüklenmişlerdir. Yüce Allah göklerde ve yeryüzünde olanları kullarının emrine boyun eğdirdiğine göre, esas kulluk onları inceleme, araştırma ve işleme yani onlardan ilim ve teknoloji elde etmekle olacaktır. Göklerde ve yeryüzünde bu potansiyel ortaya çıkarılmayınca yüce Allah’ın nasıl sonsuz kudret ve merhamete sahip bir Rab olduğu anlaşılacaktır. Yani Kur’an’ın deyimiyle yüce Allah hakkıyla takdir edilmeyecektir. Dua yüce Allah’ın göklerde ve yeryüzünde var ettiği yasalara göre hareket etmeye davet anlamına gelmektedir. Sonsuz güç ve kudret sahibi yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor. “Gökte rızkınız ve size vaad olunan şeyler vardır.” (Zariyat-22) Yani gökte rızık olarak sadece yağmur ve kar yoktur. Gökte uçaklar, uydular, uzay istasyonları ve daha bilmediğimiz nice melekler yani zenginlikler mevcuttur.

Kıssalar:

Zülkarneyn’den Süleyman (a.s) a, Musa (a.s) dan İsa (a.s) a, kadar Kur’an’da var olan akıl ve mantığın, ilâhi kanun ve yasaların kabul etmediği bazı kıssaların tarihte aynısı ile yani birebir gerçek olarak vuku bulduğunu söylemek imkansızdır. Bazıla-

rını da simgesel ve teatral bir anlatıma sahip olduğunu aklımızdan çıkarmayalım. Kur'an'da anlatılan bu hikaye ve kıssalar vahyin ilk muhatapları tarafından duyulmuştu. Yoksa Kur'an bunları hiçbir zaman anlatmayacaktı. Bu kıssaların bazıları, Kur'an'ın akıl ve mantığına, hikmet ve ahlakına aykırı düşmektedir.

Bu kıssalar, yüz yıllardan beri muhatap kitle tarafından efsanevi bir şekilde anlatılarak gelmişti. Anlatılan bu kıssaları Kur'an, onların bildiği ve benimsediği bir üslupla anlatmıştır. Kur'an bir masal ve hikaye kitabı değil, bir hidayet, güzel ahlak ve öğüt kitabıdır. Dolayısıyla Mekke müşriklerinin bildiği bu kıssaların bir bölümünün tam olarak gerçekleştiğini söylemek doğru değildir. Kur'an bu kıssaların bazılarını simgesel, mecaz ve bir metafor olarak anlatmıştır.

Çünkü yüzyıllardan beri gelen ve insanların zihinlerine yerleşen bu kıssaların tümünün, tashih edilmesi mümkün değildi. Dolayısıyla Kur'an'ın amacı anlatılmak istenen bu gibi efsanelere ve masallara inanılmaması gerektiğini ortaya koyuyordu. Kur'an'ın indiği zaman ve coğrafyada insanların inanç ve zihin dünyası bu gibi efsane ve olağanüstü masallarla yoğrulmuş akıl ve mantık tamamen saf dışı edilmişti. Dolayısıyla İsa (a.s) ın beşikte konuşması, Zülkarneyn'in güneşin doğduğu ve battığı yere seyahat etmesi, Musa (a.s) ın annesinden başka kadınlardan süt emmemesi, Musa (a.s) ile yolculuk yapan kul hikayesi, Süleyman (a.s) ın karınca ve kuşlarla konuşması, Babilde bulunan Harut ve Marut hikayesi gibi kıssalara olmuş gibi birebir inanmak akıl ve mantığın sınırlarını zorlayan ve insanların özgür iradeleriyle imana gelmelerinin önünde bir engel olurdu. Kur'an bu kıssalarda geçenleri tasdik etmek ve sizin bildiğiniz gibi olmuştur niyetiyle değil, anlattıkları bu akıl ve mantık dışı hikayelerin Allah tarafından bilindiğinin haber verilmesi için almıştır. Yani "Yüce Allah bu masal ve hikayelerinizi biliyor, bunları anlatmaktan vazgeçin, bunlardan daha önemli şeyler var" demek istemiştir.

Mesela: Mekke'de inen sürelerde cinlerden söz edilip de Medine'de inen hiçbir sürede söz edilmemesi bu gerçeği gösteriyor. Yoksa Mekke'de olan cinler, Medine'de yok olmamıştı. Kur'an'da anlatılan cinler ile müşriklerin cin algısı birbirinden çok farklıdır. Biri hayali ve sanal, diğeri gerçek ve hayat sürendir. Ayrıca Kur'an'da anlatılan kıssaların insanların akıl ve mantığına, iman ve teslimiyetine hiçbir katkı sağlamamıştır. Ve kıyamet gününe kadar da sağlamayacaktır. Bunların anlatılmasının en önemli amacı, yüce Allah'ın her şeyden haberinin var olduğunun ortaya konulmasıdır. Yani Mekkelilere "Ey Müşrikler! Bu anlattığınız masal ve efsanelerinizin hepsi Allah ilminde mevcuttur" demek istenmiştir. Aynı şekilde Medine'de olan Yahudi ve Hristiyanlara da bu gibi hurafelerden ve hikayelerden vazgeçmeleri istenmiştir. Yani Kur'an onları kendi silahlarıyla etkisiz hale getirmiştir. Kur'an'da anlatılan Nebi ve Resullerin belirli sayıda olmasının sebebi de budur. Yani yüzlerce belki binlerce Resul geldiği halde, Kur'an'da sadece Arapların, Yahudi ve Hristiyanların bildikleri Nebi ve Resullerin kıssalarının anlatılması önemlidir. Kur'an, Mekke müşriklerinin bilmedikleri hiçbir Nebi ve Resul'ü söz konusu yapmamıştır. Yani Mekke müşrikleri Zülkarneyn'i duymamış olsalardı, ondan asla söz edilmeyecikti. Dolayısıyla "Masal ve efsanelerinizi biliyoruz" kendinizi boşuna yormayın mesajı verilmek istenmiştir.

İnsanlar Kendi Amelleriyle mi Cennete Girerler Yoksa Allah'ın Rahmetiyle mi Cennete Girerler?

Şu dünya hayatında itikadına ve imanına şirk bulaştırmayanlar, ahiret hayatında emniyette olurlar. “İman edip de imanlarına herhangi bir zulüm bulaştırmayanlar var ya, işte güven onlarındır yani hidayette olanlardır.” (En'am, 82)

Yukarıdaki ayette bulunan “zulmün” “şirk” anlamında kullanıldığını Lokman suresi 13. âyetinde görüyoruz. “Lokman, oğluna öğüt vererek: Evladım! Allah'a şirk koşma! Doğrusu şirk, büyük bir zulümdür, demişti” Yoksa herkes kendine, ailesine, çocuklarına ve çevresinde bulunan canlı cansız varlıklara bazen zulmeder. Tevhid akidesinden sonra âhirette infak yapmaktan daha büyük bir şefaati ve yardımcı yoktur.

“Ey iman edenler! Kendisinde artık alışveriş, dostluk ve şefaet bulunmayan gün (kıyamet) gelmeden önce, size verdiğimiz rızıktan (Allah'ın yolunda) infak edin. Gerçekleri inkar edenler elbette zalimlerin ta kendileridir” (Bakara, 254) İnsanı âhirette kendi amelinden başka hiçbir şey kurtaramaz. “...Her kişi kazandığına karşılık bir rehinedir” (Tur, 21) “Herkes kazandığına karşılık bir rehinedir” (Müddessir, 38) Yani âhirette insanı sadece amelleri kurtaracaktır “O gün (âhirette) hiçkimse en ufak bir haksızlığa uğramaz. Siz orada ancak yaptıklarınızın karşılığını alırsınız”(Yasin, 54) “...Onlara: İşte size cennet, yapmış olduğunuz iyi amellere karşılık ona varis kıldınız diye seslenilir” (Âraf, 43) “Bilsin ki insan için kendi çalışmasından başka bir şey yoktur. Ve çalışması da ileride görülecektir. Sonra ona karşılığı tastamam verilecektir” (Necm- 39, 40, 41 Fakat bazı âyetler âhirette kurtuluş ve saadetin Allah'ın merhamet ve mağfiretine bağlı olduğunu söylüyor. “O gün, dostun dosta hiçbir faydası olmaz, kendilerine yardım da edilmez. Ancak Allah'ın merhamet ettiği kimseler böyle değildir. Şüphesiz O, üstündür, merhametlidir” (Duhan-40, 41, 42)

“Hava ne kadar güzel olursa olsun, yağmur ne kadar bereketli yağarsa yağsın, güneş ne kadar güzel açarsa açsın, rüzgar ne kadar olumlu olursa olsun, toprakta tohum olmayınca orada bir şey bitmeyecek, o topraktan asla ürün alınmayacaktır. Yani ameller birer çekirdektir. İnsanların amelleri Allah'ın rahmet ve mağfiretini celbeder. Âmel olmayınca rahmet ve mağfiret tecelli etmez. Allah'ın rahmet ve mağfireti amellere bağlı bir durumdur. Amel çekirdekleri içinde en bereketli olanı da infak çekirdeğidir. Bire yedi yüz belki sonsuz bir karşılığı vardır. (Bakara, 261) Bu örneği şu âyet açık olarak ortaya koyar. “...Rahmetim her şeyi kuşatmıştır. Onu, takva sahiplerine, zekatı verenlere ve âyetlerimize iman edenlere yazacağım” (Âraf, 156) Tohum ve çekirdekler ameli, yağmur, güneş, hava ve rüzgar Allah'ın rahmet ve mağfiretini temsil ederler. Dolayısıyla hiç çalışma ve emek olmadan sadece dua ederek Allah'ın yardımını beklemek cehalettir. İnsan ilk önce üzerine düşen görevi yapmalı sonra Allah'a dayanıp güvenmelidir. Yüce Allah'da üzerine düşen görevi mutlaka yerine getirecektir. “...Müminlere yardım etmek bize düşen bir görevdir” (Rum, 47) “...Allah kâfirlere müminler aleyhine yol vermez” (Nisa, 141) Her zaman söylüyorum, Vahiy'den bağımsız olarak asla hidayet olmaz. Yani Allah hiç kimseye vahiy'den bağımsız olarak hidayet vermez. Hidayet bulmanın ve hidayete ulaşmanın tek yolu Kuran'dır. (Sebe,

50; Bakara, 159; Fussilet, 44) Tevhid ve infak olmayınca da rahmet ve mağfiret olmaz. “Allah müminlerden, mallarını ve canlarını kendilerine verilecek cennet karşılığında satın almıştır. Çünkü onlar Allah yolunda savaşır, öldürürler, ölürler. Bu Tevrat'ta, İncil'de ve Kur'an'da Allah üzerine hak olarak verilmiş bir sözdür. Allah'tan daha çok sözünü yerine getiren kim vardır. O halde O'nunla yapmış olduğunuz bu alış verişinizden dolayı sevinin. İşte bu gerçekten büyük bir kurtuluştur” (Tevbe, 111)

Dini Nikah Diye Bir Şey Yoktur

Sözlükte “evlenmek ve cinsi ilişkide bulunmak” anlamına gelen nikah, karşı cinsten iki kişinin meşru daire içinde birlikte yaşamalarına imkan veren ve taraflara karşılıklı hak ve sorumluluklar yükleyen bir sözleşmedir. Maalesef İslam toplumu Kur'an'dan kopuk olarak yaşadığı için hangi taşı kaldırırsak altından cehalet çıkıyor.

Aslında Kur'an'a baktığımızda nikahın bir sosyal güvenlik, huzur ve güven, güzel ahlak ve psikolojik yönden sayılamayacak kadar faydası vardır. Kur'an, erkek ile kadının bir araya gelerek yuva kurmalarının üzerinde önemle durmuştur. “Kaynaşmanız için size kendi cinsinizden eşler yaratıp aranızda sevgi ve merhamet var etmesi de onun varlığının delillerindendir. Doğrusu bunda iyi düşünen bir toplum için ibretler vardır” (Rum-21) Psikolojisi bozuk, kötü niyetli, hasta kişilerden başka hiç kimse evlilik müessesesine karşı gelmez. Evliliğin en önemli yönü insanın psikolojisi üzerinde yapmış olduğu müspet onarım ve olgunluktur. Nikah kıyma yetkisinin müftülüklere verilmesinin sebebi Diyanet İşleri Başkanlığı ile halkın cehaletidir.

İnsanlar belediyede kıyılan resmi nikahı yeterli görüp ayrıca dini nikah kıymak için imamların peşinde koşmasalarda bu yetki müftülüklere verilmezdi. Yani Diyanet İşleri Başkanlığına bağlı fetva kurulunun cehaletinden kaynaklanan bir tasarruf olmuştur. Halbuki resmi olarak kıyılan nikahtan sonra bir daha dini nikah kıymanın hiçbir anlamı yoktur. Aslında nikahın din ile hiçbir alakası yoktur. Nikah esnasında Kur'an okunmaz, dua edilmez, hatta “Allah” bile denilmezse nikah kesinlikle geçerli olur. Hristiyan, Yahudi ve Budist bir ülkede o ülkenin kanun ve kurallarına göre Müslüman iki gencin nikah kıymasının hiçbir sakıncası yoktur. Müslüman eşlerin nikahının bir Yahudi veya bir Hristiyan tarafından kıyabilir. Yahudi ve Hristiyan eşlerin nikahını bir Müslüman kıyabilir. Diyanet o kadar cahil bir zihin yapısına sahip ki insanlara dini nikah kıymanın din ile ilgili bir şey olmadığını söyleme bilgisine ve cesaretine sahip değildir.

Mesela Kur'an, Kendini ilâh (Kasas-38) ve Rab (Naziât, 24) olarak gören ve İsrailoğullarına büyük bir zulmü reva gören geçmiş tarihin en zalim müşriği sayılan Firavun'un evliliğini bile kendi şirk dininin kuralları çerçevesinde olduğu halde meşru bir evlilik olarak kabul eder. “Allah, inananlara da Firavun'un hanımını örnek gösterdi...” (Tahrîm- 11) Kur'an, en büyük İslam düşmanı ve azılı bir müşrik olan Ebu Leheb'in evliliğini meşru bir evlilik olduğunu kabul eder. “Odon taşıyıcı olarak boynunda hurma lifinden bükülmüş bir ip olduğu halde Ebu Leheb'in karısı da ateşe girecek” (Tebbet- 4,5)

Hükümetin nikah kıyma yetkisini müftülüklerle devretmesinin altında Diyanet'in bu konuda insanları aydınlatmaması yatıyor. Kur'an'dan habersiz muhafazakar toplum esas nikah olan resmi nikah ile yetinmeyince bu iş müftülüklerle devredilip kendilerince kolaylık sağlanmış oldu. Müftüler tarafından veya müftülüklerde kurulacak bir masada görevli aracılığıyla nikah kıyılmasının herhangi bir sakıncası yoktur. Fakat halkımız dini nikah diye bir şeyin olmadığını da bilmek zorundadır. Kadim tarihte nikah sözle kıyıldığı için, karşılıklı olarak sözle son buluyordu. Fakat resmi yani imza atılarak ve mühür basılarak kıyılan nikah sözle son bulamaz. Yani karşılıklı olarak ancak imza atılarak ve mühür basılarak son bulacaktır. Nikah kıyma yetkisinin müftülüklerde kıyılmasının ardından cemevlerinde veya muhtarlar da nikah kıyma yetkisi verilmesi gerekir.

Müslüman Olmayanlarla Evlenmek Caiz Midir?

Gayri müslimlerle evlenme konusu, Kur'an'ın bağlam ve bütünlüğüne götürüldüğünde Allah'ın izin ve inayetiyle çözülmesi kolay olan konulardandır. Yeryüzünün bütün bölgelerinde din ve inanç sahiplerinin bir arada yaşamak zorunda olması gayri müslimlerle evlenme konusunun önemini arttırmaktadır. İlk önce konu ile ilgili âyetlere bir göz atalım. “İman etmedikçe “müşrik” kadınlarla evlenmeyin. Hoşunuza gitse bile, “müşrik” bir kadından, iman sahibi bir cariye kesinlikle daha hayırlıdır. İman etmedikçe “müşrik” erkeklerle de evlenmeyin. Hoşunuza gitse bile, müşrik birisinden iman etmiş bir köle kesinlikle daha hayırlıdır. Onlar (müşrikler) cehenneme çağırır. Allah ise izni (ve tevhid dini) ile cennete çağırır. Allah, düşünüp anlaşılar diye âyetlerini insanlara açıklar” (Bakara-221) Yukarıdaki âyette bulunan “أُولَئِكَ يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ” (Müşrikler ateşe çağırır.) cümlesi önemlidir. Yani din konusunu bilmeyen birine şirk dinini kabul ettirmede müşrikler bir bilgi ve yeteneğe sahiptirler. (Bakara, 221) “... Mümin kadınlardan iffetli olanlar ile daha önce kendilerine kitap verilenlerden iffetli kadınlar da, mehirlerini vermeniz şartıyla namuslu olmak, zina etmemek ve gizli dost tutmamak üzere size helaldir. Kim Allah'ın hükümlerine iman etmezse onun ameli boşa gitmiştir. O ahirette de hüsrana uğrayanlardan olacaktır” (Maide- 5) “Ey iman edenler! Mümin kadınlar hicret ederek size geldiklerinde, onları imtihan edin, Allah onların imanlarını daha iyi bilir. Eğer siz de onların inanmış kadınlar olduklarını öğrenirseniz onları kâfirlere geri göndermeyin. Bunlar onlara helal değildir. Onlar da bunlara helal olmazlar. Onların (kocalarının) infak ettiklerini (mehirlerini) geri verin. Mehirlere kendilerine verdiğiniz zaman onlarla evlenmeniz de size bir günah yoktur.

Kafir kadınları nikahınızda tutmayın, infak ettiğinizi isteyin. Onlarda infak ettiklerini istesinler. Allah'ın hükmü budur. Aranızda sadece o hükmeder. Allah her şeyi bilendir, hüküm ve hikmet sahibidir” (Mümtehine- 10) Âyetlerde gördüğümüz gibi “müşrik” ve “kafir”lerle evlenmenin caiz olmadığı açık olarak ortaya konmaktadır. Peki Yahudi ve Hristiyanlar “müşrik” ve “kafir” değiller mi? Aslında Kur'an, Yahudi ve Hristiyanların dolaylı yoldan “kafir” ve “müşrik” olduklarını birçok âyette söylüyor. (Yahudiler) Allah ile beraber bilginlerini (hahamlarını), (Hristiyanlar) da rahiplerini ve Meryem oğlu Mesih'i rabler edindiler. Halbuki onlara ancak tekbir İlâha kulluk etmeleri

emrolundu. O'ndan başka ilah yoktur. O bunların ortak koştukları şeylerden uzaktır” (Tevbe- 31) “İbrahim, ne Yahudi, ne de Hristiyan idi, fakat o, Allah'ı bir olarak tanıyan dosdoğru hanif bir Müslüman idi, o hiçbir zaman müşriklerden olmadı” (Âli İmran-67) “Ey ehli kitap! Hakkı görüp bildiğiniz halde niçin Allah'ın ayetlerini inkar edersiniz” (Âli İmran-70) “Andolsun ki, “Meryem oğlu Mesih Allah'tır” diyenler kafir olmuşlardır. Halbuki Mesih “Ey İsrailoğulları! Rabbim ve Rabbiniz olan Allah'a kulluk ediniz.

Biliniz ki kim Allah'a şirk koşarsa muhakkak Allah ona cenneti haram kılar, artık onun yeri ateştir ve onun için yardımcıları yoktur” demişti” (Mâide- 72) Dolayısıyla Yahudi ve Hristiyanların söyledikleri bazı kelimeler yüzünden “kafir” ve “müşrik” oldukları ile ilgili Kur'an'da onlarca âyet vardır. Konu ile alakalı âyetlere dikkatli bir şekilde baktığımızda bu konuda belirleyici olan şeyin “şirk” ve “küfür” kavramlarının olduğunu görebiliriz.

Yani hangi dinden olursa olsun, ister Şii, ister Sünni, ister Alevi, ister Yahudi ve Hristiyan, isterse Budist olsun, bir kişi eğer taklidi bir imana sahipse, yani atalarının dini üzerinde bilgisiz ve ilgisiz bir imanı bulunuyorsa, ister kadın, ister erkek olsun onunla evlenmenin hiçbir sakıncası yoktur. Çünkü Kur'an'ın kullandığı “müşrik, kafir, mümin, Müslüman, münafık” kavramları, bir bilinç, şuur, irâde, inanç, araştırma ve inceleme gerektiren kavramlardır. Yani bu kavramlar din adamları hakkında kullanılmıştır Kur'an, bu kavramları ümmi, saf, din adamları tarafından Allah yolundan engellenmiş ümmi insanlar için kullanmaz. Özellikle Mümtehhine suresi 10.âyette bulunan “Ey iman edenler! Mümin kadınlar hicret ederek size geldiklerinde, onları imtihan edin, Allah onların imanlarını daha iyi bilir. Eğer sizde onların inanmış kadınlar olduklarını öğrenirseniz onları kâfirlerle geri göndermeyin...” denilmesi çok önemlidir.

Yani küfrünü ve şirk dinini müdafaa edebilecek kabiliyet ve kapasiteye sahip olan fanatik kafir ve müşriklerle evlenilmez. Çünkü inanç ayrılığı yüzünden huzur ve mutluluk meydana gelmeyecektir. Evlenilecek gayri müslim erkek ve kadın şirk ve batıl dinini şuur ve inançla sahipleniyorsa, şirk dinine bir bilgi ve araştırma ile sahip bulunuyorsa onlarla evlenmek caiz olmaz. Fakat anadan babadan, geleneksel olarak yani atalarından gelen taklidi bir imana sahiplerse, din hakkında fazla bir bilgiye, araştırmaya sahip değillerse, hangi dinden olurlarsa olsunlar İslam dini ve ahlakı açısından onlarla evlenmenin hiçbir sakıncası yoktur. Aynı şekilde Kur'an tarafından ortaya konan tevhid akidesinden ve ahlakından uzak bulunan fırka ve tarikat fanatikleriyle evlenmek caiz değildir. Yani din ve hüküm olarak Allah'ı yetersiz dolayısıyla Kur'an'ı dinde tek kaynak olarak kabul etmeyen, Allah'a noksanlık izafe eden, Kur'an Müslümanlığını sapkınlık olarak gören, tüm noksan sıfatlardan uzak olan yüce Allah'ın, yaratıklarından birine hulul ettiğine inanan, Allah Resulüne iftira edilmiş hadisler için “Kur'an'a egemendir” diyen, Allah'ın yanında ötesinde, berisinde veli, evliya, vekil, yardımcı, dayanak ve şefahtçi olacağına iman eden, şeyhin helal dediğini helal, haram dediğini haram kabul eden yani şeyhe Allah gibi bağlı olanlarla evlenmek câiz değildir. Hatta en tehlikeli olanlar bunlardır. Çünkü cemaat ve tarikatlarda şirk inancı ve batıl din çok dinamik ve daha canlı olarak yaşanır. Cemaat ve tarikat ehlinin atalarından kendilerine intikal eden uydurma dini aşarak tevhid akidesini ve indirilen vahyi kabul

etmeleri imkânsızdır. Elçiler tarihinde bunu başarmış bir millet gelmemiştir.

Mesela: “...Allah ete kemiğe büründü... diye göründü” “...on beş sene önce Azrail(a.s) efendi hazretlerine geldi, efendi hazretleri, Azrail'e “git ben şimdi gelmek istemiyorum” “..yarın âhirette azap melekleri birisini yaka paça cehenneme götürürlerken “ben Nakşibendi tarikatının Hâlidî kolundanım” derse, hemen serbest bırakırlar” inancına sahip olanlarla evlenmek caiz olmaz.

Mesela: Bu kadar ağır cürüm ve cinayetlerden sonra hâlâ fetö'nün hata ettiğini ve günah işlediğini kabul etmeyenlerle evlilik hayatı kurulamaz.

Sonuç olarak: Yaşayış bakımından atalarından gelen, dine bir kültür ve gelenek olarak bakan, taklidi imana sahip olan, Şii, Sünni, Yahudi, Hristiyan, Alevi ve Budistlerin arasında hiçbir fark yoktur.

Bunlarla evlenmenin hiçbir sakıncası yoktur. Her dinin ümmileri ile yani sıradan insanlarla evlenilir, şirk'in fanatikleriyle evlenmek ise caiz değildir. Hatta Yahudi ve Hristiyan ümmilerin vahiy dinini ve tevhid akidesini kabul etmeleri Şii ve Sünni ümmilerden daha kolay olduğu için din ve iman açısından onlarla evlenmenin hiçbir sakıncası bulunmamaktadır.

Nur Suresi 3.Âyeti Nasıl Anlamak Gerekir?

“Zina eden erkek, zina eden veya müşrik olan bir kadından başkası ile evlenmez, zina eden kadınla da ancak zina eden veya müşrik olan erkek evlenir. Bu, müminlere haram kılınmıştır” Daha önce söylediğimiz gibi, evlilik konusunda belirleyici olan şey şirk ve küfürdür. Yani onun nüfus cüzdanının din hanesinde “İslam” kelimesinin yazılı olması veya kendini Müslüman olarak görmesi önemli bir şey değildir. Bir mezhebin, cemaatin veya tarikatın uydurma emirlerini Allah'ın emirleri gibi sorgulanamaz ve karşı gelinemez, dini bir ibadet ve kural olarak görüyor ve o şekilde iman ediyorsa onunla evlilik hayatı kurmak caiz değildir.

Gelelim Nur suresinin 3.âyetine, aslında şu veya bu şekilde cehalet ve gaflet içerisinde, günaha girerek zina eden bir kadın veya bir erkekle evlenip yuva kurmanın bir sakıncası yoktur. Âyette yasaklanan şey “fahişelik” ve “ahlaksızlık”tır. Dolayısıyla haramlık, zina etmeyi bir ahlak ve huy edinmiş, ondan kendini kurtarmaya çalışmayan ve bu meslekten tevbe etmeyenlerle ilgilidir. Erkek içinde durum aynıdır. Nur suresi 3. âyette geçen “zâni” ve “zâniye” lafızları zina etmeyi sürekli olarak yapmayı ifade etmek için kullanılan kelimelerdir. Yoksa “ellezine yeznune” “zina edenler, onlar ki zina ettiler” denilirdi.

“Postacı” Sözü

Geleneksel din mensupları Kur'an ehli muvahhidlere karşı mücadelede ellerinde ilmi bir hüccet ve doyurucu bir delil olmayınca, önce iftira olan bir sözcük ortaya attilar. Sonra da muvahhid müminleri bu uydurma ve son derece yalan olan “postacı” sözcüğü ile itham etmeye başladılar. Kur'an ehli muvahhidler, Allah Resulü'nü hiçbir zaman “postacı” olarak görmezler. Bu onlara karşı yapılmış çirkin bir iftiradır. Aslında Kur'an'ı bağlam ve bütünlüğü içinde, bir sistem olarak bilmeyenler gerçek

anlamda Allah Resullerinin nasıl bir değere sahip olduklarını bilemezler. Dolayısıyla Allah Resulü ile birlikte diğer Elçilerin makam ve mertebesini de ıskalamış olurlar. Nuh, İbrahim, Musa, İsa, Muhammed (aleyhimusselam)ı ve diğer Resulleri de gerçek anlamda hiçbir zaman kavrayamazlar. Yani tam manasıyla Allah'ın Elçilerini tanımak Kur'an ehli muvahhidlere ait önemli bir özelliktir. Çünkü muvahhidler Allah Elçilerini uydurma ve yalan rivayetlerden değil, Allah'ın apaçık ve kesin delili olan Kur'an'dan tanırırlar. Şu mesele çok önemlidir. Allah'ın Elçilerini değerli kılan şey vahiy'dir. Onların Allah'ın temsilcileri olmalarıdır. Bundan dolayı yüce Allah, Kur'an'da, âyetler ve Resuller arasında hiçbir ayırım yapmamış Resullere karşı gelme ile âyetleri yalanlamayı aynı cürüm ve büyük bir vebal olarak anmıştır. Şimdi gerçek bu kadar apaçık ortada iken, rivayetleri dinde esas alanların, Kur'an ehli muvahhidleri, Resul düşmanı olarak göstermeleri çirkin bir buhtan ve apaçık bir yalan değil midir?

Muvahhidler, Allah Resulü'ne karşı yapılacak menfi bir sözün ve en ufak bir hareketin altından kalkılamaz bir netice ile sonuçlanacağını bilmezler mi? "Allah ve Resulü'nü incitenlere Allah, dünyada ve ahirette lânet etmiş ve onlar için alçaltıcı bir azap hazırlamıştır" (Ahzab-57) Muvahhidler Resullere itaatın mutlak olarak Allah'a itaat, onlara isyan etmenin mutlak olarak Allah'a isyan olduğunu en iyi bilen Allah'ın muhlis kullarıdır. Bu "postacı" sözcüğünü uyduranlar Kur'an'ın muhkem bir şekilde koruma altına aldığı Allah Resulü'nü istismar edemeyeceklerini bildiklerinden dolayı kendi dinlerine göre bir Resul meydana getirdiler. "Postacı" sözcüğü, aynen Hristiyanlar gibi, uydurma rivayetlerle Allah Resulü'nü vahiy'den koparmak ve onu şirk aracı haline getirmek, âyetlerle ilişkisini kesmek sonra da bunu "Peygambere saygı, sünnete bağlılık" adı altında ümmi halka inandırmayı amaçlayan basit görüşlülerin icat ettikleri sonra da itham ve eleştiri aracı olarak kullandıkları sözcüklerden biri olduğunu bilmeyecek kadar saf mıyız? Oyunu büyük oynadılar, tevhid akidesini ve İslam milletini paramparça ederek arzu ve isteklerine kavuştular. Hem Kur'an'ın manasını tamamen boşaltıp bozdular. Hem de Allah Resulü'nü vahiy'den ayırarak sanal bir masal kahramanı haline getirdiler.

Biz Muvahhidler İki Noktanın Altını Çiziyoruz

Tarihin hiçbir zamanında Kur'an ehli muvahhidler Allah'ın Resulleri için "postacı" sözcüğünü kullanmamışlardır. Kullandığımızı varsayalım:

Allah'ın postacılığını yapmak, vahyi tebliğ etmek, Allah'ın temsilcisi makamında bulunmak, canlı vahiy ve konuşan Kur'an olmak küçümsenecek bir görev, hafife alınacak bir sıfat mıdır? Şirki tevhid akidesine bulaştırarak, rivayetlerle şeytanın postacısı olanların bu soruya cevap vermeleri gerekir. Size bir sözümüz var. Ümmi, saf, ilimsiz ve aldatılmış bu ümmetin inancını ve duygusallığını sömürmenin bedeli dünya hayatında rezillik ahirette cehennem azabından başka bir şey değildir. Bu "postacı" sözcüğünü dillerine dolayarak akılları sıra "Nebi'yi rant aracı ve şirklerine âlet" yapanlar farkında olmadan, şecaat arz ederken sirkatlerini söylemektedirler. Sakın bu yalan ile ortaya konan sahtekarlığın bilinçaltında Kur'an'a ve tevhid akidesine karşı bir kin ve düşmanlık yatmasın. Kur'an'ın insanlığa ulaştırılması, vahyin hayat bulması sıradan bir değer midir ki, bu "postacılıktan" yani risâlet misyonundan böylesine rahatsız oluyorsunuz?

Allah'tan gelen vahyin elçinin dilinde hayat bulması, Allah Resulü'nün vefatından iki asır sonra toplanan yalan ve uydurma rivayetlerle kıyas kabul eder mi? Resulü değerli kılan şey, Allah tarafından indirilen hanif vahiy dini midir? Yoksa Allah Resulü adına iftira edilen rivayetlerle oluşturulan şeytanların şirk dini midir? Allah Resulü'nün sadece "postacı" olduğunu, yani Kur'an'ı getirmekle işinin bittiğini kabul edelim. Öyle bir durumda, size göre, Allah'ın kitabının tebliğ edilmesi, insanlara ulaştırılması hiçbir anlam ifade etmiyor mu? Sizin yanınızda Kur'an bu kadar değersiz bir kitap mıdır? Vahyin hayata aktarılmasına karşı bu kin ve nefretiniz nedir? Neden Allah'ın kitabına karşı bu kadar nefret besliyor, tahammülsüzlük gösteriyorsunuz? Neden Allah'ın yüceliğini kabul etmiyor, Kur'an'ın üzerinde bir yücelik taşıyorsunuz? Din atalarınızın rivayetleri Kur'an'dan değerli midir? Kur'an size ne kötülük yaptı?

Yani şimdi Allah Resulü'nün Kur'an'ı getirmiş olması, Kur'an'a elçilik görevini yerine getirmesi, sizin iftira deyiminizle "vahye postacılık" yapması, şeref, onur, değer ve büyüklük açısından az bir değer midir? Kur'an değersiz bir kitap değilse, Kur'an'a postacılık yapmak neden bu kadar sizi rahatsız ediyor? Allah'ın kitabına elçilik görevini yapmayı yetersiz görerek Resulüllah (aleyhisselam) a uydurma ve iftira rivayetlerle hurafe ve yalan nitelikler verme cür'et ve cesareti nereden buluyorsunuz? Her şeyi bilen Allah, kendi Resulüne sıfat bulmakta zorluk mu çekti? Yani Allah'ın, Resulüne vermiş olduğu Resul, Nebi, beşir, nezir, şahit, dâi, sirac gibi kavramların içinde en değerli sıfat "Resul (Elçi) sıfatı değil midir? İşin bilimsel yönüne gelince, Kur'an'da "elçi" olarak kullanılan "resul" sözcüğünün Arap dilinde karşılığı "sözü veya işi yüklenen kişiyi" ifade ettiğini bilmeyecek kadar cahil misiniz.

Bir fıkıh terimi olarak Resul'ün anlamı Ehl-i Sünnet'in bir tür anayasası sayılan Mecelle'de şöyle verilmektedir: "Risalet, bir kimse, tasarrufta dahil (etkisi) olmaksızın bir kimsenin sözünü diğerine ulaştırmak ve tebliğ etmektir. Ol kimseye resul veya mürsil, tebliğ yapılan da mürselün ileyh denir." (Mecelle- madde: 1450) İslami terimlerini açıklamadaki otoritesiyle ünlü Seyyid Şerif Cürcani (Ölüm-816/ 1413) ünlü eseri "Tarifat"ın, resul maddesinde tarifi şöyledir: "Resul, Allah'ın hükümlerini halka ulaştırmak üzere görevlendirilen insana denir" (Cürcani, Tarifat, Resul-madd) Resul, Allah'ın hükümlerini Allah'ın kullarına ulaştırır, Allah adına hüküm koyamaz, Allah'ın hükümlerine müdahale edemez. Resul, Allah'ın elçisidir, ama Allah'ın ortağı asla değildir. Çünkü ne olursa olsun sonuçta beşeri ürünlerdir. Ve Nebi (a.s) in beşer olduğu, tartışmasız bir Kur'an gerçeğidir.

O halde, vahiy yani Allah tarafından indirilen orijinal din sadece ve sadece Kur'an âyetleri için geçerlidir. Dolayısıyla Allah tarafından indirilen ve elçinin dilinde hayat bulan Kur'an, sorumlu olduğumuz tek kaynak oluyor. Bu uydurma ve tümünden yalan olan binlerce rivayetin hangisine cevap vererek yetişebiliriz? Böyle bir şey mümkün değildir. İşte bu yüzden Rahman ve Rahim olan yüce Allah dinini daha Resulü hayatta iken tamamlamış, (Mâide-3) din ve hüküm olarak Kur'an'dan başka hiçbir kaynak edinmeyin buyurmuştur. "İşte sana gerçek olarak okuduğumuz bunlar Allah'ın ayetleridir. Artık Allah'tan ve onun ayetlerinden başka hangi söze iman edecekler" (Casiye-6) "...De ki: Doğru yol, ancak Allah'ın yoludur. Sana gelen ilimden sonra onların

arzularına uyacak olursan, andolsun ki, Allah'tan sana ne bir dost ne de bir yardımcı vardır” (Bakara- 120) “Rabbinin sözü, doğruluk ve adalet bakımından tamamlanmıştır. O'nun sözlerini değiştirecek kimse yoktur. O işitendir bilendir” (En'am- 115) “Ve böylece biz onu Arapça bir hüküm olarak indirdik. Eğer sana gelen bu ilimden sonra onların arzularına uyacak olursan (işte o zaman) Allah tarafından senin için ne bir dostun ne de koruyucun vardır” (Ra'd-37)

Salât ve Salât'ı İkâme

Eğitimin yolu dağa benzer, ne kadar çıkarsanız o kadar yükselir diye bir söz vardır. Her müminin Kur'an'ı anlama sürecinde bunu yavaş ya da hızlı bir şekilde yaşar. Hanif İslam dinini öyle bir tahrif etmişler ki onu yeniden ve sağlıklı bir şekilde öğrenmek için çırpınıp duruyoruz.

Kur'an'ın karşısında çok küçüğüz, daha bir çocuk kadar küçüğüz. Kendisinden farklı fikirler ortaya koyan herkesi art niyetli gören anlayışı burada kınayarak şunu söyleyeyim. “Kuran'da namaz var mı?” sorusu birçoklarının düşündüğü kadar kötü bir soru değildir. Hatta yerinde ve gerekli bir sorudur. “İkâme” kelimesinden başlayalım. Arapçada “ikame” kurma, dikme, ayağa kaldırma, konma, konaklama, ayağa kalkma, ayakta durma anlamlarına geliyor. Türkçede ise yerine koyma, yerine kullanma, ayağa kaldırma, ayakta durdurma, ayakta tutma, ortaya koyma, yerine konulan, yerine geçen, kondurma, oturma, iskân etme gibi çok benzer anlamlarda kullanılıyor. İkame, hukukta birbirlerinin yerine geçen, konulabilen mal demek.

Kur'an'da “salat” her ne ise “ikame”nin onu ayakta tutmak, onu kaim bulundurmak, onu kurmak, onu olması gereken yere koymak olduğu anlaşılıyor. Bütün kıyamet ise elbette “salât”ta kopuyor. Salât; kök, yalın, tamlama durumunda, deyimsel ve mecazi olacak şekilde birçok anlamı olan bir kavram “gibi” görünüyor. Klasik birçok fihrist, lügat ve diğer kaynaklarda “salât'a” şu anlamlar veriliyor: Dayama, destekleme, yönelme, bir şeyi ateşe yaslama, odunu ateşe verme, bağlantı, bağ kurma, bağlantı kurma, sözleşme, eylem, din, din ile ilgili her şey, vahiy, vahiyle ilgili her şey, yaşama dair her şey, dayanışma, ders, öğrenim, yüklenme. Daha önce bazı yazılarımda da belirtmiştim. Allah'ın muhteşem kitabı Kur'an, bizim için aynı zamanda bir sözlük vazifesi görüyor. Dolayısıyla Kuran'da salât kelimesine rastladığımızda bunun bağlam içinde ne anlama geldiğini Kur'an'dan anlamak durumundayız. Eğer kendimiz de Kur'an üzerinde derinlemesine çalışmazsak kafamızı toplamak epey zaman alır. “yûsale” kelimesi üç yerde (Bakara-27, Râd-21, 25) geçer. Birleştirmek, ulaştırmak anlamında kullanılır. Bakara-27'de Allah'ın ahidini tanımayıp “birleştirmek istediği şeyi kesenler”in ziyana uğrayanlar olacağı belirtilir. Râd-21'de Allah'ın “ulaştırmayı istediği şeyi ulaştıranlar” övülür. Yine Râd- 25'de Allah'ın “ulaştırmayı emrettiği şeyi kesip koparanlar” lanetlenir. Yani burada da bir “bağ”dan bir “bağlantı”dan söz ediliyor. “salebu” kelimesi dört yerde (Nisa-157; Mâide-33; Âraf-124; Tâhâ-71) geçer. İple asıp, bağlamak anlamındadır. Nisa-157'de İsa için “onu asmadılar” denir.

Mâide-33'de Allah'a ve elçisine savaş açanlara ve bundan vazgeçmeyenlere öngörülen alternatif karşılıklardan birinde “asılmak” olarak geçer. Âraf-124'de Firavun'un

sihirbazlara “sizi asacağım” tehdidi vardır. Tâhâ-71.âyette yine Firavun’un “sizi hurma dallarına asacağım” dediği geçer. Sizce burada bir “bağ” dan bir “bağlantı” dan söz edilmiyor mu? “vassalna” kelimesi Kasas-51’de geçer. Bağ, vasıta, aracı anlamındadır zaten. Ayette vahyin birbiri ardınca bağlı ve peyderpey geldiği belirtilir. Elbette burada bir “bağ” dan bir “bağlantı” dan söz ediliyor. “fısal” kelimesi üç yerde (Bakara-233; Lokman-14, Ahkaf-15) geçer. Süttten kesme, anne ile beslenme irtibatını koparma demektir. Her üç ayette de bu konudan bahsedilir. Sizce buradaki âyetlerde anne ile çocuk arasındaki bağlantıdan, bir “bağ” oluşundan söz edilmiyor mu? Bu konuda en önemli kelimeye geliyorum. “Salsalin” Bu kelime Kuran’da dört yerde (Hicr-26, 28, 33, Rahman-14) geçer. Çok manidar bir şekilde içinde “sal” iki defa peş peşe geçer. Ve bu geçiş anlamı da tam bir bütünlük içindedir. Türkçeye genel olarak çamur veya balçık olarak çevrilir. Allah’ın insanı yarattığı bileşiğin adıdır.

Toprak ve suyun birbirine bağlı olduğu durumdur. Buradaki âyetlerde de bir “bağ” - dan bir “bağlantı” dan söz ediliyor. Sad ve lam harflerinin ikişer tane ve peş peşe gelmesi ve insanın hamurunun sal’ın manasını barındırması da ayrıca manidardır. Yani tam bir salât oluyor. Bu kadar mı tesadüf olur ki Kur’an’da “bağlantı” manasını içinde barındırmayan başka bir “sal” bulunmuyor. Tüm bunlardan sonra “salât” kelimesinin kökü olan “sal”ın “yaslanma” yani Kur’an’daki cehennem örneği âyetlere ve sözlük kök anlamlarına atfen bir anlamda odunun ve ateşin bağlantı kurması olduğunu, “salât”ın ise tek anlamının bu olmamakla birlikte bu manadan çıkışla “bağlantı” anlamına yakın ve “bağlantı” anlamını da içeren diğer manalarının da Kur’an’da kullanıldığını görüyoruz.

“Salâtı ikame” tek bir manaya indirgenemez. Ama bu ifâdenin esas anlamının; işte bu bağlantının sağlanması, bu “bağlantının ayakta tutulması” kısacası Allah’ın birleştirmemizi istediği şeyi birleştirme yolundaki “vahiy ile bağlantı ve vahiy hayata tatbik etmek” dâhilindeki tüm çabalarımızı içerdiğini görüyoruz. Allah’ın birleştirmemizi istediği şey ise temel manada “vahiy” ile onun hâkim kılınması istenen hem “nefis” hem de “yeryüzü hayatı”dır. Salâtı ikame edenler bu bağlantıyı ayakta tutarken engelleyenleri ise bu bağlantıyı çeşitli biçimlerde koparmaya çalışırken görürüz. Allah yani vahiy ile kulları arasında olan irtibatını bilerek ya da bilmeyerek ortadan kaldırma peşindedirler. Bunun için kelimeleri tahrif dâhil her yolu bugüne kadar uygulamışlar, inananların Kur’an’ı anlamamaları için, o bağlantıyı koparmaları için ellerinden geleni yapmışlardır. Odunu ateşe, kendimizi vahye yaslamalıyız. Salâtı ikame etme, namaza indirgenecek kadar basit bir iş değildir. Mesele vahye bağlanma ve vahiy hayata tatbik etmektir. Bu bağlantıyı sağlayan tek şey ise hiç şüphe yok ki Kur’an’dır. O güce sığınrırsak o bağlantıyı ayakta tutarız, Allah’la bağlantıyı (şekli şemali ne olursa olsun) ayakta tutarsak salâtı ikame ederiz. O güce iltica etmezsek o bağlantıyı koparmış olacak, böylece hem toplumsal olarak yeryüzünü ıslah edecek olan, hem de bireysel olarak ahiretimizi elde edeceğimiz, o en doğru yolu (İsra-9) bulamamış ve arınamamış olacağız. Bu Allah’ın yasasıdır.

Aslında salat esas olarak Allah’la yani vahiy’le sürekli bir şekilde bağlantı ve çevrimiçi halinde bulunmaktır. Salâtı ikame de o bağlantıyı ayakta tutmaktır.

Mesela, bir devleti yöneten iktidarı düşünün. Millet onları seçmiş ve icraat yap-

mak üzere seçimle veya şura ile başa getirmiştir. Yani emreden taraf millettir. Peki, halk onları başa getirerek neyi emretmiştir?

Mesela, şöyle demiş olabilir mi? İcraatınızı yerine getirin ve toplumda adaleti ayakta tutun. İcraatınıza başlarken kötü niyetlerinizden arının. İcraatınızı belli gün ve saatlerde mecliste toplanıp, kararlarınızı adaletle yapın. Topluma faydalı olacak makbul ve güzel işler ortaya koyun. Devleti ve vatandaşları birbirine bağlı hale getirin. Hükümetinizi halktan kopartmayın. Ülkemize saldıranlar olursa bizi koruyun. Her toplum kesimi için anlamı olan güzel işler yapın ya da destekleyin. Bizi bölmeyin birleştirin. Düşüncesinden dolayı insanları ötekileştirmeyin. Fakirliği yoksulluğu yok edin. Yoksa sizi oradan indirir yerinize başkalarını getiririz. İcraatınızı hakkıyla yerine getirin ve hem kendinizi hem de bizi kötülüklerden uzak tutun. Şimdi “icraat” kelimesi yerine “salât”ı koyun.

Hükümetin her icraatı için “icraat” kelimesi yerine ayrı ayrı “yol yapmak, su getirmek, emniyeti sağlamak, eğitim vermek, sağlık hizmeti vermek, yardım kuruluşları kurup işletmek, maaş vermek, ihale yapmak ve sair” kelimelerini kullanmış olsaydık diğer bir yığın kanunu, talimatı, tüzük maddelerini bu cümleler içine yerleştirmemiz gerekirdi. Tüm bunların hepsine birden icraat dediğimize göre icra edilen şey her ne olursa olsun ortak hususları beyan etmiş oluyoruz. Kuran’da da işte “Salât’ı ikâme ve zekata gelme yani arınma” gibi temel hususları anlatır. Salât etmek, salâtı ikame etmek: Bağ kurmak, yükümlülüğünü yerine getirmek, sözünde durmak, iletişim kurmak, desteklemek, barışmak, teslim olmak. İşte “salâtı ikame” de (bu çerçevede) çok anlamlı olarak kullanılan bir sözdür. Çünkü “salâtı ikame” bir havuzdur. Allah’la bağlantılı olarak yaptığımız işlerin havuzudur.

Matematikteki gibi alt kümeler barındıran bir evrensel kümedir. İkame, salât sorumluluğumuzu üzerimize aldığımız ağır yükü yerine getirdiğimiz bağlantının ayakta tutulmasıdır. Bu yük torbasının içinde birçok şey vardır. İkame, işte bu torbadaki sorumluluklarımızı almak, yükümlülüğümüzü yüklenmektir. Kökteki “bağ, bağlılık” anlamını hiç unutmayalım. Her meallendirme bu bağ bir şekilde hissedilecektir. Allah’a olan yükümlülüğümüzden bahsediyoruz, ona verdiğimiz sözlerden, onun indirdiği vahiylerde olan sözleşmemizden bahsediyoruz.

Bizi Allah’a bağlayan şey (esasen) vahyin ta kendisidir. İp odur. Her bağlantımızda vahyi bir şekilde kullanmak durumundayız. Her “salât’ı ikâme” âyetinde, önüyle arkasıyla, bir ya da birkaç ikame edilecek konu genel hattıyla anlatılır. Sadece şu ya da bu değildir. Teferruatlandırılmış hususlar ise zaten Kur’an’ın tümüne yayılmış durumdadır. “ve’tüz zekâte” da bir havuzdur, salât etrafında arınmayla ilgili geniş bir kümedir. Bireysel tarafları vardır, toplumsal tarafları vardır. Benzer bir durum onun için de geçerlidir ama salât ile giriftir, iç içedir. Bunun için birçok yerde bir arada anılır. Bu arada çok kullanılan bazı kelimelerin anlamlarını bu “bağ, yüklenme, sorumluluk” kapsamında unutmayalım. Bakara-125’de geçen “musalla” İbrahim’in makamı yani Kur’an’da anlatılan İbrahim (a.s) ın tevhid mücadelesinden destek alma ve onunla bağlantı içinde olmak anlamında kullanılıyor.

Yani vahiyden alınan güçten sonra İbrahim (a.s) ın örnekliğinden de destek almak ve iletişim içinde olmanın önemini anlatıyor. Değişik formlarıyla birçok ayette geçen “salli” sorumluluk yüklenme, sorumlu olma, sorumluluğunu yerine getirme, sorumluluktan doğan bağı kurma, sorumluluktan dolayı destek verme yani bir salât etme fiili olarak geçiyor. Salâtı ikame, vahyi hayata tatbik etmek, bağlantıyı kurmak, ayakta tutmak, engellemek de bağlantıyı kesmek demektir. Peki, bu “salat havuzu”nda neler var? İşte sorulacak mantıklı sorulardan başta geleni budur. “Salâtı ikame et” diyerek, “Rabbinle bağlantıyı ayakta tut” diyerek Allah benden neler yapmamı istiyor? Bu âyetlerde gayba imandan, müminlerin ahlaki tavırlarına, her türlü iyiliği ve salih ameli hayata yansıtıp kötülükten sakınmaya ve sakındırmaya, kesin bilgiyle inanmaktan, rızkımızı paylaşmaya, firkalara ayrılmamaktan, gerektiğinde savaşmaya, imar işlerinden tespih etmeye, şahit olmaktan şirkten kaçınmaya, ilahi kitaplara imandan azimle sabretmeye, yetimleri ıslahtan esirleri korumaya, ana babaya iyilikten infak etmeye, okumaktan düşünmeye kadar birçok konu vardır. Tek tek bütün ikame âyetlerini buraya yazıp açıklamaya gerek yok. Okuyunca görüyoruz ki birçok konu “salâtı ikame” çerçevesinde anlatılıyor ve bu öğütlenenlerin hayata tatbik edilmesi isteniyor.

Allah Dilediğine mi Hidâyet Eder Dileyene mi?

Yüce Allah, vahiy indirmekle insanların iradelerini zor ve baskı ile etkilemenin önüne geçmiştir. Yani vahiy’den bağımsız olarak, yani indirmiş olduğu âyetlerden ayrı olarak insanın iradesine doğrudan müdahale ederek onu hidayete ulaştırmaz. Dolayısıyla yüce Allah, hidayet ve dalaletle yani sıratı müstakim veya sapkınlık için insanların iradelerini Kur’an haricinde etkilemekten münezzektir. Kitap ve Resul göndermesinin sebebi budur “Yerine göre müjdeleyici ve uyarıcı olarak Resuller bulunur ki insanların Resullerden sonra Allah’a karşı bir bahaneleri olmasın.

Allah izzet ve hikmet sahibidir” (Nisa-165) “Yeryüzünde vuku bulan ve sizin başınıza gelen herhangi bir musibet yoktur ki biz onu yaratmadan önce bir kitapta(yasada) yazılmış olmasın. Şüphesiz bu Allah’a göre kolaydır” (Hadid- 22) Yukarıdaki âyette bulunan “kitapta (yasada) yazılı olma” vahiy’le insanların iradelerine sunma yani imtihana tâbi tutma anlamına gelmektedir. “Size isabet eden herhangi bir musibet, kendi yaptığınız şeyler yüzündendir. O, bir çoğunu da affediyor” (Şura- 30) Onlar, başlarına bir musibet gelince şöyle derler: “Biz, Allah’a aitiz, biz O’nun huzuruna çıkacağız” (Bakara- 156) Yukarıdaki âyet, “insanın dayanma gücünü sınıma ve kalitesini artırma” anlamına geliyor. “Bize, bu dünyada da güzellik yaz âhirette de. Şüphesiz biz sana yöneldik” (Allah) Dedi ki: “(Azap edilmesi) gerektiğine karar verdiğim kişiyi azabıma çarptırırım, rahmetim ise her şeyi kaplamıştır. Onu sorumluluk bilincine sahip olanlara, arınanlara ve âyetlerime güvenenlere yazacağım” (Âraf-156) Şâe = شاء = fiilin kökü, “bir şeyi var etme” anlamında olan şey = شيء dir. (Rağıb el-İsfahani-Müfredât) Yüce Allah her şeyi, bir ölçüye göre yaratır. “Biz her şeyi bir ölçüye göre yarattık” (Kamer-49) “..O’nun indinde her şey bir ölçü ile” (Ra’d-8) Kur’an, sınıma ilgili konuları hayır ve şer diye ikiye ayırmıştır. “Her nefis ölümü tadıcıdır. Bir deneme olarak sizi hayırla da, şerle de sınarız ve siz ancak bize döndürüleceksiniz” (Enbiyâ-35) Yüce Allah “insanların küfrüne razı olmaz... (Zümer- 7)

Mutlak rahmet ve mağfirete sahip olan Allah, “insanların hidayet üzerinde olmalarını ister...” (Nisa-26,27,28) Fakat adalet ve imtihan gereği, sadece gerekeni yapıp vahye iman eden yani emirlerine uyan kişiyi hidâyete ulaştırır. Kur'an'ın şu evrensel ilkesi çok önemlidir. Allah vahiy'den bağımsız olarak yani indirmiş olduğu âyetlerden ayrı olarak, direkt olarak insanların iradesine müdahale ederek hidayete ulaştırmaz. Hidayete ulaşmanın tek çaresi ve yegane yolu Allah tarafından indirilen ve Resulün dilinde hayat bulan Kur'an'dır. “İşte böylece biz o Kur'an'ı açık seçik âyetler halinde indirdik. Gerçek şu ki Allah dileyen kimseyi hidayete ulaştırır” (Hac-16) “Allah bir toplumu hidayete ilettikten sonra sakınacakları şeyleri (vahiy'le) kendilerine açıklayınca kadar onları (vahiy'den bağımsız olarak) saptıracak değildir. Allah her şey çok iyi bilendir.” (Tevbe- 115) “...Gerçekten size Allah'tan bir nur, apaçık bir kitap geldi. Rızasına tâbi olanı Allah onunla hidayet yollarına iletir ve onları iradesiyle karanlıklardan aydınlığa çıkarır, dosdoğru bir yola iletir.” (Mâide-14) Yüce Allah'ın bir şeyi bilmesi, kulunun fiilleri üzerinde bir etkiye sahip olduğunu göstermez. Çünkü kul tamamen inanç ve amellerinden sorumludur.

“...Onlara: İşte size cennet; yapmış olduğunuz iyi amellere karşılık ona varis kıldınız diye seslenilir” (Âraf-43) “Öyle ya, mümin olan yoldan çıkmış fasık kimse gibi olur mu? Bunlar elbette bir olmazlar. İman edip de, salih ameller işleyenlere gelince, onlar için yaptıklarına karşılık olarak varıp kalacakları cennet konakları vardır. Yoldan çıkan fasıklar ise, onların varacakları yer ateştir. Orada her çıkmak istediklerinde geri çevirirler ve kendilerine: Yalandır deyip durduğunuz cehennem azabını tadın denir” (Secde-18,19,20) Yüce Allah kulunun her kararını takip eder ve onu kayda geçirir. Uygulayabilmesi için gereken şartları yaratır” (Hadid-22)

Yüce ve büyük olan Allah kulların yaptıkları amellerin iyi mi yoksa kötü mü olduğunu, vahiy'le ilham eder yani Resul vasıtasıyla bildirir. (Şems-7-10) Hidayette olmak isteyenin gönlünü İslam'a açar. Yoldan çıkmak isteyen inatçı zorbaların gönlüne de öyle bir daralma gelir ki, semâya tırmanıyormuş gibi olur” (En'âm-125) Bu konuda şu iki âyet önemlidir. “De ki: Rabb'im adaleti (tevhid'i) emretti. Her secde ettiğinizde yüzlerinizi sadece ona çevirin ve dini Allah'a özel kılarak yalnız ona yalvarın. İlkin sizi yarattığı gibi yine ona döneceksiniz. O bir grubu (vahiy'le) doğru yola iletir. Bir grub da (vahiy'den yüz çevirmekle) sapkınlığa müstahak oldular. Çünkü onlar Allah'ı bırakıp (yanında, ötesinde, berisinde) şeytanları kendilerine evliya edindiler. Böylelikle kendilerinin doğru yolda olduklarını sanıyorlar” (Âraf-29,30)

Demek oluyor ki, bütün bu âyetlere göre şâe = شاء fiilinin öznesi Allah olursa “koyduğu ölçüye göre yarattı, gerekli kılsaydı, iradelerine ipotek koysaydı, zorla yaptırsaydı” insan olursa “Allah'ın koyduğu iki ölçüden birinin gereğini yaptı” anlamlarına gelir.

Mesela: **وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَأَمَنَّ مِنَ فِي الْأَرْضِ كُلُّهُمْ جَمِيعًا** (Rabbin (iradelerine ipotek koyarak- zorla yapsaydı) yeryüzündekilerin hepsi elbette iman ederdi...)” Fakat böyle bir şey istemedi. Böyle bir manaya geldiğini âyetin ikinci cümlesinden anlıyoruz. **أَفَأَنْتَ أَتَىٰ نَكْرَهُ النَّاسَ حَتَّىٰ يَكُونُوا مُؤْمِنِينَ** (O halde sen, (Ey Nebi!) iman etmeleri için insanları

zorlayacak mısınız?” (Yunus-99) Yani Allah, insanların iradeleri üzerinde bir zorlama yapmaz iken, onları zorla imana yönlendirmezken, Ey Nebi! senin böyle bir şeye tevessül etmen asla olacak bir şey değildir. Böyle bir şey yapmaya hakkın da yok, yetkin de yoktur. Senin görevin sadece vahyi tebliğ etmektir. Bu durumda şâe = شاء = fiili için en uygun anlam, “ bir şeyi var etmek, gerekeni yapmak-zorla irade etmek-etmemek, dilemek” gibi, anlamlara gelmektedir.

Mesela: “Allah gerekli kılsaydı, zorla irade etseydi hepinizi bir tek ümmet yapardı. Ama Allah, (vahiy sayesinde) dileyeni sapkınlıkta dileyeni de hidayete ulaştırır. Yaptıklarınızdan elbette sorumlu tutulacaksınız.” (Nahl-93) Âyette geçen **وَلْتَسْتَأْذِنُوا مِمَّا كُنْتُمْ** (amellerinizden mutlaka sorumlu tutulacaksınız)” cümlesi çok önemlidir.

Dolayısıyla Ehli Sünnet din adamları İslam dinine yanlış kader inancını yerleştirmek maksadıyla şae = شاء = fiiline yanlış bir anlam yükleyerek insanın iradesini tamamen devre dışı bırakmışlardır. Bu mana ile onlarca âyetin mealini tahrif ederek Kur'an'ın sistemini bozmuşlardır. Bu yanlış sistemde yukarıdaki âyetin meali şöyle olmuştur: “Allah dileseydi hepinizi tek bir ümmet yapardı. Ama O, dilediğini saptırır, dilediğini doğru yola eriştirir. Bütün yaptıklarınızdan elbette sorumlu tutulacaksınız. Anahtar cümleyi tekrar etmekte fayda görüyorum. “Allah vahiy’den bağımsız olarak yani Kur'an haricinde direkt olarak hiç kimseyi hidâyete ve sapkınlığa zorlamaz. Hidâyete ulaşmanın veya sapkınlığı hak etmenin tek ölçüsü Allah tarafından indirilen vahiy’dir.

İşte âyetler. “De ki: Ey insanlar! Size Rabbinizden hak (Kur'an gelmiştir. Artık kim hidayete gelirse ancak kendisi için gelecektir. Kimde sapsarsa o da ancak kendi aleyhine satacaktır. Ben sizin üzerinize vekil değilim. (sadece vahyi tebliğ etmekle memurum) (Ey Nebi!) Sen sana vahyedilene tabi ol ve Allah hükmedinceye kadar sabret. O hakimlerin en hayırlısıdır” (Yunus-108,109)

“Kim bir iyilikle gelirse, ona daha iyisi verilir. Ve onlar o gün her türlü korkudan emin olurlar. (Rablerinin huzuruna) kötülükle gelen kimseler ise yüzükoyun cehenneme atılırlar. (Onlara) “Ancak yaptıklarınızın karşılığını görmektesiniz!” denir. De ki: Ben ancak, bu şehrin (Mekke'nin) Rabbine ki o burayı dokunulmaz kılmıştır- kulluk etmekle emrolundum. Her şey zaten O'na aittir. Bana Müslümanlardan olmam ve Kur'an okumam emredildi. Artık kim hidâyete gelirse, yalnız kendisi için gelmiş olur; kimde sapsarsa ona de ki ben sadece uyarıcılardanım” (“Neml-89,90,91,92) (Ey Nebi!) De ki: Eğer (haktan) sapsarsam, kendi aleyhime sapsam olurum. Eğer hidayeti bulursam, bu da Rabbinin bana vahyettiği Kur'an sayesinde. Şüphesiz o işitendir yakın olandır” (Sebe-50)

Geleneksel Din Adamlarının En Büyük Günahları:

Yüce Allah'a sonsuz hamd olsun ki, “Nebi” ile “Resul'ün” arasında bulunan farkları anlamaya başladığımızdan beri önümüze çok ilginç manalar çıkıyor. Evet “şirk en büyük zulümdür” (Lokman- 13) “Şirk, ahirette affedilmeyecek tek günah

ve büyük bir iftiradır...” (Nisa-48, 116) Lânetlik bir günah da “Allah’ın âyetlerini ve hidayet yolunu gizlemeye çalışmak ve onu insanlara ulaştırmamaktır...” (Bakara-159,160,161,162,174,175, 176; Âli İmran-187) İşte lanetlik günahattan sonra Kur’an, üçüncü büyük günah ve gerçek kafirliğin “Allah ve Resulleri birbirinden ayırmak” yani onları Kur’an’dan ayırmak olarak ortaya koymuştur. Bu günah öyle açık bir küfürdür ki, siz eğer Allah ve Resullerini birbirinden ayırırsanız artık onlarla alakalı her türlü yalanı söyleyebilirsiniz. Tabii burada Allah’ı, indirilen vahyin temsil ettiğini hiçbir zaman unutmamalım. Yani Allah’ın Resullerini vahiy’den ayrı bir yerde değerlendirme altına alamazsınız. Allah’ın Resullerini Kur’an’dan koparıp, başka bir kaynak ile özelliklerini ortaya koyamazsınız. Resulleri vahiy’den ayırarak inanç ve ahlaklarıyla keyfinize göre oynayamazsınız. Çünkü yüce Allah onların bütün özelliklerini, ahlaklarını, inançlarını, hayatlarını ve mücadelelerini indirdiği vahiy’le kayıt ve koruma altına almıştır.

Allah’ın Resullerini sadece Kur’an’dan öğrenmek ve Kur’an’dan anlatmak zorundasınız. Yüce Allah onların inanç ve hayatlarını, söz ve hareketlerini kayıt ve koruma altına almış ki, başka bir inanç, din, hayat ve yön ortaya çıkmasın. Elçiler Allah’ın vahiy ile tayin ettiği kimselerdir. Siz kendi keyfinize göre, kendi gelenek ve inançlarınızı Nebi ve Resullere uyarlayamazsınız. Nebilere ve Allah’ın Resullerine Allah’ın indirdiği vahiy ile gitmek zorundasınız. Dolayısıyla Allah’ın Resulüne rivayetlerle ulaşmak, onları hadislerle anlatmak cehaletin en katmerli olanlarından.

Siz eğer Allah elçilerini vahiy’den, yani Allah’tan ayırırsanız, Yahudiler gibi Süleyman (a.s) ı sihirbaz, İsa (a.s) ı hem Allah, hem de gayri meşru bir çocuk bile yaparsınız. Siz eğer son vahyin sahibi olan Muhammed (a.s)ı Kur’an’dan ayırırsanız uydurma bir din bile icat eder, bu dinde namaz kılmayanı, zina edeni, uydurma dininizden döneni bile öldürebilirsiniz. Eğer Allah Resulü’nü Kur’an’dan koparırsanız keyfinize göre oyun ve eğlence edinilecek bir din hatta bir kaç din ve mezhep bile yaratabilirsiniz. Siz yeter ki Allah Resulü’nü Kur’an’dan ayırın, o zaman sağ elle yemek yiyemeyen bir çocuğa bile Resulüllah’ın beddua ettiğini ve onu kötürüm haline getirdiğini söylerseniz. Siz yeter ki Allah Resulü’nü Kur’an’dan ayırın, kargayı fasık yapar, kertenkele ve siyah köpekleri öldürmeyi sevap sayarsınız. İşte sizin masum ve dokunulmaz olarak gördüğünüz muhaddisleriniz tamda bu operasyonu yaptılar. Bütün bu kaos, anarşi, zulüm, katliam, kargaşa, ihtilaf ve ayrımcılık Allah Resulü’nü Kur’an’dan kopardıkları için olmuştur. Çünkü inanç ve ahlakı Kur’an’da kayıt ve koruma altına alınan bir Resulden keyfinize göre bir din ve hüküm uyduramazdınız. Siz var ya, şirkin en lânetli olanını işlediniz.

Depremler Cezalandırma Mıdır?

Yüce Allah’ın göklerde ve yerde yarattığı denge açısından depremlerin olmasında sayısız yararlar, nimetler, hikmetler yani insanoğlunun bilemeyeceği nice hayır ve zenginlikler saklanmıştı. Yani depremlerde meydana gelen can ve mal kaybı bizi yüce Allah’ın göklere ve yeryüzüne yüklediği yasaları düşünmekten alıkoymaması çok önemlidir. Dolayısıyla canlılar için yağmur ne kadar hayati bir öneme sahipse,

depremler de hem dünyanın sağlığı hem de canlıların yaşaması için son derece yararlı Allah'ın ona yüklediği bir kanunudur. Akıl ve mantık dairesinde düşündüğümüz zaman depremlerde hiçbir yıkım ve zararın olmadığını anlarız.

Depremlerin ağır zayıat yapması, yasaları tanımama ve onları çiğnememizin yani bilgisizliğimizin, ahlaksızlığımızın ve cehaletimizin bir sonucudur. Depremlerin insanların inanç ve amelleriyle hiçbir alakası yoktur. Depremler yeryüzünde sürekli var olacak yüce Allah'ın bir yasası ve kanunudur. Yani depremler yer kabuğu hareketliliğin doğal bir sonucudur. Dolayısıyla dünyanın kabuğundaki fay adı verilen kırıklarda meydana gelmektedir. Dünya, dış kısmında büyük ve küçük plakalara ayrılmış vaziyettedir. Bu plakalar sürekli hareket halindedir, bunlar içteki magma tabakası tarafından tetiklenerek birbirlerinden ayrılırlar. Magma sürekli stres üretiyor. Çünkü magma ters istikamette dönüyor ve balansa girmiyor. Üretilen stresin arzın içinde mutlaka atılması gerekir. Şiddetli depremler tektonik plakaların birbirlerine çarpıştığı yerlerde oluyor.

Gerilim geriye doğru olursa tsunami oluşuyor, Japonya'daki büyük tsunami felaketi bundan dolayı olmuştur. Deprem dile gelse der ki: Ey Ademoğlu! Sen ne tuhaf bir yaratıksın? Ben tabii bir vakıyım ve devamlı varım. Benim var olduğumu ve geleceğimi de aşağı yukarı biliyorsun. Ben olmazsam şu dünya patlardı. Ben tencerenin düdüğüyüm. Sen yaratılmadan önce de böyleydi. Dolayısıyla dünyanın canlılar için yaşanır bir yer olmasında depremlerin faydaları yadsınamaz bir gerçektir. Denizlerin, kıtaların, nehir ve göllerin, sıcak suların, akarsuların, kimyasal özelliklere sahip birçok maddenin ve madenlerin oluşması volkan ve depremler sayesinde. Depremlerde büyük rahmetler ve nimetler gizlidir. Aslında konunun uzmanları depremlerde olan faydaları kitap, dergi ve sosyal medya üzerinden geniş bir yelpazede anlatmaları gerekiyor. Çünkü depremlerin özelliklerini konunun uzmanları daha iyi bilir. Balıkların beslenmelerinin ana kaynaklarından birisi yeryüzü sarsıntılarıdır. Tabiatın canlanması ve yararlı birçok gaz ve enerjinin meydana çıkması hep depremler sayesinde.

Depremler adam öldürmez, yanlış yapılanma adam öldürür sözü yerinde söylenmiş bir sözdür. Bilimsel ve mimari kurallara saygılı ve bağlı olduktan sonra depremlerden korkmanın hiçbir mantığı yoktur. Kendi ahlaksızlığımızı, vurdumduymazlığımızı, ilimde ve teknolojide geri kalmışlığımızı Allah'a fatura etmek büyük bir ahlaksızlık ve edepsizliktir. Depremlere geleneksel Müslüman gözüyle değil, güneşe tapan Japonların gözüyle bakmak zorundayız. Çünkü biz Kur'an ve ilimde geri kalmış bir ümmetiz. İnsanlar daha yeryüzünde yokken, şiddetli depremler ve volkanlarla yaşayabilecekleri bir mekan haline getirildi. Eğer fay hattı olmayan bir yerde deprem olsaydı, işte o zaman cezalandırma olurdu. Bulut olmadan yağmur yağmaz, fay hattı olmadan da deprem olmaz. Göklerde ve yerde olan yasaların sahibi Allah'tır. Değişmez, değiştirilemez yasalara, uyması ve uygulaması gereken insandır. Huzur ve mutluluğumuz için, yüce Allah'ın bizler için belirlediği yasalara uyalım ki; dualarımız, dünyada da, ahirette de hedefine ulaşsın. Yüce Allah ezelde koyduğu yasalara hiçbir zaman müdahale etmez. Göklerde ve yerdeki kurulu düzenin yapısına karışmaz. Yani istediğini yapar ama keyfi bir iş asla yapmaz. Onun vahiy göndermesi de yaratılışa müdahale etmek için değil, göklerde ve yerde bulunan yasaları hatırlatmadan başka hiçbir şey değildir.

Yani yazılı yasa ile göklerde ve yerdeki yaratılış yasalarını hatırlatıyor. Kur'anın bir hatırlatma kitabı olduğunu asla unutmamalıyız. "Bu (Kur'an) âlemler için bir hatırlatmadır." (En'am-90; Yusuf-104; Sâd-87)

Dua Etmek

Yüce Allah Kur'an'da şöyle buyuruyor. "Eğer hak (yasa) onların arzularına uysaydı, mutlaka gökler ve yer ile bunlarda bulunanlar bozulur giderdi. Biz onlara öğüt (hatırlatma) için bu vahyi verdik. Fakat onlar (göklerde ve yerde) kendilerine verilen öğütten (yasadan) yüz çeviriyorlar." (Muminun-71) Gökler yer ve içlerinde olan her şey yaratıldıkları andan itibaren bir yasaya göre hareket ederler. Yani Göklerde ve yerde olanlar Allah'ın yasalarına, kanun ve kaidelerine göre işlem görürler. Göklerde, yerde ve aralarında bulunan canlı cansız bütün maddelerin oluşumunda aklın kabul etmediği, olağanüstü bir şekilde yani ilim ve teknoloji dışında hiçbir zaman bir şey gerçekleşmez.

Göklerde ve yerde insanların arzu ve isteklerine göre hiçbir şey meydana gelmez. Yaratılış yasası şudur. "Güzelliğin karşılığı güzellikten başka bir şey midir? (Rahman-60) "...Bu dünyada güzellik yapanlara güzellik vardır..." (Zümer- 10) "Kim salih bir amel işlerse kendi lehinedir. Kimde bir kötülük yaparsa kendi aleyhinedir. Rabbin kullara zulmedici değildir." (Fussilet- 46) Yani bu âyetlerde anlatılanlar, yaratılış yasasına işlenmiş, kayıt altına alınmış, otomatik olarak yasaya bağlanmış ve tescillenmiş olan kâide ve kurallardır. Bunlar insanların ahlak ve karakterlerine, inanç ve fiillerine göre işlerlik kazanırlar. Bunların dua etmekle hiçbir ilgileri bulunmamaktadır. Allah hiçbir zaman anlık iş görmez. Allah istediğini yapar ama keyfi bir iş yapmaz. "Gökleri, yeryüzünü ve aralarında bulunanları oyun olsun diye yaratmadık" âyetlerinin (Enbiya-16; Duhan-38) anlamı budur. İnsan güzellik ve erdemi, olgun akıl, hâlis inanç ve temiz karakteriyle elde eder. Dua ile, inanç, güzel ahlak ve erdem hiçbir zaman elde edilmez. Peki dua etmekle inanç, güzel ahlak ve erdem elde edilmeyecekse, Kur'an'da var olan onlarca dua âyeti hangi anlama gelmektedir? Aslında göklerde ve yerde var olan her şey bir kader, takdir, yasa, kaide ve kurallara göre hareket ediyor. Ancak yüce Allah ile insanlar arasında manevi, psikolojik, sosyolojik ve duygusal olarak devam eden zihinsel yani gönülden bir iletişim ve diyalog mevcuttur. Bunu da Rab sıfatında görüyoruz.

Rab, "terbiye eden, büyüten, besleyen, koruyan, merhamet eden, yetiştiren, keder ve üzüntüden kurtaran" gibi anlamlara gelmektedir. Nebi, Resul ve Müminlerin, yüce Allah'a yakarışlarında özellikle Rab sıfatını kullanmaları üzerinde düşünülmesi gereken önemli bir konudur. Çünkü her ne kadar, her şeyin çalışması bir yasaya bağlanmış olsa da, Rububiyetin tecellisi her zaman ve zeminde devam etmektedir.

Mesela: "Şüphesiz, Rabbimiz Allah'tır deyip sonra istikamet sahibi olanların üzerine melekler iner. Onlara korkmayın, hüzünlenmeyin, size vâdedilen cennetle sevinin." (Fussilet- 30) Âyette bulunan "melekler" iman edenlere moral ve motivasyon kazandıran ve onları teselli eden güzel duygulardır. Göklerle yeryüzü yaratıldıkları ilk andan itibaren yasa şöyle konulmuştur. "Allah gökleri ve yeryüzünü bir yasaya göre

yaratmıştır. Böylece herkes kazancına göre karşılık görsün. Yani onlara zulmedilmesin.” (Casiye-22) Depremden korunmak için dua edilmez, düşmandan korunmak için de dua edilmez, yağmur için asla dua yapılmaz. Dua insanın üzerine düşeni ilim, akıl, tefekkür, icat, araştırma ve teknoloji dahilinde yapmasıdır. Aslında Kur'an'da geçen “dua” kavramının bir çoğu, dâvet anlamına gelmektedir. Geleneksel dinin ibadetlerinde sadece görüntü ve gösteriş vardır, ilim, farkındalık, akli kullanma, bilinç ve şuur diye bir şey yoktur. Dua'da eller açılmaz, sesli olarak dua edilmez. Dua akıl, kalp, zihin yani derin duygularla ve gönülden yakarma ile ilgili bir durumdur. Yüce Allah sağır değildir. Birçok âyette “göğüslerin içindekini ve özündekini bilir” buyurmasının anlamı budur Sesli olarak yapılan şey dua değil, davettir.

Küfür Kavramı

Küfür, Kur'an tevhid ve ahlak sisteminin bütünlüğü içinde öylesine önemli bir yer işgal eder ki, bu kelimenin dil yapısının net bir biçimde anlaşılması olumlu kavramların birçoğunun anlaşılmasının yolunu açacaktır.

Kur'an'a şöyle bir göz atmak bile “küfir” kavramının ne denli geniş ve belirleyici bir rol oynadığını görüyoruz. Nitekim insan davranışı ya da karakterleri ile ilgili cümlelerin hemen hepsinde bu kavramın varlığını bir biçimde hissettirdiği görülmektedir. Kanaatimizce, İslam'ın en yüksek dini ahlakı değeri olan İman bile, doğrudan kendisi analiz edilerek değil, olumsuzlarıyla yani “küfir” kavramıyla karşılaştırarak en iyi şekilde analiz edilebilir.

Küfür: k-f-r kökünün temel anlamı, “örtmek” anlamına gelmektedir. Özellikle de nimet bahsetme ve nimete nail olma bağlamında kelimenin anlamını tabiatıyla “elde edilen maddi-manevi yararları örtmek” yani “bilerek görmezden gelmek” ve bu suretle “nankör olmak” demektir. Kâfir, Allah'ın vahiy ve tevhid nimetine nail olduktan sonra davranışlarında hiçbir minnettarlık işareti göstermeyen ve hatta ona nimette bulunmuş nimet sahibine karşı isyan edendir. Allah'ın sonsuz nimetlerine karşı takınılan bu esaslı nankörlük en net ve etkin biçimde “tekzip'de” yani Allah'ı, Resulünü ve vahyi “yalanlama'da” görülmektedir. Dolayısıyla “küfir” gerçekten çok sıklıkla imanın tam zıttı olarak kullanılmaktadır. Kur'an'da mümin'in yani “inanmış kişinin” ya da Müsliminin yani “teslim olmuş kişinin” en belirgin karşıtı hiç şüphesiz kafir'dir.

Öyle anlaşılıyor ki, çok sıklıkla imanın karşıtı olarak kullanılan küfir kavramı, orijinal anlamının merkezinde bulunan “nankörlük” anlamından giderek ayrılmış, zaman içerisinde daha çok “imansızlık” anlamını yüklenmiş ve nihayet minnettarlıkla neredeyse hiç ilgisi olmayan durumlarda bile bu ikinci anlamıyla yaygın bir şekilde kullanılan bir kelime haline gelmiştir. Küfir, sadece insanın Allah'a karşı bir tutumu olarak görülmemiş, bilakis çok önemli başka bir yoldan da ele alınmıştır. Bu örnekte, küfir, Allah'ın insana karşı asla takınmayacağı bir ahlak olarak sunulmaktadır. Aşağıdaki âyet şu dikkat çekici hususu ortaya koymaktadır ki, nimet ve bağışlaması sonsuz olan Allah'a şükran duymak nasıl insanın dini bir görevi ise, aynı şekilde Allah da elçisi aracılığıyla göndermiş olduğu ilahi mesaja cevap verip ihlaslı olarak yaptığı bütün salih amellere karşı insana şükrünü cömertçe göstermektedir. “Bu durumda her kim

mümin olarak salih ameller işlerse onun emeğine nankörlük etmek olmaz yani biz onu yazmaktayız” (Enbiya-94) âyette geçen ifade şöyledir. “فَلَا كُفْرَانَ لِسَعْيِهِ” (onun emeğine nankörlük etmek olmaz.)”

Siyam

Nisa 92, Mâide 89 ve 95, Mücadele 4 ve Bakara 196 âyetlerde yüce Allah siyamın hangi anlama geldiğini anlatmaktadır. Bu âyetlerde bahsedilen hata ve günahlardan herhangi birini işlerseniz o hata ve günahların kefareti olarak siyam yapacaksınız, buyuruyor. Bu tespite göre siyam, mümin bir kimse Kur'an'da sözü edilen hata ve günahlardan herhangi birini işlerse tevbesinin kabul olması için ödediği kefarete oluyor. Siyam, insanın kendini ıslah etmesi ve günahlarını itiraf etmesi anlamına gelmektedir. Siyam aç kalmak değildir. Siyamın oruç tutmak olmadığını gösteren en önemli âyet Mâide 95.âyettir. Ey iman edenler! İhramlı iken avı öldürmeyin. İçinizden kim onu kasten öldürürse cezası, içinizden adil iki kişinin hükmüyle, avlanılan hayvana denk, hidayet mahalli kâbede (doğru yola ulaşır) hatasını anlaması gerekiyor.

Yahut (avlanmanın cezası), miskinlere yemek yedirmekten ibaret bir keffârettir, yahut onun dengi siyam (rehabilitasyon) olmaktır. Ta ki (yasak av yapan) işinin cezasını tatmış olsun. Allah geçmişi affetmiştir. Kim bu suçu tekrar işlerse Allah da ondan intikam alır. Allah Aziz'dir, intikam sahibidir. Yukarıdaki âyette bulunan “miskinleri doyurmaktan ibaret bir keffaret yahut onun dengi siyam yapmaktır...” buyrulmuştur. Eğer siyam oruç tutmak olsaydı, oruç tutmak hiçbir zaman miskinleri doyurmanın dengi olamaz. O halde siyam oruç tutmak değil, tevbe ederek ve pişmanlık duyarak insanın hatasını telafi etmesidir. Yoksa oruç tutmanın hiç kimseye bir faydası yoktur.

Müminler, ramazan şehrinde (dolunay) kendileri ile yüce Allah arasında bulunan ilişkiyi düşünüp düzenlemeye çalışacak, kendilerine gönderdiği mesajı yani dinlerini iyice öğrenecek ve gerçek İslam dinini yaşamaları ile birlikte takvaya ve ihlase erişecekler. Yapılan siyam, iman edenleri takvaya ulaştıracığına göre (Bakara-183) oruç tutma olamaz. Çünkü oruç tutma hiçbir zaman insanları takvaya ulaştırmaz. Kur'an'da, keffaret konularındaki âyetlerde (Mücadele-4; Nisa-92; Mâide-95; Bakara-196) önerilen; toplu yani grup olarak siyam yapılması ve önemli bir kuruma işaret etmektedir.

Rehabilitasyon Merkezleri

Siyam, tedavi ve rehabilitasyon merkezleri insanların hayatlarını zorlaştıran maddi ve manevi sorunlar, hayat pahalılığı, ekonomik sıkıntılar gibi maddi-manevi güçlükleri olan insanların tedavisini gerçekleştiren bir kurumdur. Rehabilitasyon, onarma, tamir etme, yeniden yerine koyma, tedavi etme anlamındadır. Psikolojik ve ahlaki sorunları olan insanların bu merkezlerde tedavi altına alınıp her türlü sorunlarının çözülmesine Kur'an "siyam" demektedir. Kur'an'dan uzaklaşmak kadar büyük bir sorun, zor bir hayat ve önemli hastalık yoktur. İşte ramazan bu beladan kurtulmanın en önemli mevsimi ve bereketli zamanıdır. Siyamın rehabilitasyon merkezleri, ruhsal, bedensel, zihinsel problemler nedeniyle kaybedilen bazı değer ve fonksiyonların geri kazandırılması, bireylerin hayatlarını devam ettirebilecekleri kadar kendilerine

Kur'ani bilgi ve eğitimin verilebilmesi, dini bir hayat ve güzel bir ahlak için kendilerine yetebilecek düzeye getirilebilmeleri amacıyla kurulacak olan sosyal hizmet kuruluşlarıdır. Dolayısıyla salâtın da siyamın da karşılığı Kur'an'a yoğunlaşmak ve onunla sorunları çözmektir.

Kur'an'dan daha büyük bir sorun çözücü yoktur (Ankebüt-45) Fakat sorunlar grup terapisi ve toplu rehabilitasyon şeklinde icra edilecektir. Benzer problemlere sahip katılımcıların bir arada bulunmaları sayesinde, uzmanlar rehberliğinde grup üyeleri tecrübelerini paylaşarak birbirlerini motive eder, fikir alışverişinde bulunur ve hayatları boyunca birbirlerine maddi ve manevi destek olurlar. İnsanlar tek başlarına değil de, bireysel ve ailece başkalarıyla nasıl bir ilişki içinde olacaklarını daha güzel fark ederler. Kişi güçlü ve zayıf yönleriyle gerçek kişiliğini grupta ortaya koymaya başlar. Siyam dediğimiz, toplu rehabilitasyon; hem bireyin topluma kazandırılması, hem de toplumdan bu sorunların hızla uzaklaştırılması açısından oldukça önemlidir.

Zikir - Tezekkür:

Zikir kavramı, birçok âyette vahiy yani Tevrat, İncil ve Kur'an anlamında kullanılmıştır. Zikir, Kur'an olduğuna göre, tezekkür, Kur'an'dan üretim yapma ve manevi anlamda ürün devşirme hadisesi olarak görülmelidir. Tefekkür bireysel ve derüni olarak yapılan bir muhasebe ve hatırlama iken, tezekkür toplu olarak yapılan bir müzakeredir. Yani Kur'an'ın üzerinde aklımızı kullanıp toplu olarak bazı çıkarımlar yaparak, vahyi anlamaya çalışıyorsak, gerçek anlamda "Allah'ı zikrediyoruz" demektir. Kur'an'dan öğrendiğimiz hükümleri toplumsal olarak hayata hakim kılabiliriz yine "Allah'ı zikrediyoruz" demektir. Zikir, Şia ve Ehl-i Sünnet din adamlarının algıladıkları ve uyguladıkları şeyler değildir.

Yani zikir, anlamadan bir takım dua ve kelimeleri tekrar ederek seslendirme değildir. Müminler, zikrin, salâtın içinde Kur'an'a yoğunlaşmanın en önemli bir unsuru olduğunun bilincine sahip olmak zorundadırlar. Yani müminler salat'ı ikâme etmek için bir araya geldiklerinde zikrin mana, hikmet ve ehemmiyetini ortaya çıkarırlar. Salat, zikrin anlaşılması yolunda en önemli adımdır. "وَأَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِي" (salat'ı zikrim için ikâme et)" âyeti bunu açıkça gösteriyor. Dolayısıyla iman edenlerin Kur'an'ı anlamadan, üzerinde topluca müzakere etmeden yani onun sonsuz enerjisinden üretim yapmadan ne imanlarının, ne ibadetlerinin ne de mâbetlerinin yüce Allah'ın bir değeri yoktur.

Kur'an'ı anlamadan hacca ve umreye gitmenin, cami ve mescit, yurt ve medrese inşa etmenin israftan başka hiçbir getirisi yoktur. İslam dininde her şey vahiy'le değer kazanır. Vahiy yani İslam yani iman yani ihlas yani dini Allah'a özel kılmadan hiçbir amelin değeri yoktur. "Dikkat edin! Kalpler ancak Allah'ın zikri (olan Kur'an) ile mutmain olur, huzur bulur.(Râd-28) Dolayısıyla "zikir" "kitap, vahiy" "(Allah'ın zikri olan âyetler) anlamında geçmektedir: (Cuma-9; Nahl-44; Enbiya-10,50; Yasin-69; Tâhâ-113; Sâd-1,49; Âraf-63; Zuhruf-44; Mümin-53,54; Talak-10; Kamer-17,22,32,40; Yusuf-104; Kehf-27)

Mesela: "...Salât'a nida edildiğinde Allah'ın zikrine (Kur'an'a) koşun ve alışverişi bırakın. Eğer bilerseniz bu sizin için çok hayırlıdır." (Cuma-9) âyeti, bütün açıklığıyla salât'ın Kur'an'ı "öğrenmek" ve anlamak olduğunu gösteriyor.

Mesela: "...indirileni insanlara beyan edesin diye sana zikri indirdik ki, tezekkür-müzakere etsinler ..." (Nahl-44)

Demek oluyor ki, tezekkürün yani düşünsel üretim yapmanın ve bilgi üretmenin tek kaynağı vardır, o da Kur'an'dır.

Mesela: "Andolsun ki, içinde zikir üretimi yapacağınız bir kitap indirdik. Hiç aklınızı kullanmaz mısınız?" (Enbiya-10)

Mesela: "Bu Kur'an indirdiğimiz mübarek bir zikir'dir." (Enbiya-50) "Mübarek zikir" inanç, güzel ahlak ve öğüt olarak onda üretimin hiçbir zaman bitmeyeceği sonsuz berekete sahip kitap demektir. Zikir, "Allah'ın âyetlerini sürekli hatırlamak, onları anmak, akla nakşetmek, zihne hakim kılmak dâima bu bilinç ve şuurla yaşamak" anlamına gelmektedir. Zikir, Kur'an olarak bir fabrika, tezekkür ise, o fabrikada çalışan ve sürekli faaliyet halinde olan emektar insanları sembolize eder.

Kur'an, tevhid, güzel ahlak, iman, ihlas, takva ve her türlü hayır vı fazilet üretiminin yapıldığı bir makine bir tezgah gibidir. Zikir ve tezekkür kavramları, yüz otuz âyette geçmekte ve hepsi yüce Allah'ı anma ve Kur'an'ı anlama bağlamında kullanılmaktadır. (Bakara-152; Ankebüt-45; Nisa-142; Âli İmran-135; Enfal-45; Tâhâ-14; Müminun-70,71; Fâtır-3)

Mesela: "Siz beni zikredin ki, ben de sizi zikredeyim..." (Bakara-152) buyurur. Yani "size değer veririm, indimde bir itibarınız olur, size yardım eder ve sizi korurum" demektir. Yoksa zikir, Şia ve Ehl-i Sünnet ümmilerinde olan zikirmatige basmak değildir.

Mesela: (Ey Nebi!) Sana bu kitaptan vahyedilene tilavet et yani salâtı ikâme et! Muhakkak ki, salat (Kur'an'ı öğrenme ve dayanışma) ahlaksızlıktan, kötülükten alıko-yar. Ve Allah'ın zikri (vele zikrullahi ekber) daha büyük uyarıdır. Allah bütün yaptıklarınızı biliyor." (Ankebüt-45) Âyette bulunan; "Allah'ın zikri ise, en büyüktür" cümlesi, salâtın içinde yani insanlara verilen öğretim ve eğitimin en büyük unsuru ve en önemli yol göstericisinin Kur'an olduğunu ortaya koyuyor. Yani Allah'a ve insanların gönüllerine giden yolun en önemli rehberi Allah'ın zikri olan Kur'an'dır. Dolayısıyla insanları manevi olarak eğitimin en büyük aracı onlara Kur'an'ın öğretilmesidir. Zikir, Kur'an'dan ilim öğrenmek anlamına da gelmektedir. (İbrahim-25; Nahl-12,13; Enbiya-24; En'am-80; Âraf-210; Kehf-83;)

Mesela: "Rabbinin izniyle o ağaç her zaman ürününü verir. İşte Allah belki tezekkür etsinler (yetezekkerün) diye insanlara böyle misaller veriyor." (İbrahim-25)

Mesela: "O, geceyi ve gündüzü, güneşi ve ayı emrinize musahhar kıldı. Yıldızlar da O'nun emriyle musahhar kılınmışlardır. Bunda aklını kullanan bir toplum için âyetler vardır. (Nahl-12) Yeryüzünde, rengarenk şeyleri, sizin için üretip çoğalttı.

Bunda zikreden (yezzeckerün) bir toplum için elbette âyet vardır.” (Nahl-13)

Mesela: “Yoksa ondan başka ilah mı edindiler? De ki: Burhanınızı getirin! işte benimle beraber olanların zikri (olan) Kur’an ve benden önceki ümmetlerin zikrini (kitaplarını anlatan Kur’an) hayır onların çoğu hakkı bilmezler de bundan dolayı hakka karşı itiraz ediyorlar” (Enbiya-24) Birçok yerde zikir, âyetler anlamında kullanılmıştır. (Âli İmran-58; Âraf-2; Hicr-6,9; Nahl-43,44; Furkan-17,18; Yasin- 11,15; Saffât-167,169; Sâd-8,9; Fussilet-41,43; Zuhruf-5; Kalem-51,52)

Mesela: “Bu sana tilâvet ettiklerimiz, âyetlerden ve hikmetli zikirdendir” (Âli İmran-58)

Mesela: “Ey kendisine zikir indirilen kişi...” (Hicr-6) “Zikri biz indirdik ve kesinlikle onun koruyucusu da biziz.” (Hicr-9) “Siz, müsrif bir toplum oldunuz diye, size zikirle öğüt vermekten vaz mı geçelim?” (Zuhruf-5) Zikrin bir manası da yüce Allah’ın yaratıkları varlıklar hakkında düşündürmektir. (Zümer-21; Bakara-269; Âli İmran-190,191) Görüldüğü gibi tezekkürle ilgili âyetlerin hiçbirisinin namaz kılmakla uzaktan yakından bir alakası yoktur.

Peki Zikirle Kast Edilen Şey Nedir?

Zikir; yüce Allah’ın adını anmak ise Mekke müşrikleri Allah’ın adını anıyorlardı. Aslında Yüce Allah’ı anmaktan esas maksat, indirdiği vahyi dinde tek hüküm kaynağı olarak kabul etmek ve onu anlamaya çalışmaktır. Yoksa dünyada Allah’ı anmayan hiçbir toplum yoktur. Kur’an’ı din ve hüküm olarak kabul etmeyenler gerçek anlamda Allah’ı zikretmiş olmazlar. Demek ki Allah’ı zikretmekten maksat bazı kelimeleri tekrarlamak değil, onun vahyini hücrelere kadar sindirip, ona göre iman etmek ve güzel ahlak sahibi olmaktır. Bir başka ifadeyle; “âyetlerini sürekli olarak hatırlamaktır.” Zikir, akıl ve zekâ ile yapılan eylemdir.

Mesela: Kur’an’da ağaçlar, hayvanlar, Allah’ı tespih ederler yani yaratılış özellikleriyle yüce Allah’ı tanıtır,(Hac-18) Fakat Allah’ı zikrederler, bilgi sahibi olurlar buyurmaz.

Çünkü Kur’an’a göre zikir, sadece insanlar için söz konusu olan bir eylem ve erdemdir.

Tespîh: Allah’ı noksan sıfatlardan arındırarak, onu tanımak ve tanıtmaktır. Her şey Allah’ın mükemmel yaratıcılığını tanıtır. Her şey onun göklerde ve yerde koyduğu yasalarına uyarak yaşaması, O’nun her şeyin hakimi olduğunun bilincine ve şuuruna varılmasıdır Yüce Allah’ın mesajını öğrenmek, üzerinde düşünmek, hikmetini arayıp bulmak, ondan bilgi edinmek, onu tüm benliğimizle onaylamak, her zaman onu hatırlamak büyük bir zikirdir. Aynı zamanda Kur’an âyetlerinin bir öğüt olarak hayatta yol göstermesi Allah’ın zikridir.

Yani Allah’ın andığını anmak da bir zikirdir. Bu bakımdan zikrullah; “Allah’ın

adını” boş boş anmak değil, “Allah’ın sözünü” bilerek anmaktır. Allah’ı anan insan O’nun emirlerine göre hareket eden insandır. Allah’ı anmak demek, niyetini düşüncesini ve halini O’nun seveceği, Kur’an’da ortaya koyduğu rızasına göre hareket etmesidir. Bunun için de vahyi öğrenmesi şarttır. İşte bu salattır. Kur’an, insanları Yahudi, Hristiyan, Şii ve Sünnilerin anlamsız ibadet, tespih ve zikir esaretinden kurtaracak tek kitaptır. Bu yönüyle Kur’an büyük bir devrim yapmıştır. Uydurma dinlerin iman ve ibadetlerini devirmiş, zikir ve tespihlerini yerle yeksan etmiştir. Kur’an, insanları esaret altına alan, sadece kendi din ve mezhebinin çıkarını düşünen müfterilerin kimliğini deşifre etmiş, insanlara engin ufuklarda özgürlüklerini kazandırmıştır.

Dolayısıyla Kur’an, ne namazın, ne zikrin, ne tespihin Kur’an’daki salat, zikir ve tespihle yakından ve uzaktan bir bağlantısının olmadığını göstermiştir. Şia ve Ehl-i Sünnet din adamları aman Yahudilere benzemeyelim diye diye Kur’an’da var olan bütün kavram ve fiilleri yahudileştirdiler. İşte Kur’an bütün bu kavramları yerli yerine koyarak, ince eleyip sık dokuyarak onları İslamileştirmiş ve sonsuz hamdolsun ki zihnimizi berraklaştırmıştır.

Kıssalar

Kur’ân kıssalarında yer verilen tarihi olaylar, ikaz ve öğüt derslerini aktarmak maksadını taşıyan edebî bir üslupla sunulmaktadır. Kur’ân kıssaları vasıtasıyla ahlaki ve dini amaçlara hizmet etmek hedeflenir. Onlardan bazıları tarihi gerçeklere dayanıyor olabilirler, fakat amaç tarih hakkında bilgi vermek değildir. Bu durum, bahsi geçen kıssalarda şahıs ve yer isimlerinin ve tarihlerin neden zikredilmediğini de açıklar. Eğer Kur’an Mekke müşriklerinin akıl ve mantık dışı aynı zamanda tevhit akidesine aykırı olmayan hikayelerini tümünden reddetmiş olsaydı, hiçbiri İslam’ı kabul etmezdi. Çünkü bu hikaye ve efsaneler hayatlarının bir parçası haline gelmişlerdi. Özellikle “cin, melek ve şeytan kavramlarının içini gerçeklerle doldurarak yeni bir anlamla hayat alanına sunmuştur.

Yahudilere gelecek olursak, Tevrat ve Kur’ân kıssaları temelde aynı dil ve üslup özelliğine sahiptir. Kur’ân’ın kendisine en çok atıfta bulunduğu Nebi ve Resul olan Musa (a.s) dır. Bu da zorunlu olarak İsrâiloğullarının kabullerine uygun bir din anlatımını da beraberinde getirmiştir. Mekke Arap aklına uygunluk bakımından Kur’ân’ın kıssa dili ile İsrâiliyat dili arasında bir benzerlik vardır. Her iki grup bağlamında anlatılan kıssaların gerçekleşmiş olması imkansızdır. Veya simgesel bir anlatıma sahiptirler. Çünkü göklerde ve yerde tek geçerli olan yaratılış yasağıdır. Ve yaratılış yasağına aykırı olan bir şeyin gerçekleşmesi mümkün değildir. Göklerde ve yerde olan her şey ilim, akıl ve mantığa uygun olmak zorundadır. Kur’an’da birçok darbı mesel bulunur.

“Masal” kelimesinin “mesel”in bozulmuş şekli olduğunu unutmayalım. “Biz insanlara bu Kur’ân’da her türlü meseli verdik.” (Rum-58; Zümer-27) gibi âyetlerde olduğu üzere Kur’ân dilinde meseller daha çok bir konuyu, düşünceyi, soyut bir anlamı açıklamak için verilen örnekler, yapılan benzetmelerdir. Kur’an’da var olan mesellere

temsili veya sembolik anlatımlar da denir. Temsîl; örnek vermek demektir. Kapalı anlamları açıklamak için o kavramın duyular dünyasından bir benzerini, örneğini dile getirmek demektir. Bu da bir kavramın somutlaştırılması anlamına gelir. Mesellerle anlatım başka bir ifadeyle temsili anlatım Kur'an'ın belli başlı eğitim metotlarından birisidir. Soyut kavramlar söz konusu olduğunda sembolik dilden kaçınma imkânı yoktur. Haliyle Kur'an'da mecaz, istiâre ve temsil gibi anlatım tekniklerine başvurulmuş olması, sembolik bir dil kullanılması gâyet doğaldır.

Mesellerin çıktığı olay gerçek ve tarihi olabileceği gibi, hayal mahsulü veya teşhîs ve intak yoluyla ifade edilen bir fabl da olabilir. (Ulutürk, Kur'an'da Temsili Anlatım, s. 14.) Meseller Arap edebiyatında "sâir, kıyasî ve hurafî" olmak üzere üçe ayrılır. En yaygın olan sâir meseller atasözü anlamındadır. Kıyasî olanlar; soyut kavramları tasvir, teşbih ve temsil yoluyla açıklayanlardır. Hurafî olanlar ise çoğunlukla hayvanların dilinden aktarılan kurgulanmış sembolik hikâyelerdir. Kıssa (hikâye) ise; var olmayan bir kahraman etrafında dönen olayları veya gerçek bir kahraman etrafında dönen gerçek dışı olayları, kıssacının kurgusuyla oluşturulan edebî türdür. (Şaban Karataş, Halefullah, Eserleri ve Kur'an Tefsiri ile İlgili Görüşleri, s. 250-251.)

Halefullah'a göre Kur'an'da tarihi kıssaların yanında birçok temsili/sembolik ve ustûrî /mitolojik kıssa da bulunur. (Halefullah, Kur'an'da Anlatım Sanatı, s. 171.) Kur'an'da var olan kıssaları tarihsel belgeler olarak değil de edebî anlatılar olarak ele alınırsa tarihsel sıhhat sorusu geçersiz hatta yanlış sorulmuş bir soru haline getirecektir. Kur'an kıssaları, bizzat tarihi gerçekleri aktarma amacı gütmeyen mesel tarzında/alegorik anlatılardır. Bu kıssaların iskeleti tarihseldir fakat anlam ve mesaj tarihi yanıtsamak zorunda değildir. (Ebû Zeyd, "Kur'an'a Edebî Yaklaşım Çıkmazı", s. 262.) Sonuç Olarak: Kur'an bu hikaye ve efsaneleri düzeltmek için anlatmamış. Arapların bildiği kıssaları bilmediğimiz birçok hikmete binaen öğüt/hisse vermek için anlatmıştır.

Bazı kıssalar, içine doğduğumuz, üzerimize gerilen, bulunduğumuz noktayı, doğamızı anlamamızı sağlayan muhteşem hikayelerdir. Bu hikayelerin evrenselliği insanlığın böyle olduğuna inanmamıza neden olur. Mitoloji uzmanı Joseph Campbell'a göre, mitler yerel bilincimizle "Serbest Zihin" arasında bir köprü oluşturan hikayelerdir. "Bu hikayelerle beynimizde şekillenen görüntüler, ebediyet, göklerle yer ve birbirimize olan ilişkilerimize yansır." Mitler, doğa güçlerini ve doğaüstü yaratıkları temsil eden, insanın doğa, toplum ve evrenle ilişkilerini anlamlandırmada kullandığı hayal ürünü öykülerdir. Mitin simgesel, insanüstü veya kutsal bir yönü vardır.

Ütu'l Kitab ve Ehli Kitab Hangi Anlama Geliyor?

Kur'an'ı Mübin'de bulunan "hamd-şükür" "sadaka-infak" "Arz-dünya hayatı" "dünya hayatı-âhîret" "beşer-insan" "Nebi- "Resul" sistemleri gibi bir de "Ehl-i Kitab-"Ütu'l Kitab" sistemi bulunmaktadır. Kur'an'da insanlara, Allah tarafından indirilen mesajlarla olan ilişkilerinin durumuna göre farklı kavramlarla seslenilmektedir. Bunların biri de "utu'l kitap" "kitap verilenler" ve "ehli kitap" "kitap ehli" kavramlarıdır. Kur'an'da geçen "Ümmî" kelimesi Arapçada "Anne" anlamına gelen

“ümm” kelimesinden türemiştir. “Bilgi bakımından annesinden doğduğu gün gibi kalmış, daha önce kitapları duymamış, kendisinden önceki kültür ve geleneklerden etkilenmemiş ve bir şey öğrenememiş kişi anlamına gelir. Kur’an’da “ümmi” olarak adlandırılan kişilerin Allah’ın kitabından bir biçimde mahrum kalmış oldukları” görülmektedir. Bu mahrumiyet kendilerine kitap gönderilmemiş bir toplumda doğmuş olmaları şeklinde olabileceği gibi kitabı olan bir toplumda yaşamasına rağmen ilim! adamları tarafından onun içerisindeki gerçeklerden uzaklaştırılmış, vahiy’den engellenmiş olmaları da mümkündür.

Örneğin şu ayette ümmi insanların kendilerine kitap verilmiş olmayan kişiler olduğu net bir şekilde görülmektedir. “Eğer seninle tartışmaya girirlerse de ki: “Bana uyanlarla birlikte ben kendimi Allah’a teslim ettim” Ehl-i kitaba ve ümmilere de ki: Siz de Allah’a teslim oldunuz mu? Eğer teslim olurlarsa doğru yolu bulmuş olurlar. Yok eğer yüz çevirirlerse sana düşen yalnızca vahyi duyurmaktır. Allah kullarını çok iyi görmektedir” (Âli İmran, 20) Âyette iki ayrı sınıftan söz edilmektedir “kendilerine kitap verilenler ve ümmiler” Bu karşılaştırmadan “ümmi” kelimesi ile ellerinde Allah’ın gönderdiği bir kitap olmayan, Allah’ın mesajından engellenen, uydurma bir din ile aldatılan kişilerin” kast edildiği anlaşılmaktadır.

Nitekim elçilerin ümmi olan insanlardan seçildiği vurgulanan aşağıdaki ayette de bu gerçeği görüyoruz. “Ümmilere içlerinden, kendilerine âyetlerini okuyan, onları vahiy’le temizleyen, onlara kitab’ı ve hikmeti öğreten bir elçi gönderen O’dur. Şüphesiz onlar daha önce apaçık bir sapkınlık içindeydiler” (Cuma, 2) “Ümmi” kavramı kendilerine kitap verilmemiş toplumlar için kullanıldığı gibi ellerinde kitap olduğu halde o kitaptaki gerçeklerden bir biçimde mahrum kalmış olanlar için de kullanılmaktadır. Aşağıda bulunan ayette bu mahrumiyet, dinden ve kitaptan olduğunu düşündükleri bir takım zanni bilgilere ve hurafelere sahip olma şeklinde dile getirilmiştir. Uydurulan bu hurafeler ve algılar Allah’ın indirdiği vahiy olmadığı için bu kişilere de “ümmi” denilmiştir. “İçlerinde bir takım ümmiler vardır ki, kitabı bilmezler. Bütün bildikleri kulaktan dolma (hurafelerdir) Onlar sadece zan ve tahminde bulunuyorlar” (Bakara, 78) Yani Kur’an’da geçen ümmi kelimesi, Allah tarafından indirilen mesajlarla ilgili ilim seviyeleri annelerinden doğdukları gibi olan kişilerdir.

İlim erbabı olan yani kitabın metnini okuyabilen dinci--ehli kitap kesiminin İslam’a gelmesi ütu’l kitap olan ümmilerden daha önemli olduğu için Kur’an’da “ütu’l kitap”tan çok daha etkin olarak kullanılmıştır. Çünkü ümmilerin hakkı kabul etmeleri “ehli kitap” olanların vahyin hidayetini bulmaları ile ilgili bir durumdur. Kur’an’a baktığımızda “ütu’l kitap” “ kitap verilenler” ifadesinin belli bir grubu değil, Allah’ın kitap gönderdiği toplumun genelini kastedildiği, o kitapla ilgili ileri seviyede bir bilgilerinin olup olmadığına vurgu yapılmadığını görebiliriz. Bu isimlendirme genel bir şekilde kullandığımız “Müslümanlar, Hristiyanlar, Yahudiler” gibi isimlendirmelere benzerdir. Yani bugün “Müslümanlar, Hristiyanlar” dediğimizde aslında toplumsal bir sınıflandırma yaptığımız açıktır. Bu kişilerin içerisinde kitaplarını uzmanlık derecesinde bilen ve ona bağlı olanlar olduğu gibi, kitapları ile hiç ilgisi olmayan kişilerin de bulunduğu ortadadır. Nitekim yukarıda okuduğumuz Âli İmran

20. âyette “utu'l kitap” “kitap verilenler” ifadesi ümmilerin zıttı olarak kullanılmış kitapları hakkında bilgi ve hassasiyetleri konu edilmemiştir. “Eğer seninle tartışmaya girerlerse de ki: “Bana uyanlarla birlikte ben kendimi Allah’a teslim ettim” Ehl-i kitaba ve ümmilere de ki: Siz de Allah’a teslim oldunuz mu? Eğer teslim olurlarsa doğru yolu bulmuş olurlar. Yok eğer yüz çevirirlerse sana düşen yalnızca vahyi duyurmaktır. Allah kullarını çok iyi görmektedir.”

“Utu'l kitap” ifadesi ümmilerin alternatifi olarak kullanıldığına göre, kitaba muhatap olmanın en genel anlamını ifade ediyor olmalıdır. Yani mensuplarının kitap hakkındaki bilgisine bakılmaksızın toplumsal bir sınıflandırma yapılıyor olması gerekir. Bu durumu daha açıkça görebileceğimiz ayetlerde vardır. “Göklerde ve yerde ne varsa hepsi Allah'ındır. Sizden önce kendilerine “kitap verilenlere” “utu'l kitâbe” ve size Allah'tan korkun diye emrettik. Eğer inkar ederseniz biliniz ki göklerde ve yerde ne varsa hepsi Allah'ındır. Allah hudusuz zengindir, ziyadesiyle övgüye layıktır” (Nisa, 131) Âyetteki “sizden önceki utu'l kitap ve siz” şeklindeki ayırım, utu'l kitap olarak isimlendirilenlerin Allah'ın kitap verdiği toplumların tüm fertlerini kapsadığını göstermesi bakımından önemlidir. Zira “ve iyyeküm” “siz” ifadesi ile kastedilen bütün Müminler olduğuna göre önceki “utu'l kitâbe” derken de kitap verilmiş toplumun tamamı ifade ediliyor.

Mesela: “Bugün size temiz ve iyi şeyler helal kılınmıştır. Kendilerine kitap verilenlerin “utu'l kitâbe” (Yahudi, Hristiyan vb. nin) yiyeceği size helaldir, sizin yiyeceğiniz de onlara helaldir. Mümin kadınlardan iffetli olanlar ile daha önce kendilerine kitap verilenlerden iffetli kadınlar de mehirlerini vermeniz şartıyla, namuslu olmak, zina etmemek ve gizli dost tutmamak üzere size helaldir. Kim (Kur'an'ın hükümlerine) inanmayı kabul etmezse onun ameli boşa gitmiştir. O ahirette de ziyana uğrayanlardan olacaktır” (Maide, 5) Âyette “utu'l kitabın” “yiyecekleri ve iffetli kadınlarından” söz edilmektedir. Bu ifadelerin bireyleri ile birlikte tüm bir toplumu ele aldığı, dolayısıyla “utu'l kitâbe” “kitap verilenler” ifadesi ile kitaptan bilgileri ne olursa olsun ellerinde Allah'ın kitabı olan toplumun tüm bireylerinin bu tanımın içine girdiği açıkça görülmektedir. Aynı zamanda bu âyette de bir önceki âyette olduğu gibi “kendilerine kitap verilenlerin yiyeceği size helaldir, sizin yiyeceğiniz de onlara helaldir” sınıflandırması yapılmaktadır. Yani bu kavramın vahye muhatap olmuş bütün toplumu (Hristiyanlar, Yahudiler, Müslümanlar) ifade ettiğini görüyoruz.

Mesela: “Ey kitap verilenler! Biz, bir takım yüzleri silip dümdüz ederek arkalarına çevirmeden, yahut onları cumartesi adamları gibi lanetlemeden önce (davranarak) size gelenleri doğrulamak üzere indirdiğimiz (kitab'a) iman edin, Allah'ın emri mutlaka yerine gelecektir” (Nisa, 47) Görüldüğü üzere bu âyette Kur'an belli bir gruba ve zümreye değil, vahye muhatap olan bütün topluma seslenerek iman etmeye davet ediyor. O halde “utu'l kitâbe” ifadesinin hiçbir ferdi istisna etmeden önceki vahiy'lere muhatap olanların tümünü kastediyor. Kur'an, Ehl-i kitaba davetinde bir çok kavram kullanır. Ve bu kavramların hepsi birbirinden ayrı ve değişik anlamlara geliyorlar. “Utu'l kitâbe, ümmiyine ve Ehli kitap da birbirinden farklı anlamları olan kavramlardır. Yani her toplumda “utu'l kitâbe, ümmiyine ve Ehli kitap” sınıflandırması vardır.

Dolayısıyla, “kitabı duymuş fakat oralı olmuyor, hiç duymamış anasından doğduğu gün gibi kalmış ve hurafe bilgilerle insanları Allah’ın hidayet yolundan engelleyen din adamları her milletin içinde mevcuttur. Kur’an’a baktığımızda “utu’l kitap” “ kitap verilenler” üç sınıfa ayrıldığını görüyoruz.

1-) Utu’l kitap: Halkın geneli, bütün toplum, ümmetin hepsi, alimler ve ümmilerin tümü bunun içinde yer alır.

2) Ümmiler: Kitap ulaşmayan, kitaptan bilgileri olmayan, anasından doğduğu gün gibi kalmış olanlar.

3-) Ehl-i kitap: Dinden imandan haberi olan, din anlatan, kitab’ı okuyan ve insanları kendilerine bağlayıp yönlendiren ulema kesimi. “Utu’l kitap” ifadesi ile kitap üzerindeki bilgisi ve kitaba yaklaşımı ile ilgili bir bilgi verilmeksizin toplumun genelinden bahsedildiğini görebileceğimiz önemli bir ayet şöyledir. “Yemin olsun ki (ey resul!) sen ehli kitaba her türlü ayeti getirirsen yeni de onlar senin kiblene dönmezler. Sende onların kiblesine dönecek değilsin. Onlar da birbirlerinin kiblesine dönmezler.

Sana gelen ilimden sonra eğer onların arzularına uyacak olursan, işte o zaman sen zalimlerden olursun” (Bakara, 145) Burada da kibleye uyacak ve uymayacak olanlar kitap verilen toplumun tamamı olacağından “utu’l kitâbe” ifadesi ile Kur’an’dan önce kendilerine kitap verilmiş olan toplulukların her bir ferdi kast edilmekte, kitapları hakkında bilgi derecelerine göre bir ayırım yapılmamaktadır.

Sonuç olarak: “Utu’l kitap” “kitap verilenler” ifadesi Allah’ın kitap verdiği bir toplum için kullanılan genel bir kavramdır. Bu kullanımda toplumun kitaba olan yaklaşımına ve bilgi seviyesine bir vurgu yapılmamaktadır. Yani toplumun tamamı utu’l kitap(kitap verilenler) sayılmaktadır.

“Ehl-i Kitap” Kavramı

Ellerinde Allah’ın kitabı bulunan kişiler için, içerisinde kitap kelimesinin kullanıldığı bir diğer tavsif ve tasnif edici ifade “ehl-i kitap” ifadesidir. Bunun “utu’l kitâbe” ifadesinden bir farkı olmalıdır. Bu ifadenin geçtiği ayetleri aradaki bu farkı görebilmek amacıyla okuduğumuzda “ehli kitap” kavramının Allah’ın kitabı üzerinde uzmanlık gerektirici derecede bilgi sahibi olanları kapsadığını tespit etmek mümkün olmaktadır. “Ey ehli kitap! Neden hakkı batıla bulaştırıyor ve bile bile hakkı gizliyorsunuz?” (Âli İmran, 71) “Ey ehli kitap! Resul’ümüz size kitaptan gizlemekte olduğunuz birçok şeyi açıklamak üzere geldi, birçok (kusurunuzuda) affediyor. Gerçekten size Allah’tan bir nur, apaçık kitap geldi”(Mâide, 15) “De ki: “Ey Ehl-i Kitap! Neden Allah’ın ayetlerini örtüyorsunuz? Neler yaptığınıza Allah şahittir” (Âli İmran, 98)

Âyetlerde ehli kitap ifadesi Allah’ın ayetlerini, doğruluğuna şahitlik edecek derecede kavramış dolayısıyla gizlenmesinin farkında olup nasıl gizlenebileceğini de bilen kişiler için kullanılmakta, bu kişilerin akıllarını kullanmak ve dünya hayatına aldandırmamak şartıyla gerçeği gayet iyi görecekleri ortaya konmaktadır. O halde “ehli kitap” ifadesi “kitap verilmiş bir toplumun tamamını değil, onların Allah’tan gelen vahiy konusunda uzmanlık derecesinde bilgi sahibi olanlarının gerçek ahlakını anlatmak-

tadır. Hatta yukarıdaki ayetin devamında “ehli kitabın” iman eden kişileri saptırmak için kullandıkları yöntem detaylandırılmakta ve böylece kitap üzerindeki bilgilerinin seviyesi de gözler önüne serilmektedir. “De ki: Ey ehli kitap! (Hakkı) görüp bildiğiniz halde niçin Allah’ın yolunu eğri göstermeye çalışarak müminleri Allah yolundan çevirmeye kalkıyorsunuz? Allah yaptıklarınızdan habersiz değildir” (Âli İmran, 99)

Allah’ın yolunda başkaları tarafından anlaşılmayacak şekilde “eğrilik” “ivec” yapabilmek Allah’ın kitabı üzerinde üst seviyede bilgi sahibi olmayı gerektirir. Âyetin devamında Rahmân ve Rahim olan Rabbimiz müminleri bu kişilere karşı uyarırken, onları utu’l kitabın bir kesimi (taifesi) ifadesi tarif etmektedir. Bu da her kitap verilenin kitap ehli olmadığını gösterir. “Ey iman edenler! Kendilerine kitap verilenlerden bir gruba uyarırsanız imanınızdan sonra sizi yeniden inkarcılığa sevk ederler” (Âli İmran, 100) Bir başka âyette Kerim ve Aziz olan yüce Rabbimiz, teslis inancının bir hakikat olmadığını, bunun dinde aşırılık ve bir şirk olduğunu ve gerçeği çok iyi bildiklerini, “ehl-i kitap” hitabıyla doğrudan bu uzman kişileri uyarmaktadır. “Ey ehli kitap! Dininizde aşırı gitmeyin ve Allah hakkında gerçeklerden başkasını söylemeyin. Meryem oğlu İsa Mesih, ancak Allah’ın resulüdür, (o) Allah’ın, Meryem’e ulaştırdığı “kün: ol” kelimesinin eseridir. Ondan bir ruhtur. (O’nun tarafından gönderilmiş, yahut teyit edilmiş bir ruhtur.) Şu halde Allah’a ve elçilerine iman edin. (Allah) Üçtür” demeyin, sizin için hayırlı olmak üzere bundan vazgeçin. Allah ancak bir tek ilâhtır. O, çocuğu olmaktan münezzehtir. Göklerde ve yerde ne varsa hepsi O’nundur. Vekil olarak Allah yeter” (Nisa, 171) Görüldüğü üzere ehli kitap kavramı kendilerine Allah’ın kitabı ulaşmış toplumlar içerisinde kitabı iyi bilen ve ümmileri iyi veya kötü yönde etkileyebilecek, bilgili, öncü kişiler için kullanılmaktadır. Nitekim İsa (a.s) a, İncil’e rağmen ilâhlık vasfının yakıştırılması din adamları yani ulema sınıfının marifetidir. Yani bunu yapabilmek için gerçeği iyi bilmeli, nereyi nasıl yorumlayarak, bozacaklarını biliyor olmalıydılar. Sıradan ümmi insanların böyle bir inanç ileri sürmesi düşünülemez. Çünkü saf ve ümmi insanların sapmasına yalan ve iftira anlatan yobaz din adamları sebep olmaktadır. Bu hakka batılı karıştıran yalancı din adamları olmazsa böyle bir sapkınlık meydana gelmeyecektir. Bu sebeple ayette “utu’l kitab” değil, “ehl-i kitap” ifadesi kullanılmıştır. Bu kavram tek başına sadece bu kişilerin kitap hakkındaki bilgilerini ortaya koymakta, bu bilgiyi iyi ya da kötü yolda kullanmaları ile ilgili bir bilgi vermemektedir. Bu sebeple, bu konudaki detaylandırma ayrıca yapılmaktadır. Yukarıda bu bilgilerini doğru kullanmayanlarla ilgili ayetler gördük. Bunun tam tersi davranışı gösterenler ile ilgili olarak da şu ayetleri görmemiz yerinde olacaktır.

“Hepsi bir değildir, ehl-i kitap içinde istikamet sahibi bir topluluk vardır ki, gece saatlerinde secdeye kapanarak Allah’ın âyetlerini okurlar” (Âli İmran 113) “Ehl-i kitaptan öyleleri var ki, Allah’a, hem size indirilene hem de kendilerine indirilene tam bir samimiyetle Allah’a boyun eğerek iman edenler. Allah’ın ayetlerini az bir paraya satmazlar. işte onlar için rableri katında ecirleri vardır. Şüphesiz Allah, hesabı çabuk olandır” (Âli İmran, 199) Rabbimizin ehli kitap olarak tanımladığı kişilerin, kitabın ayetlerini tilavet eden yeni şuurlu ve bilinçli bir okuma yapabilecek düzeyde bilgi sahibi olan kişiler olduğu bu âyetlerde de gözlerden kaçmamaktadır.

Hac Bütün İnsanlara Farz Olan Bir İbadet Değildir

Mezhep ve fırkalara imanla birlikte yapılan haccın bir önemi bulunmamaktadır. Hac denildiğinde İbrahim (a.s) ve temsil ettiği hanif din akla gelecektir. Haccın belirli bir din ve kültürle ilgili değil, beli ve ilim bakımından seçkin insanlarla ilgili bir görev olduğunu gösteren âyetler. (Bakara- 125,142, 143, 150,189 199, 200; Âli İmran- 96, 97; Mide- 97; Tevbe- 3; İbrahim- 37; Hac- 25, 27) Haccı konu edinen bu âyetlerin tümünde “en-nas” “insanlar” kavramı elif lam takısı ile birlikte kullanılmıştır. Gerçekten de hac bağlamında neden hep “en-nas” “insanlar” kavramı kullanılmıştır. Üzerinde düşünmek gerekir. “Bir zamanlar İbrahim’e evin yerini hazırlamış ve (ona şöyle demiştik): Bana hiçbir şeyi şirk koşma; tavaf edenler, kıyamda olanlar, rüku ve secde edenler için (gönül) evimi temiz tut. İnsanlar içinde haccı i’lân et ki. (hem ilim ve ticaret bakımından donanımlı hem de inanç ve zihinsel açıdan) bir çıkmaz ve şaşkınlık içinde olan yetkin erkekler (kadınlar) sana gelsinler.” (Hac-26,27) 27. âyette bulunan “İnsanların içinde Haccı ilan et, sana gelsinler...” cümlesi çok önemlidir.

Demek oluyor ki, Hac İbrahim (a.s) ve onun önderlik yaptığı hanif İslam dinine gitmekten başka bir şey değildir. Yani bir din hanif değilse, dinde ihlas bulunmuyorsa, İbrahim tanınmıyorsa, İbrahim’in hanif dininden kimsenin haberi yoksa, Hac diye bir şeyden de söz edilemez.

İkincisi, Hac yediden yetmişe bütün insanlara farz olan bir ibadet değildir. Çünkü haccı farz kılan Âli İmran 97. âyette bulunan

“... وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ (... kim küfredirse, nankörlük gösterirse, hakkın üzerine örterse Allah alemlerden (insanlardan) müstağnidir.) cümlesi, bunu gösteriyor. Yani haccı yapacak insanların ilim, yetki ve ticaret bakımından söz söyleme gücüne sahip olmaları gerekir. Ümmi insanlar yapmış oldukları hatalardan dolayı hiç bir zaman nankör ve kafir olmazlar. Dolayısıyla hacca gidebilmek için hüccetleşme yapabilecek kabiliyet, yetkinlik, ilim sahipleri, ticari bağlantılar kurabilecek insanlar ve devletler arası antlaşmalar yapabilecek devlet adamları ve bürokratlarla ilgili önemli bir görevdir. Hac, Birleşmiş Milletler, Davos, Nato gibi bir görev, teşkilatlanma ve sorunları çözme kuruluşudur. Önünüze gelen herkesi yani tarlasından, bahçesinden, bağından, işinden, gücünden, fabrikasından tezgahından her insanı sadece parası var diye alıp hacca götürüp perişan etmeye hakkınız yoktur. Hacca gitmek için hüccetleşme kabiliyet, yetki ve donanıma sahip olmak gerekir. Hacla ilgili geçen bütün “... النَّاسِ... (insanlar)” kelimesinin başında bulunan elif lam takısı yani marife, hacca gidecek insanların belli ve farklı bir kesimini oluşturduğunu gösteriyor. Yani ilim, fikir, zihinsel açıdan donanımlı donanımlı olmaları gerekiyor. Hac, kesinlikle her insana farz olan bir görev değildir. Zaten bu kontenjan olayı ve devasa yol masrafları haccın herkese farz olamayacağını apaçık olarak ortaya koymaktadır.

Cünup

“Cünup” kavramı Kur’anda birçok âyette kelimenin kendisi ve türevleri olarak kullanılmıştır ve temelde “bütünden uzaklaşmış olan parça” anlamında “uzak olan, kenarda, köşede, uzaklaşmış, kopuk” manası taşımaktadır.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا قُمْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ وَامْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى الْكَعْبَيْنِ وَإِنْ كُنْتُمْ جُنُبًا فَاطَّهَّرُوا وَإِنْ كُنْتُمْ مَرْضَىٰ أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ أَوْ جَاءَ أَحَدٌ مِنْكُم مِنَ الْغَائِطِ أَوْ لَمَسْتُمُ النِّسَاءَ فَلَمْ تَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا طَيِّبًا فَامْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ وَأَيْدِيكُمْ مِنْهُ مَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيَجْعَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ حَرَجٍ وَلَكِنْ يُرِيدُ لِيُطَهِّرَكُمْ وَلِيُتِمَّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ

“Ey iman edenler! Salâta kalktığınızda (cuma salâtına katılacağınız zaman) yüzlerinizi ve ellerinizi dirseklerinizle beraber yıkayın. Başlarınızı ve aşık kemiklerinizle beraber ayaklarınızı da meshedin. Eğer cünüpseniz; tam olarak temizlenin. Eğer hastaysanız veya yolcuysanız veya sizden biriniz gâitadan geldiyse veya kadınlarla cinsel ilişkiye girdiyse; o anda su bulamadıysanız, temiz bir maddeye yönelerek teyemmüm edin; onunla ellerinizi ve yüzlerinizi mesh edin. Allah size herhangi bir zorluk dilemiyor. Ancak sizi temizlemek ve üzerinize nimetini tamamlamak istiyor. Umulur ki şükredersiniz. (Mâide-6)

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْرَبُوا الصَّلَاةَ وَأَنْتُمْ سُكَارَىٰ حَتَّىٰ تَعْلَمُوا مَا تَقُولُونَ وَلَا جُنُبًا إِلَّا عَابِرِي سَبِيلٍ حَتَّىٰ تَغْتَسِلُوا وَإِنْ كُنْتُمْ مَرْضَىٰ أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ أَوْ جَاءَ أَحَدٌ مِنْكُم مِنَ الْغَائِطِ أَوْ لَمَسْتُمُ النِّسَاءَ فَلَمْ تَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا طَيِّبًا فَامْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ وَأَيْدِيكُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَفُوًّا غَفُورًا

“Ey iman edenler! Sarhoşken ne dediğinizi bilinceye kadar; cünüpken-hasta ve yolcu olanlar hariç- yıkandırılıncaya kadar salâta yaklaşmayın, eğer hastaysanız veya yolcuysanız da yaklaşmayın. Eğer biriniz gâitadan gelmişse, kadınlarla ilişkiye girmişseniz ve bu arada su da bulamamışsınız o zaman temiz bir maddeye yönelip ellerinizi ve yüzünüzü mesh ederek teyemmüm edin. Kuşkusuz Allah, bağışlayandır, merhamet edendir. (Nisa-43)

Her iki âyette bahsedilen ve gelenekçi din adamlarının hatalı yönlendirmeleri sebebiyle saptırılan, bu yüzden de yanlış anlaşılan “cünup olma” durumu “salât için” engel bir durum olarak bildiriliyor. Geleneksel din adamları cünup olmayı hep “cinsel ilişkiye girmek veya tenasül uzvundan meni gelmesi” olarak kabul etmişlerdir. Oysa “cünup olmak” ayrı bir şeydir, kadınlara dokunmak yani “kadınlarla cinsel ilişkide bulunmak” ayrı şeylerdir. Kur’ana göre cünup olma durumu “zihinsel bir meşguliyet, dünyevi maddi kaygılar ya da şehvânî duygularla aklın başından gitmesi” şeklinde ifade edilebilir.

Çünkü âyette geçen “... وَإِنْ كُنْتُمْ جُنُبًا فَاطَّهَّرُوا ...” “... cünüb iseniz temizlenin...” emrinde geçen tathir yani temizlenme, maddi nesnelere yapılan bir temizlik değildir. Hatta Kur’an’da geçen bütün tathir kelimeleri maddi nesnelere yapılan bir temizlik değil, zihinsel ve manevi bir temizliktir. Maddi nesnelere yapılan temizlik “gusül” dur. Yani zihinsel olarak aklımızda bizi meşgul edecek her türlü saplantılı düşünceler yani cinsellik, ticari kaygılar, para kazanma isteği, bir yakının ölümü, beklenen önemli bir haber gibi içinde iken cünüplük durumu işte tam da “o sırada” başlamıştır. Yani insanın cünup olması “aklının başından gitmesi, aklını kullanamaması, insanın zihnini başka birşeyin çok yoğun şekilde meşgul etmesi, aklı başında davranamaması” anlamına gelmektedir. Örneğin akli cinselliğe takılmış birinin bu düşüncelerle salâta katılmasının ona hiçbir faydası olamaz. Çünkü akli ve fikri cinsellikle meşgul olan birisi cünup olduğundan dolayı zihinsel bir temizlik yapmak zorundadır. Tabi

bu âyetleri okuduğunuzda arap toplumunun o gün yaşamış olduğu cinsel hayatı yani kadınlarla olan ilişkilerini bilmek önemlidir. Dolayısıyla salât'a, yani "Vahiy-Kur'an öğrenimine" gidileceği zaman; zihnindeki cinsellikle ilgili duygu ve istekleri sebebiyle kişi istese de öğrenime odaklanamaz, hiçbir şey öğrenemez.

Eğer bu şehvânî duyguları giderirse, yani cinsel olarak tatmin olup rahatlırsa; cünup olma durumu işte "o anda" biter. Ardından da yukarıdaki âyetlerde de bildirildiği üzere "cinsel ilişki sonrası" yıkanıp fiziksel olarak ta temizlenir ve ancak o zaman Salâta-Öğrenime katılabilir. Oysa geleneksel din adamları, sadece "cinsel tatmin sonucunda ortaya çıkan durumun" cünüplük olduğunu benimsemiştir. İşte âyette "cünüp iken de salâta yaklaşmayın" denmesinin sebebi; "zihindeki aşırı istek ve saplantılar" nedeniyle öğrenime odaklanılamayacağı içindir. Aslında sadece bu âyetler bile bize "Salât'ın Namaz kılmak olmadığını, eğitim ve öğrenim olduğunu ve cünüp olmanın da sadece cinsel tatmin sonucunda ortaya çıkan bir durum olmadığını" gösteriyor.

Âyetlerde geçen "gâita sonrası" ve "cinsel ilişki sonrası" temizlik şartı da sadece "Salât için" değil, aynı zamanda "toplumsal ve bireysel bir zorunluluktur." Yani bu iki durum için gerekli olan temizliğin sadece "Ancak salâta katılma durumunda gerekli olduğu" sonucunu çıkarmak kesinlikle doğru değildir.

Yani "Salâta katılım olmayacaksa bu durumlardan sonra pis te gezilebilir." sonucu çıkarılamaz. Bu durumlarda temizlik zaten yapılmalıdır. Çünkü her tuvalet sonrasında ve her cinsel ilişki sonrasında "sorumlu bir birey olmanın gereği olarak" temizlik yapmak gereklidir. İşte bu yüzden bu "iki durumla" ilgili, yani "Eğer biriniz gâitadan gelmişseniz, kadınlarla ilişkiye girmişseniz....." şeklindeki ifade; âyetin ilk kısmındaki salât ile ilgili cümleden bağımsız olarak sonraki cümlede, yani salâta bağlı olmadan "ayrıca" ifade edilmiştir.

Hac Herkese Farz Değildir

Hac denildiğinde İbrahim (a.s) ve temsil ettiği hanif din akla gelmesi gerekiyor. Haccın tüm insanlarla ilgili olmayıp, beli yani ilim ve söz söyleme bakımından aklı başında olan ve ileri gelen insanlarla ilgili bir görev olduğunu gösteren âyetler. (Bakara-125,142, 143, 150,189 199, 200; Âli İmran- 96, 97; Mide- 97; Tevbe- 3; İbrahim- 37; Hac- 25, 27) Haccı konu edinen bu âyetlerin tümünde "en-nas" "insanlar" kavramı yani elif lam takısı ile birlikte kullanılmıştır. Gerçekten de hac bağlamında neden hep "en-nas" marifeli "bilinen-belli insanlar" kavramı kullanılmıştır.

Yani neden müslüman olanlar veya iman edenler değil de, "النَّاسُ" insanlar kavramı kullanılmıştır. Üzerinde çok düşünmek gerekir.

وَإِذْ بَوَّأْنَا لِإِبْرَاهِيمَ مَكَانَ الْبَيْتِ أَنْ لَا تُشْرِكْ بِي شَيْئًا وَطَهِّرْ بَيْتِيَ لِلطَّائِفِينَ وَالْقَائِمِينَ وَالرُّكَّعِ السُّجُودِ

"Bir zamanlar İbrahim'e evin yerini hazırlamış ve (ona şöyle demiştik): Bana hiçbir şeyi şirk koşma; tavaf edenler, kıyamda olanlar, rüku ve secde edenler için evimi temiz tut." (Hac-26)

وَأَذِّنْ فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ يَأْتُوكَ رِجَالًا وَعَلَى كُلِّ ضَامِرٍ يَأْتِينَ مِنْ كُلِّ فَجٍّ عَمِيقٍ

“İnsanlar içinde hacca i’lân et ki. (hem ilim ve ticaret bakımından donanımlı yetkin hem de inanç ve zihinsel açıdan) bir çıkmaz ve şaşkınlık içinde olan erkekler (kadınlar) sana gelsinler.” (Hac-27)

27. âyette bulunan

وَأَذِّنْ فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ يَأْتُوكَ

“İnsanların içinde Hacca ilan et, sana gelsinler...” cümlesi çok önemlidir.

Demek oluyor ki, Hac İbrahim (a.s) ve onun önderlik yaptığı hanif İslam dinine gitmekten başka bir şey değildir. Bir din hanif değilse, dinde ihlas bulunmuyorsa yani din Allaha özel kılınmıyorsa, İbrahim (a.s) tanınmıyorsa, İbrahim’in hanif dininden kimsenin haberi yoksa, Hac diye bir şeyden de söz edilemez.

İkincisi, Hac yediden yetmişe bütün insanlara farz olan bir ibadet değildir. Çünkü hacca farz kılan Âli İmran 97. âyet bu gerçeği apaçık olarak ortaya koyuyor.

فِيهِ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ مَقَامُ إِبْرَاهِيمَ وَمَنْ دَخَلَهُ كَانَ آمِنًا وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حُجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ

“Onda apaçık âyetler, İbrahim’in (Nübüvvet-mücadele) Makam-ı vardır. Yani oraya kim girse, güven içinde olur. Yolculuğuna gücü yetenlerin hacetmesi, Allah’ın insanlar üzerinde bir hakkıdır. Kim inkâr ederse (bu hakkı tanımayıp nankör olursa), şüphesiz Allah bütün âlemlerden müstağnidir. (Kimseye muhtaç değildir, her şey O’na muhtaçtır.) (Âli İmran-97)

Âyette bulunan

وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ ...

“... kim küfredirse, nankörlük gösterirse, hakkın üzerine örterse Allah alemlerden (insanlardan) müstağnidir.” cümlesi, bunu gösteriyor. Dünyanın neresinde olursa olsun ve hangi dine mensup bulunursa bulunsun ümmi insanların kafir ve müşrik olmaları mümkün değildir. Yani şirk ve küfür ilim, yetenek, kabiliyet, şuur ve bilinçle ilgili bir durumdur.

Vahiyle ciddi anlamda karşılaşmayan insanlar müşrik, fasık ve kafir olmazlar. Yeter ki güzel ahlak sahibi olsunlar. Dolayısıyla vahiy’den engellenen yani din adamları tarafından aldatılan ümmi insanlar din ve imandan sorumlu olmazlar. Bunlar güzel ahlak sahibi oldukları takdirde cennete girerler. Esas konumuza dönecek olursak, hacca yapacak insanların ilim, şuur, yetenek, yetki ve ticaret bakımından söz söyleme gücüne sahip olmaları gerekir. Ümmi insanlar yapmış oldukları hatalardan dolayı hiç bir zaman nankör ve kafir olmazlar. Dolayısıyla hacca gidebilmek için hüccetleşme yapabilecek kabiliyet ve yetkinliğe sahip ilim adamları, ticari bağlantılar kurabilecek iş insanları ve devletler arası antlaşmalar yapabilecek devlet adamları ve bürokratlarla ilgili çok önemli bir görevdir.

Hac, Birleşmiş Milletler, Davos Ekonomik Forumu, Nato, İslam Birliği Teşkilatı

gibi bir görev, teşkilatlanma yani istişare, ortak akıl ve sorunları çözme konferansıdır. Önünüze gelen herkesi yani tarlasından, bahçesinden, bağından, okulundan, eğitiminin, işinden, gücünden, fabrikasından tezgahından, sanatından her insanı sadece parası var diye alıp hacca götürüp perişan etmeye hakkınız yoktur.

Hac bugün bir hurafeler yığını ve bir sömürü aracıdır. Ümmi insanların kendi iş ve gücünde kazanacakları sevap ve hayır şuursuzca yapacakları bin hactan daha değerlidir. Hac, ümmi ve saf insanların yapacakları sıradan basip bir şey değildir. Hacca gitmek için hüccetleşme kabiliyet, yetki ve donanıma sahip olmak gerekir. Hacla ilgili geçen bütün

“... النَّاسِ...” “insanlar” kelimesinin başında bulunan elif lam takısı yani marife, hacca gidecek insanların belli ve farklı bir kesimini oluşturduğunu gösteriyor. Yani ilim, fikir, zihinsel açıdan donanımlı ve yetkin olmaları gerekiyor. Hac, kesinlikle her insana farz olan bir görev değildir. Zaten bu kontenjan, kura çekme olayı ve devasa yol masrafları haccın herkese farz olamayacağını apaçık olarak ortaya koymaktadır.

Ayrıca âyette bulunan “... مِنْ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا...” “... Yol bakımından gücü yetenlerin..” cümlesinde bulunan “سَبِيلًا” “yol” kelimesi, geleneksel olarak bilinen ve üzerinde araba ve uçakların gittiği maddi bir yol değildir. Âyette bulunan yol, “سَبِيلًا (inanç)”, fikir ve zihinsel yani manevi yol anlamına gelmektedir.

Kur'an'da bulunan bütün سَبِيلًا kelimelerini inceledik.

Bir kaç örnek vermek istiyorum.

“وَمَنْ يَتَّبِدِ الْكُفْرَ بِالْإِيمَانِ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ...”

“... Her kim imanı küfre değişirse, o artık düz ve doğru yoldan sapmış olur.”

(Bakara-108)

وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ يُقْتَلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتٌ بَلْ أَحْيَاءٌ وَلَكِنْ لَا تَشْعُرُونَ

“Allah yolunda öldürülenlere “ölüler” demeyin. Hayır, onlar diridirler. Ancak siz bunun şuurunda değilsiniz.” (Bakara-154)

Herkes bilir ki yüce Allah'ın maddi bir yolu yoktur.

وَأَنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ وَأَحْسِنُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ

“(Mallarınızı) Allah yolunda infak edin yani ellerinizle kendinizi tehlikeye atmayın. Güzel ahlak sahibi olun. Şüphesiz Allah güzel ahlak sahiplerini sever.” (Bakara-195)

Dolayısıyla sebil kelimesi, yüce Allah'ın iman, İslam, zihinsel ve manevi yoludur.

Sonuç Olarak: Yüce Allaha olan imanım yani Kur'an'ın ilim ve hikmetine duyduğum güven sayesinde her türlü sorumluluğu üzerime alarak söylüyorum. Hacca gitmek herkese farz olan bir ibadet değildir. Kur'an'dan, imandan, İslam'dan, özellikle İbrahim (a.s) dan ve Allah Redullerinden haberi olmayan ümmi insanların hacca gitmelerinin hiçbir manası yoktur. Haccın, ümmi insanların bilinç, ihlas, güzel ahlak ve manevi hayatlarına katacağı hiçbir şey yoktur. Suudi Arabistan halkının iman, ihlas ve ahlak seviyelerine bir bakın bu gerçeği göreceksiniz.

Güzel ahlak ve mükemmel inancı, şuur ve bilinci Kur'an'dan başka hiç bir şey gerçekleştiremez. Dolayısıyla Kur'an'dan haberi olmayanların ibadetlerinden söz edilemez. İnsanlar için Kur'an'ı ve yaratılış yasalarını öğrenmekten daha değerli bir ibadetleri bulunmamaktadır.

Gözle Görülen mi, Yoksa Kutsal Kitapta Haber Verilen mi Daha Doğrudur?

“Kutsal kitap çoğunluğun idrak kabiliyetine hitap edebilmek amacıyla birçok şeyi olması gerekenden farklı şekilde anlatmıştır. Halbuki tabiat eğilip bükülmez, kişiden kişiye değişmez, değiştirilemez. Acaba insan zekası onun sebeplerini ve işleyişini anlayabilir mi diye umursamaz. Ve asla kendine özgü kanunlardan ödün vermez. Dolayısıyla, tabiatın gözlerimizin önünde vuku bulan hiçbir unsuru ya da ispatla ulaşılan hiçbir sonucu, yoruma açık binlerce sözlük içeren kutsal kitap tarafından şüpheli ilan edilemez. Çünkü kutsal kitaptaki âyetlerin aksine, tabiatdaki her olgu yadsınamayacak kadar kati kanunların hükmü altındadır.” (Galileo-21 Aralık 1613) (Tanrı Matematikçi Mi? Büyücüler: Usta ve İsyankâr- Mario Livio, s.97)

Yani Galileo şunu demek istiyor. Göklerde ve yeryüzünde bulunan yaratılış yasası, kutsal kitaplardan daha kesin, değişmez ve değiştirilemez kurallara sahiptir. Kutsal kitaplarda bir çok mecaz, metafor ve simgesel anlatımlar varken, göklerde ve yeryüzünde bulunan yaratılış yasası akıl ve mantığın onayı, hükmü ve kontrolü altındadır. Castelli'ye Mektup adlı eserinde Galileo şöyle diyordu:

Kutsal kitap, kurtuluş için gerekli olduğuna inanılan gerçekler konusunda insanı ikna etme amacı taşır. Ve gerçekler insan kavrayışının çok ötesinde olduğundan, inandırıcılık eğitsel yollardan sağlanamaz. Bu inandırıcılığı sağlayacak tek şey, Kutsal Ruh tarafından vahyedilmeleridir. Fakat bize beş duyu, akıl, mantık ve idrak kabiliyeti bahşeden aynı Tanrı'nın bu becerileri kullanmamıza izin vermemesi ve biz bilgiye bu becerileri kullanarak bizzat ulaşabilecek konumdayken, bilgiyle farklı bir yoldan tanışmamızı istemesi, işte bu benim kabul edebileceğim bir şey değildir. Özellikle de Kutsal Kitapta söz konusu bilgiler bölük pörçük, küçük küçük parçalardan ibaretse ve sonuçlar değişkense! Zaten aynı durum astronomi için de geçerlidir. Kutsal Kitap bu konuda o kadar az bilgi içerir ki, kaç tane gezegen olduğundan bile bahsetmez. (Tanrı Matematikçi Mi? Büyücüler: Usta ve İsyankâr-s. 99) Yani Galileo şunu demek istiyor. Duyularla her gün şahit olunan yani gözle görülüp her gün yaşanan mı daha gerçek ve tüm şüphelerden uzaktır. Yoksa Kutsal Kitaplarda haber verilen şeyler mi?

Mesela güneşin doğudan doğup batıda batması mı, yoksa Zülkarneyn'in güneşin battığı ve doğduğu yere gitmesi mi? (Kehf-86,90) Evet tam olarak hangisine inanacağız. Halbuki Zülkarneyn kıssası, Mekke müşriklerinin mitolojisi olma ihtimali kuvvetlidir. Yani Kur'an bunu gerçekten olmuş bir olay değil de, bir mitoloji olarak da almış olabilir.

Nebi ve Resullerin Mucizeleri

Hayal edin, günümüzün modern dünyasında Musa (a.s) çıkıp asasıyla vurup denizi ikiye yarsaydı, eğer tüm dünya insanları bu mucizeye şahit olsalardı, Musa (a.s)

ın mesajını kaç inkarcı kabul ederdi. Kaç müşrik hakkı ve musa (a.s) haklılığını ve davasını tasdik ederdi?

Veya kaç mümin'in kalbi dine karşı güç kazanacaktı? Yüce Allah bize neden denizi ikiye yaracak veya bir değneği yılanı çevirecek bir Resul göndermiyor? Allah neden bizden önceki insanlara indirdiği gibi bize de gökten bir sofraya indirmiyor? Yüce yaratıcı İbrahim (a.s) ateşten kurtardığı gibi işkence gören ve zulme uğrayan binlerce Filistinliyi neden kurtarmıyor?

Farz edelim ki, kuzey kutbunda yaşıyorsunuz ve henüz başka bir yere seyahat etme, başka yerleri görme fırsatınız olmadı. Bir gün Afrika'dan bir göçmen geldi. Bu göçmen size sarı, normal bir insanın boyunun en az üç katı olan uzun boyunlu, kah-verengi benekli bir yaratığın tarifini yaptı. Yani göçmen size bir zürafayı anlattı. Size göre bu Zürafa hayal ürünü bir yaratık, çünkü daha önce bir benzerini görmediniz.

Soru: Bu canlının var olduğunu anında tasdik etmek ve ona inanmanız mı beklenir, yoksa önceden kanıt isteme hakkınız var mı? Yani kendi gözünüzle görene kadar Zürafanın varlığını inkar etmeye hakkınız var mı? Hatta bu kişi size doğruyu söylerse bile (ki öyledir) kanıtı olmayan bir şeye inanmayı reddederseniz sizi suçlayabilir miyiz? Kanıt istediği için birini suçlamaya hakkımız var mı?

Geleneğin din adamları, kendi zamanlarının Nebi'lerinin, göklerde ve yeryüzünde bulunan yüce Allah'ın kesin yasalarına aykırı mucizelerle toplumlarına gönderildiklerini iddia ederler.

Mesela İbrahim (a.s) yanan bir ateşten sağ salim kurtuldu. Musa (a.s) asasını yılanı dönüştürdü ve denizi ikiye yarıdı. İsa (a.s) ölümlerini diriltti ve gökten bir sofranın indirilmesini istedi. Muhammed (a.s) ayı ikiye böldü. Aynı zamanda gecenin bir bölümünde Mescid-i Haram'dan Kudüs'te bulunan Mescid-i Aksa'ya götürüldü. Din adamlarına göre bu mucizeler sadece belli toplumlar ve belirli Nebiler için özel kılındı. Yine din adamlarına göre son Nebi olan Muhammed (a.s) dan sonra mucizeler çağı kapanmıştır.

Mantıkları Şudur: Artık mucizelere gerek yoktur. Din adamlarına göre yüce Allah'ın değişmez yasalarına rağmen, delil istemeden herkes bu mucizelere inanması gerekiyor, yoksa cehenneme girer. Daha önceki videolarımızda Nebi ve Resul'un arasında bulunan farkları anlatırken, Nübüvvetin son bulunduğunu fakat kitaba bağlı risaletin devam ettiğini anlatmıştık. Şimdi geleneksel mucize anlayışını analiz edeceğiz ve bunu üç ana argüman kullanarak ortaya koyacağız. Bu yazı Kur'an'daki mucizelere odaklansa da, burada kullanılan argümanlar herhangi bir inançtaki mucizelere de genellenebilir. Bu argümanları gözden geçirirken şunu yapacağız. Geleneksel görüşlerin doğru olduğunu ve bu mucizelerin gerçekten olduğunu varsayacağız. Aslında geleneksel inançlara itibar etmiyoruz. Ancak birkaç noktayı açığa kavuşturmak için şimdilik yalnızca doğru olduklarını kabul edeceğiz.

Toplumlar Arası Ayrıcalıklar.

Yani toplumlar arası adaletsizlik.

Mesela, sadece bir kişinin yani toplumun tümünün mucizeye şahit olmaması adaletsizliktir. Mucizeler, herkes şahit olmadan yani sadece bir kişiye veya sadece bir grup insanla sınırlı olması bir adaletsizliktir.

Birincisi, bazı şahısları diğerlerine tercih etmek.

وَلَمَّا جَاءَ مُوسَى لِمِيقَاتِنَا وَكَلَّمَهُ رَبُّهُ قَالَ رَبِّ أَرِنِي قَالَ رَبِّ أَرِنِي وَلَكِنِ انظُرْ إِلَى الْجَبَلِ فَإِنِ اسْتَفَرَّ مَكَانَهُ فَسَوْفَ نَرِيهِ فَلَمَّا تَجَلَّى رَبُّهُ لِلْجَبَلِ جَعَلَهُ دَكًّا وَخَرَّ مُوسَى صَعِقًا فَلَمَّا أَفَاقَ قَالَ سُبْحَانَكَ تُبْتُ إِلَيْكَ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُؤْمِنِينَ

“Mûsâ, belirlediğimiz yere gelip Rabbi de ona konuşunca, “Rabbim! Bana (kendini) göster, sana bakayım” dedi. Allah da, “Beni (dünyada) katiyen göremezsin. Fakat (şu) dağa bak, eğer o yerinde durursa sen de beni görebilirsin.” dedi. Rabbi, dağa tecelli edince onu darmadağın ediverdi. Mûsâ da baygın düştü. Ayılınca, “Seni eksikliklerden uzak tutarım Allah’ım! Sana tevbe ettim. Ben inananların ilkiyim” dedi.” (Âraf-143)

Soru Şu:

Neden bu olaya tanık olan tek kişi Musa (a.s) olmuştur? Yani mucize sadece ona gösterilmiştir? Neden dağa sadece kendisi çıktı? Neden dağa tırmanmak zorunda kaldı? Yüce Allah dağın tepesinde mi bulunuyor? Yani bu olay neden Musa (a.s)’ın kavmi önünde gerçekleşmedi? Neden sadece Musa (a.s)’a özel kılındı?

Gelenek bu konuda şöyle diyecek. Bu yüce Allah’ın hikmetidir ve bunların hepsi yüce yaratıcının plan ve programının bir parçasıdır. Bu argümanı kullananlar için, bunlar kelimenin tam anlamıyla herhangi bir şeyi savunmak için kullanabilecek çok zayıf argümanlardır. Mesele şu ki, Musa’nın bu mucizeye şahit olmasına izin verilen tek kişi iken, kavmine haksızlık edilmiş ve kendi gözleriyle görmeden bunu gerçekten gerçekleştigiğine inanmaları istenmiştir.

Başka Bir Örnek

سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيْلًا مِنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى الْمَسْجِدِ الْأَقْصَا الَّذِي بَارَكْنَا حَوْلَهُ لِنُرِيَهُ مِنْ آيَاتِنَا إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ

“Kendisine âyetlerimizden bir kısmını gösterelim diye kulunu bir gece Mescid-i Haram’dan çevresini bereketlendirdiğimiz Mescid-i Aksa’ya götüren Allah’ın şanı yücedir. Hiç şüphesiz O, hakkıyla iştir, hakkıyla görendir.” (İsra-1)

Geleneksel anlayışa göre yüce Allah Muhammed (a.s)’ı gecenin bir anında Mekke’den Kudüs’e götürmüştür. Bu konuda da sorulacak birçok soru var.

İlk ve En Önemli Soru: Bu yolculuk neden gece insanlar uyurken yapıldı ve yolculuk nedeniyle Nebi (a.s) göğe çıkmasını isteyen kişilerin şahit olmaları için gündüz yapılmadı.

Çünkü müşrikler şöyle diyordu.

أَوْ يَكُونُ لَكَ بَيْتٌ مِنْ زُحْرَفٍ أَوْ تَرْفَى فِي السَّمَاءِ وَلَنْ نُؤْمِنَ لِرَفِيقِكَ حَتَّى تَنْزِلَ عَلَيْنَا كِتَابًا نَقْرُوهُ قُلْ سُبْحَانَ رَبِّي هَلْ كُنْتُ إِلَّا بَشَرًا رَسُولًا

“Yahut altından bir evin olmalı veya gökyüzüne yükselmelisin. Üzerimize bizim okuyabileceğimiz bir kitap indirinceye kadar senin yükselişine de inanmayız. De ki: “Rabbimi yüceltirim; ben, elçi olan bir beşerden başkası mıyım?” (İsra-93)

Bu mucize Nebi (a.s) a özeldir ve Allah bu mucizeyle yalnız ona lütufta bulunmuştur.” diyenlere soruyoruz. Bu yolculuğa gerçekten çıktığına dair hiçbir delil olmadığı için ona karşı gelmeleri ve onu yalanlamaları yerine bu onu daha güvenilir göstermez miydi? Yani geleneksel din anlayışına göre, Nebi (a.s)’ın kavmi onların gözü önünde bu yolculuğa çıkmadığı yani körü körüne inanmaları istendiği için onlara zulüm yapılmıştır. İkincisi, toplumlar arası ayrımcılık, yani bazılarının bazılarından üstün ve ayrıcalıklı kılınmaları.

Diğer Bir Örnek

قَالَ بَلْ أَلْقُوا فَإِذَا جِبَالُهُمْ وَعِصِيُّهُمْ يُخَيَّلُ إِلَيْهِ مِنْ سِحْرِهِمْ أَنَّهَا تَسْعَى

“Mûsâ: “Yok, (önce) siz atın” dedi. Bir de ne görsün, onların ipleri ve değnekleri yaptıkları sihirten dolayı kendisine hızla sürünür gibi görünüyor. (Tâhâ-66)

فَأَوْجَسَ فِي نَفْسِهِ خِيفَةً مُوسَى

“Bunun üzerine Mûsâ, içinde bir korku hissetti.” (Tâhâ-67)

قُلْنَا لَا تَخَفْ إِنَّكَ أَنْتَ الْأَعْلَى

“Şöyle dedik: “Korkma (ey Mûsâ!). Çünkü, sensin en üstün olan.” (Tâhâ-68)

وَأَلْقَى مَا فِي يَمِينِكَ تَلْفَافًا إِنَّمَا صَنَعُوا كَيْدٌ سَاجِرٌ وَلَا يُفْلِحُ السَّاجِرُ حَيْثُ أَتَى

“Sağ elindeki (değneğini) at ki, onların yaptıklarını yutsun. Şüphesiz yaptıkları bir sihirbaz hilesidir. Sihirbaz ise nereye varsa kurtuluşa eremez.” (Tâhâ-69)

فَأَلْقَى السَّحْرَةَ سَجْدًا قَالُوا أَمَّا رَبِّ هُرُونَ وَمُوسَى

“(Mûsâ’nın değneği, sihirbazların ipleriyle değneklerini yutunca) sihirbazlar hemen secde ettiler yani, “Hârûn ve Mûsâ’nın Rabbine inandık” dediler.” (Tâhâ-70)

Eski ahitten yani Tevrat’tan son vahyin tarihine kadar bu kıssaya aynı şekilde yorumlar yapılmıştır. Musa (a.s) esasını attı, asa yılanı dönüştü ve o yılan sihirbazların iplerini yuttu. Diyelim ki o gün hazır olanlardan biri ama bir adamdı. Bu ama kişi Musa’nın esasının yılanı düştüğünü ve sihirbazların iplerini yuttuğunu görmedi. Olayın tüm tanıkları olayı kör adama detaylı bir şekilde anlatmış, ama o bizzat görmemiştir. Kör adamı bunu görmediği için onu kınamaya hakkımız var mı? Bu olay gerçek bile olsa onu bu olaya zorla inandırmaya hakkımız var mı? Bu olaya inanması ya da inanmaması onun kararını etkiler mi? Bu kör adama iki nedenden dolayı haksızlık yapıldı.

Birincisi mucizeye şahsen şahit olmadığı için. İkincisi, mucizeyi gören birinin yapması beklenen ile aynı şekilde gerçekleştiğine inanması beklendiği için. Yani onu inkar ederse cehenneme girecek öyle mi? Peki Musa’nın bütün kavmi bu mucizeye şahit olmak için mi toplandı? Peki ya hasta olanlar, yolculukta olanlar ve engelli olanlar

ve mucizeyi görmeden ölenler ne olacak? Veya mucizeden sonra doğanlar ne olacak? Mucizeye şahit olmayanların şahit olanlarla aynı şekilde mi inanması gerekir? Bu olaya tanık olmayan tüm insanlar, bu mucizeyi gözleriyle görmedikleri ve kendi Nebilerinin önünde bu asa yılanı çevirmesini sağlamadan, delil istemeden körük körüne inanmaları beklendiği için haksızlığa uğramışlardır.

Başka Bir Örnek:

إِذْ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ يَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ هَلْ يَسْتَطِيعُ رَبُّكَ أَنْ يُنَزِّلَ عَلَيْنَا مَائِدَةً مِنَ السَّمَاءِ قَالَ اتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ كُنتُمْ مُؤْمِنِينَ

“Hani havariler de, “Ey Meryem oğlu İsa! Rabbin bize gökten bir sofradan indirebilir mi?” demişlerdi. İsa da, “Eğer mü'minler iseniz, Allah'a karşı bilinçli olun” demişti.” (Mâide-112)

قَالُوا نُرِيدُ أَنْ نَأْكُلَ مِنْهَا وَتَطْمَئِنَّ قُلُوبُنَا وَنَعْلَمَ أَنْ قَدْ صَدَقْتُنَا وَنَكُونَ عَلَيْهَا مِنَ الشَّاهِدِينَ

“Onlar, “İstiyoruz ki ondan yiyelim, kalplerimiz mutmain olsun. Senin bize doğru söylediğini bilelim yani ona, (gözü ile) görmüş şahitlerden olalım” demişlerdi. (Mâide-113)

قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا أَنْزِلْ عَلَيْنَا مَائِدَةً مِنَ السَّمَاءِ تَكُونُ لَنَا عِيدًا لِأَوَّلِنَا وَآخِرِنَا وَآيَةً مِنْكَ وَارْزُقْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ

“Meryem oğlu İsa, “Ey Allahım! Ey Rabbimiz! Bize gökten bir sofradan indir ki; önce gelenlerimize (zamanımızdaki dindaşlarımıza) ve sonradan geleceklerimize bir bayram ve senden (gelen) bir mucize olsun. Bizi rızıklandır. Sen rızıklandıranların en hayırlısı” dedi.” (Mâide-114)

قَالَ اللَّهُ إِنِّي مُنَزَّلُهَا عَلَيْكُمْ فَمَنْ يَكْفُرْ بَعْدُ مِنْكُمْ فَإِنِّي أُعَذِّبُهُ عَذَابًا لَا أُعَذِّبُهُ أَحَدًا مِنَ الْعَالَمِينَ

Allah da, “Ben onu size indireceğim. Ama ondan sonra sizden her kim inkâr ederse, artık ben ona kâinatta hiçbir kimseye etmeyeceğim azabı ederim” demişti.” (Mâide-115) Geleneksel anlayış bu ayetleri şöyle tefsir ediyor. Havariler Allah'tan kendilerine gökten yiyecek ve içecek dolu bir sofradan göndermesini istedikleri ve aslında Allah'ın kendilerine bu sofrayı gönderdiğini iddia eder. Bu sofradan indirildiği zaman İsrailoğullarının hepsi bu sofraya şahit oldular mı?

Âyette dikkat çeken şey

فَمَنْ يَكْفُرْ بَعْدُ مِنْكُمْ فَإِنِّي أُعَذِّبُهُ عَذَابًا لَا أُعَذِّبُهُ أَحَدًا مِنَ الْعَالَمِينَ

“...Ama ondan sonra sizden her kim inkâr ederse, artık ben ona kâinatta hiçbir kimseye etmeyeceğim azabı ederim” cümlesidir. Bu sadece sofrayı görenleri mi, yoksa sofrayı görmeseler bile her insanı mı kastediyor? Yani sofrayı gören ve ondan yiyenlerle, görmeyen ve ondan yemeyenlerle aynı muamele mi yapılıyor? Delil olmadan körü körüne mi? Sofrayı görmeyen, ondan yemek yemeyen herkese kendi gözleriyle görmedikleri ve buna körü körüne inanmaları beklendiği için haksızlık yapılmıştır.

Üçüncüsü: Çağlar Arası Adaletsizlik ve Ayrımcılık.

Gelenekçilere göre mucizeler çağı bitmiş ve kapanmıştır. Eski çağlarda pek çok insanın kendilerine sağlam deliler ve mucizelerle gelen Nebileri vardı. Biz ise, ne bir Nebi, ne de somut bir delil ya da mucize görmüyoruz.

Mucizelerle ilgili elimizde olan tek şey, Tevrat, İncil ve Kur'an'da bulunan mitoloji, hikayeler ve sözde anlatımlardır. Başka hiçbir şey olmadan gerçekleşen olaylar. Daha da ilginç, hiçbir delil istemeden, zerre kadar şüphe bile göstermeden ve derinlemesine sorgulamadan bu olaylara körü körüne inanmamız bekleniyor. Gelenekçilere göre bu mitolojilere inanmayı reddeden herkes kafirdir ve cehenneme girecektir. Halbuki Kur'an'da bunlara iman edilmesi ile ilgili hiçbir emir bulunmamaktadır.

Soru Şu:

Kanıt istememize izin verilmediğini kim söyledi?

İbrahim (a.s) delil istemedi mi? Musa (a.s) Allah'ı apaçık olarak görmek istemedi mi? Havariler sofranın inmesini istemediler mi? Onların delil istemeye hakları oluyor da, bizim delil listeme hakkımız neden olmuyor? Yüce Allah neden onların isteklerini yerine getirip somut deliller verirken, bizim hiçbir isteğimizi yerine getirmiyor ve bize somut deliller vermiyor?

Hani sünnetullah'ta hiçbir değişime ve başkalaşma olmuyordu?

سُنَّةَ مَنْ قَدْ أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ مِنْ رُسُلِنَا وَلَا تَجِدُ لِسُنَّتِنَا تَحْوِيلًا

“Senden önce gönderdiğimiz Resullerimiz hakkındaki kanun böyledir. Bizim kanunumuzda hiçbir değişime bulamazsın.” (İsra-77)

سُنَّةَ اللَّهِ فِي الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلُ وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّةِ اللَّهِ تَبْدِيلًا

“Daha önce gelip geçenler hakkında da Allah'ın kanunu böyledir. Allah'ın kanununda asla değişime bulamazsın.” (Ahzab-62)

سُنَّةَ اللَّهِ الَّتِي قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلُ وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّةِ اللَّهِ تَبْدِيلًا

“Allah'ın öteden beri işleyip duran kanunu (budur). Allah'ın kanununda asla bir değişiklik bulamazsın.” (Fetih-23) Allah gökten bir sofraya indirebilir mi? Elbette indirebilir. Allah neden bize şu anda gökten bir sofrayı indirmiyor? Allah İsa'nın kavmini neden bize üstün kıldı? Yüce Allah neden geçmiş bütün toplumlara mucizeler ve deliller vererek bize üstün ve ayrıcalıklı kıldı. Birilerine mucizeler verip diğerlerini esirgemek yüce Allah'ın adaletine sığmayan bir ahlaktır. Bu geleneksel yorumlara inanan ve destekleyen herkes, yüce Allah'ı adaletsizlik yapmakla suçlamış olur. Eğer geleneksel görüşler doğruysa ve mucizeler gerçekten verilmişse, bizim de mucize isteme hakkımız inkar edilemez.

Şöyle Diyebilirsiniz: “İnanmak için mucizelere ihtiyacımız var mı? Öncelikle bu argümanın mucizelere dayalı inançla kesinlikle hiçbir ilgisi yoktur. Bu argüman temel olarak başkaları olmadan bir mucize elde eden herkesin aynı zamanda başkalarının da bu mucizeye kanıt istemeden körü körüne inanmalarının beklediğinin saf adaletsizlik olduğunu söylüyor. Biz yüce Allah'ın adaletini, kırılmaz ve şaşmaz

yasasını, değişmez sünnetini, ince ayar ve hassas düzenini savunuyoruz. Dolayısıyla eğer bugün mucizeler gerçekleşmiyorsa, dün de gerçekleşmiş olamaz. Çünkü göklerde ve yeryüzünde bulunan yasa ve sünnetullah buna yol vermez. O halde Kur'an'da var olan olağanüstü hadiselerle başka açılardan bakmak gerekiyor.

Mucizeler insanlara ne kazandırıyor? Mucizelerin bize ne faydaları olmuştur?

Din adamları, mucizelerin birçok amaca hizmet ettiklerini ve bir çok faydalarının olduğunu iddia etmişlerdir. “Mucizeler, insanın güç ve yeteneklerini aştığı için Allah'ın kudretini gösterir.” “Mucizeler insanların imanlarını güçlendiren ve pekiştiren deliller sunduğu için, Allah'ın şefkat ve merhametini gösteriyorlar.” “Mucizeler, Nebilerin Allah tarafından gönderildiklerini doğrular, destekler ve ispat ispat ederler.

Son Olarak: Mucizeler kesin deliller oldukları için, insanların inkar etmeleri halinde sonradan mazeretleri kalmaz.

Çok basit bir şekilde ifade edersek, mucizelerin gerçekten geçmişte gerçekleştiğini varsayarsak bile, bu faydaların bizim için hiçbir anlamı yoktur. Bugün elimizde mucize olmadığından yani biz onları görmediğimiz için, Allah'ın kudretine göstermemektedir. Yüce Allah'ın her şeye kadir olduğunu bilmek için mucizelere ihtiyacımız yoktur. Tam aksine gerçekte geçmişte meydana gelen mucizeler Allah'ın kudretini azaltmaya ve sınırlamaya yol açıyorlar. Allah; insanları hidayet ve aydınlık yolu olan vahye, değişmez ve değiştirilemez yasalarına uymaya ve uygulamaya çağırır. Vahiy, yani yazılı yasalar; tıpkı göklerde ve yerde bulunan yaratılış yasaları gibi matematiksel birer denklem gibidir. Matematiksel denklem, nasıl ki takip edildiği zaman, insanı doğru sonuca ulaştırırsa; vahiy de insanı, değişmez ve şaşmaz bir şekilde hidayet ve huzur iklimine ulaştırır. Dua eden insan, esas görevi olan doğal yasaları terkedip yani davet edenin davetine icabet etme yerine, kendi şahsi istekleri için Allah'a yalvarması, akla, mantığa, ilme, ilâhi yasalara ve edebe uygun olmadığı gibi, dine de uygun değildir. Zira göklerde ve yerde olan yasaların sahibi Allaktır. Değişmez, değiştirilemez yasalara, uyması ve uygulaması gereken insandır. Duamız yerine gelmiyorsa eğer; “Yap, yapıver, ediver, eyleyiver Allahım” diyerek Allaha emirler (!) yağdırma ahılsızlığımızdan ve sorumsuzluğumuzdandır. Huzur ve mutluluğumuz için, yüce Allah'ın bizler için belirlediği yasalara uyalım ki; dualarımız, dünyada da, ahirette de hedefine ulaşsın. Yüce Allah ezelde koyduğu yasalara hiç bir zaman müdahale etmez. Yani yüce Allah, göklerde ve yeryüzünde bulunan kurulu düzenin yapısına karışmaz. Dolayısıyla istediğini yapar ama keyfi bir iş yapmaz. Onun vahiy göndermesi de yaratılışa müdahale etmek için değil, göklerde ve yerde bulunan yasaları hatırlatmadan başka hiçbir şey değildir. Yani yazılı yasa ile göklerde ve yerdeki yaratılış yasalarını hatırlatıyor. Kur'anın bir hatırlatma olduğunu asla unutmayalım.

أُولَئِكَ الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ فَبِهِدْيِهِمْ افْتَدَاهُ قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِنْ هُوَ إِلَّا نَذْرٌ لِّلْعَالَمِينَ

“İşte, o Nebiler, Allah'ın doğru yola ilettiği kimselerdir. (Ey Nebi!) Sen de onların tuttuğu yola uy. De ki: “Bu göreve karşı sizden bir ücret istemiyorum. O (Kur'an), bütün âlemler için ancak bir hatırlatmadır.” (En'am-90)

وَمَا تَسْأَلُهُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِّلْعَالَمِينَ

“Hâlbuki sen buna karşılık onlardan bir ücret de istemiyorsun. O (Kur'an) âlemler içinde ancak bir hatırlatmadır.” (Yusuf-104)

إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِّلْعَالَمِينَ

“Bu Kur'an, âlemler için ancak bir hatırlatmadır.” (Sâd-87) Dolayısıyla Kur'an göklerde ve yerde kurulu bulunan yasaları hatırlatma kitabıdır. Yoksa sürekli olarak insanı göklerdeki ihtişama, ince ayar ve hassas dengeyi düşünmeye niye yönlendirsin? Tekrarlamakta fayda vardır. Kur'an göklerde ve yerde olan ilahi yaratılış yasalarını hatırlatmaktan başka hiçbir şey değildir. Yani yüce Allah'ın demek istediği şudur. “Ben kendi kural ve kaidelerime, yasa ve kanunlarıma göre hareket ederken, sakın sizlerde yazılı olarak gönderdiğim yasaya (vahiy) ve doğal yasa olan göklerde ve yerdeki ihtişama ve kurallara aykırı hareket etmeyin” demek istemiştir. Göklerde ve yerde yazılan yani yaratılan yasaya göre hareket edildiği zaman düzenli ve temiz bir hayat ortaya çıkar. Bunun haricinde asla düzenli bir dünya ve temiz bir hayat kurulamaz.

Yüce Allah, göklerde ve yerde olanlar hakkında yedi yüz âyette bizi düşünmeye ve hatırlamaya sevk etmesinin tek sebebi, onun yasalarının değişmezliğini göstermesi içindir. Yani göklerdeki düzen, kâide, yasa ve kurallar hiçbir zaman değişmiyor ki, sizin yaratılıştaki yasalarınız çağırıp bağarmakla değişsin.

وَمَا أَصَابَكُمْ مِنْ مُصِيبَةٍ فِيمَا كَسَبْتُمْ أَيْدِيكُمْ وَيَعْفُوا عَنْ كَثِيرٍ

“Size isabet eden herhangi bir musibet, kendi ellerinizle kazandıklarınız (yaptıklarınız) yüzündendir. O yinede çoğunu affediyor.” (Şura-30)

وَأَنْ لَّيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَىٰ وَأَنَّ سَعْيَهُ سَوْفَ يُرَىٰ

“İnsan için kendi çalışmasından başka hiçbir şey yoktur. Yaptıklarını da ileride görülecektir.” (Necm-39,40) buyurulması. Bu ezeli yasaların iyice anlaşılması içindir. Bu konuda şu âyetler dikkate değer bir öneme sahiptir.

الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ طِبَاقًا مَا تَرَىٰ فِي خَلْقِ الرَّحْمَنِ مِنْ تَفَوتٍ فَارْجِعِ الْبَصَرَ هَلْ تَرَىٰ مِنْ فُتُورٍ

“Yedi kat göğü tabaka tabaka (birbiriyle uyumlu-düzenli) olarak yaratan O'dur. Rahman'ın yaratmasında hiçbir uyumsuzluk göremezsin.” Gözü çevir, herhangi bir düzensizlik görebilecek misin? (Mülk-3)

ثُمَّ ارْجِعِ الْبَصَرَ كَرَّتَيْنِ يَنْقَلِبْ إِلَيْكَ الْبَصَرُ حَاسِبًا وَهُوَ حَسِيبٌ

“Sonra tekrar tekrar gözü çevir; göz bitkin bir şekilde yorgun olarak sana geri dönecektir.” (Mülk-4)

Soru şu:

Gelenekte olduğu gibi çok dua ve ibadet eden mi başarılı ve mutlu olacak, yoksa yasalara göre hayat süren mi? Tabi burada geleneğin ibadetinden söz ediyoruz. Yoksa asıl ibadet yasalara göre yaşamaktır. Yüce Allah göklerde ve yeryüzünde olanları kulla-

rının emrine boyun eğdirdiğine göre, esas kulluk onları inceleme, araştırma ve işleme yani onlardan ilim ve teknoloji elde etmekle olacaktır. Göklerde ve yeryüzünde bu potansiyel ortaya çıkarılmayınca yüce Allah'ın nasıl sonsuz kudret ve merhamete sahip bir Rab olduğu anlaşılmayacaktır. Esas ibadet budur. Çünkü bu yasalar anlaşılmadığı sürece yüce Allah hakkıyla takdir edilmeyecektir. Dua yüce Allah'ın göklerde ve yeryüzünde var ettiği yasalara göre hareket etmeye davet anlamına gelmektedir. Yani dua bir iddiadır, bir davadır. Dua elleri semaya açıp yüce Allahtan olmayacak şeyler için yalvarmak değildir.

Sonsuz güç ve kudret sahibi yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor.

وَفِي السَّمَاءِ رِزْقُكُمْ وَمَا تُوعَدُونَ

“Gökte rızığınız ve size vaad olunan daha bir şey vardır.”

Yani gökte rızık olarak sadece yağmur ve kar yoktur. Gökte uçaklar, uydular, uzay istasyonları ve daha bilmediğimiz nice zenginlikler mevcuttur. Yasalara itaat etmek farzdır. Ne olursa olsun, yüce Allah gökleri ve yeri yarattığı günden itibaren koyduğu yasalarla asla oynamaz. Yasası gereği, ölmekte olan bir çocuğun yanında bulunan akbaya bile karışmaz. Yüce Allah göklerde ve yeryüzünde koyduğu kanun ve kaidelerine asla müdahale etmez. Depremden korunmanın yolu elleri semaya doğru açarak dua etmek değildir. Depremlerden korunmanın tek yolu yüce Allah'ın koyduğu yasalara iman etmektir. Yüce Allah'ın koyduğu yasaları inkar etmek, onlara saygılı olmamak yani depremin zararlarından korunmak için sağlam yapılar inşa etmek yerine sala ve Kur'an okumak akılsızlıktan öte bir ahmaklıktır.

Kıssalar

Zülkarneynden Süleyman (a.s) a, Musa (a.s) dan İsa (a.s) a, kadar Kur'an'da var olan akıl ve mantığın, ilâhi kanun ve yasaların kabul etmediği yani göklerde ve yeryüzünde bulunan yaratılış yasasına aykırı bazı kıssaların tarihte aynısı ile yani birebir gerçek olarak vuku bulduğunu söylemek imkansızdır. Bazılarını da simgesel ve teatral bir anlatıma sahip olduğunu aklımızdan çıkarmayalım. Kur'an'da anlatılan bu hikaye ve kıssalar vahyin ilk muhatapları tarafından duyulmuştu. Yoksa Kur'an bunları hiçbir zaman anlatmayacaktı. Bu kıssaların bazıları, akıl ve mantığa aykırı düşmektedir. Bu kıssalar, yüz yıllardan beri muhatap kitle tarafından efsanevi bir şekilde anlatılarak gelmişti. Anlatılan bu kıssaları Kur'an, onların bildiği ve benimsediği bir üslupla anlatmıştır. Kur'an bir masal ve hikaye kitabı değil, bir hidayet, güzel ahlak ve öğüt kitabıdır. Dolayısıyla Mekke müşriklerinin bildiği bu kıssaların bir bölümünün tam olarak gerçekleştiğini söylemek doğru değildir.

Kur'an bu kıssaların bazılarını simgesel, mecaz ve bir metafor olarak anlatmıştır. Çünkü yüzyıllardan biri gelen ve insanların zihinlerine yerleşen bu kıssaların tümünün, tashih edilmesi mümkün değildi. Dolayısıyla Kur'an'ın amacı anlatılmak istenen bu gibi efsanelere ve masallara inanılmaması gerektiğini ortaya koyuyordu. Kur'an'ın indiği zaman ve coğrafyada insanların inanç ve zihin dünyası bu gibi efsane ve olağanüstü masallarla yoğrulmuş akıl ve mantık tamamen saf dışı kalmıştı. Dolayısıyla

İsa (a.s) ın beşikte konuşması, Zülkarneyn'in güneşin doğduğu ve battığı yere seyahat etmesi, Musa (a.s) ın annesinden başka kadınlardan süt emmemesi, Musa (a.s) ile yolculuk yapan kul hikayesi, Süleyman (a.s) ın karınca ve kuşlarla konuşması, Babil'de bulunan Harut ve Marut hikayesi gibi kıssalara olmuş gibi birebir inanmak akıl ve mantığın sınırlarını zorlayan, göklerde ve yeryüzünde bulunan yaratılış yarasını aşan ve insanların özgür iradeleriyle imana gelmelerinin önünde bir engel olurdu. Kur'an bu kıssalarda geçenleri tasdik etmek ve sizin bildiğiniz gibi olmuştur niyetiyle değil, anlattıkları bu akıl ve mantık dışı hikayelerin Allah tarafından bilindiğinin haber verilmesi için almıştır. Yani "Yüce Allah bu masal ve hikayelerinizi biliyor, bunları anlatmaktan vazgeçin, bunlardan daha önemli şeyler var" demek istemiştir.

Mesela: Mekke'de inen sürelerde cinlerden söz edilip de Medine'de inen hiçbir sürede söz edilmemesi bu gerçeği gösteriyor.

Yoksa Mekke'de olan cinler, Medine'de yok olmamıştı. Kur'an'da anlatılan cinler ile müşriklerin cin algısı birbirinden çok farklıdır. Biri hayali ve sanal, diğeri gerçek ve hayat sürendir. Ayrıca Kur'an'da anlatılan kıssaların insanların akıl ve mantığına, iman ve teslimiyetine hiç bir katkı sağlamamıştır. Ve kıyamet gününe kadar da sağlamayacaktır. Bunların anlatılmasının en önemli amacı, yüce Allah'ın her şeyden haberinin var olduğunun ortaya konulmasıdır. Yani Mekkelilere "Ey Müşrikler! Bu anlattığınız masal ve efsanelerinizin hepsi Allah ilminde mevcuttur" demek istenmiştir. Aynı şekilde Medine'de olan Yahudi ve Hristiyanlara da bu gibi hurafelerden ve hikayelerden vazgeçmeleri istenmiştir. Yani Kur'an onları kendi silahlarıyla etkisiz hale getirmiştir. Kur'an'da anlatılan Nebi ve Resüllerin belirli sayıda olmasının sebebi de budur. Yani yüzlerce belki binlerce Resül geldiği halde, Kur'an'da sadece Arapların, Yahudi ve Hristiyanların bildikleri Nebi ve Resüllerin kıssalarının anlatılması önemlidir. Kur'an, Mekke müşriklerinin bilmedikleri hiç bir Nebi ve Resül'ü söz konusu yapmamıştır. Yani Mekke müşrikleri Zülkarneyn'i duymamış olsalardı, ondan asla söz edilmeyecekti.

Dolayısıyla "Masal ve efsanelerinizi biliyoruz" kendinizi boşuna yormayın mesajı verilmek istenmiştir. Kur'an, mesajını iletirken ilk önce tevhit ve güzel ahlak üzerinde odaklanmıştır. İkinci olarak Kur'an'ın bir tarih kitabı olmadığını, Mekkeli müşriklerin bildiği kıssalar üzerinden mesajını verdiğini kabullenmek gerekir. Pek çok araştırmacının ortaya koyduğu gibi, Yahudilerin, Hristiyanların ya da Mekke müşriklerinin bilmediği hiçbir kıssa Kur'an'da yer almaz. Ama burada önemli bir fark ve ayrıntı da şudur: Bu kıssa ve anlatıların tarihte birebir yaşanmış, vuku bulmuş hadiseler olması gerekmez. Bu sebeple Kur'an var olan kıssaları olmuş olarak kabul etmek yani onları tarihi belgeler şeklinde değerlendirmek göklerde ve yerde bulunan yasalara aykırıdır.

Göklerde ve yerde bulunan yaratılış yasalarına aykırı hiçbir şey gerçekleşmiş olmaz. Kur'an kıssalarında yer verilen tarihi olaylar, ikaz ve öğüt derslerini aktarmak maksadını taşıyan edebî bir üslupla sunulmaktadır. Kur'an kıssaları vasıtasıyla ahlaki ve dini amaçlara hizmet etmek hedeflenir. Onlardan bazıları tarihi gerçeklere dayanıyor olabilirler, fakat amaç tarih hakkında bilgi vermek değildir. Bu durum, bahsi geçen

kıssalarda şahıs ve yer isimlerinin ve tarihlerin neden zikredilmediğini de açıklar. Eğer Kur'an Mekke müşriklerinin akıl ve mantık dışı aynı zamanda tevhit akidesine aykırı olmayan hikayelerini tümünden reddetmiş olsaydı, hiç biri İslam'ı kabul etmezdi. Çünkü bu hikaye ve efsaneler hayatlarının bir parçası haline gelmişlerdi. Kur'an, özellikle "cin, melek ve şeytan kavramlarının içini gerçeklerle doldurarak yeni bir anlamla hayat alanına sunmuştur.

Yahudilere gelecek olursak, Tevrat ve Kur'an kıssaları temelde aynı dil ve üslup özelliğine sahiptir. Kur'an'ın kendisine en çok atıfta bulunduğu Nebi ve Resül olan Musa (a.s) dır. Bu da zorunlu olarak İsrâiloğullarının kabullerine uygun bir din anlatımını da beraberinde getirmiştir. Mekke Arap aklına uygunluk bakımından Kur'an'ın kıssa dili ile İsrâiliyat dili arasında bir benzerlik vardır. Her iki grup bağlamında anlatılan kıssaların gerçekleşmiş olması imkansızdır. Veya simgesel bir anlatıma sahiptirler. Çünkü göklerde ve yerde tek geçerli olan yaratılış yasaıdır. Ve yaratılış yasaına aykırı olan bir şeyin gerçekleşmesi mümkün değildir. Göklerde ve yerde olan her şey ilim, akıl ve mantığa uygun olmak zorundadır.

Kur'an'da birçok darbı mesel bulunur. "Masal" kelimesinin "mesel" in bozulmuş şekli olduğunu unutmayalım.

“..وَلَقَدْ ضَرَبْنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ

“Biz insanlara bu Kur'an'da her türlü meseli verdik.” (Rum-58)

وَلَقَدْ ضَرَبْنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ

“Andolsun, öğüt alsınlar diye biz bu Kur'an'da insanlar için her türlü misali verdik.” (Zümer-27) gibi, âyetlerde olduğu üzere Kur'an dilinde meseller daha çok bir konuyu, düşüncüyü, soyut bir anlamı açıklamak için verilen örnekler, yapılan benzetmelerdir. Kur'an'da var olan mesellere temsili veya sembolik anlatımlar da denir. Temsil; örnek vermek demektir. Kapalı anlamları açıklamak için o kavramın duyular dünyasından bir benzerini, örneğini dile getirmek demektir.

Bu da bir kavramın somutlaştırılması anlamına gelir. Mesellerle anlatım başka bir ifadeyle temsili anlatım Kur'an'ın belli başlı eğitim metotlarından birisidir. Soyut kavramlar söz konusu olduğunda sembolik dilden kaçınma imkânı yoktur. Haliyle Kur'an'da mecaz, istiâre ve temsil gibi anlatım tekniklerine başvurulmuş olması, sembolik bir dil kullanılması gâyet doğaldır. Mesellerin çıktığı olay gerçek ve tarihî olabileceği gibi, hayal mahsulü veya teşhîs ve intak yoluyla ifade edilen bir fabl da olabilir. (Ulutürk, Kur'an'da Temsili Anlatım, s. 14.)

Meseller Arap edebiyatında “sâir, kıyasî ve hurafî” olmak üzere üçe ayrılır. En yaygın olan sâir meseller atasözü anlamındadır. Kıyasî olanlar; soyut kavramları tasvir, teşbih ve temsil yoluyla açıklayanlardır. Hurafî olanlar ise çoğunlukla hayvanların dilinden aktarılan kurgulanmış sembolik hikâyelerdir. Kıssa (hikâye) ise; var olmayan bir kahraman etrafında dönen olayları veya gerçek bir kahraman etrafında dönen gerçek dışı olayları, kıssacının kurgusuyla oluşturulan edebî türdür. (Şaban Karataş, Halefullah, Eserleri ve Kur'an Tefsiri ile İlgili Görüşleri, s. 250-251.) Halefullah'a göre

Kur'ân'da tarihî kıssaların yanında birçok temsîlî/sembolik ve mitolojik kıssa da bulunur. (Halefullah, Kur'an'da Anlatım Sanatı, s. 171.)

Kur'n'da var olan kıssaları tarihsel belgeler olarak değil de edebî anlatılar olarak ele alınırsa tarihsel sıhhat sorusu geçersiz hatta yanlış sorulmuş bir soru haline getirecektir. Kur'ân kıssaları, bizzat tarihi gerçekleri aktarma amacı gütmeyen mesel tarzında/alegorik anlatılardır. Bu kıssaların iskeleti tarihseldir fakat anlam ve mesaj tarihi yansıtmak zorunda değildir. (Ebû Zeyd, "Kur'ân'a Edebî Yaklaşım Çıkmazı", s. 262.) Kur'ân bu hikaye ve efsaneleri düzeltmek için anlatmamış. Arapların bildiği kıssaları bilmediğimiz bir çok hikmete binaen öğüt/hisse vermek için anlatmıştır.

Bazı kıssalar, içine doğduğumuz, üzerimize gerilen, bulunduğumuz noktayı, doğamızı anlamamızı sağlayan muhteşem hikayelerdir. Bu hikayelerin evrenselliği insanlığın böyle olduğuna inanmamıza neden olur. Mitoloji uzmanı Joseph Campbell'a göre, mitler yerel bilincimizle "Serbest Zihin" arasında bir köprü oluşturan hikayelerdir. "Bu hikayelerle beynimizde şekillenen görüntüler, ebediyet, göklerle yer ve birbirimize olan ilişkilerimize yansır." Mitler, doğa güçlerini ve doğaüstü yaratıkları temsil eden, insanın doğa, toplum ve evrenle ilişkilerini anlamlandırmada kullandığı hayal ürünü öykülerdir. Mitin simgesel, insanüstü veya kutsal bir yönü vardır.

Sıradan insanın tabiat ve mucizeler hakkındaki fikir ve ön yargılarına yeterince uzun yer ayırdık. Yine de bu söylenenleri düzenli bir sıra içinde açıklamak için şu noktaları belirteceğiz:

1-) Tabiata aykırı hiçbir şey gerçekleşmez ve o sabit, değişmez, sonsuz bir düzene sahiptir. Bunu söyler söylemez de mucizelerden ne anlaşılması gerektiğine hemen geçeceğim.

2-) Mucizeler, yüce Allah hakkında, yani O'nun varlığını ve birliğini ortaya koyan ve yüce Allah'ı tanımamızı sağlayan şeyler değildir. Tüm bunlar, tabiatın sabit ve değişmez düzeninden hareketle çok daha iyi kavranır.

3-) Kutsal Kitaptan alınmış birkaç örnekte şunu da göstereceğim.

Kutsal Kitap, Tanrı'nın kararı, isteği dolayısıyla da esirgeyciliğinden söz ederken yalnızca tabiatın düzenini, onun sonsuz yasalarının zorunlu sonucu olan düzeni anlatır.

4-) Son olarak, Kutsal Kitapta yer alan mucizelerin nasıl yorumlanacağını ve mucize anlatıları hakkında öncelikle belirtilmesi gereken şeyleri inceleyeceğiz. İşte, bu bölümün genel savının ana hatları eserin tamamında izlenen hedef açısından da bunun çok yararlı olacağını düşünüyoruz.

Ele alınacak ilk nokta, 4.bölümde tanrısal yasa hakkında gösterdiğimiz kanıtlan hareketle kolayca görülebilir. Tanrı'nın istediği ya da belirlediği her şeyi sonsuz bir zorunluluk ve gerçeklik içerir. Nitekim göstermiş olduğumuz şey şuydu: Tanrısal anlama yeteneği Tanrısal iradeden ayrılmadığına göre, hem Tanrı'nın bir şeyi istediğini hem de Tanrı'nın her şeyi anladığını söyledüğümüzde aynı şeyi söylemiş oluruz.

Demek ki Tanrı, Tanrısal kusursuzluğu ve tabiatı gereği, bir şeyi olduğu gibi anlıyorsa, aynı zorunlulukla o şeyi olduğu gibi de isteyecektir. Ama bir şey yalnızca Tanrısal karar zorunlulukla doğru kılacağından, bundan apaçık ortaya çıkan da şudur. Tabiatın evrensel yasaları yalnızca Tanrısal tabiatın kusursuzluğundan ve zorunluluğundan doğan Tanrı kararları olabilirler. Demek ki tabiatta onun evrensel yasalarına aykırı bir şey olursa, bu zorunlulukla, Tanrısal tabiata, anlama yeteneğine ve karara da aykırı olacaktır. Ya da birisi Tanrı'nın tabiat yasasına aykırı bir şey yaptığını söylüyorsa, Tanrı'nın kendi tabiatına aykırı bir şey yaptığını söylemez zorunda kalacaktır. Bundan daha büyük bir saçmalık da olamaz. Ayrıca şundan da kolayca çıkarabiliriz bunu: Tabiatın gücü Tanrı'nın gücünden, erdeminden başka bir şey değildir ve Tanrısal güç Tanrısal öyle aynı şeydir.

Demek ki tabiatta onun evrensel yasalarına aykırı hiçbir şey olamaz. Hatta onun yasalarıyla uyuşmayan ya da onlardan kaynaklanmayan bir şey de olamaz. Çünkü her şey Tanrı'nın sonsuz iradesi ve kararı ile olup biter. Bir başka deyişle, gösterdiğimiz gibi, her şey sonsuz bir zorunluluk ve gerçeklik içeren kurallar ve yasalar uyarınca olup biter. Bu yüzden tabiat her zaman, hepsini tanımazsak bile, sonsuz bir zorunluluk ve gerçeklik, dolayısıyla da sabit ve değişmez bir düzen içeren kurallar ve yasalara uyar.

Tabiata sınırlı bir güç, erdem yakıştırmak ve yasalarının her şeye değil de yalnızca bazı şeylere uygulanacağına inanmak için mantıklı hiçbir neden olamaz. Tabiatın gücü ve erdemi Tanrı'nın gücü ve erdemidir; tabiatın kurallarıyla yasaları Tanrı'nın kararlardır. Öyleyse şuna kesinlikle inanmak gerekir. Tabiatın gücü sonsuzdur ve yasaları da tanrısal anlama yeteneğinin kapsayacağı her şeye uzanacak kadar geniştir. Yoksa geriye şundan başka savunulacak bir şey kalmaz. Tanrı son derece güçsüz biri tabiat yaratmış, çok verimsiz kurallar ve yasalar koymuştur. Bu yüzden de tabiatın ayakta kalmasını ve işlerin dilediği gibi başarıyla yürümesini istiyorsa, sık sık onun yardımına koşmak zorunda kalacaktır. Doğrusunu söylemek gerekirse, bu savın bütünüyle mantık dışı olduğunu düşünüyorum. Demek ki tabiatta, onun yasalarından kaynaklanmayan hiçbir şey olup bilemez. Bu yasalar Tanrısal anlama yeteneğinin kapsadığı her şeye uzanır. Son olarak da tabiat sabit ve değişmez bir düzene uyar.

Artık ikinci noktaya geçme ve şunu gösterme zamanı geldi. Mucizeler, Tanrı'nın özünü, varoluşunu ve esirgeyciliğini anlamamızı sağlamaz. Tam tersine, tabiatın sabit ve değişmez düzeni bunları bize daha iyi kavratır. Bunu kanıtlamak için şu yolu izleyeceğim: Tanrı'nın var olduğu kendinden bilinemeyeceğine göre, bu varoluşun zorunlulukla nosyonlardan çıkarılması gerekir. Bu nosyonlar öylesine sağlam ve sarsılmaz bir gerçeklik sunmalıydılar ki, onları değiştirebilecek bir güç ne var olabilmeli ne de onun varolduğu düşünülebilirdi.

En azından, tanrının var olduğu sonucunu çıkardığımız andan itibaren, bu sonucun hiçbir kuşkuyla yer bırakmamasını istiyorsak, nosyonların bize böyle bir nitelik sunmaları gerekir. Çünkü bu nosyonları herhangi bir gücün değiştirebileceğini düşünmemiz mümkün olsaydı, gerçekliklerinden kuşkulanırdık. Dolayısıyla çıkardığımız sonuçtan, yani Tanrı'nın var olduğundan da kuşkullanır ve hiçbir şeyden asla emin

olamazdık. Öte yandan, bu ilkelerle uyum içinde ya da onlara aykırı olduğunu göstermeden, bir şeyin tabiatla uyum içinde ya da ona aykırı olduğunu bilemeyiz. Bu yüzden, tabiat içinde bir gücün (hangisi olursa olsun) tabiata aykırı bir şey oluşturabileceğini düşünebilseydik, bu söz konusu ilk nosyonlara aykırı olurdu ve onun bir saçmalık olarak reddedilmesi gerekirdi. Ya da ilk nosyonlardan (bunu gösterdik), dolayısıyla Tanrı'dan ve herhangi bir biçimde algılanmış her şeyden kuşkulanmamız kaçınılmaz olurdu. Demek ki onları tabiatın düzenine aykırı bir eser olarak gördüğümüz ölçüde, mucizelerin bize Tanrı'nın var olduğunu göstermeleri söz konusu bile olamaz. Çünkü tam tersine bu konuda kuşku duymamıza neden olacaklardır. Oysa onlar olmaksızın, her şeyin tabiatın kesin ve değişmez düzenini izlediğini bilerek, Tanrı'nın var olduğundan bütünüyle emin olabiliriz. Yine de bir mucizenin tabii nedenlerle açıklanamayacak olduğunu varsayalım.

Bunun iki anlamı olabilir. Ya tabii nedenleri vardır, ama insanın anlama yeteneği onları araştırmaktan acizdir. Ya da Tanrı'dan yani iradesinden başka nedeni yoktur. Ama tabii nedenlerle olup biten her şeyde yalnızca Tanrı'nın gücü ve iradesiyle olup bittiği için, şunu kabul etmeliyiz. Tabii nedenleri olsun olmasın, mucize, nedeni gösterilerek açıklanabilecek bir eser değildir. Bir başka deyişle, insanın kavrama yeteneğini aşar. Ama kavrama yeteneğimizi aşan bir eserden ya da genel olarak böyle herhangi bir şeyden yola çıkarsak hiçbir yere varamayız. Çünkü açık seçik anladığımız şeyi ya kendisi ya da onu kendinden açık seçik anladığımız bir başka şey aracılığıyla tanımış olmamız gerekir. Bu yüzden bir mucize, yani kavrama yeteneğimizi aşan bir eser bize ne Tanrı'nın özünü, ne var oluşunu, ne de Tanrı ve tabiata ilişkin herhangi bir şeyi anlatabilir. Tersine, her şeyin Tanrı tarafından belirlenmiş ve buyurulmuş olduğunu, tabiatla olup bitenlerin tanrının özünden kaynaklandığını, tabiatın gerçek yasalarının sonsuz isteği ve kararları olduğunu biliyoruz.

Öyleyse bundan kesinlikle çıkarmamız gereken sonuç şudur. Tabii şeyleri daha iyi tanıdığımız, ilk nedenlerine nasıl bağlı olduklarını ve tabiatın sonsuz yasaları uyarınca nasıl işlediklerini daha açık anladığımız ölçüde, Tanrı'yı ve iradesini de o kadar iyi kavrarız. Bu yüzden anlama yeteneğimiz göz önüne alındığında, haklı olarak Tanrı'nın işleri diye adlandırmamız ve Tanrı'nın iradesine göndermemiz gereken şeyler, daha çok, açık seçik anladığımız şeyler olmalıdır; insanları hayranlıktan ağzı açık bıraksalar ve hayal gücünü tıka basa doldursalar bile, haklarında hiç bilgi sahibi olmadığımız şeyler değil... Çünkü yalnızca açık seçik anladığımız bu tabii eserler Tanrı hakkındaki bilgiyi arttırır ve Tanrı'nın kararlarıyla iradesini apaçık gösterirler.

Herhangi bir şeyden habersiz olanın, onu Tanrı'nın iradesine havale etmesi saçmalıktır. Bilgisizliği itiraf etmenin gülünç mü gülünç yoludur bu. Dahası, mucizelerden herhangi bir sonuç çıkarabilesek bile, buradan Tanrı'nın varoluşuna ilişkin bir sonucu asla aramayız. Çünkü mucize sınırlı bir eserdir, yalnızca belirli ve sınırlı bir gücü anlatır. Bu yüzden, gücü sınırsız bir nedenin var olduğuna ilişkin sonuç böyle bir etkiden çıkarılamaz. Bundan olsa olsa daha güçlü bir nedenin var olduğuna ilişkin

sonuç çıkarabilir. “Olsa olsa” diyorum. Çünkü birçok nedenin bir araya gelmesiyle, kuşkusuz tüm bu nedenlerin birlikte oluşturdukları güçten daha az, ama tek tek her birinin gücünden çok daha etkili bir eser ortaya çıkabilir.

Ama tabiat yasaları (gösterdiğimiz gibi) sınırsızca uzandıkları ve bizim tarafımızdan da sonsuzluk türü altında kavrandıkları gibi, tabiat da bu yasalar uyarınca değişmez ve belirli bir düzen izler. Demek ki böylece bu yasalarda Tanrı'nın sınırsızlığını, sonsuzluğunu ve değişmezliğini bir biçimde gösterir. Öyleyse şu sonuca varıyoruz: Mucizeler Tanrı'yı, varoluşunu ve esirgeyiciliğini tanımamızı sağlamaz. Bütün bunlar, tabiatın sabit ve değişmez düzeninden çok daha iyi çıkartılabilir. Vardığım bu sonuçta mucizeden söz ediyorsam, mucize deyimini yalnızca insanın kavrama yeteneğini aşan ya da aştığı sanılan bir eseri anlatmak için kullanıyorum. Gerçekten de tabiatın düzenini yok ettiği ya da onu engellediği ve hatta onun yasalarına aykırı olduğu varsayıldığı ölçüde, (gösterdiğimiz gibi) mucize Tanrı hakkında hiçbir bilgi veremez. Hatta bununla da kalmaz, Tanrı hakkında tabii olarak sahip olduğumuz bilgiyi siler ve bizi hem Tanrı hem de her şey hakkında kuşkulara sürükler. (Spinoza-Teolojik-Politik İnceleme, s. 118/124) Demek ki Kutsal Kitabın mucizelerini yorumlamak ve o anlatılar sayesinde gerçekte nasıl meydana geldiklerini anlamak için yapılması gereken şudur. Öncelikle, onları ilk anlatanların ve yazıya döküp bize aktaranların fikirlerini tanımalı ve bu fikirleri, duyuları yüzünden kafalarında canlanan şeyden ayırt etmeliyiz. Yoksa fikir ve kanılarını gerçekleştirdiği biçimiyle, mucizenin kendisi sanırız. Yalnızca bu karışıklıktan kaçınmak için değil, ama gerçekten meydana gelmiş şeyleri hayali şeylerden ve salt nübüvvete özgü tasvirlerden ayırdetmek için de, onların fikirlerini tanımalıyız. Çünkü Kutsal Kitap'ta, yalnız tasvirler ve hayali şeyler oldukları halde, gerçekmiş gibi anlatılan ve öyle de oldukları sanılan birçok şey var. (Spinoza, Teolojik-Politik İnceleme s. 129,130)

Son olarak, mucizelerin aslında nasıl meydana geldiklerini anlamak için, Yahudilere özgü deyimleri ve kelime oyunlarını bilmek önemlidir. Buna yeterince dikkat etmeyen kişi, yazarların asla anlatmayı düşünmedikleri birçok mucizeyi Kutsal Kitab'a yakıştıracaktır. Öyle ki, yalnızca olayların ve mucizelerin gerçekten nasıl meydana geldikleri hakkında değil, kutsal metinlerin yazarlarının zihniyeti hakkında da hiçbir şey bilemeyecektir.

Örneğin Zekeriya 14-7'de, gelecekteki bir savaştan söz edilirken şöyle denir: Özel bir gün, yalnız Tanrı'nın bildiği bir gün olacak. Gece de gündüz de (olmayacak). Gece aydınlık olacak. Bu sözcüklerle, Kutsal Kitab'ın büyük bir müjdeyi haber verdiği sanılabilir. Oysa anlatılmak istenen yalnızca şudur: Nasıl biteceğini yalnızca Tanrı'nın bildiği savaş, gün boyu kuşkulu bir nitelik taşıyacak, akşam geldiğinde ise zafere ulaşılacaktır. Nebiler, ulusların zaferlerini ve bozgunlarını genelde böyle deyimlerle haber verir ve yazarlardı. Aynı biçimde Yaşeya 13'te Babil'in yıkımının şöyle anlatıldığını görüyoruz. Gökteki yıldızlarla takımyıldızlar ışımayacak, doğan güneş karacak, ay ışığını vermez olacak. Bana kalırsa, bu siyasi bütünün yıkımında böyle bir şey olduğuna inanan hiç çıkmadı. Ondan sonra söylenenlere de inanan çıktığını sanmıyorum. Gökleri titreteceğim, yer yerinden oynayacak. Yine Yaşeya 21'de, Yahudiler'e Babil'den Yaruşalim'e sağ salım dönecekleri ve yolda susuzluk çekmeyeceklerini anlatmak için

şunlar söylenir. Onları çöllerden geçirirken susuzluk çekmediler, onlar için sular akıttı kayadan, kayayı yardı, sular fışkırdı. Bana göre bu sözcüklerle söylenmek istenen yalnız şudur:

Gerçekten olduğu gibi, Yahudiler çölde susuzluklarını giderecek kaynaklar bulacaktır. Çünkü Kyros'un rızasıyla Yaruşalim'e dönerken buna benzer hiçbir mucize ile karşılaşmadıkları saptanmıştır. Kutsal metinlerde benzer birçok örneğe rastlanmakta. Bunlar yalnızca Yahudiler'e özgü deyimlerdir ve burada hepsinin tek tek sayılmasına da gerek yoktur. Ancak genel olarak şunu vurgulamak isterim: Yahudiler'e özgü bu deyimler, yalnızca edebi süslemeler değil, ayrıca ve de özellikle sofuluk belirtileriydi. Bu nedenle, kutsal metinlerde Tanrıya sövmek yerine, Tanrıyı övmek denir.(Krallar 1, 21; Eyüp 11-9) Aynı nedenle, Yahudiler her şeyi Tanrıya gönderiyorlardı. Böylece, Kutsal Kitap'ta bütünüyle tabii şeylerden söz edilirken bile, sanki mucizelerden söz edilir. Buna ilişkin birçok örneğe daha önce değindik. O nedenle, Kutsal Kitap'ta "Tanrı Firavun'un yüreğini katılaştırdı" dediğinde, bunun yalnızca Firavun'un inat etmesi anlamına geldiğinden kuşulanılmamalıdır. "Tanrı göklerin kapaklarını açtı" dediğinde de bununla sadece çok yağmur yağdığı söylenmektedir; ve böyle sürüp gider. Buna iyice dikkat edilirse ve birçok anlatının çok kısa olduğu, belirleyici herhangi bir koşul sunmadığı, neredeyse güdük bırakıldığı da gözden hiç uzak tutulmazsa, Kutsal Kitap'ta tabii ışığa aykırı olduğu kanıtlanabilecek hemen hiçbir şey bulunamaz. Tam tersine, biraz kafa yorulduğunda, aşırı karanlık görünen birçok şey anlaşılır ve kolay yorumlanır olacaktır. Bunlarla, hedeflediğim şeyi yeterince açık biçimde gösterdiğimi düşünüyorum (Spinoza, Teolojik-Politik inceleme s. 130,131)

Sonuç Olarak:

Kur'an'da bulunan olağanüstü hadiselerin yüz tane sebebi vardır. Ama bizim kesin olarak bildiğimiz, yüzde yüz doğru olan bir gerçeğimiz var. Göklerde ve yeryüzünde bulunan yaratılış yasasına aykırı hiçbir şey olamaz. Yani Yüce Allah yasasını aşmaz. Yüce Allah'ın yaratmış olduğu her şey mükemmeldir, muhteşemdir, büyük bir mucizedir. Fakat beşerin elinden kim olursa olsun asla olağanüstü, açıklanması olmayan bir hadise gerçekleşemez. Akıl ve mantıkla açıklanamaz yani olağanüstü bir hadise meydana getirebilen kişi yüce Allaha, mülk ve saltanatında ortak olur. Bu konuda şu da çok önemlidir. Mekke'de inen surelerde söz konusu edilen hüküm ve hakimiyet yani saltanat ve hükümlerlik göklerdeki ve yerdeki saltanat ve hakimiyetle ilgilidir.

Medine'de inen surelerde bulunan hüküm ve hakimiyet ise, indirilen vahyin yanında başka kaynaklar edinilmemesi ile ilgilidir. Bunun sebebi, Mekke'de muhaptaplar müşrikler iken, Medinede Yahudi ve Hristiyan din adamlarında böyle bir inanç olmadıktan dolayı idi. Medine'de bulunan Yahudi din adamlarının kaynakları Tevrat'a aykırı binlerce hurafe ve yalanlarla doluydu. Yani Yahudi din adamları vahye şirk koşuyorlardı. Nacran'dan gelen Hristiyan din adamları da İsa (a.s) ın Allah olduğunu iddia ediyorlardı. Yani bunlarda yüce Allaha şirk koşuyorlardı.

Kader Meselesi

Ehl-i Sünnette göre kader şu şekilde tarif edilmiştir. "Yüce Allah'ın insanların

özgür iradelerine göre yapacakları her şeyi önceden bilmesi, takdir etmesi, bir plana göre düzenlemesidir.” Türkiye’nin gündeminde, aktüel ve güncel siyasi çatışmalar büyük ölçüde ilahiyât söylemleri ve ilâhiyât terimleri üzerinden yürüyor. Siyasetle ilahiyat iç içe geçmiş durumda. Bu yazımızda, kader çerçevesinde ortaya atılan fikirlerin köklerini yani İslam düşünce tarihindeki izini sürmeye çalışacağız. Kader inancı, yani alın yazısı yani insanın yapıp ettiklerinin en nihayet, ilahi takdirin dilemesiyle gerçekleştiği inancı Kur’an’a tamamen aykırı bir inançtır. Asırlar boyu Ehl-i Sünnet din adamları indinde son derece teskin edici uyuşturucu, söz yerindeyse bir afyon işlevi görmüştür. Her zaman da bu işlevi yerine getirmiştir. Herkes yaptığı amellerden sorumlu olduğu için kader fikrini, kader inancını reddetmek, insanın ahlak ve karakterine uygun olan erdemli bir harekettir. Kader inancına sığınmak, onun arkasından konuşmak, sorumluluklarını kadere yıkmak, kaderi kalkan gibi kullanmak ise, tamamen siyasi ve manipülatif bir harekettir. Oysa bugün bizim iman esaslarımızda kader bir iman esası olarak yer almaktadır. Kadere iman “êmentüye” nasıl girdi? Êmentü klişeleri arasında iman esası altı madde olarak nasıl şekillendiğini yeri geldiğinde değineceğiz. Ama bir daha tekrar edeyim. Kadere inkar etmek dinidir, ahlakidir, insanidir.

İnsanidir derken, insanın sorumluluğunu üstlenme ahlakının bir gereğidir. İnsan yapıp ettiklerinin sorumluluğunu üstlenmeyip, Allah’a havale etme anlamındaki kader ise, tamamen siyasi, politik ve manipülatiftir ve aynı zamanda din üzerinden bir istismar biçimidir. Şimdi konuya girelim. Kader dediğimizde yani Allah amelimizi ezelden takdir etmiş, yapacaklarımızı ezelden belirlemiş, her şeyi yazmış, çizmiş, değişmez olarak tayin etmiş, tespit etmiş, biz onun yazdığı senaryonun oyuncularını olarak, bize daha önceden, önümüze konulan ve verilen rolleri oynamakla mükellefiz. Yani bunu güncel tabiriyle özetlersek, biz ne yapıyorsak siz bizim yapmış olduklarımıza bakmayın aslında onları bize Allah yaptırıyor. Evet bu cebir fikridir. Yani insan iradesi aslında var gibi görünüyor ama yoktur, yok hükmündedir. İnsan nihayetinde yapıp ettiği şeyi Allah’ın tayin edeceği, zorlayıcı iradesi altında gerçekleştirmektedir. Bu düşünce bizim Anadolu kültüründe insanların iliklerine kadar işlemiştir. Bunda bu topraklarda yaşanan derin ve sonu gelmez acıların etkisi var mıdır? Evet Vardır. Ama daha çok dini düşüncenin kader inancı üzerinden teskin edici etkisi daha belirleyici olmuştur. Bütün şarkı ve türkü sözlerimize kadar yansımıştır. Düşünsenize rahmetli Müslüm Gürses’in bir meşhur şarkısı var. “Tanrı istemezse yaprak düşmezmiş” diye başlıyordu. Buyur alın size bir kader inancı. Dibine kadar fatalizm. “Fatalizm” kelimesi, ezeli değişmez anlamına gelen “Fatum” kelimesinden türemiştir. Fatalizm, olan biten her şeyin kişinin alinyazısına göre önceden belirlenmiş olduğuna, insanın önceden belirlenmiş olan bu alinyazısını hiçbir şekilde değiştiremeyeceğine olan kadim bir inançtır. Müslüm Gürses’in söylediği “Tanrı istemezse yaprak düşmezmiş” cümlesi, aşağıdaki âyette yer almaktadır.

وَعِنْدَهُ مَفَاتِيحُ الْغَيْبِ لَا يَعْلَمُهَا إِلَّا هُوَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْبُرِّ وَالْبَحْرِ وَمَا تَسْقُطُ مِنْ وَرَقَةٍ إِلَّا يَعْلَمُهَا
وَلَا حَبَّةٌ فِي ظِلْمَاتِ الْأَرْضِ وَلَا رَطْبٌ وَلَا يَأْسٌ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ

“Gaybın anahtarları yalnızca O’nun katındadır. Onları ancak O bilir. Karada ve denizde olanı da bilir. Hiçbir yaprak düşmez ki onun ilminde olmasın. Yerin karanlık-

larında da hiçbir tane, hiçbir yaş, hiçbir kuru şey yoktur ki apaçık bir kitapta (Göklerde ve yeryüzünde bulunan yaratılış yarasında) olmasın.” (En'am-59)

Yani bir yaprağın ağaçtan düşmesi, tamamen yaratılış yarasıyla ilgili bir durumdur. Mezheplerde bulunan aslında biz bir şey yapmadık yani Allah dilemiş ondan sonra biz yapmışız anlayışının kökeni nereye gidiyor? Kur'an'a baktığımızda bu düşüncenin ilk defa müşriklerden tarafından söylendiğini görüyoruz. Yani bu bir müşrik inancıdır. Şimdi çok önemli bir âyeti hatırlayalım.

سَيَقُولُ الَّذِينَ أَشْرَكُوا لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَشْرَكْنَا وَلَا آبَاؤُنَا وَلَا حَرَمْنَا مِنْ شَيْءٍ كَذَلِكَ كَذَّبَ الَّذِينَ
مِنْ قَبْلِهِمْ حَتَّىٰ دَاوُّوا بِأَسْنَا فَلْ هَلْ عِنْدَكُمْ مِنْ عِلْمٍ فَتُخْرِجُوهُ لَنَا إِنْ تَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنْ أَنْتُمْ إِلَّا
تَخْرُصُونَ

“Müşrikler diyecekler ki: “Eğer Allah dileseydi, biz de ortak koşmazdık, babalarımız da. Hiçbir şeyi de haram kılmazdık.” Onlardan öncekiler de (Resulleri) böyle yalanlamışlardı da sonunda azabımızı tatmışlardı. De ki: “Sizin (iddialarınızı) ispat edecek) bir bilginiz var mı ki onu bize gösteresiniz? Siz ancak kuruntuya uyuyorsunuz yani siz sadece yalan söylüyorsunuz.” (En'am-148)

Yani Allah takdir etmemiş, dilememiş, istememiş olsaydı yani Allah dilemezseydi, Allah istemezseydi, Allah takdir etmeseydiydi, ne biz ne de ecdadımız şirk koşmazdık müşrik olmazdık.Âyet devam ediyor. وَلَا حَرَمْنَا مِنْ شَيْءٍ

“... Hiçbir şeyi de haram kılmazdık...”

Demek ki, Allah dilemiş, Allah istemiş, biz de böyle gelenekler oluşturmuşuz. Biz kendimiz yapmadık, Allah yaptırdı. Demek ki neymiş, Allah dilemiş, bizim yapıp ettiklerimiz de öylece gerçekleşmiş oldu. Kim söylüyor?

سَيَقُولُ الَّذِينَ أَشْرَكُوا

Bunu müşrikler söylüyor. Peki bu iddiaya aynı ayet nasıl cevap veriyor?

كَذَلِكَ كَذَّبَ الَّذِينَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ حَتَّىٰ دَاوُّوا بِأَسْنَا

öncekiler de (Resulleri) böyle yalanlamışlardı da sonunda azabımızı tatmışlardı... “Demek ki, biz yapmadık, Allah diledi, bizde yaptık, Allah adına yalan söylemekmiş. Bu ayet burada duruyor. Bu iddiayı biz ilk defa müşriklerden duyuyoruz. Peki İslam dünyasında bizim yaptıklarımız Allah'ın takdirinin tecellileridir. Biz başınıza gelmişsek, Allah takdir etmiş de gelmiştir.

Başta sizin başınıza bizim geçmemiz, bugün burada yönetici olmamız, sonra icraatlarımız ve varlığımız, bugünkü yönetici konumumuz, ve yapıp ettiklerimizin tamamı Allah'ın dilemesiyle Allah'ın takdiriyle, Allah'ın isteğiyle gerçekleşmiştir. O halde bize karşı çıkmak demek Allah'ın meşiyetine, Allah'ın takdirine, Allah'ın iradesine karşı çıkmak demektir. Bu sözler ilk defa nerede duyuldu? Bu sözler ilk defa Şam valisi olan Muaviye'den duyuldu. Yani henüz Osman iş başındayken bu sözler söylenmeye başlandı. Nebi (a.s) döneminde, iman edenler arasında kader var mı, özgür irade var mı, biz bunları yapıyoruz, Allah mı yaptırdı gibi konular asla tartışma konusu olmamıştır. Kaderi inkar edenler bu ümmetin mecüsileridir ya da kader konusunu

kaşıma gibi rivayet ve görüşler gösteriyor ki, Nebi (a.s) dan sonraki tarihlerde kaderi red etme ve kaderi kabul etme anlayışları keskin bir kutuplaşmaya ve zıtlığa yol açtıktan sonra bilhassa Mutezile ve Ehli Sünnet arasında Nebi (a.s) alet edilerek uydurulan rivayetlerle birbirlerine ateş etmeye başlamışlardır. Bu o kadar net ve basit anlaşılacak bir gerçektir. Demek ki, bu sözler ilk defa muaviyenin siyaset tarzı olarak ortaya çıkıyor.

Ne zaman ki Ebuzer el Ğifari, Muaviye'nin Şam'daki şımarık, müsrif, sorumsuz icraatlarına, lüks ve şatafat içerisinde yaşamasını, kamu malını hoyratça harcamasını, keyfi icraatlar yapmasını sürekli eleştiri konusu yapınca, bilhassa "kenz" ayeti (Tevbe-34) üzerinden yani mali mülkü serveti biriktir bunlara hayır yolunda harcamayanlara yönelik çok ağır bir tehdit içeren ayeti yüzüne karşı okuduktan sonra mal Allah'ın kardeşim, bizi bugün buraya geçirmiş yetkisini de bize vermişse, sana ne oluyor? şeklinde gerekçeler ileri sürünce, mal Allah'ın malı değil kardeşim, mal insanların malı, mal halkın malı, istediğin gibi har vurup harman savuramazsın diyen, evet bugün burada yaptığın bütün melanetleri Allah öyle diledi, öyle murat etti de, biz ondan dolayı yapıyoruz. Başınıza da biz Allah'ın yetkisiyle, takdiriyle, dilemesiyle geçtik gibi, Allah'ı kalkan olarak kullanamazsın, diyen Ebuzer-Muaviye tartışmasıyla başlamış, daha sonra Emevilerin bu kadere yaslanma, kaderi kalkan kullanma, Allah'ın takdiri üzerinden kendi pozisyonlarını sağlama alma söylemi, emevilerin bir devlet politikası haline gelmiştir. Böylece "cebiri" fikri yani insanın iradesini sınırlayıp, bütün yapıp ettiklerini büyük ilahi projeye, takdire ve onun yazgısına bağlama işinin ilk mucitleri Emevilerdir. Başlangıç noktası Ebuzer-Muaviye tartışmalarına kadar götürmek mümkündür.

Nitekim Ebuzer ile yakın ilişkisi olan daha sonra kaynaklarımıza ilk kaderi yani kader fikrini inkar edip, özgür irade fikrini savunan kişi olarak geçen tabiin neslinden birisi olduğunu bildiğimiz Sünni din adamlarının bile çoğunun güvenilir kabul ettiği Mabet el- Cüheni Hicri 83 yılında yani Miladi 702 ve 703'lerde Abdülmelik bin Mervan Emevi Halifesi veya meşhur Zalim Haccac bin Yusuf es-Sakafi tarafından katledilen Mabet el-Cüheni, bizim düşünce tarihimize, özgür irade fikri ve kaderi inkar fikri net olarak girmiştir. Mabet el- Cüheni de Emevi politakalarına karşı onların yapıp ettikleri her türlü zulmü, yanlış, melanete yönelik kendilerine en ufak bir sorumluluk duymayıp, yanlış şeyler yaptıklarına dair bir itirafta bulunmayıp, herhangi bir öz eleştiri yapımayıp, doğrudan doğruya ilâhi takdir böyle tecelli etti, o böyle istedi, böyle oldu şeklindeki anlayışa karşı, tamamen dini ahlaki ve insani hassasiyetlerle, bu yaptığınızı melanetleri Allah'ın üzerine yıkamazsınız, diyen ve kim ne yapmışsa, kendi bizzat bile- rek ve isteyerek yapmıştır, diyen, sonuna kadar da bu iddiasında direnen ve bu yüzden Emevi politikalarına karşı ayaklanma başlatan İbni Eşas'ında ayaklanmasına katılan, ayaklanma sonunda yakalanan ve biraz önce ismini andığım Abdülmelik bin Mervan veya Haccac bin Yusuf tarafından katledilen birisidir. Yakalandıktan sonra Haccac arasında geçen diyalogta da, Haccacın bu kader fikrinin ne kadar aşağılık bir fikir ve küstahça bir inanç olduğunu onun suratına çarptığını ve dolayısıyla bunu söylerken yani kendi melanetlerini ve çirkin icraatlarını kader üzerinden temellendirirken de

samimi olmadıklarını anlayabiliriz.

Mesela: Haccac ona der ki, ne diyorsun Mabet! Bak seni bugün burada ele geçirmem ve sana galip gelmem, Allah'ın kazasıyla yani takdiriyle gerçekleşti değil mi? deyince, yok diyor, beni sen ele geçirdin, sen yakaladın.

Madem Allah'ın kazası ve takdiriyle gerçekleşiyorsa, bir çözümleri de Allah'ın kazası da çözmüş olsun, ondan sonra da göresin, der. Yani böyle kara mizah konusu olacak ahmakça şeyler. Bu Haccac zalimi geberdiğinde bazı sahabelerin Allah'ım bunu bu dünyadan aldığın gibi, oluşturduğu geleneği de sil diye dua edip yakardıklarını tarihi kaynaklardan öğreniyoruz. Kendisi de zaten Said bin Cübeyr gibi son derece değerli bir alimi öldürdükten sonra psikolojik sıkıntılara düşmüş, muhtemelen mide hastalığı gibi bir hastalıktan geberip gitmiştir. Şimdi burayı geçiyoruz. Bu Mabedin bir çıkarı vardır da, Emevilere karşı bir karın ağrısı vardır da onun için bunlara baş kaldırmıştır diyecek bir şey kaynaklarda bulamıyoruz. Yani Emevi yönetiminden iyi bir pozisyon kapmaya çalışmıştır veya elindeki imkan bir şekilde alınmıştır. O da böyle bir muhalefet geliştirmiştir denebilecek bir bilgi de yok ortada. Adam kendi halinde, böyle makamda mansıpta, siyasi alanda bir iddiası olmayan, yani hiçbir şey olmayan, dolayısıyla buradan baktığımızda, arkadaş yaptıklarınızı kaderin sırtına vurarak izah etmeye kalkışmayın. Ne yapıyorsanız kendi elinizin ve iradenizin bilerek ve isteyerek yapıldığı şeylerin neticesidir, diyen adam belli ki tamamen bunu tıpkı Ebuzer'de gördüğümüz gibi ahlaki ve dini hassasiyetlerle ortaya koyuyordu. Dolayısıyla Mabet el Cüheni'nin bu tavrını, bu muhalefetini Kur'an'da bir ifadeyle ortaya koymak gerekirse emri bil maruf ve nehyi anil münker çerçevesine oturtabiliriz ki, bu ileride kader fikrini reddeden ve sistematik hale getiren Mutezile ekolünün beş esasından birini temsil edecektir. İkincisi, Mabet el Cüheni öldükten sonra onun bu özgür iradeyi savunan, Allah'ı böyle insanların yapıp ettikleri kötülüklerin faili gibi gösteren ve bu anlayışı Allah'a bir iftira olarak değerlendiren fikrin Mutezile tarafından sahiplenildiğini devam ettirildiğini ve sistematik hale getirildiğini biliyoruz. Bu fikir Mutezile'nin beş esası arasında "adl" yani "İlahi Adalet" olarak şöhret bulacaktır.

"İlahi Adalet" ilkesine göre Mutezile der ki, Allah kullarının kötülüğünü dilemez, kulları için kötülük yaratmaz, kullarına tuzak kurmaz. İnsanlar ne yapıyorlarsa ne ediyorlarsa, özgür iradeleriyle yapar ve dolayısıyla da Kur'an'ın da söylediği gibi sonuçlarına katlanır. Yani Kur'an der ki:

وَمَا أَصَابَكُمْ مِنْ مُصِيبَةٍ فَبِمَا كَسَبَتْ أَيْدِيكُمْ وَيَعْفُوا عَنْ كَثِيرٍ

"Başınıza her ne musibet gelirse, kendi yaptıklarınız yüzündendir. O, yine de çoğunu affeder." (Şura-30)

Yine Kur'an'da

إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ وَإِنْ تَكَ حَسَنَةً يُضَاعِفْهَا وَيُؤْتِ مِنْ لَدُنْهُ أَجْرًا عَظِيمًا

"Şüphesiz Allah (hiç kimseye) zerre kadar zulüm etmez. (Yapılan) çok küçük bir iyilik de olsa onun sevabını kat kat arttırır ve kendi katından büyük bir mükâfat verir." (Nisa-40)

إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ النَّاسَ شَيْئًا وَلَكِنَّ النَّاسَ أَنفُسُهُمْ يَظْلِمُونَ

“Şüphesiz Allah, insanlara hiçbir şekilde zulmetmez; fakat insanlar kendilerine zulmederler.” (Yunus-44)

Bu garantiyi veren bizzat Allah'tır. O halde biz bu melaneti işledik tıpkı müşriklerin dediği gibi, biz şirke düştük ama demek ki, Allah dilemiş de düşmüşüz diyemezsiniz. Allah tam tersine kulların kötülüğünü murat etmek, onlara tuzak kurmak şöyle dursun, onlar için en iyi olanı seçmek ve yaratmakla bir bakıma kendine yasa kılmış ve ilke edinmiştir. Yani Mutezile çok önemli bir fikir ortaya koyar. Yüce Allah Allah ne yaparsa, kullarının iyiliği için yapar. Onların kötülüğü için hiç bir şey murat etmez ve hiç bir şey yaratmaz fikri buradan çıkıyor. Kader daha sistematik bir şekilde Ehli Sünnet Mutezile ayrışması netleşmesinden sonra bizim kelim kitaplarında çetrefilli bir konu haline gelmiştir. Yani artık siyasi bağlamından kopmuş tamamen teorik teolojik itikadi bir meselemiş gibi tartışılır hale gelmiştir. Oysa başlangıçta gördüğümüz gibi, Ebuzer-Muaviye, veya Abdülmelik bin Mervan-Mabet el-Cüheni tartışmalarına baktığımızda konu teolojik bir konu değil, konu pratik, siyasi ve bir yönetime karşı, yönetimin icraatlarına karşı insani, vicdani, ahlaki bir duyarlılıkla tepki koyma konusudur. Teolojik ve tamamen teorik çerçevede tartışılmaya başlandıktan sonra artık kader meselesinin dibi, kökü delik deşik edilerek içinden çıkılamaz bir hale gelmiştir. Burada Mutezile-Kaderiye yani Mabet el Cüheni'nin savunduğu kaderi inkar eden düşünce geleneğinin devamı niteliğindedir. Emevi saltanatının ortaya koyduğu “Cebir” düşüncesini de bir bakıma Sünni din adamları üstlenmiştir. Ehl-i Sünnette var olan cebir ve kadercilik anlayışı bir uyuşturucu gibi iliklerimize kadar işlemiştir. Bizim geleneğimizde insanın özgürlüğünü, haysiyetini ve onurunu sahiplenen Mutezile'nin gerçek kader inancı gelişmemiştir. Dolayısıyla biz de sivil itaatsızlık ruhu da gelişmemiştir. Demokratik kültürün de fazlaca gelişmemesi, itaat bî'at kültürünün, teslimiyet kültürünün, daha fazla yer etmiş olmasının arkasında da bu baş eğen, rıza gösteren, boyun bükken kaderci anlayışın dominant etkisi çok açıktır. Bunu tartışmaya da gerek yoktur. Peki bizim iman esasları arasına nereden girdi? Nasıl oldu da iman esası oldu? Bu Kur'an'da var mı? Kur'an'da kader denen şeye inanmanız gerekiyor veya mümin o kimsedir ki şuna şuna inanması gerekir, denen ayetler arasında böyle bir ifadeye asla rastlayamazsınız. Kur'an'da iman konusu olan iki tane ayet vardır.

Kuranda var olan kader, insanların amelleri veya yapıp ettikleri ile ilgili değildir. Yüce Allah'ın

إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ

“Biz her şeyi bir kaderle yarattık.” (Kamer-49) âyetinde geçen kader, her şeyin bir ölçüyle yaratıldığını gösteriyor. Yani her şeyin bir yasası, kuralı, kaidesi, kanunu vardır, anlamına gelmektedir. Dolayısıyla Kur'an'da var olan kader, yüce Allah'ın göklerde ve yeryüzünde bulunan değişmez, değiştirilemez, kırılmaz, yasası demektir. Göklerde ve yeryüzünde bulunan yaratılış yasası ile hiç kimse oynayamaz. Kutsal kitaplarda var olan olağanüstü hadiselerin onlarca sebebi vardır. Fakat bizim bildiğimiz kesin bir şey var ki, yaratılış yasasını hiç kimse değiştiremez, etkilemez, bozamaz kıramaz

ve yerinden edemez. Mekke müşrikler, evliya ve ilahlarının yüce Allah'ın dostları olduklarına inandıkları için göklerde ve yeryüzünde tasarrufta bulunabileceklerini iddia ediyorlardı. Yüce Allah onlarca âyette göklerde ve yeryüzünde bulunan ihtişama dikkat çekerek, hiçbir gücün bu yasayla oynamasının mümkün olamayacağını ortaya koymuştur.

وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا لَاعِبِينَ

“Biz yeri, göğü ve arasındakileri oyun ve eğlence olarak yaratmadık.” (Enbiya-16)

وَمَا خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا لَاعِبِينَ

“Biz, gökleri, yeri ve bunlar arasında bulunanları, oyun ve eğlenmek olarak yaratmadık.” (Duhan-38)

الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَوَاتٍ طِبَاقًا مَا تَرَى فِي خَلْقِ الرَّحْمَنِ مِنْ تَفَافُوتٍ فَارْجِعِ الْبَصَرَ هَلْ تَرَى مِنْ فُطُورٍ

“O, yedi göğü tabaka tabaka yaratandır. Rahmân'ın yaratışında hiçbir uyumsuzluk göremezsin. Bir kere daha bak! Hiçbir çatlak (ve düzensizlik) görüyor musun?” (Mülk-3)

ثُمَّ ارْجِعِ الْبَصَرَ كَرَّتَيْنِ يَنْقَلِبْ إِلَيْكَ الْبَصَرُ حَاسِئًا وَهُوَ حَسِيرٌ

“Sonra tekrar tekrar bak; bakışların (aradığı çatlak ve düzensizliği bulamayıp) âciz ve bitkin hâlde sana dönecektir.” (Mülk-4)

Dolayısıyla kaderin insanın iradesi, ameli ve yapıp ettikleriyle hiçbir ilgili yoktur. Kader, göklerde ve yeryüzünde bulunan ihtişam, değişmez ve değiştirilemez yaratılış yasasıyla ilgili bir durumdur.

Ön yargılı (Kafir) Dindarlık

Bu yazımızda, dini hayatımızda öteden beri milyonlarca insanımızın canını yakan ama bir türlü ortadan kaldırılamayan bertaraf edilmesine izin verilmeyen, parçalayıcı, yıkıcı ve ayrıştırıcı bir soruna değinip, daha sonraki aşamada da, bu sorunun çözümünün ne olduğunu anlamaya çalışacağız. Yakıcı sorunumuz, kronik derdimiz, devasız hastalığımız ön yargılı dindarlıktır. Yani din adamlarının sahip olduğu dindarlık. Kur'an'a göre, küfür kelimesinin en önemli anlamlarından biri ön yargılı olmaktır.

Yani ataların dininde ısrar etmek, ondan taviz vermemek, batılı hak ve hidayet kabul etmektir. Bunun tek çaresi ön yargısız bir inanç ve dindarlıktır. Sorunu daha canlı hissedebilmek için konuya şöyle girelim. Biz müslümanız, üst kimliğimiz budur. Fakat alt kimliklerimiz var. Biz müslümanlığımızı düşünerek, akıl yürüterek, sorgulayarak, araştırarak, inceleyerek, el emeği ve alın teriyle kazanmadık. Dünyaya gözümüzü açar açmaz din kimliğini yanımızda hazır olarak bulduk. Üst kimlik olarak sadece dini hazır bulmadık, mezhep kimliğimizi de yanımızda hazır bulduk. Yani benim adım Ali, soyadım Aydın olması gibi, yanımızda Müslüman, Sünni, Şii, Hanefi, Şafii, Maliki, Hanbeli diye, diğer bütün kimliklerimizi yanımızda hazır bulduk. Biz bunlarla hayatımıza başladık, bu şekilde kendimizi bildik, böyle aklımız erdi. Artık dini

inançlarımız, dünya görüşlerimiz, siyasi düşüncelerimiz bu şekilde oluşmaya başladı. Derken dini düşüncelerimizle birlikte siyasi düşüncelerimiz de o şekilde şekillenmeye başladı. Çünkü muhafazakar bir toplumun içinde büyüyorduk. Büyüklerimiz “lâiklik küfürdür, din ayrı, devlet ayrı, dünya ayrı, ahiret ayrı değildir” diye öğretmişti.

Kur'an'ın anlamından uzak bırakıldığımız için, ister istemez bu öğretinin doğru olduğuna ikna olduk ve hükümle devleti, siyasetle dini yani vahiyle rivayeti birbirine karıştırarak yola koyulduk. Bu yolda kimimiz siyasal dinci, kimimiz radikal dinci, kimimiz kültürel dinci oldu. Kimisi politik dinci, kimisi İrancı, kimisi selefî oldu. Bunlar bağımsız olanlardı. Birde hazır, kurumsal olarak yani tarihten gelen kimlikler taşıyan dini yapılar da vardı. Yani tarikatlar ve cemaatler vardı. Neticede herkes bir grubun ve bir fırkanın aidiyeti içerisinde kendini buldu. Şimdi gelin sorunu daha anlaşılır kılabilmek için Kur'an'dan dört ayet okuyalım. Sonra da kendimize yakıcı bir soru soralım.

Âyetlerimiz.

1-) **إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلِحُوا بَيْنَ أَخَوَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ**

“Mü'minler ancak kardeşlerdir. Öyleyse kardeşlerinizin arasını ıslah edin yani Allah'a karşı bilinçli olun ki size merhamet edilsin.” (Hucurat-10)

2-) **...وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ**

“Mü'min erkekler ve mü'min kadınlar birbirlerinin dostlarıdır. İyiliği emreder yani kötülükten alıkoşurlar...” (Tevbe-71)

Yani onlar birbirlerinin velisi, sırdaşı, kardeşi, yoldaşı, kopmaz bağlarla birbirine bağlanmış dava arkadaşlarıdır.

3-) **...مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ**

“Muhammed, Allah'ın Resûlüdür. Onunla beraber olanlar, kafirlere karşı çetin, birbirlerine karşı merhametlidirler...” (Fetih-29)

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِتْمٌ وَلَا تَجَسَّسُوا وَلَا يَغْتَبَ بَعْضُكُم بَعْضًا أَيُحِبُّ أَحَدُكُمْ أَنْ يَأْكُلَ لَحْمَ أَخِيهِ مَيْتًا فَكَرِهْتُمُوهُ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ رَّحِيمٌ

“Ey iman edenler! Zandan çok sakının. Çünkü zannın bir kısmı günahdır. Birbirinizin kusurlarını ve mahremiyetlerini araştırmayın. Birbirinizin gıybetini yapmayın. Herhangi biriniz ölü kardeşinin etini yemekten hoşlanır mı? İşte bundan tiksindiniz! Allah'a karşı gelmekten sakının. Şüphesiz Allah tövbeyi çok kabul edendir, çok merhamet edendir.” (Hucurat-12)

Şimdi müminlerin birbirlerine karşı nasıl olduklarını ortaya koyan bu dörtğ ayeti bir kenarda bırakalım. Sonra bir mizansen kuralım. Siz herhangi dini bir gruba, bir zümreye, bir tarikata veya siyasi bir görüşe mensupsunuz. Bu kimliğinizle yine farklı bir dini cemaatın, grubun, zümrenin içerisinde veya meclisinde hazır bulundunuz. Derken din üzerinden bir konu açıldı ve o mesele açıldığında, başka dini gruplara sahip olanlarla konuşup tartışırken, içinizde yukarıdaki ayetlerde anlatıldığı gibi, o

müminlik ruhunu, o dostluk yani canciğerlik, kardeşlik, sırdaşlık, yoldaşlık, kopmaz bağlarla, sadakat duygusuyla kenetlenmiş bir arkadaşlık duygusunu çekinmeden özgürce konuşabilir misiniz? Özellikle de dini ve siyasi bir meseleyi farklı dini gruplar içerisinde çekinmeden huzur içerisinde özgürce konuşabilir misiniz?

Mesela: Bir nurcu, siyasal görüşe sahip olan biriyle bir araya geldiğinde, konuşmaya başladığında, iki tarafın da birbirini nasıl hissettiğini, nasıl algıladığını düşündüğümüzde, bizim sorununuzun neyle ilgili olduğunu az çok anlayabiliriz.

Buradaki sorun şudur. İman edenler farklı dini düşüncelere, mezheplere, görüşlere farklı kurumsal aidiyetlere ve kimliklere sahip olarak bir araya geldiklerinde onların birbirine karışıp kaynaşmaları mı artıyor, yoksa zıtlaşmaları, ihtilafları çatışmaları mı artıyor? Yani niçin din üzerinden birbirimize düşman oluyor ve çoğunlukla birbirimizi hırpalıyoruz. Önümüze neden Allahın hidayet ve merhamet dolu mesajını hakem olarak koymuyoruz?

فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا

“Hayır! Rabbine andolsun ki onlar, aralarında çıkan (dini) konularda (bir Resul olarak) seni hakem yapıp, sonra da verdiği hükme, içlerinde hiçbir sıkıntı duymaksızın, tam bir teslimiyetle boyun eğmedikçe iman etmiş olmazlar.

وَمَا اخْتَلَفْتُمْ فِيهِ مِنْ شَيْءٍ فَحُكْمُهُ إِلَى اللَّهِ ذَلِكُمُ اللَّهُ رَبِّي عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ

“Hakkında ayrılığa düştüğünüz herhangi (dini) bir şeyin hükmü Allah’a aittir. İşte bu, Rabbim Allah’tır. Yalnız O’na tevekkül ettim ve ancak O’na yöneliyorum.” (Şura-10)

إِنَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِتَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ بِمَا أَرَاكَ اللَّهُ وَلَا تَكُنْ لِلْخَائِنِينَ حَصِيمًا

“(Ey Nebi!) Biz sana Kitab’ı (Kur’an’ı) hak olarak indirdik ki, insanlar arasında Allah’ın sana öğrettikleri ile hüküm veresin. Sakın hainlerin savunucusu olma.

قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُولُوا اشْهَدُوا بِأَنَّا مُسْلِمُونَ

“De ki: “Ey kitap ehli! Bizimle sizin aranızda ortak bir söze (değere) gelin: Yalnız Allah’a ibadet edelim. O’na hiçbir şeyi ortak koşmayalım.Yani Allah’ın dununda (yanında-yöresinde) kimimiz kimimizi ilâh edinmesin.” Eğer onlar yine yüz çevirirlerse, deyin ki: “Şahit olun, biz müslümanlarız.” (Âli İmran-64)

Yani dinin tek kaynağı olan kitaptaki bu Müminler birbirlerinin anca beraber, kanca beraber kardeşidirler, birbirlerinin velisidir yani sırdaşı, yoldaşı, can ciğer arkadaşları veya birbirlerine karşı çok merhametli ve şefkatlidirler duygusu ve bu duygunun yaratacağı huzur iklimi niçin farklı dini gruplar, düşünceler, görüşler arasında yeşerip neşvu nema bulmuyor? Din sonuçta bizi birbirimize bağlayan, huzurumuzu çoğaltan, dirliğimizi arttıran, bizi birbirimize sevgi bağıyla, duygu bağıyla bağlayan bir şey olmaktan çıkıp, birbirimizi ittiren, birbirimizi kaktıran, birbirimizle kavga ettiren, birbirimizle çatıştıran, bizi bölüştüren, ayrıştıran tehlikeli bir şey haline geliyor.

Bunun sebebi ön yargılı dindarlıktan başka bir şey değildir. Bir kere din üzerinden bir tartışmaya girildiğinde, eğer karşıdaki kişinin kendi fikrinden, görüşünden veya mezhebinden olmadığına peşinen bildiği an itibariyle bir hiddet psikolojisine, derhal bir savunma ideolojisine bürünüyor yani olumsuz bir refleks geliştiriyor. Ondan sonra sürekli kendi görüşünü üstün çıkarma, iddialaşma, seviye düşürme, kavga ve dalaşma moduna giriyor. Peki neden şöyle düşünülüyor. Ben bir beşerim, şaşarım. Dinin sahibi ben değilim, Allah'tır. Burada ben dini bir konuda bir görüşe sahibim. Bu arkadaş da dini bir görüşe sahip. Ama bakalım bu konuda yüce Allah ne buyuruyor?

Mesela: Kader konusunu tartışıyoruz. Ben diyelim ki kadere inanan biriyim, kaderin varlığını savunuyorum. Karşımdaki arkadaşım da, ben yüce Allah'ın ezelde bizim alın yazımızı yazmadığına inanıyorum, diye Mutezile gibi bir argümanla geliyor karşıma. Bu niye bir hiddet ve nefret konusuna dönüşüyor. Şöyle niye düşünülüyor. Ya bu arkadaş böyle düşünüyor, ben de böyle düşünüyorum. En nihayet bu meseleyi Allah'ın kelamına, ilmine, ve iradesine bırakalım. Aslında burada önemli olan insanın hal ve hareketlerinin, çevreyle ilişkisinin, insanlarla geçiminin, ticaretinde, işinde, gücünde, hayatının başka yerlerinde nasıl davrandığını, insanlara güven ve huzur verip vermediğini, iyilik adına ne ürettiğini, ahlaki olarak nasıl bir kimlik ve kişilik sergilediğine baksa da, inançla ilgili bir takım konuları, problemleri, yüce Allahın mesajında, vahyin doğrusuyla herkes kendi yoluna gitse, herkesin düşüncesini Kur'an'ın bağlam ve bütünlüğüne götürse ne olur? Buna hiç kimse razı olmuyor. Çünkü ön yargı galip geliyor. Dolayısıyla bu ön yargılı dindarlık, genellikle belli aidiyetleri belli mensubiyetleri ve onun sorumluluğunu hisseden kimlikler ve kişilerde ortaya çıkıyor. Yani din adamlarıyla ilgili bir hastalık olduğunu görüyoruz.

Mesela: Ümmi ve saf insanlarda, köyde, kasabada, herhangi dini bir gruba, tarikata, mesubiyeti olmayan yani gönlü ve zihni kirlenmemiş insanlar, bu tür tartışmaları hem sevmiyor hemde bu tartışmalara bakmıyor ve ilgilenmiyor. Ümmi insanlar, daha çok şifahi yollarla en fazla ilkökul düzeyinde veya Kur'an kursu ölçeğinde öğrendiği, daha çok vaazlarla ve hutbelerle, büyük ölçüde anadan babadan dil ile miras aldığı dini bilgilerle hayatını yaşayıp gidiyor yani herhangi bir dini mesele üzerinde tartışmaya, didişmeye, zaten tartışmaya ilmi gücü de bulunmuyor. Yani ön yargısız temiz bir dindarlık yaşıyor. Kendi halinde, edebiyetle, sükunetle, huzurla, mümkün merteye kendine dönük olarak güzel ahlak ve dürüstlük ekseninde bir hayat yaşıyor. Ama ön yargılı ve kibirli dindarlıkta, dindarlığın söylemi sürekli olarak dışarıya yansıtılır. Yani ön yargılı ve kibirli dindarlığın temel vasıflarından birisi gevezelik ve lafazanlıktır. Ön yargısız dindarlıkta ise, kendi halinde, içe dönük olarak, aynaya baktığında, daha çok kendi kusurlarını gören ve bir gönüllülük esasına dayalı olarak, hayatı boyunca bir eksikliği, bir kusurumu tamamlayabilir miyim, amellerimi eksiden artıya dönüştürebilir miyim deme gayreti içerisinde olan bir dindarlıktır. Kendi halinde edeplince yaşanan bir dindarlıktır. Ama ön yargılı dindarlıkta din aslında insanın kendine dönük, kendi eksiklerini gidermeye yönelik, bir kaynak, bir motivasyon unsuru değildir. Bunlarda din, bir dükkan, bir işletme, bir ticarethane, bir alışveriş merkezi bir sermayedir.

Böyle olduğu içinde lafazanlık, yalan reklam, çığırkanlık ve gevezelik kaçınılmaz

hale geliyor. Yani çok laf konuşacaksın, gevezelik edeceksin, reklam yapacaksın, ticarethane olduğu için işletme mantığına göre sermaye arttırmaya, kar arttırmaya, taraftar açısından veya maddi- manevi bir takım çıkarlar açısından hedefe böyle odaklanıldığı için ön yargılı dindarlıkta yani bir kurum olduğu için sürekli kendisini yücelten, kendisini eksiksiz sayan, vahye ve güzel ahlaka davet eden muvahhidleri dışlayan, öteleyen, tehlike gören, reddeden, etiketleyen bir dil ve söyleme sahiptir. Peki bu ön yargılı dindarlığı besleyen nedir?

Kurumsallaşmasıdır, sivil ve bireysel olmaktan ziyade, resmi, kurumsal, müesses bir yapı olmasıdır. Kurumsal olunca ona süslü ve etkileyici tabela da asılır. Ve bu tabelanın altında yani din üzerinden iş çevrilir, tezgah kurulur, ticaret yapılır. Orada devlet ve siyasetle ortaklık kurulur. Çünkü orada bir tezgah vardır. Artık din bir maldır, bir tezgahtır, bir dükkandır, bir sermayedir, bir sömürü aracıdır. Ön yargı sayesinde din, hak, rahmet ve hidayet olmaktan çıkar, şirk, küfür, sınırsız bir güç ve cehennem azabı olur. O cehennemde hadis kitapları, tefsir kitapları, fıkıh kitapları, ilmihal kitapları, yasin, dua ve zikir kitapları satılır. O ticarethanede cinler çalıştırılır, cin çıkartılır, psikolojik hastalara bile şifa dağıtılır. O tezgahta mezhep ve meşrebe göre kabir azabından koruyan kefen, Nebi'nin saç telini yıkayan sudan imal edilen lokum bile satılabilir. İftira dinin sermayesi kadar geniş, üretimi çeşitli, yalanı çok olan bir şey yoktur. İşte bundan dolayı Kur'an, bu uydurma dinin önderlerine şeytanlar ifadesini uygun görüyor. Yani bu dinin tezgahtarları ve tüccarları şeytanın ete kemiğe bürünmüş halidir. Kur'an bu meselenin üzerinde hassasiyetle durarak, onlarca âyette Resullerin insanlardan maddi olarak hiç bir makam ve ücret istemediklerini anlatır.

وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ

“Buna karşılık sizden hiçbir ücret istemiyorum. Benim ücretim ancak âlemlerin Rabbi olan Allah'a aittir.” (Şuara-109, 127, 145, 164, 180)

وَمَا تَسْأَلُهُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ هُوَ إِلَّا نِكْرٌ لِّلْعَالَمِينَ

“Hâlbuki sen buna karşılık onlardan bir ücret de istemiyorsun. O (Kur'an) âlemler içinde ancak bir öğüttür.” (Yusuf-104)

قُلْ مَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِلَّا مَنْ شَاءَ أَنْ يَتَّخِذَ إِلَىٰ رَبِّهِ سَبِيلًا

“De ki: “Ben buna karşılık sizden dileyen kimsenin, Rabbine giden yolu tutmasından başka herhangi bir ücret istemiyorum.” (Furkan-57)

Ön yargılı dindarlık bazen bir devlet politikası bir siyaset de olabilir. Ön yargılı dindarlığın en tehlikelisi de dinin siyaset adına, devlet projeleri adına kullanılmasıdır. Din adamlarının sahip olduğu ön yargılı dindarlık ile ümmi halkın sahip olduğu saf ve temiz dindarlık arasında bulunan farkı, Levent Gültekin ilginç bir misalle şu şekilde ortaya koyuyor. “Bir dilim ekme düşünün. Üzerine bir tomar tereyağı koyalım. insanlara bunu yiye dediğimizde, insanlar bunu yemekten kaçınacaklardır yani her insan bunu alıp yiyemez. İşte bu ön yargılı ve kibirli dindarlıktır. Yani din adamlarının zihninde ve dilinde olan boş, anlamsız, derinliksiz, içtenlikten uzak, itici, lafazan ve gevezelik dindarlıktır. Bir dilim ekmeğin üzerine şöyle tereyağını sürelim ve tereya-

ğını tamamen ekmeğin içine yedirelim yani tereyağını görünmez bir hale getirelim. Bu insanlara çok lezzetli gelecektir. İşte bu ümmi halkın yaşadığı saf ve temiz dindarlıktır. Bu dindarlık tamamen güzel ahlak, dürüstlük ve erdem üzerine kurulmuş samimi bir dindarlıktır. Gönülden gelen, kalbi, içten çoşan bir imandır. Diğeri dilde olan, içinde samimiyet bulunmayan, tamamen dünyalık toplamaya yönelik bir reklam dindarlığıdır. Dindar, dindarlığını daha çok kişiliğine, karakterine yansıtan insandır. Onun dilinde bir din bulunmaz. Dinci ise, halinde, tavrında, ahlakında, kişiliğinde din yoktur. Din sadece dilinde vardır.

Resullerin Görevlerini Karşılıksız Yapmaları

Resuller yüklendikleri ulvi görevi ifa etme hususunda her hangi bir çıkar beklemeşlerdir. Resuller, yüce Allah'tan yüklendikleri bu şerefli görevi, hiçbir maddi karşılık, kişisel çıkar beklemeden yerine getirmiş, bütün söylem ve eylemleriyle insanlığın kurtuluşunu düşünerek onları mutlu yarınlara çağırmışlardır. Allah'ın elçileri yaptıkları bu ilahi görevlerine karşılık herhangi bir ücret istemedikleri ve maddî bir beklenti içinde olmadıkları Kur'an'da birçok defa vurgulanmıştır:

وَمَا تَسْأَلُهُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ هُوَ إِلَّا نِكْرٌ لِّلْعَالَمِينَ

“Hâlbuki sen buna karşılık onlardan bir ücret de istemiyorsun. O (Kur'an) âlemler içinde ancak bir öğüttür.” (Yusuf-104)

قُلْ مَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِلَّا مَنْ شَاءَ أَنْ يَتَّخِذَ إِلَىٰ رَبِّهِ سَبِيلًا

“De ki: “Ben buna karşılık sizden dileyen kimsenin, Rabbine giden yolu tutmasından başka herhangi bir ücret istemiyorum.” (Furkan-57)

قُلْ مَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُتَكَلِّفِينَ

(Ey Resul!) De ki: “Bundan (tebliğ görevimden) dolayı sizden hiçbir ücret istemiyorum. Ben kendiliğimden yükümlülük altına girenlerden de değilim.” (Sâd-86)

“قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَىٰ وَمَن يَعْتَرَفْ حَسَنَةً نَّزَدْ لَهُ فِيهَا حُسْنًا إِنَّ...
اللَّهُ غَفُورٌ شَكُورٌ

“...De ki: “Ben buna (yaptığım tebliğ görevine) karşılık sizden, akrabalıktan doğan yakınlık ve saygıdan başka bir ücret istemiyorum.” Kim güzel bir iş yaparsa, onun iyiliğini artırırız. Şüphesiz Allah, çok bağışlayandır, şükrün karşılığını verendir. Böyle asil bir görevi her türlü zorluğa katlanarak sürdüren Resullere sevgi ve saygı duymak; her zaman onların kadrini yüceltip onları rehber ve önder edinmek gerekir. Nuh (a.s) kavmine şöyle sesleniyor.

وَيَا قَوْمِ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مَالًا إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَىٰ اللَّهِ وَمَا أَنَا بِطَارِدِ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّهُمْ مُلَاقُوا رَبِّهِمْ وَلَكِنِّي أَرِيكُمْ قَوْمًا تَجْهَلُونَ

“Ey kavmim! Elçilik görevime karşı sizden herhangi bir mal da istemiyorum. Benim mükâfatım ancak Allah'a âittir. Ben o iman edenleri (teklifinize uyarak yanımdan) kovacak da değilim. Çünkü onlar Rablerine kavuşacaklardır. Fakat ben sizin bilgisizce davranan bir toplum olduğunuzu görüyorum.” (Hud-29) Yine Nuh (a.s) 1

anlatırken yüce Allah şöyle buyuruyor.

فَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَمَا سَأَلْتُكُمْ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِي إِلَّا عَلَى اللَّهِ وَأُمِرْتُ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْمُسْلِمِينَ

“Eğer yüz çeviriyorsanız, sizden zaten hiçbir ücret istemedim. Benim ücretim, ancak Allah’a aittir. Bana müslümanlardan olmam emredildi.” (Yunus-72)

فَكَذَّبُوهُ فَجَبَّيْنَاهُ وَمَنْ مَعَهُ فِي الْفُلْكِ وَجَعَلْنَاهُمْ خَلَائِفَ وَأَعْرَفْنَا الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُنْذَرِينَ

“Onu yine de yalanladılar. Biz de onu ve onunla beraber gemide bulunanları kurtardık ve onları ötekilerin yerine geçirdik. Âyetlerimizi yalanlayanları da suda boğduk. Bak, uyarılan (fakat söz anlamayan)ların sonu nasıl oldu!” (Yunus-73)

كَذَّبَتْ قَوْمُ نُوحٍ الْمُرْسَلِينَ

“Nûh’un kavmi de Resulleri yalanladı.” (Şuara-105)

إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ نُوحٌ أَلَا تَتَّقُونَ

“Hani kardeşleri Nûh, onlara şöyle demişti: “Allah’a karşı bilinçli olmaz mısınız?” (Şuara-106)

إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ

“Şüphesiz ben size gönderilmiş güvenilir bir peygamberim.” (Şuara-107)

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا

“Artık Allah’a karşı bilinçli olun yani bana itaat edin.” (Şuara-108)

وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِي إِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ

“Buna karşılık sizden hiçbir ücret istemiyorum. Benim ücretim ancak âlemlerin Rabbi olan Allah’a aittir.” (Şuara-109)

Yüce Allah Âd kavmine gönderilen Hud (a.s) la ilgili şöyle buyuruyor.

كَذَّبَتْ عَادُ الْمُرْسَلِينَ

“Âd kavmi de Resulleri yalanladı.” (Şuara-123)

إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ هُودٌ أَلَا تَتَّقُونَ

“Hani kardeşleri Hûd, onlara şöyle demişti: “Allah’a karşı bilinçli olmaz mısınız?” (Şuara-124)

إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ

“Şüphesiz ben size gönderilmiş güvenilir bir Resulum.” (Şuara-125)

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا

“Artık Allah’a karşı bilinçli olun yani bana itaat edin.” (Şuara 126)

وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِي إِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ

“Buna karşılık sizden hiçbir ücret istemiyorum. Benim ücretim ancak âlemlerin

Rabbi olan Allah'a aittir.” (Şuara-127)

كَذَّبَتْ ثَمُودُ الْمُرْسَلِينَ

“Semûd kavmi de Peygamberleri yalanladı.” (Şuara-141)

إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ صَالِحٌ أَلَا تَتَّقُونَ

“Hani kardeşleri Salih, onlara şöyle demişti: “Allah'a karşı bilinçli olmaz mısınız?” (Şuara-142)

إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ

“Şüphesiz ben size gönderilmiş güvenilir bir Resulum.” (Şuara-143)

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا

“Artık Allah'a karşı bilinçli olun yani bana itaat edin.” (Şuara-144)

وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِي إِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ

“Buna karşılık sizden hiçbir ücret istemiyorum. Benim ücretim ancak âlemlerin Rabbi olan Allah'a aittir.” (Şuara-145)

كَذَّبَتْ قَوْمُ لُوطٍ الْمُرْسَلِينَ

“Lût'un kavmi de Resulleri yalanladı.” (Şuara-160)

إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ لُوطٌ أَلَا تَتَّقُونَ

“Hani kardeşleri Lût, onlara şöyle demişti: “Allah'a karşı bilinçli olmaz mısınız?” (Şuara-161)

إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ

“Şüphesiz ben size gönderilmiş güvenilir bir Resulum.” (Şuara-162)

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا

“Artık Allah'a karşı bilinçli olun yani bana itaat edin.” (Şuara-163)

وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِي إِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ

“Buna karşılık sizden hiçbir ücret istemiyorum. Benim ücretim ancak âlemlerin Rabbi olan Allah'a aittir.” (Şuara-164)

إِذْ قَالَ لَهُمْ شُعَيْبٌ أَلَا تَتَّقُونَ

Hani Şu'ayb, onlara şöyle demişti: “Allah'a karşı gelmekten sakınmaz mısınız?” (Şuara-177)

إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ

“Şüphesiz ben size gönderilmiş güvenilir bir Resulum.” (Şuara-178)

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا

“Artık Allah'a karşı bilinçli olun yani bana itaat edin.” (Şuara-179)

وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِي إِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ

“Buna karşılık sizden hiçbir ücret istemiyorum. Benim ücretim ancak âlemlerin Rabbi olan Allah’a aittir.” (Şuara-180)

Kur’ana Göre Salât Nedir, Ne Değildir?

Kur’anda geçen salât’ın gerçek anlam ve karşılığını anlayamazsak, bu kavramı kendi inançlarına göre yorumlayan gelenekçilere benzer, aynı olur ve işte o zaman vahiy kaynaklı olmayan yani beşeri bir dinin mensupları olarak tevhidten sapmış oluruz. Öncelikle şunu anlamamız gerekiyor; salât kavramı “şekille yapılan bir ritüel” değildir. Salât, bir “bilinç, şuur, ihlas, sürekli olan yani asla kesilmeyen güzel ahlak ve yaşam tarzıdır” “Salât’ın ikâmesi”; Kur’anı anlayarak okuyup öğrenerek, yani vahiy bilgisinden alınan “zihinsel destek” ile vahyin gereklerini, temel ilkelerini, emir ve yasaklarını hayata hâkim kılmak için gerekli çalışmayı ortaya koymak, bu ilâhi mesajları toplumun da öğrenip uygulaması için başkalarına öğretmek, neticede vahyin gereklerini eyleme dökerek toplumsal “maddî” (infak ve sadaka ile yardımlaşma) ve “manevî” (vahiy bilgisinin paylaşımı) destek ve “dayanışmayı” ayağa kaldırmak, bununla ilgili kurumları yaşatıp sürekliliğini sağlamak demektir.

Peki Kur’ana Göre Salât Nedir, Ne Değildir?

Salât Nedir? Salât şekille yapılan bir ritüel değil, “vahye yani Kur’an’a göre hareket etme ve yaşama bilincidir”; Yüce Allah şöyle buyuruyor.

إِنِّي أَنَا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدْنِي وَأَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِي

“Şüphesiz ben Allah’ım. Benden başka hiçbir ilâh yoktur. O hâlde sadece bana kulluk et yani zikrim için salat’ı ikame et.” (Tâhâ-14)

Başka bir ayette yüce Allah,

وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْكِتَابِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ إِنَّا لَا نُضِيعُ أَجْرَ الْمُصْلِحِينَ

“Kitaba sınıksız sarılıp yani salât’ı ikâme edenlere gelince, biz ıslah edicilerin çaba emeklerini zâyî etmeyiz. (Â’raf-170)

Salât vahiy ilim ve hikmetinden alınan zihinsel destektir. Yani “Kur’anın ilim ve hikmetiyle zihinlerin tevhid esaslı hanif İslam’a uygun olarak inşa edilmesidir, vahiyle donatılmasıdır”;

Diğer bir ayette yüce rabbimiz,

حُدِّ مِنْ أَمْوَالِهِمْ صَدَقَةٌ تُطَهِّرُهُمْ وَتُزَكِّيهِمْ بِهَا وَصَلَّ عَلَيْهِمْ إِنَّ صَلَاتَكَ سَكَنٌ لَهُمْ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ

“Onların mallarından sadaka al; bununla onları temizleyip arındırırısın. Ve onlar için salât et “Kur’an ile öğüt vererek imanlarına destek ol”, kuşkusuz senin salâtın onlara dinginlik verir. Allah, her şeyi duyan ve her şeyi bilendir!” (Tevbe-103)

Salât tamamen vahiyle ilgili olarak yapılan ve şirkin karanlığından tevhidin aydınlığına çıkaran bir “destek” eylemidir;

هُوَ الَّذِي يُصَلِّي عَلَيْكُمْ وَمَلَائِكَتُهُ لِيُخْرِجَكُمْ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَكَانَ بِالْمُؤْمِنِينَ رَحِيمًا

“Allah ve melekleri, sizi karanlıklardan aydınlığa çıkarmak için size salât etmektedir. O, mü'minlere karşı çok merhametlidir. (Ahzab-43)

Salât tıpkı gelen âyette bahsedildiği gibi Allah ve melekleri tarafından Nebi'ye “vahiy gönderilerek yapılan” destektir. Yine aynı âyetin devamında aynı desteğin inanlar tarafından Nebi'nin davasına ve tevhid esaslı hanif dine sahip çıkarak yapılmasının istenmesi gibi;

إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا

“Kuşkusuz Allah ve melekleri, Nebi'ye salât ederler. Ey iman edenler! Siz de tam bir teslimiyetle O'na salât edin.” (Ahzab-56)

Salâtın ne demek olduğunu apaçık olarak ortaya koyan şu iki âyete bakalım;

فَلَا صَدَقَ وَلَا صَلَّى

“Fakat o (inkârcı) ne onayladı ne de “salât etti.” (Kıyame-31)

وَلَكِنْ كَذَّبَ وَتَوَلَّى

“Aksine yalanladı ve “yüz çevirdi”. (Kıyâme-32)

Âyetlerdeki kelimeler birbirini açıklayıcı bir şekilde kullanılmıştır: Otuz birinci âyette geçen “tasdik etmek” kelimesinin zıttı “yalanlamak” olarak verilmiştir. Yine otuz birinci âyette geçen “salât etmenin” ne anlama geldiğini otuz ikinci âyette geçen “tevellâ” kelimesinin zıt anlamından bulabiliriz. Tevellâ; “hakka taraf olmadı, yüz çevirdi, ilgilenmedi ve sırtını dönüp gitti”. O halde bu kelimenin zıt anlamı bize salât'ın ne anlamda kullanıldığını verir; Salât “İlgi göstermek, hakka taraf olmak, desteklemek, vahye arka çıkmak ve vahye yönelmek demektir. Salât, Allah'tan gelen vahiyle öğrenilen temel ilkeler, ilâhi yasalar, kurallar, emir ve yasaklara göre yaşamak yani güzel ahlak sahibi olmaktır.

قَالُوا يَا شُعَيْبُ أَصَلَوْتُكَ تَأْمُرُكَ أَنْ نَتْرُكَ مَا يَعْبُدُ آبَاؤُنَا أَوْ أَنْ نَفْعَلَ فِي أَمْوَالِنَا مَا نَشَاءُ إِنَّكَ لَأَنْتَ الْحَلِيمُ الرَّشِيدُ

Dediler ki: “Ey Şu'ayb! Atalarımızın kulluk ettiklerini bırakmamızı; mallarımızı, istediğimiz gibi kullanmaktan vazgeçmemizi senin salât'ın mı emrediyor?” (Hud-87)

Salât aslında “vahiy eğitimi ve öğretimi” ile Kur'anı anlayarak okuyup öğrenmek, ilâhi mesajları topluma aktarmak, pratik hayata uygulamak, sonuç olarak Kur'an'da var olan hanif dinin hayata geçirilmesi, maddi/manevi dayanışmanın diriltilmesi, neticede Allah'ın dininin ayağa kaldırılması “bilinç ve şuuru” demektir.

أَنْتُمْ مَا أُوحِيَ إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ وَأَقِمِ الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَلَذِكْرُ اللَّهِ أَكْبَرُ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَصْنَعُونَ

“Kitaptan sana vahyedilene tilavet et yani salâtı ikâme et! Çünkü salât her türlü fuhşiyat, kötülük ve aşırılıktan alıkoyar. O yüzden Allah'ın Zikri/Kur'an en büyük eğitim kaynağıdır.” (Ankebut-45)

Salât Ne Değildir?

Salât namaz kılmak değildir. Çünkü namaz kelimesi arapça değil farsçadır ve Kur'an'da bir kez bile geçmez. Kur'anda namaz kılmak kastedilerek başından sonuna kadar namazın tarif edildiği; “Namaz kılariken kıbleye dönün, ellerinizi kaldırarak Allah-u Ekber deyin, ellerinizi bağlayın, suphâneke okuyun, sonra Fâtiha ve bir kısa sûre okuyun, sonra dizleri kırmadan ve ellerinizi dizinize koyarak 90 derecelik açıyla öne doğru eğilip üç kez “sübhâne rabbiyel azim” deyin, doğrulup “semi Allâhulimen Hamideh” diyerek ardından dizlerinizin üzerinde yere kapaklanarak ellerinizin arasında alnınızı yere koyun ve üç kez “Sübhâne Rabbiyel Âlâ” diyerek bunu 2 defa tekrar edin, sonra oturup tâhiyyat, sâlli ve bârik dualarını okuyun, sonra rek'ât denilen bu sayılanların hepsini tekrar yapın ve selam vererek namazı bitirin” diye anlatıldığı, tarifinden, kılınışından, kazasından, cezasından bahsedildiği tek bir âyet dâhi yoktur. O yüzden Kur'anda salât kavramının geçtiği hiçbir âyette namaz kılmak anlamına gelecek bir konu anlatımı yer almaz.

Salât, dua değildir. Salât Kur'anda “dua” anlamında da kullanılmamıştır, çünkü aynı âyet içinde hem Salât'ın hem de dua'nın ayrı ayrı kullanılması bunun kanıtıdır.

رَبِّ اجْعَلْنِي مُتَمِّمَ الصَّلَاةِ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي رَبَّنَا وَتَقَبَّلْ دُعَاءِ “Rabbim! Beni ve zürriyetimi salâtı ikame edenlerden eyle! Rabbimiz davetimizi kabul eyle!” (İbrahim-40)

Salât, rahmet değildir. Çünkü aynı âyet içinde; hem “salât” hem de “rahmet” ayrı ayrı kullanılmıştır.

أُولَئِكَ عَلَيْهِمْ صَلَوَاتٌ مِنْ رَبِّهِمْ وَرَحْمَةٌ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُهْتَدُونَ Onlar öyle kimselerdir ki Rablerinden vahiyle desteklenme ve rahmet onlaradır. Onlar hidayeti bulanlardır. (Bakara-157)

Salât'ın tek bir kök anlamı vardır, destek. “Kur'an Öğrenimi” ile edinilen vahiy bilgisinden alınan “zihinsel destek” ve “dayanışma” ile sağlanan “maddi-manevi destek” Kur'anda bağlam ve bütünlüğüne göre farklı âyetlerde farklı şekillerde ele alınsa da, salât kavramı geçtiği tüm âyetlerde temelde destek anlamı içermektedir.

“... هُوَ الَّذِي يُصَلِّيْ عَلَيْكُمْ وَمَلَائِكَتُهُ
... إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ

Allah ve Melekleri Salât eder/Destek olur. (Ahzab-43 ve 56)

“إِنَّ صَلَاتَكَ سَكَنٌ لَهُمْ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ...”

“... kuşkusuz senin salât'ın/desteğin onlara sükunet ve huzur verir.” (Tevbe-103)

“... وَلَا تُصَلِّ عَلَى أَحَدٍ مِنْهُمْ مَاتَ أَبَدًا وَلَا تَقُمْ عَلَى قَبْرِهِ

“... onlardan ölen birine asla salât etme yani kabrinin üzerinde durup ona destek olma. (Tevbe-84)

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يُسَبِّحُ لَهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالطَّيْرِ صَوَاقَاتِ كُلِّ قَدْ عَلِمَ صَلَاتَهُ
وَتَسْبِيحَهُ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِمَا يَفْعَلُونَ

“Göklerde ve yeryüzünde bulunanlarla, sıra sıra (kanat çırparak uçan) kuşların

Allah'ı tesbih ettiğini görmez misin? Her biri salâtını (öğretisini) ve tesbihini (görevini) kesin olarak bilmektedir. Allah, onların yapmakta olduğu şeyleri hakkıyla bilendir.” (Nur-41)

Yani göklerde ve yeryüzünde olan her şey, yüce Allah tarafından kendisine yüklenmiş olan hayat programını ve görevini bilmekte ve ona göre bir hayat geçirmektedir. İşte Kur'an buna salât ve tesbih diyor. Yani doğuştan ona öğretilen hayat programı ve görevini bilmesi, içgüdüsel bir bilinçtir.

Dolayısıyla salât “yaratılıştan fitri hayat programıdır.” Sürekli olan yani hiçbir zaman kesintiye uğramayan bir görevdir. Göklerde ve yeryüzünde olan her şey, oluşmadan önce salâtını yani yüce Allahın kendisine sağladığı destek (öğreti) ve görevini bilerek hayata başlar. Âyette bulunan “sâlat” ve “tesbih” budur.

Çünkü âyette yüce Allah “كُلُّ قَدِّ عَلِمَ صَلَاتَهُ وَتَسْبِيحَهُ” “Hepsi salâtını (desteğini / hayat programını bilmiştir” buyuruyor.

Dolayısıyla salâtını bilmeyen hiç bir şey yoktur. Yani “salâtını bilecektir” demiyor.

كُلُّ قَدِّ عَلِمَ صَلَاتَهُ وَتَسْبِيحَهُ

“Hepsi salatını bilmiştir” buyuruyor. Her şey salâtı ile beraber hayat serüvenine başlar. Dolayısıyla âyette bulunan salât, ritüellerle ve hareketlerle yapılan bir şey değildi. Çünkü salât, ara sıra yapılan yani kesintiye uğrayan ve dünyaya geldikten sonra öğrenilen bir ibadet değil, yüce Allah tarafından bir miras olarak insanın zihnine ve yaratılışına işlenen bir hayat ve ahlak sistemidir.

Bu yüce Allah'ın Kur'an'da bize açıkladığı salâttır Yetiştikleri gelenekçi dinin öğretilerinden kurtulup bir türlü tam olarak Kur'ana teslim olamayan kardeşlerimiz geleneksel beşeri bir ibadet şekli olan namazın Kur'anda olduğunu kanıtlamak için rivayetlerin yönlendirmesiyle hareket etmeye devam ediyorlar; Salât'ın sadece sosyal destek boyutundan ibaret olduğu önyargısıyla “salât destekleşme ise.....” diye başlayan önyargılı sorularla yanlış algı oluşturup âyetleri bilmeden beşer üretimi bir dine hizmet ediyorlar. Nebi (a.s) ve Allah Resülü için salat, vahiy ile inşa olmak ve vahyi tebliğ etme anlamına gelmektedir.

وَأَقِمِ الصَّلَاةَ طَرَفَيْ النَّهَارِ وَزُلْفًا مِنَ اللَّيْلِ إِنَّ الْحَسَنَاتِ يُذْهِبْنَ السَّيِّئَاتِ ذَلِكَ ذِكْرَى لِلذَّاكِرِينَ

“(Ey Nebi!) Gündüzün iki tarafında ve gecenin gündüze yakın vakitlerinde salatı ikame et. Çünkü güzellikler kötülükleri giderir. Bu, öğüt alanlar için bir öğüttür.” (Hud-114)

أَقِمِ الصَّلَاةَ لِذُلُوكِ الشَّمْسِ إِلَى عَسَقِ اللَّيْلِ وَقُرْآنِ الْفَجْرِ إِنَّ قُرْآنَ الْفَجْرِ كَانَ مَشْهُودًا

“Güneşin zevalinden (öğle vaktinde batı'ya kaymasından) gecenin karanlığına kadar (belli vakitlerde) salâtı ikame et. Yani fecir Kur'anı varya. İşte o fecir Kur'anı şahitlidir.” (İsra-78)

Yukarıda bulunan Hud Suresi 114. âyet ile İsra 78.âyet, Mekke'de indirilen sürelerde yer alır ve tamamen Nebi (a.s) ın şahsını hedef almakta yani sadece ona hitap

etmektedir. Âyetler tamamen Nebi'ye özel olduğu halde bu âyetlerde namaz ritüelinin hangi vakitlerde kılınacağını ortaya çıkarmışlardır. Halbuki bu âyetler Nebi (a.s) ın Kur'an üzerinde yoğunlaşmasına, Mekke müşrikleri ile ne şekilde etkili mücadele edeceğini, sabırlı olmasını, onların karşısına nasıl bir yöntemle çıkacağına yani tebliğ faaliyetini mükemmel olarak nasıl yapacağını ortaya koymak ile ilgili iken, onlar âyetten hayali ve sanal namaz vakitleri çıkarmışlardır. Kur'an'da namaz kelimesi geçmediği gibi, namaz ibadetinden ve namaz vakitlerinden de söz edilmez. Hud süresi 114;Taha 130; İsrâ 78,79; Kaf 39, 40; Tur 48, 49 gibi âyetlerin hepsi Nebi(a.s) a hitap etmektedir. Az Arapça bilen biri âyetlerde bulunan bütün kelimelerin tekil formunda olduklarını sadece Nebi (a.s) a özel hitap olduğunu yani onun tebliğ faaliyetine bir hazırlık, onun donanımı ve motivasyonu ile ilgili indiklerini hemen anlar. Bu âyetlerin hangi anlama geldiklerini Müzzemmil suresinin ilk âyetlerinde görebiliriz.

يَا أَيُّهَا الْمُرْمَلُ قُمْ اللَّيْلَ إِلَّا قَلِيلًا

نِصْفَهُ أَوْ انْقُصْ مِنْهُ قَلِيلًا

“Kalk, birazı hariç olmak üzere geceyi; yarısını ibadetle geçir. Yahut bundan biraz eksilt.” (Müzzemmil-2,3)

أَوْ زِدْ عَلَيْهِ وَرَتِّلِ الْقُرْآنَ تَرْتِيلًا

“Yahut buna biraz ekle. Kur'an'ı ağır ağır, tane tane oku.” (Müzzemmil-4)

إِنَّا سَأَلْنَاكَ قَوْلًا نَفِيًا

“Şüphesiz biz sana (sorumluluğu) ağır bir söz vahyedeceğiz.” (Müzzemmil-5)

إِنَّ نَاشِئَةَ اللَّيْلِ هِيَ أَشَدُّ وَطْئًا وَأَقْوَمُ قِيًّا

“Şüphesiz gece ibadetinin etkisi daha fazla, (bu gece kalkışı Kur'an açısından bereketli bir zamandır) ise daha dingin ve daha kolaydır.” (Müzzemmil-6)

إِنَّ لَكَ فِي النَّهَارِ سَبْحًا طَوِيلًا

“Çünkü gündüzün sana uzun bir meşguliyet vardır. (Müzzemmil-7)

Kur'an'da Salât

Kur'anda salat kavramına baktığımızda yüce Allah'ın çeşitleriyle birlikte onu yüz yirmi beş yerde andığını görüyoruz. Bu âyetlerde aslında salâtın hangi anlama geldiğini yüce Allah en ince detayına kadar açıklamıştır. Yani Kur'an açısından salât bilinmeyen bir şey değildir. Dolayısıyla geçtiği her âyette nasıl bir manaya geldiğini apaçık olarak görüyoruz.

Mesela, bir âyette yüce Allah şöyle buyurmuştur.

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يُسَبِّحُ لَهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالطَّيْرُ صَافَّاتٍ كُلٌّ قَدْ عَلِمَ صَلَاتَهُ وَتَسْبِيحَهُ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِمَا يَفْعَلُونَ

“Göklerde ve yeryüzünde bulunanlarla, sıra sıra (kanat çırparak uçan) kuşların Allah'ı tesbih ettiğini görmez misin? Her biri salâtını (öğretisini) ve tesbihini (görevini) kesin olarak bilmektedir. Allah, onların yapmakta olduğu şeyleri hakkıyla bilendir.”

(Nur-41)

Yani göklerde ve yeryüzünde olan her şey, yüce Allah tarafından kendisine yüklenmiş olan hayat programını ve görevini bilmekte ve ona göre bir hayat geçirmektedir. İşte Kur'an buna salât ve tesbih diyor. Yani doğuştan ona öğretilen hayat programı ve görevini bilmesi, içgüdüsel bir bilinç. Dolayısıyla salât "yaratılıştan fitri hayat programıdır." Sürekli olan yani hiçbir zaman kesintiye uğramayan bir görevdir. Göklerde ve yeryüzünde olan her şey, oluşmadan önce salâtını yani yüce Allahın kendisine sağladığı destek (öğreti) ve görevini bilerek hayata başlar. Âyette bulunan "sâlat" ve "tesbih" budur. Çünkü âyette yüce Allah "كُلُّ قَدْ عَلِمَ صَلَاتَهُ وَتَسْبِيحَهُ" "Hepsi salâtını (desteğini) /hayat programını bilmiştir" buyuruyor.

Dolayısıyla salâtını bilmeyen hiç bir şey yoktur. Yani "salâtını bilecektir" demiyor.

كُلُّ قَدْ عَلِمَ صَلَاتَهُ وَتَسْبِيحَهُ

"Hepsi salâtını bilmiştir" buyuruyor. Her şey salâtı ile beraber hayat serüvenine başlar. Dolayısıyla âyette bulunan salât, ritüellerle ve hareketlerle yapılan bir şey değildi. Çünkü salât, ara sıra yapılan yani kesintiye uğrayan ve dünyaya geldikten sonra öğrenilen bir ibadet değil, yüce Allah tarafından bir miras olarak insanın zihnine ve yaratılışına işlenen bir hayat ve ahlak sistemidir. Bu yüce Allah'ın Kur'an'da bize açıkladığı salâttır. Bir çok âyette yüce salâtı bu şekilde açıklıyor.

Mesela, yüce Allah,

اقم لصلاه---اقموا الصلاة!---يقيمون الصلاة--- قائم يصلي

"Salatı ikame et, salâtı ikame edin, salâtı ikâme ederler, dimdik ayakta salatı ikame eder" buyuruyor. Yani şöyle bir şey söylemez. "Salat için durun, eğilin, oturun, selam verin, şunu okuyun, böyle yapın" diye bir salat tarifi yapmaz. İnsanlık tarihindeki bütün toplumların salâttan haberleri vardır. Kur'an penceresinden Mekke ve Medineye baktığımızda müşrik ve münafıkların dahi fitri yani yaratılıştan salâtı bildiklerini görüyoruz. Yani yaratılıştan gelen, insanın zihin dünyasında ve vicdanında olan merhamet, yardımseverlik, adaleti ikame etme, miskinleri barındırma, zulme karşı gelme, fakirleri koruma gibi, salât bilinciyle doğarlar. Salât, her varlık için doğmadan önce fitri olarak zihnine nakşedilen bir hayat pusulasıdır. Salât olayında yapılan hatalardan bir tanesi de vakit olayıdır.

Mesela, Hud 114 ve İsrâ 78.âyetlerde muhatap sadece Nebi (a.s) olduğu halde, müfessirler ve mezhep imamları, âyetleri genelleştirerek iman edenlerin tümünün bu vakitlerde namazdan sorumlu olduklarını söylemişlerdir.

وَأَقِمِ الصَّلَاةَ طَرَفَيْ النَّهَارِ وَزُلْفًا مِّنَ اللَّيْلِ إِنَّ الْحَسَنَاتِ يُدْهِنُ السَّيِّئَاتِ ذَلِكَ ذِكْرَى لِلذَّاكِرِينَ

"(Ey Nebi!) Gündüzün iki tarafında ve gecenin gündüze yakın vakitlerinde salâtı ikâme et. Çünkü güzellikler kötülükleri giderir. Bu, öğüt alanlar için bir hatırlatmadır." (Hud- 114)

أَقِمِ الصَّلَاةَ لِذُلُوكِ الشَّمْسِ إِلَى عَسَقِ اللَّيْلِ وَقُرْآنَ الْفَجْرِ إِنَّ قُرْآنَ الْفَجْرِ كَانَ مَشْهُودًا

“Güneşin zevalinden (öğle vaktinde batı’ya kaymasından) gecenin karanlığına kadar salâtı ikame et. Birde fecir Kur’anına dikkat et. Çünkü fecir Kur’an’ı şahitlidir.” (İsra-78)

Yukarıdaki âyetlerin hangi anlama geldiğini en güzel ortaya koyan Müzzemmil suresidir. Âyetler tamamen Nebi (a.s) ın şahsınadır. Yani Nübüvvet makam ve mertebesiyle ilgilidir. Dolayısıyla Mekke müşriklerine karşı gece gündüz, Nebi ve Resullerin hayatlarından mücadele ve örneklik, Kur’an’ın manevi gücünden moral ve motivasyon elde etmesiyle ilgili bir durumdur. Âyetlerin tek iniş sebebi budur. Yüce Allah’a din öğretmeye kalkışmak çok çirkin bir ahlak ve affedilmez bir harekettir. Yani tekil olarak sadece Nebi’yi muhatap alan ve yalnız onu bağlayan bir hitabı genelleştirerek, dini zorlaştırmak ve iman edenlerin sırtına taşınamaz bir yük haline getirmek ağır bir suçtur. Salât, insanın kendini düzeltmesi, ahlakını güzelleştirmesi, ailesi ve çevresi ilk barışık ve dayanışma içinde olmasıdır. İnsan sosyal bir varlıktır. Hiç kimse tek başına yaşayamaz. İnsan sürekli olarak yüce Allah ile iletişim ve diğer insanlarla dayanışma ve yardımlaşma içinde olması gerekiyor. İşte Kur’an buna salât adını veriyor.

Mesela,

حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلَاةِ الْوُسْطَىٰ وَقُومُوا لِلَّهِ قَانِتِينَ

“Salatlara ve özellikle orta salâta devam edin. Yani Allah’a gönülden boyun eğerek saygılı olun.” (Bakara-238)

Âyette bulunan salatlar, insanın ailesi, çevresi, akrabaları, komşuları ve tüm insanlık ailesi ile dayanışma ve yardımlaşma içinde olması, orta salat ise, yüce Allah ile iletişim ve çevrimiçi olması anlamına gelmektedir.

وَقُومُوا لِلَّهِ قَانِتِينَ

“Yani Allah’a gönülden boyun eğerek saygılı olun.” cümlesi bu manayı gösteriyor. İkinci bir mana ise, salâtlar, insanın çevresi, akrabaları, komşuları ve tüm insanlık ailesi ile dayanışma ve yardımlaşma içinde olması, orta salat ise, kendi ailesine karşı sevgi ve saygı içinde bulunması anlamına gelmektedir. Âyete böyle bir anlam vermemizin sebebi, içinde bulunduğu konuların bağlam ve bütünlüğüdür. Aşağı yukarı yirmi âyette yüce Allah bu salâtın çeşitli şekillerini anlatmaktadır. Yani insanın kendi ailesi, akrabaları ve çevresiyle ilgili ilişkilerini anlatmıştır. Bütün bu insani ilişkilerden sonra yüce Allah şöyle buyuruyor.

حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلَاةِ الْوُسْطَىٰ وَقُومُوا لِلَّهِ قَانِتِينَ

“Salatlara ve özellikle orta salata dikkat (devam) edin. Allah’a gönülden boyun eğerek saygılı olun. Toplumda aile çok önemli bir konuma sahip olduğu için, yüce Allah ona “Salatı vusta” en ideal ve en önemli salat adını vermiştir. Yüce Allah, salât çeşitlerinden bir tanesini de sadece müminlere özel kalmıştır.

Mesela,

فَإِذَا قَضَيْتُمُ الصَّلَاةَ فَادْكُرُوا اللَّهَ قِيَامًا وَفُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِكُمْ فَإِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَّوْقُوتًا

“(Savaş) salâtınızı yerine getirdiniz mi, gerek ayakta, gerek otururken ve gerek yan yatarak hep Allah’ı hatırlayın. Özgür (sivil hayata) kavuştunuz mu salâtı tam olarak ikame edin. Çünkü salâtın vaktini belirleme mü’minlerin üzerine düşen bir görevdir.” (Nisa-103)

Yani maddi manevi sorunları çözmek için bir araya gelmenin ve toplanmanın vaktini belirleme müminlerin üzerine düşen bir görevdir. Müminler bunu kendi iklim ve coğrafya şartlarına uygun olarak bir takvime bağlarlar. Bu salât çeşidi tüm toplum için şart koşulmamıştır. Bu salâtı yerine getirecek ortak akla sahip olan bir grup mümin-dir. İşte bundan dolayı, insanlar değil, müminler denilmiştir. Yani toplumsal bir sorun veya tehlikeli bir durum olduğu zaman bu sorunu halledecek ve tehlikeyi ortadan kaldıracak yetkili ve etkili kişilerin salâtından söz ediyor. Dolayısıyla toplumda sözü dinlenir ve itibarı olanların ortak aklına gönderme yapıyor. Nebi (a.s), hem dini sorunları, hem ekonomik yardımlaşma ve dayanışma, hemde sosyal sorunların çözümü için müminlerle birlikte mescitte toplanıyorlardı. Yani mescitler iman edenlerin maddi-manevi sorunların yok edilmesi için inşa ediliyordu.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ

“Ey iman edenler! Cuma (toplanma) günü salat için nida yapıldığı zaman, hemen Allah’ın zikrine (Kur’an’a) koşun yani alışverişi bırakın. Eğer bilerseniz bu, sizin için daha hayırlıdır.” (Cuma-9)

Nebi (a.s) döneminde Medine’de binlerce sahabe olduğu halde tek bir mescidin inşa edilmesi bundan ileri gelmektedir. Yani mescide herkesin gelmesine gerek yoktur. Mescidi, sorunların çözüldüğü bir halk meclisi olarak düşünmek gerekiyor. Kur’an’da beş, iki veya üç vakit namazın var olduğu ile ilgili hiç bir açıklama yoktur. İster Hristiyan, ister Yahudi, ister Budist, ister Hindu olsun, toplumlarını ayakta tutan yardımlaşma ve dayanışma kurumlarına ve bireysel yardım faaliyetlerinin Kur’an’daki karşılığı salâtı ikame etme olarak ortaya konmuştur. Yani bütün bu insanların yaptıkları insani faaliyetlerin hepsi yüce Allah katında geçerlidir. Eğer salat, bir ritüel olsaydı, yüce Allah tek âyetle olsa dahi onun tarifini yapardı. Yani “beş vakit derdi, beşi ikame ederler, beş vakti ikame edin” buyururdu. Fakat hiçbir şekilde ne vaktinden, ne rek’atlarından, ne secdelerinden ne de nasıl yapılacağından asla söz etmemiştir. Evet Kur’an’da rukü ve secde var, ama namaz esnasından yapılan secde ve rek’atlardan çok farklı bir anlama gelmektedir.

Mesela, yüce Allah bir âyette rukü etmeyi salâttan ayırıyor.

وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَارْكَعُوا مَعَ الرَّاٰكِعِينَ

“Salâtı ikame edin , zekâta (arınmaya) gelin. Rükü edenlerle birlikte siz de rükü edin.” (Bakara-43)

Hatta bir âyette rukü etmeyi zekatla birlikte anıyor.

إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ رَاٰكِعُونَ

“Sizin dostunuz ancak Allah’tır, Resûlüdür ve Allah’ın emirlerine boyun eğerek salâtı ikame eden ve zekata (arınmaya) gelen mü’minlerdir.” (Mâide-55)

Yüce Allah hiç bir âyette rüku yapmayı ve secde etmeyi salata bağlamamıştır. Yani Kur’an’da bulunan rüku ve secde aynen salat gibi bağımsız ve müstakil emir ve görevlerdir. Mesela, savaşta ve korku dönemlerinde salati ikame etme esnasında salâti ikâme eden Nebi yani komutan rüku veya secde yapmıyor. Çünkü komutan orduyu savaşa hazırlama anlamında salâti ikame ediyor. Fakat sadece ordu secde ediyor. Yani komutan tarafından verilen talimatı harfiyyen yerine getirerek emre uyacaklarını ve verilen talimatı anladıklarının onayını veriyorlar. Yani secde, emirlerin iyice anlaşılması ve talimatlara uyulması anlamına gelmektedir. Normal şartlarda yani sivil ve bireysel hayatta, kıyam; Allah’ın âyetlerini hayatın her alanında uygulamak, dikmek, ayağa kaldırmak, haksızlığa direnmek anlamındadır. Rükû; Kur’an’da sekiz yerde geçer. Sekizinde de Allah’ın âyetleriyle ilgilenmek, idrak etmek, benimsemek, boyun eğmek anlamında kullanılmıştır. Secde; on altı yerde geçer. Hepsisi tek tek “hangi anlama geldiği?” dikkatli bir şekilde incelendiğinde,, yüce Allah’ın âyetlerini içtenlikle kabul etmek, kayıtsız şartsız teslim olma” anlamına geldiği görülecektir. Salatin hangi anlama geldiğini en güzel ve en açık olarak gösteren âyetler şunlardır.

فَلَا صَدَقَ وَلَا صَلَّى

“O, (Resul’u/vahyi) tasdik etmemiş, salati da yapmamıştı.” (Kiyame-31)

وَلَكِنْ كَذَّبَ وَتَوَلَّى

“Fakat yalanlamış ve yüz çevirmişti.” (Kiyame-32)

Yukarıdaki âyette bulunan “Saddaka” tasdik etti, kelimesinin zıddı “Kezzebe, yalanladı. “Salla” destek verdi, kabul etti, razı oldu, onayladı kelimesinin zıddı ise, “tevellâ” yüz çevirdi, kabul etmedi, karşı çıktı” olarak gelmiştir. O zaman salatin anlamı namaz kılmak değil, “vahye destek olmak, onu kabul etmek, omuz vermek” anlamına gelmektedir.

Mesela, Mearic suresi 22. âyette **إِلَّا الْمُصَلِّينَ** buyurduktan sonra, salâti yapanların özellikleri anlatılır.

Musallin Kimlerdir? Yani salat edenlerin sıfatları nelerdir?

الَّذِينَ هُمْ عَلَى صَلَاتِهِمْ دَائِمُونَ

“Onlar, salatlarında devamlıdır.” (Mearic-23)

وَالَّذِينَ فِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ مَعْلُومٌ

لِلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ

“Onlar, mallarında; isteyenler ve (isteyemeyip) mahrum kalanlar için belli bir hak bulunan kimselerdir.” (Mearic-24,25)

وَالَّذِينَ يُصَدِّقُونَ بِيَوْمِ الدِّينِ

“Onlar, ceza gününü tasdik eden kimselerdir.” (Mearic-26)

وَالَّذِينَ هُمْ مِنْ عَذَابِ رَبِّهِمْ مُشْفِقُونَ

“Onlar, Rablerinin azabından korkan kimselerdir.” (Mearic-27)

إِنَّ عَذَابَ رَبِّهِمْ غَيْرُ مَأْمُونٍ

“Çünkü, Rablerinin azabından emin olunamaz.” (Mearic-28)

Başka âyetlerde musallin olmayanlar yani salatı yapmayanlar şu şekilde deşifre edilir. Cennette olanlar, cehennemde olanlara sorarlar. مَا سَأَلَكُمْ فِي سَقَرٍ

“Sizi Sekar’a sokan nedir?” (Müddessir 42)

Cevap: Salatı yapanlardan değildik, miskine yedirmezdik, batıla dalanlarla beraber bizde batıla daldık, tâ ki ölüm bize gelinceye kadar.” (böyle devam etti.) (Müddessir-43,44,45,46)

Demek oluyor ki, salât, yüce Allah ile sürekli olarak bağlantılı olmak yani vahiyden hiç bir zaman kopmamak, halkı eğitmek, güzel ahlak sahibi olmak, sosyal yardımlaşma ve dayanışmaya omuz vermek” anlamına gelmektedir. Nur suresi 41.âyetine baktığımızda salatı her varlık için doğuştan var olan içgüdü anlamına geldiğini görüyoruz. Evet salat tüm varlıklar için bir içgüdüdür. Atomlardan galaksilere, insanlardan ağaçlara yani tüm varlıklar salatı yaparlar. Dolayısıyla salatı yapmayan bir varlık yoktur. Devlet, halk tarafından gelen sorunları bakanlar, milletvekilleri ve bürokratlarla çözümler üretir ve sorunları çözer. Bu devletin salatıdır. Yani salâtın amacı, halkın sosyal ve ekonomik durumunu iyileştirmekten başka bir şey değildir.

Mesela, Nebi (a.s), iman edenlerle mescitte bir araya gelir. Toplumun sorunları üzerinde tartışır ve çözümler üretirlerdi. Toplumun karşılaştığı her şeyi mescitte tartışır, sorunları inceleyip çözümler üretirlerdi. Bilindiği üzere Nebi (a.s) Medine’ye geldiğinde, bir kaç mescit değil, sadece bir mescit inşa etti. Herhangi bir kabileye veya köye mescit inşa etmelerini istediğine dair herhangi bir âyet de mevcut değildir.

Medine’de binlerce kişi yaşadığı halde inşa ettiği mescit ancak birkaç yüz kişiyi barındırır. Yani salat, Şii ve Sünni mezheplerinde olduğu gibi, halkın tüm bireylerinin mutlaka katılmaları gereken bir ritüel değildir. Yüce Allah’ın Nisa suresi 103. âyette andığı salat, belli sayıdaki mümine özgü yani, endüstriyel, tarımsal, siyasi, ahlaki, edebi, fikri yani toplumun tüm sorunları ile ilgilenmek ve çözümler üretmek için bir araya geldikleri dayanışma ve istişare kuruludur. Bir ritüel olarak kılınan namazı Kur’an’da gösterecek en ufak bir delil bulunmamaktadır.

Mesela, Kur’an’da hiç beş vakit, ya da iki, veya üç vakit namazı gösterecek tek bir âyer yoktur. Her toplum, bireylerini kaliteli bir ahlak ve üstün bir eğitim sistemiyle yetiştirmek ister. İşte bu onların salatıdır. Eğer Şii ve Sünni din adamlarının iddia ettikleri gibi beş vakit namaz olsaydı, yüce Allah tek bir âyette bile bunu bildirir, “beş vakit namazı kılın, yüz üstü alnınızı yere koyun” buyururdu. Bu yüzden eğitim ve öğretime dayalı tüm ulusların salatı doğrudur. Eğer sen “malında isteyenin ve utanıp istemeyenin bilinen bir hakkı vardır âyetinin değerini ve önemini bilir, yani eğer sen, sorumlu bir insan olarak, toplumla iletişim halinde olur, kimin ihtiyaç sahibi, kimin

yoksul olduğunu araştırır ve servetinden yüce Allah'ın rızası için bir pay ayırır, sosyal sorumluluğunu yerine getirir, verdiği söze sadık olur, âhirete iman eder ve güzel ahlak sahibi olursan. İşte bu senin en muhteşem salâtın'dır. (Meâric-22/34)

Yüce Allah hiçbir zaman, hiçbir ümmete ritüellerle uğraşmayı emretmedi. Esas salat, yaratılış yasalarına uymak, yüce Allah ile sürekli olarak iletişim halinde bulunmak, kişinin çevresi ve ailesiyle güzel geçinmesi, insanların kendisine güven duydıkları kişinin salâtıdır. Bir çok âyette salatı ikâme etmek, sosyal yardımlaşma anlamına gelmektedir.

Mesela, korku ve savaş salatından dönüldüğü zamanki dönemle ilgili yüce Allahın emri şöyledir.

فَإِذَا قَضَيْتُمُ الصَّلَاةَ فَادْكُرُوا اللَّهَ قِيَامًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِكُمْ فَإِذَا اطْمَأْنَنْتُمْ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَوْفُوتًا

“(Savaş) salatı bittikten sonra, gerek ayakta, gerek otururken ve gerek yan yatarak hep Allah'ı hatırlayın. Özgür bir ortama (sivil bir hayata) kavuştunuz mu salatı tam olarak ikame edin. Çünkü salat, müminlerin vaktini belirledikleri bir görevdir.” (Nisa-103)

Yani savaştan sonra sivil hayata döndüklerinde namaz kılarlar değil, sivil hayatta da aynen savaştaki gibi, kaide ve kurallara bağlı kalırlar, güzel ahlak sahibi olur, toplum içindeki ilişkileri düzene koyarlar” demektir.

Dolayısıyla her birey, toplum ile arasındaki iletişimi, kendi ailesinden başlamak üzere akrabalarına, komşularına, dostlarına, çevresine ve tüm insanlığa karşı ayakta tutarak salâtını ikâme eder. Kur'an'ın bağlam ve bütünlüğüne baktığımızda salâtın, başta yüce Allah yani vahiy, insanın kendisi, ailesi, akrabaları, çevresi ve tüm insanlarla kurulan sürekli iletişim, sağlıklı diyalog ve sağlam bağ olduğunu görüyoruz. Yüce Allah, iman edenlere hiçbir zaman gelenekte var olan namazı emretmemiştir. Örneğin, ” sabah namazı iki, öğle ve ikindi rek'atları dört, akşam namazı üç rek'at, yatsı namazı dört rek'at olacak” diye bir emri olmamıştır. Ne Tevrat, ne İncil, ne de son vahiy olan Kur'an bu konuda en ufak bir delil yoktur. Halbuki salat, göklerin ve yerin yaratılması ile birlikte var olan en önemli içgüdü, iletişim ve eğitim sistemidir. Eğer namaz kılmak diye bir şey olsaydı, yüce Allah en nice detayına, rek'at sayılarına, secdenin ne şekilde olacağını tarif eder, hiç bir ihtilaf bırakmaz her şeyi tek bir âyette açıklardı. Eğer salat namaz kılmak olsaydı, insanları her türlü kötülükten olıkoyması gerekirdi. Çünkü yüce Allah şöyle buyuruyor.

أَتْلُ مَا أُوحِيَ إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ وَأَقِمِ الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَلَذِكْرُ اللَّهِ أَكْبَرُ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَصْنَعُونَ

“(Ey Nebi!) Kitaptan sana vahyedilene tilâve et yani salatı ikâme et. Çünkü salat, insanı hayâsızlıktan ve kötülükten alıkor. Allah'ın zikri (Kur'an) ise elbette en büyük eğitimidir. Allah, yaptıklarınızı biliyor. Yani, salâtın amacı insanı çirkinlikten ve her türlü kötülükten uzaklaştırmasıdır. Halbuki namaz kılan insanların bir çoğu çirkinlikten ve kötülüklerden sakınmadıklarını görüyoruz. Hatta namaza en çok değer veren

yani hiç terketmeyen cemaat ve tarikatlar, şirkin en en yoğun yaşandığı yerlerdir. O halde salat, namaz değildir. Salat, yüce Allah ile sürekli olarak bağlantı halinde olmak ve O'nunla iletişim kurmaktır. Namaz neden kötülükleri engelleyemez? Çünkü toplumun kötülüklerden engellenmesi için, iletişim, diyalog, tebliğ ve eğitimin olması şarttır. İşte yukarıdaki âyette geçen salat, Kur'an'ın ahlak ve ilminin insanlara ulaştırılmasıdır. Salat, yüce Allah'a karşı bağlantı kurmak, bilinç ve farkındalık kazanmaktır.

Mesela, yüce Allah beşere ruh üfleyerek yani bilgi yükleyerek, âlim sıfatından insana ilim, hilm sıfatından hilm, rahmetimden insana rahmet, adaletinden insana adalet duygusu bağışlamıştır. Eğer bu yüce ve yardımcı niteliklerle bağlantı ve iletişim kurarsak bilinç seviyesindeki bu yüce nitelikleri toplumda bir davranış olarak uygulanırsa, işte mükemmel salat ibadetine ulaşmış oluruz. Salat, bizi cehaletten bilime, batıldan hakka, karanlıktan aydınlığa çıkararak en önemli eğitim ve öğretim sistemidir. Halbuki namaz ritüelinin bu gibi şeyleri gerçekleştirmesi mümkün değildir. Ayrıca namaz ritüelinin nasıl yapılacağı hakkında Kuran'da hiçbir şey söylenmemiş ve hiç bir tarif yapılmamıştır. Namazın nesilden nesile aktarılıp, asırlar boyunca olduğu gibi geldiği argümanı sürekli olarak tekrarlanıp duruyor. Yani bunlar şunu savunuyorlar. Hareketlerle yapılan şey değişmez, nesilden nesile yapılarak ve yaşayarak aktarılıyor. Yüzlerce hatta binlerce kişi Nebi (a.s)'ın nasıl namaz kıldığını gördüler ve aynı şekilde nesiller boyu hiç değişmeden çocuklarına aktardı.

Gerçek şu ki süreklilik argümanı doğruluk açısından da, bilimsel açıdan da sağlam bir kanıt değildir. Çünkü Kur'an'da önceki toplumların büyük çoğunluğunun atalarının yolundan gittikleri için sapıttıklarına dair onlarca âyet vardır. Eğer süreklilik argümanı doğru olsaydı, vahiy dini en kısa bir sürede şirk dinine evrilmezdi. Yani Adem (a.s), Nuh (a.s), İbrahim (a.s), Musa (a.s), İsa (a.s) ve Muhammed (a.s) ın hanif İslam dini kısa bir zamanda değişmezdi. Binlerce kişi bu Nebi ve Resulleri dinlemiş, fakat nesilden nesile aktarıp olduğu gibi taşıma gücüne sahip olamadılar.

Mesela,

وَأَقِمِ الصَّلَاةَ طَرَفَيْ النَّهَارِ وَزُلْفًا مِّنَ اللَّيْلِ إِنَّ الْحَسَنَاتِ يُذْهِبْنَ السَّيِّئَاتِ ذَلِكَ ذِكْرَى لِلذَّاكِرِينَ

(Ey Nebi!) Gündüzün iki tarafında ve gecenin gündüze yakın vakitlerinde salatı ikâme et. Çünkü güzellikler kötülükleri giderir. Bu, öğüt alanlar için bir hatırlatmadır.” (Hud-114)

أَقِمِ الصَّلَاةَ لِذُلُوكِ الشَّمْسِ إِلَى غَسَقِ اللَّيْلِ وَقُرْآنِ الْفَجْرِ إِنَّ قُرْآنَ الْفَجْرِ كَانَ مَشْهُودًا

“Güneşin zevalinden (öğle vaktinde Batı'ya kaymasından) gecenin karanlığına kadar salatı ikame et. Yani fecir Kur'an'ını (ikame et). Çünkü fecir Kur'an'ı şahitlidir.

وَمِنَ اللَّيْلِ فَتَهَجَّدْ بِهِ نَافِلَةً لَّكَ عَسَىٰ أَن يَبْعَثَكَ رَبُّكَ مَقَامًا مَّحْمُودًا

“Yani gecenin bir kısmında uyanarak sana özel bir görev olmak üzere onu (Kur'an'ı teheccüd et, umulur ki Rabbin bu sayede seni Makam-ı Mahmud'a ulaştırsın.”

Her üç âyete dikkatli bir şekilde baktığımızda muhatabın sadece Nebi (a.s) olduğunu apaçık olarak görüyoruz. Çünkü âyetler Mekke'de inmişlerdir. Ve Mekke'de

tebliğ ve mücadelede genellikle Nebi (a.s) muhatap alınmıştır.

Yukarıdaki ayetlerin sadece Nebi (a.s) a özel olduğunu en açık gösteren âyetler Müzzemmil suresindedir.

يَا أَيُّهَا الْمُرْمَلُ قُمْ اللَّيْلَ إِلَّا قَلِيلًا

نِصْفَهُ أَوْ انْقُصْ مِنْهُ قَلِيلًا

“Ey örtünüp bürünen (Nebi)! Kalk, birazı hariç olmak üzere geceyi; yarısını ibadetle geçir. Yahut bundan biraz eksilt.” (Müzzemmil-1,2,3)

أَوْ زِدْ عَلَيْهِ وَرَتِّلِ الْقُرْآنَ تَرْتِيلًا إِنَّا سَنُلْقِي عَلَيْكَ قَوْلًا تَقِيًّا

إِنَّ نَاشِئَةَ اللَّيْلِ هِيَ أَشَدُّ وَطْئًا وَأَقْوَمُ قِيًّا

“Yahut buna biraz ekle. Kur’an’ı ağır ağır, tane tane oku. Şüphesiz biz sana (sorumluluğu) ağır bir söz vahyedeceğiz. Şüphesiz gecenin inşası yani etkisi daha fazla, (bu tertildeki) huzur (Kur’an) ise daha dingin ve daha kıvamlıdır.” (Müzzemmil-4,5,6)

Şii ve Sünni din adamları Kur’an’da bulunan özel hitaplar ile genel hitapları karıştırıyorlar. Hud 114; İsrâ 78,79 ve Müzzemmil suresinin ilgili âyetlerin tek muhatabı Nebi (a.s) dir. Bunun en önemli sebebi şudur. Müminler Mekke’de zayıf oldukları için yüce Allah onları son derece güçlü olan Mekke müşriklerine karşı hedef yapmamıştır. Çünkü Nebi (a.s) ın onu koruyacak güçlü bir kabilesi vardı. Ama en önemlisi yüce Allah tarafından kendisine vahyedilen Kur’an gibi sonsuz bir moral, motivasyon, güç ve belağat kaynağı vardı. Yani Kur’an’da bulunan özel hitapları genel, genel hitapları özel yapmak doğru değildir. Dolayısıyla bu konuda ayırım yapılarak, geneli özelleştirmek veya özeli genelleştirmek, Kur’an âyetlerinin yanlış anlaşılmasına sebep olacaktır. Nebi (a.s) a hitap olan yerleri genelleştirmek ve tüm müminleri bu hitaptan sorumlu tutmak büyük bir cinayet olmuştur. Nebi (a.s), Mekke müşriklerine karşı güçlü bir mücadele verebilmesi, ve sağlıklı bir iletişim kurabilmesi için, bu sıcak iklimin en verimli zamanı olan sabahın sonu ve serin geceleri idi. Coğrafya çok sıcak olduğu için, insanlar bu vakitlerde bir araya geliyorlardı. Bu serin vakitler çok canlı ve dinamik yaşıyordu. Aşağıdaki âyet bu vakitlerin önemini anlatır. Özellikle fecir ve yatsı (akşam) vakitleri için “salat” kelimesinin kullanılıp, öğle vakit için kullanılmaması bu vakitte insanların bir araya fazla gelmediklerini gösteriyor.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِيَسْتَأْذِنَكُمْ الَّذِينَ مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ وَالَّذِينَ لَمْ يَبْلُغُوا الْحُلُمَ مِنْكُمْ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ مِنْ قَبْلِ صَلَاةِ الْفَجْرِ وَحِينَ تَضَعُونَ ثِيَابَكُمْ مِنَ الظَّهْرِ وَمِنْ بَعْدِ صَلَاةِ الْعِشَاءِ ثَلَاثُ عَوْرَاتٍ لَكُمْ لَيْسَ عَلَيْكُمْ وَلَا عَلَيْهِمْ جُنَاحٌ بَعْدَهُنَّ طَوَافُونَ عَلَيْكُمْ بَعْضُكُمْ عَلَى بَعْضٍ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ الْآيَاتِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ

“Ey iman edenler! Ellerinizi altında bulunanlar (köleleriniz) ve sizden henüz bulûğ çağına ermemiş olanlar, günde üç defa; fecir salatından önce, öğleyin elbiselerinizi çıkardığınız vakit ve yatsı (akşam) salatından sonra (yanınıza girecekleri zaman) sizden izin istesinler. Bu üç vakit sizin soyunup dökündüğünüz vakitlerdir. Bu vakitlerin dışında (izinsiz girme konusunda) ne size, ne onlara bir günah vardır. Birbirinizin yanına girip çıkabilirsiniz. Allah, âyetlerini size işte böylece açıklar. Allah, hakkıyla

bilendir, hüküm ve hikmet sahibidir.” (Nur-58)

Salat, devlet başkanının adil olması, din adamının vahyi korkmadan ve gizlemeden açık olarak duyurması, tucarcının güzel ahlak sahibi olması, esnafın dürüst olması, mimarın sağlam yapılar inşa etmesi, doktorun görevini hakkıyla yapması, öğretmenin fedekar olması anlamına gelmektedir. Yani salat, toplumun sorununu çözmek ve insanlara doğru yolu göstermektir.

ZİNA

Zina Hangi Anlama Gelmektedir?

Mekke’de inen surelerde kadın ve erkek arasındaki ilişkilerle ilgili tek bir ayet yoktur. Yani talak (boşanma) nikah, evlilik, güzel geçinme, kadın ve erkek arasında bulunan sevgi, saygı, sosyal dayanışma, evlilik hak ve hukuku gibi ilişkilerle ilgili tek bir ayet bulunmaz. Hatta tarihi olaylar dışında, Mekke’de indirilen surelerin hiçbirinde Nisa (kadınlar) kelimesi bulunmamaktadır.

Bunları neden anlatıyorum?

Mekke’de indirilen Furkan suresi 68. ayet ile İsrâ suresi 32. âyette bulunan “zina” kelimesidir. Bu iki âyette geçen “zina” iki yabancı erkek ve kadının cinsel ilişkisini anlatan bir kelime değildir. Çünkü Mekke’de inen surelerde tamamen tevhid ve zıttı olan şirk işlenmektedir. O halde bu iki ayette geçen “zina” kelimesi hangi anlama gelmektedir? Bu iki âyette bulunan zina, tecavüz, haksızlık, zorbalık, zulüm, gasp, haddini aşma, insanlara zulmetme, ahlaksızlık, kadınlara baskı, zorla onları fuhşa yönlendirme, genç kızları istismar etme anlamına gelmektedir. Bakara-49; Araf-141; İbrahim- 6.âyetleri, Firavun’un, İsrailoğullarının çocuklarını katletmesi yani onları köleleştirme ile ilgilidir. Yani tarihi olayları anlatırlar. Âraf- 81; Neml- 55 ayetleri de, Lut (a.s)ın kavminin kadınları bırakarak erkeklere yaklaştıklarını anlatır. Yani Mekke’de inen surelerde beş ayette Nisa (kadınlar) kelimesi geçmektedir. Hepsini tarihi şahsiyetleri ve olayları anlatır. Dolayısıyla Mekke’de indirilen surelerin hiçbir ayetinde Nisa (kadınlar) kelimesi geçmemektedir. Yani kadın ve erkek arasında bulunan cinsel hayat ve adab-ı muâşeretle ilgili tek bir ayet bulunmaz. Çünkü Mekke dönemi bunu dile getirmenin yeri değildi. Mekke hayatı ölüm kalım savaşının verildiği bir yerdi.

Geleneğe göre zina, aileleri ve toplumları yıkan, insanları günah ve kötülük yoluna salan en kötü amellerden biridir. Geleneğin telkinleri ile beyinlerimiz hurafelerle doldurulmuş gibidir. Evlilik öncesi cinsel ilişkinin hem insanları hem de toplumları yozlaştıran korkunç bir suç olduğuna inanmaya başladık. Biz de elbette bu iddiaları hiç sorgulamadan, hiçbir gerekçe olmadan, körü körüne kabul ettik ve atalarımızda aynısını yaptığı için, evlilik öncesi cinsel teması suç saydık. Şimdi ön yargılarımız olmadan, konuya rasyonel ve objektif bir şekilde bakmaya çalışalım. Evlilik dışı cinsel ilişki yani zina gerçekten suç mu? Bu ilişki toplumların yok olmasına sebep olur mu? Cinsel ilişkiden önce nikah kıymak şart mı? Zina teriminin cinsel ilişkiyle bir ilgisi var mı?

Zina Suç Mu?

Zina Cezasının Uygulanmasının Zorluğu:

Kur'an'a göre "zani"nin (zina eden kişi) yüz kez kırbaçlanması gerekiyor. Ancak bu cezanın uygulanabilmesi için dört erkek şahidin bulunması şarttır. Bu zinaya dört erkek şahit bulunmazsa, ceza uygulanamaz. Buradaki sorun, cinsel ilişki sırasında dört şahidin hazır bulunmasının son derece düşük bir ihtimal olmasıdır. Cinsel ilişkide bulunan kişiler genellikle bunu gizlerler. Yani insanların gözlerinden uzakta bunu yaparlar.

Peki dört şahidi nereden bulacağız?

Hatta üç veya iki şahidi nereden bulacağız?

Böyle bir şeye insanlar şahid olur mu? Yani Yüce Allah, istenilen şartlar nedeniyle uygulanmayan ve hiçbir zaman uygulanamayacak bir ceza vermiştir. Dolayısıyla yüce Allah, tatbik edilmesi ve yerine getirilmesi mümkün olmayan bir ceza öngörmüştür. "Cezanın uygulanması zordur, çünkü Yüce Allah insanların itibarını korumak ister" diyenler için "zina" bir insanın işleyebileceği en kötü suçlardan biridir ve kötülüğe yol açar ama yine de ispatı zordur. Bir yandan zinanın yıkıcı ve kötü olduğunu iddia ederken, diğer yandan cezalandırmak zor mu? Hatta zina edeni cezalandırmaya çalışsanız bile, şartları asla sağlayamayacağınız için başarısız olursunuz.

Sadece bu da değil, zina ancak dört şahidin huzurunda ispatlanabilir. Şahit sayısı dörtten az ise, tüm şahitler ceza alır. Doğruyu söyleseler bile her birine seksener sopa vurulur. İftirada buldukları için. Diyelim ki gece yalnız yürüyorsunuz ve sokakta komşunuzun karısının arkadaşıyla ilişkisi olduğunu gördünüz. Tek kelime konuşmayın! Sakın gerçeği söylemeyin!

Bu olayı inkar edin ve bir daha bu olaydan asla bahsetmeyin! Çünkü doğruyu söylemeye kalkışırsanız yanınızda üç tane daha şahidiniz olmadığı için buhtanda (iftira) bulunduğunuzdan dolayı seksen kırbaç ile cezalandırılacaksınız. Ve bir daha hiçbir zaman, hiçbir şey için şahitliğiniz kabul edilmeyecektir. Eğer biri size bu olayı sorarsa inkar edeceksiniz! Eğer gerçeği söylerseniz dörtten az şahidiniz olduğu için seksen kırbaç ile cezalandırılacaksınız. Yani doğruyu söylerseniz bile yalancı çıkmış olacaksınız. Yanınızda bir şahidinizin olması da yetersiz kalacaktır. Eğer ikiniz de doğruyu söylemeye cesaret ederseniz, ikiniz de seksener celde ile cezalandırılacaksınız. Peki yanınızda iki şahit daha olsaydı. Bu da yetmezdi. Yani toplumu yozlaştıran komşunun suçu yanına kar kalacak, siz ise doğru söylediğiniz için kırbaçlanacaksınız. Bu, şahitleri doğruyu söyleme cezasından kurtarmak için yalan söylemeye teşvik ediyor.

Soru şu:

Dört şahit istenmesinin anlamı nedir?

Neden üç şahit olmasın?

Neden beş şahit olmasın?

Ya da yedi? Bu tamamen yerel ve bölgesel bir olay olduğu içindir. Yoksa gerçeği ortaya koymayan, sorunu çözmeyen, anlaşılması gerçekten zor bir sayıdır. Çünkü bir kişi bile doğruyu söylerken, yüzlerce kişi yalan söylüyor olabilir. Bu kesinlikle bir sayı meselesi değildir. Çünkü bir şahit doğruyu söylerken, dört kişi yalan söylüyor olabilir. Geleniğin mantığına göre: Zinayı inkar edilemez bir şekilde kanıtlamak ve birinin yüz kez kırbaçlamasına yol açmak için gerçekten tek şey dört şahidin varlığıdır.

Sanık masum olsa bile.

Size bir misal vereceğim. “Utaç” adlı bir mısır dizisinde bir adam karısına zina suçlaması yapmak için dört erkeği kiralar. Bu dört erkekte biri erkenden karısının yanına giderek karısına tacizde bulunur. Koca ve diğer üç adam zina olayına şahit olmak için onu takip ederler. Bu misalin gerçekçi olmadığını biliyorum. Çünkü geleceğe göre dört şahidin hepsi, ipi kuyunun içinde olduğunu görmeleri gerekiyor. Yani bu hiçbir zaman zina olayına yeterli gelmiyor. Ancak bu misalin amacı, birini zina ile suçlamanın ne kadar kolay olduğunu göstermek içindir. Yalan şahitlik yapması için birine basitçe para ödeyebilirsiniz.

Şunu söyleyebilecek olanlar için: Fakat şahitlerin adaletli ve dürüst olmaları gerekiyor. Her şeyden önce geçmiş toplumlarda var olan birkaç bin kişiye kıyasla, milyarlarca insanın bulunduğu toplumlarda yaşıyoruz. Yani teorik olarak eğer o zamanlar herkes birbirini tanıyaydı ve bilseydi adaletli ve dürüst olanı kötünden ve adaletsiz olandan ayırabilirdi. Fakat biz bu standartları çağımızda uygulayamayız. Çünkü milyonlarca insan vardır. Peki ya bir şahit sabıka kaydı olmadan ortaya çıkarsa ve daha önce şahitlik yapmamışsa, onu şahit yapacak mısınız? Onun şahitliğini kabul edecek misiniz? Ya bu şahidi hiç kimse tanımıyorsa ve hiç kimse onun adil olup olmadığını bilmiyorsa, onun şahitliğini kabul edecek misiniz. Bugün pek çok insan sefil bir hayat yaşıyor ve maddi sorunlarına çözüm arıyor. Bu çözümlerden biri karısına veya komşusuna zina iftirasını ortaya atmak isteyen yozlaşmış bir kişi olamaz mı? Yani bu yozlaşmış kişi, paraya ihtiyacı olan birine yalan şahitlik karşılığında biraz para verebilir. Zinaya verilen ceza bugün uygulansaydı bu tür işlerin oldukça sık gerçekleştiğini görürdünüz. Özellikle de ihtiyaç sahibi insanların sayısı oldukça arttığı bir zamanda. Bu yolsuz işlerin ne olursa olsun gerçekleştiğini söylemeye bile gerek yok.

Yani cinayet ve hırsızlık gibi. “Utaç” dizisinde dört şahit yalan söyledi ve yine de yüz kez kırbaçlanacak olan adamın karısı olacak. Halbuki adam bunu sadece karısından kurtulmak için yapacaktı. Geleneksel anlayış dürüst kişiyi cezalandırır ve yozlaşmış insanların işini kolaylaştırır.

Cinsiyete Dayalı Ayrımcılık

Zina davalarında şahitlerin erkek olması gerekiyor. Ceza söz konusu olduğunda kadınların şahitliği kabul edilmiyor. Nedeni: Yüce Allah'ın hikmeti böyle tecelli etmiştir. Din adamlarının gerekçesi, Nebi (a.s.) a atfedilen bir rivayette kadınların hem akıldan hem de dinden noksan olmalarıdır. Kadınlar aynı zamanda çok duygusal olmaları, kolayca unutabilmeleri ve yanlış yönlendirilebilmeleridir. Bir zina olayında üç erkek iki kadın bulursa bu iki kadının şahitliği anlamsızdır ve kabul edilmeleri mümkün

değildir. (kadın olduklarından dolayı.)

Peki üç erkek ve yüz kadın olsa? Yine de bu zina olayı hiçbir zaman kanıtlanmayacak. Çünkü şahitlikte yüz kadın bir erkeğe denk gelemezler. Yani bu kadınlar şahitliğe hiçbir ağırlık katmazlar. Eğer üç erkek ve bir milyon kadın olsa, şahitlikleri yine kabul edilmez. Peki bu olayı sadece bir kadın söylese?Sanki bu zina davası hiç yaşanmamış gibi olacak. Geleneğe göre zina yabancı biriyle evlilik dışı cinsel ilişkiye girmektir. Evlilik sözleşmesi olmadan başka biriyle cinsel ilişki yapan kişi zanidir ve bu suç kanıtlanırsa cezalandırılmalıdır. Peki bu bir suç mudur? Yani hiçbir zorlama olmadan rızaya dayalı cinsel ilişki yapmak suç mudur? Başlangıç olarak suçu nasıl tanımlayacağız?

Mesela: Hırsızlık neden suç sayılıyor? Çünkü ilgili taraflardan biri soyulmaya rıza göstermemiştir. Soyulan kişi soyulmak istemiyor ve buna asla rıza göstermiyor. Eğer biri soyulmak istiyorsa yani başkasının malını almasını istiyorsa, bu hırsızlık değildir. Dolayısıyla bu kesinlikle suç değildir.

Peki Ya Tecavüz?

Tecavüz neden suç sayılıyor? Çünkü iki taraftan biri bu tecavüzün gerçekleşmesini onaylamıyor. Tecavüze uğrayan kişi tecavüze rıza göstermemiş ve tecavüze uğramak istememiştir. Eğer bir kişi bir başkasının kendisine tecavüz etmesini istiyorsa, o zaman bu bir tecavüz değildir.

Peki İhanet Nedir?

İhanet neden suçtur? İhanet ahlaka aykırı bir eylemdir. Çünkü iki taraftan biri bu ihanetin gerçekleşmesini onaylamıyor. İlişkilerde ihanet her ne kadar yasalara aykırı olmasa da yine de ahlaka aykırı bir eylemdir ve ihanete uğrayan kişiye karşı "suç" sayılır.

Peki Rüşvet Nedir?

Rüşvet Neden Suç Sayılıyor?

Her iki tarafın da bu rüşvete rıza göstermesi ve onaylaması söz konusu değil mi? O zaman rüşvet neden suç oluyor? Çünkü bu eylem toplumu bir bütün olarak etkiler ve rüşvet veremeyecek durumda olanlara büyük bir zulüm yapılmasına neden olur. Bu durumda, ilgili tüm taraflar bu etkileşimin gerçekleşmesini onaylamaz. İlgili tüm tarafların rızası veya onayı olmadan gerçekleşen herhangi bir etkileşim, muhtemelen bu tarafların en az birinde adaletsizliğe yol olacaktır. "Zina"nın geleneksel yorumuna ne dersiniz? Evlilik dışı cinsel ilişki neden suç sayılıyor? Karşılıklı onay ve rızayı içermiyor mu? Ve tarafların her birine de zarar vermiyor. Tecavüzden, ihanetten, sadakatsizlikten ve çocuk tacizinden söz etmiyorum. Cinsel ilişkide bulunan olgun ve rıza sahibi kişilerden bahsediyorum. Bu eylemi neden suç sayıyorsunuz? Zina insanın doğasına aykırıdır diyenler için: Zina insanın fitratına ve doğasına neden aykırıdır? Cinsel ilişkide bulunmak insanlarda normal ve doğal bir arzu değil mi? İnsanlar iki ana nedenden dolayı cinsel ilişkide bulunurlar. Üreme ve zevk için. Cinsel ilişki (evlili-

ğin içinde veya dışında olsun) hiç de insanın fitratına aykırı değil, onun bir parçası ve ihtiyacıdır. Evet cinsel ilişkide bulunmak insan fitratının bir parçasıdır. İnsanın fitratı, insanların hiç öğrenmeden iç güdüsel olarak istediği, ihtiyaç duyduğu ve yaptığı bir şeydir. Diyelim ki haklısınız ve evlilik dışı cinsel ilişki fitrata ve insan doğasına aykırı ise, insan doğasının bir parçası olan nedir?

Medeniyete ve kanunlara göre evlilik insan fitratının bir parçası mıdır? İnsan veya kutsal kitap bize evlenmeden önce iki şahit getirmemizi mi söylüyor? Peki fitrat bize bu iki şahidin erkek olması gerektiğini ve kadın şahitliğinin faydasız olduğunu mu söylüyor? İnsan fitratı bize erkeklerin özgürce evlenebileceğini, kadınların ise, bir velisinin olması gerektiğini mi söylüyor? Ve yine bu fitrat bize veli'nin erkek olması gerektiğini mi söylüyor? İnsan fitratı cinsel ilişkiye girmeden önce bir kağıt parçasını imzalamamız gerektiğini mi söylüyor?

Zina belirsiz belalara yol açar diyenler için şunu diyoruz. Yirmi birinci yüzyılda hala bu argümanı kullanan var mı? Bu kadim iddia eskiden işe yarardı. Ama günümüzde artık işe yaramıyor. Günümüzde kişinin anne-babasını kolaylıkla tespit edebilen DNA testleri mevcut. Yani bu iddiayı geçersiz kılıyor. Genetik olarak sizin değil mi? Evet. Evlat edinmek bir insanın yapabileceği en asil ve en hayırlı davranışlardan biridir. Her şeyden önce önemli olan, bu çocuğun size ait olmadığına farkında olmanızdır. (eşinizin size aldatmaya çalışmadığı gibi) İkincisi, sizin olmayan bir çocuğu yetiştirmeye zorlanmamalısınız. Birinin kendisine ait olmayan bir çocuğu yetiştirmesinde bir sorun yoktur. Sorun, bu durumda kocanın bu çocuğu büyütme zorunda kalmasıdır.

Zina Toplumu ve Aileyi Yok Ediyor Diyenler İçin:

Bu argümanı kullananlar körü körüne ne dediklerini bilmiyorlar. Geleneğe göre iki tür zina vardır. Birincisi, evlilik sözleşmesi olmadan cinsel ilişkiye girmektir. (iki bekarın ilişkiye girmesi) Burada evlilik ve aile yok ki, ailede ve toplumda bozulma olsun. İkincisi, evlilik sözleşmesi olmasına rağmen cinsel ilişkiye girmektir. (bu en az bir evli kişinin hayat arkadaşını aldatmasını içerir) Din adamlarının argümanını savunmak için kullandıkları şey budur. Yani zina evlilikleri, aileyi ve toplumu yıkıyor, mahvediyor. İddia, evli bir kişinin eşi dışında biriyle cinsel ilişkiye girmesi durumunda bunun evlilikleri ve ailenin çökmesine yol açacağıdır. Aslında evliliği ya da aileyi yok eden şey zinanın kendisi değildir. Bu evlilikleri ve aileyi yok eden şey ihanettir. İhanet etme zinadan daha ağır bir günah ve daha kötü bir ahlaktır. İki kişiden biri eşine ihanet etti ve onu aldattı. İlişkilerinin çökmesine yol açan, evlilikleri ve aileleri yok eden şey zina değildir. Aldatma, ihanet, yalan, dürüstlük ve sevginin, sadakat ve saygının olmayışı ile aileler yıkılır.

Mesela, bir erkek ilk eşine haber vermeden, onunla danışmadan ve onayını almadan ikinci bir eşle evlenirse ilişkileri bozulur. Çünkü eş kendini aldatmış hissedecektir. İhanete uğradığını, ona saygı duymadığını ortaya çıkaracaktır. Bu mantık sadece zina için değil, ticaret olsun, dostluk olsun diğer tüm sosyal ilişkiler için de geçerlidir. Yani bu mantık sadece zina için değildir. “Zina yetimlerin ve sokak çocukların çoğalmasına neden oluyor” diyenler için: Kısıtlama ve önlem olmadan cinsel ilişkiye girmenin,

cinsel istismarın çoğalmasına yol açabileceği konusunda hemfikiriz. Kimsesizler ve sokak çocukları artabilir. Ama neden acaba? Bunun ortaya çıkmasının dört ana nedeni vardır.

Birincisi kürtajın engellenmesi ve yasaklanması. Zina müslüman dünyasında büyük bir suç olarak kabul edilmektedir. Bu tamamen gelenekle ilgili bir durumdur. Bu geleneğe sahip olanlar çocuklarına bu suçu işlemekten korkuturlar ve onları çeşitli cezalarla tehdit ederler. Onları cehenneme girmekle, hatta evlatlıktan reddetme ve evden kovma ile korkuturlar. Sadece bu da değil, bu gelenekçiler kürtajı yasaklıyor. Dolayısıyla bir genç cinsel ilişki yapmaya karar verdiğinde utanç, mahcubiyet ve cezadan kaçınmak için bunu saklıyor. Anne babasına bunu söylemek olası bir seçim değil, çünkü onun evden atılmasına, reddedilmesine ve hatta öldürülmesine neden olabilir. Kürtaj da olsa iyi bir seçim değil, çünkü kanun bunu suç sayıyor ve gelenek yasaklıyor. Hatta suç ve yasak olmasa da kürtaj pahalıdır ve masumların hayatını yok ediyör.

Anne babaya bir seçenek olmadığını, kürtajında bir seçenek olmadığını söylemek gerekir. Kalan tek seçenek hamileliği gizlice sürdürmektir. Tabii bu gelenekte utanç verici bir durumdur. Bundan dolayı çocukların sonu ya çöp kutusu ya da bakım evleri oluyor. Bu durumda sokak çocukları ve kimsesizlerin artmasının nedeni zina değil, korku, gelenek, utanç ve terördür.

İkinci sebep, cinsel eğitim ve farkındalığın olmayışıdır. Geleneklerde cinsel ilişki yani zina yasak olduğundan, cinsel eğitim yoktur ve cinsel ilişkinin güvenliği, dikkatli bir şekilde nasıl uygulanacağına dair talimatlar bulunmuyor. İnsanların çoğu, özellikle de gençler, seks ve cinselliğin sonuçları hakkında çok az şey biliyorlar. Hatta hiçbir şey bilmiyorlar. Planlanmamış gebelikler, cinsel yolla bulaşan hastalıklar ve tecavüz gibi durumlar bundan dolayı meydana geliyor. Bu cehalet ve cinsel farkındalık eksikliği, daha yüksek oranda planlanmamış hamilelikler ve bu da daha yüksek oranda sokak çocuklarının çoğalmasına sebep oluyor. Bunun nedeni zina değildir. Sokak çocuklarının ve kimsesizlerin artması cinsel eğitim ve farkındalığın tamamen yok olmasından dolayıdır.

Üçüncüsü, devlet bu çocukları korumuyor. Evlilik dışı ilişkinin sokak çocuklarının çoğalmasına yol açtığını iddia eden hepiniz için: Düşündüğünüz sadece tek bir şey var. Bunu gözden kaçırmış olabilirsiniz. Size göre kafir ve gavur toplumlarda evlilik dışı cinsel ilişki yani zina çok yaygın olmasına rağmen, sokaklarda neredeyse çocuk yoktur. Çünkü bu devletler çocukları koruyor ve hiçbir çocuğun velisiz ve korumasız kalmamasını sağlıyor. Evlilik dışı cinsel ilişkiyi suç sayan ülkelerde sokaklarda binlerce çocuk var. Bu devletlerin hükümetleri çocukları korumayıp sokaklarda yozlaşmaya ve çürümeye terk ediyor. Bu durumda sokaktaki çocuk artışının nedeni seks değil, yetimler ve sokak çocuklarının devlet tarafından himaye edilmemeleridir.

Dördüncüsü, evlat edinme oranları çok düşük kalıyor. Evlat edinme ve yetimlere bakma yeteri kadar destek görmeyince, sokak çocuklarında azami bir artış oluyor. İslam ülkelerinde evlat edinme olsaydı, sokak çocukları ve kimsesizler giderek azalacaktı. Bu durumda sokak çocuklarının artışının nedeni cinsiyet değil, evlat edinmenin

olmamasıdır. Ayrıca evlilik, sokak çocuklarının çoğalmasını engellemez. Bazı evli çiftler çeşitli nedenlerle (yoksulluk, boşanma, geçimsizlik) çocuklarını terk ediyorlar. Teorik olarak, eğer cinsel ilişkinin yapılmasını tamamen engellersek İşte o zaman sokak çocuklarının sayısını azaltmış oluruz. Ancak bu ne pratik ne de gerçekçi bir çözüm değildir. Çünkü insanlar şehvi arzularını tatmin etmek isterler ve sonuçları ne olursa olsun bunu yapmaya devam edeceklerdir.

Peki neden durdurulamayan ve engellenemeyen bir şeyi zorla durdurmaya çalışmak yerine pratik ve gerçekçi çözümler üretmiyorsunuz? İnsanları cinsel ilişki konusunda eğitmek, onları daha bilinçli hale getirmek, sokak çocuklarını korumaya yönelik yasa ve politikalar geliştirmek ve evlat edinme kültürünü yaygınlaştırmak gibi. Bunlar yerine getirilirse, insanlar evlilik dışı cinsel ilişkiye girseler bile sokak çocukları sorunu çözülmüş olacaktır. İki taraf birbirine bağlılık içeren bir sözleşme imzaladığı halde birinin diğerine ihanet etmesi sonucunda cinayetler işleniyor. Bu, bütün sözleşmeler için geçerli olan bir şeydir. Sadece evlilik sözleşmeleri için değil. İki olgun arasında karşılıklı rızaya dayalı bireylerin cinsel ilişkide bulunması suç ve günah değildir.

Biz sadece evlilik dışı ilişkileri suç sayıyoruz. Çünkü din adamları bize bunu emre ediyor. Genç yaştan itibaren bunu düşünecek şekilde beynimiz yıkanmış durumdadır. Bunu yapmamak için gerçek ve mantıklı bir nedenimiz olduğu için değil. Evlilik dışı cinsel ilişkinin suç sayılması, utanç, evlatlıktan reddedilme veya öldürülme korkusuyla ilişkilerini gizleyen, yalancı, sahtekar, korkak, düzenbaz nesillerin oluşmasına yol açtı. Yalan söylüyorlar, çünkü içinde yaşadıkları toplum kör ve suç olmayan şeyleri suç sayıyor. Sadece gelenek onları böyle yönlendirdiği için.

Oğlunuz size bir kızla ilişki yaşaması konusunda yalan söylediğinde üzülünüz mü? Bu sizin hatanızdır. Çünkü o kadar korkuttunuz ki, size doğru olanı dürüstçe söyleyecek özgüvene ve özgürlüğe sahip değildir. Anne- babanın çocukları için bir teselli, destek ve koruma kaynağı olması gerekirdi. Ancak toplumumuzda anne baba bir korku, hayal kırıklığı, kınama ve suçlama kaynağıdır. Bu bir gencin hayatını çok daha zor ve yaşanmaz hale getirir ve psikolojik olarak çok daha travmatik hale getirir. Her halükarda, herkes için halen evlilik dışı rızaya dair cinsel ilişkinin suç ve günah olduğunu düşünenleriniz varsa, gelin geleneksel dine neyin suç sayılmadığına bakalım. Geleneğe göre bir müslüman evlenmek isterse ve olgun olmayan kızla cinsel ilişkiye girse, bu sorun sayılmıyor. Halbuki rüş çığına ulaşmayan yani olgun olmayan bir kız çocuğu rıza gösterse bile, böyle bir ilişkiye izin verilmemesi gerekiyor. Çünkü akli olgunluğa sahip değildir. Çocuk kolayca aldatılabilir, istismar edilebilir ve manipüle edilebilir.

Ve yine de bu suç sayılmamış. Geleneksel dine göre, eğer bir erkek, eşinin rızasını almadan ikinci bir kadınla evlenmek isterse, bu son derece normal olarak görülüyor. Yani bu ilişki, tüm tarafların rızası olmasa da (ilk eş kabul etmediği için) sürüyor ve bu ilişki suç sayılmıyor. Yine geleneksel dine göre, müslüman asker bir kadını savaşta esir alırsa, kadın onun kölesi olur ve evli olsa dahi rızası dışında onunla zorla cinsel

ilişkiye girme hakkı vardır. Halbuki bu kadın köle olmaya rıza göstermedi ve cinsel ilişkiye de razı olmadı. Yeni “sahibi” ile zorla cinsel ilişkiye girmesinde gelenek hiçbir sorun görmüyor. Ama karşılıklı rızaya dayalı, saygı, sadakat, güven ve dürüstlük varken, evlilik dışında seks yapmak suç oluyor! Geleneksel dine göre, evlilik dışında rızaya dayalı cinsel ilişkiye girmek yasaktır. Ancak rıza dışında zorla cinsel ilişkiye izin vardır. Neyin “suç” veya günah olduğuna ilişkin inancınızı yeniden gözden geçirmelisiniz. Tüm tarafların rızası veya onayı olmadan gerçekleşen herhangi bir etkileşim suçtur. Çünkü muhtemelen bu taraflardan en az birinde haksızlığa ve adaletsizliğe yol açmaktadır. Bunun dışında herhangi bir şey suç değildir ve buna evlilik dışı cinsel ilişkide dahildir.

Zina Hangi Anlama Gelmektedir?

Nur suresi 2. ve 3. âyetlerde bulunan “zina” karşılıklı rızaya dayalı cinsel ilişki anlamında değildir. Bu işi alışkanlık haline getiren, bunu utanmadan açıkça yapan, insanlara kötü örnek teşkil eden ve bu ahlaksızlığı yaygınlaştırmaya çalışanlar hakkındadır.

Çünkü 3. âyette yüce Allah şöyle buyuruyor.

الرَّانِي لَا يَنْكِحُ إِلَّا زَانِيَةً أَوْ مُشْرِكَةً وَالزَّانِيَةُ لَا يَنْكِحُهَا إِلَّا زَانٍ أَوْ مُشْرِكٌ وَحَرَّمَ ذَلِكَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ

“Zina eden erkek ancak, zina eden veya Allah’a ortak koşan bir kadınla evlenir. Zina eden bir kadınla da ancak zina eden veya Allah’a ortak koşan bir erkek evlenir. Bu, mü’minlere haram kılınmıştır.” (Nur-3)

Halbuki şu veya bu şekilde zina yapan bir erkek ve kadınla evlenmenin hiç bir sakıncası yoktur. Haramlık onu alışkanlık haline getiren, fuhşu huy edinen, onu açık olarak yapmaya çalışan, insanlardan utanmayan ve yaygınlaşmasını isteyen ahlaksızlar hakkındadır. Ayette bulunan şirk “müşrike” ve “müşrik” kelimeleri, bu işin kurumsal hale gelmemesi ile ilgili bir durumdur. Yani fahişelik ve şirk bir çok yönden birbirine benzemektedir. Ve şirk kurumsallaştığı zaman çok tehlikeli oluyor. Aynen fetö gibi. Dolayısıyla yukarıdaki iki ayette bulunan zina, fuhşun yaygın hale gelmemesi ile ilgilidir. Aşağıdaki ayet bu gerçeği açık olarak ortaya koymaktadır.

إِنَّ الَّذِينَ يُحِبُّونَ أَنْ تَشِيعَ الْفَاحِشَةُ فِي الَّذِينَ آمَنُوا لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ

“İnananlar arasında ahlaksızlığın yayılmasını arzu eden kimseler var ya; onlar için dünya ve ahirette elem dolu bir azap vardır. Allah bilir, siz bilmezsiniz.” (Nur-19)

Demek oluyor ki zina, fuhşun yayılmasını isteyen karakersiz ve yozlaşmış ahlaksızlar hakkında kullanılan bir kavramdır.

Hatta zina cezası da bunlarla ilgilidir.

Ayet şöyledir.

الرَّانِيَةُ وَالرَّانِي فَاجْلِدُوا كُلَّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا مِائَةَ جَلْدَةٍ وَلَا تَأْخُذْكُمْ بِهِمَا رَأْفَةٌ فِي دِينِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَلْيَشْهَدْ عَذَابَهُمَا طَائِفَةٌ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ

“Zina eden kadın ve zina eden erkekten her birine yüzer değnek vurun. Allah’a ve ahiret gününe inanıyorsanız, Allah’ın dini(nin koymuş olduğu hükmü uygulama) konusunda onlara acıyacağınızı tutmayın. Mü’minlerden bir topluluk da onların cezalandırılmasına şahit olsun.

الرَّانِيَةُ وَالرَّانِي

“ezzeniyetu vezzeni” kelimeleri, bu işi sürekli olarak yapan ahlaksızları gösteriyor.

Mekke'de Neden Zina İle İlgili Âyet Vardır?

Mekke'de inen surelerde kadın ve erkek arasındaki ilişkilerle ilgili tek bir ayet yoktur. Yani talak (boşanma) nikah, evlilik, güzel geçinme, kadın ve erkek arasında bulunan sevgi, saygı, sosyal dayanışma, evlilik hak ve hukuku gibi ilişkilerle ilgili tek bir ayet bulunmaz. Hatta tarihi olaylar dışında, Mekke'de indirilen surelerin hiçbirinde Nisa (kadınlar) kelimesi bulunmamaktadır. Bunları neden anlatıyorum? Mekke'de indirilen Furkan suresi 68. ayet ile İsrâ suresi 32. âyette bulunan “zina” kelimesidir. Bu iki âyette geçen “zina” iki yabancı erkek ve kadının cinsel ilişkisini anlatan bir kelime değildir. Çünkü Mekke'de inen surelerde tamamen tevhid ve zıttı olan şirk işlenmektedir. O halde bu iki ayette geçen “zina” kelimesi hangi anlama gelmektedir? Bu iki âyette bulunan zina, tecavüz, haksızlık, zorbalık, zulüm, gasp, haddini aşma, insanlara zulmetme, ahlaksızlık, kadınlara baskı, zorla onları fuhşa yönlendirme, genç kızları istismar etme anlamlarına gelmektedir.

Bakara-49; Araf-141; İbrahim- 6.âyetleri, Firavun'un, İsrailoğullarının çocuklarını katletmesi yani onları köleleştirmesi ile ilgilidir. Yani tarihi olayları anlatırlar. Âraf- 81; Neml- 55 ayetleri de, Lut (a.s)ın kavminin kadınları bırakarak erkeklere yaklaştıklarını anlatır. Yani Mekke'de inen surelerde beş ayette Nisa (kadınlar) kelimesi geçmektedir. Hepsini tarihi şahsiyetleri ve olayları anlatır. Dolayısıyla Mekke'de indirilen surelerin hiçbir ayetinde Nisa (kadınlar) kelimesi geçmemektedir. Yani kadın ve erkek arasında bulunan cinsel hayat ve adab-ı muaşeretle ilgili tek bir ayet bulunmaz. Çünkü Mekke dönemi bunu dile getirmenin yeri değildi. Mekke hayatı ölüm kalım savaşının verildiği bir yerdi.

Evlatlıkları Katletme” Hangi Anlama Geliyor?

Nebi (a.s) döneminde yani vahyin indiği zaman Mekke ve Medine'de yaşanan evlilik hayatını ve aile ilişkilerini anlamak için bazı kavramları bilmek çok önemlidir.

Mesela, “Nisa” (kadın), “imrae” (hanım), Zevc-zevce (eş) anlamına gelmektedir.

Sabiy: Küçük çocuk

Tıfl-Etfal: Ergenlik çağına ulaşmayan çocuklar.

İbn-Ebna: Ailenin öz çocukları

Veled-Evlad: Evlatlık, hemde güç ve kuvvet anlamına gelmektedir.

Şimdi Esas Konumuza Geçelim

Kur'an'da birçok âyette, hem Müşrikler hem de iman edenler bağlamında geçen “evlatlarınızı öldürmeyin” En'am-137, 140, 151; İsrâ-31; Mümtehine-12) uyarı ve emirden maksat nedir? Yani insanlar kendi öz çocuklarını öldürebilir mi? Veya kadınların öz çocuklarını öldürmeleri mümkün mü? (Mumtehine- 12) En doğrusunu yüce Allah bilir. Bizim kanaatimize göre bu konuda meallerde birçok hatalar yapılmıştır. Çünkü hiç kimse öz çocuğunu öldürmez.

1-) Âyetlerin metninde geçen “katle evlêdihim” “evlatlıklarını öldürme” (Enam-137)

“velê yektulne evlêdehunne” “evlatlıklarını öldürmesinler” Mümteherine- 12)

“velê tektulu evlêdekum” “evlatlarınızı öldürmeyin”(En'am- 151) “velê tektulu evlêdeküm” “evlatlarınızı öldürmeyin” İsrâ- 31) âyetlerinde geçen “evlat” öz çocuk değil, “katl” de gerçek anlamda bir öldürme değildir. Âyetlerde geçen “evlêdeküm” evlat yani çocuklarınız değil, “evlatlıklarınız” anlamına gelirken, “katl” “öldürme” kelimesi de “sokağa atma, ondan kurtulma, telef etme, onu harcama, sahip çıkmama” anlamına gelmektedir. Çünkü Mekke ve Medine toplumuna baktığımızda kadın ile erkek arasında üç çeşit bir ilişkinin olduğunu görüyoruz.

1-) Normal evlilik, çoluk çocuk edinmek, sıcak bir yuva kurmak için nikah kıymak ve ciddi anlamda bir aile oluşturmak.

2-) Kadın ve erkek arasında dostluk yaşantısı, bu birliktelik bir aile kurmaktan daha çok, cinsel dürtüleri tatmin yani geçici bir şehvet uğruna olan bir hayattır.

3-) Kimsesiz kadınlarla yani hiç kimseye bağlı olmayan herkesle ilişki kurabilen kadınlarla yapılan cinsel ilişki. Kur'an'da yaygın bir şekilde bütün bu cinsel ilişkilerin var olduğunu görüyoruz.

Mesela, “kadınların gizli dost tutmamaları...” (Nisa- 25; Maide- 5) âyetler mevcuttur. Mekke ve Medine'de bulunan kadın- erkek ilişkileri ve cinsel hayat bugünkü batıdan daha ileri bir serbestliğe sahipti. Kur'anda bir çok âyette “vebnis- sebil” “sokak-yol çocukları- Bakara-177, 215; Nisa- 36; Enfal-41; Tevbe-60; İsrâ- 26; Rum- 38; Haşr-7) kavramının geçmesi bu gayri meşru ilişkilerin yoğun olduğundan ileri gelmektedir. Bu kimsesiz ve sahipsiz olan kadınlardan doğan çocuklar sokağa atılıyordu. İşte bundan dolayı Kur'an, onların sokağa atılmamalarını, onların bakımlarının yapılmasını, terkedilmemelerini ve korunmalarını emretmektedir. Bu o kadar yaygın ve önemli bir sorun idi ki, kadınların Nebi (a.s)a yaptıkları biatlarının arasında “evlatlıklarının katledilmemeleri” “sokağa atılmamaları-telef edilmemeleri) de yer alıyordu.

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا جَاءَكَ الْمُؤْمِنَاتُ يُبَايِعْنَكَ عَلَىٰ أَنْ لَا يُشْرِكْنَ بِاللَّهِ شَيْئًا وَلَا يَسْرِقْنَ وَلَا يَزْنِينَ وَلَا يَقْتُلْنَ أَوْلَادَهُنَّ وَلَا يَأْتِينَ بِبُهْتَانٍ يَفْتَرِينَهُ بَيْنَ أَيْدِيهِنَّ وَأَرْجُلِهِنَّ وَلَا يَعْصِيَنَّكَ فِي مَعْرُوفٍ قَبَائِعِهِنَّ...

“Ey Nebi! Mü'mine kadınlar Allah'a hiçbir şeyi şirk koşmamak, hırsızlık yapmamak, zina etmemek, evlatlıklarını katletmemek, elleri ve ayakları arasında bir iftira uydurup getirmemek, maruf işlerde sana karşı isyan etmemek konusunda sana biat etmek üzere geldikleri zaman biatlarını kabul et...” Âyetlerde öz çocukların değil de, evlatlıkların bir sınama vesilesi olarak gösterilmelerinin sebebi, onları koruma altına alma, barındırma, onurlandırma ve sahip çıkma ile ilgili bir durumdur. Yani bu evlatlıklar her ne kadar sizin değilse de, masum olduklarından yani onların dünyaya gelmelerimde onların elinde olan bir şey olmadığından onları besleyin, onlara bakın, mesela, en azından onları malınız gibi görün.

Siz malınızı sokağa atar mısınız? Yani bu masumların bir mal kadar değerleri yok mu) Bu konuda yanlış meal verilen âyetler. “Yine bunun gibi, müşriklerin çoğuna,(mallarında) ortaklar olacaklar (korkusuyla), evlatlıklarını öldürmelerini (sokağa

atmalarını) süslü gösterdi ki; onları helâke sürüklesinler ve dinlerini karıştırıp onları yanıltsınlar. Eğer Rabbin dileseydi, bunu yapamazlardı. Artık sen onları iftira ettikleri ile baş başa bırak.” (En’am-37)

“Beyinsizlikleri yüzünden bilgisizce evlatlıklarını öldürenler (sokağa atanlar), Allah’ın kendilerine verdiği rızıkı -Allah’a iftira ederek- haram sayanlar, mutlaka ziyan etmişlerdir. Gerçekten onlar sapmışlardır yani hidayeti bulmuş değillerdir.” (En-am-140)

“De ki: “Gelin, Rabbinizin size haram kıldığı şeyleri okuyayım: O’na hiçbir şeyi ortak koşmayın. Anaya babaya iyi davranın. Fakirlik endişesiyle evlatlıklarınızı öldürmeyin (sokağa atmayın). Sizi de onları da biz rızıklandırırız. (Fuhuş ve benzeri) çirkinliklere, bunların açığına da gizlisine de yaklaşmayın. Meşrû bir hak karşılığı olmadıkça, Allah’ın haram (dokunulmaz) kıldığı canı öldürmeyin. İşte size Allah bunu emretti ki aklınızı kullanasınız.” (En’am-15)

“Yoksulluk korkusuyla çocuklarınızı katletmeyin (onları sokağa atmayın). Onları da, sizi de biz rızıklandırırız. Onları katletmek (terketmek) gerçekten büyük bir günah-tır.” (İsra-31)

Konu bağlamında “ev mâ meleket eymanukum, meleket eymenuhunne, meleket yeminuke” ifadeleri hangi anlama gelmektedir. Kur’an’da bu ifade, “sahip oldukları-nız, elinizin altında olanlar, korumanızda bulunanlar” anlamına gelmektedir. Mekke ve Medine’de güçlü, zengin ve itibarlı kişiler, akraba, dost, yetim ve kimsesizleri yani korunmaya muhtaç olanları kendilerini idare edebilecek bir konuma gelinceye kadar himayeleri altına alıyorlardı. İşte Kur’an buna “meleket eymenukum” olarak kayıt altına almıştır. Cinselliğin bastırıldığı toplumlarda kadınların samimi ve nazik davranışları erkekler tarafından “ilişkiye davet” olarak algılanıyor.

Kadınlar “acaba yanlış mı anlaşılırım?” diye düşünmekten karşı cinsle dostça ve sağlıklı ilişkiler kuramıyorlar. Bu reel hayatta da böyle, sosyal medyada da böyle. Bir-birimizi dişi ve erkek kimliklerimizden bağımsız önce “insan” olarak görmeyi öğrenmemiz lazım. Kadınların kendilerini korumak adına gösterdikleri erkeksi davranış biçimleri içlerindeki dişi enerjinin körelmesine ve eril enerjinin yükselmesine sebep oluyor. Kadınlar zerafetini yitirdikçe ve erkekleştikçe hayat zerafetini yitiriyor. Kadın-ların nezaketini ve zerafetini “kuyruk sallıyor” olarak görmekten vazgeçelim. Ve önce birbirimizle insani ilişkiler kurmayı öğrenelim, dişi ve erkek olmak sonraki aşama

وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ النِّسَاءِ إِلَّا مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ كِتَابَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَأُجِّلَ لَكُمْ مَا وَّرَاءَ ذَلِكَ أَنْ تَبْتَغُوا بِأَمْوَالِكُمْ مُحْصِنِينَ غَيْرَ مُسَافِحِينَ فَمَا اسْتَمْتَعْتُمْ بِهِ مِنْهُنَّ فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ فَرِيضَةً وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا تَرَاضَيْتُمْ بِهِ مِنْ بَعْدِ الْفَرِيضَةِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا

Elinizin altında bulunanlar müstesna evli kadınlar da size haram kılındı; Allah’ın size emri budur. Bunlardan başkasını, iffetli yaşamak ve zina etmemek kaydıyla, mallarınızla istemeniz size helâl kılındı. Onlardan yararlanma karşılığında kararlaştırılmış olan ücretlerini verin. Ücret kesiminden sonra karşılıklı anlaşmanızda size günah yoktur. Şüphesiz Allah ilim ve hikmet sahibidir. (Nisa - 24)